

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav českého jazyka a teorie komunikace
Filologie – český jazyk

Alena Fidlerová

**Raněnovověké rukopisy v českých muzeích
a možnosti jejich využití pro výzkum českého jazyka
a literatury 17. a 18. století**

**Early Modern Manuscripts in Czech Museums
and the Possibilities of Their Utilization in the Research
of the 17th and 18th Century Czech Language and Literature**

Disertační práce

1. část: studie

vedoucí práce: prof. PhDr. Karel Kučera, CSc.
2008

Prohlašuji, že jsem tuto část disertační práce napsala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

.....
Alena Fidlerová

Tato práce vznikla také díky podpoře

grantového projektu GA ČR 405/05/0449 „Příprava a vydání *Repertoria rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách II (K–O)*“,

doktorského projektu GA ČR 405/03/H052 „Jazyky, literatura a kultura v českých zemích od pozdního humanismu po osvícenství“

a projektu „Problémy porozumění jazyku a světu – různé jazykové konceptualizace světa“ v rámci výzkumného záměru „Jazyk jako lidská činnost, její produkt a faktor“ (MSM-0021620825).

Věnováno Alexandru Stichovi a Heleně Dobíhalové,
se vzpomínkou a díkem.

Poděkování

za pomoc, podporu a trpělivost v době vzniku této práce dlužím všem ze svého okolí, nejvíce však Janu Andřemu a Karlu Kučerovi.

Obsah

1 Předmluva ke čtenáři.....	6
2 Úvod.....	7
2.1 Obsah a rozsah <i>Repertoria</i>	7
2.2 Geneze textu <i>Repertoria</i> , otázky autorství.....	9
3 Úvahy metodické.....	10
3.1 Jazyk a literatura raného novověku z hlediska recepčního.....	10
3.2 Pojmy „lidová kultura“ a „lidová zbožnost“.....	12
3.3 Interdisciplinární přístupy ke studiu raného novověku.....	14
4 Obsah <i>Repertoria</i> – kvantitativní zhodnocení.....	17
4.1 Dělení rukopisů podle stáří.....	18
4.2 Dělení rukopisů podle jazyka (jazyků).....	24
4.3 Dělení žánrové a tematické.....	26
4.3.1 Nejčastěji zastoupené rukopisy – modlitební knihy.....	29
4.3.2 Další typy rukopisů	38
4.3.2.1 Ostatní rukopisy spojené s duchovním životem.....	39
4.3.2.2 Hudební rukopisy.....	41
4.3.2.3 Rukopisy s historickou a pamětní tematikou.....	42
4.3.2.4 Filozofie, teologie, přírodní vědy.....	43
4.3.2.5 Filologie, pedagogika, krásná literatura.....	44
4.3.2.6 Rukopisy povahy právní a úřední.....	45
4.3.2.7 Léčení lidí i zvířat, hospodářské rady a návody.....	46
4.3.3 Rukopisy řídce zastoupené.....	47
4.4 Vliv složení muzejních sbírek.....	49
5 „Aktivní recepce“ – vztahy mezi rukopisy a tisky v raném novověku.....	50
5.1 Oprava tisku doplněním zničených částí.....	50
5.2 Poznámky v tisku, přípisky, doplňky, cenzurní a jiné opravy.....	51
5.3 Kombinace tisku a rukopisu v novou knihu.....	56
5.4 „Vypsáno z různých knih“.....	57
5.5 Výtah z tisku.....	57
5.6 Opisy a „opisy“.....	58
5.6.1 Neupravený opis celého tisku.....	58
5.6.2 Opisy tisků a pravopisný úzus.....	59
5.6.3 Opisy tisků a (více či méně) tvůrčí úpravy textu.....	64
5.6.4 „Opis“ neexistujícího tisku	76
5.6.5 Předlohy tisku.....	76
5.7 „Tekutý text“.....	77
6 Závěr.....	78
7 Literatura.....	80

1 Předmluva ke čtenáři

Na začátku textu tohoto typu je obvyklé, že se autor vymezuje vůči možným očekáváním čtenářů a snaží se je korigovat dřív, než se ta nenaplněná změní v kritiku. Proto bychom zde chtěli předeslat několik upozornění.

Zaprvé, tato práce má na rozdíl od běžných disertačních prací dvě žánrově značně odlišné části; z důvodů, které vzápětí vyplynou, je teď představíme v opačném pořadí, než by se zdálo logické. Jako druhá z nich je podána ta část textu *Repertoria rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách II*,¹ za jejíž konečnou podobu jsem autorsky zodpovědná (podrobnější popis geneze tohoto textu viz dále, kapitola 2.2). Tato druhá část představuje praktickou ukázkou způsobu zpracování a zpřístupnění velkého množství rukopisného pramenného materiálu tak, aby mohl být úspěšně využíván vědci různých oborů zabývajících se raným novověkem.² Zároveň je to i součást pramenné základny pro úvahy části první (tj. této studie), ty se však neomezují jen na rukopisy uvedené v ní, ale zahrnují všechny rukopisy obou dílů *Repertoria*. Druhou část doplňuje tedy část první, jejíž účel a cíl je opět několikery: Z hlediska informativního má být přehledným shrnutím obsahu *Repertoria*, tj. sumarizací toho, jaké rukopisy v něm jsou či nejsou zastoupeny a jaké jsou patrně příčiny tohoto stavu. Z hlediska metodologického se snaží zamýšlet nad tím, jaký přístup by bylo nejvhodnější zvolit nejen při zkoumání raněnovověkého českého jazyka a literatury, ale obecně při zkoumání kultury³ (především lidové) raného novověku jako takového. Představuje a obhajuje komplexní, interdisciplinární přístupy, ať už je chceme nazývat historickou antropologií či vědou o kultuře. Z hlediska úže bohemistického pak chce alespoň naznačit některé směry bádání, pro něž by mohly být rukopisy *Repertoria* vhodným materiálem (posouzení mnohostranných vztahů mezi texty tištěnými a rukopisnými, příp. mezi různými rukopisnými variantami téhož textu, studium vývoje českého pravopisu, hláskoslovný, gramatický i stylistický výzkum psaného jazyka 17. a 18. století v textech úředních či vyprávěcích apod.). Tím nechceme říci, že by materiál obsažený v *Repertoriu* nemohl být využíván i v jiných vědách zabývajících se raným novověkem, např. při studiu regionální historie, lidové zbožnosti, historie různých vědních oborů, např. lékařství, malířství či práva, ve folkloristice, historické etnologii apod., to však ponecháváme příslušným odborníkům.

¹ FIDLEROVÁ, Alena; BEKEŠOVÁ, Martina, a kol.: *Repertorium rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách II (K–O)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2007, 843 stran. ISBN 978-80-246-1459-5. Vzniklo v rámci grantového projektu GA ČR 405/05/0449 *Příprava a vydání Repertoria rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách II (K–O)*.

Prvním dílem této publikace je STICH, Alexandr; LINDA, Jaromír; FIDLEROVÁ, Alena; ŠULCKOVÁ, Martina, a kol.: *Repertorium rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách I (A–J)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2003, 779 stran. ISBN 80-246-0607-0. Vzniklo v rámci grantových projektů GA ČR *Rukověť literárních rukopisů Čech, Moravy a Slezska (1995–1997, GA ČR 405/95/1548)* a *Komplexní filologický výzkum jazyka a literatury 17. a 18. století ve středoevropských souvislostech (1998–2003, GA ČR 405/98/K032)*.

² Z ohledu na badatele o vývoji pravopisu jsou např. všechny citáty transliterovány, z ohledu na výzkum onomastický i historický je uváděno maximum osobních a místních jmen apod.

³ Pojem kultury má pro taktó zaměřená zkoumání neobyčejný význam, o to je však těžší shodnout se na jeho definici. Nám je nejbližší chápání historické antropologie, o kterém se zmíníme níže (kapitola 3.3).

Z výše uvedeného vyplývá, že je tato práce záměrně koncipována jako interdisciplinární, tedy ne čistě lingvistická nebo lingvoliterární (smíme-li použít oblíbený termín Alexandra Sticha).⁴ Důvodem není jen sám zkoumaný materiál, který se vzpouzí redukci jen na určitý úhel pohledu a vytrvale nabízí i možnosti pohledů jiných, ale především naše přesvědčení, že diachronní zkoumání textů jakéhokoli jazyka je možné provádět v zásadě dvěma způsoby: buď se omezit pouze na jejich určitý aspekt a ty ostatní vědomě pominout, nebo se snažit kombinovat různé pohledy a díky nim se pokoušet o určitý pohled syntetický. Výhody i nevýhody obou přístupů jsou nasnadě: první z nich umožňuje detailní a hluboký vhled do určitého dílčího problému (např. vývoje určité syntaktické struktury či třeba literárního žánru), ovšem za cenu fragmentárnosti výsledku a nebezpečí, že zúžení zorného pole může vést k mylné interpretaci některých faktů. Druhý se snaží tomuto nebezpečí vyhnout co možná nejširším záběrem svého zkoumání a nejkompaktnějším uvažováním o různých souvislostech, platí za to však daň v podobě hrozící povrchnosti v oblastech, které nejsou těžištěm práce daného badatele, a někdy i nevhodného zobecňování dílčích faktů. Přesto jsme se, inspirováni některými novějšími pracemi z oblasti historie a historické sociologie (viz kapitulu 3.3), rozhodli k tomuto druhému přístupu přiklonit a přihlásit se tak do řad těch, kdo stále více volají po interdisciplinarizaci humanitních věd.

2 Úvod

Dříve než se budeme podrobněji věnovat výše naznačeným úvahám, je třeba *Repertorium*, jeho obsah a způsob jeho vzniku stručně představit. Dále je třeba podrobněji specifikovat, které části jeho II. dílu jsme zahrnuli do této práce a proč.

2.1 Obsah a rozsah *Repertoria*

Repertorium tak, jak je dosud vydáno, není ještě úplné: v roce 2003 vyšel jeho dvousvazkový I. díl, v roce 2007 opět dvousvazkový díl II. Jednotlivá muzea jsou v něm řazena abecedně, dosud hotové díly obsahují muzea z měst, jejichž název začíná písmeny A–O. Poznatky, které budou v této studii předloženy, se tedy netýkají všech rukopisů zachovaných v muzejních sbírkách v Čechách, ale jen zhruba jejich dvou třetin; nezpracována jsou dosud muzea z měst se jmény začínajícími na P–Ž. Vzhledem k počtu muzeí zpracovaných v I. a II. dílu (94) a rukopisů zde popsaných (3298), a také vzhledem k tomu, že řazení muzeí není geografické, ale abecední (dosud zpracovaná muzea se tedy nacházejí ve všech českých regionech, těch dříve převážně českých i těch převážně německých), je, domníváme se, možno říci, že jde o vzorek reprezentativní.

Nechceme na tomto místě podrobně popisovat metodiku práce na *Repertoriu* a jeho přesný obsah; vše podstatné je řečeno v předmluvách k I. a II. dílu a bylo by zbytečné to opakovat. Snad tedy jen zcela základní informace pro uvedení do problematiky: jde o soupis, jehož cílem je podat co nejúplnější informaci o rukopisech zmiňovaného období uchovávaných v muzejních sbírkách, přičemž kromě omezení regionálního (zařazena byla pouze muzea v historických Čechách, tj. nikoli na Moravě a ve Slezsku), časového (17.–18.

⁴ Lingvoliterární rozbor provádí Alexandr Stich např. ve svém, bohužel nedokončeném, doslovu k edici lesnické příručky Václava Eliáše Lenharta z roku 1793 (LENHART, 2003, s. 133–138).

století s určitými přesahy) a institučního (jde o sbírky muzeí, tj. nikoli např. archivů, církevních institucí, hradů a zámků apod.) si už žádná další omezení neklade; zahrnuje tedy všechny rukopisy bez ohledu na jazyk, jímž byly sepsány, zemi, kde vznikly, a také bez ohledu na to, jde-li o díla považovaná obvykle za „literární“, či spíše o památky povahy archivní – rozlišování rukopisů tohoto období na literární a neliterární je totiž záležitost velice složitá, mnohdy téměř neřešitelná, a navíc sama muzea často mezi těmito rukopisy nerozlišují a vedou je jako součást jediné sbírky. Jako rukopisy pak *Repertorium* registruje nejen samostatné rukou psané památky, ale i opisy tisků, rukopisné přínavky ke starým tiskům a rozsáhlejší doplňky k nim, poznámky a přípisy v tištěných kalendářích, defektní staré tisky, které byly rukopisně doplněny a v nichž rukopisný text dosahuje alespoň 1/3 původního rozsahu nebo je jinak významný, a rukopisné zlomky. Navíc jsou v *Repertoriu* registrovány i pozdější opisy textů z daného období nebo z období starších (a to celých textů i jednotlivých fragmentů, např. výpisky z kronik, opisy nápisů apod.), rukopisy psané v 19. století pocházející od autorů nebo písařů, kteří prokazatelně tvořili už před rokem 1800 apod. Důvodem zařazení těchto rukopisů do *Repertoria* byla snaha přinést co nejúplnější materiálovou základnu pro studium kulturních, jazykových a literárních dějin daného období.

Neregistrovány naopak zůstaly z různých důvodů některé rozsáhlé samostatné sbírky hudebnin nebo archiválií (buď svým rozsahem překračující možnosti *Repertoria*, nebo dočasně nepřístupné či objevené příliš pozdě). Složení korpusu rukopisných textů, které jsou zahrnuty v *Repertoriu* a o nichž zde budeme hovořit, má tedy svá určitá specifika, která je dobré alespoň zběžně zmínit hned na začátku (další faktory, které patrně ovlivnily složení tohoto korpusu, viz níže v kapitole 4.4): jedná se především, ale ne výhradně o rukopisy neúřední (tj. modlitební knihy, lékařské a hospodářské receptáře, kancionály apod.), v menší míře pak rukopisy archivní povahy (listiny, účetní knihy, patenty, cechovní knihy a další úřední písemnosti, korespondenci), hudebniny apod.

Dále je třeba vyjádřit se k časovému vymezení *Repertoria*, a tedy i sledované problematiky. Toto období bylo vybráno především proto, že mu byla donedávna v české lingvistice, literární historii i kulturní historii věnována poměrně malá pozornost. V důsledku specifické společensko-historické a tím i kulturní situace v českých zemích se tradičně věnovala mnohem větší pozornost 16. století než dvěma stoletím následujícím. O nich se spíše tradovaly některé názory založené na studiu poměrně malého souboru významnějších textů, často bez přihlédnutí k okolnostem jejich vzniku, možným jinojazyčným zdrojům a paralelám apod. Novější výzkumy pak ztěžoval zejména fakt, že neexistovala (a do určité míry dosud neexistuje) žádná soustavnější evidence pramenné základny. Máme-li tedy dnes dělat nějaké závěry o písemnictví tohoto období a vyhnout se při tom pouhému opakování zavedených klišé, musíme se obrátit k pramenům.

Z toho důvodu je časové vymezení *Repertoria* poněkud specifické: nezahrnuje ani celý raný novověk, ani jen období, které bychom mohli bez dalšího nazvat barokním. V západoevropských zemích se totiž tradičně za jádro barokního období považuje století sedmnácté a v osmnáctém století už se mluví o osvícenství. Pokud jde o české země, musíme počítat s určitým časovým posunem: ještě u první poloviny 18. století není o příslušnosti k epoše barokní sporu, názory na jeho druhou polovinu se však už různí, a to zejména

v závislosti na tom, které oblasti kultury stojí v popředí zájmu. Položíme-li důraz na nově se prosazující kulturní proudy, pak je třeba v této době i u nás už mluvit o osvícenství,⁵ naopak zajímá-li nás kultura lidová (podrobnější vymezení viz dále v kapitole 3.2), máme značné oprávnění hovořit o přetrvávání barokní kultury nejen do konce 18., ale dokonce až hluboko do 19. století⁶ – dočasné potlačení barokního katolicismu osvícenstvím na konci 18. století (dočasné proto, že se později, v 1. polovině 19. století, jako antiosvícenská reakce vrací i do „vyšší“ literatury v podobě obohacené o některé osvícenské myšlenky),⁷ se v rukopisné produkci lidové provenience projevuje jen málo.

2.2 Geneze textu *Repertoria*, otázky autorství

Dosud jsme mluvili hlavně o obsahu a vymezení *Repertoria*, nyní je třeba říci několik slov i o genezi jeho textu. U obou dílů je uvedeno několik hlavních autorů (vedoucích soupisového týmu; u prvního dílu jsou čtyři, u druhého zůstaly z objektivních důvodů už pouze dvě hlavní autorky) a potom kolektiv, jehož složení a velikost jsou specifikovány v úvodních částech obou dílů. Členy tohoto kolektivu byli především studenti (hlavně FF UK, ale i jiných fakult, celkem asi 130 členů), kteří většinou neměli žádné předchozí zkušenosti s raněnovověkými rukopisy. Museli tedy nejprve získat od vedoucích týmu základní znalosti a dovednosti (k tomu účelu se konalo i několik soustředění, která většinou navazovala na seminární výuku některého z vedoucích pracovníků) a pak mohli být postupně uváděni do postupu soupisu rukopisů přímo v jednotlivých muzeích. Poté prováděli pod vedením a za pomoci vedoucích primární popis jednotlivých přidělených rukopisů. Výsledek jejich práce dostal spolu s popisovaným rukopisem do ruky příslušný vedoucí, který jej podrobně prošel, opravil a doplnil (příp. přepracoval, pokud bylo třeba), v rámci konečných redakčních úprav pak také dodal další informace (dohledal případnou tištěnou předlohu, sekundární literaturu, vyřešil případné nejasnosti s dalšími odborníky a korektory apod.). Až v této podobě se tedy záznam stal součástí *Repertoria*.

Tento postup měl dva důvody. Jednak to byl důvod praktický: vzhledem k obrovskému množství materiálu, který bylo třeba zpracovat, bylo nutné přibrat alespoň na jednoduchý, základní popis další spolupracovníky. Kromě toho ale hrál velkou roli i ohled pedagogický, konkrétně snaha zlepšit znalosti studentů o písemné produkci 17. a 18. století, umožnit jim,

⁵ Václav Černý vyčleňuje jako poslední, čtvrtou barokní generaci autory, kteří tvořili zhruba v letech 1710–1740; generaci let 1740–1780 pak už považuje za zásadně antibarokní a osvícenskou a „barokní“ fenomény těchto let, jejichž hojnou existenci zejména v produkci určené pro lid nikterak nepopírá, pak nazývá „baroko po baroku“ (ČERNÝ, 1996, s. 317, 336).

⁶ „...každodenní atmosféra baroka, a to i literárního, přežívala dlouho do druhé poloviny 19. století...“ (STICH, 1996a, s. 437). O délce doznívání barokní mentality v lidových vrstvách se podobně vyjadřuje i Kalista, byť jeho zájem je upřen především na osobnosti tvůrčí: „S nastoupením Marie Terezie, resp. přesněji snad s nastoupením jejich známých reforem státních z konce let čtyřicátých XVIII. věku můžeme mluvit už o konci baroka u nás – třebaže nejedna barokní tradice bude se nám jevit jasně v českém národním životě až do konce ‚osvícenského‘ století, ba i v samých počátcích našeho národního obrození a českého romantismu“ (KALISTA, 1941, s. 42). Viz k tomu též NEŠPOR, 2006, např. s. 104 i jinde, HANZAL, 1987, s. 67, NEŠPOR, 2005, s. 5 apod. O přežívání barokní mentality a barokního vyjadřování v 19. století a jejich vlivu na preromantické a romantické obrozenské tvůrce viz např. STICH, 1996b, s. 174–241, nebo STICH, 1999a; o vlivu umělé barokní literatury na kramářskou píseň, které „v době počínajícího národního obrození na konci 18. století připadla [...] zvláštní úloha prostředníka mezi nově vznikající českou poezií a lidovou kulturou“, viz RYŠAVÁ, 1985, s. 9–10.

⁷ NEŠPOR, 2005, s. 33.

aby se tak říkajíc „tváří v tvář“ setkali se starými knihami a získali o nich a jejich jazyce nejen více vědomostí, ale také si k nim vybudovali určitý vztah.

Nakonec je třeba vysvětlit ještě rozsah podílu jednotlivých vedoucích týmu na konečném textu. Ponecháme-li stranou I. díl, jehož geneze byla (vzhledem k proměnám složení zpracovatelského týmu během prací) poněkud složitější, pak výsledný text II. dílu vznikl tak, že si obě hlavní autorky mezi sebou rozdělily zpracovávaná muzea zhruba na polovinu a každá z nich se pak zabývala v zásadě výhradně svou částí (samozřejmě až na nezbytné sjednocení kompoziční a formulační, bez něž by výsledný text působil neuspořádaně). Je tedy možno říci, že po obsahové stránce je každá z autorek plně zodpovědná za svou část, formulační a formální stránka je výsledkem kompromisu. Z těchto důvodů považujeme za možné vyjmout pro účely této disertační práce z II. dílu *Repertoria* tu část textu, na niž pracovala autorka disertace, a představit ji samostatně jako výsledek její dlouhodobé odborné práce.⁸

3 Úvahy metodické

3.1 Jazyk a literatura raného novověku z hlediska recepčního

Dříve než se budeme věnovat interdisciplinárním přístupům ke studiu raného novověku, zůstaneme chvíli na půdě jazykovědné a literárněvědné bohemistiky. Z hlediska literární historie, která tradičně dává přednost zkoumání výjimečných děl před průměrnou a podprůměrnou produkcí, jsou rukopisy obsažené v *Repertoriu* zajímavé především tehdy, zdůrazníme-li hledisko recepční. Zastáncem takového pojetí je například Alexandr Stich, který oproti obvyklému pojmání (nejen) barokního období našeho písemnictví z hlediska „inovačně-tvůrčího“ hájí i potřebnost a oprávněnost pohledu z hlediska adresátů, „spotřebitelů“ kultury.⁹ Domníváme se, že je to přístup zcela legitimní, který je v souladu s některými současnými proudy v historické vědě (historická antropologie, studium lidové kultury apod. – viz dále kapitoly 3.2 a 3.3). Podle některých autorů je ostatně už samotné každodenní užívání určitých předmětů i druhem tvoření, protože předpokládá, že uživatelé těmto předmětům připisují jistý význam – jde tedy o jejich kreativní přivlastňování („*bricolage culturel*“).¹⁰ Pokud se tedy s tímto přístupem ztotožníme i my, musíme nutně věnovat pozornost produkci v diachronní lingvistice a literární historii (nikoli však v kulturní historii, historické antropologii a dalších disciplínách) dosud převážně opomíjené, avšak velmi rozšířené v lidových vrstvách: mimo dostatečně známých knížek lidového čtení se jedná především o knížky, které můžeme označit jako „povznášející, nábožensky vzdělávací“ (*Erbauungsbücher*), tj. různé modlitební knihy, náboženské zpěvníky apod., jež kromě primárního účelu náboženského „měly i funkci uměleckou, estetickou; zvláště to platí pro

⁸ Jedná se o muzea z následujících měst: Kladno, Klatovy, Klenčí pod Čerchovem, Králíky, Kutná Hora, Lanškroun, Ledec nad Sázavou, Litoměřice, Lomnice nad Popelkou, Luže (Košumberk), Lysá nad Labem, Mariánská Týnice, Městec Králové, Milevsko, Mnichovo Hradiště, Náchod, Nepomuk (Městské muzeum a Svatojanské muzeum), Nová Paka a Nový Bydžov. Celkem tato část zahrnuje asi 560 stran tištěného textu.

⁹ STICH, 2001. V dnešní době poučené strukturalistickým pojetím konkretizace literárních děl, recepční estetikou, empirickým recepčním výzkumem nebo třeba literární antropologií ostatně není třeba toto hledisko nějak zvlášť obhajovat (pro další literaturu viz např. příslušná hesla a bibliografii v NÜNNING, TRÁVNÍČEK, HOLÝ, 2006).

¹⁰ CHARTIER, 1987. Citováno podle TINKOVÁ, 2005, s. 113.

duchovní písně a modlitby jakožto svérázný typ lyrické prózy“.¹¹ Nejsou to však jenom ony: výrazně literární povahu měly v této době i spisy historické a pamětní a Stich do literatury určitým způsobem počítá i knihy z dnešního hlediska čistě užitkové, poučné a vzdělávací (pojednávající např. o zdravotvědě, hospodaření, domácnosti), knížky o poutních místech a církevních slavnostech apod.¹²

Navíc bylo dosud zvykem věnovat při studiu raného novověku pozornost v první řadě tištěným textům. Z různých důvodů (na některé z nich budeme v této práci upozorňovat) není však tištěná produkce jediným a zcela určujícím zástupcem raněnovověkého písemnictví – i přes rozmach knihtisku a zlevňování tištěných knih vzniká v této době nemálo rukopisů. Nejen nekatolictví, ale i katolictví 17. a 18. století bylo v českých zemích „náboženstvím knihy“: na četbu těch „pravých“ knih kladli důraz jak tajní nekatolíci, tak katoličtí misionáři,¹³ a pokud nebyly tyto knihy z nějakého důvodu k dispozici v tištěné podobě nebo v této podobě nevyhovovaly potřebám čtenářů, neváhali si je lidé sepsat, opsat či nechat opsat. Kromě toho vznikaly i rukopisy s jinou než náboženskou tematikou, buď proto, že příslušné tisky nebyly k dispozici, nebo proto, že šlo o texty určené výhradně k soukromé potřebě (pamětní a rodinné záznamy apod.).

Repertorium vytváří podmínky i pro zkoumání jazyka dosud opomíjených rukopisných textů a způsobu jeho grafického záznamu. Donedávna např. převládala představa, jako by základním pravopisným systémem raněnovověkých textů byl pravopisný úzus tiskařský, kdežto pro psané texty by byla typická spíše nedůsledná realizace tohoto systému.¹⁴ V posledních letech se objevují jednotlivé studie, které s tímto pojetím nesouhlasí, písařský úzus rehabilitují a hovoří spíše o dvou systémech.¹⁵ Podobně neprozkoumaný je i jazyk rukopisů 17. a 18. století, mezi nimiž převládají opisy, tedy obvykle i jazykové adaptace (záměrné i nezáměrné) starších rukopisných i tištěných textů.

Výzkum rukopisů 17. a 18. století tak nabízí jedinečnou možnost obohatit recepční hledisko a rozšířit je na hledisko „aktivně recepční“ či „recepčně-tvůrčí“. Opsat tištěnou knížku, pořídit z ní výtah či kompilaci nebo si vlastnoručně sestavit sborníček, ať už na základě textů psaných, či tištěných, vyžaduje přece jen mnohem více času a energie než si knihu prostě přečíst. Proč lidé i v době knihtisku věnovali čas a energii vlastnoručnímu opisování tištěných knih? Proč si sestavovali nebo nechávali sestavovat knihy vlastní? A proč je často zdobili pracnými ilustracemi? A jak často to vůbec dělali a o jaké knihy šlo? Jakým jazykem je vlastně psali a jak ho graficky zaznamenávali? Na tyto otázky bylo dosud velmi

¹¹ STICH, 2001, s. 244. Ostatně, jsme-li k sobě upřímní, pak si musíme přiznat, že mnoho jiných možností, než se zabývat literaturou tohoto typu, v českém 17. a 18. století ani nemáme, neboť, jak píše např. Kalista, „barokní literatura česká [...] stala se par excellence literaturou lidovou, literaturou širokých vrstev, hlavně selských a poloselského venkovského měšťanstva“ (KALISTA, 1941, s. 44).

¹² Stich se domnívá, že tyto texty, které dnes pokládáme jen za tzv. paraliteraturu, užitkovou četbu, v 17. a 18. století „měly literární hodnotovost v sobě zabudovanou už tím, že byly čtenáři prezentovány jakožto ‚knížka‘“ (STICH, 2001, s. 246).

¹³ ČORNEJOVÁ, 2002, s. 198. Tajní nekatolíci v pobělohorských Čechách opírali svou náboženskou identitu o znalost tištěných nebo rukopisných textů evangelické víry – a i katolická duchovní správa byla přesvědčena, že „kacířské knihy dělají kacíře a věřící se stávají kacíři skrze knihy“. Proto věnovala maximální péči tomu, aby byly věřícím „špatné“ knihy odňaty a nahrazeny knihami katolickými (SVATOŠ, 1999, s. 364–365).

¹⁴ BERGER, 1999, s. 58.

¹⁵ ČEJKA, 1999a; ČEJKA, 1999b; BERGER, 1999.

nesnadné odpovědět. *Repertorium* alespoň nějaké, byť v mnoha ohledech nutně omezené a nepřesné, odpovědi nabízí.

3.2 Pojmy „lidová kultura“ a „lidová zbožnost“

Vzhledem k typům rukopisů zastoupených v *Repertoriu* (viz dále, kapitola 4.3) se v této práci těžko obejdeme bez pojmu „lidová kultura“ – převážná část rukopisů, které *Repertorium* zachycuje, jsou totiž rukopisy psané nebo užívané nepříliš vzdělanými lidmi z nižších vrstev, hlavně venkovských nebo maloměstských (tj. především rolníky a řemeslníky). V minulosti používané pojmy „lidová“ a „pololidová“ literatura nepovažujeme pro uchopení tohoto druhu písemnictví za příliš vyhovující: jednak proto, že jsou příliš úzké, hovoří pouze o literatuře, a také proto, že nejsou dobře definované¹⁶ a vzájemné rozlišování mezi nimi je často nejasné.¹⁷ Proto je třeba věnovat malou odbočku pojmu „lidová kultura“, neboť ani jeho vymezení není bezproblémové, a to i přes to, nebo právě proto, že se lidové kultuře v posledních letech věnuje mnoho vědců různého zaměření.¹⁸ Někteří autoři totiž do lidové kultury zahrnují jak „kulturu lidu“, tak kulturu lidu určenou bez ohledu na její původ, jiní zdůrazňují protiklad mezi těmito typy.¹⁹ My chceme v této práci vycházet z pojetí, které zastává ve svých knihách Peter Burke.

Peter Burke lidovou kulturu definuje jako „kulturu neoficiální, kulturu neelitní, kulturu „podřízených tříd““.²⁰ Vychází z pojetí Roberta Redfielda, který rozlišuje „velkou“ a „malou“ kulturní tradici: „Velká tradice se pěstuje ve školách nebo chrámech. Malá tradice se rozvíjí sama a udržuje se životy nevzdělaných v jejich venkovských komunitách. [...] Obě tradice jsou vzájemně provázané. Velká tradice a malá tradice dlouho ovlivňovaly jedna druhou a pokračují v tom.“²¹ Toto pojetí, které považuje za příliš úzké (zejména proto, že ponechává stranou účast vyšších tříd na lidové kultuře, charakteristickou zejména pro počátek raného novověku) i příliš široké zároveň, pak Burke doplňuje a modifikuje: „v raněnovověké Evropě existovaly dvě kulturní tradice, které ale symetricky neodpovídaly dvěma hlavním sociálním skupinám, elitě a prostému lidu. Elita se podílela na malé tradici, zato prostý lid se nepodílel

¹⁶ Např. Jaroslav Kolár vysvětluje své zařazení jednoho ze znění *Historie o odpustcích a očištcích* mezi pololidové skladby takto: „Jde tedy o pololidovou skladbu v tom smyslu, že se vzdělaný autor snažil vyjádřit lidový názor na určité společenské jevy v takové slovesné oblasti (lidová rozprávka) a takovými prostředky, aby jeho skladba měla žádoucí ideový ohlas i u lidového obecnictva.“ (KOLÁR, 1999a, s. 210) V mnoha případech se však termíny „lidový“ a „pololidový“ užívají spíše intuitivně, bez další definice.

¹⁷ To ovšem neznamená, že bychom chtěli rezignovat na snahu o rozlišování mezi texty pocházejícími z pera vzdělaných osob a lidu určenými a texty psanými rolníky a řemeslníky (příp. mezi jednotlivými prvky těchto textů, které jsou různého původu – alespoň pokud to materiál dovoluje), na zkoumání „odlišného druhu a stupně lidovosti“ různých textů či jejich variant, jakož i na sledování toho, jak ovlivňuje přepracování téže skladby pro různé publikum její jednotlivé složky i celkovou koncepci (viz KOLÁR, 1999a, s. 208, 214–219). Chceme pouze říci, že propojení všech těchto textů v jednotčím konceptu lidové kultury může na jednu stranu odstranit některé terminologické obtíže, na stranu druhou pak zvýraznit vzájemné vazby a vztahy a umožnit nám tak lépe porozumět světu prostého člověka raného novověku.

¹⁸ Stručně shrnuje dějiny chápání tohoto pojmu např. TINKOVÁ, 2005, s. 110–114. Zcela stranou je pro naše účely třeba nechat populární kulturu 19.–21. století, která nebývá vždy terminologicky odlišována od lidové kultury středověku a raného novověku, přestože fakticky vykazuje kromě společných i mnoho odlišných rysů (viz např. heslo „populární kultura“ v NÜNNING, TRÁVNÍČEK, HOLÝ, 2006).

¹⁹ NEŠPOR, 2005, s. 6.

²⁰ BURKE, 2005, s. 15.

²¹ REDFIELD, 1956, s. 41–42. Citováno podle BURKE, 2005, s. 48–49.

na tradici velké.²² Součástí lidové kultury jsou tedy v tomto pojetí i díla, která sice pocházejí od příslušníků elity, ale z nějakého důvodu (především z ohledu na adresáta) se přizpůsobují lidovému kulturnímu zvyklostem. Lidová kultura ovšem nikdy neexistuje samostatně: jednotlivé složky vysoké kultury si do ní postupně nacházejí cestu. Tento proces přitom není mechanický: složky vysoké kultury nejsou pasivně přijímány, ale upravovány nebo transformovány tak, aby zapadaly do soudobého celku lidové kultury, aby se příliš nelišily od složek starých.²³ Navíc už dnes nelze o lidové kultuře uvažovat tak jako v některých dřívějších pojetích,²⁴ tj. jako o nějakém homogenním významovém symbolickém poli prostém individuálních či skupinových odlišností;²⁵ je třeba rozlišovat mezi jednotlivými skupinami jejich účastníků na základě jejich sociální příslušnosti, vzdělání, pohlaví, věku apod.²⁶

Podobné rozpaky jako kolem pojmu „lidová kultura“ panují i kolem pojmu „lidová zbožnost“.²⁷ Podle Karla Vocelky a badatelů ztotožňujících se s jeho pojetím „[l]idová religiozita nepředstavuje žádnou samostatnou veličinu, neboť lid přejímá církevní představy a praktiky, které byly také poznamenány světskými elitami, zvláště dynastií, existuje tedy vztah a vzájemné ovlivnění mezi ‚vysokým‘ a ‚lidovým‘ náboženstvím“.²⁸ Lid je v tomto pohledu považován za nevzdělanou vrstvu, která si nemůže vytvořit svoje náboženské představy a praktiky vlastním studiem, a proto přebírá to, co mu zprostředkují společenské elity, pouze si ve svém prostředí tyto představy přizpůsobuje svému vnímání světa.²⁹ Domníváme se však, že v případě lidové zbožnosti platí totéž jako obecněji v případě lidové kultury, už proto, že lidová zbožnost je její součástí – tj. že výraz „lidová“ nevylučuje ani v tomto případě účast elit³⁰ a že lid nepřebírá představy a praktiky církevních a světských elit mechanicky, ale tvořivě je upravuje a připodobňuje svým představám starším.³¹

Výzkum lidové zbožnosti se, podobně jako výzkum lidové kultury, v posledních letech intenzivně rozvíjí. Pozornost je věnována tématům jako ženská spiritualita, role genderu, psychologie náboženské víry, vytváření náboženské mytologie a formy nábožensko-politického diskursu, lidová magie, čarodějnictví, rozdíly mezi lidovou zbožností protestantskou a katolickou apod.³² Také v jeho rámci jsou výrazně uplatňovány

²² BURKE, 2005, s. 52.

²³ BURKE, 2005, s. 81. Lingvista si v této souvislosti nemůže nepoložit otázku, k jakým jazykovým úpravám dochází při tomto „propadání“ textů elitní kultury do kultury lidové.

²⁴ TINKOVÁ, 2005, s. 111.

²⁵ HORSKÝ, 2005, s. 20. Burke v předmluvě k přepracovanému vydání své práce upozorňuje, že podle mnohých užívání pojmu „lidová kultura“ vzbuzuje falešnou představu homogenity a že by podle nich možná bylo lepší jej používat v plurálu nebo mluvit např. o „kultuře lidových vrstev“. Přestože je tedy přesvědčen, že v rámci lidové kultury existuje více „subkultur“, ponechává nakonec tento pojem jako vhodný a potřebný (BURKE, 2005, s. 20).

²⁶ Zde přichází ke slovu historická sociologie – a s ní snad, v budoucnu, i historická sociolingvistika.

²⁷ Lidovou zbožností raného novověku se zabývají mj. sborníky MOLITOR, SMOLINSKY, 1994, nebo SCRIBNER, JOHNSON, 1996; jejími proměnami během osvícenství pak např. SIEMONS, 2002.

²⁸ VOCELKA, 1997, s. 226.

²⁹ KUŠNIRÁKOVÁ, 2005, s. 56–57.

³⁰ Srov. SCRIBNER, 1996, s. 2–3.

³¹ „Přestože křesťanské církve předepisovaly všem bez rozdílu jednotnou ortodoxní víru, vytvořili si obyčejní věřící vlastní náboženské představy, které, aniž by to jejich nositelé sami pociťovali, odporovaly oficiálnímu učení.“ (VAN DÜLMEN, 2002, s. 40)

³² Srov. SCRIBNER, 1996, s. 1.

interdisciplinární přístupy, protože jen ony umožňující adekvátně zhodnotit jednotlivé fenomény v celé jejich složitosti a ambivalentnosti.

Shrňme tedy: domníváme se, že koncepty lidové kultury a lidové zbožnosti, tak jak zde byly představeny, tj. jako zahrnující v sobě aspekty historickoantropologické, literárněhistorické, ale také sociologické, lingvistické či filosofické a teologické, jsou vhodným základem pro studium toho druhu písemnictví, který tvoří převážnou část rukopisů *Repertoria*. Jejich užitím odpadají problémy s nedostatečnou terminologickou jasností pojmů „lidová“ a „pololidová“ literatura a zvýrazňují se vzájemné vztahy mezi jednotlivými oblastmi raněnovověké kultury nejširších vrstev.

3.3 Interdisciplinární přístupy ke studiu raného novověku

Syntetizující pohled na kulturu českého raného novověku není v české tradici novinkou – vzpomeňme třeba knihu Josefa Hanzala *Od baroka k romantismu*, jejíž první kapitola, příznačně nazvaná „O potřebě kulturněhistorické syntézy“, začíná slovy: „Snaha pochopit určitou historickou epochu a synteticky ji vyložit v rámci jednoho národa či většího geografického celku patří k nejpotřebnějším úkolům soudobého společenskovedního výzkumu,³³ nebo pohled na české a evropské baroko z pera Václava Černého, který jej modeluje nejen na základě poznatků získaných studiem jazyka a literatury, ale i výtvarného umění, hudby, architektury, dobové estetiky, filozofie jazyka, politických teorií apod.³⁴ Jindy se náznaky takového interdisciplinárního pojetí projeví alespoň v oborové pestrosti příspěvků na konferencích o tomto období.³⁵

Domníváme se, že by bylo vhodné při zkoumání tohoto období vycházet ze stále užívanějšího, byť dosud ne zcela ustáleného pojmu „vědy o kultuře“.³⁶ Ta bývá v některých pojetích úzce spojována s další mezioborovou disciplínou, historickou antropologií: v roce 1996 se v rozhovoru pro týdeník *Die Zeit* vyslovil W. Frühwald, předseda *Deutsche Forschungsgesellschaft*, pro modernizaci vědy o kultuře právě na bázi historické antropologie, o níž řekl, že „propojuje historické vědy s etnologickými a lingvistickými disciplínami“ a otvírá nové vědecké perspektivy.³⁷ Podle van Dülmena se historická antropologie (která v mnohém navazuje na výzkum lidové kultury) „zaměřuje na mnohostrannou kulturně-sociální podmíněnost jednotlivce v proměnách času, na svébytnost lidského jednání“³⁸ a v mnohém vychází z konceptu dějin každodennosti, pro něž je charakteristické soustředění na každodenní život obyčejných lidí a zároveň na subjektivitu životních zkušeností a které tak „staví do ohniska zájmu i zkušenost a sociální praxi

³³ HANZAL, 1987, s. 10.

³⁴ ČERNÝ, 1996.

³⁵ Srov. např. POKORNÁ, SVATOŠ, 1992; PETRBOK, LUNGA, TYDLITÁT, 1999, nebo VANĚK, KROUPA, 2005.

³⁶ Srov. příslušné heslo v NÜNNING, TRÁVNÍČEK, HOLÝ, 2006, které mapuje různá a mnohdy ne zcela kompatibilní vymezení tohoto pojmu, shrnuje však, že „[v]šichni se však každopádně shodnou na tom, že konjunktura, kterou téma ‚[v]ědy o k[ultuře]‘ zažívá, vyplývá ze zájmu o otázky a problémy přesahující jednotlivé disciplíny a že je třeba hledat nové možnosti, jak analýzu textu a jiných mediálních výtvorů propojit s dějinně-kulturními otázkami širšího dosahu“ (s. 844).

³⁷ Citováno podle VAN DÜLMEN, 2002, s. 7.

³⁸ VAN DÜLMEN, 2002, s. 11.

jednotlivce. Historikové každodennosti tak chtějí dějiny pozorovat, popisovat a analyzovat „zdola“ a „zevnitř“.³⁹

Jak už jsme předeslali výše, je třeba se pokusit také alespoň stručně vysvětlit, co rozumí historická antropologie pojmem „kultura“. Pojetí kultury v historické antropologii se rozvíjelo na základě studia kultury „nevzdělaných“ vrstev, ovlivněného výzkumy mimoevropských etnik bez rozvinuté písemné kultury. Podle něj kultura už není pojímána jako zvláštní sféra vyčleněná z materiálních, ekonomických a sociálních zájmů, ale jako tvořivá síla formující život jako takový a zahrnující životní způsoby, vzorce vnímání a formy dorozumívání různých skupin, stavů, pohlaví apod. Různorodost životních praktik a duchovních konstrukcí u různých skupin lidí tak vede k tomu, že by se vlastně nemělo mluvit o jedné, ale o mnoha kulturách, a že by se hodnota těchto kultur neměla poměřovat hierarchicky podle elitních (evropských) vzorů, ale podle hodnoty a významu, který má pro konkrétního člověka či skupinu.⁴⁰ Kultura je v historické antropologii tedy pojímána jako soustava společně sdílených idejí, hodnot, pojmů či prostě symbolických forem, jež je nástrojem prožívání vnějšího i vnitřního světa, který je vždy přístupný pouze prostřednictvím interpretací.⁴¹ Kulturní projevy a aktivity je tedy třeba číst jako společností produkovaný „text“ a „kulturní významy“ jako kontext, v němž můžeme jednotlivým projevům rozumět.⁴²

Propojení původně různých disciplín bývá v historickoantropologickém bádání velmi úzké – jak píše Richard van Dülmen, „[h]ranice mezi sociálními dějinami a etnologií, literární vědou nebo vědou o médiích se vytrácejí ve prospěch problémově orientovaného bádání, které zintenzivňuje transdisciplinární výměnu poznatků“.⁴³ Ve společnosti těchto disciplín by ale podle našeho názoru neměla chybět diachronní jazykověda, už proto, že výzkumy prováděné pod hlavičkou historické antropologie se, zejména v německy mluvících zemích, poměrně výrazně zaměřují právě na raný novověk⁴⁴ a že jsou v jejím rámci podrobně studována některá témata, která považujeme za podstatná i z hlediska lingvoliterární historie (studium lidové kultury, rozlišení účastníků literární komunikace podle společenských skupin nebo podle pohlaví, studium písemné kultury, četby a médií apod.).⁴⁵ Navíc bychom navrhovali obohatit seznam zúčastněných disciplín ještě o dějiny teologie, filozofie a dalších disciplín (rétoriky, poetiky, filozofie jazyka, ale i oborů přírodovědných). Těm obvykle badatelé zaměřeni na historickou antropologii nevěnují velkou pozornost, protože je považují za součást elitní kultury; vzhledem k výše popsanému pojetí lidové kultury, která přebírá a

³⁹ VAN DÜLMEN, 2002, s. 26–27. V českém prostředí uplatňují tyto přístupy někteří historikové především mladší generace (srov. NODL, TINKOVÁ, 2007).

⁴⁰ Srov. VAN DÜLMEN, 2002, s. 37–39.

⁴¹ HORSKÝ, 2005, s. 19–20. Podobné pojetí světa jako stále konstruovaného a zvýznamňovaného symbolickými formami samozřejmě nacházíme i dříve, např. u Ernsta Cassirera (CASSIRER, 1996).

⁴² MEDICK, 1989, s. 59–61. Citováno podle HORSKÝ, 2005, s. 22.

⁴³ VAN DÜLMEN, 2002, s. 8.

⁴⁴ VAN DÜLMEN, 2002, s. 8–9.

⁴⁵ Podrobněji viz VAN DÜLMEN, 2002, s. 51–77. Kromě toho se historická antropologie nesnaží pouze zprostředkovávat jednotlivá fakta, ale také je interpretovat a analyzovat (VAN DÜLMEN, 2002, s. 48).

zpracovává podněty kultury elitní, se však domníváme, že mají i pro ni prvořadou důležitost.⁴⁶

Obdobnou proměnou perspektivy jako historie, která přesměrovává svůj pohled od význačných osobností a událostí k všednodenním dějům týkajícím se obyčejných lidí, prochází v současnosti také literární historie, jež se už nesnaží na rozdíl od svých klasiků vyhledávat pouze vrcholné zjevy, ale zabývá se také literaturou určenou lidu, v dřívějších dobách spíše opomíjenou, a to nejen literaturou čistě zábavnou, ale stále více i duchovní, vzdělávací a naučnou.⁴⁷ Diachronní lingvistika by s ní v tomto ohledu měla držet krok – je dobré, že máme podrobné studie třeba o jazyce Komenského⁴⁸ či Michny,⁴⁹ schází nám však lepší povědomí o jazykové normě vzdělaných lidí středních vrstev, příp. lidu (řemeslníků a rolníků).

Proces podobný procesu „antropologizace, jenž jednoznačně staví do popředí subjektivní stránku zkušenosti a percepce“, který popisuje Richard van Dülmen pro historické vědy,⁵⁰ ostatně probíhá i v některých disciplínách lingvistických: důkazem toho je stále se zvyšující zájem o kognitivní lingvistiku, sociolingvistiku, pragmatiku, stylistiku apod. Výzkum v těchto oblastech se však dosud orientuje spíše na synchronní problémy; diachronní studia sice úplně nechybějí, ale jsou rozvinuta mnohem méně. Nás vzhledem k povaze zkoumaného materiálu zajímají především směry orientované na historickou sociolingvistiku (sociální dějiny jazyka, sociohistorickou lingvistiku)⁵¹ a zejména novější práce označované jako „kulturní historie jazyka“. Podnětný příspěvek k tomuto směru bádání přinesl v poslední době např. Peter Burke ve své komparativně zaměřené knize (jejíž český překlad dosud nevyšel) *Languages and Communities in Early Modern Europe*,⁵² v níž shromáždil své eseje na téma vzájemných vlivů a vztahů evropských jazyků v raném novověku, jejich vztahů s latinou, vztahů dialektů k standardní varietě jazyka apod., tedy z oboru, který nazývá také „ekologie jazyka“ (tj. zakotvenost jazyka v sociálním a kulturním prostředí).⁵³

Ze všech uvedených důvodů se domníváme, že jak diachronní lingvistika, tak literární historie by měly vést živý dialog s vědami historickými a sociologickými, zejména

⁴⁶ Např. Ludmila Sochorová jmenuje mezi inspiračními zdroji jazyka písmáckých dramát obrozenské doby nejen náboženskou literaturu, kancionálové písně, kalendáře a knížky lidového čtení, ale i barokní divadelnictví, homiletiku a rétoriku a soudobou uměleckou literaturu (SOCHOROVÁ, 1992, s. 240).

⁴⁷ Jak je vidět na příkladech edic, byla nejdříve, nepřekvapivě, z tohoto druhu textů věnována pozornost spíše produkci doby počátku raného novověku nebo naopak až národního obrození, a to především tvorbě světské nebo převážně světské: produkci písňové (např. NOVOTNÝ, 1940; KALISTA, 1940; SMETANA, VÁCLAVEK, 1949; později SCHEYBAL, 1991), divadlu (např. BARTOŠ, 1952; SOCHOROVÁ, 1987) a zábavné produkci prozaické (např. VÁCLAVEK, 1950; KOLÁR, 2000). Barokní nepísňové tvorbě duchovní (např. TANNER, 2001; MARTIN Z KOCHEMU, 2007) nebo literatuře populárně naučné (např. LENHART, 2003; obojí pak SLÁDEK, 1995) se editoři věnují až v poslední době.

⁴⁸ KUČERA, 1980.

⁴⁹ Např. ŠKARKA, 1986.

⁵⁰ VAN DÜLMEN, 2002, s. 7–8.

⁵¹ Historicky orientovanou sociolingvistikou se zabývali např. Robert Hall, Dell Hymes a Joshua Fishman; v současnosti se podobnému zkoumání věnují badatelské týmy na několika významných evropských univerzitách, např. na Freie Universität Berlin nebo na univerzitě v Helsinkách (srov. BURKE, 2006, s. 8–9).

⁵² Budeme zde vycházet z jejího německého překladu (BURKE, 2006).

⁵³ BURKE, 2006, s. 15.

s historickou antropologií a historickou sociologií,⁵⁴ a nebo, ještě lépe, snažit se o společný pohled na kulturu zkoumaných období třeba v rámci již zmíněné vědy o kultuře.

4 Obsah *Repertoria* – kvantitativní zhodnocení⁵⁵

V této části studie jsme se rozhodli pro popis obsahu *Repertoria* a jeho vypovídací hodnoty použít metodu, která, ač má svá omezení, se pro první přiblížení nejvíce nabízí – kvantitativní zhodnocení zaznamenaného rukopisného souboru, členěného podle několika hledisek. Půjde v zásadě o prosté pozorování, porovnání počtů rukopisů v jednotlivých skupinách, nikoli o aplikaci sofistikovaných statistických metod. Ty nebyly použity ze dvou důvodů: jednak proto, že smyslem této studie není podrobně zhodnotit daný soubor, ale podat jeho základní charakteristiku, a jednak proto, že kvalita vstupních informací není pro detailní kvantitativní zhodnocení zcela adekvátní – členění a klasifikace dostupného souboru totiž nutně zahrnuje poměrně velké množství arbitrárních rozhodnutí (problematické je už samo vymezení rukopisu jako jednotky, v rámci časového určení např. zařazení rukopisů nedatovaných, rukopisů vznikajících po mnoho let, opisů opisů aj., v rámci žánrového členění klasifikace rukopisů žánrově nevyhraněných či smíšených apod.).

Vzhledem k tomu, že se jedná o rukopisné památky, tedy takové, u nichž platí „co kus, to originál“, a je tedy těžké na ně aplikovat jakákoli předem daná kritéria, je třeba předeslat několik metodických poznámek:

- Pro účely kvantitativního hodnocení nebereme v úvahu všechny rukopisy zaznamenané v *Repertoriu*, ale pouze ty, které opravdu fyzicky pocházejí ze 17. a 18. století (případně z přelomu 16. a 17., respektive 18. a 19. století). Pozdější opisy a další texty z 19. a 20. století, také popsané v *Repertoriu*, tvoří totiž dosti heterogenní skupinu (zahrnují např. i strojopisné opisy z 20. století), a proto je do těchto úvah nezařazujeme, neboť by mohly výsledný obraz nežádoucím způsobem zkreslit.
- Jako jeden rukopis hodnotíme texty psané různými písaři a často i v různé době, pokud byly původně zamýšleny a vnímány jako jeden celek (např. postupně doplňované seznamy členů bratrstev, cechovní knihy apod.) nebo pokud se promyšleným zásahem pořadatele jedním celkem staly (např. štambuchy se zápisy různých osob nebo sbírky různých vyprávění, poučení, historických záznamů a sentencí cíleně vybraných a seřazených pořadatelem, které jsou jako celek opatřeny titulem). Jako zvláštní rukopisy hodnotíme naopak navzájem nesouvisející texty svázané do jednoho svazku nebo společně uložené pod týmž číslem. Je ale třeba upozornit, že v mnoha případech je těžké rozlišit, zda takto sdružené rukopisy k sobě nějakým

⁵⁴ Důležitým projektem, který si klade za cíl propojit sociálně- a kulturněhistorické přístupy s dějinami literatury, je např. německá řada *Hansers Sozialgeschichte der deutschen Literatur vom 16. Jahrhundert bis zur Gegenwart*, která vychází od roku 1980 a jejíž vydávání zahájil Rolf Grimmiger. Za dosud nejlepší pokus o skloubení lingvistické, sociální a historické analýzy považuje Peter Burke knihu Tullia De Mauro *Storia linguistica dell'Italia unita* (1. vydání Bari, 1963; viz BURKE, 2006, s. 8).

⁵⁵ Jak už bylo řečeno výše, budeme v následujících kapitolách vycházet z veškerého materiálu, který je zachycen v obou dosud vydaných dílech *Repertoria*.

způsobem patří, a měly-li by tedy být považovány za části jednoho rukopisu (např. tehdy, když je jejich spojení dohromady výsledkem promyšleného pořadatelského úsilí soudobého majitele, který se tak snažil vytvořit nové, komplexní dílo), nebo zda jsou to texty zcela nezávislé, které se dohromady dostaly pouze shodou okolností, např. z důvodů finančních. Pokoušeli jsme se toto rozlišení provést podle všech dostupných indicií co nejpřesněji, nelze však vyloučit, že jsme se někde dopustili nepřesnosti.

- Celkový počet rukopisů není při členění podle různých hledisek zcela totožný. Je to dáno tím, že ne všechny údaje se u všech rukopisů podařilo zjistit, příp. uvádění těchto údajů není vždy relevantní. Příčinou neúplnosti údajů je nejčastěji fakt, že *Repertorium* eviduje i rukopisy v současnosti neznámé či nepřístupné, jejichž popisy jsou založeny pouze na informacích z odborné literatury, a ty jsou vesměs velmi stručné a v mnoha podstatných aspektech neúplné. Některé údaje pak u určitého procenta rukopisů nemají vůbec smysl – například v případě rukopisů, které obsahují pouze obrázky či nákresy, nemá smysl mluvit o použitém jazyce apod.
- Značně složitá je situace u dělení rukopisů podle žánrů a tematiky, protože nejsou výjimkou rukopisy, jež byly sice psány přibližně v jedné době tímž písařem a byly zjevně zamýšleny jako jeden celek, skládají se však ze dvou či více žánrově a tematicky zcela rozdílných částí (např. modlitební kniha a historické a pamětní záznamy). V takovémto případě je pro účely žánrového rozboru registrujeme v obou (resp. všech) kategoriích.

Dělení rukopisů registrovaných *Repertoriumem* jsme provedli podle tří základních hledisek, a to na základě stáří rukopisu, podle použitého jazyka či jazyků a podle obsahu rukopisu. Tato hlediska ale není vhodné vnímat izolovaně, protože spolu mnohdy různým způsobem souvisejí (např. některé typy hudebních rukopisů byly psány pouze česky, u jiných typů rukopisů dochází v průběhu doby ke změně jazyka apod.). Proto budeme na jejich vztahy průběžně upozorňovat.

4.1 Dělení rukopisů podle stáří

Zhodnocení skladby zkoumaného souboru rukopisů na základě doby vzniku jsme provedli zhruba s přesností na třetinu století. Je samozřejmé, že u rukopisů nedatovaných (kterých je v *Repertoriumu* značný počet) jde pouze o kvalifikovaný odhad, nikoli o naprostou jistotu. Pro přesné určení doby vzniku těchto rukopisů bychom totiž potřebovali mnohem více informací, než kolik je jich obvykle k dispozici, především věk písaře v době psaní, kdy a kde se učil psát, příp. vzdělání a věk jeho učitele, dále kulturní úroveň prostředí, z něhož pocházel, zda se nesnažil cíleně napodobovat starší rukopis apod. (Pochybnosti ohledně přesné doby vzniku mohou ostatně nastat i u rukopisů datovaných – ne vždy je jasné, zda jde o dataci opisu, či předlohy, příp. zda datace nebyla připsána dodatečně, zda není záměrně či omylem chybná apod.) Další problém, se kterým bylo třeba se v tomto případě vypořádat, byl status rukopisů, které vznikaly v delším časovém období. V těchto případech jsme se nakonec rozhodli považovat za rozhodující dobu vzniku nejstarších zápisů.

Pokud bychom dělali bez znalosti dochovaného materiálu nějaké predikce ohledně závislosti počtu dochovaných rukopisů na jejich stáří, patrně bychom brali v úvahu několik základních předpokladů. Předně bychom předpokládali, že počet rukopisů bude během doby stoupat, protože kratší doba, která uběhla od doby vzniku rukopisu, v sobě samozřejmě zahrnuje také méně příležitostí k jeho zničení. Kromě toho dochází s postupujícím časem (v zásadě) k rozšiřování aktivní i pasivní gramotnosti do stále širších vrstev obyvatelstva, a tedy přibývá potenciálních písařů. Existují však i faktory, které by mohly působit opačně: s rozvojem a zlevňováním knihtisku je spojena zlepšující se dostupnost tištěných knih, a tedy snižující se potřeba knihy ručně opisovat, dále je možno předpokládat, že rukopisy např. z přelomu 18. a 19. století mohly být v době vzniku muzejních sbírek považovány za příliš „nové“, a tedy málo hodnotné a nehodné uschování, že mohly být dosud používány apod.

S těmito předběžnými předpoklady teď můžeme porovnat následující tabulku, která uvádí počty skutečně zjištěných rukopisů v závislosti na jejich stáří. Počty rukopisů zahrnutých v I. a ve II. díle *Repertoria* jsou zde uvedeny zvlášť, aby je bylo možno navzájem porovnat a udělat si úsudek o statistické průkaznosti výsledků.

Tabulka 1:

Stáří rukopisu	Díl I.	%	Díl II.	%	Celkem	%
přelom 16. a 17. století	16	1,10	14	0,79	30	0,93
1. třetina 17. století	45	3,11	55	3,11	100	3,11
2. třetina 17. století	63	4,35	77	4,35	140	4,35
3. třetina 17. století	112	7,73	121	6,83	233	7,24
1. třetina 18. století	140	9,66	218	12,31	358	11,12
2. třetina 18. století	345	23,81	406	22,92	751	23,32
3. třetina 18. století	614	42,37	698	39,41	1312	40,74
přelom 18. a 19. století	114	7,87	182	10,28	296	9,19

Z údajů v tabulce je zřejmé, že počty dochovaných rukopisů s jejich snižujícím se stářím neustále stoupají. Menší počet rukopisů zaznamenaných na posledním řádku v tomto případě není relevantní, protože zahrnuje pouze nedatované rukopisy, u nichž nebylo možno s jistotou říci, zda pocházejí ještě z konce 18. či z počátku 19. století; kdybychom postupovali jako ve většině řádků tabulky a zahrnuli sem i datované rukopisy vzniklé v 1. třetině 19. století, byl by stoupající trend zachován. Je tedy zjevné, že ani zvyšující se dostupnost relativně levných tisků tematicky často velmi podobných dochovaným rukopisům (modlitební knihy a další duchovní literatura určená lidu) s sebou nepřinesla utlumení rukopisné produkce – spíše naopak. Fakt, že v soupise rukopisů 17. a 18. století představují rukopisy 18. století téměř 85 %, a že dokonce plných 50 % všech rukopisů pochází až ze samotného závěru sledovaného období, tedy z poslední třetiny 18. století nebo z přelomu 18. a 19. století, je přece jen poněkud překvapující.

Prvním a nejzřejmějším faktorem, který v tomto ohledu mohl působit, je prostý vývoj počtu obyvatel (a tedy i potenciálních písařů a čtenářů). Jestliže se u předbělohorských Čech počítá s příznivým populačním vývojem, který na počátku 17. století vrcholí počtem obyvatel asi 1,25–2 miliony, pak v 1. polovině 17. století dochází ke zlomu a postupnému výraznému vylidnění, způsobenému především třicetiletou válkou (pro Čechy se počítá se ztrátami na

obyvatelstvu asi 30 %).⁵⁶ Od roku 1650 však v českých zemích pozorujeme (i přes dočasnou demografickou krizi způsobenou hlavně epidemiemi a hladomory) trvalý, i když ne zcela rovnoměrný růst počtu obyvatel.⁵⁷ K roku 1654 je počet obyvatel Čech odhadován na 1 milion; v roce 1692 už to bylo 1,4–1,5 milionu, v roce 1702 1,6 milionu a v roce 1754 asi 2 miliony,⁵⁸ kolem roku 1780 asi 2,5 milionu⁵⁹ a na konci 18. století asi 3,16 milionu obyvatel.⁶⁰ Ve světle těchto čísel se tedy strmý nárůst počtu rukopisů během 18. století už nejeví tak překvapivý.

Dále je pravděpodobné, že v tomto trendu měl zásadní význam nárůst gramotnosti v nižších vrstvách, podpořený tereziánskými školskými reformami (které vyvrcholily zavedením povinné školní docházky od roku 1775).⁶¹ Tyto reformy měly výrazný pozitivní vliv na nižší školství (které je pro nás, vzhledem k skladbě dochovaného rukopisného materiálu, rozhodující) v celé monarchii, ať už se jednalo o organizaci, počet či úroveň škol.⁶² Údaje o procentu gramotnosti (či alespoň pologramotnosti, tj. schopnosti číst, ale ne psát) obyvatelstva Čech před těmito reformami či na jejich počátku sice bohužel chybějí, z pozdějších statistik lze však alespoň extrapolovat, že v 1. generaci, která byla zasažena povinnou školní docházkou, tj. v generaci narozené v 70. letech 18. století, byla míra gramotnosti 40–50 %, započítáme-li i pologramotné, zvyšuje se toto číslo na 60–65 %.⁶³ K rychlému růstu počtu rukopisů dochází však už ve 2. třetině 18. století, je tedy pravděpodobné, že už v období bezprostředně před tereziánskou školskou reformou nebyla úroveň vzdělanosti českého lidu tak nízká, jak se někdy v minulosti soudilo.⁶⁴ Snad se tu projevil osvícenské pokusy o zlepšení nižšího školství, o nichž máme pro některé kraje a

⁵⁶ FIALOVÁ a kol., 1998, s. 100–105.

⁵⁷ HANZAL, 1972, s. 159, hovoří o problémech ve školství, k nimž docházelo na počátku 18. století v důsledku značného přírůstu obyvatelstva, který se projevoval v některých oblastech Čech zhruba od 80. let 17. století, jinde později.

⁵⁸ FIALOVÁ a kol., 1998, s. 113–117.

⁵⁹ FIALOVÁ a kol., 1998, s. 228.

⁶⁰ FIALOVÁ a kol., 1998, s. 141–142. I když průměrný roční přírůstek na tisíc obyvatel byl podle autorů této publikace v 1. polovině 18. století vyšší (7,3 promile) než ve 2. polovině (5,8 promile), je třeba samozřejmě počítat se stále se zvyšujícím počtem konzumentů psaného slova.

⁶¹ Podle Richarda van Dülmena vyšel rozhodující impuls pro prosazení gramotnosti v celospolečenském měřítku na konci 18. století především z řad měšťanstva a následně ho podpořily církve a stát. Schopnost číst a psát začala být v této době považována za měřítko civilizovanosti a humanizující hodnotu bez ohledu na praktickou použitelnost. Proto podle něj písemná kultura 18. století nepředstavuje produkt modernizace, ale proces, jenž jí předcházela (VAN DÜLMEN, 2002, s. 70).

⁶² Srov. např. KUZMIN, 1981, s. 54–56; HANZAL, 1971, s. 42–45. Počet škol v Čechách v době provádění reformy se odhaduje na 1000–1250, za 15 let po reformě se zvýšil zhruba dvaapůlkrát (KUZMIN, 1981, s. 63–64; HANZAL, 1971, s. 41, 43–45; HANZAL, 1972, s. 162–164).

⁶³ KUZMIN, 1981, s. 65–66. První generace, pro niž jsou k dispozici statistické údaje, jsou lidé narození v letech 1800–1809, u kterých dosahovala míra gramotnosti asi 70 % a pologramotných bylo asi 10 %; míra gramotnosti se pak v zásadě lineárně zvyšuje až k více než 97 % v generaci narozené v letech 1870–1879 (KUZMIN, 1981, s. 71). Značné rozdíly v gramotnosti byly však mezi pohlavími (viz dále).

⁶⁴ Dostí pesimistický obraz nižšího školství, zejména venkovského, v Čechách před tereziánskými reformami kreslí např. ŠAFRÁNEK, 1913, s. 102–108. Naopak HANZAL, 1972, vyvozuje z rozboru části farářských relací z let 1676–1677 a 1700–1701, že v Čechách „základní síť nižších škol byla vytvořena již v průběhu 17. století“ (s. 157), i když počet a úroveň škol byly v různých oblastech velmi nevyrovnané (jako příklad neutěšeného stavu některých oblastí cituje např. důtku hejtmana panství obecní radě Nového Města nad Metují, že „v městě málo měšťanů se nachází, kteříž čísti a psáti umějí a tudíž úřad obecní by zastávati mohli“, s. 158). Podle van Dülmena přispíval ke zlepšení poměrů ve vzdělání i sám raněnovověký katolicismus, neboť vzdělání a výchova pro něj představovaly základní prostředek k nápravě křesťanstva (VAN DÜLMEN, 2006, s. 120).

panství zprávy už od 60. let 18. století.⁶⁵ V každém případě se však zdá, že „ještě před školní reformou [...] tedy v českých zemích musíme počítat s existencí poměrně rozsáhlého četbyschopného venkovského či maloměstského publika,“⁶⁶ a to, jak dále uvidíme, nejen mezi tajnými nekatolíky, ale i mezi tehdy už zcela převládajícími katolíky. Velký počet dochovaných rukopisných katolických modlitebních knih a další duchovní literatury totiž nasvědčuje tomu, že i čeští katolíci raného novověku měli ke knize úzký vztah. Lidé vyslýchaní v 18. století pro podezření z kacířství, kteří se mnohdy vymezují jako milovníci knih vůči katolíkům, kteří číst a psát neumějí,⁶⁷ v tom tedy nejsou zcela spravedliví.⁶⁸

O stupni gramotnosti obyvatelstva bychom samozřejmě neměli uvažovat pouze v souhrnných číslech, ale diferencovat podle sociální příslušnosti, pohlaví apod. Získat alespoň trochu přesné údaje pro jednotlivé skupiny obyvatel, a to specificky pro situaci v českých zemích, je samozřejmě poměrně komplikované, mnohdy nám proto nezbyvá, než se spokojit s údaji dílčími či pocházejícími z jiných evropských zemí. O rozdílech v gramotnosti žen a mužů píše např. na základě protokolů z výslechnů osob podezřelých z kacířství, pořázených v letech 1735–1780, Marie-Elizabeth Ducreux: podle jejích výzkumů se umělo podepsat 70 ze 156 vyslýchaných mužů, ale jen 5 ze 69 vyslýchaných žen.⁶⁹ O něco menší rozdíl mezi gramotností mužů a žen uvádí Peter Burke pro ženichy a nevěsty, kteří uzavřeli sňatek v roce 1630 v Amsterdamu (podepsalo se 57 % ženichů a 32 % nevěst) a na konci 17. století ve Francii (29 % ženichů a 14 % nevěst).⁷⁰ Podobně významné byly patrně i rozdíly v gramotnosti jednotlivých sociálních skupin, a to i v rámci nižších vrstev: např. v Narbonne a okolních vesnicích bylo na konci 16. století gramotných kolem 65 % řemeslníků, ale jen 20 % rolníků.⁷¹

Svou roli při vzniku rukopisů zřejmě dále hrála finanční stránka: zejména pokud si knihu budoucí majitel opsal sám, mohl ušetřit peníze za nákup tisku. To mohl být důvod opisů různých učebních textů, na jejichž tištěnou podobu chudí učitelští pomocníci nebo mladí řemeslníci patrně neměli dost peněz. Zároveň je ale pravda, že z učebnic se opisovaly především starší texty rukopisné, nikoli nové školní učebnice relativně hojně vydávané tiskem v poslední čtvrtině 18. století;⁷² důvodem tedy mohla být i jejich prostá oblíbenost a „osvědčenost“. Naproti tomu profesionálně vytvářené a zdobené rukopisy (např.

⁶⁵ Nejvýznamnější bylo roku 1771 založení nové školy na buquoyském novohradském panství v Kaplici, v níž děkan Ferdinand Kindermann používal nové zahraniční pedagogické metody (HANZAL, 1971, s. 40).

⁶⁶ NEŠPOR, 2006, s. 114.

⁶⁷ DUCREUX, 1994a s. 66–67. Jak ostatně dokládá táž autorka, je na konci 18. století mnohdy nemožné vést ostrou hranici mezi katolíky a tajnými evangelíky, protože ve vlastnictví jediné osoby mohly být knihy pocházející z obou táborů (s. 68; viz též DUCREUX, 1994b, s. 919–925).

⁶⁸ Na druhou stranu bychom neměli vliv nárůstu gramotnosti na lidovou kulturu raného novověku přeceňovat – jak píše Richard van Dülmen, konstantní nárůst gramotnosti a knižní produkce nezpůsobil, až na malé kroužky osvícenců, před příchodem industrializace žádnou „intelektualizaci“ společnosti (VAN DÜLMEN, 2002, s. 40).

⁶⁹ DUCREUX, 1994b, s. 917–918.

⁷⁰ BURKE, 2005, s. 72.

⁷¹ BURKE, 2005, s. 261.

⁷² Příklady viz HANZAL, 1971, s. 57. Příručky, především metodické, spojené s „novou školou“, se mezi rukopisy objevují až v prvních desetiletích 19. století, a tedy v *Repertoriu* soustavně zachyceny nejsou.

modlitebních knih) byly dražší než obdobné knihy tištěné,⁷³ motivace jejich pořizování tedy musela být jiná.⁷⁴

Určitou roli jistě sehrála i přetrvávající či dokonce zvětšující se nedostupnost některých tisků, především starších (např. Hájkovy kroniky⁷⁵) nebo nekatolických, vydávaných mimo hranice monarchie (Komenský⁷⁶ aj.),⁷⁷ a také fakt, že některé praktické příručky, především kuchařky a knihy hospodářských návodů, nebyly v době baroka alespoň v českém prostředí příliš často vydávány.⁷⁸ Hospodářské rady a návody se sice okrajově vyskytovaly v některých kalendářích, ale jinak šlo až do poslední třetiny 18. století o literaturu nedostatkovou – a to nutilo i nepřilíživě vzdělané lidi opisovat si z knih starších nebo si potřebné příručky sestavovat samostatně, na základě ústní a rukopisné tradice.⁷⁹ Totéž se týká i často opisovaných herbářů (nejčastěji jde o části či celek Mattioliho *Herbáře*, případně o vpisky a doplňky v jeho tištěných exemplářích⁸⁰), které měly také především praktické určení. Tato rukopisná produkce je tedy obzvláště důležitá, neboť v některých případech (kuchařky, knihy receptů) je pro nás vlastně hlavním, ne-li jediným zdrojem poznání dobového vkusu.

Nakonec je třeba se zmínit ještě o jedné poměrně důležité pohnutce k vytváření rukopisných knih: v době, kdy tištěné knihy byly nanejvýš dvoubarevné (a to ještě jen ty dražší), to byla touha po knize krásné, bohatě barevně ilustrované (to je případ především

⁷³ HOLUBOVÁ, 2001, s. 33.

⁷⁴ Motivační nejednoznačnost spatřuje u původu raněnovověké rukopisné produkce (především pokud jde o „*Erbauungsbücher*“, tj. knížky nábožensky vzdělávací) i Alexandr Stich: „Ani velká produkce knihtiskařská nestačila zřejmě v tomto oboru poptávce, nebo existovaly společenské skupiny, pro které knižní vydání byla cenově nedostupná nebo alespoň příliš nákladná, nebo – opačně – byla právě tato produkce stále ještě tak prestižní a přímo životně hodnotná, že vlastní písarský výkon tuto mimořádnost (přímo sakrální povahy) ještě umocňoval.“ (LENHART, 2003, s. 130)

⁷⁵ Václav Hájek z Libočan: *Kronika česká* (Praha, 1541, Knihopis 2867). Nové vydání bylo pořízeno až v roce 1819.

⁷⁶ Např. *Kšaft umírající matky jednoty bratrské* vydaný v Berlíně roku 1757 (Knihopis 4232). Opisy starších i novějších nekatolických tisků vznikaly i na počátku 19. století.

⁷⁷ Další příklady viz TOBOLKA, 1949, s. 78.

⁷⁸ Důvody jsou zatím nejasné; SLÁDEK, 1995, s. 119, dává část viny úpadku českých měst v 17. století. Tiskem nevycházely z pochopitelných důvodů ani spisy v dobovém pojetí pověrečné a nepravověrné, např. obsahující návody k magickým obřadům, zařikání apod.

⁷⁹ Většina českých kuchařských knih 17. a 18. století je rukopisných; z mála, které vyšly tiskem, lze zmínit anonymní *Knihu kuchařskou* z roku 1712. Patrně jedinou česky vydanou hospodářskou příručkou byla po většinu 18. století dvoudílná práce Kryštofa Fischera *Knihy hospodářské* (latinsky 1679 a 1683, česky 1705–1706 v překladu Jana Barnera; SLÁDEK, 1995, s. 121–122). Pod vlivem osvícenství začínají tyto příručky opět vycházet právě až v poslední třetině 18. století, např. knížka Jana Václava Rotha *Laciný prostředek, jak i ze špatných a suchopárných polí živná a dobytka příjemná píce v hojnosti dostat se může* (Praha, 1787). Často se tak dělo přímo na příkaz nebo podnět úřadů (BOHATCOVÁ, 1990, s. 312). Také příručky zabývající se léčením domácích zvířat začaly ve větší míře česky vycházet až v této době, zejména různé překlady příruček Johanna Gottlieba Wolsteina, např. *Připamatování strany neduhů dobytka v Rakousích*, které vyšlo v Praze roku 1783 v překladu Hynka Rutha, nebo příručky dalších autorů, např. kniha autora s pseudonymem Erdmann Hilfreich *Naučení pro lid sedlský o nemocech dobytka konského, hovězího, ovčího a svinského*, jejíž druhé, úplně dochované vydání vyšlo v Brně roku 1793. Za zmínku v této souvislosti stojí také vliv industriální výchovy ve školách, zaváděné od konce 70. let 18. století, příp. zařazování hospodářských rubrik do novin na úplném konci 18. století (HANZAL, 1971, s. 48–50, 55), které mohly postupně oslabovat důvěryhodnost starých rukopisných receptářů.

⁸⁰ Jedná se o objemný spis *Herbář jinak Bylinář* Pierandrey Mattioliho, vydaný v Praze roku 1562 a 1596 (Knihopis 5416–5417) – byl tedy jistě poměrně nedostupný jak z důvodů finančních, tak pro své velké stáří. Opisován býval i jiný Mattioliho spis, *Apatéka domácí*, vydaný česky v Praze roku 1595 a 1602 (Knihopis 5414–5415).

modlitebních knih a kancionálů – viz dále). Zejména u modlitebních knih pak přetrvával i požadavek na určitou personalizaci knihy, mj. proto, že bývaly užívány i k magickým účelům (viz dále).

Dochovaná rukopisná produkce 17. a začátku 18. století je ve srovnání s 2. polovinou 18. století nejen rozsahem mnohem menší, ale odlišuje se i žánrově a tematicky – v této době byli písaři rukopisů většinou lidé relativně vzdělaní (ostatní psát neuměli), tj. ti, kdo se nějakou formou duševní činnosti živili (kněží, řeholníci, měšťtí písaři, lékaři apod.). Setkáváme se proto hlavně se spisy odbornými (např. opisy lékařských příruček) nebo s knihami určenými pro potřeby obce, nikoli pro potřebu privátní (sem patří jednak rukopisy povahy právní a administrativní, např. opisy Koldínových *Práv městských*⁸¹ nebo *Obnoveného zřízení zemského*,⁸² nebo určené pro používání na kostelním kůru, tj. různé antifonáře, graduály apod.). Rukopisů jiného typu je poměrně málo (např. pamětní zápisy v kalendářích); jen sporadicky se setkáváme s typicky lidovou produkcí, jaká je charakteristická pro 2. polovinu 18. století a o níž bylo pojednáno v předchozím odstavci. Ostatně i z hlediska jazykového jsou rukopisy těchto dvou období poměrně odlišné: mezi památkami staršími na jednu stranu nacházíme větší podíl latiny, na druhou stranu se v této době častěji než ve století následujícím setkáváme s česky psanými odbornými díly (lékařskými, právními, teologickými apod.), neboť během 18. století čeština v této sféře ustupuje latině, příp. němčině.⁸³

V této souvislosti je třeba se zmínit ještě o jednom faktu, který zde z pochopitelných důvodů kvantitativně zachycen není (resp. jen částečně – v podobě rukopisů přelomu 18. a 19. století), ale který byl při práci na *Repertoriu* zcela zjevný a mnohdy jeho pracovníkům ztěžoval práci: lidová rukopisná produkce poslední třetiny 18. století přechází zcela plynule a bez jakékoli výrazné změny tematické, obsahové, výtvarné a do určité míry i pravopisné do první třetiny století 19. – zásadní zlom v lidové kultuře nepřichází v době, kam jsme ho zvyklí klást na základě studia „vysoké“ kultury, ale se zpožděním, až na konci 1. třetiny nebo dokonce v polovině 19. století.⁸⁴ Nelze samozřejmě pominout, že se skladba opisovaných textů do určité míry proměňuje už na konci 18. století (už na přelomu 18. a 19. století se prosazují např. i osvícenské modlitební knihy jako Eckartshausenova *Bůh jest nejčistší láska*⁸⁵), přechod je však velmi plynulý a i na počátku 19. století si podržují oblíbenost tradiční texty předchozí epochy.

⁸¹ Kristián z Koldína, Pavel: *Práva městská Království českého, Práva městská Království českého v krátkou summu uvedená* nebo *Práva městská Království českého a Markrabství moravského* (Praha, 1579–1755, Knihopis 4564–4574).

⁸² Ferdinand II.: *Císaře římského, uherského a českého etc. krále etc. Jeho Milosti Ferdinanda Druhého etc. Obnovené právo a zřízení zemské dědičného Království českého* (Praha, 1627, Knihopis 2447).

⁸³ Proměnami užívání jazyků v jednotlivých oblastech písemnictví se v poslední době zabývají nejen lingvisté, ale i někteří badatelé orientovaní především kulturněhistoricky. Důvodem je, jak píše Peter Burke, skutečnost, že jazyk je citlivým indikátorem kulturních a společenských změn, např. proto, že výběrem určitého jazyka nebo jeho variety dává mluvčí najevo svou identifikaci s určitou společenskou skupinou (srov. BURKE, 2006, s. 7, 12).

⁸⁴ Podobně je tomu do určité míry i v tištěné produkci určené lidu, ta je ale na rozdíl od produkce rukopisné ovlivňována a regulována cenzurou, dobovými ideologickými tlaky, finančními rozvahami apod.

⁸⁵ Modlitební kniha Karla von Eckartshausen *Bůh jest nejčistší láska* vyšla česky poprvé v roce 1798 ve dvou různých překladech, v Kutné Hoře přeložená snad Františkem Josefem Tomsou a v Praze přeložená Karlem Hynkem Thámem (srov. Knihopis 2208–2209).

4.2 Dělení rukopisů podle jazyka (jazyků)

V následující tabulce jsme se pokusili rozdělit rukopisy v *Repertoriu* podle užitého jazyka. Kombinací dvou či více jazyků je míněn prostý fakt, že jsou dané jazyky v nějaké míře v daném rukopisu zastoupeny, nepřihlíží se tedy k tomu, zda je jeden z nich dominantní, zda jsou používány střídavě, či sekvenčně, týmž písařem, či různými písaři apod. Na to totiž údaje uvedené v *Repertoriu* ve všech případech nestačí a bylo by třeba podrobného průzkumu jednotlivých rukopisů.

Tabulka 2:

Jazyk(y) rukopisu	Díl I.	%	Díl II.	%	Celkem	%
česky	620	43,72	742	45,89	1362	44,88
německy	440	31,03	638	39,46	1078	35,52
latinsky	222	15,66	85	5,26	307	10,12
česko-německy	34	2,40	29	1,79	63	2,08
česko-latinsky	34	2,40	26	1,61	60	1,98
německo-latinsky	37	2,61	52	3,22	89	2,93
česko-německo-latinsky	9	0,63	13	0,80	22	0,72
francouzsky	4	0,28	6	0,37	10	0,33
italsky	1	0,07	2	0,12	3	0,09
hebrejsky	2	0,14	4	0,25	6	0,19
slovensky (slovakizovanou češtinou)	3	0,21	2	0,12	5	0,16
církevněslovensky	1	0,07	2	0,12	3	0,09
německo-francouzsky	2	0,14	2	0,12	4	0,13
latinsko-francouzsky		0	2	0,12	2	0,07
latinsko-italsky		0	2	0,12	2	0,07
latinsko-řecky	1	0,07	2	0,12	3	0,09
německo-hebrejsky		0	2	0,12	2	0,07
německo-italsky		0	1	0,06	1	0,03
česko-německo-latinsko-francouzsky		0	1	0,06	1	0,03
německo-latinsko-řecky	2	0,14	1	0,06	3	0,09
německo-latinsko-francouzsky		0	2	0,12	2	0,07
německo-francouzsko-anglicky	1	0,07		0	1	0,03
německo-latinsko-francouzsko-italsky	1	0,07		0	1	0,03
německo-latinsko-řecko-francouzsky	1	0,07		0	1	0,03
německo-latinsko-francouzsko-anglicky	1	0,07		0	1	0,03
německo-latinsko-francouzsko-italsko-hebrejsky		0	1	0,06	1	0,03
česko-německo-latinsko-polsky	1	0,07		0	1	0,03
česko-německo-latinsko-francouzsko-italsko-polsko-maďarsky	1	0,07		0	1	0,03

Tabulka ukazuje, že i když nejpočetnější skupinu tvoří rukopisy psané pouze česky, jejich počet nedosahuje ani poloviny z celkového počtu rukopisů (necelých 45 %) a rukopisy výhradně německé za nimi zaostávají pouze o 10 %. Pokud bychom porovnávali celkový počet rukopisů, v nichž se čeština objevuje (jako jediný jazyk textu nebo v kombinaci s jinými jazyky), s počtem rukopisů, v nichž se objevuje němčina, dostali bychom necelých 50 % versus přibližně 41 %.

Všimneme-li si vzájemného vztahu zastoupení českých a německých rukopisů v různých muzeích (a odhlédneme přitom od jazyků dalších), není nijak překvapivé, že v oblastech, které byly osídleny téměř výhradně německy mluvícím obyvatelstvem, nacházíme pouze rukopisy jazykově německé – v Duchcově, Chebu či Chomutově bychom český rukopis hledali marně. Domníváme se však, že přinejmenším stojí za zmínku (byť to také není úplně překvapení), že obráceně to neplatí: v *Repertoriu* téměř není muzea (nepočítáme-li taková, která vlastní jen jeden či dva rukopisy), které by bylo jazykově výhradně české (tj. nemělo ve sbírkách kromě českých i německé rukopisy) – i v oblastech s převážně českým obyvatelstvem se v tomto období našli písaři a čtenáři německých modlitebních knih či lékařských příruček, abychom jmenovali jen příklady, u nichž bychom nejspíše očekávali, že písař použije svůj rodný jazyk.⁸⁶

Třetím nejvíce zastoupeným jazykem v *Repertoriu* je s přibližně 16 % latina. Jako jazyk církve a vzdělaných lidí samozřejmě dominuje rukopisům tematicky a žánrově poněkud odlišným, než jsou rukopisy psané ostatními jazyky, převahu pak má mezi rukopisy pocházejícími z bývalých klášterních knihoven.⁸⁷ Pokud se objevuje např. v liturgických příručkách, zpěvníkách, modlitebních knihách apod. v kombinaci s češtinou nebo němčinou (příp. francouzštinou), pak je hierarchie jazyků zřetelná: v liturgických příručkách jsou vernakulárním jazykům vyhrazeny pouze prováděcí pokyny a poznámky, v kancionálech se latinsky nejčastěji objevují zpěvy, které byly součástí liturgie. Kratší či delší latinské pasáže nacházíme také v různých návodech na léčení lidí i dobytka, kde mají vesměs funkci magickou – mocné zařikání, které používá kněz u oltáře, a které tudíž (podle lidových představ) musí fungovat i v jiných naléhavých případech. Latinské pasáže zde i v ostatních rukopisech lidové proveniencí bývají často psány foneticky (jen na základě poslechu a bez pochopení významu, včetně např. nesprávného kladení hranic mezi slovy), a tedy silně zkomoleny. Fonetický záznam však v tomto případě nelze hodnotit zcela negativně, protože plně vyhovuje účelu, pro který by pořízen: tedy zachytit zvukovou podobu „kouzelné formule“, jejíž obsahová stránka byla pro písaře naprosto irelevantní.

Jako čtvrtá následuje s velkým odstupem francouzština. Je to jazyk prestižní, jazyk vzdělaných, především šlechtických vrstev⁸⁸. Objevuje se nejen v šlechtických štambuších, gratulačních rukopisech či sbírkách básní, ale i v modlitebních knihách, sbírkách rozjímání, meditačních příručkách apod., někdy v kombinaci s latinou nebo němčinou. Jako příklady

⁸⁶ Problematiku vztahu češtiny a němčiny (příp. latiny) v rukopisech je možno samozřejmě sledovat také z hlediska vývojového. Např. Tilman Berger se na příkladu písemností města Chrudimi zabýval výzkumem, jakým způsobem a jak rychle proniká do úředních písemností němčina na úkor češtiny, příp. kdy jsou písemnosti dvojjazyčné (BERGER, 1999).

⁸⁷ Klášterní knihovny měly různé osudy. Jen menšina z nich se dochovala alespoň v relativní úplnosti v jediné instituci (buď jako její majetek, nebo jako deponát). Původní složení mnohých z nich je dnes možno jen částečně rekonstruovat studiem dobových katalogů a vyhledáváním dochovaných knih v různých institucích – Stanislav Petr se tak např. pokusil dohledat rukopisy z knihovny kláštera obutých augustiniánů-eremitů ve Vrchlabí (PETR, 1999).

⁸⁸ Podle Lenderové plnila francouzština v 18. století ve šlechtických kruzích jednak funkci sjednocujícího evropského kulturního prvku a jednak funkci stratifikační, tj. byla vnímána jako distinktivní znak urozenosti. Ve většině českých šlechtických rodin byli v této době zaměstnáváni francouzští vychovatelé a děti se často učily francouzštině jako prvnímu či druhému jazyku, s jehož výukou se začínalo asi v šesti letech (LENDEROVÁ, 2007).

mohou složit např. latinské mariánské nešpory s francouzskými nadpisy z konce 18. století uložené v muzeu v Kutné Hoře a pocházející snad z tamního konventu voršilek.⁸⁹

Ostatní jazyky jsou v *Repertoriu* zastoupeny spíše výjimečně, několika kusy. Mnohé z těchto rukopisů navíc nepocházejí z území Čech, ale byly sem přivezeny, a to někdy až ve 20. století. To je případ třeba italských satir Bartolomea Dottiho z 2. poloviny 18. století, které přešly do sbírek muzea v Hronově z majetku sběratele, jenž je zakoupil přímo v Itálii.⁹⁰

V souvislosti s užitím různých jazyků v rukopisech *Repertoria* je možno upozornit ještě na jeden zajímavý fakt, který by mohl posloužit k dalšímu studiu možných rozdílů v kulturním životě česky a německy mluvících obyvatel českých zemí: ač se mnohé typy rukopisů (např. modlitební knihy, početní příručky, lékařské a zvěrolékařské receptáře apod.) objevují v zásadě stejně často česky i německy, neplatí to pro značnou část produkce spjaté s hudebním životem prostých lidí: české kancionály a sbírky duchovních písní výrazně převažují nad německými (v poměru přibližně 7 : 1), zpívané roráty, pašije a pohřební písně se pak objevují pouze české (případně s krátkými latinskými pasážemi). Je otázkou, zda za tímto rozdílem stojí výhradně jiná podoba hudební kultury česky a německy mluvících obyvatel nebo zda některé z textů (např. pohřební písně) nevycházely v německé verzi tiskem.

4.3 Dělení žánrové a tematické

Mnohem méně snadné a jednoznačné než dělení, na němž jsou založeny předcházející kapitoly, bylo rozdělení rukopisů *Repertoria* podle žánru či tematiky – jednotlivé exempláře jsou natolik různorodé, že je těžké vměstnat je do jednoduše vymezených kolonek. Rozhodli jsme se zde proto kombinovat různá kritéria, abychom získali co nejvíce různých informací – i s vědomím rizika, že by následujícímu dělení mohla být vytýkána jistá nesouměřitelnost hledisek. Zároveň jsme si vědomi, že mnohé rukopisy by bylo možno podle různých hledisek zařadit do různých skupin, to však při tomto rámcovém přiblížení snad není příliš na závadu: pro základní orientaci tento přehled postačí, podrobné zhodnocení by muselo brát v úvahu mnoho dalších informací, jejichž získání by v některých případech vyžadovalo prozkoumání daného rukopisu.

Provedeme-li nejprve nejhrubší dělení dochovaných rukopisů na rukopisy obsahu světského a náboženského, nedočkáme se žádného překvapení: podobně jako v tištěné produkci,⁹¹ i v produkci rukopisné naprosto převládají díla náboženského obsahu, a to zejména díky žánru nejoblíbenějšímu, modlitební knize (viz dále).

Pro souhrnnou orientaci nejprve na tomto místě uvedeme tabulkový přehled rukopisů podle tematiky (ty typy rukopisů, kde jsme zjistili výrazné disproporce mezi výskytem jednotlivých jazyků, třídíme též podle užitého jazyka; vzhledem k tomu, že mnoho typů

⁸⁹ Repertorium č. 2012. Mezi rukopisy pocházejícími s větší či menší pravděpodobností z tohoto konventu je užití francouzštiny jako jediného jazyka nebo v kombinaci s jinými jazyky poměrně časté, což svědčí jednak o tom, že sem vstupovaly dívky z vyšších vrstev, a jednak o stycích tohoto konventu s konventy voršilek ve Francii.

⁹⁰ Repertorium č. 1071.

⁹¹ Např. podle statistiky J. Jirečka bylo z 1677 českých literárních děl vzniklých v 17. a 18. století plných 1255 (75 %) náboženského obsahu (citace a propočty viz NEŠPOR, 2006, s. 94–95).

rukopisů je zastoupeno jen několika kusy, jsme rezignovali na výpočet procentuálního zastoupení). Poté se v následujících kapitolách o k některým z nich vyjádříme podrobněji: nejvíce místa věnujeme už zmíněnému nejčastěji zastoupenému rukopisu – české či německé modlitební knize lidové provenience. Poté se budeme věnovat žánrům, které jsou méně frekventované, ale přesto dosti časté. A nakonec se zmíníme o zjištění negativním – které typy rukopisů se v *Repertoriu* téměř nevyskytují, ač bychom je tam z nejrůznějších důvodů očekávali.

Tabulka 3:

Typ rukopisu	Díl I.	Díl II.	Celkem
modlitební knihy	481	538	1019
meditace, rozjímání, duchovní cvičení	21	68	89
modlitby spojené s magií a zaříkávadly	10	3	13
liturgické příručky	54	48	102
svatební a křestní proslovy	6	1	7
kázání, postily	17	16	33
exempla	4		4
popisy zázraků	3	1	4
životy svatých	4		4
výpisky z Bible, poznámky a doplňky v ní	6	6	12
Tóry		3	3
kancionály české	43	33	76
německé	9	3	12
česko-latinské	2	3	5
česko-německé		2	2
latinské		1	1
německo-latinské		1	1
graduály a antifonáře české	5	1	6
česko-latinské	3	2	5
latinské	20	6	26
pohřební písně české	10	9	19
česko-latinské	8	1	9
pašije české	16	7	23
roráty české	27	11	38
žaltáře	12	8	20
světские písně	5	8	13
hudebniny – duchovní skladby	5	29	34
světские skladby	20	2	22
učebnice hudby		4	4
historie a kroniky	24	21	45
pamětní knihy a záznamy	27	22	49
církevní historie	11	3	14
rodokmeny	3	5	8
záznamy v kalendářích pamětní a historické	6	1	7
hospodářské	18	9	27
úřední	44	2	46
osobní a smíšené	2	7	9
kalendáře	2		2

proroctví	6	8	14
prorocké hry	2	1	3
šťastná čísla		1	1
filozofie a logika	11	7	18
teologie, katechismy	29	36	65
etika a morálka	4	3	7
fyzika a geometrie	6	4	10
astronomie (zejména s návody na stavbu slunečních hodin)	3	10	13
astrologie	2	2	4
alchymie	3	10	13
kabala	3		3
geografie	3	4	7
mineralogie		1	1
mapy, plány, popisy území	10	6	16
matematické učebnice (většinou základní počty)	16	20	36
pranostiky	1	3	4
architektura	1		1
výtvarné umění	5	6	11
rétorika	5	2	7
gramatika a poetika	4	5	9
slovníky	4	4	8
knihovní katalogy	1	3	4
básně	14	18	32
divadelní hry a synopse	11	5	16
citáty a sentence	4	2	6
životopisy osobností	4	1	5
zábavná próza	4	3	7
morálně a nábožensky vzdělávací próza	4	5	9
cestopisy a cestovní deníky	10		10
gratulační sborníky a básně	10	21	31
památníky a štambuchy	7	4	11
soukromé dopisy	7	4	11
řákové regule	6	7	13
elogia a nekrologia	6	2	8
náboženská bratrstva (knihy členů apod.)	3	1	4
literátská bratrstva – artikuly		2	2
svobodní zednáři	1	1	2
školní knihy a patenty	7	9	16
školní vysvědčení a diplomy	7	64	71
školní úlohy	1	1	2
metodické příručky	1		1
právní a politologické spisy	43	32	75
církevní právo	6		6
urbáře, gruntovní knihy	11	41	52
smlouvy, pozemkové dokumenty, odkazy pozemků	16	35	51
kvitance, potvrzení	12	42	54
úřední dopisy a žádosti	5	34	39

formuláře, vzorníky smluv	1	2	3
kontribuční knihy	2	6	8
pamětní knihy kostelů	2		2
pamětní a záznamní knihy měst	5		5
patenty, nařízení a další úřední písemnosti	20	30	50
propouštěcí listy	2	12	14
rodné a zachovací listy	1	16	17
svatební smlouvy	2	3	5
církevní privilegia, patenty, matriky apod.	26	24	50
účty a inventáře (církevní instituce, literáti)	17	16	33
účty (města, panství, soukromé osoby)	12	15	27
fundace	12	6	18
cechovní artikuly	13	34	47
knihy mistrů, tovaryšů, učedníků	20	28	48
účty	8	23	31
výuční a mistrovské listy	1	84	85
nařízení, potvrzení, povolení apod.		14	14
příručky, návody, výuční listy apod.:			
myslivci	3	6	9
kuchaři		3	3
barvíři a malíři	5	12	17
mlynáři	2		2
zahradníci		1	1
tkalci	3		3
skláři	2		2
horníci		2	2
pivovarníci	1		1
vinaři	1		1
vojáci	4	5	9
mincovnictví	1	1	2
léčení lidí	32	34	66
léčení zvířat	11	13	24
léčení lidí a zvířat	6	4	10
hospodářské rady a návody	6	4	10
léčení lidí a hospodářské rady	6	5	11
léčení zvířat a hospodářské rady	1	2	3
léčení lidí a zvířat a hospodářské rady	2	5	7
herbáře (většinou lékařsky zaměřené)	10	7	17
kuchařky	7	18	25
kuchařky a lékařské recepty	2		2

4.3.1 Nejčastěji zastoupené rukopisy – modlitební knihy

Jak už bylo několikrát řečeno, suverénně nejčastěji se mezi rukopisy 17. a 18. století v muzejních sbírkách setkáváme s modlitebními knihami:⁹² tvoří zhruba 1/3 všech rukopisů *Repertoria*. Jazykově jsou většinou české nebo německé a převážná většina z nich pochází

⁹² Jde o žánr u nás dodnes bohužel poměrně málo zpracovaný; o malé pozornosti, která mu je věnována, svědčí např. i fakt, že se Jiří Mikulec ve své knize o barokních náboženských bratrstvech o jejich modlitebních knihách téměř nezmiňuje (MIKULEC, 2000). V době předválečné se modlitebním knihám alespoň stručně věnuje VAŠICA, 1995, s. 161–174, v době nedávné se touto cestou vydal KVAPIL, 2001. Viz též DUCREUX, 1994b.

z 2. poloviny 18. století, přičemž typově v podstatě stejné rukopisy vznikaly ještě téměř do poloviny 19. století:⁹³ u nedatované modlitební knihy z tohoto období je většinou velmi těžké, ba nemožné rozhodnout, zda vznikla např. v posledním desetiletí století osmnáctého, nebo třeba ve 20. letech století devatenáctého. Většinou pocházejí z lidového prostředí (což u některých z nich dokládají i písařské či vlastnické příписy, udávající nejen jméno, ale i bydliště a zaměstnání písaře nebo majitele – viz dále).

Tak vysoký podíl jediného typu rukopisu v celkové produkci by se na první pohled snad mohl zdát překvapivý. Je však třeba vzít v úvahu fakt, že řád života lidí raného novověku, a to i v době osvícenství, v zásadě určovalo náboženství.⁹⁴ Také by se snad mohlo zdát, že jde o pouhou nezajímavou, „spotřební“ produkci, která jen reprodukuje tištěné vzory a nepřináší nic nového. Vzhledem k oblíbenosti těchto knih (mnohdy to byla asi jediná kniha, která v chalupě byla, a – zejména u žen – často také jediná kniha, kterou v životě přečetly) a k množství jejich různých typů by jim však měla být věnována pozornost.⁹⁵ I jejich vztah k tiskům je – jak ještě ukážeme – složitější. Při vhodném kladení otázek nám tyto knihy mohou poskytnout zajímavé odpovědi, a to i na otázky lingvistické (vzhledem k tomu, že písaři mnoha z nich byli venkovští kantoři, by např. bylo možno pozorovat, jak rychle se mění pravopisná, příp. i jazyková normy u těchto osob, které by z titulu svého povolání měly být nejprogresivnějšími členy lidových vrtev, na počátku národního obrození).

K rukopisným modlitebním knihám můžeme přistupovat z různých hledisek a na základě toho je také dělit na různé skupiny. Začneme s rozdělením, které je patrné na první pohled, tj. které je založeno na grafické a výtvarné úrovni rukopisu. Z tohoto pohledu je možno rozdělit je jednak na knížky, které si psal sám budoucí majitel a jejichž vzhled a grafická úroveň často dokládají, jak málo byli prostí lidé této doby zvyklí psát: většinou se jedná o špatně čitelné, neupravené rukopisy, pro něž je typický chaotický pravopis (někteří písaři nebyli schopni dokonce ani správně oddělovat jednotlivá slova: „Mod Lit by, Krže Stian Cke, Kato licke WiPSane zroz Licžnih Knech W kterich Se Na Chazegi Modlitbi, rani We Czerny, Prži Mssi Swate Pržed, a Po Spowgedy, Pržed a, Po pržigi Manim, Letanige o PržeS Ladkem gmenu Pa[na] gežisse“),⁹⁶ rukopisy, jež často ani nemají titulní list a jež bývaly průběžně doplňovány. Zcela odlišnou úroveň mají knížky, které psal na objednávku „profesionální písař“, často místní kantor nebo jeho pomocník, ale touto činností si přivydělávali i lidé živící se primárně zemědělstvím nebo řemeslem (údaje o osobě písaře se dozvídáme obvykle z příписu na titulním listu nebo v závěru knihy, který v ideálním případě uvádí, kdo, pro koho a kde knihu „vypsal“; podrobněji se sociální skladbě písařů budeme věnovat dále). Tyto knížky bývají psány najednou, velmi úpravně, a často jsou zdobeny

⁹³ Podle HOLUBOVÉ, 2001, s. 33 lze za dobu největšího výskytu rukopisných modlitebních knih považovat období let 1750–1850.

⁹⁴ Viz VAN DÜLMEN, 2006.

⁹⁵ Jedním z přínosů historické antropologie je, že se snaží nezaměřovat se jen na zvláštní, „okrajové“ oblasti zbožnosti raného novověku, ale že věnuje pozornost i „běžným“, každodenním náboženským praktikám většiny obyvatel a snaží se je analyzovat z perspektivy lidí, kteří se na nich aktivně podíleli. Tato problematika byla dosud mimo hlavní okruh zájmu, mj. proto, že je mnohem obtížněji rekonstruovatelná než to, co bylo předmětem církevní kontroly a represe (srov. VAN DÜLMEN, 2002, s. 61).

⁹⁶ Repertorium č. 696. V případech, že předmětem výkladu je pravopisná, jazyková nebo obsahová podoba titulu rukopisu, jej nedáváme do poznámky, ale do samotného textu.

barevnými nadpisy, někdy i stříbřenými nebo zlacenými, a barevnými akvarely nebo perokresbami, případně vevázanými mědirytinami, často ručně kolorovanými.⁹⁷ Objednavatelem rukopisu pak bývá nejen budoucí majitel sám: modlitební knížky často vznikaly jako dárky pro současnou nebo budoucí manželku, pro dceru či syna ke křtu, biřmování či svatbě (opět viz dále), a od běžně dostupných knih tištěných se lišily právě svou „jedinečností“ (pokud je možno tento výraz použít pro produkci vytvářenou na zakázku), přizpůsobením vkusu budoucího majitele či majitelky, osobním věnováním.⁹⁸

Dále je třeba brát v úvahu, zda modlitební kniha pochází z prostředí katolického, či nekatolického. Převážná většina dochovaných knih je samozřejmě katolická, přesto však jsou i z doby, kdy byly české země považovány v zásadě za rekatolizované, dochovány také knížky evangelické, vycházející např. z tištěné knihy Filipa Kegelia *Dvanáctero přemýšlování duchovních* (srov. Knihopis 3896–3907) nebo z knihy Augusta Hermanna Franckeho *Svatá a bezpečná cesta víry evangelického křesťana* (Halle, 1723; Knihopis 2581).⁹⁹ Veškeré úsilí duchovní správy o kontrolu a usměrnění lidové četby tedy nebylo stoprocentně úspěšné.

Zajímavé by dále bylo podrobněji se zmínit o obsahu dochovaných rukopisných modlitebních knížek; bohužel, vyžadovalo by to podrobné zkoumání, které je mimo možnosti této práce.¹⁰⁰ Jisté je, že mnohé z těchto rukopisů nesou titul nebo variaci titulu některé z oblíbených tištěných modlitebních knih (a to většinou těch u nás v době baroka nejčastěji vydávaných, tj. především modlitebních knih Martina z Kochemu).¹⁰¹ V dřívějších dobách se často této produkci nevěnovala velká pozornost, protože se předpokládalo, že je zcela odvozená z modlitebních knih tištěných (zde vztah rukopisných a tištěných modlitebních knih viz též v kapitole 5.7). Na základě práce na *Repertoriu* se však ukazuje, že situace je složitější, že vztahy mezi tištěnou a rukopisnou produkcí (nejen) modlitebních knih raného novověku jsou značně komplikované a že alespoň některým rukopisným knihám nelze upřít značnou dávku originality přinejmenším ve výběru a řazení použitých textů. Je také zřejmé, že mnohé rukopisné modlitební knihy nejsou ani tak odvozeny z knih tištěných, ale že se

⁹⁷ Technika umístování mědirytin do rukopisných knih byla stejná jako u knih tištěných: byly tam vevazovány nebo vlepovány dodatečně. Důvodem dodatečného vevazování nebo vlepování ilustrací do tištěných knih 17. a 18. století byly potíže při kombinování tiskařských technik: písmo bylo tištěno z výšky, mědirytiny nebo lepty však z hloubky (BOHATCOVÁ, 1989, s. 295–296).

⁹⁸ Obliba rukopisných modlitebních knih byla natolik silná, že na konci 18. a začátku 19. století byly některé tištěny nápodobou rukopisného kurentu, mnohdy dosti dokonalou (příklad uvádí TOBOLKA, 1949, s. 78).

⁹⁹ Repertorium č. 3262; rukopis pochází z 2. poloviny 18. století a u jeho 1. části není zachován titul, druhá část je nadepsána „Swata a bezpečna Cesta Wjry Ewan gelytkeho křestana nekdy W Zpusobu Wyznany w nemeckem gazyku vkazana nyny pak Zlasky k prawde do Českeho Přeložena a PoPate sPrzedmluwau Wjdana Leta Pane MDCCXXIII“. Oblíbenost Kegeliova *Dvanáctera přemýšlování* dokládají i výslechy osob podezřelých z kacířství (viz KOBLÍŽEK, 1999).

¹⁰⁰ Alexandr Stich pro knihy podobného druhu navrhuje nejen kvalitativní, ale i kvantitativní hodnocení obsahu, tj. toho, kolik modliteb či písní k jednotlivým příležitostem obsahují, jak jsou jednotlivé oddíly rozsáhlé apod. (STICH, 1999b, s. 234). Takovýto výzkum může přinést zajímavé výsledky při zkoumání kulturních proměn či mezikonfesijních a mezinárodních rozdílů, např. v identifikaci se zemsky pojatým národem (modlitby k českým zemským patronům v německých modlitebních knihách české provenience), ve vztahu ke smrti (procento modliteb za umírající, mrtvé a zemřelé v modlitebních knihách) apod. (K posledně zmiňovanému problému srov. VOGLER, 1994, s. 42.)

¹⁰¹ Např. různé úpravy *Štěpné zahrady* (Knihopis 5317–5357) nebo *Nebekliče* (Knihopis 5237–5316); vyskytují se ale i opisy či parafráze jiných oblíbených modlitebních knih, jako byl *Duchovní poklad* (Knihopis 14 111–14 122) nebo modlitby sv. Gertrudy a Mechtily (Knihopis 2671–2698).

v různých oblastech vytvářely různé lokální rukopisné tradice, které měly nejen svůj typický titul a do určité míry i obsah, ale i výtvarnou výzdobu.¹⁰²

Dalším důvodem, proč by modlitebním knihám měla být věnována pozornost, je, že byly důležitou součástí života lidí všech vrstev. V lidovém prostředí jim byla přikládána zvláštní důležitost: jako předměty, jimž byly prisuzovány magicko-ochranné vlastnosti, byly uchovávány v rohu světnice naproti vchodu do místnosti, tzv. svatém koutu, jehož součástí byl stůl chápaný jako oltář rodiny a koutní skříňka, sloužící k uložení nejcennějších věcí, rodinných listin, peněz a právě modlitebních knih. Z tohoto prostoru byly modlitební knihy vynášeny pouze v určitých situacích – pokud měly být jako ochranný předmět součástí cestovní výstroje (např. při účasti na pouti), při nějakém nebezpečí, např. bouřce, a také při cestě na bohoslužby. Mimo to se mohly modlitební knihy, zvláště dotýkané s některou z milostných soch, ukládat také na půdě, aby chránily stavení před ohněm a nečistými silami.¹⁰³

Velmi mnoho praktik spojených s modlitebními knihami souviselo s porodem, který byl v době raného novověku vždy provázen značným rizikem pro matku i dítě.¹⁰⁴ Ve Slezsku se z modlitební knihy věštil po návratu z obřadu křtu osud dítěte. Na Chrudimsku žena při odchodu k úvodu (obřadní ukončení izolace matky a dítěte během šestinedělí) do kostela pokládala modlitební knihu na práh a překračovala ji; překračování modlitební knihy na prahu, příp. čtení z ní bylo součástí odchodu k úvodu i na Uherskobrodsku a Horácku.¹⁰⁵

O magických praktikách spojených s modlitebními knihami a přesvědčení o jejich ochranné moci při porodu i v jiných situacích svědčí i některé rukopisy *Repertoria*. Např. v torzovitě dochované knize magických rad a modliteb z přelomu 18. a 19. století¹⁰⁶ se dočítáme, že je třeba ji přivázat rodící ženě k pravému boku, zašít do sáčku se semenem k setí či položit na stůl pod talíř s jídlem o svátcích, a dokonce že „Když magi někoho wěsset na ssibenicy, a on by tuto knížku přisobě měl, nemohl by vmřít, dokud tu knížku od něho newezmau.“

Nechceme se zde v souvislosti s různými dobovými magickými praktikami zamýšlet nad možnými pohanskými rezidui v raněnovověkém chápání světa (jak o nich uvažují zejména francouzští autoři též v souvislosti např. s účelovým zaměřením jednotlivých svatých a s uctíváním mariánských studánek, hájů, vrchů apod.),¹⁰⁷ neboť se domníváme, že stavět takto problém z hlediska dobového nemá příliš smysl – lidová magie raného novověku

¹⁰² Srov. například německé modlitební knihy z Králík a okolí, jejichž titul začíná „Auserlesenes und Trost=Reiches Meß=Büchlein [...]“ či velmi podobně (Repertorium č. 1778, 1780, 1782, 1788 a 1790).

¹⁰³ HOLUBOVÁ, 2001, s. 37–39. Viz též KVAPIL, 2001, s. 61–68.

¹⁰⁴ Neznalost fyziologických pochodů při početí, těhotenství a porodu byla v lidové kultuře raného novověku kompenzována sérií ochranných rituálů a „kompenzačním magickým diskursem“ (TINKOVÁ, 2005, s. 115). Samo narození člověka (porod a šestinedělí) bylo vlastně „přechodovým rituálem“, který ovlivňoval fungování celé rodiny (ŠTĚPÁNOVÁ, 1999, s. 261).

¹⁰⁵ HOLUBOVÁ, 2001, s. 39–41.

¹⁰⁶ Repertorium č. 3259.

¹⁰⁷ Viz o tom ČORNEJOVÁ, 2002, s. 194. Např. podle Roberta Muchembleda se křesťanství lidových vrstev jasně odlišovalo od křesťanství elit a učenců, protože povrchní christianizace v průběhu středověku nepřekryla animistické vidění světa, které umožňovalo permanentní kontakt se zemřelými, a kult světců v lidovém prostředí splýnul s uctíváním lokálních ochránců a přímluvců a svatých nadaných léčebnou silou (MUCHEMBLED, 1991, s. 80, 83–84, 123–127, citováno podle TINKOVÁ, 2005, s. 115–116).

rozhodně nebyla identická s pohansko-předkřesťanskou tradicí. Zbožnost a náboženská praxe nebyly v raném novověku vždy totožné s oficiálním církevním životem, zejména pokud šlo o víru prostého lidu, v níž si magické myšlení a magické praktiky podržely zvláštní význam.¹⁰⁸ Na druhou stranu se mnohé z těchto praktik těšily alespoň částečné toleranci, např. žehnutí sklizni či exorcismy škodlivé zvěře.¹⁰⁹ Ač se od tohoto způsobu myšlení vzdělané elity postupně odpoutávaly, nižší vrstvy obyvatelstva, zejména venkovského, jej neopouštěly ani v době osvícenství.¹¹⁰ A i když protestanti často napadali katolické rituály jako údajně magické praktiky znesvěčující pravé náboženství,¹¹¹ způsob myšlení, který bychom dnes nazvali magicko-pověrečný,¹¹² byl často vlastní i jim – Richard van Dülmen dokonce nazývá magii „specifickou primitivní myšlenkovou formou nižších vrstev“,¹¹³ a to až do 18. století. Mnohé magické rituály a zvyky byly od pozdního středověku integrovány do zbožné praxe a užívání křesťanských prostředků spásy k magickým účelům bylo zejména v katolické církvi do značné míry tolerováno jako nutný kompromis.¹¹⁴

Ani magické užívání modlitební knihy, z dnešního hlediska pověrečné, tedy nemuselo být vždy v rozporu s dobovou praxí či mohlo být alespoň tolerováno. Uctívání svatých obrázků, různých sošek, amuletů, škapulířů apod. bylo v této době zcela oficiální – mnohdy ostatně tyto předměty mezi lidem rozšiřovali členové oficiálních struktur katolické církve.¹¹⁵ Mnohem více na pováženou jsou však modlitební knihy, které zároveň obsahují různé magické formule a zařikání, např. „Zaklinani Duchuw abi tobe Ublížiti nemohl a Odeslani Poklad spokogem Přigiti aležeti Zanechal“.¹¹⁶ Není proto divu, že se písaři lidových modlitebních knih snažili předem bránit nařčení z nepravověrnosti a zahrnovali do jejich titulů (jinak ve srovnání s tisky často zkrácených) odkaz na cenzuru nebo jiné, schválené knihy, z nichž měly být psané modlitby výtahem; např. „Welmj. Nabožne SPasytedlne

¹⁰⁸ VAN DÜLMEN, 2006, s. 10. Příklad toho, co podle oficiální církevní doktríny na konci 16. století spadalo do kategorie „pověra“, popisuje ve svém článku Heribert Smolinky (SMOLINSKY, 1994).

¹⁰⁹ MUCHEMBLED, 1991, s. 260–269, citováno podle TINKOVÁ, 2005, s. 120. K lidové magii a jejím komplikovaným vztahům s protestantskou i katolickou oficiální církevní doktrínou srov. SCRIBNER, JOHNSON, 1996.

¹¹⁰ Podrobně VAN DÜLMEN, 2006, s. 55–105.

¹¹¹ Srov. VAN DÜLMEN, 2006, s. 62. Je pravda, že reformace a protestantismus zahájily v přístupu k magii a pověrám, mezi něž počítaly jak lidové magicko-pověrečné rituály, tak i mnohé katolické zbožné praktiky, zásadní změnu a do značné míry zlomily jejich moc. I ony si však na dlouhou dobu ponechaly víru v ďábla, který neustále ohrožuje křesťanský život člověka. Kromě toho bylo zejména na venkově snadné provádět magické praktiky, které protestantské církve zakazovaly, mimo jejich rámec (VAN DÜLMEN, 2006, s. 80–81 a 135).

¹¹² Vnímání toho, co spadá pod pojmy magie a pověra, se v průběhu raného novověku dost podstatně lišilo u katolíků, protestantů, osvícenců apod., a proto i když se proti takovému jednání všechny církve vždy vymezovaly, nemusely do něj vždy zahrnovat totéž a rozhodně do něj nezahrnovaly to, co do něj dnes zahrnujeme my. V raném novověku nebylo možno od sebe oddělit magické a náboženské představy, neboť spolu byly četnými způsoby propojeny, a stejně tak od nich nebylo možno jednoznačně oddělit myšlení vědecké. Magické představy, založené na víře v podobnou podstatu člověka a kosmu a v živou duši světa a přírody, v magické síly a mocnosti ve světě, které mohou působit dobré i zlé a mohou být člověkem ovlivňovány, byly nedílnou součástí všech důležitých životních situací, jak lze vypožorovat z rituálních úkonů a pravidel života ve všech oblastech, domácností a venkovskými zvyky počínaje a výkonem vrchnostenské moci konče – až do nástupu osvícenství jich nebyla prostá žádná vrstva obyvatelstva (VAN DÜLMEN, 2006, s. 78–82).

¹¹³ VAN DÜLMEN, 2006, s. 79.

¹¹⁴ VAN DÜLMEN, 2006, s. 80.

¹¹⁵ KUŠNIRÁKOVÁ, 2005, s. 60.

¹¹⁶ Repertorium č. 891.

Modlytby gak Rannj tež take. Pržj Swate Mssy! prřed SPowědj y po SPowědj prřed S[va]tym Pržigimanim, y po Pržigimanj SLetaniemj a Mnohymi Modlytbamj pržidanymj Cum Litentia Superiorum. Augezdt: A[nn]o 1784.¹¹⁷ „Duchowni Poklad – Aneb. Katolicke Modlitby Wssem Nabožnym Křestianum K Potěssenj a Prospěchu Dussy k Spaseny SPowoleni Duchowni Wrchnosti. Nowie wyPsane a na swětlo wydane 1774.“¹¹⁸ nebo „Seelen Contento Allwo Schöne Andachten Bey Dem Ambt der Heiligen Mesß, Beicht und Comunion gebetter: auch Andachts- Übungen zu der allerheiligsten dreyfaltigkeit zu den bitterm leyden [Chri]sti, zu der Mutter Gottes: Viele tagzeiten, litaneyen, und Gebettern.“ s poznámkou za titulem „Auß Verschiedenen aprobirten Büchern zusammen getragen und Verfertiget worden. Den Siebzehenden May. Im Jahr. Anno 1746“.¹¹⁹ Jen z takovýchto odkazů na cenzuru tedy nelze vždy bez dalšího usuzovat na bezprostřední tištěnou předlohu dané modlitební knihy – ta mohla existovat, ale také nemusela; důležité bylo zdůraznit, že kniha je z hlediska katolické věrouky nezávadná. Pravověrnost knih, které prostí lidé vlastnili, totiž byla (nebo spíše měla být) v raném novověku kontrolována duchovními,¹²⁰ a to včetně knih rukopisných.¹²¹ Že se tak alespoň v některých případech opravdu dělo, svědčí záznamy v některých modlitebních knihách uvedených v *Repertoriu*, např. přípis „Vidi et Revidi. 1807. die 5ta Aprilis Wenceslaus Fr. Matiegka Parochus Suchomastensis m[anu] p[ro]pria“ v modlitební knize z přelomu 18. a 19. století¹²² nebo přípis „Revidit P. Jacobus Watzek p[ro] t[empore] Capellanus Nacžeradecij m[anu] p[ro]pria“ v modlitební knize z poloviny 18. století.¹²³ Z těchto přípisů je vidět, že nešlo jen o cenzuru jezuitskou – přinejmenším první z citovaných zápisů vznikl dlouho po zrušení jezuitského řádu. Na druhou stranu je pravda, že naprostá většina modlitebních knih (a nejen jich) v *Repertoriu* podobný přípis postrádá – kontrola tedy zdaleka nebyla tak důsledná, jak podle představ představených měla být.

Zajímavou otázkou jsou také osoby písařů, objednavatelů a majitelů modlitebních knih, a to zejména z hlediska pohlaví, věku a povolání či příslušnosti ke společenské vrstvě.¹²⁴ Ač však právě modlitební knihy patří k relativně často signovaným rukopisům, zdaleka ne vždy máme tyto údaje k dispozici. U mnohých z těchto knih se totiž nedochoval titulní list a / nebo explicit, kde bývají tyto údaje nejčastěji uvedeny. Písaři také mnohem častěji uvádějí dataci

¹¹⁷ Repertorium č. 1718.

¹¹⁸ Repertorium č. 2749.

¹¹⁹ Repertorium č. 2780.

¹²⁰ Věřící měli dávat své knihy ke kontrole místním duchovním nebo příchozím misionářům, kteří je měli prohlédnout a, pokud nenalezli nic nepatřičného, do nich vepsat souhlas k užívání (SVATOŠ, 1999, s. 364).

¹²¹ Zabavovány byl nejenom závadné knihy tištěné, ale i rukopisné, i když v menším počtu. O vzájemném poměru jejich množství svědčí např. výsledky zhruba měsíčního působení Antonína Koniáše na opočenském panství roku 1733. Konfiskoval zde více než sto dvacet tištěných knih, ale jen asi deset rukopisných: především zpěvníků, proroctví a blíže nespecifikovaných knih pověrečných, rukopisné modlitby mezi nimi byly jen jedny (SVATOŠ, 1999, s. 366–368).

¹²² „Kratky a prospiesnyy Katholiczky Knissky w který se. Modlitby Rannj – při Mssy Swatý – před a po Spowiedi. k Swatemu Prigmani Welebne Swatosti – k swategm Patronum kralowstwj Českeho pak kginegm sw[atým] Patronum a Modlitby Wečernj winachazegi:“ (Repertorium č. 1710).

¹²³ „Modlitby Ranj a Wečernj Pržj Mssy Swaty. Prřed y Po Swateg Spowědi.“ (Repertorium č. 1562).

¹²⁴ V tomto oddíle se dále budeme zabývat pouze lidovými modlitebními knihami v užším slova smyslu, stranou tedy ponecháme knihy vzniklé v klášterním prostředí, kde je pochopitelně pohlaví a společenské zařazení písařů a uživatelů jasně dané.

sepsání rukopisu než svoje jméno, a pokud sebe či majitele označí, pak obvykle pouze iniciálami (příp. jsou iniciály majitele vytlačeny na přední desce vazby). Pouze u menšiny z těchto knížek proto máme k dispozici vůbec nějaké údaje o osobě písaře, objednavatele či majitele, a ještě v menším počtu případů také o jejich povolání (častěji než to bývá z praktických důvodů uvedeno bydliště). Navíc v mnoha případech není zcela jasné, zda uvedené jméno patří písaři, majiteli, či písaři a majiteli v jedné osobě, neboť, jak dokládají některé knížky, u nichž nebylo jméno majitele vyplněno, ani formulace „patří mně...“ neznamená, že dotyčný knihu vlastnoručně napsal – mohl být pouze prvním majitelem.¹²⁵

Soustředíme se nejprve striktně na modlitební knihy napsané do konce 18. století. Nápadné, i když v zásadě očekávatelné je v této době rozdělení písařů modlitebních knih podle pohlaví: i když většina těchto knih pochází až z poslední třetiny 18. století nebo z přelomu století 18. a 19., přesto v případech, kde se nám podařilo písaře jednoznačně identifikovat, převažovali muži nad ženami v drtivém poměru 79 : 3. Je tedy zcela zřejmé, že i na samém sklonku raného novověku byly ženy, považované Robertem Muchembledem za základní nositelky a mediátorky lidové kultury,¹²⁶ mezi aktivními účastníky lidové písemné kultury naprostou výjimkou.¹²⁷

Poněkud jiný obrázek dostaneme, zaměříme-li se na první majitele těchto knih, tedy na ty, pro něž byly podle vlastnických zápisů dané knihy sepsány (ať už opravdu, či byla kniha původně psána jednoduše za účelem prodeje a jméno prvního majitele bylo doplněno dodatečně).¹²⁸ Zde už mají jménem zmínění muži nad ženami převahu jen malou (99 : 72), a pokud bychom si všimli obecného označení v titulu knihy („psáno pro osobu ženskou / mužskou“ apod.),¹²⁹ pak dokonce převažují knížky určené ženám (36 : 12).¹³⁰

Můžeme-li soudit podle vzorku modlitebních knih z počátku 19. století, které jsou do *Repertoria* zahrnuty (proto, že se svým titulem hlásí k některému z tisků vydávaných v 18.

¹²⁵ Srov. např. Repertorium č. 182 nebo 208.

¹²⁶ MUCHEMBLE, 1991, s. 84–92, citováno podle TINKOVÁ, 2005, s. 117. Historické bádání o ženách, které se zajímá o každodenní životní kontext a specifické zkušenosti žen, patří, jak už jsme výše předeslali, mezi hlavní témata historické antropologie (srov. VAN DÜLMEN, 2002, s. 31–33, 75–77).

¹²⁷ Rozdíly v gramotnosti žen a mužů viz výše v kapitole 4.1.

¹²⁸ Úmyslně mluvíme o „prvních majitelích“, a nikoli o „kupcích“, „objednavatelích“ apod., protože mohlo jít o dvě různé osoby. Pokud je v některé modlitební knize výslovně uvedeno, že ji nechal opsat někdo pro někoho, pak je objednavatelem v našem vzorku vždy muž (máme však k dispozici pouze 3 případy).

¹²⁹ Takovýmto „genderovým určením“ tištěných modlitebních knih 18. století publikovaných v českých zemích se ve svém článku zabývá Marie-Elizabeth Ducreux. Z jejích výzkumů vyplývá, že určení „pro ženy“ nebo „pro muže“ bylo od konce 17. století typické zejména pro katolickou produkci, naopak pro modlitební knihy evangelické byly příznačné modlitby specifikované podle věku, stavu, zaměstnání apod. Autorka zde dokonce naznačuje určité konfesní odlišnosti v chápání rozdílů mezi pohlavími: evangelíci, jejichž vztah k Bohu byl na rozdíl od katolíků přímý, nezprostředkovaný knězem, přiznávali oběma pohlavím stejnou důstojnost (DUCREUX, 1994b, s. 916, 929–944). O knihách určených výslovně pro ženy hovoří i Peter Burke: ženy, „[p]okud číst uměly, četly [...] zvláštní typy knih“; jako důkaz uvádí dále nespécifikovanou tiskařskou produkci v Anglii a Nizozemí určenou ženskému publiku (BURKE, 2005, s. 72).

¹³⁰ V některých případech je uvedeno obojí – obecné označení v titulu a na jiném místě rukopisu jméno majitele či majitelky (patrně doplněné později). V těchto případech započítáváme danou knihu do obou kategorií. Při určování pohlaví předpokládáme čtenáře či čtenářky se však omezujeme pouze na údaje explicitně uvedené v titulu knihy či některé modlitby, ačkoli je zřejmé, že při podrobnější analýze modliteb obsažených v jednotlivých knihách by bylo možno takto zařadit i některé další knihy (např. ty, v nichž nápadně převažují modlitby ke sveticím, kde je v modlitbách užívám ženský rod apod.). Takovouto analýzu by však bylo možno provést pouze studiem jednotlivých knih, nikoli údajů z *Repertoria*.

století či dříve a zároveň vznikly do roku 1820, tj. je relativně malá pravděpodobnost, že by byly opisem některého z novějších vydání daného tisku), pak se v případě pohlaví písařů nemění vůbec nic – *Repertorium* zaznamenává 26 takovýchto knih psaných muži, ženská písárka zde není ani jediná. Zdá se však, že přibývá žen-majitelek: ty jmenovitě uvedené převažují nad muži v poměru 12 : 8, obecné určení ženám nad určením mužům v poměru 11 : 3.¹³¹ Je tedy zřejmé, že van Dülmenovo tvrzení, že v 18. a 19. století se ženy začínají více účastnit církevního života, jemuž do té doby jasně dominovali muži,¹³² platí alespoň v této době snad pro stránku recepční, nikoli však produkční – ženy i nadále byly nejvýše adresátkami, příjemkyněmi, nikoli však tvůrkyněmi, a to ani v tak omezeném smyslu slova, jako je opis předlohy. Na druhou stranu to však neznamena, že modlitební knihy určené ženám nemohly být svými mužskými autory či kompilátory nejen po stránce obsahové a výtvarné, ale i po stránce jazykové stylizovány tak, aby odpovídaly jejich představě o ženském vkusu a vyjadřování.¹³³ V každém případě ale takového určení pouze jednomu z pohlaví svědčí o jisté personalizaci čtení (a s tím související personalizaci vlastnictví knih),¹³⁴ a to v době, kdy čtení nahlas alespoň v nižších vrstvách obyvatel dosud zcela převládalo nad čtením tichým.¹³⁵

Mnohem méně často než jméno písaře bývá uváděn jeho věk. Explicitně je uveden jen zcela výjimečně, ty nemnohé příklady, které máme k dispozici, však ukazují, že písař mohl být jak velmi mladý, tak i dosti starý.¹³⁶ Na „vyšší než adolescentní“ / „adolescentní“ věk písařů je dále možno usuzovat v těch případech, kdy uvádějí svoje povolání, resp. fakt, že jsou školáci, tovaryši apod. (viz dále), je to však vodítko jen velmi orientační. V každém případě je tedy třeba mít na paměti, že pouze ze samotného data sepsání rukopisu, bez jakýchkoli dalších znalostí o osobě písaře, je dosti obtížné usuzovat např. na rychlost šíření pravopisných či jiných změn.

Věk prvního majitele nebyl v našem materiálu explicitně uveden ani jednou. Alespoň přibližně jej však lze určit, je-li u jména uvedeno označení „panna“ (případně něčí „dcera“)

¹³¹ U tištěných modlitebních knih 18. století, jejichž tituly obsahují genderovou specifikaci, převažují obvykle knihy určené ženám nad knihami určenými mužům (DUCREUX, 1994b, s. 934–942).

¹³² VAN DÜLMEN, 2006, s. 58.

¹³³ Příkladem by mohlo být častější používání zdvořelých, např. v nadpisu „Kratka Modlitbiczka k Swatemu Linhartu Protj Padu Dobitka.“ v česká modlitební knize sepsané roku 1772 Janem Kreibichem pro Kateřinu Kreibichovou z Kláštera Hradiště nad Jizerou (*Repertorium* č. 2822). Ověření této hypotézy by bylo ze sociolingvistického hlediska velmi zajímavé, vyžadovalo by ale podrobnou analýzu „genderově určených“ knih rukopisných i tištěných a je samozřejmě také možné, že zjištěné rozdíly budou spíše obsahové než jazykové: alespoň k tomu se kloní sondážní průzkum Marie-Elizabeth Ducreux prováděný u tištěných českých modlitebních knih 18. století (DUCREUX, 1994b, s. 934, 942–943).

¹³⁴ Viz DUCREUX, 1994b, s. 919–924, která uvádí příklady z výsledků osob podezřelých z kacířství (pořízených po roce 1775), v nichž např. manželé uvádějí každý jiné modlitební knihy, které byly jejich osobním vlastnictvím.

¹³⁵ DUCREUX, 1994b, s. 918; VAN DÜLMEN, 2002, s. 71. Srov. též úryvky ze záznamů výsledků osob podezřelých z kacířství (KOBÍLÍŽEK, 1999).

¹³⁶ Např. František Vondra sepsal roku 1797 českou modlitební knihu podle veršované prosby v závěru velmi mladý („Wegmenu Boha Otce, Boha Syna, / tato, knjzka ge sepsana. / Duh Swaty rač pomahatj, / ačtenaře zachowatj. / Marya Matko Milosti, / zachoweg wsseho Nesstěstj. / Trínactj let věku mehopsana, / wegmenu Krysta pana. / Frantjsssek Wondra meno me, / Wmatryce poznamenane. / Kdyby wnch negaka chyba, / by mně byla odpusstěna. / Pomoznam Gežyssy Mily, / bychme stebau, W neby byly. Amen.“, *Repertorium* č. 771), naproti tomu Václav Ihrenbegerem psal na přelomu 18. a 19. století už v pokročilém věku („Wypsal Waclaw Ihrenbeger z Trhonicz z N[ume]ra 1.ho wRoce Wěku Sweho 66¾. Laus Deo.“, *Repertorium* č. 2494).

nebo „mládenec“ versus „manželka“ / „paní“, příp. u mužů označení povolání. U žen jednoznačně jako majitelky převažují mladé dívky: panně či dceři je věnováno 28 knih, manželce či paní, příp. ženě označené povoláním (mlynářka) jen 5. Má tedy pravděpodobně do značné míry pravdu komentátor, který si na lístek vložený do jedné z modlitebních knih poznamenal „Tato modlitební kniha pochází z rodiny Kubrovy z Dechtár – později dostaly se do příbuzenské jejich rodiny – Králíkovy z Vrábí – a mě jako sběrateli starých knih byli darovány slečnou Zdenkou Vodkovou z Brandýsa n/L neteří rodiny Králíkovy dne 15. září 1953 – Tato kniha modlitební – psaná – jest vzácný dokument doby, kdy takováto kniha dávana byla ženichem – nevěstě darem ku svadbě. Bedřich Kaplan.“¹³⁷ Nebyla to však jediná možnost – rukopisnou modlitební knihu mohl stejně tak nechat zhotovit či sám přepsat manžel pro svou ženu¹³⁸ či otec pro svého syna.¹³⁹

Další zajímavou otázkou, která by mohla přispět k poznání sociální skladby účastníků psané komunikace v této době, je profesní příslušnost jednotlivých písařů. Jistě nikoho nepřekvapí, že pokud písař modlitební knihy uvedl své povolání, byl to nejčastěji kantor (resp. učitel či „preceptor“; *Repertorium* uvádí 26 modlitebních knih psaných příslušníky učitelského stavu do roku 1800 a dalších 6 z počátku 19. století¹⁴⁰). Je zjevné, že opisování textů na zakázku i do zásoby, k pozdějšímu prodeji (tomu nasvědčují relativně hojné případy modlitebních knih, v nichž jméno majitele bylo do předepsaného vlastnického zápisu doplněno jinou rukou, příp. zůstalo nevyplněno) často tvořilo součást kantorových příjmů a že lze tedy na tyto knihy pohlížet jako na poloprofesionální výtvořky. Zároveň jsou knihy psané kantory zajímavé i z lingvistického hlediska – kdo jiný než učitel, jehož úkolem je vyučovat čtení a psaní, by měl být představitelem dobové pravopisné a jazykové normy, alespoň v rámci lidové tradice.¹⁴¹

Spektrum dalších povolání, jejichž příslušníci se podíleli na psaní modlitebních knih, je poměrně široké a zahrnuje řemeslníky, vojáky i příslušníky dalších stavů: kovář, tkadlec, prášek, lazebnický pomocník, hostinský, husar, farář, františkánský mnich, radní písař apod. Žádné z nich však výrazně nepřevažuje, podobně jako mezi prvními majiteli těchto knih: sladovník, tkadlec, kovářský tovaryš, sedlák, rychtář apod. Na našem materiálu tedy nelze potvrdit ani vyvrátit teze, že mezi nejvzdělanější řemeslníky patřili v raném novověku tkalci a ševci,¹⁴² snad lze pouze obecně říci, že psaním se zabývali či si jím přivydělávali kromě

¹³⁷ *Repertorium* č. 89.

¹³⁸ „gsou Tito modlitbi z nakladu Gana Dworzaka z dankowicz Pro Manželku Swou Alzbietu L[éta] 1769. ga Gan kutta S kam enich Sedlissť gsem ge wiPSal Roku 1769.“ (*Repertorium* č. 2448).

¹³⁹ „Sklad Naboženstw. Kržestian=Katholiczkeho aneb Rozliczne Wrauczne, a Moczne Modlitby Z Knich Ragske Ruže wybrane, a sepsane odemnie, Jozeffa Jägra, memu Synu Frantisskowj darowane. Roku 1778.“ (*Repertorium* č. 1390). Kromě toho se rukopisné modlitební knihy dávaly také jako dar při křtu nebo biřmování; vesměs tedy akt jejich darování obsahoval prvky magie dobrého počátku (HOLUBOVÁ, 2001, s. 39).

¹⁴⁰ Např. „Duchowni Poklad aneb Katicke Modlitby Z rozlicznich pobožnich Knížek sebrane. Wssem nabožnim Kržestianum k duchownimu Potiesseni, Prospiechu, a Spasení. sepsane od Jozeffa Cžermaka Kantora s Kocniowskyho 1792.“ (*Repertorium* č. 1018) nebo „Modlitby Katicke zmnohich nabožnych Kněh wibrane: Wipsane pro mně Matěge Duchače. Sauseda a Richtaře w Obcy Wrchowinske dne. 10. Decemb[ris] 1800 ode mně Sstěpana Ridlo Včitele Sskolního“ (*Repertorium* č. 1082).

¹⁴¹ HOLUBOVÁ, 2001, s. 33, uvádí jako nejčastější písaře modlitebních knih kromě učitelů také kněží. V našem materiálu však figurují pouze dvě modlitební knihy psané faráři a jedna psaná františkánským mnichem, což je početně zcela srovnatelné s některými řemeslníky, např. kováři.

¹⁴² BURKE, 2005, S. 60–62.

příslušníků „inteligence“ spíše řemeslníci než rolníci, kteří ale mohli rukopisné knihy vlastnit.

Ve vztahu k modlitebním knihám tištěným by bylo by dále zajímavé zjistit, nakolik jde o plné opisy těchto knih (což je patrně spíše výjimečné, už vzhledem k rozsahu většiny rukopisů), nakolik o výtahy či výběry a nakolik o knihy modliteb, které s tištěnou knihou, k níž se svým titulem hlásí, vůbec nesouvisí, a titul zde slouží pouze jako „osvědčená značka“. Zjistit přímou předlohu těchto rukopisů by však z různých důvodů bylo velmi komplikované: za prvé i tištěné modlitební knihy nesoucí stejný či podobný název jako rukopisy vycházely často opakovaně, ve velkém počtu vydání, jež nejsou dosud kompletně zmapována (Knihopis prokazatelně neuvádí všechna a i u těch, která registruje, často nedokládá žádný známý výtisk) a jež se mezi sebou mohla dosti podstatně lišit. Bylo by tedy třeba daný rukopis srovnávat pokud možno se všemi předcházejícími vydáními příslušného tisku, což je téměř nemožné. Situaci při tom dále komplikuje fakt, že tištěné modlitební knihy s tímž nebo podobným titulem mohou mít zcela odlišný obsah (osvědčené tituly, např. *Pět červených korálů*, se patrně používaly opravdu pro účely reklamní a marketingové),¹⁴³ naopak knihy se zcela rozdílným titulem mohou být obsahově téměř shodné.

Rukopisné modlitební knihy mohou být také dokladem pravděpodobné existence titulu, který se nedochoval v tištěné podobě či v ní není dosud podchycen. Příkladem toho může být rukopis s titulem „Srdyczko Duchownj. Srozlicznymy pobožnymy Modlytbamy, a przekrasnymy Hodinkamy prziokrasslene a ozdobene. Zrozlycznych Pobżnych Kniżek sebrane Wssem Nabożnim Krżestianum k Duchownimu Potiesseniu prospiechu a Spaseni. Nyni w Nowie na Swietlo wy Wydany. A[nno] D[omini] MDCCLXXXIII. Pro mnie. P. Frant[iška] Gulka Z Miasta Nachoda.“¹⁴⁴ nebo *Hora Kalvarská aneb Modlitby při mši svaté s rozjímáním Spasitele našeho Ježíše Krista* (Litomyšl, 1785, Knihopis 3145 neuvádí žádný výtisk).

4.3.2 Další typy rukopisů

O nejtypičtějším rukopisu 17. a 18. století, modlitební knize, jsme se zmínili poměrně podrobně. Ostatní rukopisy jsou tematicky a žánrově natolik různorodé, že bylo nutno je seskupit do velice obecně charakterizovaných celků a v jejich rámci potom dále rozlišovat.

¹⁴³ Např. tisk s titulem „Pět červených Korálůw, aneb: srdečné a ljtostné rozgjmánj pět ran Krysta Pána vkřjżowaného a prawého muže bolesti, k njmijž připogené gsau Gádro wssech modliteb, modlitby rannj, wečernj, a při mssi swaté, před a po zpovědi, před a po přigjmánj welebné Swátosti oltářnj, swaté Gertrudy, Mechtildy, duchownj spomeň na mne, k pěti ranám Pána Krysta, k blahoslawené Panně Maryi, k swatým patronům, a giné wraucné modlitby. Pro obogj pohlawj. W Chrudjmi, wytisstěné v Jozefa J. Kossiny“ (NK ČR sign. 54 K 15189, Knihopis neuvádí) v rozporu s tvrzeními titulu neobsahuje ani rozjímání a modlitby o ranách Kristových nazvané Pět červených korálů a Duchovní spomeň na mě, ani žádné modlitby sv. Gertrudy a Mechtildy nebo modlitby mariánské a k svatým – patrně z marketingových důvodů tedy inzeruje mnohem víc, než co skutečně nabízí. (Srov. mnohem bohatší, tvrzením výše zmíněného titulu odpovídající obsah knihy bez titulního listu pod sign. 54 Sf 43).

¹⁴⁴ Repertorium č. 2984.

4.3.2.1 Ostatní rukopisy spojené s duchovním životem

Kromě modlitebních knih registruje *Repertorium* také značný počet knih určených k meditaci a rozjímání a také duchovních cvičení. Jde většinou o rukopisy pocházející z některého z klášterů; velké množství jich například patřilo konventu voršilek v Kutné Hoře, jehož duchovní život byl velmi silně ovlivněn ingnaciánskou spiritualitou.¹⁴⁵

Naopak lidového původu jsou různé jednotlivé ochranné modlitby a zařikání a knížky, v nichž se mísí modlitby proti různým pohromám s magickými formulami.¹⁴⁶ Hranice mezi rukopisem označeným jako modlitební kniha a rukopisem magickým je tak někdy dosti nejasná – a nejasná patrně byla i lidovým uživatelům těchto knížek. Pokud jde o vzdělané elity, je pravděpodobné, že, jak píše Čornejová, vedly dělítko zhruba takto: „vše, co posvětila svatá církev, bylo přípustné, vše, co stálo mimo tento okruh, bylo naopak nedovolené, škodlivé a trestuhodné. Tak bylo užívání neproověřených amuletů a ochranných prostředků, ‚zázračných‘ léčivých či naopak škodlivých nápojů připravovaných místními léčiteli, [...] zneužívání hostií k pokoutnímu uzdravování dobytka i zajištění lehkého porodu atp. plodem říše temna, úkladem samotného ďábla.“¹⁴⁷ Z hlediska obyčejných vesničanů, opisovačů a uživatelů oněch sbírek rad a receptů, byla však hranice mezi magií „povolenu“ a „nepovolenu“ patrně dosti nejasná; z jejich pohledu vše, co na sobě neslo odlesk „magických“ církevních obřadů (třeba tím, že to připomínalo latinu apod.), z nich mohlo načerpat a patrně načerpalo nějakou nadpřirozenou moc, a proto mohlo být úspěšně použito v nouzi k léčení lidí i dobytka, odvracení neštěstí apod. Žehnání a zaklínadla¹⁴⁸ tak často obsahovala vzývání jména Božího, sv. Trojice, Panny Marie a svatých nebo formule odposlechnuté při liturgii, a tím znamenala pro duchovenstvo svým způsobem rouhání.¹⁴⁹ Proto byly takové praktiky soudně stíhány,¹⁵⁰ faráři či misionáři se podobné písemnosti snažili zabavovat, o vydávání tiskem nemohla být ani řeč. V lidovém prostředí však byly velmi oblíbené¹⁵¹ – není tedy divu, že se šířily především ústním podáním (v Evropě raného novověku dosud existovali i „profesionální“ lidoví léčitelé a věštcí¹⁵²) nebo rukopisně.

¹⁴⁵ Srov. např. *Repertorium* č. 1852, 1888, 1912 nebo 1947.

¹⁴⁶ Sem patří např. knížka modliteb a magických formulí a diagramů z přelomu 18. a 19. století, v níž se mj. nacházejí „Modlytba Dwanacta Proti Mordýřum: a Zloděgum, autrhačum Dobrehu Jmena, a Czti“ nebo „Modlytba Patnacta Toto gest dobre Žehnani před Pany giti a snima se Sauditi Ten Swau Při nestrati, a wysaudí“ (*Repertorium* č. 2825), dále „Mocna Modlidba, Požehnanj protj Bauřce.“ z přelomu 18. a 19. století (*Repertorium* č. 1735) nebo ochranný spisek „Nábozná Knjžka proti Ohni“, také z přelomu 18. a 19. století, jehož účel je jasně patrný ze slov „Consummatum est. Kdož tuto cedulku w gehu Domě má, ten gest zbaweney od wsseho ohně, [...]“ (*Repertorium* č. 553).

¹⁴⁷ ČORNEJOVÁ, 2002, s. 194.

¹⁴⁸ Žehnání a zaklínadla bývala hlasitě pronášena nebo psána např. na dveře nebo na kusy papíru či pergamenu a připevňována na tělo člověka nebo zvířete a měla sloužit především k ochraně lidí a zvířat před nemocemi, nehodami, špatným počasím a uřknutím. Příklady viz VAN DÜLMEN, 2006, s. 83–86.

¹⁴⁹ VAN DÜLMEN, 2006, s. 83. Latinská slova z liturgie užívá jako zařikávací formulí např. už zmíněný spisek „Nábozná Knjžka proti Ohni“: „[...] Ecce Crucem Domini + fugite partes adversae.“ (*Repertorium* č. 553). Zajímavé je, že takové texty mohly působit i „interkulturně“ – v Dalmácii si nechávali muslimové od křesťanských kněží zhotovit *zapis*, kousek papíru popsaný svatými jmény, který pak nosili jako talisman, nebo připevňovali dobytku na rohy (BURKE, 2005, s. 76).

¹⁵⁰ ČORNEJOVÁ, 2002, s. 194–195.

¹⁵¹ O rozšířenosti těchto rukopisných magických příruček svědčí např. i fakt, že v roce 1724 zabavil Antonín Koniáš během své misie v prácheňském kraji 30 rukopisných magických knih (z celkového počtu 503 kacířských a pověrečných knih; SVATOŠ, 2003, s. 369). Podobně v letech 1709–1714 zabavil otec Matěj Třebický na Královéhradecku kromě 404 kacířských knih také 12 spisů „magických“ (ČORNEJOVÁ, 2002, s.

Z „oficiálních“ rukopisů jsou poměrně hojně zastoupeny příručky používané při liturgii mše svaté, breviáře, hodinky apod. Naopak méně často, než bychom očekávali vzhledem k potridentské povinnosti farářů kázat pravidelně zejména o nedělích a svátcích,¹⁵³ jsou zastoupena kázání (ať už samostatná, či celé postily). Důvodů je patrně více: mnozí, zejména venkovští faráři mohli vycházet při sestavování svých kázání z tištěných příruček,¹⁵⁴ příp. hovořit jen podle poznámek, které nemusely být vždy uchovávány (nebo alespoň nemusely být jako „rukopisy malé estetické hodnoty“ odevzdány do muzeí, mohly zůstat na farách¹⁵⁵ apod.). Zejména kázání určená prostému lidu mohla být do značné míry improvizována,¹⁵⁶ a možná proto se téměř nezachovala.¹⁵⁷ Nejčastěji dochovanými rukopisnými kázáními jsou kázání řádové proveniencí (nejčastěji augustiniáni nebo cisterciáci) a členům řádu či jiných klášterních komunit také určená. Vyskytují se ale také kázání nekatolická, nejčastěji samozřejmě na samém začátku nebo naopak konci sledovaného období. Mezi nimi jsou zajímavým případem záznamu mluvené podoby kázání, který by si z tohoto hlediska zasloužil další pozornost, kázání Jana Cirilla, Matyáše Cyra a Matouše z Boleslavic, která si na počátku 2. desetiletí 17. století zapsala podle poslechu osmnáctiletá dívka Anna Marie Častlarka z Krošvic.¹⁵⁸

---

198). O pramenech našich znalostí o těchto příručkách a lidové magii vůbec (kromě lékařsko-magických knížek různého typu také různé úřední výnosy, procesní akta včetně protokolů čarodějnických procesů, protimagické osvěcenské spisy apod.) informuje např. VAN DÜLMEN, 2006, s. 82–83, a literatura zde citovaná.

¹⁵² BURKE, 2005, s. 123.

¹⁵³ ZUBER, 1987, s. 207. Je však pravda, že se toto nařízení zejména v 1. polovině 18. století v mnoha oblastech nevykonávalo a na některých odlehlých místech Moravy se kázalo třeba i jen jednou ročně (tamtéž).

¹⁵⁴ Alespoň se tak domnívá ZUBER, 1987, s. 210. Dosvědčují to i soupisy knihoven jednotlivých farářů z této doby, v nichž se podobné příručky často objevují (srov. RYANTOVÁ, 1999, s. 343–344, nebo BAŠTECKÁ, 1999, s. 349, 353–354).

¹⁵⁵ To ale také není příliš pravděpodobné, protože farní knihovny začaly být organizovaně zřizovány až od roku 1818, do té doby byly knihy osobním majetkem kněze (BAŠTECKÁ, 1999, s. 346–347).

¹⁵⁶ BURKE považuje kázání mnichů, především františkánů, za jeden z nejdůležitějších zdrojů znalostí o lidové kultuře katolické Evropy, protože mniši byli často syny řemeslníků a rolníků, často zůstávali prostému lidu blízko ve svých názorech, a zejména se ve svých kázáních často obraceli na nevzdělané obecnstvo a používali hovorový styl, gestikulaci, vtípy, napodobování zvuků a další prostředky k přilákání a udržení pozornosti. Považuje je za profesionální vypravěče používající improvizaci a jejich kázání za polodramatické formy blízké se lidovému dramatu, za druh lidového umění (BURKE, 2005, s. 89–90, 117–118, 138, 150, 160).

¹⁵⁷ Jedním z mála rukopisů kázání určených výslovně pro lid je dvoudílný spis P. Štěpána Bricha, cisterciáka a faráře v Černčici, který v latinském titulu svých českých kázání uvádí, že jsou to „Conciones christiano=Catholicae breves, intellectu faciles, Sententiis S[anctae] Scripturae, et S[anctorum] Patrum Roboratae, Deo cor movente [...] fructuosae, Rudi Plebeculae dictae, et humili stylo ac calamo a me P[at]re Stephano Brich S[acri] ord[inis] Cis[terciensis] M[onaste]rij B[eatae] V[irginis] M[ariae] de Sancta-Corona Professo Czernicij aliquot Annorum Spatio indigno Curato conscriptae A[nn]o 1774. [...]“ (Repertorium č. 480 a 481).

¹⁵⁸ „Kazany Nedielny Vrozené panny Anny Marie Častlarky z Krosswjc, kteráž w letech gsa osmnáctj tehďáz věku swého, pokudž ge, z Sleychánj Slowa Božjho, od Ctihodných Mužu a Služebnjku Božjch, w Chrámě Paně Bethlehenském, pamatowati mohla; vlastnj swau rukau: (k njmž nazad Modlitba gegj od nj složená gest přjzložená) w tuto knjhu sepsala. [...]“ (Repertorium č. 969).

4.3.2.2 Hudební rukopisy

Nemálo vznikalo v 17. a 18. století hudebních rukopisů.¹⁵⁹ Jsou to především kancionály s duchovními písněmi.¹⁶⁰ Důvodem pro opisování kancionálů mohl být například fakt, že tištěné kancionály byly vesměs značně rozsáhlé, a proto i dosti drahé.¹⁶¹ Kromě toho je pravděpodobné, že pisařům šlo (podobně jako u modlitebních knih) také o vytvoření knihy komponované podle individuálních potřeb¹⁶² a výtvarně zdobené.¹⁶³ Zajímavá je už zmiňovaná skutečnost, že mezi kancionály uvedenými v *Repertoriu* výrazně převažují rukopisy českojazyčné nad německojazyčnými. Svědčí to patrně o rozdílech v hudebním životě obou jazykových společenství, přesnější vysvětlení ale zatím nemáme, protože v tištěné produkci německé kancionály nescházely.¹⁶⁴ Předpokládaný rozdíl v intenzitě hudebního života česky a německy mluvících obyvatel Čech ale dále dotvrzuje ještě mnohem výraznější disproporce u rorátů, zpívaných pašijí¹⁶⁵ a pohřebních písní: všechny registrované exempláře jsou výhradně české (příp., u pohřebních písní, s krátkými latinskými vložkami). Zdá se, že se hudební kultura česky mluvícího obyvatelstva v tomto ohledu od kultury německy mluvících obyvatel opravdu výrazně odlišovala.

Důvodem pro opisování antifonářů, graduálů a kancionálů určených pro zpěv většího počtu zpěváků na kůru byl prostý fakt, že se ani po vynalezení knihtisku netiskly knihy, které byly zapotřebí jen v jednom nebo několika málo kusech (tj. např. zpěvníky uzpůsobené pro potřeby konkrétního kostela). Jejich výrobou se původně zabývaly některé kláštery, potom i osoby světské, příp. celé řemeslné dílny. Takové zpěvníky i s notami, často bohatě zdobené, se vyráběly na náklad obce, štedrých a zbožných jednotlivců, případně literátských bratrstev.¹⁶⁶

V příkrém rozporu s počtem dochovaných rukopisů duchovní povahy je nepatrný počet zachovaných zápisů světských písní – pomíneme-li možnost, že si je naši předkové nezpívali, zbývá několik možných vysvětlení, která se patrně všechna nějak podílejí na tomto stavu: buď prostí lidé raného novověku jejich zápis nepovažovali za potřebný a důležitý, protože je uměli zpaměti, nebo byly jejich písemné záznamy naopak tak často používány, že se časem rozpadly, nebo tyto zápisy jako „spotřební“ a pouze zběžné nebyly považovány za dostatečně

¹⁵⁹ Notový materiál zaznamenávající jednotlivé party duchovních i světských skladeb zde podrobně komentovat nebudeme, jednak proto, že jej *Repertorium* nezachycuje v úplnosti (viz výše kapitolu 2.1) a jednak proto, že jeho rozbor přísluší spíše muzikologům.

¹⁶⁰ Základní výběr nenotovaných mešních a dalších duchovních písní byl navíc i součástí některých modlitebních knih, českých i německých (např. *Repertorium* č. 1967 nebo 1595).

¹⁶¹ Podle Zuberu se jejich cena pohybovala kolem 3–4 zlatých (ZUBER, 1987, s. 256).

¹⁶² Některé z těchto rukopisů se výslovně odvolávají na tištěnou předlohu (např. *Repertorium* č. 1953), i u nich by však bylo zajímavé zjistit, nakolik jde o prostý výtah a nakolik o tvořivou adaptaci pisaře. O vzájemných vztazích mezi tištěnou a rukopisnou hymnografickou tvorbou východních Čech v době baroka píše Jan Malura a ukazuje, že pohyb písní nebyl jen jednosměrný, z tisků do rukopisů, ale že nebyla výjimečná ani opačná možnost (MALURA, 1999).

¹⁶³ Např. kancionál českořebovského tkalce Jana Václava Gaudencia Fialy z let 1744–1747 je bohatě zdoben celostránkovými i menšími akvarely, kolorovanými mědirytinami i figurálními iniciálami (*Repertorium* č. 382).

¹⁶⁴ Srov. např. WINTER, 1940, s. 169–170. Podrobné práce o německojazyčné hymnografii v českých zemích raného novověku ale dosud chybějí (srov. PETRBOK, 1999, s. 191–192).

¹⁶⁵ Jedná se vesměs o opisy nebo úpravy (např. vícehlasé) pašijí Václava Karla Holana Rovenského (srov. *Knihopis* 3107–3111).

¹⁶⁶ TOBOLKA, 1949, s. 78. Většina těchto rukopisů pochází samozřejmě ještě ze 16., příp. z přelomu 16. a 17. století.

důležité, aby byly odkazovány budoucím generacím, jako tomu bylo u rukopisů povahy duchovní, a při změně hudební módy byly zlikvidovány jako bezcenné, neboť neměly ani estetickou hodnotu (je nesporné, že k uchování mnoha raněnovověkých rukopisných knih až do dnešních dnů, tedy do doby, kdy většina lidí už neumí číst kurent, jímž jsou obvykle psány, přispěla právě jejich grafická výzdoba – viz kapitolu 4.4).

4.3.2.3 Rukopisy s historickou a pamětní tematikou

I v oblasti rukopisů se do určité míry projevuje často zmiňovaný historismus českého baroka.¹⁶⁷ Podle Kalisty, který ale hovoří především o tištěné produkci určené vzdělaným čtenářům, a to zejména těsně po třicetileté válce, „historická sepsání nejen svou kvantitou, obsáhlostí i počtem svým, ale i kvalitativně, úrovní svou, převažují v literatuře pobělohorských Čech daleko nad jinou produkcí – vyjímaje snad spisy rázu náboženského a pak (vnitřně) některá odvětví naší lyriky“.¹⁶⁸ Tento zájem o dějiny a paměť vůbec se v *Repertoriu* manifestuje přítomností opisů kronik a historických knih, příp. různě rozsáhlými výpisky z nich, dále rukopisy sloužícími místní, rodinné či privátní paměti (pamětní knihy městské i jednotlivých osob, záznamy důležitých rodinných událostí, poznámky v kalendářích, památníky a štambuchy apod.). Mnohé z těchto rukopisů nějakým způsobem doplňují či rozvádějí text tištěných knih, pojednáme proto o nich na jiném místě (kapitola 5.2). Na tomto místě chceme pouze připojit několik poznámek ohledně jejich žánrového zařazení a významu pro zkoumání daného období. Domníváme se, že studium pamětních a kronikářských zápisů zasazené do rámce komplexně pojaté vědy o kultuře raného novověku by mohlo změnit jejich dosud dosti opomíjené postavení způsobené tím, že negativní postoj historiků k nim (jako k pramenům z historického hlediska často málo přínosným či nespolehlivým či dokonce smyšleným¹⁶⁹) bývá přejímán i do literární historie¹⁷⁰ apod., a vrátit je tak do našeho povědomí.¹⁷¹ Také úvahy o tom, zda se jedná o literaturu, či pouhou „historickou materii“¹⁷² by zasazením do širšího rámce získaly více opěrných bodů. Z hlediska diachronní lingvistiky (včetně historické stylistiky a

¹⁶⁷ Kalista vidí příčiny tohoto zesíleného obratu k minulosti a hledání tradic v „ohrožení novými proudy a útvary životními“, které obklopovaly barokního člověka, a u jeho projevu upozorňuje na to, že i když autoři neustupují ze svých vyhraněně konfesionálních stanovisek, dovedou v zájmu zachování kontinuity v dějinách národa ocenit i osobnosti jiného vyznání (KALISTA, 1941, s. 36–37). Z poněkud jiného úhlu na tento „národně-obranný“ historismus pohlíží Nešpor, podle něhož byl jedním z konstitutivních rysů české barokní religiozity a ve své podstatě „byl především aktualizačním sebepochopením proti odlišné víře“, ať už na straně katolíků, či protestantů. Přetrvával však i v době osvícenské, pouze se zvolna posouval od hagiografické tendence směrem k větší kritičnosti (NEŠPOR, 2006, s. 91–92, 100–101).

¹⁶⁸ KALISTA, 1941, s. 37.

¹⁶⁹ O jednom textu, který byl jako smyšlený vykázan z dějin historiografie a tím téměř i z dějin literárních, *Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov* od Jana Klatovského, pojednává má diplomová práce (FIDLEROVÁ, 2000).

¹⁷⁰ O tom, že „je autorita jejich odborně historického hodnocení tak silná, že je vcelku pasivně přejímají i jiné obory, literární historii nevyjímajíc“, píše i Jaroslav Kolár (KOLÁR, 1999c, s. 256–257).

¹⁷¹ Tento záporný postoj, který sdílí literární historie s historickou vědou, však naštěstí nezasáhl etnologii; důkazem toho mohou být např. edice městských a lidových kronik vydávané Antonínem Robkem (např. ROBEK, 1976; ROBEK, 1978a; ROBEK, 1978b; ROBEK, 1979). Za důležitý jev literárního života doznívajícího baroka a počátků osvícenství považuje lidové kronikářství vzhledem k jeho všeobecnému rozšíření Jarosław Malicki (MALICKI, 1999, s. 80).

¹⁷² KOLÁR, 1967, s. 395, 397.

sociolingvistiky) pak jejich největší význam spatřujeme v tom, že se, alespoň pokud jde o záznamy událostí, jež písař znal z autopsie (a tudíž jejich popisy nepřebíral z jiných zdrojů), jedná vlastně o příklady jakýchsi zárodků budoucí vyprávěcí prózy¹⁷³ a jako takové by měly být podrobně studovány. Stálo by např. za ověření, zda jsou po stránce syntaktické pro ně typické jevy, které Tilman Berger popisuje na materiálu soudobých písemností úředních: tzv. rámcové konstrukce, charakteristické pro barokní knižní styl různých jazyků, absolutní užívání přechodníků a komplexní nominalizace.¹⁷⁴ Jarosław Malicki zase navrhuje zaměřit se při studiu jazyka lidových kronik na jeho vztah k dřívějšímu a pozdějšímu vývoji české prózy nebo na stylistické příznaky, které prozrazují obecné obeznámení autorů s dobově rozšířenými způsoby formování veřejného projevu.¹⁷⁵ Naopak u záznamů, které zjevně čerpají z místní orální tradice, je možno studovat právě zákonitosti zacházení s přejetým a dál předávaným textem v lidové tradici. Zapomenout bychom také neměli na to, že tyto prameny vesměs obsahují i cenný materiál onomastický.¹⁷⁶

K textům sloužícím paměti a zapojujícím člověka do řetězu předků a potomků (tělesných i duchovních) můžeme dále řadit životopisy významných osobností, nekrologia, elogia nebo rodokmeny.¹⁷⁷ S určitou licencí je pak možno mezi spisy zabývající se historií počítat i poměrně oblíbené rukopisy, které se obracejí nikoli do minulosti, ale do budoucnosti: věštby a proroctví, ať už prozaická, nebo písňová.¹⁷⁸ V zásadě vážně byla v raném novověku brána i proroctví z dnešního pohledu „hravá“, „zábavná“ – sem patří např. veršovaná sibyla z Chrudimi, z níž se člověk pomocí házení dvěma kostkami může např. dozvědět čím bude, kdy se ožení nebo vdá či má-li se vydat na cestu.¹⁷⁹

4.3.2.4 Filozofie, teologie, přírodní vědy

Rukopisy s touto tematikou pocházejí vesměs z pozůstalosti různých klášterů, příp. univerzitních studentů (záznamy přednášek),¹⁸⁰ jsou tedy v *Repertoriu* dosti ojedinělé (viz též kapitolu 4.3.3). Hojnější jsou pouze rukopisy teologického zaměření, pokud mezi ně ovšem započítáme i různé více či méně populární katechetické a pastorační příručky. Poměrně časté jsou také učebnice základních počtů, které patrně sloužily jak ke školní výuce,¹⁸¹ tak k mimoškolnímu studiu např. řemeslnických učňů či tovaryšů a jejichž autoři měli někdy i

¹⁷³ Zajímavé jsou v tomto ohledu např. česky psané paměti Jana staršího Malkovského z Horažďovic z let 1679–1724 (*Repertorium* č. 870).

¹⁷⁴ BERGER, 1999, s. 70–71.

¹⁷⁵ MALICKI, 1999, s. 80.

¹⁷⁶ O exonymech ve zprávách o Slezsku obsažených ve východočeských městských kronikách 18. století píše Jarosław Malicki (MALICKI, 1999).

¹⁷⁷ Genealogii, která uchovává rodovou souvislost člověka a tím ho propojuje s nekonečnem, absolutnem a Bohem, Kalista nazývá typickým útvarem doby baroka (KALISTA, 1941, s. 29).

¹⁷⁸ Záznamy o „závadných“ rukopisných proroctvích, „sibylách“, se poměrně často vyskytují v zápisech výslechů osob podezíraných z kacířství, pocházejících z let 1735–1780 (DUCREUX, 1994b, s. 919). *Repertorium* z podobných rukopisů registruje např. dobově velmi oblíbené tzv. Stoveršové marokánské písně (např. *Repertorium* č. 772 nebo 1106; srov. k tomu též BOČKOVÁ, 1999).

¹⁷⁹ *Repertorium* č. 1305. Srov. k tomu BURKE, 2005, s. 246–247.

¹⁸⁰ Např. záznamy latinských přednášek z fyziky a metafyziky z pera benediktina Victorina Reinoldta z poslední třetiny 17. století (*Repertorium* č. 112, 113) nebo anonymní záznamy přednášek z geometrie, optiky a katoptriky z konce 17. století (*Repertorium* č. 125).

¹⁸¹ Srov. např. učebnici nadepsanou „Kniha Početnj. Založena, a pro vpamatowánj, Vměnj Početnjho sepsána w Sskole Wellimské Reformirtske, od Jo[se]fá Bláhy, Dne 13.ho Marcy. 1794 Ro[ku]“ (*Repertorium* č. 1699).

výtvarné a literární ambice.¹⁸² Stály by proto za průzkum jak z hlediska jazykového (mohou poskytnout např. materiál pro studium vývoje české matematické terminologie),¹⁸³ tak z hlediska literárního.

4.3.2.5 Filologie, pedagogika, krásná literatura

Bohužel, rukopisů slovníků a gramatik registruje *Repertorium* poměrně málo, navíc to často nejsou samostatné rukopisy, ale rukopisně doplňované slovníky nebo gramatiky tištěné (viz dále, kapitola 5.2). Pokud se zachovaly plně rukopisné gramatiky (většinou velmi stručné), pak se bohužel nikdy nejedná o gramatiku češtiny (zastoupena je latina, italština, francouzština, hebrejštiny).¹⁸⁴ Také teoretická poučení o rétorice se vyskytují jen vzácně,¹⁸⁵ kromě nich je rétorika zastoupena ještě konvoluty latinských žakovských rétorických cvičení.¹⁸⁶ Opět tedy nezbyvá než zopakovat, co už bylo řečeno výše: rukopisy předpokládající vzdělaného (či vzdělávajícího se) čtenáře nejsou v českých muzejních sbírkách časté.

O zábavné próze a básních se světskou tematikou se zmíníme níže (kapitola 4.3.3), neboť se v *Repertoriu* vyskytují pouze sporadicky. Snad jen počet zaznamenaných básní se může zdát vyšší, musíme si ale uvědomit, že jde často o jednotlivé skladby vepsané např. na volná místa tisků nebo o opisy nové německé (příp. i české) produkce ze samého konce sledovaného období.¹⁸⁷ Pokud jde o náročnější veršovanou tvorbu starší, nebývá psána česky, ale latinsky, francouzsky, italsky apod.¹⁸⁸

Plné texty divadelních her jsou z této doby obecně relativně málo zachovány¹⁸⁹ (snad až na některé texty, ale spíše synopse her řádového školního divadla, např. jezuitského nebo piaristického); výjimkou z tohoto stavu není ani *Repertorium*.¹⁹⁰ V hojnější míře se v muzejních sbírkách začínají objevovat až záznamy textů divadelních her z 19. století, především tehdy, pokud v daném městě působila aktivní divadelní společnost (ve větším počtu jsou např. zachovány rukopisy divadelních her z 19. a počátku 20. století z Kutné

¹⁸² Např. česká početnice z konce 18. století, na konci některých jejíchž kapitol jsou připojeny jednoduché kolorované ornamenty s vepsanými veršovanými rčeními a příslovími (*Repertorium* č. 1701) nebo perokresebně zdobená a částečně veršovaná učebnice pokročilých počtů od Petra Řehoře (*Repertorium* č. 3218).

¹⁸³ Srov. např. některé nadpisy v početnici zmíněné v předcházející poznámce: „III. Regulla, Socyetatys. Genž Slowě Towarystwa?“ nebo „VI Regulla, Coecis a neb, Wirginum.“ (*Repertorium* č. 3218) s nadpisy v jiné soudobé české početnici „Regula Oprawidlu zmjchanem, neb reguli alligacyonys.“, „Regula Oprawidlu slemem, neb reguli cecy.“ či „Regula Oprawidlu podwodnem neb re[guli]. Falsy“ (*Repertorium* č. 3224).

¹⁸⁴ Srov. *Repertorium* č. 233, 1674, 1861, 2546.

¹⁸⁵ Výjimkou jsou učebnice pocházející z augustiniánského kláštera v České Lípě: výtah z blíže neoznačené latinské učebnice rétoriky „Explicatio Rhetoricae“ (*Repertorium* č. 264) nebo neúplná latinská učebnice rétoriky z počátku 18. století (*Repertorium* č. 279).

¹⁸⁶ Např. sborník rétorických cvičení z konce 17. století téže provenience (*Repertorium* č. 343).

¹⁸⁷ Např. *Repertorium* č. 271.

¹⁸⁸ Např. *Repertorium* č. 1071, 1525 nebo 1669.

¹⁸⁹ Srov. např. RON, 1999.

¹⁹⁰ Synopse a hry dochované v *Repertoriu* nejčastěji pocházejí buď z prostředí jezuitského (příp. jiných řádů, např. benediktinů – *Repertorium* č. 119), nebo, pokud jde o rukopisy lidového původu, jsou poměrně nové, až z přelomu 18. a 19. století. Jsou tedy počátkem obnoveného lidového, sousedského divadla (např. „Comediae O S[vatém] Gjři Mučedlnjku.“ od Jana Karla Killara z Náchoda, kterou Ludmila Sochorová mylně pokládá za ztracenou; *Repertorium* č. 944, SOCHOROVÁ, 1999, s. 297).

Hory, často i s vevázaným povolením cenzury).¹⁹¹ Zvláštní skupinu, kterou snad také můžeme řadit k beletrii, tvoří dále gratulační básně a sborníky, vzniklé sice jen pro určitou osobu a příležitost, ale zhotovené s velkou péčí a vynalézavostí.¹⁹²

4.3.2.6 Rukopisy povahy právní a úřední

Velkou, vnitřně diferencovanou skupinu tvoří rukopisy, které by se daly shrnout pod obecný pojem rukopisy z oblasti právnictví a politologie a rukopisy úřední povahy. Zvláštní postavení mezi nimi mají už zmiňované opisy *Práv městských* a *Obnoveného zřízení zemského*, často doplňované o různé novely, rejstříky, konkordance apod. Jako o rukopisech blíže vázaných na tištěnou předlohu o nich pojednáme na jiném místě (kapitola 5.6.1). Dále sem spadají latinské zápisy z přednášek z církevního i světského práva, příp. právnické a politologické traktáty, pocházející opět většinou z klášterního prostředí.¹⁹³

Hlavní skupinu však tvoří rukopisy vysloveně úřední povahy: urbáře, gruntovní knihy, kontribuční knihy, kupní a svatební smlouvy, pozemkové dokumenty, kvitance, úřední dopisy a žádosti, formuláře a vzorníky smluv, propouštěcí, rodné a zachovací listy, účty, záznamy o fundacích. Pro veškerý tento materiál je společné, že v muzejních sbírkách se nachází jen jeho malá část (většina je uložena v archivech – pro jeho relevantní zhodnocení je tedy třeba kombinovat oba tyto zdroje) a že byl až do nedávna diachronní bohemistikou dosti přehlížen – jeho neliterárnost se projevovala i v nezájmu lingvistickém.¹⁹⁴ Přesto se, podle našeho názoru, jedná o materiál v některých ohledech velmi cenný, a to jak z hlediska onomastického (antroponyma, oikonyma, anoikonyma), tak z hlediska celkové tehdejší jazykové normy psaného jazyka středních a nižších vrstev (hláskosloví, tvarosloví, lexikum, pravopis, do určité míry i syntax, pokud se nejedná o tabulkové přehledy nebo ustálené formule). Navíc u něj ve srovnání se soudobou tištěnou produkcí v zásadě odpadají pochybnosti, do jaké míry jsou zjištěné jazykové nepravidelnosti u daného textu výsledkem jazykového pohybu, a nakolik pouze nepozorností sazeče.¹⁹⁵ Bylo by tudíž třeba ověřit a rozšířit sondážní průzkum Tilmana Bergera, který píše o pravopise a jazyce českých úředních textů 2. poloviny 18. století v Chrudimi. Z jeho výzkumu vyplývá, že jazyk většiny takových písemností byl „zvláštní systém, který mohl vzniknout jako kompromis mezi mluveným jazykem a tradiční spisovnou řečí“, že to však v zásadě byl ustálený úřední jazyk.¹⁹⁶ Ač se tedy písaři 18. století snažili používat tradiční spisovný jazyk, přesto do něj pronikaly prvky

¹⁹¹ Srov. úvodní informaci o sbírce muzea v Kutné Hoře, bod IV. e).

¹⁹² Byly věnovány jak řádovému představenému (např. Repertorium č. 115–117, 349), tak vrchnosti (např. Repertorium č. 1592) nebo třeba otcí (např. Repertorium č. 942).

¹⁹³ Srov. např. latinskou státovědnou disertaci jezuita Jana Jahody o starověkých říších a římské říši včetně seznamu rakouských panovníků a jejich potomků z roku 1658 (Repertorium č. 1649).

¹⁹⁴ Mezi výjimky patří práce Jany Pleskalové, která na neliterárním materiálu 11.–14. století zkoumala vývoj české pravopisné normy (PLESKALOVÁ, 1999; PLESKALOVÁ, 2001, s. 14–16; PLESKALOVÁ, 2006) nebo Michaely Čornejové, která se zabývala výzkumem grafiky nejstarších toponym (ČORNEJOVÁ, 2005; citováno podle PLESKALOVÁ, KRČMOVÁ, VEČERKA, KARLÍK, 2007). Jinak byly z administrativních textů v minulosti zkoumány především smolné knihy (JÍLEK-OBERPFALCER, 1935) nebo záznamy výsledků osob podezřelých z kacířství, ty ale často spíše z hlediska obsahového než jazykového, příp. se obě hlediska kombinují (srov. např. KOBLÍŽEK, 1999, nebo DUCREUX, 1994a; DUCREUX, 1994b).

¹⁹⁵ KOLÁR, 2000, s. 298.

¹⁹⁶ BERGER, 1999, s. 68, 71.

jazyka běžně mluveného a prvky dialektické. Možná proto, že šlo o jazyk písemností bezprostředně se týkajících praktického života, se jazyk archivních písemností mohl snad v raném novověku proměňovat více, než např. jazyk zábavných knížek lidového čtení a jiných rukopisů opisovaných podle předloh.¹⁹⁷ U některých druhů písemností je pak možno opatrně uvažovat i o záznamu jazyka mluveného (výslechy různých podezřelých), byť je vždy třeba si klást otázku, nakolik byly zaznamenávané promluvy po jazykové stránce vědomě či nevědomě upravovány zapisovatelem.

Z cechovních písemností se v muzejních sbírkách vyskytují různé typy artikulů, knihy mistrů, tovaryšů a učedníků, výuční a mistrovské listy, různá povolení, potvrzení apod. S výučními listy se navíc setkáváme i u dalších povolání, jejichž příslušníci byli v panských službách, a nebyli proto sdruženi do cechů (myslivci, kuchaři ap.). Zejména tyto výuční listy (spolu s některými písemnostmi cechovními) bývají bohatě zdobeny perokresbami prostými i kolorovanými – to, spíše než jejich obsah, bylo patrně důvodem jejich zařazení do muzejních sbírek.¹⁹⁸

Přesto se zde cechovními písemnostmi nebudeme podrobně zabývat: jejich naprostá většina je totiž uložena v archivech, a proto to, co zůstává v muzejních sbírkách, nevytváří žádný ucelený obraz. Nechceme tím ale říci, že by se jednalo o písemnosti z jazykového hlediska nezajímavé: účetní knihy, seznamy mistrů, tovaryšů a učedníků apod. mohou být, podobně jako urbáře a další podobné písemnosti, dobrým pramenem pro historický výzkum onomastický, tedy pro studium vlastních jmen osobních i místních v různých lokalitách. Kromě toho byly cechy v raném novověku často organizátory kulturního dění, a to se může odrážet i v jejich písemnostech.¹⁹⁹

4.3.2.7 Léčení lidí a zvířat, hospodářské rady a návody

Velká skupina rukopisů se týká problémů zdraví a nemoci. Poměrně hojně jsou zastoupeny knihy lékařské, a to jak opisy odborných lékařských spisů, tak různé sbírky lidových léčitelských rad a receptů, často včetně zařikávání (řadíme sem i nejrůznější herbáře, neboť, jak jejich obsah napovídá, jejich vznik nebyl povětšinou motivován teoretickým zájmem o botaniku, ale zřeteli čistě praktickými). Zastoupení různých typů se přitom v průběhu času mění: mezi nejstaršími rukopisy jednoznačně převládají spisy odborné,²⁰⁰ během 18. století pak přibývá lidových receptářů²⁰¹ a s odbornými spisy se ve větší míře opět setkáváme až na samém počátku století devatenáctého²⁰² (aniž by ovšem nahradily produkci lidovou).

¹⁹⁷ Alexandr Stich se při rozboru dochovaných exemplářů knížek lidového čtení podivuje, „jak houževnatě se lidé z konce 18. století snažili psát češtinou dvě stě let starou (Komentář in KOLÁR, 2000, s. 275).

¹⁹⁸ Srov. Repertorium č. 2090 nebo 2273; některé z nich byly v minulosti i zarámovány, aby mohly být použity jako obrazy na stěnu (Repertorium č. 3047 a 3048).

¹⁹⁹ Srov. např. knihu přijatých mistrů soukenického cechu v Broumově z let 1761–1903, kterou zahajují citáty ze 126. žalmu a německá báseň o 3 dvojverších s incipitem „Gottes seegen machet reich. [...]“ a jejíž doplňky obsahují i záznam „Sitten und Gebräuche der Braunauer Tuchmacher=Zunft“ a notovanou píseň „Das Tuchmacher-lied.“ (Repertorium č. 120).

²⁰⁰ Např. Repertorium č. 170.

²⁰¹ O lidovém léčitelství ve východních Čechách v 18. a 19. století píše Irena Štěpánová (ŠTĚPÁNOVÁ, 1999). Podle jejích poznatků se v tomto oboru poměrně často uplatňovaly ženy – u žádného z lidových receptářů obsažených v *Repertoriu* však nelze s jistotou říci, že by jeho písarkou byla žena (u některých je naopak uveden písar mužský – např. Repertorium č. 601 nebo 705). Některé z nich však ženám prokazatelně patřily (např.

Mezi relativně hojně zastoupené rukopisy patří i recepty a pojednání zvěrolékařské (k léčení koní a dobytka, ale i drůbeže apod.) nebo hospodářské (které, jak vyplývá z Tabulky 3, bývají s recepty lékařskými či zvěrolékařskými často promíšeny); všechny tyto typy rukopisů pak velmi často obsahují i magické rady a zaříkávání. Hospodářské příručky a návody jsou nejrůznějšího druhu, od odborného pojednání o chovu včel či stavbě mlýnů až po neuspořádané a po léta doplňované knížky nejrůznějších rad a návodů použitelných v zemědělství i při vedení domácnosti. S recepty lékařskými se pak v některých případech prolínají i recepty kuchařské,²⁰³ jindy je kuchařka samostatnou knihou.²⁰⁴

4.3.3 Rukopisy řídce zastoupené

V předcházejícím textu jsme věnovali pozornost hlavně více či méně hojně zachovaným typům rukopisů 17. a 18. století. Velkou výpovědní hodnotu má však i fakt opačný: tedy to, jaké typy rukopisů bychom z nejrůznějších důvodů v muzejních sbírkách očekávali, ale přesto se zde vyskytují jen sporadicky nebo vůbec ne. Chceme proto na tomto místě shrnout, které rukopisy to jsou.

Zprv se dá obecně říci, že jsou to rukopisy spjaté s elitním, vzdělaneckým prostředím. Na českém venkově a v menších městech neměly totiž takové rukopisy vhodné autory ani čtenáře (až na výjimky, např. řeholníky nebo některé faráře). Navíc, pokud se podobné rukopisy dochovaly, bývaly jako zvláště hodnotné v době budování sbírek Národního muzea předávány právě tam. Naprostou většinu rukopisů *Repertoria* tedy můžeme považovat za součást písemné produkce lidové (lidem produkované či lidu nějakým způsobem určené), jak jsme o ní mluvili výše.

Poměrně zřídka se v *Repertoriu* setkáme dále s prozaickými rukopisy více či méně beletristickými (legendy, zábavná próza). V případě legend si to můžeme vysvětlovat snad jen tím, že prostí lidé byli zvyklí se s ním setkávat hlavně formou poslechu při bohoslužbách, i tak jde však o fakt poměrně zarážející. Také absence zábavných příběhů je mezi rukopisy 17. a 18. století na první pohled překvapivá.²⁰⁵ Vždyť knížky lidového čtení byly spolu s modlitebními knihami, kancionály a postilami v barokních Čechách nejčastější lidovou četbou.²⁰⁶ Je ale třeba vzít v úvahu, že i tištěné knížky lidového čtení, kterých muselo být mezi lidmi velké množství, protože vycházely opakovaně v mnoha vydáních, se v knihovnách dochovaly jen zřídka: byly to levné tisky na nekvalitním papíru, který se při opakovaném čtení rozpadl.²⁰⁷ Můžeme ale předpokládat stejné důvody absence těchto textů v rukopisných sbírkách? Domnívám se, že nikoli, protože není důvod, proč by na jejich opisy

Repertorium č. 476; pravděpodobnost ženské majitelky nebo písárky je samozřejmě vyšší u receptářů, které lékařské rady kombinují s kuchařskými nebo radami pro domácnost).

²⁰² Srov. Repertorium č. 1655–1658.

²⁰³ Repertorium č. 1630 nebo 1662.

²⁰⁴ Z obsahového hlediska bylo zajímavé porovnat kuchařky pocházející z prostředí klášterního (např. Repertorium č. 1954) a měšťanského (např. Repertorium č. 1653).

²⁰⁵ Jednou z mála výjimek, která potvrzuje pravidlo, jsou české překlady vybraných příběhů Tisíce a jedné noci sepsané (opsané?) v 2. polovině 18. století Josefem Ceregettim v Chrudimi (Repertorium č. 1302).

²⁰⁶ Viz SLÁDEK, 1995, s. 151. O knížkách lidového čtení píše např. Jaroslav Kolár (KOLÁR, 1960), v době obrozenské pak např. Jaroslava Janáčková a Lenka Kusáková (in KRAMERIUS, 1988, s. 7–48).

²⁰⁷ KOLÁR, 2000, s. 257.

měl být používán méně kvalitní papír než třeba na zvěrolékařské recepty, a kromě toho často používaných, ale přesto aspoň zlomkovitě dochovaných rukopisů je více (lékařské i zvěrolékařské recepty, kuchařky, modlitební knihy apod.). Musíte tedy hledat ještě důvody jiné. Čistě zábavná próza (tj. taková, která nebyla považována za nábožensky, morálně či jinak naučnou, jako třeba *Testamentové aneb kšaftové patriarchův dvanácti synův Jákobových*²⁰⁸ nebo cestopisy Kryštofa Haranta z Polžic²⁰⁹ nebo Mandevillův)²¹⁰ zřejmě přes veškerou oblibu tištěných knížek lidového čtení neměla v očích českých prostých čtenářů raného novověku takovou hodnotu, aby stála za opsání a uchování. Pokud se tedy zábavné příběhy mezi rukopisy *Repertoria* vyskytují, pocházejí z velké většiny až ze samého závěru sledovaného období, z přelomu 18. a 19. století nebo počátku 19. století,²¹¹ kdy se postoj ke krásné literatuře a hodnotový systém vůbec začíná měnit i mezi venkovským obyvatelstvem.²¹²

Také světská veršovaná tvorba (básně, světské písně) není příliš hojná. Neznamena to, že by tato tvorba nebyla v *Repertoriu* zastoupena vůbec, nemalá část z ní však nemůže být považována za čistě beletristickou, neboť zřetel ke stránce obsahové v ní převažuje nad funkcí estetickou.²¹³ O možných důvodech absence světských písní jsme se už zmiňovali; můžeme snad ještě doplnit, že svou roli mohl hrát i fakt, že kramářské tisky světských písní (stejně jako jiné jarmareční tisky) bylo možno koupit za několik krejcarů. Mohli si je tedy dovolit i ti nejchudší, ti, kteří třeba na modlitební knihu už neměli peníze, a proto ani oni nebyli nuceni si tyto písně vlastnoručně přepisovat. Kromě ojedinělých opisů jednotlivých kramářských písniček²¹⁴ se proto setkáváme v *Repertoriu* hlavně se sbírkami těchto písní z pera písařů, kteří sami podobné písně skládali; jsou to ale vesměs rukopisy až ze samého přelomu 19. století nebo opisy ještě pozdější.²¹⁵

Zdá se tedy, že absenci těchto typů rukopisů můžeme shrnout pod společnou příčinu: jejich nepřítomnost může ukazovat, že opisovány a uchovávány nebyly v raném novověku primárně knihy, které si chtěli lidé „jen číst“; opisovaly a uchovávaly se hlavně ty, které měly i jinou funkci, tj. byly opakovaně používány např. při výuce, při společném i soukromém zpěvu, při každodenních modlitbách, při magických úkonech apod.²¹⁶

²⁰⁸ Srov. Knihopis 16 117–16 122. Opisy např. *Repertorium* č. 1156, 1571 nebo 1623.

²⁰⁹ *Repertorium* č. 1332.

²¹⁰ *Repertorium* č. 1280 a 1293.

²¹¹ Např. knížka české zábavné prózy rozdělená na části „Niemy Kuchař. a. neb. Welika, wsstiestj proměna Dyl. prwnj“ a „Wlkánn A, neb okolo Miesta Domažlic blauidicy Duch Dyl = druhy“, které jsou dále doplněny krátkými zábavnými příběhy (*Repertorium* č. 1667).

²¹² Srov. též SOCHOROVÁ, 1992, s. 241.

²¹³ Např. už zmiňovaná částečně veršovaná učebnice počtů od Petra Řehoře (*Repertorium* č. 3218) nebo česko-latinská veršovaná historie Klatov sepsaná Danielem Erazimem Račinským roku 1642 (*Repertorium* č. 1620).

²¹⁴ Např. „Mrawny zpěw mladencum a pannam wydany. wytisseno w Hoře Kuttny, 1799.“ (*Repertorium* č. 1979).

²¹⁵ Např. torzo českého zpěvníku Jana Tadeáše Plačka ze Sadské z 1. třetiny 19. století, v němž jsou kromě jeho vlastních písní zastoupeny i opisy písní starších a cizích, mj. Vavákových (*Repertorium* č. 2726).

²¹⁶ K dalšímu rozvíjení a konkretizaci těchto postřehů by bylo vhodné využít studium dějin četby a písemné kultury, tak jak se mu věnuje historická antropologie (srov. VAN DÜLMEN, 2002, s. 69–72).

4.4 Vliv složení muzejních sbírek

V předcházejícím textu jsme představili rukopisnou produkci 17. a 18. století v podobě, v jaké je zachována v českých muzeích. Některé žánry a typy textů v ní byly zastoupeny velmi hojně, jiné vzácně nebo vůbec ne. Z různých důvodů by však bylo chybou předpokládat, že zachycený stav v zásadě přesně odráží skladbu této produkce v době jejího vzniku. Na složení muzejních sbírek totiž působily i další faktory.

Domníváme se, že jedním z určujících faktorů, který ovlivnil složení rukopisných sbírek v českých muzeích, byla doba a okolnosti, za nichž tyto instituce nejčastěji vznikaly. První a nejpočetnější skupina českých muzeí byla zakládána různými místními vlastivědnými, muzejními, archeologickými apod. spolky přibližně od 70. let 19. století do začátku 1. světové války (podle místních podmínek, hlavně prostorových a finančních, se rok založení spolku buď víceméně shoduje s rokem otevření muzea, nebo mu o několik let předchází). Sem patří naprostá většina muzeí zastoupených v I. a II. dílu *Repertoria*: z celkového počtu 94 muzeí jich bylo mezi lety 1865 a 1913 založeno 64.²¹⁷ Z nich pak zhruba polovina vznikla v 90. letech 19. století a v prvním desetiletí století dvacátého. Pokud se tato muzea nacházela v oblastech s českým nebo smíšeným obyvatelstvem, pak byl jejich vznik v této době vesměs v přímé souvislosti s konáním Národopisné výstavy československé v Praze v roce 1895 (netřeba dodávat, že této výstavy se účastnila i většina muzeí starších).²¹⁸ Právě pro tuto výstavu byly často mezi místním obyvatelstvem sbírány předměty, mj. rukopisné knihy, a pokud se tato sbírka po skončení výstavy vrátila zpět do daného muzea (což bylo obvyklé), pak rukopisy už mnohdy nebyly vráceny původním majitelům a staly se základem vznikající rukopisné sbírky, která se pak dále rozrůstala nejčastěji z darů místních obyvatel a institucí a vlastním sběrem muzejních pracovníků.

Popsané okolnosti vzniku a budování rukopisných sbírek mnoha českých muzeí mají značný dopad na skladbu památek, které se v nich zachovaly. Právě tím můžeme nejnázne vysvětlit, proč v nich tolik převažují často krásně výtvarně zdobené modlitební knihy a kancionály a vůbec rukopisy lidového původu (lékařské a zvěrolékařské recepty, magické příručky apod.), příp. honosněji vyvedené rukopisy (většinou knižní), které byly původně v majetku městských samospráv (*Práva městská*, *Obnovené zřízení zemské* apod.), proč se zde ale jen ojediněle setkáváme s rukopisy, jejichž původci byli např. kněží (kázání a koncepty k nim apod.). Tyto rukopisy buď nebyly uchovávány vůbec, nebo byly (příp. snad dosud jsou) uchovávány na farách a do muzeí se dostávaly jen výjimečně, protože jejich výtvarná hodnota byla jen malá. Podobně rukopisy šlechtického původu jsou v muzejních sbírkách poměrně ojedinělé, protože obvykle zůstaly součástí zámeckých knihoven (pokud se

²¹⁷ Další vlna zakládání muzeí proběhla v době 1. republiky (u části muzeí, jimiž se zde zabýváme, by mohla být vymezena lety 1919 a 1937 a patřilo by sem 15 muzeí), třetí vlna pak těsně po 2. světové válce (mezi lety 1945 a 1952 vzniklo 7 muzeí). Později v době komunistického režimu byla už muzea zakládána jen ojediněle, naopak od konce 60. let do roku 1989 probíhala vlna rušení či slučování muzeí. Obnovována či nově zakládána jsou muzea znovu od počátku 90. let, existují však i taková, v nichž neutěšený stav, do něhož se dostala v 2. polovině 20. století, dosud trvá, jsou dlouhodobě uzavřena a v zásadě nefungují.

²¹⁸ Účast muzeí na Národopisné výstavě československé a dokonce i to, které exponáty zde byly vystaveny, lze poměrně dobře sledovat, protože (alespoň v případě rukopisů) jsou tyto předměty dosud označeny vlepeným štítkem s názvem výstavy, proveniencí exponátu a číslem, pod nímž byl prezentován. Předměty s takovýmto označením eviduje *Repertorium* v 31 muzeích.

zachovaly jako celky). Výjimku samozřejmě tvoří muzejní sbírky, do nichž přešly (nejčastěji po roce 1948) knihovny zrušených klášterů či jejich části – ty mají samozřejmě jazykově i tematicky zcela odlišné složení. Z hlediska česky psané tvorby je jejich význam poměrně malý, protože v nich dominuje latina následovaná němčinou, případně (např. v konventu voršilek v Kutné Hoře, kde patrně studovaly nebo sem vstupovaly dívky z vyšších vrstev) francouzštinou.

Dalším faktorem, který mohl ovlivnit, a mnoha případech patrně ovlivnil, složení muzejních rukopisných sbírek, je fakt, že po určitou dobu po vzniku Národního muzea v Praze byly často nejvýznačnější (tj. nejstarší a výtvarně nejhodnotnější) rukopisy z regionů posílány darem právě této instituci. Pokud by tedy měl být obraz rukopisné produkce jednotlivých regionů úplnější, bylo by třeba do něj zahrnout i tyto rukopisy, což by však bylo velmi obtížné a v úplnosti patrně nerealizovatelné (ne vždy bude dnes zřejmě možno dohledat, odkud daný rukopis přesně pochází). Naopak rukopisů, které se do muzejních sbírek dostaly v novější době (např. nákupy v antikvariátech či sběratelským dovozem) a které nemají žádný vztah k regionu, v němž jsou nyní uchovávány, je, pokud můžeme soudit, poměrně málo.

5 „Aktivní recepce“ – vztahy mezi rukopisy a tisky v raném novověku

V této kapitole se chceme poněkud podrobněji zamyslet nad mnohotvárnými a složitými vztahy mezi tištěnou a rukopisnou produkcí raného novověku, abychom mohli lépe odpovědět na otázku nastolenou hned na začátku: zda má vůbec pro lingvistu smysl hlouběji se rukopisnou produkcí zabývat a jaké odpovědi od ní můžeme čekat. Velice často se totiž setkáváme s názorem, že je to ve své naprosté většině písemnictví odvozené, pouze přebírající texty či části textů z tištěných knih či brožur. Ač tento názor není zcela nepravdivý, rádi bychom na následujících řádcích ukázali, že si rukopisy raného novověku, a to i ty, které mají blízko k nějaké tištěné předloze, naši pozornost zaslouží.

V této části opustíme hledisko kvantitativní, jímž jsme se řídili až dosud, a na místo toho uvedeme na konkrétních příkladech různotvárné podoby vztahu, o který nám jde. Z důvodů, o nichž jsme mluvili výše (na příkladu modlitebních knih) a o nichž bude ještě řeč dále, zde neuvеdeme ani frekvenci výskytu jednotlivých tisků mezi opisovanými předlohami: samotný odkaz v titulu na nějaký tištěný vzor totiž ještě nemusí nutně znamenat, že z něj daný rukopis byl skutečně opsán. Zhodnocení toho, které tisky byly opisovány nejčastěji, by tedy bylo možno provést pouze po podrobném porovnání každého jednotlivého rukopisu s předpokládaným vzorem, což zcela přesahuje naše možnosti. Nebudeme se tedy zabývat frekvencí, ale typologií vztahu rukopis-tisk, a to jak na základě toho, co o sobě tvrdí samotné rukopisy, tak na základě toho, co se o nich podařilo zjistit komparací s předpokládanou předlohou.

5.1 Oprava tisku doplněním zničených částí

První skupinou, o které se chceme zmínit, jsou tištěné knihy nějakým způsobem rukopisně opravované či doplňované. Podle účelu i obsahu těchto oprav a doplňků je to skupina velmi heterogenní, budeme tedy probírat jednotlivé podtypy postupně.

Nejblíže k „neupravenému“, originálnímu tisku má pouhé doplnění chybějících částí, které byly zničeny při nějaká živelné či jiné pohromě, opotřebením během dlouhého užívání apod. Nejčastěji se pochopitelně jedná o listy na začátku a/nebo na konci svazku. S takovýmito rukopisnými opravami tisků se ve sbírkách starých tisků setkáváme dosti často a jejich rozsah se pohybuje od dopsaných utržených rohů několika stran či části nebo celého titulního listu až po opisy rozsáhlých částí původního textu. Zejména v případech oprav malého rozsahu se většinou jedná o věrné přepisy původního textu, někdy i graficky napodobující knižní písmo. Z těchto důvodů je *Repertorium* neregistruje vždy, ale pouze v závažnějších případech: pokud jsou rozsáhlé, pokud nějakým způsobem původní text mění nebo pokud v sobě obsahují části, které v původním textu nebyly.

Příklad na první zmíněnou možnost (tj. věrný opis rozsáhlé chybějící části textu) by patrně nebyl příliš zajímavý, omezíme se proto na možnost druhou a třetí. Jako příklad druhé uvedeme opis části předmluv a 1. knihy Mojžíšovy z bible *Benátské* (Benátky, 1506; Knihopis 1097), který pořídil „Waclaw czec[h] piseczky Rodicz Leta 1648 Panie.“²¹⁹ Opisovač text hláskově upravoval: na rozdíl od originálu je v opisu provedena monoftongizace *ie* v *í*, monoftongizace *uo* v *ů* a diftongizace *ú* v *ou*.

Příkladem třetí zmiňované možnosti je „Hystorie: Swato Horská: Někdy. od: Welebného, a Wysoce Vczeneho w Bohu Kněze. P[átera] Bohuslawy Balbina: z Towaryzstwa Jezissowa, Sepsaná, a pod Gmenem wysoce Vrozeneho Pana Pana Alsse Ferdynanda S[vaté] Rz[ímské] Ržisse Hrabiete. Wratislawy z Mitrowicz wydana: a pod Censurau Wysocze Dustogneho. a Wysocze Vczeneho Pana Thomásse Pessiny. Hradu Prazskeho Diekana. a Byskupa etc. Samandryenskeho. Wytisstěná. W Lythomissly. v Jána Arnolta Letha: 1666. Pržepsáno 20. lystu od F[rantiška] J[ana] W[aváka] L[éta] 1766.“²²⁰ Jde o přepis prvních čtyř a části páté kapitoly knihy Bohuslava Balbína *Přepodivná Matka Svatohorská* (Litomyšl, 1666; Knihopis 943) pořizovaný roku 1766 F. J. Vavákem, který je doplněn písařovým popisem událostí, při nichž k poškození tisku došlo (jeho matka jej v roce 1756 půjčila jakémusi Janu Burianovi do Řičan a při rabování tohoto městečka roku 1757 jej poničil pruský husar), i potíží při shánění předlohy k opisu.

5.2 Poznámky v tisku, přípisky, doplňky, cenzurní a jiné opravy

Tištěná (příp. rukopisná) kniha byla v chudých domácnostech raného novověku často jediným zdrojem papíru, na který bylo možno zapisovat věci, které bylo třeba uchovat pro budoucí paměť. Zároveň byla předmětem sice cenným, uchovávaným často po mnoho generací, ale také předmětem osobním, předmětem, k němuž měl majitel intimní vztah a neváhal jej upravovat tak, aby co nejlépe sloužil jemu i jeho potomkům. Proto nebylo nic neobvyklého, že se na přídeštlí a volná místa knih zapisovaly osobní i rodinné záznamy, doplňky a opravy, komentáře a upřesnění. Cenzurní opravy provedené v době rekatolizace mohly být pozdějšími majiteli opět odstraňovány. To vše je svědectvím, že čtení našich předků bylo možná ještě ve větší míře než dnes čtením aktivním – a z jeho stop je možno dělat zajímavé závěry o myšlenkovém světě písařů.

²¹⁹ *Repertorium* č. 2733.

²²⁰ *Repertorium* č. 936.

Tištěné knihy, které sám autor nebo jiný zájemce doplnil rukopisnými doplňky a opravami, nebo knihy, do kterých byla vepsána místa, jež byla odstraněna cenzurou, považuje za rukopisné i Zdeněk Tobolka a nazývá je *libri annotati*.²²¹ Příkladem knihy, kterou několik generací doplňovalo o své poznatky a zkušenosti, může být české vydání rozsáhlého spisu Pierandrey Mattioliho *Herbář aneb Bylinář* (Praha, 1596; Knihopis 5417).²²² Na okrajích listů a jiných volných místech obsahuje velké množství českých a německých poznámek z 2. poloviny 18. až počátku 20. století. Nejstarší vrstvu poznámek psali nejméně dva písaři (zřejmě postupně, jeden z nich se podepsal jako kantor Jan z Nezamyslic), kteří zaznamenávali především své zkušenosti s bylinami popsányi Mattiolim, jejich výskytem, pojmenováním a možnostmi lékařského užití: „Loczika, to gest Obiczegneg Zahradnj Salat kterež každeg zna.“ nebo „to geten Koržen czo se Klade na Bolaweg Zub, ale nawrch deg kgaziku nanieg Bawlunku nebo welicze paly. ty czoho prodawagy prawy mu koržen Swaty Panny Barbory“. Někdy na sebe tyto písaři dokonce reagují, vstupují do dialogu: první z nich napsal poznámku „Lekno Žlute, tomu Ržikame Žlutiak, roste na Lukach Bahnitych,“, druhý ji škrtl a připsal „Bilj ostatnj Roste za Lossticzema V Lhoty [po]d Welkim Ribnikem [...]“. Pozdější české i německé vrstvy poznámek jsou podobného charakteru a obsahují i opravy částí textu, které nějaký předchozí útlocitný majitel vystříhl (např. „bylo zde psano Čertovo hovno“, „Stereus vel merda Dynionis“, „Teuffelsdreck“). Za stopy aktivního čtení (a tudíž za součást rukopisu?) můžeme považovat i vložené vylišované rostliny s rukopisnými popisy nebo vložené ústřížky z různých novin apod., např. novinový výstřížek se soudničkou „O kávě a cibuli.“ přiložený k textu týkajícímu se cibule.

Poměrně často byly doplňovány breviáře, misály a další příručky podobného typu o modlitby, antifony, čtení, hodinky, litanie apod. vztahující se ke světcům uctívaným v daném místě, daným řádem či jinak blízkým majiteli. Tyto dodatky na rozdíl od předcházejících bývají psány na vevázané volné listy velmi pečlivě písařem, který mnohdy přímo napodobuje tisk, a tak do něj doplňky co nejvíce včleňuje, činí je jeho nedílnou součástí, neboť předpokládá, že ti, kdo přijdou po něm, budou knihu používat v tomto rozšířeném znění jako jediný celek.²²³

Třetí případ doplňování tištěného textu se asi nejvíce podobá dnešní běžné praxi – jsou to osobní studijní poznámky a přídavky. Tak si například principista František Beránek v polovině 18. století připsal své dodatky k německo-latinské gramatice Manuela Alvareze *Manuductio ad artem grammaticam* (Bamberg, 1747),²²⁴ jiné doplňky ke gramatice, tentokrát k dílu Antonia Nigera *Primae grammatices Graecae partis rudimenta* (Lipsko, 1591) si zapsal latinsky a řecky neznámý písař na přelomu 16. a 17. století.²²⁵ Dalším příkladem mohou být třeba latinské a německé poznámky a komentáře faráře V. F. Menicha

²²¹ TOBOLKA, 1949, S. 78–79; autor zde uvádí i některé příklady z pražských knihoven.

²²² Repertorium č. 3023.

²²³ Doplňky k breviáři např. Repertorium č. 78 nebo 1546, doplňky k misálu např. Repertorium č. 318, 2221 nebo 2649, k žaltáři č. 328.

²²⁴ Repertorium č. 75.

²²⁵ Repertorium č. 346.

ke spisu Tobiae Lehnera *Instructissima bibliotheca manualis concionatoria* (Dillingen, 1681) z konce 17. století, které nejspíše sloužily jako podklady ke kázáním.²²⁶

Každý, kdo někdy přišel do styku se staršími tisky (a rukopisy) ví, že pokud se do nich zapisovaly poznámky nesouvisející přímo s jejich textem, pak to byly nejčastěji záznamy rodinné (narození, svatby, úmrtí, ale třeba i významnější obchody, koupě nemovitostí apod.) nebo pamětní (zázpisy o mimořádných událostech, požárech, neúrodě, astronomických úkazech atd.; mohou mít povahu osobní, ale mohou být také pořízeny pro potřeby obce, literátského bratrstva apod.), případně kombinace obojího.²²⁷ Záznamy mohou mít podobu souvislého textu (nejčastěji na přideštích a/nebo předsádkách) nebo častěji jednotlivých poznámek, psaných během delšího časového úseku někdy i více písaři (někdo z pozůstalých např. zaznamená datum úmrtí hlavního písaře). Jako příklad rodinných záznamů uvádíme zápisy měšťana Hanzlíčka z Nového Města pražského z l. 1640–1653 na listech přivázaných před tištěnou *bibli Veleoslavínovu* (Praha, 1613, Knihopis 1106), které pojednávají o smrti jeho první ženy, druhém sňatku a narozeních a úmrtích dětí.²²⁸ Podobně píše o rodinných událostech na dvojlistu vevázaném před *bibli Svatováclavskou* (Praha, 1769–1771, Knihopis 1112) na přelomu 18. a 19. století Josef Karásek ze Strmilova, kromě rodinných událostí však zaznamenává i události historické (píše např. o válce s Turky roku 1788, o dobytí Bělehradu generálem Laudonem 8. října 1789, o událostech ve Francii v letech 1792–1793, ale také o cenách a o počasí v letech 1790–1800 a o církevním povolení jíst v sobotu maso z roku 1801).²²⁹ Soukromé určení měly zřejmě i historické, hospodářské a rodinné zápisky rodiny Paulů z Vesce z let 1701–1868, psané za tisk Koldínových *Práv městských Království českého* (Praha, 1579, Knihopis 4564), zahrnující např. záznamy o kroupách roku 1726, suchu v roce 1727 a cenách obilovin v roce 1759, sousedské narovnání mezi Jiříkem Pavlů a Adamem Třešňákem z roku 1701, poznámky o smrti Marie Pavlové a Jiříka Pavlů z Vesce v letech 1750 a 1735 a účetní poznámky z l. 1750–1754, a to přestože sem zapisovali i jiní lidé než jen majitel (např. záznam o bídě roku 1782 je doplněn dovětkem „Toto poznamenanj gse Stalo dotj Knihy zdowolenj Waclava Paulowa, držiteletj Knihy.“).²³⁰ Poněkud zvláštní jsou, ale do této souvislosti alespoň volně patří, také záznamy o tom, kdo všechno danou knihu přečetl: zápisy „w teg Knjze cžetl taky Tržeblytsky Kantor Krystof Fei m[anu] p[ropria]“, „w teg Knize cžetl Jan Rauchort Kowarz Solansky 1787 Roku“, „Wteg Knize cžetl zlaukorzan Jozef Pail“, „Tu Knjhu čet take Jozef Pšenička z Launek“, „Tu Knihu taky čet Uřednik

²²⁶ Repertorium č. 312.

²²⁷ BOHATCOVÁ, 1989, hovoří na s. 259 o čtenářských přípisech v renesančních tiscích a kromě záznamů osobních či pamětních zmiňuje i kaligrafické devízy, zbožné průpovědi, přísloví, verše, citáty, kresby apod. Verše, citáty či devízy ale zůstávají doménou především vzdělaných majitelů knih – v rukopisech a tiscích lidové provenience se z výše zmíněného setkáme nejspíše s neumělými kresbičkami nebo zkouškami písma. A samozřejmě také s varováními před krádeží knihy, která ale nejsou vynálezem raného novověku – nejstarší jsou známa už z 1. poloviny 9. století (TOBOLKA, 1949, s 209).

²²⁸ Repertorium č. 52.

²²⁹ Repertorium č. 2114. To, že v obou právě zmiňovaných případech jde o mužské písaře, se zdá odpovídat tezi Marie-Elizabeth Ducreux, že pamětní zápisy do biblí a kancionálů pořizovali spíše muži, zatímco ženy si tyto údaje zaznamenávaly do svých modlitebních knih (DUCREUX, 1994b, s. 944). Ověření podobného tvrzení je však podle našeho názoru poměrně složité, protože v mnoha případech nelze pohlaví písaře záznamů z jejich znění určit.

²³⁰ Repertorium č. 600.

Misliweckeg Matěg Frantissek Stezig weitowě dne 24^t Čerwen Ano [1]799. ittem Jan kosemowweik [?] Mladenec Misliwecky“ a další podobné byly zapsány do 2. vydání Veleslavínova *Kalendáře historického* (Praha, 1590; Knihopis 59)²³¹ a svědčí o nesamozřejmosti a zaznamenáníhodnosti čtení rozsáhlých děl v této době.

Příkladem historického záznamu pořízeného patrně pro obecní potřeby je český záznam o požáru Domažlic 26. července 1747, zapsaný roku 1782 radním inspektorem Fridrichem Aloisem Beranem na listy přivázané před a za tiskem Štejerova *Kancionálu českého* ((Praha, 1683, Knihopis 15 935), v němž se popisuje i osud samotného tisku: „[...] gedinky tento Cancional neb Chwalo=Spiewi Czesky skrz Pani Litteraty Kuru czeskeho maloczno na niekterem lystu ohorzeli w czelosti w tom przehroznem Ohni zustawsse naleznuty byl, [...]“.²³² Až na výjimky nemá samozřejmě smysl hledat vztah těchto zápisů k textu hlavního tisku či rukopisu, přesto jejich lokalizace nepostrádá výpovědní hodnotu: přinejmenším svědčí o tom, která kniha byla v raněnovověké domácnosti (obci apod.) považována za nejdůležitější (pokud samozřejmě domácnost vlastnila více než jednu knihu), knihu hodnou úkolu zachovávat památné události pro budoucí generace (že tento úkol plnila bible, není překvapivé, mohou to ale být i už zmíněné modlitební knihy včetně rukopisných, příp. tituly jiné, patrně v závislosti na tom, zda rodina vlastnila či nevlastnila bibli; u záznamů určených obci či literátskému kúru pak jde nejčastěji o kancionály nebo *Práva městská*).

Samostatnou kapitolu by mohly tvořit záznamy v kalendářích, které jsou opět několikerého druhu: buď jsou to zápisy „krátké paměti“, tj. záznamy o událostech jediného roku psané obvykle do kalendáře pro příslušný rok, nebo záznamy „dlouhé paměti“, zachycující události z různých dob. Záznamy dlouhé paměti bývají nejčastěji zapisovány do některého vydání Veleslavínova *Kalendáře historického* (Praha, 1578 nebo 1590, Knihopis 58–59). Často pocházejí z pera několika generací majitelů a zaznamenávají události důležitosti osobní a rodinné, místní, zemské i evropské, a mají tedy leccos společného se záznamy probíranými v předcházejících odstavcích. Například do 2. vydání zmíněného tisku zapisovali v Chrudimi své dodatky, přípisy a poznámky v letech 1595–1806 celkem čtyři písaři, kteří zaznamenávali především rodinné, ale i místní a další významné události, starší i novější: úmrtí chrudimského děkana Josefa Schütze 1. února 1800, úmrtí misionáře patera Antonína Varhaníka, vypálení kostela Panny Marie Žižkou 28. dubna 1421, požár 94 domů a 31 statků v Bílině 28. dubna 1801, povolení stavby kostela sv. Bartoloměje v Chrudimi roku 1397, svěcení křížové cesty v Chrudimi 13. července 1769, vyhlášení Františka II. císařem rakouským 8. prosince 1804 apod.²³³

Naopak kalendáře pro zaznamenávání záznamů „krátké paměti“ fungovaly v zásadě podobně, i když ne úplně stejně, jako dnešní diáře. Rozdílly jsou v zásadě dva – formální a obsahový. Formální rozdíl spočívá v tom, že v raněnovověkých kalendářích se záznamy obvykle nezapisovaly přímo na potištěné strany (kde bylo jen málo volného místa), ale na volné listy vevázané mezi ně (podle přání majitele tam takové listy nemusely být vůbec nebo

²³¹ Repertorium č. 2412; v témže tisku jsou i další záznamy, poznámky a doplňky několika písařů od počátku 17. do počátku 19. století.

²³² Repertorium č. 702.

²³³ Repertorium č. 1259.

za každým listem nebo vždy po několika listech mohl být vevázán jeden list, dvojlist, výjimečně i tři listy nebo více. Zápisy tedy mohly být i dost rozsáhlé a nemusely se vždy vztahovat ke konkrétnímu datu. Obsahový rozdíl tkví v tom, že dnes si do diářů většinou zapisujeme události budoucí – co kdy máme udělat, kde kdy máme být. V raném novověku se naopak zapisovaly především události právě minulé – co se konalo, co bylo uděláno, zapláceno, prodáno. Kalendáře s takovými záznamy mohly patřit jak soukromým osobám (např. zápisy neznámého písaře z roku 1757 pojednávající mj. o počasí, příchodu a odchodu vojáků na kvartýry, výdajích za pohřeb, kontribucích, prodeji mouky a nákupu chmele a doplněné též jednoduchými verši²³⁴), tak mohly sloužit potřebám městských samospráv (např. záznamy o jednáních před soudem města Mělníka z roku 1728²³⁵ nebo záznamy jičínské provenience z let 1650–1651 zejména o konání jarmarků, o žádostech přednášených na radnici a jejich vyřízení, o dluzích, kontribucích, ale také o odchodu vojáků do Sobotky nebo o snaze souseda Linharta Ambrože získat zpět svůj majetek, který měla dočasně v držení jezuitská kolej²³⁶), případně, pokud patřily někomu z radních apod., mohly kombinovat záznamy obojího druhu (např. záznamy plzeňského měšťana Ondřeje Stehlíka z Čenkova z roku 1628 zahrnují jak zápisy o předvoláních před městskou radou, tak o narození syna či smrti synovce,²³⁷ podobně záznamy neznámého radního města Kutné Hory z roku 1654 pojednávají o různých setkáních, doručených dopisech či povinnostech, ale i o rodinných příslušnících, zdraví, nákupu učebnice syntaxe pro syna či o tom, že písař naopak od syna obdržel dva mědiryty-emblémy²³⁸). Záznamy tohoto typu bývají většinou věnovány pouze událostem daného roku, stává se však také, že písař pokračoval v psaní i v dalších letech (např. patrně soukromé zápisy o příjmech a výdajích, poplatcích, výplatách služebnictvu apod. zapsané do kalendáře na rok 1787, dovedené ale až do roku 1802²³⁹). Výjimečně nalézáme i v těchto kalendářích texty jiného než praktického určení: do kalendáře na rok 1730 kutnohorské provenience si postupně několik písařů během celé 2. poloviny 18. století zapsalo texty nejrůznějšího charakteru, mj. příběh o roztrhání jednoho kutnohorského jezuita psy roku 1762, zápis o rozměrech sedleckého kláštera, seznam kutnohorských rybníků, výpis o založení Kutné Hory, o zdejší prodeji velkého množství lískových ořechů roku 1539, vyprávění o sedláku a čertu, modlitby, recepty, záznamy o pěstování hospodářských plodin apod.²⁴⁰

Specifickým příkladem rukopisného „doplňování“ tisků (i rukopisů) jsou cenzurní opravy. Velmi často je nacházíme v již zmiňovaném *Kalendáři historickém*²⁴¹ nebo v rukopisných graduálech, kancionálech apod. utrakvistické provenience.²⁴² Někdy se

²³⁴ Repertorium č. 2415.

²³⁵ Repertorium č. 2414.

²³⁶ Repertorium č. 2008.

²³⁷ Repertorium č. 1362.

²³⁸ Repertorium č. 2009.

²³⁹ Repertorium č. 2032.

²⁴⁰ Repertorium č. 2018. Některé zápisy jsou dokonce doplněny kresbami, např. perokresbou čerta a sedláka na koních.

²⁴¹ O tom viz DOLEŽALOVÁ, 1999, která mj. píše i o zde zmiňovaném exempláři a komentuje i praktický postup při provádění cenzury.

²⁴² Srov. Repertorium č. 1683.

omezují pouze na začernování závadných míst, příp. vytrhávání listů, jindy je místo začerněného textu vepsán text nový. Už jednou zmíněný exemplář 2. vydání *Kalendáře historického*²⁴³ obsahuje oprav začerněním i doplněním velmi mnoho: u textu o smrti Božetěchy, manželky kanovníka Kosmy, je připsáno „ktery dřiw než Kněžem byl, mohl ženaty byti.“, o Janu Miličovi z Kroměříže se místo „horliwý Kazatel slowa Božjho: mnohých spisů po sobě zanechal.“ píše „a potom Kacyř.“, u jména „Jan Mnich, Kazatel“ je doplněno „Kacyř a odpadlec“ aj.²⁴⁴ Takovéto cenzurní zásahy bývají někdy zpětně opravovány obvykle v 19. století; u exempláře, o kterém je právě řeč, provedl takové zpětné opravy některých míst už na konci 18. století Josef Ceregetti (viz dále), dobrý, ale historiemilovný katolík.²⁴⁵ Takovýto cenzurované exempláře považujeme za velmi vhodný srovnávací materiál pro další výzkum – neboť, jak uvádí ve svém článku Markéta Doležalová, dosud postrádáme zasvěcenou souhrnnou práci o jezuitské cenzuře nebo cenzuře v českých dějinách vůbec.²⁴⁶ V návaznosti na její sondážní studii by tak bylo možno provést podrobný rozpor cenzurních zásahů (a jejich případných pozdějších oprav), porovnat je s oficiálními doporučeními,²⁴⁷ zjistit, do jaké míry byla nebo nebyla dodržována (či snad dokonce překračována)²⁴⁸ apod.

5.3 Kombinace tisku a rukopisu v novou knihu

Nebylo nic neobvyklého, když si majitelé knih v raném novověku nechávali svazovat dohromady tematicky blízké tisky či tisky a rukopisy do jednoho konvolutu – knižní bloky se v raném novověku často prodávaly nevázané, pořízení definitivní vazby tedy bylo záležitostí majitele knihy²⁴⁹ a knihařské práce nebyly natolik levné, aby se vyplatilo nechávat si svazovat každý útlý svazček zvlášť. Mezi rukopisy *Repertoria* se však vyskytují i případy, kdy svázané rukopisy a tisky různé proveniencí tvoří dohromady nový, samostatný celek – na takového chápání ze strany autora ukazuje většinou i fakt, že je kniha opatřena vlastním názvem: „Polyanthea Nova Rara & Invia Seu Dictorum maximo [!] memorabiliu[m], locoru[m] insignium, Exemploru[m], apothegmatu[m] seu doctrinarum Politico-moraliu[m], emblematu[m], lem[m]atu[m], similitudinu[m] atq[ue] Sententiaru[m] graecoru[m] vel Latinoru[m] celebrioru[m]; Axiomatu[m] tu[m] Iuris, tu[m] aliaru[m] scie[n]tiaru[m] et artiu[m] peno omniu[m] Congeries plenissima, Messis uberrima, ac Promptuariu[m] locupletissimum. Ex Libris et M[anuscripti]s diversorum idiomatu[m] cum sacris tu[m] profanis, tu[m] vetustiorib[us] tu[m] rece[n]tiorib[us] Togatoru[m], sagatorum, Patru[m],

²⁴³ Repertorium č. 1259.

²⁴⁴ Tj., jak konstatuje Markéta Doležalová, nejsou cenzurovány celé pasáže (např. o významných reformačních osobnostech), ale jen jednotlivá „závadná“ slova nebo věty (DOLEŽALOVÁ, 1999, s. 362).

²⁴⁵ Srov. DOLEŽALOVÁ, 1999, 360.

²⁴⁶ DOLEŽALOVÁ, 1999, s. 356.

²⁴⁷ O seznamech zakázaných a opravitelných knih např. DUCREUX, 1994a, s. 69, nebo SVATOŠ, 2003, s. 364–365, a literatura zde citovaná.

²⁴⁸ Markéta Doležalová na příkladu několika exemplářů Velešlavinova *Kalendáře historického* (včetně exempláře výše zmíněného) ukazuje, že cenzurní pokyny 2. vydání Koniášova *Klíče* (Hradec Králové, 1749, Knihopis 4287) nebyly při opravách vždy dodržovány zcela důsledně, a to dokonce ani Koniášem samotným (DOLEŽALOVÁ, 1999).

²⁴⁹ KNEIDL, 1989, s. 108; BOHATCOVÁ, 1989, s. 253–255. Existovala ale samozřejmě i možnost koupit knihu už opatřenou nakladatelskou vazbou.

Philologoru[m], Ictoru[m], & Medicorum erutum et collectum pro conversandi arte, et vitae Com[m]uni, ad feliciter nunc et tunc vivendu[m], virtutes implantandas, risu[m] movendu[m], pungendu[m], serijs jocu[m] miscendu[m] in prosa et metro ta[m] lectu jucundum, qua[m] fructu foecundum. Recessit Sylva Epitaphorum, cum appendice lusu[m] et salium urbanorum. Studio, industria, ac Labore Fr[ancisci] Waizenbek [1]732.“²⁵⁰ V tomto díle najdeme jak zápisy latinských, německých, řeckých a francouzských sentencí, exempel, citátů a poznámek, tak tištěné listy a dvojlisty např. z „MERCURE DE FRANCE [...]“, „LXX XI. SUPPLEMENT A LA GAZETTE DE COLOGNE [...]“ či „JOURNAL LITERAIRE [...]“, příp. tištěné články na různá témata, např. „Von Veränderung der Regimenten.“, „Zugabe Etlicher besondrer Grabe=Schriften, die man zum Schertz und Ernst hieher hat wollen stifften.“ nebo „Disputation von dem Königreich Spanien durch Chronographica.“. Jde tedy o jedinečný, byť kompilační text, který má vlastní literární kvality a v němž jednotlivé složky nabývají nových významů.

5.4 „Vypsáno z různých knih“

Tvrzení, že rukopisný text byl vypsán či vytažen z různých knih, nacházíme především, i když ne výhradně v titulech knih modlitebních, zejména ve spojení s údajem o tom, že ony knihy byly povolené cenzurou, a proto jsme se mu věnovali už výše (kapitola 4.3.1). V některých případech není snadné rozlišit, zda písař opravdu kombinoval několik zdrojů, nebo, a to je pravděpodobnější, buď opisoval rukopisnou či tištěnou modlitební knihu, která už měla tato slova v titulu, nebo do titulu tato slova přidal proto, aby se zaštitil vůči případným nařčením z nepravověrnosti. Typickým případem rukopisu, u kterého není možné toto dilema vyřešit bez srovnání s jinými podobnými knihami (a možná ani po něm), jsou „Modlitby Z Rozljecznych dobrych Katoliczkych Knjzek wybrane a w kratko[sti] uwedene. Psane pro Girzjho Czernyho z Rado[nic] Leta Panie 1786.“²⁵¹ Příkladem tištěné modlitební knihy, která sama už má v titul odkaz na jiné zdroje, mohou být různá vydání tisku *Duchovní poklad aneb Katolické modlitby a písničky z rozličných pobožných knížek sebrané, všem nábožným křesťanům k duchovnímu potěšení, prospěchu a spasení* (srov. Knihopis 14 111–14 116).²⁵²

5.5 Výtah z tisku

Podobně problematické je věřit bez dalšího písařovu tvrzení, že jeho rukopis je výtahem z nějakého tisku – může tomu tak být, ale nemusí, vždy je třeba provést další srovnání. Jako ilustraci uvádíme opět jeden příklad: „Tito Sau Modljty [z Nebes]keho Kličie wytaženy Pro Křiestana K[atolick]eho Wjpsane K Spase[ní] prosp]iessne když gjch nabožne užjwa[...] [Kr]jistus Pan od nas křestanskych dussy žada a za potreby gest každeg [du]ssy Křiestan[ské] Kdiž dusse Po Panu taužj Srdcy swem Modlitbj gsau w te knjzce“ z konce 18. století.²⁵³

²⁵⁰ Repertorium č. 712.

²⁵¹ Repertorium č. 444.

²⁵² Opisem některého vydání tohoto tisku, který přebírá jeho titul včetně tvrzení o sebrání z rozličných knížek, je např. rukopis Antonia Schwalma ze Slavětina z roku 1765 (Repertorium č. 1554).

²⁵³ Repertorium č. 49.

5.6 Opisy a „opisy“²⁵⁴

5.6.1 Neupravený opis celého tisku

Na první pohled nejjednodušším případem, který by měl spadat do této kapitoly, je prostý opis tištěné knihy od první do poslední strany. Takovýchto „bezproblémových“ opisů je však zřejmě relativně málo – většina písařů provádí ve svém rukopise alespoň minimální změny.

Poměrně hojně a bez větších změn bývají opisovány Koldínova *Práva městská a Obnovené zřízení zemské* (obojí i v německé verzi), někdy včetně věnování a předmluvy, jindy bez nich, někdy naopak doplněny např. rejstříkem nebo konkordancí, sestavenými patrně písařem.

Příkladem drobných úprav opisovaného tisku může být také opis Komenského práce *Centrum securitatis to jest Hlubina bezpečnosti* (Amsterdam, 1663; Knihopis 4210)²⁵⁵ pořízený asi v polovině 19. století, který se sice drží tisku poměrně věrně, nezahrnuje však úvodní latinskou dedikaci Rafału V. Leszczyńskému a v závěru „Renuntiatio mundi to jest Výhost světu“ a obsah. Navíc však v něm některé písařské chyby naznačují, že předlohou nemusel být přímo tisk, ale nějaký jeho opis či opis opisu (místo „nepocit’ovali“ je psáno „nezacitowali“, místo „V Lešně“ je psáno „W Leone“ nebo místo „Epiktétem filozofem“ je psáno „Epikratem filozofem“).

Spíše aktivní úpravou než pouhým opisem pak je případ (který by tedy, přísně vzato, měl spadat do předcházející kapitoly), kdy písař, ovšem bez výslovného upozornění čtenáři, z tisku vybírá jen ty části, které jsou podle jeho názoru v místních podmínkách relevantní. Tak je tomu třeba v opise generálních cechovních artikulů, který byl pořízen roku 1826 Josefem Drobným – i když jde o výtah, který si z původního tisku vybírá jen některé artikuly, v jeho titulu tato skutečnost není nijak avizována: „GENERALNj Cechownj Artykulowé pro Cechownj Pořádky Královských Dědičných Zemi Ceských“.²⁵⁶ Při práci s rukopisnými opisy tisků je tedy vždy třeba opatrnosti, je nutno nespolehat se jen na titul, ale provést podrobný rozbor rukopisu. Opis, který by byl naprosto věrnou kopií tisku, v zásadě neexistuje – i na první pohled tak nezajímavé rukopisy, jako jsou opisy hojně dochovaných tisků, tak mohou v sobě skrývat zajímavé informace.

²⁵⁴ Dobovým opisem raněnovověkého tisku se ve svých člancích zabýval ČEJKA, 1999a; ČEJKA 1999b.

²⁵⁵ „Centrum securitatis to gest Hlubina bezpečnosti aneb Swětlé wymalowány, gak w samém gediném Bohu a pokogném se gemu na wšecku wuli gehu oddanj a poddánj, wšecká dokonalá přjtomného žiwota bezpečnost, pokog a blahoslawenstwj zalezj. Žalm 31,25. Zmužile sobě ciňte a posylnj Buh srdce wašeho, wšickni kteřj naděgi mate w Hospodinu. Wydáno neyprw w Lessně 1633. A nynj znowu w Amsterodámě 1663.“ (Repertorium č. 2981).

²⁵⁶ Repertorium č. 2698; jde o výtah z tisku *Generální cechovní artikulové pro pořádky královských dědičných zemí českých* (s. l., 1739; Knihopis 837).

5.6.2 Opisy tisků a pravopisný úzus²⁵⁷

Na velké rozdíly v raněnovověkém pravopisném úzu tiskařském a písařském bylo v odborné literatuře upozorňováno už několikrát, ať už obecně, nebo na příkladu opisu jednotlivého textu,²⁵⁸ a hovoří o nich i soudobé gramatiky.²⁵⁹ Písaři obvykle dávají před písmeny s diakritickými znaménky přednost spřežkám (či používají obojí zároveň v různých kombinacích), obvykle neznačí kvantitu samohlásek (s výjimkou *i*, které píše grafémem *j*; ani užití tohoto grafému však nemusí vždy znamenat délku, protože zejména na konci slova může být jeho funkce spíše dekorativní), nerespektují pravidla pro psaní *y* a *i* apod.²⁶⁰ (Toto Porákovo vymezení by snad bylo vhodné doplnit faktem, že písařský úzus častěji než tiskařský píše jednopísmenné a případně i delší předložky a spojky dohromady s následujícím slovem, kdežto naopak předpony bývají často psány zvlášť, ještě rozkolísanější než v úzu tiskařském bývá užívání velkých písmen a repertoár interpunkčních znamének, jejichž systém by si zasloužil bližší zkoumání, bývá dosti omezen.) Porák tento rozdíl interpretuje jako rozdíl funkční, jako rozdíl mezi vyšším a nižším funkčním pravopisným územ: tiskařský úzus jako vyšší byl vhodný pro texty určené širšímu publiku, písařský, nižší úzus byl vhodný pro soukromou a úřední korespondenci, zápisy do úředních knih apod. Pro opisy tisků se udává, že pokud byly určeny pro soukromou potřebu, používal písař často písařský pravopis. Naopak tiskařský pravopisný úzus nacházíme u těch rukopisných textů, které byly určeny širší veřejnosti.²⁶¹

Pro ověřování takovýchto hypotéz jsou samozřejmě mnohé rukopisy popsané v *Repertoriu* ideálním materiálem. Vyskytuje se zde velké množství rukopisů, které jsou s větší či menší pravděpodobností opisy tištěné předlohy. U mnohých z nich (jako např. u modlitebních knih) nelze často bohužel určit, které konkrétní vydání bylo opsáno, příp. nelze s tištěnou předlohou pracovat, protože se nezachovala. Přesto ale zůstává nemalý počet rukopisů, u nichž předlohu jednoznačně určit lze. I v těchto případech je však, dříve než začneme dělat závěry, třeba nejprve zvážit možnost, že písař neopisoval přímo z tisku, ale z nějakého staršího opisu.

Smíme-li si dovolit jen na základě průběžné zkušenosti s rukopisy popsány v *Repertoriu* vyslovit nějaké soudy, pak se zdá, že Porákovo vymezení odpovídá realitě, avšak s určitými modifikacemi. Nebudeme se tu zabývat rukopisy psanými zběžně, buď proto, že měly sloužit jen pro soukromou potřebu, nebo proto, že písař nebyl příliš gramotný, ale zaměříme se na rukopisy pečlivě provedené, u nichž lze uvažovat o jisté míře veřejnosti.

²⁵⁷ Rozdíly v pravopisu tisku a jeho opisu jsem se zabývala už ve své diplomové práci, v níž jsem srovnávala pravopis tisku *Historie klatovské* od Jana Floriána Hammerschmida (Praha, 1699, Knihopis 2877) a jeho opisu pořízeného v roce 1722 (viz FIDLEROVÁ, 2000, s. 72–80). Zjištěné rozdíly se týkaly především psaní velkých písmen, hranic slov v písmu, značení kvantity, užívání spřežek a rozlišování *i/y* a svědčily nejen o rozdílnosti tiskařského a písařského úzu, ale také o tom, že opisy tisků nemusely vždy vznikat opisováním, ale mohly být spíše psány podle diktátu (za toto vysvětlení, které považuji za velmi pravděpodobné, vděčím Ondřeji Koupilovi; ve svém článku o Devotyho opisu *Loutny české* se k němu přiklání i Mirek Čejka – ČEJKA, 1999a, s. 26; ČEJKA, 1999b, s. 37–38).

²⁵⁸ Např. PORÁK, 1983; ČEJKA, 1999a, s. 24–25, 28; BERGER, 1999, s. 58–64; STICH, 1997 nebo též LENHART, 2003, s. 137, příp. s Radkem Lungou in KOŘÍNEK, 2000, s. 539.

²⁵⁹ Např. OPTÁT, GZEL, PHILOMATES, 1974; OPTÁT, 1929; BLAHOŠLAV, 1991; ŠTEJER, 2001.

²⁶⁰ Shrnutí viz PORÁK, 1979, s. 104–105.

²⁶¹ PORÁK, 1983, s. 105.

Za vhodné pro nižší, písařský úzus byly mezi těmito rukopisy evidentně považovány všechny písemnosti úředního charakteru (v širokém slova smyslu), tedy nejen úřední knihy a listiny, ale např. i opisy Koldínových *Práv městských* a *Obnoveného zřízení zemského*, které se v *Repertoriu* vyskytují poměrně hojně a z nichž naprostá většina je psána písařským pravopisem,²⁶² a to i přesto, že jejich písaři vesměs psali jinak velice pečlivě a pravděpodobně nikoli pro vlastní potřebu²⁶³ či alespoň ne pro potřebu krátkodobou.

Dále byl písařský pravopis používán u rukopisů, i velmi pečlivě provedených a i takových, které více či méně vycházely z tisků, pokud byly tyto rukopisy určeny méně vzdělanému, především venkovskému publiku: typickým příkladem jsou opisy modlitebních knih. Týká se to především těch modlitebních knih, které jsou psány velmi pečlivě a často i bohatě ilustrovány, v nichž však písař střídá několik typů písma: od novogotického písma knižního²⁶⁴ přes novogotickou polokurzivu až po novogotickou kurzivu; tyto knihy tedy nemají za úkol napodobovat svým vzhledem tisk. Pak je většinou užíván písařský pravopis ve všech částech textu.²⁶⁵ Existují i rukopisy lidového charakteru, které jsou psány písařským pravopisem i přes to, že je v nich v celém rozsahu užito knižního písma.²⁶⁶

Podobně jako u modlitebních knih není ani u kancionálů, graduálů, rorátníků a dalších knih určených k soukromému či skupinovému duchovnímu zpěvu užití knižního písma v celém rukopise vždy spojeno s důsledným užitím tiskařského pravopisu, i když se o něj mnoho písařů pokouší – záleží patrně především na zběhlosti písaře v tiskařském pravopisu a také snad na ohledu ke čtenáři, uvyklému především písařskému pravopisu. Například kancionál českotřebovského tkalce Jana Václava Gaudencia Fialy, jehož hlavní

²⁶² Srov. např. *Repertorium* č. 605, 663, 1663, 1958, 2475, 3235 nebo 3261, respektive 38, 833, 834, 986, 1233, 1378, 1660 nebo 2510. O tom, že písař obvykle používal písařský pravopis i při opisování tisků a „nereprodukoval grafiku jejich, nýbrž transformoval podobu jejich tisků do parametrů své pravopisné představy“, píše i Alexandr Stich (in LENHART, 2003, s. 137) nebo Mirek Čejka (ČEJKA, 1999a, s. 24–25; ČEJKA, 1999b, s. 37).

²⁶³ O tom, že rukopis byl patrně psán pro potřeby obce či vrchnosti, svědčí např. záznam písaře „Wypsane Odemnie Gottfrida Raaba toho Cziasu wsobietussj Zustawagiczyho Vpulkrabiho Wedauczy Poczet Dobytczj aneb Pugkrabskeg Wroku 1694.“ (*Obnovené zřízení zemské*, *Repertorium* č. 1378); o tom, že rukopis byl ve vlastnictví obce ještě dlouho po svém vzniku, svědčí např. přípis „Leta 1784. za P[ana] Jana Kaurzilka gakožto Starssiho, a mnie Jana Wagnera ten czas Mladssiho Richtarže. skrz Negmilostiwiegssy Czy[sařsko-]kral[ovské] naržizenj, Práwu Richtaržskemu Judiccum a neb Rosudek Prawnj odnatj gest. bil“ (v opise Koldínových *Práv městských* z roku 1677, *Repertorium* č. 3235). Podobně o určenosti rukopisu k dlouhodobému používání vypovídá přípis „NB: Toto Obnowene Prawo, a Zřizeni Zemske, gest přžepsano Rukau vlastni, Vrozeneho a Statečžneho Rytifže, Pana Jana Ondřžege Kotwicze z Kotwicz, toho čžasu Pana na Woslochowě. Kteraužto Knihu, a Prawo Zemske, aby take Synowe a Dediczowe gehu (pokudž ge Buh přžičiwobyty Zanecha) k budauczym, anastalym potřebam swym, chowaly; a Takowau Praczy Otcze gegich, sobě na Pamatku Zanechaly; Se tuto od Otcze gegich, pod Poslussnostj, alaskau k Rodičžum naležegiczy, Zawazugi. Dopsano bylo, dne Desateho Junij, Anno 1672 Jan Ondřžeg Kotwicz z Kotwicz ma[nu pro]pria.“ (*Repertorium* č. 38).

²⁶⁴ Novogotické písmo, jímž jsou v raném novověku tištěny české texty, a jeho obdoba, jíž jsou psány zvýrazněné části textů rukopisných (titulní listy, nadpisy apod.) bývá v odborné literatuře nazýváno různě (fraktura, švabach, kreslené novogotické písmo; srov. HLAVÁČEK, KAŠPAR, NOVÝ, 1997, s. 63, 76; HÁSEK, 2003, s. 7; KAŠPAR, 1975, s. 159). Rozhodli jsme se nazývat v této práci jeho psanou podobu „knižní písmo“, protože se domníváme, že toto označení nejlépe vystihuje vztah, o který nám jde, tj. že písaři běží, kromě zajištění dobré čitelnosti, především o nápodobu tisku.

²⁶⁵ Např. „Srdyczko Duchownj. Srozlicžnymi pobožnymi Modlytbamy, a přžekrasnymi Hodinkamy přžiokrasslene a ozdobeny. Zrozlycznych Pobžnych Knižek sebrane Wssem Nabožnim Kržestianum k Duchownimu Potiesseni prospiechu a Spaseni. Nyni w Nowie na Swietlo wy Wydany. A[nno] D[omini] MDCCLXXXIII. Pro mnie. P. Frant[iška] Gulka Z Miesta Nachoda.“ (*Repertorium* č. 2984).

²⁶⁶ Např. „Modlitby Ranj a Wečzernj Přžj Mssy Swaty. Přzed y Po Swateg Spowěđi.“ (*Repertorium* č. 1562).

část vznikala v l. 1744–1747 a který vychází patrně z Božanova *Slavička rájského* (Hradec Králové, 1719, Knihopis 1247), je psán rozkolísaným pravopisem používajícím především diakritická znaménka, mezi nimiž se ale čas do času objevují i spřežky (poměrně důsledně u majuskulí, což ale není v rozporu s územ mnohých tisků, někdy však i u minuskulí; zajímavý je fakt, že v záznamech nápěvů, které jsou psány novogotickou kurzívou, spřežky jednoznačně převažují). Písaři se však příliš nedaří rozlišovat důsledně mezi *y* a *i* a také kvantitu značí především u *á*, zřídka u jiných samohlásek. Naopak u kancionálu rodiny Volných z počátku 18. století, který se typem písma od předešlého příliš neliší, nelze o tiskařském pravopisném úzu vůbec mluvit.²⁶⁷ Srovnáme-li pravopis dvou rorátníků, v nichž písaři užívají knižního písma a u souhlásek se v zásadě vyhýbají spřežkám, pak v rorátech z r. 1798, které sepsal Antonín Jan Korselt z Turnova,²⁶⁸ je kvantita samohlásek v zásadě značena, ve slabikách *dě, tě, ně, pě,...* se však používá spřežka *ie*, naproti tomu v rorátníku německobrodského literátského bratrstva z poloviny 18. století²⁶⁹ kvantita značena není, písař však používá *ě*.

Zajímavé dále je, že v rukopisech, které jsou s největší pravděpodobností psány vzdělanými písaři, může být použit písařský pravopis tehdy, pokud jsou psány novogotickou kurzívou nebo polokurzívou. Jako příklad uvádíme rukopis, který snad mohl být zamýšlen i jako předloha pro tisk – český překlad díla Juana Eusebia Nieremberga *De la adoracion en espiritu y verdad...* (Madrid, 1647) „Pater Ioannes Evsebius Nirenberg z Towarystwa Yeżyssoweho. O Klanienj w Duchu a Prawdie, to gest, z Ducha Prawdiwego Skterynto w Prżykazanj a Milosti Bozsky ma se slaużyti Bohu. Cztyry Knihy. W Kteregchżto se wygadżrugy negtegnęgssy Saukromstwj, a hlubokostj żywota Duchowniho, k nasledowanj Krysta, a Praktyczyrowani Teologiae, Shromażdeno a sebrano z Nauczenj Swatych Otcuw, a Mużuw Negduchowniegssych, Diadoco, Doroteo, Rusbochio, Suson, Taulero, Tomasse Kempenskeho, a Gersona; a Prżydawagy se nektere weczy Pobożne, a obwzlaszne. Prżelozeny z Latinskeho Yazyku na Sspanielsky Skrze Yana Enriquez, Praesbitera z Congregaczy Kniezske, nehodnych Slużebnikuw Salvatora Miasta Madritu. A na cżesky Yazyk Prżelozeny Skrze I. K. S[ocietatis] J[esu] ku Potiessenj, a k nasledowanj wssem Pobożnym Duchownim osobam a Krżestanum, Yazyka Cżeskeho. SPolu S gednim Tractatem o Stalosti a Setrwanj w Cznostech, Skrze wegss Ymenowaneho SPisowatele. 1667.“²⁷⁰ Podobně je novogotickou kurzívou a písařským pravopisem psán i opis Komenského *Labyrintu*, pořízený roku 1694 v Klatovech (Repertorium č. 1596, viz dále).

Rukopisů psaných v zásadě za použití tiskařského pravopisu je v *Repertoriu* poměrně málo. S velkou mírou pravděpodobnosti je možno je poznat na první pohled – jde o rukopisy, které se svým vzhledem snaží co nejvíce přiblížit tiskům, bývá v nich proto obvykle užito

²⁶⁷ Repertorium č. 1002.

²⁶⁸ „RORATE CAELI DE SVPER Rosu degte Nebesa z hůry. ANTIPHONY a pobožné Spiewy, kteréž se w Cżas ADWENTNÍ w Chrámích Pánie o wtielení Syna Bożjho Spasytele a Wykupitele nasseho Krysta Geżjsse spíwagi.“ (Repertorium č. 1403).

²⁶⁹ „RORATE a neb SPěwowe Pobożni času Adwentního se vżiwagicy, oWtělení Syna Božího Pana a Spasytele nasseho GEŽJSSE KRISTa, Ktereżto Weleslawnemu Bratrstvu Nabożneho Kuru Literatskeho pod Titulem Božího Těla od panuw bratruw ztoho Slawneho Bratrstva zřizene gsau.“ (Repertorium č. 781).

²⁷⁰ Repertorium č. 978.

novogotického knižního písma v celém textu (ne, jak je jinak obvyklejší, pouze v nadpisech a jiných zvýrazněných úsecích), příp. písma, které knižní písmo do určité míry napodobuje.²⁷¹

Mezi rukopisy tohoto typu patří například velmi úpravné rukopisy Josefa Ceregettiho,²⁷² psané zhruba v poslední třetině 18. století: „Znamenity a Wznesseny Rytir Gmenem. Jan Mandywilla, Kteryž w Swětě teměř wssecky zemně a kraginy, po zemi, po Moři, powelikych a nebezpečnych pustinách z gezdil, a s putowal, a co očima swima spatřil, to gest w tuto Knihu pořádně wssecko položil, protož kdož máss Milost a žádost přediwne skutky Božj wěděti, ted' tuto w teto Knize mužess se mnohich a neslichanych wěcy do čisti. W Starem Měste Pražskem Woldřich walda witiskl. Leta. 1600.“ (psáno v letech 1770–1771, Repertorium č. 1280); „Znamenity a Wznesseny Rytir Gmenem: Ján Mandywilla: Kteryž w Swětě temeř wssecky zemně a kraginy, pozemy, poMoři, powelykych a nebezpečnych pustinách zgezdil, a sputowal, aco očima swíma spatřil, to gest wtuto Knížku pořádně wssecko položil, protož kdož máss milost a žádost přediwne skutky Boží wěděti, ted' tuto wteto Knížce mužess se mnohych a neslíchaných wěcy dočisti. W starem Městě Pražskem. Woldřich Walda Wytiskl Leta 1600.“ (konec 18. století, Repertorium č. 1293); český překlad vybraných pohádek z Tisíce a jedné noci (2. polovina 18. století, Repertorium č. 1302) a „Historya Chrudimska w niž se wipisuge počátek Města Chrudimě, gakož take skáza, a zase poznowu wistaweni, a wsselikych wěcy w něm zběhlych. Z rozličnych Starych Historyckich knih shledaná, a w geden pořádek uwedená, a sepsaná odemně Jozeffa Ceregettiho wlastence a Souseda tohoto Královskeho, wennyho, a Krayskeho Města Chrudimě. Leta Páně M. DCC. LXX.I.“ (psáno v letech 1771–1789, Repertorium č. 1303).²⁷³ Jedná se tedy jednak o beletrii (řečeno dnešní terminologií), tj. opisy starších tištěných děl nebo překlad cizojazyčné předlohy (ať už pořízený kýmkoli), jednak o dílo historické, zachycující dějiny Chrudimi. Ceregetti působil v městském prostředí a jeho rukopisy byly velmi pečlivě provedeny a vyzdobeny kolorovanými kopiemi rytin, byly tedy pravděpodobně dost drahé a koupit si je mohli jen movitější (a tedy patrně i vzdělanější) měšťané. Je zde tudíž možno mluvit s velkou pravděpodobností nejen o rukopisu napodobujícím tisk, ale též o produkci určenou středním měšťanským vrstvám, relativně vzdělanému publiku.

Ani v případě Ceregettiho však rukopisů nemůžeme mluvit o zcela důsledném užití tiskařského pravopisu, na druhou stranu je zde ale možno pozorovat zajímavé paralely s tiskařskými zvyklostmi a také určitou snahu o co největší přiblížení pravopisu výslovnosti.²⁷⁴ Měkkost je u většiny souhlásek značena háčkem (resp. krátkou vodorovnou čárkou nebo tečkou) nad příslušným písmenem, s výjimkou š, které je v souladu s tiskařskými zvyklostmi uvnitř slova obvykle psáno jako *ſſ* a na konci slova jako *š*. To však

²⁷¹ O důležitosti paleografických výzkumů pro studium raného novověku píše ve svém článku Kazimierz Bobowski: „Paleografie a široce chápaná nauka o písmu mohou sloužit ke zkoumání mentality a kultury, podobně jako masmédiá, která jsou dobrým zrcadlem každodennosti.“ (BOBOWSKI, 1999, s. 384)

²⁷² Josef Jáchym Benedikt Ceregetti (1722–1799), chrudimský malíř, ilustrátor a písmák. O jeho životě a díle viz BERGER, MALÝ, 2005, s. 193–195, a literaturu tam uvedenou.

²⁷³ Fototypické vydání a přepis posledně jmenovaného rukopisu BERGER, MALÝ, 2005; o pravopisu a jazyku tohoto díla viz zde s. 207–210.

²⁷⁴ BERGER, 1999, s. 61, hovoří při rozboru pravopisu úředních písemností zhruba z téže doby vzniklých také v Chrudimi o třech tendencích: k odstranění historicky podmíněných pravopisných pravidel, k „fonetizaci“ pravopisu a k setření fonologických rozdílů.

platí pouze pro minuskule – u majuskulí Ceregetti používá spřežky (*Cž, Rž* apod.), opět v souladu s územ mnohých tisků, zapříčiněným ovšem původně nedostatkem majuskulních liter s diakritickými znaménky v tiskárnách. Ceregetti se patrně snaží rozlišovat *i* a *y*:²⁷⁵ po *c, z, s* a (většinou) *š* píše *y*, po *ž, č, ř* píše *i*. Značné problémy však má s psaním *i/y* po retnicích, *j* a *l*, ty však nebyly zcela neobvyklé ani v tiscích.²⁷⁶ Ve slabikách *dě, tě, ně* píše tečku nad *e*, následuje-li po těchto souhláskách samohláska *a*, volí často spřežku *ia*. Naopak není značena kvantita většiny samohlásek, ale pouze *á*; označována mnohdy není oproti převažujícím i písarským zvyklostem délka u *í* (většinou se používá pouze *i*, ale vyskytuje se i *í* nebo *j*, přičemž mnohdy je těžké mezi nimi jednoznačně rozlišovat). Navíc, jak je vidět i z prostého srovnání titulů dvou Ceregettiho opisů téhož díla, nebyl písař v pravopise zcela důsledný a totéž slovo mohl (v různých dobách?) psát různým způsobem. Zajímavé však je, že písař jde v přizpůsobení pravopisu výslovnosti dále než soudobý bratrský pravopis a někdy předjímá změny, k nimž došlo až za obrození: především soustavně značí dvojhlásku *ou* digrafem *ou*, nikoli *au*²⁷⁷ a dále samohlásku *u* zaznamenává grafémem *u* vždy, tedy i na začátku slova. O určité fonetizaci pravopisu je snad možno uvažovat i v případě častého, byť nedůsledného psaní slabiky *mě* jako *mně* (*mněl, obmněkčen, ale Chrudimě*).²⁷⁸

Dosti důsledně se o tiskařský pravopis snaží písař neúplné české modlitební knihy z 2. poloviny 18. století, která se dochovala v Klatovech.²⁷⁹ V celém rukopisu používá velmi úpravné novogotické knižní písmo, které se snaží napodobovat vzhled tisku co možná nejvěrněji. Tisku se blíží i použití interpunkce: na rozdíl od většiny rukopisů používá důsledně virgule, nikoli pouhé čárky. Rukopis je na první pohled exkluzivní: je velmi bohatě zdoben ozdobnými kolorovanými iniciálami (s přírodními, figurálními apod. motivy) a nadpisy, florálními věnci, ornamenty na místě vinět, většími kolorovanými kresbami (mnohdy se symbolickým nebo alegorickým významem) atd.; je tedy zřejmé, že jeho zhotovení byla věnována velká péče a že je patrně dílem profesionála, a to zřejmě dosti drahým. I tady tedy musíme uvažovat o bohatém majiteli (nebo spíše majitelce, protože kniha je určena ženám) s vytríbeným vkusem. Zřejmě proto je tato modlitební kniha ve svém žánru z hlediska použitého pravopisu určitou výjimkou.

Velmi důsledně se snaží dodržovat v českých částech svého spisu tiskařský pravopisný úzus také písař latinsko-česko-německého notovaného zpěvníku z let 1778–1779 „Prima Ista Opera MUICa faVentUr LegI De Ann[o] praesente, seU oCtaVo. et In nono“, v němž je většina skladeb věnována členům rodiny svobodného pána Františka Adama Janovského z Janovic, pána na Votíně a Předslavi, nebo předslavskému faráři P. Václavu

²⁷⁵ V tomto ohledu si dovoluujeme mírně nesouhlasit s už zmíněným popisem Ceregettiho pravopisu z pera Tilmana Bergera (BERGER, MALÝ, 2005, s. 207–210), podle kterého je užívání *i/y* u Ceregettiho zcela chaotické.

²⁷⁶ PORÁK, 1983, s. 38–39.

²⁷⁷ Ceregetti není v tomto ohledu zcela osamocen a není ani první: *ou* používá už Jan starší Malkovský z Horažďovic ve svých pamětech z let 1679–1724 (Repertorium č. 870).

²⁷⁸ Všechny tyto jevy, byť provedené značně nedůsledně, zaznamenává ve svém materiálu i Tilman Berger a podotýká, že tyto a jiné tendence k fonetickému pravopisu do jisté míry připomínají soudobé návrhy J. V. Pohla pro češtinu a A. Bernoláka pro slovenštinu (BERGER, 1999, s. 62, 64).

²⁷⁹ Repertorium č. 1580.

Josefu Doležalovi.²⁸⁰ V zásadě nepoužívá spřežky kromě *ff*, *fs* a *tia* a i kvantitu samohlásek značí dosti důsledně, s výjimkou *é*. V rukopisu je použito novogotické tiskařské písmo, i když ne příliš úpravné, doplněn je perokresebnými ilustracemi a notací. Je tedy zjevné, že se jedná o exemplář určený k veřejnému používání vzdělanými lidmi, snad přímo jako dárek vrchnosti.

Je tedy možno shrnout, že podle dosavadních, nutně neúplných a ověření vyžadujících poznatků je používání standardního tiskařského pravopisu v raněnovověkých rukopisech poměrně vzácné. Některé rukopisy se mu však více či méně blíží. Jsou to vesměs rukopisy, které jsou psány novogotickým knižním písmem (tj. i vzhledově napodobují tisk) a které jsou zároveň určeny vzdělanému, movitému publiku. Rukopisy psané knižním písmem pocházející od písařů z nižších vrstev či nižším vrstvám určené jsou obvykle psány pravopisem, který je na pomezí mezi tiskařským a písařským územ, a to pravděpodobně především v závislosti na vzdělání písaře. V každém případě se zdá, že užitý pravopis není nezávislý na užitém písmu – i rukopisy vzdělaných písařů mohou být psány písařským pravopisem, pokud jsou zároveň psány polokurzívou nebo kurzívou. Použití knižního písma tedy pravděpodobně není dáno pouze snahou o lepší čitelnost či úpravu rukopisu, ale také má za úkol, spolu s alespoň částečným používáním tiskařského pravopisu, jej co nejvíce vizuálně připodobnit tisku a zařadit ho tak do vyššího stylu. Otázkou přitom zůstává, jak byly tyto rukopisy svými majiteli hodnoceny, zda jako rovné tiskům, nebo dokonce jako lepší – na rozdíl od tisků to totiž byly originály většinou vybavené kolorovanými ilustracemi.

5.6.3 Opisy tisků a (více či méně) tvůrčí úpravy textu²⁸¹

Opisy tisků nemusejí být vždy zajímavé pouze z hlediska pravopisného, zejména tehdy, pokud opisovač provádí rozsáhlejší úpravy. Zajímavým příkladem tvůrčího přístupu k literárnímu textu je opis Komenského *Labyrintu* pořizený roku 1694 v Klatovech.²⁸² Kniha není na první pohled nijak poškozena, přesto text není zcela úplný: začíná „Caput 1^m: Prziczina w Swiet putowanj.“; motto, dedikace a předmluva k čtenáři tedy chybějí – patrně vůbec nebyly opsány nebo se ztratily už před vazbou. Srovnáním náhodně vybrané části (18. kapitoly, viz dále) s kritickým vydáním textu²⁸³ se ukázalo, že jde s největší pravděpodobností o opis 1. vydání, uveřejněného v Lešně roku 1631.²⁸⁴

²⁸⁰ Repertorium č. 1592.

²⁸¹ O důležitosti studia a srovnávání různých variant téhož textu (rukopisných i tištěných) píše na příkladech pololidové rozprávky *Historie o odpustcích a očistci* Jaroslav Kolár (KOLÁR, 1999a).

²⁸² „Labyrynt Swięta do ktereho Pautnik se wPustil, czo wniēm spatrzil, agak od Towaryssuw Czesty wewsssem Proweden byl, toho Lybezny Cztenarż po Przecztenj dobre Powędomosti nabude.“ (Repertorium č. 1596).

²⁸³ KOMENSKÝ, 1978, s. 265–412. Dále užívaná transkripce je v zásadě převzata z tohoto kritického vydání, pouze s drobnými opravami podle klementinského exempláře 1. vydání *Labyrintu* sign. 54 C 71 (základním textem kritického vydání je 2. vydání z roku 1663, různočtení s 1. vydáním jsou uváděna jen výběrově, pokud mění význam).

²⁸⁴ Knihopis 4233. Text rukopisu se v případech, kdy se liší 1. a 2. vydání, vesměs drží vydání prvního, a to často i tehdy, jde-li o zjevné tiskové chyby (v transkripci vyznačeno podtrženým písmem). Navíc jak 1. vydání, tak rukopis jsou opatřeny latinskými margináliemi (u rukopisu jsou ne vždy zcela ústrojně včleněny do textu; v transkripci je neuvádíme), 2. vydání však českými.

Tento opis nám může říci mnoho podnětného nejen o osobnosti pásaře, jeho vyznání, vzdělání a názorech, ale i o jeho jazykovém úzu na pozadí úzu Komenského. Zasloužil by si proto podrobné prozkoumání; i z níže uvedené náhodné sondy snad ale můžeme udělat některé závěry.

Na první pohled jsou nejnápadnější obsahové úpravy textu, které pásař provádí (viz níže; značeno tučnou kurzívou na šedém pozadí): do Komenského pasáží o morálních poklescích duchovenstva a jejich příliš světských zájmech doplňuje své vlastní stížnosti, založené zřejmě na osobní zkušenosti, přičemž je zjevné, že má na mysli duchovenstvo katolické, především jezuity (hovoří o zakládání konviktů a kolejí). Na závěr kapitoly pak přidává latinskou sentenci (byť ne zcela přesně zapsanou; podobné přídávky nacházíme i v závěrech jiných kapitol, např. za konec 10. kapitoly tisku jsou doplněna slova „rška: qvot capita, tot Sententiae; tot prawě každey swau Hude.“). Kromě dodatků tohoto druhu (průzkumem celého rukopisu by jich jistě bylo nalezeno mnohem víc) se rukopis od tisku nejvíce odchyluje v závěru: na konec 41. kapitoly (v níž chybí poslední věta tisku) je přidána část 3. odstavce 42. kapitoly tisku (od „Swiet nechcže než ocžitich rukau“ do konce odstavce), dále je vynechán zbytek kapitoly a celé kapitoly 43.–49. (pojednávající o světle víry, božím řízení světa, vlastnostech pravých křesťanů a jejich životě), pak začíná „Cap. XLII. Pautnik Kržestiany podle Stawu prohlida.“ (v tisku se jedná o 50. kapitolu) a celý text končí na konci 3. odstavce této kapitoly, tj. slovy „wsselykau kněmu Vcztiwost, assetrnost, slowy y skutky, y misslenim pronassel.“, za nimiž v rukopise následuje už jen pásařovo vysvětlení, proč neopsal zbytek „NB ostatek každy swe ptak hniždo chwaly, gako y Lysska ocžas. Pro gina Žaneprazdnění platněgssi Vczinil gsem ostatnymu Intentu: Konecz. Anno 1694 21. Maij Clattoviae.“ (chybějí tedy kromě zbývajících částí 50. kapitoly také celé kapitoly 51.–54., pojednávající o způsobu smrti pravých křesťanů, o poutníkově patření na slávu Boží a jeho přijetí Kristem a zahrnující také závěrečnou modlitbu).

Z popsanych úprav textu je možno udělat si poměrně zřetelný obrázek o osobnosti pásaře: byl to poměrně vzdělaný katolík, nespokojený se soudobým stavem církve, ale naprosto nezpochybňující své katolictví: v místě, kde Komenský píše o tom, že a proč si nezvolil katolickou církev, se pásař, nezdržel pohoršeného latinského výkřiku. Uměl alespoň částečně latinsky a dokázal v češtině formulovat své myšlenky (byť místy trochu s obtížemi) a včlenit je do cizího textu. Nebyl to ale učenec, nýbrž člověk praktický: jeho kritika církevních představitelů je založena na argumentech společensko-ekonomických, nikoli věroučných; Komenského úvahy o pravé víře, ideálu křesťanského člověka a o slávě boží ho nijak zvlášť nezajímají, a to patrně nejen z důvodů konfesijních (část vynechaných pasáží v závěru textu je i z hlediska katolického zcela nezávadná, naopak pasáž o Jednotě jako „centru nebe a země“, které poutník nejprve z nerozumu minul a pak do něj byl díky božímu zásahu opět přiveden, v textu zůstala, protože je součástí vyprávěcí části díla). *Labyrint* ho zajímá spíše jako dílo společensky kritické a snad také jako dílo vyprávěcí, zábavné, méně jako dílo duchovní, traktátové.²⁸⁵ Proto v něm podle svého uvážení provádí úpravy – zajímavé by mohlo být

²⁸⁵ V tom se, zdá se, shoduje s přístupem moderního čtenáře, jak o něm píše Jaroslav Kolár (KOLÁR, 1999b, s. 253–). Je tedy na místě otázka, nakolik je takové čtení tohoto díla skutečně vhodné popisovat jako „moderní“ (v

například jejich srovnání s dobově běžnými adaptacemi při překladech, např. s úpravami cizojazyčných textů, které při svých překladech či spíše adaptacích prováděl Matěj Václav Štejer nebo Antonín Koniáš.²⁸⁶ A bylo by možno se uvést ještě další, obecnější hypotézy ohledně dobové recepce *Labyrintu*, zejména v katolickém prostředí – v této chvíli je však chceme odložit na dobu, až budek dispozici větší množství materiálu.²⁸⁷ Tento střípek může napovědět něco o výsledné mozaice, nemůže ji ale sám složit.

Mimo osobnosti a názorů písaře se však z tohoto opisu dozvídáme i leccos o jeho jazykovém úzu. Nebudeme komentovat zjevné písařské chyby a přehlédnutí (ty, jež považujeme za zcela evidentní opomenutí, která si písař ani neuvědomil, jsou v textu značeny podtrženou kurzívou; ostatní rozdíly, u nichž není jisté, zda jsou vědomé, či nevědomé, příp. jsou patrně nevědomé, ale vznikly špatným pochopením opisovaného textu ze strany písaře, jsou značeny tučnou kurzívou). Také pravopis v zásadě ponecháme stranou,²⁸⁸ snad kromě jednoho jevu, který je však už na jeho pomezí: ze srovnání tisku a rukopisu vyplývá, že zatímco v tisku je pomocné sloveso *být* v 1. osobě singuláru složeného préterita užíváno soustavně bez počátečního *j-*, písař toto *j-* na většině míst doplňuje.

Z hláskoslovných jevů, jimiž se rukopis odchyluje od tisku, stojí za zmínku například nesoustavný výskyt diftongizace *y* v *ej* v slabice *vý-* na počátku slova (*vejstupek* i *výstupek*, *vejskat*) a také výskyt diftongu ve slově *prej* (nikoli ale už v jiných slovech), a dále diftongu *ou-* na počátku slova (*oumysl*, *oustně*, ale *usta*). V morfologii je zřejmé, že písař upravuje skloňování některých substantiv (u slova *kapsa* z měkkého na tvrdé, u slova *kaple* naopak), v genitivu plurálu maskulin dává přednost koncovce *-ův* a u *nt-ových* participií sloves 4. třídy zakončení *-íc* (*činíc*, *modlíc* místo *činěc*, *modlěc*).

Dále se zdá, že písař oproti předloze redukuje užívání ukazovacích zájmen a zdůrazňovací částice *-ž* na konci slova. Mnohé záměny nebo zkomolení slov oproti tisku s největší pravděpodobností vyplývají spíše z nepochopení než z roztržitosti, proto i jim by měla být věnována pozornost, protože mohou vypovídat o tom, která slova byla pro písaře neznámá nebo neobvyklá (*poškvile* místo *paškvile*, *iregálný* místo *iregulární*, *motaným* místo *motanin*). Některá takováto přehlédnutí pak svědčí o určitém písařově předporozumění textu, o asociacích, které se mu v daném kontextu vybavily: *lají* místo *bijí*, *zameškání* místo *zaměstknání*, *na dary* místo *nadáno*, *neblekali* místo *neklekali*. Podobně změny slovosledné

opozici ke čtení autora a jeho vzdělaných současníků) a nakolik by bylo lepší přemýšlet o něm spíše v intencích vlivu různého vzdělání, náboženské a sociální příslušnosti čtenáře apod.

²⁸⁶ *Věčný pekelný žalář aneb Hrozné pekelné muky obrazy* Giovanniho Battisty Manniho (Praha, 1676, 1680, 1701, Knihopis 5174–5178) byl do češtiny přeložen Matějem Václavem Štejerem a byl rozmnožen o mnoho dalších příkladů a pasáží (srov. doslov Aleny Wildové Tosi nazvaný „Osudy Věčného pekelného žaláře a jeho místo v české literatuře“ in MANNI, 2002, s. 243–289, k problematice Štejerových adaptačních úprav zvláště s. 264–278). Knihu *Zlatá neomylné římsko-katolické pravdy dennice* Christopa Pflaumera (Praha, 1728, Knihopis 7117) přeložil do češtiny roku 1654 jezuita Jakub Smolík a Antonín Koniáš tento překlad adaptoval a rozšířil o vlastní kapitoly (BOUCHAL, 1999). O překladatelské praxi v 17. a 18. století, která se nevyhýbala radikálnímu přepracování překládaných děl, píše i Jiří Levý (LEVÝ 1, 1996, s. 58–65).

²⁸⁷ Na jeho nedostatek pro studium recepce *Labyrintu* si stěžuje už Jaroslav Kolár (KOLÁR, 1999b, s. 253).

²⁸⁸ Pravopisnou stránku nebudeme u tohoto textu komentovat proto, že o pravopisu jsme podrobněji pojednali výše. Spokojíme se jen konstatováním, že písař píše velmi úhlednou novogotickou polokurzívou, používá však písařský pravopis, tj. nesnaží se ani vzhledem rukopisu, ani pravopisem nijak napodobovat tisk.

jsou s největší pravděpodobností indikátorem toho, co bylo pro písaře neobvyklé či snad i nepřijatelné.

Obecně lze i na základě tohoto krátkého úryvku říci o jazykových změnách provedených písařem (a není asi důležité, zda záměrně, nebo nezáměrně),²⁸⁹ že přibližují jazyk textu jazyku běžně mluvenému, poněkud ho vzdalují spisovnému standardu 16. století a redukují neobvyklé, nářeční (moravské) či knižní jevy. Formulování ucelených závěrů však nebylo hlavním účelem předcházejících řádek – uvedenými vybranými obsahovými a jazykovými charakteristikami opisu Komenského *Labyrintu* jsme chtěli především naznačit směry, kterými se může ubírat studium rukopisných variant tištěných textů. Z většího počtu takovýchto textů by pak snad bylo možno usuzovat třeba na rozdíly v jazykovém úzu učence versus člověka „středně“ vzdělaného, Moravy versus Čech, českého bratra versus katolíka. Ale to už se opět dostáváme na vysoký stupeň zobecnění, na němž je třeba se pohybovat jen velmi opatrně.

---

²⁸⁹ Spolu s Mirkem Čejkou se domníváme, že i chyby a omyly nám mohou prozradit hodně o osobnosti opisovače a že „ani zdánlivě bezvýznamné odchylky v opise nejsou zcela nahodilé a mohou poukazovat na jisté motivace s nezanedbatelnou výpovědní hodnotou“ (ČEJKA, 1999b, s. 36). O jazykových rozdílech mezi tiskem a jeho opisem a jejich výpovědní hodnotě pro posouzení osobnosti opisovače a okolností opisování píše Mirek Čejka na příkladu Devotyho opisu Michnovy *Loutny české* (ČEJKA, 1999a, s. 26–28; ČEJKA, 1999b, s. 37–38).

1. vydání

XVIII.

Prohlídá náboženství křesťanské

I vida mne vůdce můj děsiti se, dí mi: „Nu pod'me, ukážíť křesťanské náboženství, kteréž na jistých božích zjeveních založeno jsuc, pěkně samo s sebou se srovnává a nejsprostnějším i nejvtipnějším dosti činěc, i pravdu nebeskou jasně na světlo staví, i odporné scestné smyšlínky poráží, a jehož ozdoba jest svornost **a** láska, a kteréž v nesčíslných protivenstvích nepřemožené posavád zustalo a stojí. Z čehož rozuměti snadně můžeš, že původ jeho z Boha býti musí a potěšení pravého tu že se doptati budeš moci.“ I zradoval sem se těm řečem, a šli sme. A když přicházíme, vidím, že bránu mají, skrze níž se k nim musí. Ta brána stála v vodě, kterouž musil každý přebřísti a umyti se a vzíti heslo jejich, bílou a červenou barvu: s přísahou, že k právům a řádům **jejich** státi chce, tak jako oni věřiti, tak jako oni se modliti, týchž jako oni nařízení ostříhati. I líbilo mi se to jakožto ušlechtilého nějakého řádu začátek.

Projdouc tedy skrze bránu, spatřím zástupy lidu veliké: mezi nimiž někteří habitem od jiných rozdílní, zde onde na výstupcích stojíce, ukazovali jim obraz jakýsi tak uměle vymalovaný, že kdo na něj hleděl, **čím víc naň hleděl**, tím víc nač se dívati měl: než že nebyl zlatem aneb blýskavými nějakými barvami hrubě okrášlený, nebyl zdaleka příliš patrný. Protož sem viděl, že kteří zdaleka stáli, méně krásou jeho jímání byli: kteří blíže, nasytiti se **hleděním** nemohli.

Ti pak, kteříž ten kontrfekt nosili, velebili jej náramně, nazývají jej Synem božím a pravíce, že v něm všelijaké ušlechtilosti vyobraženy jsou: a že z nebe na zem poslán jest, aby lidé, jak při sobě ctnosti pořádati mají, z něho mustr brali. I byla radost a plésání, a padajíce na kolena zpínali k nebi ruce **a** Boha chválili: a já to vida, připojil sem hlas svůj také a Pána Boha, že mi na ta místa přijíti dal, **pochválil**.

Rukopis

Cap. XVIII

Prohlédá náboženství křesťanské

I vida mne vůdce můj děsiti se, dí mi: „Nu pod'me, ukážíť křesťanské náboženství, kteréž na jistých božích **zjevních** založeno **jest**, pěkně samo s sebou se **rovnává** a nejsprostnějším **a** nejvtipnějším dosti **činíc**, i pravdu nebeskou jasně na světlo staví, i odporné scestné **myslínky** poráží, a jehož ozdoba jest svornost, láska, a kteréž v nesčíslných protivenstvích nepřemožené posavád zustalo a stojí. Z čehož rozuměti **snadno** můžeš, že původ jeho z Boha býti musí a potěšení pravého tu že se doptati **moci budeš**.“ I zradoval **jsem** se těm řečem, a šli **jsme**.

A když přicházíme, vidím, že bránu mají, **skrz** níž se k nim **jíti** musí. Ta brána stála v vodě, kterouž musil každý přebřísti a umyti se a vzíti heslo jejich, bílou a červenou barvu: s přísahou, že k právům a řádům státi chce, tak jako oni věřiti, tak jako oni se modliti, týchž jako oni nařízení ostříhati. I líbilo **se mně** to jakožto ušlechtilého nějakého řádu začátek.

Projdouc **tehdy skrz tu** bránu, spatřím zástupy lidu veliké: mezi nimiž někteří habitem od jiných rozdílní, zde onde na **vejstupcích** stojíce, ukazovali jim obraz jakýsi tak uměle vymalovaný, že kdo na něj hleděl, tím víc **se nač** dívati měl: než že nebyl zlatem **ani** blýskavými nějakými barvami hrubě okrášlený, nebyl zdaleka příliš patrný. Protož **jsem** viděl, že kteří **příliš** zdaleka stáli, méně krásou jeho jímání byli: kteří blíže, nasytiti se nemohli.

Ti pak, kteříž ten kontrfekt nosili, velebili jej náramně, **Synem božím jej nazývají** a pravíce, že v něm všelijaké ušlechtilosti vyobraženy jsou: a že z nebe na zem poslán jest, aby lidé, jak při sobě ctnosti pořádati mají, z něho mustr brali. I byla radost a plésání, a padajíce na kolena zpínali k nebi ruce Boha chválili: a já to vida, připojil **jsem** hlas svůj také a Pána Boha, že **mně** na ta místa přijíti dal.

Mezi tím slyším mnohá *a* rozličná napomínání, každý aby se k obrazu tomu formoval: a spatřím, že se po místech sstupují, a ti, kterýmž obraz svěřen byl, maličké kontrfekty z něho dělajíce, v zavinutí jakémsi všechněm rozdávají, a oni je s nábožností do ust berou. Ptám se tedy, co se *to* tu dělá. Odpovědino mi, že není dosti na často jmenovaný obraz zevnitřně toliko hleděti, než že se do vnitřku přijíti musí, aby se člověk v krásu jeho proměnití mohl. Nebo tak pry nebeskému tomu lékařství *hříchové* ustupovati musejí. Na kteréž zprávě já přestav, křesťany sem za blahoslavené lidi, kteří k zahánění zlého takové prostředky a pomoci mají, sám u sebe velebil.

Mezi tím však hledě já po některých, kteříž málo předtím Boha k sobě (jakž pravili) přijali, vidím, ani jeden za druhým do pitek, různic, nečistot, krádeží se dávají: ale nevěře já očím svým, hledím pilněji, a vidím v pravdivé pravdě, že pijí a blijí, vadí se a bijí, lstí i mocí jedni druhým berou a derou, bůjností řehečí a skáčí, výskají a pískají, smilní a cizoloží, hůř než sem které jiné viděl; sumou, že všecko na opak proti tomu, jakž napomínání byli a slibovali, činí. Protož zkormoutiv se, lítostivě sem řekl: „Ale pro *Pána* Boha, což se toto děje? Jáť sem tu jiného hledal.“ „Nediv se tak hrubě,“ odpověděl tlumočník. „Co se lidem k následování předstírá, jest stupeň dokonalosti, na kterýž vystoupiti ne každému dá mdloba lidská: kteří jiné vedou, dokonalejší jsou: ale za nimi obecný člověk, který v příčinách jest, ne tak stačiti můž.“ „Podměž tedy mezi ty vůdce,“ řekl sem, „ať se na ně podívám.“

I přivede mne k těm na výstupcích stojícím: kteříž napomínali sic lidu k milování krásy obrazu toho, ale to slabě jaksi, jakž mi se zdálo, dělali. Nebo poslechl-li kdo a následoval, dobře: pakli nic, také. Někteří chřestali jakýmisi klíči, pravíc se moc míti, kdo neposlechne, fortnu jemu, kudy se k Bohu chodí, zavřítí, a mezi tím nezavírali žádnému. Pakli to činili, jako *z* žertu činili. A sic viděl sem, že ne hrubě směli směle toho dělati. Nebo když některý trošku ostřítí chtěl, lálí naň, že na osoby káže. Protož někteří

Mezi tím slyším mnohá rozličná *napomenutí*, každý aby se k obrazu tomu formoval: a spatřím, že se po místech sstupují, a ti, kterýmž obraz svěřen byl, maličké kontrfekty z něho dělajíce, v zavinutí jakémsi *bílém* všechněm *rozdávali*, a oni je s *náboženstvím* do ust berou. Ptám se tedy, co se tu dělá. *Odpověděl* mi, že není dosti na často jmenovaný obraz zevnitřně toliko hleděti, než že do vnitřku *se* přijíti musí, aby se člověk v krásu jeho proměnití mohl. Nebo *prej* nebeskému tomu lékařství ustupovati musejí. Na kteréž zprávě já přestav, křesťany *jsem* je za blahoslavené lidi, kteří k zahánění zlého takové prostředky a pomoci mají, sám u sebe velebil.

Mezi tím však hledě já po některých, *kteří* málo předtím Boha k sobě (jakž pravili) přijali, vidím, ani jeden za druhým do pitek, různic, nečistot, krádeží se dávají: ale nevěře já očím svým, hledím pilněji, a vidím v pravdivé pravdě, že pijí a blijí, vadí se a *lají*, lstí i mocí jedni druhým berou a derou, bůjností řehečí a skáčí, *vejskají* a pískají, smilní a *cizoložní*, hůř než *jsem* které jiné viděl; sumou, že všecko na opak proti tomu, jakž napomínání byli a slibovali, činí. Protož *zkormoutím* se, lítostivě *jsem* řekl: „Ale pro Boha, *co* se toto děje? Jáť *jsem* tu jiného hledal.“ „Nediv se tak hrubě,“ odpověděl tlumočník. „Co se lidem k následování předstírá, jest stupeň dokonalosti, na kterýž vystoupiti ne každému dá mdloba lidská: kteří jiné vedou, dokonalejší jsou: ale za nimi obecný člověk, který v příčinách jest, ne tak stačiti můž.“ „Podměž tedy mezi ty vůdce,“ řekl *jsem*, „ať se na ně podívám.“

I přivede mne k *tim* na výstupcích stojícím: *kteří* napomínali sic lidu k milování krásy obrazu toho, ale to slabě jaksi, jakž mi se zdálo, dělali. Nebo poslechl-li kdo a následoval, dobře: pakli nic, také. Někteří chřestali jakýmisi klíči, pravíc se moc míti, kdo neposlechne, fortnu jemu, kudy se k Bohu chodí, zavřítí, a mezi tím nezavírali žádnému. Pakli to činili, jako žertu činili. A sic viděl *jsem*, že ne hrubě směli směle toho dělati. Nebo když některý trošku ostřítí chtěl, lálí naň, že na osoby *káže*. Protož někteří

ustně nesmějíc, psaně na hříchy žehrali: ale i na ty křičeli, že paškvile roztrušují: protož se aneb od nich odvraceli, aby neposlouchali, aneb je z stupňů zhazovati, mírnější sobě vystavující. Což vida, řekl sem: „Tot' jest bláznovství, že tito z vůdců a rádců následovníků a pochlebníků sobě nadělati chtějí.“ „Tak jest světa běh,“ řekl tlumočník: „a neškodí to. Kdyby volavcům těm všecko volno bylo, kdo ví, čeho by sobě **oni** neosvobodili? Musí se i jim vyměřiti, pokud čára.“

„Pod'me tedy,“ řekl sem, „ať já se na ně samy, jak doma krom katedry věci své spořádané mají, podívám: vím, že jim tam **aspoň** žádný nevyměruje a nepřekáží.“ I vstoupíme tam, kdež sami kněži bydleli, a já mysle, že **je** modlíci se a zpytující tajemství najdu, nalezl sem pohřichu, ani teď po peřinách rozválení chrápí, tamto za tabulemi rozsázení hodují, až do nemocy do sebe cpajíce a lejíce; jiní provodí rejry a skoky; někteří měšce, truhly, komory vycpávají, jiní se s freji a bůjnostmi obírají; někteří s připínáním ostroh, tulichů, kordů, ručnic zacházejí; někteří s psy a zajíci se honí: takže nejmenší čas s biblí trávili, někteří sotva ji kdy do rukou brali, učitelé však Písem se jmenují. Což spatřiv já, řekl sem: „Ach nastojte mého hoře, toto-liž ti vůdcové do nebe a příkladové k ctnostem býti mají? Ale najdu-liž pak co v světě, v čemž by šalby a podvodu nebylo?“ To uslyšavše někteří z nich, a že na jejich iregulární život naříkám, porozuměvše, šilhavě na mne hleděti a reptati začali: hledám-li pokrytců a povrchních nějakých svatáček, abych jich jinde hledal, oni že vědí, jak i v kostele povinnost svou konati, i doma a mezi lidmi lidsky se chovati vědí. Takž sem mlčeti musil, patrně sic vida, že to potvorství jest, na komži pancíř, na birýtě lebku: v jedné ruce Zákon, v druhé meč,

oustně nesmějíc, psaně na hříchy žehrali: ale i na ty křičeli, že **poškvile** roztrušují: protož se aneb od nich odvraceli, aby neposlouchali, aneb je z stupňů **zhazovati**, mírnější sobě vystavující. Což vida, řekl **jsem**: „Tot' jest bláznovství, že tito z vůdců a z rádců následovníků a pochlebníků sobě nadělati chtějí.“ „Tak jest světa běh,“ řekl tlumočník: „a neškodí to. **Kde by** volavcům těm všecko volno bylo, kdo ví, čeho by sobě neosvobodili? Musí se i **jiný** vyměřiti, **podkud** čára.“

„Pod'me tedy,“ řekl **jsem**, „ať já se na ně samy, jak doma krom katedry věci své spořádané mají, podívám: vím, že jim tam žádný nevyměruje **ani** nepřekáží.“ I vstoupíme tam, kdež sami kněži **bydlí**, a já mysle, že modlíci se a zpytující tajemství najdu, nalezl **jsem** pohřichu, ani teď po peřinách rozválení chrápí, **ted' i s Venuší se otáčí**, tamto za tabulemi rozsázení hodují, až do **nemoci** do sebe cpajíce a lejíce; jiní provodí rejry a skoky; někteří měšce, truhly, komory vycpávají, jiní se s freji a **bůjností** obírají; někteří s připínáním ostroh, tulichů, kordů, ručnic zacházejí; **někteří s připínáními ostroh, tulichů, kordů, ručnic zacházejí**; někteří s psy a **zajeci** se honí, **někteří v kartech, všelikých hrách a muzikách, po koulích a kredencích se obírají**: takže nejmenší čas s biblí **strávili**, někteří sotva ji kdy do **ruky** brali, učitelé však Písem se jmenují, **víc v poli a roli, v koních a volích, v krčmách a ovčích než v breviářích neb kostelích, dokona v kázáních se execírují**. Což spatřiv já, **že i mnozí do právních věcí a soudů, politických a různých již za rádce, již ubrmany, již za hejtmany a regenty, ba s všelikými fortely na sebe statky uvozující, po soudích se toulají a se vydávají bezpotřebně**, řekl **jsem**: „Ach nastojte mého hoře, toto-liž ti vůdcové do nebe a příkladové k ctnostem býti mají? Ale najdu-liž pak co v světě, v čemž by šalby a podvodu nebylo?“ To uslyšavše někteří z nich, a že na jejich **iregálný** život naříkám, porozuměvše, šilhavě na mne hleděti a reptati začali: hledám-li pokrytců a povrchních nějakých svatáček, abych jich jinde hledal, oni že vědí, jak i v **kostelích** povinnost svou konati, i doma a mezi lidmi lidsky se chovati vědí. Takž **jsem** mlčeti **musel**, patrně sic vida, že to potvorství jest, na komži pancíř, na birýtě lebku: v jedné ruce Zákon, v druhé meč,

po předu Petrovy klíče, po zadu Jidášů měsíc nositi; mysl v Písmě vybroušenou, srdce v praktikách vycvičené; a jazyk plný nábožnosti, oči plné bůjnosti míti.

Vidím pak některé obzvláště, kteříž na kázáních velice uměle a nábožně řečujíce, sobě i jiným nejinak než jako z nebe spadlí anjelé se líbili, života pak rovně jako jiní rozpásaného byli, nemohl sem se *předce* zdržeti, abych neřekl: „Hle trouby, skrze něž věci dobré proplývají, samých se nechytají!“ Tlumočník dí: „I to jest dar boží, o věcech božích pěkně mluvíti uměti.“ „Jest dar boží,“ *dím* já: „ale na slovích-liž se stavovati má?“

Mezi tím, vida já, že všickni tito nad sebou starší své (jimž biskupi, arcibiskupi, opatové, proboštové, děkanové, superintendenti, inspectores etc. říkati) mají, muže vážné a vzácné, jimž všickni poctivost činili, myslil sem, „Proč pak oni těchto nižších v řádu nedrží?“ A chtěje příčině vyrozuměti, vejdu za jedním do pokojíka jeho, potom za druhým, třetím, *čtvrtým* etc., a vidím je zaměstnkané hrubě, že neměli kdy k oněm dohlédati. Zaměstknání pak jejich (mimo nejedny věci s oněmi společné) bylo s rejstry důchodů a pokladů (jakž pravili) církevních. I řekl sem: „Omylem jim tuším duchovní otcové říkají: důchodní by říkati měli.“ Odpověděl tlumočník: „Musíť o to péče býti, aby církev v tom, co jí Pán Bůh přeje a od pobožných předků nadáno, nehynula.“ Vtom vystoupě z nich jeden na pasu dva visuté klíče mající (jmenovali ho Petrem) řekl: „Muži bratří, není slušné, abychom my, opouštějíc Slovo boží, přísluhovali stolům a truhlám. Vyberme muže dobropověstné a poručme jim tu práci: sami pak pilní budme modliteb a služby slova.“ Což já slyše, zradoval sem se, protože to podlé zdání mého dobrá rada byla. Ale z nich žádný tomu rozuměti nechtěl: počítali, přijímali, vydávali předce sami, modlitby a službu slova jiným poroučejíce aneb běžně odbývajíce.

po předu Petrovy klíče, po zadu Jidášů měsíc nositi; mysl v Písmě vybroušenou, srdce v *pratkách vycvičenou, napomínání jiných k almužnám dávání, sebe nimi přijímání a za ubrmány, pro čest a chválu boží by chrámy stavěti a kláštery, convicty, kolleje zakládati, sobě k lepšímu oumysl měly ponapomínají, přílišnou modlitbou nutí, jazyk plný nábožnosti, oči plné lakomství, závisti, nenávisti, chlouby, chvály dychtiví a samá bůjnost, samá chlípnost.*

Vida pak některé *obzvláště*, kteříž na kázáních velice uměle a nábožně řečujíce, sobě i jiným nejinak než jako z nebe spadlí anjelé se líbili, života pak rovně jako jiní rozpásaného byli, nemohl *jsem* se zdržeti, abych neřekl: „*Ale* trouby, skrze *ně* věci dobré proplývají, samých se nechytají!“ Tlumočník dí: „I to jest dar boží, o věcech božích pěkně *uměti mluvíti*.“ „Jest dar boží,“ já: „ale na slovích-liž se stavovati má?“

Mezi tím, vida já, že všickni tito nad sebou starší své (jimž biskupi, arcibiskupi, opatové, proboštové, děkanové, *superatendenti*, inspectores etc. *říkají*) mají, muže vážné a *vzácné*, jimž všickni poctivost činili, myslil *jsem*, „Proč pak oni těchto nižších v řádu nedrží?“ A chtěje příčině vyrozuměti, *vejda* za jedním do pokojíka jeho, potom za druhým, třetím etc., a vidím je zaměstnkané hrubě, že neměli kdy k *koňom* dohlédati. *Zameškání* pak jejich (mimo nejedny věci s oněmi společné) bylo s *rejstry* důchodů a pokladů (jakž pravili) církevních. I řekl *jsem*: „Omylem jim tuším duchovní otcové říkají: důchodní by říkati měli.“ Odpověděl tlumočník: „Musíť o to péče býti, aby církev v tom, co jí Pán Bůh přeje a od pobožných předků *na dary*, nehynula.“ Vtom vystoupě z nich jeden na pasu dva visuté klíče mající (jmenovali ho Petrem) řekl: „Muži bratří, není slušné, abychom my, opouštějíc Slovo boží, přísluhovali stolům a truhlám. *Výborné* muže dobropověstné a poručme jim tu práci: sami pak pilní budme modliteb a služby slova.“ Což já slyše, zradoval *jsem* se, protože to podlé zdání mého dobrá rada byla. Ale z nich žádný tomu rozuměti nechtěl: počítali, přijímali, vydávali předce sami, modlitby a službu slova jiným poroučejíce aneb běžně odbývajíce.

Umřel-li z nich který a péče prvotnosti na jiného přijetí měla, spatřil sem nemálo obcházení, nahlédání, přimluv shledávání, každý se k té pořádce, dřív než by místo vychladlo, tlačil. Ten pak, který prázdné místo osaditi měl, bral od nich a o nich hlasy; kteříž velmi rozdílní byli. Jeden se hlásal býti krevným přítelem: druhý po ženě příbuzným: třetí, že dávno již starším sloužil, odměny se nadál: čtvrtý, že slib měl, tím se troštoval: pátý pro své z poctivých rodičů zplození na poctivé místo **posazení** čekal: šestý schválení sebe odjinud vyžádané předstíral: sedmý dárky podstrkoval: osmý hlubokých, vysokých a širokých smyslů jsa, místa sobě, kde by se rozprostřiti mohl, žádal: a nevím co toho víc. Což já spatře, řekl sem: „Toť snad není rád, třetí se na taková místa, však by se tu na zavolání čekati mělo.“ Tlumočník odpoví: „A což by bezděčných volali? Musíť se, kdo k tomu umysl má, ohlásiti.“ „Já sem opravdu myslil,“ dím já, „že se tu na boží zavolání čekati musí.“ On zase: „A co mníš, že Bůh někoho z nebe zavolá? Boží zavolání jest přízeň starších, kteréž sobě každému, kdo se k zavolání hotoví, dobývati volno jest.“ „Vidím tedy,“ řekl sem, „že tuto k službě církve žádného hledati a doháněti netřeba, odháněti spíše. Mezi tím, má-li se vždy přízně hledati, tak by se hledati ji mělo, aby každý pokorou, tichostí, pracovitostí církvi milým činiti se hleděl, a ne, jakž já tu vidím a slyším. Nechtě co chce, neřádivé jsou toto.“

Na tom když mne státi viděl tlumočník můj, řekl mi: „Pravdat' jest, že v životě křesťanském i samých teologů něco více nerovnosti jest než jinde: ale zase toto jest pravé, že křesťané, i zle živi jsouce, dobře umírají, protože spasení lidské ne na skutcích, než na víře záleží: kteráž když pravá jest, nemůže spasení chybiti. Nehorš se tedy, že život při křesťanech nejistý jest, když jen víra jest jistá, dostiť jest.“

„Srovnávají-liž se tedy aspoň u víře všickni?“ řekl sem. Odpověděl: „Jestit' i tu trošičku rozdílnosti: ale co na tom? Základ mají všickni.“ I uvedou mne za jakés mříže uprostřed kostela toho velikého, kdež já okrouhlý veliký na řetěze visící kámen spatřím: pravili mu prubiřský kámen.

Umřel-li z nich který a péče prvotnosti na jiného přijetí měla, spatřil **jsem** nemálo obcházení, nahlédání, přimluv shledávání, každý se k té pořádce, dřív než by místo vychladlo, tlačil. Ten pak, který **předně** místo osaditi měl, bral od nich a o nich hlasy; kteříž velmi rozdílní byli. Jeden se hlásal **krevným přítelem býti**: druhý po ženě příbuzným: třetí, že dávno již **starým** sloužil, odměny se nadál: čtvrtý, že slib měl, tím se troštoval: pátý pro své z poctivých rodičů zplození na poctivé místo čekal: šestý schválení sebe odjinud vyžádané předstíral: sedmý dárky podstrkoval: osmý hlubokých, vysokých a širokých smyslů jsa, místa sobě, kde by se rozprostřiti mohl, žádal: a nevím co toho víc. Což já spatře, řekl **jsem**: „Toť snad není rád, třetí se na taková místa, však by se **ta** na zavolání čekati mělo.“ Tlumočník odpoví: „A což by bezděčných volali? Musíť se, kdo k tomu **oumysl** má, ohlásiti.“ „Já **jsem** opravdu myslil,“ dím já, „že se tu na boží zavolání čekati musí.“ On zase: „A co mníš, že Bůh někoho z nebe zavolá? Boží zavolání jest přízeň starších, **kteře** sobě každému, kdo se k zavolání hotoví, dobývati volno jest.“ „Vidím tedy,“ řekl **jsem**, „že **to** k službě církve žádného hledati a doháněti netřeba, odháněti spíše. Mezi tím, má-li se vždy přízně hledati, tak by se **ji hledati** mělo, aby každý pokorou, tichostí, pracovitostí církvi milým činiti se hleděl, **ale** jakž já tu vidím a slyším. **Necht' je** co chce, neřádivé jsou toto.“

Na tom když mne státi viděl tlumočník můj, řekl **mně**: „Pravdat' jest, že v životě křesťanském i samých **teologův** něco více nerovnosti jest než jinde: ale zase toto jest pravé, že křesťané, i zle živi jsouce, dobře umírají, protože spasení lidské ne na skutcích, než na víře záleží: kteráž když pravá jest, nemůže spasení chybiti. Nehorš se tedy, že život při křesťanech nejistý jest, když jen víra **jistá jest**, dostiť jest.“

„Srovnávají-liž se tedy aspoň u víře všickni?“ řekl **jsem**. Odpověděl: „Jestit' i tu trošičku rozdílnosti: ale co na tom? Základ mají všickni.“ I uvedou mne za jakés mříže uprostřed kostela toho velikého, **když** já okrouhlý veliký na řetěze visící kámen spatřím: pravili mu prubiřský kámen.

K tomu přistupovali lidé přední, každý v ruce něco nesa, ku příkladu kus zlata, stříbra, železa, olova, písku, plev etc., pak otíral každý o ten kámen to, co přinesl, a chválil, že průbu drží: jiní dívající se pravili, že nedrží: tož na sebe křikali, žádný *sobě* svého haněti nedal, žádný také druhému jeho věci potvrzovati nechtěl: pak na sebe láli, klnuli, za kápě, za uši, *a* kde mohli, se chytajíc a táhajíc. Jiní hádali se o sám ten kámen, jaké jest barvy: někteří pravili, že *modrý, jiní, že zelený, jiní, že bílý, někteří, že černý: až se našli, kteříž pravili, že jest proměnných barev, jaká se věc přistrčí, že se i on zdá. Někteří radili, aby ho rozbili, a na prach zetrouc, jaký bude pohleděli: jiní nedali. Někteří nadto výš pravili, že ten kámen jen různice tropí, aby ho sňali a přeč dali, že se snáze porovnají: k čemuž jich veliký díl, a nejřednějšich, přistupovalo: jiní *toho* zase bránili, pravice, že životy raději složí, než tomu dopustí: jakož pak nejedni, když se různice a šarvátka rozmohla, i zbiti jsou, kámen pak zůstal předce. Nebo byl okrouhlý a velmi hladký, kdo na něj sahal, ujíti ho nemohl, vyklouzl se mu hned a uprostřed šraňků *těch* předce se točil.*

Z těch šraňků já vyjda, spatřím, aj kostel ten mnoho má vůkol kaplic, do nichž se ti, kteříž *se* při prubířském tom kamenu srovnati nemohli, rozcházejí, a za každým jistý lidu díl se táhne; kterýmž oni, jak a čím se od jiných děliti mají, regule dávali. Tito, aby se vodou i ohněm znamenali: jiní, aby znamení kříže v hrsti a v kapsi vždycky pohotově měli: jiní, aby vedlé hlavního onoho kontrfektu, v němž se všickni vzhledati mají, pro větší dokonalost jiných drobnějších co nejvíc při sobě nosili: jiní, aby modléc se neklekali, že to farizejská věc: jiní, aby muziky jakožto věci bujné mezi sebou netrpěli: jiní, aby se žádnému, na vnitřním Ducha zjevování dosti majíce, učiti nedali. Sumou, všudy obzvláštní nějaké nařízení, kaply ty prohlédaje, viděl sem.

Jedna z nich největší byla a nejzodbnější, třpytící se zlatem a kamením drahým, a v níž hluk veselých nástrojů slyšán. Do té sem obzvlášť uveden a pobízín, abych hleděl, že tu pěknější než kde náboženství. A aj po stěnách tu plno bylo figur jakýchsi, jak se do nebe dostávají, ukazujících. Tu někteří namalovaní stáli, dělající sobě žebříky, přistavující k nebi a lezoucí po nich. Jiní snášeli na hromadu vrchy a kopce, aby po nich zhůru mohli:

K tomu přistupovali lidé přední, každý v ruce něco nesa, ku příkladu kus zlata, stříbra, železa, olova, písku, plev etc., pak otíral každý o ten kámen to, co přinesl, a chválil, že *probu* drží: jiní dívající se pravili, že nedrží: *to* na sebe křikali, žádný svého haněti nedal, žádný také druhému jeho věci potvrzovati nechtěl: pak na sebe láli, klnuli, za kápě, za uši, kde mohli, se chytajíc a táhajíc. Jiní hádali se o *samý* ten kámen, jaké jest barvy: někteří pravili, že jest proměnných barev, jaká se věc přistrčí, že se i on zdá. Někteří radili, aby ho rozbili, a na prach zetrouc, *pohleděli jaký bude*: jiní nedali. Někteří *nato* výš pravili, že ten kámen jen různice tropí, aby ho sňali a *pryč* dali, že se snáze porovnají: k čemuž jich veliký díl, a nejřednějšich, přistupovalo: jiní zase bránili, pravice, že *raději životy složí*, než tomu dopustí: jakož pak nejedni, když se různice a šarvátka rozmohla, i zbiti jsou, kámen pak zůstal předce. Nebo byl okrouhlý a velmi hladký, kdo na něj *sáhl*, ujíti ho nemohl, vyklouzl se mu hned a uprostřed šraňků předce se točil.

Z těch šraňků já vyjda, *ej* spatřím, aj kostel ten *má mnoho* vůkol kaplic, do nichž se ti, kteříž při prubířském tom kamenu srovnati nemohli, rozcházejí, a za každým jistý *díl lidu* se táhne; kterýmž oni, jak a čím se od jiných děliti mají, regule dávali. Tito, aby se vodou i ohněm znamenali: *jim*, aby znamení kříže v hrsti a v *kapse* vždycky pohotově měli: jiní, aby vedlé *oného hlavního* kontrfektu, v němž se *všichni* vzhledati mají, pro větší dokonalost jiných drobnějších co nejvíc při sobě nosili: jiní, aby *modléc se neblekali*, že to farizejská věc: jiní, aby muziky jakožto věci bujné mezi sebou netrpěli: jiní, aby se žádnému, na vnitřním Ducha zjevování dosti majíce, učiti nedali. Sumou, všudy obzvláštní nějaké nařízení, *kaple* ty prohlédaje, viděl *jsem*.

Jedna z nich největší byla a nejzodbnější, třpytící se zlatem a kamením drahým, a v níž hluk veselých *nástrojův* slyšán. Do té *jsem obzvláštně* uveden a pobízín, abych hleděl, že tu pěknější než kde *jinde* náboženství. *Ej tu* po stěnách plno bylo figur jakýchsi, jak se do nebe dostávají, ukazujících. Tu někteří namalovaní stáli, dělající sobě žebříky, *přistavujících* k nebi a lezoucí po nich. Jiní snášeli *vrchym hromadu* a kopce, aby po nich zhůru mohli:

jiní sobě křídla strojili a připínali: jiní křídlatých tvorů nalapajíce a několik spolu sepnouce, k nim se přivazovali, vedle nich zhůru vyletětí sobě troufajíce etc. Kněží pak rozličných křtaltů mnoho bylo, kteříž ty figúry lidem ukazovali a schvalovali: rozmanitým je přitom ceremoniím, jak se od jiných děliti mají, vyučujíce. Jeden pak zlatem a šarlatem přioděný stál na nejvyšším místě, poslušným a řádům těm dověrně obcujícím znamenité dary rozděljuje. I zdál mi se tu pěkný řád a veseleji než kde. Ale když sem jiné sekty přebíhati, na ně hrozně dotírati a jejich ty všecky věci haněti a stíhati viděl, vzal sem to v podezření: zvláště vida při těchto nesmělé odpovídání a sebe zastávání, leč kamením, vodou, ohněm a mečem z strany jedné, z strany pak druhé zlatem podvodné lidí k sobě vábení. Nýbrž spatřil sem mezi nimi samými mnohé roztržitosti, svády, závisti, z míst sebe strkání a jiné neřády: protož sem odtud šel na jiné, kteříž se obnovenými jmenovali, podívati se. Kdež vidím, že některé ty kaply dvě, tři bližší sebe jsou, aby za jedno byly, se smlouvaly: mezi tím však žádnou měrou, jak by mezi sebou porovnaly, trefiti nemohly: každý, co v hlavu zavzal, na tom stál, jiné na to též naraziti usiluje. Někteří hloupější, co se jim namátlo, toho se drželi: jiní chytřejší, jak kde fortel viděli, tak přistupovali a odstupovali, až sem nad tím mizerným milých křesťanů matením a motáním velice horlil.

Mezi tím byli tu někteří, kteříž se nic do těch roztržitostí nemíti pravili, chodili mlčíc, tiše, jako v přemýšlování, a vzhledajíc tytíž k nebi a přívětivě se majíc ke všechněm: a byli nepatrní, ošklubaní, postem a žízni vyschlí: z nichž jiní jen smích měli, povolávali a pohvizdovali za nimi, drbali a trhali, vidliček podávali, nohy podráželi a zlořečili jim: oni pak všecko trpíc, jako slepí, hluší, němí mezi jinými chodili. Kteréž když sem z jakéhoš v kůru zastření vycházeti a vcházeti viděl, chtěl jsem vjíti **a** pohleděti, co tam mají. Ale mnou tlumočník trhl. „Co“ prý „**tam** dělati chceš? Či chceš také z sebe smích udělati? Máš tam proč dychtiti.“ Takž sem nechal: ale ach tu sem přehlídl, od nešťastného svého Mámila zmámen byv; tu sem centrum nebe i země a cesty k sytosti potěšení vedoucí chybil a do motanin labyrintu světa zase uveden, dokudž mne Bůh můj neretoval a na pochybenou na tomto místě cestu zase neuvedl. Což kdy a jak se stalo, níže povím.

jiní sobě křídla strojili a připínali: jiní křídlatých tvorů nalapajíce a několik spolu sepnouce, k nim se přivazovali, vedle nich zhůru **sobě vyletětí** troufajíce etc. Kněží pak rozličných křtaltů mnoho bylo, kteříž ty figúry lidem ukazovali a schvalovali: rozmanitým je přitom ceremoniím, jak se od jiných děliti mají, vyučujíce. Jeden pak zlatem a šarlatem **přiodín** stál na nejvyšším místě, poslušným a řádům těm dověrně obcujícím znamenité dary rozděljuje. I zdál mi se tu pěkný řád a veseleji než kde **jinde**. Ale když **jsem** jiné sekty přebíhati, **a mně** hrozně dotírati a jejich ty všecky věci haněti a stíhati viděl, vzal sem to v podezření: **Peccatum! vzláště** vida při těchto nesmělé odpovídání a sebe zastávání, leč kamením, vodou, ohněm a mečem z strany jedné, z strany pak druhé zlatem podvodné **k sobě lidí** vábení. Nýbrž spatřil **jsem** mezi nimi samými mnohé roztržitosti, svády, závisti, z míst sebe strkání a jiné neřády: protož **jsem** odtud šel na jiné, kteříž se obnovenými jmenovali, **se podívati**.

Kdež vidím, že některé ty **kaple** dvě, tři bližší sebe jsou, aby za jedno byly, se smlouvaly: mezi tím však žádnou měrou, jak by mezi sebou porovnaly, trefiti nemohly: každý, co v hlavu **vzal**, na tom stál, jiné na to **tiž** naraziti usiluje. Někteří hloupější, co se jim namátlo, toho se drželi: jiní chytřejší, jak kde fortel viděli, tak přistupovali a odstupovali, až **jsem** nad tím mizerným milých křesťanů matením a motáním velice horlil.

Mezi tím byli tu někteří, kteříž se nic do těch roztržitostí nemíti pravili, chodili mlčíc, tiše, jako v přemýšlování, a vzhledajíc **ty** k nebi a přívětivě se majíc ke všechněm: a byli nepatrní, ošklubaní, postem a žízni vyschlí: z **nich** jiní jen smích měli, povolávali a pohvizdovali za nimi, drbali a **tahali**, vidliček podávali, nohy podráželi a zlořečili jim: oni pak všecko trpíc, jako slepí, hluší, němí mezi jinými chodili. Kteréž když **jsem** z jakéhoš kůru zastření vycházeti a vcházeti viděl, chtěl jsem **jíti** pohleděti, co tam mají. Ale mnou tlumočník trhl. „Co“ **prej** „dělati chceš? Či chceš také sebe smích udělati? Máš tam proč dychtiti.“ Takž **jsem** nechal: ale ach tu **jsem** přehlídl, od nešťastného svého Mámila zmámen byv; tu **jsem** centrum nebe i země a cesty k sytosti potěšení vedoucí chybil a do **motaným** labyrintu světa zase uveden, dokudž mne Bůh můj neretoval a na pochybenou na tomto místě cestu zase neuvedl. Což kdy a jak se stalo, níže povím.

Ale sem já toho tehďáž nesoudil, nýbrž zevnitřního jen pokoje a pohodlí hledaje, jinam zevlovati pospíchal.

Nepominu mlčením, co mne ještě víc v té ulici potkalo. Namlouval mne můj Všudybud, abych se mezi duchovníky dal, jistě mi to, že já osudem do toho stavu náležím: jakož přiznám se, že mi to k mysli bylo, jakkoli sem obyčejů jejich ne všech liboval. I dám se navésti, vezmu kápi a kuklu, vstoupím tu i tam vedle jiných na výstupek, až mi i vlastní ukázán. Ale hledě já po nich, vidím, že mi jedni hřbet obracejí, druzí hlavami kroutí, třetí na mne okem mhourají, čtvrtí prstem hrozí, pátí vidličky ukazují. Naposledy někteří se oboříc, seženou mne a vstaví jiného, hrozić, že na tom dosti nebude. Já lekna se běžel sem pryč a k svým vůdcům řekl: „Ale bídnějšíhož pak toho světa! Však se pak s jedním všecko trhá!“ „Bezpochyby,“ řekl tlumočník, „proč se nemáš na pozoru, aby sobě lidí nedráždil? Kdo s lidmi býti chce, k lidem se formovati musí, ne jako ty všudy z hloupa tesati.“ „Jižť já nevím,“ řekl sem: „tedyť ale všeho tak nechati.“ „Ne tak, ne tak,“ dí Všudybud: „nemusíme zoufati. Nebude-li z tebe to, bude něco jiného. Pod' jen, hled'me dál.“ a ujma mne za ruku, vede.

Ale **já sem** toho tehďáž nesoudil, nýbrž zevnitřního jen pokoje a pohodlí hledaje, jinam zevlovati pospíchal.

Nepominu mlčením, co mne ještě víc v té ulici potkalo. Namlouval mne můj Všudybud, abych se mezi duchovníky dal, jistě mi to, že já osudem do toho stavu náležím: jakož přiznám se, že mi to k mysli bylo, jakkoli **jsem** obyčejů jejich ne všech liboval. I dám se navésti, vezmu kápi a kuklu, vstoupím tu i tam vedle jiných na **vejstupek**, až mi i vlastní ukázán. Ale hledě já po nich, vidím, že mi jedni hřbet **obracují**, druzí hlavami kroutí, třetí na mne okem mhourají, čtvrtí prstem hrozí, pátí vidličky ukazují. Naposledy někteří se oboříc, seženou mne a vstaví jiného, hrozić, že na tom dosti nebude. Já lekna se běžel **jsem** pryč a k svým vůdcům řekl: „Ale **bídnějšího** pak toho světa! Však se pak s jedním všecko trhá!“ „Bezpochyby,“ řekl **jsem**, „proč se nemáš na pozoru, aby sobě lidí nedráždil? Kdo s lidmi býti chce, k lidem se formovati musí, ne jako ty všudy z hloupa tesati.“ „Jižť já nevím,“ řekl **jsem**: „tedyť ale **všecko** tak nechati.“ „Ne tak, ne tak,“ dí Všudybud: „nemusíme zoufati. Nebude-li z tebe to, bude něco jiného. Pod' jen, hled'me dál.“ a ujma mne **zpívaje onu starou píseň: „Censonus esto lupis, cum qvibus esse cupis.“**

5.6.4 „Opis“ neexistujícího tisku

Ne zcela vzácně se v *Repertoriu* setkáváme s rukopisy, které sice formálně připomínají opisy tisků (bývají vybaveny předmluvou, věnováním, cenzurními povoleními apod.), přesto se však příslušný tisk nedaří nalézt. Příčin může být více: buď se tento tisk nezachoval, nebo se zachoval v nedostatečně probádaných sbírkách, nebo k vydání rukopisu z nějakých důvodů nakonec nedošlo, nebo se o něm ani nikdy neuvažovalo. O kterou možnost v konkrétním případě jde, je samozřejmě často těžké rozhodnout, pokud by se to však podařilo, mohly by být výsledky poměrně zajímavé, zvláště v případě poslední možnosti. Ke strategii nápodoby tisku (v níž nejdůležitější roli hrají fiktivní cenzurní povolení) se totiž uchýlovali zejména písaři těch rukopisů, u nichž nebylo jisté, že budou představiteli duchovní správy schváleny. (Upozorňovali jsme na to už v kapitole pojednávající o modlitebních knihách.) Je tedy například otázkou, zda rukopisný překlad díla Dionisia von Luxemburg o životě Antikristově,²⁹⁰ opsaný na přelomu 18. a 19. století, byl skutečně určen k tisku nebo dokonce vytištěn, nebo zda měla latinská cenzurní povolení opsaná v jeho úvodu patrně z německé předlohy sloužit pouze k jeho „legitimizaci“ při případné kontrole ze strany církevní vrchnosti v době, která už příběhům podobného typu příliš nepřála. Naopak je velmi pravděpodobné, že rukopis s názvem „Hystorie o Poczatku Zrustu skaze Wsselykeho Kaczyrztwa Tiechto Wiekuw Sepsana w Latinske Rzeczy od Florymunda Remunda Krale Franczkeho prjy Komorzie Burdugalský Raddie. Nynj ku potiessenj Wssech Czeskeho Gazyka Milownikuw y take K Naprawenj a Oswietlenj w prawdie Ka tholycke Blaud w Czeskem Gazyku wydana Od Knieze Magistra Thomasse Gelynka Poet[ae] Laureato, Fararze Miasta Daczicz, Letha 1680.“²⁹¹ tj. český překlad spisu Florimonda de Remond *Histoire de la naissance, progrès et décadence de l'herésie de ce siècle*, pořízený Tomášem Bernardem Ignácem Jelínkem (1640–1687), skutečně byl určen k vytištění.²⁹²

5.6.5 Předlohy tisku

Velkým přínosem pro studium raněnovověké češtiny by samozřejmě bylo, kdyby se zachovaly rukopisné předlohy alespoň některých tiskem vydaných děl, které by umožnily provést jazykové srovnání s výsledným tiskem a alespoň trochu tak vnést světlo do nejistoty, co z výsledné jazykové podoby raněnovověkého tištěného textu je dílem autora a co tiskařského pomocníka, tiskárenského korektora či nakladatele. Bohužel, ani *Repertorium* nám v této situaci příliš nepomůže. Vyskytují se v něm sice sporadicky rukopisy, který sloužily s větší či menší jistotou jako tisková předloha,²⁹³ jen malá část z nich je však

²⁹⁰ Rukopis nadepsaný „We Gmenu Nasseho Pána Ježisse Krysta Kniha, genž obsahuje w sobie dukladne historiczke popsanej o budaucznych wieczy swieta tohotož, wzlasstnie o žiwobitj a Ukrutnym pronasledowanj Anty=Krista“ (Repertorium č. 1668), který je s největší pravděpodobností českým překladem či úpravou některého z vydání tisku Dionysia von Luxemburg *Leben Antichristi, oder außführliche, gründliche und historische Beschreibung von den zukünfftigen Dingen der Welt* (1. vydání Frankfurt, 1682, 2. vydání Frankfurt, 1683).

²⁹¹ Repertorium č. 95.

²⁹² Srov. jinou, zkrácenou verzi překladu téhož díla pořízenou Antonínem Fišerem a vydanou pod názvem *Husitského v Čechách kacířství, zrustu a pádu vejtah* (Praha, [1777], Knihopis 14 810).

²⁹³ Např. německá modlitební kniha „Geistliches Verstöhn=Opfer. Oder Beicht und Com[m]union Buch Vor, bey, Vnd Nach der Beicht und H[eiligen] Abendmahl. Nebenst Einem Unterrichts, Wie man[n] sich Vor und nachgehends Zu Verhalten. Sambt Vorgesetzter Prüfung, nach den X. Gebotten. Wie auch Etlichen sSchönen

jazykově česká. Navíc se obvykle jedná o rukopisy ze samého konce sledovaného období. Jsou to třeba autografy a čistopisy rozsáhlé práce o historii Hradce Králové od Františka de Paula Švendy, pocházející z přelomu 18. a 19. století: právě ty by si ale nepochybně zasloužily bližší prozkoumání (např. z hlediska pravopisu autografů, jazykových oprav, které prováděl Švenda v textech čistopisů, jazykových, kompozičních i jiných rozdílů mezi autografem, čistopisem a tiskem, cenzurních oprav apod.).²⁹⁴ Kromě toho se sporadicky v *Repertoriu* vyskytují rukopisy či tisky s opravami a doplňky svědčícími o tom, že může jít o studijní exemplář k připravovanému dalšímu vydání, jež se však z nějakého důvodu neuskutečnilo nebo z něj není znám žádný exemplář. Příkladem takového rukopisu je opis 2. části kancionálu *Geistreiche Gesänge und Lieder auf alle Sonntags Evangelien und Episteln so in dem Christlichen Jahre enthalten seyn* (Svídnice, 1725),²⁹⁵ příkladem tisku pak exemplář díla Bedřich Bridela *Jiskra slávy svato-prokopské v veliké pustině zřícenin kláštera Sázavského přes dvě stě let skrytá* (Praha, 1699, Knihopis 1343) opatřený latinskými faktografickými doplňky a českými jazykovými a stylistickými korekturami (např. „Hyerosolymitánského“ na „Jerusalemskeho“, z „Ssteyermarck“ na „Sstirsko“, „berlu“ na „žezlo“ nebo „Medykamenty“ na „leky“) a opravami tiskových chyb a gramatických nesrovnalostí z pera P. Valentina Weidnera.²⁹⁶

5.7 „Tekutý text“²⁹⁷

Do kapitoly pojednávající o vztazích mezi tisky a rukopisy v raném novověku by dále patřil i oddíl, který by se zabýval jevem, jemuž navrhuje říkat „tekutý text“ či „tvůrčí tradice“. Máme na mysli situaci, k níž zcela zjevně dochází například u již zmiňovaných modlitebních knih (viz kapitolu 4.3.1) – rukopisné texty se svými tituly hlásí k textům tištěným, velmi často jde však pouze o užití tohoto názvu jako „osvědčené značky“ či snad jakéhosi označení žánru. Je pravděpodobné, že zacházení s jednotlivými texty je v tomto případě podobné, jako bylo obvyklé ve středověku: písař může kombinovat různé zdroje a výsledku přiřadit některý z osvědčených názvů, může převzít text z jednoho zdroje a opatřit ho názvem dle svého uvážení, může text zkracovat či rozšiřovat apod. Jde vlastně o období středověkého přístupu písařů k opisovaným textům. Či, viděno z jiné strany, jev typický pro lidovou kulturu, kterou Burke charakterizuje jako „zásobnici žánrů, ale také, při bližším pohledu, jako zásobnici forem (schémat, motivů, témat, výrazů)“, neboť, jak píše dále, „lidové písně a vyprávění, lidové hry a tisky musí být nahlíženy jako kombinace elementárních forem, jako permutace prvků více či méně šablonovitých.“²⁹⁸ V tomto ohledu jsou, domníváme se, rukopisné modlitební knihy podobnou součástí lidové kultury, jako Burkem zmiňovaná lidová hudba:

Regeln, welche Ein Geist täglich bedenken, Vnd nach denselben Zu Leben sich Befleißigen solle Auffgesetzt Vnd Verfertiget Von. M. Georg Daniel Esenwein S[acro]S[anctae] Theol[ogiae] Stud[enti]. Anno Christi 1705.“, na jejímž titulním listu je vlastnoruční poznámka písaře a autora „In druck gegeben An[n]o 1711.“ (Repertorium č. 1770).

²⁹⁴ Viz Repertorium č. 904–907 a 914–920.

²⁹⁵ Repertorium č. 129.

²⁹⁶ Repertorium č. 227.

²⁹⁷ Jaroslav Kolár za „tekutý“ text označuje tiskovou tradici lidového čtení zahrnující jak hlubší, dějově a kulturněhistoricky důležitější varianty, tak drobné, nezáměrné tiskové odchylky (KOLÁR, 2000, s. 299).

²⁹⁸ BURKE, 2005, s. 141.

na jednu stranu se jednotlivé (i na první pohled stejné) exempláře od sebe liší, jsou variacemi určitého tématu, objevují se v množství verzí, na druhou stranu jsou si i zdánlivě různé exempláře podobné, jsou kombinacemi „prefabrikovaných“ motivů. Proto, u lidových melodií stejně jako modlitebních knih, je v případech, že dvě melodie / knihy obsahují několik stejných prvků, často nemožné určit, zda se jedná o stejnou melodii / knihu, či nikoli: „přecházejí jedna do druhé a nelze přesně zjistit, kolik jich ve skutečnosti existuje“.²⁹⁹ Možná by proto nebylo zcela nezajímavé podívat se na rukopisné (a snad i na tištěné) modlitební knihy nebo třeba tištěné i rukopisné duchovní písně raného novověku z tohoto hlediska a provést podobnou jazykovou, motivickou a kompoziční analýzu, jakou naznačuje Burke pro lidové balady, pohádky a další výtvořiny lidové slovesnosti.³⁰⁰ I když jde totiž z hlediska „velké“ literatury o pouhé varianty, nelze je jen proto považovat za bezcenné: jsou, podobně jako improvizace lidových zpěváků a vypravěčů, výsledkem selekce a kombinace prvků, přičemž toto kombinování prvků a jejich přizpůsobování novým kontextům není jen mechanický proces, je to i akt tvoření.³⁰¹ Podobně Burke navrhuje pohlížet i na kázání určená lidu jako na druh lidového umění, používajícího stereotypní motivy či témata (převzaté z různých příruček pro kazatele);³⁰² tento návrh by však patrně nebylo vzhledem k nedostatku dochovaných rukopisů (viz kapitola 4.3.2.1) na materiálu *Repertoria* možné ověřit.

6 Závěr

V předmluvě k této studii jsme slibovali zabývat se třemi různými okruhy problémů: (1) přehledně shrnout, jaké rukopisy jsou registrovány v *Repertoriu* a kde vidíme důvody tohoto a ne jiného stavu, (2) zamyslet se nad nejvhodnějšími metodologickými přístupy k tomuto materiálu tak, aby byly co nejlépe využity jeho vyprávěcí schopnosti, a (3) nakonec zúžit svůj pohled na diachronní bohemistiku, především lingvistickou, a naznačit, pro které směry bádání je materiál *Repertoria* vhodný.

Zjistili jsme, že převážná většina rukopisů obsažených v *Repertoriu* spadá do sféry malé, lidové kultury: byly sepsány příslušníky nižších vrstev nebo jim byly určeny nebo jimi byly recipovány. Rukopisy určené vzdělané elitě jsou v muzejních sbírkách obsaženy spíše výjimečně, především tehdy, byly-li do nich inkorporovány knihovny zrušených klášterů. Navíc bývají tyto rukopisy jen zřídka psány česky, pro diachronní výzkum češtiny mají tedy jen malý význam.

Proto se domníváme, že při zkoumání většiny rukopisů *Repertoria* je užitečné přihlížet ke specifickým lidové kultury, způsobům jejího šíření a předávání a jejím vztahům ke kultuře

²⁹⁹ Srov. BURKE, 2005, s. 141–142. Autor tuto tezi nejprve prezentuje na příkladu lidových melodií, poté však od hudby přechází k textům, neboť se domnívá, že „v orální tradici se texty chovají obdobně jako melodie; stejný text je jiný a různé texty jsou stejné“. Podle našeho názoru tomu tak v některých případech je i v lidové tradici rukopisné.

³⁰⁰ BURKE, 2005, s. 142–150, 153–158. Jaroslav Kolár přirovnává textové varianty knížek lidového čtení k variabilitě folklorní písně (KOLÁR, 2000, s. 298).

³⁰¹ BURKE, 2005, s. 162. Ostatně, jak sám Burke dále podotýká (s. 163), z hlediska opakování, frází, motivů, schémat a variací by bylo možno analyzovat všechna umělecká díla; rozdíl mezi formami učenecké a lidové kultury tedy není rozdíl druhu, ale rozdíl stupně.

³⁰² BURKE, 2005, s. 150–151.

elitní, a to nejen při bádání zaměřeném etnologicky a historicky, ale i lingvisticky a literárně historicky. Výzkum těchto textů, a to i lingvistický, by pak bylo vhodné zahrnout do širšího rámce zkoumání historickoantropologických (ať už pojatých jako samostatná disciplína, nebo začleněných do historicky orientované vědy o kultuře), aby bylo možno na jednu stranu využívat jejich poznatků a metod pro explikaci výsledků lingvistického výzkumu a na druhou stranu aby jejich výzkumy mohly být o výsledky lingvistického výzkumu obohacovány.

Z hlediska bohemistického jsme pak největší možnosti využití materiálu obsaženého v *Repertoriu* zjistili v oblasti zkoumání vývoje pravopisu (zejména vztahu tiskařského a písařského úzu v raném novověku, ale také pravopisných tendencí projevujících se na prahu národního obrození), dále pak v oblasti výzkumu onomastického, hláskoslovného, gramatického, lexikálního, stylistického i sociolingvistického. Tyto oblasti výzkumu nejsou, snad až na historickou stylistiku a sociolingvistiku, nijak nové či málo rozvinuté – co je dosud téměř neznámé, je jazyk rukopisů *Repertoria*, na který by měly být aplikovány. Je to především barokní jazyk úřední a dále jazyk stylově nižší vyprávěcí, lyrické i naučné prózy. Jazyk, který používaly nepříliš vzdělané, nižší vrstvy obyvatel při svých písemných projevech – tedy jejich pojetí jazyka spisovného, v němž se mísí prvky starší spisovné tradice (ať už proto, že ji písař znal z vlastní četby, či proto, že opisoval nebo adaptoval starší text) s jevy hovorovými a nářečními. Jazyk, o které dosud téměř nic nevíme – a to by *Repertorium* mohlo pomoci změnit.

7 Literatura

Zmiňujeme zde pouze literaturu citovanou přímo v této studii; literaturu použitou při sestavování *Repertoria* viz v úvodní části jeho I. i II. dílu.

- BARTOŠ, 1926–1927: BARTOŠ, František Michálek. *Soupis rukopisů Národního musea v Praze*. Praha: Melantrich, 1926–1927.
- BARTOŠ, 1952: BARTOŠ, Jaroslav (ed.). *Loutkářské hry českého obrození*. Praha: Československý spisovatel, 1952.
- BAŠTECKÁ, 1999: BAŠTECKÁ, Lydia. Farní a kněžské knihovny koncem 18. století na Náchodsku na příkladu Hronova. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 346–355.
- BLAHOSLAV, 1991: BLAHOSLAV, Jan. *Gramatika česká Jana Blahoslava*. ČEJKA, Mirek; ŠLOSAR, Dušan; NECHUTOVÁ, Jana (eds.). Brno: Masarykova univerzita, 1991.
- BERGER, 1999: BERGER, Tilman. Užívání češtiny jako úředního jazyka v druhé polovině 18. století na příkladě města Chrudimě. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 43–78.
- BERGER, MALÝ, 2005: BERGER, Tilman; MALÝ, Tomáš (eds.). „*Historia Chrudimska w niź se wipisuge počátek Města Chrudimě...*“ Chrudim: Regionální muzeum v Chrudimi, 2005.
- BOBOWSKI, 1999: BOBOWSKI, Kazimierz. Kultura písma ve slezsko-východočeském pohraničí v 18. a na počátku 19. století. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 383–395.
- BOČKOVÁ, 1999: BOČKOVÁ, Hana. K tak zvané Stoveršové marokánské písni. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 241–246.
- BOHATCOVÁ, 1990: BOHATCOVÁ, Miriam, a kolektiv. *Česká kniha v proměnách staletí*. Praha: Panorama, 1990.
- BOUCHAL, 1999: BOUCHAL, Hynek. Ničení knih v Koniášových textech. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 103–114.
- BURKE, 2005: BURKE, Peter. *Lidová kultura v raně novověké Evropě*. Praha: Argo, 2005.
- BURKE, 2006: BURKE, Peter. *Wörter machen Leute. Gesellschaft und Sprachen im Europa der frühen Neuzeit*. Berlin: Verlag Klaus Wagenbach, 2006.

- CASSIRER, 1996: CASSIRER, Ernst. *Filosofie symbolických forem I, II*. Praha: OIKOYMENH, 1996.
- CHARTIER, 1987: CHARTIER, Roger. *Lectures et lecteurs dans la France d'Ancien Régime*. Paris: Seuil, 1987.
- ČEJKA, 1999a: ČEJKA, Mirek. Srovnání Devotyho opisu *Loutny české* Adama Michny z Otradovic s původním tiskem. In ZAND, Gertraude; HOLÝ, Jiří (eds.). *Tschechisches Barock: Sprache, Literatur, Kultur = České baroko: Jazyk, literatura, kultura*. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, New York, Paris, Wien: Lang, 1999, s. 21–32.
- ČEJKA, 1999b: ČEJKA, Mirek. Rukopisný sborníček Matěje Devotyho z roku 1666. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 34–42.
- ČERNÝ, 1996: ČERNÝ, Václav. *Až do předsíně nebes*. Praha: Mladá fronta, 1996.
- ČORNEJOVÁ, 2002: ČORNEJOVÁ, Ivana. *Tovaryšstvo Ježíšovo. Jezuité v Čechách*. Praha: Hart, 2002, 2. vyd.
- ČORNEJOVÁ, 2005: ČORNEJOVÁ, Michaela. Ke grafice bohemik X.–XII. století. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity A 53*, 2005, s. 137–145.
- DOLEŽALOVÁ, 1999: DOLEŽALOVÁ, Markéta. Jezuitská cenzura v *Kalendáři historickém* Daniela Adama z Veleslavína. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 356–363.
- DUCREUX, 1994a: DUCREUX, Marie-Elizabeth. Kniha a kacířství, způsob četby a knižní politika v Čechách 18. století. In *Česká literatura doby baroka. Sborník příspěvků k české literatuře 17. a 18. století*. Literární archiv, ročník 27, 1994, s. 61–87.
- DUCREUX, 1994b: DUCREUX, Marie-Elizabeth. Livres d'hommes et de femmes, livres pour les hommes et pour les femmes. Réflexions sur la littérature de dévotion en Bohême au XVIIIe siècle. In PÁNEK, Jaroslav; POLÍVKA, Miloslav; REJCHRTOVÁ, Noemi (eds.). *Husitství – reformace – renesance. Sborník k 60. narozeninám Františka Šmahela*. Praha: Historický ústav, 1994, s. 915–945.
- FIALOVÁ a kol., 1998: FIALOVÁ, Ludmila, a kol. *Dějiny obyvatelstva českých zemí*. Praha: Mladá fronta, 1998.
- FIDLEROVÁ, 2000: FIDLEROVÁ, Alena. *Jan Klatovský: Fundaci aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice*. Diplomová práce, FF UK Praha, 2000.
- HÁSEK a kol., 2003: HÁSEK, Václav, a kol. *Učebnice starých textů k výuce v kurzech ČGHSP i pro samouky*. Praha: Česká genealogická a heraldická společnost, 2003.

- HANZAL, 1971: HANZAL, Josef. Vzdělanost a lidová osvěta v počátcích národního obrození. *Sborník historický 18*, Praha: Academia, 1971, s. 39–69.
- HANZAL, 1972: HANZAL, Josef. Nižší školy v Čechách v 17. a 18. století. *Muzejní a vlastivědná práce*, roč. 10, 1972, s. 152–170.
- HANZAL, 1987: HANZAL, Josef. *Od baroka k romantismu. Ke zrození novodobé české kultury*. Praha: Academia, 1987.
- HLAVÁČEK, KAŠPAR, NOVÝ, 1997: HLA VÁČEK, Ivan; KAŠPAR, Jaroslav; NOVÝ, Rostislav. *Vademecum pomocných věd historických*. Jinočany: H&H, 1997, 3. vyd.
- HOLUBOVÁ, 2001: HOLUBOVÁ, Markéta. „Duchovní pokládek duše křesťanské“ aneb Co vyprávějí rukopisné modlitební knížky 18. a 19. století. *Kuděj 2001/2*, s. 33–41.
- HORSKÝ, 2005: HORSKÝ, Jan. Problém hodnotových orientací při studiu lidové kultury. In NEŠPOR, Zdeněk R. (ed.). *Mezi náboženstvím a politikou. Lidová kultura raného novověku*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2005, s. 11–24.
- JÍLEK-OBERPFALCER, 1935: JÍLEK-OBERPFALCER, František. *Jazyk knih černých, jinak smolných*. Praha: Česká akademie, 1935.
- KALISTA, 1940: KALISTA, Zdeněk (ed.). *Truhlice písní. Poesie českých písmáků XVII.–XVIII. století: Lukáše Volného, Jiřího Volného a Františka Jana Vaváka*. Praha: Novina, 1940.
- KALISTA, 1941: KALISTA, Zdeněk (ed.). *České baroko*. Praha: Evropský literární klub, 1941.
- KAŠPAR, 1975: KAŠPAR, Jaroslav. *Úvod do novověké latinské paleografie se zvláštním zřetelem k českým zemím. 1. svazek – textová část*. Praha: SPN, 1975.
- KNEIDL, 1989: KNIEDL, Pravoslav. *Z historie evropské knihy. Po stopách knih, knihtisku a knihoven*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1989.
- Knihopis: TOBOLKA, Zdeněk Václav; HORÁK, František (eds.). *Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století*. Praha: Knihkupectví Fr. Topiče, Komise pro knihopisný soupis československých tisků, Nakladatelství Československé akademie věd, Academia, 1925–1967.
WIŽDÁLKOVÁ, Bedřiška; URBÁNKOVÁ, Emma. *Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století. Dodatky*. Praha: Národní knihovna, 1994–.
Knihopis Digital [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihopis.cz/>>.
- KOBLÍŽEK, 1999: KOBLÍŽEK, Vladimír. Český venkov a kniha. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s.93–102.
- KOLÁR, 1960: KOLÁR, Jaroslav. *Česká zábavná próza 16. století a tzv. knížky lidového čtení*. Rozpravy Československé akademie věd 70,

- Řada společenských věd, sešit 11. Praha: Nakladatelství ČSAV, 1960.
- KOLÁR, 1967: KOLÁR, Jaroslav. „Pamětná knížka“ Jana Rakovnického z let 1575–1605 a české paměti 16.–17. století. *Listy filologické* 90, 1967, s. 394–403.
- KOLÁR, 1999a: KOLÁR, Jaroslav. Ze vztahů mezi lidovou, pololidovou a náročnou literaturou v 16. století. In KOLÁR, Jaroslav. *Návraty bez konce. Studie k starší české literatuře*. Brno: Atlantis, 1999, s. 208–222.
- KOLÁR, 1999b: KOLÁR, Jaroslav. Labyrint jako modelové dílo literární práce J. A. Komenského. In KOLÁR, Jaroslav. *Návraty bez konce. Studie k starší české literatuře*. Brno: Atlantis, 1999, s. 250–255.
- KOLÁR, 1999c: KOLÁR, Jaroslav. Mezi kronikářstvím a zábavnou prózou. Třeboňské paměti Vavřince Benedikta Mecera. In KOLÁR, Jaroslav. *Návraty bez konce. Studie k starší české literatuře*. Brno: Atlantis, 1999, s. 256–270.
- KOLÁR, 2000: KOLÁR, Jaroslav. *Tři knížky lidového čtení: Meluzína, Magelona, Jenovefa*. Praha: Lidové noviny, 2000.
- KOMENSKÝ, 1978: KOMENSKÝ, Jan Amos. Labyrint světa a ráj srdce. KOLÁR, Jaroslav (ed.). In *DÍLO Jana Amose Komenského 3*. Praha: Academia, 1978, s. 265–412.
- KOPECKÝ, 1997: KOPECKÝ, Milan. *Slovesnost českého baroka*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1997.
- KOŘÍNEK, 2000: KOŘÍNEK, Jan. *Staré paměti kutnohorské*. STICH, Alexandr; LUNGA, Radek (eds.). Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000.
- KRAMERIUS, 1988: KRAMERIUS, Václav Rodomil. *Knížky lidového čtení*. HAUSENBLAS, Ondřej; JANÁČKOVÁ, Jaroslava; KUSÁKOVÁ, Lenka (eds.). Praha: Odeon, 1988.
- KUČERA, 1980: KUČERA, Karel. *Jazyk českých spisů J. A. Komenského*. Praha: Univerzita Karlova, 1980.
- KUŠNIRÁKOVÁ, 2005: KUŠNIRÁKOVÁ, Ingrid. Formovanie ľudovej zbožnosti uhorských katolíkov v 17. storočí. In NEŠPOR, Zdeněk R. (ed.). *Mezi náboženstvím a politikou. Lidová kultura raného novověku*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2005, s. 50–60.
- KUZMIN, 1981: KUZMIN, Michail Nikolajevič. *Vývoj školství a vzdělání v Československu*. Praha: Academia, 1981.
- KVAPIL, 2001: KVAPIL, Jan. *Ze Zahrádky do Zahrady aneb Od Hortulu animae k Štěpné zahradě Martina z Kochemu*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2001.
- LENDEROVÁ, 2007: LENDEROVÁ, Milena. *Sociální a kulturní funkce francouzštiny ve společnosti českých zemí v období „mezi časy“*. Přednáška na kolokviu Post tenebras spero lucem?, Praha 17.–19. září 2007.
- LENHART, 2003: LENHART, Václav Eliáš. *Zkušené naučení k velmi potřebnému již za našich časů osetí lesův, ku kterémuž ještě jiná velmi užitečná naučení o povinnostech myslivce lesův dle zkušenosti dokonale hledícího přidána jsou*. RAKUŠAN, Ctirad; STICH,

- Alexandr; HON, Jan (eds.). Praha: Česká zemědělská univerzita, Lesnická fakulta; Univerzita Karlova, Filozofická fakulta; Ústav pro hospodářskou úpravu lesa Brandýs nad Labem, 2003.
- LEVÝ 1, 1996: LEVÝ, Jiří. *České teorie překladu 1. Vývoj překladatelských teorií a metod v české literatuře*. Praha: Ivo Železný, 1996, 2. vyd.
- MALICKI, 1999: MALICKI, Jarosław. Ke zprávám o Slezsku ve východočeských městských kronikách z 18. století. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 79–91.
- MALURA, 1999: MALURA, Jan. Tištěná a rukopisná hymnografická tvorba východních Čech v období baroka. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 181–188.
- MANNI, 2002: MANNI, Giovanni Battista. *Věčný pekelný žalář*. VALÁŠEK, Martin (ed.). Brno: Atlantis, 2002.
- MARTIN Z KOCHEMU, 2007: MARTIN Z KOCHEMU. *Veliký život Pána a Spasitele našeho Krista Ježíše a jeho nejsvětější a nejmilejší matky Marie Panny...* SLÁDEK, Miloš; PEISERTOVÁ, Lucie; BREŇ, Tomáš (eds.). Praha: Argo, 2007.
- MEDICK, 1989: MEDICK, Hans. „Misionare in Ruderboot?“ Ethnologische Erkenntnisweisen als Herausforderung an die Sozialgeschichte. In LÜDTKE, Alf (ed.). *Alltagsgeschichte. Zur Rekonstruktion historischer Erfahrungen und Lebensweisen*. Frankfurt am Main, New York: Campus Verlag, 1989, s. 59–61.
- MIKULEC, 2000: MIKULEC, Jiří. *Barokní náboženská bratrstva v Čechách*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000.
- MOLITOR, SMOLINSKY, 1994: MOLITOR, Hansgeorg; SMOLINSKY, Heribert (eds.). *Volksfrömmigkeit in der frühen Neuzeit*. Münster: Aschendorff, 1994.
- MUCHEMBLED, 1991: MUCHEMBLED, Robert. *Culture populaire et culture des élites dans la France moderne (XVe–XVIIIe siècle)*. Paris: Flammarion, 1991.
- NEŠPOR, 2005: NEŠPOR, Zdeněk R. Předmluva. Náboženství, nebo národ? Interkonfesní spory a sociální rozšiřování národního obrození jako zrcadlo identitní diferenciací v 18. a 19. století. In NEŠPOR, Zdeněk R. (ed.). *Mezi náboženstvím a politikou. Lidová kultura raného novověku*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2005, s. 5–6, 27–49.
- NEŠPOR, 2006: NEŠPOR, Zdeněk R. *Náboženství na prahu nové doby. Česká lidová zbožnost 18. a 19. století*. Ústí na Labem: Albis international, 2006.

- NODL, TINKOVÁ, 2007: NODL, Martin; TINKOVÁ, Daniela (eds.). *Antropologické přístupy v historickém bádání*. Praha: Argo, 2007.
- NOVOTNÝ, 1940: NOVOTNÝ, Miloslav (ed.). *Špalíček písníček jarmarečních*. Praha: Evropský literární klub, 1940.
- NÜNNING, TRÁVNÍČEK, HOLÝ, 2006: NÜNNING, Ansgar; TRÁVNÍČEK, Jiří; HOLÝ, Jiří (eds.). *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno: Host, 2006.
- OPTÁT, 1929: OPTÁT, Beneš. Isagogicon. In KUBÁLEK, Josef; HENDRICH, Josef; ŠIMEK, František (eds.). *Naše slabikáře. Od nejstarší doby do konce století XVIII*. Praha: Státní nakladatelství, 1929, s. 271–290.
- OPTÁT, GZEL, PHILOMATES, 1974: OPTÁT, Beneš; GZEL, Petr; PHILOMATES, Václav. *Grammatyka česká (Die Ausgaben von 1533 und 1588)*. FREIDHOF, Gerd (ed.). Frankfurt am Main: Kubon und Sagner, 1974.
- PETR, 1999: PETR, Stanislav. Rukopisy kláštera obutých augustiniánů-eremitů ve Vrchlabí. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 396–417.
- PETRBOK, 1999: PETRBOK, Václav. Koniášova *Lob-Klingende Harffe des Neuen Testaments* – putování po matných stopách německé hymnografie v Čechách. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 189–206.
- PETRBOK, LUNGA, TYDLITÁT, 1999: PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999.
- PLESKALOVÁ, 1999: PLESKALOVÁ, Jana. K počátkům českého pravopisu. *Listy filologické* 122, 1999, s. 167–175.
- PLESKALOVÁ, 2001: PLESKALOVÁ, Jana. *Stará čeština pro nefilology*. Brno: Masarykova univerzita, 2001.
- PLESKALOVÁ, 2006: PLESKALOVÁ, Jana. Grafická podoba staré češtiny. In KRMÍČKOVÁ, Helena, a kol. (eds.). *Querite primum regnum Dei*. Brno: Matice moravská, 2006, s. 171–179.
- PLESKALOVÁ, KRČMOVÁ, VEČERKA, KARLÍK, 2007: PLESKALOVÁ, Jana; KRČMOVÁ, Marie; VEČERKA, Radoslav; KARLÍK, Petr (eds.). *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky*. Praha: Academia, 2007.
- POKORNÁ, SVATOŠ, 1992: POKORNÁ, Zuzana; SVATOŠ, Martin (eds.). *Bohuslav Balbín a kultura jeho doby v Čechách*. Praha: Památník národního písemnictví, Köln, Weimar, Wien: Böhlau Verlag, 1992.

- PORÁK, 1983: PORÁK, Jaroslav. *Humanistická čeština. Hláskosloví a pravopis*. Praha: Univerzita Karlova, 1983.
- REDFIELD, 1956: REDFIELD, Robert. *Peasant Society and Culture*. Chicago: The University of Chicago Press, 1956.
- ROBEK, 1976: ROBEK, Antonín. *Městské lidové kronikářství na Rychnovsku I*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1976.
- ROBEK, 1978a: ROBEK, Antonín. *Městské lidové kronikářství na Rychnovsku II*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1978.
- ROBEK, 1978b: ROBEK, Antonín. *Lidové kronikářství na Poděbradsku*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1978.
- ROBEK, 1979: ROBEK, Antonín. *Lidové kronikářství na Lounsku*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1979.
- RON, 1999: RON, Vojtěch. Rekognoscace pašijových a velikonočních her v sudetsko-karpatském prostoru. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 276–288.
- RYANTOVÁ, 1999: RYANTOVÁ, Marie. Jan Josef Božan, autor kancionálu *Slaviček rájský*. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 338–345.
- RYBA, 1970–1979: RYBA, Bohumil. *Soupis rukopisů strahovské knihovny Památníku národního písemnictví v Praze*. Praha: Památník národního písemnictví, 1970–1979.
- RYŠAVÁ, 1985: RYŠAVÁ, Eva. Česká kramářská tvorba a František Hais. In HAIS, František. *Vzpomínky pražského písničkáře*. Praha: Odeon, 1985, s. 7–38.
- SCRIBNER, 1996: SCRIBNER, Bob. Introduction. In SCRIBNER, Bob; JOHNSON, Trevor (eds.). *Popular Religion in Germany and Central Europe, 1400–1800*. New York: St. Martin's Press, 1996, s. 1–15.
- SCRIBNER, JOHNSON, 1996: SCRIBNER, Bob; JOHNSON, Trevor (eds.). *Popular Religion in Germany and Central Europe, 1400–1800*. New York: St. Martin's Press, 1996.
- SCHEYBAL, 1991: SCHEYBAL, Josef V. *Senzace pěti století v kramářské písni. Příspěvek k dějinám lidového zpravodajského zpěvu*. Hradec Králové: Kruh, 1991.
- SIEMONS, 2002: SIEMONS, Stefan. *Frömmigkeit im Wandel. Veränderungen in den Formen der Volksfrömmigkeit durch Aufklärung und Säkularisation. Eine Untersuchung zu den Eigenheiten in der Reichsstadt Augsburg und ihrem schwäbischen Umland*. Augsburg: Heimatverein für den Landkreis Augsburg, 2002.
- SLÁDEK, 1995: SLÁDEK, Miloš. *Malý svět jest člověk*. Jinočany: H&H, 1995.
- SMETANA, VÁCLAVEK, 1941: SMETANA, Robert; VÁCLAVEK, Bedřich. *České písně kramářské*. Praha: Svoboda, 1941, 2. vyd.

- SMOLINSKY, 1994: SMOLINSKY, Heribert. Volksfrömmigkeit und religiöse Literatur im Zeitalter der Konfessionalisierung. In MOLITOR, Hansgeorg; SMOLINSKY, Heribert (eds.). *Volksfrömmigkeit in der frühen Neuzeit*. Münster: Aschendorff, 1994, s. 27–35.
- SOCHOROVÁ, 1987: SOCHOROVÁ, Ludmila (ed.). *Sousedské divadlo českého obrození*. Praha: Odeon, 1987.
- SOCHOROVÁ, 1992: SOCHOROVÁ, Ludmila. Stopy českého divadelnictví 17. a začátku 18. století. In POKORNÁ, Zuzana; SVATOŠ, Martin (eds.). *Bohuslav Balbín a kultura jeho doby v Čechách*. Praha: Památník národního písemnictví, Köln, Weimar, Wien: Böhlau Verlag, 1992, s. 235–243.
- SOCHOROVÁ, 1999: SOCHOROVÁ, Ludmila. Východočeský dramatik Jan Karel Killar, „pocitivýho řemesla sladovnickýho“ (K tradicím divadelní kultury východních Čech v 18. století). In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 295–300.
- STICH, 1996a: STICH, Alexandr. Václav Černý a (české) baroko. In ČERNÝ, Václav. *Až do předsíně nebes*. Praha: Mladá fronta, 1996, s. 413–437.
- STICH, 1996b: STICH, Alexandr. *Od Karla Havlíčka k Františku Halasovi*. Praha: Torst, 1996.
- STICH, 1997: STICH, Alexandr. Všechno je jinak a většinou složitě: Jak to skutečně bylo s českým jazykem a literaturou v pobělohorském období. ČULÍK, Jan (ed.). *Britské listy 9* [online], 11. a 12. 9. 1997 [cit. 23. 3. 2008], dostupné z WWW: <<http://www.britskelisty.cz/9709/19970911a.html>> a <<http://www.blisty.cz/files/isarc/9709/19970912e.html#01>>.
- STICH, 1999a: STICH, Alexandr. „Pomsta“ v barokní literatuře pobarokního období. In ZAND, Gertraude; HOLÝ, Jiří (eds.). *Tschechisches Barock: Sprache, Literatur, Kultur = České baroko: Jazyk, literatura, kultura*. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, New York, Paris, Wien: Lang, 1999, s. 251–260.
- STICH, 1999b: STICH, Alexandr. Matouš Konečný a jeho *Kazatel domovní*. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 228–240.
- STICH, 2001: STICH, Alexandr. Jazyková a slovesná kultura v barokních Čechách. In VLNAS, Vít (ed.). *Sláva barokní Čechie*. Praha: Národní galerie v Praze, 2001, s. 235–253.
- SVATOŠ, 1999: SVATOŠ, Martin. Knihy zabavené přičiněním misionáře Antonína Koniáše S. J. na opočenském panství na jaře roku 1733 a jejich čtenáři. In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 364–371.

- SVATOŠ, 2003: SVATOŠ, Martin. Kontrola četby a distribuce náboženských knih při lidových misiích a misijní knížky v 18. století. In ČORNEJOVÁ, Ivana (ed.). *Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci*. Praha: Univerzita Karlova v Praze a Scriptorium, 2003, s. 363–384.
- ŠAFRÁNEK, 1913: ŠAFRÁNEK, Jan. *Školy české. Obraz jejich vývoje a osudů. Sv. I., r. 862–1848*. Praha: Matice česká, 1913.
- ŠKARKA, 1986: ŠKARKA, Antonín. Novost básnického umění Adama Michny z Otradovic. K problematice hodnocení českého literárního baroka. In ŠKARKA, Antonín. *Půl tisíciletí českého písemnictví*. LEHÁR, Jan (ed.). Praha: Odeon, 1986.
- ŠTEJER, 2001: ŠTEJER, Matěj Václav. *Žáček... aneb Výborně dobrý způsob, jak se má dobře po česku psátí neb tisknouti*. NEČAS, Daniel (ed.). Praha: Akropolis, 2001.
- ŠTĚPÁNOVÁ, 1999: ŠTĚPÁNOVÁ, Irena. „Přicházím k tobě, člověče, chci ti pomoci...“ (Lidové léčitelství ve východních Čechách). In PETRBOK, Václav; LUNGA, Radek; TYDLITÁT, Jan (eds.). *Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia konaného 27.–29. 5. 1999 v Rychnově nad Kněžnou*. Boskovice: Albert, 1999, s. 260–268.
- TANNER, 2001: TANNER, Matěj. *Hora Olivetská*. MALURA, Jan; KOSEK, Pavel (eds.). Brno: Host, 2001.
- TINKOVÁ, 2005: TINKOVÁ, Daniela. „Represe lidové kultury“ a „antropologie moci“. Civilizační teorie Roberta Muchembleda v rámci diskusí o konceptu raně novověké „lidové“ kultury ve francouzské historiografii 60.–80. let. In NEŠPOR, Zdeněk R. (ed.). *Mezi náboženstvím a politikou. Lidová kultura raného novověku*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2005, s. 109–124.
- TOBOLKA, 1949: TOBOLKA, Zdeněk. *Kniha. Její vznik, vývoj a rozbor*. Praha: Orbis, 1949.
- VÁCLAVEK, 1950: VÁCLAVEK, Bedřich. *Historie utěšené a kratochvilné člověku všelikého věku i stavu k čtení velmi užitečné. Výbor z české krásné prózy XVI. a XVII. století*. Praha: Svoboda, 1950, 2. vyd.
- VAN DÜLMEN, 2002: VAN DÜLMEN, Richard. *Historická antropologie. Vývoj, problémy, úkoly*. Praha: Dokořán, 2002.
- VAN DÜLMEN, 2006: VAN DÜLMEN, Richard. *Kultura a každodenní život v raném novověku (16.–18. století). III. Náboženství, magie, osvícenství*. Praha: Argo, 2006.
- VANĚK, KROUPA, 2005: *Kutná Hora v době baroka*. VANĚK, Vojtěch; KROUPA, Jiří K. (eds.). Praha: Státní oblastní archiv v Praze – Státní okresní archiv Kutná Hora, Koniasch Latin Press, 2005.
- VAŠICA, 1995: VAŠICA, Josef. *České literární baroko*. Brno: Atlantis, 1995. [Přetisk 1. vyd.: Praha: Vyšehrad, 1938]
- VAŠICA a VAJS, 1957: VAŠICA, Josef; VAJS, Josef. *Soupis staroslovanských rukopisů Národního muzea v Praze*. Praha: ČSAV, 1957.
- VOCELKA, 1997: VOCELKA, Karl. Habsburská zbožnost a lidová zbožnost. (K mnohovrstevnatosti vztahů mezi elitní a lidovou kulturou). *Folia historica Bohemica 18*, Praha: Historický ústav, 1997, s. 225–239.

- VOGLER, 1994: VOGLER, Bernard. Volksfrömmigkeit im Luthertum deutschsprachiger Länder. In MOLITOR, Hansgeorg; SMOLINSKY, Heribert (eds.). *Volksfrömmigkeit in der frühen Neuzeit*. Münster: Aschendorff, 1994, s. 37–48.
- ZUBER, 1987: ZUBER, Rudolf. *Osudy moravské církve v 18. století I*. Praha: Česká katolická charita, 1987.

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav českého jazyka a teorie komunikace
Filologie – český jazyk

Alena Fidlerová

**Raněnovověké rukopisy v českých muzeích
a možnosti jejich využití pro výzkum českého jazyka
a literatury 17. a 18. století**

**Early Modern Manuscripts in Czech Museums
and the Possibilities of Their Utilization in the Research
of the 17th and 18th Century Czech Language and Literature**

Disertační práce

2. část: text *Repertoria rukopisů 17. a 18. století
z muzejních sbírek v Čechách II* (výběr)

vedoucí práce: prof. PhDr. Karel Kučera, CSc.
2008

Prohlašuji, že jsem autorkou výsledného znění textu této části *Repertoria rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách II*. Podrobněji je geneze textu popsána v předmluvách k tomuto i předcházejícímu dílu a v doprovodné studii (1. část této práce).

.....
Alena Fidlerová

Repertorium rukopisů 17. a 18. století
z muzejních sbírek v Čechách

II/1 K–L

Ich rief in meiner Noth den Herrn an, ich
schrie zu meinem Gott, und er hat aus seinem Hei-
ligthum meine Stimme erhört. Psalm.

REPERTORIUM

rukopisů 17. a 18. století
z muzejních sbírek v Čechách

II/1 K–L

Alena Fidlerová
Martina Bekešová
a kolektiv

Tato kniha vyšla s laskavým přispěním Grantové agentury České republiky v rámci projektu *Příprava a vydání Repertoria rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách II (K–O)*, č. 405/05/0449.

Recenzovali:

doc. PhDr. Jaroslav Kolár, CSc.

PhDr. Martin Svatoš, CSc.

Obálka:

Latinský misál z r. 1714, kolorovaná kresba s motivem setkání Ježíše se Samaritánkou u Jákobovy studny (J 4,5–42), kombinovaná technika, p. 231. Památník Mladovožicka, inv. č. 173, Repertorium č. 2811.

Frontispis:

Německá modlitební kniha monogramisty C. J. Z. z r. 1791, celostránková perokresba, f. 80v. České muzeum stříbra v Kutné Hoře, přír. č. 1627/82, Repertorium č. 1906.

Práce na soupisu zahájili:

† Alexandr Stich

Jaromír Linda

Obsah

Předmluva	xi
Seznam muzeí, v jejichž sbírkách nebyly zjištěny rukopisy 17. a 18. století	xiii
Seznam spolupracovníků (dodatek)	xvi
Seznam použité literatury (dodatek)	xvii
Seznam vyobrazení	xix

Muzea – 1. svazek

Kamenice nad Lipou	1
Karlovy Vary	13
Kladno	22
Klatovy	38
Klenčí pod Čerchovem	113
Kolín	115
Kopidlno	139
Kožlany	147
Králíky	148
Kralupy nad Vltavou	167
Kutná Hora	171
Lanškroun	296
Ledeč nad Sázavou	298
Letohrad	313
Liberec	333
Litoměřice	406
Litomyšl	415
Lomnice nad Popelkou	466
Louny	467
Luže (Košumberk)	494
Lysá nad Labem	500

Muzea – 2. svazek

Mariánská Týnice	537
Mariánské Lázně	552
Mělník	558
Městec Králové	560
Milevsko	581
Mladá Boleslav	590
Mladá Vožice	618
Mnichovo Hradiště	620
Most	651
Náchod	690
Nepomuk (Městské muzeum)	733
Nepomuk (Svatojanské muzeum)	737
Netolice	744

Netvořice	767
Nová Paka	771
Nové Strašecí	778
Nový Bydžov	800
Nymburk	830

Předmluva

Po čtyřech letech od vydání I. dílu *Repertoria rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách* předkládá částečně obměněný pracovní tým jeho II. díl (K–O). Většina z toho, co bylo uvedeno v předmluvě I. dílu, zůstává v platnosti i nyní, přesto jsme se nevyhnuli dílčím změnám, jež přinesl zejména zmíněný časový odstup.

Změny personální se dotkly jak vedení týmu (prof. Alexandr Stich zemřel ještě před vytištěním I. dílu, dr. Jaromír Linda, pobývajícím dlouhodobě v zahraničí, se rozhodl věnovat jiným úkolům), tak i rozsáhlé skupiny spolupracovníků: mnozí studenti, kteří se účastnili soupisových prací na I. dílu, již dostudovali a nové pracovní povinnosti jim nedovolily zabývat se nadále soupisem rukopisů. Místo nich přibýlo mnoho nových studentů především z FF UK v Praze, nejčastěji bohemistů, germanistů a historiků (viz doplněk seznamu spolupracovníků).

Metoda práce zůstala beze změn, včetně organizace soupisových prací, struktury zápisu, typu zaznamenávaných údajů apod. Jediným podstatnějším rozdílem oproti I. dílu je fakt, že v bodu IV. d souhrnných informací o muzeu pouze konstatujeme počet starých tisků a prvotisků, nejsou však již vyjmenovávány některé z nich, pozoruhodné samy o sobě nebo díky vlastnickým přípisům. K vypuštění tohoto namátkového seznamu nás vedlo několik důvodů: jednak to byl, zejména u větších muzeí vlastnických stovky či tisíce starých tisků, seznam zákonitě velmi subjektivní a neúplný, jednak byl mnohdy i při vysoké selektivitě velice rozsáhlý a neúměrně prodlužoval zápis o muzeu – navíc o informace, které striktně vzato do soupisu rukopisů nepatří – a jednak pořizování tohoto seznamu značně prodlužovalo a komplikovalo jak samotné práce v muzeích, tak následné korektury, sazbu apod.

Stejně jako v I. dílu jsme se do soupisu snažili zahrnout všechny rukopisy z daného období (příp. jejich opisy atd., viz předmluva k I. dílu) uchovávané v muzejních sbírkách bez ohledu na to, o jaký typ rukopisu se jednalo (tj. i rukopisy archivní či hudební povahy, mapy apod.). Přesto se nám v některých ojedinělých případech nepodařilo tomuto úkolu z různých důvodů plně dostát. Na všechny tyto případy je upozorňováno v rámci souhrnných informací o daném muzeu, ty nejdůležitější z nich bychom však rádi zmínili i zde. Ponecháme-li stranou jednotlivé rukopisy ze sbírek, které jsou z provozních důvodů dočasně částečně nepřístupné (např. sbírka Oblastního muzea v Litoměřicích), pak jde především o rozsáhlé samostatné sbírky hudebnin či archiválií: sbírku hudebnin Vlastivědného muzea Dr. Hostaše v Klatovech (100 kartonů, z nichž nejméně polovina obsahuje notový materiál z konce 18. či poč. 19. stol. či o málo pozdější opisy skladeb z tohoto období), sbírku hudebnin Muzea a galerie v Litomyšli (80 kartonů, nezpracováno a nepřístupně), sbírku hudebnin Oblastního muzea v Mostě (asi 100 kusů podrobně zpracovaných na kartách II. evidence) a pozůstalost a korespondenci Matouše Konečného uloženou v Muzeu Mladoboleslavsko v Mladé Boleslavi (asi 650 kusů, nalezeno v době práce na Repertoriu, v současnosti zpracováváno). Důvodem pro nezařazení těchto sbírek byl jak jejich rozsah (soupis každé z nich by vydal na obsáhlou knihu, při jejich zařazení by v Repertoriu hudebniny a archiválie početně zcela převládly), tak fakt, že jsme se o jejich existenci většinou dozvěděli až v průběhu nebo závěru prací, nebo byly dokonce v této době nově objeveny. V souhrnných informacích o muzeu se proto alespoň snažíme podat podrobnou soubornou informaci o těchto sbírkách včetně odkazů na pomůcky k nim (pokud existují).

V samotném textu soupisu jsme se v zájmu kontinuity a jednotnosti snažili vyhnout zásadnějším změnám oproti I. dílu, a to i v těch případech, kdy dnes už nepovažujeme tehdy zvolené řešení za nejšťastnější. Pouze při bližším určování místních jmen uvádíme z důvodu proběhnuvší správní reformy místo místo jména okresu jméno obce s rozšířenou působností (osrp.). Biblické citáty v rukopisech jsme se podle možnosti snažili určovat; zkratky biblických knih uvádíme podle publikace

---

Vladimíra Kyase *Česká bible v dějinách národního písemnictví* (Praha, 1997), čísla kapitol a veršů podle ekumenického biblického překladu.

Seznamy použité literatury a spolupracovníků neuvádíme z důvodu úspory místa znovu celé, ale jen jako doplněk k seznamům v I. dílu. Kompletně uvádíme seznam muzeí z měst na K–O, ve kterých nebyly zjištěny rukopisy 17. a 18. století.

Zde je však třeba dodat jedno upřesnění: ač má předkládaný II. díl Repertoria na obálce informací, že přináší soupis rukopisů z muzeí měst, jejichž názvy začínají písmeny K–O, ve skutečnosti v něm čtenář najde pouze města na K–N. V muzeích ve městech začínajících písmenem O jsme totiž žádné rukopisy z dané doby nenalezli, proto jsou uvedena pouze v seznamu muzeí nevlastních rukopisy 17. a 18. století, a nikoli v samotném soupisu.

Na závěr jsme stejně jako v I. dílu zařadili obrazovou přílohu, obsahující výběr z nejzajímavějších či výtvarně nejhodnotnějších rukopisů popisovaných v textu; početně je o něco skromnější, což je dáno celkově nižším počtem muzeí ve II. dílu (39 oproti 55 muzeím v dílu I.).

Na závěr je naší milou povinností poděkovat všem těm, kdo nám při časově náročné a organizačně složité práci na Repertoriu pomáhali. Kdybychom je měli všechny uvést jménem, byl by to seznam velmi dlouhý a vystavovali bychom se nebezpečí, že někoho nedopatřením opomeneme. Proto bychom chtěli na tomto místě vyslovit společný obrovský dík nejen knihovníkům, archivářům či historikům navštívených muzeí, ale i všem dalším jejich zaměstnancům, kteří nám věnovali svůj čas, obětavě pro nás vyhledávali požadované rukopisy a byli nám kdykoli nápomocni radou i poučením. Bez jejich spolupráce by Repertorium nikdy nevzniklo. Náš dík patří rovněž odborníkům, s nimiž jsme konzultovali hojně problémy a nejasnosti: Mgr. Olze Sixtové (hebrejšтина), Mgr. Marku Janosikovi-Bielskému (hudebniny), Mgr. Daně Boudové (výtvarná výzdoba), Mgr. Martině Jeránkové (erby), Mgr. Jiřímu Pavlíkovi, Ph.D. (řečtina) a PhDr. Václavu Čermákovi, Ph.D. (církevní slovanština). Mgr. Marcovi Niubó děkujeme za rešerši v katalozích hudebnin uložených v Národní knihovně v Praze. Zavázáni jsme rovněž těm, kdo se podíleli na konečných úpravách textu: za korektury latinských a německých citátů děkujeme PhDr. Šárce Zikánové, Ph.D., Mgr. Barboře Hanzové a Kateřině Rysové, za dohledávání geografických informací a konzultace v otázkách právních a správních dějin Mgr. Janu Andrlemu. Dále bychom chtěli poděkovat těm, kdo se technicky podíleli na vzniku knihy: fotografovi Mgr. Martinu Štěrbovi, sazeči Mgr. Romanu Langovi a korektorkám Markétě Betlachové, Magdaleně Fottové a Petře Strouhalové. Děkujeme rovněž doc. PhDr. Jaroslavu Kolárovi, CSc., a PhDr. Martinu Svatošovi, CSc., za nezištnou ochotu k zrecenzování i tohoto II. dílu. V neposlední řadě pak chceme upřímně poděkovat všem studentům a dalším spolupracovníkům, kteří s námi jezdili po celých Čechách a trávili dny a týdny v muzeích nad zaprášenými a mnohdy nečitelnými knihami.

*Alena Fidlerová
Martina Bekešová*

Seznam muzeí, v jejichž sbírkách nebyly zjištěny rukopisy 17. a 18. století

Kačina u Kutné Hory – Muzeum českého venkova
Kadaň – Městské muzeum a galerie Kadaň
Hrad Kámen, příspěvková organizace
Kamenický Šenov – Sklářské muzeum
Karlovy Vary – Jan Becher Museum
Karlovy Vary – Muzeum Zlatý klíč
Karlovy Vary-Dvory – Sklářské muzeum MOSER, a. s.
Karlovy Vary – Galerie umění
Karlštejn – Muzeum betlémů
Karlštejn – Muzeum voskových figurín
Kasejovice – Muzeum v bývalé židovské synagoze
Kašperské Hory – Muzeum motocyklů a expozice české hračky
Kašperské Hory – Muzeum Šumavy Kašperské Hory
Kladno – Muzeum strojíren Poldi
Kláštepec nad Ohří – Muzeum českého porcelánu
Koloveč – Muzeum techniky a řemesel
Komárov – Železářské a slévárenské muzeum
Kosmonosy – Altamira – archeologický skanzen
Kostelec nad Černými Lesy – Muzeum hrnčířství
Kouřim – Muzeum Kouřimska v Kouřimi
Kouřim – Muzeum lidových staveb v Kouřimi
Králíky-Prostřední Lipka – Vojenské muzeum Králíky
Krásná Lípa – Muzeum Českého Švýcarska
Krásno – Hornické muzeum Krásno
Kravaře u České Lípy – Expozice lidového bydlení
Kristiánov – Památník sklářství v Jizerských horách
Krupka – Muzeum Krupka
Křečovice – Národní muzeum – České muzeum hudby – Muzeum Antonína Dvořáka – Památník Josefa Suka
Kublov – Pamětní síň J. L. Zvonaře
Kuks – Expozice Farmaceutického muzea
Kutná Hora – Galerie Felixe Jeneweina města Kutné Hory
Kutná Hora – Muzeum alchymie
Kutná Hora – Philip Morris ČR, a. s. – Muzeum tabáku
Lány – Pamětní síň dr. Alice Masarykové a ČSČK
Lány – Muzeum T. G. Masaryka v Lánech
Lázně Bělohrad – Fričovo muzeum
Lázně Bělohrad – Středisko městské kultury Lázně Bělohrad – Památník K. V. Raise
Lenora – Sklářské muzeum
Lešany u Týnce nad Sázavou – Vojenské technické muzeum VHÚ Praha
Letohrad – Muzeum řemesel Nový Dvůr Letohrad
Lhota – Regionální muzeum a galerie Křivoklátska
Lhotka u Mělníka – Regionální muzeum Mělník – Skalní byt

Liběchov – Národní muzeum – Náprstkovo muzeum – zámek Liběchov
Libice nad Cidlinou – Pamětní síň Slavníkovské Libice
Libuň – Památník Františka Kavana
Lidice – Lidická galerie
Lipnice nad Sázavou – Památník Jaroslava Haška
Lišov – Muzeum historických hracích strojů
Liteň – Muzeum Svatopluka Čecha
Litoměřice – Bývalý jezuitský kostel Zvěstování Panny Marie
Litoměřice – Galerie a muzeum litoměřické diecéze
Litoměřice – Máchova světnička
Litoměřice – Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích
Litomyšl – Dům U Rytířů
Litomyšl – Rodný byt Bedřicha Smetany
Litomyšl – Muzeum antického sochařství a architektury
Litomyšl – Portmoneum
Louny – Galerie Benedikta Rejta
Louňovice pod Blaníkem – Národní muzeum – Historické muzeum – Expozice oddělení starších českých dějin
Luby – Muzeum hudebních nástrojů
Lužná u Rakovníka – Železniční muzeum ČD Lužná u Rakovníka
Malá Skála – Boučkův statek – skanzen
Malé Svatoňovice – Muzeum bratří Čapků
Mariánské Lázně – Anglikánský kostel
Mariánské Lázně – Památník Fryderyka Chopina
Máslovice – Malé máslovické muzeum másla
Miletín – Památník Karla Jaromíra Erbena
Mírotice – Památník Mikoláše Alše a Matěje Kopeckého v Míroticích
Miřetice u Hlinska – NKP Pietní území Ležáky
Mladá Boleslav – Škoda Auto Muzeum
Most – Galerie výtvarného umění v Mostě
Možděnice – Soubor lidových skladeb Vysočina – Možděnice
Náchod – Galerie výtvarného umění v Náchodě
Nejdek – Národopisné muzeum v Nejdku
Nelahozeves – Národní muzeum – České muzeum hudby – Památník Antonína Dvořáka
Nezabudice – Síň Jaroslava Fraňka
Nové Město nad Metují – Galerie Zázvorka
Nové Město nad Metují – Městské muzeum Nové Město nad Metují
Nové Město pod Smrkem – Městské muzeum
Nový Bor – Sklářské muzeum
Nový Drahov – Národní přírodní rezervace SOOS
Nový Knín – Hornické muzeum Příbram – pobočka Mincovna Nový Knín
Nový Oldřichov – Hasičské historické muzeum
Nučice – Místní muzeum
Obrataň – Muzeum izolátorů a bleskojistek
Obříství – Památník Bedřicha Smetany
Obříství – Památník Svatopluka Čecha
Ondřejov – Astronomické muzeum Vojtěcha Šafaříka

Opočno – Městský úřad Opočno – odbor kultury
Osice – Památník Františka Škroupa
Hrad Ostroh (Seeberg)
Ostrov nad Ohří – Letohrádek Ostrov
Ostředek – Památník Svatopluka Čecha

Seznam spolupracovníků

(dodatek, ostatní viz I. díl)

AJ	Andrle Jan, Mgr., student FF UK Praha, historie, a postgraduální student FPR ZČU, historie práva
BeM	Betlachová Markéta, studentka FF UK Praha, ČJL
BkM	Bekeš Martin, strojník
DE	Davidová Eliška, studentka FF UK Praha, ČJL
DZ	Daňhelková Zuzana, studentka FHS UK Praha
FE	Flanderková Eva, studentka FF UK Praha, ČJL
FJ	Fialová Jana, studentka FF UK Praha, ČJL
FM	Fottová Magdalena, studentka FF UK Praha, ČJL–hebraistika
GrM	Gromová Marie, studentka FF UK Praha, ČJL
HB	Hanzová Barbora, studentka FF UK Praha, ČJL–latina
HO	Hromadová Olga, studentka FF UK Praha, ČJL–němčina
HZ	Hajíčková Zuzana, studentka FF UK Praha, ČJL–němčina
JH	Jiráková Helena, absolventka FPE ZČU, český jazyk–výtvarná výchova
JiJ	Jirsák Jakub, student Vyšší odborné školy informačních služeb Praha
KaM	Kazdová Miroslava, studentka FF UK Praha, ČJL
KeA	Kejdanová Alena, studentka FF UK Praha, ČJL
KoŠ	Kořínková Šárka, studentka FF UK Praha, ČJL–historie
KP	Karásková Petra, studentka PedF UK Praha, čeština–francouzština–angličtina, a FF UK Praha, komparatistika
KT	Kabátová Tereza, studentka FF UK Praha, ČJL
LoR	Lomičková Radka, Mgr., postgraduální studentka FF UK Praha, historické vědy
MaL	Malinová Lucie, studentka FF UK Praha, ČJL
MF	Martínek František, student FF UK Praha, ČJL–němčina
MI	Marešová Ina, studentka FF UK Praha, ČJL–němčina
NeO	Nejedlý Ondřej, student PřF UK a FF UK Praha, zeměpis–dějepis
PaL	Paukertová Lucie, studentka FF UK Praha, ČJL
PJ	Pokluda Jiří, student Gymnázia Vítkov
PrH	Prokšová Hana, studentka FF UK Praha, ČJL–estetika
PT	Pavlíček Tomáš, student FF UK Praha, ČJL–historie
ŘJ	Říha Jakub, student FF UK Praha, ČJL
SS	Segi Stefan, student FF UK Praha, ČJL–komparatistika
TS	Tesaříková Saša, studentka FF UK Praha, PVH
TV	Tobrman Václav, student PedF UK Praha, čeština–hudební výchova
VŠ	Vlasáková Šárka, studentka FF UK Praha, ČJL, a FSV UK Praha, žurnalistika
ZM	Zikán Michal, MUDr., porodník
ZŠ	Zikánová Šárka, Mgr., asistentka FF UK Praha, ÚČJTK
ZZ	Zárybnický Zdeněk, student FF UK Praha, ČJL–latina

Seznam použité literatury

(dodatek, ostatní viz I. díl)

- ABC svatých* [online] <http://www.abcsvatych.com/>
- Antliches Deutsches ORTSBUCH für das Protektorat Böhmen und Mähren*. Praha, 1940 [online] <http://www.hartau.de/PBM/Protektorat.html>
- Archivní FONDY a sbírky v české republice* [online] <http://www.mvcr.cz/archivnictvi/index.html>
- BAUTZ, Friedrich-Wilhelm – BAUTZ, Traugott (ed.): *Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon* I–XXVIII; Hamm – Herzberg – Nordhausen: Verlag Traugott Bautz, 1990–2007, též [online] <http://www.bautz.de/bbkl/>
- Die BIBEL in mehreren Sprachen* [online] <http://www.diebibel.de/>
- BIBLE: Písmo svaté Starého a Nového zákona, podle ekumenického vydání z r. 1985*. [Praha]: Ústřední církevní nakladatelství, 1989
- BLÁHOVÁ, Marie: *Historická chronologie*. Praha: Libri, 2001
- BOKOVÁ, Hildegard, et al.: *Stručný raně novohornoněmecký glosář k pramenům z českých zemí*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003
- Centrální EVIDENCE sbírek muzejní povahy (CES) Ministerstva kultury České republiky* [online] <http://www.mkcr.cz/ces/>
- Commons WIKIMEDIA – Coats of arms of Austria* [online] http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Coats_of_arms_of_Austria
- DOUCHA, František: *Knihopisný slovník česko-slovenský, aneb seznam kněh, drobných spisův, map, obrazných a hudebných věcí, vyšlých v jazyku národu česko-slovenského od roku 1774 až do nejnovější doby*. Praha: I. L. Kober, 1863
- FRIEDRICH, Gustav: *Rukověť křesťanské chronologie*. Praha – Litomyšl: Paseka, 1997 (reprint vyd. Praha: Filosofická fakulta University Karlovy, 1934)
- HLAVÁČEK, Ivan – KAŠPAR, Jaroslav – NOVÝ, Rostislav: *Vademecum pomocných věd historických*. Jinočany: H & H, 2002, 3., opr. a dopl. vyd.
- HORÁK, Milan M.: *Německo-český slovník místních jmen* [online] http://mmh.cz/lingua/mj_cs
- INDEX der Orte in Sudetenland* [online] <http://www.genealogienetz.de/reg/SUD/orte/ort-index.html#index>
- KELLER, Hiltgart L.: *Reclams Lexikon der Heiligen und der biblischen Gestalten*. Stuttgart: Philipp Reclam jun., 1996, 8., durchgesehene Auflage
- KNIHOPIS Digital* [online] <http://www.knihopis.cz/>
- Kompletní SEZNAM světců* [online] <http://www.katolik.cz/svaty/>
- KYAS, Vladimír: *Česká bible v dějinách národního písemnictví*. Praha: Vyšehrad – Řím: Křesťanská akademie, 1997
- LEXICON Abbreviaturarum* [online] http://inkunabeln.ub.uni-koeln.de/vdibProduction/handapparat/nachs_w/cappelli/cappelli.html
- LEXIKON obcí severních a severozápadních Čech* [online] <http://83.69.38.226/slovník/>
- MANUSCRIPTORIUM* [online] <http://www.manuscriptorium.com/Manuscriptorium/engine/manuscriptorium.cgi>
- MĚSTA a obce online* [online] <http://www.mesta-obce.cz/>
- Národní KNIHOVNA v Praze: SKC – Souborný katalog České republiky (CASLIN)* [online] http://sigma.nkp.cz/F?func=file&file_name=find-a&local_base=skc
- Das Ökumenische HEILIGENLEXIKON* [online] <http://www.heiligenlexikon.de/>
- SEZNAM obcí majících české i německé jméno* [online] <http://artax.karlin.mff.cuni.cz/~vincenzo/layout.cgi?nemecky.html>

-
- SKRUŽNÝ, Ludvík: *Atributy vybraných biblických postav, světců a blahoslavených*. Čelákovice: Městské muzeum v Čelákovících, 1996
- SLEUMER, Albert – SCHMID, Joseph: *Kirchenlateinisches Wörterbuch*. Hildesheim – Zürich [etc.]: Olms, 1996, 2. Nachdr.
- SPERLING, Walter: *Geographische Namen in den Böhmischen Ländern*. [online]
<http://www.8ung.at/sperling/>
- SVĚTCI k nám hovoří... [online] <http://catholica.cz/>
- ŠIMANDL, Josef, et al.: *Jak zacházet s náboženskými výrazy: pravopis, výslovnost, tvary, význam*. Praha: Academia, 2004
- The Web ENCYCLOPEDIA of Jewish Communities in Bohemia and Moravia* [online]
<http://www.jewishgen.org/BohMor/gemeinde.htm>
- ŽIVOTY svatých a přehled svátků [online] <http://www.acizek.nfo.sk/teolog/saints/index.htm>

Seznam vyobrazení

1. Latinský soubor žalmů na neděle a svátky z r. 1685, ozdobná zlacená iniciála „D-[omi]nus“ s postavou sv. Dionýsia, f. 24v. Krajské muzeum Karlovarského kraje, Muzeum Karlovy Vary, sign. Rr 175, Repertorium č. 1524.
2. Německá modlitební kniha z r. 1783, akvarel sv. Antonína Paduánského s Ježíškem, list vevázaný mezi pp. 268 a 269 recto. Sládečkovovo vlastivědné muzeum v Kladně, inv. č. SK 751, Repertorium č. 1563.
3. Česká modlitební kniha pro ženskou osobu z 2. pol. 18. stol., kolorovaná kresba andílka se slunečními hodinami, f. 29v. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, sign. RK 13, Repertorium č. 1580.
4. Latinsko-česko-německý notovaný zpěvník duchovních i světských písní, ariet, operet apod. z l. 1778–1779, část operety věnované k narozeninám slečně Josefě Janovské z Janovic, f. 28r. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, sign. RK 34, Repertorium č. 1592.
5. Opis Komenského Labyrintu s doplňky a vynechávkami z r. 1694, f. 130v. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, sign. RK 38, Repertorium č. 1596.
6. Česko-latinská veršovaná historie Klatov sepsaná Danielem Erazimem Račinským r. 1642, vyprávění o požáru Klatov r. 1615, p. 21. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, sign. RK 70, Repertorium č. 1620.
7. Český kancionál z konce 16. až 1. pol. 17. stol., začátek introitu o nanebevstoupení Kristově, f. 64r. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, sign. RK 75, Repertorium č. 1625.
8. Česká modlitební kniha přepsaná r. 1764 Josefem Reicheltem, lavírovaná perokresebná iniciála „B-ože“ s rohem hojnosti, p. 33. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, sign. RK 77, Repertorium č. 1627.
9. Začátek latinského Kyrie od Jana Simonida Montana z knihy partů 1. basu šesti- až osmihlasých skladeb z l. 1584–1601, f. 48r. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, sign. RK 102, Repertorium č. 1643.
10. Latinské základy praktické etiky v politice vyložené v paradoxech z 2. pol. 17. stol., paradox o nevědoucím vědění, p. 8. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, sign. RK 148–149, Repertorium č. 1669.
11. Sborník opisů patentů a českých písní ovčáka Josefa Bláhy, píseň při uvádění novomanželů s akrostichem „IOZEF BLAHA“, pp. 116–117. Regionální muzeum Kolín, sign. 1/A-76, Repertorium č. 1723.

-
12. Památník slečny C. Koenitzerové z l. 1788–1801, pamětní zápis Emanuela Brendmüllera doprovázený kolorovanou perokresbou krajiny, podepsanou Johannem Leonardem Schnäbelinem, ff. 63v–64r. Regionální muzeum Kolín, sign. 1/A-91, Repertorium č. 1729.
13. Kolorovaná mapa Středozemního moře a okolních zemí zhotovená bratry Janem a Františkem Olivovými v Mesině v r. 1606, f. 1r. Městské muzeum Kopidlno (uloženo v Regionálním muzeu a galerii Jičín), sine, Repertorium č. 1756.
14. Začátek vlastního životopisu M. Georga Daniela Esenweina, autora německé modlitební knihy *Geistliches Versühn-Opfer* z r. 1705, p. 309. Městské muzeum Králíky, inv. č. 1001, Repertorium č. 1770.
15. Německá modlitební kniha monogramisty A. I. H. z r. 1772, celostránková ilustrace s motivem sv. Jana Nepomuckého (olejová tempera), list vevázaný mezi ff. 79 a 80 verso. České muzeum stříbra v Kutné Hoře, přír. č. 1527/82, Repertorium č. 1838.
16. Německá příručka pro malíře, sestavená Herrmannem Josephem Albrechtem r. 1749, nákres malířského stojanu, p. 25. České muzeum stříbra v Kutné Hoře, přír. č. 1654/82, Repertorium č. 1920.
17. České pojednání o historii kláštera v Sedlci a sedlecké kostnice od cisterciáka Aegidia Nováka z r. 1735, p. 23. České muzeum stříbra v Kutné Hoře, přír. č. 75/84, Repertorium č. 1959.
18. Píseň za požehnání hor stříbrných zapsaná na začátku svodu právních a historických textů týkajících se Kutné Hory z konce 18. stol., p. [XI]. České muzeum stříbra v Kutné Hoře, přír. č. 76/84, Repertorium č. 1960.
19. Památník Johanna Augusta Werlische z l. 1774–1776, kaligrafický opis titulních listů vybraných francouzských, německých a latinských knih v originální iluzivní kompozici, f. 50r. Severočeské muzeum v Liberci, inv. č. ST 302, Repertorium č. 2226.
20. Památník Philippa Casimira Le Pieque z l. 1756–1762, pamětní zápis A. F. Hoseho z Heidelbergu ze dne 8. července 1758 s autorskou černobílou perokresebnou miniaturou v iluzivním rámečku, pp. 338–339. Severočeské muzeum v Liberci, inv. č. ST 307, Repertorium č. 2227.
21. Památník Philippa Casimira Le Pieque z l. 1756–1762, pamětní zápis signovaný monogramem J. J. D. a datovaný v Alzey dne 18. listopadu 1758 s vlepenou oválnou kolorovanou rytinou, p. 406. Severočeské muzeum v Liberci, inv. č. ST 307, Repertorium č. 2227.
22. Čtyři číslované latinské epigramy humanistického básníka Jacoba Hrabaea (1575?–?) z r. 1605 zapsané na přední předsádce recto tisku FLAVIUS, Josephus: *Antiquitatum Iudaicarum libri XX* (Basilej, 1559). Severočeské muzeum v Liberci, inv. č. ST 1312, Repertorium č. 2245.
23. Genealogie rodu pana Jana staršího Vojska z Bogdunčovic od Bartoloměje Paprockého z Hlohov z r. 1611 nebo 1618, vyobrazení genealogického erbovního stromu (kvaš), f. [IV]r. Severočeské muzeum v Liberci, inv. č. ST 1615, Repertorium č. 2253.

-
24. Myslivecký výuční list Václava Profelda z Dlouhé Louky, vydaný v Duchcově 12. září 1794, s lavírovanou perokresebnou výzdobou, f. 1r. Severočeské muzeum v Liberci, inv. č. Fe-222, Repertorium č. 2273.
25. Artikuly cechu barvířů plátina na černo a mandlířů vydané ve Vídni 30. ledna 1751 Marií Terezií, opis pořízený v Praze 13. dubna 1752; frontispis s erbem cechu a úvod textu (lavírovaná, kolorovaná a zlacená perokresba), ff. 1v–2r. Severočeské muzeum v Liberci, inv. č. Fe-275, Repertorium č. 2279.
26. Veršované přání u příležitosti křtu z 18. června 1788 od kmotra Antona Apelta, obálka s kolorovanou rytinou s motivem křtu Páně, v rozích anděl a personifikace víry, naděje a lásky, f. 1r a obálka. Severočeské muzeum v Liberci, inv. č. Fe-666, Repertorium č. 2369.
27. Neúplná kniha návodů a zaklínadel z pol. 18. stol. slovenské proveniencie, sepsaná předpisovou variantou slovenštiny, pp. 163–164. Regionální muzeum v Litomyšli, sign. R 34, Repertorium č. 2437.
28. Česká modlitební kniha sepsaná v r. 1769 Janem Kuttou z Kamenného Sedliště, vyobrazení archanděla Michaela (tempera) a úvod modlitby sv. Augustina, ff. 100v–101r. Regionální muzeum v Litomyšli, sign. R 66, Repertorium č. 2448.
29. Český kancionál, opis Slavička rájského Jana Josefa Božana pořízený Josefem Pakostou v Pazušce v r. 1768, ilustrace s motivem zmrtvýchvstalého Ježíše s vítěznou korouhví (tempera), p. 144. Regionální muzeum v Litomyšli, sign. R 81, Repertorium č. 2452.
30. Česky psaný zpěvník pohřebních písní z r. 1760, kolorovaná perokresba muže ukazujícího na hodiny a ozdobná kolorovaná iniciála „E-y“, p. 43. Regionální muzeum v Litomyšli, sign. R 94, Repertorium č. 2458.
31. Česky psané dějiny Litomyšlska z r. 1790 sepsané Janem Presidentem, titulní list, p. [I]. Regionální muzeum v Litomyšli, přír. č. 64/1985, Repertorium č. 2495.
32. Latinská astronomická příručka s výkladem o slunečních hodinách, sepsaná Janem Damascenem Kapounem na konci 18. stol., perokresebný nákres sestrojení pevných slunečních hodin, f. 98r. Regionální muzeum v Litomyšli, piaristická knihovna, sign. Q V 15, Repertorium č. 2518.
33. Synopse latinské příležitostné hry s pastýřskou tematikou o 6 částech a epilogu z 1. pol. 18. stol. věnované Ferdinandovi hraběti z Künburgu, f. 2r. Oblastní muzeum v Lounech, knihovna augustiniánů z Dolního Ročova, sign. III A 7, Repertorium č. 2551.
34. Opis díla Felixe Milenského o augustiniánských kláštřích a význačných osobnostech řádu z r. 1613 pořízený Augustinem Jeschkem v r. 1710, vyobrazení kláštera v Rattenbergu (Rakousko; lavírovaná perokresba), p. 153. Oblastní muzeum v Lounech, knihovna augustiniánů z Dolního Ročova, sign. XIV F 6, Repertorium č. 2580.

-
35. České roráty sepsané Václavem Sesemickým v r. 1773 pro literátské bratrstvo v Mladé Boleslavi, vyobrazení archy Noemovy (akvarel) a úvod oficií na sobotu s ozdobnou iniciálou „R-Osu“ (akvarel), ff. 183v–184r. Muzeum Mladoboleslavská, přír. č. 4/70a, Repertorium č. 2746.
36. Česká modlitební kniha sepsaná Františkem Hejdou v r. 1783, perokresba (inspirovaná rytinou?) sv. Barbory s atributy, p. 171. Muzeum Mladoboleslavská, přír. č. 9/70a, Repertorium č. 2750.
37. Latinský misál z r. 1714, kolorovaná kresba Eliáše v ohnivém kočáře a Elizea vztahujícího ruce k Eliášovu plášti (2Kr 2,11), kombinovaná technika, p. 141. Památník Mladovožicka, inv. č. 173, Repertorium č. 2811.
38. Latinské přednášky o Aristotelově logice pronesené Godefridem Hänelem S. J. na pražské univerzitě r. 1703, perokresba stromu metafyzických substancí v člověku, f. 151v. Oblastní muzeum v Mostě, sign. 9/Ruk, Repertorium č. 2879.
39. Latinská historie minoritského řádu v Čechách sepsaná P. Mathiasem Kollnbergerem v r. 1741, titulní list, p. [I]. Oblastní muzeum v Mostě, sign. 26/Ruk, Repertorium č. 2892.
40. Česká modlitební kniha sepsaná V. Silným v r. 1771 a věnovaná monogramistou V. P. neznámé panně, dedikace s blahopřáním v kolorovaném perokresebném rámci, f. 1r. Oblastní muzeum v Mostě, sign. 105/Ruk, Repertorium č. 2929.
41. Biblická kniha Ester (Megilat Ester) sepsaná hebrejsky v tradiční formě pergamenového svitku v rozmezí od 2. pol. 18. stol. do 1. pol. 19. stol., konec textu, f. 1r. Oblastní muzeum v Mostě, sign. 218/Ruk, Repertorium č. 2947.
42. Řecký a latinský příležitostný spis z r. 1784, titulní list, f. 1r. Oblastní muzeum v Mostě, inv. č. 397, část c), Repertorium č. 2951.
43. Německá modlitební kniha z poč. 18. stol., perokresba sv. Starosty, f. 91r. Regionální muzeum v Náchodě, sign. RKPS-75, Repertorium č. 2988.
44. Česky psaná kniha literátského bratrstva založeného v r. 1729 v Náchodě, seznam povinností pana „Kapellen Mystra“, f. 13r. Regionální muzeum v Náchodě, sign. RKPS-170, Repertorium č. 3017.
45. Italská příručka o stavbě slunečních hodin z 1. pol. 18. stol., nákres horizontálních astronomických hodin italského a babylonského typu, f. 34r. Regionální muzeum v Náchodě, sign. Mz 2238, Repertorium č. 3022.
46. Koncept nové redakce zemského zřízení z l. 1585–1619, vepsaný do tisku PRÁVA a zřízení zemská Království českého (Praha, 1564; Knihopis 14 317) několika písáři, mj. Václavem Budovcem z Budova, ff. IXv–9r. Regionální muzeum v Náchodě, sign. Mz 2759, Repertorium č. 3024.

---

47. Česká částečně veršovaná početnice z l. 1788–1790, začátek kapitoly „Regulla, Conversa.“ s lavírovaným perokresebným nadpisem, p. 61. Městské muzeum Nový Bydžov, inv. č. 636, Repertorium č. 3218.

48. Německý alchymistický spis z l. 1736–1737, obrazec znázorňující vztahy znamení zodiaku, planet a živlů k lidskému tělu jako mikrokosmu, p. 101 části b). Městské muzeum Nový Bydžov, inv. č. 7937, Repertorium č. 3258.

Kladno

I. Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně, Zádušní 1841, 272 80 Kladno, tel.: 312 248 045, <http://www.omk.cz>.

II. 1899.

III. PhDr. Zdeněk Kuchyňka, tel.: 312 248 045, e-mail: muzeum@omk.cz.

IV. a) Do studijní knihovny byla včleněna knižní pozůstalost říšského poslance Antonína Závorky a pozůstalost historika a archiváře PhDr. Václava Davídka.

IV. b) R. 1993 se osamostatnily bývalé pobočky muzea v Unhošti (osrp. Kladno; dnes Melicharovo vlastivědné muzeum) a ve Velvarech (osrp. Slaný; dnes Městské muzeum), jejich fondy byly však i před osamostatněním vedeny odděleně.

IV. c) Knižní fond je členěn na knihovnu sbírkovou (967 svazků) a studijní (15 422 knihovních jednotek). Staré tisky a rukopisy jsou součástí sbírkové knihovny, která zahrnuje dále i tisky novější (do r. 1990). Fond je evidován v přírůstkovém seznamu, každá z knihoven má dále vlastní elektronický katalog (v případě studijní knihovny obsahuje 900 svazků, neboť do něj nejsou zahrnuty časopisy).

IV. d) Asi 720 svazků starých tisků od r. 1560 do r. 1850 (počítáno sem i mnoho tisků neúplných s nezachovanou datací nebo nedatovaných), z toho 116 datovaných starých tisků do r. 1800.

IV. e) 45 rukopisů a rukopisných přívazků od 17. do 20. stol. a 190 strojepisů (fond Slovesný materiál výzkum – Vzpomínky SL 1), mj. NOVÁ píseň pro mládenci a panny Když se tráva zelenala etc. (1866); *na titulním listu poznamenána rukou písaře datace a místo vzniku „v Mladkove [= zřejmě Mladkov, osrp. Králiky] 16/5. 1866.“, text zakončen podpisem písaře „Franz Houdek.“* (inv. č. SK 442, přivázáno ke špalíčku tištěných kramářských písní se sign. SK 392–441) * SAMMLUNG von Liedern und Getichten (1861–1872); *obsahuje převážně německé a vyjimečně i české nenotované písně a básně nejčastěji s vojenskou tematikou, společenské hry s otázkami, na něž se vybírá odpověď podle náhodně zvoleného čísla, krátké povídky z vojenského života, výpisy z historie vojenských oddílů apod., na titulním listu datace „am 15ten September. 1861.“ a podpis písaře „Ignaz Teich Gefreiter“, tyž podpis i v závěru mnoha písní, na p. 147 lokace porřízení zápisu „Krakowě [osrp. Rakovník] dne 26 Unora 1863.“, na konci rukopisu několik českých písní psaných týmž písařem v Kožově [= Chožov, osrp. Louny] v l. 1870–1872 (inv. č. SK 740).*

IV. f) Sběrka knižních ilustrací Cyrila Boudy a Karla Müllera (vyjmuty z knih a zapasparťovány).

IV. g) Archiv není zvlášť vyčleněn.

V. kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 105–106 * KUCHYŇKA, Z.: Pohled do historie a přítomnosti Okresního muzea Kladno; *Středočeský sborník historický*; 2001, sv. 25/1999, s. 243–249 * KUCHYŇKA, Z.: Vznik Sládečkova městského muzea v Kladně a jeho osudy ve 20. století; In: Přelom 19. a 20. století – období vzniku městských muzeí a jejich vývoj ve 20. století. Sborník konference muzeí konané 6.–7. října 2004 u příležitosti 100. výročí založení Muzea města Brna; Brno, 2005 (CD ROM) * SCHUBERTOVÁ, V.: Z historie kladenského muzea; *Kulturní rozhledy Kladenska*; 1989, s. 7–8 * SLÁDEČKOVO městské muzeum v Kladně; *Věstník Sládečkova městského muzea na Kladně I*; 1947, č. 2, s. 80–83 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 72–73 * ŽOFKA, J.: O historii muzea; *Věstník muzea na Kladně I*; 1936, s. 8–10.

VI. Rukopisy vybrány na základě elektronického katalogu a informací ředitele muzea.

VII. AJ, FA: 11. 8. 2006; AJ, HO, KaM: 23. 8. 2006; AJ, HO, KaM, LoR, PJ: 24. 8. 2006; AJ, DZ, GrM, HO, HZ, JiJ, KaM, KeA: 25. 8. 2006; AJ, FA: 15. 9. 2006; FA, HO, LoR: 25. 10. 2006; FA: 15. 11. 2006.

1544/1

inv. č. SK 1

pap., s. XVIII. med., 1 f. (nově), přední předsádka tisku **BOŽAN, Jan Josef**: Slaviček rájský (Hradec Králové, 1719; Knihopis 1247), vazba původní, lepenková, potažená hnědou popraskanou kůží, desky zdobený rámečkem z vytlačované linky, u hřbetu dvojlinky, hřbet o 4 vazech, zdobených dvojicí vytlačovaných dvojlínek, stopy po 2 sponách na kožených řemíncích, červeně stříkaná ořízka, 29,6 : 19,6 cm; vazba chráněna igelitovým obalem. Na f. 1r perem přípis „Roku 1803. Tento Kancyoal [!] kaupil sem od Kljmy mistra Hrnčjře ze Štěchowic [= Štěchovice, osp. Černošice, nebo Štěchovice, osp. Strakonice], gemuž sem zaň 11 [zlatých] zaplatil Jan Baier m[anu] p[ro]pria“⁴, na místě vyškrábaného přípisu perem, ze kterého čitelný pouze letopočet „1884.“, perem mladší přípis „Daruje Městskému museu Kubla Jakub 1916“ a dále modrou pastelkou č. „5“, na titulním listu tisku verso černé kulaté razítko s opisem „MUZEUM V Kladně ARCHIV“ a červeným perem č. „1“; na igelitovém obalu na přední desce nálepka, v ní černým fixem a perem inv. č. „SK 1“ (nálepka též na obalu na hřbetě v 1. mezípolí, inv. č. na ní pouze černým fixem).

[Liturgické pokyny z pol. 18. stol.]

České pokyny z pol. 18. stol., které udávají čas a způsob přikrývání a odkrývání křížů v kostele v závěru postu a o Velikonocích. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, f. 1v prázdné.

1545/2

inv. č. SK 39

pap., post 1796, 3 ff. (nově), 2 listy přední předsádky a frontispis tisku **SVATÝ** denní pořádek křesťana katolického na poručení kardinála Noatla arcibiskupa pařížského k užítku jeho ovčiček do tisku vydaný (Brno, 1796; Knihopis 14 191), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobený rámečkem z vytlačované linky, u hřbetu dvojlinky, hřbet o 5 vazech, zdobených dvojicí vytlačovaných zlacených dvojlínek, červeně barvená ořízka, 17,7 : 10,8 cm; vazba chráněna igelitovým obalem. Na f. 2r fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM ZPĚV. SPOL. V Kladně, SMETANA“ zal. 1928.“, na titulním listu tisku verso černé kulaté razítko s opisem „MUZEUM V Kladně ARCHIV“ a červeným perem č. „39“, na 1. listu zadní předsádky recto perem latinský zápis o manželském původu Petra Pavla Smetany narozeného 27. června 1735 podepsaný „Wischcoviae [neurčeno] die 13 februarii [!] 1812. In Fidem Martinus Rotter Capelanus [!]“, na 1. listu zadní předsádky verso perem český zápis o vichřici 30. května 1830 podepsaný „franz Waller m[anu] p[ro]pria.“; na igelitovém obalu na přední desce nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 39“.

[České modlitby z přel. 18. a 19. stol.]

České modlitby z přel. 18. a 19. stol. obsahující oddíly nadepsané „Wira“ (f. 1v), „Nadege“ (ff. 1v–2r), „Laska“ (f. 2r), „Litost a Skroussenost“ (f. 2rv) a „Przedsewzeti“ (f. 3r). Vlastní text na ff. 1v–3r, jediný písař, f. 1r tvořeno pestrobarevným mramorovaným papírem, na f. 3v jako frontispis tisku rytina Ukřížování s nápisem „Ge[ž]jss Láska má vkřjžovaný gest.“, nesignováno.

1546/3

inv. č. SK 270 II. díl

pap., s. XVIII. ex., 5 ff. (nově), přední a zadní předsádka a vlepené listy v konvolutu tisků **BREVIARIUM** praemonstratense (s. i., část titulního listu vystřižena) a **OFFICIA** propria sanctorum, partim de praecepto summorum pontificum, partim ex regnorum, et provinciarum circarum Bohemicam constituentium consuetudine recitanda, ad usum breviarii canonicorum praemonstratensium accommodata. Pars aestivalis (Olomouc, 1763), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí s geometrickými a florálními motivy, florální motiv též uprostřed obou desek, poškozený hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlínkami, zlacená ořízka, 23,0 : 16,6 cm; vazba chráněna igelitovým obalem. Na hřbetě v 1. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým fixem inv. č. „SK 270“, na titulním listu 1. tisku perem přípis „P[atr]is Casimiri Gartner m[anu] p[ro]pria Can[onic] Tep[ensis] [= Teplá, osp. Mariánské Lázně]“, na titulním listu 1. tisku verso černé kulaté razítko s opisem „MUZEUM V Kladně ARCHIV“ a perem inv. č. „270“; na igelitovém obalu na přední desce nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 270 2 díl“, na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 270 II. díl“.

[Latinské modlitby a antifony z konce 18. stol.]

Latinské modlitby a antifony z konce 18. stol. doplňující letní část premonstrátského breviáře. Vlastní text na ff. 1r–5r (ff. 2–4 vlepena do samostatně paginované části na konci 1. tisku nazvané „COMMUNE SANCTORUM Pars Aestivalis.“, a to mezi pp. 16 a 17, 28 a 29, 38 a 39), 2 písaři, ff. 2–4 menší velikosti než tisk (f. 2: 20,5 : 12,6 cm, f. 3: 20,6 : 15,5 cm, f. 4: 20,0 : 13,2 cm), podtržené nadpisy, na p. 225 1. tisku a na f. 5r soudobé doplňky tužkou, ff. 1v, 2v, 3v, 4v a 5v prázdná.

1547/4

inv. č. SK 725

pap., (s. XVIII. ex.) 1802, [I] + 235 pp., vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené po okrajích vytačovaným florálním rámečkem, v rozích a uprostřed jednoduché florální motivy, na hřbetě 3 příčné florální linky napodobující vazy, v mezích 4 drobné vytačované hvězdičky, červeně stříkaná ořízka, 12,8 : 8,7 cm. Na přední desce nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 725“, na hřbetě zbytek štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, na předním příděsí polovina štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší sign. „H-13“, na přední předsádce recto perem podpis „Anna Hnikova z Poličan [= zřejmě část obce Křečovice, osrp. Benešov]“ (též na p. 234), na přední předsádce verso černé kulaté razítko s opisem „Městské museum horního města Kladno“, dále perem starší sign. „K 174“ a černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLDNĚ KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, perem doplněno inv. č. „725 SK“, na p. 1 tužkou podpis „Josef hnik“, na zadní předsádce recto perem podpis „Hnik gozef“.

p. [I]:

„Duchownj Křestianske katolicke Gadro wssech Modliteb. S připogenimy Modlitbamj, Ranny, Wečernj, ke Mssy Sw[até], k Spovědj a Přigimanj, Wypsans dne 24 Mage A[nn]o 1802.“

Česká modlitební kniha z r. 1802, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** křesťanské katolické jádro všech modliteb (srov. Knihopis 3409–3413); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie a modlitby rozličné. Vlastní text na pp. 1–234, jediný písař, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví, stránkové kustody, v závěrech většiny oddílů červeno-černé florální viněty (např. na p. 15), titul a nadpisy většiny oddílů kaligraficky červeným a černým inkoustem v ozdobném černo-červeném rámečku s florálními motivy, nadpisy modliteb a iniciálky zalomené do 1–2 řádků červeným inkoustem, p. 235 prázdná.

1548/5

inv. č. SK 726

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [IV] + 132 pp., vazba původní (poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené po okrajích vytačovaným rámečkem z florálních a geometrických motivů a v ploše vytačovými vlnkami, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačovými linkami, mezípolí zdobena vytačovými vlnkami, zlacená ořízka zdobená vytačováním, 18,3 : 11,4 cm. Na přední desce nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 726“, na předním příděsí perem starší sign. „H-16“, na přední předsádce verso černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLDNĚ KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, perem doplněno inv. č. „SK 726“.

p. [III]:

„Gebeth-Buch worinnen. Mit besondern Fleiß zußam[m]en getragen, Morgen, Abend, Meß, Beicht, und Communion, nebst andern sehr nützlichen Gebethern, wie auch Litaneyen zu finden.“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, adoraci nejsv. Svátosti oltářní, modlitby k sv. Trojici, modlitby a litanie k Ježíši, o Kristově utrpení, k Matce Boží a ke svatým (mj. litanie ke všem svatým, modlitbu ke sv. Barboře a ke sv. Janu Nepomuckému), hodinky k neposkrvněnému početí Panny Marie, „Sieben Danksagungen für die Heiligen sieben Blutvergießungen Christi Jesu, wieder die sieben Todsünden nützlich [!] zu sprechen“ (pp. 121–125) a modlitby za zemřelé. Vlastní text na pp. 1–129, na pp. 130–132 „Register“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul, nadpisy modliteb a incipity kaligraficky fialovým inkoustem, ve stejné barvě i perokresební ilustrace: titul zdoben vinětou signovanou „Sculps[it] S. F. H. [?]“, na p. [I] celostránková perokresba Krista na kříži, po stranách s nápisy „IESUM will ich nimmer laßen. Sondern stets ins Herze faßen.“ a „IESUS soll stets sein mein Theil. Meiner Seelen Schmuck und Heil.“, na p. 106 celostránková perokresba devízy „MARIA“ ve věnci z florálních úponků, nahoře s královskou korunou, na p. 122 celostránková perokresba devízy „IHS“, nahoře s křížem, na p. 126 celostránková fialovo-černá perokresba pěti ran Kristových a kříže ve věnci z florálních úponků, pp. [II] a [IV] prázdné.

1549/6

inv. č. SK 727

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [II] + 92 pp. (recte 80 pp., listy s pp. 1–12 chybějí), vazba nedochována (předsádky zachovány), zbytky 4 vazů, druhotně sešito režnou nití, žlutě barvená ořízka, 14,1 : 8,8 cm; vloženo do igelitového pouzdra, 18,0 : 12,3 cm. Na přední předsádce recto černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLDNĚ KNIHOVNA

INV. Č.: SIG.:“, černým fixem doplněno inv. č. „SK 727“, na přední předsádce verso perem starší sign. „H-20“, na p. 92 tužkou přípis „K R R Kozłowa Anna z [...]“; na přední straně pouzdra nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 727“.

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Neúplná česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje neúplné modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie, nesporní modlitby, litanie o jménu Ježíš, modlitby ke sv. Trojici, k andělu strážci, ke sv. Janu Nepomuckému, ke sv. Barboře, modlitbu za mrtvé a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 13–90, jediný písař, rámeček z 2 modrých dvojlinek a 1 červené linky, kaligrafické nadpisy a incipity psány modrým, červeným a zeleným inkoustem, červeno-zeleno-modro-žluté viněty s florálními motivy, v týchž barvách ozdobné iniciály zalomené do 1–3 řádků, živá záhlaví červeno-modře, stránkové kustody, jako pp. [I–II] vevázán list z jiné rukopisné modlitební knihy, který obsahuje část českých modliteb ke mši, na zadní předsádce recto perem rodinné záznamy o narozeních dětí v l. 1832–1837, p. 91 prázdná. Vložena černobílá fotografie p. [I] o rozměrech 6,6 : 4,5 cm.

1550/7

inv. č. SK 728

pap., s. XVIII. med., 68 ff. (nově), vazba nedochována (předsádky zachovány), hřbet původně o 2 vazech, 13,0 : 9,3 cm; vloženo do igelitového pouzdra, 19,5 : 12,2 cm. Na přední předsádce recto polovina štítku s modrým rámečkem, v něm černým fixem inv. č. „SK 728“, na přední předsádce verso černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V Kladně KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, perem doplněno inv. č. „728 SK“, a dále část štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší sign. „H-9“.

f. 1r:

„Zaczinagi se modlitby Kumuczeni Pane geżisse Krista Pana Nassecho [!] W M“

Česká modlitební kniha z pol. 18. stol., obsahuje modlitby označované jako vzdychání k Pánu Kristu, která jsou nazývána a řazena podle jednotlivých událostí Kristova života, mezi ně jsou místy vkládána nábožná vzdychání a předsevzetí vztahená k daným událostem, na ff. 33r–68v modlitby mešní. Vlastní text na ff. 2r–68v, jediný písař, nadpisy většinou červeně, červeně rovněž některá slova nebo jejich části a ozdobné versálky, titul červeno-černě, zdoben schematickými červeno-černými perokresbami s motivem stromu či keře, tytéž motivy v zápatí stránek, místy doplněny kříži nebo iniciálami, zkratkami či zkomolenými slovy patrně s magickým významem (na f. 12v „WI“, na f. 20r „WLD“, na f. 31v „LNM“, na f. 32r „tPW“, na f. 32v „INRI“, na f. 34r „MARI“, na f. 36v „EM“ a na ff. 38v–42v „Domina // Rubus Wisionus // Sis Christino // Zabulo teribilis // Salwe arca Foederis // Thornus [!] salomonis // Nova stela Jacob // Kabus Wisionus // Culpe sabjcere“), od f. 40r výzdoba a barevnost mizí, na f. 1v červená perokresba patriarchálního kříže, nad jehož horním břevnem zkratka „INRI“ a po stranách nápis „Mug Gezissy tis MNe WIKaupil“, ff. 9 a 40 uvolněna z vazby, mezi ff. 36 a 37, 42 a 43, 43 a 44, 56 a 57 vyříznuto po 1 listu, část zadní předsádky utržena.

1551/8

inv. č. SK 730

pap., (s. XVIII. med.–ex.) s. XIX. in., [II] + 146 pp., vazba původní, lepenková, potažená červenou kůží, desky zdobené po okrajích vytlačovanou zlatenou dvojlinkou s pásem z florálních motivů, hřbet zdoben vytlačovanými zlatenými příčnými linkami a florálními motivy, zlatená ořízka, 19,2 : 11,9 cm. Na přední desce nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 730“, na p. [I] perem přípis „Městskému museu v Kladně daroval p[an] Karel Dušek, učitel v[e] v[ýslužbě] v Kladně.“ a modrou pastelkou č. „25“, na p. [II] černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V Kladně KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, perem doplněno inv. č. „SK 730“, na p. 1 perem přípis „Karel Dušek, učitel v Kladně.“; vložen lístek, na něm perem č. „25“, na jeho versu torzo textu perem „Aby ztrestaly posměváčka, k tomu je vybízeli horník František Procházka ze“.

p. 1:

„Prospěšna Knjžka obwzlasstnich Pobožnostj k božske Prozřetedlnosti.“

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku PROSPĚŠNÁ knížka obzvláštních pobožností k Božské prozřetedlnosti (srov. Knihopis 4122–4133a); obsahuje

modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie, litanie o jménu Ježíš a modlitby k svatým (sv. Floriánu, sv. Antonínu Paduánskému, čtrnácti sv. pomocníkům, sv. Blažejí, sv. Vavřinci, sv. Barboře a sv. Apoleně). Vlastní text na pp. 3–143, jediný písáň, rámeček z dvojlinky, u titulu a začátků oddílů zdoben červeno-zeleno-černými perokresebnými ornamenty s florálními motivy, část titulu, nadpisy a iniciálky zalomené do 1–2 rádků kaligraficky červeně, u některých nadpisů a v závěru oddílů florální perokresby kolorované červeno-zeleno-žluto-hnědo-růžovo-modře, na p. 14 celostránková kolorovaná perokresebná kompozice s křížem, zkratkami „INRI“ a „IHS“ a florálními motivy, na přední předsádce verso tužkou „Když Paudec [?]“, pp. 2 a 144–146 prázdné.

1552/9**inv. č. SK 732**

pap., (s. XVIII. med.–ex.) s. XIX in., 64 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny po okrajích vytlačovaným ozdobným rámečkem a šrafováním v ploše, uprostřed obou desek vytlačen zářící kříž, žlutě barvená ořížka, 15,6 : 9,4 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem, v něm perem „Z“ a tuší nečitelný text, přes něj přelepen menší štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „825.“ (škrtnuto), a dále nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 732“, na předním předeští perem starší sign. „H-15“, na 1. listu přední předsádky verso perem částečně čitelný text „[...] tu knjšku stratj kdo bi gy našel bj gy nassel [!] abi gy wratyl do zielecho[...] [= zřejmě Želechovice, část obce Čížkovic, osrp. Lovosice] 26 Numer.“, na 2. listu přední předsádky recto inkoustovou tužkou podpis „Subrtová Barbora“, na 2. listu přední předsádky verso černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLDNĚ KNIHOVNA INV. Č.: SIG.“, perem doplněno inv. č. „SK 732“, na f. 32r tužkou podpis „Kocka“ (též na 2. listu zadní předsádky recto), na 2. listu zadní předsádky verso tužkou podpis „Valšova Marie“.

f. 1r:

„Ragská růže květaucý zlásky Pána nasseho Gežjsse Krysta.“

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., snad vycházející z některého vydání tisků **DUCHOVNÍ** rajska růže spasitedlné vůně (srov. Knihopis 15 089–15 090), **LÍBEZNĚ** květoucí rajska růže v zahradě milosti Boží vsazená (srov. Knihopis 15 091–15 096) nebo **RAJSKÁ** růže vonnými modlitbami vyplněná (srov. Knihopis 15 098–15 108); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie ke jménu Pána Ježíše a k Panně Marii a modlitbu k Panně Marii za šťastnou smrt. Vlastní text na ff. 2r–64v, na f. 1v červeno-modře motto „Wždycky se slussj modlití, a nepřestávati. Luk[áš] w 18. Kapitole [= Lk 18,1].“, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky v ozdobném florálním rámci kolorovaném červeně, žlutě, zeleně, fialově a modře, v titulu a v nadpisech kapitol ozdobné kolorované iniciálky, nadpisy kaligraficky, významnější zdobeny kolorovanými florálními motivy, na stránkách s některými nadpisy kolorován a zdoben též rámeček, na předním předeští a na 1. listu přední předsádky recto tužkou jednotlivé číslice a nečitelná slova, na 1. listu přední předsádky verso perem přípis „Ctjt Boha oce swého“, na 2. listu přední předsádky recto touž rukou perem nedokončený přípis „Pane naš Ka“, na ff. 32r a 64v tužkou nečitelné přípisy, na 2. listu zadní předsádky verso perem část české modlitby, pod tím jinou rukou nečitelný text, číslice a kresbičky tužkou.

1553/10**inv. č. SK 733**

pap., (s. XVIII. med.–ex.) s. XIX in., [II] + 102 pp. (recte 100 pp., list s pp. 29–30 chybí), vazba původní (poškozená, hřbet a části potahu nedochovány), lepenková, potažená černou popraskanou kůží, na deskách stopy po zdobení, hřbet původně o 2 vazech, 16,0 : 10,1 cm; vloženo do papírového obalu, 16,6 : 10,6 cm. Na předním předeští část štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým fixem starší sign. „H-7“, na 1. listu přední předsádky verso perem přípis „Tito Knjšky Patřegi Janowi Jakausowiz z Wotwowicz [= Otovice, osrp. Kladno] Psano dne 3 dubna Ro[ku] 1828.“ (přípis téhož obsahu také na 2. listu přední předsádky recto a na 1. listu zadní předsádky verso), na 2. listu přední předsádky verso černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLDNĚ KNIHOVNA INV. Č.: SIG.“, perem doplněno inv. č. „733“, na p. 1 perem podpis „Jakauš J 1845“; na přední straně obalu černým fixem inv. č. „SK 733“ (též na hřbetě obalu), na zadní straně obalu tužkou označení „K 7“.

p. [I]:

„Wýborné duchownj cwičenj, w prawém křestánském obcowánj, pro osobu mužskau.“

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **VÝBORNĚ** duchovní cvičení v pravém křestánském obcování (srov. Knihopis 1689–1704); obsahuje modlitbu

ranní, modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie, modlitbu večerní, k sv. Janu Nepomuckému, k Pánu Kristu, české Salve Regina s modlitbou a modlitbu k sv. Trojici. Vlastní text na pp. 1–102, jediný písař (v závěru na p. 102 patrně jeho iniciály „Wk m[anu] p[ropria]“), rámeček z dvojlinky, linky tužkou, titul červeně v modře kolorovaném rámečku z geometrických motivů, nadpisy většinou kaligraficky červeně, začátky oddílů v kolorovaných ozdobných rámečcích, žluto-červeně-hnědo-modře kolorované iniciály zalomené do 2 řádků, incipity modliteb kaligraficky, na p. 1 kolorovaná florální ozdoba, na p. 87 kolorovaná koncová viněta, na 2. listu přední předsádky recto, na 1. listu zadní předsádky verso a na 2. listu zadní předsádky recto perem české záznamy o narozeních dětí Jana Jakouše z 1. pol. 19. stol., p. [II] prázdná, mnoho listů uvolněno z vazby.

1554/11**inv. č. SK 735**

pap., (s. XVIII. in.–med.) 1765, [IV] + 160 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou popraskanou kůží, desky zdobené vytačovaným zlateným rámečkem z dvojlinky a ornamentálního pásu s florálními motivy, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačováním dvojlinkami, 17,5 : 10,4 cm; vloženo do papírového obalu, 17,5 : 10,8 cm. Na předním příděští polovina štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší sign. „H-2“, na p. [II] černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLADNĚ KNIHOVNA INV.Č.: SIG.“, perem doplněno inv. č. „SK 735“; na přední straně obalu černým fixem inv. č. „SK 735“ (též na hřbetě obalu) a tužkou označení „K-2“, na hřbetě obalu perem označení „II 2“ (škrtnuto).

p. 1:

„Duchowni Poklad Aneb Katolicke Modlitbi A Pismanky z Rozlicznich Pobožnich Knížek Sebrane wssem Nabožnim Kržestianum k duchownimu potiessení psani k spaseni dusse nini w Nowe na swietlo 17. Wydany 65.“

Česká modlitební kniha Antonia Schwalma ze Slavětína z r. 1765 (srov. dataci u vlastnické poznámky zapsané písařem rukopisu na p. 159 „Dieses Büchel. Gehöret Vor mich. Antonius schwalm Jäeger aus dem Statel Slawetin [= Slavětín, osrp. Louny] den 7. December. Anno Domine [!]. 1765.“), patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb Katolické modlitby a písničky (srov. Knihopis 14 111–14 115); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, dále následují „Modlitbi nasedm Slow Pana Krista na kržizy Propowedeněch“ (pp. 85–94), loretánské litanie, mariánské modlitby, modlitba ke čtrnácti sv. pomocníkům, „Sedmero bolest [!] Rodičky božy“ (pp. 105–112), „Sedmera Radost Rodičky Boží“ (pp. 112–120), litanie ke jménu Pána Ježíše, „Modlitba k Swatimu Antoninu Paduanskimu Patronu Straczenich wiczy k nalezeny.“ (pp. 132–135), „Požehnaní zazračna Swateho Antonina Paduanskeho.“ (p. 135), „RESPONSORIUM Sanct[i] antoni[i]“ (pp. 135–139), „Klič Zlati do nebe aneb sPusob Prawe Skraussenosty Kterěž se muže Každodenie a obwzlasstnie Prřed swatau sPowiedy Ržiczy“ (pp. 139–148) a modlitba k sv. Janu Nepomuckému. Vlastní text na pp. 3–158, jediný písař, rámeček z červené a zelené dvojlinky, místy rámeček z ozdobného červeno-černo-zeleného ornamentálního pásu, někdy s florálními motivy, titul, nadpisy a vybrané části modliteb kaligraficky červeně, černě nebo zeleně, v závěru na p. 158 červeno-zeleně kaligraficky „OMNIA AD MAIOREM DEI GLORIAM Et Beate [!] Mariae WIRGINIS“, na p. 8 červeně perokresebná viněta, pp. [I], [III], [IV], 2 a 160 prázdné.

1555/12**inv. č. SK 738**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [IV] + 229 pp. (recte 230 pp., pp. 57, 92 a 151 paginovány dvakrát, po p. 131 paginováno 133, po p. 199 paginováno 201), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené rámečkem z vytačované zlatené ozdobné dvojlinky a ornamentálního pásu s florálními motivy, hřbet zdoben 3 vytačováním ornamentálními pásy napodobujícími vazy, zlatená ořízka, 15,4 : 9,3 cm. Na přední desce nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 738“.

p. 1:

„Geistliches Baum Gärtlein, darinn Auserlesene schöne Morgen Abend, meß Beicht und Comunion Gebetter Gebtt[er] [!] zu. u[nseren] L[ieben] Frauen und unter schiedlichen. h[eiligen].“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisků

ERHARD, Caspar: Geistliches Baum-Gärtlein nebo **MARTIN von Cochem:** Geistliches Baum-Gärtlein; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, mešní zpěvy, modlitby k přijímání, ke sv. Trojici, „Ein schöner Gruß zu JESU“ (pp. 159–161), pobožnost k pěti ranám Kristovým, k utrpení Krista, ke všem Kristovým údům, modlitbu ke sladkému jménu Pána Ježíše, ke sv. Josefu, „Gebett Um das Reich Christi“ (pp. 188–212) a „Gebett Um zeitliche und ewige wolfahrt“ (pp. 212–223). Vlastní text na pp. 3–223, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy a incipity modliteb kaligraficky červeně nebo černě, stránkové kustody, perokresebné versálky, zdobeno drobnými červeně-černými perokresbami s florálními motivy, na pp. 29, 58, 98 a 165 červeně-černě eucharistický motiv s devízou „IHS“ a hořícím srdcem, týž motiv na p. 2 v celostránkové ozdobné kompozici s florální tematikou, na p. 140 celostránková červeně-černá perokresba monstrance s devízou „IHS“ a hořícím srdcem obklopeným florální výzdobou, titul kaligraficky červeně a černě ve zvýrazněném červeně-černém rámečku doplněném florální výzdobou, před p. [I] a mezi pp. 223 a 224 vyříznuto po 1 listu, pp. [I–IV] a 224–229 prázdné.

1556/13**inv. č. SK 742**

pap., s. XVIII. ex., 115 ff. (novodobě), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z vlnovky, hřbet zdoben příčnými vytlačovanými linkami, 12,4 : 7,3 cm. Na přední desce nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 742“, na přední předsádce verso černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLDNĚ KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, černým fixem doplněno inv. č. „SK 742“.

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Převážně česká modlitební kniha z konce 18. stol., začátek nedochován; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš, modlitby o utrpení Páně, mariánské modlitby (mj. k Panně Marii Svatohorské), loretánské litanie, úterní pobožnost ke sv. Anně, modlitby k svatým, nejčastěji za šťastnou smrt (k sv. Josefu, sv. Antonínu Paduánskému, modlitby a litanie k sv. Janu Nepomuckému, na ff. 71r–74r „Modlitba k Swate Pannie Rozalij, Protj Ranie Morowe Patroncze.“, na f. 74rv „K Swatym Byskupum Sstapinowi a Lyboryusowy.“, modlitba k sv. Dismasovi, archandělu Michaelovi, sv. Václavu, sv. Vojtěchu, sv. Prokopu, sv. Františku Serafinskému, sv. Janu Křtiteli, sv. patronům, sv. Gertrudě, sv. Mechtildě, sv. Barboře, sv. Bernardu, na f. 89rv „Modlitba za Wykořzeniej Kaczyřstwa.“), cvičení božských ctností, modlitby za zemřelé, latinsky žalm 50. a česko-latinskou pobožnost k nejsv. Svátosti oltářní. Vlastní text na ff. 1r–115r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy zvýrazněně, nepravidelné stránkové kustody, perokresebné iniciály zalomené do 2–3 řádků, koncové ornamentální vinětky (např. na ff. 83r a 92v), na f. 106v dodatečná ornamentálně-florální výzdoba (zřejmě tištěná), na f. 10v celostránková mědirytina sv. Františka Serafinského klečícího před křížem, před sebou má knihu, lebku a růženc, s nápisem „S[anctus] FRANCISCUS SERAPHICUS.“, nesignováno; na f. 73r nalepena mědirytina sv. Šebestiána přivázaného ke stromu, z jeho těla anděl odstraňuje šípy, s nápisem „Sancte Sebastiane ora pro nobis.“, nesignováno; na f. 83v zbytek nalepené mědirytiny se čtecím pultem, na f. 115v perem nečitelný přípis přeškrtný modrou pastelkou, f. 10r prázdné. Vložen dřevoryt vystřížený z modlitební knihy s nápisem „Kněz k Oltáři vychází“ a „Krystus Pán s Včedlnjky swými gde do Zahrady.“, na versu česká tištěná rozjímání ke mši, a dále tištěné potvrzení o zpovědi z r. 1851 s podpisem faráře.

1557/14**inv. č. SK 743**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 283 pp. (recte 244 pp., listy s pp. 1–27, 116–125 a 266–267 chybějí), vazba nedochovaná, druhotně vlepeno do papírové obálky (poškozena), hřbet původně o 5 vazech, zlacená ořízka, 18,5 : 11,5 cm; vloženo do igelitového sáčku, 25,6 : 16,2 cm. Na předním listu papírové obálky recto černým fixem inv. č. „SK 743“ a tužkou starší sign. „H-10“, na hřbetě černým fixem inv. č. „SK 743“, na předním listu papírové obálky verso černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLDNĚ KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, perem doplněno inv. č. „SK 743“, a dále část štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým fixem starší sign. „H-10“.

[Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. s chybějícím začátkem i koncem, obsahuje mariánské modlitby, modlitby k přijímání, k sv. Trojici i jednotlivým osobám Božím, litanie ke jménu Ježíš, denní modlitby církve (např. na pp. 92–150 „Kurze Tag Zeiten zu der Göttlichen Vorsichtigkeit“), modlitby na různá období církevního roku (advent, Nový rok, Velikonoce,...), modlitbu k andělu strážnému, ke sv. Anně, sv. Antonínu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Erasmu, mučedníci sv. Koroně, na Tři krále, 90. žalm, modlitbu pro manžele, modlitby na jednotlivé dny v týdnu a k Jezulátku. Vlastní text na pp. 28–283, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy a incipity kaligraficky červeně, ozdobné iniciálky, jednoduché koncové viněty.

1558/15

inv. č. SK 746

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 47 ff. (novodobě, do f. 16r chybná paginace z 19. stol.), vazba nedochována, zlacená ořízka, 13,9 : 9,5 cm; vloženo do igelitového sáčku, 17,8 : 12,3 cm. Na f. 1r tužkou připsal „majitel Obec Kladno“, na f. 1v perem starší sign. „H-18“ a černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLDNĚ KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, perem doplněno inv. č. „SK 746“; na přední straně sáčku nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 746“.

f. 1r:

„[Jádro] Wssech [m]odli[teb] Křestiansko=Katolicko [!] pro wssechny Lydj,
S Rannjma a Wecernjma tesske Mssy k Spowedi i Prigimanj a nasledujicy Modlitby.“

Torzo české modlitební knihy z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** křesťanské katolické jádro všech modliteb (srov. Knihopis 3409–3419); obsahuje modlitby ranní, večerní a mešní. Vlastní text na ff. 2r–47v, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, titul kaligraficky červeně a černě, červené ozdobné iniciály zalomené do 2 rádků, nadpisy kaligraficky červeně, nepravidelné stránkové kustody, na ff. 15v a 47v kolorované florální viněty, u ff. 1 a 2 utřena horní část, konec chybí. Vložen lístek s textem perem „Ruk. váz. 17.“ a černobílá fotografie titulu pořízená ještě před poškozením jeho horní části („Gádro Wssech Modliteb [...]“, 6,5 : 4,1 cm).

1559/16

inv. č. SK 747

pap., s. XVII. med.–XVIII. in., 10 pp. (recte 4 pp., dochovány pouze listy s pp. 7–10), vazba nedochována (volné listy), 16,5 : 10,5 cm; vloženo do papírových desek, na přední straně černým fixem „NEMOCI CELÉHO TĚLA RUKOPIS – FRAGMENT ASI 18 STOL[etř] 2 LISTY – VOLNĚ O NEMOCÝCH A NEDUZÝCH HLAVY 170 x 120 mm“, 18,9 : 11,2 cm; spolu s rukopisem č. 1560 vloženo do igelitového sáčku, 25,5 : 14,1 cm. Na přední straně desek černým fixem inv. č. „SK 747“ a černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLDNĚ KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, černým fixem doplněno inv. č. „SK 747“; na přední straně sáčku nálepka, v ní černým fixem inv. č. „747–748“.

[Torzo lékařské knihy z 2. pol. 17. nebo poč. 18. stol.]

Torzo české lékařské knihy z 2. pol. 17. nebo poč. 18. stol., obsahuje závěr I. kapitoly o nemocech „Czeleho Těla“ (p. 7, srov. živé záhlaví), II. kapitolu „O nedvzycch a nemocech Hlawy, Proti kysawe a lupinowate Hlawě“ (pp. 7–9), III. kapitolu „Wssi Moly a Hnidy. sehnati.“ (pp. 9–10) a začátek IV. kapitoly „Wlasy Sehnati“ (p. 10) s jednotlivými recepty, v marginálních poznámkách jsou české a latinské názvy rostlin z receptů (např. na p. 7 „Lysti a kura Wrbowa swodou – Salicis folia et cortex in aqua.“, na p. 8 „Fiky soctem a Soly Folia ficus cum aceto et Sale.“, na p. 9 „Czerna Kegchawka s octem Elleborus Niger.“). Vlastní text na pp. 7–10, jediný písař, nepravidelné stránkové kustody, rámeček z jednoduché linky, kapitoly odděleny dvojlinkou, nadpisy kaligraficky, čísla kapitol a počáteční písmena v nadpisech červeně, živá záhlaví.

1560/17

inv. č. SK 748

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 1 f. (nově), vazba nedochována, volný list, 16,3 : 10,3 cm; vloženo do papírových desek, na přední straně černým fixem „KU PAMÁTCE VŠEHO MILĚMU WLASTENCI RUKOPIS INKOSTEM. 1 LIST ASI 18 STOL. 165 x 112“, 18,7 : 11,2 cm; spolu s rukopisem č. 1559 vloženo do igelitového sáčku, 25,5 : 14,1 cm. Na přední straně desek černým fixem inv. č. „SK 748“ a černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLDNĚ KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, perem doplněno inv. č. „SK 748“; na přední straně sáčku nálepka, v ní černým fixem inv. č. „747–748“.

f. 1r:

„**Kupamatce Czecho=milemu Wlastency.**“

Česky psaná chvála Čechů z přel. 17. a 18. stol., patrně začátek předmluvy či věnování nějakého spisu; dochovaný text vyzdvihuje statečnost Římanů, vzdělanost Řeků a bohatství obyvatel Peru, nad ně však staví vlastnosti Čechů a odkazuje při tom na dopis Aenea Silvia Piccolominiho králi Alfonsi Aragonskému (srov. na f. 1r „Geden at gest za wsseczky ocytē-dustatečny Swědek, onen Znamenity Spisowatel AEneass Sylwius /: potom Papež Pius toho gmena 2.:/ o Kralostwi [!] Czeskem Kraly Aragonskemu Alfonzowi takto Pissycz:“). Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpis kaligraficky červeně.

1561/18

inv. č. SK 749

pap., (s. XVIII. ex.) 1817, [V] + 101 pp. (recte 91 pp., po p. 89 paginováno 100), vazba původní, prkénková, potažená tmavě zelenou kůží, desky bohatě zdobený vytačovanou zlacenou rámcovou kompozicí s florálními motivy a motivem nádoby uprostřed, hřbet zdoben vytačovanými zlacenými příčnými ozdobnými linkami a kvítky, 17,0 : 10,4 cm; vloženo do papírového obalu, na přední straně černým fixem „Rukopis: Každodenní obět Bohů aneb modlitby katolické“, 17,5 : 10,8 cm. Na předním příděští část štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým fixem starší sign. „H-4“, na p. [II] černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V Kladně KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, perem doplněno inv. č. „SK 749“, na p. [III] perem podpis „Marie Vlasáková“; na přední straně obalu černým fixem inv. č. „SK 749“, na hřbetě obalu černým fixem inv. č. „749“.

p. [V]:

„**Každoden[n]j Obět Bohu. a neb Modlitby Katolicke**“

Česká modlitební kniha z r. 1817 sepsaná snad pro Marii Novákovou z Dřetovic (osrp. Kladno; srov. na p. [III] ozdobný vlastnický zápis červeným inkoustem „Marie Nováková z Wřetowyc Roku 1817.“, první 3 písmena příjmení jsou však napsána později jinou rukou), patrně vychází z tisku **KAŽDODENNÍ** obět Bohu aneb Modlitby katolické z rozličných textů Písma svatého vytažené (Kutná Hora, s. a.; Knihopis 6524); obsahuje modlitby ranní, mešní, loretánské litanie, modlitby ke zpovědi, k přijímání, litanie o všech svatých a další modlitby (za knížete země, k sv. Janu Nepomuckému, k Panně Marii na Bílé hoře u Prahy apod.), píseň k Pánu Ježíši a modlitbu večerní. Vlastní text na pp. 1–100, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky v perokresebné rámcové kompozici zdobené ornamentálními motivy, začátky nebo konce některých modliteb zdobený kolorovanými perokresbami s florálními, architektonickými, ptačími, ornamentálními a dalšími motivy a s devízami, nadpisy většinou podtrženy dvojlinkou, psány kaligraficky červeně, zeleně, modře nebo černě, na p. 8, 31 a 56 text psán 3–4 barevnými inkousty, na p. [IV] celostránková kolorovaná perokresba Krista na kříži, na p. 17 celostránková kolorovaná perokresba Veroníčiny roušky ve věnci z rostlinných úponků s květy, na p. 57 celostránková kolorovaná perokresba Krista na kříži, pp. [I] a 101 prázdné.

1562/19

inv. č. SK 750

pap., s. XVIII. med., [I] + 81 ff. (novodobě), vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky zdobený po okrajích vytačovaným zlaceným rámcem z geometrických a florálních motivů, uprostřed přední desky vytačená zlacená devíza „IHS“ v ozdobném oválném rámečku, uprostřed zadní desky vytačená zlacená devíza „MARIA“ v ozdobném oválném rámečku, hřbet o 5 falešných vazech, mezípolí zdobena vytačovanými zlacenými rámečky s florálním motivem uprostřed, zlacená ořízka, 20,8 : 14,9 cm. Na přední desce nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 750“, na předním příděští perem přepis „Revidit P[ater] Jacobus Watzek p[ro] t[empore] Capellanus Načzeradecij [= zřejmě Načeradec, osrp. Vlašim] m[anu] p[ro]p[ri]ia“, tužkou letopočet „1786“ a perem starší sign. „H-19“, na f. [I]v černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V Kladně KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, perem doplněno inv. č. „SK 750“, na f. 81v perem podpis „Barbora Hofmanowa +++“; na vložném lístku tužkou poznámka „Pavel Černý syn krejčího z Družce [osrp. Kladno] daroval 20/7 43 dodal p[an] uč[itel] Pekárek“.

f. [I]r:

„**Modlitby Ranj a Wečzernj Přzj Mssy Swaty. Přzed y Po Swateg Spowědi.**“

Česká modlitební kniha z pol. 18. stol., obsahuje modlitby ranní, mešní, „Wraucne Wzdichanj

k obdržení sstiatneho skonani ktřzem Negswietiegssym Gmenam“ (ff. 26v–29r), modlitby ke zpovědi, k přijímání, ke Kristu, litanie o jménu Pána Ježíše, modlitby k sv. Josefu, k Panně Marii, k sv. Anně, modlitbu proti všemu neštěstí a protivenství, modlitbu k sv. Janu Nepomuckému, sv. Šebestiánu, k sv. Rochu proti morové ráně, k sv. Františku Serafinskému, sv. Františku de Paula, sv. Floriánu a k sv. Markétě a modlitby večerní. Vlastní text na ff. 1r–79r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy a titul kaligraficky, titul vyveden červeno-zlatě a doplněn vystříhanými kolorovanými částmi rytin s florální tematikou, nadpisy červeně, zeleně, modře, žlutě a černě, dále červené, zelené, modré, žluté a černé iniciály zalomené do 2 řádků, stránkové kustody, na ff. 79v–81v jinou rukou v 1. pol. 19. stol. připsány české modlitby manželů, na zadním přیدهští tužkou poznámka „26 rytin“. Do rukopisu vlepeno množství celostránkových rytin, zpravidla ohraničených rámečkem z dvojlinky, a to: na f. 8v „S[ancta] VERONICA.“, signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 10r vyobrazení mystického zasnoubení Panny Marie s Bohem, dole s nápisem „TE pulchram adornavit sibi sponsam quae in Adam non peccavit.“, signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 14r Ježíš s nápisem „DEUS HOMO“ a „Apparuit humanitas“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 21r Maří Magdaléna pod křížem, nahoře nápis „Animam meam pono pro ovibus meis.“, dole „Amplius lava me ab iniquitate mea. Ps[almi] [...] [= Ž 51,4]“, signováno „Ios[ephus] et Ioa[nnes] Klauber Cath[olici] Sc[ulpserunt] [...]“; na f. 27r sv. Rodina, s nápisem „IESUS MARIA IOSEPH“, nesignováno; na f. 29v archanděl Michael uprostřed andělů, nad ním sv. Trojice, dole citát „Servient Domino DEO suo, et David Regi suo. Ierem[ias] 30. v[ersus] 9 [= Jr 30,9]“, nesignováno; na f. 31v Kristus týrán zbrojnoši, dole citát „Propter te sustinui opprobrium. Ps[almi] 68. [= Ž 69,8]“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 34r „S[ancta] CATHARINA de RICCIIS. Florentina, Virgo. Ordinis S[ancti] P[atris] Dominici Die 13. Februarii.“, nesignováno; na f. 38v Beránek na knize zapečetěné 7 pečetěmi, na každé z pečetí uveden název jedné svátosti, dále Kristus a anděl z Apokalypsy, nahoře nápis „Non abscondam a vobis SACRAMENTA Dei,“ a dole pokračování „Sed ab initio nativitatis investigabo, et ponam in lucem Sap[ientia] 6. [= Mdr 6,24]“, signováno „Göz et Klauber Cath[olici] Sc[ulpserunt] et exc[uderunt] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 40r vyobrazení Panny Marie s odpustky, růžemi, růženci, okovy, sv. obrázky apod., nahoře nápis „Non est talis mulier super terram. Iud[ith] 11. [= Jdt 11,19]“, dole nápis „Multae filiae congregaverunt divitias, tu supergressa es universas. Prov[erbia] 1. [= Př 31,29]“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 42r Madona s Ježíškem, dole s nápisem „Dilectus meus mihi, et ego illi.“, nesignováno; na f. 44v „S[ancta] BARBARA V[irgo] et M[artyr]“, nahoře s nápisem „In fortitudine cibi illius. 3. Reg[es] 19. v[ersus] 8. [= 1Kr 19,8]“, dole s nápisem „Non morietur in iniquitate patris sui. Ezech[iel] 18. v[ersus] 17. [= Ez 18,17]“, signováno „Ios[ephus] E[r]as[mus] Belling Cath[olicus] Sc[ulpsit] exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 46r zobrazení spoutaného zbičovaného Krista, dole s nápisem „Wahre Abbildung der Gnadenreichen Bildnüß des gezeißelten Heylandes, in der also genannten Biss=Capellen Steingadischer [= Steingaden, Německo] Pfarr[kirche]“, nesignováno; na f. 50v „S[anctus] IOSEPHUS DEI IN TERRIS NUTRICIUS.“, dole s nápisem „Dilectus meus mihi, et ego illi, qui pascitur inter lilia. Cant[icum] Canticorum] 2. v[ersus] 16. [= Pís 2,16]“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 52r Panna Maria s Ježíškem zabíjejícím hada, nadepsáno „S[ancta] MARIA.“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 54r vyobrazení Madony s Ježíškem v rokajové kartuši, dole s nápisem „Benedicta es tu filia! Iudith. 13. v[ersus] 23. [= Jdt 13,23]“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na

f. 56r „MATER DOLOROSA.“, dole s nápisem „Ne vocetis me Noemi sed vocate me Mara, quia amaritudine valde replevit me omnipotens. Ruth. 1. [= Rt 1,20]“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 57r sv. Anna s Pannou Marií v rokokové kartuši, s nápisem „S[ancta] ANNA.“ a „Benedicet fructui ventris tui. Deut[eronomium] C[apitulum] 7. v[ersus] 13. [= Dt 7,13]“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 60r vyobrazení scény, jak sv. Dominik bojuje proti albigenským pomocí růžence, nahoře nápis „Cum deus doctrinam S[ancti] Dom[inici] Fundatoris Praed[icatorum] nec ab igne laedi, Albigenisium vero devorari permiserit, quid in ejus S[ancto] Rosario malum? An I A Materia? C Orat[io] Dom[ini]? D Salut[atito] Ang[elica]? E Benedict[io] Elis[abeth] F Invocat[io] Matr[is] Dei II B Forma? G Myster[ium] Fidei? H Gaudi? I Dol[oris]? K Glor[iae]?“, dole „Da Gott alle Glaubenslehren eines S[ancti] Dominici in feuer inwerfert, die widerige der Albigenseren aber eingäschert haben wollen, was solle in dessen H[eiligem] Rosenkrans tadeliches seyn? I. die Materi [!] oder A der Glaub? C das H[eilige] Vatterunser? D der Gruss des Engls? E. der Heil[igen] Elisab[eth]? F. die anruffung eurer Mutter Gottes? II. die Weiss B. nach denen 150. Psal[men]? III. oder das absehen auf erhaltung des H[eiligen] Glaubens? G. und Gedächtnis der Geheimnüssen H des Lebens, I. des Leydens, K. und der Glori [!] Christi? hat endlich Tob. 12. der Engel darffen das Gebett aufopferen warum nicht die Königin der Englen?“, signováno „Stockmann Cath[olicus] exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 62r vyobrazení sv. Jana Nepomuckého, dole s nápisem „S[anctus] IOANNES NEP[omucenus] M[artyr] Lingua mea meditabit[ur] Iustitiam tuam. Ps[almi] 34 v[ersus] 28 [= Ž 35,28]“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 64r vyobrazení Panny Marie s anděly, nahoře s nápisem „Ecce Mater tua. Ioa[nnes] 19. v[ersus] 27. [= J 19,27]“ a dole s nápisem „Monstra te esse Matrem.“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 66r „S[ancti] Quatuordecim Auxiliatores.“, nesignováno; na f. 68r vyobrazení Panny Marie pod křížem, dole s nápisem „Diß Bildnus der schmerzhaftten Mutter MARIAE, vo[n] Hertzen genan[n]t, wird bey den P[atribus] der Soc[ietatis] IESU Zu Freystein ober Leobe[n] in Steyrmarch [= St. Peter-Freienstein, Rakousko] verehrt, dadurch manche wunder Hülff erfahre[n].“, nesignováno; na f. 69r „S[anctus] SEBASTIANUS M[artyr]“, dole s nápisem „Die Bogen=Schützen setzten an ihn an. 1. Buch der König[e] 31. Cap[itulum] [= 1S 31,3]“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 72r „S[anctus] IOSEPHUS a Leonissa Ord[inis] S[ancti] Francisci Capuc[inorum] Missionarius Apostolicus.“, dole s nápisem „Misit de coelo, et liberavit me. Ps[almi] 56. 4. [= Ž 57,4]“, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 74r „S[anctus] FRANCISCUS DE PAULA. Fund[ator] Ord[inis] Minim[orum]“, nesignováno; na f. 75r „S[anctus] FLORIANUS M[artyr]“, dole s nápisem „Aqua supra virtutem ignis. Sapi[entiae]. 16. [= Mdr 16,19]“, signováno „Ios[ephus] et Ioa[nnes] Klauber Cath[olici] Sc[ulpserunt] et exc[uderunt] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 76r „S[anctus] DIONYSIUS M[artyr] et S[ancta] MARGARETHA V[irgo] et M[artyr]“, dole s nápisem „Ipsi AUXILIUM ferebant. 1. Mach[abaei] 10. [= 1Mak 10,47]“, signováno „Ios[ephus] et Ioa[nnes] Klauber Cath[olici] Sc[ulpserunt] et exc[uderunt] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na konci některých kapitol kolorované obrázky s florálními a architektonickými motivy, a to buď perokresby stromů přímo v rukopisu (ff. 5r, 12v, 29r a 33r), nebo vlepené výstřížky rytin (ff. 53v, 55v, 59r, 70v, 73r, 77v a 79r).

1563/20

inv. č. SK 751

pap., 1783, [X] + 530 pp., vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytačovanou zlacenou rámcovou kompozicí s bohatě provedenými florálními ornamenty, na přední i zadní desce uprostřed vytačené zlacené iniciály

„A. M. H.“, letopočet „1.7.8.3.“ a Beránek s praporcem v oválné kartuši, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými zlatenými florálními ornamenty, zlatená ořízka s vytlačenými ornamenty, 18,5 : 12,1 cm. Na p. [II] černé obdélníkové razítko s textem „MUZEUM V KLADNĚ KNIHOVNA INV. Č.: SIG.:“, perem doplněno inv. č. „SK 751“, na p. 490 černé kulaté razítko s opisem „Městské museum horního města Kladno“ a perem č. „K 175“; vložen štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „K 175“.

p. [X]:

**„Andächti[ges] Gebeth Buch darinnen Morgen, Abend, Meß Beicht und Kommunion
Gebether zufinden seyen. Zu der H[eiligen] Dreyfaltigkeit, zu den süßen Namen Jesu.
vom Leiden Christi und den Mutter Gottes und vielen Heiligen Gottes.
Auch auf alle Fest des ganzen Jahrs.“**

Německá modlitební kniha z r. 1783 (viz datace na deskách, na p. 417 a vlastnický zápis na p. 490 „Margaretha Höchtin. von Watzgenreik [= Watzgenreuth, Vackovec, část obce Milhostov, osrp. Cheb]. A[nn]o 1783 den 18ten Aprilis“); obsahuje modlitby ranní, denní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, k sv. Trojici, jménu Ježíše Krista, o utrpení Krista, k Panně Marii, modlitby a litanie ke svatým a na jednotlivá období a svátky církevního roku a „Creuz Weeg unsers. Erlösers und Seligmachers JESU Christi Aufgerichtet. Im dem [!] Pfarlichen Gottes Haus des heiligen OSWALDI zu Nebanitz [= Nebanice, osrp. Cheb] und dessen Filial S[ancti] NICOLAI zu Müllessen [= Mühlessen, Milhostov, osrp. Cheb]. 1783.“ (pp. 417–489). Vlastní text na pp. 1–489, jediný písař, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví, titul a začátky oddílů kaligraficky v červené, modré a zlaté barvě, zdobeny ornamentálními nebo florálními pásy, někdy i s motivy andělů, kalicha, symboly pomíjivosti, rokaji apod., kaligraficky též nadpisy, převažuje červená a modrá barva, ornamentální iniciály zalomené do 2–4 řádků, na koncích modliteb často florální nebo zoomorfí motivy. Vevázány celostránkové kolorované perokresby, které tematicky odpovídají jednotlivým kapitolám, jsou číslovány shodně jako po nich následující strana a jejich versální strany jsou prázdné: mezi pp. [X] a 1 „H[eilige] Maria, bitt für uns.“, Panna Maria s Ježíškem na klíně; mezi pp. 16 a 17 „Abends=Andacht“, anděl strážce vede dítě do chrámu; mezi ff. 24 a 25 „Andacht. Bey der Heil[igen] Messe.“, kněz pozdvihující hostii před oltářem s Ukřížovaným, v oblacích přisluhují andělé; mezi pp. 56 a 57 „Andacht. Vor der heiligen Beicht.“, žena připravující se u zpovědnice na zpověď podle Desatera, které jí přidržuje anděl, v oblacích Beránek s praporcem; mezi pp. 72 a 73 „Andacht. Nach der Heil[igen] Beicht.“, sv. Petr s klíči u nohou klečí před kohoutem, jehož zakokrhání následovalo po jeho trojím zapření Krista, mezi oblaky Boží oko; mezi pp. 84 a 85 „Andacht. Bey der H[eiligen] Kommunion“, žena přijímající od kněze tělo Páně, anděl drží rozžaté svíce, zářící kříž s Ukřížovaným za nimi; mezi pp. 96 a 97 „Andacht. Nach der H[eiligen] Kom[m]union.“, sv. Barbora s korunkou, palmovou ratolestí a mečem vztahuje ruku k věži se 3 okny, nad vším v oblacích kalich a hostie; mezi pp. 128 a 129 „Andacht. Zu der H[eiligen] Dreyfaltigkeit.“, sv. Trojice v oblacích; mezi pp. 144 a 145 „Andacht. Vom süßen Namen Jesu.“, dítě Ježíš ležící s křížkem v ruce v koši květin, pod horním okrajem andělci; mezi pp. 160 a 161 „Gebether vom Leyden Christi.“, Sedmibolestná Panna Maria klečící pod křížem, u jehož paty leží lebka; mezi pp. 192 a 193 „Andacht. Zur Mutter Gottes Maria“, Panna Maria s Ježíšem Kristem, oba v červeno-modrých šatech znázorňujících jejich božství i lidství; mezi pp. 220 a 221 „Der Heilige Josephus.“, sv. Josef drží dítě Ježíše; mezi pp. 268 a 269 „Andacht. Zum H[eiligen] Antonio von Pa[dua]“, sv. Antonín v řeholním rouchu drží lilii, vedle na oltáři stojí dítě Ježíš (foto – příloha 2); mezi pp. 296 a 297 „Andacht. Bey der Geburt Christi.“, Panna Maria u jeslí s dítětem, jemuž se klaní pastýři, po straně osel, vůl a beránek, andělek s nápisovou stuhou „Gloria in Excelsis Deo“, sv. Josef s palmovou ratolestí v pozadí; mezi pp. 340 a 341 „Die heilige Katharina.“, sv. Kateřina s palmovou ratolestí, mečem a kolem klečí u řeky, v pozadí zbytky antického zdiva a dům; mezi pp. 416 a 417 „Schmerzhafter Kreuzweg.“, kříž s Ukřížovaným a lebkou u paty kříže, v pozadí Jeruzalém; pp. [I], [III–IX], 492–521 a 523–529 prázdné, na p. 491 tužkou nápodoba jména majitelky

„Margar“, na p. 522 tužkou „Dieses Buch ist der Kristenheid ganz ergeben, das ist für die Kristen ganz gemeinschaftlich, für gute Kattolische Menschen, das Buch ist von einer Hand, zu der andere gegangen, von der Großmutter zu der Mutter wieder genom[m]en worden, und davon wieder zu den Kindern, zugeerbet. Dieses Buch ist von der Großmutter erfuntен.“, na p. 530 tužkou „str. 51, 57, 297 Agnus Dei, s hvězdou“.

1564/21**inv. č. SK 819**

pap., (1598) 1692, [IV] + 51 ff. (recte 47 ff., ff. 40–42 a 50 vyříznuta), nevázáno, všito do desek z několika slepených listů papíru (dochována pouze poškozená zadní deska), hřbet vyztužen pergamenem, 14,5 : 9,8 cm; vloženo do papírových desek, na přední straně černým fixem titul „KNÍŽKA O STIEPOWANJ...“, 15,8 : 11,6 cm; vloženo do igelitového sáčku, 21,0 : 16,3 cm. Na zadní desce perem inv. č. „SK 819“, na f. [I]r červenou pastelkou č. „1963“, na f. 16v perem podpis „Weselj Jozef“, na zadním příděti fialové kulaté razítko s opisem „MUZEUM V KLADNĚ“ a perem inv. č. „SK 819“; na přední straně igelitového sáčku nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 819“.

f. 51r:

„Knížka o Sstiepowanj, a sprawowanj Sstiepnic. a Pržepsana w Letu 1692.“

Téměř úplný opis českého tisku **Z ROŽMBERKA, Jošt**: Knížka o štěpování a spravování štěpníc (Praha, 1598; Knihopis 15 016) pořízený r. 1692 (srov. titul a text na f. 49v „Konecz Knjžky o Sstiepowání Wysocze Vrozeného Pana, Pana Jossta z Rozumberka, etc. Wytisstiena w Starem Miestie Prazskem, v Buryana Waldy Léta Páně: Tisyczyho, Pětistého, Dewadesatého osmého.“); dochovaný text zahrnuje rejstřík a 11 kapitol nazvaných Rozdíly, ve kterých je podrobně pojednáno o tom, jak štěpovat stromy, jak dosáhnout nejlepšího ovoce, jak s ovocem nakládat, jak uchránit stromy před škůdci a nemocemi, jak nejlépe pěstovat šafrán atd. (úvodní předmluva tisku s věnováním Petru Vokovi z Rožmberka tedy buď nedochována, nebo nebyla opsána, některé podkapitoly na ff. 29rv a 39v opsány jen zčásti, patrně chyběly už v předloze, stejně jako závěr 9. rozdílu, který měl být opsán na vyříznuté ff. 40–42, ale dle absence číslování těchto ff. v rejstříku lze soudit, že nikdy opsán nebyl). Vlastní text na ff. 1v–49v, na ff. [I]r–[IV]v a 1r „Regjstrum aneb Poznamenanj, co který rozdíl této Knjžky w sobě obsahuje.“, jediný písař, titul a nadpisy větších kapitol kaligraficky, nepravidelné stránkové kustody, na ff. 49v a 51r perokresebné ornamentální viněty, na f. 51v zbytky vymazaného textu tužkou, f. 51 tvořeno slepením 2 ff.

1565/22**inv. č. SK 820**

pap., s. XVIII. med.–XIX. in., 42 ff. (novodobě, recte 43 ff., mezi ff. 32 a 33 nefoliován 1 částečně odstřížený list), nevázáno, sešito režnou nití, 17,2 : 11,0 cm; vloženo do papírových desek, na přední straně černým fixem titul „LÉČENÍ ZVÍŘAT PŘEDEVŠÍM KONŮŮ“, 19,2 : 11,7 cm; vloženo do igelitového sáčku, 23,0 : 17,3 cm. Na f. 42v fialové kulaté razítko s opisem „MUZEUM V KLADNĚ“ a perem inv. č. „SK 820“; na přední straně igelitového sáčku nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 820“.

[Knížka hospodářských a veterinárních rad a návodů z 2. pol. 18. stol. a poč. 19. stol.]

Česká knížka hospodářských a veterinárních rad, návodů a zaříkání z 2. pol. 18. stol. a poč. 19. stol.; obsahuje především lidové léčebné návody, zaříkadla, magické úkony a recepty na léčení koní a dobytka, ale i další rady (proti molům, aby stromy rodily ovoce, proti bolesti zad apod.), návody k magickým rituálům a průpovědkám (např. když člověk jede na svatbu, když jde pro vodu) a další texty (např. údaje o velikosti a vzdálenostech kontinentů nebo poučení o manželství). Vlastní text na ff. 1r–42v, více písařů, většina nadpisů podtržená, text na f. 1r zašpiněný do nečitelnosti, f. 1 uvolněno. Vložen lístek s českým blahopřejným dopisem schovanky kmotrovi a strýci z přel. 18. a 19. stol. podepsaný „Anna Šarochová.“.

1566/23**inv. č. SK 821**

pap., s. XVIII. med.–ex., 28 pp. (novodobě, recte 22 pp., listy s pp. 1–2 a 20–25 chybějí), nevázáno, sešito provázkem, 19,3 : 12,5 cm; vloženo do papírových desek, na přední straně černým fixem titul „LÉKAŘSKÁ DOPORUČENÍ“,

21,3 : 13,5 cm; vloženo do igelitového sáčku, 24,5 : 16,5 cm. Na p. 17 perem podpis „Král“, na p. 28 fialové kulaté razítko s opisem „MUZEUM V KLADNĚ“ a perem inv. č. „SK 821“; na přední straně igelitového sáčku nálepka, v ní černým fixem inv. č. „SK 821“.

[Torzo lékařské knihy z 2. pol. 18. stol.]

Torzo česky psané lékařské knihy z 2. pol. 18. stol.; obsahuje na pp. 3–7 neúplnou zprávu o šíření znalostí o léčebných účincích benediktu lékařského (*Carduus benedictus*, *Cnicus benedictus*) a popis jeho 25 možných užití, dále účinky různých vodiček a mastí, rady proti hluchotě, závratím, ženským nemocem, bolesti hlavy a zubů, nemocem očí a různým nedostatkům obličejce apod., v závěru na pp. 25–28 torzo pojednání o léčebných účincích nějaké byliny, odvolávající se na různé autority (např. na p. 25 „Arnoldus nova vilanus, že diwne gest. Powiediel. kterak ten Człowiek Vmřitj muže kterýby gi každého dne trochu wrubostj gegj Požíwal.“, tj. odkaz na některé z děl Arnolda de Villa Nova). Vlastní text na pp. 3–28, jediný písař, nadpisy kaligraficky, recepty číslovány.

1567/24

inv. č. SK 834/1, 2, 3, 4

pap., s. XVIII. med.–ex., 8 + 15 + 8 + 9 ff. (nově), vevázáno do 1., 2., 3. a 4. svazku tisku **BREVIARIUM** monasticum Pauli V. et Urbani VIII. summorum pontificum auctoritate recognitum a sanctissimo domino nostro D[omino] Clemente papa XII. novissime restitutum, ac pro omnibus sub Regula S[ancit] P[atr]is Benedicti in universa Germania militantibus approbatum et confirmatum (Einsiedeln, 1738), vazba původní, lepenková, potažená tmavě hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným rámečkem z jednoduché linky, hrany desek v rozích zdobeny vytlačovanými zlacenými florálními motivy, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými linkami, vazy a okraje hřbetu zdobeny vytlačovanými zlacenými pásy s florálními či ornamentálními motivy, ve 2. mezipolí vytlačované zlacené označení části (u 1. dílu „P[ars] V[ernalis]“, u 2. dílu „P[ars] AE[stivalis]“, u 3. dílu „P[ars] A[utumnalis]“, u 4. dílu „P[ars] H[iemalis]“), zlacená ořízka, 19,6 : 12,5 cm. Na přední předsádce recto 1. dílu tužkou částečně vymazaný přepis „R[everendus] P[ater] Guntherus Jacob Pr[...] ad s[anctum] Nicolaum Vetero-Pragae [= Praha, Staré Město].“, na f. 7v 1. svazku fialové kulaté razítko s opisem „MUZEUM V KLADNĚ“ a perem „Inv. č. 834/1 př. č. 1/99“, na f. 7v 2. svazku fialové kulaté razítko s opisem „MUZEUM V KLADNĚ“ a perem „Inv. č. 834/2 př. č. 1/99“, na přední předsádce recto 3. svazku perem částečně vymazaný podpis „Fr. B[ru]no Čtvrtečka m[anu] p[ro]pria fr[ater] M[onasterii] O[r]dinis S[ancit] B[enedicti]“, na f. 6v 3. svazku fialové kulaté razítko s opisem „MUZEUM V KLADNĚ“ a perem „Inv. č. 834/3 př. č. 1/99“, na f. 6v 4. svazku fialové kulaté razítko s opisem „MUZEUM V KLADNĚ“ a perem „Inv. č. 834/4 př. č. 1/99“.

[Latinské modlitby a sváteční čtení z 2. pol. 18. stol.]

Latinské modlitby a čtení doplňující tištěný breviář, zapsané ve 2. pol. 18. stol. na listy přivázané za jeho jednotlivé svazky. Ve 2. svazku zapsány ve 2. pol. 18. stol. 3 různými písaři modlitba o českých zemských patronech (f. 1r), modlitby a čtení oficií na dny 23. července („In Festo S[ancit] CAMILLI de Lellis C[ommemoratio] dupl[ex]“, ff. 1r–2r) a 27. srpna („In Festo Sancti Josephi Calasancii. duplex.“, ff. 2r–4v) a modlitba na den 29. června („Pro com[memoratio]ne] O[mnium] S[ancitorum] Apost[olorum]“, f. 4v); ve 3. svazku zapsána jediným písařem na konci 18. stol. latinská čtení na den 18. listopadu („In Dedicatione Basilicarum s[ancitorum] Apostolorum Petri et Pauli.“, f. 1rv); ve 4. svazku zapsány 2 písaři (2. týž jako ve 3. svazku) v pol. a na konci 18. stol. latinské modlitby na den 15. února („Festum B[eatorum] VII. Fundatorum Ordinis Servorum B[eatae] M[ariae] V[irginis]“, f. 1v) a 13. prosince („In Festo im[m]aculatae conceptionis B[eatae] M[ariae] V[irginis]“, f. 2r). Vlastní text na ff. 1r–4v 2. svazku, na f. 1rv 3. svazku a na ff. 1v–2r 4. svazku, 5 písařů, ve 2. svazku psáno kaligraficky do 2 sloupců rámovaných jednoduchou linkou, ve 3. svazku rámeček z jednoduché linky a datum podtrženo dvojlínkou, ve 4. svazku na f. 1r tištěný „APPENDIX. Festa Propria Bavariae, Austriae, & Salisburgensis Diaecesis.“, drobné rukopisné opravy poškozených míst i v textu tisku, ff. 1r–7r a 8rv 1. svazku, 5r–7r a 8r–15v 2. svazku, 2r–6r a 7r–8v 3. svazku a 2v–6r a 7r–9v 4. svazku prázdná. Do 2. svazku vložen tištěný německý objednávací lístek na knihy c. a k. dvorního a univerzitního knihkupectví Johanna Gottfrieda Calveho v Praze, do 3. svazku vložen list s tištěnými latinskými modlitbami na dny 16. září („S[ancitorum] Euphemiae V[irginis], Luciae et Geminiani M[artyrum]“), 17. září („S[ancit]e] Hildegardis V[irginis] O[r]dinis N[ostri]“) a 18. června („S[ancit] Ephraem Syri, Diaconi, Conf[essoris] et Eccl[esi]ae Doct[oris]“).

1568/25**sine**

pap., 1682, 23 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 31,2 : 20,0 cm. Na f. 1r perem označení „N[ume]ro 16.“ (škrtnuto), „Lit[tera] C. N[umero] 6.“, „Dominicale. Fasc[iculus]. 10. N[um]r[o] 1.“ a „Kart. 14.“ a tužkou letopočet „1682“.

f. 1r:

**„Schlaner Creyß Visitation der Herrschafft Buschtiehrad [= Buštěhrad, osrp. Kladno],
A[nn]o 1682.“**

Německý zápis o výsledcích vizitace buštěhradského panství v bývalém okresu Slaný r. 1682, obsahuje soupis obyvatel usedlých v jednotlivých vsích, pozemků v jejich vlastnictví a jejich využití (v porovnání s předchozí vizitací r. 1654). Vlastní text na ff. 1v–22r, jediný písař, psáno do tabulek, ff. 22v–23v prázdná, f. 1 uvolněno.

1569/26**sine**

pap., 1754, 68 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 36,9 : 22,0 cm. Na f. 1r perem označení „Lit[tera] E.“ a „N[um]ro 78“ (číslice škrtnuta a opravena na „2“) a tužkou letopočet „1754“, na f. 68v perem „Dominicale fasc[iculus]. 10. Sub N[um]r[o] 3.“.

f. 1r:

**„Urbarium oder Zinß=Regiester Pro Termino S[anc]tj Georgij ex Gallj dann S[anc]tj Joannis
ex ultima Decembris Bey der Herzoglich Bayr [?] Herrschafft Buschtiehrad
[= Buštěhrad, osrp. Kladno] Über Innen Beschriebenen Zur Rentthumbts Raittung gehörigen
Geld Empfang und gewöhnlichen Ausgaaben wie auch was Sammentl[ich]e Dorffschafften
an Roboth Zupraestiren, und Steuer Zuentrichten Haben mit angefügter description
der Situation und Befind[en] Bauer Gütern der Dorffschafften. Pro A[nn]o 1754.“**

Německý urbář panství Buštěhrad z r. 1754, obsahuje mj. na ff. 62r–65v „Denen Cantoribus. Haben nach Specificirte dorffs Insossen all Jährig Zu reichen.“. Vlastní text na ff. 2r–66v, 2 písaři, okraje z dvojlinky, tabulky, ojedinělé marginalie, ff. 1v, 27v a 67r–68r prázdná, f. 66 uvolněno z vazby, mezi ff. 27 a 28 vyříznut 1 list.

1570/27**sine**

pap., s. XVIII. ex., 1 f. (svitek složený z 16 sešitých či slepených částí), 9,4 : 361,0 cm; svitek zabalen do pauzovacího papíru. Bez provenienčních znaků.

f. 1r:

**„gista A sprawedliwe dilka Pana A spasztele Nasseho Gežjsse Krista, gak gest on na swete
& na Křižj bil, Kteražto Nalezena bila Pj 6. hrobe Geruzalemne leta 1655.
Coss Klement Papess 8 toho Gmena potwrdil.“**

České ochranné modlitby a zaklínání údajně přepsané z textu nalezeného r. 1655 u 6. hrobu v Jeruzalémě; dle informace ředitele muzea PhDr. Kuchyňky pocházejí ze zvonice kaple sv. Isidora v Kovářech (dnes část obce Zákolany, osrp. Kladno); sepsány byly patrně r. 1781, kdy byla kaple vystavěna. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, místy v textu znamení kříže, f. 1v prázdné.

1571/28**sine**

pap., (s. XVI. ex.–XVII. in.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 140 ff. (nově), vazba nedochována, hřbet původně o 4 vazech, modře barvená ořízka, 17,0 : 10,6 cm. Bez provenienčních znaků.

**[Torzo opisu Testamentů dvanácti patriarchů a Historie, kteráž slove Assenath,
z přel. 18. a 19. stol.]**

Torzo česky psaného opisu tisku TESTAMENTOVÉ aneb kšaftové patriarchův dvanácti synův Jákobových a HISTORIE, kteráž slove Assenath (srov. Knihopis 16 117–16 122), srov. závěr 1. části na f. 129v „Skonawagi se Testamentowe, a neb Kssafftowe Dwanaczty Patriarchuw, Synuw Jakobowich.“ (ff. 1r–129v, dle zbytků původní foliace lze soudit, že na začátku chybí asi 20 ff. obsa-

hujících část 1. kapitoly) a začátek 2. části na f. 130r „Zaczyna se Historia, Kteraž Sluge Assenaty. w Starodawnich Żidowskich w Skritich SPisich Nalezena, w Czesky Gazik Przelozena, a Na Swietlo Widana, W niżto se Poklada Neyprw O Prodaný Jozeffa, a o Wyswobozeny z žalarže, Potom o Geho zenieny. Pržitom Mnoha Skrita tagemstwy w Pismich Swatich zawrżena, na Místech Swich Položena Nagdess.“ (konec chybí); opis byl pořízen na přel. 18. a 19. stol. Vlastní text na ff. 1r–140v, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy kaligraficky, některé podtrženy, na konci některých kapitol perokresebné ornamentální viněty, na začátcích některých kapitol perem německy připsáno, kdo byla matka příslušného Jákobova syna (ff. 7r, 16r, 35v, 74v, 81r a 104r). Vložen ústřížek ze soudobého školního sešitu s řadou perem psaných patrně tajných či těsnopisných značek a jejich písmenných ekvivalentů, na versu část českého mravoučného textu, dále přiložen tisk **PŘEDIVNÉ** předpovídání slepého mládence, jenž 36 let starý byl a v roce 1462 Karlovi králi českému a císaři římskému skrze Ducha svatého oznamoval (s. i., 12 ff., 5,7 : 9,8 cm; Knihopis 14 481).

Klatovy

I. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech, Hostašova 1, 339 01 Klatovy IV,
tel.: 376 313 109, 376 316 011, 603 267 600, e-mail: muzeum.klatovy@tiscali.cz,
<http://www.muzeum.klatovynet.cz>.

II. 1882.

III. Sběrka starých tisků a rukopisů: Jindřich Hůrka, tel.: 376 326 353; archivní sbírky (včetně hudebnin): Jan Jirák, tel.: 376 326 352.

IV. a) V době vzniku muzea byla zakoupena pozůstalost po klatovském měšťanu a sběrateli Františku Jungovi (1817–1882). Dále se v knihovně muzea nalézají mj. fond knihovny klatovského gymnázia (obnoveno r. 1812, obsahuje i jednotky pocházející z klatovské jezuitské koleje), Krajského soudu v Klatovech nebo knihovna archeologa a profesora Masarykovy univerzity v Brně Emanuela Šimka (1883–1963), po r. 1990 byla knihovna rozšiřována o opuštěné fondy školních a spolkových knihoven, vyřazenou literaturu z jiných fondů apod. Součástí sbírek muzea jsou i knihy a písemnosti z kůru klatovského farního kostela a děkanství a kolekce asi 60 tištěných judaik ze 17.–20. stol.

IV. c) Fond knihovny (asi 130 000 knihovních jednotek) je rozdělen na konzervační (sbírkovou) a studijní část. V rámci sbírkové části jsou zvláště vyčleněny prvotisky, staré tisky, tisky 19. stol. (30–35 000 svazků) a rukopisy. Souborný katalog knihovny v současnosti vzniká; mimo několika neúplných historických katalogů je k dispozici lístkový abecední katalog vytvořený prof. Emanuelem Šimkem r. 1993, ke sbírce inkunabulí existuje katalog Jindřicha Hůrky *Incunabula typographica* z r. 1994. Orientaci ve sbírce rukopisů umožňuje průběžně doplňovaný počítačový seznam Jindřicha Hůrky *Přehled signatur (konkordance) – kolekce rukopisy*. Hudebniny jsou evidovány zvláště v elektronickém seznamu Štěpána Špáta *Autorský katalog sbírky hudebních manuskript ve fondu OM Klatovy*.

IV. d) Prvotisky (celkem 24, od r. 1477, většinou německé provenience, nejčastěji z Norimberka nebo Lipska, dále 4 italské a 3 české provenience) a staré tisky do r. 1800 (asi 4000 titulů v 3500 svazcích, z toho asi 100 tisků ze 16. stol. a asi 400 ze 17. stol.) vyčleněny jako zvláštní součást sbírkového fondu.

IV. e) Sběrka rukopisů čítá v současnosti 183 sign. a 5 nečíslovaných jednotlivostí (písničky, 19. stol.). Všechny rukopisy v ní (pokud nemají vlastní ochranné pouzdro) jsou podle možnosti postupně opatřovány na míru vyrobenými kartonovými ochrannými pouzdry, na jejichž hřbetě je nálepka s černou tištěnou sign. a na přední straně černé obdélníkové razítko s textem „Okresní muzeum v Klatovech KNIHOVNA Přír. č.: Sign.: Sign. sb.“, v němž je perem vyplněno přír. č. a tužkou sign. (vzhledem k tomu, že tento proces právě probíhá a vzhled pouzder je standardizován, neupozorňujeme na ně u každého rukopisu zvláště, stejně jako neupozorňujeme na dočasné obaly u těch rukopisů, pro které nebyla pouzdra zatím vyrobena; popisujeme pouze ochranné obaly, které se od obvyklých pouzder liší a patrně nebudou nahrazeny). Starší rukopisy mimo soupis jsou **BRICKŮ z Kaplice**: sborník měštských a zemských práv a dalších textů sestavený pro město Klatovy (dokončeno v Praze 8. července 1465); *pap., 312 ff., ornamentální iniciály, pozdně gotická vazba, jako f. [I]rv vevázan list z liturgického rukopisu 11.–12. stol. s neumatickou notací, dochovány části vztahující se ke svátkům sv. Fabiána a sv. Šebestiána, sv. Anežky, sv. Vincence a následně neděli (sign. RK 122, přír. č. 62 974) * ZLOMEK graduálu (poč. 15. stol.?)*; 3 pergamenové listy, *chorální notace ve čtyřlínkové notové osnově, červené a modré versálky, červeno-modro-žlutá ozdobná iniciála „G-Loria“ (inv. č. 88 731)*; **z mladších rukopisů mj. divadelní hry HISTORIE** vo králi Asperusoji, neb o tom pyšným a vysokomyslným Hámanoj a **KOMEDIE** o Tytušoji Manlius (poč. 19. stol.; sign. RK 53, přír. č. 48 752) * **CHVÁLOZPĚVY** obzvláště jen spořádané k uctění pravého, jediného a nerozdílného Boha v nejsvětější Trojici, pílně sepsané a pro

dům Páně v Zamlekově [= Zavlekov, osrp. Klatovy] na panství Nalžovským [= Nalžovy, dnes část obce Nalžovské Hory, osrp. Horažďovice] nábožně obětované roku od narození Syna Božího na tento svět 1819, 31^{ho} měsíce března dokonaná; *nenotováno, provedeno pečlivě kaligraficky, s vlepými kolorovanými rytinami, na p. 3bis česká veršovaná dedikace „Dustognimu, DwogICTIhodnIMu, tež wysoCe vČenImu PánV PánV PaterV Wogtěchu Kowaři, Theologie= a Filozofickeho Vměňj Licenciatu, wybornimu duchownimu Pastři, a Administratoru Cyrkwe Zamlekowske Chramu Páně pod Založenim Neyswětěgssy TROGICE BOzske [= 1819].“ (sign. RK 168, přír. č. 67 890).*

IV. f) Muzeum vlastní kolekci výročních zpráv, kolekci drobného tisku ze 17.–19. stol. (asi 1500 poutních a jarmarečních písni a 2000 modliteb, svaté obrázky apod.), periodika z 18. až 21. století (z regionálních např. Der Bote aus dem Böhmerwalde, Klatovské listy a Šumavan), sbírku exlibris (400 kusů z 16.–20. stol., nejstarší od Jana staršího Hodějovského z Hodějova z r. 1546), aukční katalogy (asi 400 svazků), výroční zprávy středních škol z 19.–20. stol. (asi 15 000 kusů), kolekci firemních pohádek apod.

IV. g) V muzeu byly od jeho vzniku uloženy i archivní materiály, např. v 80. l. 19. stol. byly díky úsilí K. Hostaše zachráněny pozůstatky městského archivu, dále byly sbírky doplňovány a rozšiřovány převážně o materiály týkající se klatovských cechů a pozůstatostí významných klatovských rodin, po 1. světové válce byly získány i části několika patrimoniálních archivů a knihoven. Po ustavení SOKA Klatovy (1960) došlo k postupnému předání části archivního fondu, včetně některých rukopisů s historickou tematikou: ze sbírek muzea pochází např. rukopis VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: [Liber memorabilium] (1724–1725); *obsahuje opisy dekretů a privilegií, formuláře, výpisy z městských knih, opisy náhrobních nápisů, zápisky o trzích, významných budovách a institucích v Klatovech, pamětní záznamy apod., vevázány i části psané na konci 17. stol., dnes uloženo v SOKA Klatovy, fond AM Klatovy (inv. č. 45, ev. č. K 29).* V současné době obsahuje muzejní archiv několik desítek metrů písemných a tištěných dokumentů (asi 25 000 inv. jednotek) z pozůstatostí významných osobností, osobní archiv zahrnující dokumenty slavných osobností i nejvýznamnějších klatovských rodin (asi do přel. 50. a 60. l. 20. stol.), např. pozůstalost zakladatele muzea Karla Hostaše, prof. Jindřicha Vančury (poznámky a podklady a koncept jeho díla o dějinách Klatov, asi 60 kartonů), poslance říšské rady Prunara (přel. 19. a 20. stol.), stavitele Jindřicha Poláka (věnoval se zaměřování historických objektů a jejich historickému vývoji v jihozápadních Čechách), generála četnictva Ševčoviče (archiválie, militaria, starožitnosti, asi 20 krabic písemné pozůstalosti) a celoživotní dílo p. Petráška (rodopisný archiv místních jmen a příjmení, asi 120 lístkovnic abecedně řazených příjmení a pomístních jmen, z pol. 30. l. 20. stol.), dále plakáty, pozvánky, vizitky, reklamy, ceníky, vzorníky, prospekty, obrazové, zvukové a audiovizuální prameny dokumentující veřejný, hospodářský a kulturní život regionu, součástí archivu je i rozsáhlá sbírka pohlednic a dopisnic (asi 10 000 kusů, mj. 600 pohlednic Klatov, dále obce z regionu, vánoční a velikonoční přání, lidové kroje z celé Evropy), kolekce map a plánů (asi 500 kusů, většinou regionálních, ale i mapy, které si opatrovali či vytvářeli legionáři při cestě přes Sibiř, Ameriku či Indický oceán, mapy archeologických výzkumů zaměstnanců muzea s vyznačením nalezišť objevených na přel. 19. a 20. stol. aj.), kolekce fotografií (hlavně historických fotografií Klatov, a to budov i událostí, asi 4–5000 položek), otisky pečeti, razítka a soubor štočků, v posledních letech se vytváří fond školních obrazových tabulí (asi 350 kusů).

Ojedinelé materiály archivní povahy ze 17. a 18. stol. jsou součástí soupisu, z 16. stol. pocházejí VIDIMUS českého majestátu, v němž král Vladislav r. 1488 potvrzuje práva a svobody cechu klatovských řezníků a který byl potvrzen císařem Ferdinandem, pořízený r. 1567 pro purkmistra a radu města Klatov; *česky, perg., 33,7 : 75,0 cm, ověřeno podpisem „d[omi]ni Johannis de Sselnberk Cancellarij Regni Bohemiae“, pečeť města Klatov nedochována, přiložen stručný popis z r. 1967, podle něhož byla listina získána u duchovního správce kostela sv. Apolináře v Praze 2 (č. přír. deníku 2/67) * ARTIKULY*

a privilegia vydané majestátem krále Vladislava a potvrzené císařem Ferdinandem a znovu císařem Maxmiliánem II. r. 1571, které si od cechu kožešníků Starého Města pražského vyžádali měšťané a příslušníci téhož cechu v Klatovech r. 1575; *česky, perg., 47,4 : 59,8 cm, na pergamenovém proužku přivěšena červená pečeť staroměstských kožešníků se znakem bez opisu, průměr 4,5 cm, ve voskové misce, průměr 6,5 cm* (inv. č. D 7658, vloženo spolu s rukopisy č. 1686–1690 a inv. č. D 7660 a D 7662 do zelených kartonových desek, popis viz rukopis č. 1686).

Samostatnou součástí archivu je kolekce hudebních manuskriptů o 111 kartonech: kartony 1–104 tvoří sbírka rukopisných i tištěných hudebnin (viz dále), kartony 105–111 rukopisná pozůstalost hudebního skladatele Josefa Kličky (většinou korespondence s hudebníky a skladateli a přepisy a úpravy různých skladeb, především od Leopolda Eugena Měchury). Hudebniny jsou v kartonech řazeny přibližně podle autorů (je jich zastoupeno více než 300), většina skladeb je kompletních, ale součástí sbírky je i několik kartonů rozsypaných neurčených zlomků různých skladeb. Přibližně dvě třetiny sbírky tvoří opisy skladeb 18. stol. či poč. 19. stol. (výjimečně i starších) pořízené ve 2. pol. 18. nebo v 1. pol. 19. stol., náležející původně nejčastěji kůru děkanského chrámu Narození Panny Marie, ale také např. jezuitskému semináři sv. Josefa, knihovně klatovského gymnázia či kůru kostela v Předslavi (osrp. Klatovy). Převažuje zde latinská duchovní vokální tvorba s doprovodem varhan a orchestru: kompletní mše i jednotlivé části, ofertoria, graduale, litanie, Te Deum, Magnificat, Salve Regina, rekviem, moteta, árie, dueta, terceta i čtyřhlasá zhudebnění především různých hymnů, responsoria, nešpory apod., také notované i nenotované liturgické zpěvy na různé svátky. Méně často i tvorba latinsko-česká, např. **LATINSKO-ČESKÁ notovaná kniha ceremonií na různé svátky a příležitosti (1796); *např. při svěcení tříkrálové vody, na Velikonoce apod., včetně českých pašijí na Květnou neděli i Velký pátek, na předním přideštit perem rukou písaře přips. „Tato Knjba náležj. Jozeffowy Haurowy skkolnjmu Včitelowj. W Hwoždianech [neurčeno] Dne 17. Lystopádu 1796“ a nově perem „č. i. 116020/1“, doplňováno na poč. 19. stol., např. opisy nenotovaných pašijí z r. 1823 („Psáno z Ewangel[ium] tlačených w roce 1820.“) a 1812 („psáno z Ewangelium tlačených w Roku 1809.“)* (karton 68), **česká (pohřební písně, duchovní písně, pastorely, pašije) nebo německá (oratoria, např. Ignaz Assmayer: Saul und David, nebo Ludwig van Beethoven: Christus am Oelberge)**. Mnoho skladeb anonymních; zastoupení jsou autoři původu českého (profesionální hudebníci i měšťtí a venkovští kantoři, i emigranti) i italského, rakouského, německého apod. (často uváděno pouze příjmení, u muzikantských rodin je proto obtížné zjistit, o kterého člena jde; např. Johann Georg Albrechtsberger, Gregorio Allegri, Antonio Ansani, Franz Josef Aumann, Giovanni Battista Bassani, Antonio Boroni, členové rodiny Brixiiů, Karl Ditters von Dittersdorf, Anton Diabelli, členové rodiny Doubravských, Joseph Eybler, Robert Führer, Christoph Gluck, Dionisio Grotz, Václav Haan, Josef i Michael Haydn, Leopold Hofmann, Luigi Cherubini, Kopřiva, Jan Antonín Koželuh, František Kraus, Conradin Kreutzer, Stanislav Antonín Laube, Jiří Ignác Linek, Lohelius Oehlschlegel, Lohr, Karel Jan Loos, Vojtěch František Manšinger, členové rodiny Mašků, především Václav Vincenc Mašek, Mensi, Wolfgang Amadeus Mozart, Josef Mysliveček, Amadeus Naumann, Ignác Nitsche, Giovanni Paisiello, Giovanni Battista Pergolesi, Václav Pichl, Ignaz Pleyel, Pokorný, Josef Preindl, Jakub Jan Ryba, Antonio Sacchini, Antonio Salieri, Johann Schiedermayer, Ignaz Schuster, Louis Spohr, Šailer, Václav Jan Tomášek, Jan Křtitel Vaňhal, Kajetán Vogel, Jan August Vitásek, František Vodrhánek, Antonín Vojtíšek, Anton Zimmermann). Nejvíce zastoupeným opisovačem z přel. 18. a 19. stol. je regenschori Pietro Kirle (většinou 90. l. 18. stol. až 2. desetiletí 19. stol.), dále z 18. stol. např. regenschori Václav Pavlas (70. l. 18. stol. až poč. 19. stol.), Martin Beran (70. l. 18. stol.), J. V. Jánký (80. l. 18. stol.), varhaník Ambrosius Wertich (80. l. 18. stol.) ad. Výjimečně jsou zastoupeny teoretické spisy o hudbě nebo školy hry na nástroje, např. AUSZUG nur einigen Passagen. Gründliche Violinschule vom Leopold Mozart Hochfürstlichen Salzburgerischen [= Salcburk, Rakousko] Vice Kapellmeister. Für mich Franz Sompek (přel. 18. a 19. stol.); *textový***

úvod a cvičení s popisem způsobu hraní a moderní notací (karton 22) * **FUNDAMENTA** partiturae in compendio data, to jest: Krátké a gruntovní vyučení general bass, neb partituru dle regule dobře, dokonale hráti (přel. 18. a 19. stol.); *děleno do 14 kapitol, s notovými příklady* (karton 104). **Mimo to i novější opisy obdobného repertoáru z 2. pol. 19. stol. a poč. 20. stol.** (Ondřej Horník, Mansuet Klíčka apod.). Z 18. stol. ojedinele, z 19. stol. poměrně často také tvorba světská, ať už vokální („národní operety“, árie nebo ouvertury z oper, např. z Mozartova Tita, z Dvořákova Šelmy sedláka nebo ze Smetanovy Libuše, národní písně, někdy upravené pro klavír nebo vícehlas, umělé písně, např. od Františka Škroupa, Františka Vocta, Jelena, Lablera, Kalivody, Leopolda Měchury, Petra Jirgese ap., slova např. od Chmelenského, Hálka, Čelakovského, Hejduka či Erbena, také tištěné i rukopisné německé šumavské písně Hanse Watzlika), nebo instrumentální (kvarteta, symfonie, např. Beethovenova Eroica, variace, taneční skladby ap.). Dále i příležitostné oslavné písně či kantáty světské i duchovní (k svátku otce či matky, k založení klášterů či návštěvě církevních hodnostářů). Z 2. pol. 19. stol. i jinojazyčné písně (slovinské, ruské, francouzské). Součástí sbírky jsou i tištěné hudebniny z 19. a 20. stol.

V. ANKUNFT der ersten Ansiedler in die Gegend von Klattau; *Der Bote aus dem Böhmerwalde*; 1866, roč. 4, č. 1–4, 6–19, 21–35, 37–42 a 44–51, nestránkováno * BACKER, A. de – BACKER, A. de – SOMMERVOGEL, C.: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV; Lovaň, 1960, sl. 726–727 (Jahoda, Jean) * BENEDIKT, J.: Sběrka klatovského muzea v letech 1882–1945; In: Muzejní zpravodaj, 1992, č. 3, nestránkováno * BERÁNKOVÁ, M.: Sběrky archivu muzea; In: Muzejní zpravodaj, 1991, č. 1, nestránkováno * BOLDAN, K.: K rukopisné knižní kutuře v Klatovech v 15. století; *Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků* 14; 1997, s. 5–20 * BRABEC, K.: Hudební památky latinského a českého literátského bratrstva v Klatovech ze 16. století; Praha, 1947, disertační práce * BRODSKÝ, P.: Katalog iluminovaných rukopisů Knihovny Národního muzea v Praze; Praha, 2000, s. 316–317, č. 298 * COLLECTIO chronicorum Boëmorum; 2. pol. 17. stol., rukopis, Národní knihovna ČR, sign. XV D 6 * ČERNÝ, J.: Vícehlasé písně konduktového typu v českých pramenech 15. století; *Miscellanea musicologica* 31; 1984, s. 39–142 * ČESKOSLOVENSKÝ hudební slovník I, II; Praha, 1963 * DÍLO Jana Amose Komenského 3; Praha, 1978, s. 265–412 (ed. KOLÁR, Jaroslav) * DIE MUSIK in Geschichte und Gegenwart; Personenteil 15, Kassel, Basel, London, New York, Praha, Stuttgart, Weimar, 2006, sl. 1223–1224 (heslo Pavel Spongopaeus Jistebnický, autor HORYNA, M.) * FIDLEROVÁ, A.: Jan Klatovský: Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice; Praha, 2000, diplomová práce * GRAHAM, B. F. H.: Czech Language Graduals 1540–1620; Toronto, 2000 * HAMMERSCHMID, J. F.: Historie klatovská v sedm dílů rozdělená; Praha, 1699 (Knihopis 2877) * HAMMERSCHMID, J. F.: Historia regiae urbis Clatoviensis, poč. 18. stol., rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VIII C 5 * HORSKÝ, E.: Národopisné sbírky musea král. města Klatov; *Český lid* 19, 1910, s. 80–87 * HOSTAŠ, K.: Paměti o Klatovech a okolí ze století XVI. a XVII.; *Šumavan*; 1886, roč. 19, č. 26, s. 303–305 * HOSTAŠ, K.: Jan Jelenský z Jelení; *Časopis Musea Království českého*; 1888, roč. LXII, s. 460–461 * HOSTAŠ, K.: Pamětní zápisy Klatovské rodiny Šebesovy; *Šumavan* XXVIII; č. 25, 22. 6. 1895, s. 272–273; č. 26., 28. 6. 1895, s. 281–283; č. 32, 10. 8. 1895, s. 348 * HOSTAŠ, K.: Jak jsem zachraňoval pozůstatky měst. archivu a archiv krajský v Klatovech; In: Věstník Musea města Klatov, sv. 3 Sborník Hostašův; Klatovy, 1924, s. 35–37 * HŮRKA, J.: Z pokladů knihovny klatovského muzea; 1987, strojopis * HŮRKA, J.: Knihovna klatovského muzea; In: Muzejní zpravodaj, 1991, č. 1, nestránkováno * HŮRKA, J.: Ze sbírek muzejní knihovny (Exlibris Jana staršího Hodějovského z Hodějova z roku 1546); In: Muzejní zpravodaj, 1991, č. 2, nestránkováno * HŮRKA, J.: Klatovy: Okresní muzeum Klatovy – knihovna = Klattau: Bezirksmuseum Klatovy – Bibliothek. Handbuch der deutschen historischen Buchbestände in Europa; Band 3. Tschechische Republik; Hildesheim, Zürich,

New York, 1998, s. 74–76 * KLEMENS, V.: *Lugubris lessus amplissimae et vetustissimae urbis Glattoviae*; Praha, 1615 * [KNIHA Václava Maloveckého]; 1649, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. III G 13 * kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 108–109 * KONRÁD, K.: Dějiny posvátného zpěvu staročeského od XV. věku do zrušení literárských bratrstev; Praha, 1893, s. 133, 191–192, 194 * KRÍŽEK, V.: Český kancionál v Klatovech; *Památky archeologické a místopisné*; 1855, roč. 1, s. 188–189 * MANUSCRIPTORIUM [online] <http://www.manuscriptorium.com/Manuscriptorium/engine/manuscriptorium.cgi> * MENDL, B.: Tak řečené norimberské právo v Čechách; Praha, 1938, s. 71–72 * OPPITZ, U. D.: *Deutsche Rechtsbücher des Mittelalters, Band 2*; Kolín nad Rýnem, 1990, s. 588–589, č. 769 * PODŠKUBKA, J.: České svobodné zednářství v průběhu XVIII. století; Praha, 2004, s. 30–31, 69 * REZEK, A.: Dodatky biografické a knihopisné. Pamflet na knížete Jana Weikharda z Auersperka a potupná píseň na hraběte Ludvíka Sinzendorfa; *Časopis českého musea* 65; 1891, s. 507–511 * SRŠŇOVÁ, M.: Ondřej Chrysoponus Jevičský a jeho moteta; *Hudební věda* 30, 1983, s. 22–40 * TEIGE, J.: Jan Tábořský z Klokotské Hory a jeho zpráva o orloji staroměstském; *Časopis Společnosti přátel starožitností českých* IX; 1901, č. 1, s. 1–12 * TICHÁ, Z. (ed.): Lékařské knížky Mistra Křišťana z Prachatic z mnohých vybrané; Praha, 1975 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 73–74 * VANČURA, J.: Dějiny někdejšího královského města Klatov; Klatovy, 1927–1936 * VANĚK, F. – HOSTAŠ, K.: Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese klatovském; Praha, 1899, s. 93–96 * VĚSTNÍK Městského musea v Klatovech 1882–1908; Klatovy, 1909 * VĚSTNÍK Městského musea v Klatovech 1909–1911; Klatovy, 1912 * VOCEL, J. E.: Miniatury české 16. století; *Památky archeologické a místopisné* 3, 1858–1859, s. 254, pozn. 14 * VOČADLO, V.: Katalog biblioteky professorské v Klatovech; In: Programm c. k. státního a vyššího gymnasia v Klatovech; 1902/1903, s. 17–36; 1903/1904, s. 25–46; 1904/1905, s. 17–30; 1905/1906, s. 17–26 * VOLF, J.: Zednáři na Klatovsku; Klatovy, 1938 * VOŘÍŠEK, D. F.: Ohnivá lamentací, pláč a naříkání královského města Klatov 8. dne měsíce Julii léta Páně ... 1689; rukopis, Knihovna Národního muzea v Praze, sign. IV A 4 * VOŘÍŠEK, D. F.: [Historická skládání]; 1692, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VI D 28 * VOŘÍŠEK, D. F. – VOŘÍŠEK, V. V.: Heroico descripta metro fundatio Klattae; 1693, rukopis, Národní knihovna ČR, sign. VI G 18 * VOŘÍŠEK, V. V.: Kniha pamětní; 1722, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. IV B 1 * VOŘÍŠEK, V. V.: [Liber memorabilium]; 1724–1725, rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 45, ev. č. K 29 * VOŘÍŠEK, V. V.: Knížka pamětní; 1709 a 1. třetina 18. stol., rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 46, ev. č. K 30 * ZELENKA, J.: Katalog biblioteky professorské c. k. reálného a vyššího gymnasia v Klatovech; In: Programm c. k. státního reálného a vyššího gymnasia v Klatovech; 1898/1899, s. 3–24; 1899/1900, s. 3–26; 1900/1901, s. 3–23 * Komise 17. 1. 1973.

VI. Fyzická prohlídka sbírky rukopisů a hudebnin, orientační prohlídka části knihovny se starými tisky, listiny vybral pracovník muzea.

VII. LJ, LR: 3.–5. 1. 1996; LM, LR: 28.–30. 8. 1996; FA, LJ, LR: 4. 6. 1997; DM, LJ: 5. 6. 1997; LI, LJ: 6. 6. 1997; FA, AJ: 27.–28. 11. 2003, 14.–15. 1. 2004; FA: 11. 5. 2005; AJ, FA, ZŠ: 12. 5. 2005; AJ, BT, FA: 13. 5. 2005; AJ, FA, HB, JM: 19. 5. 2005; AJ, BT, FA: 26. 5. 2005; AJ, FA, FJ: 28. 5. 2005; AJ, FA: 31. 5. 2005; AJ, FA: 8. 6. 2005; AJ, FA, HB, JM: 9. 6. 2005; AJ, ZZ: 23. 8. 2005; AJ, FA, KoE, ZZ: 24.–26. 8. 2005; HB, JM: 13.–14. 10. 2005; BT, ZŠ: 1. 11. 2005; FA: 4. 11. 2005; AJ, FA, FJ, JM, LoR: 24. 11. 2005; AJ, FA, HB, JM, LoR: 25. 11. 2005; FA: 1. 12. 2005; AJ, FA: 11. 5. 2006; AJ, FA: 8.–9. 2. 2007; AJ, FA, JM, KaM, KeA, MI: 13. 2. 2007; FA: 21. 3. 2007; FA: 4. 4. 2007; FA: 18. 4. 2007; FA: 17. 5. 2007; FA: 11. 6. 2007; BT, FA: 15. 6. 2007; AJ, FA: 22. 8. 2007.

A. Rukopisy

1572/1

sign. RK 1 (přír. č. 48 333)

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1808, 46 ff. (novodobě), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky s florálními motivy, hřbet poškozen, 14,3 : 8,1 cm. Na předním příděstí perem připsal „Knjssky pro Opll[a] Matège z Hnadcowa [= Hnačov, osp. Klatovy] kdo ge nagde ad ge wratj kdo sig [!] necha na swědomj bude mjt na od powjdánj. A[nn]o 1827“, stejnou rukou na f. 45v perem připsal „ti Knjzky náležý Oplowi Matégowi z Hnadcowa z N[ume]ro 11^{ho} kdoby ge nassel ad ge wratj. A[nn]o 1828.“, na ff. 44v a 45r přeskrtané příписy obdobného obsahu, dále na přední předsádce recto perem inv. č. „35702“ a starší sign. „B.N. 336.“ a modrou a hnědou pastelkou připsal „Maria Oplová ml[adší]“, stejnou rukou barevnými pastelkami na f. 10v „M[aria] O[plová] mladší“, na f. 46r letopočet „1898“ a na obnaženém zadním prkénku „Prkno.“, na f. 46v novodobě tužkou „z Hnadcowa p[an] uč[itel] Jan Fröhlich Nicov [= Nicov, osp. Vimperk]“.

f. 1r:

„Ragská Růže to gest Křestianské Modlitby w nowě na Rok Páně sepsaný 1808.“

Česká modlitební kniha z r. 1808, patrně vycházející z některého vydání tisku **RAJSKÁ** růže (srov. Knihopis 15 109–15 110a a 15 111a), **RAJSKÁ** růže vonnými modlitbami vyplněná (srov. Knihopis 15 098–15 108), **DUCHOVNÍ** rajska růže spasitedlné vůně (srov. Knihopis 15 089–15 090) nebo **LÍBEZNĚ** květoucí rajska růže (srov. Knihopis 15 091–15 096); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi a k přijímání a „Letanye o Přeslaském Gménu Gezjss“ (ff. 27v–42r). Vlastní text na ff. 2r–44r, jediný písar, rámeček z jednoduché linky, titul v červeně a zeleně kolorovaném rámečku, nadpisy a incipity zeleně a červeně, na f. 10v kolorovaná perokresba květiny, perokresebné vinětky, f. 1v prázdné.

1573/2

sign. RK 2 (přír. č. 48 334)

pap., s. XVIII. med.–ex., [II] + 82 pp. (recte 80 pp., list s pp. 23–24 chybí), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené rámečkem z vytlačované linky, na přední desce vytlačované iniciály „C. Z.“, hřbet o 3 vazech, zbytky po 2 sponách, 20,0 : 16,2 cm. Na přední desce zbytek nálepky, v něm perem téměř nečitelné č. „27“, na hřbetě ve 4. mezipolí štítek, v něm černé tištěné č. „2454“, na p. [I] černé kulaté razítko s opisem „EX BIBLIOTHECA GYMNASII KLATTO- VIENSIS“ (též nezřetelná na p. 1).

p. 1:

„Proprium De Tempore“

Latinské postní a velikonoční liturgické zpěvy s německými pokyny z 2. pol. 18. stol.; obsahují na pp. 1–2 vstupní zpěv, na pp. 2–9 „Feria IV. Cinerum An dem Ascher Mittwoch.“, na pp. 9–12 „Dominica in Palmis oder An Palm Sonntag“, na pp. 12–28 „Feria V In caena Domini oder An grünen donnerstag“ (na pp. 21–28 „De Mandato fratrum Oder Füß=waschung.“), na pp. 28–41 „Feria VI in Parasceve oder Am Char Freytag“, na pp. 41–54 „Lamentationes Hieremiae Prophetae“, na pp. 54–63 „Feria Sexta in Parasceve Am heil[igen] Char Freytag“ a na pp. 63–82 „Sabbatho Sancto. Oder Am Oster Sambstag“. Jediný písar, chorální notace ve čtyřlínkové notové osnově, na p. [II] stejnou rukou připsán zpěv nadepsaný „Dominica Passionis. und Palmarum.“, na p. [I] v 19. stol. perem připsán titul „Caerimoniae“. Vložen lísteček s přeskrtanými německými úcty z přel. 18. a 19. stol. a červeno-černo-zlatý kroužek z doutníku značkový „REGALIA FAVORITA“.

1574/3

sign. RK 3 (přír. č. 48 335)

pap., 1715, [II] + 101 pp. (recte 102 pp., p. 89 paginována dvakrát), vazba původní, lepenková, přední deska polepená hnědým papírem zdobeným vytlačovaným florálním dekorem, poškozený hřbet původně o 2 vazech, 18,7 : 14,4 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „NB 88. Clat.“, na přední předsádce recto perem inv. č. „3239.“ a starší sign. „BN. 88.“ a hnědou pastelkou č. „80 11“.

p. [I]:

„Kanczyonal Czesky Weleslawneho Bratrstwa Czeskeho pod Tytulem na Nebe wzeti Blahoslawene Panny Marye Prži Collegi Welebnych Panuw Pateruw Towarystwa Pana Gezisse w Kralowskem Miestie Klattowech. Letha Panie 1715. Ke Ctl nelbLahosLaVenelssI

**PannI. MarIe Do Nebe pogatI gestIt přepsanI trzetIho Srpna [= 1715].
odemnie W. W. G. in[de] S[acerdote] S[ocietatis] I[esu]“**

Převážně nenotovaný český kancionál z r. 1715, obsahuje na pp. 1–35 „Dil Prwnj.“ s mariánskými písněmi, na pp. 36–58 „Dil Druhi. Pisnie Prži Mssy S[va]te.“, na pp. 59–101 „Dil Trzetj. Pisnie Za Dusse W Ocżistczy.“ (mj. na pp. 98–101 „Litanie Za Dussiczky W Ocżistczy.“), závěr zřejmě chybí. Jediný písař, na pp. 32 a 34 moderní notace v pětlinkové notové osnově, vytlačovaný rámeček, na předním a zadním přídeští a na přední předsádce recto i verso špatně čitelné české poznámky perem a tužkou, p. [III] prázdná. Vložen ústřížek hedvábí vyšíváný zeleným florálním vzorem.

1575/4

sign. RK 4 (přír. č. 48 336)

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 96 pp., vazba původní, lepenková, potažená červenou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem s florálními motivy, na hřbetě 3 falešné vazy vyznačené vytlačovanými ornamentálními pětlinkami, zlacená ořízka, 16,1 : 9,6 cm. Na přední předsádce verso oktogonální štítek, v něm perem přips „Josef Fügner. Klatovy. A. Jehlíková“, dále perem inv. č. „1918 4mus.“ a starší sign. „BN 186“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na pp. 2, 49 a 96).

p. 1:

„Poklad Duchownj Modlitby Katolicke. dusse Křestianske.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb Katolické modlitby a písničky (srov. Knihopis 14 111–14 122); obsahuje modlitbu ranní, modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie loretánské, modlitbu ke sv. Anně, Ježíši, andělu strážci, sv. Janu Nepomuckému, večerní modlitbu a modlitbu za duše v očistci. Vlastní text na pp. 3–96, jediný písař, titul a text v rozmanitě vyvedených pestrobarevných rámečcích (obdélníkových nebo oválných) s florálními či geometrickými motivy (některé rámečky z vícenásobných linek, jiné z vlnovek), barevné kaligrafické nadpisy a iniciály zalomené až do 3 řádků, začátky oddílů a některé iniciály a závěry modliteb zdobené kolorovanými perokresbami květin nebo andlíků, na p. 12 v rámečku celostránková kolorovaná perokresba květiny, na okrajích některých stran zkusmé tahy perem.

1576/5

sign. RK 6 (přír. č. 48 338)

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., [IV] + 140 pp., vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky a florálních motivů, na přední desce vytlačované zlacené iniciály „A. P.“ a letopočet „1800.“, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými ozdobnými linkami, zlacená ořízka, 16,5 : 10,5 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 519.“, na p. [I] perem starší sign. „B.N. 519.“ a inv. č. „49 488“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“

p. [III]:

**„Duchownj Poklad, aneb Katolické Modlitby a Pjsničky z rozličných pobožnych Knížek
sebrane. G. Bortius scrips[it]“**

Česká modlitební kniha pro osobu ženskou z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb Katolické modlitby a písničky (srov. Knihopis 14 111–14 116, 14 118–14 119 a 14 121–14 122); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie k svatým, nenotované mešní písně, příležitostné modlitby (mezi nimi např. na pp. 126–129 „Modlitba za sebe samau.“ a na pp. 129–130 „Modlitba za přátele y nepřátele.“) a modlitbu večerní. Vlastní text na pp. 1–138, jediný písař, text v červeno-modrém rámečku z trojlinky, titul kaligraficky, původně zčásti červeně (zcela vybledlé) v rámečku z pletence, nadpisy a živá záhlaví kaligraficky červeně, stejnou barvou i iniciály zalomené až do 2 řádků a některé části textu, na p. [IV] zkusmé tahy perem, pp. [III], 139 a 140 prázdné, mnoho listů v dolní části nastříženo.

1577/6

sign. RK 9 (přír. č. 48 341)

pap., (s. XVIII. med.–ex.) 1794, [III] + 130 pp., vazba původní, prkénková a lepenková, potažená červenou kůží, desky zdobené po okrajích vytlačovanými zlacenými florálními ornamenty, na přední desce vytlačované zlacené iniciály „M. S.“ a letopočet „1796.“, hřbet zdoben vytlačovanými zlacenými rozvilinkami, zlacená ořízka, 20,6 : 15,6 cm. Na hřbetě štítek

s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 94“, na 2. listu přední předsádky recto perem starší sign. „B.N. 94“, na 3. listu přední předsádky verso fialové oválné razítko s opisem „JOSEF WALTER odborný pěstitel karafiátů v Klatovech“ a fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“.

p. [I]:

„Malý Nebeklyč. Wněmžto se Nachazegi Modlitby Rannj Přzi Mssy Swate. Přzed= a Pospowědj, Přzed= a PoPřzigimani. K Swategm Patronum y Patronkam, tež y sletanyemy spogeny gsau. 1794.“

Česká modlitební kniha z r. 1794, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malý nebeklyč (srov. Knihopis 5239–5246); obsahuje mj. modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k sv. Trojici, k Panně Marii, litanie loretánské a k bolestné Panně Marii, modlitbu k sv. Františku, sv. Anně, sv. Janu Nepomuckému, sv. archandělu Michaelu a modlitbu za vladaře. Vlastní text na pp. 1–128, jediný písář, rámeček z dvojlinky, u titulu a začátků oddílů zdoben červeno-modrými perokresebnými ornamenty a florálními motivy, titul červeno-žluto-černě, v týčhž barvách i nadpisy a ozdobné iniciálky, některé zalomené do 2 řádků, v závěru oddílů a na p. 129 florální perokresby. Vevázány nebo vloženy následující mědirytiny signované „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpisit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“: mezi pp. 4 a 5 „V. Laurentius de Huesca Capuc[inus] cultor insignis Mariae, [...]“; mezi pp. 8 a 9 zasnoubení Panny Marie se sv. Josefem; mezi pp. 26 a 27 „S[anctus] Benedictus Abbas, [...]“; mezi pp. 34 a 35 Panna Maria trůnící po pravici Ježíšově, signováno navíc „Joh[annes] Adam Stockmann delin[eavit]“; mezi pp. 44 a 45 „Carolus Magnus [...]“; mezi pp. 52 a 53 „Paulus adhuc Saulus fulminatus est, [...]“ s Pannou Marií na oblacích; mezi pp. 60 a 61 „B[eata] Ascelina, neptis S[ancti] Bernardi, [...]“; mezi pp. 70 a 71 „S[anctam] Catharinam Suecam, [...]“; mezi pp. 76 a 77 „B[eata] Angela [...]“; mezi pp. 80 a 81 „S[anctae] Chunegundis probatura [...]“; mezi pp. 92 a 93 zázračné zjevení Panny Marie v r. 1585 v Japonsku; mezi pp. 94 a 95 klášter Laus Virginis (neurčeno), založený flanderským hrabětem Thierrym Alsaským; mezi pp. 100 a 101 „S[anctum] Chrysostomum vidit S[anctus] Cyrillus sedentem in gloria ad dexteram B[eatae] V[irginis] [...]“; mezi pp. 110 a 111 „S[anctus] Ludgerus Ep[iscopu]s [...]“; mezi pp. 120 a 121 „S[anctus] Petrus [...]“; a mezi pp. 122 a 123 „S[ancti] Joachymi Festum [...]“. P. [II] prázdná, na p. 130 a na 2. listu zadní předsádky verso perem české rodinné zápisky z l. 1843–1875, zmiňující kmotra „Pána zlatníka Bosska“.

1578/7

sign. RK 11 (přír. č. 48 343)

pap., (s. XVIII. med.–ex.) s. XIX. in., 91 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z linky a florálních motivů, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, žlutě barvená ořízka zdobená vytlačováním, 18,5 : 12,0 cm. Na hřbetě v 5. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 354“, na f. 1r perem inv. č. „30229“ a sign. „BN. 354.“ a přípis „od rodiny Dlasku ze Sogyhegy [?, neurčeno] 1881. posledy [!] rozeny Čech zemřel 1894/17/9. ve věku 74 roku. ostatní rodina odnarodnila. [...] 1894 18/9.“ s nečitelným podpisem.

p. 2:

„Štěpná Zahrádka s wonými Modlitbami ozdobená.“

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Štěpná zahrádka, Malá štěpná zahrádka či Malá štěpná zahrada (srov. Knihopis 5324–5338); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie k Panně Marii, k Ježíši a k Panně Marii a sv. Josefu, modlitby v hodině smrti, k sv. Barboře a sv. Janu Nepomuckému, modlitby večerní, litanie ke všem svatým a modlitbu za zemského mocnáře a za veškeré křesťanstvo. Vlastní text na ff. 3r–87v, jediný písář, rámeček z dvojlinky, titul a začátky kapitol červeně a modře, zdobené florálními motivy, titul v rámečku z dvojité červené dvojlinky, florální motivy na místě vinět, ozdobné modro-žluté iniciálky, ff. 1v, 2v a 88r–91v prázdná.

1579/8

sign. RK 12 (přír. č. 48 344)

pap., s. XVIII. ex., 202 pp. (recte 180 pp., chybná paginace: pp. 2, 7–12 a 187–202 nečíslovány, po p. 12 paginováno 15, po p. 54 paginováno 65, po p. 152 paginováno 154, po p. 160 paginováno 170, některé listy zpřeházeny: pp. 173, 174, 171, 172, 177, 178, 175, 176, 179 a 180), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobený vytačovaným zlateným florálním ornamentálním rámcem podél okrajové linky, hřbet o 6 vazech, mezípolí zdobena vytačovanými zlatenými lilijemi v ozdobném rámci, zlatená ořízka, 21,1 : 15,9 cm. Na přední předsádce verso perem inv. č. „98661“ (též na zadní předsádce recto).

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Česká modlitební kniha z konce 18. stol. bez titulního listu, obsahuje modlitby ranní, loretánské litanie, modlitby k Panně Marii (včetně modlitby k Panně Marii Klatovské), pobožnost na Otčenáš a Zdrávas, modlitby k ranám Kristovým, hodinky o sedmi bolestech Panny Marie, modlitby k svatým (ke čtrnácti sv. pomocníkům, sv. Anně, sv. Barboře, sv. apoštolům, sv. Gertrudě, sv. Janu Nepomuckému apod., mj. na pp. 82–83 „Modlitba Jobova“ a na pp. 83–84 „Modlitba k swatemu serwulowy, patronu proty sslaku:“), mešní, ke zpovědi, k přijímání, pobožnost za duše v očistci, modlitby proti morové ráně a proti pokušení a litanie ke všem svatým; na pp. 143–151 „Pržepkeke Modlitby O 15 Tagemstwych žiwota pana krista, Apanny Marye“. Vlastní text na pp. 1–186, na pp. 199–201 „Regystržik Těchto Modlyteb:“, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nepravidelné stránkové kustody, na pp. 188, 190–192 a 195 tužkou novodobé nákresy budov, pp. 187, 189, 193–194, 196–198 a 202 prázdné.

1580/9

sign RK 13 (přír. č. 48 345)

pap., s. XVIII. med.–ex., 36 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená červenou kůží, desky zdobený vytačovaným zlateným rámečkem z florálních ornamentů, na přední desce vytačované zlatené iniciály „I. W.“ a letopočet „1.7.7.8.“, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena vytačovanými zlatenými florálními motivy, mezi příděstí a 1. list přední a zadní předsádky věváno po 2 listech zeleného plátna, zlatená ořízka, 19,2 : 15,9 cm. Na předním příděstí perem inv. č. „28540 mus.“, starší sign. „B.N. 331.“ a „Modlitby psané s obrázky. 18. stol.“, na 1. předním zeleném plátěném listu recto tužkou „Lintner“.

[Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol.]

Bohatě ilustrovaná česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol. pro ženskou osobu s chybějícím začátkem, obsahuje část modliteb mešních, modlitby ke zpovědi, k přijímání, prolog Janova evangelia, modlitby k nejsv. Svátosti oltářní, Panně Marii, Ježíši a Bohu Otci, za přátele a za zemřelé. Vlastní text na ff. 1r–36v, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky. Výtvarná výzdoba tematicky odpovídá příslušným modlitbám: barevné ozdobné iniciály a nadpisy, některé ve florálních věncích, ornamenty na místě vinět, větší kolorované kresby na následujících stranách: na f. 1r včela a svazek květin, na f. 1v iniciála „O PANE“ z rokaje a akantu s portálkem a prýstící vodou, na f. 3v nejsv. Svátost oltářní obklopená andílky a Bohem Otcem a iniciála „K-Ryste“ s Kristem na kříži a hříšníky v plamenech, na f. 5v alegorie života a smrti: vlevo sýkora modřinka na větvi mladého stromku, v zobáku nese zelenou ratolest, vpravo brhlík na větvi uschlého starého stromu, v zobáku nese ratolest s lebkou na konci, na f. 6v šíp, krvácející hořící srdce na řetězu zavěšeném na šípku a visací zámek na hřebu, na f. 9v světec–kníže přijímá od anděla eucharistii, níže 2 andělé přidržují zářící kruh z 12 hvězd, na f. 11r iniciála „N-A“ s krajinou v pozadí, na f. 13r anděl držící monstranci s nejsv. Svátostí oltářní, kolem oblaka, andílci, klasy a vinná réva, na f. 14r ovál z větévek s lebkami místo plodů, dole lebka se zkříženými hnáty, na f. 14v pohřební průvod vstupující brankou na hřbitov s kostelíkem, na f. 15r text uzavřen do kruhu z různých motivů (páv, hlemýžď, hrdlička na podnose s konvicí, kniha, kříž, důtky, růženec), výše andílek s olůvkem a tabulkou s čísly 50 000, 100 200, [...]27, 150 030 a 60 034, po stranách 2 andílci, 1. s metlou, 2. vytahuje meč z pochvy, na f. 16r kající rukama se sepjatýma rukama, za okov na noze držen poletujícím ďáblem, klečí před andělem ukazujícím mu na tabulce, pod ní kniha a lebka, nad nimi holubice Ducha sv. v září, na f. 19r sepjaté ruce s růžencem a nápisem „Bohu tak.“, neucivé gesto s nápisem „Nepřizitel tak.“ a podávané ruce s nápisem „Přizitel tak.“, na f. 21v srdce s křížem, plamenem a trnovou korunou

krvácí na rokokový hořící oltář, na f. 22r muž klečící před tabulí přidržovanou andělem, nad nimi andělci a Boží oko, vlevo palmy, dále iniciála „C-Hwalte“ z rokajů s keřem v květináči, na f. 24r na oltáři archa úmluvy, na ní 2 cherubové sežehnutí ohněm, nad nimi kruh s devízou „MARIA“, po stranách 2 andělci, na f. 25r klečící žena přijímající hostii od poustevníka s ciboriem na fialovém pozadí s palmami a poustevnou, dále iniciála „O Pane“ z rokajové skály s prýstící vodou, na f. 28r iniciála „O Pane“ s klíčkou s kanárkem, na f. 29r Panna Maria s devízou „IHS“ na prsou, kolem andělci a oblaka, dále iniciála „O Gežissy“, v ní Kristus na kříži se sv. Janem Evangelistou a Pannou Marií, na f. 29v andělek s dřevěnou schránkou se slunečními hodinami, v pozadí vycházející slunce s lidským obličejem a dům se slunečními hodinami na zdi (foto – příloha 3), na f. 30r iniciála „O BOZE“ s Božím okem ve slunečním kotouči, na f. 31v iniciála „N-Eyblahoslaweněgssy“ s vodopádem prýstícím ze skály s palmou, na f. 34r prsten na stuze s jehlicí, v něm hořící srdce a nápis „JOSEPHA CAROLUS.“ a ve stuze „WISTER.“, zleva dopadají paprsky slunce, na f. 35r iniciála „P-Rosym“ s kostnicí. Na 2. listu přední předsádky recto tužkou vzhůru nohama německé čtyřverší, f. 24v prázdné, ff. 15 a 24 částečně utržena.

1581/10

sign. RK 14 (přír. č. 48 346)

pap., s. XVIII. med., 135 pp. (recte 134 pp., list s p. 1 chybí), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobený rámečkem z vytačovaných florálních ornamentů se zbytky zlacení, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými linkami, zlacená ořízka, 19,7 : 15,3 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem „K. Šebesta“ a tužkou „III.“, na hřbetě část štítku s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem část starší sign. „[...] B. [...]79“, na p. 2 perem starší sign. „BN 179“ a inv. č. „19047“.

[Česká modlitební kniha z pol. 18. stol.]

Česká modlitební kniha pro ženskou osobu z pol. 18. stol., obsahuje neúplné modlitby ranní, modlitby mešní, loretánské litanie, modlitby ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš, dále následují: „Zaczinagi se welmi w [!] Wrauczne a nabožne Modlitby, o Pržehoržkem a Utrpnem Umuczenj Pana nasseho Gežisse Krysta.“ (na pp. 74–90, v nich na pp. 75–78 „Nabožne Pozdrawenj k Pieti Ranam Pana nasseho Gežisse Krysta.“, litanie o umučení Páně a na pp. 89–90 „Welmi Pobožna Modlitba, kterak se Człowiek do Swatich Ran Pana Gežisse Porauczeti ma.“), Magnificat a modlitby o sedmi radostech Panny Marie, „Duchowni Prostrzedek Proti Giżliwemu nakaženi, a moru wsselikeho dobytk.“ (pp. 102–108), „Modlitba k Swate a diwotworne Pannie, a Muczedniczy Boži Barborže. Tuto Modlitbu Gista děweczka každoden[n]ě se modliwala, a tak Od Mordyržskih [!] Rukauch s podiwnim Zazrakem wyszwozena [!] Byla. Lib[er] 3.“ (pp. 108–111), modlitba o sv. Janu Nepomuckém s antifonou, „Pobožna Modlitba k Swatemu Wintirži.“ (pp. 115–116), „Troge Pobožna w [!] Wzdichanj k Neyswietiegssy Rodicze Božj, Podle trogi Chwaloržeczzy Innocentia 3. Ržimskeho Papeže Složena.“ (pp. 117–124, obsahuje modlitby „Maria Denicze na uSwitie, Wzdychani Ranni.“ na pp. 117–119, „Marya Sluncze we dne. Wzdichanj Poledni,“ na pp. 120–121, a „Marya Miesicz Nočnj. Wzdychanj Weczernj.“ na pp. 121–124) a „Pobožnost za bjedne a Zarmauczene dusse w Oczisztzy na Každý den w tyhodnj s Gednau Modlitbau rozdielena.“ (pp. 124–130). Vlastní text na pp. 2–130, na pp. 131–133 „Registržik.“, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy zvýrazněně, ozdobné iniciálky a iniciály zalomené do 2 řádků kolorovány červeně, žlutě a stříbrně, na p. 134 perem přípis Barbory Šebestové „Kdo tu Knihu na psal, giš spi dawno v pokogi. Protoš slava geho popeli.“, na p. 135 perem české údaje o datech narození a úmrtí členů rodiny Šebestových, zapsané z větší části Barborem Šebestovou v r. 1868.

1582/11

sign. RK 17 (přír. č. 48 349)

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 87 ff. (nově), vazba původní (poškozená), dochován jen potah z hnědé kůže, desky zdobený vytačováním florálním rámečkem se zbytky zlacení, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými zlacenými ozdobnými linkami, zlacená ořízka, 15,7 : 10,5 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 521.“, na předním příděšti perem inv. č. „50211“ a starší sign. „B.N. 521.“.

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Torzo české modlitební knihy z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby mešní a k svatým (sv. Antonína Paduánskému, sv. Rochu, sv. Rozálii apod.), hodinky a litanie, mj. na ff. 35v–36r „Modlitba k Dědičům Českým“, na ff. 44v–45v „Osm Werssuw Swateho Bernarda.“ a na ff. 82r–87v „Pobožnost K Swatemu Janu Nepomuckemu.“; začátek i konec chybějí. Vlastní text na ff. 1r–87v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky, některé nadpisy a iniciálky červeně, na f. 7r nalepen 1 nefoliovaný list s částí modlitby patrně z této modlitební knihy, f. 87 částečně utrženo.

1583/12

sign. RK 18 (přír. č. 48 350)

pap., 1763, 6 pp. (recte 4 pp., dochován dvojlíst s pp. 1–2 a 5–6), vazba nedochována, 16,2 : 10,5 cm. Na p. 2 perem inv. č. „24418m.“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“ (též na p. 5).

p. 1:

„Rozkossna Duchowni Zahradka, Wsselikymi Kwitky a Sstipky oZdobena, To gest: Rozličné Modlitby, Zwsseligakých giných knížek giž approbirowanych porzádne sebrane; Promnie Joseph Johann Schreyber, Wokrauhlitz [= snad Okrouhlice, osrp. Havlíčkův Brod, nebo Okrouhlice, část obce Benešov, osrp. Benešov], dne 19. Mage, A[nn]o 1763.“

Zlomek české modlitební knihy sepsané r. 1763 pro Josefa Jana Schreiberera z Okrouhlice, obsahuje část modliteb ranních, Zdrávas Maria, apoštolské vyznání víry a začátek Desatera. Vlastní text na pp. 3–6, jediný písař, rámeček z červené dvojlinky, nadpisy, incipity a titul červeně, spodní část 1. listu utržena.

1584/13

sign. RK 19 (přír. č. 48 351)

pap., 1727, [II] + 246 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným rámcem z dvojlinky s kvitky v rozích, na přední desce vytlačované zlacené iniciály „F I V P“, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými linkami, v mezípolích ornamenty, zlacená ořízka, 12,0 : 7,9 cm. Na přední desce perem inv. č. „104967“ (též na p. [I]).

p. [I]:

„ORATIONES ANtE Et POSt CONFESSIOnEM UNA CUM OFFICIIS Et LITANYS
ALŶSq[ue] ORAtIONIBUS. CONSCRIPTAE MDCCXXVII [= 1727]“

Latinská modlitební kniha z r. 1727, obsahuje hodinky, litanie, modlitby k svatým, ke zpovědi a k přijímání a kající žalmy. Vlastní text na pp. 1–235, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, titul, nadpisy a iniciálky červeně, jinými rukama doplňky na pp. 232–235, 235–238 a 239–245, poslední zapsán po r. 1728 (viz odkaz k vyhlášení plnomocných odpustků za akty víry, naděje a lásky papežem Benediktem XIII. z 15. ledna 1728) a obsahuje mj. na pp. 242–245 „Hymnus De Matre Dolorosa.“, na p. 245 latinský přípis o sňatku (1777) a úmrtí (1785), na p. 246 připsány 2 české modlitby. Na nepočítaných listech mezi pp. 26 a 27, 98 a 99, 110 a 111, 128 a 129, 138 a 139, 154 a 155, 174 a 175, 190 a 191 byly původně patrně rytiny, nyní vyříznuté či vytržené, p. [II] prázdná.

1585/14

sign. RK 23 (přír. č. 48 355)

pap., s. XVIII. ex., 216 pp. (recte 214 pp., list s pp. 1–2 chybí), vazba nedochována, dochováno torzo hřbetu potaženého hnědou kůží, 16,8 : 10,6 cm; vloženo do papírového dvojlístu, na přední straně perem z konce 19. stol. „Modlitební Kniha psaná.“, 16,7 : 10,6 cm. Na p. 3 fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“, perem část starší sign. „BN“ a č. „46.733“, na přední straně obalu perem č. „46.733.“ a starší sign. „B.N. 500“, na hřbetě dvojlístu šiték s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 500.“

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Torzo české modlitební knihy z konce 18. stol., titulní list a začátek chybějí, kniha obsahuje mj. na pp. 9–24 „Wýborný Aumisl. na každý den skrz celý tegden.“, modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, kající žalmy, dále na pp. 153–157 „Modlitba o Sedmi Slowých poslednjch Krysta Pana a geho Vmučenj.“, litanie a modlitby k svatým. Vlastní text na pp. 3–212, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky, stránkové kustody, na p. 216 tužkou skica jelena, pp. 213–215 prázdné.

1586/15**sign. RK 24 (přír. č. 48 356)**

pap., s. XVIII. med.–ex., 195 ff. (recte 188 ff., ff. 1–5, 11 a 12 chybějí, f. 195 vevázáno před f. 193), vazba nedochována, hřbet původně o 4 vazech, černě barvená ořízka, 19,5 : 15,0 cm. Na f. 190r perem připsal „dne Prwnjho Zarži cžetl gest wteto knize Johann Antonin Czintrhoff Kantor Roku 1790 we Mlegnie Komendowskim [neurčeno].“ a jinou rukou „dne třetího Maje 1862 přečet tutuKnihu [jméno vymazáno] w Klattowech na Řiskim předměstí Číslo 118 m[anu] p[ropria]“; vložen štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem inv. č. „37406“.

[**Česká modlitební a meditační kniha z 2. pol. 18. stol.**]

Torzo české modlitební a meditační knihy z 2. pol. 18. stol., obsahuje modlitby, žalmy, litanie, hodinky a rozjímání (vánoční, velikonoční ap.), mj. na ff. 6r–10r děkování Bohu za stvoření jednotlivých planet, oblohy, vod, andělů a prvního člověka a připomínání si pádu andělů a Adama, dále na f. 34r „Gyna Ktemž N[ota] B[ene]. Pržjpopinanj sobie Marianskeho Mleka, Wbetlemskem Chliwie wpodt Zemnim Sklepie na Skalu Wylýteho.“ a na ff. 172r–174v „Hodinky k Swatemu Ganu Nepomuczku“. Vlastní text na ff. 6r–190r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy s ozdobnými majuskulemi podtrženy dvojlinkou, místy doplněny drobnou perokresbou, ozdobné iniciály vyběhající do volného prostoru vyplněné perokresebnými ornamenty, na f. 190v perem nesouvislý německý připsal z 1. pol. 19. stol., na ff. 191r–195v stejnou rukou později připsáno „Kurs, aneb Hodinky, Negswietiegsj Matky Swate Anny.“, dolní rohy prvních asi 13 ff. ohmatány do nečitelnosti, f. 194 poškozeno, na konci chybí nezjištěný počet listů.

1587/16**sign. RK 25 (přír. č. 48 357)**

pap., s. XVIII. ex., 188 (recte 182 pp., listy s pp. 1–4 chybějí, po p. 163 paginováno 166) + 88 pp., vazba nedochována, hřbet původně o 5 vazech, černě barvená ořízka, 15,4 : 10,3 cm. Na p. 7 první části perem inv. č. „97113“ (těž na p. 137 a na p. 88 druhé části a na 2. vevázaném listu verso), na p. 79 první části černé kulaté razítko s nečitelným opisem (obtisknuto na p. 78).

a)

[**Česká modlitební a meditační kniha z konce 18. stol.**]

Torzo české modlitební a meditační knihy z konce 18. stol., obsahuje mj. modlitby a rozjímání ranní, na pp. 40–61 „Každodennj dobry Aumysl a Obietowanj Msse Swate.“, modlitby ke Kristu, Bohu Otcí, Duchu sv., Panně Marii a andělu strážci, modlitby prosebné a příležitostné (v postní den, sváteční, za přátele atd.), poděkování a požehnání (např. na pp. 175–182 „Welmj Nabožne Požehnanj a Modlitba Kteražto w Reyně Kolině [= Kolín nad Rýnem, Německo], w Hlawnim Koste, Kdežto tiela Swatych tržech Kraluw Odpocziwagj s Zlatymj Slowy psana stogj.“). Vlastní text na pp. 5–188, jediný písař (stejný jako u následující části), rámeček z dvojlinky, psáno kaligraficky, list s pp. 5–6 uvolněn z vazby a poškozen kyselostí inkoustu, p. 5 poškozena vlhkostí a nečitelná.

b) p. 1:

„**Modlitby. Prži Mssy Swate.**“

České mešní modlitby z konce 18. stol., jednotlivé modlitby jsou nadepsány poznamenáním k nim příslušných scén z Kristova života. Vlastní text na pp. 1–88, jediný písař (stejný jako u předcházející části), psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky. Mezi pp. 8 a 9, 12 a 13, 16 a 17, 18 a 19, 20 a 21, 24 a 25, 26 a 27, 28 a 29, 32 a 33, 36 a 37, 40 a 41, 44 a 45 vevázáno po 1 nečíslovaném listu s českými kaligraficky psanými rozjímáními na téma umučení a smrti Krista, zmrtvýchvstání a seslání Ducha sv., doplněno nalepenými dřevoryty (podlepenými výstřižky z českých tištěných modliteb) v horní části s vyobrazením příslušných scén a v dolní s výjevy ze mše sv. (1., 2., 4., 6., 8. a 9. list takto recto i verso, ostatní pouze recto, na 10. a 11. listu recto dřevoryt nezachován, na 6. a 12. recto odlepen a vložen, na 10. a 11. listu verso původně nalepeny celostránkové rytiny, dnes strženy, na 11. listu zachováno torzo nápisu „[...S VITA DEVICT[...]]“, na 3., 5. a 12. listu verso cvičné tahy perem, 7. list verso prázdný).

1588/17**sign. RK 26 (přír. č. 48 358)**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1785, 201 pp. (recte 198 pp., listy s pp. 1–4 chybějí, p. 152 počítána dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rozvilinkovým pásem podél okrajové linky s malými lyrami

v rozích, uprostřed obou desek zářící kříž, hřbet zdoben příčnými vytačovými linkami, žlutě barvená ořízka, 12,5 : 8,9 cm. Na přední předsádce verso perem „čgi 129.423“ (též na p. 7).

p. 6:

„Duchownj Poklad Aneb Katoliczke Modlitby Prřed a Po Spowiedy Prřed a popržigimanj Neb krozlicznegm Swategm. Dné 9. Febru[arii] A[nn]o. 1785.“

Česká modlitební kniha z r. 1785, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb Katolické modlitby (srov. Knihopis 14 111–14 119 a 14 121); obsahuje modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, kající žalmy, litanie ke jménu Ježíš a modlitby k svatým a k Panně Marii. Vlastní text na pp. 7–200, na p. 200 „Regstržyk.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul v perokresebném ornamentálním věnečku s kolorovanými kvítky, nadpisy červeně, iniciálky (někdy v podobě květu) kolorovány červeně, zeleně, žlutě a modře, na přední předsádce verso perem přípis „Roku 1842 Mesice Ledna 21 se Nass Kadl Narodil a Jeho Planeta Bila nakozlu“, pp. 5 a 201 prázdné, poškozeno vlhkostí, inkoust místy značně vybledlý.

1589/18

sign. RK 27 (přír. č. 48 359)

pap., 1794, 138 pp., vazba soudobá (druhotně použitá, zpevněno ústřížky z novin z pol. 19. stol.), lepenková, potažená černou kůží, desky zdoben vytačovaným ornamentálním rámečkem, uprostřed přední desky stejnými ornamenty latinský kříž, uprostřed zadní desky řecký, přes tuto výzdobu později na obou deskách vyražen zlacený ornamentální rámeček s lístky v rozích a ornamentem uprostřed přední desky, hřbet zdoben vytačovými zlacenými příčnými linkami a křížky, žlutě barvená ořízka, 16,3 : 10,9 cm. Na přední předsádce recto perem „č.g. i.130.501“, na p. 1 perem „č. gi 130.501“, na zadním přideštit perem přípis z konce 19. stol. „Jakob Herbaček z Nove Kdine [= dnes Kdyně, osp. Domažlice].“

p. 1:

„Geistliches Gertraud Büchlein. Darinnen Uberaus schöne Morgen= Abend= Meß= Beicht= und Communion=Gebetter, Die sieben Buß Psalmen, und viele Litaneyen, wie auch Von dem Leyden JESU Christi, zu unser liebe Frauen, und unterschiedlichen Heiligen, begriffen seynd. 1794.“

Německo-latinská modlitební kniha z r. 1794, obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, kající žalmy, litanie a modlitby k svatým, mj. na pp. 119–120 „Gebett Zu dem Heil[igen] Patronen des Königreichs Böhmeim.“. Vlastní text na pp. 2–138, jediný písař, rámeček z červené dvojlinky, živá záhlaví, ozdobné nadpisy, incipity červeně, titulní list a nadpisy oddílů černo-červeně v ozdobném perokresebném rámci ze stonků, perokresebné florální ornamenty na místě vinět, nepravidelné stránkové kustody.

1590/19

sign. RK 29 (přír. č. 48 361)

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 120 pp. (od p. 36 nově), vazba nedochována, na hřbetě zbytky hnědé kůže, 16,5 : 10,8 cm. Na p. 1 modrý razítkový text „JOSEF SLUNÉČKO“, perem „S. 183.“ a „Ak. deník: čís. 303-60/b.“ a tužkou „II 45“.

p. 3:

„Geistliches Vergiß mein nicht Das ist Auserlesene Seüßer Gebeter, und Verbindnussen. einer From[m]en Seelen. Um eine stete Vereinigung mit dem willen, Gottes und süssens Hertzens Ruhe. zu erlangen Mit beygesigten. Mes Beicht. Communion. Morgen= Abend und anderen Andächtigen Gebetern.“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **GEISTLICHES** Vergiß mein nicht; obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitbu a litanie o jménu Ježíš a modlitby mariánské, konec patrně chybí. Vlastní text na pp. 4–120, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, na všech stranách dole akvarelový kvítek s lístky, nadpisy a část titulního listu červeně, p. 2 prázdná, listy s pp. 93–96 a 117–120 uvolněny z vazby.

1591/20

sign. RK 30 (přír. č. 48 362)

pap., 1767, [I] + 70 ff. (novodobě), nevázáno, sešito provázkem, 22,3 : 18,0 cm. Na f. [I]r perem č. „1737.“, na f. 33r fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na f. 60r).

f. [I]r:

**„FUNDAMENTA. ARITHMETICAE. Aneb Gruntownj Zacžatkowe POCŽETNJHO
KUNSTU Pro Mladerž w Pržedslawse Sskole [= Předslav, osrp. Klatovy] se Czwycžiczj
Dne 27. Januarij Leta Panie 1767. Leopold Notar M[anu prop]ria“**

Česky psaná učebnice matematiky z r. 1767, zahrnuje nauku o číslech a výklad základních početních úkonů od sčítání, odčítání, násobení a dělení přes operace se zlomky po přímou a nepřímou úměru; text členěn na kapitoly a paragrafy, u každého teoretického výkladu příklady. Vlastní text na ff. 1r–70v, jediný pisář, nadpisy kapitol latinsky i česky (např. na f. 7v „De Prima Regule vel Speties Additionis Simplex“ a „O Prwnim Prawidle neb Regulij Addiczj Sproste“, na f. 69r „DE REGULA DE TRI INVERSA.“ a „O Regulij De Tri Spatecznj neb Obracene.“), v textu latinské termíny, nadpisy kaligraficky, rámeček a linky tužkou, f. [I]v prázdné.

1592/21

sign. RK 34 (přír. č. 48 366)

pap., 1778–1779, 58 ff. (nově), vazba původní, prkénková, polepená světle hnědým papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, v něm perem titul „Prima Ista Opera MUsiCa faVentUr LegI De Ann[o] praesente, seU oCtaVo. et In nono [= 1779]“, hřbet o 4 vazech, potažen hnědou kůží, stopy po 1 páru tkanic, červeně stříkaná ořízka, 17,4 : 10,5 cm. Na přední desce červeným perem „Rp.w. 135-190“, na hřbetě ve 2. mezipolí perem č. „44“, na předním příděsí fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“ a perem inv. č. „89225“, na f. 1r perem starší zaškrtný podpis a přípis „Rukopis tento nalezený na půdě fary sv[até] Máří u Vimperka [= obec Svatá Máří, osrp. Vimperk] věnuje Museu města Klatov František Teplý, archivář 1921 2/8“.

přední deska:

**„Prima Ista Opera MUsiCa faVentUr LegI De Ann[o] praesente, seU oCtaVo.
et In nono [= 1779]“**

Latinsko-česko-německý notovaný zpěvník z l. 1778–1779 s pozdějšími doplňky; obsahuje převážně gratulační písně, ariety a operety, ale i duchovní písně, hymny, masopustní písně apod., většina skladeb věnována členům rodiny svobodného pána Františka Adama Janovského z Janovic, pána na Totíně (= Otín, dnes část obce Klatovy) a Předslavi (osrp. Klatovy), nebo předslavskému faráři P. Václavu Josefu Doležalovi. Na f. 1r perokresba Sapfó s houslemi, na f. 1v dedikace (možná náleží k písni na f. 2r) „IN Gratiam Admodum Reverendi, venerabilis, ac eximii Domini, Wenceslai Doležal, Philosophiae Magistri, Sacro=Sanctae Theologiae Baccaulaurei formati, Pržedslawiensium Curati vigilantissimi, mei optimi Amici, Hunc eundem Titulum per priores literas.“, dále skladby věnované hraběti Philippu Josephu von Sinzendorf (ff. 2v–5v, 11v–12v, 20v–21r a 57r), ariety věnované hraběnce Christině de Sylva-Taroucca (ff. 6r–7v), „Pohádky, neb Otázky snadne Massopustnj“ s vyobrazením maškary (ff. 8r–9r), skladba k svátku slečny Josefý Janovské z Janovic (ff. 9v–10r), skladby k narozeninám a k svátku zmíněného P. V. J. Doležala, patrně narozeného v Nechanicích (neurčeno) na den Zvěstování Panny Marie (ff. 10v, 30v, 43v–44r a 46r–48r, mj. na f. 11r perokresba „Nechánic. podle nowj descripcý.“), písně k narozeninám a k svátku Františka Adama Janovského z Janovic atd. (ff. 13r a 30r a na ff. 33v–34v „O radostnem Narozenj Páně, [...]“), skladby k výročí primice P. Doležala a mešní zpěvy (ff. 13v–18r a 48v–51v), písně od zpěváků z Prahy a z Londýna k svátku Aloisie Janovské z Janovic 21. června (ff. 18v–20r), latinská a česká verze písně o ohni (ff. 21v–22v), 2 operety k narozeninám a 1 k svátku Josefý Janovské z Janovic (v srpnu, ff. 23r–29v a 44v–45v, mj. na f. 24r Árie o sv. mučedníku Václavovi, na f. 25v pokus o překlad písně do „egyptštiny“ a na ff. 26v–28r „OPERETTA Na sstiaetneg, a weseleg Anniversalni Den Narozenj Milostiwe Sslečny Baronelle JOSEPHAE Janowsky de Janowitz 18 Augusti.“, foto – příloha 4), skladba k svátku Terezie Janovské z Janovic (ff. 31r–33r), přání k novému roku 1779 sestřám Jose-

fě, Aloisii a Terezii Janovským z Janovic (ff. 35r–36v), „OPERETTAE radostne o Swatých třech Králjch.“ (ff. 37r–38v), vzpomínka na Františka Adama Janovského z Janovic, zemřelého r. 1779 (ff. 39r–40v, na f. 40r chronogram „an[n]o LaetIfera VIVat reqVIe FranCIsCUs ADaMU: die obIIIt hora JanUarII [= 1789!].“), masopustní píseň s vyobrazením maškary (ff. 41v–42r), „Ode O slawneg Translacý Swatý[ho] Wáclawa na Hrad Praský.“ (ff. 42v–43r), písně o cestách do Chebu a do Vídně (ff. 52r–53v), skladba k svátku Kateřiny Janovské z Janovic, provdané baronky de Wasmuth (f. 54rv) a gratulace při příjezdu Jana Janovského z Janovic (ff. 55r–56v). Jediný písař, většina skladeb doplněna moderní notací, bohatě zdobeno perokresebnými ilustracemi vztahujícími se k tématu skladeb, ff. 41r a 57v–58v prázdná, mezi ff. 12 a 13 vyříznuty 2 listy, mezi ff. 15 a 16, 16 a 17, 42 a 43, 43 a 44 vyříznuto po 1 listu, mezi ff. 46 a 47 vyříznuty 2 listy, mezi ff. 52 a 53 vyříznut 1 list.

1593/22**sign. RK 35 (přír. č. 48 367)**

pap., s. XVIII. ex., [III] + 94 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlateným rámečkem z vlnek a florálních motivů podél okrajové dvojlinky, plocha desek zdobena vytlačovanými vlnkami, na přední desce vytlačované zlatené iniciály „A. P.“ a letopočet „1795“, zlatená ořízka, 19,5 : 14,1 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „N 20“, na 2. a 3. listu přední předsádky recto modrou pastelkou č. „94“ (též na p. 1), na 3. listu přední předsádky recto perem starší sign. „N 20“.

p. [I]:

„**Katolicke Nabožne Modlitby Rannj, Wečernj, při Mssy swate, před a po spwgiedj [!], před a přijmanj [!] a Rozlične gne [!] Modli[tby] pro osobu ženskau“**

Česká modlitební kniha z konce 18. stol., obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie s modlitbou Pod tvou ochranu se utíkáme, modlitby k sv. Anně, sv. Janu Nepomuckému a sv. Barboře a modlitby příležitostné. Vlastní text na pp. 1–92, jediný písař, rámeček z dvojlinky, doplněn červeně a zeleně kolorovanými florálními motivy a ornamenty, titul a začátky oddílů v červeno-zeleno-žlutě kolorovaných ornamentálních a florálních rámcích, někdy i se zvířecími motivy, nadpisy kaligraficky červeně, některé iniciálky zlateny, pp. [II], 93 a 94 prázdné. Vloženy vylišované macešky.

1594/23**sign. RK 36 (přír. č. 48 368)**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 134 pp., nevázáno, sešito režnou nití, 22,0 : 18,0 cm. Bez provenienčních znaků.

[Pohádka z přel. 18. a 19. stol.]

Česká pohádka o lásce krále Kennsaraye ke královně, kterou zaklel král duchů, a o jejím vysvobození za pomoci královy sestry Zaydy z přel. 18. a 19. stol. Vlastní text na pp. 1–134, jediný písař, rámeček z dvojlinky, na p. 134 nečitelná poznámka z 29. září 1819, list s pp. 1–2 dochován jen torzovitě. Přiloženy 2 listy formátu A4 se strojopisným shrnutím obsahu pohádky, kandidátní listina pro volby do obecního zastupitelstva v Němčicích (snad Němčice, dnes část obce Předslav, osrp. Klatovy) r. 1938 (na versu tužkou výpisky z pohádky) a kopie obrázku s označením „Zámek Nalžovský [= Nalžovy, dnes část obce Nalžovské Hory, osrp. Horažďovice]“.

1595/24**sign. RK 37 (přír. č. 48 369)**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [X] + 243 pp. (recte 250 pp., po p. 142 nepaginovány 4 pp., p. 146 paginována dvakrát, po p. 156 nepaginována 1 p., p. 165 paginována dvakrát, pp. 206–211 původně paginovány 106–111), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlateným rámcem z dvojlinky a florálních motivů, hřbet bohatě zdoben vytlačovanými zlatenými florálními ornamenty a linkami, zlatená ořízka zdobena vytlačováním, 15,7 : 9,7 cm. Na předním předešlé nálepka, v ní tužkou „č 104 paní Zykmund“, na p. [I] tužkou záznam z antikvariátu o ceně „1190F5700/500,-“. Podle Přehledu signatur zakoupeno v antikvariátu v Klatovech 10. března 1986.

a) p. [VII]:

„**Christ=Katholisches Gebethbuch“**

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. s podtitulem na p. [IX] „Die allerbesten Gebether.

welche Von S[eine]r päbstlich[er] Heiligkeit Pius VI. erkläret und ausgelegt worden sind bestehend: Zu Morgen= Abend= Meß= Beicht= und Kommunion Gebethern Litaneyen dann Gesängen.“, patrně vycházející z nejjistěného tisku; obsahuje modlitby ranní, mešní, večerní, ke zpovědi, k přijímání, cvičení v křesťanských ctnostech, výklad Otčenáše, Andělského pozdravení a vyznání víry, různé litanie (o víře, o naději, o Boží lásce atd.) a nenotované písně (vánoční, velikonoční, o všemohoucnosti Boží, o lásce k nepřítelům apod.) a modlitby příležitostné. Vlastní text na pp. 1–142, na p. [X] „Kurzer Vorbericht: Welchen S[eine]r päbstlichen Heiligkeit über gegenwärtiges Büchlein ertheilet hat.“, na pp. 142bis–142ter „Inhalt“, jediný písař (J. A. Kovář, viz dále, stejný i u následujících částí), psáno kaligraficky, titul v ornamentálním růžově kolorovaném rámečku, na místě vinět perokresebné ornamenty, mezi pp. [VI] a [VII] vezávan list s kolorovanou perokresbou zobrazující alegorii Víry, Naděje a Lásky ve zlaceném rámci, signováno „Durchaus von Joh[annes] Ant[onius] Kowarż gesch[rieben]“, pp. [II–VI], [VIII] a 142quater a 142quinquies prázdné. Vloženy vylišované květiny.

b)

[Velikonoční písně z přel. 18. a 19. stol.]

České nenotované velikonoční písně z přel. 18. a 19. stol. Vlastní text na pp. 143–155, jediný písař (J. A. Kovář, viz výše, stejný jako u předcházející a následující části), psáno kaligraficky, na místě vinět perokresebné ornamenty, mezi pp. 142quinquies a 143 vezávan list s kolorovanou perokresbou zobrazující poslední večeři Páně ve zlaceném rámci.

c) p. 156:

„Kratky Kancyonalek neb Pisně k negswětęssy Obětj Msse swate.“

Česko-německý zpěvník nenotovaných mešních písní z přel. 18. a 19. stol. Vlastní text na pp. 157–213, jediný písař (J. A. Kovář, viz výše, stejný jako u předcházejících částí), psáno kaligraficky, na místě vinět perokresebné ornamenty, mezi pp. 155 a 156 vezávaná kolorovaná mezzotinta zobrazující sv. Rodinu s Duchem sv. ve zlaceném rámci, pp. 156bis a 214–243 prázdné.

1596/25

sign. RK 38 (přír. č. 48 370)

pap., (1631) 1694, [I] + 160 ff. (recte 161 ff., f. 153 počítáno dvakrát), vazba z 18. stol., lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytačované dvojlinky, na přední desce perem titul „Labirint Swieta“, hřbet o 3 vazech (poškozen), vazy zvýrazněny vytačovými trojlinkami, červeně stříkaná ořízka, 18,7 : 15,3 cm. Na předním přideštit perem starší sign. „C. I b. 15.“ a poznámka o ceně „1 [zlatý] 30 [krejcarů]“, dále tužkou poznámka „hier treten die Bünde hervor“ a poznámka o ceně „150,-“, na přední předsádce recto tužkou poznámka antikvariátu „H 2405/180.- Klatovy 1694. [...]“ a perem „akc. den. č. 60-55“, na f. 1r perem špatně čitelný podpis „Ferdinand Lesska [?]“, na zadním přideštit tužkou č. „5405 d“. Podle Přehledu signatur koupeno v antikvariátu v Praze 7. června 1955.

f. [I]r:

„Labyrynt Swięta do ktereho Pautnik se wPustil, czo wnięm spatrzil, agak od Towaryssuw Czesty wewsem Proweden byl, toho Lybezny Cztenarż po Przecżtenj dobre Powędomosti nabude.“

Opis Komenského Labyrintu světa pořízený patrně podle 1. vydání (srov. latinské marginálie v tomto vydání a v opise, nikoli však ve 2. vydání, textové shody mezi 1. vydáním a opisem apod.), tj. podle tisku **KOMENSKÝ, Jan Amos**: Labyrynt světa a lusthaus srdce (Lešno, 1631; Knihopis 4233), který byl napsán r. 1694 (viz na f. 159r „Anno 1694 21 Maij Clattoviae“). Kromě drobných opisovačských nepřesností se opis od tisku liší především různě rozsáhlými přídávky: např. za konec 10. kapitoly tisku přidáno „rżka: qvot capita, tot Sententiae; tot prawę kaźdey swau Hude.“ (f. 52r), za konec 17. kapitoly tisku přidáno „a tęsskonato se Diwat, ato Speculowat.“ (f. 81v) nebo za konec 18. kapitoly tisku přidáno „spiwage onu starau Pisen: Censonus esto lupis, cum qvibus esse cupis.“ (f. 94r); 36. kapitola má oproti tisku poněkud odchylný nadpis „Pautnik chce ż Swięta Żauffandliwie Żauffaly uteczý.“ (f. 145r) apod. (foto – příloha 5). Text začíná na f. 1r „Caput 1^m“:

Prziczina w Swiet putowanj.“ (motto, dedikace a předmluva k čtenáři tedy chybějí, patrně vůbec nebyly opsány nebo se ztratily už před vazbou), dále se opis od tisku nejvíce odchyluje v závěru: na konec 41. kapitoly (v níž chybí poslední věta tisku) je přidána část 3. odstavce 42. kapitoly (od slov „Swiet nechcze než oczitich rukau“ do konce odstavce, ff. 157v–158r), dále vynechán zbytek kapitoly a celé kapitoly 43.–49., pak následuje „Cap[itola] XLII. Pautnik Krżestiany podle Stawu prohlida.“ (f. 158r, v tisku se jedná o 50. kapitolu), text končí na konci 3. odstavce této kapitoly, tj. slovy „[...] wsselykau kněmu Vcztiwost, assetrnost, slowy y skutky, y misslenim pronassel.“, dále v opise následuje písařovo vysvětlení, proč neopsal zbytek „N[ota] B[ene] ostatek každy swe ptak hniżdo chwaly, gako y Lysska oczas. Pro gina Żaneprazdněni platnėgssi Vczinil gsem ostatnymu Intentu: Konecz.“ a datace, chybějí tedy celé kapitoly 51.–54. tisku. Vlastní text na ff. 1r–159r, jediný písař, psáno pečlivě bez škrťů a dodatků, nadpisy kaligraficky, mezititulky podtrženy, jinou rukou (F. Lešky) doplněn patrně v době svázání titul na f. [I]r a „INDEX Inquo numerus Paginam designat.“ na f. 160rv a na zadní předsádce recto, ff. [I]v a 159v prázdná.

Lit.: DÍLO Jana Amose Komenského 3; Praha, 1978, s. 265–412 (ed. KOLÁR, Jaroslav).

1597/26

sign. RK 39 (přír. č. 48 371)

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex., [VIII] + 370 pp. (recte 304 pp., list s pp. 7–8 chybí, po p. 87 paginováno 89, p. 90 počítána dvakrát, po p. 107 paginováno 118, po p. 119 nepaginovány 2 pp., pak následuje p. 126, po p. 129 nepaginováno 8 pp., pak následuje p. 132, po p. 147 paginováno 167, p. 168 počítána dvakrát, po p. 181 paginováno 186, po p. 191 paginováno 194, po p. 195 paginováno 198, po p. 199 paginováno 204, mezi pp. 211 a 212 nepaginována 1 p., mezi pp. 216 a 217 nepaginována 1 p., mezi pp. 300 a 301 nepaginována 1 p., mezi pp. 301 a 302 nepaginována 1 p., po p. 314 paginováno 344), vazba z r. 1868, lepenková, potažená tmavě hnědou kůží, desky zdobené vytačovanou rámcovou kompozicí tvořenou linkami z půlměsíců, ze stejných linek vytačen na přední desce kříž a na zadní svislá dvojlinka křížená dvěma příčnými, hřbet o 3 vazech, zdoben vytačovými florálními ornamenty, žlutě barvená ořízka, 15,2 : 9,2 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 575.“, na přední předsádce verso perem starší sign. „B.N. 575.“, štítek s ozdobným okrajem a zeleným rámečkem, v něm perem „Anna Junková z Hrdenovic [= zřejmě Hrdonovice, dnes část obce Újezd pod Troskami, ospr. Jičín]“, jinou rukou později perem připsáno „Vác[lav] Mazánek“, přepis dále pokračuje pod štítkem „Darovali Janu V. Bláhovi, cand[idátu] uč[itelství] a učíteli jako příbuznému r[oku] 1900“, dále perem inv. č. „48569“, na p. [IV] fialový razítkový text „Jan V. Bláha, učitel.“ (též na p. [V]), na zadním předeštlí ozdobný štítek, v něm perem přepis „Tito modlicí kníhi sou od Roku 1778. stěmito pamětními slovi. M.A.S. Převázal vnově R[oku] 1868. Vít Skřivánek v Rovensku. [= zřejmě Rovensko pod Troskami, ospr. Turnov].“

p. 41:

„**Gadro wssech Modliteb totiž Děkowani k Bohu za wssechno Dobře, Modlitba k Bohu o wssechno dobře, a Orodowanj v Boha za wssecky Lide**“

Česká modlitební kniha psaná patrně r. 1778, snad vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** křesťanské katolické jádro všech modliteb (srov. Knihopis 3409–3419); začíná na p. [I] prosbou „Čžest BOHU Zle žiadnemu Dobre mnie a tob[ě] BOže priprav Srdc[e] me k Modlenj.“ psanou částečně červeným inkoustem, před titulním listem dále mj. „Rannj Pobożnost.“ (pp. 1–18), „Weliky Zawazek Kteryżto každy Nedělj, a neb prwnj Den w Měsycy se řikaj muze.“ (pp. 19–24), „Modlitba Nedělnj neb swatečnj“ (pp. 25–29), české Te Deum (pp. 29–32) a „Wyborny Aumysl. Před Modlenim, gak y když do Kostela přigdess geg říkeg.“ (pp. 37–40); po titulu následují mj. modlitby mešní, „Cwičenj Bożskych Ctnosti wiry, Nadiege Lasky“ (pp. 81–89), modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, litanie o umučení Páně, o Duchu sv., o dokonalostech Božských, o Božské prozřetelnosti, k sv. Trojici, modlitby mariánské, litanie loretánské, „Te Deum Laudamus přewracene w Chwalu Blahosl[avené] MARYE“ (pp. 198–206), modlitby k svatým, ke zpovědi, k přijímání, hodinky o Božské prozřetelnosti, modlitby nešporní, „Duchownj Kssafft a neb Poručenstwj.“ (pp. 300–350) a modlitby večerní. Vlastní text na pp. [I–VIII] a 1–365, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, část titulu, incipity modliteb a iniciály zalomené do 2–4 řádků červeně, ojedinele i žlutě, některé iniciály v perokresebném florálním věnci, perokresebné ozdůbky na začátcích oddílů a na místě vinět, např. na p. 1 Boží oko. Na pp. 367–369 perem český zápis o francouzské válce,

kteřá trvala od r. 1778 třináct let, a drahotě po r. 1804 (včetně cen základních potravin), na p. [II] nalepen list ze žlutého škrobového papíru s červenými a černými puntíky, pp. 366 a 370 prázdné. Vložen ústřížek žlutého hedvábí s oboustrannou grafikou: na přední straně rytina zobrazující jeptišku a Krista na lodi, ona drží pádlo, on přidržuje plachtu, s nápisem „Mein Schiffl leidet ungewütter vill Herr JEsu hilf mir. Zum rechten Zill.“, nesignováno; na versu rytina ptáka držícího v zobáku srdce s podobiznou a jazykem sv. Jana Nepomuckého, s nápisem „Das Hertz in mir Cheil ich mit dir“, perem podpis „Josepha Heiß m[anu] p[ropria]“.

1598/27

sign. RK 40 (přír. č. 48 372)

pap., (s. XVIII. ex.) 1798, 278 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené rámečkem z vytačované linky s ozdobnými půlkruhy, v rozích florální motivy, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných florálními linkami, 17,3 : 10,3 cm. Na p. 1 perem inv. č. „11788 mus.“ a vzhůru nohama podpis „Marsalek Jan Marsalek“, tužkou „Klattau“ a červenou pastelkou podpis „Mich. Křiváček“, na p. 2 tužkou „Maršálek Jan třídy III v Klatovech“ a jinou rukou „loisovi“, na p. 48 tužkou podpis „Maršálek“, na p. 171 tužkou „KŘIVÁČEK“, na p. 278 perem podpis „Wencl Wacowsky“.

pp. 5–6:

„Duchownj křestanské katolicke. Gadro. [...] Prowssecki lidi, wewssem Stawu, we wssech pŕjpadnostech, a wkaždem času welmi vŕytečné rozmnožene. Sprypogenými [...] // Psane Pro Ondřeje wacowskýho z Makalow [= Makalovy, dnes část obce Ostřetice, osp. Klatovy]. Leta 1798.“

Česká modlitební kniha psaná pro Ondřeje Vacovského z Makalov r. 1798, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** křestanské katolicke jádro všech modliteb (srov. Knihopis 3409–3418), viz též na p. 22 „Nyni nasleduge prawe Gadro wssech Modliteb. Děkowánj k Bohu za wssechno dobre“; obsahuje mj. modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání a na různé svátky, litanie loretánské, modlitby k svatým, modlitby k různým příležitostem, litanie o dobrém úmyslu, o víře, o naději a o lásce, na p. 272 zakončeno „Dokonanana [!] gest tato Knjzka d[n]e 6. čerwence Roku 1798.“. Vlastní text na pp. 7–271, jediný písař, rámeček z lavírované dvojlinky, nadpisy červeně, částečně podtrženy dvojlínkou, silně vybledlé, původně červené části titulního listu a nadpis 1. oddílu dnes vybledlé do nečitelnosti, místy neumělé perokresebné ornamenty, na p. 3 zapsána na poč. 20. stol. vzhůru nohama tužkou jména svatých, pp. 4 a 273–277 prázdné.

1599/28

sign. RK 41 (přír. č. 48 373)

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [IV] + 137 pp. (recte 140 pp., po pp. 29 a 30 vždy 1 p. nečíslována, p. 83 počítána dvakrát), nevázáno, sešito provázekem, 19,5 : 13,0 cm. Na p. [III] perem „přír. deník 53/67“; vložen lístek, na obou stranách tužkou (několik písmen obtaženo perem) dodatečně opravovaný text (mladší vpisky touž rukou uvádíme v hranaté závorce): na přední straně „[Cenný etnogr. exemplář z kraje panství Vrábských z Vrabí str. 63] Rukopisný receptář [učitel] kováře [rukou] Josefa Zieglera čp 21 v Dolanech u Klatov, bez datování. [cca dle udání z let 60tých.] Rukopisná knížka byla používána pisatelem při léčení dobytka. Dar p Matěje Zieglera z Dolan čp 21. muzeu klatovskému. [Autor neznám ani přesná datování.]“, na zadní straně „Rukopis je dle sdělení p. Zieglera psán jeho předkem Josefem Ziglerem [!] kovářem a učitelem v D[olanech]“. Podle Přehledu signatur předal muzeu pan Karel Polák z Klatov 4. října 1967. Umístěno ve společném pouzdru s rukopisem č. 1600.

[Koňské lékařství z přel. 18. a 19. stol.]

Česky psané návody a recepty pro ošetřování koní a další hospodářské rady z přel. 18. a 19. stol., údajně sepsané kovářem a učitelem Josefem Zieglerem z Dolan u Klatov; obsahují na pp. 1–80 recepty a návody k léčení koní, např. na p. 1 „Předně, a neyprwe kterak máss Koně k Klysnam pausstěti.“ nebo na p. 63 „Kterak Pan Wrabský Koně Ržeže.“, následují na pp. 81–135 „Artykulowe ginj pořád sepsánj o rozljčných věcech domownjm k Hospodářstwj.“, např. na p. 81 „Zbrog aby neszrzawěla.“, na p. 83 „Chcessli čistý obyjl mji.“, na p. 83bis „K Střelbě kulky lji.“ nebo na p. 85 „Aby se brzy smetana swrtiela“, dále recepty pro ovce a prasata, mj. na p. 91 „Proti Nemocy Swateho Walentjna.“, a dále rady proti myším, pro chov drůbeže a včel a další rady do domácnosti, např. na p. 102 „Aby wyčistil Sukno Wjnem zlite“, na p. 104 „Aby Pywo nekysalo.“, na p. 107 „Chcessli Pywa

zachowati při geho chuti, aby se neproměnilo.“, na závěr rady pro chov hovězího dobytka, mj. na p. 126 „Duchownj Prostredek proti Mornjmu nakaženj, a hynutj dobytka.“, který obsahuje litanie ke Kristu, sv. Trojici, Panně Marii a svatým, též prosebné litanie a modlitby za dobytek (na p. 132 zakomponována část Modlitby Páně: „Otče náš. V[ersus] A neuwed nás w Pokussenj. R[esponsio] Ale zbaw nás od zleho. V[ersus] Chwalte Pána wssecka Zwjřata, a wssecken dobytek. R. Chwalte Ho wssecken dobytek na Poly. V[ersus] Opatrug o Pane náš dobytek a Stádo nasse. [...]“). Vlastní text na pp. 1–135, jediný písař, rámeček a linky tužkou, nadpisy kaligraficky, na pp. 38, 57 a 71 část textu podtržena červenou pastelkou, pp. [I–II], [IV] a 136–137 prázdné. Vloženy 2 soudobé lístečky, na větším perem účet s podpisem „Mates Pitha [?] [...] m[anu] p[ropria]“, na menším perem poznamenáno „Mast podelbach za 1 [zlatý]“.

1600/29**sign. RK 42 (přír. č. 48 374)**

pap., s. XVIII. ex. + 1772 + (1558–1609) s. XVIII. ex., 25 ff. (nově), nevázáno, 3 sešitky sešité nití a 3 volné listy, 17,2 : 10,7 cm. Umístěno ve společném pouzdru s rukopisem č. 1599.

[Hospodářské a lékařské rady a návody z konce 18. stol.]

Torzo česky psaných hospodářských a lékařských rad a návodů pocházejících z konce 18. stol.; obsahují na ff. 1r–14v a 20v–25v lékařské, zvěrolékařské a bylinkářské recepty (hlavně na výrobu mastí); dále na ff. 15r–19v včelařské rady nadepsané „Zaczina se Kniha Wczelarzka, Kterak Wczely se hlidaty a Na Pozor Mity a Wzate byty Magy, od Mnohich wznessenich, asskussenich [!] authoruw wssem milugiczim Wczel na Swgetlo Widana. Przepšana leta 1772.“, jiným inkoustem doplněno „Wypysano leta 1772 dne“, patrně výpisky z neurčeného tisku (Knihopis neuvádí), citovány zde různé autority, některé anonymně (viz na f. 15r „Geden author Pisse [...]“), jiné jménem, např. na f. 16v „Powida Pan Jann Grutzman, Pastor w bottmerstorffu [= snad Boitmannsdorf, dnes Bogdanow, Polsko [...]“ nebo na f. 18r „Pan Colerus lib[ro] 13 fol[io] 572.“ (tj. patrně odkaz na některou z knih vydaných Johannem Colerem, např. *Oeconomia ruralis et domestica* nebo *Calendarium perpetuum et libri economici*); na f. 25v začíná „Knizka se zaczina Aneb Ruzena zahrátka Tiehotnitnich [!] Matron aneb zen y take Porodnich Bab.“, tj. patrně opis či výpisky z některého vydání tisku **KNIHA** lékařství mnohých v stavu manželském potřebných, těhotných žen a porodných bab Ruožená zahrádka (srov. Knihopis 4047–4050), jejíž pokračování se nedochovalo. Vlastní text na ff. 1r–25v, několik písařů, některé recepty psány mezi 2 svíslé linky či dvojlinky, popř. i oddělovány vodorovnými linkami, některé nadpisy podtrženy, ojediněle marginální poznámky, některé recepty přeškrtnuty, ff. 20r a 21v prázdná.

1601/30**sign. RK 43 (přír. č. 48 375)**

pap., s. XVIII. ex. (post 1784), 44 ff. (nově), nevázáno, sešito provázkem, 15,8 : 9,8 cm. Bez provenienčních znaků.

[Duchovní písně z konce 18. stol.]

Torzo zpěvníčku českých nenotovaných duchovních písní většinou s udáním nápěvu z konce 18. stol.; písně se obracejí nejčastěji k svatým (sv. Kateřině, sv. Janu Nepomuckému, sv. Václavu apod.), k Bohu, k Ježíši a k sv. Trojici, dále písně o biblických postavách (Abraham), o ctnostech (např. o trpělivosti), o umučení Páně a písně postní; k dataci srov. na f. 19r píseň nazvanou „Pjseň. O Prawdě Krystowe. a geho Gedine, Swate Wsseobecne a prawe Aposstolske Cyrkwj. složena Roku 1784.“. Vlastní text na ff. 1r–44v, jediný písař (který ale používal různý inkoust), začátek i konec chybějí, některé nadpisy podtrženy, poškozeno vlhkostí, f. 44v špatně čitelné.

1602/31**sign. RK 44 (přír. č. 48 376)**

pap., 1800, [IV] + 306 pp. (recte 346 pp., pp. 163 a 174 počítány dvakrát, při vazbě vevázaný nečíslované listy: 3 ff. mezi pp. 12 a 13, 3 ff. mezi pp. 28 a 29, 1 f. mezi pp. 50 a 51, 2 ff. mezi pp. 80 a 81, 2 ff. mezi pp. 190 a 191 a 8 ff. mezi pp. 218 a 219), vazba z 1. pol. 19. stol., lepenková, potažená hnědou kůží, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, 1 pár kožených řemínků, 20,4 : 16,8 cm. Na předním přídešti perem přips „Wogtčch Maly z [...]“, na p. [I] tuší inv. č. „28672“, starší sign. „B.N. 330.“ a přips „Na strance 268. píseň k Paně Marii Klatovské.“

p. 3:

„**Pjsně Pautnjcké. [...] Pořádně sebrané též y sepsané [...] obwzlásstnjho [...] 1800 [...]**“

Český nenotovaný poutnický zpěvník z r. 1800, jehož titul je z větší části vybledlý do nečitelnosti, vlevo dole slabě patrný letopočet 1800. Základní text na pp. 5–237 psaný jediným písařem obsahuje 78 písní a je členěn podle dní pouti (1. den: pp. 5–63; 2. den: pp. 64–121; 3. den: pp. 122–192; 4. den od p. 193); Panně Marii je věnováno 62 písní, z toho 37 Panně Marii Svatohorské (Svatá Hora u Příbrami, osrp. Příbram), 1 Panně Marii Hvoždanské (kostel Navštívení Panny Marie a sv. Prokopa v Hvožďanech, osrp. Příbram) a 1 Panně Marii Jaborské (neurčeno), 4. část obsahuje také 2 písně ke sv. Václavu, 2 ke sv. Vojtěchu a 12 písní ke sv. Janu Nepomuckému; u některých písní poznamenány nápěvy, mezi písněmi místy odkazy na písně na jiných místech tohoto zpěvníku nebo na jiný zpěvník poutních písní jmenovaný Cesta celenská (tj. patrně některé z vydání tisku **CESTA** svato-cellenská, srov. Knihopis 1537–1538) a poznámky, kdy je třeba se modlit růžencem a který. Na základní text navazují na pp. 238–301 dodatky psané různými písaři v jiné úpravě, obsahují dalších 16 písní: 10 k Panně Marii (z toho 7 k Panně Marii Svatohorské a 1 na pp. 268–270 k Panně Marii Klatovské), 2 k Pánu Ježíši a po 1 k sv. Václavu, sv. Kateřině a sv. Vavřinci. Během 1. pol. 19. stol. bylo do základního textu vevázáno na nečíslovaných listech dalších 11 písní psaných různými písaři (5 k Panně Marii, z toho 2 k Panně Marii Svatohorské a 1 k Panně Marii Svatohorské a Hvoždanské, 2 k sv. Vojtěchovi a 4 k sv. Janu Nepomuckému), píseň vevázaná po p. 80 je datována 1823 (datace na 2. nečíslovaném listu recto). Na pp. 5–244 rámeček z jednoduché linky, nadpisy písní, poznámky a někdy i čísla slok červeně (vybledlé), nadpisy podtrženy, od p. 245 rámeček chybí a úprava nadpisů je různá, na pp. 302–306 „Regstrik wssech Pjsnj Pautnjckich.“ (obsahuje i vevázané písně, chybí pouze písně z pp. 285–301), místy pozdější škrty a opravy. Na p. 2 nalepena kolorovaná mědirytina Panny Marie Svatohorské, signováno „bei wenzel Langhammer in Hohenelbe [= Vrchlábí]“ a „F. A. K.“, perem připsán text „Pogte a přistupte ke mně: genž duvěrnost: mate we mně.“; pp. [III–IV], 1 a 4, 3. nečíslovaný list po p. 28 verso a 2. nečíslovaný list po p. 190 verso prázdné.

1603/32

sign. RK 46 (přír. č. 48 745)

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1794, 104 pp. (recte 90 pp., po p. 3 paginováno 14, listy s pp. 65–66 a 71–72 chybějí), vazba soudobá, prkénková, potažená tmavě hnědou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytačovaného zlaceného ozdobného řetězce, 13,3 : 8,2 cm. Na předním přideštní perem podpis „Mareš Ján“, na p. 1 perem oříznutý přips, ze kterého se dochoval konec „[...] doChotowin [= zřejmě Chotoviny, osrp. Tábor]“, na p. 2 perem přips „Tito knisski patregi Jozefowj Němeczkwói. Dibige kdo nassel abí ge naWrátil doChotowin Musskatirow“.

p. 1:

„**Duchowni Poklad Leta pana 1794. F. H.**“

Česká modlitební kniha psaná písařem s iniciálami F. H. r. 1794, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb katolické modlitby a písničky (srov. Knihopis 14 111–14 121); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, ke sv. Trojici, k pěti ranám Kristovým, k Panně Marii a ke sv. Josefu. Vlastní text na pp. 3–100, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul ve věnečku z kolorovaných kvítků, nadpisy modliteb kaligraficky zeleně a červeně, začátky oddílů zdobeny kolorovanými florálními motivy, ozdobné iniciálky zeleně, žlutě, modře a červeně, na pp. 100–103 připsány na poč. 19. stol. další české modlitby, p. 104 prázdná.

1604/33

sign. RK 47 (přír. č. 48 746)

pap., (s. XVIII. med.) 1774, [II] + 118 pp. (chybná paginace: po p. 77 paginováno 80, 81, 78, 79, 80, 83, 84), vazba z r. 1780, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobeny ozdobným vytačovaným zlaceným rámem se žaludy v rozích, na přední desce vytačené zlacené iniciály „F. H. V. C.“ a letopočet „1780“, hřbet o 4 vazech, zdoben vytačovými zlacenými kvítky a příčnými linkami s florálním motivem, zlacená ořízka, 16,2 : 10,5 cm. Na přední předsádce verso tužkou inv. č. „606780“, na p. 118 tužkou „Mannalein bay beikßen [neurčeno]“, jinou rukou doplněno „Mannetin [= zřejmě Manětín, osrp. Kralovice]“ a perem podpis „Hogtiech [!] Cžyžek“.

p. [II]:

„Königliche Halb=Zierde. darin Morgens, Abends= Mesß, Beicht, und Communion Gebetter: wie auch in verschiedenen anliegen, Zu denen Heiligen, nebst Zwey Litaneyen Zu finden. 1774. G. A. Horn Fecit.“

Německá modlitební kniha z r. 1774, patrně vycházející z některého vydání tisku **KÖNIGLICHE Halb-Zierde einer Gott-liebenden Seelen**; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, ke svatým (např. k sv. Antonínu Paduánskému, sv. Josefu a sv. Františku Xaverskému), modlitbu před mariánským obrazem, litanie ke jménu Ježíš a loretánské, dále na pp. 106–110 „Gebett aus dem ersten Buch der wahren so genanten Soliquen [!] des Heil[igen] Augustini.“ a na pp. 111–114 „Das Gebett Ihro=Churfürstl[ichen] Durchleuch zu Sachsen.“. Vlastní text na pp. 1–114, jediný písař, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví, nadpisy kaligraficky černě, červeně a zeleně, titul v týchž barvách v kolorovaném perokresebném rámečku s rozvilinkami a štrapanci na konci, červené viněty, na p. 115 připsána perem německá modlitba ke sv. Trojici z poč. 19. stol., pp. [I] a 116–117 prázdné.

1605/34**sign. RK 48 (přír. č. 48 747)**

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., [II] + 124 pp. (recte 118 pp., listy s pp. 11–12 a 23–26 chyběj), vazba nedochovaná, dochován pouze zbytek oranžové předsádky s modro-bílými florálními motivy, 15,0 : 9,8 cm. Bez provenienčních znaků. Umístěno ve společném pouzdru s rukopisem sign. RK 49.

p. [II]:

„Křesťanské Katolické Modlitby pod názvem: Bůh gest neyčistsj Láska.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **ECKARTS-HAUSEN, Karl von**: Bůh jest nejčistší láska (srov. Knihopis 2208–2209); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání a za rodiče. Vlastní text na pp. 1–122, jediný písař, ozdobný rámeček s florálními motivy, kolorováno modře, červeně, zeleně a žlutě, titul a některé nadpisy v ozdobných kolorovaných kartuších, nadpisy kaligraficky červeně a žlutě, bohatá florální výzdoba na místě vinět, ojedinělé celostránkové ilustrace: na pp. [II] a 14 florální motivy, na p. 38 sv. biskup s iniciálami „S. A.“ (patrně sv. Vojtěch, sv. Augustin nebo sv. Ambrož).

1606/35**sign. RK 50 (přír. č. 48 749)**

pap., (s. XVIII. ex.) 1797, [III] + 333 pp. (recte 332 pp., po p. 328 paginováno 330), historizující vazba z konce 19. nebo poč. 20. stol., prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené plastickým ornamentálním rámcem, na každé 8 mosazných hřebů, uprostřed přední desky mosazný kříž, mosazná spona nedochovaná, vytlačovaná zlacená linka podél okrajů, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými kroužky a linkami, ve 2. mezípolí vytlačovaný zlacený titul „Gott ist die Vollkommenste Liebe“, zlacená ořízka, 18,0 : 12,0 cm. Bez provenienčních znaků.

p. [II]:

„Gott ist die reinste Liebe. Mein Gebet und meine Betrachtung. Im Jahre: 1797.“

Německá modlitební kniha z r. 1797, patrně vycházející z některého vydání tisku **ECKARTSHAUSEN, Karl von**: Gott ist die reinste Liebe; obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi a k přijímání a dále oddíly „Unterhaltungen mit Gott zu besonderen Jahrszeiten.“ (pp. 187–294), obsahující i modlitby ke svatým a modlitby příležitostné, a „Andächtige Besuchung des heilig[en] Kreuzweges.“ (pp. 295–326). Vlastní text na pp. 1–326, na pp. 327–333 „Register.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul v několikanásobném rámci z linek, perokresebné ornamenty na místě vinět, nadpisy kaligraficky. Jako frontispis přivázána modře kolorovaná mědirytina znázorňující pastýře s vepří, který dle tisku **HÁJEK z Libočan, Václav**: Kronika česká (Praha, 1541; Knihopis 2867) nalezl v r. 762 na místě dnešních Teplíc první horký pramen, za ním anděl na stromě zdvihající kříž s Kristem, nahoře Bůh Otec a Duch sv. v podobě holubice; nad rytinou nápis „Wahre Abbildung des Basreliefs am Stadtbade zu Teplitz.“, pod ní latinský veršovaný nápis vytesaný sochařem Baltazarem na pamětním

kameni připomínajícím tuto událost; signováno „A. Lohman. del[ineavit]“ a „Teplitz [= Teplice] bei A. Helm.“. Vložen přeložený osmerkový list s německými rukopisnými modlitbami „Gebete zu Jesu. Mein Jesus. 1845.“ a „Weine nicht!“, dále volně červená, zelená a modrá záložka.

1607/36

sign. RK 51 (přír. č. 48 750)

pap., (s. XVII. ex.–XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., [I] + 189 pp., vazba nedochována, zlacená ořízka, 11,1 : 8,1 cm.

p. [I]:

„Geistliches Baum=Gärtlein das ist. Morgen_ Abend_ Meß_ Beicht, Communion_ und andere Gebetter, und andachten, für jedem Katholischen Christen.“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Geistliches Baum-Gärtlein nebo **ERHARD, Caspar**: Geistliches Baum-Gärtlein; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie a modlitby mariánské, chvály sv. Trojice, modlitbu ke jménu Ježíš, k ranám Kristovým, k sv. Rodině, k sv. Janu Nepomuckému, k českým zemským patronům (sv. Cyrilu a Metoději, sv. Václavu, sv. Vojtěchu, sv. Zikmundu, sv. Kosmovi a Damiánovi, sv. Prokopu, sv. Ivanu, sv. Benediktu a jeho bratřím, sv. Norbertu, sv. Josefu, sv. Ludmile a sv. Janu Nepomuckému) a za zemřelé. Vlastní text na pp. 2–186, na p. 1 latinská invokace „Sit Nomen Domini Benedictum, ex hoc nunc et usque in Seculum, Amen.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky žlutě, iniciály zalomené do 2 řádků červeně, zeleně, žlutě a černě, na p. 1 kolorovaná florální výzdoba, na začátcích některých oddílů kolorované perokresby, a to na p. 2 kříž, na p. 36 eucharistie, na p. 92 monstrance s Božím tělem, na p. 104 kříž a na p. 110 ciborium, vše doplněno florálními motivy; na p. 188 tužkou antikvou iniciály „S B S“ a čmáranice, pp. 187 a 189 prázdné.

1608/37

sign. RK 52 (přír. č. 48 751)

pap., (s. XVIII. med.–ex.) 1812, [IV] + 238 pp. (recte 240 pp., pp. 61 a 176 počítány dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovanou rámcovou kompozicí z ozdobných linek a řetízků, uprostřed obou desek vytačen kříž, hřbet zdoben příčnými vytačovými dvojlinkami, 18,2 : 11,5 cm. Na přední desce poškozená nálepka, v ní perem „Sobotka [osrp. Jičín] Odbor n[árodopisné] výstavy] č[eskoslovenské] 26[...].“, na předním předešlé šiték s černým předtisknutým textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, v něm perem doplněno „294/269 Sobotka Ll 5/581.“, na p. [II] modrou pastelkou č. „85c“, na p. 1 tužkou přepis z pol. 20. stol. „p[an] Karel Heligar, Kost [= zřejmě hrad Kost, dnes v obci Libošovice, osrp. Jičín].“.

p. [III]:

„Malý NEBE KLIC z Mnohyma Modlitbamj okrassleny pro osobu Ženskau.“

Česká modlitební kniha přepsaná r. 1812 pro Annu Ječnou z Libošovic [osrp. Jičín], srov. závěrečný dodatek písaře na p. 236 „Tyto Knihy Patřej Anně Gecny Z libossowicz. A[nn]o 1812.“, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malý nebeklíč (srov. Knihopis 5239–5246); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, o umučení Páně, pozdravení pěti ran Krista Pána, modlitbu o sedmi slovech Krista Pána, modlitby k Panně Marii, litanie loretské, modlitby na různá liturgická období a svátky (např. na den sv. Marka, sv. Filipa a Jakuba, sv. Prokopa, sv. Václava, sv. Kateřiny a sv. Barbory), litanie k sv. Janu Nepomuckému a modlitby příležitostné. Vlastní text na pp. 1–235, jediný písař, modře kolorovaný rámeček z dvojlinky, titul v ozdobném perokresebném rámečku kolorovaném červeně, modře a žlutě, nadpisy kaligraficky červeně, černě a žlutě, perokresebné iniciály zalomené do 2 řádků, některé zdobené motivy květin nebo lidských tváří, perokresebné kolorované ozdoby s devízou „IHS“ nebo zkratkou „INRI“ na začátcích oddílů, na závěr oddílů perokresebné pásy zdobené kolorováním a šikmým šrafováním, závěrečná datace v červeném ozdobném kruhu, pod ním červeno-žluto-černý pták s ratolestí v zobáku. Zdobeno celostránkovými ilustracemi v ozdobných kolorovaných perokresebných rámečcích: na p. [IV] nalepena kolorovaná mědirytina sv. Trojice; na p. 18 nalepena mědirytina oltáře s mariánským obrazem, s nápisem „Wundethätiges [!] Gnadenbild zu Kürt [?, neurčeno]“; na p. 60 nalepena kolorovaná

mědirytina sv. Petra a Pavla; na p. 102 nalepena kolorovaná mědirytina Ukřižovaného, s nápisem „Vera Effigies Gratosi atque Beneficiis Clari Antiqui Crucifixi in. Monte Thabor prope Lomnicium [= hora Tábor u Lomnice nad Popelkou, osrp. Semily].“; na p. 139 nalepena mědirytina Panny Marie s Ježíškem, s nápisem „S[ancta] Maria dem [!] H[eil]l[igen] Berg [= Svatá Hora u Příbrami, osrp. Příbram].“; na p. 153 neumělá kolorovaná perokresba Panny Marie, na p. 178 neumělá kolorovaná perokresba sv. Jana Nepomuckého; pp. [I] a 237–238 prázdné. Vloženy drobné tisky: dvojlist osmerkového formátu, na něm „Modlitba, aneb Požehnánj proti Bouřce.“, s impresem „Tiskem Jos[efy] Berger=owé w Litomyssli 1869.“; dále dvojlist, na něm „Smutné a bolestné loučenj od swaté Anny.“, s impresem „Tiskem Jos[efy] Berger=owé w Litomyssli 1864.“; a dvojlist, na něm „Loučenj od Panny Marie Boskowské [= Bozkov, osrp. Semily].“, s impresem „Tisk S[tanislava] Pospjssila w Chrudjmi 1864.“; a ústřížek novin z 19. stol.

1609/38

sign. RK 54 (přír. č. 62 681)

pap., (s. XVIII. med.) 1753, [VI] + 181 pp. (recte 180 pp., po p. 88 paginováno 90, po p. 120 paginováno 122, p. 127 počítána dvakrát), vazba původní, prkénková, potažená tmavě hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámcem s boltcovitou ozdobou, hřbet o 4 vazech, v mezípolích vytačované zlacené ornamenty s florálními motivy, zlacená ořízka, 16,7 : 10,1 cm. Na hřbetě ve 4. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 504“, na přední předsádce verso tužkou přepis „z pozůstalosti K. B. Štorcha“, na p. [I] tužkou podpis „franz Storch“ (škrtnuto), perem podpisy „Storch Karl Schuller Der III S.“ a „Storch Karl“, vše z 2. pol. 19. stol., dále fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KR. MĚSTA KLATOV“ a perem inv. č. „46919“ a starší sign. „B.N. 504.“, na p. 179 tužkou přepis z 2. pol. 20. stol. „z Klatov si přivezli do Prahy Zuzanka Storchova, sestra Karla Storcha (byla prov[dána] za Vodičku, Kon[šela] měst[ského] z Klatov.“, na p. 180 tužkou vzhůru nohama podpis „Karl Storch Klattau am 23er Sept[ember] 1879“, na p. 181 tužkou podpis „franz Storch Klatta“, na zadní předsádce recto tužkou vzhůru nohama rukou Karla Storcha „Zuzana Storch. Klattau am 23er Septem[ber] 1879“ a tužkou 2 nečitelné podpisy.

p. [III]:

„Ragska Kitka Wonneho Korženj. Spobožnim Rozgimanim. SModlitbj [!]. Rannimi, Przimssy Swate, Przed a Pospowiedy, Przed, a Poprzigimanj, welebne Swatosty Oltarzni, k Piety Ranam Pana Crista, Patnaczte Modliteb. S[vatě] Brigidie, k Pannie Marigy, a ginimi Rozmnozene. gsau“

Česká modlitební kniha psaná r. 1753 písařem s iniciálami I. F. P. pro Moniku Prokopiusovou (viz přepis rukou písaře na p. [V] „Tito Knihy gsau Przinalężęgiczy Monicze Prokopigusowę. A Gsau Wipsane Leta Panie. 1753 Od I. F. P.“), patrně vycházející z některého vydání tisku **GERTRUDA, Sancta**: Nábožné modlitby svatých dvou sester Gertrudy a Mechtildy (srov. Knihopis 2682 a 2684); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, dále následují „Sprawa A Modlitba moczna O Odpustzich.“ (pp. 98–103), „Patnaczte Modliteb Swate Brigidy.“ (pp. 104–127), „Pobožnost Aneb Wraucztnę wziwany Piety Ran Vkrziżowaneho Crista Geżisse.“ (pp. 128–143), mariánské modlitby, litanie loretańské, modlitby k svatým (sv. Anně, sv. Barboře a sv. Apoleně) a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 1–170, na pp. 172–173 „Registrżik Modliteb w Kterem Listu wedle Pocztu. Hledati se magy.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky a červené linky, titul červeno-černě v kartuši s florálními motivy v rozích, vyrobené z prostřihovaného papíru na pozadí červeného, růžového a bílého hedvábí, psáno pečlivě kaligraficky, nadpisy červeně, červeno-černě perokresebně ornamentální viněty. Rukopis zdoben vevázanými listy s ilustracemi: mezi pp. 48 a 49 kolorovaná litografie se sv. Kajetánem objímajícím velký krucifix, s nápisem „S[anctus] CAIETANVS CLE[ricorum] REG[ularium] FVNDA[tor]“, signováno „I. M. Kaupertz. Exc[udit] Graecij [= Štýrský Hradec, Rakousko].“; mezi pp. 62 a 63 kartuš vyrobená stejnou technikou jako na titulním listu, v ní na žlutém hedvábí mědirytina sv. Jana Nepomuckého, signováno „Aug[ustin] Neurautter excud[it]“; mezi pp. 80 a 81 kalich v kartuši vyrobené prostřihováním na pozadí barevných látek; mezi pp. 127 a 128 původně vevázaná a dnes vložena list s prostřihovanou kartuší, v ní původně nalepena na růžové látce kolorovaná vystřižená mědirytina sv. Maří Magdalény objímající kříž s Kristem, dochována pouze postava Maří Magdalény, signováno „Birckart. sc[ulp]sit Prag[ae]“;

a mezi pp. 143 a 144 prostříhovaná kartuš, v ní mědirytina na žlutém hedvábí znázorňující Pannu Marii Klatovskou, na pásce dole „Vera effIgIes beatae VIrgInIs CLattoVIensIs sangVIne X[r]istI In fronte sVDantIs [= 1696]“. Na pp.174–177 později dopsána „Boska Modlitba aneb pobožnost která v Geruzalemmnie [!] Zlatima Literamy Psana a ušwateho hrobu nalezena bila Anno 1716.“ a růžence na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu, pp. [II], [IV], [VI], 171 a 178 prázdné. Vložena oválná mědirytinka nějakého svatého jezuita, mědirytina znázorňující Pannu Marii, sv. Jana a Maří Magdalénu pod křížem, signováno „Prag bei Rattay.“, a vylišované květiny.

1610/39**sign. RK 56 (přír. č. 62 683)**

pap., (s. XVIII. med.) s. XVIII. med., [III] + 96 pp. (recte 97 pp., mezi pp. 58 a 59 nepočítána 1 strana), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobeny bohatou vytlačovanou zlacenou florální výzdobou v rámcové kompozici, na přední desce vytlačeny iniciály „M. E.“ a letopočet „1.7.7.7.“, hřbet o 5 vazech, mezipolí zdobena vytlačovanými zlacenými ornamenty s žaludy, zlacená ořízka, 17,4 : 13,6 cm. Na hřbetě v 6. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 604.“, na přední předsádce recto perem inv. č. „59.676“ a starší sign. „B.N. 604.“, fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“ a tužkou částečně setřený podpis „Leopold Kot[...]“.

p. [III]:

„Mala Sstěpna Zahradka Wnjž se nachazegj mocne, a nabožne Modlitby Rannj, a Wečernj při Mssy, Spowědnj, tež k přigjmanj Welebne Swatostj Oltařnj K neyswětægssy Trogice [!], ku Krystu Panu, k ney blahoslaweneyssy Matce Božj a gjnjm Swatym s přidanjm Zrcadlem Spowědj, a zdwaumy letanjemy obsazena gest. f. J. H. A. G.“

Česká modlitební kniha z pol. 18. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malá štěpná zahrádka (stov. Knihopis 5326–5331); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš, modlitby mariánské, litanie loretánské, modlitby k sv. Josefu, sv. Rochu proti morové ráně, sv. Barboře, sv. Anně a sv. Janu Nepomuckému. Vlastní text na pp. 2–87, jediný písá, rámeček z jednoduché linky, psáno kaligraficky, část titulu, paginace zdobená drobnými ornamenty, nadpisy, nepravidelné kustody, některé iniciály zalomené do 2–3 řádků a některá slova „amen“ červeně, pp. [I–II], 1 a 88–96 prázdné, list s pp. [III]–1 uvolněn z vazby.

1611/40**sign. RK 57 (přír. č. 62 684)**

pap., s. XVIII. ex., 129 pp. (recte 102 pp., p. 62 počítána dvakrát, listy s pp. 1, 10–15, 28–31, 44–47, 77–78, 91–99 [!] a 118–119 chyběj), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytlačovaným florálním rámcem, na zadní desce vytlačeny vzhůru nohama iniciály „A. S. S.“, 16,9 : 11,0 cm. Na zadní desce perem podpis „Petule Matěj Občan z klatov“ z 2. pol. 19. stol., na předním příděští tužkou jména „krüggel Joz[ef] Kunza Ant[onín] Kurz Jozef Barta Anto[nín] Karel Joh[an] 10 825“, na p. 2 tuší č. „4902.“, na p. 17 tužkou „Jindřich [?] Petule“, na p. 36 tužkou přípis „Tato kniha 10. stara“, na p. 110 tužkou „Petule Matěj“, na pp. 121–122 žlutě štětcem „Petule Jaroslav“, na p. 127 tužkou „Petule Matěj“, na zadní straně vloženého slídového obrázku perem č. „10/1599-14“, na zadní straně vložené rytiny tuší č. „46925“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“.

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Neúplná česká modlitební kniha z konce 18. stol., obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš a loretánské, modlitby k sv. Josefu a k Panně Marii, žalm 90. a modlitby večerní; na pp. 108–110 „Modlitba Jobová“, na pp. 111–114 „Modlitba welmi Mocná proti wselikym, Czaram, a Vřknutj.“. Vlastní text na pp. 2–129, jediný písá, rámeček z dvojlinky, titulní list nedochován, nadpisy a iniciály červeně, modře, žlutě a zeleně, iniciály zalomené do 2–4 řádků zdobeny florálními motivy, začátky oddílů v barevném ozdobném rámci, perokresebné viněty s florálními motivy, stránkové kustody, pp. 121–122 žlutě lavírované, na zadním příděští perem rodinné zápisy z 1. pol. 19. stol. „1796 dne 20ho března Anna ssramek rozena“ a „Waclaw Karel umřel 25 listopadu 1868“ (zápisy s letopočty 1816 a 1821 přeškrtnuty), část listu s pp. 58–59 utržená, list s pp. 100–101 uvolněn z vazby. Vložen zlatý obrázek Panny Marie Klatovské na průhledné slídě s nápísem „Marienbild in Klattau. Obraz P[anny] M[arie] w Klatowech.“, signováno „Becher

in München Grätz [= Mnichovo Hradiště]“; a kolorovaná mezzotinta s nápisem „Marienbild zu Klattau“ a německým úryvkem z Ž 44,3, signováno „Prag b[ei] Hoffman[n].“.

1612/41**sign. RK 59 (přír. č. 62 686)**

pap., s. XVIII. ex., [II] + 122 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené po okrajích vytlačovaným zlaceným rámečkem s florálními motivy, 16,0 : 9,5 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, bez textu, na přední předsádce recto fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na p. [I]) a tužkou č. „1299?“; na zadní předsádce verso perem přípis „Hron Fr[...]“.

p. I:

**„Nabožne! Katoliczke: modlibj z ginnich nabožnich kniech. witažene: a wipsane
kpožžnemu užjwanj:“**

Česká modlitební kniha z konce 18. stol., obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie k Pánu Ježíši a loretánské, žalm 90., modlitbu za rodiče a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 1–122, jediný písař, rámeček z dvojlinky, kaligrafické nadpisy a iniciálky červeně a zeleně, titul a text na pp. 1 a 13 červeně v rámečku s ornamentikou, konce oddílů většinou zdobené perokresbnou ornamentální vinětou, p. [II] prázdná. Vložen přeložený lístek s německým receptem na zlatou tinkturu, na versu perem text „Jakob Dench geboren 1749. 3te [!] Julj Kataria 1756. den 12 Nowember Sohn Michel 1777. d[e]n 15. April.“ a tužkou odečty věku těchto osob prováděné v r. 1817, dále barevné bavlnky.

1613/42**sign. RK 60 (přír. č. 62 687)**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XIX. in., [I] + 110 pp. (recte 107 pp., list s pp. 26–27 chybí, po p. 76 paginováno 78), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámcem s florálními motivy, zlacená ořízka, 16,8 : 10,8 cm. Bez provenienčních znaků.

p. [I]:

**„Poklad, duchownj wssem, nábožnjm, křestanum kduchownjmu potessenj
na Swetlo widaneg.“**

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ poklad** aneb **Katolické modlitby** (srov. Knihopis 14 111–14 119 a 14 121); obsahuje na pp. 1–8 „Modljtbi, ránnj“, na pp. 9–63 „Modlitby přimssy Swáty“, na pp. 64–71 „Modlitby před přigjmánjm swatosty“, na pp. 72–85 „Modlitbi po, přigjmánj welebne Swatosty“, na pp. 86–96 „Modlytbj Wečernj“, na pp. 97–100 „Modlytby na nawelkj Patek“, na pp. 101–104 „Modlitbj nabjlau Sobotu“ a na pp. 105–110 „Letanjge kPanu gežissy Připožehnanj.“. Jediný písař, dvojitý rámeček z dvojlinky, zdoben zeleně kolorovanými lístečky, začátky oddílů zdobené barevnými ilustracemi s florálními a ptačími motivy (akvarel a perokresba, zelená, růžová, žlutá, červená, bílá), titul červeně a růžově, doplněn florálním motivem, barevné iniciály místy zdobené florálními motivy, zalomené do 2–3 řádků, některé nadpisy v celostránkových kolorovaných kartuších, celostránkové kolorované perokresby kombinované s akvarelem: na pp. 18 a 56 s motivem srdce a na pp. 23, 39 a 78 s motivem kříže. Na předním přیدهšti perem číselné údaje „3.12.15.20./10“ a „4.8.12.16./10“, na 1. listu přední předsádky verso perem číselné údaje „812 21/10“, „3.6.9.1./10“, „10.14.18./10“ a „2.4.6.9./20“ a tužkou „mámé vždý“, na 2. listě přední předsádky verso perem a tužkou číselné údaje „20.50.40./20“, „30.80.90./30“ a „60.70.3./40“ a tužkou „Sl Varaus.“, na zadním přیدهšti perem „NumeRa“, „16.812 30“ a „20.Nane“, list s pp. 22–23 poškozen, konec chybí.

1614/43**sign. RK 61 (přír. č. 62 688)**

pap., (s. XVIII. med.) 1774, [II] + 148 pp., vazba nedochována, 15,6 : 10,0 cm; vloženo do novodobého pouzdra potaženého zeleným plátnem, 17,4 : 12,4 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 6.“, na zbytku přední předsádky recto perem „N. 6.“ (též na p. [I]) a modrou pastelkou č. „125“.

na p. [I] tužkou č. „10“, na p. 77 fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na p. 95); na přední straně pouzdra nálepka, v ní tužkou sign. „RK 61“, na hřbetě pouzdra nálepka, v ní černě vtištěná sign. „RK 61“, na vnitřní přední straně pouzdra černé obdélníkové razítko s textem „Okresní muzeum v Klatovech KNIHOVNA Přír. č.: Sign.: Sign. sb.“, v něm perem vyplněno přír. č. „62.688“ a tužkou sign. „RK 61“.

p. [II]:

„Malá Sstiepna Zahradka Wnizto se nachazegi Modlytby Ranni, Weczerni, pržy Mssy, a gyne rozliczne. Sepsane od Frantisska Spillara Kantora Dollanskeho [= patrně Dolany, osrp. Klatovy] na Ziadost Waczlawa Wita. Anno 1774.“

Česká modlitební kniha sepsaná r. 1774 Františkem Špillarem, učitelem v Dolanech, pro Václava Víta, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malá štěpná zahrádka (srov. Knihopis 5326–5331); obsahuje mj. modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš a loretánské, modlitbu proti moru, k andělu strážci, ke čtrnácti sv. pomocníkům, k sv. Josefu, sv. Janu Evangelistovi, sv. Tadeáši, sv. Blažejí, sv. Šebestiánovi, sv. Liborovi, sv. Floriánovi, sv. Janu Nepomuckému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Maří Magdaléně, sv. Anně, sv. Barboře, sv. Apoleně a sv. Kateřině a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 1–132, na pp. 133–135 „Registržik. Wssech Modlyteb, w teto Knižcze se nachazegyczich. Totiž.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy červeně, červené ornamentální iniciálky, stránkové kustody, na pp. 136–141 později připsány „Trži boske Cznosti“, na pp. 142–145 „Zaklynany Powietrzj“ a na pp. 146–147 téměř nečitelné zápisy týkající se l. 1787–1819, na p. 148 nečitelný přípis, p. [II] prázdná, rukopis značně poškozen.

1615/44

sign. RK 63 (přír. č. 62 690)

pap., (1776) s. XVIII. ex.–XIX. in., 100 pp., nevázáno, sešito reznou nití, 34,3 : 21,3 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 371.“ (táž sign. též na p. 1), na p. 1 červenou pastelkou inv. č. „13.132“ (též na pp. 3 a 99) a dvakrát fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KR. MĚSTA KLATOV.“ (též jednou na pp. 3 a 99); zabaleno do puzovacího papíru.

p. 1:

„Postylla Katoliczká gak kostelnj tak domácý. to gest. Potom, toho czo czo [!] se z Ewangelium každa u nedieli pržes czely Rok czte krátke ke [!], wssak duwodne a gadrne, w Otázkách Rozwedenj a wyloženj k Wzdzielánj Cztných a sslechetných mrawuw: gako y k wywráczenj wssý a wsseligake Nesselchetnosti, sepsane od Dwogj=Czti h[od]ného kněze. Ssebestyána Wogtiecha Sczypiona. Spotwrzenjm czysař=kráľowske Cenzury po 4tj wtisk uwedena.“

Opis části tisku **SCYPIO, Šebestián Vojtěch**: Postylla katolická jak kostelní, tak domácí (4. vydání, Praha, 1776; Knihopis 15 255), a to od kázání na 1. neděli adventní až do kázání na 6. neděli po Třech kráľích. Vlastní text na pp. 1–99, jediný písař, rámeček z dvojlinky, text na p. 1 v ornamentálním perokresebném rámci, nadpisy kaligraficky, živá záhlaví, stránkové kustody, na okrajích odkazy na Bibli, místy neumělé perokresebné viněty, na pp. 99–100 změť čísel a cvičných tahů perem z téže doby.

1616/45

sign. RK 64 (přír. č. 62 691)

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [IV] + 164 pp., vazba původní (silně poškozená, potah oddělen od desek, blok uvolněn), lepenková (zadní deska podlepena zlomkem německého rukopisu z poč. 19. stol.), potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlateným rámečkem s florálními motivy, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlatenými ozdobnými linkami, stříbřená ořízka, 19,5 : 14,6 cm. Na předním přičeštití perem inv. č. „20621 mus.“ a starší sign. „BN 193“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“ (též na pp. [I] a 19, na listu pod rytinou na p. 131 a na p. 164), na 2. listu přední předsádky recto tužkou „Darováno“, na p. [I] perem starší sign. „BN 193“ a červenou pastelkou inv. č. „20621.“; na zadní straně vloženého lístku tužkou starší sign. „BN 193 [IV] + 164 pp.“.

p. [III]:

„Modlitby Katolycke z pobožnjch Kněch sebrane gakož Rannj Wečernj přj Mssy Swate před a po Spowědj před a po Přimanj [!] s Přypogenimy Lytanigema“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje mj. modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš a loretánské, modlitbu k nejsv. Svátosti oltářní a modlitbu za všeliký stav lidský. Vlastní text na pp. 1–162, jediný písař, rámeček z černo-červené dvojlinky, zdoben perokresebnými florálními girlandami (některé s motivem srdce) kolorovanými žlutě, červeně, modře a zeleně, titul a rytiny na pp. [IV], 91 a 109 v ozdobném rámečku s florálními motivy, kolorováno červeně a zeleně, kolorované florální perokresby také kolem nadpisů a na místě vinět, místy doplněny motivy ptáků nebo devízou „IHS“, ozdobné červeno-zelené iniciálky, některé zlaceny nebo zdobeny motivem lidské tváře, kaligrafické nadpisy a části textu červeně, na p. [IV] nalepena ručně kolorovaná mědirytina s motivem sv. Wolfganga chránícího město Řezno, s chronogramem „San-Cte WoLfgange preCare ferVenter DeVM [= 1770].“ a nápisem „Sanctus Wolffgangus. Episcopus Ratisbonensis [= Řezno, Německo].“, signováno „Rauffer del[ineavit] et sculp[isit]“; na pp. 1 a 22 na začátcích oddílů kolorované perokresby Božího oka, na p. 91 nalepena prostřihovaná mědirytina rozjímající sv. Maří Magdalény, podložená zlatou folií a barevnými látkami, signováno „Weissenhahn excu[dit]“; na p. 109 stejně výtvarně zpracovaná mědirytina Vídeňského Jezulátka, nesignováno; rytiny původně nalepené na pp. [II] a 163 chybějí. Vložen lístek s xerokopií kresby osady s tvrzí, na zadní straně tužkou popis „Bezďekov [patrně osrp. Klatovy] r[oku] 1811 (dle kresby architekta Kaisra)“.

1617/46

sign. RK 65 (přír. č. 62 692)

pap., (1747) 1775, [III] + 188 pp., vazba soudobá (vevázáno či převázáno do ní patrně na konci 19. stol., knižní blok při vazbě oříznut), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytlačovaného stříbřeného rozvilinkového pásu, na přední desce nálepka, v ní perem určení „Modlitby z r. 1775.“, modře stříkaná ořízka, 14,6 : 8,8 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 268.“, na předním přičeštní červenou pastelkou starší sign. „BN 268“, na přední předsádce recto perem inv. č. „25524 mus.“ a fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na p. 188), na p. 188 perem připsal „Museu Klatovskému věnoval 13./6. 1907 František Bareš 150/IV.“.

p. [I]:

„Skrowna=Knyžečka Dwauch Swatich Sester. Gertrudy. A. Mechtyldu [!]. W niž se welmy. mocne Modlitby Nachazegy, ktery sam Pan Krystus zgewity račil, a Welike Milostj přypowědel. Gakož I [!] přj Mssy=Swate Pěkne Pobožnosty, s Připogenyma Letany [!]. A k Swatym Patronnum.“

Česká modlitební kniha psaná r. 1775 Janem Karlem Pfluggerem, srov. na p. 187 závěrečný připsal v ozdobném červeno-černém florálním rámci „Titto Modlitby Naležegj Ctne Sslechetne Boha Bognemu Panyczy Mladency Jozeffowj Bartonowy. Gegich Milost Kralowske Cysaržskeho Panstwy Pržymskeho [= zřejmě Dolní Přím, osrp. Hradec Králové], we dworže Rosnicskim [= snad Rosnice, část obce Všešary, osrp. Hradec Králové], Wypsane odemne Johaneß Carell Pflugger, z Miestez Bielohradu [= snad Lázně Bělohrad, osrp. Jičín], dne dewatinacztih [!] Augusty Anno. 1.7.7.5.“; patrně vychází z tisku **GERTRUDA, Sancta**: Skrovná knížečka dvou svatých sester Gertrudy a Mechtildy (Hradec Králové, 1747; Knihopis 2686). Vedle modliteb ranních, večerních, mešních, ke zpovědi, k přijímání, k Panně Marii, k ranám Kristovým apod. obsahuje též prolog Janova evangelia, modlitby při různých denních situacích (např. když bijí hodiny, když se dává almužna), litanie ke všem svatým a loretánské a modlitby k svatým (sv. Anně, sv. Barboře, sv. Antonínu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Vavřinci a sv. Gertrudě a Mechtildě); některé modlitby uvozuje krátký výklad a naučení, jak a kdy se mají správně říkat. Vlastní text na pp. 1–177, na pp. 178–184 „Regstřik.“, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy a ornamentální iniciály zalomené do 2 řádků červeně, názvy oddílů též částečně zeleně, živá záhlaví (někde s perokresebnými ornamenty

částečně oříznutými při vazbě), titul částečně červeně a zeleně v ozdobném rámci s červeně kolorovanými florálními motivy, červené a zelené perokresebné florální motivy na místě vinět, na p. [II] vepsal jiný písař na konci 18. stol. nebo na poč. 19. stol. začátek české modlitby za osvobození od věčné smrti, touž rukou na p. 185 pozdravení Páně a nejsv. Svátosti oltářní a na p. 186 Otčenáš a Zdravas Maria, mezi pp. 150 a 151 vevázána mědirytina sv. Františka Xaverského, patrona proti blesku a bouři, signováno „I[oannes] A[ndreas] P[feffel] excud[it] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“.

1618/47

sign. RK 66 (přír. č. 62 693)

pap., 1651, 86 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená pergamenem s torzem textu německé listiny Ferdinanda (? , odříznuto), na přední desce perem titul „DE FIDE SPE ET CHARITA[te]“, červeně barvená ořízka, 18,4 : 15,3 cm. Na hřbetě torzo štitku s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, na přední předsádce recto modrou pastelkou č. „65“, na f. 1r perem podpis „F. [?] Jung m[anu] p[ropria] 1876“, perem „N 72“, tužkou č. „102.“ a fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na ff. 50r a 66r).

a) f. 1r:

„DISPVATIONES IN 2^{am} 2^{dae} DIVI THOMAE A QVAESTIONE Ima VSQVE ad 46^{am} SEV DE FIDE SPE ET CHARITATE. Praeside R[everen]do Patre Ioanne Molitoris Soc[ieta]tis Jesu S[acro]S[anct]ae Theologiae Doctore, eiusdemq[ue] facultatis in Alma Caesarea Regiaq[ue] Vniuersitate Pragensi Professore Ordinario. Anno Iubilaeo M. DC. LI.º [= 1651]“

Opis části latinských disputací (či zápis přednášek, srov. tisk **MOLITORIS, Joannes**: Theologia quam in Alma caesarea regiaque universitate Pragensi Societatis Jesu ... propugnandam suscepit, Praha, 1651) pražského univerzitního profesora ThDr. P. Jana Molitora S. J. o látce II. dílu, 2. knihy, 1.–46. questie Teologické summy sv. Tomáše Akvinského (křesťanské ctnosti), text je rozčleněn do 5 traktátů, ty se člení na disputace (číslovány průběžně, celkem 34) a ty na sekce: na ff. 2r–44r „TRACTATVS I^{us} De Fide Theologica.“ (1.–18. disputace, v 1. disputaci 3. sekce číslována dvakrát, v 5. disputaci vynechána 4. sekce, na f. 44r zakončeno datací 18. února 1651), na ff. 44v–55v „TRACTATVS SECVNDVS. DE VIRTUTE THEOLOGICA SPEI“ (19.–23. disputace, na f. 55v zakončeno datací 27. března 1651), na ff. 55v–69v „TRACTATVS TERTIVS. DE CHARITATE“ (24.–29. disputace, na f. 61v datováno 30. dubna 1651 a dále průběžně po jednotlivých dnech, zakončeno na f. 69v datací 19. května 1651), na ff. 71r–81v „TRACTATVS III^{us}. DISPVTATINES [!] CONTROVERSAE ET MORALES DE MATERIA FIDEI“ (30.–33. disputace, v 30. disputaci chybí 3. sekce a 4. číslována dvakrát, 31. sekce nemá nadpis, opět průběžně datováno, na f. 81v zakončeno datací 21. června 1651), na ff. 81v–84v „TRACTATVS V^{us}. Quaestiones Morales Controuersae de SPE et Charitate“ (34. disputace, průběžně datováno, na f. 84v zakončeno datací 30. června 1651). Jediný písař (stejný jako u následující části), titul v rámečku z dvojlinky, nadpisy traktátů, disputací a sekcí kaligraficky, na f. 32r perokresebná viněta, ff. 1v a 70rv prázdná.

b) f. 85r:

„Sagittae potentis siue propositiones ex omnibus Epi[stulis] D[ivi] Pauli a Lutheranis contortae in regem Christum, & ritus Ecclesiae Romanae per genuinam explicaoem [!] acutae redditae & retortae cum carbonibus desolatorijs in corda inimicorum regis. super psalmum. 11 q^m. V[ersum] 4^m. Praeside. R[everend]o P[at]re Joanne Molitoris S[acro]S[anct]ae Theologiae Doctore, eiusdemq[ue] Professore ordinario. A[nn]o. 1651. 9°. Augusti.“

Nedokončený opis latinské questie z polemické teologie od téhož prof. Jana Molitora. Vlastní text na ff. 85r–86v, jediný písař (stejný jako u předcházející části), nadpis kaligraficky, části textu podtrženy, f. 85 uvolněno z vazby.

1619/48

sign. RK 69 (přír. č. 62 696)

pap., s. XVIII. med.–ex., 8 ff. (nově, původní paginace pp. 117–132), nevázáno, složka dvojlístů, 18,0 : 10,8 cm. Na f. 1r perem inv. č. „24617 mus. Clat.“. Umístěno ve společném pouzdře s rukopisem č. 1621.

[Zlomek německé modlitební knihy z 2. pol. 18. stol.]

Torzo německé modlitební knihy z 2. pol. 18. stol., obsahuje modlitbu k sv. Josefu, k sv. Trojici a několik modliteb sv. Ignáce z Loyoly nebo k němu. Vlastní text na ff. 1r–8v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky, podtrženy dvojlinkou, perokresebné ornamentální viněty. Vložena mědirytina sv. Jana od Kříže v jeskyni, signováno „P[hilipp] D[avid] Danner Haeres excud[it] Aug[ustae] V[indelicorum] [= Ausburg, Německo]“.

1620/49

sign. RK 70 (přír. č. 62 697)

pap., 1642, 32 pp. (novodobě), nevázáno, všito do dvojlistu z tvrdšího papíru, na přední desce červený štítek, v něm černě vyraženo „DESCRIP[io] CIVITATIS GLATT[au]“, 20,2 : 15,8 cm. Na přední desce nálepka, v ní černě tištěné č. „4“, dále tužkou „A. Ms. 167 167“ a č. „4“, na předním přídešší tužkou „akc. den. č. 74-53“ a „A. Ms. 167“, na p. 1 perem přepis „Thomae Joan[nis] Pessina a Czechorod Decani Metrop[olitanae] Ec[clesiae] Prag[ensis]“. Umístěno ve společném pouzdře s rukopisem č. 1623.

p. 1:

„Αφήγησις καὶ κατασκευὴ REGIAE LIBERAEQUE CIVITATIS GLATTAE To gest

Wyprawowanj sprawne a gistotné o Poczatku Založenj, Wzrostu y pržipadnych skazach Kralowskeho a Swobodného Miesta Klattow w Kralowstj [!] Českem w Kraticžkau Summu Rythmowně v wedene a Wersiky Latinskymj vyplněne od Danyelem Erazyma Racžinskeho Miesstěnina Miesta Berauna [= Beroun]“

Česko-latinská veršovaná historie Klatov sepsaná Danielem Erazimem Račinským, měšťanem berounským, r. 1642 a věnovaná Ezechieli Vodňanskému (viz závěr na p. 32 „K Zalibenj. Slowuttneho Pana Ezechyele Wodnaňskeho, PrziPsana gest tato Pracze ma. 16. Octobr[is] A[nn]o 1642. w Městě Klattowech, rukau bežnau a Wlastni. odemně Danyelem Erazyma Racžinskeho Měsstěnina Miesta Berauna. m[anu] p[ropria]“); pojednává o událostech od postavení prvních obydlí na místě dnešních Klatov (r. 791) až do r. 1642 (foto – příloha 6). Na p. 1 pod titulem obhajoba důležitosti tématu práce „Justus Lipsius in Epist[ula] Philippo Lanoyo Scripta, Instituta Varia gentium, ritus moresq[ue] hominum Formae Civitatum, incredibile est ad iudicium & Prudentiam quam potenter possint. Si tamen non visa aut libata ea leviter: sed admissa, retenta, & collata inter se examinis quadam lance.“, na p. 2 latinské „Ad Lectorem“, signované „D. R. G.“, a latinské a české přísloví s obdobným významem, české ve znění „Mistr nauze naucžil Dalibora na hausle Hratj.“; vlastnímu textu na pp. 3–32 předchází na p. 3 krátký řecký text o topografii Klatov zakončený podpisem „Daniel Erasmus facieb[at]“ (a uvozený citací „Ex Cosmographia Sebastiani Munsteri Libr[o] 3. Cap[itulo] 493. Folio 941.“), vlastní text o 32 kapitolách, které se většinou skládají ze stručného latinského analistického záznamu s chronogramem (zpravidla elegické distichon) a z českého veršovaného zpracování (osmislabičný sdruženě rýmovaný verš); 1. kapitola shrnuje vyprávění o založení města Klatov Burkou, manželkou Bitíze popraveného knížetem Nezamyslem za zradu, a jejími dětmi Krasoněm, Duchoněm a Klavtokou, dále následují chronologicky řazené kapitoly pojednávající většinou o jedné události z dějin města Klatov, nejrozsáhlejší kapitola 31 vypráví o obnovení rady 17. července 1642 za císařského rady a podkomořího rytíře Jiřího Chanovského z Dlouhé Vsi, pána na Lásku a Rabí, a obsahuje latinské a české epigramy na nové členy městské rady a obecní starší, jejich krátké charakteristiky, anagramy jejich jmen nebo devízy využívající jejich iniciál (např. „Geronym Netoliczky. Gedinka Naděge.“, p. 31). Jediný písař (D. E. Račinský), psáno mezi 2 jednoduché svislé linky, pravý horní roh poškozen, na p. 7 přípevně kousek papíru s německými finančními údaji a latinskými zkouškami písma (jméno „Thoma“ aj.) z 18. stol. Srov. rukopisy č. 1622, 1635, 1641, 1645, 1664 a 1671–1673, které se také týkají dějin Klatov.

Lit.: ANKUNFT der ersten Ansiedler in die Gegend von Klattau; *Der Bote aus dem Böhmerwalde*;

1866, roč. 4, č. 1–4, 6–19, 21–35, 37–42 a 44–51, nestránkováno * COLLECTIO chronicorum Boëmorum; 2. pol. 17. stol., rukopis, Národní knihovna ČR, sign. XV D 6 * FIDLEROVÁ, Alena: Jan Klatovský: Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice; Praha, 2000, diplomová práce * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historie klatovská v sedm dílů rozdělená; Praha, 1699 (Knihopis 2877) * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historia regiae urbis Clatoviensis; poč. 18. stol., rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VIII C 5 * KLEMENS, Václav Žebrácký: Lugubris lessus amplissimae et vetustissimae urbis Glattoviae; Praha, 1615 * [KNIHA Václava Maloveckého]; 1649, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. III G 13 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov; Klatovy, 1927–1936 * VOŘÍŠEK, Daniel František: [Historická skládání]; 1692, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VI D 28 * VOŘÍŠEK, Daniel František – VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Heroico descripta metro fundatio Klattae; 1693, rukopis, Národní knihovna ČR, sign. VI G 18 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Kniha pamětní; 1722, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. IV B 1 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Knížka pamětní; 1709 a 1. třetina 18. stol., rukopis, SOKA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 46, ev. č. K 30 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: [Liber memorabilium]; 1724–1725, rukopis, SOKA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 45, ev. č. K 29.

1621/50**sign. RK 71 (přír. č. 62 698)**

pap., s. XVIII. ex., 245 pp. (recte 232 pp., listy s pp. 1–11 a 18–19 nedochovány), vazba soudobá (poškozená, blok upevněn ve vazbě vzhůru nohama), přední deska prkénková, zadní lepenková (vyztužená zlomkem německého tisku), potažená tmavě hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovanou rámcovou kompozicí, uprostřed přední i zadní desky vytlačen v kartuši kalich s hostií a hřbet o 3 vazech, žlutě barvená ořízka, 17,7 : 11,0 cm. Na předním přideští perem „Ak. deník: čís. 303-60/a“, na p. 59 perem vzhůru nohama podpis „Kučera Josef“, na p. 92 rudkou podpis „Kucera Jozeff“. Podle Přehledu signatur získáno 18. září 1960. Umístěno ve společném pouzdře s rukopisem č. 1619.

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Torzo české modlitební knihy z konce 18. stol. s chybějícím začátkem i koncem, obsahuje modlitby ranní a večerní na všechny dny v týdnu, modlitbu za nemocné a zarmoucené, na pp. 126–154 úryvky ze Starého zákona, hl. z žalmů a Proroků, nadepsané „Potěsitedlna Propowěděny pisma swatého za nepřately přenasledowany [!] trpících.“ (na p. 154 zakončeno poznámkou „Kterak bychom skrze krysta, a příklady wssech Swatych, pomlauwanj a gazyky ffalessne přemahati měl, wiz w Kapitole 17. w Druhé Knize o prawem Křestianstwi.“, tj. patrně odkaz na některé vydání tisku **ARNDT, Johann**: Patery knihy o pravém křestianství, srov. Knihopis 248–249), modlitby na různé svátky (advent, Vánoce, Velikonoce, Nanebevstoupení, letnice a den sv. Trojice, opět především ranní a večerní), litanie obecné a modlitbu při bouřce, dále následují „Modlytba Ponyžena Manasesa Judskeho Krále, kterauz se modlyl gsa uwezeny w balyloně [!], kteraz gest také kažemu [!] křestanu u žitečna,“ (pp. 232–234), „Dykuw W Zdawany Jezusa Syna Syrachowa,“ (pp. 234–237) a modlitby na svátky mariánské, apoštolské a na svátek sv. archanděla Michaela. Vlastní text na pp. 12–245, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky, nadpisy zeleně a červeně, ornamentální iniciály zalomené do 2–3 řádků zeleně a červeně, stránkové kustody, list s pp. 12–13 dochován jen zčásti, listy s pp. 12–17 uvolněny z vazby, listy s pp. 236–245 uvolněny z vazby a poškozeny.

1622/51**sign. RK 72 (přír. č. 62 699)**

pap., 1692–1694, [II] + 238 ff. (recte 139 ff., ff. 81 a 86 počítána dvakrát, po f. 114 foliováno 116, po f. 129 foliováno 230), vazba patrně z 19. stol., lepenková (přední deska odtržena), polepená zeleným mramorovaným papírem, poškozený hřbet a růžky potaženy hnědou kůží, na hřbetě poškozený plátěný štítek, v něm černý tištěný titul „Voříšek v. v. Klatovy KNIHA PAMĚTÍ [j] 1692–[1694]“, za jméno perem připsáno „III.“, červeno-modře stříkaná ořízka, 32,9 : 20,2 cm; vloženo do černé mramorovaných lepenkových desek se zelenými tkanicemi, 30,8 : 21,5 cm. Na předním přideští tužkou „Čís. 1099.“, inkoustovou tužkou „Čís inv. 597“, dále nalepen ústřížek papíru, na něm strojopisem poznámka „Měl u sebe až do své smrti historiograf m[ěsta] Klatov prof[esor] d[okto]r Jindř[ich] Vančura /: zemřel 2. ledna 1936:/“, na f. [II] r perem připsal „Ex Libris Wenceslai Adalberti Worzisschek. Civis Clattoviensis.“ a stejnou rukou připsal „donatus. a D[omi]no M[agistro] Daniele Francisco Xaverio Worzissek. Parente meo amantissimo.“, dále červenou pastelkou č. „1047“, perem inv. č. „15 757“

mus Clatov.“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KR. MĚSTA KLATOV“ (též na ff. 1r, 15v, 39r, 56r a 81r); na přední straně desek nálepka, v ní tužkou sign. „RK 72“.

f. 1r:

„Liber Memorabilum ab Anno infra repetito.“

Latinsko-česká pamětní kniha Daniela Františka Xaverského Voříška (srov. vlastnické příписy na f. [I]r a podpisy pod některými básněmi, např. na ff. 104r nebo 236v; v knize se však objevují i texty připsané jiným osobám, např. na f. 117r Františku Antonínu Aloisi Voříškovi), obsahuje datované pamětní záznamy z l. 1692 (ff. 27r–80v), 1693 (ff. 81v–109v) a 1694 (ff. 110r–237v, pokračují na ff. [I]v–[II]v), celkem z období od 3. 1. 1692 do 31. 12. 1694. Vlastnímu textu na ff. [I]v–[II]v a 1r–237v předchází na f. [I]r uvedení „Ad Librum.“ v elegických distichích; chronologické záznamy na každý rok jsou uvedeny věnováními a básněmi: na ff. 1rv, 81r a 110rv latinská a česká věnování s chronogramy, na ff. 2r–14v „Otcowske Napomenutj k Smyslu Swateho Bernarda, Clarovalleskeho Oppata. K Rainaldowj. F. L. A. O.“ (české sduženě rýmované osmislabičné verše), na ff. 14v–15v česká píseň „Dar Noweho Letha“ o 12 slokách, uvedená chronostichem, nápěv „spiwa se gako. Wssichnj Swati Patronowe. etc.“, na ff. 16r–26v latinsko-česká makarónská báseň v hexametrech „Gloria Czechiadum cum Relligione perennis.“ (na f. 16r tužkou novodobá poznámka „Parafraze u Hammerschmida“); v rámci samotných datovaných záznamů uvedeny i opisy listin a listů, chronostichy, chronogramy, epitafy, epigramy i rozsáhlé latinské nebo české básně, mnohé sepsané přímo Voříškem, např. na f. 56r „Epigramma. In Excidium. Classis Gallicanae.“, na ff. 101r–103r „Elegia. Gratiarum Actoria et Valedictoria Ad[modu]m Rev[eren]do ac Doctiss[im]o Patri P. Ioanni Kaba, Soc[ietatis] Iesu, Rhetoricae facultatis Professori Clattoviae. a Thoma Ignatio Badl, eiusdem Rhetoricae Studioso, 7. Aug[ust]i Anno infra repetito, humillima decantata.“ a na ff. 234v–236v Voříškův latinský a český epitaf Janu Adalbertu Stodlarovi, děkanu klatovskému, zemřelému 30. října 1694. Jeden hlavní písař (D. F. X. Voříšek), občasně podtrhy, písmo místy se zlatými šupinkami, na f. 238r soudobé lékařské rady a pranostiky (f. 238 bylo zadní přideštní původní vazby), dodatečně marginální přípisky a ukazovací ručičky různými rukama tužkou i perem (některé patrně zapsány Václavem Vojtěchem Voříškem), na okrajích listů pevné záložky s tištěnými letopočty udávající začátky oddílů věnovaných jednotlivým rokům, na f. 1r připsáno perem rukou písaře „Exlibris Deus meus et omnia“ (též na f. 2r), f. 238v prázdné. Srov. rukopisy č. 1635, 1641, 1645, 1664 a 1671–1673, které jsou pozdějšími zpracováními dějin Klatov, rukopis č. 2123, psaný týž písařem, a rukopis č. 1640, psaný patrně částečně jedním z písařů doplňků k tomuto rukopisu.

Lit.: ANKUNFT der ersten Ansiedler in die Gegend von Klattau; *Der Bote aus dem Böhmerwalde*; 1866, roč. 4, č. 1–4, 6–19, 21–35, 37–42 a 44–51, nestránkováno * COLLECTIO chronicorum Boëmorum; 2. pol. 17. stol., rukopis, Národní knihovna ČR, sign. XV D 6 * FIDLEROVÁ, Alena: Jan Klatovský: Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice; Praha, 2000, diplomová práce * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historie klatovská v sedm dílů rozdělená; Praha, 1699 (Knihopis 2877) * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historia regiae urbis Clatoviensis; poč. 18. stol., rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VIII C 5 * KLEMENS, Václav Žebrácký: Lugubris lessus amplissimae et vetustissimae urbis Clattoviae; Praha, 1615 * [KNIHA Václava Maloveckého]; 1649, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. III G 13 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov II/1; Klatovy, 1930–1932, mj. s. 237–238 a 366–369 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov II/2; Klatovy, 1933–1936, mj. s. 757 a 974 * VOŘÍŠEK, Daniel František: Ohnivá lamentací, pláč a naříkání královského města Klatov 8. dne měsíce Julii léta Páně ... 1689; rukopis, Knihovna Národního muzea v Praze, sign. IV A 4 * VOŘÍŠEK, Daniel František: [Historická skládání]; 1692, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VI D 28 * VOŘÍŠEK, Daniel František – VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Heroico descripta metro fundatio Klattae; 1693, rukopis, Národní knihovna ČR, sign. VI G 18 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Kniha pamětní;

1722, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. IV B 1 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: [Liber memorabilium]; 1724–1725, rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 45, ev. č. K 29 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Knížka pamětní; 1709 a 1. třetina 18. stol., rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 46, ev. č. K 30.

1623/52

sign. RK 73 (přír. č. 62 700)

pap., (s. XVI. med.–XVII. in.) s. XVIII. med.–ex., 87 ff. (nově), vazba novodobá (z konce 19. či poč. 20. stol.), lepenková, polepená černým papírem, na hřbetě štítek bez textu, červeně mramorovaná ořízka, 21,2 : 17,4 cm. Na přední předsádce recto perem připsal z přel. 19. a 20. stol. „Modlitební Kniha obsahující pamětní zápisy rodiny Šebestovy v Klatovech z II pol. 18. stol. (viz. Sumavan 1895:),“ fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na f. 57r) a tužkou sign. „RK 73“. Umístěno ve společném pouzdře s rukopisem č. 1620.

a)

[Testamentové aneb kšaftové patriarchů z 2. pol. 18. stol.]

Neúplný opis první části některého z vydání tisku **TESTAMENTOVÉ** aneb kšaftové dvanácti patriarchův synův Jákobových (srov. Knihopis 16 117–16 122), viz explicit na f. 35r „Skonawagi se testamentowe aneb kssafftowe dwanacti Patriarchuw Sinuw Gakobowich.“ Vlastní text na ff. 1r–35r, jediný písař (stejný jako u části b a částečně i c), začátek chybí (ztracen ještě před vazbou), rámeček z dvojlinky, stránkové kustody.

b) f. 35r:

„Zacžina se Historia, kteraž slowie Assenath wstarodawnich Židowskich wskritich spisich nalezena w Czeski gazik přzeložena, a na Swietlo widana. Wnissto se poklada neiprw oprodanij Jozeffa a owiswobozenij z Žalarze potom o geho Ženienij, přzitom mnoha skrita tagemstwi w Pismich Swatich Zawržena namistech swich položena nagdest.“

Neúplný opis druhé části některého z vydání citovaného tisku, a to **HISTORIE**, kteráž slove Assenath (srov. Knihopis 16 117–16 122), pořízený stejnou rukou a ve stejné úpravě jako předcházející část. Vlastní text na ff. 35r–46v, závěr chybí (ztracen ještě před vazbou).

c)

[Pamětní kniha rodiny Šebestovy z 2. pol. 18. stol.]

Torzo českého domácího zpěvníku a modlitební a pamětní knihy rodiny Šebestovy z 2. pol. 18. stol.; obsahuje na ff. 47r–66v nenotované písně duchovní i světské, místy s uvedením nápěvů, mj. píseň o sv. Juliáně, píseň ke sv. Anně, ke sv. Barboře a k Panně Marii, dále následuje např. „Pisen Wktere nekagiczi hržissnik k S[vatému] Janu Nepomu[ckému] dobre spowiedi, a pokogneho swiedomi Patronu zapomocz se utika.“ (ff. 47r–48r), „Pisen nowa žalostiwa o gednom Mladenczi, kterissto od trže[ch] bratři pro zamilowanj Sestri gegich žalostiwie wlese zamord[ován] bil a potom tak se te Panie wesnach ukazal.“ (ff. 51r–53v), „Pisničzka welmi utiessena onebeskem Slawičzkowi.“ (ff. 60v–63r), „Pisen hanatska pro wiraženi misle widana“ (ff. 65r–66v), tj. moravská koleda s incipitem „Prži betlemnie nassalassu, tam se owcza hodnia pasu [...]“, a píseň ke křížové cestě s incipitem „Sem dusse kržestianska, ti dcero Sionska [...]“ (ff. 72v–77r), na ff. 77v–79v patrně opis kramářské písně; mimo to zde jsou pamětní zápisy o narozeních a úmrtích členů rodiny Šebestových a letopisné záznamy pamětihodných a pozoruhodných událostí, především klatovských, z l. 1732–1784 (ff. 67r–72r, 80v, 82v–83v a 84v–87), např. o požárech, spatření komety, návštěvě císaře v Klatovech r. 1771, neobvyklém počasí, nemocech, rušení svátků za Marie Terezie, kriminálních případech, zrušení jezuitského řádu v Klatovech apod., na ff. 86v–87v „Wipsani truhliwe Pržihodi, ktera se stala skrze hrozni ohen w Kral[ovském] Miestie Klattowech.“ (o požáru r. 1758, špatně čitelné, závěr chybí). Vlastní text na ff. 47r–87v, patrně více písařů, rámeček z dvojlinky, text na ff. 70v–71v a 80v obtažen později perem, na f. 86v částečně tužkou, část listů vyspravena, na f. 84r pozdějším písařem zápisy o narozeních členů rodiny Šebestových v l. 1800–1806, na f. 81r jiný písař z poč. 19. stol. opsal začátek koledy z ff. 65r–66v a jiná ruka

cvičné tahy perem, na f. 70r vepsal pozdější písař na poč. 20. stol. tužkou poznámku o datu úmrtí Cyrila a Metoděje, ff. 81v–82r prázdná.

Lit.: HOSTAŠ, Karel: Pamětní zápisy klatovské rodiny Šebestovy; *Šumavan XXVIII*; Klatovy, 1895, č. 25, s. 272–273; č. 26, s. 281–283; č. 32, s. 348.

1624/53

sign. RK 74 (přír. č. 62 701)

pap., s. XVIII. ex., 214 pp. (recte 210 pp., po p. 114 paginováno 119), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným florálním dekorem podél okrajové linky, hřbet o 6 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými zlacenými kvítky v ornamentální kompozici, zlacená ořízka, 20,5 : 16,8 cm. Na přední desce tužkou č. „1602“, na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B.N. 531.“, na přední předsádce verso perem starší sign. „B.N. 531.“ a inv. č. „57070“ a tužkou č. „1602“ (též na pp. 1, 2, 3 a 214).

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Česká modlitební kniha z konce 18. stol. bez titulního listu, obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby na celý rok (na jednotlivé pohyblivé a stálé svátky v roce počínaje adventem, modlitby postní, verše na procesí Božího těla, české Te Deum atd.) a litanie o sv. Trojici a o umučení Páně. Vlastní text na pp. 1–210, na pp. 211–214 „Regstřík W Tíech Knihach se winachazegycych Totiž.“, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky, nadpisy a místy i incipity modliteb červeně, v textu majuskulní počáteční písmena slov červeně, červené ornamentální iniciálky, na p. 210 v červeno-černém ornamentu ozdobná devíza „IHS“, stránkové kustody.

1625/54

sign. RK 75 (přír. č. 62 702)

pap., s. XVI. ex.–XVII. med., 123 ff. (novodobě, recte 125 ff., mezi ff. 98 a 99 původně vlepen, dnes vložen nefoliováný dvojlíst), vazba původní, lepenková, potažená pergamenem (na něm zlomek latinského liturgického rukopisu z poč. 15. stol., patrně misálu, s hřebíkovou chorální notací v červeně čtyřlínkové notové osnově, psáno do 2 sloupců, červené a modré iniciálky), hřbet a rúžky zpevněny hnědou kůží, zdobeny vytlačovanými trojlínkami, hřbet o 4 vazech, zbytky 2 párů kožených řemínků, 32,0 : 20,7 cm. Bez provenienčních znaků.

[Kancionál z konce 16. až 1. pol. 17. stol.]

Český kancionál obsahující oficia (tj. proměnlivé části mše, srov. např. na ff. 18v–21v „Gině Offici[um]: o Narozenj Nasseho P[ána] G[e]zíše Krysta“ nebo na ff. 105r–110r „Officium in Commemoratione mortuorum“) a písně, seřazené z počátku v podstatě podle liturgického roku od adventu po dušičky, ke konci pak zařazeny promiskue písně a oficia k různým svátkům a příležitostem; opsán byl na konci 16. a v 1. pol. 17. stol. (foto – příloha 7). Vlastní text na ff. 1r–123v, skládá se ze zápisů různého stáří psaných různými písaři: nejstarší vrstva ještě z konce 16. stol. a přel. 16. a 17. stol., několik písařů (jeden z nich patrně též jako u rukopisu č. 1634), u některých písní rhombická notace v pětílínkové notové osnově, u jiných poznamenány nápěvy, u většiny písní ozdobné iniciály červeně a majuskule zdobeny červenými proškrtky, některé písně bez barevného zdobení pouze s perokresebnými iniciálami; obsahuje písně a oficia adventní, „Pjseň Swateho Rzehoře“ (ff. 17v–18r), vánoční, velikonoční, na f. 61v poznamenány soudobým písařem latinské verše „Bernhard[us] Sit haec mea prima cura, ut te quaeram mente pura, Non est labor, nec gravabor.“, na f. 62r „Prosba Za Rosu Nebeskau, neb Čzas.“, na jejímž konci opět připsán latinský citát „Chrysostomus Ferma tutela salutis est, scire quem fugias“, dále písně o Nanebevstoupení Páně, letniční, na svátky sv. Trojice, apoštolů a Všech svatých a officium na svátek dušiček. Mezi nejstarší vrstvu promiskue vevázaný listy s mladšími písněmi, bez barevného zdobení, mj. na ff. 46r–49v prosebná píseň s incipitem „Bože Otcze Wssemohaucy [...]“, kde jsou vyzýváni čeští zemští patroni v čele se sv. Václavem a další svatí na ochranu proti tureckému nebezpečí (srov. sloku na f. 49r „Swaty Wogtesse vtess nas w teto wogne nassy proti turkum ochraniz nas genz nas mnostwim strassy chrante nas Swaty: Prokope, Wite, Ywane, Norberte, Lidmilo, Zykmunde.“), na ff. 116v–119v „Weyklad 12 Hwezd Zgewenj Swateho Jana O Bozim Narozeni.“ a na f. 121rv „Za Vrodu a TePly čas.“. Některé písně na konci datovány, popř. i signovány: na ff. 27v–28r „K Nowemu Lethu“

(datováno „A[nn]o 1641“), na f. 32rv „Kyrye o Narozenij“ (datováno „18. Jan[uarii] C[urrente] A[nn]o 1643“), na f. 33r „Kyrye Wanocznij“ (datováno „28. decemb[ris] 1643“), na f. 44v „Za Rosu Nebeskau“ (datováno „1. [?] Maij. A[nn]o 1639. G. G. K[ralovický]“), na ff. 84v–85r „Misto Prozy Adwentnij“ (datováno „14. decemb[ris] [?] 1648 G. G. Kralo[vický]“), na ff. 91v–92v „Etintera Przi Wtelenij Syna Bozhiho“ (pod nadpisem „Conscriptum in Festo S[ancti] Nicasij 14. Decembr[is] 1647 G. G. Kr[ralovický]“, na konci „15. Decembr[is] A[nn]o 1650 [?] Auto[re] G. Kralowiczky.“), na f. 98r „Kyrye Na den Slawny Blahoslawené Panny Marye.“ (datováno „Act[um] 7. Decembr[is] 1649 G. K[ralovický]“), na f. 111rv „Et intera. O Narozenij.“ (datováno „26. Decemb[ris] 1643.“), na ff. 111v–112r „Et intera Wanocznij h[od]“ (datováno „26. Decemb[ris] 1649“), na ff. 115r–116v „Naden trzjch Kraluw.“ (datováno „5. Januarij A[nn]o 1647 G. Kr[ralovický]“), na f. 120rv „Kyrie Pro Serenitate.“ (datováno „12. Augustij A[nn]o 1639 G. G. K[ralovický]“), na ff. 121v–122v „Piseň Prosebná za oPatrowanij Božj.“ (datováno „13. Augustij 1639.“) a na f. 123rv „Patři k 11 Neděly Po S[vaté] Trogiczy.“ (datováno „3. [Septem]bris 1639 G. G. K[ralovický]“). Ff. 8v–10v, 11v, 46v, 47v, 48v, 50r, 55v, 57v, 63v, 66r, 69v, 76v, 79v, 85v, 98v, 104v, 110v, 112v a 2. list nefoliovaného dvojlistu verso prázdné, mnoho listů poškozeno a vyspravováno.

1626/55

sign. RK 76 (přír. č. 62 703)

pap., (s. XVIII. med.) s. XVIII. med., 130 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem bohatě zdobeným florálními motivy, na přední desce vytačené zlacené iniciály „A. B.“ a letopočet „1762.“, hřbet o 5 vazech, mezipolí zdobena vytačovými zlacenými florálními ornamenty, zlacená ořízka, 20,0 : 16,2 cm. Na hřbetě v 6. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „BN 129“, na f. 1r perem starší sign. „BN 129.“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KR. MĚSTA KLATOV“ (též na ff. 2r, 30r, 50r, 60r, 71r a 81r), na f. 2r perem inv. č. „15671m.“ a starší sign. „BN 129.“

f. 2r:

„Mali Zlati Nebe Klicž, Wniemž se Nachazegi Mnohe, a Moczne Modlitby, Rannj, Weczernj, Przi Mssy Swate, Przed, a Po Swate SPowiedj, Przed, a Po Przigimanj Welebn Swatosti Oltarznj, Krystu Ukržiżowanemu na Kržiži, tež Patnaczte Modliteb Swate Brigidi, k S[vatému] Cztrnaczi Pomocznikum, s Litaniemi, k S[vatému] Jozeffu, k S[vatému] Janu Nepomuczemu, k S[vaté] Annie, k S[vatému] Antoninu Paduanskemu, k S[vaté] Pannie Barborže k Potiessenj, Psane.“

Česká modlitební kniha z pol. 18. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malý zlatý nebeklič (srov. Knihopis 5247–5248); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby sv. Brigity k ranám Kristovým, modlitby ke všem svatým, loretánské litanie, modlitby mariánské, příležitostné a k svatým (zde např. na ff. 52v–54r „Modlitba Proti Zlym Pržihodam.“, na f. 54rv „Modlitba Proti Pokussenj diabelskym“, na ff. 54v–56r „Modlitba welmi Piekna k Panu Bohu w Czās Zarmauczenj.“, na f. 61rv „Modlitba k Swatemu Ssebestyanu Ritři a Muczedniku, za Ochranieni a Obhageni Morowe Rany“, na ff. 61v–65r „Modlitba na Sedum Zamkuw.“, na ff. 65v–67v „Osum Werssuw Swateho Bernarda.“, na ff. 67v–70r „Ssest Pieknych Modliteb O Pieti Ranach Pana nasseho Geżisse Krysta, a Swateho Otcze Frantisska Seraffinského.“, na ff. 76r–79r „Welmi Piekna we wsselikých Potrzebach Hledagiczy Modlitba k Zazraczni Swate Annie w Krasłylowie [= kostel sv. Anny u Kraselova, osrp. Strakonice].“, na ff. 80v–82v „Modlitba Kswatým Cztrnaczi Pomocznikum, kterži se w Starožitnem Klassterze Matky Božj Sedlicze [= klášterní kostel Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci, dnes část obce Kutná Hora] Pobožnim bratrstwem nabožnie, Czťegi.“ a na ff. 85r–86v „Welmi Moczna Pobožnost Zabjdne, azarmauczene dusse w Oczistczy na Každy den w Tyhodni s gednau Modlitbau rozdielena.“), jiný pisář později připsal modlitby ke sv. Trojici (ff. 87r–90r), „Wrauczne Wzdychani Za obdrzeni stiasneho skonani“ (ff. 90r–90v) a modlitby ke sv. Anně, sv. Janu Nepomuckému, sv. Barboře a sv. Apoleně (ff. 90v–95v). Vlastní text na ff. 4r–95v, na f. 2v citáty z Otců, 2 pisáři, rámeček z jednoduché linky, některé nadpisy kaligraficky, zpočátku ozdobné iniciálky, nepravidelné kustody, titul částečně kaligraficky v ozdoba-

ném perokresebném rámečku, zdobeno nalepenými mědirytinami: na f. 3v anděl strážný; na f. 6r sv. Rodina; na f. 9r sv. Kateřina Sienská, signováno „Ig[nazio] Capello inv[enit]“; na f. 13v v obraze trpící Kristus s trnovou korunou a Veroničinou rouškou, okolo nástroje umučení a další symbolické předměty, pod obrazem rámovaný text německé básně, signováno „Nilson, Ornam[enta] inv[enit] et del[ineavit]“ a „G[eorg] A[ndreas] Wolffgang Sc[ulpsit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 21r Kristus klesá pod křížem; na f. 30r sv. Maří Magdaléna; na f. 34r archanděl Michael držící na řetěze draka, nad ním srdce Páně, holubice Ducha sv. a Bůh Otec, okolo nebeské dvořanstvo, dole latinský citát z Jr 30,9; na f. 37r spoutaný Kristus trpící a římští vojáci, dole latinský citát z Iz 53,2; na f. 50r Panna Maria na sféře přijímací paprsky Ducha sv.; na f. 55r sv. Kunhuta; na f. 60r umučení sv. Šebestiána; na f. 64r Korunovace srdce Mariina, s latinským citátem z Iz 60,12; na f. 71r Madona s Ježíškem; na f. 74v sv. Barbora, signováno „I[ggnazio] Capello inv[enit]“; na f. 78r sv. Antonín Paduánský s Ježíškem; na f. 81r čtrnáct sv. pomocníků; na f. 83r sv. Rodina (kopie zázračného obrazu sv. Josefa z kostela při klášteře klarisek v Škofje Loce, dnes Slovinsko); na f. 89r sv. Rodina; na f. 94r Pražské Jezulátko; na f. 97r Immaculata, signováno „I[ggnazio] Capello“; na f. 102r sv. Kateřina Alexandrijská, signováno „I[ggnazio] Capello inv[enit]“ a „TR“; na f. 105r sv. František Xaverský křtí pohana; na f. 108r sv. Jan Nepomucký; na f. 111r sv. Jan Křtitel, s latinským citátem z Mt 11,11; na f. 114r sv. František de Paula, signováno „I[ggnazio] Capello inv[enit]“; a na f. 117r Panna Maria dává růženc sv. Dominikovi; ff. 1v, 3r, 6v, 9v, 13r, 21v, 30v, 34v, 37v, 50v, 55v, 60v, 64v, 71v, 74r, 78v, 81v, 83v, 89v, 94v, 96rv, 97v–101v, 102v–104v, 105v–107v, 108v–110v, 111v–113v, 114v–116v a 117v–130v prázdná, f. 130 částečně utrženo, před f. 1 vyříznut 1 list, po f. 130 vyříznuty 2 listy. Vložen perem psaný německý účet patrně ze 30. let 20. stol.

1627/56**sign. RK 77 (přír. č. 62 704)**

pap., 1764, [IV] + 362 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z florálních motivů, uprostřed obou desek ornamentální křížek z florálních motivů, hřbet o 5 vazech, mezipolí zdobena vytlačovanými zlacenými kvítky v kosočtvercovém ornamentu, částečně zlacená a částečně kreslená ořízka, zlacená část zdobena vytlačovaným ornamentem, v nezlacené části nahoře akvarelem iniciály „A. I. W.“, dole letopočet „1764.“ a na straně kresba sv. Anny vyučující Pannu Marii s nápisem „[Sancta] ANNA“, 18,0 : 12,6 cm. Na přední předsádce verso modrou pastelkou starší sign. „B.N.“, perem připsáno „318.“, perem inv. č. „27614 mus. Clatov.“ a fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“ (též na zadní předsádce recto).

p. [III]:

**„Modlitby Katoliczke. w kterychżto, Rozliczne Wrauczne a horliwie Modlitby
każdeho Cżasu, a wsselike Potrzebie slaużiczy se obsahuji. Z mnohych, a rozdilnych
Pobożnich Kniech wybrane.“**

Česká modlitební kniha přeepsaná r. 1764 Josefem Reicheltem, srov. závěrečnou poznámku na p. 361 „Tato Kniha zepsana gest dne 1 Juny Roku 1764. Odemnie nehodneho Slużebnika. Jozefo [!] Reichelt m[anu] p[rop]ria“; obsahuje modlitby ranní, mešní, nešporní, ke zpovědi, k přijímání, pobožnost k nejsv. Svátosti oltářní, pobožnost k sv. Trojici s litaniami, pobožnost o jménu Ježíš s litaniami, modlitby o umučení Páně s litaniami, modlitby mariánské s litaniami, modlitby k různým svatým s litaniami, modlitby prosebné a příležitostné (v nebezpečí nemoci, za šťastnou smrt, litanie za mrtvé apod.), modlitby na jednotlivá období a svátky liturgického roku od adventu po Boží tělo, modlitbu na slavnost Porcinkule a modlitbu těhotné ženy. Vlastní text na pp. 1–354, na pp. 355–361 „Registrżik“, jediný písař, psáno pečlivě kaligraficky, rámeček z dvojlinky, ojedinělé kustody, nadpisy v lavírované páskové ozdobě, ozdobné lavírované perokresebné iniciály zalomené do 2–6 řádků, některé s rokajovou výzdobou nebo s florálními, zvířecími či figurálními motivy (foto – příloha 8), stejně provedené viněty, titul v lavírovaném perokresebném rámečku s andělky, mušlemi a květinami, na koncích či začátcích některých oddílů perokresebná zvířata jedním tahem (hadi, ptáci a jeleni, pp. 40 a 294–295). Do knihy věvázány rokokové mědirytiny a mezzotinty: mezi pp. [IV] a 1 Pan-

na Maria orodovnice u Krista, s latinským citátem z 1Kr 2,20, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz fecit A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; mezi pp. 10 a 11 Ukřížování s Pannou Marií Bolestnou a sv. Janem, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz inv[enit] et fec[it] Aug[ustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 40 a 41 polopostava Panny Marie na sféře s hadem, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz Cath[olicus] exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 72 a 73 „S[anctus] PETRUS“, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz inv[enit] et fec[it] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 88 a 89 Poslední večeře Páně, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz Sac[rae] Caes[areae] Maj[estatis] Aulicus Pictor et Sculp[tor] Cath[olicus] inv[enit] et excudit Aug[ustae] Vind[elicorum]“; mezi pp. 162 a 163 polopostava Panny Marie na sféře s hadem, nad její hlavou holubice Ducha sv. s prstenem v zobáku, s latinskými citáty z Mdr 8,4 a Zj 12,1, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz S[acrae] C[aesareae] M[aiestatis] Aul[icus] Pictor et Sc[ulptor] Cath[olicus] inv[enit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 182 a 183 Pieta s nápisem „Wahrhafte Abbildung des Uhralten Wunderthätigen Gnaden Bilds bey denen P[atribus] Franciscaneren Zu Maria Dettelbach [= milostný obraz v poutním kostele při františkánském klášteře v Dettelbachu, Německo].“ a německým citátem z J 19,27, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz Sc[ulpsit] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 192 a 193 „S[anctus] IOSEPH Pater IESU, Filius DAVID.“, signováno „Jos[ephus] Castiglioni S[ocietatis] I[esu] inv[enit] et del[ineavit] Peckini [= Peking, Čína]“ a „G[ottfried] B[ernhard] Göz exc[udit] Aug[ustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 198 a 199 „S[anctus] Angelus Custos.“, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz S[acrae] C[aesareae] Maj[estatis] Aul[icus] Pictor et Sc[ulptor] Cath[olicus] fec[it] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 204 a 205 sv. Jan Nepomucký vítězí nad Pomluvou, s latinskými citáty z Ž 37,30 a 63,12, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz inv[enit] et Sc[ulpsit] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 210 a 211 zavraždění sv. Václava, s nápisem „S[anctus] WENCESLAUS M[artyr] REX BOHEMIAE.“ a latinským citátem z 1J 3,12, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz inv[enit] et Sc[ulpsit] Aug[ustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 212 a 213 „S[anctus] ANTONIUS de PADUA.“, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz S[acrae] Caes[areae] Maj[estatis] Aulic[us] Pict[or] et Sc[ulptor] fec[it] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 230 a 231 „S[anctus] IOACHIM Pater Matris DEI.“, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz exc[udit] Aug[ustae] Vind[elicorum]“; mezi pp. 236 a 237 „S[ancta] BARBARA V[irgo] & M[artyr]“ s latinským citátem z Ž 61,4, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz del[ineavit] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 238 a 239 „S[ancta] APOLONIA V[irgo] et M[artyr]“, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz inv[enit] et fec[it] Aug[ustae] Vind[elicorum]“; mezi pp. 242 a 243 umučení sv. Erasma, jemuž zaživa navíjejí střeva na rumpál, s nápisem „S[anctus] ERASMUS Episc[opus] et M[artyr]“, signováno „Göz inv[enit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 258 a 259 Rány Kristovy a stigmatizovaný sv. František držící kříž, doplněno německým poučením o jejich ochranné moci, pokud je člověk zbožně líbá, nahoře datum Františkova svatořečení „A[nn]o 1228“, signováno „Göz exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 260 a 261 „S[ancta] ELISABETH.“ s latinským citátem z Sir 15,2, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz inv[enit] del[ineavit] et Sc[ulpsit] A[ugustae] V[indelicorum]“; mezi pp. 278 a 279 „S[anctus] BRUNO Timore mortis, suos vivere docet.“ s latinskými citáty z Sir 34,14 a Ž 34,12, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz Cath[olicus] sculp[sit] et excudit Aug[ustae] V[indelicorum]“. Pp. [I–II], [IV] a 362 prázdné, vloženy sušené květiny.

1628/57**sign. RK 78 (příř. č. 62 705)**

pap., s. XVIII. ex., [III] + 224 pp., vazba původní, lepenková, polepená žlutým voskovým papírem, desky zdobeny vytlačovaným černěným rámečkem z dvojlinky s florální výzdobou, uprostřed obou desek v rokokové kartuši iniciály „I. G.“ (na přední desce iniciála „I“ vyřiznuta), hřbet o 5 vazech (poškozen), vazy zvýrazněny vytlačovanými černěnými vlnkami, v mezípolích kvítky, zlacená ořízka, 24,1 : 19,3 cm. Na hřbetě štítek s ozdobným červeno-černým rámečkem, v něm perem starší sign. „B.V. 1240“, na přední předsádce verso perem inv. č. „52 659“ a starší sign. „BV. 1240.“

p. [I]:

„Gesätzmässig Verbessert=Vollkommenes Logen Buch“

Německá kniha zednářských řádů, regulí a rituálních pravidel z konce 18. stol. Dělí se na 2 knihy, ty dále na oddělení a ta na další menší celky: na pp. 1–152 1. oddělení 1. knihy nadepsané „Erste Abtheilung Allgemeine VorbereitungsFragen an die beyden Brüder Aufsehere Bey Öffnung aller Freymaurer=Logen Überhaupt“ (základní popis ceremoniálu na pp. 1–60 je následován texty, které jsou během něj předčítány, a dalšími vysvětleními, např. na pp. 61–68 „Buchstabe   Allgemeine Freymaurer Verordnungen welche der Secretaire vorzuleßen hat“, na pp. 88–97 „Besondere Oeconomische Verordnungen für die Aufnehmungs Loge.“, na pp. 131–139 „Discours Des zweyten Aufsehers bey begleittung des Suchenden auf den Maurer Reyßen.“, na pp. 141–145 „Unterricht. für den Secretaire der Loge.“ a na pp. 147–152 „Unterricht für den. Ceremonien Meister der Loge.“); na pp. 153–181 následuje 2. oddělení 1. knihy „Das Erste Buch. Zweyte Abtheilung Fragen, sodie Freymaurerey Überhauptbetreffen.“; na pp. 183–205 2. kniha „Das andere Buch. Fragen. für Freymaurer Ritter, und Lehrlinge“, která zahrnuje „die Vierte Abtheilung Besondere, und Gewöhnliche fragen für den Lehrlings Grad, der Ritter des freymaurer Ordens.“ (pp. 183–189), „Fünfte Abtheilung. fragen über die umstände, welche bey der Aufnahme der Ritter-lehrlinge beobachtet zu werden pflegen.“ (pp. 190–197) a „Die Sechste Abtheilung. fragen, über die Allegorischen figuren, welche man auf der Tafl der freymaurer Lehrlingegezeichnet [!] fündet.“ (pp. 198–205); na konci připojen „Formular. Zu dem Won denen Suchenden einzulegenden Revers.“ (pp. 207–211) a „Innhalt des ganzen buches.“ (pp. 215–217). Jediný písař, titul, názvy jednotlivých částí a nadpisy kaligraficky červeně, i některé další části textu červeně, červené nebo černé podtrhy, na patřičných místech textu symboly kladívka, na pp. 218 a 223 později (patrně v 2. pol. 19. či v 1. pol. 20. stol.) připsáno „za neboštíka Brejčnajdra. za neboštíka Pana Faláře. za neboštíka Raub[...]“ (p. 218) a „Za neboštíka Roubala Z Ch. [za] nebošku Hraběнку [?]. [za] neboštíka Faláře. [za] nebošku Raubovou.“ (p. 223), pp. [II], 140, 146, 182, 184, 206, 212–214, 219–222 a 224 prázdné, mezi pp. 212 a 213 vyříznuto asi 30 ff. Srov. rukopis č. 178, pocházející patrně z téže lóže.

Lit.: LEHRLINGS-RITUALE der Loge Sincérité (1745–1785) – Neudruck anlässlich des 10 jährigen Bestandesfestes der Großloge „Lessing zu den drei Ringen“ in der Tschechoslowakischen Republik; Praha, 1930 * PODŠKUBKA, Jan: České svobodné zednářství v průběhu XVIII. století; Praha, 2004, s. 30–31, 69 * VOLF, Josef: Zednáři na Klatovsku; Klatovy, 1938.

1629/58**sign. RK 79 (přír. č. 62 706)**

pap., s. XVIII. ex., 80 ff. (recte 79 ff., f. 1 chybí), vazba nedochována, 22,5 : 19,5 cm; zabaleno do pauzovacího papíru. Na f. 2r tužkou č. „Akc. 207/148“, na f. 80v perem přepis „[p]an[í] Müllerová, Chudenice [osrp. Klatovy] dar[oval] Václav Bláha z Chudenic 1936.“; vložen oranžový lísteček se strojopisným určením „Rukopisný zpěvník /dar[oval] K. Polák/“, patrně patřící k jinému rukopisu.

[Roráty z konce 18. stol.]

Neúplné české nenotované rorátní zpěvy na jednotlivé dny v týdnu od neděle do pátku, zapsané na konci 18. stol. a signované písařem rukopisu na f. 66v iniciálami „A. P.“ a na f. 80v iniciálami „M. R.“. Vlastní text na ff. 2r–80v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, kaligrafické nadpisy a první písmena strof červeně, některé navíc stříbřeny, nadpis na f. 39v zdoben kolorovanou perokresbou ptáčků, primitivní florální ozdoby na koncích oddílů kolorovány červeně a zeleně, na f. 2r rhombická notace v pětílinkové notové osnově, místy jinou rukou interlineární nebo marginální poznámky. Vloženy zlomky papírové krajky, sušené rostliny, lístek s výpočty tužkou a lístečky z kalendáře s biblickými citáty z 1. pol. 20. stol.

1630/59**sign. RK 80 (přír. č. 13 919)**

pap., 1674, [XIII] + 235 ff. (recte 230 ff., po f. 162 foliováno 167, f. 173 nedochováno), vazba novodobá, z kartonových desek, hřbet přelepen červenooranžovou kobercovou páskou, na přední desce perem titul „Kristann z Prachatiz Jadro wybrane z mnohých knich lykarzkých s welykaú Praczy. r[oku] 1674“ a tužkou „r[oku] 1674“, zeleně barvená ořízka, 29,8 : 20,5 cm;

vloženo do černě mramorovaných lepenkových desek se zelenými tkanicemi, 30,8 : 21,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „13 919“ (též na hřbetě), dále tužkou sign. „RK 80“, na f. [I] perem starší sign. „BM 63.“ a inv. č. „24131 mus.“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KR. MĚSTA KLATOV“ (též na ff. 1r, 23r, 60r, 125r a 189r), na f. 1r perem přípis „Authographum Christanni prachaticeni, e[st] ex Sacc[ulo] 15. ad fi[nem] et Sae[culu] 16. Idem Opus M[anu]S[criptum] non debet[ur] [?] Pragae ap[ud] Ite[le]m [Hel?] ob ignorancia[m] Author[is] 1798. d[at]um in 4to...1 [zlatý]“ (částečně přeškrtnáno).

f. 1r:

„We Gmeno Swate a Nerozdilne Trogicze, Boha Otcze, Boha Syna Boha Ducha Swateho Amen Poczinagi se Knihy kterežto vlastnie Slowau Gadrem. wybrane zmnohych. Knieh lykaržských Swelykau Praczy: WKterychzto Kniehach negprwe sem Sepsal o Bolestech Hlawy: A Potom wsse Porząd doluw Po tiele z Stupuge o wssech Audech a Nemoczzech gegich až do Prstuw w SPodku Noh: Gakož gmeno a Tytul wteto Knize o Každe Nemoczy nadepsan gest poniemż se muże gedenkaždy SPrawitj.“

Česká kniha obsahující množství lékařských, bylinářských a kuchařských receptů a léčebných návodů opsaná r. 1674 (viz na f. 233v dataci s iniciálami písaře „Mug Počzatek y skonañj Gest nabožskem Pozehnañj I. P. S. K. L. 1674“), patrně vycházející z některého spisu M. Křišťana z Prachatic (srov. Knihopis 4587–4592), viz poznámku „ga Kristann z Prachatic“ vepsanou mladší rukou pomocí odkazu křížkem na okraji folia do titulu mezi slova „Sepsal“ a „o Bolestech“. Vlastní text na ff. 1r–233v, zahrnuje např. na f. 128rv „Lekaržstw giste kdyby komu czo wděłano bylo Przekazeno, nebo Vczarowano, z Boží Pomocy zhogi se každy, gest na mnohych Skusseno a toto lykaržstwj gest od Panj Adamowy Slawatowy.“, na převážně lékařské rady navazují bez ztelnějších předělů na ff. 130r–140v kapitoly o lékařském užití různých bylin, na ff. 141r–184r kuchařské recepty a na ff. 184r–233v opět rady bylinkářské a bylinkářsko-lékařské; dále na ff. 234r–235v „Registrum Tiechto Knieh Lekaržských gest Sepsan Wedle Pocztu Abeczedy Przi gednom kazdem Artykuly lytery Postawene. Czo, o cżem, y Proti gake Nemoczy hledatj Kdo chitj bude, y Podle Pocztuw lystuw SPrawitj se muze, gakż Niżie porząd polozeno gest.“, jediný písař, rámeček tužkou, nadpisy kapitol kaligraficky, nadpisy receptů a rad podtrženy, nepravidelné stránkové kustody, při dolním okraji signatury. Na ff. [I]r–[VI]v a [XIII]rv připsány další receptury (na ff. [III]r–[VI]v patrně stejnou rukou jako vlastní text, ostatní mladší), na ff. [VI]v–[VIII]r mladší rukou částečně i kuchařské recepty (např. na perníky a piškoty), ff. [VIII]v–[XII]v a 132rv prázdná, mezi ff. [V] a [VI] zřejmě vytržen 1 list.

Lit.: TICHÁ, Z. (ed.): Lékařské knížky Mistra Křišťana z Prachatic z mnohých vybrané. Praha, 1975.

1631/60

sign. RK 81 (přír. č. 62 707)

pap., s. XVIII. in., 85 ff. (nově), vazba z konce 20. stol., lepenková, polepená hnědým mramorovaným papírem, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, červeně stříkaná ořízka, 20,7 : 16,7 cm; v papírové obálce přiložena původní vazba (silně poškozená, přední deska a pokryv dochovány jen zčásti), přední deska prkénková, zadní lepenková, přední deska potažena hnědou kůží a přes to polepena světle hnědým papírem, zadní deska polepena oranžovým papírem a přes to světle hnědým, hřbet a růžky potaženy hnědou kůží, na hřbetě štítek, v něm perem titul „Noty a Zpěvy Kostelní. 1760–67.“ z poč. 20. stol., 20,9 : 16,5 cm; vloženo v krabici potažené zeleným plátnem, 21,1 : 17,0 cm. Na předním přideštit perem přípis „Prżewora Gohan. [?] Nepomucena sswesingrowa [?] 1760 1767“, na f. 1r modrou pastelkou starší sign. „B.N. 72 [?]“ (téměř vymazáno); na přední desce původní vazby nálepka, v ní černě tištěné č. „807“; na přední straně krabice tužkou sign. „RK 81“, na její vnitřní straně černé obdélníkové razítko s textem „Okresní muzeum v Klatovech KNIHOVNA Přír. č.: Sign.: Sign. sb.:“, v něm perem vyplněno přír. č. „62.707“ a tužkou sign. „RK 81“.

f. 1r:

**„LIBER CAEREMONIARUM In THEINENSI ECCLESIA SOLITARUM Descriptus
Ad usum Georgij Strobach P[ro] T[empore] Ejusdem Ecclesiae Bassistae“**

Opis latinské knihy ceremonií s rhombickou notací v pětিলinkové notové osnově (na ff. 29v a 31v moderní notace) z Týnskeho chrámu v Praze z poč. 18. stol. (srov. též na f. 38r zmínky o „Processio

ad Prosek [dnes část Prahy]“ a „Processio ad Wolschan [= Olšany, dnes část Prahy]“ a na f. 41r „In Septembri ante festum Sancti Wenceslai illo Dominico. est dedicatio Ecclesiae Teynensis.“), pořízený pro klatovský kůr; obsahuje sváteční liturgické texty mešní i hodinky od Velikonoc přes Nanebevstoupení po svátek Všech svatých, doplněné pokyny, kde a kdy se mají zpívat. Vlastní text na ff. 2r–48v, jediný písař, jednoduché perokresebné viněty, taktové čáry a podtrhy částečně červeně, začátek textu zřejmě chybí (ztracen už před vazbou), na ff. 49r–72v stejnou rukou „Lamentationes pro Hebdomada sancta.“ s bílou mensurální notací v pětlinkové notové osnově, na ff. 73r–77r připsány v 2. pol. 18. stol. další notované (bílá mensurální notace v pětlinkové notové osnově) i nenotované latinské liturgické texty, na přední předsádce verso tužkou přepsán jeden z veršů, ff. 1v, 75v a 77v–85v prázdná.

Lit.: MANUSCRIPTORIUM [online] <http://www.manuscriptorium.com/Manuscriptorium/engine/manuscriptorium.cgi>

1632/61

sign. RK 82 (přír. č. 62 708)

pap., s. XVI. ex., 120 ff. (novodobě), vazba z konce 19. stol., lepenková, polepená hnědým mramorovaným papírem, na hřbetě štítek, v něm perem titul „Noty a Zpěvy Kostelní“, červeně stříkaná ořízka, 30,9 : 20,3 cm; vloženo v papírové krabici, rohy oblepeny zeleným plátnem, 31,1 : 20,5 cm. Na přední desce nálepka, v ní černě tištěné č. „802.“, na přední předsádce recto modrou pastelkou starší sign. „B.N 72“ a modré oválné razítko s opisem „SIG[illum] CHORI. B[etae] V[irginis] M[ariae] KLATTOVIENSIS“ (též na ff. 1r, 18r a 31r); na přední straně krabice nálepka, v ní tužkou starší sign. „802 BN“, sign. „RK 82“ a označení „RZ 44“, na hřbetě krabice nálepka, v ní černě tištěná sign. „RK 82“.

[Kancionál z konce 16. stol. se zpívanými pašijemi]

Český kancionál utrakvistické proveniencí z konce 16. stol. (torzo), obsahuje notované pašije podle sv. Matouše (ff. 1r–18r, nadpis nedochován), sv. Marka (ff. 18r–30v, nadepsáno „Historia aneb Passige druha, o Zialostném Vtrpenij Pána nasseho Gežijsse Krysta, Sepsana od Ewangelisty Swateho Marka w xiiiij kapijtole.“), sv. Lukáše (ff. 30v–43v, nadepsáno „Historia aneb Passige o Vtrpenij Pana nasseho Gežisse K[rista] Sepsana od Ewangelisty Swateho Lukasse w xxij kapitole.“) a sv. Jana (ff. 44r–55r, nadepsáno „Passige Čtzwrtá kteraž se zpiwa na weliky Patek, Sepsana od Ewangelisty Panie Swateho Jana w Kapitole xviii.“); dále velkopáteční responsorium s incipitem „Temnostij, staly gsau Se, po wsselyke, Zemij, [...]“ (ff. 55v–57r, na konci datace „1587.“) a žalm 118. (ff. 57v–59r) a poté soubor duchovních písní (ff. 61r–120v, část zřejmě o něco málo mladší, snad z poč. 17. stol., na f. 120v na konci textu perem přepis „Ostatek zcházý.“ z 19. stol.). Vlastní text na ff. 1r–120v, jediný písař, nadpisy a začátky pašijových cyklů, incipity písní a slok a taktové čáry červeně, ozdobné perokresebné iniciály na začátcích písní nebo slok (zalomeny do 1–2 notových osnov, na f. 31 doplněno patrně iniciálami písaře „I. P. K.“), rhombická notace v pětlinkové notové osnově. Kancionál nebyl dokončen: na ff. 44r, 65v–70v a od f. 78v chybějí iniciály (kromě f. 89v), od f. 117v chybějí i noty, ff. 59v–60v prázdná. V rukopise několik vrstev přepisů, interlineárních i marginálních (ty částečně oříznuty při převazbě); přípisy perem pocházejí ze 17.–18. stol.: u pašijí připsány dny v týdnu, nadepsány jednající postavy a textové opravy (zvláště na ff. 37r a 40rv, např. na f. 29r perem mezi slova „Ginym“ a „pomahal“ vepsáno „gest“ a mezi „gestly zie gest, Krystus,“ a „necht nynij, S stauj S Kržizie,“ vepsáno „Kral Židowsky“, na f. 40r po slovech „winy, nenalezam na tomto, Čzlowieku,“ připsáno „w tech weczyc kterež na neho žalugete“, na f. 40v po slovech „wolaly, aby byl, vkržiziowan“ připsáno „Y Rozmahaly se hlasowe gegych.“, na f. 52r slovo „Rytirži“ opraveno červeně na „Žoldneři“ apod., v některých případech doplňky později přeškrtný), na f. 15v doplněno nad slova „Hely, Hely Kamazabathany“ jejich hebrejské znění a po straně odkaz na žalm 22., na ff. 96r–97r a 105r–114r pak doplněna písmena na místech chybějících iniciál (na f. 112r provedena jedna iniciálka červeně); z konce 19. stol. pocházejí tužkou psané textové opravy (zvláště na f. 34rv, např. na f. 34r slovo „diabel“ opraveno na „zlý duch“), dále tužkou některé věty a dřívější doplňky přeškrtný a na ff. 68r, 92r, 100v a 101r domalovány iniciály; mnoho listů vyspravováno na okrajích proužky papíru, notový záznam poškozen kyselostí inkoustu (restaurováno).

Lit.: MANUSCRIPTORIUM [online] <http://www.manuscriptorium.com/Manuscriptorium/engine/manuscriptorium.cgi>

1633/62**sign. RK 83 (přír. č. 62 709)**

pap., s. XVII. in., 268 pp. (novodobě), vazba původní (restaurovaná), lepenková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobené vytlačovanou rámcovou kompozicí s florálními motivy, hřbet o 7 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými stylizovanými florálními motivy, na hřbetě štítek, v něm perem titul „Kancionál.“ z poč. 20. stol., stopy po 2 párech kožených řemínků po delší straně a po 1 páru na každé kratší straně, červeno-modře stříkaná ořízka, 44,2 : 28,5 cm. Na p. 1 fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“

[Roráty z poč. 17. stol.]

České notované rorátní zpěvy na všechny dny v týdnu počínaje nedělí a dále znovu na neděli až středu, pocházející z poč. 17. stol. (srov. na předním předeští perem snad rukou písaře připsanou latinskou modlitbu ke Kristu zakončenou iniciálami a datací „V V. 1648.“). Vlastní text na pp. 1–265, jediný písař, psáno kaligraficky, rhombická notace v pětilinkové notové osnově, nadpisy a ozdobné perokresebné iniciály zalomené do 1–2 notových osnov červeně, majuskule též červeně nebo s červenými proškrtky, na okrajích listů pevně pergamenové záložky, p. 222 prázdná, v pol. 17. stol. dopsány na pp. 41, 65 (zde přelepeno přes původní zápis) a 266–268 další české notované zpěvy, místy opravy perem z 18. a tužkou z 19. stol., tužkou doplňované taktové čáry, z listu s pp. 267–268 zachován jen zlomek.

1634/63**sign. RK 84 (přír. č. 62 710)**

pap., s. XVI. ex.–XVII. in., [III] + 86 ff. (recte 83 ff., po f. 44 foliováno 46, po f. 75 foliováno 78), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobené vytlačovanou rámcovou kompozicí s ozdobnými rámečky, trojlinkami a florálními motivy, růžky zpevněny kůží, horní roh zadní desky opraven sešitím, hřbet o 4 vazech, podél vazů stopy vytlačovaného zdobení, na boku 2 páry a na horní straně 1 pár kožených řemínků, řemínky na spodní straně nedochovány, červeně stříkaná ořízka, 50,8 : 34,8 cm. Na předním předeští perem připsal „Anno 1776 dne 3 Maij Pržigat gsem Na Kur Mezy Pany literaty frantisske Dobro Hruscka“; vložen lístek se sign. „RK 84“ tužkou.

[Roráty z přel. 16. a 17. stol.]

České notované rorátní zpěvy na každý den v týdnu počínaje nedělí z přel. 16. a 17. stol., uvedené na f. [I]v písní o zvěstování Panny Marie s incipitem „Angel Gabryel slawny Boží Posel [...]“ Vlastní text na ff. [I]v–[III]r a 1r–81v, jediný písař (patrně též jako u nejstarší vrstvy rukopisu č. 1625), psáno kaligraficky, okraje z červených linek, červeně také nadpisy, živá záhlaví a proškrtky v textu, v pravých horních rozích versálních stran (ojediněle i jinde) červeně znamení planet vládnoucích příslušným dnům v týdnu, bohatě zdobené červeně perokresebné iniciály zalomené do 1 notové osnovy, rhombická notace v pětilinkové notové osnově, pořadí složek značeno majuskulními písmeny, na okrajích listů pevně pergamenové záložky. Písně na ff. 19r, 58rv a 84v–85v doplněny v 1. pol. 17. stol. jedním či více dalšími písaři, na f. 19r akrostich „PHASYAN“; na ff. 82r–83v a 85v–86r psal opět jiný písař z pol. 17. stol. (černá mensurální notace v pětilinkové notové osnově), na f. 33v přilepen list papíru s textem a notací také z pol. 17. stol. nahrazujícími zápis původní; části textu nebo některé celé strany přeškrtnuty tužkou nebo perem, nečetné poznámky a doplňky perem, ff. [I]r, [III]v, 19v, 32v, 44v, 71r, 84r a 86v prázdná, mnoho listů vyspravováno proužky papíru. Vložen list papíru se 2 slokami písně s incipitem „O Beranku Newynny, Pane Gezu Kryste, [...]“ perem z 18. stol.

1635/64**sign. RK 85 (přír. č. 62 711)**

pap., (1840) s. XIX. med., [IV] + 271 pp. (od p. 141 nově; recte 272 pp., p. 23 počítána dvakrát), vazba původní, lepenková, polepená světle hnědým mramorovaným papírem, na přední desce oválný štítek, v něm perem titul „Klattaus DENKWÜR-DIGKEITEN.“, hřbet o 5 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytlačovanými ornamentálními linkami, ze 2 párů tkanic dochována jediná, modře stříkaná ořízka, 38,5 : 24,9 cm. Na přední desce na štítku perem inv. č. „108058“ (též na p. [I]), na p. [I] perem podpis „Franz Formanek jun[ior]“ z 19. stol., tužkou „fil 92“ a fialové obdélníkové razítko s částečně čitelným textem „[...] Archiv“ (též na p. 58); vložen lístek se sign. „RK 85“ tužkou.

„Geschichte der Stadt Klattau.“

Německé dějiny města Klatov, patrně jeden z opisů díla Klattau's Denkwürdigkeiten sestaveného Antonem Schambergerem r. 1840 (srov. rukopisy č. 1664 a 1672), napsané v pol. 19. stol. (poslední uváděný rok je 1858, viz p. 131); zpočátku relativně souvislý výklad o dějinách města se postupně proměňuje v letopisné záznamy o památných událostech. Autor spisu čerpal z následujících zdrojů (srov. údaje na p. 1): „1. Hammerschmieds Geschichte v[on] Klattau. 2. Status Conventus S[ancti] Laurenti Klattov[iensis] ab Innocentio Wořischek. 3. Pameti Maloweskeho. 4. Pamatki o Spitalo Klattowskym. 5. Wořischek Memorabilia. 6. Historia Colegii Klattowiensis societatis [„n“ později tužkou škrtnuto] Jesu ab anno 1635. 7. Historia regie urbis Klattoviensis ab Hammerschmied.“ a odkazuje i na „Fundacy aneb /: Zalozeni y wystaweny slawniho miesta Klattov.“, sepsanou r. 1599 Janem Klatovským (p. 1). Spis je rozdělen na následující kapitoly: „Geschichte der Stadt Klattau. Ausgezogen und zusammengesetzt aus:“ (p. 1), „I. Erste Veranlassung zur Entstehung von Klattau.“ (l. 745–771, pp. 2–4), „II. Entdeckung der Quelle Klattowka u[nd] der Ansiedlung daselbst.“ (l. 771–791, pp. 5–7), „III. Gründungen der Stadt Klattau.“ (l. 797–946, pp. 7–13), „IV. Eingang der christlichen Religion.“ (l. 946–986, pp. 13–20), „V^{tens} Klattau wird Stadt.“ (l. 1000–1115, pp. 21–25), „Klattauer Kreis unter seinem eigenen Fürsten Theobald.“ (l. 1143–1190, pp. 25–29) a „VII.“ (l. 1234–1850, pp. 29–125); dále doplňováno jinou rukou až do r. 1858 (pp. 125–132 a 268–269). Vlastní text na pp. 1–132 a 266–269, jeden hlavní písař, nadpisy podtrženy dvojlinkou, linky a okraje tužkou, in margine letopočty, citáty z česky nebo latinsky psaných pramenů někdy uváděny v původním jazyce, na pp. 21, 24 a 25 nalepeny kolorované perokresby erbů: na p. 21 kolorovaná perokresba erbu ve vavřínovém věnci – červeno-bílá šachovnice s iniciálami „W. K. C.“ (které jsou v rukopise č. 1671 na p. 36 rozepsány jako „Woldřich Kníže České“), vše pod knížecí korunou, na p. 24 iniciály „W. K. C.“ oddělené dvěma vztyčenými meči, na p. 25 kolorovaná perokresba erbu – v levé části bílé pole, v pravé části pole červeno-bíle pruhované, nahoře knížecí koruna s křížkem, místy podtrhy a drobné opravy nebo doplňky různého stáří a různými rukama, na zadním příděti rukou druhého písaře opsány „Aufschriften auf der Kirchenmauer – am Berge Hurka.“, pp. [II–IV], 133–265 a 270–271 prázdné. Vložen zelený list kvartového formátu se soudobým německým doplňkem textu o tom, kolik měly Klatovy poplužních dvorů, rybníků, revírů apod., a žlutý list stejného formátu, na něm tužkou výpočty a české doplňky k l. 1852–1855 z pol. 20. stol. Srov. rukopisy č. 1620, 1622, 1640, 1641, 1645, 1671 a 1673, vztahující se k téže tematice.

Lit.: ANKUNFT der ersten Ansiedler in die Gegend von Klattau; *Der Bote aus dem Böhmerwalde*; 1866, roč. 4, č. 1–4, 6–19, 21–35, 37–42 a 44–51, nestránkováno * COLLECTIO chronicorum Boëmorum; 2. pol. 17. stol., rukopis, Národní knihovna ČR, sign. XV D 6 * FIDLEROVÁ, Alena: Jan Klatovský: Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice; Praha, 2000, diplomová práce * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historie klatovská v sedm dílů rozdělená; Praha, 1699 (Knihopis 2877) * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historia regiae urbis Clatoviensis; poč. 18. stol., rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VIII C 5 * KLEMENS, Václav Žebrácký: Lugubris lessus amplissimae et vetustissimae urbis Glattoviae; Praha, 1615 * [KNIHA Václava Maloveckého]; 1649, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. III G 13 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov; Klatovy, 1927–1936 * VOŘÍŠEK, Daniel František: Ohnivá lamentací, pláč a nařikání královského města Klatov 8. dne měsíce Julii léta Páně ... 1689; rukopis, Knihovna Národního muzea v Praze, sign. IV A 4 * VOŘÍŠEK, Daniel František: [Historická skládání]; 1692, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VI D 28 * VOŘÍŠEK, Daniel František – VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Heroico descripta metro fundatio Klattae; 1693, rukopis, Národní knihovna ČR, sign. VI G 18 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Kniha pamětní; 1722, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. IV B 1 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: [Liber memorabilium]; 1724–1725, rukopis, SOKA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 45, ev. č. K 29 * VOŘÍŠEK,

Václav Vojtěch: Knížka pamětní; 1709 a 1. třetina 18. stol., rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 46, ev. č. K 30.

1636/65

sign. RK 86 (přír. č. 62 712)

pap., s. XVII. med.–ex., 223 ff. (nově), vazba původní, z tvrdšího papíru, polepená modrým mramorovaným papírem, na přední desce štítek ve tvaru oka bez textu, hřbet o 3 vazech, 22,7 : 17,8 cm. Na předním příděsti perem č. „51/52“.

f. 1r:

„Exegesis in Evangelium sec[undum] Joannem.“

Podrobná latinská exegeze prvních 11 kapitol evangelia sv. Jana pocházející z 2. pol. 17. stol., autor probírá postupně verš po verši, většinou vychází z řeckého originálu, ale užívá i textu Vulgáty a při výkladu operuje s hebrejskými pojmy, na f. 1r podpis písaře „Mataus m[anu] p[ro]pria“ (spolu s nadpisem nebo jeho částí též na f. 3r a dále vždy na začátku složky až do f. 55r). Vlastní text na ff. 1r–218v, jediný písař, nadpisy, čísla kapitol a části textu podtrženy, marginální poznámky, první folia složek značena řeckými písmeny až do f. 55r (složky po 4 ff., pouze první má jen 2 ff.), hojně mladší marginální poznámky (např. na f. 198r se v marginálii odkazuje na „Niemayers Charakteristic der Bibel (I. Schrift)“, tj. na některé vydání tisku **NIEMEYER, August Hermann**: Charakteristik der Bibel, jehož autor byl luteránský teolog a pedagog 2. pol. 18. stol. a poč. 19. stol.), opravy nebo podtrhy tužkou, ff. 2v, 45r–46v, 111v, 196v a 219r–223v prázdná, ff. 222 a 223 nerozříznuta.

1637/66

sign. RK 88 (přír. č. 62 713)

pap., (s. XVIII. med.–ex.) 1795, [II] + 218 pp. (recte 206 pp., po p. 27 paginováno 37, po p. 63 paginováno 67, po p. 177 paginováno 179, p. 190 počítána dvakrát), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený rámečkem z vytlačované zlatené dvojlinky a bohatého florálního pásu, hřbet zdoben 6 ozdobnými vytlačovanými zlatenými falešnými vazy z 2 dvojlinek a ornamentálního řetězu, v mezípolích vytlačované zlatené ornamenty, zlatená ořízka, 18,0 : 11,0 cm. Na předním příděsti perem letopočet „1795.“ a tužkou starší sign. „131 ruk“.

p. [I]:

„Května Kytka z wonneho a wzacneho Kořenj vzdělana; Totiž: Modlitby Rannj a Wečerni, při Mssy swate, před a po Spowědi, před a po přigjmanj Welebne swatosti Oltařnj s přidawkem nekterych Modliteb k Panu Gežjssy Vmučenemu Pro Osobu Ženskau 1795.“

Česká modlitební kniha z r. 1795, patrně vycházející z některého vydání tisku **GERTRUDA, Sancta**: Nábožné modlitby svatých dvou sester Gertrudy a Mechtily, příp. Nábožné modlitby dvou sester svatých sester klášterních panen Gerturdy a Mechtily (srov. Knihopec 2682, 2687, 2689–2690 a 2695–2697); obsahuje modlitby ranní, večerní, „Modlitby při Mssy Swate s Rogimanjm [!] přehořkeho Vmučenj Pañe“ (pp. 71–125), modlitby ke zpovědi, k přijímání, „Pozdrawenj peti Ran Krysta Pana“ (pp. 190bis–196), modlitbu k umučení Krista Pána; na pp. 199–218 připsány později stejnou rukou mariánské modlitby, loretánské litanie, modlitba k sv. Josefu a modlitby ke Kristu. Vlastní text na pp. 1–218, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul v bohatém žluto-zeleném rámečku z florálních a ornamentálních motivů, ozdobné perokresebné nadpisy a iniciály zalomené do 2 řádků, méně důležité nadpisy kaligraficky a podtrženy, nepravidelné stránkové kustody, text na pp. 1–2 částečně červeně a zeleně, perokresebné ornamentální viněty, na p. 163 zeleně kolorovaná florální výzdoba, na p. [II] perem a tužkou rodinné zápisky z l. 1886–1908 (svatba, děti, pohřeb), listy s pp. [I–II] a 217–218 uvolněny z vazby, list s pp. 79–80 poškozen, vpředu i vzadu vyříznuto po 2 předsádkových listech.

1638/67

sign. RK 96 (přír. č. 62 721)

pap., s. XVIII. ex., 16 ff. (nově), nevázáno, sešito provázkem, 17,0 : 10,8 cm. Na f. 16v perem inv. č. „51277“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“. Umístěno ve společném pouzdrú s rukopisem sign. RK 95.

[Torzo německých modliteb k sv. Vavřinci a sv. Floriánovi z konce 18. stol.]

Torzo německé modlitební knihy (začátek chybí) z konce 18. stol., obsahující modlitby a litanie

k sv. Vavřinci a sv. Floriánovi. Vlastní text na ff. 1r–10v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, stránkové kustody, na ff. 11v–13r a 14r jinou rukou české záznamy o množství vymláčeného, prodaného, zasetého apod. obilí z l. 1775–1776 (na f. 11r podpis písaře „Ιοαννης ΣΧναβ. Avno ut συπρα“), na ff. 13v–16v zapsal opět jiný písař („Giži Reymon“, viz podpis na f. 13v) česky rodinné zápisky z l. 1779–1810, na začátku, na konci a patrně i uprostřed chybí nezjištěný počet listů.

1639/68

sign. RK 98 (přír. č. 62 725)

perg., s. XVI. med.–ex. + s. XVII. in., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 22,5 : 37,0 cm. Umístěno ve společném pouzdru s rukopisem sign. RK 97.

[Zlomek graduálu z 2. pol. 16. stol. s latinskými okřídlenými citáty z poč. 17. stol.]

Část 1 listu z českého graduálu z 2. pol. 16. stol., která byla počátkem 18. stol. sekundárně použita na knižní vazbu (na f. 1r perem titul „Matrica 1705.“ a „Tomus A“). Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, text písně kaligraficky, první slova vět červeně (iniciálka někdy modře), rhombická notace v červené pětilkové notové osnově. Na f. 1v perem na poč. 17. stol. připsáno „Omnia Ad Majorem DEI Gloriam. Theca.“ a latinské citáty z Ovidia, Vergilia a Johna Owena.

1640/69

sign. RK 99 (přír. č. 62 726)

pap., (1599 + 1541) s. XVII. med., 238 pp. (do p. 66 paginace původní, dále z konce 19. stol.; recte 212 pp., listy s pp. 1–26 chybějící), vazba z konce 19. stol., lepenková, polepená běžovo-fialovým škrobovým papírem, hřbet a růžky potaženy fialovým voskovaným plátnem, na hřbetě 4 falešné vazy z vytačovaných zlacených dvojlinek, ve 2. mezipolí vytačovaný zlacený titul „Dějiny Klatov.“, ořízka zdobena červeno-modro-žlutými vlnovkami, 20,0 : 16,4 cm. Na předním předešlé tužkou č. „988“; vložen lístek, na něm tužkou sign. „RK 99“.

a) p. 27:

„Historie o založení města Klatov, sepsaná od Rotomana, jinak Radimila, prvního opata kláštera Klatovského, na světlo vydaná od Jana Klatovského, měšťčina města Pražského 1533. (schází zde strana 1–26, tady 13 listů).“

Opis české rukopisné Fundací aned Založení i vystavění města Klatov Jana Klatovského z r. 1599 pořizovaný v pol. 17. stol., začátek chybí (dochovaný text začíná událostmi, ke kterým mělo dojít r. 971), titul zapsán pořadatelem z konce 19. stol. (viz dále část c), in margine připsána tužkou správná datace originálu „1599“. Vlastní text na pp. 27–50 (zakončen slovy „Amen Laus Deo et Gloria Jan Klattowsky Měsstenin Noweho Mesta Prazského m[anu] p[ro]pria“), na p. 51 „Summa te Hystorye“, na pp. 52–54 další záznamy pamětihodných událostí z l. 1014–1600, na pp. 55–56 výtah z desk zemských o počtu českých měst a jejich berních, jediný písař (patrně Jan Voříšek, viz dále), okraje z jednoduché linky perem.

b) p. 57:

„Z Kroniky Hagka wipsanj:“

Výtah z tisku **HÁJEK z Libočan, Václav**: Kronika česká (Praha, 1541; Knihopis 2867) a dalších kronikářských záznamů týkajících se Království českého i jiných evropských zemí (např. na pp. 99–101 zápis o novokřtěncích v Německu nebo na pp. 115–119 o pohřbu Maxmilána II.), nejčastěji však Prahy (např. na pp. 102–105 zápis o požáru Prahy r. 1541), mezi nimi též záznamy z historie města Klatov od r. 1310 (zejm. na pp. 108–113 a 131–132); přibližně od p. 139 patrně jde o vlastní kronikářské záznamy písaře z l. 1629–1640, především o událostech v Klatovech a o událostech z jeho soukromého života (např. na p. 140 záznam o smrti jeho otce měšťana Pavla Voříška 18. července 1631, na pp. 144–149 vyprávění o písařově účasti na vojenském tažení v l. 1632–1633, při kterém se dostal např. do Košic či do Krakova, na p. 152 zápis o smrti jeho matky Lidmily 24. února 1633), zápisy k r. 1640 začínají veršovanou modlitbou „Mor, Hlad, Walku wtomto Rocze Odwrať odnas wężny Tworcze, Dej nam Pokoj, Lasku, Swornost Twych Przedrahych Daruw Hognost, Vżiwanj gich w Mirnostj Prżeg w Krżiżj Trpěliwostj, A Po Smrtj teto Cżasne Deg nam twe Kralowstwj

wěčně. Amen“ (p. 200). Vlastní text na pp. 57–208, jediný písař (patrně Jan Voříšek), stejná úprava jako u předešlé části, na pp. 208–220 další záznamy klatovských událostí od 2 písařů: první psal do r. 1650 (např. na pp. 211–212 „Poznamenanj Poržadne Dluhu Wssech Města Klattow.“), záznamy druhého se také týkají 40. a 50. l. 17. stol., pořízeny však byly patrně až později (viz poškozený letopočet na p. 219 „167[...]“, tímto písařem byl patrně Václav Vojtěch Voříšek, viz rukopis č. 1622); mezi pp. 96 a 97 vezván lístek s další rukou psaným záznamem k r. 1515, pp. 149–164 špatně čitelné (rozpité), na některých místech patrně při vazbě porušen sled listů (např. text z p. 136 pokračuje na p. 139), p. 213 prázdná.

c) p. 221:

„Instructi Apellatornj.“

Opis českého otevřeného listu purkmistra a rady Starého Města pražského, kterým se publikuje nová královská instrukce pro podání k apelačnímu soudu v Praze, pořízený v pol. 17. stol. Vlastní text na pp. 221–230, jediný písař (snad stejný jako 1. písař dodatků k části b)), nadpisy zvýrazněně. Svazek jako celek je opatřen perem psaným obsahem (přední předsádka verso, zde též tužkou pozdější hypotézy jiného písaře o stáří rukopisu a identitě autora) a rejstříkem jmen osob, míst a věcí (pp. 231–238), které pořídil pořadatel rukopisu P. Roman Voříšek, farář ve Václavících (viz podpis a datace na p. 238 „Rejstřík sestavil od 2. do 12. srpna 1882 P[ater] Roman Voříšek m[anu] p[ropria] farář ve Václavících [neurčeno].“). Vložen lístek se strojopisným textem „Paměti Voříškovy zachycující i historii města Klatov podle kroniky Hájkovy a Jana Klatovského.“. Srov. rukopis č. 1622, psaný částečně týmž písařem, a rukopisy č. 1620, 1635, 1641, 1645, 1664 a 1671–1673, vztahující se k téže tematice.

Lit.: ANKUNFT der ersten Ansiedler in die Gegend von Klattau; *Der Bote aus dem Böhmerwalde*; 1866, roč. 4, č. 1–4, 6–19, 21–35, 37–42 a 44–51, nestránkováno * COLLECTIO chronicorum Boëmorum; 2. pol. 17. stol., rukopis, Národní knihovna ČR, sign. XV D 6 * FIDLEROVÁ, Alena: Jan Klatovský: Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice; Praha, 2000, diplomová práce * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historie klatovská v sedm dílů rozdělená; Praha, 1699 (Knihopis 2877) * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historia regiae urbis Clatoviensis; poč. 18. stol., rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VIII C 5 * KLEMENS, Václav Žebrácký: Lugubris lessus amplissimae et vetustissimae urbis Glattoviae; Praha, 1615 * [KNIHA Václava Maloveckého]; 1649, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. III G 13 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov II/1; Klatovy, 1930–1932, mj. s. 238, 366–369 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov II/2; Klatovy, 1933–1936, mj. s. 634 a 671 * VOŘÍŠEK, Daniel František: [Historická skládání]; 1692, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VI D 28 * VOŘÍŠEK, Daniel František – VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Heroico descripta metro fundatio Klattae; 1693, rukopis, Národní knihovna ČR, sign. VI G 18 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Kniha pamětní; 1722, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. IV B 1 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: [Liber memorabilium]; 1724–1725, rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 45, ev. č. K 29 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Knížka pamětní; 1709 a 1. třetina 18. stol., rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 46, ev. č. K 30.

1641/70

sign. RK 100 (přír. č. 62 727)

pap., (1699) s. XVIII. med. + s. XVIII. ex., 404 pp. (od p. 320 nově, zde původní paginace zmatená, recte 392 pp., list s pp. 21–22 chybí, po p. 54 paginováno 56, po p. 87 paginováno 89, list s pp. 119–120 chybí, pp. 123, 167 a 168 počítány dvakrát, po p. 210 paginováno 212, p. 243 počítána dvakrát, po p. 246 paginováno 248, po p. 253 paginováno 256), vazba z poslední třetiny 19. stol., lepenková, polepená černým papírem, hřbet a růžky potaženy černou kůží, na hřbetě 4 vytačované zlacené ozdobné pásy, mezi 1. a 2. a mezi 3. a 4. pásem vytačovaný zlacený ornament, mezi 2. a 3. pásem vytačovaný zlacený titul „HYSTORYE KLATOVSKÁ“, červeně barvená ořízka, 21,6 : 17,4 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „94 ru“, (též na hřbetě a na předním přídeští), na přední předsádce verso perem starší sign. „BH. 335“, letopočet „1877“ a č. „23967 mus.“, na p. 1 perem starší sign. „BH 335“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“ (razítko též na pp. 3, 397 a 404 a na zadní předsádce recto).

pp. 1–2:

„Hystorye Klattowska, Sedum dilu rozdielena. w Prwnim se, gedna o Pohanstwu Klattowskem w druhym. o Puwodu Krżestianstwa Klattowskaheha [!] w Trzetim o Prwnim Stoletym Wieku Krżestianswo [!] w Cżtwrtem. o [Dr]uhem Wieku Krżestiatwa [!] Klatowskeho W Patem, O Swatem Obrazu [Pa]nny Marye Reyske W Audoli Wygletowskem // W Ssestem O Zazracznem Obrazu Pany [!] Marye Klatowske [!] Krwj se poticzzy, Leta 1685. W Sedmem o Diwych a Zazraczich, ktere se Staly o tom Zazracznym Obrazu Panny Mary[e] Sepsana A na Swietlo wssem Milownikum Maryanskym wydana od Jana floryana hamerSsmida Pisma Swateho Doctora, Stolicze Aposostolske Protonotaryusa, Comite Palatino, Zlathy[o] Krżiże s latau [!] Ostruhau Rytyrże, weyhradniho Kostela Wysehradskyho Swa[tých] Aposstolu, Petra, a Pawla, tež Staro=Boleslawske S[vatých] Kozmy a damiana Kanownika, ArczyByskupskeho Prażskyho Seminarium Rec[t]ora“

Neúplný opis tisku **HAMMERSCHMID, Jan Florián**: Historie klatovská (Praha, 1699; Knihopis 2877) pocházející z větší části z pol. 18. stol. a doplňovaný na konci 18. stol., a to od začátku po téměř celou 2. kapitolu 5. dílu. Vlastní text na pp. 12–396, na pp. 3–11 latinská předmluva, 3 písaři (první do p. 312, druhý doplnil od p. 183 podle tisku marginální poznámky a pokračoval v psaní na pp. 313–351, třetí na pp. 352–396), do p. 345 rámeček z jednoduché linky, na pp. 364–403 rámeček tužkou, nadpisy kaligraficky, perokresebné iniciály zalomené do 1–4 řádků, na pp. 141 a 179 perokresby erbů, perokresebné ornamentální viněty, nepravidelné stránkové kustody (především v úseku druhého písaře), pp. 397–403 prázdné, na p. 404 neumělé kresby perem. Srov. rukopisy č. 1620, 1622, 1635, 1640, 1645, 1664 a 1671–1673, vztahující se k téže tematice.

1642/71**sign. RK 101 (přír. č. 62 728)**

pap., s. XVI. ex.–1664, 190 ff. (nově), vazba původní (poškozená), lepenková, potažená světlou kůží, desky zdobené vytačovanou rámcovou kompozicí s figurálními a florálními motivy, na přední desce vytačované černěné iniciály „D S“ a letopočet „1590“, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými trojlinkami, zbytky po 2 párech kožených řemínků, 31,6 : 20,5 cm. Na hřbetě ve 2. mezipolí nálepka, v ní perem č. „77.“, na přední předsádce verso perem přepis „Hunc Librum Anno 1636. 24. Octobris. dono accipi a D[omi]no. Wencessilao Turnowsky Glattowino. G. Galli Kralov[icky]“.

[Sborník lamentací z období mezi koncem 16. stol. a r. 1664]

Sborník českých lamentací s notací i bez ní z období mezi koncem 16. stol. (srov. údaj na přední desce) a r. 1664 (viz datací písně na f. 182v „22. Junij 1664.“), některé skladby s uvedením autorů, např. na ff. 140v–147r nářek Panny Marie nadepsaný „De beata Virgine Maria Autore Andrea Lucino Lithomeri[censi].“ nebo na ff. 164r–169r „Causae afflictionum recit[a]tur et beneficia Passioni[s] Christi saluatoris. autho[re] Joanne Werstacio Glatt[ovino].“ Vlastní text na ff. 1r–190v, více písařů (viz dále), chorální a v závěru též bílá mensurální notace v pětilinkové notové osnově, výzdoba se u jednotlivých písařů liší: psali postupně na ff. 1r–15r, ff. 19r–45r (nadpisy a iniciály červeně a modře, některé iniciály s motivy obličejů, psáno kaligraficky), ff. 45r–181v (iniciály červeně), f. 182rv a ff. 183r–190v (červené ozdobné iniciály a incipity, psáno kaligraficky). Na přední předsádce recto tužkou připsáno „Lamentace“, na ff. 15r–18r jen prázdné notové osnovy, f. 18v prázdné, ff. 3–5 a zadní předsádka uvolněny z vazby. Vložen dvojlist s perem německy psanými veršovanými texty s podobnou tematikou jako ve vlastním textu (na 1. listu recto „Vorsehung“ a „Gott Vertrauen“, na 2. listu recto „Der Sternenschrift“) z 19. stol.

1643/72**sign. RK 102 (přír. č. 62 729)**

pap., 1584–1601, 218 ff. (novodobě, recte 221 ff., mezi ff. 20 a 21, 23 a 24, 37 a 38 vždy 1 list nečíslovan), vazba původní, prkénková, potažená světle hnědou kůží (poškozená), desky zdobené vytačovanou rámcovou kompozicí z několikanásobných linek, zachována 1 mosazná spona na koženém řemínku, po 2. sponě pouze mosazná úchytky, na přední desce štítek, v něm perem poškozený titul „P[r]imus BASSUS“, hřbet o 5 vazech, 32,0 : 20,5 cm; vloženo do lepenkové krabice potažené zeleným plátnem, 34,2 : 23,8 cm. Na hřbetě ve 4. mezipolí nálepka, v ní perem č. „75.“; na hřbetě krabice nálepka, v ní černě vytištěna sign. „RK 102“.

[Latinsko-český graduál z l. 1584–1601 – 1. bas]

Latinsko-český graduál z l. 1584–1601, obsahuje part 1. basu pro 62 většinou latinských a několik českých šesti- až osmihlasých skladeb (mše na různé svátky, introity, roráty, responsoria apod.; foto – příloha 9), převážně od Pavla Spongopaea Jistebnického, např. „Aliud Offitium. Ad imitationem. Justus germinabit sicut lilium. Sex vocu[m]. Paulus Spongopaeus Gistebnicenus composuit. Anno 1585.“ (ff. 102v–107r), „Off[iciu]m super: Wzdeymež chwalu diekowanij. sex vocum. Paulus Spongopaeus Gistebnicen[us].“ (ff. 163r–169r), „Offitium Spiritus Sanctj Sex vocu[m]. Paulus Spongopaeus Gistebnicenus.“ (f. 117rv), dvě jeho skladby jsou s věnováním: „1^[us] Bassus Invitatoriu[m] 8 Voc[um]. P[aulus] S[pongopaeus] G[istebnicenus] composuit in gratia[m] D[omini] Danieli Kora[lek] a Ties- syn. 1.5.9.4.“ (f. 3r) a „In gratiam D[omini] Danieli Koralek a Těšín: P[aulus] S[pongopaeus] G[istebnicenus] Composuit Anno 1594.“ (Miserere, ff. 154r–155r), ostatní skladby pak pocházejí od dalších autorů: Ondřeje Chrysogona z Jevíčka (např. na ff. 14r–18r „Offitium super: Ego flos campi. Septem vocum. A[ndreas] C[hrysogonus] Geucenus.“), Šimona Bariony Opolského (např. na ff. 65v–68r „Introitus Pro festo Natiuitatis. B[eatae] Mariae Virginis. Autore Symon Barjona Opolenski.“), Jiřího Rychnovského (např. na ff. 73v–74v skladba s incipitem „Poděkugmež Otcy Nebeskemu [...]“ s udáním autora „G[eorgius] Richnovinus.“), Petra Fabricia (např. rorate na f. 148r–149v nadepsané „Petrus Fabricius.“), Jana Simonida Montana (např. na ff. 138r–139v „Sex Vocum De Resurrectione Domini. J[oannes] S[imonides] M[ontanus]“) a Jana Stefanida Pelhřimovského (např. na ff. 116r–117r skladba s incipitem „Wesel se teto chwile lidske Pokolenij [...]“ nadepsaná „Bassus Primi Chori Octo voc[um] Joannes Stephanides Pelrzy[movinus]“), skladby jsou většinou datované, a to z l. 1584–1601. Vlastní text na předním přideští a na ff. 1r, 3r a 4r–218v, na ff. 2rv a 3v „INDEX.“, více písarů, bílá mensurální notace v pětlinkové notové osnově, nadpisy a incipity některých skladeb kaligraficky, na ff. 34r–57r nadpisy, názvy částí, iniciálky a některé značky červeně (na ff. 48r–57r nadpisy a iniciálky kaligraficky), na ff. 132r–135v perokresebné iniciálky, místy opravy hnědou pastelkou, na zadním přideští tužkou stručný popis tohoto rukopisu a rukopisu č. 1644 datovaný a podepsaný „10. I. 1941. Miloslav Kaňák.“, ff. 1v, 25v, 33v, 40v a 131v prázdná. Srov. rukopis č. 1644, který obsahuje party těchto skladeb pro 1. tenor.

Lit.: ČESKOSLOVENSKÝ hudební slovník I, II; Praha, 1963 (příslušná hesla) * KAŇÁK, Miloslav: Klatovské kancionály; *Náboženská revue*; roč. XIV, Praha, 1942, s. 269–270 * DIE MUSIK in Geschichte und Gegenwart; Personenteil 15, Kassel, Basel, London, New York, Praha, Stuttgart, Weimar, 2006, sl. 1223–1224 (heslo Pavel Spongopaeus Jistebnický; autor Martin Horyna).

1644/73

sign. RK 103 (přír. č. 62 730)

pap., 1585–1605, 237 ff. (novodobě, recte 238 ff., f. 37 počítáno dvakrát), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží (poškozená), desky zdobené vytačovanou rámcovou kompozicí z trojlinek, na přední desce zbytky původního štítku, hřbet o 5 vazech, 2 mosazné spony na kožených řemíncích (dolní poškozena), 32,2 : 20,5 cm; vloženo do zelených papírových desek, 30,9 : 22,5 cm. Na hřbetě ve 4. mezipolí nálepka, v ní perem č. „79“; vložena kartička, na ní tužkou sign. „RK 103“ (druhotně použitá – na versu modrým fixem škrtnutý výpisek z Šumavanu z r. 1909).

[Latinsko-český graduál z l. 1585–1605 – 1. tenor]

Latinsko-český graduál z l. 1585–1605, obsahuje part 1. tenoru stejných skladeb jako rukopis č. 1643 (1. bas). Vlastní text na předním přideští a na ff. 1r–237v, více písarů, notace a úprava stejná jako u rukopisu č. 1643 (červené zdobení na ff. 28r–61v, na ff. 50r–61v nadpisy a iniciálky kaligraficky, na ff. 144r–148r perokresebné iniciálky), ff. 1v, 3rv, 27v, 35v, 42v a 49v prázdná, na ff. 7v a 143v jen notové osnovy.

Lit.: ČESKOSLOVENSKÝ hudební slovník I, II; Praha, 1963 (příslušná hesla) * KAŇÁK, Miloslav: Klatovské kancionály; *Náboženská revue*; roč. XIV, Praha, 1942, s. 269–270 * DIE MUSIK in Geschichte und Gegenwart; Personenteil 15, Kassel, Basel, London, New York, Praha, Stuttgart, Weimar, 2006, sl. 1223–1224 (heslo Pavel Spongopaeus Jistebnický; autor Martin Horyna).

1645/74

sign. RK 106 (přír. č. 62 733)

pap., 1844, [V] + 241 pp., nevázáno, volné listy a složky dvojlistů, 22,0 : 17,7 cm; vloženo do dvojlistu z tvrdšího papíru, na přední straně modrou pastelkou „[Iohann] C[arl] Naush. 1844. str. 1–240.“, na vnitřní straně zlomek strojopisu recitačního pásma o úspěších občanů Sovětského svazu při výstavbě zavlažovacích kanálů, 21,9 : 17,8 cm. Na p. [I] perem č. „18/18.“ a tužkou „akc. den. č. 62-54“; na přední straně obalu tužkou „Akces. den. č. 62/54“ a sign. „RK 106“ a perem přír. č. „Op 62.733“.

p. [I]:

**„Die königliche Kreisstadt KLATTAU in historisch=medizinisch=topographischer
Beziehung dargestellt von IOHANN CARL NAUSCH. Doctor der Medicin,
Magister der Geburtshilfe, Stadt= und Criminalgerichts=Arzt daselbst.
Mit einem Situations=Plan u[nd] 4 Ansichten.“**

Německý historicko-lékařsko-topografický popis Klatov, který r. 1844 sepsal podle starých pramenů a vlastních pozorování lékař a klatovský rodák Jan Karel Nausch (viz datace na závěr předmluvy na p. [III] „Klattau am 31^r November 1844.“); obsahuje 4 části dále dělené na kapitoly: „Geschichtliche Notizen.“ (pp. 1–31, při popisu nejstarších dějin Klatov autor čerpal patrně především z tisku **HAMMERSCHMID, Jan Florián**: Historie klatovská v sedm dílů rozdělená; Praha, 1699; Knihopis 2877), dále na p. 10 odkazuje při zmínce o šmalkaldské válce z l. 1546–1547 na „Gelasius Dobner, Manuskript [...]“ a na p. 12 u soupisu zdrojů městských příjmů v r. 1561 na „Liber Memorabilium Klatt[oviae] Tom[us] I. pag[ina] 13. 14.“), „Beschaffenheit des Gebietes“ (pp. 32–55), „Physischer und moralischer Zustand der Einwohner.“ (pp. 56–156, obsahuje i podrobná vylíčení historie nejdůležitějších klatovských staveb a jejich zařízení, chemický rozbor vody ze studánky Klatovky apod.) a „Krankheitszustand der Einwohner.“ (pp. 156–240); v textu tabulky, různé seznamy a citace z německých, latinských i českých pramenů (i verše a nápisy) v původních jazycích (např. na p. 68 český veršovaný nápis na zvonu dvakrát roztaveném při požáru a potřetí slitém r. 1583, podepsaný „Jan Zahrobsky z Tiessina.“ a latinský nápis z téhož zvonu v elegických distichích s 2 chronogramy k r. 1582, na pp. 75–78 latinské dopisy děkana metropolitní kapituly Václava Bílka z Bilenberka, profesora pražské univerzity Jana Krištofa Schambogena a pražského arcibiskupa Jana Bedřicha z Vadštejna z r. 1685 adresované Janu Adalbertu Stodlarovi, na pp. 78–79 dva české nápisy z děkan-ského kostela v Klatovech, druhý datovaný „[...] Letha Paně Gak Mor wzal začátek w Wjdni [...]“), na pp. 100–102 česká píseň tehdejšího plánického radního Šebestiána Hněvkovského, která se zpívala 29. července 1800 při odchodu jednotky ostrostřelců do války). Vlastní text na pp. 1–240, na pp. [III–V] „Vorrede.“, jediný písař, nadpisy podtrženy, pp. [III] a 241 prázdné; vloženo větší množství papírových záložek. Srov. rukopisy č. 1620, 1622, 1635, 1640, 1641, 1664 a 1671–1673, vztahující se k těže tematice.

Lit.: ANKUNFT der ersten Ansiedler in die Gegend von Klattau; *Der Bote aus dem Böhmerwalde*; 1866, roč. 4, č. 1–4, 6–19, 21–35, 37–42 a 44–51, nestránkováno * COLLECTIO chronicorum Boëmorum; 2. pol. 17. stol., rukopis, Národní knihovna ČR, sign. XV D 6 * FIDLEROVÁ, Alena: Jan Klatovský: Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice; Praha, 2000, diplomová práce * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historia regiae urbis Clatoviensis; poč. 18. stol., rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VIII C 5 * KLEMENS, Václav Žebrácký: Lugubris lessus amplissimae et vetustissimae urbis Glattoviae; Praha, 1615 * [KNIHA Václava Maloveckého]; 1649, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. III G 13 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov; Klatovy, 1927–1936 * VOŘÍŠEK, Daniel František: [Historická skládání]; 1692, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VI D 28 * VOŘÍŠEK, Daniel František – VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Heroico descripta metro fundatio Klattae; 1693, rukopis, Národní knihovna ČR, sign. VI G 18 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Kniha pamětní; 1722, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. IV B 1 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Knížka pamětní; 1709 a 1. třetina 18. stol., rukopis, SOKA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 46, ev. č.

K 30 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: [Liber memorabilium]; 1724–1725, rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 45, ev. č. K 29.

1646/75

sign. RK 110 (přír. č. 21 105)

pap., s. XVIII. in., 382 pp. (recte 366 pp., listy s pp. 1–4, 13–16, 145–148 a 157–160 chybějí), vazba původní (desky poškozeny), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený rámečkem z vytlačované dvojlinky, na hřbetě zbytky vytlačovaných zlacených příčných dvojlinek, zlacená ořízka, 16,2 : 10,2 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem přír. č. „21 105“, (též na hřbetě), na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm červeným fixem starší sign. „B-116 ST“, (též na předním příděstí), na předním příděstí modrou pastelkou č. „66“, na p. 5 fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na pp. 209, 305 a 353), perem přír. č. „1590 [...]“ a č. „N7“ a tužkou č. „2.“, na p. 6 perem přír. č. „21105“, na p. 7 tužkou určení „Gebet Buch“.

[Německá modlitební kniha z poč. 18. stol.]

Německá modlitební kniha z poč. 18. stol., obsahuje modlitby k Panně Marii, ke sv. Josefu, k archandělu Michaelovi, modlitby mešní, prolog Janova evangelia, „Rossen=Krantz. Von den Vergossenen Blutstropffe[n] Christi, und Jungfräulichen Milch der Mutter Gottes. MARIA.“ (pp. 106–120), litanie ke jménu Ježíšovu, modlitby ke zpovědi, k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, ke sv. Trojici, k srdci Ježíšovu, k Bohu Otci a k andělům a litanie k ranám Kristovým, za duše v očistci a za zemřelé. Vlastní text na pp. 5–376 a 381–382, na pp. 377–381 „Register.“, jediný písář, dvojitý rámeček z dvojlinky, nahoře mezi vnitřní a vnější dvojlinkou křížek, stránkové kustody, kaligrafické nadpisy, titulní list nedochován.

1647/76

sign. RK 113 (přír. č. 21 102)

pap., s. XVIII. ex., [II] + 192 pp. (recte 188 pp., listy s pp. 21–24 chybějí), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytlačovaným zlaceným rámečkem z linky a vlnovky s florálními motivy, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými zlacenými florálními motivy, v 1. mezípolí vytlačované zlacené „MAS“, zlacená ořízka, 16,6 : 10,2 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm přír. č. „21 102“, na hřbetě v 5. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „BN 473“, na přední předsádce verso perem starší sign. „BN 473“ a inv. č. „41452“, na p. [I] perem podpis „Nink [?] Gabriel Wien [= Vídeň, Rakousko] den 5. July 1843“ a jinou rukou „Půjčuje Theodor Chvojan. v Klatovech čís[lo] 53. A 4“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“, na p. [II] perem přír. č. „21 102“.

[Německá modlitební kniha z konce 18. stol.]

Německá modlitební kniha z konce 18. stol., obsahuje mj. modlitby ranní, na jednotlivé dny v týdnu, večerní, mešní, prolog Janova evangelia, dále modlitby k Panně Marii, antifony, loretánské litanie, litanie k sv. Josefu, responsorium ke sv. Antonínovi, litanie ke sv. Janu Nepomuckému, modlitby ke svatým (např. k sv. Augustinu, sv. Eligiovi, sv. Leonardu, sv. Janu od Boha, sv. Peregrinovi, sv. Erasmovi, sv. Floriánu, sv. Ignáci z Loyoly, sv. Rochu, sv. Thekle, sv. Valburze), litanie ke všem svatým, modlitby ke zpovědi a k přijímání, „Eine schöne Offenbahrung“ (tj. zjevení sv. Alžběty, Brigity a Mechtildy, pp. 167–172), ochranné modlitby sv. Bernarda za šťastnou smrt (jako zdroje uvedeny „Reverend[us] Cornerus Prompt[uarium] Mag[num] f[olio] 745. Joh[annes] Xeitelfeld [?] de Enigmat[ibus] diabol[icis]“, tj. patrně některé z vydání tisku **CORNER, David Gregor**: Magnum promptuarium catholicae devotionis, druhý tisk neurčen) a modlitbu sv. Bedy Ctihodného o sedmi slovech Krista na kříži (na p. 178 uveden zdroj „Ex Hort[ulo] Animae, et Flor[ibus] fol[io] 93.“, tj. patrně některé z vydání tisku **HORTULUS** animae, suavissimis floribus refertus). Vlastní text na pp. 1–183, na pp. 184–189 „Register.“, jediný písář, rámeček z červené linky, červené kaligrafické nadpisy, ozdobné iniciálky a další zvýrazněná místa, vevázány následující mědirytiny: mezi pp. 44 a 45 Panna Maria se 2 andělíčky a Duchem sv. jako holubicí, s nápisem „S[ancta] MARIA O[ra] P[ro] N[obis]“, signováno „Herrmann Sc[ulpsit] Graecy [= Štýrský Hradec, Rakousko]“, mezi pp. 74 a 75 „S[anctus] IOSEPHUS.“, nesignováno; mezi pp. 84 a 85 anděl strážný s chráněncem, 4 andělíčky a Božím okem, s nápisem „S[anctus] ANGELUS CUSTOS.“, signováno „Herrmann Sc[ulpsit] Graecy.“; a mezi pp. 114 a 115 sv. Anna s Pannou Marií, 4 andělíčky a Duchem sv. jako holubicí,

s nápisem „S[ancta] MATER ANNA“, signováno „Herrmann Sc[ulpsit] Graecy.“, zadní předsádka nedochována.

1648/77

sign. RK 115 (přír. č. 21 100)

pap., s. XVIII. med.–ex., 540 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený rámečkem z vytačované trojlinky a u hřbetu dvojité trojlinky, hřbet o 5 vazech, z nich 3 zdobený dvojicí vytačovaných ozdobných linek, červeně stříkaná ořízka, 18,3 : 11,2 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „21 100“, na hřbetě ve 3. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „N.111.“, v 5. až 6. mezipolí štítek s perforovaným krajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem přír. č. „21 100“, na přední předsádce recto perem č. „2391.“ a starší sign. „N. 111.“ a dále fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“, na přední předsádce verso perem přír. č. „21 100“.

p. 1:

**„Andächtige und nutzbare Auslegung. des Hochheiligen Opfers der Heil[igen] Meeß
Zu welcher eigentlich Vorgestelet wirdt das blutige Opfer Christy am Sta[m]men
des H[ei]l[igen] Kreuzes, und uns zu Gemüth geführt das bittere Leiden unsers Erlösers.
Des hohen Werths, und grossen Nutzbarkeit der H[ei]l[igen] Meeß, wie sie Verdienstlich
anzuhören sei.“**

Německý výklad mše sv. a rozjímání o ní, opsané v 2. pol. 18. stol. podle tisku patrně vydaného v Praze r. 1717 (srov. „APPROBATIO.“ na p. 2, které je datované a signované „Pragae ad S[anc]t[um] Benedictum, in Hradsehnio Die 31 Maij. 1717. Don Joanes Mariae Ziegler Cler[icus] Reg[ularis] S[ancti] Pauli ibidem Praepositus Reverendisimi [!] Archi. Episcopalis Consistorij Assessor.“). Vlastní text na pp. 3–537, rozdělen do 9 kapitol, 1. kapitola dále členěna na paragrafy, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, začátek titulu, začátky nadpisů a někdy i první řádky kapitol kaligraficky, nečetné perokresebné iniciálky, stránkové kustody, linky tužkou, pp. 538–540 prázdné.

1649/78

sign. RK 116–RK 118 (přír. č. 21 573)

pap., 1658–1660, 308 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobený vytačovaným rámcem z šestilinky a trojlinky, mezi nimi pás florálních motivů, uprostřed pole s 5 vytačovanými stylizovanými lístky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými trojlinkami, ve 2. mezipolí zbytky původního štítku, v něm perem „F [...]“, zbytky 2 párů kožených řemínků, modře stříkaná ořízka, 20,0 : 15,7 cm. Na přední desce perem inv. č. „104959“ (též na přední předsádce recto a na f. 2r) a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „21573“, (též na hřbetě ve 4. mezipolí), na f. 1v perem připsi „Ab Adm[odum] R[everen]do ac Vener[abili] D[omi]no Ioan[n]e Adalb[erti] Stodlar Decano Clatt[oviensi] per testamentum ad Decanatum Clatt[oviensium] legatus. 1694.“, na f. 2v perem přír. č. „21573“.

a) f. 2r:

„TRACTATVS 1. DE PRAECEPTIS Ecclesiae A[nno] 1660“

Latinský úvod k výkladu Desatera (srov. na f. 3r „Disputatio Isagoge. De iis quae ante explica[t]ionem preceptorum praenosceret.“) z r. 1660, děleno do 8 sekcí, na f. 4v do latinského textu vloženo české exemplum o nebezpečnosti panovnického údělu. Vlastní text na ff. 3r–60v, jediný písař (stejný jako u následujících částí), vytačovaný rámeček, marginální číslování oddílů, ojedinělé podtrhy, na koncích složek kustody, f. 1r prázdné.

b) f. 61r:

„1ma DISPVTATIO De primo Decalogi Praecepto quod est de uno DEO colendo.“

Latinská disputace o prvním přikázání z přel. 50. a 60. l. 17. stol. Vlastní text na ff. 61v–138r, jediný písař (stejný jako u předcházející a následujících částí), marginální číslování oddílů, na koncích složek kustody, f. 138v prázdné.

c) f. 139r:

**„DISPVTATIO DE INSTITVTIONE SEV ESSENTIA SACRAMENTI Poenitentiae
23 Junij A[nno] 1659“**

Výbor z latinských disputací o ustavení a podstatě svátosti smíření z r. 1659, disputace dále děleny do

sekcí. Vlastní text na ff. 140r–254r, jediný písař (stejný jako u předcházejících částí a části následující, text na ff. 198r–201v patrně psán jinou rukou), marginální číslování oddílů, na koncích složek kustody, titul v osmiúhelníkovém rámečku z dvojlinky, ojedinělé podtrhy, ff. 139v, 207v–210v a 254v prázdná, mezi ff. 203 a 204 vyříznuty 4 listy.

d) f. 255r:

„DISSERTATIONES POLITICAE DE REPUBLICA STATIBVS ET POTISSIMVM DE Statu S[ac]ri Romani Imperij PER R[everendum] P[atrem] IOANNEM JAHODA[m] A[rtium] L[iberalium] et Philosophiae Doctorem Anno 1658 Die 8 Novembris Pragae.“

Latinská státovédná disertace jezuita Jana Jahody (1623–1676) o starověkých říších a římské říši včetně seznamu rakouských panovníků a jejich potomků (ff. 266v–272v) z r. 1658, děleno do sekcí. Vlastní text na ff. 256r–304v, jediný písař (stejný jako u předcházejících částí, text na ff. 255r–262r patrně psán jinou rukou), marginální číslování oddílů, na koncích složek kustody, titul v osmiúhelníkovém rámečku z dvojlinky, ojedinělé podtrhy, ff. 255v a 305r–308v prázdná.

Lit.: BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: *Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV*; Lovaň, 1960, sl. 726–727 (Jahoda, Jean).

1650/79

sign. RK 120 (přír. č. 14 944)

pap., 1769, [III] + 230 pp., vazba původní, lepenková, polepená pestrobarevným papírem, hřbet a rúžky potaženy hnědou kůží, 21,5 : 17,4 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „14 944“, (též na hřbetě), na přední předsádce recto perem inv. č. „103 576“, na přední předsádce verso perem přír. č. „14.944“, na p. 1 perem inv. č. „103 576“.

p. 1:

„Rechen=Buch, auff der feder und Linien zu gebrauchen Angefangen mit gott dem Allmächtigen den 23 Januarij. Anno 1769. Staab [= dnes Stod], Wer zur Tugend gellangen will, der muß Viel wieder wärttigkeit auß Stehen, Er muß die Verdrüßlichen Schuel=Berge übersteigen welche dann der Jugend mit dörnen Bestreiet zu sein Verkomen. Vor mich Georg Holley“

Německá početní kniha sepsaná Jiřím Holým r. 1769; postupuje od 7 základních početních úkonů (úvod do nauky o číslech, sčítání, odčítání, půlení, zdvojení, násobení, dělení) ke složitějším operacím, zaměřeným především prakticky (početní operace s peněžními částkami, hmotnostními nebo objemovými jednotkami, trojčlenka, operace se zlomky apod.), na pp. 112–115 výklad o římských číslicích, na p. 177 výpočet celkového počtu padlých v trojské válce, na pp. 118–120 výpočty týkající se časového zařazení různých biblických i jiných událostí, např. délka života Adama a Metuzaléma nebo doba uplynulá od povodně na Labi v r. 1499 (tento příklad je patrně převzat ze starší předlohy, neboť se hlásí k r. 1692, srov. „wie lang ist es in diesem Jetzt lauffenden 1692 Jahr“). Kniha obsahuje kromě výkladu také řadu příkladů a slovních úloh, z nichž některé jsou řešeny více způsoby, krátké modlitby k Bohu a navíc i množství kratších či delších veršovaných průpovědek a poučení, nejen matematických, srov. např. na p. 11 „Im Subtrachiren nimb wohl in Acht, / daß Wörtlein Von, Welches hot [!] die Krafft / die Species dar zu leren behendt. / Undt jeden geben sein Content. [...]“, na p. 67 „Wie der Mensch an= Leben wahr, / macht sein Sterben offen bahr.“, na p. 180 „ich Bin gewessen in ärstereich [!], / da hab ich drey wechter gemachet Reich, / der erste muß ent lassen, / der andere must alles Ver Kauffen, / der dritte Kam inß Hospital = / Ein solcher Reich macher bin ich über all,“ nebo závěr na p. 222 „Ein Pathen brrieffel [!] zum einbünden. Bey diesen briefflein und Geschencke / ohn deine Täüff Stedts gedenke. / und daß du lieber Pathe bist. / durch mich Nün deinen Jesum Christ, / getragen und genohmen wodten, / In seinen Heyl[igen] Christen ordten, / wardt getaufft zu S [?] dem 28 februarij Anno 1769. Georch [!] Holly geburty Von Chudentz [= Chudenice, osrp. Klatovy] hat sich bemiget auff daß schreiben. oder Er. Glaubwern fleer gneug sein Martinn Lutter früst Kaß und Butter und werd biß in ewig Keit. Ammen.“.

Vlastní text na pp. [I] a 5–222, na p. 2 veršovaná prosba k Bohu o úspěch při učení, na pp. 3–4 předmluva „Ad lectorem oder zum Großgüttigen Leser.“, na p. 4 krátké shrnutí obsahu knihy, na pp. 223–226 „Regyster.“, jediný písař, titul i text v rámečku z dvojlinky nebo jednoduché linky, jednotlivé příklady oddělovány jednoduchými nebo násobnými linkami, začátek titulu a nadpisy kapitol kaligraficky, většinou s perokresebnými inicálkami a zdobený florálními motivy, ornamenty apod., mnohé zdobený či přímo provedeny červeným inkoustem (silně vybledlý), na koncích kapitol nebo stran perokresebné ornamentální viněty, na pp. 26, 60, 67, 70 a 71 neumělé perokresby (Boží oko, lidské obličej či postavy, kněz apod.), pp. [II] a 227–230 prázdné.

1651/80**sign. RK 123 (přír. č. 21 064)**

pap., 1740, [II] + 620 pp. (recte 602 pp., listy s pp. 87–90, 275–278, 373–376 a 547–548 chybějí, po p. 365 paginováno 368, po p. 577 paginováno 580), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený podél okrajů vytlačovanou zlacenou dvojlinkou a florálními motivy v rozích, hřbet zdoben při horním a dolním okraji vytlačovanými zlacenými čtyřlinkami, zlacená ořízka, 14,7 : 8,9 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem přír. č. „21 064“ (též na hřbetě), na hřbetě zbytky štítku s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem „B [...]“, na předním příděští tužkou částečně čitelný přípis „30mo Oktob[...]“, na přední předsádce recto perem starší č. a sign. „29749 B N. 344.“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“, na p. [II] perem přír. č. „21064“.

p. [I]:

**„Gebett Büech. Darinen Morgen= Abent= Meesß= Vesper= Beicht= und Comunion
Gebetters= und andachten Zu der Dreyfaltigkheith. Wie auch Zur Mütter Gottes.
und Allen Lieben Helligen. Für Leebung [?] Vnnd ab[...] sambt noch andern
Gott gefölligen Gebettern. Geschriben im J[ahr] 1740.“**

Německá modlitební kniha z r. 1740, obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, nešporní, ke zpovědi, k přijímání, dále modlitby a litanie ke Kristu, sv. Trojici, Panně Marii a k svatým (např. na pp. 266–273 litanie ke sv. Trojici, na pp. 307–317 modlitby sv. Brigity, na pp. 473–495 tři modlitby a litanie ke sv. Antonínovi, na pp. 520–523 modlitba ke sv. Janu Nepomuckému, na pp. 551–560 modlitby ke sv. Anně, sv. Markétě, sv. Magdaléně, sv. Barboře a sv. Apoleně). Vlastní text na pp. 1–611, na pp. 613–619 „Register Über ienige [!] Gebetter, wie man solche nuczlich= Vnnd Gott geföllig Verrichten solle.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky (vnější linka černě, vnitřní červeně), titul v rámečku z dvojité dvojlinky, nadpisy a částečně poškozený titul kaligraficky původně zlatě (dnes většinou vybledlé do zelené barvy), incipity a další zvýrazněná místa červeně, červeně a černě perokresebné viněty, pp. 2, 612 a 620 prázdné, přední předsádka a list s pp. [I–II] uvolněny z vazby, mezi pp. 126 a 127 vyříznut 1 list, na zadním příděští perem český přípis o finančních záležitostech vztahující se k r. 1877.

1652/81**sign. RK 124 (přír. č. 20 800)**

pap., s. XVIII. in.–med., 349 pp. (recte 334 pp., listy s pp. 1, 144–145, 176–177, 192–193, 208–211, 230–231, 264–267 a 336–337 vytrženy, mezi pp. 274 a 275, 344 a 345 nepočítáno po 2 pp., pp. 239–349 číslovány omylem 139–249), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobený rámečkem z vytlačované linky, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobená vytlačovanými zlacenými ornamenty s florálními a ptačími motivy, ve 2. mezípolí v ozdobném vytlačovaném zlaceném rámečku vytlačovaný zlacený titul „MEDITATION“, červeně stříkaná ořízka, 23,4 : 17,5 cm. Na přední desce perem inv. č. „104956“ a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „20800“ a tužkou sign. „RK 124“, na hřbetě v 6. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „20800“, na předním příděští perem inv. č. „104956“ a „čpi. 20800“.

[Meditace z 1. pol. 18. stol.]

Francouzské meditace z 1. pol. 18. stol. (srov. na p. 213 poznámku písaře na závěr jedné z meditací „fait et preché a Cambraij [= Cambrai, Francie] 1709 a valenciennes [= Valenciennes, Francie] 1710 a mons [= Mons, Belgie] 1711 a liège [= Liège, Belgie] 1712 a lille [= Lille, Francie] 1713“) na pašijová témata, často srovnávaná se starozákonními předobrazy; většina meditací je uvedena francouzským

nadpisem, latinským citátem z evangelia a jeho francouzským překladem, některé jsou děleny na úvod a kapitoly. Meditace jsou zaznamenány patrně podle poslechu člověkem ne dobře znalým latiny (v textu vynechána místa na latinské citáty, z nichž byly později doplněny jen některé, zřejmě jinou rukou), jako autoři uváděni otec C. Mahij (4 meditace) a otec Des Wayiers (18 meditací). Vlastní text na pp. 2–347, na pp. 347–348 obsah (na p. 347 nadepsaný „Meditationis du R[évérénd] Pere Mahij“, na p. 348 „du R[évérén]d. Pere Des Wayiers“), jediný písař, marginální poznámky, místy perokresebné viněty, u některých meditací stránkové kustody, jednotlivé meditace měly původně každá vlastní paginaci, na p. 327 přilepen proužek papíru s poznámkou písaře, na pp. 143, 191 a 263 perem latinské a francouzské poznámky, zapsané patrně nějakým knězem na konci 18. stol. (překlady některých slov, bibliografické poznámky, seznam výdajů), na p. 294 in margine perem výpočty, pp. 65, 161, 229, 249, 281, 301, 325, 335 a 349 prázdné, listy s pp. 248–249 a 300–301 částečně vyříznuty, list s pp. 250–251 rozříznut, mezi pp. 13 a 14 vyříznuty 2 listy. Vložen lísteček se soudobým torzem účtu perem.

1653/82

sign. RK 125 (přír. č. 12 437)

pap., s. XVIII. med., 262 ff. (nově), z vazby dochována pouze zadní deska, lepenková, se zbytky potahu z hnědého voskovaného papíru, hřbet původně o 3 vazech, červeně barvená ořízka, 17,0 : 10,7 cm; vloženo do desek z tuhého okrového papíru, na přední desce perem titul „Artillerie Fundamente – Rukopis“, na hřbetě perem titul „Artillerie Fundamente“, 16,8 : 10,7 cm. Na f. 1r perem inv. č. „106894“ (též na ff. 2r a 29r), na f. 19v perem přípis „Das Buch ist Gekauft Von Corporal Redlich umb 2 1/2 [zlatých]“ a stopy po pečeti; na přední straně desek štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „12 437“, dále perem „č. g. i. 106894“ a „č. p. i. 12437“, na hřbetě desek perem přír. č. „12. 437“, na vnitřní straně hřbetu desek štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B. M. 26.“, na vnitřní straně přední desky tužkou „Živa roč. VI a VII“.

f. 1r:

„Artillerie Fundamenta das ist [Bixe]nmeister lehr. Welche in sich haltet acht und Sechtzig [Bilder] oder figuren, Sambt [...] Acht und [...] Woraus die [...] zu finden seindt wie auch [...] Satz Wersehen, Nebst [...] Examinirung [...] Bixenmeister [...] sehr Nutzlich solches zu Worschen Göhöreth Joann Duchoslav [...]meister Neuhaus [= Jindřichův Hradec] den 20ten [...]“

Německá učebnice základů dělostřelby z pol. 18. stol.; k dataci srov. na f. 7r „Tabella Von Länge Metall Stärcke und übrigen Laubt Proportion der Mettallen Stuckhen Vermög Kay[serliche] Resolution In Monnath Feb[rUAR] A[nno] 1737“ a na f. 250r „Inhalt Von den feundtigen alß 26ten July A[nno] 1749. Producirten Luft feuerwerck“. Vlastní text na ff. 29r–254r, na ff. 2r–28r tabulky a nákresy k textu (např. na ff. 8r, 12r, 20r, 21r a 26r různé druhy dělových hlavních a lafet, popř. způsob rovnání dělových koulí), i v textu místy tabulky a výpočty, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul znečištěn do nečitelnosti, některá počáteční písmena červeně, na konci některých kapitol červené hvězdičky ve tvaru rovnostranného trojúhelníku, jiný písař (zřejmě stejný jako autor přípisu na f. 19v) připsal na ff. 255r–262v německy „Observation. Wie Bey übernehmung, und Beschreibung deren Stuckhen, Munition, und zeüg Requisiten etc. sich zu Verhalten sey.“, ff. 7, 8, 11, 12, 16, 18 a 20–28 z tužšího papíru a rozkládací do většího rozměru, ff. 1v, 7v, 8v, 11v, 12v, 16v, 18v, 20v, 21v, 22v, 23v, 24v, 25v, 26v, 27v, 28v a 254v prázdná, ff. 1–4 uvolněna z vazby, mezi ff. 1 a 2, 15 a 16, 19 a 20 vyříznuto po 1 listu, mezi ff. 4 a 5, 8 a 9, 24 a 25, 26 a 27 vyříznuto po 2 listech.

1654/83

sign. RK 126 (přír. č. 13 819)

pap., 1750, [II] + 360 pp., vazba původní, lepenková (poškozená), polepená zbytky světlého papíru, modře stříkaná ořízka, 21,7 : 17,0 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „13 819“, na 1. listu přední předsádky recto perem starší sign. „M 47257“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“, na 1. listu přední předsádky verso perem iniciály „K. K. C.“ a přír. č. „13819“, na 2. listu přední předsádky recto perem přípis „Ex Libris Matheai Ingeduld[is]“, jeho šifra a letopočet „1785“.

p. [I]:

„Collegium Pathologico=Semiotico Practicum Argentinae [= Štrasburk, Francie] Publicae lectum a Doctissimo ac Cellerimo D[omino] D[omino] Henerico Georgio Behrio Doctore ac P[atre] Argentinensi Consiliario aulico ac Archiatro Hohenloico academiae Caesarae Naturae curiosorum Sodalis Ame Antonio Kimdl chirurgiae Candidato diligeneter [!] conscriptum Anno Domini 1750“

Záznam německých přednášek štrasburského lékaře Geoga Heinricha Behra zaznamenaných Antonínem Kimdlem r. 1750, titul a názvy kapitol latinsky; děleno na předmluvu (pp. 1–12), část pojednávající o patologii všeobecně, která obsahuje kapitoly jako „De pathologia in genere“ (pp. 13–16) nebo „De temporibus morborum“ (pp. 41–49), a část o speciální patologii dělenou na 8 nestejně rozsáhlých částí opět dále členěných na číslované kapitoly věnované jednotlivým nemocem, např. „De vomitu cruento“ (pp. 192–193), „De podagra“ (pp. 219–220), „De anorexia“ (pp. 250–253), „De febribus“ (pp. 286–298) nebo „De Epilepsia“ (pp. 334–337); text obsahuje lékařské recepty, německé ekvivalenty latinských termínů apod., z některých kapitol zapsán jen název a odkaz na literaturu. Vlastní text na pp. 13–352, na pp. 353–356 „Index“, jediný písař, titul červeně v akvarelové rokajové kartuši, nahoře znak s 3 zelenými liliiemi na modrém poli, dole nahá žena na globu s přehozem nad hlavou, podtržená živá záhlaví, marginální odkazy na literaturu (nejčastěji na Weisbacha), na p. 357 perem nečitelný německý přípis z 19. stol., pp. [II] a 358–360 prázdné, mezi pp. 12 a 13 vyříznut 1 list.

1655/84

sign. RK 129 (přír. č. 13 820c)

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 90 ff. (novodobě), vazba původní, z několika slepených listů papíru, polepená hnědo-černým mramorovaným papírem, hřbet o 3 vazech, 22,4 : 17,1 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „13 820c“, na f. 1r perem starší sign. „M 47257“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“.

f. 1r:

„Annotationes ex Inflam[m]ationibus, Exantheatibus I^{riis}, et, Profluuiis cruentis, et mixtis. nec non Neorosibus [!] AFranz m[anu] p[ro]p[ri]a.“

Latinské lékařské poznámky z konce 18. či poč. 19. stol. (srov. na f. 61v dataci jednoho z dodatků „1812.“), obsahují např. kapitoly o zánětech, vyrážkách, výtocích krvavých i jiných a chorobách považovaných za nervové zahrnující definice, rozlišení, symptomy či diagnózu, příčiny, prognózu a léčbu. Vlastní text na ff. 1v–57r, jediný písař, nadpisy kapitol podtrženy dvoj- nebo trojlinkou, důležité údaje podtrženy jednoduchou linkou, hojně marginální poznámky a vpisky, na ff. 57v–90v a na zadním přidešti připsány týmž písařem krátké poznámky a dodatky, popř. výpočty (v nich někdy odkazy ke starší literatuře, srov. např. na f. 70r „Klinkotsch de orenulis in lotiis apparentibus ut cigno prognostico infallibili sanitatis 1774.“, tj. odkaz na neurčený tisk pražského profesora anatomie Josefa Tadeáše Klinkosche), ff. 22r, 63v–67v, 68v, 71rv, 72v, 73v–75r, 76r–80v, 81v–84v, 85v–86r, 87r–88v a 89v prázdná, z ff. 70–71, 74, 76–85 a 87–89 pouze torza. Srov. rukopisy č. 1656–1658, psané týmž písařem.

1656/85

sign. RK 130 (přír. č. 13 820d)

pap., (1794) s. XVIII. ex.–XIX. in., 45 ff. (novodobě), vazba původní, lepenková, polepená hnědo-černým mramorovaným papírem, hřbet o 3 vazech, 25,3 : 20,3 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „13 820d“, na předním přidešti perem starší sign. „M 47260“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“.

přední předsádka recto:

„Inflam[m]ationes.“

Latinské lékařské poznámky o zánětech z konce 18. či poč. 19. stol., patrně výtah z „Diss[ertatio] inaugural[is] medica de virtute & inflam[m]ationes resolute, nec non de modo, quo his in morbis

agit. Jacob Goy. Seligenstadtione [= Seligenstadt, Německo]. 1794. – 216.“ (tj. patrně z tisku **GOY, Jakob**: De virtute mercurii inflammations resolvente; Mohuč, 1794; citace připsána písařem k titulu na přední předsádce recto); rukopis pochází patrně z okolí Lysé nad Labem (srov. koncept dopisu na ff. 39v–40v, v němž je zmiňován „lissauer Magistrat“, f. 40v). Vlastní text na ff. 1r–34r, dělen do kapitol a ty dále do paragrafů (od § 121, srov. údaj na f. 1r, do § 243, srov. údaj na f. 33r), jediný písař (srov. podpis na předním předeští „Ant[onín] Franz m[anu] p[ropr]ia“), nadpisy kapitol podtrženy dvojlinkou, důležité údaje podtrženy jednoduchou linkou, hojně doplňky a marginální poznámky (některé jinou rukou), v nich i odkazy k odborné literatuře z 2. pol. 18. stol. (srov. např. údaj na 1r), na ff. 35r–38r rukou písaře později připsané latinské dodatky a na f. 39r další poznámky a odkazy k literatuře (např. „Dissertatio de Urinis: Viennae 1776. Prochaska.“, tj. tisku **PROCHASKA, Georg**: Dissertatio inauguralis medica de urinis; Vídeň, 1776), na zadní předsádce recto i verso „Diagnoses quarumdam inflam[m]ationum.“ (diagnózy zánětů), na ff. 39v–40v koncept německého dopisu na úřad o útoku psa na dítě a o opatřeních s tím souvisejících s dodatečnou datací „29 July [1]812“ (f. 39v), na ff. 41r a 38v německé poznámky, ff. 34v, 41v–44v a 45v prázdná, z f. 45 pouze torzo, mezi ff. 40 a 41 několik listů vytrženo. Srov. rukopisy č. 1655 a 1657–1658, psané týměž písařem.

1657/86**sign. RK 131 (přír. č. 13 820e)**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 104 ff. (novodobě), vazba původní, lepenková, polepená hnědo-černým mramorovaným papírem, 25,2 : 19,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „13 820e“, na přední předsádce recto perem starší sign. „M 47255“, podpis „Franz Agnes“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“.

přední předsádka recto:

„Neoroses.“

Latinské lékařské poznámky o chorobách považovaných za nervové (např. kolika, tetanus, epilepsie nebo tanec sv. Víta) z konce 18. či poč. 19. stol. (srov. např. dodatečnou poznámku na f. 68v datovanou „die 23 Martii [1]808.“), členěné do kapitol obsahujících většinou rozlišení, symptomy, příčiny, prognózy a léčbu s řadou citací a odkazů na odbornou literaturu z 2. pol. 18. stol. (např. na f. 10v „Leg[atur] Carol[i] Christoph Sim[m]erling de colica ejusq[ue] speciebus dissertatio. Gottingae 1778.“, tj. tisk **SIEMERLING, Carl Christoph Robert**: De colica eiusque speciebus; Göttingen, 1778); rukopis pochází patrně z okolí Lysé nad Labem (srov. tabulku na f. 103v, v níž je jako první obec zmiňována „Lissa [= Lysá nad Labem]“ a dále např. „Litol [dnes část obce Lysá nad Labem]“). Vlastní text na ff. 1r–92v (srov. zakončení na f. 92v „Neurosum finis.“), jediný písař (srov. podpis na předním předeští „Ant[onín] Franz m[anu] p[ropr]ia“), nadpisy kapitol podtrženy dvojlinkou, důležité údaje podtrženy jednoduchou linkou, hojně marginální poznámky, na ff. 25r, 68v, 93r–94r a zadní předsádce verso touž rukou další latinské poznámky, na f. 103v seznam lékařské literatury, na ff. 59r, 101r, 102v, 103v, přední předsádce verso, zadní předsádce verso a zadním předeští německé poznámky, recepty a účty, za dvojlíst s ff. 74–75 zastrčen lístek s latinskou poznámkou k textu, ff. 25v–30v, 59v–68r, 94v–99v, 100v, 101v–102r, 103r a 104rv prázdná, z ff. 60, 67 a 98–100 pouze torza. Srov. rukopisy č. 1655–1656 a 1658, psané týměž písařem.

1658/87**sign. RK 132 (přír. č. 13 820f)**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 78 ff. (novodobě), vazba původní, lepenková, polepená hnědo-černým mramorovaným papírem, 25,4 : 19,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „13 820f“, na předním předeští tužkou připsal „Doctor Hakel correpetirt alle gegenstände.“, na přední předsádce recto perem starší sign. „M 47256“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV.“.

přední předsádka recto:

„Profluvia.“

Latinské lékařské poznámky o nemocech spojených s výtoky, zvracením apod. (včetně např. cholery) z konce 18. či poč. 19. stol., členěné do kapitol obsahujících definice, rozlišení, symptomy, příčiny,

prognózy a léčbu s odkazy na odbornou literaturu z 2. pol. 18. stol., zřejmě výpisky z nějaké odborné knihy (srov. záhlaví na f. 23r „Classis V^{tae} ordo III^{tius}.“); rukopis pochází patrně z okolí Lysé nad Labem (srov. dodatečné poznámky písaře na f. 70v datované „[1]812“ a týkající se obyvatel obce „litol [dnes část obce Lysá nad Labem]“ nebo záznamy o očkování na ff. 71r–72v nadepsané „Namen der Kinder, welche im J[ahre] 1812 von mir geimpft wurden.“, v nichž jsou uváděna mj. místní jména „Lissa [= Lysá nad Labem]“, „Laan [= zřejmě Lány, dnes část obce Kostomlaty nad Labem, osrp. Nymburk]“, „Strattow [= Stratov, osrp. Lysá nad Labem].“ a „Draholitz [= Drahelice, dnes část obce Nymburk].“). Vlastní text na ff. 1r–68v, členěn do kapitol a ty dále do paragrafů (některé vynechány, u některých chybí čísla), jediný písař (srov. podpis na předním příděšti „Ant[onín] Franz m[anu] p[ropr]ia“), nadpisy kapitol podtrženy dvojlinkou, důležité údaje podtrženy jednoduchou linkou, místy marginální rubriky a poznámky, na f. 69r stejnou rukou další latinské poznámky, na přední předsádce recto a na ff. 70v–72v, 73v, 77v, 79r a zadní předsádce recto německé poznámky, účty a výpočty, na f. 78r adresa 2 míst v Leopoldově (patrně čtvrt Leopoldstadt, Vídeň, Rakousko), na zadní předsádce verso koncept německého dopisu, ff. 12v–22v, 39r–50v, 69v–70r, 73r, 74r–77r a 78v prázdná, z ff. 16–19, 42, 75 a 78 pouze torza. Srov. rukopisy č. 1656–1657, psané týměž písařem.

1659/88**sign. RK 133 (přír. č. 21 317)**

pap., s. XVIII. in.–med., [VI] + 160 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z trojlinky a u hřbetu z pětinky, hřbet o 2 vazech, zvýrazněných vytačovými trojlinkami, stopy po 2 párech tkanic, červeně stříkaná ořízka, 16,3 : 10,6 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „21 317“, (též na hřbetě), na přední předsádce recto perem „N[ume]rus 499.“ a modrou pastelkou starší sign. „B.N. 73“, na přední předsádce verso perem „pi. 21.317“, na zadním příděšti zbytek pečeti.

[Kancionál z 1. pol. 18. stol.]

Latinský kancionál z 1. pol. 18. stol.; podle rejstříku (viz dále) je téměř úplný, chybí jen část poslední písně. Vlastní text na pp. 1–152, na p. [I] torzo textu s explicitem „Vivat Vivat“, na pp. [II–VI] tabulkový abecední rejstřík incipitů písní, jediný písař, chorální notace v pětinkové notové osnově, na pp. 153–160 později připsány několika různými rukama další doplňky a písně (již bez notace): na p. 153 perem hymnus „Vexilla Regis prodeunt“, na pp. 154–155 perem žalm „Pro Elevando s[ancti]s[is]mo ex Sepulchro“, na p. 157 tužkou latinské a české poznámky, na p. 159 perem zkrácený zápis Magnificat, na p. 160 a na zadní předsádce recto tužkou velikonoční sekvence „Victimae Paschali Laudes“ a na zadní předsádce verso perem responsorium „Libera me D[omi]ne, de morte aeterna“, list s pp. 151 a 152 uvolněn z vazby, pp. 98, 156 a 158 prázdné.

1660/89**sign. RK 137 (přír. č. 29 237)**

pap., (1627 + 1640) s. XVII. med.–ex., 382 ff. (nově), vazba původní (poškozená, knižní blok vytržen), prkénková, potažená žlutým pergamenem, desky zdobené rámečkem z vytačované dvojlinky a u hřbetu z trojlinky, na zadní desce perem zbytek nečitelného nápisu „A[...]“, zachovány 2 mosazné úchyty na spony a zbytky 2 řemíneků, hřbet o 4 vazech (potah hřbetu odtržen), vazy zvýrazněny vytačovými dvojlinkami, v 1. mezipolí perem nečitelný zbytek nápisu, černě barvená ořízka, 30,8 : 19,8 cm. Na přední desce štítek s černým rámečkem (nahore ustřížen), v něm perem přír. č. „29 237“ (též na f. 7v), dále tužkou starší sign. „BP 25“, na hřbetě v 1. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „B. P. 25.“, na f. 1r perem starší sign. „VI. a. 5.“, tužkou starší sign. „BP. 25.“ a fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KR[á]L. MĚSTA KLATOV“ (též na ff. 7r a 122r), na f. 7r perem starší sign. „BP. 25.“ a podpis „Frant[isšek] Jung z Klatov 1869.“; vloženy 2 kartičky s určením rukopisu, první s nápisem perem „Obnovená práva a zřízení zemská Král[ovství] Českého. (Ferd[inand] II.)“, druhá s rámečkem z černé a modré linky, v něm ozdobně (červeně a černo-modře) „PRÁVA A ZŘÍZENÍ ZEMSKÁ král[ovství] Českého 1627“.

a) f. 8v:

„Obnovená Práva, a Zřízení Zemská Kralowství Czeskeho, A diedicžne Successi w Kralowství Czeskem.“

Opis tisku **FERDINAND II.:** Obnovené právo a zřízení zemské dědičného Království českého (Praha, 1627; Knihopis 2447) pocházející patrně ze 60. l. 17. stol. (srov. dodatečné marginální 92

poznámky písaře na ff. 95v a 96v, vztahující se k l. 1669 a 1670). Vlastní text na ff. 8v–212r, na ff. 7r–8r předmluva, na ff. 212v–216r „Registrum na obnowene Zrřizenj Zemske w Kralowstwj Czeskem.“, jediný písař, ojedinělé marginální poznámky, nadpisy kaligraficky, na koncích složek kustody, ff. 1r–6v a 216v–219v prázdná.

b) f. 220r:

„**Narownanj o Hory, a Kowy, tež gich Pawowanj w Kralowstwj Czeskem. Kterež se od Slawne Paměť G[eho] M[ilos]tj Czysarže Maxymilyana drugeho spolu s Stawy tehož Kralowstwj w Lethu 1575. stalo a wubecz publicowano bylo. O Kteremžto Naržizenj hornim, gakož y o Smlauwie S[va]to Waczslawske, w obnowenem Zrřizenj zemskem Letha 1627 wydanem pod Art[ikulem] A.21. tež A.25. zminka se čžini.**“

Opis tisku **NAROVNÁNÍ** o hory a kovy těž jich pavování v Království českém (Praha, 1627; Knihopis 6018) obsahující na ff. 221v–229v samotné Narovnáni a na ff. 230r–235v Svatováclavskou smlouvu, pořízený současně s předchozí částí. Vlastní text na ff. 221v–235v, na f. 221r předmluva Maxmiliána II., jediný písař (stejný jako u předchozí části), nadpisy kaligraficky, ff. 220v a 236r–237v prázdná, mezi ff. 236 a 237 vytržen 1 list.

c)

[Novely a deklarace Ferdinanda III.]

Opis tisku **FERDINAND III.:** Na Obnovené zřízení zemské publicované královské deklaratorie a novely (1640; Knihopis neuvádí). Vlastní text na ff. 239r–302v, na f. 238rv předmluva Ferdinanda III., na ff. 303r–380r rejstřík právních pojmů a termínů s odkazy k příslušným článkům Koldínových Práv městských (tj. tisku **KRISTIÁN z Koldína, Pavel:** Práva městská Království českého, Praha, 1579–1618; srov. Knihopis 4564–4571), Obnoveného zřízení a Novel, na f. 380r latinský stručný obsah Obnoveného zřízení podle písmen článků nadepsaný „Quae sub quavis Littera in nouis Constitutionibus Regni continetur.“, na f. 380v rejstřík titulů obsažených v Novelách „Registrum Tytuluw Kteržiz Wtom Kralowskem Wyswietlenj a Novellae gsau.“, 2 písaři (rejstříky na ff. 303r–380v psány stejnou rukou jako předchozí části, Novely na ff. 239v–302v opsal jiný písař), nadpisy a začátky článků kaligraficky, iniciály při začátcích písmen v rejstříku v obsahu Obnoveného zřízení kaligraficky, ff. 381r–382v prázdná, na konci vyříznuty 3 listy.

Lit.: FRANCEK, Jindřich: 24. 10. 1517. Svatováclavská smlouva. Urození versus neurození; Praha, 2006 * JIREČEK, Josef (ed.): Práva městská Království českého a Markrabství moravského spolu s krátkou jich summou od M. Pavla Kristyana z Koldína; Praha, 1876 * JIREČEK, Josef (ed.): Codex juris Bohemici IV, pars 3, sectio II; Praha, 1876 * JIREČEK, Hermenegild – JIREČEK, Josef (ed.): Codex juris Bohemici IV, pars 1, sectio I; Praha, 1882 * JIREČEK, Hermenegild – JIREČEK, Josef (ed.): Zřízení zemská Království českého XVI. věku; Praha, 1882 * JIREČEK, Hermenegild (ed.): Codex juris Bohemici V, pars 2; Praha, 1888.

1661/90

sign. RK 138 (přír. č. 54 588)

pap., (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., 210 ff. (novodobě), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené rámečkem z vytlačované linky a u hřbetu dvojlinky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými linkami, ve 2. mezipolí červený štítek s vytlačovanými vlnkami rámovaný dvojicí vytlačovaných zlacených ornamentálních pásů, v něm vytlačovaný zlacený titul „HAYDNS SCHOEPFUNG“, ve 3. mezipolí modrý štítek s vytlačovanými vlnkami rámovaný dvojicí vytlačovaných zlacených ornamentálních pásů, v něm vytlačovaný zlacený podtitul „PARTITUR P. I. K[reuss]“, červeně barvená ořízka, 34,5 : 26,0 cm. Přes hřbet ve 4. mezipolí nálepka (torzovitě dochovaná), v ní perem č. „10“, na předním přičeští modré obdélníkové razítko s textem „Okresní muzeum v Klatovech KNIHOVNA Přír. č.: Sign.: Sign. sb.:“, v něm perem a tužkou přír. č. „54.588“ a tužkou sign. „RK 138“, na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „EX BIBLIOTHECA GYMNASII KLATTOVIENSIS“ (též na ff. 39r, 125r, 173r a 185r); na vloženém listu verso červenou pastelkou starší sign. „B 234“.

f. 1r:

„DIE SCHOEPFUNG. Ein ORATORIUM. In Musik gesetzt von IOSEPH HAYD’N Doctor der Tonkunst, der königl[ichen] Schwedischen Academie der Musik Mitglied, und Kapellmeister in wirklichen Diensten S[ein]er Durchlaucht des Herrn Fürsten von Esterhazy“

Opis partitury německého oratoria Josefa Haydna Die Schöpfung (psáno v l. 1796–1798) z poč. 19. stol. (srov. party tohoto díla psané týmž písařem v kartonu č. 67 sbírky hudebnin, z nichž part tympán je datován „25/9 [18]26.“, part 1. klarinetu „6/8. 1826.“ a zpěvní part Rafaela „27/8 1826.“; party této skladby dále v kartonu č. 78, party jiných skladeb psané touž rukou i v mnoha jiných kartonech). Vlastní text na ff. 2r–210v, jediný písař (Ph. I. Kreuss, viz opis skladeb „I Veni sancte Spiritus a Soprano Alto Tenore Basso. Violino 1mo Violino 2do Oboi, Clarini et Tympani in C Violone et Violoncello con Organo par Röder II Veni sancte Spiritus a Soprano Alto Tenore Basso Violino 1mo Violino 2do Viola Oboi, Fagotti, Corni in B oblig[ati]; in F ad libit[um] Violone et Violoncello Organo. par Vogler. Ph. I. Kreuss.“ psaný touž rukou v kartonu č. 89), názvy nástrojů a tempa kaligraficky, moderní notace, titul kaligraficky, na ff. 51r–67v v 19. stol. perem připsán český text oratoria a modrou pastelkou pokyny a poznámky pro provedení, f. 1v prázdné. Vložen list tištěného notového papíru s perem psaným partem 1. houslí „J[osef] Haydn: klavírní svita. Arie Gabriela. Violino I^{mo}“, moderní notace, doplněno poznámkami červenou pastelkou.

1662/91

sign. RK 140 (přír. č. 67 815)

pap., s. XVIII. in.–med., [II] + 222 pp. (od p. 178 nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené rámcovou kompozicí z vytlačované trojlinky, zbytky 2 párů zelených tkanic, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými trojlinkami, červeno-modře stříkaná ořízka, 21,8 : 18,0 cm. Na hřbetě ve 2. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší sign. „V. 119.“, na předním příděstí perem č. „1048.“ a tužkou sign. „RK 140“ a přír. č. „67.815“, na p. [I] perem starší sign. „V119“, tužkou č. „44“ a fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (dvakrát, dále též na pp. 41, 45, 75, 99 a dvakrát na p. 123).

p. [I]:

„Koch=vndt Artzney Buch Worinnen Zugleich auch Vnterschiedliche Schöne Sachen, Von Zuckher gebachenen [!], Schönen vndt Gutten Lezelten, wieauch allerley Rosoly zumachen;“

Německá kuchařská a lékařská kniha z 1. pol. 18. stol., mj. na pp. 168–177 rýmované „Artzney Kunst, Wie mann An Blut Jede Kranckheit Kan Erkennen, vndt darnach Heilen,“ složené ze 14 slok o dvakrát čtyřech sdružených rýmovaných verších a ze závěru. Vlastní text na pp. 1–177 (viz na p. 177 „Ennde!“), jediný písař, začátek titulu kresleným písmem, titulní list zdoben perokresebným florálním ornamentem, nadpisy kaligraficky, na pp. 178–222 a na zadním příděstí připsány v 18. stol. několika rukama další německé recepty, p. [II] prázdná. Vloženo torzo listu s českými prosebnými a děkovnými modlitbami (např. modlitba v čas povětří a bouří nebo děkování Bohu za stvoření různých věcí) z pol. 18. stol.

1663/92

sign. RK 141 (přír. č. 67 816)

pap., (1581–s. XVII. in.) s. XVII. in., 269 pp. (recte 272 pp., pp. 23, 81 a 82 číslovány dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené rámečkem z vytlačované linky a u hřbetu mnohonásobné linky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými linkami, červeně barvená ořízka, 20,8 : 16,0 cm. Na hřbetě ve 4. mezipolí nálepka, v ní perem č. „61.“, na předním příděstí tužkou sign. „RK 141“ a přír. č. „67.816“, na p. 129 perem starší sign. „B P. 26.“.

p. 6:

„Prawa Mnieska Kralowstwy Czeskeho, w Kratkau Summu Vwedená.“

Opis některého z vydání tisku KRISTIÁN z Koldína, Pavel: Práva městská Království českého v krátkou summu uvedená (Praha, 1581–poč. 17. stol.; srov. Knihopis 4565–4570). Vlastní text na pp. 6–243, na pp. 1–3 předmluva (v závěru datovaná dle předlohy 1579), na pp. 3–5 „Porza-

dek Titulow Prawa Mnieskeho.“, na pp. 244–268 „Registrum Natuto Knizku Praw Mnieskich.“, jediný písař, titul a nadpisy kaligraficky, okraj z dvojlinky perem, v něm čísla odstavců a odkazy na související ustanovení, list s pp. 81bis–82 menšího rozměru, na něm doplněn chybějící článek E 11, pp. 82 a 269 prázdné.

Lit.: JIREČEK, Josef (ed.): Práva městská Království českého a Markrabství moravského spolu s krátkou jich summou od M. Pavla Kristyana z Koldína; Praha, 1876 * JIREČEK, Josef (ed.): Codex juris Bohemici IV, pars 3, sectio II; Praha, 1876 * LEXIKON české literatury 2/II; Praha, 1993, s. 976–977.

1664/93

sign. RK 142 (přír. č. 67 817)

pap., (1840) s. XIX. med.–ex., [VI] + 461 pp. (recte 462 pp., p. 175 počítána dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená zeleným plátnem, na hřbetě vytlačovaný zlatený ornamentální rámeček s titulem „GESCHICHTE VON KLATTAU“, 19,9 × 12,9 cm. Na předním příděsti perem „akc. deník 74/64“ a tužkou sign. „RK 142“ a přír. č. „67.817“.

p. [III]:

„KLATTAU's Denkwürdigkeiten gesammelt von Anton Schamberger. 1840.“

Opis německých dějin města Klatov sebraných Antonem Schambergerem v r. 1840, pořízený v pol. 19. stol. (poslední uváděný rok je 1841, viz p. 140); zpočátku relativně souvislý výklad o dějinách města se postupně proměňuje v letopisné záznamy o památných událostech. Autor původního spisu čerpal z následujících zdrojů (p. 1): „1. Hammerschmieds Geschichte v[on] Klattau 2. Status Conventus S[ancti] Laurentii Klattov[iae] ab Innocentio Worzischek 3. Paměti Maloweského 4. Památky o sspitale Klattowskym 5. Worzischek's Memorabilia 6. Historia collegii Klattoviensis societatis Jesu ab anno 1635. 7. Historia regiae urbis Klattoviae ab Hammerschmied.“ a odkazuje i na „Fundacij, aneb založeny y vystawěny slawného města Klattow.“ sepsanou r. 1599 Janem Klatovským (pp. 1–2). Spis je rozdělen na následující kapitoly: „Geschichte der Stadt Klattau. ausgezogen und zusammengetragen [!] aus:“ (pp. 1–2), „1. Erste Veranlassung zur Entstehung von Klattau.“ (l. 745–771, pp. 3–6), „2. Entdeckung der Quelle Klattowka und Ansiedlung daselbst.“ (l. 771–791, pp. 7–10), „III. Gründung der Stadt Klattau.“ (l. 797–946, pp. 10–18), „IV. Eingang der christlichen Religion“ (l. 946–986, pp. 19–31), „V Klattau wird Stadt“ (l. 1000–1115, pp. 31–40), „VI Klattauer Kreis unter seinem eigenen Fürsten Theobald.“ (l. 1143–1190, pp. 41–49) a „VII“ (l. 1234–1841, pp. 49–144); dále doplňováno různými rukama až do r. 1865. Vlastní text na pp. 1–183, jeden hlavní písař, titul ozdobným písmem, zdooben ornamenty, nadpisy zpravidla podtrženy, paginace většinou červeným perem, letopočty a místy i červené ukazovací ručičky in margine, perokresebné vinětky, na p. 459 tužkou německý účet. Mezi pp. 179 a 180 vyříznuto 6 ff., mezi pp. 401 a 402 vyříznuto 16 ff., po p. 461 vyříznuta 4 ff. a zadní předsádka, pp. [I–II], [IV–VI] a 183–461 prázdné. Srov. rukopisy č. 1635 a 1672, představující opisy téhož díla, a rukopisy č. 1620, 1622, 1640, 1641, 1645, 1671 a 1673, vztahující se k téže tematice.

Lit.: ANKUNFT der ersten Ansiedler in die Gegend von Klattau; *Der Bote aus dem Böhmerwalde*; 1866, roč. 4, č. 1–4, 6–19, 21–35, 37–42 a 44–51, nestránkováno * COLLECTIO chronicorum Boëmorum; 2. pol. 17. stol., rukopis, Národní knihovna ČR, sign. XV D 6 * FIDLEROVÁ, Alena: Jan Klatovský: Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice; Praha, 2000, diplomová práce * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historie klatovská v sedm dílů rozdělená; Praha, 1699 (Knihopis 2877) * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historia regiae urbis Clatoviensis; poč. 18. stol., rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VIII C 5 * KLEMENS, Václav Žebrácký: Lugubris lessus amplissimae et vetustissimae urbis Glattoviae; Praha, 1615 * [KNIHA Václava Maloveckého]; 1649, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. III G 13 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov; Klatovy, 1927–1936 * VOŘÍŠEK, Daniel František: Ohnivá lamentací, pláč a naříkání královského města Klatov 8. dne měsíce Julii léta Páně ... 1689; rukopis, Knihovna Národního muzea v Praze, sign. IV A 4 * VOŘÍŠEK, Daniel František: [Historická skládání];

1692, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VI D 28 * VOŘÍŠEK, Daniel František – VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Heroico descripta metro fundatio Klattae; 1693, rukopis, Národní knihovna ČR, sign. VI G 18 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Kniha pamětní; 1722, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. IV B 1 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: [Liber memorabilium]; 1724–1725, rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 45, ev. č. K 29 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Knížka pamětní; 1709 a 1. třetina 18. stol., rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 46, ev. č. K 30.

1665/94

sign. RK 143 (přír. č. 67 818)

pap., s. XVIII. ex., [I] + 32 ff. (novodobě), vazba nedochována, hřbet původně o 4 vazech, červeně barvená ořízka, 22,4 : 17,4 cm. Na f. 1r perem starší sign. „30899 BV.“, tužkou č. „792“ a „p Mar[...]“ v Vrančicích [osrp. Příbram]“, přes hřbet torzo štítku s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem zbytky textu.

[Torzo německého domácího kalendáře z konce 18. stol.]

Torzo německého domácího kalendáře z konce 18. stol., snad vycházejícího z neurčeného tisku, obsahuje na f. [I]rv po sobě jdoucí roky od r. 1798, kterým jsou přiřazeny jim vládoucí planety (poslední uvedený rok je 1886; list je neúplný a uvolněný z vazby), na ff. 1r–15r charakteristika jednotlivých planet a let pod jejich vládou, počínaje Jupiterem a konče Lunou (začátek se Saturnem chybí), na f. 15v „Nun folget die Tages=Lang, durhs [!] ganze Jahr.“ (základní údaje o jednotkách roku a vztazích mezi nimi), na f. 16r „Unglückliche Täg, wie solche in jedem Monat sich befinden.“, na f. 16v tabulka „Tages=Stunden, wie solche von denen Planeten regieret werden.“, na f. 17r tabulka „Nachts=Stunden, wie solche von denen Planeten regieret werden.“, na ff. 17v–28v „Von den. Hauß=Calender insgemein Das ganze Jahr durch. Von, Monat zu Monat zu ver[r]ichten.“, na ff. 29r–32v „Von Schaafen.“ (příručka pro chov ovcí, např. na f. 29r „Wie man solche nach denen Zähnen erkänet.“, konec chybí). Jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy kaligraficky, některé podtrženy, místy iniciálky, ojedinělé kustody, mezi ff. 16 a 17 vlepen list se staršími českými věštbami (mj. k l. 1740–1899).

1666/95

sign. RK 145 (přír. č. 13 972)

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., [III] + 164 ff. (recte 159 ff., po f. 95 foliováno 101), vazba původní (značně poškozená), lepenková, polepená původně černým voskovaným papírem, dnes převládá zelená barva (vyztuženo zlomkem soudobého latinsko-německého tisku), hřbet původně o 3 vazech (poškozen, vyztužen pergamenovými proužky se zlomkem rukopisu patrně z 15. stol.), 19,7 : 15,9 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem přír. č. „13972“, na vnitřní straně odlepeného předního přideštní tužkou sign. „RK 145“, perem „M 47261“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“, na předním přideštní perem přír. č. „13972“.

[Sbírka latinských a německých lékařských předpisů z přel. 17. a 18. stol.]

Kniha latinských a německých lékařských předpisů a receptů, mj. na f. 71r „Pillula Contra Pestem.“, na ff. 81v–82r „Emplastrum Myraculosa.“, na f. 101r „ELIXIR PROPRIETATIS Paracelsij.“ a na f. 126rv „Pulwer Zu Alten Schaden.“. Vlastní text na ff. [I]r–[III]v a 1r–143r, více písařů, nadpisy a důležitá slova v textu často kaligraficky, na f. 144rv seznam „Nomina Morborum“, na ff. 145r–146v německá báseň o 11 slokách s incipitem „Hat ich etwas Lust Zu Leren, Lernt ich die barbierers Kunst, [...]“, na ff. 148r–151r „Copenhagener SeeKist.“, na ff. 153r–155r německo-latinské recepty, na f. 158r seznam „Character der Metallen.“, na ff. 158v–159r „Coracter [!] der Mineralen und Saltz“, na ff. 159v–160r „Chimicor[um] Pundus.“ (přepsáno na „Pondus.“), na ff. 161r–164v abecední rejstřík, na f. 164r připsáno perem a tužkou několik poznámek, jedna z nich vztahující se k r. 1714, ff. 94v–95v, 143v, 147rv, 151v–152v, 155v–157v a 160v prázdná, mezi ff. 144 a 145, 154 a 155 vytrženo po 2 listech, f. 155 částečně odstriženo. Vloženo 5 útržků papíru jako záložky (některé se zlomky soudobého rukopisu) a lístek se soudobým receptem perem.

1667/96

sign. RK 146 (přír. č. 67 820)

pap., s. XIX. in., 206 ff. (nově), vazba nedochována, hřbet původně o 3 vazech (zachovány zbytky hnědé plátěné výztuhy), knižní blok roztržen na 3 části, červeně barvená ořízka, 17,2 : 11,0 cm; vloženo do papírového dvojlistu, 18,7 : 11,8 cm. Na f. 1r perem č. „26124“ a modrou pastelkou starší sign. „BV. 657.“, na f. 18r fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM

KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na ff. 43r, 53r, 100r, 117r, 130r, 145r, 159r, na 2. vloženém listu recto a na přední straně dvojlistu), na f. 167v perem připsal „Josef Zamecký K[aiserlich-]K[öniglicher] Caporal 35 Inf[anterie] Regim[ent]“, na f. 173r tužkou připsal „Jos[ef] Zámecký von Zamitzl [= patrně Zámýšl, dnes část obce Hlavnovice, osp. Sušice] bei Klattaw Nro 27“, na f. 175v tužkou připsal „Jos[ef] Zamecký von Zamitzl“, na f. 203v tužkou delší nečitelný připsal; na přední straně obalu perem starší sign. „B.V. 657“.

[Kniha zábavných příběhů z poč. 19. stol.]

Česká kniha zábavných příběhů napsaná patrně na poč. 19. stol. (viz začátek jednoho příběhu na f. 173v „Roku 1806. dne 20 zaržj Nedaleko Miesta Limburku [neurčeno] w Czechach– drželo se hluczne Poswyczenj, wgedneg Wesnjczj N.“), titulní lit nedochován. Obsahuje údajný překlad německého tisku z r. 1593, nalezeného v Tachově (viz na f. 1v „Przedmluwa Kdiż w Miestie Tachowie ubrany Egerczke gedem dum rozbaurany bjty musel, kdeby se Hora Kalwarie stawiet mohla, nassla se w Gruntech toho domu gedna welika Plechowa Pixla naplniena Holanskjma dukaty, a wespod nad[n]u ležela gedna welmi stara Knjzka Niemeczka, po přehljdnuty te bila tisknuta Roku 1593.“), složeného z částí „Niemj Kuchař. a. neb. Welika, wsstiestj proměna Dyl. prwnj“ (ff. 2r–130r, nadpis na f. 1r, kde také částečně vyškabané iniciály, patrně písářovy, „P. [...] I. T.“) a „Wlkánn A, neb okolo Miesta Domažlic blaudicy Duch Dyl = druhy“ (ff. 131r–159v, nadpis na f. 130v, opět doplněný částečně vyškabanými iniciálami „P. d. [...] I. T.“); mezi ff. 48 a 49 dnes volně vloženy 2 listy s původními celostránkovými ilustracemi znázorňujícími scény z 1. dílu (viz níže). Dále následují kratší příběhy příbuzného žánru, a to „Opoważliwe sstiestj“ (ff. 160r–164v, zakončeno poučením „Zde Paruki werżegnie dokazali ze Angelskau czistotu, anewinost rozwarzali!“), „Dále: O Parukach.“ (f. 165rv), „Kdo držiwe domlegna przinese ten Mele.“ (ff. 166r–167v), „Diablowo Poswyczenj.“ (ff. 168r–173r), „Orzech pro Audiata diabla“ (f. 173v–175v), „Milaczek Belzebuba. aneb: Futral wssetičku.“ (ff. 176r–180v), „Pohorsliwe Žený kontratanc“ (ff. 181r–183v), „Těhotna Wssetičnost. a. Possetilj Mandat. neb: Wandr zOčisce do Ráge.“ (ff. 184r–202v) a „człowěče: zle protebe [...] [n]echcessli begt wděčen dobrodi[n]ci: Nu: posliss:“ (ff. 204r–206r); příběhy obsahují rozsáhlé dialogy a některé jsou zakončeny mravním posláním, delším (např. „Wiswietlenj.“ na ff. 200r–202v) i kratším (např. naučení na f. 206r „Zde se učme od nerozumnych howadek bitj wdieżny [!] zawsseczko! Nebot Pan buh tresce neuznalost – a wdiecżnost Korunuge“). Patrně jediný písář, text místy v tužkou předkresleném rámečku, nadpisy kaligraficky (na ff. 1r a 131v celostránkové), kniha vyzdobena perokresebnými kolorovanými ilustracemi, často celostránkovými: na 1. vloženém listu zámecký interiér se 3 postavami, na 2. vloženém listu výjev veřejné popravy (obě scény doplněny dnes špatně čitelnými popisy, versální strany obou listů prázdné), na f. 168r naivní karikatura prostovlasé dívky s koněm, na f. 181r čert pohání bičem prasnici a selata, na f. 202v ruský car Basilius, na f. 203r „Brchel Tatarský Ober“ s dýmkou a mečem, na f. 206v krajina s výstavnými domy, v níž čáp nese ženě prsten; ff. 1 a 159 uvolněna z vazby, některé listy silně poškozeny vlhkostí, mezi ff. 163 a 164 patrně vytrženy nejméně 1 list.

1668/97

sign. RK 147 (přír. č. 67 821)

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [XIV] + 657 pp. (recte 664 pp., pp. 213–218 a 329 paginovány dvakrát), vazba nedochována, hřbet původně o 3 vazech, 22,7 : 18,4 cm. Na p. [I] perem č. „102216“, na p. [VII] perem připsal „X [...] an Hruza František“, na p. 641 perem připsal „Tato kniha jest darovana od p[ana] Jana Gebharda vrchnostenského zahradníka p[anu] Františkovi Hruzovi měšťanu v Kladně roku 1840. Josef Hruza v Kladně 28/9 [1]872.“; vložena papírová záložka s textem tužkou „Jan Pikhart, posluchač „Zemské vyšší hospodářské školy“ v Klatovech (Vrhavč)“, pravděpodobně z poč. z 20. stol.

p. 1:

„We Gmenu Nasseho Pána Ježísse Krysta Kniha, genž obsahuje w sobie dukladne historiczke popsanej o budaucznych wieszcy swieta tohotoż, wzlasstnie o žiwobitj a Ukrutnym pronasledowanaj Anty=Krista“

Torzo českého překladu některého z vydání tisku **DIONYSIUS von Luxemburg**: *Leben Antichristi, oder außführliche, gründliche und historische Beschreibung von den zukünfftigen Dingen der*

Welt (1. vyd. Frankfurt, 1682, 2. vyd. Frankfurt, 1683), titulní list nedochován; Knihopis žádný překlad tohoto díla do češtiny neuvádí. Obsahuje popis Antikristova života, zázraků atd. v 50 kapitolách, na p. 569 zakončeno „Finis“. Vlastní text na pp. 1–569, na pp. [I–V] latinská povolení k tisku: na p. [I] podepsané „[...] Genuae [= Ženeva, Švýcarsko] die 10. April[is] 1682. Fr[ater] Bernardus Minister Generalis.“, na p. [II] podepsané „[...] Moguntiae [= Mohuč, Německo]. de [I] 29 Martii An[no] 1683. Fr[ater] Salentinus Cellensis Minister Provincialis.“ a na p. [III] podepsané „[...] Moguntiae 10. Martii. An[no] 1683. Fr[ater] Sylvanus Arzfeldensis Capucinus indig[nus], et S[acro]S[anctae] Theologiae Lector actualis.“ a na pp. [IV–V] podepsané „[...] Moguntiae 12. Martii An[no] 1683. Quirinus Kunckel, Doctor V[triusque] I[uris] Officialis, et Moguntiae Librorum Censor.“, na pp. [XII–XIV] „Registržik Kapitol.“, jediný písař, živá záhlaví, místy v textu drobné ozdůbky červeným inkoustem, nadpisy kaligraficky, částečně podtrženy, některé části textu přeškrtnány, na pp. 642–656 jinou rukou „Registržik Wssech Czitaczich w Padesati Kapitolach dle Abecedy s Poržadany.“ (dochováno pouze pro kapitoly 1–24), na poč. 20. stol. kdosi vyzdobil některé strany poměrně zdařilými kresbami tužkou: na p. [VII] 3 busty s nápisy „Roditelé Antikrista“ a „Jesuita Rodin (Rodeng.) Knihy této slavný spisovatel“, na p. [VIII] muž v červené košili s praporem s nápisem „N[obilis] M[emoriam] V I R“, na p. [IX] busta muže v uniformě s nápisem „Jeneral“ a na p. [XI] portrét muže s plnovousem označeného jako „Antikrist“; na p. [VI] zkoušky písma, na p. [XIV] fialovým perem přípis „dne 15^{ho} dubna Roku 1875. Rozbauralj památnj pla[...] Rozum Mladočechu a Prodaly ho za 20 [zlatých] R. L. N.“, p. [X] prázdná.

b) p. 570:

„Mesias Zydowskj“

Neúplný český spis o židovském mesiáši dělený na 8 kapitol. Vlastní text na pp. 571–640, na pp. 570–571 „Przedmluwa“, jediný písař (stejný jako u předcházející části), p. 657 zcela nečitelná se špatně znatelnými stopami textu.

Lit.: BAUTZ, Friedrich-Wilhelm: Dionysius von Luxemburg; In: BAUTZ, Friedrich-Wilhelm (ed.): Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon I; Hamm, 1990, sl. 1324–1325 (též Biographisch-Bibliographisches KIRCHENLEXIKON [online] <http://www.bautz.de/bbkl/>, heslo Dionysius von Luxemburg) * MALGET, Jean: Dionysius von Luxemburg, 1652–1703: ein Kapuziner aus Luxemburg, nicht der Geringste unter den Besten; *Hémecht: Zeitschrift für Luxemburger Geschichte = revue d'histoire luxembourgeoise*; Luxembourg, 2005, roč. 57, sešit 1, s. 103–114.

1669/98

sign. RK 148–149 (příř. č. 21 903)

pap., s. XVII. med.–ex. + s. XVIII. med., [XII] + 158 pp., vazba novodobá (z konce 19. stol.), prkénková, polepená černým voskovým papírem s drobným vytlačováním, hřbet a růžky potaženy černou kůží, hřbet zdoben vytlačovanými zlatými příčnými ornamentálními linkami a florálními ornamenty, mezi 2. a 3. linkou vytlačovaný zlatý titul „Practica“, zlatená ořízka, 14,6 : 9,7 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem příř. č. „21903“, (též na hřbetě), na přední předsádce verso tužkou sign. „RK 148–149“ a příř. č. „21.903“, na p. [I] tužkou starší sign. „V253“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na pp. [III], [IV], [V], 29 a 81), na p. [IV] perem starší sign. „V253“ a „23670m“, na p. [V] perem přípis „Ex libris Wences[laus] Frid[rich] Treger.“, na p. [VI] perem příř. č. „21903“, na p. 100 perem přípis ze 17. stol. „Ad Usum P[atris] Marci Suppauer Minimi.“

a) p. [V]:

„PRACTICA POLITICI CHRISTIANI Principijs Paradoxico=Symbolicis Expressa Divinae Humanitati & Humanae Divinitati Ethica humanitate dedicata a R[everendo] P[atre] in CHRISTO P[atre] CASPARO KNITTEL e Societ[ate] IESV & Lectori Philo=politico in usum data.“

Latinské základy praktické etiky v politice vyložené v paradoxech z 2. pol. 17. stol. (foto – příloha 10). Obsahují vysvětlení 20 paradoxů, mj. na pp. 14–21 „PARADOXV[m] IV Ingenium non ingenium. Politicum ingenium non est ingenium, si non discat nosse aliorum genium.“, na pp. 34–45 „PARADOXVM VI Prudens Imprudentia. Imprudens incipit ab initio, Prudens a fine.“, na pp. 93–99

„PARADOXVM XVI Sincera Fraus Politicus Saepe debet videns non videre hoc est: saepe debet per digitos aspicere.“; k jednotlivým paradoxům uvedeny slovní popisy tematicky souvisejících obrazů. Vlastní text na pp. 1–125, na pp. [VII–X] „Prooemium Ad Ethicae Studiosum“, na p. [XII] „Fundamentum“ a „Symbolum“; na p. 125 „Epilogus“, jediný písař, titul a nadpisy kaligraficky, nepravidelné kustody, podtrhy jednoduchou linkou i dvojlinkou, pp. [II] a [XI] prázdné.

b) p. 126:

„LE THEATRE Moral de la Vie Humaine. Seu. THEATRUM Morale. Vitae Humanae.“

Sbírka latinských a francouzských krátkých básní a úryvků z básní z pol. 18. stol. Obsahuje moralitu, příležitostné básně a výpisky z antických autorů (mj. z Horatia, Vergilia a Ovidia); např. na p. 133 „Amici vitium ne fastidias.“, na p. 135 „Agriculae Beatitudo.“, na pp. 152–153 „Epitaphie de Monsieur de Ranzau Marechal de France.“ (tj. Josias de Rantzau, 1609–1650). Vlastní text na pp. 126–157, jeden hlavní písař, nadpisy podtrženy, p. 158 prázdná.

1670/99

sign. RK 151 (přír. č. 67 822)

pap., 1785, 90 ff. (nově), vazba z 19. stol., lepenková, polepená hnědým škrobovým papírem, hřbet o 5 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, vazy zdobeny vytačovanými zlacenými ornamentálními pásy, mezípolí vytačovanými zlacenými ornamentálními rámečky s květinou uprostřed, ve 2. mezípolí světle hnědý štítek, v něm ve vytačovaném zlaceném rámečku z dvojlinky vytačovaný zlacený titul „PAVLOVSKYIUS ECCLESIASTICUM“, ve 3. mezípolí zelený štítek, v něm ve vytačovaném zlaceném rámečku z dvojlinky a 2 ornamentálních pásů vytačované zlacené č. dílu „T[omus] II“, v 6. mezípolí ve vytačovaném zlaceném rámečku z dvojlinky vytačované zlacené iniciály „F[rantisek] I[oachim] P[avlovský]“, červeně barvená ořízka, 21,6 : 17,1 cm. Na hřbetě ve 4. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší č. „P 7“, na přední předsádce verso tužkou sign. „RK 151“ a přír. č. „67.822“ a červenou pastelkou „E/“, na f. 1r perem starší č. „P 7“, fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na ff. 37r, 53r, 57r, 77r, 83r a 86r) a tužkou č. „18.“, na f. 56v tužkou podpis „[...] Adam Fleischman[n]“.

f. 1r:

„Jus ecclesiasticum od Frant[iška] Joach[yma] Pavlovského z roku 1785.“

Druhý díl latinské učebnice (nebo záznamu přednášek) církevního práva od Františka Jáchyma Pavlovského (titul v perokresebném ozdobném rámečku doplněn jinou rukou ve 2. pol. 19. stol.); obsahuje část 1. knihy pojednávající o dekretálech Řehoře IX., která se dělí na tituly (některé přeházené, některé chybějí), a ty dále na paragrafy. Vlastní text na ff. 5r–56v, na f. 4r nadpis „LIBER PRIMUS. Decretalium Gregorii IX.“, jediný písař, rámeček z jednoduché linky tužkou, některé věty a slova podtrženy, začátky složek označeny písmeny, ff. 1v–3v, 4v, 57v–76v, 77v–82v, 83v–85v a 86v–90v prázdná, zadní předsádka vytržena.

1671/100

sign. RK 160 (přír. č. 67 827)

pap., (1840) s. XIX. med.–ex., [II] + 296 pp. (od p. 230 nově), vazba původní (poškozená, částečně uvolněný hřbet), lepenková, polepená červeno-růžovo-černým škrobovým papírem, desky zdobeny rámečkem z vytačované jednoduché linky, hřbet a růžky potaženy hnědou kůží, hřbet zdoben vytačovanými zlacenými příčnými linkami a florálními ornamenty, v horní části červený štítek s vytačovaným zlaceným zdobením a titulem „Denkwürdigkeiten von Klattau“, uprostřed modrý štítek s vytačovaným zlaceným florálním ornamentem, dole vytačované zlacené iniciály „F[rantz] T[onner]“, červeně barvená ořízka, 21,8 : 13,0 cm. Na předním příděšti tužkou sign. „RK 160“ a přír. č. „67.827“, na přední předsádce recto tužkou označení „S. č. 54“, perem „č. i. 116792“ (též na p. [I]) a fialové obdélníkové razítko s textem „Museum Klatovy Knihovna“.

p. [I]:

„Denkwürdigkeiten der königlichen Kreisstadt KLATTAU. zusam[m]engetragen von P[ater] Franz Tonner, Superior. 1840.“

Opis německých dějin města Klatov (citáty z česky nebo latinsky psaných pramenů většinou uváděny v původním jazyce), uspořádaných P. Franzem Tonnerem r. 1840, pořízený v 70. l. 19. stol. a průběžně doplňovaný převážně německy, ale i česky (poslední zmiňované datum je 19. a 20. července 1873, kdy se v Klatovech slavilo 100. výročí narození Josefa Jungmanna, viz p. 277); zpočátku relativně souvislý výklad o dějinách města se postupně proměňuje v letopisné záznamy o památných

událostech. Autor původního spisu čerpal z následujících zdrojů (p. 3): „1. Ham[m]erschmid's Geschichte von Klattau, 2. Status Conventus S[ancti] Laurentii Klattov[iae] ab Innocentio Woržischek. 3. Paměti Maloweskýho. 4. Památky o spsitále Klattowským. 5. Woržischek Memorabilia. 6. Historia collegii Klattoviensis Societatis Jesu ab a[nn]o 1635. 7. Historia regiae urbis Klattoviae ab Ham[m]erschmid.“ a odkazuje i na „fundacy aneb založenj y wystawenj slawného města Klattow.“ sepsanou r. 1599 Janem Klatovským (p. 3). Spis je rozdělen na následující kapitoly: „Vorwort.“ (pp. 1–2), „Quellen, aus denen diese Geschichte der Stadt Klattau zusam[m]engetragen worden ist, sind folgende:“ (pp. 3–4), „I. Die Begebenheiten der Gründung Klattau's“ (l. 745–771, pp. 5–9), „II. Entdeckung der Quelle Klatowka und Ansiedlung daselbst.“ (do r. 791, pp. 9–13), „III. Gründung der Stadt Klattau.“ (l. 797–869, pp. 14–25), „IV. Einführung des Christenthums in Klattau.“ (l. 946–1008, pp. 25–34), „V. Klattau wird eine Stadt.“ (l. 1009–1040, pp. 35–45), „VI. Klattauer Kreis unter seinem eigenen Fürsten Theobald.“ (l. 1143–1190, pp. 45–58), „VII. Klattauer Kreis vereinigt mit dem Prager Fürstenthum.“ (l. 1234–1405, pp. 58–60), „VIII. Hussitenkrieg“ (l. 1419–1611, pp. 60–79), „IX. Unter der Regierung des K[aisers] Mathias.“ (l. 1613–1635, pp. 79–82), „X. Jesuiten=Ankunft zu Klattau.“ (l. 1636–1684, pp. 82–92), „XI. Marienbild zu Klattau.“ (l. 1685–1771, pp. 92–112), „XII. Aufhebung des Jesuitenordens.“ (l. 1773–1840, pp. 112–153; v poznámce k r. 1794 se připomíná klatovská střelnice a její starý původ následujícím citátem: „W Městě Klatowech geho Milosti Cjsařské Rychtař–Purgmister a Radda w Roce 1642 zřjdlili Střelnici mezi zděmi Městskými na Walljch od Laubské ass do Klassterské Brány, a to proto bi dospěla Mládeř [!] a mladssj Mėsstanstwo od Pitj, a ginjch darebnostj we Swátek zdrženi bili. Ta Střelnice pozustawala giž před tjm, ale bila i se Swobodau aneb privilegium skrze wogansky Přejběhy aneb Ružnice docela zrussená a wyzdwhnutá.“, viz p. 120) a doplněk „Klattau am Ende des Jahres 1840.“ (pp. 154–161); dále následují letopisné záznamy na jednotlivé roky (l. 1841–1873, pp. 162–278), na pp. 281–283 opis českých nápisů „Aufschriften in der Klattauer Dekanalkirche.“, na pp. 284–285 opis latinského dopisu „Urkunde im Betreff des wunderthätigen Marienbildes zu Klattau v[om] J[ahre] 1685.“, na pp. 285–287 opis latinského dopisu s německým úvodem „IIe Urkunde.“, na pp. 287 německá poznámka o nekatolickém klatovském děkanovi Janu Jelenském z Jelení „Besondere Denkwürdigkeit:“, na p. 288 opisy dalších českých a latinských nápisů, na pp. 289–291 „Nachtrag zur Geschichte Klattaus.“ (o l. 1659–1684). Jediný písař, rámeček z červené dvojlinky, nadpisy podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlinkou, in margine letopočty, titulní list vyveden jako akvarel v pestrých barvách, titul zlatými písmeny v modrém poli v podobě nápisu na pomníku, jehož součástí je alianční erb o 2 složkách (erbecch) – v levém erbu drženém stříbrným dvouocasým lvem knížecí koruna a modrý štít s červeno-stříbrnou šachovnicí a iniciálami „W. K. C.“, které jsou na p. 36 rozepsány jako „Woldřich Kníže České“, v pravém erbu drženém černou orlicí stříbrné hradby s věží na červeném poli, oba erby spojeny zlatou korunou, celý výjev v ozdobném kolorovaném rámečku; na p. 36 akvarel erbu ve vavřínovém věnci – červeno-bílá šachovnice s iniciálami „W. K. C.“, vše pod knížecí korunou, na p. 42 zlatě kolorované iniciály „W. K. C.“ oddělené dvěma vztyčenými meči se zlatou rukojetí; mezi pp. 44 a 45 vevázán list, na jehož versu akvarel erbu – v levé části červené pole, v pravé části pole modro-bíle pruhované, nahoře knížecí koruna s křížkem, pp. 269–280 z jiného papíru a text v rámečku z jednoduché linky tužkou; pp. [III], 200, 279–280 a 292–296 prázdné. Vložen dobový piják. Srov. rukopisy č. 1620, 1622, 1635, 1640, 1641, 1645, 1664 a 1672–1673, vztahující se k téže tematice.

Lit.: ANKUNFT der ersten Ansiedler in die Gegend von Klattau; *Der Bote aus dem Böhmerwalde*; 1866, roč. 4, č. 1–4, 6–19, 21–35, 37–42 a 44–51, nestránkováno * COLLECTIO chronicorum Boëmorum; 2. pol. 17. stol., rukopis, Národní knihovna ČR, sign. XV D 6 * FIDLEROVÁ, Alena: Jan Klatovský: Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice; Praha, 2000, diplomová práce * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historie klatovská v sedm dílů rozdělená; Praha, 1699 (Knihopis 2877) * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historia regiae urbis

Clatoviensis; poč. 18. stol., rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VIII C 5 * KLEMENS, Václav Žebráček: *Lugubris lessus amplissimae et vetustissimae urbis Glattoviae*; Praha, 1615 * [KNIHA Václava Maloveckého]; 1649, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. III G 13 * VANČURA, Jindřich: *Dějiny někdejšího královského města Klatov*; Klatovy, 1927–1936 * VOŘÍŠEK, Daniel František: *Ohnivá lamentací, pláč a naříkání královského města Klatov 8. dne měsíce Julii léta Páně ... 1689*; rukopis, Knihovna Národního muzea v Praze, sign. IV A 4 * VOŘÍŠEK, Daniel František: [Historická skládání]; 1692, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VI D 28 * VOŘÍŠEK, Daniel František – VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: *Heroico descripta metro fundatio Klattae*; 1693, rukopis, Národní knihovna ČR, sign. VI G 18 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: *Knih pamětní*; 1722, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. IV B 1 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: [Liber memorabilium]; 1724–1725, rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 45, ev. č. K 29 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: *Knížka pamětní*; 1709 a 1. třetina 18. stol., rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 46, ev. č. K 30.

1672/101

sign. RK 161 (přír. č. 67 828)

pap., (1840) s. XIX. med., [IV] + 336 pp. (od p. 266 nově, recte 340 pp., po p. 192 následují pp. 192a, 192b, 192c a 192d), vazba původní, lepenková, polepená pestrobarevným mramorovaným papírem, hřbet polepen světle zeleným voskováným papírem, zdoben vytačovanými zlacenými linkami, v horní části červený štítek s vytačovanými zlacenými ornamenty a titulem „Klattaus Denkwürdigkeiten“, červeně stříkaná ořízka, 19,2 : 12,5 cm. Na předním předešlé tužkou sign. „RK 161“ a přír. č. „67.828“, na p. [III] perem podpis „Firbas m[anu] p[ro]pria“.

p. [I]:

„**Klattaus DENKWÜRDIGKEITEN gesammelt VON ANTON SCHAMBERGER.**
MDCCCXL [= 1840]“

Opis německých dějin města Klatov sebraných Antonem Schambergerem v r. 1840, pořízený v pol. 19. stol. (poslední uváděný rok je 1851, viz p. 334); zpočátku relativně souvislý výklad o dějinách města se postupně proměňuje v letopisné záznamy o památných událostech. Autor původního spisu čerpal z následujících zdrojů (p. 1): „1. Ham[m]erschmid's Geschichte von Klattau 2. Status Conventus S[ancti] Laurentii Klattov ab Innocentio Worzischek. 3. Paměti Maloweskýho 4. Památky o spsitále Klattowským. 5. Wořischek memorabilia. 6. Historia Collegii Klattoviensis Societatis Jesu ab anno 1635. 7. Historia regiae urbis Klattoviae ab Hammerschmid.“ a odkazuje i na „Fundacy, aneb založenj y vystawěnj slawného města Klattow.“ sepsanou r. 1599 Janem Klatovským (p. 2). Spis je rozdělen na následující kapitoly: „Geschichte der Stadt=Klattau. ausgezogen und zusam[m]engetragen aus:“ (pp. 1–2), „I. Erste Veranlassung zur Entstehung Klattau's.“ (l. 745–771, pp. 3–10), „II. Entdeckung der Quelle Klattowka und Ansiedlung daselbst.“ (do r. 791, pp. 10–16), „III. Gründung der Stadt Klattau.“ (l. 797–946, pp. 16–32), „IV. Eingang der christlichen Religion“ (l. 946–986, pp. 33–54), „V. Klattau wird Stadt.“ (l. 1000–1115, pp. 54–70), „VI. Klattauer=Kreis unter seinem eigenem Fürsten Theobald.“ (l. 1143–1288, pp. 70–86), „VII.“ (l. 1234–1840, pp. 87–248) a „Klattau zu Ende des Jahres 1840“ (pp. 249–264); dále následují letopisné záznamy k l. 1841–1851 (pp. 265–336). Jediný pisář, rámeček z jednoduché linky, titul ozdobným písmem, zdoben aliančním erbem o 2 složkách (erbech) – v levém erbu drženém stříbrným dvouocasým lvem knížecí koruna a modrý štít s červenostříbrnou šachovnicí a iniciálami „W K C“, které jsou v rukopisu č. 1671 rozepsány jako „Woldřich Kníže České“ (srov. tam p. 36), v pravém erbu drženém černou orlicí stříbrné hradby s věží na červeném poli, oba erby spojeny zlatou korunou, nadpisy ozdobným písmem nebo podtrženy, letopočty před r. 1840 uvedeny in margine, pp. [II] a [IV] prázdné. Vložen lístek se strojopisným opisem titulu. Srov. rukopisy č. 1635 a 1664, představující opisy téhož díla, a rukopisy č. 1620, 1622, 1640, 1641, 1645, 1671 a 1673, vztahující se k téže tematice.

Lit.: ANKUNFT der ersten Ansiedler in die Gegend von Klattau; *Der Bote aus dem Böhmerwalde*; 1866, roč. 4, č. 1–4, 6–19, 21–35, 37–42 a 44–51, nestránkováno * COLLECTIO chronicorum Boëmorum; 2. pol. 17. stol., rukopis, Národní knihovna ČR, sign. XV D 6 * FIDLEROVÁ, Alena:

Jan Klatovský: Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice; Praha, 2000, diplomová práce * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historie klatovská v sedm dílů rozdělená; Praha, 1699 (Knihopis 2877) * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historia regiae urbis Clatoviensis; poč. 18. stol., rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VIII C 5 * KLEMENS, Václav Žebrácký: Lugubris lessus amplissimae et vetustissimae urbis Glattoviae; Praha, 1615 * [KNIHA Václava Maloveckého]; 1649, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. III G 13 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov; Klatovy, 1927–1936 * VOŘÍŠEK, Daniel František: Ohnivá lamentací, pláč a naříkání královského města Klatov 8. dne měsíce Julii léta Páně ... 1689; rukopis, Knihovna Národního muzea v Praze, sign. IV A 4 * VOŘÍŠEK, Daniel František: [Historická skládání]; 1692, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VI D 28 * VOŘÍŠEK, Daniel František – VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Heroico descripta metro fundatio Klattae; 1693, rukopis, Národní knihovna ČR, sign. VI G 18 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Kniha pamětní; 1722, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. IV B 1 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: [Liber memorabilium]; 1724–1725, rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 45, ev. č. K 29 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Knížka pamětní; 1709 a 1. třetina 18. stol., rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 46, ev. č. K 30.

1673/102**sign. RK 162 (přír. č. 67 884)**

pap., 1847–1887, [VI] + 176 + [II] + 130 + 36 pp. (novodobě), vazba původní, lepenková, polepená hnědým mramorovaným papírem, hřbet o 3 vazech potažen hnědou kůží, červeně stříkaná ořízka, 25,5 : 20,5 cm. Na předním příděsí tužkou sign. „RK 162“ a přír. č. „67.884“ a přilepen lístek se strojopisným textem „Měl u sebe až do své smrti historiograf m[ěsta] Klatov prof[esor] d[okto]r Jindř. Vančura /:zemř[el] 2. ledna 1926:/“, na p. [I] druhé části perem starší sign. „BH 58“. Podle generálního inventáře pochází ze sbírky F. Junga.

a) p. [I] první části:

**„Denkwürdigkeiten der königlichen Stadt Klatau
gesammelt von Carl Grafen von Kolowrat Krakowsky.“**

Opis 1. dílu německých dějin města Klatov sebraných Karlem hrabětem Kolowratem Krakowským patrně r. 1847 (viz dataci na konci předmluvy na p. [V]), pořízený v 2. pol. 19. stol. (srov. též na p. 168 „ausgezogen aus dem Klattauer Stadt-Archiv im J[ahre] 1839“), převážující německý jazyk kombinován s latinským i českým jazykem. Obsahuje kapitoly „Vorwort.“ (pp. [III–V]), „I. Ankunft der ersten Ansiedler in die Gegend von Klatau.“ (l. 745–869, pp. 1–26), „Einführung des Christenthums in Klatau.“ (l. 946–1008, pp. 27–39), „Klatau wird zur Stadt erhoben.“ (l. 1009–1689, pp. 39–159), „Erectiones.“ (latinsky, l. 1366–1418, pp. 160–163), „Aufschriften in der Dechanten-Kirche zu Klatau.“ (opis českých nápisů, pp. 164–165), opisy listin „Klatowskich Perdon.“ (česky, pp. 166–168) a „Urkunde im Betreff des wunderthätigen Marien Bildes zu Klatau.“ (latinsky, p. 169), dále „Series Superiorum Archiepiscopalis domus Klatoviensis.“ (latinsky, pro l. 1688–1825, pp. 170–171), „Series Capellanorum in domo Archiepiscopali Klatoviensi.“ (latinsky, pp. 172–173), „Gelehrte Männer Klatau aus den vorigen Jahrhunderten.“ (pp. 174–175, na pp. 175–176 doplňky jinou rukou). Jediný písař (stejný jako u následující části), okraj na levé straně stránky oddělen dvojlínkou, využit k vpisování letopočtů a dodatečných záznamů, perokresebný titulní list s názvem díla napsaným na pomníku, jehož součástí je alianční erb o 2 složkách (erbec) – v levém erbu držéném dvouocasým lvem knížecí koruna a štít s šachovnicí a iniciálami „W. K. C.“, které jsou v rukopisu č. 1671 rozepsány jako „Woldřich Kníže České“ (srov. tam p. 36), v pravém erbu držéném černou orlicí hradby s věží, oba erby spojeny korunou, vše v ozdobném perokresebném rámečku, na p. [III] před úvodem růžovo-bílý tištěný štítek s ornamentální výzdobou, nadpisy kaligraficky, výjimečně zeleným inkoustem, některé podtržené, na p. 41 perokresba údajného nejstaršího znaku Klatov („ältestes Wappen von Klatau.“, v oválu z vavřínových listů a 4 květů umístěný štít s šachovnicovým polem a iniciálami „W[oldřich] K[níže] C[eské]“), na p. 49 tytéž perokresebné iniciály „W. K. C.“,

mezi nimi 2 meče, na p. 62 perokresba erbu (v pravé polovině štítu vodorovně pruhy, levá polovina vyplněna, nad štítem knížecí koruna) s nápisovou páskou „Wappen der Theobaldicen.“, pp. [II] a [VI] prázdné. Vloženy 4 lístky s českými poznámkami perem, na versu perem zlomky českých úředních textů z poč. 20. stol.

b) p. [I] druhé části:

**„Denkwürdigkeiten der königlichen Stadt Klatau zweiter Theil
gesammelt von Carl Grafen Kolowrat Krakowsky.“**

Opis 2. dílu německých dějin města Klatov sebraných Karlem hrabětem Kolowratem Krakowským, převažující německý jazyk kombinován s latinským i českým; tento díl není členěn na kapitoly, popisuje události z l. 1705–1853. Vlastní text na pp. 1–126, jediný písař (stejný jako u předcházející části), nadpisy (uvozující některé roky) kaligraficky, výjimečně červeným a modrým inkoustem, některé podtržené dvojlinkou, perokresebný titulní list ozdobným písmem v ozdobném rámečku, kolorován červeně a modře, okraj na levé straně stránky oddělen dvojlinkou, využit k vpisování letopočtů a dodatečných záznamů, na p. 123 česky připsána rukou dr. Karla Hostaše událost z r. 1854, pp. [III], 116, 118–119, 121–122 a 127–130 prázdné. Vložena vizitka pluk[ovníka] Jana Ševčoviče, na jejíž zadní straně strojopisem přepsán název díla s dodatkem „Sestavil Karel Kolowrat-Krakowský r[oku] 1846. Zde rovněž použito pramenů jako u Tonnera/“, dále vložena papírová záložka a poznámkový papír se zlomkem úředního textu z 20. stol.

c) p. 1 třetí části:

„Nachtrag. Verschiedene Ereignisse der Stadt Klattau.“

Opis různých německých příloh vztahujících se k dějinám města Klatov, kromě úvodních doplňků k různým letům (pp. 1–2) obsahuje „Feuersbrünste in der Stadt Klattau.“ (německy s opisy českých nápisů, pp. 2–7), české analistické záznamy k l. 1870–1887 psané rukou dr. Karla Hostaše (pp. 7–10), „Brandschatzung für die Königl[iche] Stadt Klattau. unter den französischen Generalen Dombrowsky und Lefffers, im Jahre 1805.“ (pp. 21–22) a „Böhmens Bevölkerung im Jahre 1860.“ (pp. 23–26). Dva písaři (druhý dr. Hostaš), nadpisy kaligraficky, podtržené dvojlinkou, okraj na levé straně stránky tužkou, využit k vpisování letopočtů, pp. 11–20 a 27–36 prázdné. Vložen poznámkový papír se zlomkem českého textu z 20. stol. perem, 2 dvojlisty (21,6 : 17,6 cm) s perem psanými českými zápisky měšťana Františka Junga z Klatov k r. 1870 a s českými poznámkami dr. Hostaše k témuž roku, dále lístek s německou a českou poznámkou k r. 1843 perem (na versu perem zlomek českého úředního textu), 2 lístečky se strojopisnými přepisy názvu díla a částečně odstřižený dvojlíst s českými poznámkami k l. 1801–1810 perem. Srov. rukopisy č. 1620, 1622, 1635, 1640, 1641, 1645, 1664 a 1671–1672, vztahující se k téže tematice.

Lit.: ANKUNFT der ersten Ansiedler in die Gegend von Klattau; *Der Bote aus dem Böhmerwalde*; 1866, roč. 4, č. 1–4, 6–19, 21–35, 37–42 a 44–51, nestránkováno * COLLECTIO chronicorum Boëmorum; 2. pol. 17. stol., rukopis, Národní knihovna ČR, sign. XV D 6 * FIDLEROVÁ, Alena: Jan Klatovský: Fundací aneb Založení i vystavění města Klatov. Literárněhistorický rozbor a edice; Praha, 2000, diplomová práce * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historie klatovská v sedm dílů rozdělená; Praha, 1699 (Knihopis 2877) * HAMMERSCHMID, Jan Florián: Historia regiae urbis Clatoviensis; poč. 18. stol., rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VIII C 5 * KLEMENS, Václav Žebrácký: Lugubris lessus amplissimae et vetustissimae urbis Glattoviae; Praha, 1615 * [KNIHA Václava Maloveckého]; 1649, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. III G 13 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov; Klatovy, 1927–1936 * VOŘÍŠEK, Daniel František: Ohnivá lamentací, pláč a naříkání královského města Klatov 8. dne měsíce Julii léta Páně ... 1689; rukopis, Knihovna Národního muzea v Praze, sign. IV A 4 * VOŘÍŠEK, Daniel František: [Historická skládání]; 1692, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. VI D 28 * VOŘÍŠEK, Daniel František – VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Heroico descripta metro fundatio Klattae;

1693, rukopis, Národní knihovna ČR, sign. VI G 18 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Kniha pamětní; 1722, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. IV B 1 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: [Liber memorabilium]; 1724–1725, rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 45, ev. č. K 29 * VOŘÍŠEK, Václav Vojtěch: Knižka pamětní; 1709 a 1. třetina 18. stol., rukopis, SOkA Klatovy, fond AM Klatovy, inv. č. 46, ev. č. K 30.

1674/103**sign. RK 165 (přír. č. 67 887)**

pap., 1775, 88 ff. (nově), vazba původní, prkénková, polepená šedozeleným papírem, na zadní desce tužkou výpočet a perem zkoušky písma, hřbet o 4 vazech, modře stříkaná ořízka, 15,3 : 9,5 cm. Na přední desce modrou pastelkou připsal „[...] Chudenic [= Chudenice, osrp. Klatovy]“, přes to štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, bez textu, na hřbetě přes 2. mezipolí poškozený štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „7.[...] 15[...]“, na předním příděstí tužkou sign. „RK 165“ a přír. č. „67.887“, na přední předsádce recto perem č. „2435.“ a „Var. 156m.“

f. 3r:

„PRINCIPIA IN LINQVAM ITALICAM ab amatore linquae hujus conscripta inbreve compendium ANNO 1775.“

Latinsky psaná italská gramatika z r. 1775 zřejmě česko-německé provenience (srov. výklad o výslovnosti na f. 7r „K. Ante a, o, u, l, r, ut k Bohemum, ante e, i ut c Bohemum.“, u sloves na ff. 55v–64r nebo u nesklonných slov na ff. 67r–85v však uváděny ekvivalenty německé), členěná na 2 části: „Pars Ima Prolegomena Linquae hujus complectens. De Ortographia Linquae Italicae“ (ff. 4r–10v) a „Pars IIda De Etimologia Linquae sive Partibus Oratio[nis] Italicae.“ (ff. 11r–85r, jako italské slovní druhy jmenuje na f. 11r člen, jméno, zájmeno, sloveso, participium, adverbium, předložku, spojku a citoslovce), části děleny na hlavy a ty dále na sekce, text obsahuje hojná paradigmata doplněná latinskými vysvětleními. Vlastní text na ff. 4r–85r, na f. 88v stručný doplněk k časování sloves 2. konjugace, jediný písáň, okraje tužkou, titul kaligraficky, na f. 1r perem nečitelný připsal, ff. 1v–2v, 3v a 85v–87v prázdná.

1675/104**sign. RK 167 (přír. č. 67 889)**

pap., 1773, 189 ff. (nově), vazba původní (mírně poškozená), prkénková, potažená černou kůží, desky bohatě zdobené rámcem z vytlačované zlacené trojlinky s florálními motivy, na přední desce vytlačované zlacené iniciály „J. F.“ a letopočet „1773.“, hřbet o 5 vazech (potah hřbetu poškozen), mezipolí zdobena vytlačovanými zlacenými linkami a florálními motivy, zlacená ořízka, 17,9 : 10,8 cm. Na 2. listu přední předsádky recto perem „Akces. den. č. 324–59 1“, fialový razítkový text „Med. Univ. Dr. Ad. Kaba.“ a tužkou sign. „RK 167“ a přír. č. „67.889“, na 3. listu přední předsádky recto tužkou připsal „63/vsa 64“.

f. 2r:

„Autočzysstie Wszech Hřzysssnikuw Tato Knižka gest Sepsana w Letu Panie 1773. tež Pro Obwzlaszni Potiesseni Darowana Johanna Frischin“

Česká modlitební kniha z r. 1773 darovaná Johanně Frischin, obsahuje mj. modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie o nejsladším jménu Pána Ježíše, dále jsou zde „Modlytby o Pržehoržkem Vmuczeni, a Pržedrahych Ranach Pana Ježysse krysta.“ (ff. 73v–77v), „Modlytba kterau když S[vat]a gertudys [!] se modlyla, raczil gi krystus Pan swych Swatych 5. ran wtisknauti.“ (f. 81rv), litanie o přehořkém umučení Pána Krista, modlitby k pěti ranám Pána Krista, „Patnaczte Modliteb Swate Brygity, o Vmuczeni krysta Pana“ (ff. 91v–105v), modlitby mariánské (mj. lorentánské litanie a hodinky o neposkvrněném početí Panny Marie), litanie ke všem svatým, modlitby a litanie ke sv. Anně, modlitby ke sv. Josefu, ke sv. Janu Nepomuckému a k sv. Barboře a modlitby večerní. Vlastní text na ff. 3r–189v, jediný písáň, rámeček z dvojlinky, titul, nadpisy a incipity kaligraficky červeně. Rukopis doplněn vevázanými mědirytinami: na f. 1v rytina s motivem stvoření světa, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; na f. 16v rytina Sedmibolestné Panny Marie, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Göz Cath[olicus] exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“; na f. 74r rytina zastavení křížové cesty, kdy Ježíš

potkává svou matku, signováno „G[ottfried] B[ernhard] Goz. fec[it] Aug[ustae] V[indelicorum]“; na f. 106v rytina Panny Marie sluncem oděné, signováno „Klauber Cath[olicus] Sc[ulp]sit et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“; na f. 169v rytina zobrazující Pannu Marii s Ježíškem, Boha Otce, Ducha sv., sv. Josefa, sv. Annu a sv. Jáchyma, kolem nich andělci, z nichž jeden drží knihu s textem „Buch des Lebens Jesus. Maria. Joseph. Joachim. Anna.“, pod rytinou německý nápis „Euch Fünf Heiligsten Perschonen befehle ich mein Seel, und leib. mein leben, und sterben. Verschaffet, das mein Nahm in das Buch des Lebens Verzeichnet werde.“, signováno „J. Schmutzer. sc[ulp]sit“; ff. 1r, 2v, 16r, 74v, 106r a 169r prázdná.

1676/105**sign. RK 169 (přír. č. 52 667)**

pap., (1751 + 1765) s. XVIII. med.-ex., 494 + 128 pp., vazba původní, lepenková, polepená šedým papírem, na hřbetě hnědý štítek s vytačovaným černým rámečkem a titulem „DIENST UND EXERCICIEN REGULAMENT“, červeně barvená ořízka, 16,3 : 10,7 cm. Na předním příděšti modré obdélníkové razítko s textem „Okresní [muzeum] v [Klatovech] K[NĪHOVNA] Přír. č.: Sign.: Sign. sb.:“, perem doplněno přír. č. „52.667“ a tužkou č. „RK 52.667“ a sign. „RK 169“. Pochází z pozůstalosti Milady Peřinové, učitelky v Klatovech, do muzea daroval Antonín Svárovský.

a) p. 1:

„**Des REGULAMENTS und Ordnung für Gesam[m]te Kayß[erlich-]König[liche] Cuirassiers= und Dragoner=Regimenter Zweyter Theil. Die Verhaltungen Bey Einem Reg[i]m[en]t, und Compagnie, überhaupt auch in feld, Guarnisonen, u[nd] quartiren, Besonders enthaltend. 1751**“

Opis druhého dílu německé vojenské příručky pro kyrysníky a dragouny, pořízený podle tisku **AYA-SASSA, Joseph Carl d'**: Regulament und Ordnung, nach welchen sich gesammte Kaiserlich-Königliche Cuirassier- und Dragoner-Regimenter ... überall gleichförmig zu achten haben, zweiter Theil (Víděň, 1751). Vlastní text na pp. 3–453, na pp. 457–487 „Index.“, na pp. 488–492 „Zweyter Index.“ (abecední), jediný písař (stejný jako u následující části), část titulu a nadpisy kaligraficky, stránkové kustody, na p. 27 vzor tabulky, pp. 2, 454–456 a 493–494 prázdné.

b) p. 1:

„**Militaire. REGULAMENT. für gesam[m]te Kay[serlich-]Konig[liche] Cavalerie Regimenter. In betreff des Exercitii zu Pferd. und zu fuß. Erster Theil. Wienn 1765.**“

Nedokončený opis prvního dílu německé vojenské příručky pro kavalerii, pořízený podle tisku **MILITAIRE** Regulament für gesammte Kaiserlich-Königliche Cavalerie-Regimenter (Víděň, 1765); obsahuje mj. i popisy hudebního doprovodu při vojenských manévrech. Vlastní text na pp. 3–123, jediný písař (stejný jako u předcházející části), titul a nadpisy kaligraficky, stránkové kustody, pp. 2 a 124–128 prázdné.

1677/106**sign. RK 170 (přír. č. 67 891)**

pap., 1757, [II] + 182 pp. (recte 178 pp., po p. 54 paginováno 56, list s pp. 90–91 chybí, po p. 109 paginováno 111), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytačované zlacené linky se stříbřenými ornamenty v rozích a drobným vytačováním v ploše, na přední desce vytačované stříbřené iniciály „G. N.“, hřbet zdoben příčnými vytačovými stříbřenými dvojlínkami a ornamenty, zlacená ořízka, 15,0 : 9,4 cm. Na předním příděšti tužkou sign. „RK 170“.

p. [II]:

„**PIETATIS EXERCITIA CULTUI DIVINO MAGNAE MATRIS MARIAE SANCTORUMQVE PATRONORUM DEBITA 1757**“

Převážně latinská modlitební kniha z r. 1757, obsahuje mj. hodinky ke sv. Trojici, „SYMBOLUM S[ancti] ATHANASII“ (pp. 12–17), vyznání víry, modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, „OFFICIUM IMMACULATAE CONCEPTIONIS“ (pp. 67–77), loretánské litanie, modlitby a litanie k andělu strážci, „TESTAMENTU[m] HOMINIS CHRISTIANI ANTE SOMNUM FACIENDUM“ (pp. 104–107), „OFFICIUM PARVUM PRO FIDELIBUS DEFUNC[tis].“

(pp. 95–104), modlitbu před spaním, modlitby k sv. Barboře, sv. Janu Nepomuckému, Panně Marii a sv. Anně, modlitbu o 7 slovech Pána Krista na kříži, litanie o jménu Ježíš, modlitby na dny v týdnu k Panně Marii za šťastnou smrt a hymnus Inocence III. k Panně Marii; dále je zde obsažena česká „Modlitba Pobožna k bolestne Panie Maryi.“ (pp. 111–116) a německé modlitby k Panně Marii a ke sv. Anně (pp. 116–139). Vlastní text na pp. 1–178, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky, kolorován zlatě a červeně, zdoben florálními ornamenty, začátek na p. 1 zdoben červeno-zlatě kolorovanou perokresebnou vázou s květinami, nadpisy, iniciálky a důležité části textu zlatě, některé iniciály zalomeny do 2 řádků, na pp. 179–182 připsána patrně touž rukou německá modlitba ke sv. Josefu, na p. 182 též touž rukou latinský přehled každodenních modliteb nadepsaný „Qvotidie in honorem Sanctorum Patronorum.“, na p. 182 a na zadní předsádce recto „Index.“ z přel. 19. a 20. stol., p. [II] prázdná, přední předsádka vytržena.

1678/107**sign. RK 171 (přír. č. 67 892)**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [II] + 100 pp. (recte 92 pp., listy s pp. 9–10, 13–14 a 19–22 chybějí), vazba původní (značně poškozená), prkénková, dochována jen přední deska potažená hnědou kůží, zdobena ozdobným vytlačovaným rámečkem s florálními motivy, hřbet původně o 3 vazech, zlacená ořížka, 17,2 : 10,2 cm.

p. [I]:

„Katolícká modlitebnj Knížka. Wkterěžto rannj večernj, při Mssi sw[até] před= a posw[até] Spówědi, před= a posw[atém] Přigjmanj, Lytanýe, cýrkewnj a k różličným Swatým Módlitby k nalezenj sau. pro R. S.“

Torzo české modlitební knihy z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, konec chybí. Vlastní text na pp. 1–100, jediný písař, rámeček z červené a černé dvojlinky, titul kaligraficky červeně v ozdobném žlutě kolorovaném rámečku, začátky oddílů v ozdobných rámečcích s kolorovanými ornamenty či florálními motivy, zdobeny kvašovými pásy s girlandami nebo ornamenty, nadpisy kaligraficky a částečně červeně, červené versálky, závěry oddílů zdobeny ornamentálními vinětami, stránkové kustody, nejasné značení kvantity (např. na p. [I] „różličným“, na p. 3 „Módlitba“, na p. 68 „Bóhu“ či na p. 75 „Krów Gěžjsse“), p. [III] prázdná.

1679/108**sign. RK 175 (přír. č. 68 103)**

pap., (1763) s. XIX. in., 224 pp., vazba původní, z tvrdšího papíru, polepená modro-žlutým škrobovým papírem, hřbet o 2 vazech, 20,8 : 17,0 cm. Na předním příděšti fialový razítkový text „Benedikt Stadler Stadlerische Federn u[nd] Bettenfabrik CROSAU [neurčeno], Böhmen.“ (též na zadním příděšti), perem starší sign. „BN 704“ a č. „81720 mus“ (též na p. 3), tužkou sign. „RK 175“ a přír. č. „68.103“, na p. 1 fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na pp. 37, 93, 191 a 209).

p. 1:

„Tjsknutj w Roce 1763. Kratky Žjwot Jarolima Božka Poustewnika, rozeneho z Čech. Gakož y taky Geho Wíděni na wrchu Carmeli w Palestině.“

Česky psaný život a vidění poustevníka Jarolíma Božka z poč. 19. stol., dle titulu opis tisku, Knihopis jej však neregistruje; je rozdělen na 2 části: „Kratki Žiwot a wyděnj Jarolýma Božka.“ (pp. 3–132) a „Wydeni Jaroljmowo pry wrchu Karmelis!“ (pp. 132–194). Jediný písař, okraje a linky tužkou, nadpisy zvýrazněně, jednotlivé složky o 5 dvojlistech číslovány, pp. 2 a 195–224 prázdné, z listu s pp. 1–2 odříznuta spodní část, mezi pp. 200 a 201 vytržen 1 list, po p. 224 vytržen 1 list a 1 vyříznut.

1680/109**sign. RK 176 (přír. č. 68 104)**

pap., 1728, [I] + 49 ff., vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytlačované trojlinky a u hřbetu pětilynky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvoj- a trojlinkami, přes 2. mezipolí nálepka, v ní perem titul „Inventář Klatovsk[ého] Chrámu 1728.“, červeně stříkaná ořížka, 32,5 : 20,5 cm. Na hřbetě přes 3. mezipolí nálepka, v ní perem starší sign. „II. 273“, na předním příděšti tužkou sign. „RK 176“ a přír. č. „68.104“.

f. [I]r:

**„Inwentarz Rozlycznych Klenotuw, Peńiez, a ginych Wiczy k Zadussj Chramu Pańie
Farniõh, Kral[ovskõeho] Miasta Klattow, pod Tytulem Narozenj Panny Marye, do Pokladu,
Zazracznego Obrazu Blahoslawene Rodiczky Bożj Panny Marye od Cziasu Wygewenj se
tehoż Swateho Obrazu Zazracznie Dne Osmeho Miesycze Czerwencze Letha Pańie 1685
Krwj se Poticzõho až do letha Pańie 1728 Shromażdienemu Patrżiczycz.“**

Česky psaný inventář chrámového pokladu náležejícího k záračnému obrazu Panny Marie Klatovské, pořízený r. 1728 a obsahující soupis darů z l. 1685–1728 zpravidla s údaji o donátorech a roce darování; člení se na 18 rubrik podle typu darů (dukáty, prsteny, řetízky, korunky, monstrance, ornáty ap.), některé rubriky se ještě dále vnitřně člení. Vlastní text na ff. 1r–43v, na ff. 45r–46r „INDEX“, jediný písař, okraje z dvojlinky, titul a nadpisy kaligraficky, ff. [I]v, 35r, 40v, 44rv a 46v–49v prázdná.

1681/110

sign. RK 179 (přír. č. 68 107)

pap., (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., 56 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z pletenců, z týchž pletenců na hřbetě 3 falešné vazy, modře stříkaná ořízka, 14,7 : 9,2 cm. Na přední desce fialové obdélníkové razítko s textem „Museum Klatovy Knihovna.“ (též na f. 1r, zde perem doplněno č. „X-6334.“), na předním příděstí perem přípis „K. W. Barbara Wiererin geschrieben den 1ten Jänner. 1830“, tužkou letopočet „1830“, podpis „Karl Braun“, podpis „Ikultsky [?]“, sign. „RK 179“ a přír. č. „68.107“, na zadním příděstí perem přípis „Karl Wierer geschrieben den 15ten März in Jahr 1820. K. W.“ a tužkou letopočet „1820“ a podpis „Braun“.

f. 1r:

„Gott ist die reinste Liebe.“

Německá modlitební kniha z poč. 19. stol., sepsaná patrně na základě některého z vydání tisku **ECKARTSHAUSEN, Carl von:** Gott ist die reinste Liebe; obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi a litanie k Panně Marii. Vlastní text na ff. 2r–56r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky červeno-černě v ozdobném akvarelovém rámečku s květinami a girlandami, nadpisy a ozdobné iniciálky zalomené až do 2 řádků kaligraficky červeně, na místech vinět akvarely květin, 2 celostránkové akvarely: na f. 13r Panna Maria světlem oděná a na f. 25r Kristus na kříži, ff. 1v, 13v, 25v a 56v prázdná.

1682/111

sign. RK 181 (přír. č. 68 109)

pap., 1771, [IV] + 159 pp. (recte 100 pp., listy s pp. 9–16, 25–26, 45–56, 75–107 a 138–141 chybějící), vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlateným rámečkem z dvojlinky a florálních girland, na přední desce vytlačované zlatené iniciály „B M“, hřbet o 2 vazech, podél vazů a uprostřed středního pole vytlačované zlatené dvojlinky, 15,7 : 9,1 cm; zasunuto do původního pouzdra potaženého červenou kůží, plochy zdobeny zámečkem z vytlačované dvojlinky, 15,5 : 10,0 cm. Na přední desce fialové obdélníkové razítko s textem „Museum Klatovy Knihovna.“ (též na p. [I] a na přední straně pouzdra, v obou těchto případech perem doplněno č. „X-6333“), na přední předsádce verso tužkou sign. „RK 181“ a přír. č. „68 109“.

p. [III]:

**„Christ[liches] Cathol[isches] Röm[isches] Gebett Buch. zum nutzen der andacht
gesam[m]let. worin[n]. Morgens= Abends= H[eilige] Meß= Beicht= Com[m]munio= [!]
Procession= Wallfahrt etc. Gebetten. Sc[riptum] 1771“**

Neúplná německá modlitební kniha z r. 1771; dochované torzo obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitbu na pouť a „Lob=Gesang Zachariae.“ (pp. 152–155). Vlastní text na pp. 1–155, na p. 156 „Register. der hierinne befind[enden] Gebett[e]“, jediný písař, perokresebné rokajové rámečky, titul kaligraficky kolorován červeně a zeleně, ve stejných barvách i ozdobné versálky, nadpisy kaligraficky, vinětky, na p. 20 celostránkový akvarel v odstínech růžové zobrazující Krista na kříži a doplněný barevnými růžemi, text na p. 151 napodobuje částečně utrženou stranu tištěného textu, pp. [II], [IV] a 157–159 prázdné.

1683/112

sign. CS-KL 1 (přír. č. 46 201)

perg., 1560 + s. XVII. in.–med., 293 ff. (novodobě, recte 294 ff., f. 59 počítáno dvakrát; původní foliace začíná od f. 2 písmenem a římskou číslicí i–xx, tj. ai–axx, bi–bxx atd., poslední f. rviii, chybějící ff. s původní foliací aiii, bxviii, ciii, fxiii–fxcvi,

gvii, gxi, gvi, gxx–hvi, hxvi–hxviii, nxiii–nxix, oviii–oxi a oxiii–oxviii, ff. dxiii a dxv přehozena při vazbě), vazba původní, prkénková, potažená pergamenem, desky zdobené vytačovanou rámcovou kompozicí s florálními motivy a s motivy biblických výjevů, portrétů významných osobností reformace a alegorických postav, na obou deskách zachovány mosazné nárožnice a středové pukly, stopy po kování podél hran (dochováno na obou deskách na dolní kratší straně), na přední desce mosazná zakončení pro 2 spony, z nichž dochována 1, hřbet o 7 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojlinkami, 61,0 : 40,0 cm. Na f. 38r fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na ff. 43r, 287r a 288r). Podle generálního inventáře dar města Klatov z r. 1882.

[Graduál literátského bratrstva v Klatovech z r. 1560]

Český graduál psaný Matějem Peckou Klatovským v Praze u Jana Táborského z Klokotské Hory pro literátské bratrstvo v Klatovech r. 1560 (viz na f. 1r českou báseň s akrostichem „IAN TABORSKY Z KLOKOTSKE HORY“ zakončenou datací „Kniha: W Praze v Jana Táborského Rukau Matiege Pecky Klatowského, Tato: Patnactisteho Léta psana Ssedesátého sttiastnie dokonana.“, jeho podpis a erb též na f. 51v), podrobný popis obsahu a výzdoby rukopisu viz v Manuscriptoriu. Vlastní text na ff. 2r–293v, na f. 1v červeně český citát ze sv. Augustina, jediný písař, červeně živá záhlaví, figurální nebo ornamentální iniciály zalomené do 4 notových osnov, v bordurách florální a ptačí motivy a nevyplněné nápisové pásky, chorální notace v pětilinkové notové osnově, okraje z červené dvojlinky, modré, červené a žluté iniciálky na začátcích veršů, části textu červeně nebo modře. V textu nečetné doplňky z 1. pol. 17. stol., většinou další hlasy písní: na ff. 6v–7r diskant a bas části nedělního Kyrie s incipitem „Pane Bože tys prikázal [...]“, na f. 15v diskant části Gloria s incipitem „A na zemi budíž lidem pokog [...]“, na f. 131v tenor a bas k závěru nedělního oficia s incipitem „Chwála Bohu Allelujá [...]“. V textu místy cenzurní opravy některých veršů z přel. 17. a 18. stol. začerněním, popř. i připsáním nového textu (na přel. 19. a 20. stol. většinou připsán původní text perem nebo tužkou) a nečetné opravy textu rudkou nebo perem ze 17.–18. stol., f. 133v prázdné, ff. 39–51 a 287–293 uvolněna z vazby, množství listů vyříznuto (viz výše): většina za protireformace (listy obsahující skladby s nepřijatelným textem, zejména pojednávajícím o M. Janu Husovi a Jeronýmu Pražském), dále pak v 19. stol. vyříznuta 2 ff. (f. 119bis a 122bis), která byla darována do Národního muzea v Praze (dnes uložena ve sbírce zlomků, f. 119bis pod sign. 1 A c 86/2, f. 122bis pod sign. 1 A c 86/3; na f. 122bisr podepsán Šimon Plavenský z Plauenfeldu s datací 1589).

Lit.: BRODSKÝ, Pavel: Katalog iluminovaných rukopisů Knihovny Národního muzea v Praze; Praha, 2000, s. 316–317, č. 298 * KRÍŽEK, Václav: Český kancionál v Klatovech; *Památky archaeologické a místopisné*; Praha, 1855, roč. 1, s. 188–189 * MANUSCRIPTORIUM [online] <http://www.manuscriptorium.com/Manuscriptorium/engine/manuscriptorium.cgi> * TEIGE, Josef: Jan Táborský z Klokotské Hory a jeho zpráva o orloji staroměstském; *Časopis Společnosti přátel starožitností českých* IX; 1901, č. 1, s. 1–12 * VANĚK, Ferdinand – HOSTAŠ, Karel: Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese klatovském; Praha, 1899, s. 95–96 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov I/2; Klatovy, 1928–1929, s. 1500–1506.

1684/113

pap., 1537 + s. XVII. in.–XVIII. med., 549 ff. (novodobě, recte 551 ff., nepočítána vlepená ff. menších rozměrů za ff. 249 a 306, ff. 546 a 547 přehozena; na f. 77r–396r původní foliace písmenem a římskou číslicí i–xvi, tj. Ai–Axvi, Bi–Bxvi atd., poslední f. Vxiii), vazba původní (restaurovaná), prkénková, potažená pergamenem, desky zdobené vytačovanou rámcovou kompozicí z florálních a ornamentálních motivů, 2 novější kožené řemínky se sponami s mosazným kováním se zlomky vyraženého textu a florálních motivů, stopy po nárožnicích a středové puklici, hřbet o 7 vazech, zvýrazněných vytačováním čtyřlankami, mezípolí zdobena vytačovými florálními motivy, 42,6 : 29,6 cm; uloženo v krabici potažené černým plátnem, 44,0 : 34,0 cm. Na f. 387r fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“ (též na f. 503r).

[Graduál literátského bratrstva v Klatovech z r. 1537]

Latinsko-český graduál psaný Janem Táborským v Praze pro literátské bratrstvo v Klatovech r. 1537

(viz dataci v červeném kolofonu na f. 545v „Hoc Opus perfecit Joa[n]nes Taborinus Prage. Anno xp[ist]i M D xxxvii [= 1537].“) s pozdějšími doplňky, podrobný popis obsahu a výzdoby rukopisu (včetně digitálních fotografií) viz v Manuscriptoriu. Vlastní text na ff. 1r–545v, jediný písař, červeně živá záhlaví, nadpisy, rubriky a některá slova, žluté proškrtky, chorální notace v červené pětilinkové notové osnově (až pro 4 hlasy), okraje z červené dvojlinky, ozdobné červeno-modro-žluto-černé iniciály zalomené až do 2 řádků nebo notových osnov, barevné versálky, zdobeno iniciálami z florálních ornamentů zalomenými do 2–4 notových osnov s florálními motivy v bordurách, v úvodní části rukopisu v nich patrně jména mecenášů (datovány jsou jen některé: na f. 77r v iniciále „E-Cce“ nápis „IOANNES ALBINVS CANTOR 1585.“ a na f. 145r v iniciále „M-Ichi“ nápis „ADAMVS TÝN WLTAWINVS. 1580.“). Perem, červeným perem nebo rudkou připsány několika rukama pozdější doplňky patrně z poč. 17. stol. až 1. pol. 18. stol.: buď vedle části původního textu skladby připsán jiný latinský text či jen slovo (ff. 13v–14v, 30r, 54r, 183r, 239v–240v, 269r, 284v–285v, 291v, 318v–322r, 349v–350r, 386rv, 391v–393r, 443v–444r, 490r, 500r, 501v, 512v a 514r–515r) nebo připsány celé notované skladby (ff. 396v–398v, 466v–468r, 482v a 493r–494v) nebo jen začátky nápěvů (ff. 483v, 484v, 485v, 486v, 488v, 489v, 490v, 491v, 492v, 495v, 496v, 499v, 503v, 504v, 505v, 506v, 507v, 508v, 512v, 513v, 514v a 515v), na předním přídeští na poč. 17. stol. připsán červeně a černě obsah místy i se začátky notace, na ff. 82v, 438v–439r, 447v–449r, 460v–463r, 471v–472r, 474v–475r a 482r pouze prázdné notové osnovy, ff. 76v, 88v, 219v–226v, 249bisv, 306bisv, 481v, 516v–522v, 527rv, 529v, 534v, 538v, 544v a 546r–549v prázdná.

Lit.: MANUSCRIPTORIUM [online] <http://www.manuscriptorium.com/Manuscriptorium/engine/manuscriptorium.cgi> * TEIGE, Josef: Jan Táborský z Klokotské Hory a jeho zpráva o orloji staroměstském; *Časopis Společnosti přátel starožitností českých* IX; 1901, č. 1, s. 1–12 * VANĚK, Ferdinand – HOSTAŠ, Karel: Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese klatovském; Praha, 1899, s. 96 * VANČURA, Jindřich: Dějiny někdejšího královského města Klatov I/2; Klatovy, 1928–1929, s. 1498–1502 a 1506.

1685/114**přír. č. 104/55**

pap., s. XVII. in. (?), 8 ff., přivázáno k tisku TITO artikuleové na sněmu obecném ... svolení a zavření jsou (Praha, 1606; Knihopis 359), vazba původní, papírová, polepená červeným papírem, desky zdobeny vytačovaným zlateným lvem rámovaným florálním ornamentem, formát kvarto.

[Cechnovní artikule z poč. 17. stol.]

České cechnovní artikule snad z poč. 17. stol. Rukopis nenalezen, popis podle Komise.

1686/115**přír. č. 143/55**

pap., od 1798, 68 ff., vázáno v papírových deskách, 22,0 : 34,4 cm.

[Pamětní kniha kaple na Křesťanovském vršku od r. 1798]

Česká pamětní kniha obnovené kaple na Křesťanovském vršku v Klatovech založená r. 1798 a vedená rodinou Šebestovou; popsáno pouze 17 ff. Rukopis nenalezen, popis podle Komise.

1687/116**přír. č. 186-57/14**

pap., 1778, 2 ff., nevázáno, volný dvojlíst, 10,5 : 16,0 cm.

„Modlitba ponjžena [...]“

Česká modlitba z r. 1778. Rukopis nenalezen, popis podle Komise.

B. Staré tisky

1688/117**sign. B 839 ST (přír. č. 29 308)**

pap., 33 ff. (nově), přivázaných za tisk **KRISTIÁN z Koldína, Pavel**: Práva městská Království českého (Praha, 1579; Knihopis 4564), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobeny vytačovanou rámcovou kompozicí (linkami, pletenci, pásem s profily králů, florálními motivy atd.), hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojlinkami, zbytky po 2 mosazných sponách na kožených řemíncích, černě barvená ořízka, 31,2 : 20,0 cm. Na přední desce 2 štítky s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, ve starším z nich perem přír. č. „29 308“, v mladším černým fixem sign. „B 839 ST“ (stejný štítek též na předním přidešti), na předním přidešti perem „čpi. 29.308“ a nálepka, v ní fialové oválné razítko s opisem „MUSEUM KRÁL. MĚSTA KLATOV“.

[Zlomky písemností z městské kanceláře v Plánici (osrp. Klatovy) z l. 1582–1801]

Česky psané záznamy historických událostí v městě Plánici z l. 1582–1801, obsahují zápisy o válkách, požárech města, přírodních pohromách, vraždách, popravách, renovacích a usneseních městských rad, též o smrti císaře Ferdinanda II. r. 1637 (f. 1r), o dobytí Bělehradu r. 1789 a smrti Josefa II. r. 1790 (f. 11r), seznam farářů v Plánici z l. 1582–1690 (f. 18v), místy latinské sentence (na ff. 1r, 30v, 31r a 33r) a citáty ze sv. Augustina a sv. Ambrosia (f. 33r), též česká moudra, např. „Komuž se nesstiatne wede, Komuž se nedaržy, Koho Lyde nepotržebudy, Kohož gsau Syti, ten Sweho Hled awarug se newiery, tržebas y od přžatel.“ (f. 24v) nebo „Wic mně Zneg sebe, Poznage sebe Sud' mne“ (f. 30v). Vlastní text na ff. 1r–33r, větší množství písařů, ff. 8v–9r, 11v, 19r, 20r–21v, 22v, 25v–29v, 31v a 33v prázdná, mezi ff. 14 a 15 vyříznuty 3 listy, listy v dolní části poškozeny, ff. 17–25 a 30–32 uvolněna z vazby, ff. 23–25 propálena.

1689/118**inv. č. 52**

pap., s. XVI. ex.–XVII. in., vepsáno do tisku **MISSALE** de tempore et de sanctis (Norimberk u Georga Stuchse ze Sulzbachu, 1503), vazba restaurovaná, lepenková (desky z bílé lepenky bez hřbetu), hřbet o 4 vazech, 33,8 : 23,8 cm; vloženo do papírové krabice potažené béžovým plátnem, 36,5 : 27,0 cm. Na posledním listu verso nefoliovaných notovaných prefací a mešních zpěvů mezi ff. 245 a 246 perem starší sign. „N. 91.“; v přiloženém papírovém sáčku zbytky původní kožené vazby, na jednom z nich žlutá nálepka, v ní černě natištěno inv. č. „52“.

[Záznamy o pamětihodných událostech z konce 16. a poč. 17. stol.]

České záznamy o počasí, požárech, zločinech a katastrofách v Klatovech a okolí z konce 16. a poč. 17. stol. (nejmladší datovaný záznam je z r. 1607): první vrstva pochází převážně z 90. l. 16. stol. a je psána klatovským děkanem Janem Jelenským z Jelení (tužkou a perem, srov. na ff. 159v–160r červeně zabarvený zápis o požáru Klatov z r. 1579 „Za mnie Knieze Jana Gelenskeho Zgelenij kdyz gsem byl toho cziasu y przed tijn y potom diekanem W tomto Miestie Klatowech [...]“), druhá vrstva pochází od neznámého písaře z poč. 17. stol. (perem, od tohoto druhého písaře též na f. 241r česká modlitba a na f. 341r latinská). Vlastní text na spodních okrajích listů tisku, 2 písaři, u mešních zpěvů na nefoliovaných listech mezi ff. 245 a 246 červeně marginální poznámky.

Lit.: HOSTAŠ, Karel: Paměti o Klatovech a okolí ze století XVI. a XVII.; *Šumavan*; 1886, roč. 19, č. 26, s. 303–305 * HOSTAŠ, Karel: Jan Jelenský z Jelení; *Časopis Musea Království českého*; 1888, roč. LXII, s. 460–461.

C. Písemnosti a tisky

1690/119**inv. č. D 7655**

pap., 1608–1662, 23 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 33,0 : 10,7 cm; vloženo do přebalu z přeloženého papíru, na přední straně tužkou určení rukopisu „cech pekařský Klat[ov]y 1608“, 41,8 : 14,6 cm; to celé vloženo spolu s rukopisy č. 1691–1694 a 1696 a inv. č. D 7658, D 7660 a D 7662 do zelených kartonových desek, na přední straně červenou pastelkou „Cechovní listiny KLATOVY“ a tužkou „+ AM ŠVIHOV“, na předním přidešti desek červenou pastelkou stručné registry jednotlivých listů „1 Příspěvky při přijetí do cechu pekařského 1606–1661 2 Výuční list Josefa Celerina do cechu soukenického 25. srpna“

1777 3 Potvrzení cechu řeznického o vyučení Martina Štátného 16 srpna 1734 4 Žádost cechu kožišnického v Klatovech Starému Městu pražskému o postoupení artikulů Potvrzení artikulů cechu kožišnického Maxmiliánem II 1575 5 Cechovní řád cechu kolářského a kovářského 1654 6 Cechovní řád cechu řeznického 1812 7 Knížka vydání a příjmů cechu pekařského a perníkářského 1726 8 Jindřich Černín z Chudenic postupuje lesy obci Švihovské 1616“, 30,8 : 24,0 cm. Na f. 1r perem č. „489.“; na přední straně desek červenou pastelkou inv. č. „D 7655–D 7662“.

[Kniha poplatků při přijetí do cechu pekařů v Klatovech z l. 1608–1662]

Česky psaný seznam nových členů přijatých do cechu pekařů v Klatovech a jejich vstupních poplatků vedený průběžně od r. 1608 (či snad 1606, první letopočet na f. 2r nejasný) do r. 1662, každý záznam obsahuje jméno nového člena, datum přijetí, výši poplatku v penězích i naturáliích, dobu splatnosti a někdy také údaj o hostině, kterou nový člen uspořádal, v některých případech i s výčtem hostů; u některých záznamů dodatečně zaznamenáván postup splácení. Vlastní text na ff. 2r–23v, na f. 1r závěr patrně těsně předcházejícího záznamu, promiskue několik písařů, na f. 1r inkoustovou tužkou novodobé určení „Cech pekařský Klatov[y] 1608“, kniha pravděpodobně neúplná (dochovány 3 archy), před f. 1 chybí nejméně 1 list (textu na f. 1r chybí začátek), ff. 1v, 2v, 3v, 11v, 15v, 17v, 20r, 21v a 22r prázdná.

1691/120

inv. č. D 7656

pap., 1777, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 38,5 : 23,1 cm; vloženo spolu s rukopis č. 1690, 1692–1694 a 1696 a inv. č. D 7658, D 7660 a D 7662 do zelených kartonových desek (popis viz rukopis č. 1690), 30,8 : 24,0 cm. Na přední straně desek červenou pastelkou inv. č. „D 7655–D 7662“.

[Výuční list Josefa Celerýna z r. 1777]

Česká listina z 25. srpna 1777, v níž starší a mistři řemesla soukenického v Klatovech potvrzují, že se Josef Celerýn učil a řádně vyučil soukeníkem u mistra Jana Celerýna. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r černé kolkové razítko na 1 zlatý a krytá pečeť s částečně čitelným opisem „[...]BO GLATTOVIA ANNO [...]“, na f. 2v perem soudobé určení „Lehr Brieff Jozeffa Czelerinna Ržemesla Saukeniczkeho.“, na f. 1r modrou pastelkou novodobé určení datace „1777“, ff. 1v–2r prázdná.

1692/121

inv. č. D 7657

pap., 1734, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 41,4 : 29,9 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1690–1691, 1692–1694 a 1696 a inv. č. D 7658, D 7660 a D 7662 do zelených kartonových desek (popis viz rukopis č. 1690), 30,8 : 24,0 cm. Na f. 2v tužkou č. „3.“; na přední straně desek červenou pastelkou inv. č. „D 7655–D 7662“.

[Výuční list Martina Štátného z r. 1734]

Česky psaná listina z 28. září 1734, v němž cechmistři a mistři řeznického cechu v Klatovech stvrzují, že „Martin Stiaſtny Rodičz Strażowsky [= Strážov, osrp. Klatovy], niny Synek Klattowsky“ se řádně vyučil řeznickému řemeslu u mistra Martina Kofra, podepsáni jsou „Rudolff Koffr p[ro] t[empore] starssy czechmystr.“ a „tomas wellek p[ro] t[empore] mla[dší ce]hmistr.“. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, psáno na šířku, incipit kaligraficky, ozdobná perokresebná iniciála „M-y“, krytá pečeť s opisem „PECZET CZECHV RZEZNIC[kého měs]TA KLATOW“, ff. 1v–2r prázdná.

1693/122

inv. č. D 7659

perg., 1654, 4 ff. (nově), nevázáno, 2 do sebe vložené dvojlisty, stopy po sešití, 24,5 : 19,7 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1690–1692, 1694 a 1696 a inv. č. D 7658, D 7660 a D 7662 do zelených kartonových desek (popis viz rukopis č. 1690), 30,8 : 24,0 cm. Na f. 1r novodobě tužkou určení rukopisu „Pořádek cechu kovářů a kolářů klatovských z r. 1654“ a záznam o dárci „Museu daroval Jan Fencl, mistr kovářský v Klatovech 2/10 1882“; na přední straně desek červenou pastelkou inv. č. „D 7655–D 7662“.

[Cechovní artikuly cechu kolářského a kovářského v Klatovech z r. 1654]

České artikuly pro tovaryše cechu kolářského a kovářského v Klatovech vydané „w nediely Prwnj Po Swate Trogiczzy“ r. 1654. Vlastní text na ff. 1r–4r, jediný písař, incipit kaligraficky, ozdobná perokresebná iniciála „M-y“ zalomená do 2 řádků, f. 4v prázdné, poškozeno okousáním od myši.

1694/123**inv. č. D 7661**

pap., 1726–1730, [II] + 66 pp. (recte 64 pp., list s pp. 13–14 chybí, od p. 21 nově, pp. 39–58 mají vlastní původní paginaci 1–20 počítanou odzadu), nevázáno, všito do desek z tužšího papíru polepených pestrobarevným škrobovým papírem, 33,0 : 16,7 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1690–1693 a 1696 a inv. č. D 7658, D 7660 a D 7662 do zelených kartonových desek (popis viz rukopis č. 1690), 30,8 : 24,0 cm. Na přední straně desek červenou pastelkou inv. č. „D 7655–D 7662“.

p. [I]:

**„Reystra Na Pržigem a Na Widanj Peněz Prži Pocztiwem Czechu Pekarzkem,
a Pernikaržskem wKral[ovském] Miestie Klattowech dne 13. Miesicze ledna Založena 1726.
Za Sprawy Czechmistruw Pana Gindržicha Kosteczkiho, a Giržiho Prunera“**

Česky psaná kniha příjmů a vydání pekařského a perníkářského cechu v Klatovech z l. 1726–1730, zachycující ale některé údaje už od r. 1723 (příjem a vydání vosku, viz pp. 61–63). Vlastní text na pp. 1–23, 57–58 (tato část psána odzadu) a 61–63, 3 písaři (první na pp. 1–20, druhý na pp. 20–23 a 57–58, třetí na pp. 61–63 s doplňky jinými rukama), sloupečky tužkou, na pp. 26–33 a 54–55 dopsány perem několika rukama české záznamy o příjmech a vydáních patrně téhož cechu z l. 1842–1846 (druhá část opět psána odzadu), na předním předeštlí perem soudobé výpočty a záznam o vydání 4 zlatých podepsaný „Mayer“, pp. [II], 24–25, 34–53, 56, 59–60, 62 a 64–66 prázdné, mezi pp. [II] a 1 vyříznut 1 list.

1695/124**inv. č. D 7664**

perg., 1631, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 26,5 : 30,7 cm; vloženo do obálky, na přední straně červenou pastelkou určením rukopisu „Doporučení do učení cechu mydlářského v Klatovech 1631 Mylně na listině uvedeno 1531 poškozená“, 35,0 : 24,8 cm. Na přední straně obálky červenou pastelkou inv. č. „D 7664“.

[Výuční list Jiříka Hapaty z r. 1631]

Česká listina z r. 1631, v níž purkmistr a rada města Klatov potvrzují, že se Jiřík Hapata od r. 1629 učil a řádně vyučil mydlářem u mistra Abrahama Kastla. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kaligraficky, ozdobná perokresebná iniciála „M-y“ zalomená do 6 řádků, na modro-žluté šňůrce přivěšena červená pečeť (průměr 4,2 cm, opis nečitelný) v dřevěném pouzdře (průměr 6,2 cm, víčko nedochováno), modrou pastelkou novodobě určením datace „1531“, f. 1v prázdné, silně poškozeno vlhkostí.

1696/125**inv. č. D 7682**

perg., 1616, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 42,0 : 60,8 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1690–1694 a inv. č. D 7658, D 7660 a D 7662 do zelených kartonových desek (popis viz rukopis č. 1690), 30,8 : 24,0 cm. Na přední straně desek červenou pastelkou inv. č. „D 7655–D 7662“.

[Listina Jindřicha Černína z Chudenic z r. 1616]

Česky psaná listina z 15. srpna 1616, již Jindřich Černín z Chudenic postupuje městu Švihovu (osrp. Klatovy) část lesa s uvedením důvodů, vymezením pozemku a výčtem platů. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kaligraficky, perokresebná iniciála „W-e“, vlevo dole perem podpis [?] „Giendrzych Czernin Zchudienicz Nasswiehowie a gezowech [...]“, f. 1v prázdné. Přivěšeno původně 9 červených nebo černých pečetí (průměr 3,0–3,5 cm) ve voskových miskách (průměr 4 cm) na pergamenových prouzcích, 6 z nich dochováno dobře a 2 částečně.

Klenčí pod Čerchovem

I. Baarovo muzeum – obecní památník, 345 34 Klenčí pod Čerchovem 140 (osrp. Domažlice), tel.: 379 794 231, 379 794 511 (obecní úřad), <http://www.klenci.cz>.

II. 1926.

III. Eva Buršíková, tel.: 379 796 144.

IV. a) V muzeu jako součást pozůstalosti Jindřicha Šimona Baara tzv. Baarova knihovna o 2257 svazcích, kvalitní sbírka české produkce obrozenecké a českých knih z přel. 19. a 20. stol.

IV. c) Knihy z Baarovy knihovny zpracovány v přírůstkovém seznamu a na kartách II. evidence (kopie karet i v LA PNP v Praze).

IV. d) Asi 30 starých tisků do r. 1800.

IV. e) Baarova literární pozůstalost obsahuje 5543 jednotek (především korespondence, zpracováno na kartách II. evidence), mj. 226 jeho rukopisů (sign. L 5216–L 5441) a NĚMECKÝ spis pojednávající o historii Chodů a procesu s Janem Sladkým Kozinou; *začátek nedochován, v závěru datováno „Am 2. April 1848. Leopold Weise“, vloženo do papírového obalu, na něm perem „Chodové (písmo německé). Chodové. Zlomek jakési německé historie Chodů, sepsaný 8/4 1848 od Leopolda Weisse – asi příprava k jeho známému dílu: Chodenprocess. Z pozůstalosti p[ana] děkana Josefa Baara v Putimi [osrp. Písek].“* (karton 22, sign. L 5454, inv. č. 1597). **Komise eviduje dále: ZLATÁ** kniha obecné školy v Klenčí (1782–1872); *zápisy o dětech nejlepších v prospěchu a v mravech, předáno do SOKA Domažlice se sídlem v Horšovském Týně* (inv. č. 190) * **KRONIKA** Klenčí (1836–1933); *doplněna a do r. 1925 vedena J. Š. Baarem* (inv. č. 584).

V. **BOZDĚCH, J.:** Baarovo museum v Klenčí; *Rozkvět*; 24. 10. 1935 * kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 110 * **TAUE-ROVÁ, M.:** J. Š. Baar. Průvodce jeho životem a dílem; 6. června 1958; strojopis patrně diplomové práce * **TOŠNEROVÁ, M., a kol.:** Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 75 * Komise 1. 9. 1972.

VI. Rukopisy vybrala knihovnice.

VII. LR: 1. 10. 1997; AJ, FA: 20. 10. 2006.

1697/1

pap., poč. 18. stol.

inv. č. 890

[Modlitební kniha z poč. 18. stol.]

Modlitební kniha z poč. 18. stol. zdobená ruční malbou. Rukopis nenalezen, popis podle Komise.

1698/2

perg. + pap., s. XV. med.–ex. + 1647, 10 + 8 ff. (nově), přivázáno před a za tisk **CES PRESENTES** heures a lusaige de Romme au long sans requerir, ont este imprimees a Paris par Jehan de La Roche imprimeur pour Nicolas Uiuian libraire (Paříž, 1513), vazba z 19. stol., prkénková, potažená černou kůží, desky zdobený vytláčeným rámečkem z 5 linek s kvítky v rozích, uprostřed obou desek devíza „IHS“ se srdíčkem, hřbet o 4 vazech, kovové nárožnice, stopy po 2 kožených řemíncích s kovovými sponami, zlacená ořízka s vypichovanou a vytláčenou ornamentikou, 18,2 : 11,3 cm. Na předním příděští štítek se zeleno-žlutým dřevorytem jednoapsidové rotundy a nápisem „EX LIBRIS JINDŘ[ich] Š[imon] BAAR“, na 1. listu přední předsádky recto perem přípis „E bibliotheca + P[atr]is Josef Fischer, parochi Weitersfeld in Austria [= patrně Weitersfeld, Rakousko] acceptit P[ater] Josefus Baar, catecheta P[isec] [enus] [= Písek] in Boemia a[nn]o 1877.“ a tuší označení „II. P[ater] J[osefus] B[aar]“ a č. „1“, tužkou č. „888“ a nečitelný přípis, na 2. listu přední předsádky recto tužkou částečně vymazaný vlastnický přípis z 19. stol. (touž rukou na 2. listu přední předsádky verso a na 6. listu přední předsádky verso tužkou finanční poznámky), na f. E1v tisku štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „330/4“, na zadním příděští tuší označení „P[ater] J[osefus] B[aar] II.“.

a) f. 1r:

„**Quindecim oraciones sequentes si quis deuote cum totidem Pater noster et Aue maria Semel omnino die per totum annum continuando dixerit Ob honorem et memoria**“

vulneru[m] ih[es]u cristi: magnas indulgencias merebit. Et anno sic continuato et repleto vnu[m] quodq[ue] vulnus d[omi]ni nostri ih[es]u xp[ist]i cu[m] vna sola oracione et Pater noster. specialiter honoravit Quarum[m] eciam[m] oracionem virtus et meritu[m] multis claruit exemplis.“

Patnáct latinských denních modliteb z 2. pol. 15. stol. (ff. 1r–5v), za nimiž následují stejnou rukou na ff. 5v–6r „Oracio deuota ad ihesum cristum“ a na ff. 6r–9v latinské modlitby „Ad completorium“; rukopis pochází z německé jazykové oblasti (v latinském textu místy německá slova či věty, např. v explicitu na f. 9v). Jediný písař, psáno do jednosloupcového zrcadla vyznačeného perem, červeně a modře ozdobné perokresebné iniciály s rozvilinami v borduře zalomené do 2–3 řádků, červené a modré versálky, nadpisy a explicit červeně, červené proškrty, drobné perokresebné ornamenty, na f. 10v perem na poč. 16. stol. připsána latinská absoluční formule, f. 10r prázdné. Kromě rukopisu bohatě kolorovány i celostránkové rytiny, iniciály a versálky v tisku, pod kolofonem tisku perem latinský pamětní přípis z poč. 16. stol.

b)

[Latinské modlitby k přípravě na mši z r. 1647]

Latinské modlitby pro kněze k přípravě na mši sv. z r. 1647 (viz závěr na f. 8r „Omnia ad Maiorem Dei, Virginisq[ue] Mariae Gloriam. A[nn]o 1647“), začínají na f. 1r nadpisem „Access[us] Missae.“ a antifonou, dále následují žalmy 83, 84, 85, 115 a 129, poté opakování antifony, Otčenáš a jiná modlitba a pak „Orationes Dicendae. Cum Sacerdos induitur sacerdotilib[us] Parentis“ (ff. 7r–8r, např. modlitby „Cum lauat manus, dicat.“, „Ad Albam cum ea induitur.“, „Ad Cingulum, dum se cingit.“). Vlastní text na ff. 1r–8r, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, některé nadpisy a iniciály červeně, f. 8v prázdné.

Králíky

I. Městské muzeum, Velké náměstí 365, 561 69 Králíky (něm. Grulich), tel.: 465 631 117, e-mail: info@muzeumkraliky.cz, http://www.muzeumkraliky.cz.

II. 1907.

III. Žaneta Filipová, Ivo Pecháček, tel.: 465 631 117.

IV. a) Sbírkou současného muzea jsou převážnou většinou buď převzaty z předválečného muzea německého, nebo pocházejí z konfiskátů po odsunutých německých obyvatelích.

IV. c) Knihovna členěna na příruční (986 svazků, přírůstkový seznam) a sbírkovou (552 inv. č., karty II. evidence), sbírková knihovna dále členěna na oddíly beletrie, botanika, časopisy, dějepis, doprava, drobné regionální tisky, filosofie, geologie a mineralogie, hospodářství, chemie, lékařství, meteorologie, móda, modlitby, náboženství, numismatika, pojednání, politika, právo, staré tisky, školství, tělovýchova, umění, slohy a směry, věda, vojenství, zájmové organizace, zeměpis, zoologie a zvykosloví.

IV. d) Ve sbírkové knihovně 107 starých tisků od r. 1561 do r. 1800, a to v oddílech botanika, dějepis, filosofie, hospodářství, lékařství, modlitby, náboženství, právo, slohy a směry, umění, vojenství a zeměpis.

IV. e) Ve sbírkové knihovně (v oddílech botanika, dějepis, modlitby, umění, slohy a směry, právo a náboženství) 55 rukopisů od 2. pol. 17. do 2. pol. 20. stol., mj. GESCHICHTE von Grulich sammt Umgebung (70.–80. l. 19. stol.; inv. č. 1348); *zahrnuje dějiny Králik od počátku do r. 1875 a doplňky jinou rukou do r. 1878, patrně dílo Carla Lemberga, tj. rukopisná předloha, ze které byl pořízen posmrtně tiskem vydaný výtah LEMBERG, Carl: Auszug aus der Geschichte von Grulich (Králíky, 1899).*

V. KRÁL, L.: Městské muzeum Králíky; *Vlastivědný sborník Severní Morava; Šumperk, 2000, sv. 79, s. 73–75* * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: *Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 77.*

VI. Rukopisy vybrány na základě karet II. evidence.

VII. AJ, FA: 26.–27. 10. 2006; AJ, FA, HZ, KeA, PrH: 2.–3. 11. 2006; AJ, FA: 7. 12. 2006; FA: 30. 5. 2007.

1768/1

inv. č. 994

pap., s. XVIII. med., 540 pp. (p. 265 paginována dvakrát, po p. 268 paginováno 270), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z linky a ornamentálního pásu a patrně druhotnou vytačovanou rámcovou kompozicí z ornamentálních a florálních motivů, uprostřed s motivem Kalvárie s Pannou Marií a sv. Janem, hřbet o 2 falešných vazech z 2 vytačovaných zlacených linek a pásu, mezípolí zdobena vytačovanými zlacenými geometrickými motivy, na okrajích vytačované zlacené ornamentální pásy a linky, zlacená ořízka zdobená vytačováním, 18,5 : 12,5 cm. Na přední desce část štítku s modrým rámečkem, v něm perem inv. č. „994“, na hřbetě ve 3. mezípolí nálepka, v ní perem inv. č. „994“, na 2. listu přední předsádky recto fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „994“, na p. 522 u připsané modlitby z 2. pol. 19. stol. perem podpis „Josef Walter.“

[Německá modlitební kniha z pol. 18. stol.]

Německá modlitební kniha z pol. 18. stol. sestávající z 10 dílů: 1. díl obsahuje modlitby ranní, každodenní a večerní, litanie k svatým a „Der grosse Bund mit Gott. alle Wochen zu sprechen.“ (pp. 27–30), 2. díl modlitby mešní, 3. díl nedělní a sváteční nešpory, 4. díl modlitby ke zpovědi a k přijímání, 5. díl modlitby k nejsv. Svátosti oltářní, 6. díl modlitby ke sv. Trojici, hodinky, modlitby a litanie k Boží prozřetelnosti a „Litaney Von dem Willen Gottes.“ (pp. 265–266), 7. díl mešní a další modlitby, hodinky a litanie na hlavní svátky církevního roku, 8. díl mešní a další modlitby, hodinky a litanie mariánské, 9. díl mešní a další modlitby, hodinky a litanie ke svatým, mj. „Tägliche Anbefehlung in den Schutz. des Heiligen Aloysi Gonzaga“ s litaniami (pp. 439–445), 10. díl mešní a další modlitby, hodinky a litanie za zemřelé. Vlastní text na pp. 1–507, na pp. 523–537

„Regiester. Uber die, in diesem, Buch enthaltene Gebether, und zwar.“; jediný písaiš, rámeček z dvojlinky, nadpisy zvýrazněně a podtrženy dvojlinkou, méně významné nadpisy podtrženy jednoduchou linkou, místy perem viněty, na pp. 512–516 připsána v 19. stol. „Advendlied zur Rorate“, jinou rukou připsány modlitby na pp. 507–511, 517–520 a 537–539 a opět jinou rukou z 2. pol. 19. stol. připsány další modlitby na pp. 521–522, 540 a na 1. listu zadní předsádky recto. Vloženo: rytina Krista nesoucího kříž, s nápisem „CHRISTUS TRÄGT sein KREUZ mit GEDULD.“ a německým citátem z Mt 16,2, signovaná „Pr[ag] b[ei] W. Hoffman[n].“; rytina Panny Marie na sféře mezi anděly s nápisem „UNBEFLECKTE: EMPFAENGNU[s]“, nesignováno; rytina ukřižovaného Krista s Maří Magdalénou, s verši „Durch deine Leiden, deinen Tod / Hilf Jesu! mir in aller Noth, / Und laß dein Blut und deine Pein, / Doch nicht an mir verlohren seyn.“, nesignováno; dvojlist s tiskem „Fromme Aufopferungen des kostbarsten Blutes Jesu Christi, unseres Herrn, zum Danke für alle die Gnaden und Gunstbezengungen, womit Gott die seligste Jungfrau Maria, Mutter des Herrn, besonders in ihrer unbefleckten Empfängniß überhäuft hat.“ (Praha, 1856); oválná rytina bolestného Krista, nesignováno; dvojlist s tištěnou německou modlitbou obsahující rozhovor Ježíše s Pannou Marií (konec chybí); dvojlist s tiskem „Verehrung der heiligen fünf Wunden.“ (s. i., na přední straně rytina ran Páně a armae Christi v oltářiku z kvítků); dvojlist s tiskem „Geistlicher Marienbrief, oder: Frommes Andenken von der Wallfahrt zu Maria.“ („Gedruckt bei Rosenkranz und Bär in Neisse [= dnes Nysa, Polsko].“, s. a.); dvojlist s pp. 153–156 neznámého tisku s německými hodinkami k Panně Marii (tištěno antikvou) a lístek s rytinou Ukřižování a tištěným textem „Der dieses Crucifix andächtig hüßt hat Papst Johannes der 22 und Clemmenß der 4 Ablas verliehn auf ein Jahr und 40 Tag Herr Jesu Christ in deine Händ, empfehl ich meinen Geist am End.“ a na versu s rytinou oltáře s Madonou a nápisem „Maria Zell [= Mariazell, Rakousko]“.

1769/2**inv. č. 1000**

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 74 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená tmavě hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným ornamentálním rámečkem s florálními motivy v rozích, uprostřed obou desek nalepen obdélník červeně barveného papíru rámovaný vytačovaným ornamentálním rámečkem, uprostřed něj vytačen Kristus na kříži, na hřbetě 3 vytačované ornamenty, žlutě barvená ořízka, 15,5 : 9,0 cm. Na přední desce část štítku s modrým rámečkem, v něm perem inv. č. „1000“, na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1000“, na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1000“, na f. 74v tužkou letopočet „1880.“

f. 2r:

**„Anbetung Gottes. Im Geiste. Enthält Morgen, u[nd] abends, Meß Beicht u[nd]
Communion, Lauretanische Littanej, nebst noch andern Gebetenn in sich.“**

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., snad vycházející z některého vydání tisku **ANBETUNG** Gottes im Geiste und in der Wahrheit (např. Augsburg, 1795); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litane, modlitby k Ježíši, prosebné, k Panně Marii a k sv. Františku Xaverskému. Vlastní text na ff. 3r–73r, jediný písaiš, rámeček z dvojlinky, titul a nadpisy červeně a podtrženy, červeně též začátky odstavců a ornamentální viněty, na f. 73v tužkou „dieses Buchlein gehertet [?]“, ff. 1v a 74r prázdná. Vložen dvojlist s perem psanou německou modlitbou z poč. 19. stol. „Gebeth zu der allerheiligsten Dreifaltigkeit“; kolorovaná rytina Madony s Ježíškem ve zlaté mandorle s nápisem „S[ank]t Maria in Warta [= dnes Bardo, Polsko]. Nimm dieses Bild es kö[m]mt statt meiner Von der Wallfahrt und spricht für mich Von allen Menschen liebet keiner Dich mehr und herzlicher als ich.“, signováno „Prag bei Sig[mund] Rudl.“; a tištěné potvrzení o očkování pro Františka Kargera z Lichtennau (= Lichkov, osrp. Králíky) z r. 1841, na versu 2 dětské kresby tužkou.

1770/3**inv. č. 1001**

pap., 1705, [VIII] + 398 pp., vazba původní, lepenková, potažená pergamenem, desky i hřbet bohatě zdobené vytačovanou zlatenou florálně-ornamentální kompozicí, zlatená ořízka zdobená vypichovanými ornamenty, 16,2 : 8,1 cm. Na přední

desce část štítku s modrým rámečkem, v něm perem inv. č. „1001“, na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1001“, na p. [I] fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1001“.

p. [VII]:

„Geistliches Versühn=Opfer. Oder Beicht und Com[m]union Buch Vor, bey, Vnd Nach der Beicht und H[eiligen] Abendmahl. Nebenst Einem Unterrichts, Wie man[n] sich Vor und nachgehends Zu Verhalten. Sambt Vorgesetzter Prüfung, nach den X. Gebotten. Wie auch Etlichen sSchönen Regeln, welche Ein Geist täglich bedenken, Vnd nach denselben Zu Leben sich Befeissen solle Aufgesetzt Vnd Verfertiget Von. M. Georg Daniel Esenwein S[acro]S[anctae] Theol[ogiae] Stud[enti]. Anno Christi 1705.“

Německá modlitební kniha sepsaná r. 1705 Georgem Danielem Esenweinem, vytištěná později jako **ESENWEIN, Georg Daniel**: Geistliches Versöhnopfer (s. l., 1711; viz též poznámka rukou písaře na titulním listu „In druck gegeben An[n]o 1711.“); kromě několika úvodních modliteb a nenotovaných duchovních písní ranních, ke zpovědi a k přijímání obsahuje především obsáhlá rozjímání a modlitby na celý den zpovědi a přijímání, často vycházejí z nějakého biblického citátu (mj. na pp. 55–75 „Kurtze Prüfung deß gewißens Vor der Beicht Nach der ordnung der Zehen Gebotten, samt Vorgesetzten fluch:“, na pp. 126–130 „Folgen Hierauff Etliche Beicht formule.“, na pp. 203–208 „Andächtige Betrachtung der Blutigen Passion da sich der mensch Eine Vrsach Zu seyn Erken[n]et deß leidens Christi auß Augustini, deß H[eiligen] kirchen lehrers.“), v závěru pak „Kurtze Regeln Auß Gottes wort gezogen, nach bey Ein Christliebender mensch sein leben Gottgefällig anstellen solle.“ (pp. 279–300) a opět několik písní. Vlastní text na pp. 1–307, na pp. 309–335 následuje vlastní životopis autora (narozen 11. května 1681 „Zu großen Bottwar [= Großbottwar, Německo“), nadepsaný „Halleluja. Gelobet sey Gott! Curriculum vitae ab utero Matris meae.“ (foto – příloha 14) a doplňovaný až do 40. l. 18. stol. (zázpisy patrně psány zpětně, neboť u mnoha je vynecháno místo pro doplnění přesné datace), na pp. 349–384 další modlitby a výpisky (mj. na pp. 374–375 „Idea boni Pastoris Ex varijs Autoribus conscripta.“), jediný písař, živá záhlaví oddělená linkou, nepravidelné stránkové kustody, na pp. 336–348 jinou rukou vlastní životopis „Curriculum Vitae M. Johann Jacob Frid[rich] Rauen-Urac.“ (narozen 15. září 1737 „in der bekan[n]ten Amts stadt Urach [= Bad Urach, Německo“), pp. [II–VI], [VIII], 308 a 385–398 prázdné.

1771/4

inv. č. 1002

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., [X] + 380 pp. (p. 227 počítána dvakrát, po p. 261 číslováno 263), vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobeny podél okrajů vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky a pásem z florálních motivů se 4 vázami, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými zlacenými rámečky s florálním motivem uprostřed, zlacená ořízka, 18,9 : 12,2 cm. Na hřbetě v 6. mezípolí nálepka, v ní perem inv. č. „1002“, na p. [I] perem inv. č. „1002“ a fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“, na p. [IV] perem podpis „Gauglitz Anna.“.

p. [V]:

„Andachtsübungen, gezogen aus der Heiligen Schrift, und aus den Gebeten der Kirchen. Aus den Französischen des Herrn Abts Mesangui ins Deutsche übersetzt von Joseph Lauber.“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., opis či výtah z některého vydání tisku **MÉ-SENGUY, François Philippe**: Andachtsübungen gezogen aus der Heiligen Schrift und aus den Gebeten der Kirchen (předlohou rukopisu nebylo 1. vydání, viz v předmluvě na p. [IX] „Bei dieser Gelegenheit, oder wiederholten aufgabe [...]“); obsahuje modlitby ranní, večerní, příležitostné, mešní, „Stücke der Heiligen Schrift auf alle Tage des Monats, die man entweder unter Tages oder auch unter der Messe lesen kann, wenn man die Epistel oder das Evangelium, welches der Priester liest, nicht hat.“ (pp. 127–214), modlitby k nejsv. Svátosti oltářní, ke zpovědi, k přijímání, prosebné, litanie o jménu Ježíš, o všech svatých a loretánské, modlitby na různé svátky církevního roku a „Kurze Andacht von den zweyen auserwählten Blutzeygen Johann und Paul als besonderen Patronen wi-

der den Donner, Hagel, und Wetter.“ (pp. 362–375). Vlastní text na pp. 1–375, na pp. [VII–IX] „Vorerinnerung.“ podepsané jménem překladatele Laubera, jediný písář, rámeček z trojlinky, živá záhlaví, stránkové kustody, poznámky pod čarou, nadpisy kaligraficky tmavším inkoustem, ozdobné perokresebné iniciálky, titul kaligraficky v ozdobném perokresebném rámečku, na p. 375 ozdobná ornamentální viněta, pp. [II–III], [VI], [X] a 376–380 prázdné. Vložena rytina na červeném plátně zobrazující Pannu Marii s Ježíškem chránící Moravu proti Tatarům, s nápisem „Vera Effigies B[eatae] V[irginis] MARIAE in Sacro Monte Hostein [= Hostýn, osp. Bystrice pod Hostýnem]“, signováno „Fr. cinde [?] sc[ulpsit] Olo[mucii]“.

1772/5**inv. č. 1003**

pap., s. XVIII. ex., 80 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená tmavě hnědou, místy poškozenou kůží, desky zdobené vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí s florálními motivy a Ukřižovaným uprostřed, hřbet o 4 vazech (poškozen), zdoben v mezipolích vytlačovanými zlacenými florálními motivy, zlacená ořízka, 18,2 : 11,3 cm. Na přední desce část štítku s modrým rámečkem, v něm perem inv. č. „1003“, na hřbetě v 5. mezipolí nálepka, v ní perem inv. č. „1003“, na předním příděti štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým fixem starší sign. „A V/28“, na 2. listu přední předsádky recto fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1003“, na f. 31v tužkou podpis „Franz Reimsch“, na f. 80v zbytky 2 oválných štítků s ozdobným modrým okrajem.

f. 2r:

„Gebett B[üch]lein darinen über auß schöne Morgen Abend Meß Beicht und Comunion gebetter Zu finden Seyndt sam[m]bt dreyen Litaneyen Wie Auch Zu Jeden H[eiligen] auff etliche fest heraus gezogen“

Německá modlitební kniha z konce 18. stol.; obsahuje modlitby ranní a večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby k sv. Trojici, ke Kristu, k Panně Marii a sv. Josefu, litanie loretánské, litanie k nejsv. Svátosti oltářní, ke sladkému jménu Ježíš, modlitbu k andělu strážci a nejsv. Svátosti oltářní, modlitby na některé svátky (Velikonoce, Nanebevstoupení apod.) a modlitbu za mrtvé. Vlastní text na ff. 2v–77v, jediný písář, rámeček z dvojlinky, nepravidelné stránkové kustody, titul červeně v rámečku s florálními zeleno-žluto-červeně kolorovanými motivy, v týchž barvách florální nebo florálně-ornamentální viněta, nadpisy, incipity a některá slova v textu červeně, ozdobné perokresebné iniciálky, na f. 78r červeno-zeleně kolorovaný rámeček s geometrickými a florálními motivy, do něhož patrně mělo být vepsáno jméno majitele, místy počmáráno tužkou, na f. 30r tužkou připsáno „28 Bilder“, na f. 32r tužkou „29 Bilder.“, na f. 40r tužkou „36 Bilder.“, na f. 75v tužkou „36 Bilder“, hnědou pastelkou na ff. 33v–35v součty a číslice, ff. 1rv a 78v–80r prázdná, některé strany rozmazány. Vloženy vylišované květiny a zbytky vystříhaných barevných papírových květin.

1773/6**inv. č. 1005**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 166 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží (poškozenou), desky zdobené rámečkem z vytlačované, původně zlacené ornamentální vlnovky s florálními motivy v rozích, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných dvojicí vytlačovaných, původně zlacených ornamentálních vlnovek, zlacená ořízka, 16,2 : 10,4 cm. Na přední desce část štítku s modrým rámečkem, v něm perem inv. č. „1005“, na hřbetě v 5. mezipolí nálepka, v ní perem inv. č. „1005“, na p. 1 perem starší inv. č. „1199“ a inv. č. „1005“ a fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“, na p. 165 perem přepis „Ich Elisabeth Helm bin den 12ten februar zu S[ankt] Peter in der Au [Rakousko] gehohren werden.“ (perem připsán letopočet „1798.“) a zápisy o narození otce zmíněné ženy Franze Josepha Helma r. 1757 a o narození a smrti její matky Marie Klary Hammerschmidin v l. 1763 a 1799.

p. 1:

„Sammlung Auserlesener Gebete.“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní, večerní, prosebné, děkovné a oslavné (např. za šťastnou smrt, za církev, za vrchnost, při špatném počasí), zpovědní, k přijímání a přípravu na mši. Vlastní text na pp. 3–158, na pp. 159–160 „Inhalt.“, jediný písář, rámeček z jednoduché linky, nadpisy kaligraficky, místy ornamentální viněty, titul kaligraficky v rámečku z jednoduché linky, doplněn perokresbou otevřené knihy obklopené oblaky, v knize drobný, špatně

čitelný německý text vyzývající k ustavičné modlitbě, na pp. 161–163 perem jinou rukou připsána „Gebeth Vor einem Mariabild mit dem Christkindlein, auch in Christtügen zu sprechen“, pp. 2, 164 a 166 prázdné, předsádky vyříznuty.

1774/7

inv. č. 1014

pap., (s. XVIII. ex.) 1802, [III] + 205 pp., vazba původní (poškozená), prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytlačovaným, původně zlaceným rámečkem z dvojlinky s pásem z florálních motivů, hřbet zdoben vytlačovanými, původně zlacenými příčnými ornamentálními linkami, zlacená ořízka, 17,9 : 11,1 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1014“, na p. [I] perem inv. č. „1014“ a fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a tužkou podpis „Machacek.“; vložena část štítku s modrým okrajem a perem vepsaným č. „1014“.

p. [III]:

„Die allerbesten Gebeter. welche von Ihro päbstliche[n] Heiligkeit Pius dem Sechsten erkläret, und ausgelegt, und auf dessen Befehl im ganzen Kirchen statt verehret und ausgetheilet worden, zum nutzbaren Gebrauch Der heiligen Meß. dann Morgen= Abend, Beicht- und Com[m]union Gebetern und gebrauchung der heilige[n] Sakramente begriffen sind. Vor mich Franz Dähmel, in Klein mohrau [= Malá Morava, osrp. Šumperk], A[nn]o: 1802.“

Německá modlitební kniha opsaná r. 1802 Franzem Dähmelem z Malé Moravy, vychází z některého vydání tisku **PIUS VI.:** Die allerbesten Gebether, welche von Ihro päpstlichen Heiligkeit Pius VI. erkläret und ausgelegt, und auf dessen Befehl im ganzen Kirchenstaat verehret und ausgetheilt worden; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, ke sv. Trojici, litanie o víře, naději a lásce, modlitby a litanie k Panně Marii a modlitby na svátek některého svatého. Vlastní text na pp. 1–194, na pp. 195–202 „Regiester, oder Inhalt aller Gebeter dieses Buchs.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, v rozích červeno-zelené florální motivy, titul červeno-zeleně v červeno-zeleno-žlutém rámečku s florálními motivy, nadpisy a incipity červeno-zeleně, červeno-zeleno-žluté florální iniciály zalomené do 1–2 řádků, v týchž barvách florální ozdoby na začátcích a koncích některých modliteb, pp. [II] a 203–205 prázdné. Vložena ocelorytina Panny Marie s Ježíškem, s nápisem „Maria zum Schnee auf dem spitzigen Berge in der Grafschaft Glatz [= poutní kostel Panny Marie Sněžné na hoře Igliczna v Kladsku, Polsko].“, signováno „Stahlstich v[on] Carl Mayer's K[unst]-A[nstalt] in Nürnberg [= Norimberk, Německo].“ a „Verlag von Carl Mayer in Nürnberg.“. Srov. rukopisy č. 1783 a 1778, psané patrně týmž písařem.

1775/8

inv. č. 1085

pap., (1695–1746) s. XX. med., 40 ff., nevázáno, všito kancelářskými svorkami do dvojlistu modrého papíru, na přední desce oktogonální štítek s modrým okrajem, v něm perem titul „Die Entstehung des Klosters am Muttergottes berg bei Grulich.“, 30,0 : 21,2 cm. Na štítku na přední desce fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ (též na f. 1r) a perem inv. č. „1085“ (též na nálepce na přední desce a na f. 1r).

f. 1r:

„Die Entstehung des Klosters am Muttergottes berg bei Grulich.“

Německá historie kláštera na Hoře Matky Boží u Králik sepsaná kaplanem P. Richterem patrně v 1. pol. 20. stol. (srov. perem psanou poznámku a podpis autora na f. 40r „40. Seiten: Olrust [?] Richter. Kaplan.“ a datovanou poznámku tužkou na vloženém lístku odkazující na rukopisy č. 1793 a 1798 „Band 1 u[nd]. 6 der Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich entlehnt am 25. 8. [19]42.“ s nečitelným podpisem), obsahuje množství opisů a výpisů latinských i německých listin z l. 1695–1746 (smlouvy, dopisy, privilegia ap.) a latinských i německých výpisů z kronik (např. na f. 6r i jinde z „Lemberger Chronik“, na f. 8r z „Grulicher Chronik“, na f. 16r „Das Gedenkbuch der Serviten“, na f. 26 „Das Gedenkbuch von Nieder Ullersdorf [= Dolní Boříkovice, dnes část obce Králíky“). Vlastní text na ff. 1r–40r, strojopis, nadpisy někdy podtrženy, místy perem či tužkou drobné opravy a doplňky, versální strany všech listů prázdné.

1776/9

inv. č. 1336

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [II] + 282 pp. (recte 284 pp., mezi pp. 64 a 65 nečíslován 1 list), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným ozdobným rámečkem s florálními motivy v rozích a šrafováním v ploše, hřbet zdoben 5 vytačovými zlacenými příčnými dvojlinkami, zlacená ořízka zdobená vytačováním, 15,9 : 10,4 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1336“, na p. [II] černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1337“.

p. 1:

„Geistreiches Gebet=Buch darinnen Morgen, Abend, Meß, Beicht und Kommunion Gebet wie auch In verschiedenen andern Anliegen zu finden sind.“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie ke jménu Ježíš, prosby k Ježíši, loretánské litanie, modlitby k Panně Marii, modlitby a poděkování k Bohu, modlitby prosebné a příležitostné (za šťastnou smrt, za církev, za vrchnost, při špatném počasí apod.), litanie ke všem svatým a přípravu na smrt. Vlastní text na pp. 3–274, na p. 2 německý citát z 1K, na pp. 277–281 „Inhalt Dieses Gebet=Buchs.“, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy kaligraficky, ozdobné iniciálky, pp. [I], 275, 276 a 282 prázdné.

1777/10

inv. č. 1337

pap., 1757, [IV] + 312 pp., vazba původní, lepenková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky s ornamentálním pásem s florálními motivy, hřbet zdoben vytačovými zlacenými linkami a pletenicemi, zlacená ořízka, 17,8 : 13,4 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1337“, na 2. listu přední předsádky verso černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1337“.

p. [III]:

„Außerlesener Himmel Schlüssel auß Untterschidlichen [!] Büchern. zu samm getragen. 1757. D. B. K.“

Německá modlitební kniha z r. 1757 psaná písařem s iniciálami D. B. K., obsahuje množství modliteb a hodiněk, např. modlitby ranní, večerní a každodenní (modlitby na jednotlivé dny v týdnu, modlitbu před křížem, při příchodu do kostela ap.), modlitby mešní, mariánské, ke sv. Josefu, responsorium sv. Anny, modlitby za šťastnou smrt, ke zpovědi, k přijímání, litanie ke sv. Trojici, k nejsladšímu jménu Ježíš, k utrpení Ježíšovu, k bolestné Matce Boží, modlitbu k pěti ranám Kristovým, hodinky k Božské prozřetelnosti s litanie, hodinky k Panně Marii s litanie, „Sonderbahre fünf Psalmen. Auff die fünf Buchstaben des Heyl[igen] Nahmens MARIA gerichtet.“ (pp. 190–203), „Litaney Von der Heiligen Wilgefert.“ (pp. 203–207), modlitby ke sv. Anně, sv. Antonínu, „Andächtige Gebetter Zu den Heiligen IOANNES Von Gott, Vatter der Kranken und Stifter des Ordens der Barmhertzigkeit.“ (pp. 209–212), k bl. Janu Sarkandroví, k sv. biskupu Erasmovi, čtrnácti sv. pomocníkům, sv. Floriánu, „Andachten Zu dem Heiligen IOANNES Von Nepomuck, ein Noth=Helffer deren, Welche Sich einer Zeitlichen, und Ewigen Schand Beförchten.“ (pp. 223–249), modlitby k sv. Judovi Tadeášovi, sv. Františku z Pauly, sv. Alžbětě, sv. Magdaléně, sv. Rozálii, sv. Barboře, sv. Apoleně, adventní modlitby, hodinky za mrtvé, „Andachts=Ubung Zu der Glorreichen Czenstochauer [= Čenstochová, Polsko] gnaden Mutter.“ (pp. 283–286) a cvičení víry, naděje a lásky. Vlastní text na pp. 1–299, na pp. 305–310 „Register.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy zvýrazněné, na p. 295 původní závěr s ornamentální vinětou a slovy „Ende. Zur gedächtnus Ew. B. K. Bettens im Vatter unßer“, titul částečně kaligraficky v rámcové kompozici z trojlinek, na p. [I] perem geometrická rámcová kompozice z linek a vlnovek, pp. [II], [IV], 300–304 a 311–312 prázdné, list s pp. [I–II] roztrhán na části. Vložen vystřižený barevný obrázek kvetoucí lipové větévky.

1778/11

inv. č. 1338

pap., (s. XVIII. ex.) 1805, 168 pp. (recte 166 pp., list s pp. 71–72 chybí), vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytačovaným ornamentálním rámečkem s florálními motivy, na hřbetě vytačované ornamenty, zlacená ořízka,

16,6 : 10,4 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1338“, na p. 2 fialový razítkový text se znakem a slovy „Ferdinand Kosch Kunstgärtner.“, perem inv. č. „1338“ a černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“.

p. 5:

„Auserlesenes und Trost=Reiches Meß=Büchlein Darinen Schöne Morgen Abend= Meß, Beicht Com[m]union auch zum Hochwürdigen und mit anderen schöne Gebetlein versehen ist Herausgezogen aus dem Kern aller Gebeter 1805“

Německá modlitební kniha z r. 1805, vycházející patrně z některého vydání tisku **KERN** aller Gebeter; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, k nejsv. Svátosti oltářní, ke zpovědi, k přijímání, k sv. Trojici, pobožnost k Ježíši a litanie ke sladkému jménu Ježíš, pobožnost k Panně Marii, sv. Anně, modlitby na hlavní svátky církevního roku počínaje adventem, modlitby k svatým (sv. Josefu, sv. Antonínu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Barboře) a modlitby za mrtvé. Vlastní text na pp. 7–161, na p. 3 vlastnický zápis s jinou rukou vepsaným jménem majitelky „Liebes Bichlein Laß dir sagen, wann Iemand komt und will dich wegtragen, so sage laß mich liegen mit Ruh ich gehöre Anna Reiterin zu In der Löbl[ichen] Stadt Grulich Im Jahre Christi [1]805 Nio:“, jediný písař, rámeček z dvojlinky doplněné žlutou nebo žluto-červenou linkou a červeno-zelenými kvítky v rozích, titul a vlastnický zápis kaligraficky kolorovány zeleno-červeno-žluto-zlatě, vlastnický zápis ve florálním věnci ve tvaru srdce s korunou nahoře, to celé v ozdobném kolorovaném rámečku, titul v rámci v podobě brány s florálními motivy, devízou „IHS“ a vyobrazením Beránka Božího s korouhví, nápisy a incipity kaligraficky, červeně, žlutě, zlatě a zeleně, nad některými drobně kolorované perokresby s florální a náboženskou tematikou (motivы srdce s křížem, Beránka Božího, nejsv. Svátosti oltářní ap.), části textu kaligraficky, podtrženy dvojlínkou, živá záhlaví červeně, stránkové kustody, některé modlitby oddělovány ozdobnými kolorovanými linkami, list s pp. 65–66 vytržen, ale neztracen, pp. 1, 4, 6 a 162–168 prázdné. Srov. rukopisy č. 1780, 1782, 1788 a 1790, které představují jiné verze téže rukopisné tradice, a zejména rukopisy č. 1774 a 1783, psané patrně týmž písařem.

1779/12

inv. č. 1339

pap., 1786, [III] + 412 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží (na hřbetě částečně stržena), desky zdobené vytlačovaným, původně zlaceným ornamentálním rámečkem a šrafováním v ploše, hřbet o 4 vazech, zlacená ořizka zdobená vytlačováním, 17,8 : 11,0 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým fixem starší sign. „C VIII/18“, na hřbetě na 4. vazu nálepka, v ní perem inv. č. „1339“, na předním příděti černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1339“, na p. [II] perem přípis „Marianna Hörderlin von Niederheidisch [= Dolní Hedeč, dnes část obce Králíky] [1]834“.

p. [I]:

„Christ Catholisches Gebeth Buch. darinnen die allerkräftigste Morgen Abends Meß= Vesper. Beicht= Comunion Gebeter, wie auch Zum Hochwürdig[igen] Sacrament, Zum Leyd[en] Christi Wie auch Mittleyden Mariä, Zu den Heiligen Gottes, samt Etlichen Lytanyen Begriffen seynd. A[nn]o: 1786.“

Německá modlitební kniha z r. 1786 psaná pro Barbaru Rotterin z Herrnsdorfu (dnes Heřmanice, část obce Králíky; viz motto na p. [II] zakončené „[...] Beschrieben, Vor Mich Barbara Rotterin, von Hernsdorff“); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, nešporní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, modlitby a litanie o utrpení Kristově, modlitby a litanie k Panně Marii, modlitby a litanie ke svatým (ke sv. Josefu, sv. Anně, sv. Michaelu) a „Anmuthige Betrachtungen Auf alle Tage der wochen gerichtet, zu Haß der Sünden und Besserung des Lebens Nutzlich zu Beherzigen.“ (pp. 335–405). Vlastní text na pp. 1–405, na pp. 406–412 „Register. Oder Inhalt, deren In diesem Buch Befündlichen Gebetern.“ (konec chybí), jediný písař, rámeček z dvojlinky, nepravidelné stránkové kustody, titul červeno-zeleno-zlatě v zeleno-červeném rámečku, nápisy a incipity kaligraficky červeno-zeleno-žluto-zlatě se třpytkami, ozdobné iniciálky, důležité části textu červeně, na začátcích a koncích některých modliteb kolorované perokresby nejčastěji s florálními motivy, ale také např. s nejsv. Svátostí oltářní, nástroji Kristova umučení apod.

1780/13

inv. č. 1340

pap., (s. XVIII. ex.) 1803, 184 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdoben vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky a teček s ornamenty v rozích, hřbet zdoben vytačovými zlacenými ornamentálními pásy, 1 kovová spona, zlacená ořízka, 17,0 : 10,8 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1340“, na p. 1 inkoustovou tužkou patrně příř. č. a datum získání „1170 30/ III [1]908“ a nečitelný podpis, na p. 2 černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1340“.

p. 3:

„Aus erlesenes und Trost=Reiches Meß Büchlein darinen Schöne Morgen= Abend= Meß= Beicht= Communion, auch zum Hochwürdigen, auf die Vornehmsten festägen, und mitandern Gebetlein versehen ist. Herausgezogen aus dem Kern Aller. Gebeter Ano. 1803.“

Německá modlitební kniha z r. 1803, vycházející patrně z některého vydání tisku **KERN** aller Gebeter; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, německé Te Deum, modlitby ke Kristu, modlitbu za rodiče, modlitby na hlavní svátky církevního roku počínaje adventem (včetně litaníí o sladkém jménu Ježíš), modlitby na mariánské svátky, k svatým (sv. Anně, sv. Josefu, sv. Ignáci, sv. Antonioví, sv. Janu Nepomuckému, sv. Maří Magdaléně, sv. Barboře) a modlitby za mrtvé. Vlastní text na pp. 5–180, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul částečně kaligraficky v ozdobném prolamovaném rámečku s devízou „IHS“, kolorován červeno-zeleno-žluto-zlatě, nadpisy, živá záhlaví, incipity a části textu kaligraficky, podtrženy dvojlínkou, stránkové kustody, některé modlitby odděleny řádkem hvězdiček, pp. 4 a 181–184 prázdné. Vloženy 4 ručně kolorované svaté obrázky z 19. stol.: rytina Krista na kříži s nápisem „Christus am Kreuze.“ a „Vater in deine Hände empfehle ich meinen Geist.“; rytina Karla Velikého mezi 2 anděly s nápisem „S[anctus] KARL der GROSSE.“ a „Der Herr hat ihn vor dem Angesichte der Könige gross gemacht, und ihm die Ehrenkrone gegeben. Syr[ach] 45. 3.“, signováno „Prag bei W. Hoffman[n].“; rytina Karla Boromejského podávajícího sv. přijímání s nápisem „S[anctus] CAROLUS BORO[meus]“ a „Dieses ist das Manna eurer Seelen; denn wer dieses Brod isst, wird ewig leben. Joh[annes] 6. 59. [= J 6,58]“, signováno „Prag bei W. Hoffman[n].“; rytina zářící Panny Marie s Ježíškem nad klášterem v Mariazell (Rakousko) s nápisem „Andenken an Maria Zell.“, signováno „Königgrütz [! = Königgrätz, Hradec Králové] b[ei] Putzak.“; a 5 vylisovaných čtyřlístků. Srov. rukopisy č. 1778, 1782, 1783, 1788 a 1790, které představují jiné verze téže rukopisné tradice.

1781/14

inv. č. 1341

pap., s. XVIII. ex., 355 pp. (recte 314 pp., listy s pp. 1–8, 140–147, 162–163, 262–263, 270–273, 308–313 a 318–329 chybějí, p. 57 počítána dvakrát), vazba původní, prkénková, potažená vybledlou červenou kůží, desky zdoben vytačovanou a snad původně zlacenou nebo stříbřenou rámcovou kompozicí z florálních motivů, uprostřed obou desek vytačený florální ornament, hřbet o 4 vazech (popraskaný), mezípolí zdobena vytačovými zlacenými florálními ornamenty, zlacená ořízka, 18,3 : 13,0 cm. Na hřbetě na 4. vazú nálepka, v ní perem inv. č. „1341“, na přední předsádce verso černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1341“.

[Německá modlitební kniha z konce 18. stol.]

Německá modlitební kniha z konce 18. stol. s chybějícím začátkem, podpis písaře na p. 355 „Descriptit I. W. P[...]bl“ je poškozen; obsahuje modlitby a rozjímání ke mši svaté, ke zpovědi, k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, o utrpení Kristově (včetně litaníí), na hlavní svátky během celého církevního roku počínaje adventem (mj. na pp. 225–235 „Litaney von denen Heiligen drey Königen.“), na svátky Panny Marie a svatých a modlitby prosebné. Vlastní text na pp. 9–355, jediný písař, ozdobný rámeček z černo-červené trojlinky, živá záhlaví červeně, stránkové kustody, nadpisy a incipity kaligraficky červeně nebo zlato-zeleně, ozdobné iniciálky červeně a zlato-zeleně, perokrebné a někdy kolorované rokajové a florální ozdoby na místě vinět a kolem nadpisů, na zadní předsádce recto nalepen list psaný touž rukou, ale pocházející patrně původně z jiné modlitební knihy, na něm závěr neurčené modlitby a „Gebet einer Ehe = Frau.“, přední předeštlá a přední předsádka recto počmárány fialovým perem, p. 254 počmárána tužkou, některé listy potrhané, za p. 355

vytřzen neurčený počet listů. Vložen list osmerkového formátu s částí tištěné modlitby „Herzliche Anmuthungen, Einer mit göttlicher Lieb entzündter Seel, unter der Heil[igen] Meß, sonderlich nach der Beicht, und Heil[igen] Communion zu gebrauchen.“.

1782/15

inv. č. 1370

pap., (s. XVIII. ex.) 1818, 230 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlatým rámečkem z linky a vlnovky s ornamenty uprostřed delších stran a florálními motivy v rozích, uprostřed obou desek vytlačovaná zlatená květina, na přední desce vytlačované zlatené iniciály „A. M.“, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlatenými linkami a vlnovkami, mezípolí zdobena vytlačovanými zlatenými florálními motivy, zlatená ořízka zdobena vytlačováním, 16,7 : 10,2 cm. Na hřbetě v 5. mezípolí nálepka, v ní perem inv. č. „1370“, na přední předsádce verso černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1370“.

p. 5:

„Auserlesenes und Trost=Reiches Gebeth=Buch Darinen Schöne Morgen= Abend= Meß= Beicht= Communion= zum Hochwürdigem= wie auch auf= Hohe und Fürnehmsten Fest=Täge, und mit anderenn schönen Andachten und Gebetern samt Litaney versehen und enthalten ist. Herausgezogen aus dem Kern aller Gebeter.“

Německá modlitební kniha z r. 1818, napsaná v Herrnsdorfu (dnes Heřmanice, část obce Králíky) a náležející Antonii Monsinn, dceři králického měšťana Dominika Monseho (srov. na p. 3 „Dieses Auserlesene Gebet=Buch gehöret an die Viel Ehr= und Tugendreiche. Jungfer Antonia Monsinn als Bürgerliche Tochter Des hochwohlachtbaren Herrn Dominik Monse als würllicher Bürger In der Löbl[ichen] Stadt Grulich Geschrieben im Jahre. 1818. zu Herensdorf.“), a vycházející patrně z některého vydání tisku **KERN** aller Gebeter; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, ke sv. Trojici, k nejsv. Svátosti oltářní, ke Kristu, mariánské, ke sv. Anně, sv. Josefu, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Janu Nepomuckému a sv. Barboře, litanie ke všem svatým, modlitby ke svátkům církevního roku, německé Te Deum a modlitby za zemřelé. Vlastní text na pp. 7–230, jediný písař, rámeček z dvojlinky, u začátku oddílů zdobenější a zeleně kolorován, nadpisy kaligraficky a podtrženy dvojlinkou, živá záhlaví, stránkové kustody, věnování a titul v ornamentální rámcové kompozici kolorované zeleně, pp. 1, 4 a 6 prázdné. Rukopis zdoben vevázanými rytinami: na p. 2 Ukřižování s Jeruzalémem v pozadí a s německým citátem Lk 23,34, nesignováno; mezi pp. 70 a 71 kající se Maří Magdaléna v medailonu s německým citátem Lk 7,47, nesignováno; mezi pp. 80 a 81 Kristus v medailonu s německou parafrází Lk 10,27 („Liebet Gott über alles, und eure Nebenmenschen wie euch selbst.“), nesignováno; mezi pp. 116 a 117 Panna Maria v medailonu s německým citátem Lk 1,46–47, nesignováno; mezi pp. 170 a 171 Simeon s Ježíškem v medailonu s německou parafrází Lk 2,29–30 („Nun will ich gern sterben: denn meine Augen haben den Heiland gesehen.“), nesignováno. Vloženo: rytina „S[anctus] ALOYSIUS GONZAGA S[ocietatis] I[esu]“ s růžovým sametovým vyšíváním orámováním, signováno „J[oa]nnes Baltzer sc[ulp]sit et exc[udit] Lißae [= Lysá nad Labem] et Pragae.“; dečka z papírové krajky s barevným tištěným zlateným obrázkem andělů, pod nímž je schováno německé veršované přání tištěné na růžovém hedvábí; akvarel kající se Maří Magdalény se zlatým nápisem „Sancta Magdalena“; dvojlist s německou modlitbou ke sv. Anně a s ručně kolorovanou rytinou sv. Anny s Pannou Marií a nápisem „S[ancta] ANNA. Wer Gottes Gebothe hält, der ist, so ihn liebet. Joh[annes] 14. 23.“, signováno „Prag bei W. Hoffmann.“; dvojlist s německou modlitbou s vylíčením dějin vzniku poutního místa v Mariazell (Rakousko) a s rytinou tamějšího chrámu se soškou Madony v oblacích a s nápisem „Abbildung der gnadenreichen Bildniss MARIA zu Maria-Zell, u[nd] Ansicht der Wallfahrtskirche.“, signováno „Lith J. N. Teutsch Brogenz [= Bregenz, Rakousko].“; dvojlist s německou tištěnou modlitbou k sv. Antonínu Paduánskému a rytinou s nápisem „S[anctus] ANTON V[on] PADUA.“, signováno „Prag bei W. Hoffman[n].“; akvarel sv. Dominika v oblacích, se zlatým nápisem „Sanctus Dominicus“; růžově obšířá ručně kolorovaná mezzotinta s nápisem „S[ancta] MARIA. ANNA. et IOACHIM.“, signováno „Balzer sc[ulp]sit exc[udit] Pragae.“; tištěná modlitba „Gebet nach der Firmung und auch sonst öfter zu

sprechen.“ z 30. l. 19. stol.; kolorovaná rytina s nápisem „S[ancta] MAGDALENA.“, signováno „Prag J. Koppe“; kolorovaná rytina s květinou zakrývající sv. Dominika, s nápisy „Frühlings Adonis.“ a „H[eiliger] Dominikus.“ a s německým citátem Dn 12,3, signováno „Prag bei J[oannes] Pachmayer.“; dvojlist s německou tištěnou modlitbou a rytinou s nápisem „Die Mutter der Barmherzigkeit.“, signováno „Prag bei Joh[annes] Pachmayer.“; dečka z papírové krajky s akvarelovými obrázky květin a sv. Antonína s Ježíškem, se zlatým nápisem „S[anctus] Antonius de Padua“; růžová hedvábná dečka s rytinou andělů nesoucích obraz Panny Marie s Ježíškem nad klášterem a s textem „Du Königin der Engeln Wunderthätiges MARIA Bild auf dem Mutter Gottes berg bey Grulich“. Srov. rukopisy č. 1778, 1780 a 1790, které představují jiné verze těžce rukopisné tradice, a zejména rukopis č. 1788, psaný patrně týžm písařem.

1783/16**inv. č. 1371**

pap., (s. XVIII. ex.) 1816, 112 pp. (recte 110 pp., list s pp. 1–2 chybí), vazba původní, lepenková, potažená tmavě hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným stříbřeným ornamentálním rámečkem s florálními motivy v rozích a ornamentem uprostřed, v ploše šrafovaní, na hřbetě vytačeny 3 nepravé stříbřené vazy, v každém mezípolí vytačený florální ornament, červeně barvená ořízka, 15,7: 9,9 cm. Na hřbetě v 2. mezípolí zbytky štítu s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, přes 3. nepravý vaz nálepka, v ní perem inv. č. „1371“, na předním přidešti štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černou tuší starší sign. „AV/28“, dále černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1371“, na zadní předsádce recto perem opis vlastnického zápisu z p. 3 zakončený „[...] Josef Rober Nummr 164.“, na zadní předsádce verso tužkou špatně čitelný přípis, patrně opis téhož textu.

p. 5:

„Auserlesenes und Trost=Reiches Meß=Büchlein Darinen. Schöne Morgen Abend= Meß Beicht Communion zum Hochwürdigem und mit anderen schönen Gebetlein versehen ist. Herausgezogen [!] aus dem Rosen=Gärt=B[ü...]“

Německá modlitební kniha z r. 1816, patrně vycházející z některé tištěné modlitební knihy, jejíž název je v titulu částečně nečitelný; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, pobožnost k sv. Trojici, k nejsv. Svátosti oltářní, ke Kristu, Panně Marii, modlitby k svatým (sv. Anně, sv. Josefu, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Janu Nepomuckému, sv. Barboře), modlitbu na hlavní svátky církevního roku, na svátky mariánské a na svátky svatých a modlitby za mrtvé. Vlastní text na pp. 7–112, na p. 3 vlastnický zápis s jinou rukou vepsaným jménem a bydlištěm majitele „Liebes Bichlein Laß dir sagen, wan Iemand kom[m]t und will dich weg tragen so sag laß mich liegen mit Ruh Ich gehöre De viel Ehrme Tugendsamen Josseph Rower In der Löblichen=Gemeinde. Anno: 1816 Nieder Ullers dorf [= Dolní Boříkovice, část obce Králíky] 164“, jediný písař, rámeček z dvojlinky doplněné žlutou nebo žluto-červenou linkou a červeno-zelenými kvítky v rozích, titul a vlastnický zápis kaligraficky kolorovány zeleno-červeno-žlutě, vlastnický zápis ve florálním věnci ve tvaru srdce s korunou nahoře, to celé v ozdobné kolorované rámcové kompozici s florálními a geometrickými motivy, v podobné rámcové kompozici i titul, nadpisy a incipity kaligraficky, červeně, žlutě a zeleně, některé podtrženy žlutou linkou nebo černou dvojlinkou, nad nebo pod některými drobné kolorované perokresby s florální a náboženskou tematikou (motivy nejsv. Svátosti oltářní, kalicha, Beránka Božího s korouhví ap.), barevné iniciály zalomené až do 2 řádků, živá záhlaví, stránkové kustody, některé modlitby oddělovány ozdobnými barevnými linkami, pp. 4 a 6 prázdné, přidešti a mnoho stran počmáráno tužkou. Srov. rukopisy č. 1774 a 1778, psané patrně týžm písařem.

1784/17**inv. č. 1372**

pap., (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., [II] + 110 pp., vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené po okrajích vytačovaným zlaceným rámečkem z florální vlnovky a uprostřed vytačovanou zlacenou vázou, na přední desce vytačované zlacené jméno „Magdalena Stolzin“ a letopočet „1827.“, hřbet zdoben vytačovanými zlacenými ornamentální pásy napodobujícími vazy, mezípolí zdobena vytačovanými zlacenými florálními motivy, zlacená ořízka, 17,0 : 11,3 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1372“, na přední předsádce verso černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1372“.

p. [I]:

„Gott ist die reinste Liebe. von Eckartshausen.“

Německá modlitební kniha z 1. třetiny 19. stol., již chybí konec; patrně vychází z některého vydání tisku **ECKARTSHAUSEN, Karl von:** Gott ist die reinste Liebe; obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie k Bohu a Boží prozřetelnosti, modlitby mariánské, „Gebeth der Elisabeth Rowe.“ (pp. 86–89), dále modlitbu při narozeninách, večerní a neúplnou „Gebeth für meine Feinde.“ (pp. 109–110, konec chybí). Vlastní text na pp. 1–110, jediný písař, nadpisy zvýrazněně, podtrženy linkou nebo dvojlínkou, místy ornamentální viněty, titul částečně kaligraficky v rámcové kompozici z linek a dvojlínek, na p. [I] tužkou „7+ 70“ a „2 August“, na zadním předešlé tužkou výpočty, p. [II] prázdná, po p. 110 chybí neurčený počet listů a zadní předsádka, mezi pp. [III] a 1 vytržen 1 list, list s pp. 1–2 ohořelý.

1785/18**inv. č. 1373**

pap., 1765 + 1777, 202 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou popraskanou kůží, desky zdobeny vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí s florálními motivy, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými zlacenými florálními motivy, zlacená ořízka, 18,2 : 11,5 cm. Na hřbetě přes 5. vaz nálepka, v ní perem inv. č. „1373“, na 1. listu přední předsádky verso černé kulaté razítko s opisem „Městské museum [Králíky]“ a perem inv. č. „1373“.

[Německá modlitební kniha z l. 1765 a 1777]

Německá modlitební kniha psaná postupně v l. 1765 a 1777 I. G. Bechmannem (viz datace a podpisy písaře, a to na 1. rytině mezi 2. listem přední předsádky a f. 1 „IGB. Scripsit.“, na f. 111v „Geschrieben Wien [= Vídeň, Rakousko] d[en] 5. Febr[uar] 1765. I. G. Bechmann.“, na f. 138v „I. G. B. den 2. Ap[ril] [1]765.“, na f. 182v „Wienn Den 26. febr[uar] [1]765.“, na f. 189v „den 7. Jan[uar] [1]775. Chrudim.“ a na f. 195r „Saaz [= Žatec] den 25. Sept[ember] 1777. IGBechmann m[anu] p[ropr]ia“); obsahuje modlitby ranní, večerní, „Kleine Tag=Zeiten Denen armen Nothleydenden Seelen im Feg=Feuer beyzuspringen.“ (ff. 27v–31v), modlitby mešní, k nejsv. Svátosti oltářní, „Gebeth Des Prinzen Eugenii.“ (ff. 61r–62v), 6 kajících žalmů, rozjímání ke křížové cestě zakončená litaniami „Litaney von dem bitteren Leyden und Sterben Iesu, welche unter dem H[eiligen] Creuz=Weg gefunden wird bey denen P[atribus] Franciscanern.“ (ff. 128r–131r), „Tag=Zeiten Von der unbefleckten Empfängnuß Mariä.“ (ff. 132r–138v) s litaniami k Panně Marii za šťastnou smrt, úterní pobožnost ke sv. Anně, devítidenní pobožnost a další modlitby ke sv. Josefu, „Sancti Ioannis NEPOMVCENI Noven=Andacht“ (ff. 161r–172v) a opět devítidenní pobožnost k sv. Josefu, modlitby k sv. Antonínu (včetně responsoria sv. Bonaventury k tomuto svatému), sv. Prokopu, za šťastnou smrt a „Sterb=Lied.“ (ff. 194r–195v). Vlastní text na ff. 8r–195r, jediný písař, rámeček z dvojlínky, nadpisy a části textu zvýrazněně, perokresebné iniciálky, zřídka perem jednoduché viněty, mezi 2. listem přední předsádky a f. 1 vevázány 2 kolorované mědirytiny: na 1. z nich sv. Jiří zabíjející draka, s nápisem „S[anctus] GEORGIUS EQUES. Fortissimo Animi Impetu transforavit Draconem.“; 2. rytina téměř celá odstřižena, patrně zobrazovala svaté řeholnice mezi anděly, nahoře zbytek nápisu „H[eilige] Iuliana Falcon[ieri] [...]“, dole „Erste Stiff[terin] [...]“; mezi 1. a 2. list obou předsádek vlepen list žlutého papíru, jako ff. 196–197 vlepen německý dopis s datem a podpisem na f. 197v „Leitomissel [= Litomyšl] den 12 Februar 1862 Anna Zanis [?]“, stejnou rukou na 2. listu přední předsádky recto perem částečně odstřižený přípis „den 12 Februar 1839 Anna [...]“, na f. 195r perem přípis „Am 3.ten Dezember 1841 ist meine gute Mutter, Anna Seifert zu Lichtenau [= Lichkov, osrp. Králíky] gestorben.“, na 2. listu zadní předsádky recto nalepena kolorovaná rytina Kristova hořícího srdce s křížem a trnovou korunou a svatozáří, obklopeného 2 větvemi stromový vyrůstajícího z kořene ve tvaru srdce, větve jsou posázené barevnými (červenými, modrými a žlutými) plody, na kterých jsou německé názvy duchovních ctností, nahoře nápis „Ein guter Baum bringt gute Früchte.“ a dole neúplný text německé básně „Liebe ist kein Lieb wan Sie nit würcken [...] diesen Baum, er muß /: soll er recht heissen [...] Bloß mit Blätteren der Anmuthungen

pran[...] dern voll süsser Frucht der Tugend wercken ha[...]“; ff. 1r–7v, 60v, 113v, 160rv, 183v–185v, 195v a 198r–202v prázdná, f. 195 spleno ze 3 listů, ff. 63rv a 183r počmárána tužkou, f. 182 pro-tržené, mezi ff. 63 a 64, 111 a 112, 113 a 114, 114 a 115, 115 a 116, 116 a 117, 117 a 118, 118 a 119, 119 a 120, 120 a 121, 121 a 122, 122 a 123, 123 a 124, 124 a 125, 125 a 126, 126 a 127, 131 a 132, 144 a 145, 160 a 161, 182 a 183, 202 a 1. listem zadní předsádky vyříznuto po 1 listu, mezi ff. 142 a 143, 176 a 177 vyříznuto po 2 listech.

1786/19**inv. č. 1375**

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in. + 1816, [IV] + 190 + 100 pp. (část b vevázána mezi pp. 92 a 93 části a), vazba z r. 1816 (srov. přípis na předním přidešti a dataci mladšího rukopisu na p. 99 části b), prkénková, potažená světle hnědou kůží, desky zdobené rámcovou kompozicí z vytlačovaných linek a ornamentů, 17,6 : 11,0 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1375“, na předním přidešti perem přípis „Bibliothek Donalek Adolf 1816 geschrieben“, černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1375“.

a) p. [I]:

„Königliche Hals Zierde zum Gebrauch aller andächtigen Seelen worinnen Auserlöse-ne Meß, Beicht= und Com[m]union und zu unterschiedlichen Heiligen Gebether. Morgen und Abend Gebeth Litaneyen. u[nd] s[o] w[eiter]. Begriffen sind Anton Hampel.“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **KÖNIGLICHE** Halb-Zierde; obsahuje modlitby ranní, večerní, na jednotlivé dny v týdnu, mešní, mariánské, hodinky o neposkvrněném početí Panny Marie, loretánské litanie, modlitby k nejsv. Svátosti oltářní, k Duchu sv. za 7 darů, „Anmuthung des Heil[igen] Ignatii zu dem leidenden Heiland.“ (pp. 138–139), „Kurzes Reißgebet.“ (p. 140), modlitby ke zpovědi a k přijímání a „Anmuthung des H[eiligen] Thoma von Aquin zu dem allerheiligsten Altars sakrament.“ (pp. 182–185). Vlastní text na pp. 1–185, na pp. [III–IV] předmluva „An den Leser.“, na pp. 186–190 „Register.“, jediný písař (jiný než u následující části), rámeček z jednoduché linky (na pp. [III–IV] a 1–124 modré), nadpisy, iniciálky a některé incipity nebo části textu zvýrazněné a někdy modře nebo červeno-stříbrně, stránkové kustody, na p. [III] v záhlaví modře ornamentální výzdoba, titul v rámečku z modré linky, částečně modře a částečně kaligraficky, zdoben hnědo-modrým florálním motivem, 2 hnědo-červenými oválky s obličejí a 2 modrými dubovými ratolestmi, na předním přidešti tužkou „Handschrift“, p. [II] prázdná.

b)

[Adventní, vánoční a velikonoční modlitby z r. 1816]

Německé modlitby z r. 1816 (srov. dataci na p. 99 „Gescheben [!] Großaurschein [= patrně Groß Auerschim, Uhřínov, část obce Liberk, osrp. Rychnov nad Kněžnou] d[en] 21 May 1816.“), a to „Advents Gebether. Gebeth unter der Rorate=Meß.“ (pp. 1–8), modlitby na Svatou noc, na Boží hod vánoční, na Nový rok, „Verehrung des Heiligen vergossenen Bluts am Heil[igen] Neu=Jahrs Tage.“ (pp. 30–33), na sv. Tři krále, na půst a Svatý týden. Vlastní text na pp. 1–99, jediný písař (jiný než u předcházející části), místy rámeček z jednoduché linky, nadpisy kaligraficky, p. 100 prázdná.

1787/20**inv. č. 1376**

pap., 1755, [VI] + 370 pp. (recte 372 pp., po p. 47 číslováno znovu od p. 42, listy s pp. 179–182 chybějí, konec chybí), vazba původní (silně poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží příšitou provázkem, desky zdobené vytlačovanou rámcovou ornamentální kompozicí a uprostřed vytlačovaným ornamentem s devízou „MARIA“ s korunkou, 16,4 : 10,2 cm. Na přední desce šiték s černým rámečkem, v něm perem inv. č. „1376“ (též na nálepce na hřbetě) a perem příř. č. „213/46.“ (škrtnuto), na p. [II] černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“, perem inv. č. „1376“ a perem pokus o inv. č. „137“ (škrtnuto).

p. [I]:

„Weltlicher Leutten. Meeß=Buch Begreiffent Sehr Kräfttigit=Andächtigt Vndt Hertzliche Meeß Gebetter Von Zwey Vndt fünfftzig Meeßen Abgezogen der gleichen Niemahl

**in druck Kommen, Vndt deren Kraft und Nutz Vner Schätzlich groß: Auff daß gleich
Wie die Priester Aller Hand Messen lessen also auch die Weltliche auff ihre Weiß Lessen
Können Nebst Bey seind auch Zu gesetzt Buß Beicht Communion Zum Hochw[ürdigen]
Sacrament deß altarß Zur Heyl[igsten] dreyfaltigkeit Zum süssen nahmen Jesu,
seines schmerzhaften Leyden Zu Maria der Jungfrau und Mutter Gottes Maria [!],
Sambt andern Heyligen Anno 1755“**

Německá modlitební kniha z r. 1755, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Weltlicher Leuthen Meß-Buch, begreifend in sich sehr kräftige, andächtige, und hertzliche Meß-Gebetter; obsahuje velké množství modliteb, mj. modlitby ranní, večerní, modlitby ke mši obecně i na různé svátky (např. modlitby ke mším určeným k uctění Ducha sv., Kristova života, utrpení, smrti a krve, též Panny Marie, anděla strážného a svatých), modlitby ke sv. Josefu, sv. Rodině, sv. Anně, sv. Trojici, litanie ke sv. Trojici, modlitby ke Kristu, litanie ke jménu Ježíš, uctívání utrpení, ran a krve Kristovy, litanie ke krvi Kristově a k utrpení Krista, modlitby mariánské (též modlitbu ke jménu Maria) s loretánskými litaniami a bolestnými litaniami k Matce Boží, dále litanie ke sv. Barboře, modlitby ke zpovědi, k přijímání, litanie a pobožnost k nejsv. Svátosti oltářní, litanie k andělům, modlitby ke sv. Antonínu Paduánskému, prosebné a příležitostné, ke sv. Michaelovi, nešporní a na svátky církevního roku, za nemocné a mrtvé, konec chybí. Vlastní text na pp. 1–370, na pp. [III–VI] „Kurtze Erklärung Der Grossen Krafft Vndt nutzen deß Meeßhörens“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky, černě, červeně či zeleně, někdy červeno-zeleně, méně významné nadpisy a části vět kaligraficky, živá záhlaví, stránkové kustody, na konci oddílů někdy perokresebné viněty, titul kaligraficky černě a červeno-zeleně v rámečku z dvojlinky, p. 58 prázdná, předsádky chybějí.

1788/21

inv. č. 1377

pap., (s. XVIII. ex.) 1825, 214 pp., vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem s florálními motivy, na přední desce vytačené zlacené jméno „Anna Hötzelinn.“, hřbet zdoben vytačovými zlacenými geometrickými a florálními motivy, zlacená ořízka zdobená vytačováním, 16,0 : 10,4 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1377“, na p. 2 černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1377“.

p. 5:

**„Auserlesenes und Trost=Reiches Meß=Büchlein Darinnen Schöne und Angenehme
Morgen= Abend Meß= Beicht= Comunion zum Hochwürdigen zu der H[eiligsten]
Dreyfaltigkeit, zu Jesu Christo, und seiner liebsten Mutter Maria, wie auch auf Hohe
Festäge, und noch mit andern schönen Andachten und Gebetern sam[m]t Litaney versehen
und enthaten [!] ist Herausgezogen aus dem Kern aller Gebeter.“**

Německá modlitební kniha z r. 1825, napsaná pro Annu Hötzelinn z Králik (srov. na p. 3 vlastnický zápis psaný písařem „Dieses Trost Reiches Meß=Büchlein gehöret Der Viel Ehr= und Tugend=Reichen Jungfer Anna. Hötzelinn. Bürgerlich[en] Tochter In der Wohlloblichen Gemeind[e] Stadt Grulich in Böheim. In Haus N[ume]ro 272. Geschrieben worden Im Jahre. 1825.“) a vycházející patrně z některého vydání tisku **KERN** aller Gebeter; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k sv. Trojici, Ježíši, Panně Marii, svatým (sv. Anně, sv. Josefu, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Janu Nepomuckému, sv. Barboře), litanie ke všem svatým a modlitby na hlavní svátky církevního roku, konec chybí. Vlastní text na pp. 7–214, na p. 4 majitelčina chvála rodičů, dárců knihy, a žádost o vrácení knihy při její eventuální ztrátě, jediný písař, rámeček z dvojlinky, na pp. 3–5 a u začátků oddílů rámeček dvojité, zdobenější a zeleně kolorován, živá záhlaví, nadpisy podtrženy dvojlinkou, stránkové kustody, zdobeno vevázanými mědirytinami: mezi pp. 40 a 41 Panna Maria navštěvující Alžbětu, s nápisem „Intravit in domum Zachariae, et salutavit Elisabeth“, nesignováno; mezi pp. 112 a 113 Zvěstování, s nápisem „Annunciatio B[eatae] Mariae Virginis“, nesignováno; mezi pp. 140 a 141 sv. Felix z Cantalicie, s nápisem „S[anto] Felice Cappuccino“, nesignováno; mezi

pp. 166 a 167 Klanění pastýřů, s nápisem „Invenerunt Mariam, et Joseph, et Infantem positum in praesepeio.“, nesignováno; pp. 1 a 6 prázdné, 1 list zadní předsádky vytržen. Srov. rukopisy č. 1778, 1780, 1783 a 1790, které představují jiné verze téže rukopisné tradice, a zejména rukopis č. 1782, psaný patrně tímž písařem.

1789/22**inv. č. 1444**

pap., 1774–1796, [I] + 143 ff. (recte 113 ff., do f. 62 jde o paginaci, mezi ff. 28 a 29 vlepen 1 list, jehož recto též číslováno 28, verso nečíslováno), vazba původní, lepenková, polepená růžovým škrobovým papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, v něm perem titul „Schulverordnungsbuch“, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, zdobený vytlačovanými mnohonasobnými linkami, modře stříkaná ořízka, 32,2 : 21,0 cm. Na štítku na přední desce perem původní lokace „Lit[tera] A.“, na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1444“, na přední předsádce verso fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Kralíky“ a perem inv. č. „1444“, na zadním příděsti perem jméno (autora rejstříku?) „Joseph Heber.“

f. [I]r:

„Schulverordnungen. Vom Jahre 1774. bis 1796.“

Německá kniha opisů (úplných či částečných, popř. parafrází) školských nařízení, cirkulářů, patentů, vzorových formulářů a dalších úředních písemností vztahujících se ke škole (seznam předepsaných učebnic, výkazy počtu žáků, množství topného dříví pro školu apod.) z l. 1774–1796. Vlastní text na ff. 1r–134r, na ff. 135r–143v abecedně řazený „Index.“, více písařů, levý okraj oddělen dvojlinkou, v něm soudobé marginálie často jinou rukou než příslušný text, seznamy a vzory formulářů psány do tabulek, f. 134v prázdné.

1790/23**inv. č. 1498**

pap., 1791, [II] + 271 pp. (recte 270 pp., po p. 103 číslováno 105, po p. 125 číslováno 127, po p. 154 číslováno 156, pp. 153 a 239 počítány dvakrát), vazba původní, prkénková, potažená místy popraskaným pergamenem, desky zdobené vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí s florálními a geometrickými motivy, částečně modře a červeně kolorovanou, uprostřed obou desek poškozené barevné kresby světců (na přední desce sv. Anna učící Pannu Marii, na zadní patrně sv. Antonín Paduánský), hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými vlnkami, mezipolí zdobena vytlačovanými zlacenými geometrickými motivy, zlacená ořízka, 17,9 : 11,0 cm. Na hřbetě v 5. mezipolí nálepka, v ní perem inv. č. „1498“, na přední předsádce verso černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Kralíky“ a perem inv. č. „1498“.

p. [I]:

**„Andächtiges und Trostreiches. Meeß=Buch. darinn Schöne Morgens Abend Meeß=
Beicht= Comunion Lytaneyen auch zu allen Sohen= [!] Festägen und anderen
Verschiedenen Andächtigen Gebettern enthalten ist.
Herausgezogen aus dem. Kern aller Gebett[ern] Geschrieben in der Gemein
Herrnsdorf [= Heřmanice, část obce Kralíky]. Anno Domini. 17.91.“**

Německá modlitební kniha z r. 1791 sepsaná v Herrnsdorfu a vycházející patrně z některého vydání tisku KERN aller Gebeter; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, ke sladkému jménu Ježíš, modlitby k pěti ranám Kristovým, modlitby a litanie k Panně Marii, modlitby k svatým (sv. Anně, sv. Josefu, sv. Antonímu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Václavu, sv. Prokopu, sv. Ludmile, sv. Jiří, sv. Františku Xaverskému, sv. Šebestiánu proti moru, sv. Blasiovi proti bolesti v krku, sv. Liborovi proti kameni ap.), modlitby na svátky církevního roku počínaje adventem (mj. modlitby a zpěvy k procesí na svátek Božího těla), modlitby za mrtvé a zpěvy ke mši. Vlastní text na pp. 1–248, jediný písař, rámeček z dvojlinky v rozích prolamovaný a zdobený červeno-zelenými květy, živá záhlaví, podtržena dvojlinkou, titul červeno-zeleno-černo-zlatě v ozdobném rámci s florálními motivy v týchž barvách, nadpisy, incipity a důležité části textu kaligraficky černě, červeně nebo zlatě, florální iniciály zalomené do 1–2 řádků často zeleně nebo zlatě, stránkové kustody, některé oddíly odděleny ozdobnými florálními linkami, perokresebné ornamentální viněty, na p. [II] tužkou připsal „Den 16 August ist meine Mutter Gestorben im Jahre 1864“ a perem „Den 26 September ist mein Mann Gestorben im Jahre 1867.“, pp. 249–271 prázdné, před p. [I] vyříznut 1 list. Vložen ústřížek perem psaného seznamu z 19. stol.

se jmény „235 Rother Christof Bürger 235 Augustina Ehegattin“. Srov. rukopisy č. 1778, 1780, 1782, 1783 a 1785, které představují jiné verze téže rukopisné tradice.

1791/24**inv. č. 1499**

pap., s. XVIII. in., [I] + 312 pp. (recte 311 pp., po p. 65 číslováno 67), vazba druhotná z přel. 18. a 19. stol., prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovanou, původně zlacenou rámcovou kompozicí z dvojlinky s florálními motivy v rozích, uprostřed obou desek ornament, hřbet zdoben vytačovanými zlacenými ornamentálními rámečky napodobujícími mezipolí, zlacená ořízka, 16,5 : 9,9 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem inv. č. „1499“, na přední předsádce verso černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1499“.

p. [I]:

**„Gebett Bülein [!] Worinen Auß Erlesene Schöne gebett Zu der Heiligen und auch Beicht
Vndt Comunion gebet Wo auch ander gebet auff allezeit“**

Německá modlitební kniha z poč. 18. stol.; obsahuje modlitby ranní, mešní, k přijímání, na hlavní svátky církevního roku počínaje adventem, modlitby na svátky svatých, proti moru, německé Te Deum, modlitby ke zpovědi a litanie o utrpení a smrti Kristově. Vlastní text na pp. 1–120, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy podtrženy dvojlinkou, na pp. 121–122 jinou rukou německá modlitba na začátek mše, na p. 124 touž rukou začátek nadpisu litaní, na zadní předsádce verso nečitelný přepis perem, pp. 123 a 125–312 prázdné.

1792/25**inv. č. 1542**

pap., s. XVII. med.–ex., [VIII] + 552 + [VIII] + 136 pp., přípisy v tisku **FERDINAND II.:** Der Römischen Kayserlichen auch zu Hungarn vnd Böhaimb etc. Königlichen Majestät Ferdinandi deß Andern etc. Vernewerte Landes Ordnung (Víděň, 1640), vazba nedochována, hřbet původně o 4 vazech, ve 2.–4. mezipolí vyztužen proužky pergamenu (ve 2. a 4. mezipolí se zbytky staršího rukopisného textu zřejmě z 15. stol.), modře barvená ořízka, 27,8 : 18,5 cm. Na titulním listu perem zcela zaškrtnutý vlastnický přepis, černé kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem inv. č. „1542“ (též na nálepce na hřbetě v 5. mezipolí).

[Poznámky a přípisy v tisku Obnoveného zřízení zemského ze 17. stol.]

Latinské poznámky a přípisy z 2. pol. 17. stol. v německém tisku Obnoveného zřízení zemského z r. 1640 (obsahujícím i německý text Narovnání o hory a kovy a novelty a deklarace Ferdinanda III.; přípisy se vyskytují v samotném zřízení a pak v novelách a deklaracích, ale ne v Narovnání), které doplňují živá záhlaví a po stranách překlady, resp. shrnutí německého textu a odkazy na související ustanovení. Text přímo v tisku, jediný písař.

1793/26**ev. č. PK 798**

pap., (1569–1848) 1934, [IV] + 210 pp. (mezi pp. 2 a 3 vlepen lístek s dodatkem k textu, mezi pp. 26 a 27 vevázány 2 listy a jeden menší lístek číslovaný 26a–26f, mezi pp. 28 a 29 vevázán menší lístek označený „28–29 dodatek“, po p. 139 číslováno 150, po p. 162 číslováno 164, p. 166 počítána dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená černým voskovým plátnem, na přední desce vytačovaný zlacený titul „Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 1. Band 1569 = 1848“, 34,4 : 21,3 cm; desky chráněny igelitovým obalem. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tužkou č. „1“, na p. [I] fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem část starší sign. „101/“ (škrtnuto), dále černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM KRÁLÍKY okres Ústí nad Orlicí“ a perem ev. č. „PK 798“; na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „798“.

přední deska:

„Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 1. Band 1569 = 1848“

Německá kniha výpisků a opisů různých písemností z l. 1569–1848 vztahujících se k dějinám města Králik, pořízená v Králikách ing. Josefem Hübnerem starším r. 1934 (viz dataci předmluvy na p. [I]). U mnoha opisů poznamenán zdroj (městské, obecní a farní pamětní knihy, rodinné či soukromé kroniky) nebo místo uložení originálu listiny (nejčastěji v králickém muzeu, ale i v soukromých sbírkách, dnes část originálů uložena v SOKA v Ústí nad Orlicí nebo ve sbírkách jiných institucí, jiné nezvěstné), zprávy o nejstarších dějinách města čerpaný ze starších i novějších historických prací,

např. na p. 1 výpis z tisku **MERIAN, Matthaeus – ZEILLER, Martin**: Topographia Bohemiae, Moraviae et Silesiae (Frankfurt, 1650) nebo na pp. 3–4 výpis z tisku **SCHWOY, Franz Josef**: Topographie von Markgrafthum Mähren (Viedeň, 1793), doplněno též autorem vytvořenými tabulkami vztahujícími se k danému období. Vlastní text na pp. 1–205, na pp. 207–209 „Inhalts=Verzeichniss des I. Bandes.“, jediný písař (Josef Hübner), důležité části textu podtrženy, po straně letopočty, tabulky linkovány tužkou, na pp. 23–24 jinou rukou opis českého originálu listu Rudolfa II. z r. 1577 udělujícího městu Králíkům právo 3 výročních trhů, text doplněn i obrazovými materiály: na p. 204 nalepena rytina požáru králického kláštera s nápisem „Der Brand des Klosters am Muttergottesberge bei Grulich am 7. Aug[ust] 1846. Um ¾ auf 12 Uhr Nachts zündete der Blitz, der in die Bibliothek des Klosters schlug.“, signováno „Prag bei Sig[mund] Rudl.“; mezi pp. 204 a 205 vlepena rytina s týmž námětem doplněná popisem požáru nadepsaným „Der große Brand des Servittenklosters und Wallfahrtskirche auf dem Muttergottesberge bei Grulich.“, signováno „Gezeichnet von Franz Wagner in Grulich.“; mezi p. 210 a zadní předsádku vlepeny novinové výstřižky z r. 1934 týkající se Gottfrieda Heinricha hraběte von Pappenheim, Albrechta z Valdštejna a studia dějin a kultury německého obyvatelstva v Čechách. Na zadní předsádce verso tužkou jinou rukou zřejmě kontakt na Carla Lemberga, jiného historika Králík (viz bod IV e), pp. [II–IV], 26f, 28ter, 206 a 210 prázdné. Vloženo 18 ff. českého výtahu z tohoto rukopisu, pořizeno Josefem Vašítkem r. 1999. Srov. rukopisy č. 1794–1802, obsahující další svazky téhož díla.

1794/27

ev. č. PK 799

pap., (1835–1875) 1934, 204 pp., vazba původní, lepenková, potažená černým voskovým plátnem, na přední desce vytlačovaný zlacený titul „Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 2. Band 1835 = 1875“, 34,4 : 21,3 cm; desky chráněny igelitovým obalem. Na hřbetě zbytky štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, na p. 1 fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem starší sign. „102/D 10“ (škrtnuto), dále černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM KRÁLÍKY okres Ústí nad Orlicí“ a perem ev. č. „PK 799“; na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „799“.

přední deska:

„Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 2. Band 1835 = 1875“

Opis různých německých písemností vztahujících se k dějinám Králík z l. 1835–1875, pořizený v r. 1934 Josefem Hübnerem (viz dataci v závěru na p. 204); předlohami byly převážně „Memorabilien Buch der Stadt Grulich“ a „Gedenkbuche der Gemeinde Nied[er] Heidisch [= dnes Dolní Hedeč, část obce Králíky]“ (p. 200). Vlastní text na pp. 1–200, na pp. 201–204 „Inhalts-Verzeichniss“, jediný písař (Josef Hübner), nadpisy a důležité části textu zvýrazněně a podtrženy, tabulky tužkou. Srov. rukopisy č. 1793 a 1795–1802, obsahující další svazky téhož díla.

1795/28

ev. č. PK 800

pap., (1865–1914) 1934, 246 pp. (recte 248 pp., pp. 115–116 počítány dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená černým voskovým plátnem, na přední desce vytlačovaný zlacený titul „Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 3. Band 1865 = 1914“, 34,4 : 21,3 cm; desky chráněny igelitovým obalem. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tužkou č. „3“, na p. 1 černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM KRÁLÍKY okres Ústí nad Orlicí“ a perem ev. č. „PK 800“; na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „800“.

přední deska:

„Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 3. Band 1865 = 1914“

Opisy rozličných německých písemností vztahujících se k dějinám Králík z l. 1865–1914, pořizené v r. 1934 Josefem Hübnerem (viz podpis a dataci v závěru na p. 245), opisy pocházejí „aus den Memorabilien büchern der Stadtgemeinde Grulich und Niederheidisch [= dnes Dolní Hedeč, část obce Králíky] und die letzten fortsetzungen aus den Sitzungsprotokollen der Stadt Grulich“ (s. 237). Vlastní text na pp. 1–237, na pp. 243–245 „Inhalts-Verzeichniss der wichtigsten Begebenheiten.“, jediný písař (Josef Hübner), nadpisy a důležité části textu zvýrazněně a podtrženy, tabulky tužkou,

pp. 238–242 a 246 prázdné. Srov. rukopisy č. 1793–1794 a 1796–1802, obsahující další svazky téhož díla.

1796/29**ev. č. PK 801**

pap., (s. XX. in.) s. XX. in. + 1934, 280 pp. (recte 278 pp., po p. 107 číslováno 109, č. 112 a 113 přiřazena jediné straně), vazba původní, lepenková, potažená černým voskováným plátnem, na přední desce vytlačovaný zlatený titul „Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 4. Band 1914 = 1921“, 34,4 : 21,3 cm; desky chráněny igelitovým obalem. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tužkou č. „4“, na p. 1 fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem část starší sign. „103/“ (škrtnuto), dále černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM KRÁLÍKY okres Ústí nad Orlicí“ a perem ev. č. „PK 801“; na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „801“.

přední deska:

„Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 4. Band 1914 = 1921“

Strojopisný opis textu „Aufschreibungen aus GRULICH während den Kriegsjahren 1914–1918 dann bis Ende des Jahres 1921. Von Josef Brauner.“ doplněný o opisy dalších tematicky příbuzných textů, pořízený na poč. 20. stol. Hlavní text na pp. 1–257, na pp. 259–264 německá strojopisná stať o okultismu v Králíkách, na pp. 265–275 rukopisný „Nachtrag aus den Stadtvertretungssitzungs Protokollen“, na pp. 276–279 krátká rukopisná autobiografie jeho písaře a sestavovatele díla Josefa Hübnera, na listu vlepeném mezi p. 280 a zadní předsádku strojopisný seznam „Die dem städtischen Museum Grulich geschenkten ERNENNUNGSDEKRETE und AUSZEICHNUNGSDEKRETE samt VERDIENSTKREUZE und ORDEN des Herrn FERDINAND KÜTTNER Brigadier.“ pořízený v Králíkách r. 1934 (srov. dataci na jeho versu), u rukopisných částí jediný písař (Josef Hübner), části textu podtrženy, za zadní předsádku vlepen list s perem psaným německým účtem (patrně za přepsání strojopisných částí textu), pp. 258 a 280 prázdné. Vložen lístek s perem psanými dalšími životopisnými údaji písaře vypsány r. 2004 z matriky zemřelých 1928–1949, uložené na městském úřadě. Srov. rukopisy č. 1793–1795 a 1797–1802, obsahující další svazky téhož díla.

1797/30**ev. č. PK 802**

pap., (1596–1864) 1934, 336 pp., vazba původní, lepenková, potažená černým voskováným plátnem, na přední desce vytlačovaný zlatený titul „Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 5. Band 1510 = 1846“, 34,4 : 21,3 cm; desky chráněny igelitovým obalem. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tužkou č. „5“, na p. 1 fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem část starší sign. „104/“ (škrtnuto), dále černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM KRÁLÍKY okres Ústí nad Orlicí“ a perem ev. č. „PK 802“; na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „802“.

přední deska:

„Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 5. Band 1510 = 1846“

Opis dvoudílné německé kroniky Aloise Krause, faráře v obci Nieder Ullersdorf (dnes Dolní Boříkovičky, část obce Králíky), psané v l. 1859–1861 (dodatek k ní pak v l. 1861–1864), a dalších pramenů k dějinám Králík a okolí v l. 1510–1846 (listiny, smlouvy, testamenty, zápisy ze zasedání městské rady, soupisy obyvatel ap.), pořízený v r. 1934 Josefem Hübnerem (viz podpis a dataci na p. 196). Vlastní text na pp. 1–329, mj. na pp. 1–6 výpisky z německého překladu Hájkovy kroniky pořízeného Johannem Sandelem, tj. z tisku **HÁJEK z Libočan, Václav**: Böhmische Chronica Venceslai Hajecii (Praha, 1596), a z dalších historických spisů a na pp. 7–8 údaje o opisované kronice a jejím autorovi, na pp. 331–336 „Namens Verzeichniss.“, jediný písař (Josef Hübner), části textu červeně nebo černě podtrženy, tabulky tužkou nebo perem, na p. 223 imitace městské pečeti, na pp. 79, 329, 330 a na zadní předsádce recto vlepeny německé novinové články vztahující se k tematice spisu, na zadní předsádce recto dále vlepeno úmrtní oznámení Dr. Heinricha Meixnera z 30. srpna 1938, p. 124 prázdná. Vloženy 4 německé dopisy pisateli, 6 německých novinových výstřížků a lístek s německými strojopisnými poznámkami. Srov. rukopisy č. 1793–1796 a 1798–1802, obsahující další svazky téhož díla.

1798/31

ev. č. PK 803

pap., (1660–s. XX. in.) 1935, 308 pp., vazba původní, lepenková, potažená černým voskovým plátnem, na přední desce vytlačovaný zlacený titul „Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 6. Band 1603 = 1800“, 34,4 : 21,3 cm; desky chráněny igelitovým obalem. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tužkou č. „6“, na listu pauzovacího papíru vlepeném před p. 1 fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ (též na p. 1) a perem starší sign. „191/D 10“ (též, ale škrtnutá, na p. 1), na p. 1 černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM KRÁLÍKY okres Ústí nad Orlicí“ a perem ev. č. „PK 803“; na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „803“.

přední deska:

„Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 6. Band 1603 = 1800“

Opisy rozličných německých písemností (listiny, listy, smlouvy, záznamy o hranicích, soupisy obyvatel, výpisy z kronik ap.), vztahujících se k dějinám králického panství v l. 1603–1800, jejichž originály byly většinou uloženy „im Gräflich Althan[en]schen Archiv“ (p. 307), mj. na pp. 89–97 výpis z tisku **CRANZ, David**: *Alte und Neue Brüder Historie oder kurzgefaßte Geschichte der Evangelischen Brüder Unität* (Barby, Lipsko, 1771); opisy pořídil r. 1935 Josef Hübner (viz dataci na p. 304). Vlastní text na pp. 1–304, na pp. 305–307 „Namens Verzeichniss.“, jediný písař (Josef Hübner), nadpisy a části textu podtrženy, tabulky tužkou, na p. 57 vlepeny 2 černobílé fotografie erbů rodiny Koblischků, před p. 1 vlepen list pauzovacího papíru s přepisem titulu, za p. 308 vlepena fotokopie mapy „NUTZUNGSKARTE der zur HERRSCHAFT GRULICH gehörigen Wäldungen nach dem Stande vom Jahre 1898. REVIER MORAU“, pp. 88 a 308 prázdné. Srov. rukopisy č. 1793–1797 a 1799–1802, obsahující další svazky téhož díla.

1799/32

ev. č. PK 804

pap., (s. XVII. in.–XX. in.) 1936–1937, 264 pp., vazba původní, lepenková, potažená černým voskovým plátnem, na přední desce štítek s modrým rámečkem, v něm perem titul „Materialien zur Geschichtsforschung“ a tužkou „7 Různé opisy a výpisy“, 34,4 : 21,3 cm; desky chráněny igelitovým obalem. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tužkou č. „7“, na p. 1 černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM KRÁLÍKY okres Ústí nad Orlicí“ a perem ev. č. „PK 804“; na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „804“.

štítek na přední desce:

„Materialien zur Geschichtsforschung 7 Různé opisy a výpisy“

Opisy rozličných německých písemností (listiny, listy, výpisy z kronik, historií a encyklopedií, výpisy z urbářů a z tereziánského katastru, městské účty, genealogie ap., mj. na pp. 1–46 výpis z tisku **LICK, Carl**: *Zur Geschichte der Stadt Zwittau und ihrer Umgebung*, Svitavy, 1910, a na pp. 246–247 rodokmen hrabat z Althannu) vztahujících se k dějinám králického panství od nejstarších dob do poč. 20. stol., pořízený v l. 1936–1937 Josefem Hübnerem (viz datace na pp. 46 a 143). Vlastní text na pp. 1–261, jediný písař (Josef Hübner), nadpisy a části textu podtrženy, tabulky tužkou, místy do textu tužkou přepisovány poznámky, na přední předsádce recto česky obsah spisu, pp. 262–264 prázdné. Srov. rukopisy č. 1793–1798 a 1800–1802, obsahující další svazky téhož díla.

1800/33

ev. č. PK 805

pap., (s. XVII. med.–XIX. med.) 1935, 312 pp. (recte 324 pp., po p. 210 číslováno znovu od 201, mezi pp. 182 a 183 nečíslovány 2 pp.), vazba původní, lepenková, potažená černým voskovým plátnem, na přední desce vytlačovaný zlacený titul „Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 8. Band“, 34,4 : 21,3 cm; desky chráněny igelitovým obalem. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tužkou č. „8“, na p. 1 fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem část starší sign. „105/“ (škrtnuto), dále černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM KRÁLÍKY okres Ústí nad Orlicí“ a perem ev. č. „PK 805“; na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „805“.

přední deska:

„Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 8. Band“

Opisy rozličných německých písemností (listiny, listy, smlouvy, záznamy ze zasedání městské rady, městské účty, různé soupisy ap.) vztahujících se k dějinám Králik a králického panství od 17. do 19. stol., pořízené r. 1935 Josefem Hübnerem (viz iniciály a dataci na p. 125). Vlastní text na

pp. 1–303, na pp. 306–309 „Inhalt Verzeichniss.“, jediný písař (Josef Hübner), nadpisy a části textu podtrženy, tabulky tužkou, na pp. 45 a 127 simulace městské pečeti, půdorysy pozemků (např. na pp. 190 a 191 půdorys kláštera na Hoře Matky Boží v Králíkách), pp. 182bis–182ter a 310–312 prázdné. Vložen německý novinový výstřížek s článkem „Neue Wege sprachlicher Volksforschung in den Sudetenländer“ z r. 1936. Srov. rukopisy č. 1793–1799 a 1801–1802, obsahující další svazky téhož díla.

1801/34**ev. č. PK 806**

pap., (s. XVII. med.–XIX. med.) s. XX. in., 362 pp. (recte 360 pp., po p. 135 číslováno 140, p. 183 počítána třikrát, pak následuje p. 185, pp. 355–361 číslovány 307–313), vazba původní, lepenková, potažená černým voskovaným plátnem, na přední desce vytlačovaný zlatený titul „Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 9. Band“, 34,4 : 21,3 cm; desky chráněny igelitovým obalem. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tužkou č. „9“, na p. 1 fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem část starší sign. „106/“ (škrtnuto), dále černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM KRÁLÍKY okres Ústí nad Orlicí“ a perem ev. č. „PK 806“; na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „806“.

přední deska:

„Materialien zur Geschichtsforschung der Stadt Grulich 9. Band“

Opisy rozličných německých písemností (listiny, listy, pamětní knihy, inventáře, účetnictví, matriky ap.) vztahujících se k dějinám králického kostela a kláštera od 16. do 19. stol., pořizené ve 30. l. 20. stol. Josefem Hübnerem. Vlastní text na pp. 1–353, na pp. 355–358 „Inhalts. Verzeichniss.“, na pp. 359–361 „Inhalts-Verzeichniss. Erneueres Gedenk Buch von Chronist Johann Nep[omuk] Kuhn Stadtpfarrer.“, jediný písař (Josef Hübner), nadpisy a části textu podtrženy, tabulky tužkou, pp. 59, 183bis, 306, 354 a 362 prázdné. Srov. rukopisy č. 1793–1800 a 1802, obsahující další svazky téhož díla.

1802/35**ev. č. PK 807**

pap., (1578–1910) 1933, 90 ff. (dle původního autorova číslování 45 dvojlistů, recte 95 ff., mezi ff. 25 a 26, 43 a 44 vlepen dodatečně vždy 1 dvojlist, mezi ff. 76 a 77 vlepen 1 list), vazba původní, lepenková, potažená černým voskovaným plátnem, na přední desce vytlačovaný zlatený titul „Zünfte der Stadt Grulich 1578–1848“, 34,4 : 21,3 cm; desky chráněny igelitovým obalem. Na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „Městské museum Králíky“ a perem starší sign. „100/D 1“ („D“ přepsáno na „H“, pak celé škrtnuto), dále černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM KRÁLÍKY okres Ústí nad Orlicí“ a perem ev. č. „PK 809“; na igelitovém obalu na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „807“.

přední deska:

„Zünfte der Stadt Grulich 1578–1848“

Opisy německých cechovních privilegií, listin a zápisů z Králík, též nařízení, patentů, cirkulářů ap. vztahujících se k cechovním záležitostem, které pocházejí z poslední třetiny 16. stol. až poč. 20. stol.; opisy pořídil v r. 1933 Josef Hübner (srov. dataci s podpisem pod úvodem na f. 1r). Vlastní text na ff. 1v–85v, na f. 1r úvod nadepsaný „Zünfte der Stadt Grulich und der, der Herrschaft Grulich angehörenden Gemeinden“, jediný písař (Josef Hübner), nadpisy zvláště, někdy podtrženy, tabulky tužkou, u některých opisů tužkou poznamenána původní sign. originálu, na zadním přídeští nalepen novinový výstřížek s německým článkem „Zünfte, Zunftrollen, Zunftgebräuche.“, ff. 22v, 23v, 43v, 43terv, 62v, 73v–74v, 76bisv a 86r–90v prázdná. Vložen formulář „Antrag auf Ausstellung einer Mitgliedskarte für den Bund Deutscher Osten e[ingetragener] V[erein], Berlin“ z r. 1939, nevyplněný, pouze v kolonce „Kreisgruppe:“ fialový razítkový text „Grulich“. Srov. rukopisy č. 1793–1801, obsahující další svazky téhož díla.

Kutná Hora

I. České muzeum stříbra, Barborská 28, 284 01 Kutná Hora, tel.: 327 512 159, fax: 327 513 813, <http://www.cms-kh.cz/>.

II. Muzeum je pokračovatelem Archeologického sboru Vocel, založeného r. 1877. Knihovna bývalé pobočky v Uhlířských Janovicích (osrp. Kutná Hora; asi 1500 svazků) včleněna do knihovny v Kutné Hoře.

III. Bc. Josef Kremla, tel.: 327 512 159, linka 30, e-mail: kremla@cms-kh.cz.

IV. a) Součástí sbírkové knihovny je knihovna Archeologického sboru Vocel, právního předchůdce muzea, a konventní knihovna kutnohorských voršilek (předána spolku Vocel r. 1950, původně 4997 svazků, z toho 135 rukopisů ze 17.–20. stol.). Z pozůstalostí jednotlivých osob obohatily knihovnu zejména pozůstalost Jana Erazima Vocela, MUDr. Emanuela Jägra (zemřel r. 1943), Jiřího Zacha (ředitele kutnohorské reálky, 2. pol. 19. stol.) a Emanuela Lemingera (dlouholetého správce muzejních sbírek, 1846–1931).

IV. b) V l. 1981–1987 bezplatně postoupeno nebo odprodáno 11 institucím (Památníku národního písemnictví v Praze, Národní knihovně v Praze, hudebnímu oddělení Národního muzea v Praze, antikvariátu v Žitné ul. v Praze, Okresnímu archivu v Kutné Hoře ad.) 8077 knihovních jednotek. Týká se to kromě starých tisků a snad i rukopisů také značné části sbírky hudebnin: původně obsahovala 426 skladeb tištěných (od konce 16. stol. do 2. pol. 19. stol.) a 1062 skladeb rukopisných (z 2. pol. 18. stol. až poč. 20. stol.), které pocházely z klášteřa voršilek, kostela sv. Jakuba, městského a kostelního úřadu, Archeologického sboru Vocel, Hudebního sboru českých střelců aj.; soupis viz bod V. (H. Oplatková) a částečně též elektronická databáze (on-line nebo CD-ROM, viz http://rism.stub.uni-frankfurt.de/index1_f.htm) Répertoire International des Sources Musicales (RISM, řada A/II, rukopisy po r. 1600), která eviduje 536 sign. (618 hudebních děl). Mezi rukopisy byly dle Průvodce zastoupeny skladby např. těchto autorů: Bobrovský, Bonno, Antonio Bironi, členové rodiny Brixii, Antonio Caldara, Karl Ditters von Dittersdorf, Emanuel Faulhaber, Domenico Fischiatti, Baldassare Galuppi, Christoph Gluck, Haydn, Ignác Holzbauer, Hřímál, Vojtěch Jírovec, Šimon Kalous, Karel Kohout, Karel Komzák, Václav Kopřiva, Kubík, Kutnohorský, Jiří Ignác Linek, Lohelius Oelschlegel, Karel Jan Loos, Václav Vincenc Mašek, Wolfgang Amadeus Mozart, Josef Mysliveček, Giovanni Paisiello, Václav Pichl, Pokorný, Jan Prácheňský, Vincenzo Righini, Václav Růžička, Jakub Jan Ryba, Antonio Sacchini, Domenico Scarlatti, Schöpf, Matěj Sojka, Karel Stross, Josef Svoboda, Jan Křtitel Vaňhal a Jan Zach.

IV. c) Knižní fond je rozdělen na část sbírkovou (evidováno asi 600 svazků, dále asi 5 000 svazků neevidovaných) a na Knihovnu Českého muzea stříbra, která slouží jako studijní knihovna pro pracovníky muzea i pro veřejnost (asi 25 600 knihovních jednotek). Knihy jsou evidovány v přírůstkových knihách muzea.

IV. d) Ve sbírce Českého muzea stříbra je v současné době evidováno 108 svazků starých tisků, z toho nejméně 6 inkunábulí (3 české provenience), počet neevidovaných starých tisků nelze určit. Podle M. Skopala (viz níže) je v knihovně voršilek asi 80 českých tisků neuváděných Knihopisem a u dalších tisků asi 80 vydání, která nejsou v Knihopise.

IV. e) Ve sbírce Českého muzea stříbra je v současné době evidováno 406 přír. č. (482 kusů) rukopisů od 14. do 20. stol., zapsány jsou v přírůstkové knize a částečně v evidčním programu Bach. Starší rukopisy či rukopisné zlomky mimo soupis: **ZLOMEK** latinského antifonáře s úryvkem z laud 4. neděle adventní (přel. 13. a 14. stol.); *perg., patrně česká provenience, silně poškozený dvojlist sejmutý z vazby smluvní knihy z l. 1542–1545, neumová notace ve čtyřlínkové notové osnově, linky červeně, iniciálky červeně a modře (sine) * ZLOMEK* latinského graduálu (poč. 15. stol.); *perg., 1 list upevněný v paspartě, obsahuje introitus na svátek sv. Štěpána, figurální kolorovaná zlacená*

iniciála „E-T“ zalomená do 2 notových osnov, notace gothica monumentalis v pětilinkové notové osnově, v bordurách rozviliny (přír. č. 651/79, sign. RKP 2) * **ZLOMEK** latinského graduálu (15. stol.); 2 neúplné listy sejmuté z vazby, chorální notace ve čtyřlínkové notové osnově (přír. č. 337/92, starší sign. RM 2) * **ZLOMEK** latinského hudebního rukopisu (15. stol.); *perg., chorální notace v pětilinkové notové osnově, potah hřbetu tisku BERTIUS, Petrus: Tabularum geographicarum contractarum libri septem (Amsterdam, 1616) (sine; inv. č. sboru Vocel H1 31, starší sign. B 41, inv. č. muzejní knihovny 12 085)* * **ZLOMEK** latinského graduálu (15. stol.); *perg., chorální notace ve čtyřlínkové notové osnově, potah vazby tisku PARACELUS, Theophrast: Wunder Artzney unnd verborgine Geheimnisse Allerheimnissen (Basilej, 1586), na přideštech použit zlomek německého náboženského textu z pol. 16. stol., na přední předsádce recto magický čtverec s německo-latinskými popiskami z konce 16. stol. (sine, inv. č. sboru Vocel H6 3)* * **ZLOMEK** latinského pojednání o hřichu a vině (15. stol.); *perg., potah vazby tisku DER IN VERFERTIGUNG allerhand Schreiben stets-bereite und vielvermehrte Secretarius (Norimberk, 1710) (přír. č. 4/2000)* * **GRADUÁL** literátského bratrstva u sv. Jakuba v Kutné Hoře (kolem r. 1485, některé skladby připisány v 1. pol. 16. stol.); *pap., latinsko-český, titulní list chybí, nejméně 3 písaři, obsahuje chorály pro církevní rok, jedno-, dvou- i tříhlasé strofické písně se zápisem mnoha slok, vícetextová středověká moteta i vícehlasé skladby, velký prostor věnován vánočním a velikonočním svátkům, chorály s chorální rhombickou notací a černou mensurální notací ve čtyřlínkové notové osnově, písně a moteta s černou mensurální notací v pětilinkové notové osnově, zdobeno několikabarevnými iniciálami a versálkami, poškozeno cenzurními zásahy – vyřezány listy s texty o Husovi, in margine některých stran perem nečetné rubriky snad ze 17. stol. (přír. č. 88/85)* * **DOPLŇKY** k misálu (přel. 15. a 16. stol.); 1 list, recto: latinské modlitby na svátek sv. Tří králů a ke mši ke cti sv. Heleny, verso: jinou rukou „Officium Contra Turchos“, dále vevázán dvojlist menšího formátu, na něm zpěvy k mešnímu kánonu (zlomek bez začátku a konce, chorální notace v pětilinkové notové osnově), dále in margine v tisku ojedinelé poznámky a notové incipity z téže doby a na zadním přidešti latinské modlitby; vepsáno v prvotisku **MISSALES** libros bene correctos (Basilej u Nicolause Keszlera, 1485), v textu tisku rukopisně doplněny barevné iniciály (některé zladené a zdobené florálními motivy) a chorální notace ve čtyřlínkové notové osnově (sine) * **LATINSKÁ** konsekrační listina kaple Hrádku v Kutné Hoře (1504); *perg. (přír. č. 1104/79, sign. AR 261)* * **MAPA** pozemků mezi obcemi Perštejnec (dnes část Kutné Hory) a Puchěř (dnes část obce Kluky, osp. Čáslav) u Kutné Hory (po r. 1572); *akvarel, české popisky (přír. č. 3731/80)* * **ZLOMEK** hudebního rukopisu (16. stol.); 3 silně poškozené listy, části vícehlasé skladby psané bílou mensurální notací bez textu, in margine připisány české poznámky ze 16. stol., mj. o koupi koně (sine). **Z novějších rukopisů mj. KURZGEFARTE** Erzählung betreffend die Ankunfft des allerhöchsten Hoffes in den englischen Anlagen zu Weltrus [= Veltrusy, osp. Kralupy nad Vltavou] am 16ten Juny 1812; *privázán tištěný plán „GARTEN-ANLAGEN VON WELTRUS.“, signováno „Angenommen, und gezeichnet von Ig[naz] Schmidt Ing[enieu]r. Reducirt von C. Chotek. Gestochen von Joh[annes] Renard in Wien [= Viedeň, Rakousko].“ (přír. č. 1552/82)* * **RELIGIONS-WISSENSCHAFT** vorgetragen von dem Hochwürdigen Herrn Herrn Bernard Bolzano kaiserlich königlichen Professoren des 1sten Theiles 1ten Abtheilung (1817; přír. č. 1625/82) * **HOŘICKÝ, Karel:** Vypodobnění s vejkladem obrazu svatě panny a mučedlnice Barbory na stříbrných Horách Kutných, kteréž nábožných Horníků staré šlápěje k horlivému následování představuje (1. pol. 19. stol.; přír. č. 1577/82) * **PROCHÁZKA, Vojtěch:** Pouť po Svatě zemi (1842); *viz poznámku písaře na p. 95 „Sepsano od Wogtecha Prochasky Na Pamatku že on tam Roku Tiscistim osmymistim sstyrucatym druhym putoval a swym Kraganum ke cteny zanechal“, připojena „Cesta do Egibta.“ od téhož písaře a kolorované perokresby Turků, Arabů a Egypťanů (přír. č. 21/84)* * **RADLER, Franz:** Wein-Buch und Praktische Keller Kunst (Pešť, 10. června 1843; sine) * **ZACH, Jiří:** Architektur (1850); *s perokresebnými nákresey architektonických prvků, půdorysů apod. (přír. č. 95/76)* * **KNÍŽKA** citýrování a neb Slova citace všech duchů od Patera Athanasiusa z Tovaryšstva Ježíšova (Hradec Králové, 1854); *podle titulu jde o opis či překlad tisku vydaného „Wbaworach a w Městě Welkstatu [neurčeno].“ (f. 2r) (přír. č.*

352/2000) * **SPĚVÁK, Antonín:** I. Buch. Tagebuch Europa von Marz 1859 bis September 1864. Mexico Reise sammt mitgemachten Gefechten und Erlebnissen vom September 1864 bis 20. October 1866 (1859–1866); *na versu posledního listu perem přips „Pozůstalost + kněhkupce Ant[onína] Spěváka před tím nadporučík rak[ouské] armády, byl přítomen zavraždění bratra císaře Františka Jos[efa] I. v Mexiku. Čermák 26. V. 1942.“* (přír. č. 1652/82) * **GEFÜHLE** der Hochachtung, Ehrfurcht, Liebe, und Freude bey der hochehrfreulichsten Ankunfts Seiner Gnaden des Herrn Herrn Karl Borromäus Hanl Bischoffes zu Königrätz [= Hradec Králové] gesungen von der Ursuliner adelichen Mädchen-Schul-Jugend (konec 19. stol.; přír. č. 31/84) * **VESELSKÝ, Petr Miloslav:** Počátek první opatrovny v Hoře Kutné (konec 19. stol.; přír. č. 200/99) * **BRAUN, Josef:** literární pozůstalost (konec 19. stol.); *např. historické povídky „Bez krále“, „Pro panský rozmar“ nebo „Krvavá očista“* (přír. č. 299/99, 301/99 a 302/99) * **JÍRA, J.:** Rodopis urozeného vládyka pána Kryštofa Benedikta Sebastianí z Častolovic Léta Páně 1666; Rodopis Davida z Kelsberku (Kelchsberg) a Kryštofa Benedikta z Častolovic (Litomyšl, 16. února 1884; přír. č. 109/2004) * **RŮŽIČKA, Fr.:** Mincovna kutnohorská od Jindřicha Rappe (Ratboř [osrp. Kolín], 1894); *tj. český komentovaný překlad článku RAPPE, Heinrich: Die Münzstätte Kuttenberg, vydaného v časopise Numismatische Zeitschrift (Videň, vycházel od r. 1869) (sine, starší sign. R 28, starší č. 373)* * **dále sbírka divadelních her většinou provozovaných v 19. stol. či na poč. 20. stol. v Kutné Hoře, např. TYL, Josef Kajetán:** Jenovefa. Činohra ve 5 jednáních dle Bedřicha Hebla a staré pověsti (1. pol. 19. stol.); *na ozdobně tvarovaném štítku na přední desce perem přips „Zur gefälligen Durchsicht für die Bühne des Jos[ef] Kullas in Tabor. N[ummer] 4“* (přír. č. 26/99) * **KAŇKA, František:** Panna sluneční. Činohra v 5 jednáních dle Augusta z Kotzebue (1858); *s povolením cenzury* (přír. č. 1659/82) * **SHAKESPEARE, William:** Veselé ženy Windsorské čili Potrestaný starý nezbeda. Veselohra v 5 jednáních (1858); *přeložil J. Malý, s povolením cenzury* (přír. č. 1660/82) * **ŘEZNÍČEK, J.:** Syn chudého otce čili Cesta do blázince (1858); *s povolením cenzury* (přír. č. 1641/82) * **GUTZKOV, Karl:** Pravzor Tartuffa aneb Divadlo a svět. Veselohra v 5 jednáních (2. pol. 19. stol.); *přeložila Božena Němcová* (přír. č. 1655/82) * **ŠAMBERK, František Ferdinand:** Josef Kajetán Tyl. Obraz ze života našeho ve 3 dějstvích (2. pol. 19. stol.); *hudba od Antonína Dvořáka* (přír. č. 19/2000); *dochovány i texty rozepsané pro jednotlivé postavy (sine)* * **P. F.:** Pojdte se podívat do zrcadla! (poč. 20. stol.); *divadelní hra se zpěvy o 2 jednáních a dobře, napsáno po otevření pražské univerzity ženám* (přír. č. 1642/82) * **ČENSKÝ, Gustav Adolf:** Mikuláš Dačický. Opereta ve 3 jednáních (Konárovice [osrp. Kolín], 1916); *viz autorovu dataci na závěr „Gust[av] Ad[olf] Čenský jenž na světlo vytlačil a z mozku vytřebral. v Konárovicích v únoru 1916.“, hudba od Antonína Ptáčka* (přír. č. 100/2004, opis téhož textu i přír. č. 118/99) * **dále onomastická díla VEPŘEK, Josef:** Soupis pomístních jmen v katastru města Kutné Hory (před 1950); *strojopis doplnovaný rukopisem* (přír. č. 293/99) * **týž:** Jména rostlin použítá pro jména dolů v rudním okrsku kutnohorském (1957); *strojopis* (přír. č. 310/99) * **týž:** Jména obcí, osad, samot, polních a lesních tratí a pozemků, nazvaných podle dřevnatých porostů na okrese Kutná Hora (1955); *strojopis* (přír. č. 311/99).

IV. f) Sběrka hudebnin v současnosti zahrnuje 459 přír. č. (507 kusů) tisků i rukopisů (rukopisy 17. a 18. stol. viz soupis). Ve sbírce Kramářské tisky je 44 přír. č. (2578 inv. č., 2620 kusů) kramářských tisků ze 17. až poč. 20. stol. Ve sbírce výtvarného umění sbírka ex libris. V podsbírce umělecké řemeslo několik renesančních a novějších vazeb.

IV. g) Podsbírka písemností a tisků obsahuje 1363 kusů (značná část archiválií, především pozůstalostí, původně v majetku muzea delimitována do SOKA Kutná Hora), rukopisy 17. a 18. stol. viz soupis. Dále v muzeu uloženo 10 kartonů obsahujících starou registraturu Archeologického sboru Vocel (část delimitována do SOKA Kutná Hora).

V. BACKER, A. de – BACKER, A. de – SOMMERVOGEL, C.: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV; Lovaň, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean) * ČERNÝ, J.: Vícehlasý repertoár v graduálu z Českého muzea stříbra v Kutné Hoře; *Hudební věda XLIII; 2006, č. 2, s. 165–184* *

DAČICKÝ Z HESLOVA, M. (PETRŮ, E. – PRAŽÁK, E., ed.): *Prostopravda. Paměti*; Praha, 1955 * DĚJEPIS kláštera voršulinského na Horách Kutnách; Praha, 1843 * FIALA, J.: Brány a branky v Kutné Hoře; *Kutnohorské příspěvky k dějinám vzdělanosti české* 10; 1940, s. 1–72 * FRANCEK, Jindřich: 24. 10. 1517. Svatováclavská smlouva. Urození versus neurození; Praha, 2006 * JIREČEK, J. (ed.): Práva městská Království českého a Markrabství moravského spolu s krátkou jich summou od M. Pavla Kristyana z Koldína; Praha, 1876 * JIREČEK, J. (ed.): Codex juris Bohemici IV, pars 3, sectio II; Praha, 1876 * JIREČEK, H. – JIREČEK, J. (ed.): Codex juris Bohemici IV, pars 1, sectio I; Praha, 1882 * JIREČEK, H. – JIREČEK, J. (ed.): Zřízení zemská Království českého XVI. věku; Praha, 1882 * JIREČEK, H. (ed.): Codex juris Bohemici V, pars 2; Praha, 1888 * JONÁŠOVÁ-HÁJKOVÁ, S.: Vavák a jeho pojetí českých dějin; *Český časopis historický* 35; 1929, s. 325–380, 548–602 * KAFKA, Š.: Kutnohorské hudební rukopisy 15. a 16. století; *Krásné město*; Kutná Hora, 2005, č. 1, s. 3–5 * kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 122 * KORÍNEK, J. (STICH, A. – LUNGA, R., ed.): Staré paměti kutnohorské; Praha, 2000 * KRÁTKÝ výtah z dějin konventu ř. sv. Voršily v Kutné Hoře od r. 1712–1912; Kutná Hora, 1912 * Kutnohorské hudební rukopisy 15. a 16. století [online] <http://cantica.kh.cz/grad/index.html> * LEXIKON české literatury 1; Praha, 1985, s. 509–510 (heslo Mikuláš Dačický z Heslova); 2/II; Praha, 1993, s. 861–862 (heslo Jan Kořínek); 2/II; Praha, 1993, s. 976–977 (heslo Pavel Kristián z Koldína); 3/II; Praha, 200, s. 741–753 (heslo František Palacký) * MATĚJEC, T.: Literární činnost Františka Jana Vaváka; Praha, 2008; disertační práce FF UK * NUHLÍČEK, J.: Sedlecký klášter a jeho statky od válek husitských do zrušení v roce 1783. IV. část 1666–1718; *Středočeský sborník historický* 12; 1977, s. 207–230 * OPLATKOVÁ, H.: Musica kutnohorských archivů; Praha, 1960, diplomová práce * POZŮSTALOST A. Jiráka, LA PNP: rukopis T 3 E/20, inv. č. 32 920 (s. 2–3, s datací „original 2. Juní 1808“); rukopis T 3 E/21, inv. č. 32 921 (s. 1–2, s datací „1808, 17. juní“); rukopis T 3 E/22, inv. č. 32 922 (s. 61–62) * ROKYTA, A.: Vavákovy písně historické o popravě havířů u Poděbrad r. 1496; *Český lid* 18; 1909, s. 65–69 * ROUBÍČEK, J.: Klášter voršilek Kutná Hora 1709–1950. Inventář; Praha, 1969 * RUKOPISNÝ sborník; 1814, Knihovna Národního muzea, sign. III D 50 * ŘEZNIČKOVÁ, V.: Anonymní koncepty kázání z let 1678–1682 z knihovny kutnohorských voršilek; Praha, 1998, strojopis ročníkové práce z literární historie na FF UK * SKOPAL, M.: Zpráva o stavu knihovny Okresního musea v Kutné Hoře, strojopis 1992–1993 * SNÍŽKOVÁ, J.: Rukopisný graduál v Kutné Hoře; *Opus Musicum*; 1987, roč. 19., s. 244–247 * SNÍŽKOVÁ, J.: Česká vánoční hudba; In: FROLEC, V., a kol.: Vánoce v české kultuře; Praha, 1988, s. 127–193 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 79–80 * VAVÁK, F. J.: Sbor písní; po r. 1808, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. I B 26, s. 59–64 * VERZEICHNISS der in der Urschuliner Bibliothek zu Kuttenberg befindlichen Bücher; SOA Praha, fond Klášter voršilek Kutná Hora, inv. č. 212, karton č. 56 * Komise 31. 8. 1971, 27. 10. 1982, 6. 6. 1984.

VI. Fyzická prohlídka sbírky rukopisů a hudebnin, ostatní rukopisy vybral pracovník muzea.

VII. LI, LJ: 23.–24. 11. 1996; 1996–1998 zapůjčeno na FF UK; FA, TS: 22. 11. 2002; AJ, FA, MF, MaL, NeO, PT, TV, ZZ: 25.–27. 8. 2003; AJ, FA, FJ, KP, KT, MF, MaL, NeO, PT, TV, ZZ: 28. 8. 2003; AJ, FA, FJ, KT, MF, MaL, NeO, PT, TV, ZZ: 29. 8. 2003; FA: 6. 4. 2007; FA, LoR: 11. 4. 2007; FA, MI: 13. 4. 2007; FA: 19. 4. 2007; BeM, FA, MI: 26. 4. 2007; FA, LoR: 4. 5. 2007; FA, LoR, VŠ: 11. 5. 2007; AJ, FA: 19.–20. 5. 2007; FA: 24. 5. 2007; FA: 7. 6. 2007; FA: 19. 6. 2007; AJ, FA: 12. 7. 2007; AJ, BeM, FA: 19. 7. 2007; AJ, FA: 20. 7. 2007; AJ, FA, PrH, SS: 27.–29. 7. 2007; AJ, FA: 30. 7. 2007; AJ, FA, HB: 21. 8. 2007.

A. Rukopisy

1814/1

přír. č. 1501/82

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 58 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými linkami, zlacená ořízka, 20,5 : 16,5 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 181“, na přední předsádce verso perem voršílská knihovní lokace „1. oddíl. 4. řad. 5. příhrada.“ a přír. č. „1501/82“, černý razítkový text „PŘEVZATO Z KLÁŠTERA VORŠÍLEK V KUTNÉ HOŘE V ŘÍJNU 1950 Č. PŘEJ. PROT. 181 Č. INV.“ a tužkou sign. „RKP 4“.

f. 1r:

„Tržeti dil Duchowni Zbrognicze Rżizena Na Czestu Sgednoczeni, a Spogeni se dusse Lydske S Bohem Swym Kdeżto Z Prżetrpkeho Vmuczeni, a Smrti Pana Geżisse S Bohem nassym se Spogiti skrz Cztyrydczeti denni Pust se ucżime.“

Česká modlitební a meditační kniha z přel. 17. a 18. stol. na 46 postních dní, podle rukopisu č. 1835 je jejím autorem jezuita Jan Libertin (Knihopis ani Backer – Sommervogel neuvádějí); dělena je na 46 „Tagemstwi.“, po každém následuje vždy „Cztnost.“, „Strżelni Modlitba.“ „Modlitba.“ a „Mrtweni.“ s odkazy na tisk **LA PUENTE, Luis de: Rozjímání neb myslí-modliteb ... částka čtvrtá** (Praha, 1668; Knihopis 4682). Vlastní text na ff. 1v–58v a na zadní předsádce recto i verso, dokončení (42. až 46. tajemství) je zapsáno na ff. 71v–79r v rukopisu č. 1815, jediný písař, titul kaligraficky, nadpisy a části textu podtrženy, ff. 1v a 12r–13r prázdná. Srov. rukopisy č. 1815 a 1945, tj. 1. a 2. díl tohoto díla, které jsou psány týmž písařem. Srov. i rukopisy č. 1830, 1835 a 1848, tj. jednotlivé díly jiných opisů Duchovní zbrojnice. Srov. též německou verzi této knihy v rukopisech č. 1855, 1863 a 1905. *Lit.:* BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV; Lovan, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean).

1815/2

přír. č. 1502/82

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 81 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými linkami, zlacená ořízka, 20,5 : 16,5 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 113“, na přední předsádce verso perem voršílská knihovní lokace „1. oddíl. 4. řad. 5. příhrada.“ a přír. č. „1502/82“, černý razítkový text „PŘEVZATO Z KLÁŠTERA VORŠÍLEK V KUTNÉ HOŘE V ŘÍJNU 1950 Č. PŘEJ. PROT. 180 Č. INV.“ a tužkou sign. „RKP 5“.

f. 1r:

„Druhy dil Duchowni Zbrognicze wyloženy Na druhau Czestu Oswiczeni tak gmenowane w kterem Pobożna dusse Z Prżehorżkeho Vmuczeni, a Vsmrczeni Pana Geżisse Cwiczi se w Hlawnich, a Podstatnych Cztnostech, a to Skrz gine Cztyrydczeti niekolyk dni Swateho Postu.“

Česká modlitební a meditační kniha z přel. 17. a 18. stol. na 46 postních dní, podle rukopisu č. 1835 je jejím autorem jezuita Jan Libertin (Knihopis ani Backer – Sommervogel neuvádějí); dělena je na 46 „Tagemstwi“, po každém následuje vždy „Cztnost.“, „Strżelni Modlitba.“ „Modlitba.“ a „Mrtweni.“ s odkazy na tisk **LA PUENTE, Luis de: Rozjímání neb myslí-modliteb ... částka čtvrtá** (Praha, 1668; Knihopis 4682). Vlastní text na ff. 1v–70v, na ff. 71v–79r dokončení rukopisu č. 1814, jediný písař, titul kaligraficky, nadpisy a části textu podtrženy, ff. 3r–6v, 12r–15v, 31r–34v, 36r–39v, 55rv, 59r–60v, 63r–64r, 71r a 79v–81v prázdná. Srov. rukopisy č. 1814 a 1945, tj. 1. a 3. díl tohoto díla, které jsou psány týmž písařem. Srov. i rukopisy č. 1830, 1835 a 1848, tj. jednotlivé díly jiných opisů Duchovní zbrojnice. Srov. též německou verzi této knihy v rukopisech č. 1855, 1863 a 1905.

Lit.: BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV; Lovan, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean).

1816/3**přír. č. 1503/82**

pap., s. XVIII. in., 132 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z dvojlínky, 2 měděné spony a kování na růžcích, zlacená ořízka, 19,7 : 15,5 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 40“, na přední předsádce verso perem přír. č. „1503/82“ a tužkou sign. „RKP 6“.

[Německá modlitební kniha z poč. 18. stol.]

Německá modlitební kniha z poč. 18. stol. bez titulního listu, obsahuje chvalozpěvy, litanie, hodinky včetně čtení a hymnů, modlitby ke Kristu, modlitby na různá období církevního roku a svátky (advent, Velikonoce, Nanebevstoupení, den sv. Michaela atd.), modlitby k svatým a k Panně Marii, 15 modliteb sv. Brigity, rozjímání k přijímání a ke zpovědi apod. Vlastní text na ff. 1r–130r, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy zvýrazněně, ornamentální viněty, především v závěru rukopis doplňován dalšími soudobými písaři: na f. 40v perem poznámka „den 14 Februarij 1706“, na f. 130v připsána jinou rukou mariánská modlitba, na f. 131r dalším písařem připojen seznam svatých doplňovaný tužkou, na f. 132rv opět jinou rukou perem modlitba „Sieben bitliche Anmuhtungen [!], vmb die 7 Him[m]lische gaben des H[eiligen] geistes.“, jejíž konec chybí, f. 131v prázdné. Vložen lístek s perem psanou českou modlitbou z poč. 19. stol., 2 lístky s perem psanými českými responsorii („Responsoria při Litanijch k neysv[ětější] Trogici.“ a „Responsoria W Litanyjch“) z 1. pol. 19. stol., 2 listy s dvěma perem psanými opisy téže české modlitby za krále Ferdinanda z pol. 19. stol. a výstřížek s německou tištěnou modlitbou „Gebeht SIXTI des IV. Römischen Papstes.“.

1817/4**přír. č. 1504/82**

pap., s. XVIII. med.–ex., 65 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená hnědo-černým stříkaným papírem, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, zdobený mnohonásobnými vytačovanými linkami, vazy zvýrazněny vytačovanými trojlínkami, zbytky 2 párů zelených lněných tkanic, 19,4 : 15,6 cm. Na předním přideštit perem přír. č. „1504/82“ a tužkou sign. „RKP 7“, na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 152“, na f. 1r tužkou č. „5244“.

a)**[Německá meditační kniha z 2. pol. 18. stol.]**

Soubor německých meditací z 2. pol. 18. stol. věnovaných českým zemským patronům (sv. Vojtěchu, sv. Zikmundu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Vítu, sv. Ivanu, sv. Prokopu, sv. Ludmile, sv. Václavu), na závěr připojeno rozjímání o bl. Anděle Merici a sedmidenní pobožnost k Duchu sv. Vlastní text na ff. 1r–53r, jediný písař, některé nadpisy podtrženy, na přední předsádce recto rukou písaře perem přepis „Von Coleda Geldt“.

b)**[Německé modlitby k sv. Janu Nepomuckému, sv. Josefu a Panně Marii z konce 18. stol.]**

Německé modlitby k sv. Janu Nepomuckému, sv. Josefu a Panně Marii z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 53v–61r, jediný písař (jiný než u ostatních částí), f. 61v prázdné.

c) f. 62r:**„Tag ordnung In dem heyligen Exercitien Des H[eiligen] Ignatij“**

Německý rozvrh denních exercicií podle sv. Ignáce z Loyoly z 2. pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 62r–64r, jediný písař (snad týž jako u části a), nezdobeno.

d)**[Vánoční rozjímání z poč. 19. stol.]**

Německý seznam postav a předmětů účastnících se scén zvěstování Kristova narození pastýřům a klanění pastýřů u jeslí (včetně vola, osla, dřeva, slámy, mléka apod.), k nimž jsou připojeny jejich duchovní významy a z nich plynoucí poučení, z poč. 19. stol. (srov. rukopis č. 1841). Vlastní text na ff. 64r–65v a na zadní předsádce recto, na zadní předsádce verso německy vyjmenováno sedm darů Ducha sv., střídavě 2 písaři (jiní než u předcházejících částí). Vložen lístek s perem psaným německým vyzváním andělů a Panny Marie z poč. 19. stol. a lístek s latinskou modlitbou z konce 19. stol.

1818/5**přír. č. 1505/82**

pap., s. XVIII. ex., 79 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z jednoduché linky, u hřbetu dvojlinky, hřbet o 5 vazech, zdoben v mezípolích vytačovými florálními motivy a ozdobnými dvojlinkami podél vazů, červeně barvená ořízka, 18,5 : 11,5 cm. Na přední předsádce verso perem podpis z 19. stol. „Maria Thaddäa m[anu] p[rop]ria“, perem přír. č. „1505/82“ a tužkou sign. „RKP 8“, na f. 1r tužkou starší sign. „R 126“.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z konce 18. stol.]

Kniha latinských a německých modliteb a meditací z konce 18. stol., obsahuje hymny, modlitby a litanie (mj. na ff. 13v–15v „LITANIAE DE SANCTA URSULA“) na jednotlivé hodiny dne, modlitby k jídlu na všední dny a na různé svátky, modlitby ke 14 zastavením křížové cesty, devítidenní pobožnost k Panně Marii a rozjímání o sv. Anděle Merici a o českých zemských patronech. Vlastní text na ff. 1r–72v, jediný písař, stejnou rukou připsána na f. 73r německá modlitba a na ff. 73v–74r závěrečné zamyšlení, rámeček z dvojlinky, nadpisy a ozdobné versálky červeně, některé nadpisy podtrženy, ff. 74v–79v prázdná, ff. 1–6 a 15–25 mírně poškozena, ff. 19 a 20 uvolněna z vazby.

1819/6**přír. č. 1506/82**

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in. + 1678–1682, 156 ff. (nově), vazba soudobá, lepenková, polepená pestroberevným mramorovaným papírem, poškozený hřbet o 3 vazech potažen hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytačovými trojlinkami, v 1. mezípolí štítek, v něm perem titul „Exercitiae Ch. geschrieben“, červeno-modře stříkaná ořízka, 20,2 : 15,9 cm. Na hřbetě ve 3. a 4. mezípolí štítky, v nich perem původní sign. „A V. 5.“, na předním předeštlí perem přír. č. „1506/82“, perem podpis „M. Anna Aloysia“ z 18. stol. a stejnou rukou „Vrsuliner gemeinde zu Kuttenberg“ a tužkou sign. „RKP 9“.

a)

[Duchovní cvičení z přel. 17. a 18. stol.]

Německá duchovní cvičení rozvržená na 8 dní z přel. 17. a 18. stol., pojednávají o člověku, hříchu, smrti, pekle, Ježíšově utrpení, smrti a zmrtnýchvstání a o lásce k Bohu i k bližnímu. Vlastní text na ff. 1r–105r, 2 písaři: text 1. písaře na ff. 1r–32v kaligraficky v rámečku z jednoduché linky, některé nadpisy podtrženy, ornamentální vinětky, 2. písař na ff. 33r–105r psal zběžnějším písmem, ff. 41v–42v, 46v, 58v, 66rv, 73v–74v, 100v a 105v–106r prázdná.

b)

[Koncepty kázání neznámého studenta z l. 1678–1682]

Torzo 17 anonymních konceptů českých kázání nebo jejich zlomků z l. 1678–1682, svázaných zřejmě dodatečně s předcházející částí v jeden celek. Devět z těchto konceptů je datováno, a to 30. května 1678 v Tvarožné (osrp. Šlapanice, f. 117r), 12. června 1678 v Řečkovících (dnes část Brna, f. 107r), 6. ledna 1680 v Olomouci (f. 147r), 15. srpna 1680 (nebo 1681, oříznuo) v Bohdalcu u Olomouce (neurčeno, f. 109r), 25. prosince 1680 v Čejkovících (patrně osrp. Hodonín, f. 153r), 6. dubna 1681 v Náměšti (= zřejmě Náměšť na Hané, osrp. Olomouc, příp. Náměšť nad Oslavou, f. 123r), 25. prosince 1681 i 1682 v Opavě („Dicta apud Kynskianam in festis Natalitijis anno 1681 Oppaviae Parvista“, f. 131r, dále f. 155r) a nezjištěného data r. 1682 v Opavě („Concio 25 habita apud B. Raichianam in Radikow Parvis[ta] Oppaviae 1682“, f. 145r). Z údajů připojených u datací vyplývá, že se jednalo o studenta, který byl v r. 1678 v brněnském jezuitském noviciátě, fyziku a metafyziku studoval v l. 1680–1681 v Olomouci a v l. 1681–1682 byl učitelem opavské parvy. Vlastní text na ff. 107r–156r, jediný písař, koncepty opravovány v textu i po stranách, při vazbě zpřeházeno pořadí listů, ff. 112v, 126rv, 132v, 143r–144v, 154v a 156v prázdná.

Lit.: ŘEZNIČKOVÁ, Veronika: Anonymní koncepty kázání z let 1678–1682 z knihovny kutnohorských voršilek; Praha, 1998, strojopis ročníkové práce z literární historie na FF UK.

1820/7**přír. č. 1507/82**

pap., s. XIX. in.–med., 53 pp. (recte 52 pp., po p. 43 paginováno 45), vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 2 falešných vazech z vytlačované zlacené dvojlinky, modře stříkaná ořízka, 22,5 : 15,2 cm. Na přední předsádce recto perem starší sign. „R 112“, na přední předsádce verso perem přír. č. „1507/82“ a tužkou sign. „RKP 10“.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 1. pol. 19. stol.]

Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 1. pol. 19. stol., nepochybně opis starší předlohy (srov. např. rukopisy č. 1818, 1829 či 1831), obsahuje hymny, žalmy, modlitby a litanie (např. na pp. 28–31 „LITANIAE DE SANCTA URSULA“) na jednotlivé hodiny dne a responsorium ke sv. Antonínovi. Vlastní text na pp. 1–52, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy a iniciálky červeně, titul ozdobně červeno-černě, p. 53 prázdná. Vloženy 2 listy s perem psanými německými modlitbami z 2. pol. 19. stol. v rámečku z dvojlinky.

1821/8**přír. č. 1508/82**

pap., s. XVIII. med., 89 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kropenatou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, v 1. mezipolí štítek, v něm perem zbytky titulu „[g]eschriebene Exerctien“, 2 kožené spony s mosazným zakončením, červeně stříkaná ořízka, 19,9 : 14,9 cm. Na hřbetě ve 3. a 4. mezipolí 2 štítky, v nich perem původní sign. „A V. 6.“, na předním přideštití perem přips z 18. stol. „Vrsulinen gemeinde zu Kutten berg“, na 1. listu přední předsádky recto perem starší sign. „R 134“, na 2. listu přední předsádky verso perem přír. č. „1508/82“ a tužkou sign. „RKP 11“.

[Duchovní cvičení z pol. 18. stol.]

Německá meditační kniha z pol. 18. stol., obsahuje rozjímání pro osmidenní duchovní cvičení, převážně o Kristu, věčnosti a přípravě na smrt. Vlastní text na ff. 1r–89r, jediný písař, f. 89v prázdná. Vložen dvojlíst osmerkového formátu s perem psanými českými modlitbami z konce 18. stol.

1822/9**přír. č. 1509/82**

pap., s. XVIII. in.–med., 132 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená červeno-modro-žlutým mramorovaným papírem, hřbet polepen bílým voskovým papírem, červeně stříkaná pruhovaná ořízka, 19,7 : 15,9 cm. Na 2. listu přední předsádky recto tužkou starší sign. „R 128“, na 2. listu přední předsádky verso perem přír. č. „1509/82“ a tužkou sign. „RKP 12“.

[Početnice z 1. pol. 18. stol.]

Německá početnice z 1. pol. 18. stol. obsahující výkladové kapitoly, početní úlohy a příklady s výpočty. Vlastní text na ff. 1r–132r, mj. na f. 131v nárys kruhu doplňující slovní úlohu, jediný písař, nadpisy kaligraficky, některé podtrženy dvojlinkou, ff. 5v, 21v, 29v, 31v, 33v, 35v, 38r–48v, 61v, 82v, 103v, 122v a 132v prázdná.

1823/10**přír. č. 1510/82**

pap., s. XVIII. med. + s. XVIII. ex.–XIX. in. + s. XIX. med., 318 pp. (soudobě, od p. 146 nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z jednoduché linky, hřbet původně o 4 vazech, novodobě přelepen zeleným voskovým papírem s vytlačovanými florálními motivy, 2 kožené spony s mosazným zakončením, červeno-žlutě stříkaná ořízka, 20,3 : 16,0 cm. Na předním přideštití perem přír. č. „1510/82“ a tužkou starší sign. „R 45“ a sign. „RKP 13“; vložen lístek, na něm tužkou „Číslo Domu 461“.

a)

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z pol. 18. stol.]

Torzo latinsko-německé modlitební a meditační knihy z pol. 18. stol. s chybějícím začátkem, obsahuje litanie (např. na pp. 2–3 „Litaniae De Sancta vrsula“), žalmy, modlitby, rozjímání, responsoria a večerní cvičení, mj. na pp. 47–51 nedokončená „Jedere faßnacht Andacht auf die Arth die denen Kirchen der Societaet gehalten wird Eingericht“. Vlastní text na pp. 1–55, 2 písaři: 1. písař na pp. 1–41, částečně kaligraficky, nepravidelně rámeček tužkou, některé nadpisy podrženy, 2. písař na pp. 42–55, na pp. 40 a 41 dvěma dalšíma rukama jména a vzývání svatých, na p. 57 jinou rukou německá modlitba z poč. 19. stol., pp. 53–54, 56 a 58–76 prázdné.

b)

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Knihy latinských a německých modliteb a meditací z přel. 18. a 19. stol., obsahuje hymny, modlitby, žalmy a litanie na jednotlivé hodiny dne. Vlastní text na pp. 77–118, jediný písař (jiný než u předcházející a následující části), na pp. 77–99 žlutý rámeček, některé nadpisy podtrženy, perokresebné ornamenty na místě vinět, na pp. 120–125 později patrně stejnou rukou připsána německá rozjímání, pp. 119 a 126 prázdné.

c)

[Rozjímání o svatých z pol. 19. stol.]

Německá rozjímání o českých zemských patronech z pol. 19. stol., a to na pp. 127–137 o sv. Vítu, na pp. 137–145 o sv. Ivanu, na pp. 145–150 o sv. Prokopu, na pp. 150–159 o sv. Ludmile a na pp. 160–168 o sv. Václavu. Jediný písař, linky tužkou, pp. 169–318 prázdné. Vložen dvojlist s perem psanou německou modlitbou a naučením psanými 2 písaři, tužkou přikresleny květiny.

1824/11**přír. č. 1511/82**

pap., s. XVIII. med., 22 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená růžovým saténem, zdobeným hedvábným vyšivaným florálním motivem v bílé, zelené a modré barvě, zlacená ořízka, 20,7 : 15,3 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 93“, na f. 1v perem přír. č. „1511/82“ a tužkou sign. „RKP 14“.

f. 5r:

„PRECES: VSITATAE IN ECCLESIA S[anctae] VRSVLAE“

Latinské modlitby a responsoria na soboty, neděle a svátky a k čtyřicetihodinové modlitbě užívané ve voršilském klášteře, pocházející z pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 6r–20r, na ff. 3v–4v modlitby „IN VIGILIA EPIPHANIAE DOMINI“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy a důležité části textu červeně, některé podtrženy dvojlinkou, ff. 1r, 2r–3r, 5v a 20v–22v prázdné. Vložen list s perem psanými latinskými modlitbami k sv. Uršule a za Marii Terezii a Františka Štěpána Lotrinského z pol. 18. stol.

1825/12**přír. č. 1512/82**

pap., s. XVIII. med., 18 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená pestrobarevným škrabovým papírem, 16,5 : 10,5 cm. Na předním předešlém perem soudobý podpis „Maria Roßalia Rostlaubin Spectat“, dále perem přír. č. „1512/82“ a tužkou sign. „RKP 15“, na f. 1r tužkou staší sign. „R 178“ a č. „4244“.

f. 1r:

„Andächtige Gebetter Zu der heiligen. ANNA Mutter der ebenedeyten [!] Jungfrauen MARIAE Zum gebrauch und sonderbahren gefallen einem Jedwedern die heilige ANNAE verehrenten Christen Zum betten Vor gestellet, undt gedruckt.“

Německé modlitby a litanie ke sv. Anně z pol. 18. stol., patrně opis nezjištěného tisku. Vlastní text na ff. 1v–17v, jediný písař, titul částečně kaligraficky, na f. 18rv nedokončené začátky modliteb od téhož písaře.

1826/13**přír. č. 1514/82**

pap., s. XVIII. in.–med., 197 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z dvojlinky s florálními motivy v rozích, dvojlinka u hřbetu zdvojená, napříč obou desek pár mosazných spon s listovým motivem u hřbetu, hřbet o 5 vazech, zdoben příčnými vytlačovanými dvojlinkami podél vazů a při okrajích, modře barvená vzorovaná ořízka, 16,0 : 10,3 cm. Na f. 2r tužkou starší sign. „R 175“, na f. 2v perem přír. č. „1514/82“ a tužkou sign. „RKP 17“.

a)

[Německá modlitební kniha z 1. pol. 18. stol.]

Německá modlitební kniha z 1. pol. 18. stol. dělená na 2 díly a ty dále na číslovaná oddělení

a odstavce; modlitby jednoho či více oddílů mají obvykle společné či podobné téma, např. 1. díl obsahuje oddíly na témata „Nehme mich an mein Herr nach deinem worth, auf daß ich lebe und lasße mich nich [!] zu schanden werden, in meiner Hoffnung.“ (f. 8r), „Nehme mich in deine unterweisung. O! Herr, und lehre mich zu leben nach deinen Wort.“ (f. 22v) a „Lasse mich nicht zu schanden werden in meiner erwartung, waß ich heüt von dir erwarthe.“ (f. 37v). Vlastní text na ff. 8r–109v, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy kaligraficky, podtrženy dvojlínkou, stejnou rukou na ff. 110r–117r připsána „Gebett Die reine Göttliche lieb und den antrieb darzu zubeghren.“, ff. 1rv, 3r–7v, 51v a 117v prázdná.

b) f. 118r:

„Aspirationen. Zu der allerheiligsten Sacrament des Altars. vor und nach der Heiligen Com[m]union Erklaret durch die worth der Staffel Psalmen.“

Německé meditace ke sv. přijímání, dělená na 8 „aspirací“ a psané týměž písařem jako předcházející část. Vlastní text na ff. 118r–183v, rámeček z jednoduché linky, nadpisy zvýrazněně, ff. 184r–187v prázdná.

c) f. 188r:

„Heylige Wochen.“

Německé rozjímání na jednotlivé dny Svatého týdne od neděle do soboty. Vlastní text na ff. 188r–194v, jediný písař (jiný než u předcházejících částí), nadpisy podtrženy, vlastní původní paginace (pp. 1–14), ff. 195–197v prázdná.

1827/14

přír. č. 1515/82

pap., 1760, 158 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desby bohatě zdobený vytačovaným zlateným pásem z vějířů podél okrajové dvojlínky, v rozích florální motivy, na přední desce vytačené zlatené iniciály „T. P.“ a letopočet „1775“ (?), poslední číslice přeražena), hřbet o 4 vazech, zdobených vytačovaným zlatenými ornamenty a zvýrazněných vytačovanými zlatenými linkami, mezipolí bohatě zdobena vytačovanými zlatenými kosočtvercovými kompozicemi z florálních motivů, zlatená ořízka, 16,5 : 10,0 cm. Na f. 1r tužkou starší sign. „R 171“, na f. 1v perem voršílská knihovni lokace „1. oddíl. 4. řad. 4. příhrada.“ a přír. č. „1515/82“, černý razítkový text „PŘEVZATO Z KLÁŠTERA VORŠÍLEK V KUTNÉ HOŘE V ŘÍJNU 1950 Č. PŘEJ. PROT. 21 Č. INV.“ a tužkou sign. „RKP 18“.

f. 2r:

„Kwietna Zahrada: W niżto same Nebeske Kwitky Kwietnau. Totiż Modlytby Rannj a Weczernj, Prżj Mssy, Spowiedj, Też y k Prżigimanj Welebne Swatostj oltarżnj.

K Negswietiegssy Trogiczy, a k Matcze Bożj Marygj Pannie, arozlicżnim gynim Swatym, y Take prżynaleziczyma Letanyma. wypsana dne 10. Martij A[nn]o 1760 Roku.“

Česká modlitební kniha z r. 1760, kromě modliteb a litaní zmíněných v titulu obsahuje např. modlitby a litanie k sv. Janu Nepomuckému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Anně, modlitby k sv. Janu Evangelistovi, sv. Josefu, sv. Maří Magdaléně, sv. Barboře, sv. Mechtildě a sv. Kateřině. Vlastní text na ff. 3r–158r, jediný písař, rámeček z dvojlínky, číslování složek, ornamentální perokresebné viněty, ff. 2v a 158v prázdná.

1828/15

přír. č. 1516/82

pap., (s. XVIII. in.-ex.) 1802, 47 ff. (nově), vazba nedochována, hřbet původně o 4 vazech, 16,5 : 10,1 cm. Na f. 1r tužkou sign. „RKP 19“ a perem přír. č. „1516/82“.

f. 1r:

„Ragska Ruże, Aneb Modlitby Katolicke Kprawemu Vżiwani na swęto widane Psane pro Osobu Żendskau [!], Psane 1802.“

Česká modlitební kniha z r. 1802, patrně vycházející z některého vydání tisku **RAJSKÁ** růže (srov. Knihopis 15 109–15 110a a 15 111a), **RAJSKÁ** růže vonnými modlitbami vyplněná (srov. Knihopis 15 098–15 108), **DUCHOVNÍ** rajska růže spasitelné vůně (srov. Knihopis 15 089–15 090) nebo

LÍBEZNĚ květoucí rajská růže (srov. Knihopis 15 091–15 096); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání a loretánské litanie. Vlastní text na ff. 2r–47v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy zvýrazněně, někdy červeně, ozdobné iniciály zalomené až do 2 řádků, někdy červeno-zeleně kolorované, na f. 2r kolorovaná perokresba květiny, titul částečně červeně v rámečku z ozdobného červeno-hnědého pásu, na f. 1v perem záznamy o úmrtích členů rodiny Kožíšků z l. 1834–1844 (u jednoho z nich poznamenáno, že je pochován „w Klučenicích [= Klučenice, osrp. Sedlčany]“), na ff. 34v a 38v tužkou neumělé kresby.

1829/16

příř. č. 1518/82

pap., s. XVIII. med.–ex., 234 pp. (recte 134 pp., po p. 5 paginováno 7, po p. 102 paginováno 202), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z dvojlinky, u hřbetu zdvojené, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými trojlinkami, červeně stříkaná ořízka, 18,0 : 11,2 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 127“, na přední předsádce verso perem příř. č. „1518/82“ a tužkou sign. „RKP 21“.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 2. pol. 18. stol.]

Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 2. pol. 18. stol., obsahuje hymny, žalmy, modlitby a litanie (např. na pp. 32–37 „Litaniae de Sancta Ursula“) na jednotlivé hodiny dne a modlitby k jídlu na všední dny i hlavní svátky; na pp. 70–231 německy psaná rozjímání, a to o sv. Anděle Merici, sv. Vojtěchu, sv. Janu Nepomuckém, sv. Vítu, sv. Ivanu, sv. Prokopu, sv. Ludmile a sv. Václavu. Vlastní text na pp. 1–231, 2 písaři (1. písař na pp. 1–69, 2. písař na pp. 70–231), rámeček z červené nebo černé jednoduché linky, nadpisy oddílů a versálky červeně, podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlinkou, stránkové kustody, pp. 232–234 prázdné. Vložen lístek s německou básní „Der Weg von Freundschaft“ z 2. pol. 19. stol. (17,5 : 11,8 cm) a lístek se zlomkem německé pobožnosti ke křížové cestě z přel. 18. a 19. stol. (17,7 : 11,0 cm).

1830/17

příř. č. 1519/82

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 188 ff. (novodobě), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, v 1. mezipolí štítek, v něm perem titul „Druhy Dil Duchowni Zbrognicze.“, ze 2 kožených spon zakončených železným kováním dochována jediná, modře barvená ořízka, 16,7 : 10,7 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 173“, na přední předsádce verso perem příř. č. „1519/82“ a tužkou sign. „RKP 22“, na f. 1r černým razítkem č. „303“ (zřejmě č. přejímacího protokolu), na f. 1v perem voršílská knihovní lokace „1. oddíl. 4. řad. 3. přfhrada.“

a) f. 2r:

„Druhy dil Duchowni Zbrognicze. Wyloženy Nadruhau Czestu Oswiczeny Tak gmenowane wkerem Pobožna Dusse Z Pržehoržkeho Vmuczenj a Vsmrczenj Pana Geżisse Czwyćj se whlawnich a Podstatnych Cznostech ato Skrz gine Cztyryczetj niekolyk dnj Swateho Postu.“

Česká modlitební a meditační kniha z přel. 17. a 18. stol. na 46 postních dní, podle rukopisu č. 1835 je jejím autorem jezuita Jan Libertin (Knihopis ani Backer – Sommervogel neuvádějí); dělena je na 46 „Tagemstw.“, po každém následuje vždy „Cznost.“, „Strželny Modlitba.“, „Modlitba.“ a „Mrtwenj.“ s odkazy na tisk **LA PUENTE, Luis de**: Rozjímání neb myslí-modliteb ... částka čtvrtá (Praha, 1668; Knihopis 4682). Vlastní text na ff. 3r–143v, jediný písař (stejný jako u následující části), psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy a části textu podtrženy, f. 2v prázdné.

b) f. 144r:

„Duchowni Zbrognicze Kagiczy dussy to gest Poznamenaj Negobwzlasstniegssych Tagemstwych [!] Vmuczenj Pana nasseho Geżisse Krysta. Ktere on za gedem každý nass hržich laskawie podstaupitj racžil. Aty hržichy kagiczy dusse wtiech Tagemstwych poznawagicze každý smalym negakym pokanim a neb mrtwenim. W času 40 denniho Postu oplakawa a oželuge.“

Česká modlitební a meditační kniha z přel. 17. a 18. stol. na 46 postních dní, podle rukopisu č. 1835

je jejím autorem jezuita Jan Libertin (Knihopis ani Backer – Sommervogel neuvádějí); dělena je na 46 rozjímání, po každém následuje vždy „Lytost a Skraussenost.“, „Mrtwenj.“ s odkazy na tisk **LA PUENTE, Luis de**: Rozjímání neb myslí-modliteb ... částka čtvrtá (Praha, 1668; Knihopis 4682) a „Strželnj Modlitba.“; na konci připojena „Stara Pobožnost Milownikuw Krysta Vkržižowaneho.“ s litaniami o přehořkém umučení Páně (ff. 182r–186r). Vlastní text na ff. 144v–186r, stejný písař a úprava jako u předcházející části, f. 186v prázdné. Vložena mědirytina malého Krista jako Beránka Božího s malým Janem Křtitelem, signováno „M[artin] Engelbr[echt] Sc[ulpis] et exc[udit]“, na versu perem německý text nadepsaný „Abblas welche verlihen [!] seynd von den Römischen Pabsten Pio V gregorio XV. Clemente Urbano VIII. Inocentio XII jenen, die das Spanische Creützlein von Carovaca [= Caravaca de la Cruz, Španělsko] andächtig tragen.“. Srov. rukopisy č. 1814, 1815, 1835, 1848 a 1945, tj. jednotlivé díly jiných opisů Duchovní zbrojnice. Srov. též německou verzi této knihy v rukopisech č. 1855, 1863 a 1905.

Lit.: BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV; Lovaň, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean).

1831/18

přír. č. 1520/82

pap., s. XVIII. med.-ex., 22 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z trojlinky, u hřbetu zdvojené, hřbet o 2 vazech, zvýrazněných vytlačovanými trojlinkami, červeně barvená ořízka, 17,3 : 11,0 cm. Na předním předeštlím perem přír. č. „1520/82“ a tužkou sign. „RKP 23“, na f. 1r tužkou starší sign. „R 117“.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 2. pol. 18. stol.]

Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 2. pol. 18. stol., obsahuje hymny, žalmy, modlitby a litanie (např. na ff. 11r–13r „Litaniae De Sancta Ursula.“) na jednotlivé hodiny dne a responsorium k sv. Antonínovi. Vlastní text na ff. 1r–22v, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy a versálky červeně, na f. 22v a na zadní předsádce recto tužkou německé poznámky k modlitbě z přel. 19. a 20. stol.

1832/19

přír. č. 1521/82

pap., s. XVIII. med., 38 ff. (nově), vazba původní, prkénková (zadní deska odtržena), polepená zeleným škrobovým papírem zdobeným bílými vlnkami, hřbet silně poškozen, 19,0 : 11,7 cm. Na přední desce perem starší sign. „R 56“ a tužkou starší sign. „R 57“, na předním předeštlím perem voršilská knihovni lokace „2. Abtheil[ung]. 3. Reihe. 8. Fach.“, perem přír. č. „1521/82“ a tužkou sign. „RKP 24“.

[Oficia, litanie a modlitby z pol. 18. stol.]

Francouzsky psaná officia a litanie z pol. 18. stol., a to na ff. 4r–11r „Petit Office de la Providence Divine.“ a na ff. 11r–14r „Litanies de la divine Providence.“, odlišnou rukou na ff. 14r–16v „LE OFFICE DE SAINT IANS [!] NEPOMUCENE.“ a na ff. 16v–18r „LITANIES DE SAINT IEAN NEPOMUCENE“; následují stejnou rukou německé modlitby, a to na ff. 18v–19r „Gebeth Vor der Schul.“ a „In eingang der Schul.“, na ff. 19v–23r „Sehr nutzlicher, und Trost=Reicher Schpazier=gang. nemblich Creütz=Weeg In seine XIV Station Außgetheylter.“ a na ff. 23v–26r „Vorbereitung Zur Neün tägigen Andacht Vor den Fest Der Allerseeligsten Jungfrauen Mariä. Von Gutten Rath. So gehalten wird den 25. April.“ (v závěru na f. 26r iniciály písaře této části „P. A. R. C. V. V.“), dále opět odlišnou rukou na ff. 26v–33v „NOVENA Oder Neün=tägige andacht, zu der Göttlichen Vorsichtigkeit.“ včetně litaní a na ff. 34r–36v francouzské „LITANIES. Des Saints Guerriers.“. Vlastní text na ff. 4r–38r, 3 písaři, rámeček z dvojlinky, ornamentální viněty, na konci 18. stol. a poč. 19. stol. byly nejméně třemi písaři dopsány německé modlitby na ff. 1r–3v, 36v–38v a na zadním předeštlím, mj. na f. 37rv „Gebt [!] zu den Heilligen [!] Francisco Solano Indianer Apostel“, na konci chybí nezjištěný počet listů.

1833/20

přír. č. 1522/82

pap., (s. XVIII. in.-ex.) 1784, 63 ff. (nově), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky a florálních ornamentů se zbytky zlacení, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačo-

vanými linkami, zlacená ořízka, 14,0 : 8,6 cm. Na f. 2r perem připsal „Tito Knissky Nalezegy Franczy Bezkowy [?, poškozeno] Kdo m[u] ge U[kr]jadne To[m]u Ruka Upadne 1797.“, na f. 2v perem příř. č. „1522/82“ a tužkou sign. „RKP 22“.

f. 3r:

**„Duchovni Ragska Ruže Wonnymy Modlitbamy wiplniena, a ku Potiesseni a užitku
Osobie Muzske wipsana. 1.7.8.4.“**

Česká modlitební kniha z r. 1784, patrně vycházející z některého vydání tisku **RAJSKÁ** růže vonnými modlitbami vyplněná (srov. Knihopis 15 098–15 108) nebo **DUCHOVNÍ** rajska růže spasitedlné vůně (srov. Knihopis 15 089–15 090); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k svatým (mj. na ff. 32r–33v „Modlitba k sw[atému] Waclawu“, na ff. 36r–37r „K Swatemu Janu Nepomuckemu za odvracení gak casne tak wiečne hanby“ a na f. 39r „K Sw[atému] Prokopu“), loretánské litanie, litanie o všech svatých, modlitby k Ježíši a k jeho ranám, za mrtvé a večerní. Vlastní text na ff. 4r–62v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, část titulu a nadpisy červeně, titul ve věnci ze zelených lístků, ozdobné kolorované iniciálky, na f. 63rv stejnou rukou později připsána „Modlitba. Sauzene Dusse, K gežissi Vkrížowanemu,“, zdobeno mědirytinami: na f. 5v „Beatišima Virgo Maria de bono Consilio Albipoli in Ecclesia S[ancti] Augustini [= klášterní kostel sv. Augustina ve Vrchlabí] gratijs corus-cans.“, signováno „Birckhart sc[ulpsit] Prag[ae]“; a na f. 11r „S[anctus] ANGELUS A CLAVASIO. Ord[inis] Minor[um] reg[ularis] observ[antiae]“ s výjevy zachycujícími jeho záračné skutky, signováno „M[artin] Engelbrecht exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“; ff. 1rv, 3v, 5r a 11v prázdná.

1834/21

příř. č. 1523/82

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 348 pp. (recte 346 pp., list s pp. 63–64 chybí), vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným rámečkem z větévek s kvítky v rozích, hřbet o 5 vazech, mezipolí zdobena vytlačovanými zlacenými florálními ornamenty, v 1. mezipolí štítek, v něm perem titul „Auserles[ene] Gebete.“, ve 2. mezipolí vytlačované zlacené iniciály „M[utter] V[ictoria] C[lara] K[ohot]“, zlacená ořízka, 17,8 : 11,0 cm. Na předním přdeští tužkou starší sign. „R 90“, na 2. listu přední předsádky verso perem voršilská knihovná lokace „2. Abtheil[ung]. 3. Reih. 5. Fach.“, perem příř. č. „1523/82“ a tužkou sign. „RKP 26“, na p. 343 perem připsal „Dieses Buch habe ich bekommen von meiner Sehligen Mutter Victoria Clara Kohot.“.

p. 1:

**„Außerlesene Verfassung Christlicher Gebeter und Geistreicher Andachts Übungen
Auf Inständiges Verlangen Vieller Frommen Seelen Auß Verschiedenen Bücher
zusammen Getragen Für mich. VICt[oria] CL[ara] KO[hot]“**

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní, na jednotlivé dny v týdnu, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k sv. mučedníkům, pannám, apoštolům apod., vyznání víry, naděje a lásky, „Kern aller Gebetter, Nemlich. Die Dancksagung gegen GOTT vor alles Gutte, Das Gebett zu zu [!] GOTT um alles Gutte Und die Fürbit bey GOTT vor alle Menschen.“ (pp. 105–141), 15 modliteb sv. Brigity a další pobožnosti k Bohu, k Ježíši a Duchu sv. (např. na pp. 156–161 „Süsse Hertzens=Ruhe“), hodinky k Boží prozřetelnosti, litanie o vůli Boží, hodinky o neposkvrněném početi Panny Marie, loretánské litanie, modlitby k Panně Marii, sv. Anně, sv. Josefu, sv. Jáchymu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Antonínu Paduánskému a dalším svatým (mj. na pp. 321–323 „Gebett zu S[anc]t[o] Procopio.“ a na pp. 323–326 „Gebett zu dem H[eiligen] Wenceslao.“) a modlitby prosebné. Vlastní text na pp. 3–341, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, ozdobné perokresebné iniciály zalomené do 1–3 řádků, perokresebné viněty a florální ozdůbky kolem nadpisů a čísel stran, titul zřejmě původně zlatě v ozdobném rámečku s florálními motivy, na p. 2 celostránková lavírovaná perokresba Panny Marie s Ježíškem a andílky (kopie rytiny, signováno „I. I. P. Sc[ulpsit] et deli[neavit]“), na p. 49 celostránková lavírovaná perokresba sv. Jana Nepomuckého zpovídajícího královnu, pp. [I], 342 a 344–348 prázdné. Vloženy 4 mědirytiny: „S[anctus] Felix de Cantal[ice] Ord[inis] S[ancti] Franc[isci] Capucinorum“, signováno „Si[mon] Th[addaeus] Sondermayr sc[ulpsit] exc[udit]“

A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“, na zadní straně perem podpis „Michäli de Wiser“; dále „S[ancta] HELENA.“, signováno „Cor[nelius] de Boudt“; dále „B[eata] V[irgo] POSTA [!] IN S[ancto] CIRIACO D'ANCONA [= Ancona, Itálie].“, signováno „Ales. Mechetti inc[udit]“; a mědirytina patrně sv. Anselma z Canterbury hledícího na Pannu Marii v oblacích a sedícího u stolu s otevřenými knihami nadepsanými „DE CONCEPTU VIRGINALI“, „Enarrationes in Evangelium Mathaei“, „Epistolae“, „Com[m]entaria in omnes D[ivi] Pauli Epistolas“ a „Varia opuscula.“, na zadní straně perem „Gebett. zu dem heiligen Johann von Nepomuck“ z 2. pol. 18. stol. s torzovitým věnováním „Piae Memoriae Sc[ilicet] Com[m]e[...]“ a iniciálami „J. H.“.

1835/22**přír. č. 1524/82**

pap., s. XVII. ex.-XVIII. in., [XII] + 320 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 4 vazech, v 1. mezípolí štítek, v něm perem titul „Tržetj Dil Duchownj Zbrognicze“, červeno-modře stříkaná ořízka, 16,6 : 10,5 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 174“ (číslice perem škrtnuta a opravena na „181“), na p. [I] černý razítkový text „PŘEVZATO Z KLÁŠTERA VORŠÍLEK V KUTNÉ HOŘE V ŘÍJNU 1950 Č. PŘEJ. PROT. 304 Č. INV.“, na p. [X] perem voršílská knihovni lokace „1. oddíl. 4. řad. 3. příhrada.“, perem přír. č. „1524/82“ a tužkou sign. „RKP 27“.

p. [XI]:

„Ihs. Tržetj Dil Duchownj Zbrognicze ržizena Na czestu sgednoczenj a spogenj se Dusse Lydske s Bohem swym Kdežto Z Pržetrpkeho Vmuczenj a Smrtj Pana Gežisse s Bohem nassym se Spogitj skrz Cztyrydczetj dennj Pust se učžime.

Od P. P. Libertina. S[ocietatis] I[esu]“

Česká modlitební a meditační kniha z přel. 17. a 18. stol. na 46 postních dní; dělena je na 46 „Tagemstwj.“, po každém následují vždy „Cznost.“, „Strželjn Modlitba.“, „Modlitba.“ a „Mrtwenj.“ s odkazy na tisk **LA PUENTE, Luis de: Rozjímání neb myslí-modliteb ...** částka čtvrtá (Praha, 1668; Knihopis 4682). Vlastní text na pp. 1–308, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy a části textu podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlinkou, pp. [II–IX], [XII] a 309–320 prázdné. Srov. rukopis č. 1848, tj. 1. díl tohoto díla, který je psán týmž písařem. Srov. i rukopisy č. 1814, 1830, 1815 a 1945, tj. jednotlivé díly jiných opisů Duchovní zbrojnice. Srov. též německou verzi této knihy v rukopisech č. 1855, 1863 a 1905.

Lit.: BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV; Lovaň, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean).

1836/23**přír. č. 1525/82**

pap., s. XVIII. med.-ex., [II] + 111 pp. (recte 108 pp., list s pp. 17–18 chybí, po p. 101 paginováno 103), vazba původní, lepenková, polepená hnědým škrbovým papírem, na hřbetě štítek, v perem rukou voršílské katalogizátorky titul „Franzosi-sche Verse.“, 27,7 : 19,5 cm. Na předním přičesťi perem přír. č. „1525/82“ a tužkou sign. „RKP 28“, na p. [I] tužkou starší sign. „R 223“, na p. [II] perem voršílská knihovni lokace „1. Abtheilung. 1. Reihe. 3. Fach.“.

p. [I]:

„RELEUIL des Poésies de Madameiselle C. Millot.“

Sbírka francouzské duchovní i příležitostné světské poezie (ódy, gratulační básně k narozeninám či k svátku, oslavné básně při úmrtí, epithalamia, dopisy ve verších apod.) blíže nezjištěné slečny C. Millot, např. na pp. 1–3 „ODE a Sa Majesté Sophie Dorotheé, Reine Douairiere de Prusse [= Prusko].“, na pp. 4–6 „Vers sur la fausseté des Vertus des Anciens Philosophes, et sur le mauvais usage que les Chretiens font de leurs Lumieres.“ a na pp. 77–80 „Description de Weidelitz [neurčeno] terre de M[onsieu]r. le Coq. Conseiller privé de guerre de Sa Maj[esté] le Roi de Pologne.“; mnoho básní je věnováno „A Madame La Générale Baronne de Löwendal“ (např. na p. 23) nebo „[...] à M[onsieu]r. Perrard, Ministre de l'Eglise Françoise de Stettin [= Štětín, Polsko].“ (např. na p. 44). Vlastní text na pp. 1–109, jediný písař, perem vinětky ze seskupení hvězdiček, na pp. 3

a 111 dvěma soudobými písaři věnování dalším osobám, 1. písař zapsal na p. 3 „A Son Excellence Madame la Comtesse dou Novohradski Kolovrad Née Comtesse černin de chudenitz“ a na p. 111 „A Madame Madame Eleonore tunhlin [?] Barone d'Aschbrun et hohensstadt Née la Comtesse de Wallis Cavriani“, „A Son Excellence Madame la Comtesse douoiriere Nonvohradski [!] Kolovrad Née Comtesse černin de chudienit“, „A Madame la Baronne Kotz de doberž Nee la Comtesse zucker de tamfätt [!]“ a „A Son Excellence Monsieur le Comte de Conseillier Intime de leur Majeste Imper[ia]le Rojale“ (touž rukou na p. 16 perem česko-francouzský přípis „ž z že sem se narodil le toujours“), 2. písař zapsal na p. 111 „Baronne Helversen d'Helwerschein per RumersKirch [?] prag zerchowit a zwiKowetz“ a německé básně na předním přidešti („Nymphen Krieg“) a na p. 110 („Ein Reeller wunsch“), místy zbytky červených pečetí, pp. 19–20, 59–60 a 67–68 prázdné, před p. 1 vyříznut 1 list, v závěru vyříznuty nejméně 2 listy.

1837/24

příř. č. 1526/82

pap., s. XVIII. med., [VI] + 482 pp. (recte 478 pp., mezi pp. 64 a 65, 126 a 127, 180 a 181 po 1 nepočítaném listu, po p. 269 čísláno 280), vazba původní, prkénková, druhotně pokrytá černou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z dvojlínky, u hřbetu čtyřlínky, hřbet o 5 vazech, zvyrazněných vytlačovanými dvojlínkami spojenými na okrajích desek do trojúhelníků s trojlístkou na vrcholech, zláčená ořízka, 21,0 : 15,8 cm. Na p. [I] tužkou starší sign. „R 24“, na p. [IV] perem příř. č. „1526/82“ a tužkou sign. „RKP 29“, na p. [V] tužkou č. „4749“.

p. [V]:

„Kern Aller Gebetter: Das ist: Außerleßene Morgen, Abend, Meß, Beicht und Communion Gebetter wie auch Andacht Zur Allerheiligsten Dreyfaltigkeit: Tag=Zeiten von der Vnbeflecten Empfängnus Mariae: Mit Zufügung der funfftzehn Gebettern der Heiligen Brigitta vom Leyden Christi: dann der Schmerzhafften Mutter Gottes: Und deren Gewöhnlichen Gebettern auff alle Fest=täg des Ganzen Jahrs, auch in Unterschiedlichen Geist und Leiblichen Anliegenheiten Zugebrauchen.“

Německá modlitební kniha z pol. 18. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku KERN aller Gebeter; obsahuje modlitby jmenované v titulu s příslušnými litanii, z prosebných a příležitostných modliteb v závěru např. „Gebett einer Schwangern Fraun.“ (pp. 370–375) nebo „Kirchen Gebett, Umb Sonnen=Schein und Schönes Wetter.“ (p. 378). Vlastní text na pp. 1–388, na pp. 461–475 „Register. Der Jenigen Gebetter, welche in diesen Buch Zu fienden seynd.“, jediný písař, rámeček z dvojlínky, titul, nadpisy a incipity zvyrazněně, na nepočítaných listech mezi pp. 64 a 65, 126 a 127 a 180 a 181 byla původně nalepena devoční grafika (dnes ztraceno, listy prázdné), pp. [II–III], [VI], 389–460 a 476–482 prázdné.

1838/25

příř. č. 1527/82

pap., 1772, [IV] + 97 ff., vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky bohatě zdobené vytlačovaným zláčeným florálním ornamentem podél okrajové dvojlínky, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými zláčenými stylizovanými florálními motivy, přidešti a předsádky polepeny modrým saténem, zláčená ořízka, 22,8 : 16,0 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 166.“, na f. [I]r tužkou starší sign. „R 51“ (číslice škrtnuta a opravena na „49“), na f. [I]v perem příř. č. „1527/82“ a tužkou sign. „RKP 30“.

f. [III]r:

„Kurtz Verfastes Gebeth Buch in sich enthaltend Kräftige Morgen= und Abend Gebetter. wie auch Psalm des H[eiligen] Jobs, und Vereinigung mit dem Heil[igen] Willen Gottes, nützliche Weiß Heil[ige] Meeß anzuhören. dann Zu der H[och] H[eiligen] Dreyfaltigkeit Christo Jesu, H[eilige] Mutter gottes, H[eilige] Joseph, und H[eilige] Johann v[on] Nepomuck außerleßene Gebether. geschrieben von mir A I H anno 1772.“

Německá modlitební kniha, kterou opsál monogramista A. I. H. r. 1772, obsahuje kromě modliteb zmíněných v titulu i litanie, z modliteb mj. na ff. 80r–81v „Demüthige Schutz befehlung zu dem Heil[igen] Johann von Nepomuck.“, na ff. 86v–87v „Ablaß=Gebett. Des Heil[igen] Augustinj, um

Verzeyhung deiner Sünden, und ein glück seeliges Sterb Stündlein zu erlangen.“ a na ff. 88r–89v „Gebet Zu Sanct Joseph Pfleg= und Nähr Vatter CHRIS[t]j.“. Vlastní text na ff. 1r–94r, na ff. [III]r–[IV]r „Register. Inhalt deren in diesen Buch befindlichen gebethern und Litaneyen, als.“, jediný písaiř, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, na ff. [III]r, 1r, 7v, 8r, 12v, 13r, 15v, 17v, 18r, 22v, 23r, 29v, 30r, 36r, 41r, 45v, 46r, 50v, 51r, 64v, 65r, 79v, 80r, 88r, 90r a 94r zladený rámeček, zladené nadpisy a svatá jména, bohaté ornamentální zladené iniciály zalomené do 2–3 řádků nebo ve volném prostoru, zladené ornamentální versálky, začátky oddílů nebo modliteb doplněny zladenou ornamentikou, jejíž plochy místy zvýrazňovány světle modrou a červenou, ornamentální zladené viněty. Titulní list zdoben rámováním ze zladených rozvilin a kolorovaných květin, nahoře zladená a kolorovaná koruna. Některé začátky či konce oddílů zdobeny drobnými malbami olejovou temperou, mj. Joba (f. 8r), lebky (f. 12v), Poslední večeře Páně (f. 30r), kosmu s Božím okem (f. 46r) nebo muže v řeholnickém oděvu na břehu moře, vedle něj andílek přelévající vodu (f. 64v). Vevázány 4 listy s celostránkovými malbami olejovou temperou: jako frontispis mezi ff. [I] a [II] v ornamentálním zladeném rámu Kristus po bičování, ve zladených rámečcích pak mezi ff. 45 a 46 sv. Trojice, mezi ff. 64 a 65 Panna Maria Vítězná s Ježíškem a mezi ff. 79 a 80 sv. Jan Nepomucký (foto – příloha 15), ff. [II]v, [IV]v a 94v–97v prázdná.

1839/26**přír. č. 1528/82**

pap., 1795, 40 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená červeným papírem, 2 páry červených lněných tkanic, červeně stříkaná ořízka, 22,4 : 18,0 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 103“, na přední předsádce recto černé oválné razítko s opisem „ČESKÝ SOUKROMÝ ÚSTAV KU VZDĚLÁNÍ UČITELEK PŘI VORŠUL. KLÁŠTEŘE v Hoře Kutné“, uprostřed devíza „JHS“ (též na f. 1r a na zadní předsádce verso), na přední předsádce verso perem přír. č. „1528/82“ a tužkou sign. „RKP 31“.

f. 1r:

„Schutzrede für den geistlichen Ordensstand welche Bey Gelegenheit einer Einkleidung in der königl[ich]e freyen Bergstadt Kuttenberg bey den wohlhehrwürdigen in Gott Geistlichen Klosterfrauen aus dem Gesellschaft der Heil[igen] Ursula vorgetragen worden von Anselm Schmeykal Augustiner, und gewöhnlichen Sonntagsprediger in Prag zum heil[igen] Thomas den 29 September im Jahr 1795.“

Německý text kázání předneseného 29. září 1795 pražským augustiniánem Anselmem Šmejkalem voršilkám v Kutné Hoře. Vlastní text na ff. 2r–40v, jediný písaiř, rámeček z jednoduché linky, biblické citáty podtrženy, po stranách odkazy na Bibli, f. 1v prázdné.

1840/27**přír. č. 1529/82**

pap., s. XVIII. ex. + s. XVIII. med. + s. XVIII. in., [I] + 177 ff. (novodobě, na ff. 18r–70v původní paginace 1–105), vazba původní, lepenková, polepená vybledlým, původně červeno-modrým škrobovým papírem, hřbet a růžky polepeny bílým voskováným papírem, hřbet o 3 vazech, na něm perem titul „Ordens Regel Geschrieben“, modro-červeně stříkaná ořízka, 19,9 : 16,5 cm. Na hřbetě perem původní sign. „E II 16.“, na předním příděstí perem přír. č. „1529/82“ a tužkou sign. „RKP 32“, na f. [I]r tužkou starší sign. „R 146“.

a)

[Kuchařské a malířské recepty z konce 18. stol.]

Německé kuchařské recepty, např. na kompoty, koláče, sladkosti, marmelády apod., z konce 18. stol., zapsané na volných listech rukopisu a dodatečně očíslované (97), mezi nimi ojediněle i pasáže s nečíslovanými návody malířskými (výroba fermeží a barev). Vlastní text na předním příděstí, na ff. [I]rv, 1r–17v, 90v–118v, 139r–177v a na zadním příděstí, snad jediný písaiř (jiný než u následujících částí), v záhlaví často „I[esus] M[aria] I[oseph]“, ff. 95v, 118v–119v, 133v–138v, 140r–145r, 161r–176r a 177r prázdná.

b)

[Kniha malířských a lékařských receptů a návodů z pol. 18. stol.]

Německá kniha z pol. 18. stol. obsahující nejprve návody na výrobu tinktur, fermeží, laků, barev

apod. (často s uvedením zdroje, např. na f. 26v „Weißer Firneiß Von der Frau Von Wells, auff alle Farben“), dále recepty na pilulky a léčení různých nemocí (též s uváděním zdrojů, např. na f. 65r „Von H[eil]l[igen] Prälatten von Konigsaal [= Zbraslav, dnes část Prahy]“) a konečně návody, jak vyrábět korále, jak malovat nebo jak vyrábět např. z bavlny nebo ze sádry různé ovoce, zvířata apod. (např. na f. 89rv „Auff Ursuliner arth daß wal zu giessen“); návody různého druhu částečně promíchané, na f. 171rv český recept na výrobu fenyklové vody. Vlastní text na ff. 18r–90r, jediný písař (jiný než u ostatních částí), v záhlaví „J[esus] M[aria] J[oseph]“.

c) f. 120r:

„Etlichehe [!] Lehren Der Seeligen Margarita Welche sie, als sie nowitzen meisterin wahr denen nowitzen geben“

Německá modlitební kniha z poč. 18. stol., obsahuje pravidla pro novicky zdůrazňující pokoru a další ctnosti, dále návod „Wie man Sich in der recolection verhalten und Ernewern solle“ (ff. 125r–127v), „Andacht für daß fest der geburt der Seeligsten Jungfrauen“ (ff. 128r–131r) a „Andacht für daß fürtzig stündige Gebet“ (ff. 132r–133r). Vlastní text na ff. 120r–133r, jediný písař (jiný než u předcházejících částí), nadpisy a incipity kaligraficky, ozdobné versálky, v záhlaví devíza „Ihs“ nebo „I[esus] M[aria] I[oseph]“, f. 131v prázdné.

1841/28

přír. č. 1530/82

pap., s. XVIII. ex. + 1925, [XVIII] + 318 pp. (od p. 173 nově), vazba moderní (z 1. pol. 20. stol.), lepenková, polepená hnědým mramorovaným papírem, hřbet o 5 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytlačovanými linkami, 20,5 : 17,2 cm. Na přední předsádce verso perem přír. č. „1530/82“ a tužkou sign. „RKP 33“, na p. [I] tužkou starší sign. „R 224“.

a)

[Pobožnosti z konce 18. stol.]

Německo-latinské pobožnosti, především pro duchovní osoby, z konce 18. stol., obsahují pobožnosti, rozjímání a litanie na Hod Boží vánoční a na Tři krále, na 29. září, k sv. Františku Xaverskému, k pěti ranám Kristovým a k sv. Josefu včetně české písně, na pp. 135–147 německé a české písně a modlitby k svatým (mj. k sv. Janu Nepomuckému, sv. Anně a sv. Karlu Boromejskému) a na pp. 153–165 pobožnost k Panně Marii Dobré rady. Vlastní text na pp. 1–165, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nepravidelné kustody, na pp. 166–172 doplněno dalšími pobožnostmi od pozdějšího písaře z konce 18. stol.; od něj pochází také na pp. [II–VII] německý rozpis modliteb a rozjímání na různé svátky, na pp. [VIII–XII] seznam postav a předmětů účastnících se scén zvěstování Kristova narození pastýřům a klanění pastýřů u jeslí (včetně vola, osla, dřeva, slámy apod.), k nimž jsou připojeny jejich duchovní významy a z nich plynoucí poučení (srov. rukopis č. 1812), a na pp. [XIII–XV] „Register der Nachfolgend[en] Andachten“, dále na pp. 148–152 německá píseň k sv. Janu Nepomuckému z přel. 18. a 19. stol. a na pp. 173 a 175–179 dvěma písaři německá rozjímání ke sv. Karlu Boromejskému a sv. Josefu z konce 19. stol., pp. [XVI–XVIII] a 174 prázdné. Vložena mědirytina „Imago Gratiosa Christi Flagellati in Prato, vulgo in der Wiß [= Wies, Německo], prope Steingaden [Německo].“ s vedutou jmenovaného místa, signováno „J[osephus] E[rasmus] Belling. Cath[olicus] del[ineavit] Sc[ulp]sit et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“, na zadní straně perem německá modlitba ke sv. Karlu Boromejskému psaná rukou písaře rejstříku.

b)

[Pobožnosti a rozjímání z r. 1925]

České pobožnosti, rozjímání, litanie, písně, modlitby apod. z r. 1925, srov. na p. 268 datací „24./5. 1925“ s poznámkou „Výroční den příchodu prvních řeholnic sem do Kutné Hory. Přišly r[oku] 1712 dne 24. května. Jsme zde tedy 213 roků. Díky Pánu Bohu!!!“, dále datací „26./5. 1925.“ na p. 288 a poznámku „Dokončeno za pomoci Boží dne 3. června, 1925.“ na p. 317; místy odkazy

na Tomáše Kempenského (např. na 208 „Z Tom[áše] Kemp[enského] III. kn[ihy] 3. a 4. kap[itoly]“), na pp. 297–305 „Některé myšlenky z rozjímání o umučení vskříšení a nanebevstoupení Páně z knihy Alfreda Hoppe“. Vlastní text na pp. 180–317, jediný písař, nadpisy podtrženy vlnovkou, pp. 280–281, 306–307 a 318 prázdné.

1842/29**přír. č. 1532/82**

pap., 1730 + s. XVIII. ex.–1838, [I] + 481 pp. (recte 479 pp., po p. 154 paginováno 156, po p. 192 paginováno 194, po p. 308 paginováno 310, p. 340 počítána dvakrát), vazba soudobá (poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené po okrajích vytlačovanou dvojlinkou a menším ozdobným rámečkem s ornamenty v rozích, uprostřed obou desek vytlačovaný oválný medailonek s devízou „IHS“ a křížkem, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, mezipolí zdobena vytlačovaným kosočtvercovým ornamentem, zlacená ořízka, 15,4 : 9,5 cm. Na p. [I] tužkou starší sign. „R 174“ a sign. „RKP 35“ a perem přír. č. „1532/82“, na p. 481 fialové oválné razítko s opisem „WOCEL Kutná Hora“.

p. [I]:

**„Klenot dusse Gednomu Každemu Kržestianu Proosoby Muske modltyby Pobožne
Lydukržestianskemu Každodennimu Vžiwani gak Pržimssy Swate take yzagyne Mnohe
Cznosti Adary Bozske, Azbuzeni wrau Czne Pobožnosti nabožnemu kržestianu
welmi VžiteČzne Aprospiessne.“**

Česká modlitební kniha z r. 1730, srov. přepis na závěr na p. 353 „Tito modly [!] gsau wyPsany Wletu Panie 1730 [od] WaCzlawa HoraČzka“ (datace „1730“ též na p. 322); obsahuje mj. modlitby ranní, večerní, mešní, po kázání, k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, prosebné a příležitostné, k Panně Marii, za nemocné a umírající, na pp. 194–195 „Osum werssu Swateho Bernarda za dobre skonani“, k sv. Trojici, o umučení Krista, 15 modliteb sv. Brigity a modlitby a litanie o jménu Ježíš. Vlastní text na pp. 1–353, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, jednotlivé modlitby též oddělovány linkami, nadpisy zvýrazněně, primitivní ornamentální iniciálky, linky a perokresby na koncích modliteb, živá záhlaví, nepravidelné kustody. Na pp. 354–481 zapsali další modlitby k Panně Marii, loretánské litanie a modlitby ke zpovědi, k přijímání a ke mši svaté minimálně 4 písaři z 2. pol. 18. stol. a 1. pol. 19. stol., z nichž poslední 2 známe jménem: na závěr foneticky zapsaného latinského textu hymnu „Pange lingua“ na pp. 408–410 se podepsala „Antonjna Mladkowa“, modlitby a písně k Panně Marii a Ježíši na pp. 411–481 signovala „Anna Antonjna Suchardowa ze stare Paky [osrp. Nová Paka] psano Roku 1[8]38“.

1843/30**přír. č. 1533/82**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 75 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená tmavě zelenou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným ornamentálním rámečkem, na přední desce vytlačované zlacené „IN MEMORIAM“, hřbet zdoben vytlačovanými zlacenými ornamenty s florálními motivy, v horní části vytlačovaný zlacený titul „Betrachtun[g]“, zlacená ořízka, 20,8 : 13,5 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 218“, na přední předsádce verso perem přír. č. „1533/82“ a tužkou sign. „RKP 36“, na f. 3r tužkou č. „3655“.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje hymny, žalmy, modlitby a litanie (např. na ff. 22r–27r „LITANIAE DE SANCTA URSULA.“) na jednotlivé hodiny dne a responsorium k sv. Antonínovi. Vlastní text na ff. 3r–57v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, některé nadpisy kresleným písmem, nadpisy a iniciálky červeně, na ff. 58r–59v v pol. 19. stol. perem připsána německá mariánská modlitba, ff. 1r–2v a 60r–75v prázdná.

1844/31**přír. č. 1534/82**

pap., 1725, 68 pp., vazba původní, lepenková, polepená červeno-modrým mramorovaným papírem, modro-červeně stříkaná ořízka, 18,8 : 15,3 cm. Na přední předsádce verso perem přír. č. „1534/82“ a tužkou sign. „RKP 37“.

p. 1:

**„Christus JESUS der Won Anfang Seiner Menschwerdung biß zum Todt deß Kreitzes
leidende Heylandt undt Maria die Schertzliche Mitleidende Göttliche Mutter**

**durch dreytogyge [!] fasten Reolection zum Beyspiell Vndt Exemplar Eines Wahrn
Geistlich[en] Vor Gestellet. Ist beschrieben Worden Ihn [!] dem Iahr Christi 1725
zu Gehorig der schw[ester] Maria Angela Josepha Von Herten JESU“**

Německé meditace z r. 1725 rozvržené do 3 dnů a doplněné odkazy na čtení z Tomáše Kempenského a Jeana Baptisty de Saint-Jure, např. na p. 11 „Die Fry lecion [!] Aus Thoma Von Kemp[en] 2. b[uch] 2 Capit[el] /: Saint Jure Geist[er] Mensch das 2 buch das 7 Capit[el]“ nebo na p. 66 „Das Geistliches lesen Nach Mitag Wierdt sein Aus Thoma Von Kenp[en] [!] 1 buch 11 und 12 Capitl Saint Iuri 2 theyl 6 Capitl 4 absatz“. Vlastní text na pp. 2–66, jediný písář, rámeček z jednoduché linky, nadpisy podtrženy dvojklinkou, jinak nezdobeno, pp. 67–68 prázdné.

1845/32

přír. č. 1535/82

pap., 1687, [XXII] + 240 pp. (recte 242 pp., mezi pp. 10 a 11 nepaginovány 2 pp., od p. 207 nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědo-červenou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z jednoduché linky s florálními motivy v rozích, uprostřed obou desek věnec v medailonku, hřbet o 3 vazech, 1 pár funkčních kožených spon zakončených mosazným kováním, zlacená ořízka zdobená vytačováním, 19,0 : 15,6 cm. Na p. [I] perem přír. č. „1535/82“ a tužkou starší sign. „R 140“ a sign. „RKP 38“.

p. 1:

„Der guldine Engelsflus. daß ist: Guldine betrachtungen, Worin[n]en Eine Geistliche brauth Christi ganz Englisch Zuleben, Vnterwisen wird. beschriben: Vnd auf Eine ganze Wochen, teglich in 2. betrachtungen abgetheilte. Von Gabriele Mittereder Clericorum indignissimo, Theologo, et Convictore Pragensi ad S[anctum] Bartholomaeum, Anno 1687.“

Německé meditace sepsané jako dialog mezi Theophilou a Kristem r. 1687 Gabrielem Mitterederem, které jejich autor dedikoval Anně Kateřině Englové z Engelflusu, matce představené kláštera voršilek v Praze. Vlastnímu textu na pp. 11–206 předchází na p. [XIX] nalepená kolorovaná mědirytina, signováno „D[aniel] Wussim Sculp[isit]“, se šlechtickým znakem, dole původně doplněným tištěným textem „[Se]RVATIVS Engel Freyherrn [...]“, který je přetřeno rumělkovou barvou s perem dopsaným textem „Anna Catharina Englin Baronesse de Engelsflus.“, na p. [XX] německé deseti- verší s incipitem „Englisch leben ist ein khunst; [...]“, na p. [XXI] zkrácený titul „DER GVLIDINE ENGELSFLVS ANNO 1687“ zapsaný zlatě v akvarelovém věnci, na p. [XXII] latinsko-německý citát ze sv. Prospera, na p. 2 latinsko-německý citát ze sv. Vincence, na pp. 3–10 nedatovaná „Dedicatio, oder Vorrede deß Authoris an seine gröste Patronam.“, podepsaná na p. 10 „[...] Capellanus in Christo Gabriel L. H. Mittereder unwirdiger Clericus.“, a na nepaginovaném listu mezi pp. 10 a 11 „Annotatio ad Lectorem.“. Po vlastním textu na pp. 207–210 „Index oder Register deren betrachtungen, so In disem buch begriffen sein.“, na pp. 211–214 „Der andere Index, oder Register denen Gebettern; Welche in disem Guldinen Engelsflueß begriffen.“ se závěrečnou datací k r. 1687 a latinské vyzývání světců na p. 220 s datací 1687, jediný písář, občasně podtrhy. Jinými soudobými písáři jsou zapsány na p. [II] „Him[m]els Leyter, Von 12 staffeln der VerEinigung mit den Willen gottes:“ o 12 stupních čili strofách, na pp. [III–VIII] „B[eatum] Alexium Officium“, na pp. [IX–XI] „Gebett“, na pp. 215–219 německá modlitba nad zemřelým s datací 1687 a na pp. 221–227 „Heroische Ergebung in die Handt Gottes“. Mezi pp. [XXII] a 1, 2 a 3, před p. 11, mezi pp. 50 a 51, 114 a 115, 134 a 135, 182 a 183, 206 a 207, 214 a 215, 220 a 221 vyříznuto po 1 listu, mezi pp. 210 a 211 vyříznuty 2 listy, pp. [XII–XVIII] a 228–240 prázdné. Vložena záložka se soudobým pokynem perem „täglich treymahl hertzliche rey [!] Erwecken“.

1846/33

přír. č. 1536/82

pap., s. XVIII. med.-ex., 47 ff. (nově), vazba původní, prkénková (přední deska zlomena), potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z ozdobné dvojklinky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačováním zlacenými ozdobnými dvojklinkami, modře barvená ořízka, 15,5 : 9,5 cm. Na předním příděsti perem přír. č. „1536/82“ a tužkou sign. „RKP 39“, na f. 1r tužkou starší sign. „R 123“.

f. 1r:

**„Heiliger Creüzweg. Jesu Christi. das ist Heilige Ubung, und Andächtige besuchung
jenes schmerzhaften Weges Welchen unser herr, und heiland Jesus Christus am Heil[igen]
Charfreytag mit dem Creüz beladen, von dem Richthaus Pilati bis auf dem berg
Calvariae verrichtet hat.“**

Německy psané modlitby a litanie ke 14 zastavením křížové cesty a závěrečnému zastavení před nejsv. Svátostí oltářní z 2. pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 2r–46v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky, ornamentální vinětky, ff. 1v a 47rv prázdná. Vložena mědirytina Božího hrobu s nápisem „SEPULCHRUM CHRISTI, QUOD HIEROSOLYMIS [= Jeruzalém, Izrael] COLITUR, EXTERIUS SPECTANDUM.“, signováno „M[artin] Engelbrecht sc[ulp]sit et exc[udit] A[u]gustae V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“.

1847/34

přír. č. 1538/82

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [II] + 105 pp. (recte 104 pp., po p. 43 paginováno 45), vazba původní (silně poškozená), lepenková, potažená zbytky hnědé kůže, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z dvojlinky a diagonální jednoduchou linkou, ze hřbetu pouze torzo, 13,0 : 8,5 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 120“ a sign. „RKP 41“ a perem přír. č. „1538/82“, na p. [II] perem připsal „frommen franc Warchenk [?] aus Dobronic [neurčeno] darowan dne 10to Prasy[n]ce Anno [1]821. Finis Amen.“.

p. 1:

**„Modlitby KatoLiczky, Wnich se WnaChazegi [!] RozLiczne Modlitby Ranj Wečžerni
Přiži Mssy Swate, Pżzed a Po sPowedj Pżzed a Po Pżżigimanjm [!], a KrozličżNym Swatim
Pro osobu Muskou Pro Čżest a Slawu Bożį“**

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., kromě modliteb zmíněných v titulu obsahuje začátek modliteb mariánských, konec chybí. Vlastní text na pp. 2–105, jediný písař, psáno střídavě duběnkovým a červeným inkoustem v rámečku z dvojlinky a ozdobných vlnovek, paginace červeně v ozdobném kroužku, stránkové kustody. Na přední předsádce verso a na zadní předsádce recto a na p. [I] vlhkem poškozené a téměř nečitelné poznámky z 19. stol., před p. [I] vyzrnuty 3 listy.

1848/35

přír. č. 1539/82

pap., s. XVII. ex.–XVII. in., [II] + 112 pp., vazba původní, prkénková, potažená světle hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 5 vazech, zbytky 2 párů zelených lněných tkanic, červeně stříkaná ořízka, 18,2 : 10,8 cm. Na přední předsádce verso perem voršílská knihovní lokace „1. oddíl. 4. řad. 2. příhrada.“, perem přír. č. „1539/82“ a tužkou sign. „RKP 42“, na p. [I] tužkou č. „3875“.

p. [I]:

**„Duchownj Zbrognicze Kagiczy dussy to gest Poznamenanj Negobwzlasniegssych
Tagemstwych [!] Vmuczenj Pana Nasseho Geżisse Krysta. Ktere on za gedem každy nass
Hrżich laskawie podstaupitj racžil. Aty Hrżichy Kagiczy dusse wtiech Tagemstwych
poznawagicze každy Smalym negakym Pokanim aneb Mrtwenim. W Cżasu 40 denniho
Postu oplakawa a ożeluge.“**

Česká modlitební kniha z přel. 17. a 18. stol. na 46 postních dní, podle rukopisu č. 1835 je jejím autorem jezuita Jan Libertin (Knihopis ani Backer – Sommervogel neuvádějí); po každém ze 46 rozjímání následuje „Lytost a Skraussenost.“, „Mrtwenj.“ s odkazy na tisk **LA PUENTE, Luis de: Rozjímání neb myslí-modliteb ... částka čtvrtá** (Praha, 1668; Knihopis 4682) a „Strželny Modlitba.“. Vlastní text na pp. 1–103, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy podtrženy dvojlinkou, pp. [II] a 104–112 prázdné. Srov. rukopis č. 1835, tj. 3. díl tohoto díla, který je psán týměž písařem. Srov. i rukopisy č. 1814, 1815, 1830 a 1945, tj. jednotlivé díly jiných opisů Duchovní zbrojnice. Srov. též německou verzi této knihy v rukopisech č. 1855, 1863 a 1905.

Lit.: BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV; Lovaň, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean).

1849/36**přír. č. 1540/82**

pap., 1718, [II] + 314 pp., vazba původní, lepenková, polepená pestrobarevným škrabovým papírem, hřbet o 3 vazech, potažen pergamenem s latinským textem z 15. stol., v 1. mezipolí štítek, v něm perem nečitelný text, 2 páry modrých lněných tkanic, červeno-modře stříkaná ořízka, 15,7 : 10,3 cm. Na předním přičestí perem „Vrsuliner gemeinde zu Kuttenberg“, na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 121“, na přední předsádce verso perem přír. č. „1540/82“ a tužkou sign. „RKP 43“.

p. [I]:

„Fünff Auffgerichte Saulen welche Vor zeiten in dem VorHauß deß koniges [?] Salomonis nebst [?] deß Taberna Kels gestanden seindt Nun Aber. Von Einer fromen Vnd liebenden Seelen zu Ehren Vnd Andacht der Allerheiligsten fünff Wunden Jesu, durch fünff freyträge in der Heil[igen] fasten [?] geistlich Erhoben Vndt Auf gesetzt zu grösserer Ehre Vndt glory gottes.“

Pětídílná německá postní meditační kniha z r. 1718 obsahující meditace, přípravy ke zpovědi a k přijímání, modlitby, litanie, střelné modlitby, cvičení ctnosti a umrtvování, na konci připojena pobožnost k Panně Marii. Vlastní text na pp. 1–310 je zakončen datací „Ende. dem 15. Februarj 1718.“, jediný pisař, nadpisy podtrženy dvojlinkou, v záhlaví devíza „Ihs“, text titulního listu částečně poškozen vyškrabáváním, pp. [II] a 311–314 prázdné.

1850/37**přír. č. 1542/82**

pap., s. XIX. in., 39 ff. (nově), vazba původní, prkénková, polepená světle hnědým škrabovým papírem, desky zdobeny vytačovanou zlacenou ozdobnou okrajovou linkou s mušlovým ornamentem v rozích, hřbet zdoben 3 vytačovými zlacenými ozdobnými linkami napodobujícími vazy, 19,5 : 12,6 cm. Na předním přičestí perem podpis „Maria Thaddäa.“, na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 125“, na přední předsádce verso perem přír. č. „1542/82“ a tužkou sign. „RKP 45“.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z poč. 19. stol.]

Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z poč. 19. stol., nepochybně opis starší předlohy (srov. např. rukopisy č. 1818, 1829 či 1831); obsahuje hymny, žalmy, modlitby a litanie (např. na ff. 18v–21v „Litaniae De sancta Ursula.“) na jednotlivé hodiny dne a responsorium k sv. Antonínovi. Vlastní text na ff. 1r–38v, jediný pisař, rámeček z dvojlinky, některé nadpisy kresleným písmem, nadpisy podtrženy červeně, na zadním přičestí tužkou téměř nečitelný německý příspěv z 23. a 26. března 1836. Vložena kolorovaná mědirytina s tvářmi Ukřižovaného a textem „Sich o Sünder Jesum sterben Von Ihm kanst du gnad erwerben“, na zadní straně perem „Wehr hat daß liebe angestangt.“ a německé zkusmé zápisy.

1851/38**přír. č. 1543/82**

pap., s. XVIII. med.–ex., 60 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytačováním zlaceným rámečkem z ozdobné dvojlinky s florálními motivy v rozích, na přední desce štítek, v něm perem titul „Directorium.“, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačováním zlacenými ozdobnými dvojlinkami, mezipolí zdobena florálními motivy, zlacená ořízka, 17,1 : 10,8 cm. Na přední předsádce verso perem přír. č. „1543/82“ a tužkou sign. „RKP 46“, na f. 1r tužkou starší sign. „R 101“, na f. 3v perem voršilská knihovni lokace „1. Abtheil[ung]. 1. Reihe. 5. Fach.“

f. 4r:

„DIRECTORIUM PRO peragendis Commemorationibus Divorum.“

Latinské direktorium udávající pro všechny dny církevního roku, které hymny, antifony, verše a orace se používají a na kterých foliích jsou zapsány; uspořádáno je podle jednotlivých dnů a měsíců (od 1. ledna do 31. prosince). Vlastní text na ff. 4r–47v, na ff. 48r–58r připsány stejnou rukou latinské modlitby, hymny a antifony, mj. k sv. Ignáci, sv. Františku Xaverskému, sv. Janu Nepomuckému, sv. Liborovi a sv. Kateřině, jediný pisař, rámeček z jednoduché linky, 1. část psána do tabulky, ff. 1v–3r a 58v–60v prázdná.

1852/39**přír. č. 1544/82**

pap., s. XVIII. med., 204 ff. (nově, ff. 1r–14v původně paginována 101–128, ff. 15r–30v původně paginována 65–96), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačováním rámečkem z dvojlinky, u hřbetu trojlinky,

hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovanými trojlinkami, červeně barvená ořízka, 15,5 : 10,2 cm. Na f. 1r perem přír. č. „1544/82“ a tužkou starší sign. „R 176“, č. „5275“ a sign. „RKP 47“.

f. 1r:

„Anmüthige bewögunen Zeit wöhrenden Geistlichen Ubungen des heilig[en] Vatters Ignatij Stiffters der Gesellschaft JESU bey acht=tägigen Jährlichen gemüths=Versamblung nutzlich zu gebrauchen. beschrieben durch P[ater] Ant[oni]us Pičzonn S[ocietatis] I[esu]“

Německy psaná duchovní cvičení podle sv. Ignáce z Loyoly, modlitby a zamyšlení z pol. 18. stol., mj. na ff. 37r–82r duchovní cvičení na 8 dní nadepsané „Geistliche Versamblung“, na ff. 82v–113v duchovní cvičení v bodech nadepsané „Monathliche Gemüths=Versamblung“ a na ff. 114r–143v šest „Erwegungen Zur zeit der dreytägig[en] Recollection“. Vlastní text na ff. 1v–182r, jediný písař, na ff. 1r–30v rámeček z dvojlinky, na ff. 37r–182r rámeček z jednoduché linky, na ff. 1r–36v a 114r–182r v záhlaví „L[audetur] I[esus] C[hristus]“, na ff. 37r–113v v záhlaví křížek, nadpisy a části textu podtrženy, ff. 182v–204v prázdná. Srov. rukopis č. 1922, v němž je vložena meditace od téhož autora.

1853/40

přír. č. 1545/82

pap., s. XVII. med., 302 ff. (nově), vazba původní, lepenková (použita makulatura ze zlomků soudobého českého tisku), potažená vepřovicí, desky zdobeny vytačovanými kosočtverci, hřbet o 3 vazech, v 1. mezipolí perem dnes nečitelný titul, zbytky 2 párů kožených řemínků, červeně barvená ořízka, 15,3 : 8,9 cm. Na předním příděští tužkou starší sign. „R 156“ a sign. „RKP 48“ a perem přír. č. „1545/82“.

[Meditace z pol. 17. stol.]

Kniha německých meditací pro všechny dny v roce podle církevního kalendáře pocházející z pol. 17. stol.; obsahuje pro každý den 4 číslovaná rozjímání. Vlastní text na ff. 1r–302r, jediný písař, ff. 103r–105v, 149v, 163v, 254v–255r, 301v a 302v prázdná, před f. 1 vyříznut 1 list, po ff. 105 a 149 vytrženo po 1 listu, po f. 163 vyříznuto 10 listů, po f. 302 vyříznuty 3 listy. Vložen tištěný list osmerkového formátu s mědirytinou nadepsanou „S[vatá] Ryta Wdowa / 3° Ledna.“ doplněnou českým životem světice vyňatým „Ex Augustino Covalluvio.“ a s modlitbou k ní, pod rytinou perem podpis „M. Liberata“ z konce 18. stol.

1854/41

přír. č. 1546/82

pap., (1673 + 1672 + 1704) s. XVIII. in., [IV] + 312 pp. (od p. 206 nově), vazba původní, prkénková (přední prkénko zlomeno), polepená modrým papírem, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, červeno-modře stříkaná ořízka, 21,6 : 16,3 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 158“, na p. [III] perem přír. č. „1546/82“ a tužkou sign. „RKP 49“.

a) pp. [III–IV]:

„ZWey Auß Erleßene Chymische büchlein. I. Daß buch der hieroglyphischen figuren, Nicolai Flamelli. deß schreibers. Wie dieselben Vnter dem Vierten schwiebbogen auf dem Kirch hoffe der Vnschuldigen Kinder zu Paris, wan man zur Porten Von S[ankt] Dionysy strossen hin Ein gehet, zur rechten handt werts. sambt derselben bedeutung oder Erklarung durch gemelden Flamell. Worinen gehandelt wirdt von Transmutation oder Ver Wandlung der Mettalen. II. Daß War haffte buch deß gelöhnten griechischen Abts Synesy. Von stein der Weißen, welches auß der Kayßerl[ichen] bibliothec her Komen. // zu Vor noch nie im Teutschen gesehen nun aber den liebhabern der Kunst zu gutten auß dem frantzesihrischen [!] ins hoch Teütze [!] übersetzt, undt zum Ander mahl gedruckt. Anno M.DCLXXIII. [= 1673]“

Opis německého tisku FLAMELLUS, Nicolaus: Zwei auserlesene chymische Büchlein (s. I., 1673), obsahujícího filozoficko-alchymistické pojednání, pořízený na poč. 18. stol. Vlastní text na pp. 16–98 nadepsaný „Die Erklarung der Hieroglyphischen Figuren die Von Mir Nicolaus Flammel; schreiben, auf dem Kirch hoff der Vnsuldigen Kinder Vnter dem 4ten schwiebbogen Von S[ankt] Dionisy gassen

hin Ein zur rechten sambt gesetzt sein.“ je dělen na „Vor Rede.“ (pp. 16–38) a 9 číslovaných kapitol s nadpisy (pp. 38–98), na pp. 1–16 předmluva „An den Kunstliebenden Leser.“, jediný písař (stejný jako u částí b–d; část d je patrně pokračováním opisu tohoto tisku), v záhlaví devíza „Ihs“, p. [I] prázdná.

b) p. 99:

**„daß Kleinod der Philosophie oder daß Original der begierden Nicolai Flamelli,
Ein ser Trofflich werck, in welchem Verfasst ist, die ordnung undt die Manir
welche der Vor genande Flamell in der Composition deß wercks der Natur gehalten hat
welche vnter seinen hieroglyphischen Figuren sindt Verstecket. Auß Einen alten
M[anu] S[criptum] Anno. M. DC. LXXII. [= 1672]“**

Opis německého tisku **FLAMELLUS, Nicolaus**: Das Kleinod der Philosophie oder das Original der Begierde (s. l., 1672) pořizený na poč. 18. stol. Vlastní text na pp. 100–172 se skládá ze 2 částí: „Schatz der Philosophy. oder Orginal [!] der Ver langten begierdt Nicolaiis Flamell“ (pp. 100–155) a „Ein Kurtzes Tractat. genandt Summarium Philosophicum Nicolaj Flamelli.“ (pp. 156–172). Jediný písař (stejný jako u částí a, c a d), v záhlaví devíza „Ihs“. Vložen lístek s poznámkou stejnou rukou jako vlastní text.

c) p. 173:

„Ex Veteri Manuscripto Cujusdam Anonymi.“

Opis anonymního německého rukopisu obsahujícího filosoficko-teologickou úvahu z poč. 18. stol. Vlastní text na pp. 173–177, jediný písař (stejný jako u částí a, b a d), v záhlaví devíza „Ihs“.

d) p. 177:

**„Daß Wahr haffte buch deß gelehrten griechischen Abts Synesy Vom stein der Weißen,
beKomen auß der Keyßerlichen Bibliothec“**

Opis německého spisu o výrobě kamene mudrců pořizený na poč. 18. stol., patrně pokračování tisku z části a. Vlastní text na pp. 177–203, na pp. 203–205 „Mantissa Editoris.“, jediný písař (stejný jako u předcházejících částí), v záhlaví devíza „Ihs“, pp. 206–208 prázdné.

e) p. 209:

**„Sonnen Blume Der weissen daß ist Eine helle undt Klare, Vorstellung Der praeparirung
deß philosophischen steins Neben Bestraffung der Jenigen welche sich ohne grundt
hirinen Bemühen wie auch Eine Wohl meinende warung [!] In waß vor Materien Man sich
hirinen Zu Hütten, In dem die Authorin ihre selbst Eigene Thorheiten [!],
so In den vngegründten Arbeiten Begangen, Aller welt vor Augen stellet Zum öffentlichen
druck verfertiget undt An daß Tags Licht gebracht von Leona Constantia
in Afflictionibus Triumphante Jm Jahr 1704“**

Opis německého tisku **LEAD, Jane**: Sonnenblume der Weisen, das ist: Eine helle und klare Vorstellung der Praeparirung des philosophischen Steins (s. l., 1704), obsahujícího alchymistické pojednání, pořizený na poč. 18. stol. Vlastní text na pp. 220–308, na pp. 209 a 210 k titulu připojen německý citát z Job 28,12 a 28,28 a Př 2,3–4, na pp. 211–220 předmluva nadepsaná „An den groß günstig= undt geliebten leßer“, vlastní text uvozen větou „Es hat sich die Ewige weißheit gottes so hoch Bemühet“, na pp. 308–311 doslov nadepsaný „Nach schriff An den Gunst Geneigten Leßer?“, jediný písař (jiný než u předcházejících částí), p. 312 prázdná.

1855/42

přír. č. 1547/82

pap., s. XVIII. in., 92 ff. (nově), vazba původní, prkénková (obě prkénka zlomena), potažená zčernalou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z dvojlinky s florálními motivy v rozích, zlacená ořízka, 11,8 : 7,2 cm. Na předním přideštit perem soudobý přepis „zu gehörig der Jung Kost freyllen schull“, na přední předsádce recto perem poškozený soudobý podpis „M. Agnes“, tužkou starší sign. „R 167“ a sign. „RKP 50“ a perem přír. č. „1547/82“, na přední předsádce verso perem přepis „dies Büchel ist erlaubt der Mater M. Agnes“ (její iniciály „M. M. A.“ perem na zadním přideštit).

f. 1r:

„Geistliches Zeig Hauß der Büßenden Seel. Das ist Verzeichnuß der Vornembsten Geheimnußen deß Bitteren Leyden vnd Sterben CHRISTI Die Jesus für alle jede unßere Sünden außgestanden: etc. etc. etc. Welche Sünden die büßende Seel in denen Geheimnußen // erkännendt, jede mit einen kleinen Bußwerck durch 40 Tägige Fasten berewēt.“

Německá modlitební a meditační kniha pro 46 postních dní z poč. 18. stol., podle rukopisu č. 1835, který představuje její českou verzi, je jejím autorem jezuita Jan Libertin; meditace na každý den jsou děleny na části „Betrachte“, „Reü und Leyd“, „Mortification“ a „Spruch“, na závěr pobožnost k Ukřižovanému. Vlastní text na ff. 2r–88v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul a nadpisy kaligraficky, ff. 89r–92v prázdná. Srov. jiný opis téhož textu v rukopise č. 1863 a 2. díl tohoto textu v rukopise č. 1905. Srov. též českou verzi této knihy v rukopisech č. 1814, 1815, 1830, 1835, 1848 a 1945. *Lit.*: BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: *Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV*; Lovaň, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean).

1856/43**přír. č. 1548/82**

pap., s. XVIII. med.–ex., 79 ff. (nově), vazba soudobá, lepenková, polepená pestrým mramorovaným papírem, hřbet nedochován, červeně barvená ořízka, 18,0 : 11,0 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 56“, na f. 1v perem přír. č. „1548/82“ a tužkou sign. „RKP 51“.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 2. pol. 18. stol.]

Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 2. pol. 18. stol., obsahuje hymny, modlitby, žalmy, responsoria a litanie (např. na ff. 19v–22v „LITANIAE DE SANCTA URSULA.“) na jednotlivé hodiny dne a modlitby k jídlu na všední dny i svátky. Vlastní text na ff. 2r–56v, jediný písař, okraje a linky tužkou, nadpisy a versálky kaligraficky červeně, na ff. 58r–59r perem německá mariánská modlitba z 1. pol. 19. stol., ff. 1r, 57r a 59v–79v prázdná, při vazbě došlo ke zpřeházení listů, ff. 10–11 uvolněna z vazby. Vložena mědirytina „DIVo Ioanni TVteLarI SoCietatIs DeDICata [= 1767].“, signováno „Ign[az] Raab S[ocietatis] J[esu] pinxit. Ios[ephus] Kramolin S[ocietatis] J[esu] deli[neavit]“ a „Fr. Schaur Sc[ulpsit] Viennae [= Vídeň, Rakousko].“, na její zadní straně perem německá modlitba k Ježíši z konce 18. stol., jejíž přepis písařem mariánské modlitby je podán na dalším vloženém listu.

1857/44**přír. č. 1549/82**

pap., s. XVIII. med.–ex., 25 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená červeným voskovým papírem, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným rámečkem z ozdobné dvojlinky a florálního pásu, v rozích florální motivy, hřbet o 3 vazech (poškozen), modře barvená vzorovaná ořízka, 18,5 : 11,9 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 50“, na f. 1v perem voršílská knihovni lokace „1. Abtheil[ung]. 3. Reihe. 3. Fach.“, perem přír. č. „1549/82“ a tužkou sign. „RKP 52“.

f. 2r:

„Andacht Zu dem Heiligen Bischof und Beichtiger Franziscus von Sales.“

Německá pobožnost k sv. Františku Saleskému z 2. pol. 18. stol. obsahující hodinky, soubor 9 modliteb, litanie, responsorium a závěrečnou modlitbu. Vlastní text na ff. 2v–23v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky, podtrženy dvojlinkou, na ff. 24r–25r perem mariánská píseň o 12 strofách nadepsaná „Das 1te Lied.“, připsaná pozdějším písařem z přel. 18. a 19. stol., ff. 1r a 25v prázdná.

1858/45**přír. č. 1551/82**

pap., s. XVIII. ex., 52 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným rámečkem z jednoduché linky s florálními motivy v rozích, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými linkami, v mezích vytlačované zlacené kvítky, zlacená ořízka, 17,4 : 11,2 cm. Na f. 2r tužkou starší sign. „R 96“, na f. 2v perem voršílská knihovni lokace „2. Abtheil[ung]. 2. Reihe. 7. Fach.“, perem přír. č. „1551/82“ a tužkou sign. „RKP 54“.

f. 3r:

„Andacht Vor das Fest Corporis Christi.“

Německé modlitby k procesí na svátek Těla Páně a jeho oktáv a modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 3r–50r, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, linky tužkou, jednoduché ornamentální versálky, ff. 1rv a 50v–52v prázdná.

1859/46**přír. č. 1553/82**

pap., s. XVIII. med., [III] + 94 pp., vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými linkami, v 1. mezipolí zbytek štítku, v něm perem titul „I[n] F[est]o Pent[ecostes]“, 2 páry mosazných spon se zakončením na deskách, modře barvená vzorovaná ořízka, 16,0 : 10,0 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 151“ (číslice perem přepsána na „150“), na p. [III] perem voršilská knihovní lokace „1. Abtheil[ung]. 1. Reihe. 5. Fach.“, perem přír. č. „1553/82“ a tužkou sign. „RKP 56“.

[Hodinky na svatodušní svátky a svátek sv. Voršily z pol. 18. stol.]

Latinské hodinky na svatodušní svátky (pp. 1–50) a na svátek sv. Voršily (pp. 51–88) z pol. 18. stol. Jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy a versálky červeně, pp. [I] a 89–94 prázdné. Vložen lístek s německými perem psanými modlitbami k Ježíši a Bohu Otci z pol. 18. stol.

1860/47**přír. č. 1554/82**

pap., s. XVIII. med., 13 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z trojlinky, u hřbetu zdvojené, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými trojlinkami, červeně barvená ořízka, 16,7 : 10,5 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 130“, na f. 1v perem přír. č. „1554/82“ a tužkou sign. „RKP 57“.

f. 2r:

„Gantz=Jährig übliche Tüsch Gebether. verfertigte Für die Hoch=Löbl[ichen] und Geistlich=Jungfrau[lische] Kuttenberger Gemeinde Deren Wohl Ehrwürdigen und in Gott Geistlichen Jungfrauen der Gesellschaft S[an]ct[ae] Ursulae.“

Latinská kniha modliteb k jídlu na všední dny i svátky sepsaná v pol. 18. stol. pro kutnohorské voršilky; nadpisy a pokyny německy. Vlastní text na ff. 3r–12v, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, část titulu, nadpisy a významné části textu červeně, titul zdoben ornamentální vinětou, ff. 1r a 13rv prázdná. Vloženo 6 tištěných úmrtních oznámení řeholnic z l. 1802–1805 odeslaných z konventů Neposkrvněného Početi Panny Marie ve Straubingu (Německo), sv. Anny v Raabu (= Győr, Maďarsko), Sedmi svatých archandělů v Linci (Rakousko), sv. Ducha v Klagenfurtu (Rakousko) a sv. Kříže v Ödenburgu (= Sopron, Maďarsko), z nichž 5 je adresováno představené voršilského konventu v Kutné Hoře (2 adresy německy, 3 francouzsky).

1861/48**přír. č. 1555/82**

pap., 1708–s. XVIII. in., 98 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 2 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, červeně stříkaná ořízka, 15,5 : 9,8 cm. Na předním předešlé tužkou starší sign. „R 169“, perem a tužkou přír. č. „1555/82“ a tužkou sign. „RKP 58“.

f. 1r:

„Fundamenta seu Principia lingvae Gallicae Favente dei gratia conscripta A[nn]o 1708 Die 21 Aug[ust]i etc Composita a me Guilielmo d herbais Jnstructore p[ro] t[empore] existente Pragae“

Francouzská gramatika sestavená r. 1708 pražským učitelem francouzštiny Guilielmem d'Herbais na srovnávacím materiálu německém. Nesoustavný text bez zřetelnějšího členění (v rozporu s počátečním rozvrhem na f. 2v: „Eine Construction in gemein Wirdt getheilet in 4: theil 1 in Judicialem affirmativam 2 in Interrogativam affirmativam 3 in Judicialem negativa[m] 4 in Interrogativam negativam“) se zabývá především syntaxí jednotlivých slovních druhů (především zájmen, členů

a příslovci) a je zapsán v 1. části rukopisu na ff. 2r–33r; na ff. 58v–59r německé finanční záznamy z ledna a února r. 1713, zmiňující mj. „Maxel“ hraběnku z Trauttmansdorffu, na ff. 86r–91r německo-francouzský slovníček, jediný písař, nadpisy podtrženy dvojlinkou, v záhlaví devíza „Ihs“, na ff. 34r–39r a 60r–64r jinou rukou německé nedatované recepty z 18. stol., ff. 1v–2r, 9r–10v, 29v, 31v–32v, 33v, 39v–58r, 59v, 64v–85v a 91v–98v prázdná. Vložena fotografická vizitka s tištěným textem „P. Jan Přerovský, farář.“.

1862/49

přír. č. 1556/82

pap., s. XVIII. in., [II] + 14 pp., nevázáno, všito do dvojlistu z tvrdého papíru, polepeného papírem s pestrobarevným vytlačovaným květinovým vzorem na zlatém podkladě, 15,5 : 10,2 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 122“ (též na p. [I]), na p. [I] perem přír. č. „1556/82“ a tužkou sign. „RKP 59“.

p. 1:

„Ein Schöner Seegen zur Zeith Deß grosen Vngewitters.“

Německé modlitby pro čas velké bouře z poč. 18. stol. Vlastní text na pp. 1–13, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z červené dvojlinky, nadpisy červeně, podtrženy černou dvojlinkou, titul černě, podtržen červenou dvojlinkou, ozdobné iniciálky zalomené až do 2 řádků, pp. [II] a 14 prázdné.

1863/50

přír. č. 1557/82

pap., s. XVIII. in., [VI] + 195 ff. (novodobě), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky, v rozích florální motivy, uprostřed obou desek vytlačovaný zlacený krucifix, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými dvojlinkami, zlacená ořízka, 11,1 : 8,8 cm. Na přední předsádce verso perem přír. č. „1557/82“ a tužkou sign. „RKP 60“, na f. [I]r tužkou starší sign. „R 156“.

f. 1r:

„Geistliches Zeig Hauß Der Büßenden Seel. Das ist. Verzeichnuß der Vornembsten Geheimnußen deß Bitteren Leiden und Sterben CHRISTI. Die Jesvs für alle jede unßere Sünden auß gestanden: etc. etc. etc. Welche Sünden Die Büßende Seel in denen Geheimnüßen erkännet, jede mit einen kleinen Bußwerck Durch 40 Tägige Fasten bereüet. Joan Carl Joseph Klug“

Německá modlitební a meditační kniha pro 46 postních dní opsaná Janem Karlem Josefem Klugem na poč. 18. stol., podle rukopisu č. 1835, který představuje její českou verzi, je jejím autorem jezuita Jan Libertin; meditace na každý den jsou děleny na části „Betrachte.“, „Rey und Leydt.“, „Mortification.“ a „Spruch“. Vlastní text na ff. 2r–40r, jediný písař, rámeček z dvojlinky (do f. 104v), titul, nadpisy a incipity kaligraficky, pp. [I]v–[VI]v, 1v a 40v–195v prázdná. Srov. jiný opis tohoto textu v rukopise č. 1855 a 2. díl tohoto textu v rukopise č. 1905. Srov. též českou verzi této knihy v rukopisech č. 1814, 1815, 1830, 1835, 1848 a 1945.

Lit.: BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV; Lovaň, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean).

1864/51

přír. č. 1558/82

pap., (1649) s. XVII. med., [III] + 186 ff., vazba nedochována, 15,1 : 10,0 cm. Na f. [I]r perem přír. č. „1558/82“ a tužkou starší sign. „R 7“ a sign. „RKP 61“, na f. 71r modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOLOG. SBOR, VOCEĽ V KUTNÉ HOŘE“ (též na f. 183v).

[Český překlad spisu P. I. Morgenthallera o správě obecní z pol. 17. stol.]

Český překlad tisku MORGENTHALLER, Paul Ignaz: Generales florentis et intereuntis reipublicae causae (Víděň, 1649) z pol. 17. stol.; určení autora a titulu podle několika zmínek, především v dedikaci (viz dále), Knihopis tento spis neuvádí. Titulní list chybí, na f. [I]r imprimatur „Approbatio a neb Schwaleni. Czti Hodnemu Otczy Janowi Fransens Ržadu Kazateluw, Pisma S[vatěh]o doktoru, gako take Narodu Vherskeho Prokuratoru“, psané ve Vídni, datované „Z Konsystorže 26. Febru[arij] letho Panie 1649.“ a podepsané „Jan Guil[ielmus] Mannagetta doktor, a naten czas

Vnivers[itatis] Rektor“, v němž je kniha jmenována jako „Tractat tento na dvě Knihy rozděleny“; na ff. [I]v–[II]r dedikace českému a uherskému králi a arciknížeti rakouskému Ferdinandu IV., datovaná ve Vídni 20. května 1649 a podepsaná „Pawel Ignati[us] Margenthalles.“, v níž její autor charakterizuje svou práci slovy „Snesl gsem w Hromadu malo Stranek, czo gyni na mnohe a welyke Knihy Rozepsaly.“ (f. [I]v); na ff. [II]v–[III]r „PRŽEDMLUWA AVTORA a neb Ohllasseni.“. Vlastní text rozdělen do 2 knih (1. kniha na ff. [III]v a 1r–99r, 2. kniha na ff. 99v–175v), každá o 12 kapitolách, na ff. 176r–183v abecední „Index Pro Snadněgssy wzlasstnich věczy w Knižczce teto Obsažených wynalezeni, Vcziněny.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky, stránkové kustody, číslování složek, ff. 184r–186v prázdná, ff. [III] a 185–186 uvolněna z vazby.

1865/52**přír. č. 1559/82**

pap., s. XVIII. med., 96 pp. (recte 90 pp., listy s pp. 1–4 a 83–84 chybějí), vazba nedochována, 16,3 : 10,5 cm. Na p. 5 perem přír. č. „1559/82“ a tužkou starší sign. „R 82“ a sign. „RKP 62“.

[Německo-latinská modlitební kniha z pol. 18. stol.]

Torzo německo-latinské modlitební knihy z pol. 18. stol., obsahující rozjímání, pobožnosti, hymny, žalmy a především litanie, mj. na pp. 42–48 „LITANIAE de SANCTA VRSVLA“. Vlastní text na pp. 5–96, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nepravidelné stránkové kustody, list s pp. 5–6, který zřejmě původně pochází z jiné modlitební knihy, zdoben červenou v nadpisu a některých písmenech a uvolněn z vazby, na pp. 75–81 perem později připsány německo-latinské modlitby třema různýma rukama, pp. 7, 8 a 82 prázdné. Vloženy 4 lístky s německými a latinskými modlitbami perem z konce 18. stol. a nesignovaná mědirytina řeholnice držící v levé ruce praporec s Madonou a Ježíškem a v pravé ruce dŕtky, lilie a kotvu, od níž vede provaz ke stromu s plody v obláčích, s nápisem „M. Magdalena Vrsul. von den H[eiligen] Engeln genandt verschied[en] den 30. septembr[is] 1653.“.

1866/53**přír. č. 1560/82**

pap., s. XVIII. in., 46 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 15,0 : 10,6 cm. Na f. 1r tužkou starší sign. „R 41“ a sign. „RKP 63“ a perem přír. č. „1560/82“.

[Rozjímání o svatých z poč. 18. stol.]

Německá rozjímání o svatých z poč. 18. stol., především o českých zemských patronech: o sv. Janu Nepomuckém (ff. 1r–9v), sv. Vítu (ff. 9v–14r), sv. Prokopu (ff. 14r–16v), sv. Ludmile (ff. 17r–21v), sv. Václavu (ff. 21v–26r), sv. Vojtěchu (ff. 26v–31r), sv. Zikmundu (ff. 31r–35v), sv. Ivanu (ff. 36r–40v) a bl. Anďele Merici (ff. 41r–46r); rozjímání jsou dále dělena na 3 nebo 4 body. Jediný písař, nadpisy podtrženy, f. 46v prázdné.

1867/54**přír. č. 1562/82**

pap., s. XVIII. med., 8 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 17,9 : 11,2 cm. Na f. 1r perem přír. č. „1562/82“ a tužkou starší sign. „R 105“ a sign. „RKP 65“.

[Zlomek oficií z pol. 18. stol.]

Zlomek latinských oficií z pol. 18. stol., a to ke sv. Wolfangu biskupu, sv. Leonardu opatu, sv. Wilibordu biskupu, na f. 3r officium „De Translatione Sanctae Ludmillae“, dále ke sv. Lazaru biskupu, pěti bratřím mučedníkům, sv. Brikcímu biskupu, sv. Leopoldu vyznavači, sv. Otmaru opatu, sv. Barboře, sv. Otýlii a na ff. 7r–8r „De Sanctis Patronis Regni Boemiae omni die Jovis non impedito Festo 9 lectionum.“ (jmenování sv. Cyrila a Metoděje, sv. Víta, sv. Václava, sv. Vojtěcha, sv. Zikmunda, sv. Prokopa, sv. Kosma a Damián, sv. Benedikt s bratry, sv. Norbert, sv. Josef a sv. Ludmila). Vlastní text na ff. 1r–8r, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček a linky tužkou, nadpisy a iniciálky červeně, f. 8v prázdné.

1868/55**přír. č. 1563/82**

pap., s. XVIII. in.–med., [VI] + 528 pp. (od p. 389 nově), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytlačovanou zlatenou rámcovou kompozicí z dvojlinky a řetízku s florálními motivy v rožích, uprostřed obou desek

kosočtvercový florální ornament, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými ozdobnými dvojlinkami, zlacená ořízka, 10,8 : 7,6 cm. Na přední předsádce verso tužkou starší sign. „R 5“ a sign. „RKP 66“ a perem přír. č. „1563/82“, na p. [I] perem podpis „Maria Angela“.

[Německá modlitební kniha z 1. pol. 18. stol.]

Německá modlitební kniha z 1. pol. 18. stol., kterou opsala matka voršilký Marie Anděly Josefy od srdce Ježíšova, srov. přepis perem na p. 398 „Maria Angela Josepha Von Herten JESV geborne Michnin Von veitzenau diß bichl Hat geschriben Meine Mutter Carolina Michnin geborne baron Voßing Von Woßing und KorpHeim“; obsahuje mj. modlitby ranní, ke zpovědi, k přijímání, za mrtvé, k srdci Ježíšovu, mešní, k sv. Trojici, k Panně Marii, za nemocné, prosebné, k sv. Anně, komentovaný Otčenáš, 15 modliteb sv. Brigity, hodinky o neposkvrněném početí Panny Marie, konec chybí. Vlastní text na pp. 1–388, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, ozdobné dělicí dvojlinky, na p. [III] perem invokace „o heylliger Patron der Ehr Johan Nepomucene“ z pol. 18. stol., stejnou rukou na pp. 389–397 německé modlitby (na pp. 389–394 „Gebeth in schweren anligen under der H[eiligen] Meß nach dem H[eiligen] Ewangeli zu betthen“ a na pp. 394–397 „Eine schene 15 Tägige Andacht ein gnadt Von gott zu Erhalten“), pp. [II], [IV–VI] a 399–528 prázdné, mezi pp. 388 a 389 vytrženy nejméně 3 listy, mezi pp. 398 a 399 vyříznuty 3 listy. Srov. jiný rukopis německých modliteb, který patřil téže osobě, pod č. 1933.

1869/56

přír. č. 1564/82

pap., 1791, 74 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným florálním pásem podél okrajové dvojlinky, v rozích florální motivy, hřbet zdoben příčnými vytlačovanými zlacenými pásy a florálními motivy, zlacená ořízka, 19,5 : 11,7 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 34.“ (číslice tužkou škrtnuta a opravena na „129“), a štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „181.“, na 2. listu přední předsádky verso perem přír. č. „1564/82“ a tužkou sign. „RKP 67“.

f. 1r:

„Knjzka Modlytebnj w Ržečj Srdce. 1791. WK“

Česká modlitební kniha z r. 1791 psaná zřejmě písařem s iniciálami W. K.; obsahuje modlitby ranní, večerní, prosebné, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k Ježíši a Bohu Otci (např. „K Wssudy-přytomnemu.“, ff. 55v–57v), nedělní, k sv. Janu Nepomuckému, litanie o jménu Ježíš, v závěru „Modlitba Swa[tého] Wincencyusa za Patrona wiwoliti.“ (ff. 73v–74v). Vlastní text na ff. 3r–74v, jediný písař, text v růžově kolorovaném rámečku z dvojlinky, kaligrafické nadpisy růžově podtrženy, titul v rokokovém ozdobném šrafovaném rámci doplněném akvarelovými girlandami z kvítků, nahore váza s kvítky, dole košík s květinami, pod ním v medailonku iniciály písaře, na f. 2r v rámečku (5,4 : 8,8 cm) akvarel s kamenným soklem, na němž je nápis „My Přytelkynj na Pamatku. M Roth.“, na začátcích oddílů zdobeno drobnými akvarely: na f. 3r vycházející slunce, na f. 17r zobrazení zápalné oběti, na f. 35v květina v košíku s mašlí a na f. 40r kající se Maří Magdaléna, ff. 1v a 2v prázdná.

1870/57

přír. č. 1566/82

pap., s. XVIII. med., 178 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky s florálními motivy v rozích, hřbet o 4 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými zlacenými florálními ornamenty, ve 2. mezípolí štítek, v něm perem rukou voršilské katalogizátorky charakteristika rukopisu „Schöne Gebete.“ (též na přední předsádce verso), zlacená ořízka, 14,8 : 8,7 cm. Na přední předsádce verso perem voršilská knihovná lokace „2. Abtheil[ung]. 3. Reihe. 5. Fach.“, perem přír. č. „1566/82“ a tužkou starší sign. „R 60“ a sign. „RKP 69“.

[Německo-latinská modlitební a meditační kniha z pol. 18. stol.]

Německo-latinská modlitební a meditační kniha z pol. 18. stol., obsahuje přípravy k modlitbě, dobrý úmysl na každý den v týdnu, každodenní a ranní modlitby, rozjímání, hymny, žalmy, litanie (mj. „Litaniae de Sancta Ursula.“ na ff. 38v–41v), modlitby k růženci, mešní, před započatím důležité práce, k ranám Kristovým, modlitby k jídlu, k nejsv. Svátosti oltářní, večerní cvičení, prosby o 7 darů Ducha sv., modlitby o utrpení Ježíšově, modlitby a litanie k srdci Ježíšovu a k srdci Panny Marie,

hodinky o neposkvrněném početi Panny Marie, o andělu strážci, o sv. Janu Nepomuckém, modlitby a litanie k sv. Antonínu Paduánskému, modlitby k přijímání a 15 modliteb sv. Brigity. Vlastní text na ff. 1r–169r, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy podtrženy, na ff. 169r–176v zapsány dodatečně německé modlitby a litanie třemi dalšími písaři, mj. na ff. 169r–171v „Litaney Zu dem Heyligen Stanislaum.“ a na ff. 171v–174r „Litaney Zu dem H[eiligen] Petro Alcantara“, ff. 177r–178v prázdná.

1871/58

pap., s. XVIII. med., 154 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z dvojlinky, u hřbetu trojlinky, hřbet o 2 vazech, zvýrazněných vytačovými trojlínkami, v 2. mezipolí štítek, v něm perem rukou voršilské katalogizátorky titul „S[vatý] František Borgiáš. V Praze.“, červeně stříkaná ořízka, 13,2 : 8,3 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 139“, na přední předsádce verso perem voršilská knihovní lokace „1. oddíl. 4. řad. 1. příhrada.“, perem příř. č. „1567/82“ a tužkou sign. „RKP 70“.

příř. č. 1567/82**[Meditace pro 9 dní úterních sv. Františka Borgii z pol. 18. stol.]**

České meditace z pol. 18. stol. bez titulního listu, hřbetní štítek je připisuje sv. Františku Borgiovi; kniha obsahuje meditace na 9 úterních dnů (pp. 1–135), dále na pp. 135–146 „Letanye o S[vatém] Antonjnu Paduanskem.“ s připojenou modlitbou a na pp. 146–150 „Pobožne wzdychanj ke czty a Slawie swateho Antonina od S[vatého] Bonawentury složene, mnogymi Zazraky potwrzene, wzlass-tie slaužj pro wiecezy stracene.“ s připojenou modlitbou. Vlastní text na pp. 1–150, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy, jednoduché iniciálky a některé části textu červeně, pp. 151–154 prázdné. Srov. rukopis č. 1889, psaný týměž písařem.

1872/59

pap., 1796, [IV] + 110 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědočernou kůží, desky zdobeny bohatými florálními motivy se stopami původního zlacení podél okrajové vytačované dvojlinky, na přední desce vytačeny iniciály „G. H.“, hřbet o 5 vazech (poškozen), se stopami po vytačovaných zlacených ozdobách, zlacená ořízka, 16,6 : 10,3 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 35“ (číslice tužkou škrtnuta a přepsána na „64“), na p. [I] perem připsal „Z pozůstalosti faráře Pohořelého z Nové Vsi: [neurčeno] Ant[onín] Hlavatý“ a příř. č. „1570/82“ a tužkou sign. „RKP 73“.

příř. č. 1570/82

p. [III]:

„Nabožne Modlitby Ranj, Wečernj, při Mssy Swate, před a pospewedi, před a Popřigimani, a některe Modlitby. Psana Roku Tisyctyho, Sedmisteho, Dewadesatyho Ssestyho.“

Česká modlitební kniha z r. 1796, obsahuje kromě modliteb zmíněných v titulu modlitby k sv. Janu Nepomuckému, k sv. Anně, k Panně Marii, litanie loreánské, modlitby a litanie k Pánu Ježíši, modlitby prosebné, píseň ke mši, píseň o umučení Páně, 78. žalm a modlitby v čas války; na pp. 78–79 „Modlitba k Swateg Thekle. proti Ohni, Bauřce, Přiwalum a Hromobyti, tež y Gedowatym Nemozem.“ a na pp. 82–83 „Duchowni Testament, aneb Wule“. Vlastní text na pp. 1–103, na p. [II] veršovaný vlastnický zápis „Ta Knižka Modlitebnj, každý pozorug nyni. Komu patřiti bude, gestli k straceni přigde. Totiž: Janowy Hagkowj, nechťeg zdržowat takowy. Zbawyls bys geg Radosti, a tobě by nebyli k platnosti. Nechťeg ge vsebe zdržowati, hled ge komu patřegi nawratiti. Dyby ale w neznamosti nagyty byli Chcess wědět kamby patřily. Tobě mysto wypysugi, do Myrowic [= patrně Mirovice, osrp. Písek, nebo Mirovice, dnes část obce Veleň, osrp. Brandýs nad Labem-Stará Boleslav] ať se odewzdagi. Totiž: do Numera Sedmdesatyho, komu patřegi Gmeno gest geho. Johanes Hagek.“, na pp. 105–106 „Registřik Wssecw w teto knižce se nachazegicych Modliteb.“, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky, část titulu a nadpisy kresleným proškrtávaným písmem, stránkové kustody, perokresebné iniciály zalomené do 2 řádků, perokresebné vinětky, na p. 103 v perokresebném ornamentálním čtverci s devízou „IHS“ datace „1796“. Na p. [I] perem výpočty a rodinné záznamy o úmrtích z l. 1849 a 1854, na pp. 107–108 perem připsal Františky Pergrové o pohřbu jejího otce Matěje Pergra r. 1797, na pp. 108–109 tatáž zpráva zapsaná jeho synem Václavem, na pp. 109–110 záznamy o narození dětí z l. 1823–1833, pp. [IV] a 104 prázdné, polovina listu s pp. 1–2 održena.

1873/60**přír. č. 1573/82**

pap., (s. XVIII. ex.) 1820, [X] + 78 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, uprostřed obou desek nalepen obdélník ze světlého papíru, desky zdobeny vytačovanou rámcovou kompozicí z pletenců, v rozích vnitřního rámce florální motivy, hřbet zdoben vytačovými pletenci napodobujícími vazy, 14,7 : 9,2 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 40.“ a tužkou č. „183“, na zadní desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „16.“, na přední předsádce verso perem podpis „Uher Jan“, tužkou starší sign. „R 183“ a perem přír. č. „1573/82“, na p. [I] perem „Tyto Knyšky patriegy, do peremce [= zřejmě Perštejnc, dnes část Kutné Hory]. Janu Uhrowy Na Rok paně 1820. to sem psal Nasstedreg den. To psal Jan Uher.“; k přední desce na niti přivěšen lístek s černým předtištěným textem „Odbor národopisné výstavy na Horách Kutných. Číslo z obce.“, perem doplněno č. „16“ a název „Nábožná knížka k uctění srdce Pána Ježíše. z r. 1820.“, vložen lístek se stručným popisem rukopisu perem.

p. 1:

„Nabožná Knížka k vctěnj Srdce Pana Gežjsse. k nahraženj Včjněných Gemu křjwd.“

Česká modlitební kniha z r. 1820, patrně vycházející z některého vydání tisku **KNÍŽKA** srdečné pobožnosti k uctění vši lásky nejhodnějšího, ale málo na světě milovaného srdce Pána Ježíše (srov. Knihopis 4076–4078); obsahuje modlitby ranní, k andělu strážci, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie k Panně Marii a modlitbu k sv. Janu Nepomuckému. Vlastní text na pp. 3–69, jediný písař, žlutě, růžově a červeně kolorovaný rámeček zdobený v záhlaví křížem, florálními nebo zoomorfními motivy, titul kaligraficky, vepsán do srdce, z něhož vyrůstají květiny, to vše v červené, žluté, zelené, modré a růžové barvě, začátky oddílů a některých modliteb zdobeny kolorovanými perokresbami s příslušnými motivy (na p. 3 sv. Trojice, na p. 9 anděl strážce, na p. 13 ukřižovaný Kristus, na p. 43 Boží oko, na p. 51 kalich s hostií a devízou „IHS“ a na p. 64 sv. Jan Nepomucký), ozdobné iniciály zalomené až do 4 řádků, incipity kaligraficky červeně, některé zdobeny drobnými kolorovanými perokresbami, na pp. 70–71 připsána modlitba k sv. Václavu, patronu českému, pp. [II–X], 2 a 72–78 prázdné.

1874/61**přír. č. 1574/82**

pap., (s. XVIII. med.–ex.) s. XIX. in., 57 ff. (nově), vazba původní, prkénková (přední deska zlomena), potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačováním ornamentálním rámečkem s florálními motivy, uprostřed obou desek vytačen zářící kříž, hřbet druhotně potažen modrým voskovaným plátnem, 16,4 : 9,7 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 53.“ (číslice tužkou škrtnuta a přepsána na „124“), dále štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „215.“, k hřbetu na niti přivěšen lístek s černým předtištěným textem „Odbor národopisné výstavy na Horách Kutných. Číslo z obce“, perem doplněno č. „215.“ a titul „„Obět před Bohem“ Modlitby.“, na f. 1r perem přír. č. „1574/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu perem.

f. 1r:

**„Obět před Bohem aneb Modlitby Katolicke k prawemu uzjwánj gak ráno tak u wečer
tež při mssy swate při spowědj s přigjmánjm a s ginjmi pobožnymi modlitbami
pro osobu ženskou“**

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **OBĚŤ** před Bohem, aneb Modlitby katolické (srov. Knihopis 6510–6523); obsahuje kromě modliteb uvedených v titulu též modlitbu k andělu strážci, k Panně Marii, sv. Kateřině, sv. Anně, sv. Františku Xaverskému, dále následují „Gmena swatych třech Králu“ (ff. 32v–33r, z f. 32 vystřižen obdélník, kde byla tato jména, jimž text připisuje ochrannou moc, původně zapsána), „Pozdrawenj pěti ran Kristowych gegž Kristus Pán sw[atou] Mechtildu naučil 1.5.0.6.“ (ff. 33v–43v), loretánské litanie, „Modlitba k swateg Paně Koruně“ (ff. 40r–43r), ke sv. Kryštofovi, „Krásne zgewenj ktere Kristus Gežiš swate Alžbětě Brigitě a Mechtildě sám zgewitj rácil.“ (ff. 48r–54r) a „Nynj nasleduge sedum swatych slow ktere náš Pán Kristu [!] Gežiš na dřewe sw[atého] Křjže mluwil“ (ff. 54r–56v). Vlastní text na ff. 2r–57v, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, titul kaligraficky červeno-modro-žluto-fialovo-zeleně, začátky oddílů a některých modliteb zdobeny girlandami nebo ornamentálními akvarelovými rámci v týchž barvách, nadpisy kaligraficky červeně, barevné iniciály zalomené až do 2 řádků, závěry modliteb zdobeny akvarely s florálními nebo geometrickými motivy, často okolo

závěrečného slova „Amen“. Na f. 1v celostránkový akvarel Poslední večeře; na f. 18v celostránková kolorovaná perokresba kalicha s hostií; na f. 22v akvarel anděla strážce; na f. 24v celostránkový akvarel Panny Marie Immaculaty; na f. 26v celostránkový akvarel sv. Kateřiny; na f. 28v akvarel sv. Anny; na f. 30v akvarel sv. Františka Xaverského; na f. 40r akvarel polopostavy s královskou korunou, držící v každé ruce stromek, uprostřed ve svatozáří 2 obličeje proti sobě; a na f. 43v akvarel sv. Kryštofa.

1875/62**příř. č. 1575/82**

pap., (s. XVIII. med.–ex.) s. XVIII. ex., 88 ff. (nově), vazba nedochována, červeně stříkaná ořízka, 15,5 : 9,9 cm. Na přední předsádce recto nálepka, v ní perem starší sign. „R. 32.“ (číslice tužkou škrtnuta a přepsána na „116“), na přední předsádce verso perem přípis „Jozef Po paull pratika gřika [!] dotoka den 21. Junj 1843.“, na f. 1r perem příř. č. „1575/82“, na f. 1v modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOLOG. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“, na f. 25r tužkou „Beneš Františ starěj 14 let Dne 12 května 1882 Roku v Hoře Kutny 1882“ (podpis téže osoby dále tužkou na ff. 61v a 70v a perem na f. 63r), na f. 47v tužkou „p Kakaček“, na f. 65v tužkou „Benešova Kateřina stara 48 let 1882“ (podpis téže osoby i tužkou na f. 71v), na f. 87 tužkou podpis „Pawlowska Anna“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

a)

[Malý zlatý nebeklič z konce 18. stol.]

Česká modlitební kniha bez titulního listu patrně ze 70. l. 18. stol., podle nadpisů některých oddílů (viz na f. 13r „Dil Prwnij Mali Zlati. Nebe. Klicž. W Nemžto se gak Ranni, tak y Weczernj Modlitbi winahazegj [!]“ a na f. 58r „Djl. Paty Malycho Zlatycho Nebe Klyče. W nemztose wynachazegy nekteře kratke Modlitby K Neyswietiegssy Trogyzce [!]“, díly 2–4 nejsou anoncovány) vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malý zlatý nebeklič (srov. Knihopis 5247–5256); obsahuje modlitby ranní včetně litaní k sv. Trojici, mešní, ke zpovědi, k přijímání a k sv. Trojici. Vlastní text na ff. 13r–58r, jediný písař (snad František Pokorný, srov. na f. 1r perem přípisy „Toto psani psal pan fran. To Fo Laus Deo“ a „Tato Kniha Nalezý Frantisskowy pokornimu Anno Domi[ni] 1778. Dne 25 Februarij Laus. Deo. Sit. Semper“), rámeček z červené jednoduché linky, linky tužkou, místy ozdobné perokresebné iniciálky nebo linky, na ff. 1v a 44v primitivní perokresby, touž rukou na ff. 2r–11v latinsko-český text „De creatio nis mundus i O stworženj swieta“ (nad českým textem latinské překlady jednotlivých slov v 1. pádě s uvedením koncovek 2. pádu, popř. ženského a středního rodu, u sloves tvary infinitivu a 1. osoby jednotného čísla přítomného času). Jinýma rukama perem na f. 12rv rodinné záznamy z l. 1790–1797, na f. 25r český recept, na f. 39v rodinné záznamy, především o narozeních dětí, z l. 1790–1804, na f. 47v začátek české milostné písně, na ff. 58v–49v nenotovaná „Pisen Nowa O Prawde Krystowé“ s dodatkem na konci „Witisstena Roku 1782.“ (srov. Knihopis 9065–9066), další nenotované české písně až do f. 63r s podpisem „Wenceslaus Racek“ na závěr, na ff. 73v–84v rodinné, pamětní a historické záznamy z l. 1787–1815 promiskue s recepty, účty, modlitbami a duchovními i světskými písněmi (mj. na ff. 67r–68r píseň vyzývající k modlitbám za vítězství císaře Josefa nad Turky s incipitem „Poslechnete mně czechowe, Uhrži, tež y Morawczowe [...]“ a na f. 81 české proctví na r. 1806), na f. 74r tužkou poznámka „3 Maje jela panimamin [!] do Ameriky. 1876“, na ff. 76r–78r mezi tím perem a tužkou rodinné záznamy rodiny Pavlovských z l. 1837–1867 promiskue s jinými rodinnými a pamětními zápisy různýma rukama z l. 1818–1877 (na ff. 74r–84v), na f. 88r perem pamětní záznamy z l. 1782–1785.

b)

[Učebnice počtů z poslední třetiny 18. stol.]

Česká učebnice počtů pocházející patrně ze 70. l. 18. stol. (srov. vlastnický přípis písaře na f. 88v „Tento Rehennpuh [!] patý Frantisskowy Pokornimu dne 18 Martij Anno Domini 1774.“) a poučující o základních početních operacích na příkladech slovních úloh. Vlastní text psán obráceně od konce na ff. 88v–85v, jediný písař (stejný jako u předcházející části), rámeček z červené jednoduché linky.

1876/63**příř. č. 1578/82**

pap., 1758, 10 ff. (nově), nevázáno, stopy po sešití, 16,6 : 9,8 cm. Na f. 1r tužkou starší sign. „R 42“ a starší sign. „R. 185.“,

na f. 1v černé obdélníkové razítko s textem „Sbor ‚WOCEL‘ Kutná Hora.“ a perem příř. č. „1578/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

f. 1r:

„Tato Knisska ObsaHuge Wsobě Wsselyktery Weczy Kunstauwne Mnochych Ferm[eži]ch Metalych S[...] [...]chazenj a trž[...] [...]ssowanj wmalowanj se Wni Wynagdau Sepsana od petra Wogtiecha dne 19 Junijus 1758.“

Kniha česky psaných receptů na přípravu laků, fermeží, mýdel, čištění a barvení různých kovů apod., sepsaná r. 1758 Petrem Vojtěchem. Vlastní text na ff. 2r–10v, jediný písář, na ff. 6v–10v rámeček z jednoduché linky nebo dvojlinky, titulní list poškozen vlhkostí a z části nečitelný.

1877/64

příř. č. 1579/82

pap., (1680) s. XVII. ex.–XVIII. in., [III] + 74 pp., vazba původní, z tvrdšího papíru ve hřbetě vyztuženého latinským rukopisem ze 17. stol., polepená pestrobarevným škrabovým papírem zdobeným vytačováním, 16,8 : 10,8 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 3.“ a tužkou připsané č. „164“, na předním přideštit perem příř. č. „1579/82“, na p. [I] modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚WOCEL‘ V KUTNÉ HORE“.

p. [I]:

„Rozlyczny Dobrży Prostrzedkowe kterizse Wczas Moru vziwatj mohau witazenj Zpisu [!] a zdanj rozlicznich uczenich Lekaržu, a tuto Spolu Sebranj Kuzitku a Sluzbie gak bohatich, tak chudich Krżestanu Negprwe w Nemeckzem gaziku wipsanj, a ninj wnowie na czesko przelozenj Leta 1680.“

Česky psaná kniha dvaceti receptů proti morové nákaze, podle titulu vycházející z tisku **ROZLIČNÍ** dobří prostředkové, kteříž se v čas morové rány užívati mohou (Praha, 1680; Knihopis 14 439). Vlastní text na pp. 1–67, na p. [II] dva české biblické citáty týkající se zdraví (Sir 18,19 a 38,7), na pp. 67–70 „Registržik“, jediný písář, rámeček z jednoduché linky, na zadním přideštit perem připsán stejnou rukou český recept, pp. 71–74 prázdné.

1878/65

příř. č. 1581/82

pap., (s. XVIII. ex.) 1811, [III] + 123 pp., z původní vazby dochován pouze potah z hnědé kůže a 2 listy soudobého tisku jaku výztuhy desek: v přední desce titulní strana tisku **EHRMANN, Theophil Friedrich (ed.)**: Neueste Länder- und Völkerkunde. Band 1: Einleitung. Europa überhaupt. Portugal und Spanien (Praha, 1807), v zadní desce obsah téhož svazku, desky zdobené vytačováním rámečkem z florálních motivů, hřbet zdoben 3 vytačoványými pletenci napodobujícími vazy, 17,1 : 10,2 cm. Na předním přideštit perem č. „KN/r-692“, na p. [I] perem jméno vlastníka „Wencl wjbornj.“, na p. [II] modré oválné razítko s opisem „WOCEL‘ Kutná Hora“ (též na p. [III]), na p. [III] perem příř. č. „1581/82“ a tužkou starší sign. „R. 19 [?]“, na vytrženém listu (snad původně zadní přideštit) recto modré oválné razítko s opisem „WOCEL‘ Kutná Hora“ a perem vepsaným č. „40.“, na jeho versu školní cvičný rukopis z r. 1816; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

p. [III]:

„Buh neyčistssj láska gest. Modlitba ma rozgjmánj me. od dwořske raddy pána z Ekarsthausen. Njni odeme Jakuba Adamce wipsana, Roku 1811. w podebabech [= patrně Poděbaby, dnes část obce Havlíčkův Brod].“

Česká modlitební kniha opsaná Jakubem Adamcem z Poděbab r. 1811, patrně vycházející z některého vydání tisku **ECKARTSHAUSEN, Karl von**: Bůh jest nejčistší láska (srov. Knihopis 2208–2209); obsahuje ranní modlitby a zpěvy, modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, dále následující „Modlitba při slissenj slowa Božjho.“ (pp. 95–102), modlitba za mrtvé, modlitby večerní a za čistotu, konec chybí. Vlastní text na pp. 1–123, jediný písář, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví červeně, titul částečně kaligraficky, kolorován červeně a zeleně, nadpisy a incipity kaligraficky červeně, některé též kolorovány zeleno-fialově, iniciály zalomeny až do 2 řádků. Rukopis zdoben celostránkovými kolorovanými perokresbami: na p. [I] kostel; na p. [II] modlící se poustevník na poušti, s nápisem „Knjzka modlicy: pro katolickeho křestiana.“; na p. 58 pouštní krajina, nad níž dvě nadpozemské paže drží zkřížené

ratolesti a váhy; a na p. 88 kalich s hostií a Božím okem, to vše v oválném rámečku umístěném do pouštní krajiny; dále na p. 94 menší kolorovaná perokresba kříže ve vavřínovém věnci a drobnější kolorované perokresby na pp. 36, 61 a 76.

1879/66

pap., (s. XVIII. med.–ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., [VIII] + 82 pp., vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z florálního pletence s florálními motivy v rozích, na přední desce vytlačované zlacené iniciály „I. .I.“ a letopočet „1800.“, hřbet členěn příčnými vytlačovanými zlacenými pásy napodobujícími vazy, v mezích florální motivy, zlacená ořízka, 16,0 : 9,5 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 212.“ a tužkou č. „273“, na 1. listu přední předsádky recto perem č. „KN/r-702“, na 2. listu přední předsádky recto tužkou pokus o určení autora či majitele „J. Jeřábek ?“, na 2. listu přední předsádky verso perem přír. č. „1582/82“, na p. [VII] černé obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též na p. 53), na 2. listu zadní předsádky tužkou podpis „Chandrich Heinrich Luckhoub [?]“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

pp. [V] a [VII]:

„Pobožna Knižka k Božske // Prozřetedlnosti.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., snad vycházející z některého vydání tisku **PRO-SPĚŠNÁ** knižka obzvláštních pobožností k božské prozřetedlnosti (srov. Knihopis 4122–4131), vazba z r. 1800; obsahuje modlitby ranní, mešní a „Kratke Hodinky Kboske Prozretdlnosty na Gitrni.“ (pp. 78–79). Vlastní text na pp. 1–79, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky červeno-fialovo-modře, zdoben akvarelem lesa (též na p. 15), nadpisy kaligraficky v týchž barvách, části textu psány červeně, fialově nebo modře, drobné ornamentální vinětky, ozdobné iniciály, pp. [I–IV], [VI], [VIII] a 80–82 prázdné.

1880/67

pap., s. XVIII. in.–med., [XXII] + 163 ff., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z dvojlinky, u hřbetu pětinky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, 2 kožené spony s kovovým zakončením, modře barvená ořízka, 15,3 : 9,5 cm. Na předním přideštit perem přípis „Vrsuliner gemeinde zu Kuttenberg“, perem přír. č. „1583/82“ a tužkou starší sign. „R 42“.

a) f. [I]r:

„Von dreyerley Nothwendigen dingen in Einer gemein Wohl Vnd aufferbarlich Zu leben“

Německé zamyšlení o pravém zbožném životě z 1. pol. 18. stol., čerpající nejen z Bible a životů svatých (zejména východních, mj. sv. Řehoř Naziánský, sv. Basilius, sv. Jan Zlatoustý a sv. Dorotheus), ale odvolávající se např. i na Demokrita nebo Sokrata. Vlastní text na ff. [I]r–[XXI]v, rozdělen na 2 kapitoly (druhá začíná na f. [VII]v nadpisem „Daß andere Capitel“), jediný písař (jiný než u následující části), f. [XXII]rv prázdné.

b) f. 1r:

„O[mnia] A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam] **Etliche Lehrstück vndt Exempel Andere Zu Regieren, welche Von Christo dem Herren, Vndt seinem Nachfolger dem H[eiligen] Ignatio, Societatis JESV. Stieffter, wie auch Von andern Heyligen, Vnd Waisen Männern sein hinterlassen worden Von Patre Huberto Wilhemio der S[ocietatis] I[esu] lateinisch beschrieben.“**

Německá kniha z 1. pol. 18. stol. podávající poučení o tom, jak by se osoby vyššího postavení měly chovat k lidem podřízeným (milovat je, modlit se za ně, jít jim příkladem apod.), a to zejména podle příkladu a učení sv. Ignáce z Loyoly, ale s častými odkazy také na Nový zákon (příklad Krista, apoštolů apod.), církevní Otce (např. sv. Augustina, sv. Jana Zlatoustého, sv. Řehoře Velikého), svaté (např. sv. Františka Xaverského, sv. Bonaventuru) a antické autority (např. Seneku, Cicerona, Aristotela, Plinia) a na činy různých vládců minulosti (např. Rudolfa I. rakouského či císaře Traiana), sepsaná původně latinsky jezuitou Hubertem Wilhemiem. Vlastní text na ff. 1v–142v, zřejmě nedokončený, 2 písaři (jiní než u předcházející části, 1. písař na ff. 1r–4v a 105r–142v, 2. písař na

ff. 5r–104v), rámeček z jednoduché linky, místy marginální odkazy na Bibli apod., nadpisy zvýrazněné a často podtrženy, místy podtrhy i v textu, na titulním listu jednoduchá ornamentální viněta, ff. 143r–161v prázdná.

1881/68**přír. č. 1584/82**

pap., s. XVIII. in.–med., 124 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z trojlinky, u hřbetu pětilyvky, hřbet o 2 vazech, zvýrazněných vytačovými trojlinkami, 2 kožené spony zakončené mosazným kováním, modře barvená ořízka, 15,1 : 9,5 cm. Na předním příděstí perem přípis „Vrsuliner gemeinde Kutten berg“ a perem přír. č. „1584/82“, na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 165“, na f. 6r tužkou č. „5076“, vložen lístek se stručným popisem rukopisu perem.

f. 7r:

„**AllerHand schöne [!] Vndt nützliche betrachtungen, zur Einer geistlichen auffmunterung.**“

Německá meditační kniha z 1. pol. 18. stol., obsahuje mj. rozjímání o pravém zbožném životě a smrti, o Kristově vtělení, o modlitbách za zemřelé, o způsobu a smyslu duchovního života, o pravé chudobě, o ztraceném synu, o svatých (např. sv. Ignác, sv. Alexius, sv. Augustin), rozjímání před a po exerciciích, na jednotlivé mariánské svátky, na poslední a první den v roce a na svátek bl. Aloisia. Vlastní text na ff. 7r–98r, 5 písařů (1. písař na ff. 7r–48v a 53r–56v, 2. písař na ff. 49r–53r, 3. písař na ff. 57r–81r, 4. písař na f. 81v a 5. písař na ff. 82r–98r), na ff. 57r–86r rámeček z jednoduché linky, latinské úryvky podtrženy, ff. 1r–5v, 6v a 98v–124v prázdná. Vložena záložka z březové kůry.

1882/69**přír. č. 1585/82**

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 216 pp., vazba původní, prkénková, potažená světlě hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z dvojité vlnovky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými vlnovkami, 17,5 : 10,4 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 110“, na přední předsádce verso perem chybné přír. č. „1885/82“ (první osmička tužkou a perem opravena na „5“), na f. 1r perem přír. č. „1585/82“.

a)

[Návod na pobožnost podle příkladu sv. Otců z přel. 17. a 18. stol.]

Český popis způsobu zbožnosti připisovaného sv. Otcům, podle něž si má člověk zvolit 5 věcí nazývaných „Quinque Charissimá“ (f. 7r) a mít je ve zvláštní úctě, výslovně jmenovány a dále popisovány jsou tajemství, sv. patron, ctnost a dobrý skutek aneb mrtvení. Vlastní text na ff. 7r–8v, jediný písař (jiný než u ostatních částí), ff. 1v–6r prázdná.

b)

[Výňatky z duchovních cvičení z přel. 17. a 18. stol.]

Výňatky z německých duchovních cvičení (snad sv. Ignáce z Loyoly) z přel. 17. a 18. stol., obsahují „Wochentlich= oder Monathliche Erforschung über die gemachte Fürsätze. Auß dem Fundament der Exercitien Vom Zihl [!] und End deß Menschen.“ (ff. 9r–10r), „Anderer Theil des fundaments. Vom Zihl und End anderer geschöpfen, und derer gebrauch.“ (f. 10rv), „Erforschung über die Fürsätze des Weegs der Reinigung.“ (ff. 11r–12v), „Widerholung oder Erneürung der Fürsätzen Auß der anderen Wochen der Exercitien.“ (ff. 13r–16v) a „Widerholung oder Ernewrung der Fürsätzen auß der Dritten Wochen der H[eiligen] Exercitien.“ (ff. 17r–32r). Jediný písař (jiný než u ostatních částí), nadpisy a některé části textu zvýrazněně, ve většině záhlaví devíza „IHS“, ff. 22r a 32v–33v prázdná.

c)

[Pobožnosti pro nemocné a umírající z poč. 18. stol.]

Různé německé pobožnosti pro nemocné a umírající z poč. 18. stol., obsahují rozjímání o smrti a vzdychání různých svatých (ff. 34r–55v; např. sv. Jeronýma, sv. Tomáše Akvinského, sv. Eustacha, sv. Martiana a sv. Isabely), duchovní cvičení po překonání nebezpečí smrti nadepsané „Übung der StarKmüthigKeit vndt deß Verlangens zu sterben, nach AngeKündttem tods gefahr.“ (ff. 58r–67v),

modlitby pro těžce nemocné nadepsané „Andächtige Seüfftzer undt gebetter der Krancken gerichtet nach der Andacht Vnterschiedlichen H[eiligen] in ihres todt gefaht.“ (ff. 67v–75v; obsahují např. vzdychání krále Davida, apoštolů Jana a Tomáše, sv. Jeronýma, sv. Augustina a sv. Mikuláše), rozjímání umírajících nad otcenášem nadepsané „Trost reiche Außlegung deß H[eiligen] Vatter Vnser, zum trost der sterbenden.“ (ff. 75v–83v), pobožnost nadepsanou „Übung der Andacht zu dem Süssen Nahmen JESV.“ (ff. 83v–85v), modlitby za šťastnou smrt na každou denní i noční hodinu nadepsané „geistliche schildwacht, der lieben Heiligen gottes bey den Krancken. Vmb Seeliges Endt.“ (ff. 90r–124r) a „Litanay [!] zu abgemelden H[eiligen] Patronen, umb Ein seeliges sterb stündlein.“ (ff. 126r–132v). Jediný písař (stejný jako u částí e a f), nadpisy často podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlínkou, podtrhy místy i v textu, v záhlaví devíza „IHS“, ff. 56r–57v, 86r–89v, 124v–125v a 133rv prázdná.

d)

[**Duchovní deník z. l. 1717–1718**]

Německá rozjímání, předsevzetí, modlitby, prosby apod. psané osobou duchovního stavu 30. října 1717 až 25. října 1718 (datace na ff. 134r, 140r, 153v, 156r a 160r). Vlastní text na ff. 134r–165r, jediný písař (jiný než u ostatních částí), v záhlaví devíza „IHS“, ff. 139v, 152v–153r, 155rv a 165v prázdná.

e) f. 166r:

„**Drey vnd Dreysig Anbettungen zu dem Hoch Heil[igen] Sacrament deß Altars.**“

Německá pobožnost k nejsv. Svátosti oltářní z r. 1720 (datace na f. 175v). Vlastní text na ff. 166r–175v, jediný písař (stejný jako u částí c a f), nadpisy podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlínkou, v záhlaví devíza „IHS“.

f) f. 176r:

„**Übungen der Volkomenste Tugenden.**“

Německé cvičení ve ctnosti z poč. 18. stol. Vlastní text na ff. 176r–182r, jediný písař (stejný jako u částí c a e), nadpisy podtrženy dvojlínkou, v záhlaví devíza „IHS“, na ff. 182r–188v připsány jinou soudobou rukou další německé modlitby, ff. 189r–205v prázdná.

g)

[**Pojednání o odpustcích z poč. 18. stol.**]

Německé pojednání o odpustcích plynoucích z modlitby růžence z poč. 18. stol. Vlastní text na ff. 206r–213r, jediný písař (jiný než u předcházejících částí), ff. 211v–212r a 213v–216v prázdná, ff. 5, 6 a 216 tvořena dvěma nerozříznutými listy.

1883/70

přír. č. 1586/82

pap., s. XVIII. med.–ex., [III] + 143 ff., vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlínky s florálními motivy v rozích, hřbet o 6 vazech, zdobených vytlačovaným zlaceným šrafováním, v mezpolích vytlačované zlacené kosočtvercové kompozice z florálních motivů, zlacená ořízka zdobená vytlačováním, 21,9 : 16,5 cm. Na přední předsádce verso perem přír. č. „1586/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu perem a tužkou.

f. [III]r:

„**Himlisch erqwikende Morgen=Röth oder Geistreicher Schatz der Wohlriechenden [!]
Morgen= Abend= Meß= Beicht= und Communion Gebetter, Buß=Psalmen Litaneyen,
zu Gott, auch der Himmels=Königin Mariä wie auch zu denen Heiligen, und vor die arme
Seelen in Fegfeüer. Der in Gott lebenden Seel zu Eyfrigen Gebrauch zusam geschrieben.**“

Německá modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., obsahuje modlitby ranní, mešní, kající žalmy, modlitby ke zpovědi a k přijímání, hodinky o sv. Trojici a o Panně Marii, mariánské modlitby (mj. na ff. 55v–56v „Demüthigst[er] Andächtiger Fußfall. Empfehlung seiner in den Mütterlichen Schutz

der Wunderthätigsten Bildnuß Maria, auf dem hell=leichtenden Claren Berg bey Czenstochau [= Čestochová, Polsko].“), litanie k Panně Marii, hodinky k sv. Anně, sv. Janu Nepomuckému, sv. Barboře, andělu strážci a za mrtvé, modlitby k sv. Trojici, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní a ke jménu Ježíš, modlitby o utrpení Páně, modlitby na svátky Velikonoc, Nanebevstoupení Páně a letnic, modlitby ke svatým (mj. sv. Rochu, sv. Liborovi, sv. Valentinu, sv. Floriánu, sv. Prokopu, sv. Františku Xaverskému, sv. Rozálii a sv. Tekle), litanie ke všem svatým a modlitby prosebné a večerní. Vlastní text na ff. 1r–137r, na ff. 137v–140r „REGISTER DIESER HIMMLISCH=ERQWICKENDEN. MORGEN=RÖTH“, jediný písař, psáno kaligraficky, titul v rámečku z pletenců, titul, nadpisy a incipity kaligraficky šrafováním, stejnou technikou i ozdobné versálky a iniciály zalomené do 2–4 řádků, některé incipity nebo versálky doplněny motivy květin, sluníček apod., stránkové kustody, ff. [I]r–[II]v, [III]v a 140v–143v prázdná.

1884/71

pap., 1797, 267 pp. (recte 244 pp., listy s pp. 1–25 chybějí, pp. 203–204 počítány dvakrát), vazba nedochována, 10,8 : 10,2 cm. Na p. 26 nálepka, v ní perem starší sign. „R. 63.“ (číslice tužkou škrtnuta a opravena na „36“), tužkou datum „26/III 80“ a příř. č. „1587/82“, na p. 150 modré kulaté razítko s opisem „ARCHAEOLOGICKÝ SBOR ‚VOCEL‘ V HOŘE KUTNÉ“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu perem.

příř. č. 1587/82**[Zpěvník Jana Štecha z r. 1797]**

Český nenotovaný zpěvník duchovních písní, zejména k Panně Marii, k Ježíši a k nejsv. Svátosti oltářní, psaný Janem Štechem r. 1797, srov. závěrečný přípis na p. 247 „Tito Pjsničky Wypsal Jan Sstech z Kostel[ních] z Střimelyc [= Kostelní Střimelice, dnes část obce Stříbrná Skalice, osrp. Říčany] dne 9. Ledna Leta Panň 1797. Pročest achwalu Božj a kuctenj Negswgetegssj Rodjčky Božj Marye Panny Swato=Horske [= Svatá Hora u Příbrami, osrp. Příbram]. Jan Sstech.“; obsahuje mj. tyto písně: „Gina. k. B[lahoslavené] P[anně] M[arii]“ s incipitem „Kde sy Kde sy Swata Horo, [...]“ (pp. 67–71), „Chwalo spgew o Swatym Ganu Nepomuckem“ s incipitem „Zdraw bud Gene Nepomuczky, [...]“ (pp. 117–123), „Pjseň k Panně Maryi Swato Horske, a Neb Boleslowske [= Stará Boleslav, dnes část obce Brandýs nad Labem-Stará Boleslav].“ s incipitem „K tobe sem přichazyme Matko, nakolena padame, [...]“ (pp. 123–130), „Pjseň k negswgetegssy Obeti nowozákonné, gakž Pji nowem Spořadánj Služeb Božjch k wsseobecnemu Vžjwanj předešana gest.“ (pp. 140–160), „Gina Pjseň k. B[lahoslavené] Panň Maryi“ s incipitem „Pod twug Plassi se VTjkame Panenko Marya, [...]“ (pp. 220–226) a píseň s incipitem „Ach kyž gsem Slawickem, Ťim malim Ptačickem. [...]“ (pp. 226–231); u některých písní poznamenány nápěvy, mezi písněmi místy i modlitby, začátek chybí. Vlastní text na pp. 26–246 a 252–267, na pp. 248–251 neúplný (chybí 1 list) „Registřík a Neb Prawidlo Podle ktereho se Nachazi Každá Pjseň Podle Počtu na listě swrchu postaweneho.“, jediný písař, nepravidelně rámeček z jednoduché linky nebo dvojlinky, začátky strof na pp. 48–71, 204–238, 245–246 a 255–267 červeně, část listu s pp. 70–71 odtržena se ztrátou textu.

1885/72

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XVIII. ex.–XIX in., 190 pp., vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovanou zlacenou okrajovou dvojlínkou a pásem z florálních motivů, hřbet o 5 vazech, v mezípolích vytačované zlacené florální ornamenty, zlacená ořízka, 18,2 : 11,0 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 49.“ (číslice tužkou škrtnuta a opravena na „97“), na předním příděti štítek s černým předtištěným textem „Museum arch. sboru ‚Vocela‘. Číslo Daroval“, perem doplněno určení rukopisu „Malá štěpná zahrádka“ ozdobně psáno, na 1. listu přední předsádky verso modrou pastelkou označení „1/H“, na 2. listu přední předsádky recto perem příř. č. „1588/82“ a červená pečeť s Madonou a opisem „MONS SACER [= Svatá Hora u Příbrami, osrp. Příbram]“, na p. 4 modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též na p. 160), na 2. listu zadní předsádky recto perem vlastnický přípis „Tito Modlitby Nalezgy Barboře Maternowy do Bilan [= Bylany, neurčeno] Pročez kdiby se stat mnělo a ona ge stratila Prosy pro Lasku Křestanskau Bi gi byly wracene od zwednuty dobrau diskrecy obdržy.“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu perem.

příř. č. 1588/82

p. 1:

**„Mala Sstiepna Zahradka. Wnižto se nachazegy, Welmi mocne a Nabožne Modlitby.
Pro Osobu Ženskau.“**

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malá štěpná zahrádka (srov. Knihopis 5324, 5326–5331 a 5334); obsahuje modlitby ranní, mešní, nešporní, ke zpovědi, k přijímání, o odpustcích, k nejsv. Svátosti oltářní a modlitby a litanie k sv. Trojici a k Ježíši. Vlastní text na pp. 5–189, na p. 3 rukou písaře vlastnický zápis „Tyto Modlitby Patřegi Mně Frantissce Sspiklowy Mlinařce Kral[ovského] Města Kolyna, prosym dyby přissly k straceni, Žadam zase o Nawraceni.“, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví, stránkové kustody, titul, vlastnický zápis, nadpisy a incipity kolorovány červeno-zeleně, nadpisy a incipity podtrženy dvojlinkou, titul, vlastnický zápis a začátky oddílů v červeno-zelených ornamentálních rámečcích, stejně provedené pásy i v závěru některých modliteb, ozdobné iniciálky, pp. 2 a 190 prázdné.

1886/73

přír. č. 1589/82

pap., (1763) s. XVIII. ex., [III] + 292 pp. (recte 258 pp., listy s pp. 1–14, 17–20, 103–114 a 277–280 chybějí), vazba původní (poškozená), lepenková (ze zadní desky dochován pouze potah), potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovanými zlacenými florálními vějíři podél okrajové dvojlinky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými pletenci a dvojlinkami, zlacená ořízka, 18,6 : 11,3 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 31.“, a štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „233“, na předním příděstí modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOLOG. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též dvakrát na přední předsádce recto), na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 136“, na přední předsádce verso perem přír. č. „1589/82“ a tužkou vymazaný přepis z r. 1873.

p. [I]:

„Duchownj Křestiansko=Katolické Gádro Wssech Modliteb Pro wssecky Lidj, we wssem Wěku, we wssem Stawu, we wssech Případnostech, a w každém času welmi užitečne, a potěšytedlné a prospěšné: Rozmnožené S připogenýma k Spowědi, k Přigimánj, ke Mssy, a k rozličným Swatým Modlitbama a Letanyema. Y taky S Hodinkama BOžské Prozřetedlnosti, a Panny Marye: Tim Spusobem Patnácti Nebeskýma Modlitbama Swat[é] Seraffjnské Matky Brygidy o hořkém Vmučenj Krysta Gežjsse, s připogenýma Modlitbami k S[vaté] Panně a Mučedlnjcy Thekly. CUM PERMISSU SUPERIORUM. Nákladem Oldřjcha Grebla, Měsstějnja a Kněh Handljře Král[ovského] Starého Města Prahy tež v něho gest také k dostánj w Karoljně 1763.“

Torzovitý opis tisku **DUCHOVNÍ** křesťansko-katolické jádro všech modliteb (Praha, 1763; Knihopis uvádí pouze v Dodatcích; srov. též Knihopis 3 409–3 419); obsahuje část modliteb ranních, modlitby večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, neúplné „Officium aneb Hodinky. O Božské Předwidjtedlnosti.“ (pp. 101–102), modlitby k růženci, ke kázání, k pěti ranám Kristovým, na hlavní svátky církevního roku počínaje adventem a modlitby na svátky svatých, „Officium, aneb Hodjny O neposskwrněném Početi Panny MARYE“ (pp. 139–152), litanie loretánské, modlitby k sv. Anně, sv. Janu Nepomuckému, sv. Antonínu Paduánskému a sv. Vincenci, modlitby prosebné, litanie k sv. Trojici, o jménu Ježíš, modlitby a litanie k sv. Františku Xaverskému, patnáct modliteb sv. Brigity, modlitby za nemocné a umírající, „OFFICIUM Aneb Hodinky za Dusse Zemřelých w Očistcy pozustáwagjých.“ (pp. 267–274) a „Dewět-Patečnj Pobožnost k S[vaté] Panně a Prwo=Mučedlnjcy S[vaté] Thekly.“ (pp. 275–292). Vlastní text na pp. 15–292, na p. [II] ozdobným písmem „Čžest BOHU Zle Žadnému Dobré Mně A Tobě BOže připraw Srdce mé k Modlenj.“, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, u začátku oddílů zdoben perokresebnými ornamenty, nadpisy, části titulu a incipity červeně, stránkové kustody, ozdobné iniciálky, v závěru modliteb na pp. 100 a 191 černo-červeně perokresby vázy s květinami a ornamentů.

1887/74

přír. č. 1592/82

pap., s. XVIII. med., 511 pp. (recte 492 pp., listy s pp. 1–11, 14–15, 166–169, 456–457 a nezjištěný počet listů na konci chybějí, od p. 231 nově), vazba původní, prkénková, potažená poškozenou hnědou kůží, desky původně zdobené vytlačovaným rámečkem z dvojlinky, hřbet o 4 vazech (poškozen), stopy po uchycení 2 spon, zlacená ořízka, 15,9 : 10,0 cm. Na p. 16 perem přír. č. „1592/82“ a tužkou starší sign. „R 85“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

[Německá modlitební kniha z pol. 18. stol.]

Německá modlitební kniha z pol. 18. stol. s chybějícím začátkem a koncem, obsahuje část modliteb mešních, „Die Fünffzehn Ermahnungen oder S[ankt] BRIGITTE gebett.“ (pp. 43–71), litanie o utrpení Krista, „Sieben Schlößer darinnen sich die Seel sicher verschliessen kan.“ (pp. 85–90), cvičení víry, naděje a lásky, litanie o jménu Ježíš, o sv. Trojici, hodinky o neposkrvněném početí Panny Marie, litanie loretánské, „Sieben tieffe Hertzens Stich Welche Maria empfangen Zur Zeit des leydens ihres liebes Sohns.“ (pp. 183–205), modlitbu za šťastnou smrt, „Die Guldenen Cron Gebetter Zu Vnser Lieben Frauen.“ (pp. 215–230), modlitby mariánské, za duše v očistci, litanie o Boží vůli, „Tagzeiten Von dem Heiligen Ioanne Nepomuceno.“ (pp. 283–303), modlitby a responsorium k sv. Antonínu Paduánskému, modlitby k sv. Barboře a sv. Anně, 7 kajících žalmů, modlitby ke zpovědi, k přijímání a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 12–511, 2 písaři (1. písař na pp. 12–230, 2. písař na pp. 230–511), nadpisy kaligraficky, ozdobné versálky, v 2. části stránkové kustody, list s pp. 12–13 uvolněn z vazby. Vložen tištěný dvojlist (pp. 575–576 a 561–562) z římského breviáře z 19. stol.

1888/75

přír. č. 1593/82

pap., s. XVIII. med., [IV] + 72 + 388 pp. (od p. 347 nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky a černým šrafovaním vnitřního okraje, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými jednoduchými linkami, 2 kožené spony s kovovým zakončením, červeno-zeleně stříkaná ořízka, 15,9 : 10,1 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 55“, na přední předsádce verso perem přír. č. „1593/82“, na rytině mezi pp. [IV] a 1 perem soudobý podpis „Anna Carolina a S[ancto] Xaveri“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

a) p. 1:

„Ein Kurtze weis des Innerlichen gebeths, oder betrachtung nach der weiß so dem H[eiligen] Ignatio von H[eiligem] geist Eingegeben worden.“

Německý návod k rozjímání o 10 bodech z pol. 18. stol. Vlastní text na pp. 1–67, jediný písař (stejný jako u následující části), v záhlaví devíza „Ihs“, nadpisy a části textu podtrženy, mezi pp. [IV] a 1 vevázána nesignovaná mědirytina „S[anctus] IGNATIVS de LOYOLA Societatis IESV Fundator [...]“, p. [I–IV] a 68–72 prázdné.

b)

[Německá rozjímání z pol. 18. stol.]

Německá meditační kniha z pol. 18. stol., obsahuje na pp. 1–176 německá rozjímání o smyslu stvoření a lidského života, o hříchu, smrti, pekle a očistci, ztraceném synu, vtělení a životě Krista, pokoře apod. a k nim příslušná duchovní cvičení o smyslu života a o hříchu a smrti podle sv. Ignáce z Loyoly; na pp. 177–346 následuje „Schmertzen Täg [!] Mariae. oder Andechtige [!] betrachtungen über die Schmertzen, welche Maria bey den leiden Christi auß gestanden, nach den stunden tags aufgetheilet.“, na pp. 347–348 připsána stejnou rukou nedokončená „Kurtze Andacht Für die H[eiligen] Weinnachten [!], Vnd daß Neüe Jahr.“. Stejný písař jako u předcházející části, v záhlaví devíza „Ihs“, nadpisy a části textu podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlinkou, pp. 349–388 prázdné. Mezi pp. 176 a 177 vevázána mědirytina Panny Marie s Ježíškem byzantského typu, s nápisem „AVE MARIA GRATIA PLENA DOMINUS TECV[m] Brunae [= Brno] in Novitiatu Societatis JESU Caelestibus Beneficiis clara Vera Effigies“, signováno „Anto[n] Freindt sculp[si]t Olo[mucii]“, mezi pp. 4 a 5 vevázána poznámka písaře k p. 4, mezi pp. 16 a 17 vevázána poznámka písaře k p. 16, mezi pp. 38 a 39 vevázána poznámka písaře k p. 38, mezi pp. 40 a 41 vložena poznámka písaře k p. 41, mezi pp. 136 a 137 vložena poznámka písaře k p. 137, mezi pp. 128

a 129 vložena tabulka, versa vevázaných nebo vložených listů s poznámkami prázdná. Srov. rukopis č. 1927, psaný týmž písařem.

1889/76

pap., s. XVIII. med., [X] + 154 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet zdoben 4 příčnými vytačovanými dvojlínkami napodobujícími vazy, červeno-modře stříkaná ořízka, 14,1 : 8,5 cm. Na předním přideštit perem příř. č. „1595/82“, na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 154“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

p. [III]:

„Sicherer Schutz oder Him[m]lische haubt Wacht des bömerlandts In sich haltendt Etwelche Betrachtungen Von Vnßern Heil[igen] Landts Patronen. Die selbe durch nachVolg Ihrer tugenden zu Verehren, und Volgendt sich ihres gewießen shutzes und Wacht zu Versihrn.“

Německá rozjímání o českých zemských patronech z pol. 18. stol., a to o sv. Vojtěchu (pp. 1–15), sv. Zikmundu (pp. 15–32), sv. Janu Nepomuckém (pp. 32–64), sv. Vítu (pp. 64–82), sv. Ivanu (pp. 82–99), sv. Prokopu (pp. 99–108), sv. Ludmile (pp. 108–128) a sv. Václavu (pp. 128–146). Jediný písař, rámeček z dvojlínky, titul, jména světců, některé nadpisy kapitol nebo jejich částí a první slova nebo písmena kapitol červeně, na přední předsádce verso a na pp. [I–II] připsány odlišnou rukou z konce 18. stol. „füñff psalmen Von vnser lieben frauen“ (k tomuto textu se patrně vztahují i poznámky o tom, kde je třeba jednotlivé modlitby recitovat, zapsané stejnou rukou na vloženém lístku), pp. [IV–X] a 147–154 prázdné. Vložen lístek s perem psanými slovy „JESUS et Maria Matris Me [!]“ z přel. 18. a 19. stol. Srov. rukopis č. 1871, psaný týmž písařem.

1890/77

pap., post 1728 + s. XVIII. in.-med., 93 ff. (nově) + 49 pp. (recte 48 pp., p. 1 chybí), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlínky, v rozích florální motivy, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovanými zlacenými dvojlínkami, zlacená ořízka, 17,0 : 10,7 cm. Na přední předsádce verso tužkou starší sign. „R 19“ a perem příř. č. „1596/82“.

a) f. 1r:

„Englische Andachts=Übung Auauff [!] Erden. das ist Ein kurtzer Unterricht Von der hochLöblichen Ertz=Bruderschaft unter dem hohen titul der Allerheiligsten Dreyfaltigkeit Sambt dero [!] Reglen, Statuten, und Ablässen wie solche in dem Marck=flecken Walsch [= patrně Walsch, dnes Valeč, osrp. Karlovy Vary] in der neu=erbaut und fundirten h[och] h[eiligen] Dreyfaltigkeits Capellen angestellt und mit einer Besondern Päbstlichen Bull begräffiget werden.“

Německá kniha bratrstva sv. Trojice ve Valči zřízeného r. 1728 bulou papeže Benedikta XIII. z 6. listopadu 1727; obsahuje úvodní část nadepsanou „Vor=Bericht oder kurtze Verschreibung von dem Vrsprung und Anfang, von der intention, und Meinung dieser Englischen Andachts=Übungen, und der HochLöblichen Ert=Bruderschaft [!] der Allerheiligsten Dreyfaltigkeit.“ (ff. 2r–6v, zde zmiňované římské arcibratrstvo sv. Trojice bylo zřízeno papežem Pavlem) a vlastní text dělený na 3 díly (ff. 7r–93r), v něm mj. na ff. 7r–14v regule a statuta o 11 bodech, dále odpustky, hodinky, litanie a modlitby. Jediný písař (jiný než u následující části), nadpisy kaligraficky, rámeček tužkou, ff. 1v a 93v prázdná.

b) p. 2:

„Tag=Zeiten von der unbeflecken Empfängnuß MARIAE“

Německé hodinky o neposkvřněném početí Panny Marie s litaniami a modlitbami k některým světcům z 1. pol. 18. stol., mj. na pp. 41–42 modlitba „Zu dem H[eiligen] Joann von Nepomuck.“, na p. 43 modlitba „Zu dem heiligen Aloysio Conzaga.“ a na p. 45 modlitba „Zu dem H[eiligen]“

Francisco von Sales. “. Vlastní text na pp. 2–49, jediný písař (jiný než u předcházející části), rámeček z jednoduché linky, nadpisy podtrženy.

1891/78

přír. č. 1597/82

pap., s. XVIII. in., 76 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z jednoduché linky s florálními motivy v rozích, hřbet o 2 vazech, zvýrazněných vytačovými zlacenými linkami, ve 2. mezipolí štítek, v něm perem titul „Jak se má den strávit.“, mosazná zakončení pro 2 spony, z nichž dochována pouze 1, zlacená ořízka, 13,1 : 9,0 cm. Na 1. listu přední předsádky recto tužkou starší sign. „R 59“ (číslice zaškrtnuta, přepsána na „60“, ta zaškrtnuta a přepsána na „59“), na 2. listu přední předsádky verso perem voršilská knihovná lokace „1. oddíl. 4. řad. 1. příhrada.“ a perem přír. č. „1597/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu perem.

a) f. 1r:

**„Iesus, Maria, Ioseph, O[mnia] A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam] Niektere Naučení,
Den y Noc, prospießnie, s mnohymy zasluhami, k wietssy Czti, a Slawie Boží,
strawyti podle oblybeni Srdcze Bozskeho“**

Česká meditační kniha z poč. 18. stol. přinášející návody k rozjímání, duchovnímu čtení, zpytování svědomí apod. a poučení, které modlitby je třeba se modlit a o čem rozjímat v různé časy dne, při různých činnostech, v jednotlivé dny v týdnu, při mši svaté a při zpovědi. Vlastní text na ff. 1r–58r (nedokončený), jediný písař (stejný jako u následující části), stránkové kustody, nadpisy zvýrazněně. Do rukopisu vevázány tyto mědirytiny: před f. 1 „S[ancta] CATHARINA.“, signováno „Anton[ius] Wierx. fecit.“ a „Hieronymus Wierx excud[it]“; mezi ff. 24 a 25 sv. František Xaverský, signováno „I[oa]nnes] Bap[t]ista] Barbe fecit et excud[it]“; mezi ff. 32 a 33 umučení sv. Ignáce z Antiochie (v cirku je požírán lvy), s nápisem „S[anctus] IGNATIVS.“, signováno „Hieronymus Wierx excudit. Cum Gratia et Priuilegio. Piermans.“; a mezi ff. 48 a 49 ukřižovaný Kristus, z jehož ran směřují šípy na 4 svaté řeholníky, patrně jezuity, signováno „Ioan[nes] Baptista Barbe fecit et excud[it]“; ff. 58v–64v prázdná.

b) f. 65r:

„Rozgimani, o Rzeholni, aneb duchowny chudobie.“

České meditace o řeholní chudobě, čistotě a poslušnosti z poč. 18. stol. Vlastní text na ff. 65r–72v (nedokončený), stejná úprava a písař jako předcházející část, mezi ff. 64 a 65 vevázána mědirytina ukřižovaného Krista, kolem nějž jsou shromážděni 4 svatí řeholníci držící kříže, patrně jezuité, signováno „Ioan[nes] Baptista Barbe fecit et excud[it]“, ff. 73r–76v prázdná.

1892/79

přír. č. 1599/82

pap., 1780, 207 ff. (nově), vazba původní (silně poškozená), dochována pouze lepenková přední deska a poškozený hřbet o 4 vazech potažený hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytačovými zlacenými dvojlímkami, mezipolí zdobena vytačovými zlacenými florálními motivy, zlacená ořízka, 17,9 : 11,3 cm. Na vnitřní straně odlepeného předního přičeští černý razítkový text „EMAN. RŮŽIČKA“, na f. 1r perem podpis „Marie Fastrová 19./10. 1885.“ a tužkou starší sign. „R 132“, na f. 1v perem přír. č. „1599/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

f. 2r:

**„Swato=Swata Oltaržnj Obiet Gedineho Syna Božího Gežysse Krysta k Wykaupenj Swieta na
Hurže Kalwarye dokonana Niekdy skrze zapalna Obiet Abrahama wyobrazena, ninj zase
k Negpobožniegssy Mssy Swate Slyszenj przedstawena Sepsano Roku 1780.“**

Česká modlitební kniha z r. 1780, obsahuje modlitby ranní, mešní, při nichž se jednotlivé fáze mše přirovnávají k událostem z Kristova života, hodinky o neposkrvněném početí Panny Marie, modlitby mariánské, ke zpovědi, k přijímání, „Wzdychani Swateho Tomasse z Aqwina K Negswietiegssy Swatostj Oltaržni“ (ff. 73r–74v), modlitby ke Kristu, litanie ke jménu Ježíš, modlitby k svatým (sv. Janu Nepomuckému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Apoleně a sv. Šebestiánu) a modlitby večerní; na f. 85v následuje předmluva ke čtenáři zahajující patrně opis další, nenadepsané modlitební knihy, která obsahuje poučení o víře, naději a lásce, „Spusob Swate Spowiedj“ (ff. 92r–93r),

„Spusob Aumyslny“ (ff. 93r–112r), „Regule, neb Prawidla zachowawagiczy dobry Žiwot Kržestiana Katolickeho“ (ff. 112r–129v), modlitby, pobožnosti a vzdychání k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, pro obdržení odpustků, k Duchu sv., k sv. Trojici, za křesťanstvo, k Panně Marii, sv. Anně, sv. Josefu, ranní a večerní a od f. 176r modlitby, hodinky a litanie za mrtvé. Vlastní text na ff. 3r–206r, jediný písař, rámeček z červené dvojlinky, titul a některé nadpisy červeně a podtrženy červenou vícenásobnou linkou, iniciálky a některá slova červeně, červeně číslování složek, jednoduché černočervené ornamentální vinětky, na předsádky a přیدهští použita soudobá rukopisná makulatura, ff. 2v a 206v–207v prázdná, přední předsádka nedochována.

1893/80

přír. č. 1600/82

pap., 1679, [I] + 76 ff., vazba původní, lepenková, polepená červeným papírem, desky zdobeny vytačovanou černěnou obdélníkovou kompozicí z florálního pásu s florálními motivy v rozích a uprostřed, hřbet původně potažen hnědou kůží (dochováno torzo), zbytky 2 párů tkanic, 19,1 : 15,0 cm. Na předním přیدهští černý razítkový text „PŘEVZATO Z KLAŠTERA VORŠÍLEK V KUTNÉ HOŘE V ŘÍJNU 1950 Č. PŘEJ. PROT. Č. INV.“, tužkou doplněno č. přejímacího protokolu „463“, a dále tužkou starší sign. „R 9“, na f. [I]r tužkou č. „463“ a perem přír. č. „1600/82“.

f. [I]r:

„Wegtah Z Herbarže nekterých vžitečných a W wsseligakych nemoczech lidskych welmi Prospiessnych Kusuw a skussenosti. ANNO DOMINI 1679.“

Český herbář z r. 1679 podávající poučení o vnitřním i vnějším užití různých bylin (např. levandule, majoránky, rozmarýnu, saturejky, karafiátu, česneku či dubu) k léčebným účelům. Vlastní text na ff. 1r–76r, na f. [I]v „Registrum.“, jediný písař, titul kaligraficky, zdoben jednoduchou ornamentální vinětkou, nadpisy kaligraficky a podtržené, na f. 76v jinou soudobou rukou další české recepty. Vloženy 3 lístky s textem perem, a to 2 recepty nadepsané „Poznamenani o flastru proti Moru“ a „fflastr pro poczisstieni bržycha“ a zlomek českého dopisu s incipitem „Vrozena wassnost pagmamo poniženie ruku lybam [...]“, vše z 2. pol. 17. stol.

1894/81

přír. č. 1602/82

pap., 1775, 31 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem z jednoduché linky, hřbet zdoben příčnými vytačovanými zlacenými linkami, žlutě barvená ořízka, 23,1 : 14,4 cm. Na 2. listu přední předsádky recto tužkou starší sign. „R 133“ a perem přír. č. „1602/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

f. 1r:

„PER ANNUM INTEGRUM. In Ecclesia Venerabilium Virginum Ursularum in Montibus Kuttneis. usitatae PRECES, ABSOLUTIONES, ET BENEDICTIONES. Conscriptae pro usu Capellae mox nominatarum Venerabilium Virginum a P. A. F. R.

Anno: MDCCLXXV. [= 1775]“

Latinsko-české modlitby, požehnání a litanie sepsané pro kutnohorské voršílky citovaným monogramistou r. 1775; obsahují modlitby, požehnání a responsoria na jednotlivá období nebo svátky církevního roku a modlitby nesporní na některé svátky; na ff. 5v–14r česká část nadepsaná „PRECES TRIDUANAE DEVOTIONIS, QVAE HABETUR IN SEPTEMBRI PER TRIDUUM.“, zahrnující litanie ke všem svatým, ke jménu Ježíš a loretánské s modlitbami, na ff. 17v–20v „MODUS Conferendi Generalem absolutionem in solemnitatibus Confraternitatis S[ancti]SS[im]ae Trinitatis.“, na ff. 20v–21r „FORMA Benedicendi scapularia Confraternitatis S[ancti]SS[im]ae Trinitatis.“, na ff. 21r–22r „MODUS Imponendi scapularia Confratribus Confraternitatis S[ancti]SS[im]ae Trinitatis.“, na f. 22rv „FORMA Benedicendi Scapularia Confraternitatis B[eatae] V[irginis] Mariae de Carmelo.“ a na ff. 23r–24v „MODUS Imponendi scapularia Confratribus Confraternitatis B[eatae] V[irginis] Mariae de monte Carmelo.“. Vlastní text na ff. 2r–31v, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky a jednoduché linky, část titulu, nadpisy, versálky a některé části textu červeně,

titul v perokresebném florálním rámci, ojedinělé ornamentální viněty, f. 1v prázdné. Vloženy 2 listy osmerkového formátu s latinskou a českou modlitbou z poč. 20. stol. Srov. latinsko-německou modlitební knihu od téhož písaře pod č. 1929.

1895/82

pap., (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., [II] + 95 pp. (recte 94 pp., po p. 76 paginováno 78), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytačovaným rámečkem z vlnovky s florálními motivy, uprostřed obou desek vytačovaný věneček, hřbet o 2 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojitými vlnovkami, 17,2 : 10,8 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 57.“ a tužkou č. „51“, na přední předsádce recto perem přír. č. „1604/82“ a č. „KN/r-690“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

p. [I]:

**„Zápal Lasky Božj dussj wywolenych Aneb. Modlitby Katolicke k prawemu vžiwanj
gak ráno, tak vvečer, též při mssi, a swate zpovědj, s ginimy pobožnymi
modlitbamj rozmnožene.“**

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku ZÁPAL lásky Boží duši vyvolených (srov. Knihopis 17 152); obsahuje kromě modliteb uvedených v titulu též modlitby k přijímání, „Letanye o přeslaskem Gmenu Pána Gežjsse.“ (pp. 79–87) a modlitbu k Bohu Otci. Vlastní text na pp. 1–95; jediný písař, rámeček z dvojlínky, titul kaligraficky částečně červeně a zeleně, zdoben červenou florální girlandou, nadpisy kaligraficky, červeně a zeleně, iniciálky zeleně nebo červeně, na p. 18 celostránková červená perokresba kněze sloužícího mši, dále drobné červené perokresby: na p. 1 zářící kříž, na p. 14 květiny, na p. 15 Boží oko, na p. 51 ve zdobeném rámečku nápis „Confido“, na p. 59 florální motiv, na p. 60 hořící srdce, na p. 65 zářící hostie, na p. 72 okřídlená hlava andělka, na p. 73 ornament z florálních motivů a na p. 79 devíza „IHS“ a hořící srdce, p. [II] prázdná.

1896/83

pap., s. XVII. med.–ex., 196 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlínky s florálními motivy v rozích a uprostřed, hřbet zdoben po okrajích vytačovanou zlacenou dvojlínkou a uprostřed a při okrajích florálními ornamenty, 2 železné spony, jejichž zakončení pokračuje napříč oběma deskami, zlacená ořízka, 12,8 : 8,0 cm. Na f. 1r tužkou starší sign. „R 222“ a perem přír. č. „1605/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

[Rozjímání z 2. pol. 17. stol.]

Latinská a německá rozjímání a duchovní cvičení z 2. pol. 17. stol. Vlastní text na pp. 1r–156v (na ff. 1r–15r latinsky, zbytek německy), jediný písař, „Betrachtung Von H[eiligem] Martyrer Wenceslao.“ na ff. 157r–163r pravděpodobně zapsáno jiným písařem, na f. 163v jinou rukou začátek německé modlitby. Rukopis zdoben mědirytinami: na f. 46r koláž s hlavní mědirytinou Madony na půlměsíci, která je doplněna vystřiženými částmi jiných rytin, a to dvěma modlícími se řeholnicemi a srdcem, a dále poškozenými mluvícími páskami s rukopisným textem, dole připsán latinský citát, hlavní rytina signována „Anton[ius] Wierx. Excudit.“; na f. 87r Adorace dětátka s Pannou Marií, sv. Josefem, malým Janem Křtitelem, sv. Alžbětou a další svatou, signováno „Hieronymus Wierx fecit et excud[it] Cum Gratia et Priuilegio. Piermans.“; a na f. 128r Ukřížování vytvořené z vystřižených a nalepených postav Krista na kříži, Panny Marie a sv. Jana doplněných srdcem a rukopisným německým nápisem. Ff. 164r–196v prázdná, na začátku rukopisu chybí nezjištěný počet listů, spodní díl f. 1 pravděpodobně s podpisem vlastníka odstřižen, f. 5 uvolněno z vazby, mezi ff. 2 a 3 vyříznut 1 list.

1897/84

pap., s. XVII. ex., 88 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená světlým pergamenem, zlacená ořízka, 15,0 : 9,3 cm. Na předním předešlém perem přips „Von Mein lieben pater Erling etwan [?] vor drey iahr warn dießes seine predigen, welche betrachtungen ich nach meine bitt beKom[m]en A. c Von S[ank]t Angela sü[...].“ a jinou soudobou rukou přípis „Anno

přír. č. 1607/82

1698 daß ichs Empfangen“ a „Anno 1700 thue ichs wider Verehren Meiner lieben fryrte. Machen terisia gerartin 21 martij“, na 2. listu přední předsádky verso tužkou starší sign. „R 6“ a perem příř. č. „1607/82“.

[Velikonoční rozjímání z konce 17. stol.]

Německá velikonoční rozjímání z konce 17. stol.; po „Vorredt des heylig[en] Augustini“ na ff. 1r–3r (z „Medit[ationum] Lib[er] 6. C[apitulum] 2. 1.“) a vstupu („Eingang“) na ff. 3v–6r následuje na ff. 6v–88r 23 číslovaných rozjímání a na f. 88rv „Beschluss“. Jediný písař, nadpisy zvýrazněně.

1898/85

příř. č. 1611/82

pap., s. XVIII. med., 32 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky, hřbet zdoben vytačovanými zlacenými dvojlinkami při okrajích, zlacená ořízka, 15,5 : 9,6 cm. Na 2. listu přední předsádky recto tužkou starší sign. „R 17“, na 2. listu přední předsádky verso perem voršílská knihovni lokace „1. Abtheil[ung]. 2. Reihe. 6. Fach.“ a perem příř. č. „1611/82“.

[Řádové regule z pol. 18. stol.]

Německé řádové regule pro voršílky z pol. 18. stol., zahrnují na ff. 1r–7v „Regeln der Mutter Praefectin der Observanz.“ (o 19 bodech, doplněno textem „die Fehler, wegen welcher die Mutter Praefectin die Poenitentz wird geben lassen seynd.“), na ff. 8r–10v „Regeln der Rathgeberinnen der Oberin.“ (o 17 bodech), na ff. 11r–14r „Regeln der Mutter der Kostgängerinnen.“ (o 16 bodech), na ff. 14v–15v „Regeln der Speißemeisterin.“ (o 7 bodech), na f. 16rv „Formular der Bestättigung, oder Erneuerung.“, na ff. 17r–20v „Vnterricht von denen Sachen, die man zuhalten hat, wan das Officium unser Lieben frauen gebettet wird, nach Erforderung unterschiedlicher [!] Zeiten des Jahrs.“, na ff. 21r–24r „Unterricht alle die Vesper der festtäge unser Lieben frauen zubetten, wie auch für das fest der Heyligen Ursula, welche wir müssen singen.“, na ff. 24v–25v latinská „Vorbereitung zur Betrachtung“, na ff. 26r–27r „Affect zu dem Hochwürdigsten Sacrament des Altars.“ a na f. 32rv „Auffzeichnung deren Tügen eines jeden Monaths, an welchen die monatliche H[eilige] Meeß gelesen wird.“. Jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy a důležitá místa textu podtrženy, ff. 27v–31v prázdná.

1899/86

příř. č. 1618/82

pap., s. XVII. med.–ex., 229 ff. (recte 189 ff., chybějí ff. 1–31, 35, 77, 101, 108, 114, 126, 127, 132, 133, 150, 192 a neznámý počet listů na konci rukopisu), vazba nedochována, torzo knižního bloku se 3 vazy, modro-červeně barvená ořízka, 15,3 : 9,5 cm. Na f. 32r modré oválné razítko s opisem „WOCEL Kutná Hora“ s perem vepsanou starší sign. „299 ruk.“, tužkou starší sign. „R 118“ a perem příř. č. „1618/82“.

[Opis Koldínových Práv městských z 2. pol. 17. stol.]

Torzo českého opisu některého z vydání tisku KRISTIÁN z Koldína, Pavel: Práva městská Království českého (Praha, 1579–1618; Knihopis 4564–4571) z 2. pol. 17. stol., dochovány paragrafy B 53 až R 11. Vlastní text na ff. 32r–229v, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, versálky a nadpisy kaligraficky červeně, někdy zdobeny stříbrnou nebo žlutou, stránkové kustody, signatury, f. 78 částečně odstříženo.

Lit.: JIREČEK, Josef (ed.): Práva městská Království českého a Markrabství moravského spolu s krátkou jich summou od M. Pavla Kristyana z Koldína; Praha, 1876 * JIREČEK, Josef (ed.): Codex juris Bohemici IV, pars 3, sectio II; Praha, 1876 * LEXIKON české literatury 2/II; Praha, 1993, s. 976–977 (heslo Pavel Kristián z Koldína).

1900/87

příř. č. 1619/82

pap., s. XVIII. med.–ex., 93 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z trojlinky, v rozích a uprostřed obou desek vytačované zlacené florální motivy, 2 kožené spony zakončené mosazným kováním, zlacená ořízka, 14,5 : 10,0 cm. Na předním předešlé tužkou starší sign. „R 94“ a perem příř. č. „1619/82“.

[Německá modlitební kniha z 2. pol. 18. stol.]

Německá modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., obsahuje modlitby, litanie, pobožnosti a hodinky k Panně Marii a dále modlitby k svatým (sv. Barboře, sv. Apoleně, sv. Janu Nepomuckému, sv. Otýlii,

sv. Vavřinci apod.), modlitbu a litanie k sv. Františku Xaverskému, modlitby k Duchu sv., responsum k sv. Antonínu Paduánskému, pobožnost a litanie k sv. Josefu, modlitby k sv. Trojici, na ff. 72v–73r českou modlitbu „Modlitba k Swatemu Kržižj.“, modlitby k andělu strážci (zakončené na f. 76v „Ex bulla 4 Decemb[ris] 1669 Confir[mata] Publicandi die 3 Martij Salisburgi [= Salcburk, Rakousko] Anno 1670.“) a pobožnosti adventní, vánoční a postní. Vlastní text na ff. 1r–93v, nejméně 4 písaři, rámeček z dvojlinky (do f. 88v), nepravidelné stránkové kustody (do f. 73v), na zadním přیدهšti perem iniciály „AFB SVP RA FE“, začátek a přední předsádka chybějí, množství listů uvolněno z vazby. Vevázány 2 mědirytiny: na f. 18r Panna Maria česající len, v pozadí se sv. Josefem, jemuž při tesařské práci pomáhají andělé, signováno „Hieronymus Wierx fecit et excud[it]. Cum Gratia et Privilegio. Busthere.“; na f. 37v „S[anctus] ANTONIVS DE PADVA“ držící text s latinskou modlitbou, signováno „J[ohann] V[rich] Stapff.“. Vloženy další soudobé rukopisy: dvojlíst s německým textem „Litaney Zu denen H[eiligen] Patronen“, dvojlíst s německými modlitbami nadepsanými „Intencion.“, dvojlíst s německými poznámkami k meditacím a dále 2 papírové záložky a dobová záložka z ozdobné stužky.

1901/88

pap., s. XVIII. in.–med., 408 pp. (od p. 211 nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, 2 kovové spony na kožených femíncích, 16,2 : 10,0 cm. Na předním přیدهšti perem letopočet „1715“, na přední předsádce recto perem přír. č. „1621/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

přír. č. 1621/82**[Německo-česká modlitební kniha z 1. pol. 18. stol.]**

Převážně německá modlitební kniha z 1. pol. 18. stol. s ojedinělými českými pasážemi, obsahuje německé modlitby a litanie k Ježíši, modlitby k přijímání, ranní, večerní, mešní, k sv. Janu Nepomuckému, obsáhlý oddíl modliteb k Panně Marii, litanie k nejsv. Svátosti oltářní a dále mj. „Resignation in den Götlichen willen P[atris] balthasarij Aluarez“ (pp. 193–196), „Sieben Bittliche Anmüthungen Vmb die 7 himlische gaben des heyl[igen] geist“ (pp. 197–206) a další prosby k Duchu sv., „Letanie wo blahoslawenim Stanislawowy Kostka [!]“ se 2 českými modlitbami k němu (pp. 219–225), „Wochentliche andacht zum heyl[igen] Joachim“ (pp. 239–242) a další týdenní pobožnosti (k sv. Anně, sv. Pavlu, sv. Barboře a bl. Anděle Merici) a „Das Guldene A b c Welches Der bey Den Thaulero [!] geben“ (pp. 271–275) s jednotlivými částmi od A až do Z, uvozené na začátku latinskou poznámkou nadepsanou „Priere Cretiens dediée A Sa Mayesté“. K datu vzniku rukopisu srov. výtahy z voršilských menologií na 1.–3. června na pp. 276–277 „Ein Heyl[iges] Jahr so anfangt den 1 Julij A[nno] 1730“ s patronkami Andělou od sv. Kříže, Janou od Ježíše a Jakobeou od sv. Augustina. Vlastní text na pp. 1–392, nejméně 3 písaři, text na pp. 1–219 v rámečku z jednoduché linky, v těžší části nadpisy podtrhávány dvojlinkou a modlitby oddělovány jednoduchou linkou, jinak nezdobeno, pp. 188, 228, 235–238 a 393–408 prázdné. Vloženy 2 soudobé záložky a další soudobé rukopisy: složka 4 listů (15,5 : 9,8 cm) s neúplnými německými modlitbami ke mši (konec a začátek chybějí), složka 4 listů (8,0 : 5,0 cm) s německým seznamem modliteb, dvojlíst (15,0 : 9,6 cm) s českými instrukcemi pro „Pobožnosti w Cas Masopustu“, 1 list s neúplným německým popisem přijímání do řádu, a dále mědirytiny: umučení sv. Ignáce z Antiochie (v cirku je požírán lvy), signováno „Hieronymus Wierx excudit. Cum Gratia et Priuilegio. Piermans.“, na rubu připsán český citát z Pís 5,1–2 („Geste Pržatele mogy, a Pite až do hognosti negmilegssy, gať spim, a Srdcze me bdi. Can[ticum Canticorum] 5.“); „S[ancta] APOLLONIA“ (polopostava s kleštěmi se zubem v pravé a s palmou v levé ruce), signováno „I[ohannes] A[ndreas] Pfeffel ex[cudit]“, na rubu připsána německá modlitba; a „S[anctus] PETRVS“ v květinovém srdci, nesignováno.

1902/89

pap., s. XVIII. in., 121 ff. (nově, na ff. 37r–76v původní paginace 1–81, recte 80 pp., po p. 76 paginováno 78), vazba původní, prkénková, dochováno pouze zadní prkénko a hřbet, potažené černou kůží, deska zdobena vytlačovaným zlaceným rámečkem

přír. č. 1622/82

z dvojlinky, mosazné nárožní kování, dochovány 2 mosazné spony a stopy po 3., zlacená ořízka, 13,7 : 9,0 cm. Na f. 1r tužkou starší sign. „R 109“ a perem příř. č. „1622/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

[Německo-latinská modlitební a meditační kniha z poč. 18. stol.]

Německo-latinská modlitební a meditační kniha z poč. 18. stol., obsahuje na ff. 1v–6r „Uebung Auff 15 Tag. [!] vor dem Fest der Himelfahrt [!] der Allerheiligsten Mutter Gottes.“, na ff. 7r–26r „Geistliche Erforschung Weliche [!] gericht soll werden Auff unsere tägliche übungen ob die Selbe nach dem Göttlichen Wollgestallen Verrichtet werden.“ (tj. různé duchovní meditace včetně „Die Weis das: Vatter Unser zu erwegen Nach der anderen Vorschreibung zu betten, weliche der Heilige Vatter Ignatius in Seinen Exercitijs beilegt. Zum Trost der betribten, Vndt kranken:“ na ff. 20r–24v; meditacím předchází na f. 6v latinský citát z Kaz 9,10 a Jr 13,16, nadpisy zde podtrhávány dvojlinkou a latinské citáty v textu jednoduchou linkou), na ff. 27r–34r „Geistliches Testament oder Formul, Waßgestalt Sich eine Gott Liebende Seel Zum Letzten hinscheiden Bereithen soll.“ (nadpis kaligraficky, zdoben ornamentální vinětkou, text v rámečku z jednoduché linky, občasně podtrhy, na ff. 34v–36 připsány německé modlitby), na ff. 37r–44v „IHS Vnterschiedliche [!] Tugend Acten. In vnd vor der H[eiligen] Comunion“, na ff. 45r–60v „Acten der übergebung in den göttlich[en] will[en] Zur Zeit des todt.“, na ff. 61r–76v „Übung Zu der Allerheiligsten Mutter gottes.“, na ff. 76v–88r latinské modlitby k Panně Marii, na ff. 88r–101r německé modlitby a litanie k Panně Marii a Ježíši a na ff. 101v–119v německé modlitby k různým příležitostem (k přijímání, ranní, mešní apod.). Více písařů, ff. 26v, 27v, 36v a 120r–121v prázdná. Vložena papírová krajka.

1903/90

pap., s. XVIII. med.–ex., 8 ff. (nově), nevázáno, všito nití do obálky z papírového dvojlistu, 13,7 : 9,0 cm. Na předním příděšti perem příř. č. „1623/82“.

příř. č. 1623/82

[Německé modlitby z 2. pol. 18. stol.]

Torzo německých modliteb z 2. pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–8v, jediný písař, bez nadpisů a vyzdobení, f. 8r prázdné.

1904/91

pap., s. XVIII. med., [I] + 147 ff. (recte 142 ff., ff. 8–9, 61, 91–93, 100–101 a 121 chybějí), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z florálního ornamentu, uprostřed přední desky vytačovaná zlacená devíza „IHS“, uprostřed zadní desky vytačovaná zlacená mariánská devíza, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena vytačovanými zlacenými ornamenty, ve 2. mezípolí vytačovaný zlacený monogram a letopočet „M. E. S. 1760“, zlacená ořízka, 15,3 : 9,4 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 170.“ a č. „405“, na f. [I]r tužkou starší sign. „R 144“ a perem příř. č. „1624/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

příř. č. 1624/82

f. 1r:

„Allgemeines Tegliches Handt Biechel, Vor Einem Menschen, Welcher in dißer und Jen[n]er Welt Verlanget glücklich Zu sein, Welches Nebst Haltung deren gebotten gottes, Mit solchen gebettern Versehen ist, des tages hindurch wo bey im Christ, trost liebe und hoffnung Erlangkann, Nebst Zeitlichen und Ewigen Sögen.“

Německá modlitební kniha z pol. 18. stol. obsahuje modlitby na jednotlivé části dne, každodenní, mešní, nedělní a sváteční, k Ježíši, Panně Marii, sv. Josefu, loretánské litanie, litanie o Božské prozřetelnosti a o jménu Ježíš a modlitby prosebné a příležitostné. Vlastní text na ff. 3v–145v, na ff. 1v–3r nepodepsaná „Vor Röde“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, některé nadpisy zvýrazněné, zdobeno obrazci z teček nebo hvězdiček, mezi ff. 20 a 21 vlepen dvojlist s kaligrafickou německou modlitbou (zřejmě pozdější rukou, poslední strana prázdná), na ff. 146r–147v připsány na sklonku 18. stol. odlišnou rukou „Litaney von der todt=angst Cristi.“, mezi ff. 136 a 137 zbytek vytržené rytiny, na f. 142v mědirytina veraikonu s latinskými citáty z Ž 31,17 a Iz 53,2, signováno „Mart[in] Engelbrecht excud[it] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“, množství listů uvolněno z vazby, f. [I]v prázdné, poškozeno vlhkostí. Po f. 147 vevázána neúplná (14 pp.) tištěná německá

modlitba „Kurtze Andachts=Ubung Zu der Schmerzhaften Mutter GOTTes MARIA, Welche zu Wien [= Vídeň, Rakousko] in der Kärntner=Strassen bey S[ank]t Johannes in der Kirchen mit sonderbarer Andacht verehret wird. Mit Erlaubnuß deren Obern. Gedruckt bey Frantz Andre Kirchner, Universitäts=Buchdruckern, 1744.“

1905/92

příř. č. 1626/82

pap., s. XVIII. in., 192 ff. (nově), vazba původní, prkénková, polepená modrým papírem, hřbet a růžky potaženy hnědou kůží, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými dvojlinkami, růžky zdobeny vytačovanou dvojlinkou, červeno-zeleně stříkaná ořízka, 16,5 : 10,4 cm. Na 1. listu přední předsádky recto tužkou starší sign. „R 143“, na 2. listu přední předsádky verso perem příř. č. „1626/82“, na f. 1r perem přípis „Vrsuliner gemeinde zu Kutten berg“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

f. 1v:

„Der Andere Theil des Geistlichen Zeig=Hauß gerichtet auss den weeg der Erleuchtung. wo man auß dem bitteren Leyden vdt [!] sterben Jesu Christi die Christliche Haut tugenden zuüben Durch andere 40 tägige fasten Erlehnret.“

Německá modlitební a meditační kniha z poč. 18. stol. na 46 postních dní, podle rukopisu č. 1835, který představuje její českou verzi; je autorem jezuita Jan Libertin; po každém ze 46 tajemství následuje „Die Tugend“, „Gebett“, „Aspiration“, způsob umrtvování „Mortification“ a krátké modlitby a prosby při mši. Vlastní text na ff. 2r–188r, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, hlavní nadpisy kaligraficky, další nadpisy podtržené, ff. 1v a 188v–192v prázdné. Srov. 1. díl tohoto textu v rukopisech č. 1855 a 1863. Srov. též českou verzi této knihy v rukopisech č. 1814, 1815, 1830, 1835, 1848 a 1945.

Lit.: BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: *Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV*; Lovaň, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean).

1906/93

příř. č. 1627/82

pap., 1791, 96 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným florálním pásem podél ozdobné okrajové dvojlinky, na přední desce vytačované zlacené iniciály „F. B.“ a letopočet „1791.“, hřbet o 5 vazech, mezipolí zdobena vytačovanou zlacenou kompozicí z florálních motivů rámovanou dvojlinkou, zlacená ořízka, 18,3 : 11,5 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 102“, na f. 1r perem příř. č. „1627/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

f. 2r:

„Gebetbuch zum Gebrauche katholischer Christen. geschrieben im Jahre 1791 von C. J. Z.“

Německá modlitební kniha sepsaná r. 1791 monogramistou C. J. Z., obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby obecné a na konec roku a litanie ke jménu Ježíš a k Paně Marii. Vlastní text na ff. 3r–96v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul a nadpisy kresleným písmem, incipity zvýrazněně, perokresebné versálky, titul v lavírovaném florálním rámci s mušlemi, f. 2v prázdné. Rukopis doplněn celostránkovými perokresbami, které jsou doprovázeny německými parafrázemi nepřesně či nesprávně lokalizovaných citátů z Bible: na f. 1v Kristus žehná malým dětem, s textem „Lasset die Kleinen zu mir kom[m]en, auf daß sie beten, und ihren Vater erkennen, der im Him[m]el ist Math[äus] [= patrně Mt 19,14]“; na f. 20v Panna Maria a sv. Jan pod křížem (částečně lavírováno), s textem „Dies thuet zu meiner Gedächtniß. Marc[us] 15. [= Lk 22,19]“; na f. 48v Maří Magdaléna jako kajícnice, s textem „Ihr sind viele Sünden vergeben worden, denn sie hat viel geliebet. Math[äus] 5. [= Lk 7,47]“; na f. 64v Poslední večeře Páně, s textem „Dies thut zu meiner Gedächtniß. Luc[as] [= Lk 22,19]“; a na f. 80v potápějící se loď, nad ní v oblacích altánek a anděl držící v ruce lístek s nápisem „Vertraue auf Gott.“, na břehu trosečník ve světském obleku, s textem „Ich rief in meiner Noth den Herrn an, ich schrie zu meinem Gott, und er hat aus seinem Heilighum meine Stimme erhört. Psalm[en] [= patrně Ž 18,7]“ (foto – frontispis). Menší perokresby: na f. 3r v medailonku klečící ženská postava s nápisem „Bete und arbeite“, na f. 96v

anděl s ženskou postavou držící plátno s nápisem „ENDE“ a dále drobnější perokresby na místě vinět (např. koruna, košík s ovocem, váza s květinami). Vložen list osmerkového formátu s českým soudobým rukopisným textem nadepsaným „Modlitba“.

1907/94

přír. č. 1628/82

pap., s. XVIII. in.–med., 288 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená zeleně barvenou kůží, desky zdobeny vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z florálních motivů, uprostřed obou desek váza ve věnci, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými dvojlinkami, v mezípolích kosočtvercové florální ornamenty, v 1. mezípoli poškozený štítek, v něm perem titul „Ein nützliches Buch.“, stopy po 2 párech červených hedvábných tkanic, zlacená ořízka bohatě zdobená vytlačovanými květinovými vzory, 19,5 : 16,2 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 72“ a perem přír. č. „1628/82“, na přední předsádce verso perem voršilská knihovni lokace „1. Abtheil[ung]. 6. Reihe. 6. Fach.“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

a) f. 1r:

„Ein Sehr kräftliches Vndt Schönes Buch, Worinnen Mann Von Appetekereyen, Kochereyen Vndt Sonst allerley Sachen Zue finden wierdt Sein.“

Německá kniha kuchařských receptů z poč. 18. stol., psaná postupně 3 písaři: 1. písař na ff. 1r–4v (zde použity drobné ornamentální iniciálky), 2. písař na ff. 5r–62r (uvedeno vlastním nadpisem „Vortreffliches Koch Buch.“) a 3. písař na ff. 62r–264r (pořízeno patrně podle několika předloh, viz na f. 80r nadpis „Ein Schönes anders Buech Von aller Handt guthen Sachen. Zue machen.“, na f. 138v nadpis „Ein Schönes Koch Buch, Von Vor nehmen Sachen.“ a na f. 156r nadpis „Ein Anders Buch Von Kochereyen. Von allerley eingemachten Sochen [!], Von Zuckher Hönig vndt allerley Früchten.“). Nadpisy zvýrazněny, na ff. 5r–52v podtrženy, jednoduché perokresebné viněty.

b)

[Verše z poč. 18. stol.]

Sbírka světských (milostných) německých básní či písní z poč. 18. stol., signovaných šifrou „S“. Vlastní text zapsán obráceně od konce rukopisu na ff. 286v–264v, jediný písař, ornamentální perokresebné viněty, ozdobné iniciálky, místy opravy textu vymazáváním či škrtnutím, ff. 288v–287r a 286r prázdná, mezi ff. 279 a 280 vyřiznuty 2 listy.

1908/95

přír. č. 1629/82

pap., s. XVIII. med., 32 ff. (novodobě), vazba pozdější (z 19. stol.), lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky (u hřbetu dvojlinky) a šrafováním v ploše, 21,0 : 13,5 cm. Na přední předsádce verso tužkou starší sign. „R 18“ a perem přír. č. „1629/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z pol. 18. stol.]

Knihla latinských a německých modliteb a meditací z pol. 18. stol., obsahuje rozjímání, hymny, žalmy, modlitby a litanie na jednotlivé hodiny dne, mj. na ff. 10v–11v „LITANIAE DE SANCTA URSULA“, na f. 17v „Gebett Zu dem H[eiligen] Joanne[s] Nepomuc[enus]“ a na ff. 21r–26r „ORDO COMMENDATIONIS ANIMAE.“. Vlastní text na ff. 1r–31r, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy, pokyny a iniciály zalomené do 2 řádků červeně, perokresebné vinětky. Na f. 31v perem další německo-latinská meditace a na f. 32v „Ordnung. bei dem Versehn mit den Sterbesakramenten u[nd] bei der Leiche einer Klosterfrau.“, obojí zřejmě z pol. 19. stol., listy opotřebované a vyspravované, svědčící o častém používání, f. 32r prázdné. Vložena perem psaná německá modlitba k Ježíši Kristu datovaná r. 1855 a nesignovaná mědirytina „Das alte Schloss Scharfenberg [= snad dnešní zřícenina hradu Fulštejn u Ostré Hory, dnes části obce Bohušov, osrp. Krnov].“ v kulatém rámečku z 1. pol. 19. stol.

1909/96

přír. č. 1630/82

pap., s. XVIII. ex., 169 pp. (recte 162 pp., listy s pp. 1–4 a 7–8 chybějí, po p. 32 paginováno 34), vazba soudobá (značně poškozená, obě desky podélně zlomeny a opraveny sešitím), prkénková, potažená hnědou kůží (dochovány pouze zbytky),

16,8 : 10,4 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 48.“, na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 15“ a perem příř. č. „1630/82“.

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Česká modlitební kniha z konce 18. stol., obsahuje konec modliteb ranních, modlitby večerní, za mrtvé, mešní, k nejsv. Svátosti oltářní, každodenní, ke zpovědi, k přijímání, k sv. Trojici, o umučení Páně, litanie o jménu Ježíš a loretánské, 50. žalm, modlitby k sv. Janu Nepomuckému, Panně Marii, sv. Anně, sv. Josefu a za mrtvé rodiče. Vlastní text na pp. 5–165 (začátek chybí), na pp. 166–169 „Regstřik“ (jeho konec chybí), jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy a incipity většinou kaligraficky červeně, často podtrženy, ozdobné iniciálky, drobné červené nebo černé perokresebné vinětky, na pp. 79 a 165 větší červeno-černé viněty s florálními a ornamentálními motivy, na p. 119 s devízou „IHS“, přední předsádka a list s pp. 168–169 dochovány jen částečně.

1910/97

příř. č. 1633/82

pap., s. XVIII. med., 84 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 4 vazech, zdoben vytačovanými linkami podél vazů a na okrajích, zbytky 2 spon, červeno-modře stříkaná ořízka, 15,3 : 9,8 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 81“ a perem příř. č. „1633/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

f. 1r:

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z pol. 18. stol.]

Knih latinských a německých modliteb a meditací z pol. 18. stol., obsahuje rozjímání, hymny, žalmy, modlitby, hodinky a litanie, mj. na ff. 26r–30r „LITANIAE De Sancta Ursula.“, na ff. 41r–42r „Gebett. Zum H[eiligen] Joann[es] von Nepomuc[k]“ a na ff. 42r–48v „LITANIAE LAURETANAE B[eatae] V[irginis] Mariae pro felici morte.“. Vlastní text na ff. 1r–60v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy, incipity, důležité části textu a versálky červeně, na ff. 61v–62r ještě v 18. stol. perem odlišným písařem zapsaná „Reflection nach Jeder stündlichen Betrachtung“, ff. 61r a 62v–84v prázdná.

1911/98

příř. č. 1634/82

pap., (s. XVIII. ex.) 1794, 202 pp., vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z florálních ornamentů podél okrajové linky, na přední desce vytačeny částečně poškozené iniciály „Z H“ a letopočet „1793“, hřbet o 4 vazech, mezípolí zdobena vytačovanou kompozicí z dvojlinek a florálního ornamentu, zlatená ořízka, 16,7 : 10,2 cm. Na p. 1 tužkou starší sign. „R 117“ a perem příř. č. „1634/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

p. [I]:

„Duchownj Křesťansko=Katolicke Gadro wssech Mod[liteb] pro wssecky Lidj, we wssem Wěku, a stawu, a připadnostech, y wkaždem času welmy vžitečne, a potěsitedlne, a prospěšne. Rozmnožene, Spřipogenyma kSpowědj, kPřigimanj ke Mssy S[vaté] a k rozličnym S[vatým] Modlitbama, a Leta[niemi] y take Hodinkama, a Vmučenj, Ranj a Wečernj, Modlitbamy wNowie wypsane 1794 Die 1. Majj“

Česká modlitební kniha z r. 1794, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** křesťanské katolické jádro všech modliteb (srov. Knihopis 3409–3411); obsahuje modlitby ranní, litanie k sv. patronům, modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, „Letanye O Božske Předwiditedlnostj.“ (pp. 80–88), modlitby o umučení Páně, na hlavní svátky církevního roku, k sv. Trojici, litanie o jménu Ježíš, modlitby mariánské, loretánské litanie, modlitby k svatým, na jednotlivé dny v týdnu, za mrtvé a večerní. Vlastní text na pp. 1–160, jediný písař, ozdobný rámeček z pásu ze 2 linek vyplněného kroužky a vlnovkou nebo šrafováním, nadpisy, pokyny a incipity kaligraficky, do p. 17 některé kolorovány červeně a zeleně, perokresebné iniciálky, místy drobné perokresebné ozdoby nebo ornamentální pásy na místě vinět, titul kaligraficky v perokresebném rámci s florální ornamentikou kolorovaném zeleně a červeně. Na pp. 161–202 další české modlitby, zapsané postupně 3 písaři na

poč. 19. stol. (1. písař na pp. 161–182, 2. písař na pp. 182–189, 3. písař na pp. 190–202), mj. na pp. 161–165 „Laskawe Wzdechnutj k Krystu Pánu“, na pp. 194–196 „Poraučenj se k Swatjmu Josefu.“ a na pp. 196–201 „Modlitba k Swatemu Janu Nepomuckimu.“, do p. 169 pokračuje rámeček z hlavního textu, pak rámeček z dvojlinky, p. [II] prázdná, část listů s pp. [I–II] a 133–134 odstrižena.

1912/99

přír. č. 1635/82

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 116 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z dvojlinky, u hřbetu čtyřlinky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačováním trojlinkami, stopy po 2 sponách, červeně stříkaná ořízka, 16,0 : 10,0 cm. Na předním přideští perem přípis „Maria Angela zu geheriges bichl“ a jinou rukou připojeno rodné a řádové jméno majitelky „Von Hertzen JESV“ a „geborne Michnin Von weitzenau“, na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 80“ a perem přír. č. „1635/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

a) f. 1r:

„Heylsambste Anweisung der Seel zu der Vollkom[m]enheit undt Ewigen leben. durch die weeg der Achtagigen [!] Christlichen Übungen Nach der lehr deß Heyl[igen] Ignatij Vorge stellt Ihm Jahr Christi 1773“

Osmidenní německá duchovní cvičení podle sv. Ignáce z Loyoly z r. 1773 s připojenými dalšími rozjímáními, především „Die betrachtungen Von den heyl[igen] Bömischen Patronen.“ (ff. 18v–32r). Vlastní text na ff. 1r–32r, jediný písař (jiný než u následujících částí), rámeček z jednoduché linky, nadpisy podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlinkou, f. 32v prázdné.

b)

[Německá modlitební kniha z 2. pol. 18. stol.]

Německá modlitební kniha z konce 18. stol., obsahuje modlitby ranní, na jednotlivé dny v týdnu, mešní, ke zpovědi a k přijímání. Vlastní text na ff. 33r–59r, jediný písař (jiný než u ostatních částí), rámeček z jednoduché linky, nadpisy zvýrazněně, některé podtrženy jednoduchou linkou, ff. 59v–60v prázdná.

c)

[Litanie z 2. pol. 18. stol.]

Německé litanie z 2. pol. 18. stol., a to na ff. 61r–63v „Eine Schöne Lieteney Von Dennen Heyl[igen] orden stieffthern umb Eine Gnad Zu Erlangen see [!] an zu ruffen“ a na ff. 64r–69r „liedaney [!] zu den Heyl[igen] Vatter bernardo.“ (nadpis připsán později jinou rukou). Jediný písař (jiný než u ostatních částí), rámeček z jednoduché linky, f. 69v prázdné.

d) f. 70r:

„Litanie“

Latinské litanie ke všem svatým z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 70r–77v, jediný písař (jiný než u ostatních částí), psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky, linky tužkou.

e)

[Rozjímání z poč. 19. stol.]

Německá rozjímání z poč. 19. stol., a to na ff. 78r–82r „Betrachtung Vom Heiligen Prokopio“ a na ff. 82v–88v a 115r–116v „Betrachtung Von dem Heiligen Vito.“, jediný písař (jiný než u ostatních částí), rámeček z jednoduché linky (kromě ff. 115r–116v), nadpisy zvýrazněně, linky tužkou.

f)

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 2. pol. 18. stol.]

Kniha latinských a německých modliteb a meditací z 2. pol. 18. stol., obsahuje rozjímání, hymny, modlitby, žalmy a litanie, mj. „LITANIAE de Sancta Ursula.“ (ff. 97r–99r) a „Gebett Zu dem Heyl[igen] Joannes Nepomuceny.“ (ff. 108v–109r). Vlastní text na ff. 89r–114v, jediný písař (jiný než u ostatních

částí), rámeček z dvojlinky, nadpisy podtrženy dvojlinkou, stránkové kustody, stopy po původní paginaci. Vloženy 2 lístky s perem psanými texty z 19. stol.: na prvním česká „Modlitba swat[ého] Bernarda.“, na druhém latinské „Capitulum.“ s incipitem „Benedicta es tu Filia a Domino Deo [...]“.

1913/100**přír. č. 1636/82**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XIX. in., [II] + 122 pp., vazba původní (velmi poškozená, knižní blok vytržen), prkénková, potažená červenou kůží, desky bohatě zdobený vytačovanou rámcovou kompozicí z florálních motivů, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačováním dvojlinkami, v mezích vytačované florální motivy, 17,9 : 10,9 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 270“ a perem přír. č. „1636/82“.

f. [I]r:

„Duchownj Poklad, aneb katolické modlitby, z rozljčných pobožnych knjžek sebrany; wssem wěrnym krestianum k duchownjmu potěssenj na swětlo widany.“

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ poklad aneb Katolické modlitby a písničky** (srov. Knihopis 14 111–14 116, 14 118 a 14 121–14 122); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní a k Panně Marii a kající žalmy. Vlastní text na pp. 1–122, jediný písař, část titulu kaligraficky červeně, titul zdoben perokresbou zpodobňující patrně oltář, titul i text v různých provedených ozdobných perokresebných rámečcích, nadpisy zvýrazněně, stránkové kustody, perokresebné vinětky, na p. 122 s motivem vázy, p. [II] prázdná. Vloženy 2 dvojlisty s perem psanými českými písněmi k sv. Anně z 1. pol. 18. stol. a poč. 19. stol.

1914/101**přír. č. 1638/82**

pap., s. XVII. ex., [II] + 214 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytačováním rámečkem z dvojlinky, zlacená ořízka, 14,5 : 9,0 cm. Na přední předsádce verso perem přír. č. „1638/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

p. [I]:

„Preces Consvetae in usum Venerabilium Virginum Societatis Sanctae Ursulae.“

Kniha latinských a německých modliteb a meditací pro voršilky z konce 17. stol., obsahuje rozjímání, modlitby, hymny, žalmy a litanie, mj. „Litaniae de Sancta Ursula.“ (pp. 27–35) a „Gebett. Zu dem Heyl[igen] Joannes Nepomuceni“ (pp. 77–80); pokyny a část nadpisů zpočátku německy, od p. 127 česky (modlitby před jídlem a po jídle). Vlastní text na pp. 1–155, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy podtrženy dvojlinkou, pp. [II] a 156–212 prázdné.

1915/102**přír. č. 1640/82**

pap., s. XVIII. med., 88 ff. (nově), vazba pozdější (z 19. stol.), lepenková, polepená šedým škrobovým papírem, hřbet potažen černou kůží, zdobenou 6 vytačováním zlacenými příčnými linkami, modře stříkaná ořízka, 19,4 : 13,8 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 119“ a perem přír. č. „1640/82“, na f. 1r tužkou č. „4744“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z pol. 18. stol.]

Kniha latinských a německých modliteb a meditací z pol. 18. stol., obsahuje hymny, žalmy, modlitby a litanie na jednotlivé hodiny dne (např. k sv. Uršule), modlitby k jídlu, sponsoria na hlavní svátky církevního roku a rozjímání o českých zemských patronech (sv. Vojtěchu, sv. Zikmundu, sv. Janu Nepomuckém, bl. Anděle Merici, sv. Vítu, sv. Ivanu, sv. Prokopu, sv. Ludmile a sv. Václavu). Vlastní text na ff. 1r–87r, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy, pokyny a iniciály zalomené do 2 řádků červeně, některé zdobený stříbrem, ff. 87r–88v prázdná, ff. 37–42 mírně poškozena. Vložena rytina Madony s Ježíškem obklopené andělky a stojící mezi mnichem a horníkem, vše v ozdobném florálním rámečku, pod rytinou nápis „Wraucna Pamatka swatohorske [= Svatá Hora u Příbrami, osp. Příbram] stoletie Korunowace. 1832“; a lístek s perem psanou poznámkou z 19. stol. „Heiliger Franziskus Xav[erius] H[ei]ll[ige] Barbara.“.

1916/103**přír. č. 1645/82**

pap., 1737 + 1773–1834, 422 pp. (od p. 138 nově, recte 420 pp., list s pp. 19–20 chybí), vazba nedochována, hřbet původně o 3 vazech, zpevněn pergamenovými proužky, modro-červeně stříkaná ořízka, 18,3 : 16,4 cm. Na p. 1 černé obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též na p. 123), tužkou poznámka knihovníka „Kniha receptů cechu barvířského z r[oku] 1737. Z rod[inné] pozůstalosti Jeřábkovy.“ a starší sign. „R 8“ a perem přír. č. „1645/82“.

a)

[Kniha barvířských receptů z r. 1737]

Kniha německých barvířských receptů z r. 1737, srov. přípis na p. 1 „Mit Gott 1737 Adij [!] in Kutenberg Jully Farben der ordnung überschriben“. Vlastní text na pp. 2–137, na p. 71 dílčí „Register über die 36 Farben“, jediný písař (jiný než u následující části), pp. 18 a 138–142 prázdné, listy s pp. 11–18 a 21–22 dochovány jen částečně.

b)

[Kniha zápisků z l. 1773–1834]

Kniha českých zápisků z l. 1773–1834 od neznámého autora pocházejícího pravděpodobně z Kutné Hory. Po záznamech o sňatku, narození dětí a úmrtí příbuzných z l. 1773–1834 na pp. 143–154 (pouze první z nich je německy) následují na pp. 156–422 účetní a další záznamy finančního charakteru přibližně z téhož období, z nichž část je nedatovaná, snad jediný písař (jiný než u předcházející části), pp. 155, 320–389 a 410–411 prázdné, mezi pp. 152 a 153 vyříznut 1 list, mezi pp. 318 a 319 vyříznut 1 list, mezi pp. 402 a 403 vyříznuto 5 listů, mezi pp. 420 a 421 vyříznuty 3 listy, mnoho listů uvolněno z vazby a některé patrně ztraceny.

1917/104**přír. č. 1646/82**

pap., (s. XVIII. ex.) 1803, [II] + 81 pp. (recte 80 pp., list s pp. 15–16 chybí, p. 67 paginována dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z dvojlinky a florálních motivů, uprostřed přední desky vytačovaná zlacená devíza „IHS“, uprostřed zadní desky devíza „MARIA“, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačováním dvojlinkami, zlacená ořízka, 19,0 : 12,4 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 36.“ (číslice tužkou škrtnuta a přepsána na „63“), na předním příděti štítek s černým předtištěným textem „Museum arch. sboru ‚Vocela‘. Číslo Daroval“, perem vyplněno určením rukopisu „ ‚Zápal lásky Boží‘ ozdobně psáno 1803.“, na 2. listu přední předsádky recto perem přír. č. „1646/82“, na p. [II] modré obdélníkové razítko s textem „ARCHEOL. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též na p. 67bis).

p. [I]:

**„Zápal Lásky = Božj. Dussy wiwolených, aneb Modlitby Katolické, k prawemu Vjzwánj, gak ráno, tak v večer, tež při Mssy= a swate Spowědj, s ginými pobožnými Modlitbamj doplněne, přepsane od A. Hromadki 1803.
Patřegj, A. B. z Weletowa [= Veletov, osrp. Kolín]“**

Česká modlitební kniha přepsaná A. Hromádkou r. 1803, patrně vycházející z některého vydání tisku **ZÁPAL** lásky Boží duši vyvolených (srov. Knihopis 17 152); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie, modlitby večerní, „Wzdechnutí k Srdcy Pana Gežisse.“ (pp. 70–71) a modlitby za šťastnou smrt. Vlastní text na pp. 1–79, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, stránkové kustody, titul v zeleno-červeně kolorovaném perokresebním rámečku z rokajových, ornamentálních a florálních motivů s kresbami ptáků, iniciály zalomené do 2–5 řádků kolorovány zeleně a červeně, nadpisy oddílů kaligraficky zeleně a červeně, některé doplněny kolorovanými florálními, ptačími či náboženskými motivy (např. na p. 1 květina, pták a hořící srdce s nápisem „sursum corda“), na začátcích oddílů na pp. 1, 17, 52 a 70 kolorované perokresby andělů a rokajů, stejnou technikou koncové viněty s florálními motivy nebo andělky, na p. 62 celostránková kolorovaná perokresba hořícího srdce v oblacích mezi anděly, doplněného florálními motivy a devízou „MARIA“, dole perem nápis „O Maria! In der Litanei, ist mein bitt: In der Lezten Stund, Vergies mein nicht.“, pp. 80–81 prázdné, list s pp. 1–2 uvolněn z vazby.

1918/105

přír. č. 1648/82

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 180 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z trojlinky, na přední desce ozdobný štítek, v něm perem původní titul „Khern oder Kurtzer außzug der Stadt Rechten Lands ordnung Novell[en] declarat[ionen] und Rescripten N[umme]r 4.“, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojlinkami, v 1. mezipolí štítek se stopami po textu perem, zbytky 2 párů modrých lněných tkanic, 20,6 : 16,2 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 18.“, na předním příděti perem rukou z pol. 18. stol. „N[umero] 7mo Ex libris Wenceslai Roschlapil“, na f. 1r modré kulaté razítko s opisem „ARCHAEOLOGICKÝ SBOR ‚VOCEL‘ V HOŘE KUTNÉ“ (též na f. 119r), tužkou starší sign. „R 8“ a perem starší č. „290.“ a přír. č. „1648/82“.

f. 1r:

„**Kurtzer. Extract der. Stadt=Recht. In Königreich Böhme Mit Anführung der König[ichen] Vern[euerten] Landsordnung. Novell[en] declarat[ionen] Rescripten, undt der König[ichen] Stadt Instruction Wo dieselbe mit erwöhnen recht übereinstimmen**“

Opis tisku **VRBA NYMBURSKÝ, Jakob Ferdinand**: Kurtzer Extract der Stadt-Recht in Königreich Böhme (patrně vydání Praha, 1693), tj. výtah z tisku **KRISTIÁN z Koldína, Pavel**: Práva městská Království českého (Praha, 1579–1618; Knihopis 4564–4571) doplněný o srovnání s tiskem **FERDINAND II.**: Obnovené právo a zřízení zemské dědičného Království českého (Praha, 1627; Knihopis 2447) a pozdějšími novelami, deklaracemi a reskripty; opis pořízen na přel. 17. a 18. stol. pro Lukáše V. Chaura (viz přípis pisaře na f. 1r „Ex Libris Von Lucae W. Chaur. Jakob Ferdinand Wrba Nymburgsky Burger der König[ichen] Neüen Stadt Prag“). Vlastní text na ff. 4r–176v, na f. 1v latinské posouzení dvěma pražskými právníky z 4. února 1693 a imprimatur rektora Karlovy univerzity J. C. Schambogena datované v Praze 5. února 1693, na ff. 2r–3v nedatovaná německá dedikace Lambertovi Franzi von Harrachovi, podepsaná „Jacob Ferd[inand] A. Wrba Nymburgsky m[anu] p[ropria]“, na ff. 177r–179v „Registrum Vber die Statt=Rechte.“, jediný pisař, rámeček z dvojlinky, titul částečně kaligraficky, nadpisy zvýrazněně, ornamentální iniciálky, na závěr na ff. 176v a 179v jednoduché ornamentální viněty, číslování složek v horním vnějším rohu (pokud nebylo oříznuto). *Lit.*: JIREČEK, Josef (ed.): Práva městská Království českého a Markrabství moravského spolu s krátkou jich summou od M. Pavla Kristyana z Koldína; Praha, 1876 * JIREČEK, Josef (ed.): Codex juris Bohemici IV, pars 3, sectio II; Praha, 1876 * JIREČEK, Hermenegild (ed.): Codex juris Bohemici V, pars 2; Praha, 1888 * LEXIKON české literatury 2/II; Praha, 1993, s. 976–977 (heslo Pavel Kristián z Koldína).

1919/106

přír. č. 1653/82

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 62 ff. (novodobě), nevázáno, sešití nedochováno, vlepeno do obalu z pauzovacího papíru, 25,5 : 20,0 cm. Na přední straně obalu perem „Tato švábským písmem psaná kniha kuchařských předpisů je kutnohorského původu. Byla později v majetku továrníka Hartmanna a lékárníka Engelberta v Kutné Hoře. Moje matka ji obdržela, když se Engelbertovi přestěhovali z Kutné Hory do Habrů [osrp. Havlíčkův Brod] na Čáslavsku kolem r[oku] 1880.“ s červeně psaným podpisem „Červený Jar[oslav]“, fialové kulaté razítko s opisem „BIBLIOTÉKA JAROSLAV ČERVENÝ“, jinou rukou perem „Asi 1790.“, dále tužkou starší sign. „R 219“ a perem přír. č. „1653/82“, na f. 1r tužkou starší sign. „R 219“.

[**Kuchařská kniha z přel. 18. a 19. stol.**]

Česky psaná kuchařská kniha z přel. 18. a 19. stol. pocházející patrně z Kutné Hory, obsahuje více než 300 receptů na polévky, zeleninová jídla, knedlíky, jídla z ryb, nákypy, těstoviny, pečivo a sladkosti, sulcy, jídla z masa, omáčky a saláty; některé názvy jídel německy. Vlastní text na ff. 1r–61r, jediný pisař, rámeček z dvojlinky, linky tužkou, nadpisy podtrženy, některé kaligraficky červeně, jednoduché perokresebné viněty, ff. 61v–62v prázdná.

1920/107

přír. č. 1654/82

pap., 1749 + 1756, [VI] + 118 pp., z původní vazby dochována pouze přední lepenková deska, polepená poškozovým světlým papírem, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, podél vazů a po okrajích zdobeno vytačovými trojlinkami, 19,8 : 16,8 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 13.“ (perem škrtnuto a opraveno na „430“, to škrtnuto tužkou a opraveno na „83“), na přední předsádce verso perem přír. č. „1654/82“, na p. [I] modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOLOG. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

a) p. [I]:

„Der dreü auffrichtige Mahler. oder Die Neu Eröffnete Mahler geheimbnüssen der Mahler Kunst, Illuminir=Staffir=und lacir Erfahruns Zum Nützen deren lieb haberen Teütlich und Nützlich dan grundlich beschrieben, wientann Sowohl mit öhl farben umbgehen, gründe fürneyße undt andere nöttige Sachen Verfertigen, in fresco und mit Mussel farben mahlen, auch die benöttigte farben darzu bereythen, Vergulden, Versilbrn dann Accurat laccirer Solle Von Mir Herrmann Joseph Albrecht Syndico der Konig[liche] Stadt wodnian [= Vodňany], Eine[n] liebhabern dießer Edlen Kunst Jm Jahr 1749 den 28 Junj“

Německá příručka pro malíře sestavená Hermanem Josefem Albrechtem, syndikem ve Vodňanech, r. 1749. Po předmluvě na pp. [III–VI], datované ve Vodňanech 14. července 1749, následuje na pp. 1–78 vlastní text o 49 kapitolách, jediný písař (jiný než u následující části), titul, nadpisy a incipity kaligraficky, text místy doplněn nákrasy perem, mj. malířské palety (pp. 20 a 22), malířského stojanu (p. 25; foto – příloha 16) a způsobu napínání plátna (p. 46), p. [II] prázdná.

b) p. 79:

„Vollkom[m]ene Anweisung zur Edlen lagier=Kunst“

Dodatek k předcházející části obsahující nejčastěji návody na míchání barev a psaný Václavem Janem Aloisem Faberem r. 1756 (srov. podpis na p. 118 „Wenceslaus Joanes Alojsus Faber A[nno] 1756“). Vlastní text na pp. 79–108, jediný písař (jiný než u předcházející části), na pp. 108–114 pozdější dodatky odlišnou rukou, na p. 115 poznámky o narození předků V. J. A. Fabera v l. 1673–1743, na p. 116 zápisky o narození jeho dětí z l. 1761–1770, na p. 117 účty z 2. pol. 18. stol., po p. 114 vyříznuto 16 ff., list s pp. 115–116 částečně odříznut, po p. 116 vyříznuto 5 ff.

1921/108

přír. č. 1667/82

pap., 1714, [XXXII] + 364 pp., vazba původní (značně poškozená), lepenková, polepená hnědým stříkaným papírem, hřbet o 3 vazech a rúžky původně kožené (dochovány jen zlomky), 2 páry zelených lněných tkanic (1 nedochována), červeně stříkaná ořízka, 21,0 : 16,0 cm. Na p. [I] tužkou starší sign. „R 179“ a perem přír. č. „1667/82“.

p. [I]:

„Koch=Buch= Vndt Ein Mach Buch. 1714. Von der Frau Samuelisin“

Německá kuchařka z r. 1714 blíže neznámé paní Samuelisové (tento atribuční dodatek zapsán později odlišnou rukou), obsahující celkem 369 receptů (z toho 360 číslovaných), především na sladká a pečená jídla, polévky a postní jídla. Vlastní text na pp. 1–364, na pp. [II–XXI] „Register Aller Sachen so In diesen buch begriffen.“, jediný písař, mezi pp. 150 a 151 vlepen lístek s dodatkem stejnou rukou, pp. [XXII–XXXII] prázdné.

1922/109

přír. č. 1670/82

pap., s. XVIII. in., 220 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená světle hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, 2 kožené spony zakončené železným kováním, 21,4 : 16,5 cm. Na 1. listu přední předsádky recto tužkou starší sign. „R 6“ a perem přír. č. „1670/82“, na f. 1r tužkou č. „4754“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

f. 1r:

„Blumen=Reiche Auen. Oder Ein Verfaß Heilßam[m]en und außerlösenen gedanken, über die Geist[liche] Profession Apliciret, auf die profession, Eines Christens Bey der Heiligen Tauff sambt einen zusatz Anmüttigster Com[m]union Gebetter. Erstlich in der frantzösischen Sprach Beschriben und etlichemahl Herauß gegeben: Anjetzo aber allen daß Höinig Ihrer Devotion und Andacht darinnen Emsig samblendenden Christ. Imblein zu dinst in daß Teütsche übersetzt, und daß Erstemahl an daß Taglicht gegeben.

Zufinden Bey denen Ursulinerinen zu KUTTENBERG.“

Německý překlad původně francouzského spisu z poč. 18. stol.; kniha je dělena na 2 části: 1., nena-

depsaná část obsahuje modlitby a meditace a je dále dělena na 2 díly po 5 číslovaných odděleních, ta dále na číslované pododdíly, 2. část nadepsaná na f. 137r „Aspirationen. Zu den allerheiligsten Sacrament des Altars, Vor und nach der Heiligen Communion Erkläret durch die worth der Staffel Psalmen.“ je dělena na 8 číslovaných oddílů. Vlastní text na ff. 3r–216v, na ff. 1v–2v nepodepsaná a nedatovaná dedikace převorce jménem „Anna Aloysia Von der Geburth Marie, Gebohrnen Klußakin Von Kosteletz [neurčeno]“, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, titul a nadpisy kaligraficky, nadpisy podtrženy dvojlínkou, občasné soudobé dodatky psané perem jiným písařem po stranách (oříznuto), ff. 217r–220v prázdná. Vložen list stejného formátu s perem psanou německou meditací nadepsanou „L[audetur] I[esus] C[hristus] Zu Einem Geistlichen Heylsamen Andencken.“ a podepsanou „P[ater] Antonius Piczonn S[ocietatis] J[esu]“ (rukou písaře této meditace jsou pravděpodobně psány dodatky ve vlastním rukopisu). Srov. rukopis č. 1852, jehož autorem je též P. A. Pičon.

1923/110**přír. č. 1673/82**

pap., s. XVII. ex., 184 ff. (nově), vazba původní, prkénková, polepená pestrobarevným papírem, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy světle hnědou kůží, 17,1 : 10,0 cm. Na přední desce tužkou č. „65“, na předním přídeští perem voršilská knihovni lokace „2. Abtheil[ung]. 3. Reihe. 5. Fach.“ a perem přír. č. „1673/82“.

[Voršilské menologium z konce 17. stol.]

Menologium se stručnými německými životopisy významných voršilek pro 2. polovinu roku, tj. od 1. července do 31. prosince; uváděná data úmrtí jednotlivých voršilek se pohybují v rozmezí l. 1638–1689. Vlastní text na ff. 1r–184v, jediný písař, rámeček z jednoduché linky tužkou, nezdobeno. Vloženy 2 lístky se soudobým textem perem, na prvním „heyl[iger] Ertz Engl gabriel heyl[iger] Ertz Engl Raphael“, na druhém „heyl[iger] vincentius heyl[iger] felix“.

1924/111**přír. č. 1674/82**

pap., s. XVIII. in., 82 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená pergamenem se zbytky latinského textu, zbytky 2 párů kožených řemínků, 18,9 : 15,1 cm. Na f. 1r tužkou starší sign. „R 14“ a perem přír. č. „1674/82“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou a perem.

[Domácí lékařská kniha z poč. 18. stol.]

Německo-česká kniha domácích lékařských a zvěrolékařských receptů z poč. 18. stol., např. na f. 12r „Schwalben Wasßer Recht zue machen.“, na f. 12v „dobry Kurzidlo pro 6. Nedělkou a pro Matku“, na ff. 13v–14r „Essig Vor die Pest.“, dále recepty na bolesti hlavy, očí, zubů, uší, proti kamenům, mrtvici, nemocem zažívací soustavy, podagře apod.; u některých receptů uveden i zdroj, např. na ff. 10v–11r „Ein guttes Recept Vor den Kattharr Von Herrn Baron Herbart.“ nebo na ff. 23v–24v „Beschreybung einesß Gewissen Tranckh welcher Zue Pariß Zue Erhaltung der gesundtheith Sehr gebraucht Vndt das Rothe Wasser, oder auff Französisch Bovillon Reuge genenet wierdt deßen ein Königlicher Maedicus M. de Lorme sich täglich bedienet hatt. Vnd 99. Jahr alt geweßen. wie er Vor 70 Jahren Verstorben“. Vlastní text na ff. 1v–81r, většinu zapsal 1 hlavní písař (na ff. 29v–71v), zbytek doplněn větším počtem dalších písařů, mezi ff. 12 a 13 vyříznuto nejméně 12 listů, mezi ff. 15 a 16 vyříznuty 2 listy, ff. 75v–76r, 78v a 81v–82v prázdná. Vložen lístek s českým perem psaným receptem „prawy chlazení horky krve Aprzeczisštění“ z konce 17. stol. a lístek (zlomek menologia?) s německým perem psaným stručným životopisem řeholnice „Matter Margaretha Von heyl[igem] Sacrament den 8 [Octo]bris“ (která zemřela v tento den r. 1660) doplněným modlitbou.

1925/112**přír. č. 1675/82**

pap., s. XVIII. med., 152 ff. (nově), vazba původní, lepenková, desky polepeny barevným mramorovaným papírem, hřbet o 2 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, zdobeny vytlačovanými trojlínkami, 2 páry lněných tkanic, žlutě stříkaná ořízka, 21,0 : 17,6 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 173“ a perem přír. č. „1675/82“.

[Malířská příručka z pol. 18. stol.]

Německá malířská příručka z pol. 18. stol., obsahuje množství návodů na výrobu fermeží, laků

a barev, někdy i s uvedením zdroje, např. na f. 11r „Neüer fürneiß von pater Corl“ nebo na f. 63rv „gumi Lau fuerneis von patter chönvetz“. Vlastní text na ff. 1r–152v, promiskue více písarů, názvy některých postupů podtrženy. Vloženo několik lístků s perem psanými texty: útržek papíru s německým receptem na bolavé zuby z pol. 18. stol., lístek s německým návodem k duchovnímu cvičení pro 4. a 5. den z pol. 18. stol., lístek s německou modlitbou z pol. 19. stol. „Alles für Jesus. Gebet vor dem Schlafen=gehen und am Morgen.“, lístek s německým receptem z konce 18. stol. a lístek s německou modlitbou z poč. 19. stol. nadepsanou „Gebeth zur Heill[igen] Mutter Anna.“.

1926/113**přír. č. 1677/82**

pap., s. XVIII. in. + 1708–1710, 6 ff. (nově), nevázáno, stopy po sešití, 13,3 : 7,6 cm. Na f. 1r perem přír. č. „1677/82“.

[Zlomek německé meditační knihy z poč. 18. stol.]

Zlomek německé meditační knihy z poč. 18. stol. První část obsahuje „Erste lehr, vnd übung“ (f. 2r) a „Andere lehr vnd übung Vor allezeit sich zu üben.“ (f. 2v), na zbývajících listech jsou přesnější pokyny k meditacím pro 2. červenec 1708, 6. říjen 1709 a 15.–10. prosinec 1710 (konec chybí). Jediný písar, v záhlaví devíza „IHS“, na f. 1r perem původní pořadové č. „6.“, f. 1v prázdné.

1927/114**přír. č. 1681/82**

pap., s. XVIII. med., 343 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, 2 železné spony na kožených úchytech, modro-červeně stříkaná ořízka, 16,3 : 10,1 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem titul „[Er]vorschung Über die für[sätze] auß den Exercitien.“, ve 4. a 5. mezipolí 2 nálepky, v nich perem původní sign. „A. III.“ a „29.“, na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 95“ a perem přír. č. „1681/82“.

a) f. 4r:

„Wochendlich[e] Oder Monathliche Ervorschung über die gemachte für sätze. Auß dem Fundament der Exercitien.“

Německé týdenní nebo měsíční duchovní cvičení z pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 4r–9v, jediný písar (stejný jako u následující části), nadpisy podtrženy dvojlinkou, v záhlaví devíza „Ihs“, ff. 1r–3v a 10rv prázdná.

b)

[Rozjímání z pol. 18. stol.]

Německá rozjímání a duchovní cvičení z pol. 18. stol. o smyslu stvoření a lidského života, o službě Bohu, o hříchu, o smrti, o naději a Božím milosrdenství, o pokoře, o trpělivosti, o nebi, o lásce k Bohu i k bližnímu apod., mnohá z rozjímání neúplná (patrně částečně nedokončeno a částečně ztraceno již před vazbou). Vlastní text na ff. 11r–306v, jediný písar (stejný jako u předcházející části), nadpisy podtrženy dvojlinkou, v záhlaví devíza „Ihs“, v některých částech původní nesouvislá paginace, ff. 15r–22v, 52r–54v, 58v, 116v, 141r–148v, 192r–199v a 307r–343v prázdná. Srov. rukopis č. 1888, psaný týmž písarem.

1928/115**přír. č. 1682/82**

pap., s. XVII. ex., [IV] + 614 pp. (recte 610 pp., po p. 40 paginováno 33, po p. 231 paginováno 233, listy s pp. 290–291, 296–297 a 356–359 chybějí, po p. 372 paginováno 374, po p. 443 paginováno 445, po p. 488 paginováno 490, po p. 504 paginováno 506 a po p. 565 paginováno 567), listy svázané do knižního bloku, který však není oříznut, rukopis tedy zřejmě nebyl nikdy opatřen vazbou, 21,7 : 17,5 cm. Na p. [I] nálepka, v ní perem starší sign. „R. 14.“ (číslice perem škrtnuta a opravena na „429“), dále tužkou starší sign. „R 79“, na p. [IV] perem poškozený přepis z doby vzniku rukopisu „[...] wod Pana Hontz vencla Stla[...] Kostelcze [= snad Kostelec u Heřmanova Městce, osrp. Chrudim, nebo Vrbatův Kostelec, osrp. Chrudim] wodepsana“, na p. 1 perem přír. č. „1682/82“.

[Lékařská kniha z konce 17. stol.]

Lékařská kniha z konce 17. stol. obsahující 1007 číslovaných převážně českých a ojediněle i německých receptů a návodů na léčení lidí i zvířat a zemědělských postupů, u mnoha z nich i údaje

o zdroji nebo vyzkoušení, např. „Toto z Knihy Lykařszky Panny Marży smrčzkowy. gest wipsano“ (p. 34), „Probatum na genkowie [= snad Golčův Jeníkov, osrp. Havlíčkův Brod, nebo Jeníkov, osrp. Hlinsko] A[nno] 1673“ (p. 98), „Tito Recepty sau wod Pany aničžky Kryzlowy Pro wsse-lygaky nemoczy skusseny“ (p. 100), „probat[um] od Pana Patera z Potiech [= Potěhy, osrp. Čáslav] A[nno] 1679“ (p. 105), „skusseno wrosytčžich [= zřejmě Rosice, osrp. Chrudim] w letu 1681“ (p. 189), „probatum od Pana bčžra Heytmana ze swietly [= zřejmě Světlá nad Sázavou] A[nno] 1684“ (p. 191), „skusseno od Pany Katterle Mladotky na swietly A[nno] 1683 1 Juny“ (p. 205), „hospodařzke Pamiety gak se Ma Polle na zimu hnogity A[nno] 1684 3 Augustj“ (p. 506) apod., nebo jen prostě připsáno „skusseno“ či „Probatum“. Vlastní text na pp. 1–574, na pp. 575–614 „Regstržik“, jediný písař, nezdobeno, pouze nadpisy (nedůsledně) podtrhávány dvojlinkou, občasné marginální poznámky tužkou z poč. 20. stol., táž ruka napsala tužkou písmena kurentní a humanistické abecedy na p. [III], p. [II] prázdná, listy s pp. 599–614 volně vloženy. Vložen zlomek tisku z konce 18. stol., jehož tiskové zrcadlo nebylo vytištěno a dochovala se pouze paginace pp. 53–54, a torzo německé soudobé rukopisné kuchařské knihy s pp. 153–160 (s číslovými recepty 199–208).

1929/116**přír. č. 10/84**

pap., 1775, [II] + 54 pp. (novodobě), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z ozdobné dvojlinky, modře stříkaná ořízka, 24,0 : 15,9 cm. Na přední předsádce recto perem přír. č. „10/84“.

p. [I]:

„All=Täglich übliche Gemein Gebether. verfertigt für die Hochlöbliche, und Geistlich Jungfrauliche Kuttenberger GEMEINDE Deren Wohl=Ehrwürdigen und in Gott Andächtigen Jungfrauen der Gesellschaft sanct=Ursulae. Von einem unterthänigsten Geistlichen Diener und der Zeit bemeldten Geist[ichen] Jungfrauen unwürdigen Beichtvater P. A. F. R. MDCCLXXV [= 1775].“

Latinsko-německá modlitební a meditační kniha psaná pro kutnohorské voršilky citovaným monogramistou r. 1775, obsahuje hymny, litanie (mj. na pp. 21–25 „LITANIAE DE SANCTA URSLA.“), modlitby, žalmy apod. na jednotlivé hodiny dne, na závěr responsorium k sv. Antonínovi a litanie za mrtvé. Vlastní text na pp. 1–54, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, část titulu, nadpisy, versálky a některé části textu červeně, p. [III] prázdná. Vloženy 2 listy s perem psanými modlitbami z 19. stol., první s německou modlitbou k Ježíši a druhý s latinskou modlitbou za vítězství císaře Františka, a lísteček s německou poznámkou z přel. 18. a 19. stol. Srov. latinsko-českou modlitební knihu od téhož písaře pod č. 1894.

1930/117**přír. č. 12/84**

pap., 1698, [XXXIV] + 1832 pp. (recte 1814 pp., pp. 978 a 979 počítány dvakrát, po p. 1429 paginováno 1450), vazba původní, lepenková, potažená plátnem a ve druhé vrstvě hnědou kůží, desky zdobené rámcovou kompozicí z vytlačovaných trojlinek a vypichovaných půloblouků, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, stopy po 2 párech kožených řemínků, červeně barvená ořízka, 19,3 : 15,4 cm. Na přední desce poškozená nálepka, v ní perem starší sign. „R 30“, na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 187“ a perem přír. č. „12/84“.

pp. [III–IV]:

„Strach a Hruza Diabelska Obsahucizy wsobě Rozliczne Potěssytedlne Modlitby na wsseczknj Hlawnj Slawnostj weyrocznj Krysta Pana, B[lahoslaven] Panny Marye, Swatych Aposstoluw, Patronuw Českych a mnohych Swatych a Swěticz Božich. Jakož take za wseligake Potrzeby Ziwyh y Mrtwyh, wssem wernym, a obwzlasste k Slawe Božj a P[anny] Marye Na Spasenj a kwzdelanj duchownimu kazdeho toho kdož tuto knihu by vžiwal, // Toto Compendium a neb Kniha Ze 24 Authoru gest Sepsana a w Nowe Sebrana Pracy gednoho Nehodneho Sauseda Kaňkowskeho [= Kaňk, dnes část Kutné Hory]

**gmemem Adama Girziho Gräntze Spolu Konsseła a Pisarže Raddniho.
na Bergwerku Kaňkowskem. Na Horach Kuttnach Letha Panie 1698.“**

Obsáhla česká modlitební kniha, kterou sestavil r. 1698 kaňkovský písař a konšel Adam Jiří Gräntz. Vlastnímu titulu předchází zkrácený titul na p. [I]: „Kniha Duchownej Genž Slove Strach a Hruza Ďabelska.“ v akvarelovém florálním věnci, nahoře s latinským citátem „Timor Domini manet in aeternum“ a jeho českým překladem dole „Bazeň Hospodinowa zustawa na Wěky.“, na pp. [V–VII] české věnování Pánu Bohu, Panně Marii a všem svatým nadepsané „Dedicatio Hujus Libri.“ a podepsané „[...] Czerwiczek neyopowrżeneysy Obcže Prach a Popel neyzawrżeneysy Adam Girži Grantz Saused Kankowsky.“, na pp. [IX–XX] kalendář s tabulkami časů východu a západu Slunce, na pp. [XXII–XXVI] úvod „K Pobožnemu Čtřitely Knižczky [!] Teto.“ o 4 bodech, zakončený „Actum na Kanku dne 15 Vnora 1698. Spisowatel Knizky teto.“, na p. [XXVII] Gräntzovo latinské heslo „Sanctissima Trinitas, cum MARIA, sit Semper, Spes et Consolatio mea.“, na pp. [XXVIII–XXXIV] katolické vyznání víry „[...] Ktere přži Pržiwtělenj do Bratrstwa se Cziniwa.“ (p. [XXVIII]). Vlastní modlitební kniha je dělena na 4 díly: 1. díl na pp. 1–175 obsahuje modlitby ranní, ke zpovědi a k přijímání obecně a na mariánské svátky, za mrtvé, „Sedm Zialmuw Kagiczych S[vatéh]o Dawida Krale.“ (pp. 69–89), modlitby mešní a večerní; 2. díl na pp. 176–737 obsahuje rozpis modliteb na celý týden, „Nasleduge 24 Hodinek Duchownich Rozlicznych Swatych přžes Czely Rok Poržad Zběhly. Totiž od 2. Februarij až do 8. Decembris Jakž to wsse W Nasledugiczych Hodinkach když se Skutečně Modliti budess Lepe Wyrozumiss.“ (pp. 241–737, včetně hodinek o jednotlivých českých zemských patronech, na mariánské svátky a za mrtvé); 3. díl na pp. 739–1073 obsahuje modlitby na výroční i kostelní svátky celého roku počínaje 1. lednem (mj. na pp. 794–801 u modliteb na Zelený čtvrtek „Weleslawne Bratrstwo pod Tytulem Gezisse, Marygj a Jozeffa k Potěssení dussyčzek w Oczistycy w Praze Loretě na Hradczanech ktere od Geho Wysocze Papežske Swatosti Innocencya XII. wyzdwiżene, a od welebneho duchowenstwj potwrzene gest.“, tj. modlitby k věčnému růženci s vysvětlením, a na pp. 1050–1052 „Modlenj Na Den Swaty Panny Barbory Muczednicze Božj a Patronky Kral[ovského] Horniho. Mesta Hor Kutten“); 4. díl na pp. 1075–1806 obsahuje modlitby na neděle po celý rok a rozličné další modlitby k svatým, ke Kristu a k Panně Marii, hodinky, litanie, pobožnosti apod., mj. na pp. 1253–1276 „Nasleduge 29. Modliteb Z Pekelneho Zalarže Wytaženych [...]“ (tj. z tisku **MANNI, Giovanni Battista**: Věčný pekelný žalář; Praha, 1676 nebo 1680; Knihopis 5174–5176), modlitby na různá místa mariánské úcty, např. k Panně Marii Staroboleslavské (= Stará Boleslav, dnes část obce Brandýs nad Labem-Stará Boleslav), Klatovské, Pasovské (Německo), Křtinské (= Křtiny, osrp. Blansko) či k Panně Marii „w Albendorfu w Hrabstwj Klaczkem [= Wambierzyce, Polsko]“ (na pp. 1401–1403), na pp. 1678–1699 „Letanye o Swatych Patronech Měsycznych od leta 1675. Z Bratrstwa Panny Marye a S[vatého] Waczslawa na Horach Kuttnach Pochazegiczy.“, na pp. 1706–1713 „Duchowni Karban Zachude a Zarmauczene dusse w Oczistczy.“, na pp. 1720–1734 „Sprawa o Jubilaeum a Neb Milostiwem Letu, Wssem wěrnym Kržestanum, k Pobožnostj a k duchownimu Oswiczenj s Přžidanymj Naležytymj Modlitbamj Vczinena. Leta od Narozenj Milostj 1696.“, na pp. 1748–1776 „Dokonała Sprawa Poczatku onych draze Obohaczenych Odpustkuw Tak gmenowaných Brygitanskych Rużenczuw. Spolu s kratkym wyswětlenjm, kterak Odpustky mnohých Let se rozuměť magj. Z knihy Odpustku. Patera Martina z Kochem, kdež toto wssechno wywodnegj wypsane a s mnohym Vžitkem se czisti muže, wzato. [...] 1697.“ (tj. patrně z tisku **MARTIN von Cochem**: Knížka odpustkův; Praha, 1698; Knihopis 5235–5236; odtud zřejmě přepsány i další zde citované zprávy o odpustcích a o milostivém létu), na pp. 1777–1786 „Sprawa a Spusob Nowych Odpustku. Od Neywyżsiho Papeže Innocentia XII. [...] Přžinesseny z Ržima Letha Panie 1697.“, na pp. 1800–1805 „Dwanaczte Hodin dle Polowiczneho Orloge Duchownich k Potěssenj Každeho Kržestana wydaných.“. Vedle zmíněných tisků cituje Gräntz i z dalších, zejména „[...] budess hledati gakž wykazano bude nasledowne w Roce Maryanskym w Knižce tak Nazwane w Praze v S[vatého] Klementa leta 1670 wydana a wytisstene

kteřau take ktomu Czyly a koncny przy sobe chowam [...]“ (p. 741, tj. z tisku **NADÁSI, Ján**: Annus Marianus. Rok mariánský; Praha, 1670; Knihopis 5993), „Z Knihy Zlate z Trzetiho dilu Kapitoly 18.“ (p. 806, tj. patrně z tisku **THOMAS a Kempis**: Zlatá kniha o následování Krista Pána; Praha, 1681–1698; Knihopis 16 198–16 200), „Wicze o Vmuczenj Paně hledeg w Knižce Gertrudsky na Listu 138. dle libostj.“ (p. 825, tj. patrně z některé modlitební knihy sv. Gertrudy, srov. Knihopis 2671–2701), „Modlitba z Hagka na lystu 444“ (p. 995) a „Wicze ktomu Nalezness W Knizce S[va]to Waczslawsky w lystu 212.“ (p. 1017). Na pp. 1807–1827 „Nasleduge Registrum Knihy teto Na Cztery Dily Rozdolena [!].“, jediný písař, nadpisy kaligraficky, arabské stránkování v horních vnějších rozích, signatury, stránkové kustody, na pp. 1829–1830 později připsáno „Poznamenanj Nedel přzes Czely Rok Leta Pane 1730“ (nebo 1736, závěr oříznut) a na pp. 1831–1832 kalendář světců, touž rukou dopřán i text na pp. 1131–1132, 1145–1146 a 1699. Do rukopisu vězány tyto mědirytiny: mezi pp. [IV] a [V] „SANCTA ET INDIVIDVA TRINITAS“, nesignováno; mezi pp. 14 a 15 „S[anctus] PETRVS.“, nesignováno; mezi pp. 34 a 35 „SANCTA BARBARA B[eato] STANISLAO PROPITIA“, nesignováno; mezi pp. 70 a 71 sv. František z Pauly, nesignováno, na versu nalepena mědirytina krále Davida s harfou, s latinským citátem z Ž 51,12, signováno „Moncornet exc[udit]“; mezi pp. 92 a 93 „MATER AMABILIS.“, nesignováno; mezi pp. 112 a 113 „MATER DOLOROSA.“, nesignováno; mezi pp. 128 a 129 Ukřižovaný Kristus, nesignováno; mezi pp. 144 a 145 Panna Maria, sv. Jan a sv. Maří Magdaléna pod křížem, nesignováno; mezi pp. 240 a 241 sv. Ignác z Loyoly, nesignováno; mezi pp. 246 a 247 „Ectypon B[eatae] V[irginis] M[ariae] qvae A[nn]o 1.6.9.6. in Bootz superioris Vngariae [neurčeno], saepius portentosis lacrymis exundare est visa. colitur nunc Viennae [= Vídeň, Rakousko] ad S[anctum] Stephanum a serenissimis Archiducissis, flexo poplite in formam rosae gemmeae adornata.“, signováno „Daniel Dworzak Scul[psit] Pragae.“; mezi pp. 308 a 309 „S[anctus] ADALBERTVS.“, signováno „Groos“; mezi pp. 328 a 329 „S[anctus] Georgius MARTYR.“, nesignováno; mezi pp. 352 a 353 „S[ancta] ELEONORA.“ s německým dvojversím, nesignováno; mezi pp. 388 a 389 „Vera Effigies B[eatae] V[irginis] MARIAE Dolorosae. miraculis clarae ad Sanctam Cruce[m] majorem Vetero=Pragae.“, signováno „B. V. W. sc[ulpsit]“; mezi pp. 408 a 409 „S[anctus] IOANNES NEPOMVCENVS.“, nesignováno; mezi pp. 466 a 467 „S[anctus] ANTONIVS.“, nesignováno; mezi pp. 484 a 485 „S[anctus] BENEDICTVS.“, nesignováno; mezi pp. 504 a 505 „S[anctus] NORBERTVS. FVNDATOR. ORD[inis] PRAEMON[stratensium] PATRONVS BOHEMIAE“, signování nečitelné; mezi pp. 604 a 605 „S[ancta] LUDMILA M[artyr]“, signováno „Frantz Prechler exc[udit] in Carolino Pragae.“ a „[Joannes] C[onrad] Reiff. sc[ulpsit] Nornb[ergae] [= Norimberk, Německo]“; mezi pp. 622 a 623 „S[anctus] WENCESLAUS Patronus Boemiae.“, signováno „Frantz Prechler excudit Pragae in Magno Collegio Carolino.“ a „[Joannes] C[onrad] Reiff. sc[ulpsit] Nor[n]b[ergae]“; mezi pp. 662 a 663 „S[ancta] BARBARA.“, nesignováno; mezi pp. 686 a 687 „ASSVMPTIO B[eatae] V[irginis] MARIAE.“, signování nečitelné; mezi pp. 710 a 711 deviza „IHS“ a andělé zachraňující duše z plamenů pekelných (stejná rytina jako mezi pp. 1232 a 1233), nesignováno; mezi pp. 756 a 757 „S[anctus] SEBASTIANVS.“, nesignováno; mezi pp. 770 a 771 „S[ancta] DOROTHEA.“, nesignováno; mezi pp. 802 a 803 Korunování trním s nápisem „AVE REX IVDAEODVM“ (stejná rytina jako mezi pp. 1222 a 1223), nesignováno; mezi pp. 804 a 805 Kristus padající pod křížem, nesignováno; mezi pp. 822 a 823 Šimon pomáhá Kristovi nést kříž, nesignováno; mezi pp. 826 a 827 „S[ancta] MARIA MAGDALENA.“, nesignováno; mezi pp. 828 a 829 „RESVRRECTIO CHRISTI.“, nesignováno; mezi pp. 836 a 837 „MATER DOLOROSA.“, nesignováno; mezi pp. 856 a 857 „S[anctus] Ioannes Nepomucenus Patronus periclitantium fama.“, nesignováno; mezi pp. 862 a 863 Nanebevzetí Panny Marie, nesignováno; mezi pp. 876 a 877 „S[anctus] ANTONIVS DE PADVA.“, nesignováno; mezi pp. 886 a 887 malý sv. Jan Křtitel s Beránkem, nesignováno; mezi pp. 894 a 895 „S[anctus] DOMINICVS.“, nesignováno; mezi pp. 906 a 907 Panna Maria s Ježíškem a s růženci, nesignováno; mezi pp. 958 a 959 „S[ancta] Maria Magdalena.“ (stejná rytina jako mezi pp. 1536 a 1537),

nesignováno; mezi pp. 966 a 967 „S[ancta] ANNA MATER MATRIS DEI AVLA DEI FILII.“, nesignováno; mezi pp. 986 a 987 „S[anctus] LAVRENTIVS.“, nesignováno; mezi pp. 1024 a 1025 „S[anctus] FRANCISCVS SERAPICVS.“, nesignováno; mezi pp. 1044 a 1045 „S[anctus] ANDREAS.“, nesignováno; mezi pp. 1108 a 1109 sv. Florián s iniciálami a letopočtem v kartuši „1 C 6 M 9 B 8“ (číslice „8“ dopsána perem), nesignováno; mezi pp. 1124 a 1125 „S[ancta] CATHARINA.“, nesignováno; mezi pp. 1152 a 1153 klečící svatý před křížem s nástroji umučení, nesignováno; mezi pp. 1190 a 1191 Kristus před Kaifášem, s nápisem „IESVS ALAPA INFLIGITVR.“, nesignováno; mezi pp. 1222 a 1223 Korunování trním s nápisem „AVE REX IVDAEORVM“ (stejná rytina jako mezi pp. 802 a 803), nesignováno; mezi pp. 1232 a 1233 Bičování Krista s nápisem „Congregata sunt super me flagella“, nesignováno; mezi pp. 1252 a 1253 devíza „IHS“ a anděl zachraňující duše z plamenů pekelných (stejná rytina jako mezi pp. 710 a 711), nesignováno; mezi pp. 1508 a 1509 Beránek Boží, nesignováno; mezi pp. 1136 a 1137 „S[ancta] Maria Magdalena“, nesignováno; mezi pp. 1508 a 1509 malý Ježíš a sv. Jan Křtitel s nápisem „ECCE AGNVS DEI.“, nesignováno; mezi pp. 1536 a 1537 „S[ancta] Maria Magdalena.“ (stejná rytina jako mezi pp. 958 a 959), nesignováno; mezi pp. 1588 a 1589 „S[ancta] BARBARA.“, nesignováno; a mezi pp. 1734 a 1735 Snímání z Kříže, nesignováno. Na p. 237 celostránková perokresba 24 hodin duchovních s datací „Letha Krystowehe 1698.“, pp. [II], [VIII], [XXI], 235–236, 238–240, 428, 466, 484, 502–504, 542, 604, 622, 644, 738, 761, 1074, 1700–1703, 1828 a versální strany vevázaných rytin prázdné. Z přední předsádky dochována polovina, listy s pp. [I–II], [VII–VIII] a 1827–1828 podlepeny, mnoho listů vyspravováno papírem, složka s pp. 1533–1568 uvolněna z vazby, mezi pp. 428 a 429 vytrženy 2 listy, mezi pp. 1046 a 1047 vytržen 1 list.

1931/118

přír. č. 13/84

pap., 1784–1791, [V] + 191 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným stříbřeným rámečkem z dvojlinky s florálními motivy v rozích, hřbet silně poškozen, přelepen poškozeným modrým mramorovaným papírem, zlacená ořízka zdobená vytačováním, 16,7 : 10,5 cm. Na p. [I] tužkou starší sign. „R 58“ a perem přír. č. „13/84“, na p. [III] perem německý vlastnický přípis podepsaný a datovaný „[...] Franz Scholz. in Braunau [= Broumov] zu. N[umer]o. 52. Auf dem Ringe in der Laube. 1816.“ a tužkou podpis „Ludwig Granada [?]“, na p. 189 pod mešními písněmi perem podpis písaře „Johan Joseph Hornich“.

pp. [V] a 1:

„L[audetur] J[esus] Ch[ristus] Him[m]lisches Jerusalem Welches Durch die Wirkung des H[eiligen] Gebeths starck belagert. und durch Macht und Gewalt. desselben glucklich erobert wird. 1784 d[en] 4 Aprill. Oder. // Vollständiges Gebeth Buch Darinnen Morgen Abend. Meß Vesper Beicht Vnd Communion. zu Der Heil. Dreyfaltigkeit, zV dem Hochwurdlgsten Sacrament zV Christo JesV. und der MVtter Gottes Marla. und denen HeiLigen. Gottes [= 1684]!“

Německá modlitební kniha psaná v l. 1784–1791 (srov. zašifovaný přípis a podpis písaře na p. 183 „D32626 G2b2th B5ch g2h492t 549 73ch I4h188 Be. Pla. Cas. Wei m[anu] p[ropria] ner a G2976=d49ff Angeffangen im Jahr nach Christi Geburt 1784. d[en] 4. Aprill und Verfertiget im Jahr 1791. den 26 May.“, tj. „Dieses Gebeth Buch gehöret uor mich Iohann Pla. Cas. Wei m[anu] p[ropria] ner a Germs=dorff [= zřejmě Gersdorf, neurčeno] [...]“), obsahuje v 10 dílech modlitby ranní, večerní, mešní, nedělní a sváteční nešpory, ke zpovědi, k přijímání, ke sv. Trojici, k nejsv. Svátosti oltářní, litanie a modlitby ke Kristu, k Panně Marii a ke svatým a křížovou cestu. Vlastní text na pp. 1–173, na pp. 174–179 v tabulce „Immerwährender Kirchen=Calender V[ivat] I[esus] M[aria] I[oseph]“, na pp. 180–182 „Regiestes [!] dieses Buchs.“, jediný písař, text ve 2 sloupcích vyznačených rámečkem z dvojlinky, nadpisy a části textu červeně a zeleně, červené iniciály zalomeny až do 5 řádků, někdy zdobené kolorovanou perokresbou s florálními motivy, podobně začátky a konce některých větších oddílů, nadpisy oddílů červeně, většinou v celostránkovém rámečku zdobeném kolorovanou perokresbou s florálními motivy, na pp. 75–77 latinské zpěvy na svátek Božího těla

s chorální notací ve čtyřlínkové notové osnově, titul kaligraficky červeně a zeleně, jeho první strana v kolorovaném perokresebném ozdobném rámečku s florálními motivy, na pp. 184–189 připsány perem v pol. 19. stol. „Meß Lieder“, na p. 190 perem „Gebet zum heiligen Monats=Patron.“ z konce 19. stol., na pp. [I], [II], a 191 tužkou německé modlitby z pol. 19. stol., p. [IV] prázdná. Vloženo: list s tiskem německé modlitby pro získání plnomocných odpustků podle dekretu papeže Pia VII. z 10. dubna 1821 (s. i.); oválná mědirytina sv. Trojice (nesignovaná) vystřižená z většího listu, na versu tištěný latinský text teologického charakteru; mědirytina obrazu zmučeného Krista s textem „Wahre abbildung der gnadenriclen [!] Bildnuß des gegeiselten [!] Heylands in der so genanten Wiss Capellen [= Wies, Německo] steingardischer Pfarr [= Steingaden, Německo].“, nesignováno; mědirytina oslavené sv. Barbory (v pozadí Kutná Hora?) v ozdobné kartuši, signováno „Eust[achius] Klimo Ungarus del[ineavit]“ a „I[oannes] Berka dir.“; mědirytina Klanění pastýřů s růžencovým tajemstvím „Benedictus fructus ventris tui IESUS, quem Virgo genuisti:“, signováno „I[oannes] A[ndreas] P[feffel] excud[it] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“, na versu perem torzo německého věnování (?) z 18. stol.; mědirytina smrti Maří Magdalény s textem „MORS S[anctae] M[ariae] MAGDALENAE.“, signováno „[Hieroni]mus Rzebetz scu[lpsit] KuKus Baad [= Kuks, osrp. Dvůr Králové nad Labem] in Böhmen 1744.“; mědirytina bl. Stanislava Kostky s nápisem „B[eatus] STANISLAUS KOSTKA.“, signováno „I[oannes] A[ndreas] P[feffel] excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“; mědirytina Panny Marie Vítězné (Immaculaty) se ctitelem držícím hořící srdce a s nápisem „Fiat cor meum im[m]aculatu[m]“, nesignováno; ocelorytina (z konce 19. stol.) sv. Františky Římské s andělem a s nápisem „S[anc]t[a] Franziska Romana.“, signováno „F. Rothbart gez[eichnet] 135. Stahlstisch v[on] Carl Mayer's K[unst]-A[nstalt] in Nürnberg [= Norimberk, Německo]. Verlag von Carl Mayer in Nürnberg.“; mezzotinta sv. Rodiny s Duchem sv. a nápisem „IESUS MARIA IOSEPH.“, nesignováno, na versu perem německá báseň (věnování) podepsaná „Deine dich liebende Nanette Neubert. 25. August. 1805.“; mědirytina zmučeného Jana Sarkandra s textem „V[enerabilis] IOANN[es] SARCANDER Paroch[us] et Decan[us] Hollenshoffii [= Holešov] ob fide[m] tortus, tostus, et extinctus.“, signováno „I[oannes] Andr[eas] Pfeffel exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, na versu perem torzo latinského věnování od P. Antonia; složený dvojlist, na jehož f. 1rv perem „Gebet zur heiligen Mutter Anna.“ podepsaná a datovaná na f. 1v „Maria Agnes am Tage S[ank]t Anna 1859.“; dvojlist s tiskem „Nábožné obětování předrahé krve Pána nasseho Ježíse Krista, na díkyčinění za wsse dobrodiní a milosti jimíž obdařena byla nejsvětější Panna Maria Matka Boží, obzwlásstě we swém neposskwrněném početí.“ (s. i., po pol. 19. stol., dolní část seříznuta), obsahující 2 české modlitby pro získání odpustků podle dekretu papeže Pia IX. z 18. června 1854; list s perem psanou českou modlitbou z 2. pol. 19. stol. a několik vylišovaných listů.

1932/119

přír. č. 14/84

pap., post 1727, 26 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená dobovou tapetou se zelenými, žlutými, fialovými, růžovými a oranžovými čtverci a vytačovanými zlacenými florálními motivy, modře stříkaná ořízka, 17,5 : 11,2 cm. Na přední předsádce recto perem přír. č. „14/84“, na f. 2v perem voršílská knihovni lokace „2. Abtheil[ung]. 3. Reihe. 4. Fach.“.

f. 3r:

„Sehr Wichtige Vnderweisung Wohl zu Communiciren Erstlich in Frantzösicher Sprach beschriben worden Von P[at]ri Joanne Grassete Hernach in daß welische [!] Nach mahls Tugend=nutzlig, in daß Teutsche über Tragen, vnd Zum Truck befördert. Breslau, gedruck [!] in der Academischen Buchdruckerey der Societät Jesu, 1727.“

Patrně nedokončený opis německého pojednání o sv. přijímání P. Jeana Grasseta podle titulu vycházející z tisku, který měl vyjít r. 1727 ve Vratislavi (druhá část na ff. 17r–26v je nadepsána „Anmüthungen vor vnt nach der Comunion auff alle SonTag in dem Advent vnt fasten.“, obsahuje však pouze rozjímání na 4 neděle adventní). Vlastní text na ff. 4r–23r, na f. 3v německý citát z Ž 111,4, jediný písař, stránkové kustody, nezdobeno, ff. 1r–2r a 23v–26v prázdná.

1933/120**přír. č. 15/84**

pap., s. XVIII. in.–med., 159 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet zdoben 4 vytačovanými příčnými linkami, zlacená ořízka s vypichovanými linkami při okrajích, 15,3 : 10,4 cm. Na přední předsádce verso perem podpis „Ignacia“, tužkou starší sign. „R 151“ a perem přír. č. „15/84“, na f. 7r perem podpis původní majitelky „Maria Angela Josepha Von Herten JESV“.

[Německá modlitební a meditační kniha z 1. pol. 18. stol.]

Německá modlitební a meditační kniha s latinskými a českými pasážemi z 1. pol. 18. stol., obsahuje hymny, modlitby, litanie, žalmy, rozjímání o Kristově životě a utrpení, rozjímání ke mši, modlitby a rozjímání k přijímání a k nejsv. Svátosti oltářní apod., mj. na ff. 13v–15v „Lytanie S[va]te Vrsule“ a na ff. 24v–30v „EXAmen. A Neb Spitowani Swiedomi Podle Pieti Ran Krysta Pana.“. Vlastní text na ff. 7r–133v, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy zvýrazněně, podtrženy červenou dvojlinkou, části textu podtrženy jednoduchou linkou, na ff. 1r–6v, 133v–155r a 157v–159v zapsány v 2. pol. 18. stol. další německé modlitby a litanie (např. na ff. 5v–6v „Resignatio in den göttlichen willen P[atris] baltasarij Alvarez“ a na ff. 143v–145r „Littaney Zu dem göttlichen hertzen Jesu“) dalšími dvěma písaři (druhý z nich zapsal na ff. 153v–154r latinskou modlitbu k sv. Rochu a k českým zemským patronům), mezi nimi i české „Plesany swatiho bernarda“ (ff. 138r–140v) a „Modlidba K S[vaté] alzbgete“ (f. 159v), ff. 120r a 155v–157r prázdná. Srov. jiný rukopis německých modliteb patřící téže osobě pod č. 1868.

1934/121**přír. č. 17/84**

pap., s. XVIII. med.–ex., 287 pp. (recte 254 pp., začátek rukopisu s pp. 1–33 chybí), z vazby dochován pouze zlomek lepenky ze zadní desky, červeně barvená ořízka, 21,0 : 16,8 cm. Na p. 34 tužkou starší sign. „R 10“ a perem přír. č. „17/84“.

[Učebnice matematiky z 2. pol. 18. stol.]

Německá učebnice matematiky z 2. pol. 18. stol., obsahující pravidla pro základní početní úkony s příklady, začátek chybí. Vlastní text na pp. 34–280, mj. na pp. 214–225 „Regula Societatis oder Gesellschafts Rechnung Einfach Lehret.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky, některé červeně, ozdobné iniciálky, na závěr některých kapitol kaligrafická čtyřverší, na pp. 281–287 dodatky psané týmž písařem (tabulky tažených čísel, významy čísel apod.), mj. na p. 281 odkaz „De extractis Die 24. Januarij [1]759 pro Die 14. Febr[uarii] Pragae.“, list s pp. 112–113 vyříznut, ale dochován, po p. 281 vyříznut 1 list, inkoust silně vybledlý. Vloženo 19 útržků z české tištěné modlitební knihy či kramářského tisku z přel. 18. a 19. stol., nadepsány mimo jiné „Pjseň k Panně Maryi.“ a „[Kaž]dodennj sebe samého porauchenj a ponjžená žádost [Bl]ahoslavené Panně Maryi před gegim obrazem.“, a dále perem psané německé oznámení o úmrtí Anny Ludmily Laholinové (?), rozené Černínové, která zemřela r. 1792 v Kutné Hoře a byla tamtéž 23. března pohřbena; toto prohlášení sepsal „Joh[annes] Mich[ael] Joannes“, který si podle vlastních slov vzal zemřelou v Drážďanech 16. ledna 1761.

1935/122**přír. č. 19/84**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 146 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným florálním pásem podél okrajové linky, v rozích stylizované florální motivy, hřbet zdoben vytačovanými zlacenými příčnými řetízky a florálními motivy, zlacená ořízka, 18,5 : 12,2 cm. Na přední předsádce verso perem podpis „Sch[wester] Maria Alphonsa.“ z 19. stol., na f. 1r perem přír. č. „19/84“.

f. 2r:

„Kurzer Weeg Zu Gott, das ist Wahres Liebs Und Lobs=Opfer Einer Von Herzen büssenden, liebenden und sich Gott ergebenden armen Sünderin.“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní, na všechny dny v týdnu, návod k meditaci, modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, pobožnosti a litanie na celý týden, každotýdenní a každodenní přípravu na smrt, modlitby k svatým, večerní, rozpis modliteb na jednotlivé hodiny dne, „Gebeth. Einer Klosterjungfer.“ (ff. 137r–140v), modlitby ke kůřům andělským a závě-

rečný zpěv k Ježíši. Vlastní text na ff. 4r–145r, na ff. 3r–4r „Dedication. Denen Aller=vortrefflichsten, köstlichsten allerheiligsten fünf Wunden Jesu.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlinkou, jednoduché ornamentální viněty, jinak nezdobeno, ff. 1v, 2v a 145v–146v prázdná. Vloženo 8 zlomků s perem psanými německými poznámkami z konce 18. a z 19. stol., mj. část německých hodinek a „Antiphon.“ a „Gebett.“ ke jménu Ježíš.

1936/123

příř. č. 20/84

pap., s. XVIII. in.-ex., 186 ff. (nově), vazba původní, prkénková (obě desky zlomeny), potažená hnědou kůží, na obou deskách mosazné nárožnice, ze 3 spon s úchytkami dochovány 2 a 1 úchytky na zadní desce, 12,7 : 8,2 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 89“ a perem příř. č. „20/84“.

[**Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 18. stol.**]

Latinsko-německá modlitební a meditační kniha doplňovaná během celého 18. stol. postupně 10 písaři: 1. písař zapsal na ff. 2r–4v „COEREMONIAE IN PROFESSIONE.“ napodobující tisk; 2. písař zapsal na ff. 5r–82r a 85r–98v litanie, modlitby, žalmy apod., mj. „Litaniae Sanctae VRSULAE“ (ff. 7r–9r), „Die Andacht Von den Geheimnissen Vnßer lieben FRAWEN der seeligsten Mutter Gottes.“ (ff. 30v–46r), mešní modlitby, „Ein Andächtiges A, b, c Vor der H[eiligen] Communion.“ (ff. 52v–55v, modlitby začínající jednotlivými písmeny abecedy), „A, b, C Nach der Communion“ (ff. 55v–58v), modlitby k růženci, k sv. Josefu a Panně Marii, „Ein Intention den Geistlichen standt anzutretten“ (ff. 73r–76r), „Schueß [!] Gebettlein zu MARIA der Seeligsten Jungfrauen durch ihre H[eiliges] Geheimnuß“ (ff. 85r–92v) a „Guldenes A. B. C. Zu MARIA“ (ff. 92v–95v); 3. písař zapsal na ff. 82r–84r modlitbu „Zum Herzen Jesu.“; 4. písař zapsal na ff. 99r–102v německé pobožnosti; 5. písař zapsal na ff. 103r–126v a 133v–150r německá cvičení k sv. přijímání (mj. „Affecten vndt Vbungen der Tugenden Vor der heiligen Com[m]union.“ na ff. 103r–117v, nadpisy podtrženy); 6. písař zapsal na ff. 127r–133r německé modlitby a litanie k archandělu Michaelu a andělu strážci (mj. „Gebett Zum Heiligen Ertz=Engel Michael.“ na ff. 130r–131r); 7. písař zapsal na ff. 133v–136r německou modlitbu, v níž pokračoval 8. písař na ff. 136v–143v; 9. písař zapsal na ff. 144r–148v německé modlitby, mj. k sv. Augustinu; a 10. písař zapsal na ff. 149r–150r nedokončenou německou zpovědní modlitbu; ff. 84v a 150v–186v prázdná. Vložen torzovitý tisk (pravá strana, kde byla zřejmě rytina, chybí), nadepsaný „Ein schönes Gebett Zu der Wunder=thätigen Bildnuß unser lieben Frauen zu Maria=Zell [= Mariazell, Rakousko].“, lístek se soudobou perem psanou německou mariánskou modlitbou a zastřížená nesignovaná mědirytina Panny Marie jako pastýřky, která chová v klíně Beránka, s neúplným nápisem „[...]uos pascit Divina Parens, et ab [...]ste tuetur, hos Iosephinum quis [...] neget esse gregem?“.

1937/124

příř. č. 22/84

pap., s. XVIII. med.-ex., 86 ff. (nově), přivázáno za tisk LES PREMIERES et secondes vespres, des principales festes de Nostre Dame et de Sainte Ursule (s. i., 16 ff.), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z dvojlinky, hřbet o 4 vazech, zdoben vytačovými dvojlinkami podél vazů a při okrajích, 2 kožené spony zakončené mosazným kováním s lasturovitým motivem, červeně stříkaná ořízka, 15,5 : 9,3 cm. Na hřbetě přes 4. vaz nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C2 588“ a perem příř. č. „22/84“, na předním přideštit černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C2 588“, na přední předsádce recto černý razítkový text „KONVENT“, tužkou č. „2314“ a perem příř. č. „22/84“, na přední předsádce verso perem voršilská knihovná lokace „1. Abtheil[ung]. 1. Reihe. 4. Fach.“.

[**Latinsko-německé hodinky a meditace z 2. pol. 18. stol.**]

Konvolut latinsko-německých hodinek a meditací z 2. pol. 18. stol., psaných pěti odlišnými písaři: na ff. 1r–32v latinské hodinky psané kaligraficky černým a červeným inkoustem v rámečku z dvojlinky, a to „IN FESTO PENTECOSTES“ (ff. 1r–20r), „IN FESTO S[anctae] URSULAE“ (ff. 20v–31v) a „In Festo Sancti Augustini.“ (f. 32rv, pouze „Capitulum.“, „Antiphona.“ a „Oremus.“); na ff. 33v–34v kaligrafické „Neuntägige Zubereitung zu der gnadenreichen Geburth Jesu Christy Welche Anfangt d[en] 16 [Dezem]b[er] durch 9 Täg täglich zu betten wie folget:“; na

ff. 35r–37v latinský pořádek liturgie slavných slibů řeholnic nadepsaný „Bey der Proffession“, stejnou rukou i další 2 celky, a to na ff. 38r–39r modlitba „Vor Einen Mariae bildt Vmb Eine besondere gnad zu Erhalten“ a na ff. 39v–49r německé modlitby ke křížové cestě nadepsané „Die 14 Stationen“; na ff. 50r–59v „Sechs Ruff zu Maria 30 Täg zu Betten, Eine Gnad zu Erlangen,“ a „Drey Heylsame fusß fällt zu Ehren des Heilligen Antonie Von Padua“ (nedokončeno); a na ff. 60r–77v kaligraficky část latinských hodin (začíná „AD TERTIAM.“, od f. 65r méně úhledným rukopisem, podtrhy, nepravidelné kustody), ff. 33r, 49v a 78r–86v prázdná. Vložen soudobý lístek s poznámkou perem „trey mahl des tags die heyl[igste] trey faltig Keit begrisen“.

1938/125**přír. č. 23/84**

pap., s. XVIII. med., 18 ff. (nově), nevázáno, sešito červenou nití, 16,1 : 10,3 cm. Na f. 1r perem přír. č. „23/84“, na f. 2r tužkou č. „3661“.

[Litanie a modlitby ke světcům z pol. 18. stol.]

Nedokončené německé litanie a modlitby z pol. 18. stol., mj. „litaney zum Seeligen pernarde [!] Colnago Societ[atis] Jesu“ (ff. 2r–6v), „Anmüthige Gebett zu dem Seeligen Stanislaw“ (ff. 6v–8r), „Anmüthige Gebett zu dem Seeligen Alojsio gonsaga;“ (ff. 8v–9v) a „gebett zum Heyligen francisco de Sales“ (f. 14rv). Vlastní text na ff. 2r–15v, jediný písař, nezdobeno, ff. 1v a 16r–18v prázdná.

1939/126**přír. č. 24/84**

pap., s. XVIII. med., 76 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky s florálními motivy v rozích, uprostřed obou desek vytačovaný zlacený florální ornament ve tvaru kosočtverce, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými zlacenými linkami, ve 2. mezipolí štítek, v něm perem text „Pro Novicia.“, zlacená ořízka, 14,5 : 10,0 cm. Na přední předsádce recto perem přír. č. „24/84“, na přední předsádce verso perem voršílská knihovni lokace „1. Abtheil[ung]. 1. Reihe. 4. Fach.“

[Responsoria a žalmy z pol. 18. stol.]

Latinská responsoria a žalmy z pol. 18. stol. z kláštera voršilek, obsahující 4 části psané různými písaři: na ff. 1r–5r latinský pořádek liturgie slavných slibů řeholnic (bez názvu, rámeček z dvojlinky, nadpisy červeně), na ff. 6r–16r „Responsoria De Nativitate D[omi]ni Nostri Jesu Christi.“ (o 3 nokturnech, černá mensurální notace v pětilinkové notové osnově), na ff. 16v–18r „Psalmi. De Conceptio[ne] Nativitas. Desponsatio Virgine Mariae.“ (chorální notace v pětilinkové notové osnově) a na ff. 18v–21r „Psalmi. In Purificatione B[eatae] Mariae Virginis.“ (chorální notace v pětilinkové notové osnově); ff. 5v a 21v–76v prázdná.

1940/127**přír. č. 26/84**

pap., s. XVIII. in.–med., 316 pp., vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z trojlinky, u hřbetu pětilinky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými trojlinkami, v 1. a 5. mezipolí zbytky štítků s nečitelným textem perem, ze 2 kovových spon zachována 1, zlacená ořízka zdobená vytačováním, 18,2 : 15,0 cm. Na předním příděští perem přípis z 18. stol. „Vrsuliner gemeinde zu Kutten berg“, na 1. listu přední předsádky recto perem přír. č. „26/84“.

[Meditační kniha z 1. pol. 18. stol.]

Německá meditační kniha z 1. pol. 18. stol. obsahující úvodní zamyšlení o modlitbě a 31 číslovaných velikonočních rozjímání o Jidášově zradě, poslední večeři Páně, Kristově zatčení, odsouzení a křížové cestě apod. Vlastní text na pp. 1–314, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy zvýrazněně, pp. 315–316 prázdné.

1941/128**přír. č. 29/84**

pap., s. XIX. in.–med., 42 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z ornamentálního pásu, hřbet zdoben vytačovanými zlacenými ornamenty, zlacená ořízka, 22,7 : 19,0 cm. Na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 3“, na f. 1r perem č. „KN/r-694“ a přír. č. „29/84“, na f. 3r tužkou č. „4729“.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 1. pol. 19. stol.]

Latinsko-německá kniha modliteb a meditací z 1. pol. 19. stol., nepochybně opis starší předlohy (srov. např. rukopisy č. 1818, 1829 či 1831), obsahuje hymny, žalmy, modlitby a litanie (např. na ff. 20v–23v „LITANIAE DE SANCTA URSULA.“) na jednotlivé hodiny dne. Vlastní text na ff. 3r–39r, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy, iniciálky a pokyny červeně, nadpis na f. 3r kresleným písmem propleteným florálními motivy, zakončeno na f. 39r červeno-černými majuskulami „A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam]“, ff. 1v–2v a 39v–42v prázdná.

1942/129**přír. č. 33/84**

pap., 1681–s. XVIII. in., 471 pp. (soudobě, od p. 321 nově, recte 470 pp., po p. 241 paginováno 243), vazba původní, prkénková, potažená pergamenem, na hřbetě podélně roztrženým, dodatečně připevněný provázek jako záložka, zakončení pro 2 spony (nedochovány), modře barvená ořízka, 20,6 : 15,2 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 164“, na přední předsádce recto perem přír. č. „33/84“, na p. 1 tužkou č. „4749“.

p. 1:

„Artzenney Mittel. So Von der Wohlgebohrnen Frauen Von Rothenfeldt Zusamben getragen Worden. Für Mancherley Kranckheiten Vnd Gebrechen deß Leibs.“

Německá lékařská kniha z r. 1681; základní část na pp. 1–232 psána jediným písařem, od něhož pochází také začátek rejstříku na pp. 418–428, srov. dataci „Register Vber dißes Artzenney Buch so Anno 1681. geschriben Worden.“ (p. 418). Následují dodatky od dalšího písaře či písařů, z nichž jeden se podepsal na p. 1 „Ezechielis Ludovici Probsti zu Lisgon [neurčeno]“, a to druhá část rejstříku na pp. 428–442, dodatky k rejstříku na předním přidešti a přední předsádce recto i verso a další recepty (nejen lékařské, ale i kuchařské) na pp. 232–344, 414–417 a 465–469; recepty jsou v několika případech datovány, srov. na p. 236 „A[nno 1]696 den 11 Julj“, na p. 262 „Probatum 1699 bey Einen [!] Knaben [...]“, na p. 268 „Neyhaus [neurčeno] d[en] 26 mertz 1710.“, na p. 415 „d[en] 24. [Septem]b[ris] 1707.“ apod.; poslední list s pp. 470–471 menších rozměrů s vlastní původní paginací 13–14 pochází z jiné soudobé německé lékařské knihy, pp. 345–413 a 443–464 prázdné. Vloženo 22 útržků papíru, z toho 13 se zlomky perem psaných německých nebo českých textů z 1. pol. 18. stol. (většinou recepty nebo modlitby), mj. obálka s adresou Karla Woračického a s podpisem „P[ater] Leopoldt Bingk Farer zu Neidorf [neurčeno] m[anu] p[ropria]“ na druhé straně.

1943/130**přír. č. 34/84**

pap., s. XVIII. in., 539 pp. (recte 532 pp., po p. 75 paginováno 78, po p. 87 paginováno 89, po p. 263 paginováno 267, po p. 276 paginováno 278, po p. 332 paginováno 334, po p. 376 paginováno 378, po p. 381 paginováno 384, po p. 387 paginováno 389, po p. 398 paginováno 401, po p. 402 paginováno znovu 401, po p. 410 paginováno 413, po p. 419 paginováno znovu 411, po p. 443 paginováno 445, p. 491 paginována dvakrát, po p. 499 paginováno 501, po p. 534 paginováno 536), vazba původní, dochována pouze prkénka bez pokryvu s růžky potaženými hnědou kůží, červeno-zeleně stříkaná ořízka, 16,6 : 10,4 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 85“, na 1. listu přední předsádky recto perem přír. č. „34/84“.

p. 1:

„Nein [!] Töglich [!] Andacht des Heil[igen] Schutz Engels Vnd Neün Chor der Heiligen Engeln durch Neün Mitt Nooch [!] ordentlich Sein Ein gericht Allen Vereherer [!] der Heiligen [!] Engeln“

Německá meditační a modlitební kniha z poč. 18. stol. obsahující devítidenní pobožnost k andělu strážci a kůřům andělským. Vlastní text na pp. 2–534, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy podtrženy jednoduchou linkou, primitivní ornametální vinětky, pp. 159, 215, 278–279 a 536–539 prázdné.

1944/131**přír. č. 35/84**

pap., s. XVIII. in.–med., [IV] + 102 pp. (soudobě, recte 104 pp., mezi pp. 23 a 24 nečíslovány 2 pp.), vazba původní, lepenková, polepená hnědo-modro-červeným mramorovaným papírem, žlutě barvená ořízka, 15,5 : 10,2 cm. Na přední předsádce recto perem přír. č. „35/84“.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 1. pol. 18. stol.]

Latinsko-německá kniha modliteb a meditací z 1. pol. 18. stol., obsahuje hymny, žalmy, modlitby a litanie (např. na pp. 36–40 „LITANIAE DE SANCTA URSULA.“) na jednotlivé hodiny dne a k jídlu na všední dny i svátky. Vlastní text na pp. 1–87, jediný písař, rámeček z červené jednoduché linky, nadpisy, versálky a pokyny červeně, psáno částečně kaligraficky, od p. 61 zběžněji a chybí červené zvýraznění, nadpisy zde pouze podtrženy dvojlínkou, na pp. 101–102 perem jinou rukou z konce 19. stol. německá meditace a modlitba, pp. [I–IV] a 88–100 prázdné. Vložen list, na něm perem v rámečku z jednoduché linky soudobá modlitba „Gebet zu dem H[eiligen] Patriarchen Benedicto.“

1945/132**přír. č. 38/84**

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 73 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovými linkami, v 1. mezipolí štítek, v něm perem titul „Duchovní [zbrojnice [1.] dí[1]“, zlacená ořízka, 20,5 : 16,5 cm. Na přední předsádce recto perem č. „KN/r-693“ a přír. č. „38/84“, na přední předsádce verso perem voršilská knihovní lokace „1. oddíl. 4. řad. 5. příhrada.“, černý razítkový text „PŘEVZATO Z KLÁŠTERA VORŠILEK V KUTNÉ HOŘE V ŘÍJNU 1950 Č. PŘEJ. PROT. 180 Č. INV.“ a tužkou č. „171“ a starší sign. „R 1“.

f. 1r:

„Duchowni Zbrognicze Kagiczy dussy To gest Poznamenani Negobwzlasstniegssych Tagemswych [!] Vmuczeni Pana nasseho Geżisse Krysta Ktere On Za gedem každy nass Hrżich Laskawie podstaupitj Racžil, A ty Hrżichy Kagiczy dusse w tiech Tagemstwych poznawagicze, každy S malym niegakym Pokanim, aneb mrtwenim w Cżasu, 40 denniho Postu oplakawa, a ożeluge.“

Česká modlitební a meditační kniha z přel. 17. a 18. stol. na 46 postních dní, podle rukopisu č. 1835 je jejím autorem jezuita Jan Libertin (Knihopis ani Backer – Sommervogel neuvádějí); po každém ze 46 rozjímání následuje „Litost a Skraussenost.“, „Mrtweni.“ a „Strželni Modlitba.“ s odkazy na tisk **LA PUENTE, Luis de:** Rozjímání neb myslí-modliteb ... částka čtvrtá (Praha, 1668; Knihopis 4682). Vlastní text na ff. 2r–54r, na f. 57r ještě jednou opsán titul a na f. 58v ještě jednou závěr textu na 4. a začátek textu na 5. den, jediný písař, titul kaligraficky, nadpisy podtrženy, ff. 1v, 5r–8v, 17r–20v, 22r–25v, 27r–30v, 32r–35v, 43r–46v, 49r–52v, 54v–56v, 57v a 59r–73v prázdná. Srov. rukopisy č. 1814 a 1815, tj. 2. a 3. díl tohoto díla, které jsou psány týměž písařem. Srov. i rukopisy č. 1830, 1835 a 1848 tj. jednotlivé díly jiných opisů Duchovní zbrojnice. Srov. též německou verzi této knihy v rukopisech č. 1855, 1863 a 1905.

Lit.: BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV; Lovaň, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean).

1946/133**přír. č. 39/84**

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 82 pp. (od p. 39 nově), vazba původní, lepenková, polepená červeným škrabovým papírem, hřbet o 3 vazech a rúžky potaženy hnědou kůží, zdobený vytačovanou trojlínkou, červeně stříkaná ořízka, 22,4 : 16,9 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 92“, na přední předsádce recto perem přír. č. „39/84“ a tužkou č. „485“, na přední předsádce verso perem iniciály „TW“.

[Zpěvník vánočních písní z přel. 17. a 18. stol.]

Latinsko-německý nenotovaný zpěvník vánočních písní z přel. 17. a 18. stol., např. na pp. 7–12 píseň s incipitem „Laß uns daß Kindlein wiegen, [...]“ nebo na pp. 22–26 píseň s incipitem „Schönster Jesu deine Lippen hir Zu Küssen in der Krippen, [...]“. Vlastní text na pp. 1–26, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, na pp. 27–38 připsán v rámečku z dvojlínky jinou rukou v 1. pol. 18. stol. „Ein Schönes Gesang.“ (píseň o 48 slokách s příklady ze Starého zákona), na zadní předsádce verso perem jinou rukou připsán obsah z pol. 18. stol., pp. 39–82 prázdné, mezi pp. 72 a 73 vytržen 1 list.

1947/134

přír. č. 40/84

pap., s. XVII. ex.–XVIII. med., 687 pp. (od p. 122 nově, recte 688 pp., po p. 16 paginováno 18, po p. 80 paginováno znovu 79), vazba původní, prkénková, potažená pergamenem, na hřbetě štítek z 18. stol., v něm perem titul „Geschriebene Betrachtungen von böhmischen Patronen und verschiedene Exercitien.“, 2 funkční spony zakončené železným kováním, modře barvená ořízka, 20,0 : 15,6 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 88“, na hřbetě na papírovém štítku perem původní voršilská sign. „A II.“ (další papírový štítek s jejím pokračováním stržem), na 2. listu přední předsádky recto perem přír. č. „40/84“, na p. 1 perem podpis z poč. 18. stol. „Mere Amade Felicite“ a tužkou č. „1855“.

a)

[Rozjímání o českých zemských patronech z přel. 17. a 18. stol.]

Německá rozjímání o českých patronech z přel. 17. a 18. stol., a to o sv. Prokopu, sv. Janu Nepomuckém, sv. Zikmundu, sv. Vítu, sv. Ludmile, sv. Václavu a sv. Vojtěchu, každé z nich o 4 bodech; následují na pp. 47–52 rozjímání o bl. Anděle Merici, na pp. 53–55 „Punkten für daß Examen particulare.“ a na pp. 55–67 „Tagordnung, In den Heiligen Exercitien des H[eiligen] Jgnatij.“. Jediný písař (stejný jako u části b), občasné marginální poznámky, nadpisy zvýrazněné a podtrženy dvojlinkou, číslování složek (v celém rukopisu). Před p. 1 vytržen 1 list, na němž byla rytina, jejíž nezřetelný otisk se dochoval na 2. listu přední předsádky verso.

b) p. 68–69:

„**Exercitien von H[onesto] P[atři] Libertin[o] Soc[ieta]tis JESV 16. Verschloßener garten. Canti[cum Canticorum] 4. v[ersus] 12. In welchen der Himlische breytigamb eingeladen wird, mit jene worten Canti[cum Canticorum] 5. v[ersus] 1° Komme der geliebte in sein garten, damit er ersehe wie derselbe an bettere, an blumen, an sPrtzereyen, und an Bäumern beschaffen ist; damit was in den selbigen garstiges, und werwust ist, gepuzt, und verbesert, was aber abgeheth, ersetzt, und eingepflanget [!] werde. Daß ist. Geistliche Exercitien oder ubunge in welchen eine Christliche, undt geistliche seel, in den verschloßene, Cabinetl auff acht tag sich versambt, und in Person jener himlischen Braut ihrer, seelen garten, mit ihr. oder H[eiligem] schutz=engel, oder h[eiligem] Patron, oder auch mit Jesu selbst durchgeheth, und alle die beth der blumen ssetzerigen, des lebend und tugend wandels durchforscheth, damit wan etwaß denen gottes augen und sein gottlich[er] geruch solte in ihr muß fallen, sie // es verbeßern und alles schönes in ihr einpflantzte.“**

Německé exercicie podle jezuity Jana Libertina rozdělené do 8 dní z poč. 18. stol. s hojnými citacemi nebo odkazy na knihy dalších autorů, např. na p. 69 „Cornelius a Lapide in amor[e] cap[itulium] 9. v[ersus] 15“ (tj. na některé z děl Cornelia Cornelissena van den Steen), na p. 79 „zu leßen. Auß thom[as von] Kemp[en] 1 Buchs C[apitel] 24. auß der Bilden panquet 2 theyls pag[ina] 105.“ (tj. patrně na některé z vydání tisku **THOMAS a Kempis**: Vier Bücher von der Nachfolgung Christi a **ROSSETTI, Domenico**: Wahrer catholischer Christen Biblisches Bilder-Panquet) nebo na p. 103 „Zu leßen. Auß R[everendo] p[atre] lohner geistliches image buchlein pag[ina] 160.“ (tj. patrně na některé z děl Tobiase Lohnera). Vlastní text na pp. 68–103, jediný písař (stejný jako u části a), nezdobeno, pp. 104–111 prázdne.

c) p. 112:

„**Geistlicher tag In Acht Stunden, Das ist, dem besten theil eines geistlichen tags Zertheilet, Vndt Durch .8. tägige übung deß Heil[igen] Vatters Ignatij überlegt, undt Erwogen**
A[nnno] 1716“

Německá osmidenní duchovní cvičení podle sv. Ignáce z r. 1716, obsahují hojně odkazy na četbu z dalších autorů, především Tomáše Kempenského. Vlastní text na pp. 112–182, jediný písař (jiný než u částí a a b, stejný jako u částí d–g), rámeček z jednoduché linky, nadpisy podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlinkou.

d) p. 183:

„Copey Einer Epistel, welche Victoria, Eine Schwester der dritten regel deß heil[igen] Vatters Dominici, so zu Rom gelebt undt mit ruhen der heiligkeit gestorben, Einer Abtisin zu schreiben: [!] die zeit ihres lebens hatt sie allein dieße epistel, undt zwar auß geharsam schreiben.“

Opis německého dopisu dominikánské terciářky Victorie z poč. 18. stol. s osmidenním duchovním cvičením s hojnými odkazy na další duchovní četbu, především Tomáše Kempenského. Vlastní text na pp. 183–266, stejný písař a úprava jako u částí c a e–g.

e) p. 267:

„Geistlicher Wirtschafft Einrichtung Die nicht nur Zum Zeitlichen Nutzen Sondern undt bevorab. Zu dem Ewigen beförderlich ist.“

Německé duchovní „hospodářství“, tj. duchovní cvičení z poč. 18. stol. Po předmluvě na pp. 267–274 následuje na pp. 275–325 vlastní text osmidenních cvičení nadepsaný „Ein ödische Acht tägige Wirtschafft Ein richtung für eine Geistliche Wirthin. Der die höchste Wirtschafft der Seelen ist an Vertrauet worden.“ s hojnými odkazy na další četbu, zejména z Tomáše Kempenského, sv. Ignáce a „Auß R[everen]di Patris Pauli Segneri Himmelbrodt“ (p. 320), tj. z některého vydání tisku **SEGNER, Paul:** Himmels-Brod der Seelen, psáno stejným písařem a ve stejné úpravě jako části c–d a f–g.

f) p. 326:

„Pater Libertin den 16 Maji 1711. Die heil[ige] Exerctia Gleichen jener übung, welche Jesus Vor der ankunfft des heil[igen] Geistes angeordnet hat, da er denen Jüngern undt Aposteln befohlen. Ihr aber sitzet in der Stadt bis Ihr wirdt angethan werden mit der Krafft undt tugend Von ober herr ab luc[as] 24 Glickseeliges sitzen, undt Seelige Einsambkeit, die würdigist den heil[igen] Geist zu Empfahnen, in dieser einsambkeit werden wir Vnß üben, undt diese ordnung durch acht tag halten.“

Osmidenní německá duchovní cvičení podle jezuity Jana Libertina z r. 1711 s hojnými odkazy na další četbu, zejména z Tomáše Kempenského a „auß Philothea“. Vlastní text na pp. 326–346, stejný písař a úprava jako u částí c–e a g.

g) p. 347:

„Heilige Creütz Wochen oder Geistliche Achttägige Übungen der H[eiligen] Vatters Jgnatij gekründet. Auf den spruch des H[eiligen] Apostels Pauli [ad Gal[atas] 5. 24 v[ersus] [= Gal 5,24] Welche Christi sind, die haben ihr fleisch sammbt den lastern, undt bößen lüsten gecreütziget. A[nno] 1718“

Osmidenní německá duchovní cvičení podle sv. Ignáce z r. 1718, s hojnými odkazy na další četbu zejména z Tomáše Kempenského a P. Jeremiase Drexela. Vlastní text na pp. 347–380, stejný písař a úprava jako u částí c–f.

h) p. 381:

„Heylsambste Anweisung der Seel Zu der Vollkom[m]enheit, undt ewigen Leben, durch den Weeg der Achttägigen Geistlichen übungen Nach der Lehr des H[eiligen] Ignatij vorgestellt. Im lahr Christi 1723.“

Osmidenní německá duchovní cvičení z r. 1723 s odkazy na duchovní cvičení sv. Ignáce a četbu Tomáše Kempenského a dalších autorů. Vlastní text na pp. 380–392, jiný písař než u předcházejících částí (jeho rukou též část i), rámeček z jednoduché linky, nadpisy podtrženy.

i) p. 393:

„Ein Immerwehrendes Opffer welches Eine jede Geistliche Seel durch die gantze Jhres Geistlichen lebenszeit zuvollbringen schuldig ist. In achtägigen Heyligen, undt Geistlichen übungen nach weiß des H[eiligen] Vatters Ignatij der Gesellschaft Iesu mit einfältigen

**Gemüth angeordnetes, undt verfertigtes zum sonderlichen Geistlichen nutzen ist erklärt,
undt ausgelegt worden. Anno 1723.“**

Osmidenní německá duchovní cvičení podle sv. Ignáce z r. 1723, po předmluvě na pp. 393–395 následuje vlastní text exercicií na pp. 395–425 s odkazy na četbu Tomáše Kempenského, Tobiase Lohnera a dalších, též např. „Oder auß dem fratzeschischen 1. Consideration.“ (p. 398). Psáno stejným písařem a ve stejné úpravě jako část h.

j) p. 426:

**„Maria Jn den Nazaretanischen Hauß Spiegel der geistlichen Volkommenheit durch die
dreitägige Recolection Vor Erneigerung der heyl[igen] gelibten Am fest Marie Verkündigung
Vorgestellet“**

Třidenní německé duchovní cvičení na svátek Zvěstování Panny Marie z poč. 18. stol. Vlastní text na pp. 426–447, jiný písař než u ostatních částí, nezdobeno.

k) p. 448:

**„Heylige Jrrdische Dreyfaldigkeit [!] Jesus. Maria. Joseph Alß Ein reinester spiegel der
Geistlichen vollkom[m]enheit, welche in den dreyfachen gelibts Bandt besteht
Durch 3 tägige Recolection vorgestelet 1720“**

Třidenní německé duchovní cvičení věnované Ježíši, Panně Marii a sv. Josefu, sestavené r. 1720. Vlastní text na pp. 448–501, jediný písař (snad stejný jako u části l), některé nadpisy podtrženy, v záhlaví „Ihsm“.

l) p. 502:

**„Der Grosßer Char Freytag Alß Ein Tag Des lebens undt des Todtes Ann wier dießen Tag
sterbenden nemblich zweyen shechern die mit Christo gekreitziget worden derren Einer
wie Er lasterhaft geleet Auch lasterhaft gestorben ist der Andere nach lasterhaftten leben
die gnadt in Todt Erhalten Dann An Judas Welcher in den Apostolischen Collegio Mirackel
gewürcket dah Verflucht undt verreckt ist vndt An Christo Jesu der Allerheyllygst geleet
undt Auch Alleheyllygst verschieden ist in der drey tägigen fasten Recolection
durch heyllsambe Betrachtung Vorgestellet A[nno] 1725“**

Třidenní německé meditace k Velkému pátku z r. 1725. Vlastní text na pp. 503–606, snad stejný písař a stejná úprava jako u části k, pp. 537–538 a 607–661 prázdné.

m) p. 662:

„Neün Tägige Andacht Vor Sanct Joseph fest.“

Německé rozjímání předcházející svátku sv. Josefa o 15 bodech z 1. pol. 18. stol. Vlastní text na pp. 662–666, jiný písař než u předcházejících částí, čísla bodů podtržena dvojlínkou, pp. 667–687 prázdné.

Lit.: BACKER, Aloys de – BACKER, Augustin de – SOMMERVOGEL, Carlos: Bibliothèque de la Compagnie de Jésus IV; Lovaň, 1960, sl. 1805–1806 (Libertin, Jean).

1948/135

přír. č. 41/84

pap., 1844, [III] + 36 + [IV] + 46 pp., vazba původní (knižní blok vytržen), lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z jednoduché linky, hřbet zdoben 5 vytlačovanými zlacenými příčnými linkami, zlacená ořízka, 25,2 : 20,1 cm. Na 1. listu přední předsádky recto tužkou perem přír. č. „41/84“.

a)

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z r. 1844]

Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z r. 1844 (srov. dataci na p. 36 „den 14. April. 1844.“), nepochybně opis starší předlohy (srov. např. rukopis č. 1831), obsahuje hymny, žalmy, modlitby a litanie (např. na pp. 17–20 „Litaniae De Sancta Ursula.“) na jednotlivé hodiny dne.

Vlastní text na pp. 1–36, na p. [I] věnování „Meiner geliebten geistlichen Mutter, der Hochwürdigsten, Hochverehrtesten Frau Frau Mater Maria Thaddaea aus Hochverehrung gewidmet für Ihre Ihr so liebe Gemeinde am Tage Simon und Juda. 1844.“, jediný písář (stejný jako u následující části), některé nadpisy podtrženy, p. [II] prázdná.

b) p. [III]:

„Betrachtungen von den heiligen böhmischen Landes=Patronen.“

Německá rozjímání o českých zemských patronech (sv. Vojtěchu, sv. Zikmundu, sv. Janu Nepomuckém, sv. Vítu, sv. Ivanu, sv. Prokopu, sv. Ludmile a sv. Václavu) dělená do 3 nebo 4 bodů, nepochybně opis starší předlohy (srov. např. rukopis č. 1915). Vlastní text na pp. 1–46, jediný písář (stejný jako u předcházející části), pp. [I–II] a [IV] prázdné.

1949/136

přír. č. 42/84

pap., 1784, [IV] + 400 pp. (recte 406 pp., po p. 19 následuje 1 nečíslovaná p. a pak opět p. 19, po p. 68 paginováno opět od 65), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené v ploše vytačovanými vlnkami a po okrajích vytačovanou dvojlinkou, u hřbetu pětlinkou, poškozený hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovými trojlinkami, modře barvená ořízka, 15,2 : 9,6 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 193.“ (číslice tužkou škrtnuta a perem opravena na „401“), na přední předsádce recto tužkou starší sign. „R 33“ a perem přír. č. „42/84“.

p. [III]:

„Mirchen Gerdlein gepflantz [!] Mit Beweglichen Morge[n] abent, Meß, Beicht, und Camunion [!], Vesper: Von Leiden Christy, und Mitleiden Maria: Sambt Vnderschietlichen Heiligen Gebedern [!] Geschriben Im Jahr 1784“

Německá modlitební kniha pocházející patrně z r. 1784 (datace na titulním listu připsána písářem dodatečně); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, nešporní, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, modlitby ke sv. Trojici, o utrpení Ježíše Krista a Panny Marie, k Matce Boží, ke jménu Ježíšovu a ke světcům (sv. Josefovi, sv. Anně a sv. Janu Nepomuckému) a cvičení ve víře, naději a lásce. Vlastní text na pp. 1–393, jediný písář, živá záhlaví oddělená linkou od vlastního textu, stránkové kustody, na pp. 394–399 připsána jinou soudobou rukou německá nenotovaná píseň ke mši sv. o 26 slokách (z nichž 24. nebyla zapsána), pp. [I–II], [IV] a 400 prázdné.

1950/137

přír. č. 46/84

pap., 1721, 24 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 20,6 : 16,1 cm. Na f. 1r perem přír. č. „46/84“ a tužkou „R“, vedle perem připsáno „1“.

f. 1r:

„Christus Jesus der Von anfang Seiner Menschwerdung bis Zum Todt des Kreützes Leidende Heylandt undt Maria die Schmerzlich mitleidende Göttliche Mutter durch dreytätige fasten Recollection Zum Beispiel undt Exemplar Eynes waren Geistlichen Leben vorgestelet An[no] 1721. A[d] M[aiorem] D[ei] GI[oriam].“

Německé postní meditace o utrpení Ježíše Krista a Panny Marie rozdělená na 3 části a sepsané r. 1721, doplněné odkazy na duchovní četbu z Tomáše Kempenského a Jeana Baptisty de Saint-Jure. Vlastní text na ff. 2r–23r, jediný písář, nadpisy zvýrazněně, podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlinkou, nepravidelné kustody, ff. 1v a 23v–24v prázdná.

1951/138

přír. č. 50/84

pap., (1678) s. XVIII. in., 292 ff. (nově; začátek a konec chyběj), vazba nedochována, hřbet původně o 3 vazech, zlacená ořízka, 12,7 : 8,2 cm. Na f. 1r tužkou starší sign. „R 148“ a perem přír. č. „49/84“ (1. číslice škrtnuta a opravena na „50“).

[Německo-latinská modlitební kniha z poč. 18. stol.]

Německo-latinská modlitební kniha z poč. 18. stol. bez začátku a konce, patrně alespoň částečně vycházející z tisků (srov. na ff. 226r–241v „Manir vnd weiß Gott Seeliglich Zu sterben. oder Sterbe

Kunst 1678.“, tj. patrně jedno z vydání opakovaně vycházejícího tisku **ROSA, Bernhard:** Manier und Weise Gottseeliglich zu Sterben, oder Sterbe-Kunst), obsahuje modlitby a rozjímání k různým příležitostem, mj. na jednotlivé dny v týdnu, ke mši, k přijímání, k jídlu, před vyučováním a po něm, k utrpení Ježíše a Panny Marie, k svatým ap.; na ff. 92r–95v český text nadepsaný „Examen Aneb SPitowani Swedomi, Podle Pětj Ran Krista Pana“, f. 292 představuje uvolněný list zřejmě z nedochované části a psaný jinou rukou, obsahuje 2 latinské modlitby. Vlastní text na ff. 2r–263v, jediný písař, části textu podtrženy, na ff. 263v–289r následují dodatky psané postupně nejméně 4 dalšími písaři (1. písař do f. 280r, 2. písař na f. 280v, 3. písař na ff. 281r–282r a 4. písař na ff. 282v–289r), rámeček z dvojlinky, stránkové kustody. Vevázány celostránkové mědirytiny: na f. 1v sv. Lidwina ze Schiedamu s andělem, který jí podává růže, s nápisem „S[ancta] LYDTWINA VIRGO SCHIEDAMENSIS, ab Angelo ramum è Paradiso accipit.“, signováno „Hieronymus Wierx excudit. Cum Gratia et Priuilegio, Piermans.“; na f. 13v Ježíš sňatý z kříže obklopený sv. Janem, Pannou Marií, Maří Magdalénou a 2 anděly, s částí hymnu Stabat Mater, signováno „Hieronymus Wierx fecit et excud[it] Cum Gratia et Priuilegio, Piermans.“; na f. 51v Martin Středa s devízami „IHS“ a „MARIA“ a s nápisem „PROVIDEBAM DOMINVM IN CONSPECTV MEO“ a „R[everendus] P[ater] Martinus Stredonius Soc[ietatis] Iesu per Bøemiam Prouincialis, obiit Brunae [= Brno] 26. Aug[ust]i 1649. fama pietat: prudentice, et omni virtute eximius A[nn]o A[et]a[tis] 62.“, nesignováno; na f. 64v sv. Ignác vymítající ďábla z člověka, s textem „S[anctus] Ignatius Energumenum liberat crucis signo.“, signováno „H[ieronimus] Wierx.“; na f. 68v Ejhle, člověk, s textem „Exiuit ergo Iesus portans coronam spineam, et purpureum vestimentum. Et dicit eis, Ecce homo. Ioan[nes] 19. [= J 19,5]“, signováno „I[oa]nnes] Bap[t]ista] Barbe fecit et excud[it]“; na f. 91v Poslední soud, s nápisem „IUDICII RIGOR“ a „Iudicabit orbem terrae in aequitate, et populos in veritate sua. Psal[mi] 95. [= Ž 96,13]“, signováno „Ioannes. Galle excud[it]“; na f. 103v Svatba v Káni Galilejské, s textem „Viue sponse, sponsa viue, Este hilares conuiuiae, Dum rubescunt hydriae. Postmodum vilescet mundus, Quando Christus promus condus Vina fundet Patriae.“, signováno „Hieronymus Wierx fecit et excud[it] Cum Gratia et Priuilegio. Piermans.“; na f. 117r Panna Maria s Ježíškem a hrozdem vína, s textem „Gerit mater pulchrum donum, Spondet botrus vinum bonum; Dic quid natus cogitat? Hunc in sanguinem conuersum Qua refundat quaquaersum Horam dari flagitat.“, signováno „Ioan[nes] Boel excud[it]“; na f. 125v chorý sv. Ignác, kterému se zjevuje sv. Petr, s nápisem „S[ancto] Ignatio e crucis vulnere laboranti S[anctus] Petrus apparet ac sanitatem restituit.“, signováno „H[ieronimus] Wierx fec[it]“; na f. 158r Bolestná Panna Maria, s textem „Venerab[ili]s Mar[iae] a Cor[de] Hi[s]pan[iae] [= 1655]. Par ei, quae Caesaraugustano [= Zaragoza, Španělsko] S[ocietatis] J[esu] Collegio est. quam S[anctus] P[ater] eiusdem Societatis Fundator a 1°. conversionis die ad senium in pectore semper ad Cortulit, quâ mire a DEO ubivis, ut dixit adiutus est.“, signováno nečitelné; na f. 184r duchovní extáze bl. Stanislava Kostky, s nápisem „B[eatus] Stanislaus Kostka S[ocietatis] J[esu]“, signováno „S. D.“; a na f. 216v rytina smrti sv. Františka Xaverského, s textem „S[anctus] FRANCISCVS XAVERIVS.“, signováno „F. S.“; ff. 1r, 13r, 51r, 64r, 68r, 91r, 96r–103r, 117v, 125r, 158v, 184v, 216r a 289v–291v prázdná, ff. 83r–99v poškozena plísní, f. 292 vytrženo.

1952/139

přír. č. 51/84

pap., s. XVIII. in.–med., 105 ff. (nově), vazba původní, prkénková, polepená pestrobarevným škrobovým papírem, hřbet o 2 vazech potažen pergamenem, v 1. mezipolí zbytek štítku, v něm perem nečitelný text, červeně stříkaná ořízka, 16,0 : 10,2 cm. Na předním přičeští perem přips „Visuliner gemeinde zu Kuttenberg“, na přední předsádce verso perem přír. č. „51/84“, na f. 1r tužkou č. „4961“.

[Německá meditační kniha z 1. pol. 18. stol.]

Německá meditační kniha z 1. pol. 18. stol.; text je rozdělen do 246 oddílů, oddíl 247 pouze nadepsán číslicí, rukopis tedy není dokončen. Vlastní text na ff. 1r–95v, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nezdobeno, titulní list chybí, rukopis poškozen kyselostí inkoustu, ff. 96r–105v prázdná.

1953/140

přír. č. 56/84

pap., 1761–1763, [I] + 517 pp. (recte 510 pp., listy s pp. 10–11 a 502–505 chybějí, list s p. 484 nalepen jako zadní přideštit), vazba soudobá (poškozená červotočem, knižní blok vytržen), lepenková, potažená zčernalou kůží, desky zdobené v ploše vytlačovanými kosočtverci z dvojlinek a okrajovou dvojlinkou, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými mnohonásobnými linkami, na hřbetě ve 2.–4. mezipolí poškozený štítek, v něm perem text „[K]ancion[ál] napsal Jakub Ro[lenc] v Dolním Ouje[zdě] [= snad Dolní Újezd, osrp. Litomyšl] začal psáti ro[ku] 1762 dopsal roku 1763. Věnovala M. Rokosov[á]“, stopy po 2 sponách, 21,3 : 17,0 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 60“ a přír. č. „56/84“, na předním přideštit perem „Číslo 4 Náleží spořitelnímu spolku v Bohdanči u Ledče [osrp. Kutná Hora]“ a přír. č. „56/84“, na p. [I] tužkou starší sign. „R 158 [?]“ a modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též na pp. 81 a 264).

p. [I]:

„KANCYONal Česky Do pěti Set dwadeceti gedna PJSEN Na wssecky přes cely Rok Slawnosti Neděle a zaswecene Swatky po wssecky přes cely Den obwzlasntny časy Rano přy Mssy před y po Kazanj před y po Gydle k nesslerám a k večeru Naposledy pro wsselike potreby přihody a duležitosti za žiwe y za mrtwe w sobě obsahujcy Znychž Netoliko sprosty Lyd, ale take pani Literacy a Pani Kantořy přy Službach Božych w čas wystawowanj Welebne Swatosti na pautych na gake koliw processy a připochowawani mrtwych hognost zpěwu na přepě[k]ne stare y nowe Noty složenych miti budau Nyni popaty K potěszeni avžiwani pobožnych Křestanu Českeho Gazyka Nakladem Dědictwj S[vatého] Waclawa kgehožto Dobrodyncowe žiwy y mrtwy pobožnych Cztenařu modlytbam se poraučzgi na swětlo wydany. psaty se začinal Roku tohoto leta pane 1761“

Výtah z tisku ŠTEYER, Matěj Václav: Kancionál český (Praha, 1727; Knihopis 15 939), sepsaný v l. 1761–1763 Jakubem Rolencem z Dolního Újezda, srov. závěr titulního listu a červený přípis písaře na předním přideštit „Tento Kancyonal ge wypsane w dolnym Augezdě w gakuba Rolence psaty ho začynal leta 1761 a dopsane zaseg byl leta paně 1763 naswatyho Jozeffa pěstauna [se]m h[o] dopsal“. Vlastní text na pp. 1–517, na předním přideštit kromě přípisu citát z Kol 3,16, z písní svátečních např. na pp. 369–370 „Na Deň Swateho Wogtěcha“ (mj. s verši „Kdežto na Zelene Hoře / modle se Wogtěch w pokoře / hned wyžadal desst žadaucy / ten hned prssel Božskau mocy“, p. 370), na pp. 372–373 „Na Deň Swateho Jana Nepomuckeho“, na pp. 381–382 „Na Deň Swateho Prokopa Oppata“, na pp. 392–394 „Na Deň Swate Lidmily Kněžny a Dědičky Česke“ a na pp. 396–400 „Na Deň Swateho Waclawa Knjzete a Dědiče Českeho a mučedlnjka Božiho“, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky, nadpisy, incipity, nápěvy, proškrtý oddělující jednotlivé verše, znaménka oddělující sloky a část titulu červeně, plně červené, zelené, žluté, fialové a modré iniciály v ornamentálním čtvercovém pozadí zalomené do 3 řádků, ornamentální vlasy, živá záhlaví, stránkové kustody, signatury, na p. [I] perem špatně čitelný přípis „1768 Exhibitus Augesdie [?]“. Knižní blok vytržen z vazby, množství listů uvolněných, p. 484 nalepena jako zadní přideštit, pp. 486–501 a 506–517 vloženy (písně pohřební, za mrtvé a o věčných věcech a písně v časech případných), na konci chybí nezjištěný počet listů.

1954/141

přír. č. 57/84

pap., s. XVIII. med., 469 pp. (recte 464 pp., po p. 54 paginováno 60), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným černěným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými černěnými linkami, v 1. mezipolí štítek, v něm perem titul „Kuchařka“ z 19. stol., stopy po 2 sponách, 21,7 : 17,0 cm. Na 1. listu přední předsádky recto perem přír. č. „57/84“, na 2. listu přední předsádky verso perem voršilská knihovni lokace „1. oddíl. 4. řad. 5. příhrada.“

[Kuchařka z pol. 18. stol.]

Česká kuchařka z pol. 18. stol. s 530 číslovanými recepty na jídla z ryb a hlemýžďů, sladkosti, koláče, preclíky, buchty, bábovky, vdolky a jiné pečivo, postní jídla a polévky (včetně např. jídel z raků, polenty či plněných artyčoků), knedlíky a knedlíčky, kaše, dorty a paštiky. Vlastní text na pp. 1–393, na pp. 425–453 „Abeceda Neb Registržik“ (na pp. 454–458 pouze předkreslené sloupečky), jediný

písař, nadpisy zvýrazněně, pp. 394–424 a 459–469 prázdné. Vložen odstřížek modro-černo-žluté látky, lístek se zlomkem soudobého německého textu a útržek perforovaného papíru.

1955/142

přír. č. 59/84

pap., post 1728, 14 ff. (nově), nevázáno, složka volných dvojlistů, 35,5 : 22,5 cm. Na f. 1r perem voršilská knihovní lokace „1. Abtheil[ung]. 3. Reihe. 6. Fach“, tužkou starší sign. „R 87“ a č. „427“ a perem přír. č. „59/84“.

f. 1r:

„**SANCTISSIMI IN CHRISTO PATRIS ET DOMINI NOSTRI BENEDICTI. XIII PONT[ificis] MAX[imi] CONSTITUTIO Qva universa privilegia, indulta et gratiae Apostolicae, ordini Fratrum Eremitarum Sancti Augustini olim concessae iterum confirmantur. Romae MDCCXXVIII [= 1728].**“

Opis latinské konstituce papeže Benedikta XIII. pro řád augustiniánů poustevníků vydané r. 1727 (viz závěrečná datace na f. 13rv), snad podle tisku **BENEDIKT XIII.: Sanctissimi in Christo patris, ac domini nostri Benedicti (XIII.) pontificis maximi constitutio** (Opava, 1728). Vlastní text na ff. 2r–13v, jediný písař, rámeček a linky tužkou, marginální rubriky, citáty v textu podtrženy, ff. 1v a 14rv prázdná. Vložen latinský tisk „EDICTUM Super Reditu Religiosorum, & Fugitivorum ad eorum cujuslibet Religionem, ac Poenarum, & Poenitentiarum Condonatione, nec non Transitu ad alium Ordinem.“ s impresem „Reimpressum Pragae in Aula Regia, apud Jacobum Schweiger, Archi-Episcopalem Typographum, 1770.“ (1 f., 53,8 : 39,7 cm, perem připsána voršilská knihovní lokace „1. Abtheil[ung]. 6. Fach. 3. Reihe“, verso prázdné), latinský tisk „DECRETUM BRIXIEN. CANONIZATIONIS BEATAE ANGELAE MERICI Fundatricis Societatis S[anctae] URSULAE.“ s impresem „Ex Typographia Rev[erendissimae] Cam[erae] Apostolicae MDCCCLXXVII [= 1777].“ a s přilepeným perem psaným ověřením generálního vikáře Františka Xaverského Turga, arcibiskupského kancléře Benedikta Stöbera a vicekancléře de Betfelda a záznamem o ingrosaci „Ingr[osstaum] Lib[er] Bull[orum] Sub Litt[era] Q. fol[io] 153.“ (1 f., 35,3 : 20,0 cm, perem připsána voršilská knihovní lokace „1. Abtheil[ung]. 3. Reihe. 6. Fach“, verso prázdné) a perem psaný soudobý německý překlad tohoto kanonizačního dekretu (1 f., 27,1 : 18,1 cm, rámeček z dvojlinky, perem připsána voršilská knihovní lokace „1. Abtheil[ung]. 6. Fach. 3. Reihe.“, verso prázdné).

1956/143

přír. č. 60/84

pap., (1630) 1793 + s. XVIII. ex., 84 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená růžovo-černým papírem se stylizovanými florálními motivy (místy zbytky strženého pokryvu modrým papírem), na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, v něm perem titul „Hystorye Klastera Sedlecke[ho]“, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytlačovanými trojlinkami, červeně stříkaná ořízka, 35,8 : 22,5 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 25.“ (číslice škrtnuta tužkou a přepsána na „131“) a č. „435“, na f. 1r nálepka, v ní tužkou „př. č. 60/84“, na f. 2r perem připsal „Ex Libris Josephi Hořiczky Aurificis Kuten[bergensis] ab A[nn]o 17[...].“ a tužkou „Na Jana Příkladu roku 1870 na Vojnu“, stejnou rukou na f. 2v tužkou kresba českého lva a podpis „Jan Vojtišek“.

a) f. 2r:

„**Historia Klastera Sedleckeho, Řzadu Swateho Cistercienskeho. Sepsana a widana Pracy K[něze] Symeona Ewstachya Kapihorskeho, tehož Řzadu Cistercyenskeho, na ten čas Děkana Panstwy Chlumeckeho. Wytisštěna w Starem Měste Pražskem, u Pawla Sessia, Leta Paně: 1630.**“

Opis tisku **KAPIHORSKÝ, Symeon Evstachyus: Historia kláštera Sedleckého** (Praha, 1630; Knihopis 3768), který pořídil r. 1793 zlatnický učedník Matěj Jičínský, zřejmě pro Josefa Hořického, srov. pokračování titulu zapsané jinou soudobou rukou na f. 2r „přepsana ale 1793. od Matiege Gičzinskeho tenkrate uczedlnika zlatnickeho. Po Panu Bohu, a pocztiwostj, žada Srdečznie wieczne Radostj Jos[ef] Horžiczky.“. Vlastní text na ff. 5v–73r, na ff. 3r–4v dedikace opatovi zbraslavského kláštera Jiřímu Urattovi, na f. 5r seznam pramenů, z nichž autor vycházel při psaní Historie, a latinské imprimatur datované 3. září 1629, jediný písař, rámeček z jednodu-

ché linky, linky tužkou, titul kaligraficky v rámcové kompozici z dvojlinek, nadpisy zvýrazněně, některé listy potřhané.

b)

[Historické výpisky a poznámky z konce 18. stol.]

České výpisky, poznámky, opisy apod., především z Dačického Paměti, psané písařem, který na konci 18. stol. zapsal datační přípis na titulu předcházející části. Jsou to: na f. 73v česká píseň s moderní notací zapsaná bez titulu, ale s dodatkem „Nota Tato píseň, zde Na Horach Kuttnach, při narozenj Josepha II^{ho} Syna Marie Terezie Czysařzowny a Kralowny Česky. při welmy nakladnich Slawnostjch gakož y w Noczi Oswiczenim Rathauzu swelikim plesanim Hornikuw radostnie opakowana bila. Roku 1740.“; na předním předeští a na f. 1rv historické záznamy z l. 1483–1508 pocházející patrně z Dačického paměti, třebaže citace pramene („ex Variis M[anu] S[criptis] [...] excerpta“ na předním předeští) je zčásti nečitelná; na ff. 74r–76v výpisky z královských privilegií a o pamětihodných událostech z Kutné Hory z l. 1470–1619, jejichž původ je popsán na f. 74r: „/: witaženo ex M[anu] S[cripto] Andreae Dacžiczianis de Heslowa:/“; na ff. 77r–81v opis latinsko-české makaronské skladby Jana Floriána Hammerschmida „Prothaeus Felicitatis et Miseriae Czechicae“, patrně podle tisku **HAMMERSCHMID, Jan Florián**: Protheus felicitatis et miseriae Czechicae (Praha, 1715; Knihopis 2880); na f. 83v perokresby nalezených pamětních mincí ze 16. a 17. stol.; na f. 84v záznam o událostech po smrti sedleckých opatů Jiřího Taksera r. 1596 a Františka Pecelia r. 1598 rovněž z Dačického (citováno ale „[ex] M[anu] S[cripto] Kuttnensi.“); na zadním předeští životopisná data autora Symeona Evstachya Kapihorského, zápis o sněmu r. 1615 a jeho nařízení týkajícím se češtiny a neúplný opis básně „O! Bohemia!“ (pramen citován „tak Dacžiczky we Swem M[anu] S[kriptu] pisse“ a „ita Dacžiczky“). Jinou rukou na ff. 82v–83r „Ortel, který z Poručenj G[eho] M[ilosti] Cysařske nad niže poznamenanimy Direktory a Rebellanty Českeho / w letu 1618 protj G[eho] M[ilosti] Cysařske:/ Pozdwizenj dne 19 Junj, leta 1621. na Hradě Praskem čten [!], a wihlassen; a tehož Mňesice 21 a 22 dne na Rinku Stareho Města Praskeho před Rathouzem sprawedliwě wikonan byl.“ (tj. seznam popravených českých pánů, který měl patrně být doplněn perokresbou, provedena však byla jen menší kresba tužkou zobrazující staroměstskou mosteckou věž s hlavy popravených); opět jinou rukou na f. 84r latinský výpisek k l. 1620 a 1630 z tisku **PEŠINA Z Čechorodu, Tomáš Jan**: Phosphorus septicornis (Praha, 1673) a z neurčeného spisu Historia Alto Montana, f. 82r prázdné, f. 83 částečně utřeno. *Lit.*: DAČICKÝ z Heslova, Mikuláš (PETRŮ, Eduard – PRAŽÁK, Emil, ed.): Prostopravda. Paměti; Praha, 1955 * LEXIKON české literatury 1; Praha, 1985, s. 509–510 (heslo Mikuláš Dačický z Heslova).

1957/144

přír. č. 62/84

pap., s. XIX. in., 32 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená hnědým mramorovaným papírem, 21,3 : 16,0 cm. Na přední předsádce recto perem přír. č. „62/84“, na přední předsádce verso tužkou starší sign. „R 23“.

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 1. třetiny 19. stol.]

Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z 1. třetiny 19. stol., nepochybně opis starší předlohy (srov. např. rukopisy č. 1818, 1829 či 1831), obsahuje hymny, žalmy, modlitby a litanie (např. na ff. 14r–15v „Litaniae De sancta Ursula.“) na jednotlivé hodiny dne. Vlastní text na ff. 1r–30r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy a některé části textu podtrhány či zdobeny červeně, některé kaligraficky, jednoduché ornamentální vinětky, na f. 30v perem později připsána německá modlitba, na f. 31rv perem česky připsán žalm, ojedinělé pozdější doplňky i v textu, f. 32rv prázdné. Mezi ff. 22 a 23 vyříznuta 2 ff. Vložena papírová záložka.

1958/145

přír. č. 63/84

pap., (s. XVI. ex.–XVII. in.) 1739, [X] + 184 ff., vazba soudobá, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, ve 2. mezipolí hnědý štítek,

v něm vytačen namísto titulu začátek 1. dedikace „AD AUGUSTISSIMUM ET INVICTISSIMU[m] ROMANORUM IMPERATO[rem]“, červeně stříkaná ořízka, 35,0 : 22,8 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R 417“ (číslice tužkou škrtnuta a přepsána na „116“), na přední předsádce recto perem přír. č. „63/84“, na f. [VI]r fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na ff. 30r, 35r, 66r, 75r, 98r, 102r, 121r, 128r, 147r a 178r).

f. 162r:

„Prawa Miestska S Zrżenim Zemskym Starym, y Nowym tež NOVELI a Smlauwau Swato=Waczslawskau po Artikulych w hromadu a Porżadek Sebrana A[nn]o 1739.“

Opis některého z vydání tisku **KRISTIÁN z Koldína, Pavel**: Práva městská Království českého (Praha, 1579–1618; srov. Knihopis 4564–4571) z r. 1739, jak vyplývá z titulního listu, který byl nesprávně přivázán až jako f. 162r, i z poznámky na f. [II]r „Compilata a[nn]o 1739.“. Vlastní text na ff. 1v–157r zahrnuje artikuly A1–T13, na f. [VI]rv latinská veršovaná dedikace císaři Rudolfovi II., na ff. [VIII]r–[X]r česká dedikace Rudolfovi II. podepsaná „Wierny Poddany Purkmistr a Radda Stareho Miesta Prazskeho.“, na ff. [X]v–1r Koldínova předmluva ke čtenáři a latinské „Dictum S[ancti] Thomae Aquinatis de Procuratoribus.“, na ff. 157v–158v „Index Titulorum Iuris Civilis.“, na ff. 158v–160r „Porżadek Tytuluw Prawa Miestskeho.“, na ff. 160r–161v „Manipulus Praw Miestsckych Kralowstwi tohoto.“, na ff. 163r–177r konkordance artikulů v Právech městských s Obnoveným zřízením zemským, novelami a Smlouvou svatováclavskou (tj. mj. s tisky **FERDINAND II.**: Obnovené právo a zřízení zemské dědičného Království českého, Praha, 1627; Knihopis 2447; a **NAROVNÁNÍ** o hory a kovy ... tolikéž Smlouva svatováclavská, Praha, 1627; Knihopis 6018), na ff. 177v–178r „Catalogus Iuris Municipalis.“, na ff. 178r–179r seznam některých artikulů nadepsaný „Saudcze, Adwokat a neb Procurator tyto Article z Prawa Miestskeho myti a ta znati, a gako spamnieti umnieti ma.“, na f. 179r další krátký rejstřík vybraných artikulů nadepsaný „Pro Snadssy nalezeni každe wieczy w Prawich Miestsckych.“, na f. 179v „Nauczeni ex Florentino.“ s incipitem „Moczy a Krżiwdie oprżiti se každy muž. [...]“ a doplněné na ff. 179v–180r jinou rukou, jediný písař, rámeček tužkou, titul a nadpisy kaligraficky, některé nadpisy a latinská slova podtrženy, nepravidelné kustody, latinské marginální rubriky a odkazy, na ff. 71v–72r perokresebné latinské schéma příbuzenských vztahů nadepsané „Strom Krewnosti.“, ff. [I]rv, [II]v–[V]v, 162v a 182r–184v prázdná, zadní předsádka chybí.

Lit.: FRANCEK, Jindřich: 24. 10. 1517. Svatováclavská smlouva. Urození versus neurození; Praha, 2006 * JIREČEK, Josef (ed.): Práva městská Království českého a Markrabství moravského spolu s krátkou jich summou od M. Pavla Kristyana z Koldína; Praha, 1876 * JIREČEK, Josef (ed.): Codex juris Bohemici IV, pars 3, sectio II; Praha, 1876 * JIREČEK, Hermenegild – JIREČEK, Josef (ed.): Codex juris Bohemici IV, pars 1, sectio I; Praha, 1882 * JIREČEK, Hermenegild – JIREČEK, Josef (ed.): Zřízení zemská Království českého XVI. věku; Praha, 1882 * JIREČEK, Hermenegild (ed.): Codex juris Bohemici V, pars 2; Praha, 1888 * LEXIKON české literatury 2/II; Praha, 1993, s. 976–977 (heslo Pavel Kristián z Koldína).

1959/146

přír. č. 75/84

pap., 1735, [IV] + 58 pp., vazba původní, prkénková, polepená zeleno-fialovým papírem s vytačovými ornamenty, hřbet a růžky potaženy hnědou kůží, zdobený po okrajích vytačovými ornamentálním pásem, modře stříkaná ořízka, 21,4 : 17,0 cm. Na přední desce tužkou č. „33“ a starší sign. „R 104“, na přední předsádce verso grafické „EX LIBRIS Jaroslav Beyr“, černé kulaté razítko s opisem „[Jaroslav] BEYR [...]ZEK“, tužkou č. 32 199“, „c 127“, č. „2431“ (škrtnuto), záznam o ceně „200,-“ a zápis z nejjistěného antikvariátu (cena 80,- Kč), na p. [I] perem přír. č. „75/84“, tužkou starší sign. „R 104“ a inkoustovou tužkou přípis „Fiala řed[itel]“, na rytině zevázané mezi pp. [II] a [III] perem podpis „Jan Čermak w Policzce [= Polička], w N[umeru] 111.“ z poč. 19. stol.

pp. [III–IV]:

„Tuto kniżku, ktera w sobie obsahuje kratky Wegtach a Sprawu o Klassteru Sedlyczkym, o gehu Začzratku, Skaze, a Znowa wystawenj. Item Poznamenanj niekterych gak starych tak nowiegssych a pozdiegssych Pamietj, ktery se przy Sedlyczy w rozhlasseny a znamy

Kostniczy przytrefly, S przyłożenym Summar//nim Wegtahem obwzlasstnich Mylosti, kterych Przybuznj S[vatého] Rządu Cistercienskeho aučzastnj gsau: Tu přzepstal na Pamatku pro Vrozeneho Pana Waczlawa Nepaura Kral[ovského] Mniesta Polyčzky Direktora, Prymasa a Radniho dobrže meritirowanego Letha Panie 1735. Geho nehodny wierny Služebnik Pater AEGidius Novak. S[vatého] Rządu Cistercienskeho Profesš tehož Klastera.“

České pojednání o klášteřu v Sedlci a především o sedlečské kostnici s připojenou latinskou absoluční formulí pro umírající „FORMULA Absolutionis Jubilaei in mortis articulo Familiaribus utriusq[ue] Sex[us] Sacri Ordin[is] Cisterciens[is] indulti.“ (pp. 53–56) pocházející z r. 1735, jež autor, cisterciák Aegidius Novák, věnoval poličskému primasu Václavovi Nepaurovi (foto – příloha 17). Novák ve svém zpracování téměř nevyužil tisku **KAPIHORSKÝ, Symeon Evstachyus**: Historia klášteřu sedlečského (Praha, 1630; Knihopis 3768), většinou totiž pojednává o událostech po r. 1630; přímo cituje tisk **SARTORIUS, Augustinus**: Cistercium bis-tertium seu Historia ealogialis (Praha, 1700; citováno bez udání autora, p. 4), některý díl tisku **KRUGER, Jiří**: Sacri pulveres (viz „in Sacris pulver[ibus] ad 20. diem Augusti“, p. 7), nově nalezené „[...] 2 archy Papyru starožyttau a skoro nečzytedlnau rukau nepochybnie Fratera Mychala Lupa tehož Klastera Professa a wiczycz domaczycz Spysowatele, [...]“ (p. 19) a Menologium Cisterciense (p. 49), část příběhů je patrně zaznamenána podle autopsie. Vlastní text na pp. 1–56, děleno na 5 nečíslovaných kapitol, na pp. 57–58 „Regstrzyk wiczycz.“, jediný písař, rámeček z červené jednoduché linky, titul, nadpisy, data a citáty červeně, některé podtrženy, jednoduché viněty, mezi pp. [II] a [III] vevázána jako frontispis mědirytina s pohledem na klášteř v Sedlci a s německým textem rekapitulujícím jeho obnovení opatem Henrikem, signováno „Iac[ob] Andr[reas] Fridrich sc[ulp]sit Aug[ustae] Vind[elicorum] [= Augsburg, Německo]“, p. [II] a verso rytiny prázdné.

1960/147

přír. č. 76/84

pap., s. XVIII. ex., [XXXVI] + 648 pp. (recte 638 pp., pp. 297 a 298 počítány dvakrát, po p. 385 paginováno 394, po p. 530 paginováno 535, od p. 541 nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z dvojlinky, u hřbetu zdvojené, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými ornamentálními linkami, ve 2. mezipolí vytlačovaný zlacený titul „KUTTENBERGER BERGWERG GESCHICHTE“, zbytky 2 parů lněných bílo-modrých tkanic, červeně barvená ořízka, 34,8 : 23,1 cm. Na p. [I] perem přír. č. „76/84“, na p. [XI] modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též na p. 541), dále perem jedinou rukou z konce 19. stol. jména: na p. [IV] „Tschapek“ a „Čapek“, na p. [XI] „Kliment Čapek“ a na pp. 98 a 646 „Čapek“.

a) p. [V]:

„Neygasnieyssiho a Welikomoczneho Knizete a Pana Pana Rudolffa toho gmena Druheho Rzienskeho Czysarze Vherskeho, a Czeskeho Krale z Vwazienim a Snessenim Wszech Trzj Stawuw Kralowstwi Czeskeho hornikum na Starobilych a Swobodnych Horach Kuttnach, y ginewym Wssechniem hornikum w Kralowstwi Czeskem, Kterziby ge koliw sobie tež y Nanoweych Horach Przj Zaczatku oblily, a zwolily, aby se gim sprawowaly, a Rzidily z nowu na Praweny a Wydany Prawa Horni.“

Opis nezjištěného českého tisku horních práv z konce 18. stol.; vlastnímu textu horních práv o 48 artikulech na pp. 1–186 předchází na p. [IV] německo-český obsah celého rukopisu (tj. i dalších částí, poslední zde uváděná kapitola nazvaná „Ninegssi zaczytky Horr dobeiwany a pozdwizegiczj bauowany“, v německém překladu s datací „wie der neüe angrieff sich A[nn]o 1774 erhoben“, nebyla bohužel od p. 530 dopsána; v závěru obsahu vysvětlení značek, které vlastní text místy doprovázejí, a to „Weytah hornich praw ☹ Pat[era] Korzinka ♂ Nowich Przibechuw *“(, na pp. [VII–X] „Przedmluwa.“, datovaná a podepsaná v závěru „W Kralowskim Kragsem Mnieste Czaslawj narzizenj Statzj dne 12^{ho} Rzigna 1775. Dobrže przegiczj frantz Joseph Swobodnj Pan z Tam. Czissarsko Kralowskj handlownich obchoduw Kragsskj Com[m]isarž.“ a obsahující mj. na pp. [VIII–IX] opisy básní z pp. 76–77 a 94–95 tisku **KOŘÍNEK, Jan**: Staré paměti kutnohorské (Praha, 1675; Knihopis 4344); na pp. [XI–XIV] „Pisen za Pozehnanj Horr Strzibrnych. wssem milownikum ku

Potiessenj složana [!].“ s incipitem „Wsse mohauczy Wieczny Krali Twe Skutky wssezken Swiet Chwalj [...]“, doplněná moderní notací (foto – příloha 18); na pp. [XV–XXVI] „Regstrick. Slow Horniczkich Ktere v tiechto Prawach Hornich przipomenute byli z geho Kazdim Wiswetlenj“ (opět opsaný z Kořínkových Starých pamětí) a na pp. [XXVII–XXXVI] pověst o založení Kutné Hory, nadepsaná „W dole Mnich wytyty“ (tj. opis kapitoly Kořínkových Starých pamětí nazvané Handštan druhý, v dole Mnich vytytý), obsahující na pp. [XXXV–XXXVI] „EPITAPHIUM. To gest Nahrobek Kneže Antonjna Hor Kuttenskych zgewitele.“ a doplněná poznámkami pod čarou. Po vlastním textu horních práv zapsal též písař některé dodatky: na pp. 186–216 je zapsána „Sprawa“ obsahující různé převodní tabulky, na pp. 217–218 tabulka nadepsaná „Placzeni Stržibra w Rudach a Wittrunczych.“, na pp. 219–220 opis přípisu prezidenta a rady císařské komory šepmistřům z r. 1606, na p. 221 tabulka nadepsaná „Skladani Wergkuw“ a na pp. 222–231 císařská „Instrukcy Minczyrzum na Horach Kuttnach kterakby se Konssele k dielnikum, tolikež Knapi Kaubericyz, y gini dielnicyz k Konsselum przidile Minczyrzskem y take Pregirzskem chowati miely [...]“ z r. 1582. Jediný písař v celém rukopisu, okraje z dvojlinky, linky tužkou, titul v lavírovaném ozdobném rámečku, titul, nadpisy a texty písní a básní kaligraficky, pp. [II–III], [VI] a 232 prázdné.

b) p. 233:

„Resolucy Niektere a Poruczeni G[eho] M[ilosti] C[ísařské] Horr Kuttan kdobremu se Wstahugiczy“

Výpisy z různých českých právních a úředních textů týkajících se Kutné Hory, zejména královských a císařských resolucí, mandátů, majestátů apod., zapsaných do sněmovních artikulů, desek zemských atp. z l. 1386–1622. Vlastní text na pp. 234–279, též písař a úprava jako u ostatních částí, p. 280 prázdná.

c) p. 281:

„Magestatowe Hornikuw kterziž na Hradie Prazskem Naonen Czas Požustaly, a zase nawraczeny gsau nebyly“

Česká regista 14 listin z l. 1391–1523, které byly zapůjčeny do Prahy, ale nevrátily se zpět. Vlastní text na pp. 281–288, na pp. 288–289 4 dodatky o dějinách dolování z l. 1533–1664, mj. o spojení kutnohorského a kaňkovského havířského pořádku, stanovení taxy ze stříbra apod., též písař a úprava jako u ostatních částí, p. 290 prázdná.

d) p. 291:

„Weytach Stare Pamietj Kuttnohorske Pod Figurama Dwaczity Drachich Rudnich Kamenu /:gimz Horniczj HandStanj Rzikagi:/ wyobrazene a wipodobniene Pracj Janna Korzinka z Towaristwa. Pana Gezissowa [!] Knieze. Wytistiene w Starem Mieste Prazkem [!] u gyržiho Czernocho Leta Panie 1675.“

Výtah a často jen parafráze z tisku **KOŘÍNEK, Jan**: Staré paměti kutnohorské (Praha, 1675; Knihopis 4344); některé části z Kořínkových pamětí byly opsány už v části a (viz výše). Vlastní text na pp. 301–528, na p. 292 motta, na pp. 293–297 dedikace, na pp. 297–299 předmluva ke čtenáři, na pp. 299–300 seznam handštanů (tj. kapitol), na p. 529 nedokončený dodatek písaře „Zawiram ga tento Wegtach dwogj Cztyj hodneho Muže Patera Jana Korzinka, diekugu gemu za tu welkou pracj, kterou on k slozenj a k z hledanj teto knihj sobie na prazj [!] wzal, ga alle abych po sto letech po Niom w Powinnostj me napodobnie nieczo budouczim na pamatku zanechal, a tak hognima Milostma obdarzene hornikj k bawowanj a k tiezenj hor, neprzestalemu boha wssemoucziho wzianj zbuditj, Negmilostiwegssihog dwora Przigmj, a Urburj rozmnozitj mohl tietmo Prawam, tadj Malou Sprawu tiechto Ninegssich Czassu przissaditi Minim která Nasledowanim Spussobem se Zaczitj ma.“, též písař a úprava jako u ostatních částí. K této části jsou připojeny celostránkové lavírované kresby, kopie mědirytin z Kořínkových Starých pamětí: mezi pp. 290 a 291 frontispisová perokresba zpodobňující anděly pracující v dolech s nápisem v pásce „Zteto Skaly Hoře Skaly [!] Pogdau Chwaly“ (30,5 : 19,7 cm);

mezi pp. 300 a 301 „PROSPECTUS REGIAE=LIBERAE=ARGENTO MONTANAE CIVITATIS KUTTENBERGENSIS“ s vedutou Kutné Hory a se znaky města, horního úřadu a havířského cechu pod nadpisem v pásce, česká legenda popisuje 23 městských staveb a okolí Kutné Hory (číslicemi 1–17 a písmeny A–F), pod legendou česká báseň s incipitem „Zehneg Boze Miestu tomu / a kazdemu zwlastie domu [...]“ (31,3 : 41,7 cm); mezi pp. 314 a 315 perokresba chrámu sv. Barbory (29,5 : 35,2 cm); mezi pp. 356 a 357 schematická perokresba polohy důlních děl v podobě ptáka (21,3 : 32,7 cm); mezi pp. 466 a 467 schéma čerpání vody z dolu (20,7 : 28,5 cm); mezi pp. 472 a 473 perokresba znázorňující vytahování žoků s rudou z dolu, signováno „A. L“ (20,5 : 31,5 cm); a mezi pp. 478 a 479 „Marssegd Nadssachtu Taugankskyho Smyt na přzedlety nyní Dolegssy Ssachta řzečzeneho.“; perokresba původně věvázaná mezi pp. 318 a 319 se nedochovala (vložen lístek s tužkou psanou poznámkou z poč. 20. stol. „str[ana] 318 a 319. sem náleží obraz: Planta to jest Spodek chrámu S[vatě] P[anny] Barbory na Horách Kuttnách vyvěšený na plentě pod sklem“). Lící strany nepaginovaných listů mezi pp. 300 a 301, 314 a 315 a versální strany nepaginovaných listů mezi pp. 290 a 291, 356 a 357, 466 a 467, 472 a 473, 478 a 479 a pp. 530–540 prázdné.

d) p. 541:

„Ponawrhnutj Kterak Milj a Laskawj Cztenařz w tiechto Prawach Horničzkych wisazene Prawidla tim Lechzegj pochopiti, nagitj, a bezpečneg w takowich pokračzowatj mohl, poniewadz z tim kratkem naruku danj giz ostanj okolostogecznosti podle Articulu, a Listu stranj se winalezjt muže, totiz Napiš Articule z Rzimskim Počztem podle wipsanego prawidla se wirozumiwa Strana Listu kde Stogy wiznamena“

Anotovaný obsah předchozích částí psaný týmž písařem a v téže úpravě jako předcházející části. Vlastní text na pp. 541–646, pp. 626 počárána tahy pera, pp. 647–648 prázdné. Vložen dvojlíst nadepsaný perem „III. Z písemných památek chrámu sv[atě] Barbory. Výtah z farních register kostela sv[atě] Barbory. 1573–1625.“ (přel. 19. a 20. stol.), zřejmě část konceptu studie, která má svou foliaci 98–99 modrou pastelkou, a 2 nedatované zlomky českého seznamu jmen s adresami, psaného inkoustovou tužkou v téže době.

Lit.: KOŘÍNEK, Jan (STICH, Alexandr – LUNGA, Radek, ed.): Staré paměti kutnohorské; Praha, 2000.

1961/148

přír. č. 87/84

pap., s. XVIII. in., [I] + 129 ff. (recte 130 ff., f. 188 počítáno dvakrát), vazba původní, prkénková, potažená vepřovicí, desky bohatě zdobené vytlačovanou rámcovou kompozicí s florálními motivy a polopostavami svatých, uprostřed obou desek vytlačen medailonek s kvítkem, hřbet o 6 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlínekami, v 1. mezípolí štítek, v něm perem titul „Antiphona [ad] Beatam Maria[m]“, na obou deskách 4 ornamentálně zdobené mosazné nárožnice, 2 kožené spony zakončené ornamentálně zdobeným mosazným kováním, červeně barvená ořízka, 44,7 : 29,0 cm. Na předním příděštlí perem přír. č. „87/84“, na f. [I]v perem voršilská knihovní lokace „1. Abtheilung. 1. Reihe. 5. Fach.“, červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „10 264“.

[Antifonář z poč. 18. stol.]

Latinský antifonář kutnohorských voršilek začínající antifonou nadepsanou „Antiphona ad Beatam V[irginem] M[ariam] tempore tam belli quam pestis dicenda: etc.“ a obsahující dále hodinky za zemřelé, hodinky či jen antifony na svátky církevního roku (temporálu i sanktorálu) a antifony nedělní a sváteční. Vlastní text na ff. 1r–129v, jediný písař, chorální notace v pětilinkové notové osnově, linky místy červeně, některé nadpisy a iniciály červeně nebo červeno-černě, některé iniciály ornamentální, jiné s motivy lidí, zvířat, nebeských těles apod., např. na f. 7v iniciála „O-mne“ s hlavou muže, na f. 31r „T-u“ se 2 rybami, na f. 63r „S-imile“ se 2 hady a na f. 122r „Q-uid“ se 2 orly, na delší straně listů nalepeny pergamenové záložky, ff. [I]r a 5v prázdná. Vložen svazek 12 lněných záložek s mléčně bílými skleněnými korálky na konci a 3 lístky s notovanými dodatky psanými stejnou rukou jako vlastní text: na 1. lístku začátek Rekviem, na 2. antifona na svátek jména Ježíšova a na 3. antifona „Ad Jesum autem cum venissent, [...]“.

1962/149**přír. č. 338/92**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., [VI] + 136 pp. (po p. 24 paginováno 26, některá z nedochovaných pp. 28–38, místo nichž jsou vezvány prázdné listy, paginována dvakrát), vazba nová (restaurovaná), lepenková, polepená šedým mrámorem papírem, zlacená ořízka, 18,5 : 13,6 cm. Na přední desce nálepka, v ní černým fixem přír. č. „338/92“.

p. [III]:

„**Sstěp[ná] Zahra[...] [...]liwima Modlitbami obrksslena, a pro Potěssení Křestanske Dusse wihotowena.**“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MAR-TIN von Cochem**: Štěpná zahrada, Velká štěpná zahrada, Hrubá štěpná zahrada, Štěpná zahrádka či Malá štěpná zahrádka (srov. Knihopis 5317–5357, zejména 5320–5321); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání s litaniami ke jménu Ježíš a pobožnost na mariánské svátky s loretánskými litaniami. Vlastní text na pp. 1–136, jediný písař, psáno kaligraficky, nadpisy zvýrazněně, dvojitý rámeček z dvojlínky doplněný zeleně kolorovanou florální ozdobou, titul v zeleně a červeně kolorovaném florálním věnci, na p. [VI] celostránková kolorovaná perokresba Ukřižovaného ve florálním rámečku s ptáky (dochována jen částečně), na začátcích a v závěrech oddílů florální a ornamentální výzdoba často s náboženskými motivy, např. na p. 79 Boží oko, na pp. 91 a 118 devíza „IHS“, na p. 119 Panna Maria apod. Na p. [I] odlišným písmem perem soudobá česká modlitba k Ježíši Kristu, pp. [II], [IV–V] a nové listy vezváne místo nedochovaných listů s pp. 28–38 a 77–78 prázdné. Celý rukopis byl restaurován, chybějící papír dolit.

1963/150**přír. č. 6/99**

pap., s. XVIII. med.–ex., 408 ff. (nově), vazba soudobá (poškozená), lepenková, potažená modro-bíle pruhovaným plátnem, 18,4 : 15,9 cm. Na f. 1r tužkou starší sign. „R 175“, na předním přidešti tužkou přír. č. „6/99“.

[**Život Ježíše Krista z 2. pol. 18. stol.**]

Německé zpracování života Ježíše Krista podle evangelií z 2. pol. 18. stol. Podle množství škrtnů, oprav a změn v číslování kapitol (především v 1. polovině) zřejmě dílo připravované k tisku, je rozděleno na 199 kapitol; začátek s kapitolou 1–17 a částí kapitoly 18 chybí. Vlastní text na ff. 1r–408v, jediný písař, nadpisy zvýrazněně, nadpisy a části textu podtrženy, číslování složek, ff. 384r–385v prázdná, množství listů uvolněno z vazby, některé z nich pravděpodobně zpřeházeny nebo chybějí. Vložen zlomek lístku s perem psanou soudobou adresou „A La tres Reverende Mere Jaqvine Volff Religieuse de la Societé de Sainte Ursule ma Mere cousine a Kuttenberg“.

1964/151**přír. č. 10/99**

pap., 1777–s. XIX. med., 110 ff. (nově), vazba původní, slepená z několika listů papíru (mj. z torza hudebního rukopisu z 2. pol. 18. stol. s moderní notací, v zadní desce part pro „Principal“), na přední desce perem sloupce čísel, hřbet potažen světlým plátnem, 18,9 : 11,5 cm. Na přední desce tužkou přír. č. „10/99“, na f. 42r perem podpis „13 May 1830. Kuttenberg Ig[nác] Witek.“.

[**Kniha šťastných čísel z konce 18. a 1. pol. 19. stol.**]

Knihy šťastných čísel Franze Nováka z Kutné Hory, vedená od r. 1777 a obsahující čísla až do r. 1861, v nečetných textech užívána nejčastěji němčina. Vlastní text na ff. 1v–106v a na předním i zadním přidešti, 1 hlavní písař, na f. 1r perem zápis písaře „Diese Numera sind von Jahr Kuttenberg an den 30 December 1777. Franz Nowak“, štítek s černým tištěným textem „MARIA THERESIA“, červená, dnes nezřetelná pečeť a množství doplňků perem, především letopočtů. Čísla jsou tabulkovitě seřazena podle let a měsíců, na začátku pokusy o zdobení červenou, modrou a žlutou barvou, na mnoha místech v textu doplňky z 1. pol. 19. stol. tužkou i perem (psané nejčastěji hlavním písařem, ale doplňované i jinými rukama; z míst kromě Kutné Hory zmiňovány též Praha, Brno a Holandsko), kromě doplňků vztahujících se přímo k rukopisu ojediněle připsány např. i poznámky o počasí, na ff. 70v a 99v česká tabulka let podle toho, která planeta jim vládne, na ff. 105rv a 107r–110v většinou německé pamětní poznámky, podpisy a tabulky z 1. pol. 19. stol. Vloženo 5 rukopisných

útržků s poznamenanými šťastnými čísly, dále 3 tištěné stvrzenky z loterie z l. 1851 a 1856 (třetí letopočet nezřetelný) a tištěný „Temperamentni list“ se 4 šťastnými čísly.

1965/152

příř. č. 11/99

pap., s. XVIII. med., 4 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 16,7 : 10,5 cm. Na f. 1v tužkou příř. č. „11/99“.
f. 1r:

„Vorbereitung Zur Neüntägigen Andacht Vor dem Fest der Aller seeligsten=Jungfrauen vom Guten Rath So gehalten wird den 25.ten April.“

Německy psaná příprava k mariánské devítidenní pobožnosti konané 25. dubna, doplněná antifonou a modlitbou. Vlastní text na ff. 2r–4r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky, f. 4v prázdné.

1966/153

příř. č. 12/99

pap., s. XVIII. in., [XIV] + 145 pp. (recte 146 pp., p. 57 počítána dvakrát), vazba druhotně použitá, lepenková, polepená červeným papírem, desky zdobeny vytačenou zlacenou plotnou se zemskými patrony v rozích a Pannou Marií s Ježíškem nahoře, na přední desce v centrálním medailonku nezřetelný šlechtický znak, na něm zlomek červené pečeti s torzem opisu „[...HVM[...]]“, pod ním v kartuši vytačený zlacený text „Schreib Kalender Auff das Jahr 1723“, na zadní desce v centrálním medailonku český lev, hřbet potažen hnědou kůží, původně o 3 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojlinkami, 2 páry zelených lněných tkanic (dochovány jen na zadní desce), 20,3 : 15,5 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 180“, na předním předeštlé tužkou příř. č. „12/99“; vložen lístek se stručným popisem rukopisu tužkou.

p. 1:

„O[mnia] A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam] et I[esu] N[azareni] R[egis] I[udaeorum] H[onorem] Liber de Veritate, per Experimenta fundatissimus, Virtute Cuius aperitur, et Confirmatur, quod Argyropaeja et Chrysopaeja. Sit Ars et Arcanum Naturae per Scoto Verissimum Magnum Dom[in]um D[omini] DEI. Et. Conferendum Laboratorium Chymicum KunKelij pag[ina] 563. et 312. et 566. ut Videat[ur] ab Argumento fortasi Ratio Iudicij et Veritatis, me autem Interpretatio falsae traditionis aut Imaginationis, Afimes Enim Gramen aut Triticum Calistat. non distinguit Afines tamen manebit Cui spinae et lactacae Indistinguibilis Creatura et Pabulum.“

Německo-latinská kniha alchymistických výpisků a receptů z poč. 18. stol., vypsanych z nejrůznějších zdrojů, které jsou citovány buď jménem autora a zkráceným titulem, srov. např. v titulu odkaz na některé z vydání tisků **KUNCKEL von Löwenstern, Johann**: Laboratorium chymicum, Vollständiges Laboratorium chymicum nebo Collegium physico-chymicum experimentale, oder Laboratorium chymicum nebo na předním předeštlé „basil[ius] Valent[inus] Von den Natürli[chen] und Vbernatürlich[en] ding[en]“ (tj. odkaz na některé z vydání tisku **BASILIUS, Valentinus**: Von den natürlichen und übernatürlichen Dingen), anebo jen zkráceným titulem, např. „Theat[rum] Chym[icum]“ (p. 23, tj. patrně některé z vydání tisku **THEATRUM chemicum**) nebo „lib[er] Mirabilium“ (p. 115, tj. patrně některé z vydání tisku **GOCLENIUS, Rudolph**: Mirabilium naturae liber). Vlastní text na pp. [I–XIV] a 1–145, na předním předeštlé a na obou předsádkách recto i verso, jediný písař, vnitřní okraj z jednoduché linky, v něm odkazy na literaturu, nadpisy podtrženy, p. [II] prázdná. Při převazbě došlo k zpřeházení složek, takže po p. 42 následují listy s pp. 90–145 a potom teprve listy s pp. 43–89. Vložen lístek s německy psaným alchymistickým receptem.

1967/154

příř. č. 21/99

pap., (1784) s. XVIII. ex.–XIX. in., 37 ff. (nově), vazba nedochována, 16,4 : 10,2 cm. Na 1. listu přední předsádky recto štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „238.“, přes něj nálepka, v ní perem starší sign. „R. 33.“ (číslice tužkou škrtnuta a opravena na „4“), na 1. listu přední předsádky verso tužkou příř. č. „21/99“, na 2. listu přední předsádky recto perem přepis „Josef Kobrdle wzat navojnu ve Skuči [= Skuteč, osp. Chrudim] dne 22^{ho} Dubna 1809.“, na 2. listu přední předsádky verso štítek s černým předtištěným textem „Museum arch. sboru ‚Vocela‘.

Číslo Daroval“, perem vyplněn titul „Duchovní poklad“ ozdobně psáno 1784.“, na f. 21r modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též na f. 37r), na f. 37v perem záznam o smrti Václava Kobrdleho z r. 1832, na 1. listu zadní předsádky recto perem „Rad. aeonus [?] 15/3 62. v Březovi [= Březová, neurčeno]“, na 2. listu zadní předsádky verso perem český koncept dopisu strýčkovi podepsaný „Wilhe frntišek [!] Alojs“.

f. 1r:

**„Duchovní Poklad aneb Katoliczke Modlitby a Pisniczky Zrozlicznich Knížek sebrane
Wsssem Nabožním Kržestianum kduchownimu Potiesseni, Prospiechu, a Spaseni
naswietlo widany Roku. 1784.“**

Opis tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb Katolické modlitby a písničky (1784; srov. Knihopis 14 111–14 122, který ale vydání z tohoto roku neuvádí) či výtah z něj, pořízený na přel. 18. a 19. stol.; obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš a lorentánské, pozdravení pěti ran Kristových, nenotované písně ranní, adventní a vánoční a modlitbu za umírající. Vlastní text na ff. 2r–37r, jediný písař, rámeček se zeleným florálním úponem a červenými kvítky, nadpisy červeně a zlatě, incipity zeleně, ozdobné zlatené iniciálky ve volném prostoru, titul zeleně, červeně, černě a zlatě v ozdobném rámci s rokajovými motivy a kvítky a s mušlí nahoře, na f. 1v celostránková kolorovaná kresba tužkou s motivem ukřížovaného Ježíše obklopeného růžemi, dále četné drobnější kolorované kresby tužkou na začátcích či v závěrech oddílů, mj. na f. 2r nad nadpisem ranních modliteb kresba slunce, na f. 4v kresba okřídleného hořícího srdce s nápisem „Zlasky kbohu“, na f. 6v nad nadpisem mešních modliteb kresba nejsv. Svátosti na oltáři, u nějž 2 andělé drží svíce, a na f. 24v kresba Ježíše s mošnou a holí. Na 1. listu přední předsádky recto tabulka čísel, na f. 37v primitivní perokresba chrámu, na 2. listu zadní předsádky recto perem záznamy o narození synů Aloise a Wilhema v l. 1857 a 1860, po f. 37 vyříznuta 2 ff.

1968/155

přír. č. 27/99

pap., s. XIX. ex., 320 ff. (nově), vazba původní, lepenková (značně uvolněná), polepená černo-fialovým mramorovaným papírem, hřbet a růžky potaženy černým plátnem, zeleně stříkaná ořízka, 20,5 : 17,0 cm. Na předním přideštitě tužkou přír. č. „27/99“, na f. 1r vytačeno jméno „JOSEF BRAUN“ a perem podpis „Josef Braun m[anu] p[ro]pria“ 18 16/1 83“.

[Poznámky a výpisky k historii Kutné Hory z konce 19. stol.]

České (výjimečně německé) poznámky a výpisky k historii Kutné Hory a jejích obyvatel pořízené Josefem Braunem na konci 19. stol., zahrnují různé přepisy a výtahy z městských knih a jiných pramenů a z literatury, vysvětlivky starších slov a odkazy na literaturu. Vlastní text na ff. 1v–320v a na zadním přideštitě, jediný písař, na f. 280v drobná perokresba neznámého muže, ff. 4r–94v, 97rv, 100r–101v, 103v, 117r–124v, 127v, 128v, 130v–131v, 132v–133r, 134r, 135r–137v, 139v–141v, 143v, 144v–149v, 155v, 156v–159v, 160v–161v, 162v–163r, 165r–166r, 167r, 168v–170v, 176v–177r, 184v–191v, 193r–199v, 201v, 202v, 210v–212v, 215rv, 216v–217v, 221r–227v, 229r–232r, 234v–251r, 252r–266v, 268r–275v, 286v–290v, 293v, 295r–297v, 298v–305v, 309v–310v, 311v–313v, 314v–316v, 318rv a 320r prázdná. Vloženy 2 lístky s dalšími poznámkami stejného charakteru od téhož písaře a nevyplněný český tiskopis přihlášky do nějakého spolku. Srov. rukopisy č. 1987 a 1995, psané týmž písařem. Srov. též rukopisy historických povídek tohoto autora (bod IV. e, např. přír. č. 302/99, 299/99 nebo 301/99).

1969/156

přír. č. 42/99

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 5 ff. (nově), přivázaných za tisk **SVATÁ** jednomyslnost aneb Dokonalé srovnání vůle lidské s Božskou (Praha, 1671; Knihopis 3532), vazba soudobá, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z dvojlinky, 2 kožené spony zakončené mosazným očkem, 12,4 : 7,2 cm. Přes hřbet a na přední desce nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „C3 183“, na předním přideštitě perem voršílská knihovni lokace „1. oddíl. 4. řad. 1. příhrada.“, černým razítkem inv. č. sboru Vocel „C3 183“, č. „240“, černý razítkový text „KONVENT“ a tužkou přír. č. „42/99“, na titulním listu tisku perem podpis ze 17. stol. „Johana lukawska“ (též na zadním přideštitě), na versu titulního listu tisku černý razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „10 894“.

[České modlitby z přel. 17. a 18. stol.]

Torzo českých modliteb z přel. 17. a 18. stol.: na ff. 1r–2v „Gina Potiessitedlna Modlytba K blahoslavenne Pannie Marigj Za Sstiasnj Konecz“ a na ff. 3r–5r „Modlitba Za Ziwe Spolu Poddane“, před f. 1 vyříznuto nejméně 5 ff. Jediný písař, nezdobeno, f. 5v prázdné, tisk uvolněn z vazby.

1970/157

přír. č. 120/99

pap., (1799) 1843, 7 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, vnější dvojlist podlepen papírem, 22,0 : 18,0 cm. Na f. 1r fialové oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“ (též na f. 2r), na f. 1v tužkou přír. č. „120/99“.

f. 1r:

„De Processione in festo Corporis Christi. Die 22 May 1799. Carolus Jos[ephus] Holzmann m[anu] p[ropria] 18 25/6 43.“

Latinské texty k procesii na svátek Božího těla zapsané původně Karlem Josefem Holzmannem r. 1799 a opsané r. 1843. Vlastní text na ff. 2r–6r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy podtrženy dvojlínkou, titul v rámečku z dvojité dvojlinky, nepravidelné foliové kustody, ff. 6v–7v prázdná. Vložen dvojlist s latinským Te Deum zapsaným rukou písaře rukopisu a 2 dvojlisty z konce 19. stol., na nichž jsou 2 různými rukama zapsány téměř shodné latinské liturgické texty na začátek a konec mše s českými pokyny.

1971/158

přír. č. 125/99

pap., s. XVIII. ex.

[Katalog knihovny voršilského kláštera v Kutné Hoře z konce 18. stol.]

Katalog knihovny voršilského kláštera v Kutné Hoře z konce 18. stol. Další svazky pod přír. č. 134/99 (z poč. 19. stol.) a 151/99 (z r. 1880). Rukopis dočasně nepřístupný, popis podle Tošnerové.

1972/159

přír. č. 5/2000

pap., 1771, 8 ff. (nově), nevázáno, všito nití do desek z tužšího fialového škrabového papíru, 11,5 : 7,4 cm. Na přední desce tužkou starší sign. „R 35“, na předním příděšti tužkou přír. č. „5/2000“.

f. 1r:

„Kurtze Unterweißung die andacht zu der ehre der Heiligen URSULAE sambt ihren Heilig=Jungfrauligen Gesellschaft, durch XI wochen nutzlich zu verrichten.“

Německé pokyny k pobožnosti ke sv. Voršile obsahující 2 úvodní modlitby, 6 číslovaných pokynů a závěrečnou poznámku, zapsané monogramistou P. A. R. r. 1771; srov. závěrečnou poznámku písaře na f. 8r „Abgeschrieben durch einem [!] geistigen diener d[ie] 13 Dec[embris] A[nn]o 1771. P. A. R.“. Vlastní text na ff. 2r–8r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul, nadpisy a versálky kaligraficky červeně, ff. 1v a 8v prázdná.

1973/160

přír. č. 235/2000

pap., s. XVIII. in.–med., 8 ff. (nově), nevázáno, 2 složky po 2 volných dvojlistech, 18,7 : 14,5 cm. Na f. 1r perem přír. č. „1661/82“ (škrtnuto) a tužkou přír. č. „235/2000“.

f. 1r:

„Vbungen Zur H[eiligen] Com[munion].“

Německá meditativní příprava k sv. přijímání z 1. třetiny 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–8v, jediný písař, nezdobeno.

1974/161

přír. č. 239/2000

pap., 1609, vepsáno v prvotisku MISSALES libros bene correctos (Basilej u Nicolause Keszlera, 1485), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovanou rámcovou kompozicí z trojlinek a florálních motivů, uprostřed obou desek a v rozích mosazné kování zdobené florálními motivy, ze 2 mosazných spon na kožených úchytech dochována 1,

zakončení zdobena florálními motivy, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojlinkami a linkou uprostřed vazů, 1. a 5. mezipolí zdobeno vytačovanou dvojlinkou, ve 2. mezipolí stopy po strženém štítku, 41,8 : 29,2 cm. Na hřbetě přes 5. mezipolí nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „C2 76“, na předním přideštní fialové oválné razítko s opisem „WOCEL' Kutná Hora“, v něm perem č. „4742“ (razítko bez vepsaného č. též na 1. a posledním listu tisku recto a na listu předcházejícím listu s ručně kolorovaným dřevorytem verso), na přední předsádce recto perem přips „Misale Romanum Antiquum circa 1486 vide in fine.“, černým razítkem inv. č. sboru Vocel „C2 76“ (též na vloženém lístku) a tužkou příř. č. „239/2000“.

verso ručně kolorovaného dřevorytu Ukřížovaného s Pannou Marií a sv. Janem pod křížem, vevázaného jako frontispis k mešnímu kánonu:

**„Desatek, Sewssemj Aužitky; Kňezy Přinaležegicy, wCyrkwy Prawoninske
[= Pravonín, osrp. Vlašim] Zapsany zPoručeny Pana Collatora, Vrozeneho aStateczneho Rytire
Wacslawa Kekule z Stradomitz, Na Prawonině aStradomiczych: Letha 1609.**

Od Kňeže Giřího Ornygenesa Německo Brodskeho toho času ffarare wtež Cyrkwy.“

Český přehled důchodů pravonínského faráře plynoucích z Pravonína a přilehlých obcí, pořízený farářem P. Jiřím Ornigenem Německobrodským v r. 1609. Vlastní text začíná pod titulem a pokračuje na předcházející straně, jediný písař, v dřevorytu a pod ním touž rukou 2 latinské invokace Krista, na předním přideštní patrně jinou rukou 2 české zápisy k l. 1603 a 1610 o učiněných darováních ve prospěch pravonínského záduší signované „G. S. T.“, zadní předsádka chybí. V tisku rukopisně doplněny barevné iniciály (některé zlatené a zdobené florálními motivy) a ojediněle marginálie perem. Pod kolofonem perem odečty stáří tisku k r. 1619, 1721 a 1735 a tužkou k r. 1820, na zadním přideštní rudkou částečně smazaný český přípis z r. 1587 o tom, že tomuto misálu je 100 let.

1975/162

příř. č. 321/2000

pap., 1797, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 37,2 : 23,5 cm; vloženo do papírového dvojlísta, na přední straně perem stručný popis rukopisu, 29,5 : 20,8 cm; vloženo spolu s větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek, na přední straně černý předtíštěný text „Archeologický sbor „Wocel' Kutná Hora. RUKOPISY.“, tužkou připsáno „Písně“, 40,0 : 26,9 cm. Na f. 1r nálepka, v ní perem starší sign. „R. 76.“, a dále fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na přední straně dvojlísta), na f. 2v tužkou příř. č. „321/2000“ (též na přední straně dvojlísta); na přední straně dvojlísta tužkou starší sign. „R 188“ a perem „číslo“, k tomu tužkou připsáno č. „342“; na přední straně desek černý předtíštěný text „Číslo:“, tužkou vyplněna č. „314 319 320 321 355 357 365 367 368 371“, dále tužkou připsány starší sign. „R 187 – R 197“ a perem příř. č. „320/2000–329/2000“.

f. 2r:

**„Ad modum Reverendo Venerabili, ac Eximio Patri Carolo Hoffmann Primitiis Secundis
sub auspiciis Illustrissimi, ac Amplissimi D[omini] D[omini] Ferdinandi Hausa Archidiaconi
nec non Vicarii foranei gloriose Celebrato. Kuttenbergae =8° January. A[nn]o 1797.“**

Latinská gratulace P. Karlu Hoffmannovi k výročí jeho primice z 8. ledna 1797, podepsaná na f. 1r „Carolus Hořizczky Caesareo=regiae postae expeditor nec non [auri] et [argenti] faber gratulatur. Kuttenbergae 8° January“ (místo slov „auri“ a „argenti“ kolorovaná zobrazení slunce a luny). Vlastní text na f. 2r, jediný písař (Karel Hořický), na f. 1r akvarelový věnec, jehož konce jsou svázané fialovou stuhou společně s kotvou a křížem, nad tím černý biret, uprostřed věnce kalich s hostií a chronogram „AETernVM Vt VIVaX pLaVDat ab HoCCe bIbaX [=1797].“, podpis autora červeně, to vše v rámečku z červené linky ozdobené modrou popínavou rostlinou, f. 1v prázdné.

1976/163

příř. č. 326/2000

pap., 1759, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 21,1 : 33,3 cm; vloženo do dvojlísta čtverečkového papíru, na přední straně perem popis „Rok: 1759 ‚Kuncofť šprýmovní vydaný Antonínovi Smahlovi mistrovou Kateřinou Smahlovou, řemesla punčochářského zdobený prostými kresbami. 1 list.“, 29,5 : 20,9 cm. Na f. 1r nálepka, v ní perem starší sign. „R. 150.“, dále modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚WOCEL‘ V KUTNĚ HOŘĚ“, přes něj fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na přední straně dvojlísta) a tužkou č. „355“; na přední straně dvojlísta perem „číslo:“, tužkou doplněno č. „355“, dále tužkou starší sign. „R 194“ a příř. č. „326/2000“.

[Žertovné potvrzení o slušném chování Antonína Smahly z r. 1759]

Český „Kunsoft“ z 12. prosince 1759, v němž mistrová punčochářského řemesla Kateřina Smahlová potvrzuje, že se tovaryš Antonín Smahla z Kutné Hory u ní vždy slušně choval, a proto žádá jeho budoucí mistry, „žie nim nePohrdnau, Nibrž dobrim wržtatem, a dobrau zdrawau, Totiž dobrau Sladkau Kassicžkau, a dobrim na Pogem ly beznim mlíčkem zaoPatržegj. Pro wyrażeny ale misle negakj Moldanky obgednagj“, podepsáni jsou dále starší tovaryši Josef Straka a František Kudláček. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, jednoduchá perokresebná iniciála „J-a“ ve volném prostoru, zdobeno jednoduchými perokresbami s motivy ptáčků a srdíček, f. 1v prázdné. Přiložen list s transliterací rukopisu perem a transkripcí tištěnou na počítači.

1977/164

přír. č. 331/2000

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in. + 1666 + post 1699 + post 1804) 1810, 8 pp., nevázáno, 2 do sebe vložené dvojlisty, 20,4 : 17,7 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem stručný popis rukopisu, 29,5 : 21,0 cm; vloženo spolu s větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek, na přední straně černý předtištěný text „Archaeologický sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora. RUKOPISY.“, 40,0 : 26,9 cm. Na p. 1 nálepka, v ní perem starší sign. „R. 19.“ (číslice perem škrtnuta a přepsána na „425“), a dále fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na pp. 3 a 7 a na přední straně dvojlistu), na p. 8 tužkou přír. č. „331/2000“ (též na přední straně dvojlistu); na přední straně dvojlistu perem starší sign. „R 215“ a „číslo: 425“; na přední straně desek černý předtištěný text „Číslo:“, tužkou vyplněna č. „197 198 199 200 201 202 203 204“, dále tužkou připsány starší sign. „R 209–214, 215“ a určení „Soubor písní básní a kupletu Ad. Peřiny.“ a perem určení „Z POZŮST[alosti] AD. PEŘINY“ a přír. č. „330/2000 – 336/2000“.

a) p. 1:

**„O Hawjřich: Newinně Styнанých, v Města Poděbrad= aHradu Křiwoklátu=
Letha P[áně] 1496. dne 5. Srpna. Pjseň Historitská.“**

Česká historická píseň o vzpouře a potrestání kutnohorských havířů doplněná na p. 4 opisem pamětního nápisu z r. 1666 „Z hor KapI a KankV NeWInnYCh TřInáCte HaWIfV StInanYCh WoLenY KWIték TrpěLIWostI až na SMrt WneWInnostI [= 1495]. Błahosławene Pan[n]y Marye na Nebe wzetj G[eho] M[iłosti] Cz[isařské] Panstwj a Zamku Podiebradskeho bliž Mostu u labe se stkwęgiczy a Wunj wydawagiczy. Prżj obnowenj a wyzdwizenj Chramu Panie w nasledugiczy Pisnj prżipomienane gest dne 15 Srpna leta Panie 1666.“ a opsaná stejně jako zbytek rukopisu Františkem Vavákem r. 1810 (srov. poznámku na p. 8 „Pro Miłowniky, Węcy: Paměti Hodných, Obzłásně, P[ánů] P[ánů] Horniku Kapihorských, přepsal w Miłčicjch Frant[išek] Ján Wawák. L[éta] P[áně] MDCCCX [= 1810]. XVI. Rřjgna.“, mezi slova „Kapihorských“, a „přepsal“ vepsáno dodatečně „a Kańkowskjch“). Vlastní text na pp. 1–4, jediný písař (stejný jako u následujících částí), rámeček z jednoduché linky, nadpis podtržen, živá záhlaví, na p. 4 stejným písařem vysvětlivky.

b) p. 5:

**„z Knjhy Pamětnj Městečka Kańku [dnes část Kutné Hory], genž gest založená Roku 1699.
zLystu 297.“**

Český opis zápisu o vzpouře a potrestání kutnohorských havířů v r. 1496 poznamenaného v pamětní knize městečka Kańku založené r. 1699, opis pořídil F. J. Vavák v r. 1810 (srov. poznámku na p. 8, viz část a). Vlastní text na p. 5, stejný písař a úprava jako u ostatních částí.

c) p. 6:

„O Proměnách Kostela Panny Marie, v Města Poděbrad, a dubu přiněm.“

Česká píseň či báseň o kostele Panny Marie v Poděbradech a slavném dubu při něm sepsaná pravděpodobně F. J. Vavákem po r. 1804 (srov. poznámku g na p. 8 o vybilení kostela a vymalování scény poprav y havířů na štítě), opis pořizen F. J. Vavákem v r. 1810 (srov. poznámku na p. 8, viz část a). Vlastní text na pp. 6–7, stejný písař a úprava jako u předcházejících částí, na p. 7 perokresba žaludu z onoho dubu, na p. 8 „Wyswětleni Abecednjho Poznamenání.“ a viněta. Srov. rukopis č. 1994,

kteřý je patrně částečně opisem téže předlohy. Srov. dále rukopis č. 2726, jehož text částečně také pochází od F. J. Vaváka, a rukopisy č. 902 a 936, jejichž písařem byl F. J. Vavák.

Lit.: JONÁŠOVÁ-HÁJKOVÁ, Stanislava: Vavák a jeho pojetí českých dějin; *Český časopis historický* 35; 1929, s. 325–380, 548–602 * MATĚJEC, Tomáš: Literární činnost Františka Jana Vaváka; Praha, 2008; disertační práce FF UK * POZŮSTALOST Aloise Jiráka, LA PNP: rukopis T 3 E/20, inv. č. 32 920 (s. 2–3, s datací „original 2. Juni 1808“); rukopis T 3 E/21, inv. č. 32 921, s. 1–2, s datací „1808, 17. juni“; rukopis T 3 E/22, inv. č. 32 922 (s. 61–62) * ROKYTA, Adolf: Vavákovy písně historické o popravě havířů u Poděbrad r. 1496; *Český lid* 18; 1909, s. 65–69 * VAVÁK, František Jan: Sbor písní; po r. 1808, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. I B 26, s. 59–64 * RUKOPISNÝ sborník; 1814, Knihovna Národního muzea, sign. III D 50.

1978/165

přír. č. 345/2000

pap., s. XVIII. med.–ex., 4 ff. (nově), vřito provázekem do papírových desek polepených zeleným papírem s ozdobným vytlačovaným zlaceným florálním dekorem, 33,5 : 20,0 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem stručný popis rukopisu (chybný), 29,6 : 21,0 cm; vloženo spolu s větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek, na přední straně černý předtíštěný text „Archeologický sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora. RUKOPISY.“, tužkou připsáno „Rukopisy pro tisk.“, 40,0 : 26,9 cm. Na předním příděti fialové oválné razítko s opisem „‚WOCEL‘ Kutná Hora“, v něm perem č. „102“, a dále tužkou přír. č. „345/2000“ (též na přední straně dvojlistu), na f. 3v fialové oválné razítko s opisem „‚WOCEL‘ Kutná Hora“, v něm perem č. „102.“; na přední straně dvojlistu perem „číslo.“, k tomu připsáno tužkou č. „102“, a dále fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“; na přední straně desek černý předtíštěný text „Číslo.“, tužkou vyplněno č. „420“, dále připsána tužkou starší sign. „R 228“ a perem přír. č. „339/2000–354/2000“.

f. 1r:

**„Ordo Seu Methodus installandi Decanos vel alios Curatos mutatis mutandis.
de Usu Archidiaecoes Pragensis“**

Latinský řád pražské arcidiecéze pro instalaci děkanů a farářů sepsaný při příležitosti instalace čáslavského vikáře a kutnohorského arcijáhna Ignáce Jakuba Novomlýnského (srov. f. 2r) z 2. pol. 18. stol. (za úřadu pražského arcibiskupa Antonína Petra hraběte Příchovského z Příchovic, tj. mezi l. 1764 a 1793, srov. f. 1r). Vlastní text na ff. 1r–3v, jediný písař, psáno kaligraficky, pokyny zběžně, na f. 1r perem vpisek upravující text pro použití v královéhradecké diecézi za episkopátu biskupa Jana Leopolda z Haye (1780–1794), vlastní jména v nové době podtržena červenou pastelkou, f. 4rv prázdné.

1979/166

přír. č. 357/2000

pap., (1799) s. XVIII. ex.–XIX. in., 4 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 10,5 : 8,5 cm; vloženo do desek z tvrdého papíru, 10,9 : 9,3 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem stručný popis rukopisu, 29,7 : 21,6 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1980–1982 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek, na přední straně černý předtíštěný text „Archeologický sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora. RUKOPISY.“, tužkou připsáno „Písně“, 40,0 : 26,9 cm. Na f. 1v modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚WOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“, na f. 4r fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na přední straně vnitřních desek a na přední straně dvojlistu), na f. 4v tužkou přír. č. „357/2000“ (též na přední straně vnitřních desek a na přední straně dvojlistu); na přední straně vnitřních desek perem č. „381.“ a nálepka, v ní perem starší sign. „R. 154.“ a tužkou č. „256“; na přední straně dvojlistu tužkou starší sign. „R 256“ a perem „číslo: 381.“; na přední straně vnějších desek černý předtíštěný text „Číslo.“, tužkou vyplněna č. „376 384 388 389 390 393 410 411 412 413 422 / 426 / 428 / 431 / 251–256“, perem připsána přír. č. „355/2000 – 366/2000“.

f. 1r:

„Mrawny zpěw mladencum a pannam wydany. wytisseno [!] w Hoře Kuttny, 1799.“

Česká milostná píseň o 3 slokách opsaná na konci 18. či poč. 19. stol., patrně opis kramářského tisku **MRAVNÝ** zpěw mládeňcům a pannám (Kutná Hora, 1799; Knihopis toto vydání neuvádí, srov. 17 248–17 250 s podobným názvem). Vlastní text na ff. 2r–3r, jediný písař, psáno červeně kaligraficky (napodobuje tisk), sloky odděleny dvojlíčkem, na f. 2r v záhlaví perokresebný ornament, na f. 3r iniciály „PWz“, stránkové kustody, na f. 1r v rámečku perokresba krajiny s řekou a loděmi, na jednom břehu stavení, na druhém věž a nad ní srdce, řeku přelétá okřídlený dopis, f. 3v prázdné.

1980/167

přír. č. 363/2000

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 48 ff. (nově), vazba nedochována, hřbet o 4 vazech, 18,6 : 12,2 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem stručný popis rukopisu, 29,8 : 21,0 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1979, 1981 a 1982 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek, na přední straně černý předtiskový text „Archaeologický sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora. RUKOPISY.“, tužkou připsáno „Písň“, 40,0 : 26,9 cm. Na zbytku listu přivázaného před f. 1 recto perem poškozený přepis „[...] franta massyn“, na f. 1r nálepka, v ní perem starší sign. „R. 58.“ a č. „414“ a tužkou č. „198“, a dále fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na přední straně dvojlistu), na f. 2r modré kulaté razítko s opisem „ARCHAEOLOGICKÝ SBOR ‚VOCEL‘ V HOŘE KUTNÉ“, na f. 48r perem jednou rukou jména „Joseph +++ fleisher m[anu] p[ropria] Roku 1818. fleisher franz m[anu] p[ropria] Roku 1818 fleischer Wenzl Roku 1818“, na f. 48v tužkou přír. č. „363/2000“ (též na přední straně dvojlistu); na přední straně dvojlistu tužkou starší sign. „R 198“ a perem „číslo: 414.“; na přední straně desek černý předtiskový text „Číslo:“, tužkou vyplněna č. „376 384 388 389 390 393 410 411 412 413 422 / 426 / 428 / 431 / 251–256“, perem připsána přír. č. „355/2000 – 366/2000“.

[Kniha zařikávání skrze sv. Koronu z přel. 18. a 19. stol.]

Česká kniha zařikávání skrze sv. Koronu z přel. 18. a 19. stol., zřejmě výtah z více tisků, obsahuje zařikávání „Pry Reisowani Kolle Pozorug“ (f. 2rv), „W Stupowany do Kola“ (f. 3r) a magický kruh se jmény archandělů, evangelistů a Ježíše a jmény Božími (ff. 3v–4r), dále následuje „Predmluwa Na Modlitby Swate Panny a Mucedlnice Korony“ (ff. 4v–8r), „Weřina sPowied“ (ff. 8r–14v), prolog evangelia sv. Jana s modlitbou (ff. 14v–17r), „Modlitba K Swati Pannie a mucedlnicy Koronie Před gegim Obrazem“ (ff. 17r–18v), jiná modlitba ke sv. Koroně (ff. 18v–19v), „Zpomenuty Swate Panny Korony“ (obsahuje 5 vzpomenutí, ff. 19v–23v), „Sedum padu Krysta Pana“ (se závěrečnými modlitbami, ff. 23v–31v), „Nyni nasleduge Citaci A neb Zařykany.“ (některá zařikávání označena jako Tetragramaton, zařikávají se 3 sv. panny, sv. Korona, sv. Ambetha a sv. Kepera, za pomoc a ochranu a poté následuje samotné zařikávání duchů, ff. 31v–45r), krátký životopis sv. Viktora a sv. Korony a příběh přenesení jejich ostatků do chrámu sv. Víta v Praze (ff. 45r–46r) a latinské zařikávání Vinculum Salomonis (ff. 46v–47r). Jediný písař, na ff. 1rv a 47v perem zkusmé psaní. Vložen list složený v čtverlist, na něm snad touž rukou „Před Mluwa“ k těmž dílu.

1981/168

přír. č. 364/2000

pap., (s. XVIII. ex.) post 1810, [VII] + 114 pp. (recte 103 pp., list s pp. 12–13 chybí, po p. 40 paginováno 50), vazba původní, prkénková (zachovány pouze desky, přední deska uvolněna), potažená hnědou kůží (zachována pouze na zadní desce), zadní deska zdobena vytačovaným rámečkem z ozdobné linky, 16,7 : 9,7 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem stručný popis rukopisu, 29,7 : 20,8 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1979–1980 a 1982 a množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek, na přední straně černý předtiskový text „Archaeologický sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora. RUKOPISY.“, tužkou připsáno „Písň“, 40,0 : 26,9 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 56.“ a tužkou č. „199“, a dále fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na p. [I] a na přední straně dvojlistu), na p. [I] tužkou starší sign. „R 199“ a přír. č. „364/2000“ (obojí též na přední straně dvojlistu); na přední straně dvojlistu perem „číslo: 415“; na přední straně desek černý předtiskový text „Číslo:“, tužkou vyplněna č. „376 384 388 389 390 393 410 411 412 413 422 / 426 / 428 / 431 / 251–256“, perem připsána přír. č. „355/2000 – 366/2000“.

p. [VII]:

„Pobožnost vctění negswětěgssihho Srdce Pána Gežjsse, Rannj, Messni, před a po Zpovědi, před a po Přigjmanj s Letanyema A gine modlení za wsse obecně Potřebnosti.“

Česká modlitební kniha z 2. dekady 19. stol. psaná pro Josefa Špačka z Káraného (osrp. Brandýs nad Labem-Stará Boleslav) Matyášem Menicharem (srov. na p. [VI] poškozený vlastnický zápis „Tyto Modlicy knížky patřejí mně Jozef Spačkovy do Karanýho. Mathias Menichar 181[...]“), patrně vycházející z některého vydání tisku **KNÍŽKA** srdečné pobožnosti k uctění vši lásky nejhodnějšího, ale málo na světě milovaného srdce Pána Ježíše (srov. Knihopis 4076–4078); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie ke jménu Ježíš, pozdravení Krista Pána, modlitby k sv. Trojici, mariánské, k sv. Janu Nepomuckému, sv. Václavu, Duchu sv. a andělu strážci a modlitby příležitostné (mj. „Modlitba za Aurodu země.“ na pp. 83–84, „Modlitba za desť.“ na pp. 85–86 a „Krátká vzdychánj člowěka Nemocnýho.“ na pp. 104–107). Vlastní text na pp. 1–109, jediný písař, rámeček ze žlutě kolorované dvojlíny, nadpisy a incipity modliteb červeně a podtrženy

dvojlinkou, ozdobné červeně, zeleně, modře a oranžově kolorované iniciály s florálními motivy zalomené až do 5 řádků, kolorované perokresby s florální tematikou na místech vinět, živá záhlaví fialově a oranžově, titul kaligraficky červeně-žluto-černo-modro-oranžově a podtržen dvojlinkou, v ozdobném oranžově a zeleně kolorovaném rámečku s florální výzdobou, vlastnický zápis na p. [VI] kaligraficky v kolorovaném věnci a v rámečku z linky se zvýrazněnými červeně kolorovanými růžky, kolorován červeně a podtržen dvojlinkou, pp. [II–V] a 110–114 prázdné, přední deska a listy s pp. [I–VII] a 1–15 uvolněny, přední přideštití odlepeno, přední předsádka chybí.

1982/169

přír. č. 366/2000

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 10 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 16,7 : 10,0 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem stručný popis rukopisu, 29,7 : 21,1 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1979–1981 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek, na přední straně černý předtištěný text „Archaeologický sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora. RUKOPISY.“, tužkou připsáno „Písňe“, 40,0 : 26,9 cm. Na f. 1r tužkou starší sign. „R. 59.“, na f. 10v tužkou přír. č. „366/2000“ (též na přední straně dvojlistu); na přední straně dvojlistu tužkou starší sign. „R 201“, perem „číslo:“, k tomu připojeno fialovým razítkem č. „315“, a dále fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“; na přední straně desek černý předtištěný text „Číslo:“, tužkou vyplněna č. „376 384 388 389 390 393 410 411 412 413 422 / 426 / 428 / 431 / 251–256“, perem připsána přír. č. „355/2000 – 366/2000“.

[České modlitby z přel. 18. a 19. stol.]

České modlitby (patrně torzo modlitební knihy) z přel. 18. a 19. stol.: „Modlidba přzed zazračnym Obrazem S[vatého] prokopa“ (ff. 1r–3r), modlitba ke sv. Prokopu stylizovaná podle Zdravas Maria (f. 3v), modlitba „K S[vatému] Prokopu zasstasnu hodinku Smrti“ (ff. 3v–4v) a další modlitby přecházející do litaní (od f. 9v). Vlastní text na ff. 1r–10v, jediný písáň, na ff. 1r–3r rámeček z jednoduché linky. Pod stejným přír. č. dále přiloženy 3 svazčky českých duchovních nenotovaných písní a modlitba v čas morové rány, vše z 1. pol. 19. stol.

1983/170

přír. č. 372/2000

pap., s. XVIII. ex., 8 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 17,8 : 10,4 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem stručný popis rukopisu, 29,7 : 21,1 cm; vloženo spolu s rukopisem č. 1984 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek, na přední straně černý předtištěný text „Archaeologický sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora. RUKOPISY.“, tužkou připsáno „Osobní“, 40,0 : 26,9 cm. Na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“, modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ a nálepka, v ní perem starší sign. „R. 29.“ (číslice perem škrtnuta a přepsána na „413.“), na f. 8v tužkou přír. č. „372/2000“; na přední straně dvojlistu perem „číslo: 413.“, tužkou starší sign. „R 243“ a přír. č. „372/2000“ a fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“; na přední straně desek černý předtištěný text „Číslo:“, tužkou vyplněna č. „103 439 455 459 461 243–250“, perem připsána přír. č. „367/2000 – 384/2000“.

f. 1r:

„Sedlske Wytany Aneb Prosta akkratka Pisniczka o oswyczenem Kn[iž]iety aPanu Panu ffrydrychow Wolenem Kraly Czeskem Slamentem Okrzywdach Ktere se WCzechach Mnohym chudym Lydem daly Swinsem nowemu Kraly Ssties[t]y Ažiadosty Ochrany A Bozskeho Požiehnany, Složiena Namystie Wytany, Sobie row[nyc]h aSaužienych, Pohubenych a Zlau penych, Wssech Sedlaczku Zar Mauczenych, od Ssymona Lonyczkyho [!], Z Budče Poety Czeske Ho, Leta Panie Anno 1619.“

Oslavná píseň vítající Fridricha Falckého od Šimona Lomnického z Budče opsaná na konci 18. stol., patrně opis tisku **LOMNICKÝ z Budče, Šimon**: Sedlské vítání (Praha, 1619; Knihopis 4982); obsahuje 88 slok s incipitem na f. 1v „Witeg Nass Krali ffrydrysse [...]“, melodie udána na f. 1v „Spywase Gako Pleseg Pleseg Zemie czeska Aneb ginau Obeczny Notau“. Vlastní text na ff. 1v–8v, jediný písáň, rámeček z dvojlinky, zvýrazněné versálky, perem mladší číslování slok.

1984/171

přír. č. 380/2000

pap., 1894, 8 ff. (nově), nevázáno, všito nití do lepenkových desek, polepených žluto-zeleno-hnědo-fialovým mramorovým papírem, hřbet a růžky polepeny černým voskovaným plátnem, 1 pár zelených lněných tkanic, na přední desce štítek

s černo-červeným rámečkem, v něm perem titul „Rozličné památnosti z farnosti Církvicke [= Církvice, osrp. Kutná Hora].“, 26,4 : 21,1 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem stručný popis rukopisu, 29,8 : 21,1 cm; vloženo spolu s rukopisem č. 1983 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek, na přední straně černý předtiskový text „Archaeologický sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora. RUKOPISY.“, tužkou připsáno „Osobní“, 40,0 : 26,9 cm. Na štítku na přední desce fialovým razítkem č. „313“ (též na přední straně dvojlistu), na předním předešlém perem č. „3058“ a tužkou přír. č. „380/2000“ (též na přední straně dvojlistu), na f. 1r perem č. „304.“ a fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na ff. 3r a 7r a na přední straně dvojlistu); na přední straně dvojlistu tužkou č. „265“; na přední straně desek černý předtiskový text „Číslo:“, tužkou vyplněna č. „103 439 455 459 461 243–250“, perem připsána přír. č. „367/2000–384/2000“.

f. 1r:

**„Rozličné památnosti z farnosti Církvicke. Z farní pamětní knihy sestavil 1894. Frant[išek]
Pr. Preclík, děkan.“**

České výpisy o historii církvicke farnosti vytažené z tamní farní pamětní knihy děkanem Františkem Pr. Preclíkem r. 1894, obsahují stručný úvod o původu a dějinách farnosti, tabulku uvádějící původ kostelů a posloupnost jejich patronátních vrchností od 13. stol., historii plebánů a farářů na novodvorském panství (Nové Dvory, osrp. Kutná Hora), tabulku uvádějící počty křtů v Církvicích a přifařených obcích od pol. 17. stol. a stať o památkách a cennostech ve farnosti. Vlastní text na ff. 2r–8r, jediný písař (děkan František Pr. Preclík), nadpisy podtrženy, místy tužkou opravy, ff. 1v a 8v prázdná.

1985/172

přír. č. 103/2004

pap., s. XVIII. med.–ex., [I] + 47 ff. (od f. 33 nově), vazba původní, z tužšího papíru, polepeného červeno-modro-černým mramorovaným papírem, hřbet o 2 vazech (poškozen), 20,3 : 16,8 cm. Na zadním předešlém tužkou č. „1020“.

a) f. [I]r:

„Dobry a Auprawny Gidla Strogiti.“

Česká kuchařská kniha z 2. pol. 18. stol. obsahující recepty na přípravu polévek, drůbeže, jídel z masa a zvěřiny, kaší, pečiva, sladkostí z čokolády, ovoce, ořechů apod. Vlastní text na ff. 1r–31v, jediný písař (stejný jako u následující části), psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, titul červeně ve věnci z florálních motivů s ptáčky, nadpisy červeně, červené versálky zdobené ptáčky, na f. 31v zakončeno kresbou ryby, hořícího srdce a florálních motivů a iniciálami „O. P. D.“, f. [I]v prázdné.

b) f. 32r:

„Domaczi Appatika. Od rozliczeho [!] lekarzstwy“

Česká kniha lékařských rad a rad pro domácnost z 2. pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 33r–47v, mj. na ff. 45r–46v „Recept. Odrzewie Klokoczowem gakau Mocznost ma a wsobie obsahuje.“, začínající vyprávěním „Leta Pánie 1660. ga Kniež Joachim Rodicz prazsky když gsem byl tehoz leta u wisocze urozeneho Pána Pana harasse hrabiete z hradeku na Spocznie [!] za Preceptora, magus prřed gmenowany Pán hrabie gednu Knjhu lekarzskau a na mjsto welmy skussenau, tu on sobie nad gine oblibowal, a uwelke wažnosti gj držel, a když giž poslednie na smrtedlne Polstely ležel, a ksmrti praczowal, takowau Knjhu lekarzskau mnie na Pamatku odkazal, wkterezto Knje lekarzske tento neyhlawniegssy Kus dobremu memu Przitelu poznamenati, a nauczenj prawdiwe a sprubowane na Pamatku gsem darowal. [...]“, jediný písař (stejný jako u předcházející části), psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, titul červeně ve věnci z florálních motivů s ptáčky, nadpisy červeně, některé podtrženy, červené versálky zdobené ptáčky, f. 32v prázdné, mezi ff. 44 a 45 vyříznut 1 list, f. 47 uvolněno z vazby, na konci chybí nezjištěný počet listů.

1986/173

přír. č. 104/2004

pap., s. XVIII. in., 120 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená světle hnědým papírem původně zdobeným červenými vlnkami, hřbet a růžky potaženy hnědou kůží, zdobeny po okrajích vytlačovanou trojlinkou, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými trojlinkami, ve 2. mezipolí nálepka, v ní perem titul „Antiphonarum.“ z 19. stol., zbytky 2 párů kožených

řemínků, dochován 1 řemínek na zadní desce, červeně stříkaná ořízka, 21,1 : 17,1 cm. Na přední předsádce recto tužkou příř. č. „104/2004“, na přední předsádce verso perem voršilská knihovni lokace „1. Abtheil[ung]. 1. Reihe. 5. Fach.“, fialový razítkový text „Okresní muzeum KNIHOVNA v Kutné Hoře“ a fialové hranaté razítko s textem „Příř. č.: Sign č.:“, perem doplněno inv. č. muzejní knihovny „14 717“.

[Antifonář z poč. 18. stol.]

Latinský antifonář z poč. 18. stol. dělený na 2 části: na ff. 1r–19v „Antiphonarium proprium Sactorum.“ a na ff. 21r–119r „ANTIPHONAE Dominicales. Et FERIALES Cum Suis Versiculis per Annum.“. Jediný písař, psáno kaligraficky, chorální notace v pětilinkové notové osnově, nezdobeno, ff. 20rv a 119v–120v prázdná. Vložen zlomek 1 listu latinského tištěného liturgického textu zakončeného „[...] Pro hac Devotione facilius exercenda, quovis die Veneris habebitur Sacrum ab hora 8 in Sacello S[ancti] Xaverij Collegij Soc[ietatis] JESU Neo-Pragae.“.

1987/174

příř. č. 105/2004

pap., (1630) 1885, [IV] + 172 pp., vazba původní, lepenková, polepená zeleným škrobovým papírem, hřbet potažen černým plátnem, 34,0 : 21,0 cm. Na předním přideštit tužkou příř. č. „105/2004“, na p. [IV] červený razítkový text „MUZEUM v Kutné Hoře“ a perem inv. č. „5067“.

p. [III]:

„Hystorya Kláštera Sedleckeho Řádu Svatého cistercyenského. Sepsaná a vydana práci

K[něze] Symeona Ewstachya Kapihorského tehož řadu Cystercyanského na ten čas Dekana Panství chlumeckého. Wytíštena w Starem mneste Pražském, Pavla Sessia Letha Páně 1630.“

Opis tisku KAPIHORSKÝ, Symeon Ewstachyus: Historia kláštera Sedleckého (Praha, 1630; Knihopis 3768), pořizovaný Josefem Braunem, srov. přípis na p. 170 „Napsal. J[osef] Braun. 18 16/11 85.“. Vlastní text na pp. 7–170 členěn do 6 kapitol, na pp. 1–5 dedikace, seznam pramenů a latinské imprimatur podepsané „F. Christophorus Methudius, Abbas Sedlicensis [= Sedlec, dnes část Kutné Hory] a Skalicensis [= Klášterní Skalice, osrp. Kolín].“, jediný písař, titul kresleným písmem v rámečku z dvojlinky, některé nadpisy podtrženy, některé kapitoly odděleny linkou, pp. [I–II], 6 a 171–172 prázdné. Srov. rukopisy č. 1968 a 1995, psané týměž písařem. Srov. též rukopisy historických povídek tohoto autora (bod IV. e, např. příř. č. 302/99, 299/99 nebo 301/99).

1988/175

příř. č. 107/2004

pap., ante 1723, 6 ff. (nově), nevázáno, všito nití do dvojlistu zeleného papíru zdobeného vytačovaným zlatým florálním motivem, 12,4 : 8,7 cm. Na f. 1r perem přípis „Pro G. Mi. Ho [?] Maria Felicita Societatis S[anct]ae Vrsulae Anno 1.723“.

[Obřad přijímání novic z poč. 18. stol.]

Latinský obřad přijímání novic do řádu sv. Voršily z poč. 18. stol., na závěr připojeny iniciály písaře „p[ro]pria m[anu] P. I. F. E. F. S.“. Vlastní text na ff. 2r–5v, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, označení mluvčích červeně a podtržena dvojlinkou, iniciály červeně, stránkové kustody, ff. 1v a 6rv prázdná.

1989/176

sine

pap., s. XVIII. in.–med., 106 pp. (recte 94 pp., listy s pp. 1–4 a 9–16 chybějí, od p. 28 nově), vazba původní (dochována pouze přední deska), prkénková, polepená černým papírem, podél hřbetu přelepeným bílým papírem, přední deska zdobena vytačovaným zlatým rámečkem z dvojlinky a florálních motivů, uprostřed přední desky vytačovaný ozdobný ovál, 14,7 : 9,8 cm. Bez provenienčních znaků.

[Německo-latinská modlitební a meditační kniha z 1. pol. 18. stol.]

Německo-latinská kniha modlitební a meditační z 1. pol. 18. stol.; obsahuje modlitby, hymny, žalmy, rozjímání a litanie (mj. na pp. 21–25 „Litaniae De Sancta Ursula.“) na jednotlivé hodiny dne, responsorium k sv. Antonínovi a Laudate Dominum sv. Mechtildy. Vlastní text na pp. 5–72, jediný písař, psáno kaligraficky, nadpisy podtrženy dvojlinkou, nepravidelné stránkové kustody,

na p. 73 jinou rukou z konce 18. stol. připsána německá modlitba po rozjímání, pp. 74–106 prázdné. Vloženy 2 oválky z modrého papíru a lísteček s textem perem „Wissenschaft Sanftmuth.“ z pol. 19. stol.

1990/177

sine

pap., s. XVIII. in.-med., 12 ff. (nově; začátek a konec chybějí), vazba původní, z tvrdšího papíru, polepeného žlutým papírem zdobeným vytlačovaným zlaceným ornamentálním dekorem, červeně barvená ořízka, 19,4 : 15,8 cm. Bez provenienčních znaků.

[Meditace z 1. pol. 18. stol.]

Torzo německých veršovaných meditací z 1. pol. 18. stol. (patrně čtyřtýdenních, začátek 1. týdne a konec 4. týdne chybějí), tematizujících jednotlivé události, scény a situace z Ježíšova života. Vlastní text na ff. 1r–12v, jediný písař, nadpisy podtrženy dvojlinkou, témata meditací (často biblické citáty) jednoduchou linkou, v záhlaví „L[audetur] J[esus] C[hristus]“, dvojlisty číslovány (č. 6–11), před f. 1 vytrženo 7 listů a po f. 12 vytrženy 3 listy. Vloženo torzo německé modlitební knihy z 1. pol. 18. stol.: složka o 2 dvojlístech, na nich v rámečku z dvojlinky neúplné německé litanie s modlitbou a začátek modlitby „Nutzbahre Gemüths Erhebung Zur Zeit Eines anstehenden Kreützes Zu gebr auchen.“

1991/178

sine

pap., s. XVIII. med., 117 ff. (nově), vazba původní, lepenková, okraje přední a zadní desky i přideštiny polepeny červeno-modrým mramorovaným papírem, uprostřed přední desky nalepena mědirytina „[Ag]NESS POLITIANA ORD[inis] PRAE[dicatorum]“ s téměř setřeným latinským textem, uprostřed zadní desky nalepena mědirytina „[Sancta] CATHARINA SENENSIS. ORD[inis] PRAE[dicatorum]“ s téměř setřeným latinským textem, hřbet o 3 vazech, potažen hnědou kůží, zeleně barvená ořízka, 20,3 : 15,8 cm. Na f. 1r tužkou č. „3792“.

[Početnice z pol. 18. stol.]

Německy psaná početnice z pol. 18. stol.; obsahuje vysvětlení základních i pokročilejších početních operací s řešenými příklady, např. oddíly „Regula Detri:“ (ff. 1r–30v), „Regula Societatis:“ (ff. 31r–48v), „Regula Quinque oder Zweifache Regul Detri genandt;“ (ff. 49r–59v), „Regula Conversa vel Versa.“ (ff. 60r–66v), „Regula FALS“ (ff. 67r–71v), „Regula Caecis oder Virginum.“ (ff. 72r–80v) apod. Vlastní text na ff. 1r–117r, jediný písař, velké perokresebné iniciály zalomené do 2 řádků a ve volném prostoru bohatě zdobené ornamentálními, florálními a zoomorfními motivy (pávi, papoušci, zajáci, sovy, raci, kohouti apod.), koncové viněty, nadpisy kaligraficky, na f. 85v číselná tabulka v ozdobném rámečku s perokresebními florálními motivy, na předním přideštině perem 3 soudobými rukama česká a německá vzdychání ke Kristu a sv. Janu Nepomuckému, na f. 117v perem výpočty a tužkou neumělé kresby, ff. 86v, 87v, 92v–93r a 113v prázdná. Vložen ústřížek papíru se zlomkem soudobého německého textu perem a lístek, na něm perem soudobý německý lékařský recept na léčení očí valerianovými kapkami.

1992/179

sine

pap., 1788, [V] + 59 pp., vazba nedochována, hřbet původně o 3 vazech, modře stříkaná ořízka, 20,6 : 17,0 cm. Na p. [I] nálepka, v ní perem starší sign. „R. 14“ (číslice tužkou přepsána na „38“), dále modré obdélníkové razítko s textem „Sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora.“ (též na p. 50) a modré kulaté razítko s nečitelným opisem.

p. [I]:

„Kniha Barewni Wssechny Engliczke Barwy gak na tisknutj, tak take Bawlnieny Wiczzy, a Lnieny barwenj w sobie obsahugyczy, podle kterych geden každý Fabrikant se rzyditj, a gych k swemu Užytku potrzebawat muže. S zaczatkiem. kterak takowe Bawlnieny, a Lnieny Wiczzy se wybylytj magy. tež s Przydawkem kterak tak Wlnieny, a Hedbawny Wiczzy se barwytyj magy. Wypsana w Horže Kuttny Roku. 1788.“

Česká kniha z r. 1788 o barvení látek; na pp. [III–V] úvodní kapitola o bělení bavlněného a lněného zboží, na pp. 2–3 kapitola I. o přípravě látek k barvení, na pp. 3–45 kapitola II., která obsahuje

recepty na prostředky, především soli, uchovávací stálost a lesk barev, na pp. 45–50 kapitola III. (patrně nedokončená), která obsahuje předpisy k barvám samým, kapitoly IV. a V. měly podle rejstříku pojednávat o melírovaných a trvanlivých barvách sukna, v rukopise však nebyly zapsány. Vlastní text na pp. [III–V] a na pp. 2–50, na pp. 1–2 rejstřík, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky nebo z dvojlinky, linky tužkou, některé nadpisy, incipity, členění textu a část paginace červeně, pp. [III] a 51–59 prázdné, listy s pp. 8–11 uvolněny z vazby.

1993/180**sine**

pap., 1782–1853, 7 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 16,0–19,5 : 21,5–23,5 cm; vloženo do dvojlistu z tvrdšího papíru, na jeho vnitřní straně černě natištěno „Krása našeho domova Praha 459–1., Malé nám., Richtrův dům.“, 21,3 : 14,2 cm. Na f. 1r tužkou dílčí označení „V. 2/3. a“ a fialový razítkový text „Arch. sbor Wocel“ (též na ff. 2r, 3r, 4r, 5r a 6r), na f. 2r tužkou dílčí označení „V. 2/3. b“, na f. 3r tužkou dílčí označení „V. 2/3. c“, na f. 4r tužkou dílčí označení „V. 2/3. d“, na f. 5r tužkou dílčí označení „V. 2/3. e“, na f. 6r tužkou dílčí označení „V. 2/3. f“, na f. 7r perem podpis „Nowak“; na přední straně dvojlistu perem označení „V. 2/3.“, na vnitřní straně nálepka, v ní modře strojopisem „Velectěný pan Em[anuel] Leminger, c[ísařsko-]k[rálovský] školní rada, Kutná Hora č[íslo] 378.“ a poštovní známka s německým razítkem kutnohorské pošty.

[Školní úlohy z l. 1782–1853]

5 německých a 1 česká školní úloha z krasopisu; sepsané v Kutné Hoře v l. 1782–1853, obsahují většinou opis nějakého citátu, místo a datum a podpis žáka. Vlastní text na ff. 1r–6r, 6 písařů, na f. 6v torzo červené papírové nálepky imitující pečeť s devízou „IHS“, na f. 7r perem kaligrafický nápis „2te Stadtschulklasse 3.22.25.40.5. Weinmonat im Jahre 1838.“, ff. 1v, 2v, 3v, 4v a 7v prázdná.

1994/181**sine**

pap., ((s. XVIII. ex.–XIX. in. + 1666 + post 1699 + post 1804) 1810–1811) s. XIX. med. + 1865, 28 ff., vazba původní, lepenková, polepená hnědo-červeně-šedým mramorovaným papírem, hřbet a růžky potaženy hnědým plátnem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, v něm perem titul „Stínání Havířuv u Poděbrad. 14.96.“, 20,4 : 17,1 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší sign. „R. 20.“ (číslice perem škrtnuta a přepsána na „369.“), na předním přídešním štítku se zlatým rámečkem, v něm perem starší sign. „H 3.“, na přední předsádce recto fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na ff. 1r, 4r, 11r a 16r a zadní předsádce recto) a perem č. „369.“.

a) f. 1r:

„Stínání haviřů u Poděbrad. Základ kostela Panny Marie za mostem. Wlastenecký příběh památní od roku 1496.“

Historické líčení vzpoury kutnohorských haviřů, jejího potrestání a založení kostela Panny Marie na Stínadlech psané snad P. Fr. Richterem (srov. poznámku tužkou na přední předsádce recto „psal bezpochyby p[an] P[ater] Fr. Richter, farář Podhradský [neurčeno]?“) v pol. 19. stol. Vlastní text na ff. 1r–12v, jediný písař (stejný jako u částí b a c), psáno kaligraficky, nadpisy podtrženy, in margine červeně písmena abecedy číslující odstavce, poznámky pod čarou, místy červeně dodatky či hvězdičky odkazující na dodatky.

b) f. 13r:

„Zápisky Frantisska Jána Wawáka. pag[ina] 59. až 64.“

Opis 2 nenotovaných písní ze zápisů Františka Jana Vaváka, a to „Pisen Hystorycká. O haviřích newinně stinanych u Poděbrad a Křiwoklátu 1496. leta dne 5 Srpna – z kronyky Hajkowé na listu 456. a ze stareho malování na Poděbradech.“ (ff. 13r–15v) a „Piseň. O kosteliku, na Nebe wzeti Panny Marie. a dubu při něm stojicym u města Poděbrad za mostem.“ (ff. 15v–18v), dále na f. 18v doplňující historická poznámka. Stejný písař a úprava jako u předcházející a následující části, na f. 18v opravy a doplňky tužkou.

c) f. 19r:

„Wýtah z knihy památní král[ovského] horního Městys Kaňku [dnes část Kutné Hory]. Která wdomě radním se chowá a mnoho pěkných paměti w sobě zawirá. Založená jest roku 1699. a já jsem zni toto přepsal 12 Řijna. 1810.“

Opis veršovaného vyprávění o vzpouře kutnohorských havířů (vyprávění pochází z r. 1666 a vzniklo zřejmě při příležitosti obnovy kostela Panny Marie na Stínadlech, srov. na f. 19r „Třinact osob hawiřu newinných kteráž se při obnoveňi awyzdwižeňi chrámu Páně připominá 15. Srpna leta 1666.“, a poté bylo vloženo do památné knihy města Kaňku z r. 1699, srov. za koncem vyprávění na f. 20r „Jak sem wte kniže zastal Slowo od slowa sem přepsal, Znáti jest, že ta paměť samá Jest roku 1666. psaná. A aby byla potomkum známá Jest do té paměťni knihy daná.“), které si mezi 12. říjnem 1810 a 4. únorem 1811 opsal do Pamětní knihy F. J. Vavák (srov. údaj v titulu a poznámku na f. 20r „Psano dne 4. Unora 1811.“). Vlastní text na ff. 19r–20r, stejný písař a úprava jako u předcházejících částí.

d) f. 21r:

„Dodatky.“

Dodatky k předcházejícím částem od F. A. Paroubka z r. 1865 (srov. na f. 28v podpis s datací „Psáno v Sadske [osrp. Nymburk] dne 15 srpna 1865“), obsahuje i opisy nápisů a výpisy z pramenů a kresbu žaludů z památného dubu podle Vaváka a podle Plačka. Vlastní text na ff. 21r–28v, jediný písař (jiný než u předcházejících částí), přepisy kaligraficky, nadpis podtržen, jednotlivé poznámky značeny velkými písmeny in margine. Srov. rukopis č. 1977, který byl patrně částečně opsán ze stejné předlohy. Srov. dále rukopis č. 2726, jehož text částečně také pochází od F. J. Vaváka, a rukopisy č. 902 a 936, jejichž písařem byl F. J. Vavák.

Lit.: JONÁŠOVÁ-HÁJKOVÁ, Stanislava: Vavák a jeho pojetí českých dějin; *Český časopis historický* 35; 1929, s. 325–380, 548–602 * MATĚJEC, Tomáš: Literární činnost Františka Jana Vaváka; Praha, 2008; disertační práce FF UK * POZŮSTALOST Aloise Jiráska, LA PNP: rukopis T 3 E/20, inv. č. 32 920 (s. 2–3, s datací „original 2. Juni 1808“); rukopis T 3 E/21, inv. č. 32 921, s. 1–2, s datací „1808, 17. juni“); rukopis T 3 E/22, inv. č. 32 922 (s. 61–62) * ROKYTA, Adolf: Vavákovy písně historické o popravě havířů u Poděbrad r. 1496; *Český lid* 18; 1909, s. 65–69 * VAVÁK, František Jan: Sbor písní; po r. 1808, rukopis, Knihovna Národního muzea, sign. I B 26, s. 59–64 * RUKOPISNÝ sborník; 1814, Knihovna Národního muzea, sign. III D 50.

1995/182

sine

pap., s. XIX. ex., 59 ff. (nově), volné listy a dvojlisty vložené do dvojlistů, 21,2 : 17,8 cm (některá ff. menšího, různého formátu); vloženo do papírového dvojlistu, na jeho přední straně perem určení rukopisu „Jos[ef] Braun? hist[orické] poznámky“, 21,0 : 14,7 cm. Bez provenienčních znaků.

[Výpisky o historii Kutné Hory z konce 19. stol.]

České torzovité výpisky z různých historických prací a pramenů (zejména z Dačického, Kořínka a Palackého) k tematice historie Kutné Hory především v raném novověku, pořízené na konci 19. stol. zřejmě Josefem Braunem; obsahují zlomkovité údaje o primátorech města, vývoji městského a cechovního zřízení, poznámky k významným českým osobnostem hlavně 16. stol., seznam nejvyšších mincmistrů kutnohorských podle Kořínka a podle Palackého a poznámky k jednotlivým mincmistrům. Vlastní text na ff. 1r–58r, jediný písař, ff. 1v, 2v, 3v, 5rv, 6v, 7v, 8v, 9v, 10v, 11v, 12v, 13v, 14v, 15v, 16v, 17v, 19v, 20v, 21v, 22v, 23v, 25v, 26v, 27v, 28rv, 29v–30v, 33v, 35v, 36v, 37v, 38v, 39v, 41v, 42v, 44v, 45v, 46v, 47v, 48v, 49v, 51v, 52v, 53v, 54v, 56v, 57v a 58v–59v prázdná. Srov. rukopisy č. 1968 a 1987, psané týměž písařem. Srov. též rukopisy historických povídek tohoto autora (bod IV. e, např. přír. č. 302/99, 299/99 nebo 301/99).

Lit.: DAČICKÝ z Heslova, Mikuláš (PETRŮ, Eduard – PRAŽÁK, Emil, ed.): Prostopravda. Paměti; Praha, 1955 * KOŘÍNEK, Jan (STICH, Alexandr – LUNGA, Radek, ed.): Staré paměti kutnohorské; Praha, 2000 * LEXIKON české literatury 1; Praha, 1985, s. 509–510 (heslo Mikuláš Dačický z Heslova); 2/II; Praha, 1993, s. 861–862 (heslo Jan Kořínek); 3/II; Praha, 200, s. 741–753 (heslo František Palacký).

1996/183**sine**

pap., s. XX. in.–med., 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 34,3 : 21,0 cm. Bez provenienčních znaků.

f. 1r:

**„Vypsání hrozně zločinnosti dne 5. marcii leta Paně 1735 v Hoře Kutný
zamordováním osum osob provedené.“**

Opis českého záznamu o povraždění rodiny Kalkusových zločincem Walnerem v Kutné Hoře a o vrahově dopadení a vyslýchání (právníké výrazy latinsky, přímé řeči jednajících osob německy), pořizený v 1. pol. 20. stol., bez uvedení pramene, bez konce. Vlastní text na ff. 1r–2v, jediný písáň.

1997/184**sine**

pap., 1722, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 17,2 : 16,7 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1998–2006 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek po karbonovém papíru, 30,4 : 22,0 cm. Na přední straně papírových desek nálepka, v ní perem přips „ZŮSTALO PO REVIZI RKP“.

[Dopis matce z r. 1722]

Německý děkonný dopis (duchovní?) matce od jisté Konstancie (srov. částečně čitelný podpis na f. 1r „Constantia H[...] Sanf [?]“; dopis začíná oslovením „Mein gnädige Matter[...]“), datovaný na f. 1r „brag [= Praha] den 7 Sebteber [!] A[nno] 1722“. Vlastní text na f. 1r, jediný písáň, na f. 1v perem soudobý německý recept na skořicový rosol.

1998/185**sine**

pap., s. XVIII. med., 3 ff. (nově), nevázáno, dvojlist s vloženým listem, 21,0 : 16,0 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1997 a 1999–2006 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek po karbonovém papíru, 30,4 : 22,0 cm. Na přední straně papírových desek nálepka, v ní perem přips „ZŮSTALO PO REVIZI RKP“.

[Recepty z pol. 18. stol.]

Německé kuchařské recepty z pol. 18. stol., např. na koláče. Vlastní text na ff. 1r a 3v, jediný písáň, ff. 1v–3r prázdnná.

1999/186**sine**

pap., s. XVIII. med., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 16,3 : 10,6 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1997–1998 a 1999–2006 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek po karbonovém papíru, 30,4 : 22,0 cm. Na přední straně papírových desek nálepka, v ní perem přips „ZŮSTALO PO REVIZI RKP“.

[Píseň Svatý Václave z pol. 18. stol.]

Nenotovaný zápis písně Svatý Václave o 10 slokách z pol. 18. stol. Vlastní text na f. 1rv, jediný písáň, v záhlaví devíza „Ihs“.

2000/187**sine**

pap., s. XVIII. med., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 19,3 : 16,8 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1997–1999 a 2001–2006 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek po karbonovém papíru, 30,4 : 22,0 cm. Na přední straně papírových desek nálepka, v ní perem přips „ZŮSTALO PO REVIZI RKP“.

[Recepty na koláče z pol. 18. stol.]

Dva české recepty na koláče z pol. 18. stol.: „Kolatzcie Worlyczky“ a „Ginssy Kolatcze Ktery se dagy dlauho Chowat“. Vlastní text na f. 1rv, jediný písáň.

2001/188**sine**

pap., s. XVIII. med., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 35,5 : 22,5 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1997–2000 a 2002–2006 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek po karbonovém papíru, 30,4 : 22,0 cm. Na f. 1v perem jednou rukou jména „Pelikanowa Barbora“, „Kulhankowa Marye“, „Semeratowa Anna“ a „Johana wromowa“; na přední straně papírových desek nálepka, v ní perem přips „ZŮSTALO PO REVIZI RKP“.

f. 1r:

„Speiß Zet[tel] d[en] 1. febr[uar] auf Mitag“

Německý jídelníček pro oběd o mnoha chodech (polévky, hlavní jídla, moučníky i přílohy) dne 1. února z pol. 18. stol. Vlastní text na f. 1r, jediný písář.

2002/189**sine**

pap., s. XVIII. med., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 22,4 : 17,8 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1997–2001 a 2003–2006 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek po karbonovém papíru, 30,4 : 22,0 cm. Na přední straně papírových desek nálepka, v ní perem přípis „ZŮSTALO PO REVIZI RKP“.

f. 1r:

„feün Roßen farb Zu förben“

Německý návod na výrobu růžové barvy z divokého šafránu z pol. 18. stol., zakončeno „pro batum est.“. Vlastní text na f. 1rv, jediný písář.

2003/190**sine**

pap., s. XVIII. med., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 21,5 : 17,4 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1997–2002 a 2004–2006 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek po karbonovém papíru, 30,4 : 22,0 cm. Na přední straně papírových desek nálepka, v ní perem přípis „ZŮSTALO PO REVIZI RKP“.

f. 1r:

**„dobry czeltly czky medowy kery ſediczky wssudy kazdemu libiegi pŕaly wonie
zwidne [= Vídeň, Rakousko] musselyge Coneg spessnegpiczti“**

Český recept na medové pečivo z pol. 18. stol. Vlastní text na f. 1rv, jediný písář, na f. 1v perem neumělá kresba zmíněného pečiva.

2004/191**sine**

pap., s. XVIII. med.–ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 16,6 : 19,2 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1997–2003 a 2005–2006 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek po karbonovém papíru, 30,4 : 22,0 cm. Na přední straně papírových desek nálepka, v ní perem přípis „ZŮSTALO PO REVIZI RKP“.

f. 1r:

„naspiech guz weczter dizdem psany weczter dostala dobry Koblissky nasmetanu [!] smazenj“

Český recept na smažené koblighy zadělávané smetanou z 2. pol. 18. stol. Vlastní text na f. 1r, jediný písář, na f. 1v perem torzo německého dopisu, v němž je adresátka oslovoována „Durch[lautchtigste] Hochgebohrne Fürstin Gnädigste Frau Frau.“ z pol. 18. stol.

2005/192**sine**

pap., s. XVIII. med.–ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list oválného tvaru, 33,8 : 18,4 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1997–2004 a 2006 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek po karbonovém papíru, 30,4 : 22,0 cm. Na přední straně papírových desek nálepka, v ní perem přípis „ZŮSTALO PO REVIZI RKP“.

[Nákres způsobu prostírání z 2. pol. 18. stol.]

Zběžný náčrt rozmístění jídel na stole s německými popiskami z 2. pol. 18. stol., na místě jednotlivých chodů napsány jejich názvy s čísly. Nákres na f. 1r, jediný písář, f. 1v prázdné.

2006/193**sine**

pap., s. XVIII. ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 20,8 : 14,6 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 1997–2005 a větším množstvím písemností z 19. stol. do papírových desek po karbonovém papíru, 30,4 : 22,0 cm. Na přední straně papírových desek nálepka, v ní perem přípis „ZŮSTALO PO REVIZI RKP“.

f. 1r:

„Eine bewehrte Kunst, die schönste Rosen, farb auß den wilden safran zu machn“

Německý recept na výrobu růžové barvy z divokého šafránu z konce 18. stol. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař.

B. Staré tisky

2007/194

sine

pap., s. XVI. ex.–XVII. in., přípisy na příděstích, předsádkách a ve vlastním textu tisku **BRUNSCHWIG, Hieronymus**: Liber de arte distillandi Knihy o pravém umění destilování (Olomouc, 1559; Knihopis 1337), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené bohatou vytačovanou rámcovou kompozicí s florálními motivy, ze 2 mosazných spon na kožených úchytech dochována 1, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojlínkami, 15,2 : 10,1 cm. Přeb hřbet ve 3. mezipolí nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „H6 4“, na předním příděstí perem přípis „Letha 1585 o swate[m] Wawrzinczj Kaupil sem tuto Knižku wprzerowé Za [...] ga K M ++ Sixtidis“ a tužkou č. „8“ a „1700“, na f. Avr červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ (též na f. Aviiir) a perem inv. č. muzejní knihovny „13 981“.

[Přípisy v herbáři z přel. 16. a 17. stol.]

České přípisy a doplňky z přel. 16. a 17. stol. zapsané na předním a zadním příděstí, na přední předsádce recto i verso a ve vlastním textu českého herbáře z r. 1559, na zadní předsádce recto i verso část rejstříku. Jediný písař, všechny přípisy u jednotlivých bylin jinou, o něco mladší rukou očíslovány.

2008/195

sine

pap., 1650–1651, 13 ff. (nově), vřtých mezi listy tisku **DAYSYGNER, Johann Christof**: S pranostikou hvězdářskou kalendář hospodářský a kancelářský ... k létu Páně M. DC. L. [= 1650] (Praha, 1649; Knihopis 1830), nevázáno, všito do papírových desek polepených červeným papírem (hřbet poškozen), na přední desce rukou písaře perem letopočet „1.6.5.0.“ a vybledlý nečitelný titul či věnování, 18,5 : 15,0 cm. Na přední desce perem inv. č. sboru Vocel „C. 642.“, přes hřbet nálepka, v ní červeným razítkem starší sign. „K 4“, na předním příděstí tužkou třikrát iniciály „FN“ a perem podpis z konce 19. nebo poč. 20. stol. „fNavrátil“ (též na titulním listu tisku), na zadní předsádce verso perem podpis „J. Joseph Budill P. k. Verordnung zu Gitschin [= Jičín] Chotesch [= patrně Choteč, osrp. Jičín]“ z konce 19. stol., na f. 12v perem touž rukou podpis „Joseph Budill m[anu] p[ro]pria“, na zadním příděstí perem nečitelný rozpitý přípis.

[Poznámky v kalendáři z l. 1650–1651]

České záznamy v kalendáři z l. 1650–1651 psané patrně radním písařem v Jičíně (srov. záznam na f. 7r o odchodu vojáků do Sobotky, osrp. Jičín, záznam na f. 8r o snaze souseda Ambrože Linharta získat zpět svůj majetek, který měla dočasně v držení jezuitská kolej, nebo záznam na f. 9r o Janu Dubském z města Železnice, osrp. Jičín, který nechce za svou vrchnost uznávat nikoho jiného než pány z Jičina nad Cidlinou); pojednávají o konání jarmarků, o žádostech přednášených na radnici a jejich vyřízení, o dlužích, kontribucích apod. Vlastní text na ff. 1v–13v a přímo v tisku kalendáře, jediný písař, na f. 1v jinou soudobou rukou záznam o operacích s penězi složenými Matějem Šlechtou pro sirotky po Burianu Čejkovi, ještě jinou soudobou rukou v tisku záznamy o nových purkmistrech, ff. 1r, 2r, 5r–6v, 8v, 9v–12r a 13r prázdna, před f. 8 vyříznut 1 list.

2009/196

sine

pap., 1654, 27 ff. (nově), vřtých mezi listy tisku **GBLER, Jeroným starší**: S pranostikou hvězdářskou kalendář hospodářský a kancelářský ... k létu Páně M. DC. LIV. [= 1654] (Praha, 1653; Knihopis č. 2645), nevázáno, všito do papírových desek polepených červeným papírem, 18,2 : 14,8 cm. Na přední desce štítek s černým předtištěným textem „Museum arch. sboru ‚Vocela‘. Číslo Daroval“, perem doplněno určením tisku „Jeronym St[arší] Gebler, kalendář, 1654.“, inv. č. sboru Vocel „C 643.“ (též na vloženém lítku) a jméno dárce „p[an] ryt[íř] Wagner, c[is]ařsko-]k[rálovský] rytmistr.“, a dále na přední desce tužkou letopočet „1654“, přes hřbet nálepka, v ní červeným razítkem poškozené inv. č. sboru Vocel „[...] 15“ a tužkou č. „K 2645“, na předním příděstí tužkou starší sign. „C 177.“ a jméno dárce „p[an] Matěj rytíř z Wagnerů c[is]ařsko-]k[rálovský] setník na odp[očinku]“, modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též na ff. Aiir a Eiiir tisku), červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 00 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „14 039“.

[Deník radního města Kutné Hory z r. 1654]

České osobní záznamy neznámého radního města Kutné Hory z r. 1654 (na f. Air tisku perem jeho nečitelný podpis „MHaczat [?] m[anu] p[rop]ria“) psané na vevázaných listech a v samotném tisku kalendáře, týkající se především setkání, doručení dopisů, povinností, rodinných příslušníků, zdraví apod.; z textu vyplývá, že autor byl zřejmě písařem a měl syny Jana v Praze a Karla v Jihlavě, s nimiž si dopisoval; srov. např. poznámku na f. 12r „Karlyczkowj sem kaupil Syntaxi“, z níž vyplývá, že syn studoval, příp. na f. 16v „Jan my Poslal Psani a Dwa Kupffer sstichy Emblemata“; 8. června 1654 písař přijal na měsíc šepmistrovský úřad (f. 12v). Jediný písař, ff. 1v, 2r, 3v, 5v, 11v, 13r–14r, 15v, 17rv, 19rv, 21r–23v, 24v, 25rv a 27rv prázdná. Vložen lístek s částečným opisem titulu tisku perem a modrá stuha.

2010/197

sine

pap., s. XVII. med., 54 ff. (nově), přivázaných za tisk **OFFICIA** propria ad usum religiosarum ex ordine sanctae Ursulae (Praha, 1666), vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z dvojlinky, uprostřed přední desky vytačovaný kříž, hřbet zdoben 5 vytačovanými dvojlinkami napodobujícími vazy, červeně barvená ořízka, 14,1 : 8,5 cm. Přes hřbet mezi 2. a 3. dvojlinkou poškozená nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „3184“, tuší připsáno „III“, na přední předsádce verso černý razítkový text „KONVENT“, černé oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“, černým razítkem starší inv. č. sboru Vocel „3184“ a tuší připsáno „III“, na titulním listu tisku tužkou č. „5234“.

f. 1r:

[Sváteční hodinky z pol. 17. stol.]

Latinské hodinky z pol. 17. stol., a to „IN FESTO PENTECOSTES“ (ff. 1r–30r), „IN FESTO, S[anctae] URSULAE“ (ff. 30v–52r) a „In Festo Sancti Augustini.“ (ff. 52v–53r). Jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky (částečně oříznutý při vazbě), nadpisy, versálky a poznámky k provedení červeně, v textu české, latinské a německé poznámky tužkou z konce 19. a poč. 20. stol., na ff. 53v–54r tužkou 2 latinské modlitby z poč. 20. stol., f. 54v prázdné.

2011/198

sine

pap., 1712, 25 ff. (nově), vřitých mezi listy tisku **KRÜGENER, Michal**: Roční kalendář hospodářský s připojenou astronomickou praktikou ... na rok od narození Páně M. DCCXII. [= 1712] (Praha, 1711; Knihopis 4533), nevázáno, vřito do desek z tvrdšího červeno-modrého mramorovaného papíru (hřbet poškozen), 19,8 : 15,8 cm. Na přední desce tužkou letopočet „1777“, přes hřbet nálepka, v ní červeným razítkem č. „K 30“, na titulním listu tisku modré oválné razítko s opisem „WOCEL Kutná Hora“, v něm perem č. „4970“, na titulním listu tisku verso červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „10 122“.

[Poznámky v kalendáři z r. 1712]

České záznamy převážně finanční povahy zapsané na listech vevázaných do kalendáře z r. 1712; obsahují například rozpis peněz zaplacených čeledi (za felčara, o jarmarku, na nové boty apod.), záznam o zaslání žádosti krajskému úřadu o exekuci mlynářů, kteří se nechtějí dostavit k projednání své záležitosti, a záznamy o příjmu a vydání peněz a o dlužích. Vlastní text na předním předeštlí, na ff. 1r–19v a ojediněle i přímo v tisku, jediný písař, ff. 1v, 2v, 3v–4v, 6r–7r, 8rv, 9v–10r, 11v, 12v–13r, 14r–15r, 16r, 17r–18v a 20r–25v prázdná.

2012/199

sine

pap., s. XVIII. in. + s. XVIII. ex., 28 ff. (nově), přivázaných za tisk **OFFICIUM** beatae Mariae virginis nuper reformatum, & Pii V. pontificis maximi jussu editum (Antverpy, 1700), vazba z poč. 19. stol., lepenková, polepená hnědým škrobovým papírem, hřbet potažen hnědou kůží, zdoben 7 příčnými vytačovanými zlacenými linkami, modře stříkaná ořízka, 18,2 : 11,0 cm. Na titulním listu tisku verso červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „9438“.

a) f. 1r:

„ORATIONES De Proprijs Sanctis Archi-Dioeceseos Pragensis.“

Latinský doplněk k breviáři obsahující orace, příp. antifony na svátky svatých, jak jsou užívány v pražské arcidiecézi, včetně dat jednotlivých svátků (počínaje 23. lednem), zapsaný na poč. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–16r, jediný písář, psáno kaligraficky, nadpisy a iniciály zalomené do 2 řádků červeně, stránkové kustody.

b)

[Nešpory na mariánské svátky z konce 18. stol.]

Latinské nešpory s francouzskými nadpisy na různé mariánské svátky (Očišťování Panny Marie, Zvěstování, Navštívení, Nanebevzetí apod.) z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 17r–23r, jediný písář, linky tužkou, na přední předsádce verso perem nápis „Vive Iesus! duquel la mort Montra combien lamour est fort.“, ff. 23v–28v prázdná. Vložen ústřížek žlutého plátna, na něm mědirytina Piety s nápisem „Gnadenbilt unser Lieben frauen Maria Taferl [= Maria Taferl, Rakousko].“.

2013/200

sine

pap., s. XVIII. in., 22 ff. (nově), přivázaných před a za tisk **CATHOLISCHES** Communion-Büchel (Viedeň, 1694), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené drobným vytlačováním v ploše a rámečkem z vytlačované dvojlinky, u hřbetu z trojlinky, 2 funkční mosazné spony, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, zlacená ořízka, 12,5 : 7,7 cm. Přeš hřbet ve 3. mezipolní nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C3 299“, na f. 2v černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C3 299“, na f. 3r tužkou označení „III/3“, černý razítkový text „KONVENT“ a černé oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“, na f. 7v perem voršilská knihovni lokace „2. Abtheil[ung]. 2. Reihe. 1. Fach.“, na titulním listu tisku perem různými rukama přípis „Mit Erlaubnus der maria wentzeslau“, „Dieß büchl ist erlaubt der sch[wester] Constantie“ a „Maria Felicitas von H[eiligem] Geist geborne Michin von weitzenau“ z 18. stol., na titulním listu tisku verso červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „11795“.

[Německé modlitby a litanie z 1. třetiny 18. stol.]

Německé litanie k Maří Magdaléně, modlitby k sv. Terezii od Ježíše a modlitby k růženci z 1. třetiny 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–2r a 8r–15v, jediný písář, ff. 3v–7r a 15v–22v prázdná.

2014/201

sine

pap., s. XVIII. in., 35 ff. (novodobě), přivázaných za tisk **KURTZE** Buß-Seufftzer vor- in- und nach der heiligen Beicht nutzlich zu gebrauchen ... Von einem Priester der Gesellschaft Jesu (Praha, s. a.), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky s ornamenty v rozích, uprostřed obou desek vytlačovaný oválný medailon s devízou „IHS“, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, přes 3.–5. mezipolní štítek, v něm perem titul „Buss Seufzer. Prag.“, zlacená ořízka, 13,9 : 8,0 cm. Na hřbetě přes 4. vaz poškozená nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C3 464“, na 1. listu přední předsádky verso tužkou č. „1700“ a černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C3 464“, na 2. listu přední předsádky recto černý razítkový text „KONVENT“, černé oválné razítko s opisem „SBOR KUTNÁ HORA VOCEL“ a tužkou označení „III/3“, na 2. listu přední předsádky verso perem voršilská knihovni lokace „1. Abtheil[ung]. 5. Reihe. 1. Fach.“.

[Litanie, modlitby a křížová cesta z poč. 18. stol.]

Latinské litanie, německé a české modlitby a německá křížová cesta z poč. 18. stol., a to „Litaniae De Sancto Josepho.“ (ff. 1r–2v), „Litaniae Sanctae Ursulae.“ (ff. 2v–5v), „Litaniae De S[ancti]S[simo] Nomine Jesu.“ (ff. 5v–8r), „Gebeth der Bruderschaft des Hertzens Marya.“ (ff. 9rv), „Modlitba. Bratrská. Neyswětěgssy Trogicze Boží.“ (ff. 9v–10v), „Gebett. zu der H[eiligen] Barbara.“ (f. 11rv), „Tägliches Gebett der Bruder und Schwester.“ (ff. 11v–12r), „Vor Einen [!] Mariae Bildt umb eine Besondere Gnadt zu erhal[ten]“ (ff. 12v–13r) a „Besuchung Des H[eiligen] Kreutz=Weeg.“ (ff. 13v–29r). Jediný písář, psáno kaligraficky, částečně v rámečku z linky tužkou, nadpisy zvýrazněně, poznámky k modlitbám zběžně, nepravidelné stránkové kustody, ff. 8v a 29v–35v prázdná. Vložen lístek se soudobým textem perem „die Weißheit, die Liebe.“.

2015/202

sine

pap., s. XVIII. in. + s. XVIII. med., 55 ff. (nově), přivázaných za tisk **HOCHWÜRDIGER** Hertzens-Thron, oder hertzliche Andachts-Übungen gegen das HoChwVrDIgste SaCraMent des Altars, bey Auffrichtung einer Hochlöblichen Sacraments-

Bruderschaft in der hochfürstlichen bischöflichen Residentz Wormbß mit eingerichtet (Kolín nad Rýnem, 1732), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými linkami, ve 2. mezipolí štítek, v něm perem titul „H[ochwürdiger] Her[t]zen[s-Th]ron.“, v prostřední části je stržen a pod ním je vidět část staršího červeného štítku s vytačovaným zlatým titulem „[He]RTZ[ens A]NDA[chts Ü]BUN[gen]“, stopy po 2 párech úchytů na spony, červeně stříkaná ořízka, 14,0 : 8,3 cm. Na hřbetě přes 4. mezipolí nálepka, v ní černým razítkem poškozené inv. č. sboru Vocel „A C2 [...]“, na předním příděšti černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C2 294“, na přední předsádce recto černý razítkový text „KONVENT“, černé oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“ a tužkou označení „III/2“, na přední předsádce verso perem voršilská knihovni lokace „2. Abtheil[ung]. 2. Reihe. 1. Fach.“, na titulním listu tiskou tužkou č. „3815“.

a)

[Latinsko-německá modlitební a meditační kniha z poč. 18. stol.]

Kniha latinských a německých modliteb a meditací z poč. 18. stol., obsahuje hymny, modlitby, responsoria, žalmy a litanie (mj. na ff. 17r–19r „Litaniae de Sancta Ursula.“), modlitby k růženci, „Vormittags Examen oder Erforschung des gewissens durch die Heilige Fünff Wunden Christi.“ (ff. 19v–26v), každodenní pozdravení nejsv. Svátosti oltářní a responsorium pro novicky. Vlastní text na ff. 1r–43v, jediný písař (jiný než u následující části), rámeček z jednoduché linky (po kratších stranách) a dvojlinky (po delších stranách), nadpisy zvýrazněně, některé podtrženy dvojlinkou, na f. 43v v závěru iniciály „C. D.“.

b) f. 44r:

„OFFICIUM oder Tag=Zeiten Von denen Heiligen Fünfft Wunden welche Christus in seinem glorreichen Leib in dem Hochheiligem [!] Sacrament behalten“

Německé hodinky o pěti ranách Kristových z poč. 18. stol., obsahují antifony, responsoria, modlitby, chvalozpěvy apod. Vlastní text na ff. 45r–51r, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky, u titulu červené, část titulu, nadpisy, versálky a důležité části textu červeně, na f. 51r červená florální viněta, na ff. 52r–53r připsána německá modlitba z konce 18. stol., na ff. 53r–55v a na zadním příděšti jinou rukou také z konce 18. stol. kaligraficky německá modlitba k Bohu s červeným nadpisem, ff. 44v a 51v prázdné.

2016/203

sine

pap., s. XVIII. in., 1 f. (nově), volný list, 14,2 : 9,7 cm; vloženo do tisku THOMAS a Kempis: Vier Bücher von der Nachfolgung Christi (Viedeň, 1754), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, hřbet o 6 vazech, přelepen světle hnědou lepenkou, červeně barvená ořízka, 17,4 : 10,5 cm. Na hřbetě v 5. mezipolí štítek, v něm černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C2 290“, na 1. listu přední předsádky verso černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C2 290“, na 2. listu přední předsádky recto černý razítkový text „KONVENT“, tužkou označení „III/3“ a černé oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“.

[Zlomek obřadu přijímání novicек z poč. 18. stol.]

Zlomek, patrně začátek, latinského obřadu (označení mluvčích částečně německy) přijímání novicек do řádu sv. Voršily z poč. 18. stol. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, označení mluvčích červeně a podtržena dvojlinkou.

2017/204

sine

pap., 1730, 1 f. (nově), přivázáno před tisk BIBLE česká, Melantrichova (Praha, 1570; Knihopis 1104), vazba z pol. 19. stol., lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z ornamentálního pásu a linky s florálními motivy v rozích, ozdobná zakončení pro 2 mosazné spony, z nichž dochována 1, hřbet zdoben vytačovými ornamentálními pásy napodobujícími vazy a florálními motivy v mezipolích, okrově barvená ořízka, 38,0 : 24,6 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „2622“, na hřbetě nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „C1 52“, na 1. listu přední předsádky verso černým razítkem inv. č. sboru Vocel „C1 52“, na 2. listu přední předsádky recto černé oválné razítko s textem „DUPLIKÁT.“, černé obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOL. SBOR ‚WOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE.“ a tužkou přípis „Bibli Melantrichova 1570. duplikat“, na f. *iir červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „10 252“; vložena kartička s černým předtištěným textem „Odbor národopisné výstavy na Horách Kutných Číslo z obce“, v něm perem vyplněno č. „2622.“, určení „Sixt z Ottersdorfu Bible česká z r. 1549.“ a provenience „Kutné Hory. (Sbor ‚Vocel‘)“.

[Úryvky z homilií z r. 1730]

České úryvky z homilií nebo spisů církevních Otců týkající se požadavku, aby věřící často a důkladně četli bibli nebo poslouchali společně čtení doma či v kostele a aby o slovech Písma stále přemýšleli a řídili se jimi, zapsané r. 1730 na listu vevázaném do Melantrichovy bible (srov. na f. 1v „A[nn]o 1730 dne 16 dubna“), a to na f. 1r „Chrysostomus Homil[ia] 9. ad Colossenses: Nata slowa Swateho Pawla: Rzecz Krystowa obyway w was bohatě etc.“ a „Tyž Homil[ia] 29. in Genesisim.“, na f. 1rv úryvek nadepsaný „Swaty Augustyn“ a na f. 1v „OH9 Origenes Homilia 9 in Leuticum.“, poslední částí na f. 1v pak je zkrácený výťah o sedmi dnech stvoření. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, nadpisy zvýrazněně, dále touž rukou ještě ojedinělé doplňky porušených míst tisku a marginální poznámky: např. na f. 83r tisku k marginální rubrice „Pilné napomenutij, aby žádné rytiny / ani žádného obrazu / ku počtě sobie nečinili.“ připsáno „aby ge necztylj za boha“; dále na f. 637r tisku perem jinou rukou poznámka o revizi tisku „Revisa uti et Correcta a P. Misswerno [?] S[ocietatis] I[esu] 13 Junij 1731“, text na f. 1 u hřbetu poškozen vlhkostí, mnoho listů tisku opravováno proužky papíru (někdy se zlomky textu).

2018/205

sine

pap., 1730–s. XIX. in., 11 ff. (nově), vřitých mezi listy tisku **KRÜGENER, Michal**: Roční kalendář hospodářský s připojenou astronomickou praktikou ... na rok od narození Páně M. DCC XXX. [= 1730] (Praha, 1729; Knihopis 4540), nevázáno, vřito do desek z tvrdšího papíru (původně polepených červeno-modrým mramorovaným papírem, dnes silně oděným; hřbet poškozen), 20,1 : 15,7 cm. Na přední desce tužkou letopočet „1730“ a nálepka, v ní perem č. „C 639. (1730)“, přes hřbet nálepka, v ní červeným razítkem inv. č. sboru Vocel „K 27“, na titulním listu tisku červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „10 123“.

[Poznámky v kalendáři psané od r. 1730 do poč. 19. stol.]

Převážně české, ale i německé poznámky zapisované perem i tužkou na listy vevázané do kalendáře z r. 1730, a to až do poč. 19. stol.; obsahují například záznam o roztrhání jednoho kutnohorského jezuitu psy r. 1762, o rozměrech sedleckého kláštera, seznam kutnohorských ryneků, výpis o založení Kutné Hory, o zdejších prodeji velkého množství lískových ořechů r. 1539, vyprávění o sedláku a čertu, modlitby, recepty apod.; přímo v tisku kalendáře pak nejčastěji záznamy o pěstování hospodářských plodin patrně přímo z r. 1730. Vlastní text na ff. 1r–11v a v tisku kalendáře, promiskue více písařů (jeden z nich, který zapsal poznámky z Kutné Hory kolem r. 1760, se jmenoval Matěj Šmaha, viz jeho podpis „Mateg Ssmaha“ pod záznamem o úderu blesku do věže kostela sv. Jakuba r. 1755 na f. 11v a záznam na f. 9v „Leta Panie 1765. dne 12 Maij Vmřzela moge Pany baba barbora Ssmahlowa [...]“), na f. 10r perokresba čerta a sedláka na koních, na f. 4v tužkou kresba stromu, některé dřevoryty svatých v tisku ručně kolorovány, na předním a zadním příděští zkoušky písma a výpočty, ff. 2rv, 4r, 5r, 7v a 8v prázdná, f. 6 částečně odstřiženo, listy původně vřité mezi ff. A4 a B1, F4 a G1 tisku vyříznuty.

2019/206

sine

pap., s. XVIII. in.–med., 39 ff. (nově), přivázaných za tisk **NÁDASI, János**: Woche der Tugenden des heiligen Ignatii Stiffers der Societät Jesu (Kolín nad Rýnem, 1670), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, 2 poškozené železné spony na kožených úchytech, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, v 1. mezipolí štítek, v něm perem titul z 19. stol. „Woche der Tugenden. Cöln.“, červeně stříkaná ořízka, 12,2 : 6,7 cm. Přes hřbet ve 3. mezipolí přelepna poškozená nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C3 206“, na předním příděští tužkou označení „III/3“, černý razítkový text „KONVENT“, černé oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“ a černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C3 206“, na 2. listu přední předsádky verso perem voršilská knihovni lokace „1. Abtheil[ung]. 5. Reihe. 2. Fach.“, na titulním listu tisku verso červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „10 215“.

[Německé modlitby a litanie z 1. pol. 18. stol.]

Německé modlitby a litanie z 1. pol. 18. stol., a to na ff. 1r–6v „auffopferung der H[eiligen] 3 Meßen in der H[eiligen] Christ Nacht“, na ff. 8r–11r „Litaney zu der heyligen Mutter Andella.“ s modlit-

bou a na ff. 11r–12v „Litaney zu der Heiligen Maria a Sancto Josepho“. Vlastní text na ff. 1r–12v, 2 písáři (1. písář na ff. 1r–6v, 2. písář na ff. 8r–12v), na 1. listu přední předsádky recto i verso rukou 1. písáře německá modlitba na přímluvu sv. Josefa, ff. 7rv a 13r–39v prázdná. Vloženy 2 lístky se soudobým textem perem „schwartz weixeln“ a „Forcht[licher] glaub[e]“.

2020/207**sine**

pap., s. XVIII. in.–med., přední a zadní přideštlí tisku **DRITTER** Curß oder Tag-Zeiten der Allerseeligsten Jungfrau und Gottes Gebährerin Mariae (s. i.), vazba původní (poškozená, blok téměř vytržen), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, u hřbetu dvojlínky, hřbet potažen bílou kůží, červeně barvená ořízka, 17,2 : 10,5 cm. Na předním přideštlí tužkou č. „1800“, na p. 3 tisku tužkou č. „2453“.

[Německé modlitby z 1. pol. 18. stol.]

Německá mariánská modlitba z 1. pol. 18. stol. (na předním přideštlí) a jinou rukou torzo německých modliteb (konec jedné a začátek druhé) přibližně z téže doby (na zadním přideštlí). Dva písáři, nezdobeno.

2021/208**sine**

pap., s. XVIII. in.–med., 44 ff. (nově), přivázaných před a za tisk **GELEGENSAME** Zeit, und sichere Zuflucht bey dem Gnaden-Thron Gottes (Viedeň, 1781), vazba původní, prkénková, potažená zelenou kůží, hřbet o 3 vazech, přelepen černým plátnem, ze 2 železných spon na kožených řemíncích dochována 1, 14,3 : 8,0 cm. Přes hřbet ve 3. mezipolí nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C6 160“, na předním přideštlí perem přípis „Zu der Gemeinde gehörig“ (též na zadním přideštlí), černý razítkový text „KONVENT“, černé oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“, tužkou č. „1761“ a černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C6 160“, na f. 1r tužkou označení „III/6“, na titulním listu tisku tužkou č. „1038“, na titulním listu tisku verso červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „13 198“.

[Německé modlitby a duchovní cvičení z 1. pol. 18. stol.]

Německé modlitby a duchovní cvičení z 1. pol. 18. stol., zahrnují „Sonderbare Andachts übungen für die letzte 9. tag von Christi gebuhr“ (ff. 1r–10v), litanie v adventu, modlitby na 3 vánoční mše, 7 proseb před nejsv. Svátostí oltářní, modlitbu k neposkvrněnému početí Panny Marie a modlitbu k Bohu. Vlastní text na ff. 1r–33r, jediný písář, nadpisy podtrženy dvojlínkou, v záhlaví devíza „Ihs“, jako f. 24 využit frontispis tisku (na jeho versu rytina kalicha a hostie nesených andílky, s nápisem „Laudetur Sanctissimum Sacramentum.“, nesignováno), ff. 33v–44v prázdná. Vložen dvojlíst menšího formátu s německými modlitbami ke svatým na jednotlivé dny v týdnu, zapsanými stejnou rukou jako vlastní rukopis, a lísteček s perem psanou německou modlitbou k sv. Trojici z 2. pol. 19. stol.

2022/209**sine**

pap., s. XVIII. in.–med., 100 ff. (nově), přivázaných za tisk **AUGUSTINIANISCHES** Kleinod, welches in sich begriff die Augustinianische Wochen oder Tagzeiten des heiligen Ertz-Vatters Augustini ... aus dem lateinischen in die teutsche Sprach übersetzt, P. E. F. G. R. O. S. A. (Sulzbach, 1724), vazba původní, prkénková, potažená světle hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z trojlínky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, v 1. mezipolí štítek, v něm perem titul z 19. stol. „Augustinianisch[es] Kleinod. Sulzbach.“, 2 mosazné spony na kožených řemíncích, červeně stříkaná ořízka, 13,9 : 7,7 cm. Na hřbetě přes 3. vaz nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C3 491“, na předním přideštlí černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C3 491“, na 1. listu přední předsádky recto černý razítkový text „KONVENT“, černé oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“ a tužkou označení „III/3“, na 2. listu přední předsádky verso perem voršilská knihovná lokace „2. Abtheil[ung]. 3. Reihe. 1. Fach.“, na titulním listu tisku tužkou č. „3142“.

f. 6r:

„Andachts ubung zu dem großen heyl[igen] Bichoph [!] vnd Kirchenlehrer AUGUSTINO“

Německá pobožnost ke sv. Augustinu z 1. pol. 18. stol., obsahuje 43 číslovaných modliteb, litanie, hodinky s litaniami, 7 pozdravení, týdenní pobožnost apod. Vlastní text na ff. 6r–60v, jediný písář, v záhlaví „Ihsm“, na ff. 1r–2v jinou soudobou rukou neúplný německý životopis voršilky matky Marty z Paříže, opět jinou rukou na ff. 61r–67r „Betrachtung von der S[eligen] Angela.“ a na ff. 96r–99r „Besondere faß naht Andacht auf die arth Die in denen Kirchen Der Societat gehalten

wirdt“, ff. 3r–5v, 67v–95v a 99v–100v prázdná. Vložen lístek se soudobým perem psaným textem „S[anctus] Petrus S[anctus] Paulus.“ a různými tvary majuskule P a mědirytina Madony na půlměsíci a sféře obtočené hadem, kterého drtí dítě Ježíš, s nápisem „REFUGIUM PECCATORU[m]“, signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pffeffel exc[udit]“, na versu perem připsána německá modlitba z 18. stol.

2023/210**sine**

pap., s. XVIII. in.–med., 26 ff. (nově), přivázaných před a za tisk **GELB, Wolfgang**: Magnum consilium. Heilsamer Rath sancti Francisci Xaverii, Societatis Jesu Beichtiger- und Indianer Apostls ... angesagt durch P. W. G. S. J. Priesteren (Videň, 1688), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z trojlinky, u hřbetu čtyřlinky, na hřbetě štítek, v něm perem titul „S[anctus] Franz[iscus] Xaveri[us] Wien [= Videň, Rakousko].“, ze 2 železných spon na kožených řemíncích zachována 1, zlacená ořízka zdobená vypichováním, 15,4 : 9,5 cm. Přes hřbet nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C2 152“, na přední předsádce verso černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C2 152“ a tužkou č. „1700“, na f. 1r černý razítkový text „KONVENT“, černé oválné razítko s opisem „SBOR KUTNÁ HORA VOCEL“, tužkou označení „III/2“ a č. „3649“, na f. 9v perem voršílská knihovná lokace „2. Abtheil[ung]. 4. Reihe. 1. Fach.“, na titulním listu tisku perem přips „Anna Carolina“, na titulním listu tisku verso červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“.

a) f. 1r:

„**Gewise Andacht, durch ss. Freytag zur H[eiligen] Vrsula Martyrin vnd zu dero gesellschaft ss. tausend Jungfrauen**“

Německá pobožnost k sv. Uršule z 1. pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–8v, na f. 9r začátek nedokončené adventní pobožnosti, jediný písař (stejný jako u následující části), v záhlaví devíza „Ihs“, důležité části textu červeně, někdy podtrženy černě.

b) f. 10r:

„**drey tägige vor bereithung zur H[eiligen] Communion**“

Německý náboženský text z 1. pol. 18. stol. obsahující tří denní přípravu ke sv. přijímání a návod, jak se chovat při sv. přijímání (ff. 17r–18v) a po sv. přijímání (ff. 18v–20r). Vlastní text na ff. 10r–20r, jediný písař (stejný jako u předcházející části), v záhlaví devíza „Ihs“, ff. 20v–26v prázdná, ff. 19–26 volně vložena.

2024/211**sine**

pap., s. XVIII. med., 10 ff. (nově), přivázaných před a za tisk **NOVENA**, das ist Neun-tägige Andacht zu ehren des grossen himmlischen Heer-Führers des heiligen Ertz-Engels Michael (Praha, 1753), původně všito žlutou nití do papírových desek (uvolněno), polepených červeným papírem zdobeným vytlačovanými zlacenými florálními ornamenty, 15,2 : 8,8 cm. Na vnitřní straně přední papírové desky perem podpis „Maria Aloysia“, na titulním listu tisku verso červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „10 199“.

[Duchovní cvičení z pol. 18. stol.]

Dvě krátká německá duchovní cvičení z pol. 18. stol.: „9tägige Andacht Übungen zum H[eiligen] Ertz Engel Michael“ (ff. 1v–2v) a „9tägige Andacht übungen zu Ehren lieben H[ei]l[igen] gottes“ (ff. 6r–7v). Jediný písař, ff. 1r, 3r–5v a 8r–10v prázdná.

2025/212**sine**

pap., s. XVIII. med. + 1775, 28 ff. (nově), přivázaných před konvolut tisků **ENGLISCHES** Leben unsterblicher Todt oder Englische Confraternitet unter Anruffung deß heiligen und grossen Engels-Fürsten Michaelis umb ein seliges Sterbstündlein ... in der Kirchen der Gesellschaft Jesu, in der königlichen Krayß-Stadt Znaymb Marggraffthumbs Mähren auffgerichtet (Znojmo, 1711), **KURTZER** Lebens-Begrieff deß heiligen Jünglings Aloysii Gonzagae auß der Gesellschaft Jesu sambt dessen Tag-Zeiten, Litaney, und anderen zu diesem Heiligen gerichteten Gebethlein (Praha, 1727), **TAG-ZEITEN**, oder Siebenstündige Gemüths-Erhebungen von dem heiligen Stanislao Kostka auß der Gesellschaft Jesu (Praha, 1727), **GEISTLICHE** Zubereitung zur heiligen Geburth der Jungfrauen Mariae (s. i.) a **SMACKERS, Theodor**: Andacht der zehen Freyträge zu Ehren des heiligen Francisci Xaverii aus der Gesellschaft Jesu, Apostels der Indianer ... aus dem Frantzösischen ins Teutsche übersetzer (Vratislav, 1715), vazba soudobá, prkénková, potažená černou kůží (částečně poškozenou), desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými ozdobnými dvojlinkami,

zlačená ořízka, 15,2 : 9,5 cm. Na hřbetě přes 4. vaz nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C5 394“, na 1. listu přední předsádky verso černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C5 394“, na 2. listu přední předsádky recto černý razítkový text „KONVENT“, černé oválné razítko s opisem „S[BOR KUTNÁ HORA] VOC[EL]“ a tužkou č. „1577“, na 2. listu přední předsádky verso perem voršilská knihovni lokace „2. Abtheil[ung]. 3. Reihe. 6. Fach.“

a) f. 1r:

„Andächtige Übungen Eines Fromen Hertzens gegen der Allerheyligsten Dreyfaltigkeit nach eines jeden bequelligkeit Zugebrauchen.“

Německé modlitby k sv. Trojici z pol. 18. stol., obsahují „Dancksagung Zu der Allerheiligsten Dreyfaltigkeit.“ (ff. 1r–2r), „Übung der Liebe Zu der Allerheiligsten Dreyfaltigkeit.“ (ff. 2r–3r), „Befehlung Zu der Allerheiligsten Dreyfaltigkeit.“ (f. 3rv) a „Guldener Seelen Seufftzer Zu der Allerheyligsten Dreyfaltigkeit so viel möglich stundlich Zuvermitten.“ (ff. 3v–4r). Jediný písař, psáno kaligraficky, na ff. 5r–6v tisk „Ein Gebett Zu dem Heiligen Apostel JUDAS THADDAEUS In der Noth zu sprechen.“ (s. i.), f. 4v prázdné.

b) f. 7r:

„CEREMONIAE In Coena Domini. Lotio Pedum.“

Latinsko-německá velikonoční pobožnost k uctění památky večere Páně z r. 1775 (srov. dataci „M 1775“ v iniciále „C-EREMONIAE“ titulu), obsahuje antifony, žalmy, modlitby a hymny, dále stejným písařem připojeny další modlitby a litanie (ke sv. Josefu, sv. Uršule, jménu Ježíš a loretánské), na ff. 23v–26r „Caeremoniae Bey der Eynkleydung undt Profession.“, na ff. 26r–28r modlitby k jídlu. Vlastní text na ff. 7r–28v, jediný písař, část titulu kaligraficky, nadpisy podtrženy. Vložen lístek s perem psanými německými citáty žalmů, ústřížek s perem psanými latinskými jmény světic a vystřižená kartuš z mědirytiny s textem „Im Himmel vnd auf Erd, Bist Lobs vnd Ehrn werth, H[errn] Francisco [!] von Paula Ein für bitter der bethrübte“, vše z 18. stol.

2026/213

sine

pap., s. XVIII. med., 2 ff. (nově), přivázaná před a za tisk **AVANCINI, Nicolaus**: Leben und Lehr unseres Herrn Jesu Christi, aus den vier Evangelisten zusammen getragen ... Erster Theil (Viedeň, s. a.), vazba původní, lepenková, potažená světle hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, zlačená ořízka, 13,9 : 8,2 cm. Na hřbetě přes 4. mezipolí nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C6 155“, na přední předsádce verso tužkou č. „1770“, černý razítkový text „KONVENT“, černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C6 155“ a černé oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“.

[Německé modlitby z pol. 18. stol.]

Německé modlitby používané před rozjímáním a po něm z pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–2v, jediný písař, nadpisy a incipity zvýrazněně.

2027/214

sine

pap., s. XVIII. med., 35 ff. (novodobě), přivázaných za tisk **MARCHESELLI, Giuseppe Antonio**: Der laue Geistliche von Christo dem Geceutzigten in zehen-tägiger Einsamkeit zu neuem Eyfer erwecket ... auß dem Wälschen in das Teutsche übersetzet durch einen Priester der Gesellschaft Jesu (Augsburg, 1748), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 2 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, v 1. mezipolí štítek, v něm perem titul „Der laue Geistliche. Augspurg. Exerci[ti]en“, mosazné zakončení ve tvaru srdce pro 1 sponu (spona nedochována), 12,9 : 7,8 cm. Původně přes hřbet, nyní jen na přední a zadní desce nálepka, v ní černým razítkem torzo inv. č. sboru Vocel „622“, na předním přidešti černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C3 622“, na 1. listu přední předsádky recto tužkou označení „III/2“, černý razítkový text „KONVENT“ a černé oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“, na 1. listu přední předsádky verso perem voršilská knihovni lokace „1. Abtheil[ung]. 2. Reihe. 1. Fach.“

f. 1r:

„Anmüttige vorstellung des bitteren leydens Iesu Christy bey Anhörung des Hoch. Heyl[igen] Meß.“

Německé rozjímání o Kristově utrpení, dělené na množství oddílů nadepsaných vždy „Affect“, „Geheimnus“ a někdy i „Anmerkung“, pocházející z pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–27v, 2 písaři

(2. písař od f. 4v), jednotlivé oddíly podtrženy jednoduchou linkou. Na 2. listu přední předsádky verso a na ff. 27v–34v rukou 1. písaře data svátků vybraných světců pro l. 1759–1764 s poznamenanými předsevzetími („Tugend“), f. 35rv prázdné. Vložen lístek s perem psaným soudobým textem „stärke Liebe“.

2028/215

sine

pap., s. XVIII. med., 48 ff. (nově), přivázaných před a za tisk **OFFICIUM** beatae Mariae virginis sancti Pii V. pontificis maximi jussu editum, et Urbani VIII. auctoritate recognitum (Benátky, 1755), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem z florálních motivů, hřbet o 4 vazech, mezípolí zdobena vytačovými zlacenými florálními motivy, v 1. mezípolí štítek, v něm perem titul „Graduale“, ozdobné úchyty pro 2 mosazné spony, zlacená ořízka zdobená vypichováním, 16,1 : 10,2 cm. Přes hřbet ve 4. mezípolí nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C2 457“, na přední předsádce verso černý razítkový text „KONVENT“, tužkou označení „III/2“, modrým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C2 457“ a černé oválné razítko se špatně čitelným opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“, na titulním listu tisku tužkou č. „3173“.

[Doplňky k hodinkám z pol. 18. stol.]

Latinské doplňky k tištěným mariánským hodinkám z pol. 18. stol., a to na ff. 1r–2r antifony, responsoria a orace k hodinkám „De sancta Cruce.“ a „De lancea, et Clavis Domini“ a na ff. 21r–46r rozpis antifon, responsorií a orací na jednotlivé svátky na celý rok počínaje prosincem. Jediný písař, nadpisy podtrženy, ff. 2v–20v a 46v–48v prázdná. Vložen lísteček s perem psanou soudobou střelnou modlitbou „bey ansehung des Him[m]els öffters sPrechen Heyl[ig] Heyl[ig] Heylig“ a vystřižovaná papírová krajka s perem psaným soudobým nápisem „2 Dar Wÿrozuminia [!] owoce Wiary y Pro-roctwa“.

2029/216

sine

pap., s. XVIII. med.–ex., 105 ff. (nově), přivázaných a vlepených před (ff. 1–5) a za (ff. 8–105) konvolut tisků (a do něj, ff. 6–7) **TÄGLICHE** Andachts-Ubungen zum Gebrauch der Allerdurchlächtigsten Königin zu Hungarn und Böheim, aus dem Lateinischen in das Teutsche übersetzt (Bamberg, 1745), **GEISTLICHE** Artzney wider die pestilenzische Seuche, sonderlich bey jetzt gefährlichen ansteckenden Kranckheiten sehr ersprießlich zu gebrauchen (Praha, 1713) a zlomek německého breviáře (pp. 273–290), vazba soudobá, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena dvojicí vytačovaných zlacených dvojlínek a vytačovými zlacenými florálními motivy, ve 2. mezípolí nálepka, v ní perem titul „An[dachts] Uibungs Bu[...]“, zlacená ořízka zdobená vytačováním, 16,5 : 10,0 cm. Na hřbetě přes 5. mezípolí nálepka, v ní černým razítkem inv. č. sboru Vocel „A C3 590“, na přední předsádce verso černým razítkem část inv. č. sboru Vocel „C3 590“, na f. 1r černý razítkový text „KONVENT“ a černé oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“, na f. 5v perem voršilská knihovni lokace „2. Abtheil[ung]. 3. Reihe. 6. Fach.“, na listu vevázaném jako frontispis recto červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „13 977“, na listu vevázaném jako frontispis verso tužkou označení „III/3“, na f. 105v perem podpis „Rosalia Schülle“.

a)

[Torzo německých modliteb z pol. 18. stol.]

Torzo německých modliteb z pol. 18. stol., obsahuje řadu modliteb (zřejmě nešpory) s chybějícím začátkem prokládanou hymnem Laudate Dominum (na f. 1r) a „Intention vor den [!] Schlaf.“ (na f. 1v). Jediný písař (jiný než u ostatních částí), f. 2rv prázdné.

b) f. 3r:

„Gebett zu der allerseeligsten Mutter Gottes“

Německá modlitba k Panně Marii z 2. pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 3r–4v, jediný písař (jiný než u ostatních částí), f. 5r prázdné.

c)

[Část duchovních cvičení z 2. pol. 18. stol.]

Část německých duchovních cvičení z 2. pol. 18. stol. jde o opis chybějícího listu s pp. 131–132 prvního tisku (část 142. žalmu z konce oddílu kajících žalmů na ff. 6r–7v a začátek „Lob=Gesang von

der schmerzhaften Mutter“ na f. 7v) vlepny mezi pp. 130 a 133. Jediný písař (jiný než u ostatních částí), rámeček z jednoduché linky, nadpisy podtrženy.

d)

[Německá modlitební kniha z 2. pol. 18. stol.]

Německá modlitební kniha pro osoby duchovního stavu z 2. pol. 18. stol., obsahuje „Etlche Theologische Tugendts=Acta“ (ff. 8r–17r), „Kräfttiges Mittel die lieb zu unsern [!] Heil[igen] Beruff täglich mehr, und mehr anzufammen, und beständig in uns zu erhalten.“ (ff. 17r–32r), „Act der Liebe zu seinem beruff.“ (ff. 32v–35r), „Eine schöne Dancksagung wegen den geistlichen beruff.“ (ff. 35r–36r), „Drey Staffeln der wahren Heroischen demuth.“ (ff. 36r–37r), „Act einer heroischen Armuth des Geistes“ (ff. 37r–39r), „Drey Staffeln der wahren heroischen Keuschheit.“ (ff. 39r–40r), „Act einer heroischen Hertzens Reingkeit.“ (ff. 40v–43r), „Formul Einer besondern Auffopffereung der ewigen Reingkeit.“ (ff. 43v–45v), „Drey Staffeln des wahren heroischen gehorsamb[s].“ (ff. 46r–47v), „Heroischer Act des gehorsamb[s].“ (ff. 47v–49r), „Protestation Oder Erneuerung der gelübden am tag derenselben.“ (ff. 49r–57r), „Act Einer heroischen Vereinigung mit dem Willen Gottes.“ (ff. 57r–60r), „Eine gänzliche Vereinigung mit Gott.“ (ff. 60r–62r), „Vollkom[m]ene Vereinigung mit dem grossen Gott allein.“ (ff. 62v–66v), „Vereinigung Mit dem Göttlichen willen.“ (ff. 67r–70v), „Vermählung mit dem Göttlichen Willen.“ (ff. 70v–73r), „Resignation Patris Balthasar Alvarez.“ (ff. 73r–75v), „Sanfttes Pölsterlein.“ (ff. 75v–76v), „Pact; und Vertrag Mit Göttlicher Vorsichtigkeit.“ (ff. 77r–80r), „Von der gutten Meynung.“ (ff. 80r–85v) a „Litaney Vom bitteren Leyden, und Sterben Jesu Christi.“ (ff. 86r–92v). Jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky, nadpisy zvýrazněně, stránkové kustody, na ff. 93r–95v připsán jinou rukou z konce 18. stol. „Intention Vor der Heil[igen] Com[m]union.“, na ff. 95v–97v opět jinou rukou z přel. 18. a 19. stol. „Erforchung [!].“, ff. 98r–105r prázdná, mezi ff. 97 a 98 vyříznuty 2 listy, mezi ff. 98 a 99 vyříznuty 3 listy.

2030/217

sine

pap., s. XVIII. med.–ex., 214 pp. (recte 35 pp., paginace rukopisu navazuje na paginaci tisku), přivázáno za tisk ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΥΚΑΡΙΠΙΟΣ Τὸν τοῦσέζεσθαι Θεὸν, ὑπεραγίαν τε Παρθένον Μαρτῖαν, καὶ τοὺς ἁγίους, Φιλελλήνων ἔνεκα Ἐξ ἁλλοίων συνειλεγμένη. Methodus fructuosa Deum, beatam Virginem, et sanctos colendi, in gratiam Graecophilorum ex variis collecta (Praha, 1759), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným, původně zlaceným ornamentálním rámečkem s florálními motivy v rozích, hřbet zdoben příčnými vytačovanými pletenci, červeně barvená ořízka, 12,3 : 8,2 cm. Na předním příděšti červený štítek s bílým reliéfním textem „V. A. V. STRAKA, ANTIKVARIÁT KOLÍN II./ 43“, na přední předsádce verso fialové oválné razítko s opisem „WOCEL' Kutná Hora“ a perem vepsaným č. „4681.“ (též bez vepsaného čísla na rytině vevázané jako frontispis verso a na pp. 180 a 214), na rytině vevázané jako frontispis verso červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „11 760“.

a) p. 181:

„Orationes Quaevis die ad Honorem omnium Sanctorum Sanctarumque“

Latinské modlitby a litanie ke všem svatým z 2. pol. 18. stol. Vlastní text na pp. 185–191, jediný písař (jiný než u následující části), nadpisy podtrženy dvojlinkou nebo jednoduchou linkou. Na p. 180 perem jinou rukou z konce 19. stol. nedokončený latinský „Psalmus. 66.“, touž rukou ještě jednou jeho začátek na p. 182.

b)

[Latinské modlitby a hymny z 2. pol. 18. stol.]

Latinské modlitby a hymny z 2. pol. 18. stol., obsahují modlitby na jednotlivé dny v týdnu, za přátele a nepřátele, vyzývání Ducha sv., hymny k Duchu sv. a sv. kříži a „AFFECTUS SANCTI IGNATII AD CHRISTUM PATIENTEM.“ (pp. 213–214). Vlastní text na pp. 191–214, jediný písař (jiný než u předcházející části), psáno kaligraficky, nadpisy zvýrazněně.

2031/218**sine**

pap., 1775, 27 ff. (nově), vštíých do tisku **NEUER** Titulatur- und Wirtschafts-Kalender auf das Jahr 1775 (Praha, 1774), nevázáno, všito do desek z tvrdšího červeného škrobového papíru, 20,4 : 16,3 cm. Na přední desce perem a tužkou letopočet „1775“, přes hřbet nálepka, v ní červeným razítkem inv. č. sboru Vocel „K 490“, na přední předsádce recto červeným razítkem inv. č. sboru Vocel „K 490“, na titulním listu tisku červené obdélníkové razítko s textem „Sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora.“, na f. 1r tužkou č. „1068“.

[Poznámky v kalendáři z r. 1775]

Německé poznámky ze sklizně z r. 1775. Vlastní text na f. 13rv, na předcházející straně kalendáře krátká číselná poznámka, jediný písař, ff. 1v–12v a 14r–27v prázdná.

2032/219**sine**

pap., 1787–1802, 13 ff. (nově), vštíých mezi listy tisku **KAISERLICH-KÖNIGLICHER** Titular- und Familienkalender des Königreichs Böhmen 1787 (Praha, 1786), nevázáno, všito do papírových desek polepených světle modrým papírem (dochována pouze zadní deska), 20,9 : 17,0 cm. Na přední desce tužkou č. „D. 255“ a modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOLOG. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též na p. 52 tisku), přes hřbet nálepka, v ní červeným razítkem inv. č. sboru Vocel „C 502“, na titulním listu tisku verso červený razítkový text „OKRESNÍ MUZEUM 284 80 v Kutné Hoře“ a perem inv. č. muzejní knihovny „11 999“.

[Poznámky v kalendáři z l. 1787–1802]

Německé finanční záznamy (příjmy a výdaje, poplatky, výplaty služebnictvu apod.) týkající se l. 1786–1802, psané na listech vevázaných do kalendáře. Vlastní text na ff. 1r–13v, mnoho zápisů škrtnuto, patrně jediný písař perem i tužkou, f. 10v a 12v prázdná.

C. Hudebniny

2033/220**příř. č. 88/96**

pap., (1690 + 1692) 1800, 40 pp., nevázáno, všito do desek z tvrdšího papíru polepeného modrým papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, v něm perem titul „Pašije Pána Ježíše Krista.“, 35,1 : 22,3 cm. Na přední desce tužkou příř. č. „88/96“ a přes štítek fialové oválné razítko s opisem „SBOR VOCEL KUTNÁ HORA“ (též na pp. 1 a 13), na p. 39 perem přípis „Na Lipnici [= snad Lipnice nad Sázavou, osrp. Havlíčkův Brod] 18 5/12 54. Dom[inik] Barták“.

přední deska:

„Pašije Pána Ježíše Krista.“

České notované pašije z r. 1800 psané Karlem Holzmannem (viz podpis písaře na p. 39 „Caroli Holzmann Die 10 April 1800.“); obsahují „Passyge na květnau Neděly.“ (pp. 1–26) a „Passyge na welky Patek.“ (pp. 27–39), patrně vycházející z tisků **HOLAN Rovenský, Václav Karel**: Pašije Pána Ježíše Krista podle sepsání svatého Matouše, jenž se zpívá v neděli Květnou (Praha, 1690; srov. Knihopis 3110–3111) a **HOLAN Rovenský, Karel Václav**: Pašije Pána Ježíše Krista na Veliký pátek podle sepsání sv. Jana (Praha, 1692; srov. Knihopis 3107–3109). Vlastní text na pp. 1–39, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpis na p. 1, iniciálky a jména jednajících osob červeně, moderní notace, na p. 24 původní text s notací přelepen listem s mladší (z 1. pol. 19. stol.) modlitbou k ukřižovanému Ježíši, na p. 38 v pasáži o Ježíšově skonu fialové perem připsán odkaz na vlepenou modlitbu na p. 24, místy drobné doplňky nebo opravy modrou pastelkou nebo fialovým perem, na přední desce tužkou nečitelný přípis, p. 40 prázdná.

2034/221**příř. č. 89/96**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 8 ff. (nově), nevázáno, volné dvojlisty, 34,0 : 23,4 cm; vloženo do přeloženého listu papíru, na něm perem titul „Pašije – květná neděle“, 14,6 : 10,5 cm. Na přední straně dvojlistu perem neplatné příř. č. „211/96“ (přeskrtnáno červeným perem) a příř. č. „89/96“.

[Party pašijí z přel. 18. a 19. stol.]

Dva sopránové a dva altové sborové party z českých pašijí na Květnou neděli a Velký pátek z přel. 18. a 19. stol. Vlastní text na ff. 1r–8r, jediný písař, moderní notace, nadpisy podtrženy dvojlinkou,

místy ozdobné čtyřlínky na místech vinět, za jednotlivé party vždy připsána mladší rukou (z 2. pol. 19. stol.) modlitba k ukřížovanému Ježíši (tj. na ff. 2r, 4v, 6r a 8v), ff. 2v a 6v prázdná. Vloženy 2 listy s party „Kaifáš na Kv[ětnou] neděli.“ a „Pilát na Kv[ětnou] neděli.“ a dvojlist s českým liturgickým textem na Květnou neděli pro kněze a sbor, vše z 2. pol. 19. stol.

2035/222**přír. č. 122/96**

pap., s. XVIII. med., 27 ff. (nově), nevázáno, složky sešité provázkem, hřbet potažen světlou kůží, 33,7 : 22,0 cm. Na f. 1r v záhlaví perem původní vlastnický přípis „Chori S[ancti] Jacobi Kuttene[rgae]“, na kůži u hřbetu „N[ume]ro 10.“ a černé oválné razítko s písmeny „K K“, křížem a zkříženými kladívky, dále nálepka, v ní perem starší sign. „RM 5.“ a perem připsaná starší sign. „Hr 1088“, a dále modrou pastelkou označení „/2“ a tužkou přír. č. „122/96“, na f. 2r černé obdélníkové razítko s textem „Sbor, Wocel Kutná Hora“, na f. 27v nálepka, v ní tužkou č. „945/131.“

[Vánoční liturgie z pol. 18. stol.]

Latinsko-české notované vánoční liturgické texty z pol. 18. stol., obsahují „Directio pro Sacra Nocte Nativit[atis]“ (ff. 1r–7r) a „Benedictio Aqvae, qvae fit in Vigilia Epiphaniae.“ (ff. 7r–26v). Jediný písař, psáno kaligraficky, některé nadpisy a poznámky podtrženy dvojlínkou, chorální notace ve čtyř- a pětílnkové notové osnově, místy jinýma rukama doplňky a opravy z 2. pol. 18. stol., mezi ff. 4 a 5, 5 a 6 vlepeny lístky s úpravami z konce 18. stol., mezi ff. 21 a 22 vyříznut 1 list, f. 27r prázdná.

2036/223**přír. č. 123/96**

pap., s. XVIII. med., 32 ff. (nově), nevázáno, sešito provázkem do 2 složek, 35,5 : 22,4 cm; vloženo do papírových desek, na přední straně perem stručný popis rukopisu, 36,7 : 24,0 cm. Na f. 1r černé oválné razítko s písmeny „K K“, křížem a zkříženými kladívky (též na f. 17r), perem starší sign. „Hr 1086“ (též na přední straně desek) a tužkou přír. č. „123/96“ (též na f. 17r), na f. 17r perem „N[ume]ro IV.“ a starší sign. „Hr 1086/1“; na přední straně desek perem „N[umero] IV“, modrou pastelkou označení „II.2.“ a perem přír. č. „123/96“.

[Nešpory a officium na den Památky zemřelých z pol. 18. stol.]

Dva sešity téhož notovaného textu latinských nešpor a officia na den Památky zemřelých („Officium Defunctorum.“, f. 3v) z pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–16v a ještě jednou na ff. 17r–32v, 2 písáři, chorální notace v pětílnkové notové osnově, u 1. písáře stránkové kustody a pokyny podtrženy, místy mladší pispy tužkou.

2037/224**přír. č. 124/96a**

pap., 1762, 55 ff. (nově), nevázáno, 7 složek sešitých provázkem, hřbet potažen bílou jelenicí, 35,2 : 22,5 cm; vloženo spolu s rukopisem č. 2038 do papírového dvojlistu, na jeho přední straně perem přípis „Psalmi cum antiphonis psáno 1762 Fr[antiškem] Pitschem velmi ceně“, tužkou doplněno jméno písáře „Pitsch Andreas Franc[iscus]“ a opravena pravopisná chyba v prvním přípisu, dále tužkou a perem počet listů obou rukopisů, 36,8 : 23,0 cm. Na f. 1r černé oválné razítko s písmeny „K K“, křížem a zkříženými kladívky, perem „N[ume]ro 35“ a „N[umero] 34.“ (obojí škrtnuto), modrou pastelkou označení „N 14 B“, perem starší sign. „Hr 1087“ (též na přední straně dvojlistu) a tužkou přír. č. „124/96a“; na přední straně dvojlistu perem označení „N 14 B“, modrou pastelkou „II ./.“ a perem přír. č. „124/96a, b.“

f. 1r:

**„Psalmi cum Antiphonis pro triduo sacro. Chori S[an]cti Jacobi Ad usum.
Andrae Fran[cisci] Pitčz: 1762.“**

Latinské žalmy s antifonami k hodinkám na Velké triduum pocházející z kůru kostela sv. Jakuba v Kutné Hoře a opsané Františkem Andreasem Pičem r. 1762. Vlastní text na ff. 2r–47v, jediný písař, psáno kaligraficky, některé nadpisy podtrženy dvojlínkou, chorální notace v pětílnkové notové osnově, pevné záložky, na ff. 48r–49r latinské záznamy z l. 1788–1802 o úpravách liturgie včetně českých zpěvů, na f. 51r perem soudobý přípis „dissensio Kn. cae. 1794 etc.“, na f. 1r německá poznámka o počtu listů, ff. 1v, 49v, 50v a 51v–55v prázdná. Srov. rukopis č. 2038 obdobného obsahu.

2038/225**přír. č. 124/96b**

pap., 1765, 58 ff. (nově), nevázáno, všito do desek z tvrdšího papíru polepených červeným papírem, hřbet přelepen bílým papírem, 32,8 : 21,2 cm; vloženo spolu s rukopisem č. 2037 do papírového dvojlistu (popis viz rukopis č. 2037). Na přední

desce nálepka, v ní perem starší sign. „RM 7.“, dále perem starší sign. „Hr 1087/1“ a tužkou přír. č. „124/96b“, na přední předsádce recto perem „N[ume]ro. 33.“, černé oválné razítko s písmeny „K K“, křížem a zkříženými kladivky a černé obdélníkové razítko s textem „Sbor ‚Vocel‘ Kutná Hora.“, na zadní předsádce verso tužkou č. „945/132“.

Žalmy s antifonami k hodinkám na Velké triduum z r. 1765]

Latinské žalmy s antifonami k hodinkám na Velké triduum pocházející z kůru kostela sv. Jakuba v Kutné Hoře z r. 1765 (srov. vlastnický záznam na přední předsádce recto „Chori Sancti Jacobi Kuttinae“ a „Chori Sancti Jacobi Majoris Apostoli Kuttenbergae A[nn]o 1765“). Vlastní text na ff. 1r–58v a na zadní předsádce recto, jediný písař, psáno kaligraficky, některé nadpisy podtrženy dvojlinkou, chorální notace v pětilinkové notové osnově, pevné záložky, ojedinělé opravy nebo doplňky tužkou, na přední předsádce recto perem a tužkou údaj o počtu listů. Srov. rukopis č. 2037 obdobného obsahu.

2039/226

přír. č. 127/96

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) 1833, 18 ff. (nově), volné dvojlisty vložené do původních papírových slepovaných desek, 34,3 : 26,3 cm; vloženo do papírových desek, na přední straně modrou pastelkou jméno skladatele „Jan Nep[omuk] Vitásek“ a perem letopočet „1833“ a „3 x Requiem.“, 34,0 : 26,9 cm. Na přední straně vnitřních desek tužkou č. „80“, čís[lo] 3.“ (škrtnuto modrou pastelkou) a přír. č. „127/96-1“, perem „N[ume]ro 3/J“ (též na ff. 1r, 3r, 5r, 7r, 9r, 11r, 13r, 14r, 15r, 16r a 17r) a modrou pastelkou označení „10 42 50 XXV. I. a“; na přední straně vnějších desek perem neplatné přír. č. „108/96“ (1. část přeškrtnuta a nadepsáno č. „127“) a modrou pastelkou označení „3/J.“ a „XXV. I. a“; na p. 1 obou vložených skladeb tužkou přír. č. „127/96“, na p. 1 první vložené skladby reliéfní razítko s textem „JOSEF BABICKÝ UČITEL V ZRUČI [= Zruč nad Sázavou, osrp. Kutná Hora]“, na f. 1r druhé vložené skladby modrou pastelkou označení „XXV. I. b.“.

přední strana vnitřních desek:

„REQUIEM für 4 Singstim[m]en 2 Violinen 2 Clarinetten 2 Horn und Orgel. von Wittasek. [...] Weselský“

Latinské requiem pro 4 zpěvné hlasy (soprán, alt, tenor a bas), 2 housle, 2 klarinety, 2 rohy a varhany patrně od Jana Nepomuka Vitáska (1770–1839) z konce 18. nebo poč. 19. stol., opsané zřejmě Petrem (křestní jméno v titulu perem později přepsáno a nečitelné) Veselským v r. 1833 (srov. datace a někdy i podpisy na ff. 2v, 4v, 6r, 8v, 10v, 12v, 13v, 15v, 16v a 18r). Vlastní text na ff. 1r–18r, jediný písař, moderní notace, na ff. 6v a 18v jen prázdné notové osnovy. Vložen sopránový part (10 pp.) a partitura (68 pp.) jiných 2 rekviev od téhož skladatele opsaných v 2. pol. 19. stol. Na vnitřní zadní straně vnějších desek perem popisy jiných skladeb od Jana Nepomuka Vitáska.

2040/227

přír. č. 145/96

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) s. XIX. ex.–XX. in., 10 ff. (nově), nevázáno, 5 dvojlistů vložených do dvojlistu notového papíru, 33,0 : 25,6 cm. Na f. 1r modrou pastelkou č. „138.“ a tužkou přír. č. „145/96“.

f. 1r:

„Druhá řada solových koled' Vánoční vložky ku mši sv[até]

1. Ryba: ‚Chvála pastýřův‘ 2. Mach st[arší] ‚Hvězdička nad Betlemem‘ 3. Taške: ‚Moc Boží‘
4. Taške: ‚Hajá, můj andílku‘ “

Party českých vánočních pastorek jmenovaných v titulu pro jedno- nebo dvojhlasý zpěv a varhany opsané na přel. 19. a 20. stol.; autoři některých z nich působili na přel. 18. a 19. stol. (Jakub Jan Ryba 1765–1815, Kryšpín Josef Taške 1776–1848). Vlastní text na ff. 2r–11r, jediný písař, ff. 1v, 5v, 9v a 11v–12r prázdná, k titulu tužkou připsáno „[...] Ježíšku“.

2041/228

přír. č. 23/98

pap., s. XVIII. ex., 28 ff. (nově), nevázáno, sešito provázkem, 20,5 : 17,5 cm. Na f. 1r perem přips z 19. stol. „Choru Sv[atého] Jakuba darováno“, na f. 28v perem přír. č. „23/98“.

[Liturgické zpěvy a modlitby z konce 18. stol.]

Latinské liturgické zpěvy a modlitby na svátek Očistování Panny Marie, Květnou neděli a Velké

triduum z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–28r, jediný písař, chorální notace v pětilinkové notové osnově, některé nadpisy a části textu podtrženy dvojlínkou, místy perem opravy nebo doplňky z 2. pol. 19. stol., f. 28v prázdné. Srov. rukopisy č. 2042 a 2043, obsahující týž text.

2042/229**přír. č. 24/98**

pap., s. XVIII. in.–med., 40 ff. (nově), vazba původní, papírová (zachovaná pouze zadní deska), polepená červeno-žluto-modrým papírem, hřbet přelepen bílým papírem, 20,8 : 17,5 cm. Na f. 1r perem „N[ume]ro 8“, modrou pastelkou označení „19/“ a nálepka, v ní perem starší sign. „RM 13.“, na f. 1v černé obdélníkové razítko s textem „Sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora.“ (též na zadním příděstí), na zadní desce perem přír. č. „24/98“.

[Liturgické zpěvy a modlitby z 1. pol. 18. stol.]

Latinské liturgické zpěvy a modlitby na svátek Očistování Panny Marie, Květnou neděli a Velké triduum z 1. pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–40r, jediný písař, psáno kaligraficky, chorální notace ve čtyřlínkové notové osnově, některé nadpisy a části textu podtrženy dvojlínkou, místy perem a tužkou mladší vpisky, na f. 40v připsán mladším písařem chvalozpěv ke Vzkříšení. Vloženy 2 listy s dvěma opisy písně s incipitem „Illuminare illuminare Jerusalem quia venit lux tua [...]“, s chorální notací ve čtyřlínkové notové osnově, patrně ze 16. stol. Srov. rukopisy č. 2041 a 2043, obsahující týž text.

2043/230**přír. č. 25/98**

pap., s. XVIII. med., 30 ff. (nově), nevázáno, sešito provázekem, 21,5 : 17,6 cm. Na f. 1r černé oválné razítko s písmeny „K K“, křížem a zkříženými kladívky, perem „N[ume]ro 11.8.“ (přeškrtnáno) a modrou pastelkou označení „19/B“, na f. 30v perem přír. č. „25/98“.

[Liturgické zpěvy a modlitby z pol. 18. stol.]

Latinské liturgické zpěvy a modlitby na svátek Očistování Panny Marie, Květnou neděli a Velké triduum z pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–29r, jediný písař, chorální notace v pětilinkové notové osnově, některé nadpisy a části textu podtrženy dvojlínkou, ojediněle mladší vpisky tužkou a perem, na f. 30v mladším písařem na konci 18. stol. připsán notovaný chvalozpěv na Květnou neděli (incipit „Israel es tu Rex, Davidis, [...]“), na ff. 29v a 30r jen prázdné notové osnovy. Srov. rukopisy č. 2041 a 2042, obsahující týž text.

2044/231**přír. č. 26/98**

pap., s. XVIII. med.–ex., 4 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 20,5 : 17,0 cm. Na f. 1r perem „N[ume]ro 31.“ a černé oválné razítko s písmeny „K K“, křížem a zkříženými kladívky, na f. 4v perem přír. č. „26/98“.

f. 1r:

„Processio Paschalis“

Latinské jednohlasé velikonoční liturgické zpěvy z 2. pol. 18. stol., v závěru „Asperges pro quadragesima“ (ff. 3v–4r) a pokyny k průběhu liturgie. Vlastní text na ff. 1r–4v, jediný písař, chorální notace ve čtyř- a pětilinkové notové osnově.

2045/232**přír. č. 27/98**

pap., (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., 107 ff. (nově), nevázáno, listy jednotlivých partů sešity bílo-modrou nití do 19 sešitů s různým počtem ff., 5 ff. volných, 29,2 : 22,7 cm. Na f. 1r modrou pastelkou označení „XII. 6. c)“, na f. 16v tužkou částečně rozmazaný přípis „Johann Nalygeft. K[aiserlichem] u[nd] k[öniglichem] Reg[iment] [...] N[umer]o 21. 3 April 1901.“, na f. 17r tužkou letopočet „1805“, na f. 47v tužkou přípis „Josef Holeček Geft K[aiserlichem] u[nd] k[öniglichem] Inf[an]t[erie] Reg[iment] N[umer]o 21 Kuttenberg 19 3./4. 01.“, na f. 96r tužkou přípis „Miller rekrut uclu [?]“, na f. 99r tužkou nečitelný podpis, přípis „Kutná Hora o Velikonoci chrám Matky Boží 1901“ a čísla; přepásáno pruhem lepenky, na něm perem inv. č. „27/98“ (též na pruhu lepenky, v němž jsou zasunuty cyklostylované sopránové a altové patry).

[Opis Haydnovy skladby Sedm slov Vykupitelových na kříži z poč. 19. stol.]

Neúplný opis německé skladby Josefa Haydna Sedm slov Vykupitelových na kříži (komponováno v l. 1785–1796) z poč. 19. stol.; obsahuje party altu, 1. a 2. houslí (dvakrát), violy, violoncella,

basy, 1. a 2. flétny, 1. a 2. klarinetu, 1. a 2. hoboje, 1. a 2. fagotu, 1. a 2. rohu v D, 1. a 2. rohu v C, 1. a 2. klariny, tympán a varhan. Vlastní text na ff. 1r–107v, jediný písáň, moderní notace, na f. 1r pod německým textem připsán český překlad 1. verše z 19. stol., na f. 96v tužkou poznámky, na f. 100v tužkou výpočty, na mnoha stranách u not modrou a hnědou pastelkou a tužkou poznámky, na ff. 25v, 33rv, 41v, 65v, 86v a 93v jen prázdné notové osnovy. Přiloženy cyklostylované sopránové a altové party (po 20 kusech) v novodobém přepisu s českými slovy a moderní notací (34,1 : 21,1 cm).

2046/233**přír. č. 50/98**

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) s. XIX. ex.–XX. in., 8 ff. (nově), nevázáno, volné listy a dvojlíst, 31,5–33,3 : 25,7 cm; vloženo do obalu z přeloženého listu papíru, 28,5 : 22,5 cm. Na f. 1r tužkou označení „K č Hr 758“, na f. 8v perem přír. č. „50/98“ (též tužkou na zadní straně obalu).

f. 1r:

„Letanie Taške.“

Opis mariánských litaní od Kryšpína Josefa Taškeho (1776–1848) pocházející z přel. 19. a 20. stol., a to třikrát part sopránu, dvakrát part altu a basso continuo; na ff. 6r–7r part 1. houslí z odlišné skladby, obsahuje části „Kyrie“, „Rosa“ a „Agnus“. Vlastní text na ff. 1r–8v, více písáňů (i v rámci téhož partu – text a noty jinou rukou), f. 7v prázdné.

2047/234**přír. č. 52/98**

pap., s. XVIII. med.–ex., 3 ff. (nově), nevázáno, volné listy vložené do dvojlístu notového papíru, na přední straně perem opsán titul rukopisu a názvy partů, 17,5 : 21,7 cm. Na f. 1v černé obdélníkové razítko s textem „Sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora“ (též na ff. 2r a 3r), na f. 2r nálepka, v ní perem starší sign. „RM 11.“; na přední straně dvojlístu perem a tužkou starší sign. „Hr 188“ a tužkou starší sign. „RM 11“, na zadní straně dvojlístu perem přír. č. „52/98“.

f. 1r:

„Qvod Chorus Vatum. Pro Festo Purificationis B[eatissi]mae Virginis Mariae Josephi Kotrč“

Party pětislokého latinského zpěvu zpívaného na svátek Očištvání Panny Marie pro 1. soprán, alt a tenor, opsané v 2. pol. 18. stol. a patřící Josefu Kotrčovi. Vlastní text na ff. 1v–3v, 3 písáňi (každý part jinou rukou, písáňem tenorového partu byl patrně J. Kotrč), moderní notace, f. 2v prázdné.

2048/235**přír. č. 430/98**

pap., s. XVIII. med., 43 ff. (novodobě, recte 44 ff., po f. 16 jedno f. nečíslováno, začátek a konec chybějí), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny bohatou vytačovanou rámcovou kompozicí z trojlinek a florálních pásů, uprostřed obou desek kosočtvercový ornament, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými ornamentálními pásy, mezipolí zdobena vytačovanými ornamenty, zlacená ořízka, 16,3 : 21,2 cm. Na f. 1r tužkou přír. č. „430/98“ (též perem na zadním příděští).

a)

[Hudební příručka z pol. 18. stol.]

Německá učebnice zpěvu a hraní z pol. 18. stol., obsahuje jednohlasé nebo dvojhlasé notované německé a latinské duchovní písně (na ff. 1r–11r a 12v–15v), tabulku stupnic (na f. 11v „Scala In der harten Stimm.“, na f. 12r „In der weichen Stimm.“) a různé cvičné notové záznamy (na ff. 16r–17v a 18r–20v), začátek chybí. Jediný písáň (jiný než u následující části), moderní notace, většinou s nadepsanými jmény not, na předním příděští pomůcky pro převody mezi tóninami pro bas a diskant (terciové kruhy od C a od G), na ff. 21r–24r pouze prázdná notová osnova, f. 24v prázdné, před f. 1 asi 20 listů vytrženo, mezi ff. 7 a 8 vyříznuty 2 listy. Vložen lísteček se soudobým textem perem „Tag vnd nacht“ a dále lísteček se soudobým textem perem „Nach mit tag[licher] lection“, na versu „Jerich rosen“.

b)

[Malířské recepty z pol. 18. stol.]

Německé malířské recepty z pol. 18. stol., mj. na výrobu fermeží a laků, zlacení a stříbření, míchání

barev, psaní a malování na sklo i dřevo, výrobu červených korálů, glazur na kachle apod. Vlastní text na ff. 25r–43v, jediný písař (jiný než u předcházející části), v záhlaví devíza „Ihs“, v závěru vytržen velký počet listů.

2049/236**přír. č. 433/98**

pap., s. XVIII. med., 14 ff. (recte 12 ff., ff. 1–2 chybějí), nevázáno, sešito provázkem, 19,3 : 16,0 cm. Na f. 3r perem voršílská knihovni lokace „1. Abtheil[ung]. 1. Reihe. 5. Fach.“ a přír. č. „433/98“.

f. 3r:

„Vigilia Eiphaniae“

Torzo latinské liturgie na vigiliu před svátkem sv. Tří králů s incipitem „Afferte Domino filij Dei, [...]“ pocházející z kláštera voršílek v Kutné Hoře z pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 3r–14v, jediný písař, okraje z dvojlinky, živá záhlaví, nadpisy podtrženy, chorální notace v pětlinkové notové osnově, ff. 11–14 uvolněna, konec chybí.

2050/237**přír. č. 108/99**

pap., ante 1790, 2 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 18,8 : 23,5 cm; vloženo do obálky, 23,1 : 32,3 cm. Na f. 1r tužkou přír. č. „108/99“ (též na f. 2v), na přední straně obálky perem přír. č. „108/99“.

[Zlomek pastorálního offertoria z konce 18. stol.]

Party pastorálního offertoria pro „Tuba Pastoritia in D“ (f. 1v, na f. 1r týž part přeškrtnutý) a „Cornu Nocturno in A“ (f. 2r), zapsané před r. 1790 (viz poznámku písaře na f. 1r „Anno 1790 productum.“); ostatní party včetně zpěvních (viz poznámku na f. 1r „Chorale Tacet.“) nedochovány. Vlastní text na ff. 1r–2r, moderní notace, f. 2v prázdné.

2051/238**sine**

pap., s. XVIII. ex., 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 34,2 : 20,6 cm; vloženo do papírového dvojlístu, na přední straně perem „Ofertorium“, 14,6 : 10,5 cm. Na f. 1r černé oválné razítko s literami „K K“, křížem a zkříženými kladívky, perem „N[ume]ro 46.“ (škrtnuto červenou pastelkou a přepsáno na „34“) a „80.“, tužkou starší sign. „H 54.“, č. „235“ a „120“, hnědou pastelkou „502 4sp 1 va +“ a modrou pastelkou „III.18“; na přední straně vnějšího dvojlístu perem neplatné přír. č. „145/96“ (zeleně přeškrtnuto).

f. 1r:

„Offertorium de Apostolis et de Virgine“

Torzo offertoria na svátek sv. Apoštolů a Panny Marie z konce 18. stol., zachován pouze part varhan na f. 2rv, ostatní party (původně vložené) ztraceny. Jediný písař, moderní notace, na f. 1v pouze prázdné notové osnovy.

2052/239**sine**

pap., s. XVIII. ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 17,7 : 22,2 cm; vloženo do papírového dvojlístu, na přední straně perem „Aria in C“, 14,6 : 10,4 cm. Na f. 1r černé oválné razítko s literami „K K“, křížem a zkříženými kladívky; na přední straně dvojlístu perem neplatné přír. č. „149/96“ (zeleně přeškrtnuto).

f. 1r:

„Aria“

Part 1. hoboje z neurčené árie v C z konce 18. stol. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, moderní notace, f. 1v prázdné.

2053/240**sine**

pap., s. XVIII. ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 17,3 : 21,2 cm; vloženo do papírového dvojlístu, na přední straně perem „Veni Sancte Spiritus“, 14,5 : 10,5 cm. Na přední straně dvojlístu perem neplatné přír. č. „152/96“ (zeleně přeškrtnuto).

f. 1r:

„Veni Sancte Spiritus“

Part 2. klariny v D z hymnu Veni Sancte Spiritus z konce 18. stol. Vlastní text na f. 1rv, jediný písáň, moderní notace.

2054/241

sine

pap., s. XVIII. ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 35,1 : 21,8 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „Offertorium“, 14,6 : 10,4 cm. Na f. 1r černé oválné razítko s literami „K K“, křížem a zkříženými kladivky; na přední straně dvojlistu perem neplatné příř. č. „154/96“ (zeleně přeškrtnáno).

[Torzo ofertoria z konce 18. stol.]

Part 1. klariny v C z ofertoria na text začínající slovem „Ostende“ z konce 18. stol. Vlastní text na f. 1r, jediný písáň, moderní notace, doplňky modrou pastelkou, f. 1v prázdné.

2055/242

sine

pap., s. XVIII. ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 21,8 : 35,4 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „Eja Chori A[lto] V[io]la“, 21,0 : 14,0 cm. Na přední straně dvojlistu zeleným perem neplatné příř. č. „124/96“ (přeškrtnáno).

[Torzo neurčené skladby z konce 18. stol.]

Part altové violy ze skladby na text začínající slovy „Eja Chori.“ z konce 18. stol. Vlastní text na f. 1r, jediný písáň, moderní notace, f. 1v prázdné.

2056/243

sine

pap., s. XVIII. ex., 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 23,2 : 29,7 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „Aria ... Del Sig[nore] Holzbauer B[a]s[so] (Org[ano] B[asso] c[ontinuo])“, 20,9 : 14,0 cm. Na přední straně dvojlistu perem neplatné příř. č. „135/96“ (zeleně přeškrtnáno).

f. 1r:

„Aria Tenore Solo a Violinis 2^{bus} Cornuis 2^{bus} ex D Viola con Fundamento. Del Sig[nore] Holtzbauer.“

Torzo árie pro sólový tenor, 2 housle, 2 rohy, violu a varhany od Ignáce Holzbauera (1711–1783) z konce 18. stol., zachován pouze part varhan, ostatní ztraceny. Vlastní text na ff. 1v–2r, jediný písáň, moderní notace, na f. 2v pouze prázdné notové osnovy.

2057/244

sine

pap., s. XVIII. ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 18,5 : 24,0 cm. Na f. 1r nálepka, v ní perem starší sign. „RM 12.“, na f. 1v černé obdélníkové razítko s textem „Sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora.“

[Sakrální zpěvy z konce 18. stol.]

Dva latinské notované zpěvy z konce 18. stol., 1. z nich na f. 1r s incipitem „Israel es, tu Rex Davidis [...]“ (dle soudobého přípisu zpívány na Květnou neděli, viz na f. 1r „Tato Pyseň se spywa na Kwietnau Nediely wKostele u dweřy my skchurem w Kostele a Pan diekan skantorm [!] nadruhy Stranie“), 2. na f. 1v s incipitem „Quod chorus vatum venerandus olim, [...]“ (dle soudobého přípisu zpívány na Hromnice, srov. na f. 1v „Totose spywa na Hromnicze wsyniczy Kdyže obeyde Kostel a přyde se do syncicze zustaneme stat a začneme spiwat Quod chorus vatum u Matky Božy“), oba o 5 strofách. Jediný písáň, moderní notace.

2058/245

sine

pap., s. XVIII. ex., 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 20,8 : 27,5 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „Litaniae Lauretanae Del Sig[nore] Conti A[lto] V[io]la conc[ertante]“, 20,8 : 14,0 cm. Na přední straně dvojlistu perem neplatné příř. č. „134/96“ (zeleně přeškrtnáno).

[Torzo loretánských litaní z konce 18. stol.]

Part koncertantní altové violy z loretánských litaní (srov. udání začátků částí textu, na f. 1r „Kyrie Eleison“ a „Sancta Maria“, na f. 2r „Salus Infirmorum“ a na f. 2v „Regina Angelorum“) pro sólo a sbor od Francesca Contiho (1681–1732; srov. na f. 1r „Del Sig[nore] Conti“) z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–2v, jediný písáň, moderní notace.

2059/246**sine**

pap., s. XVIII. ex., 4 ff. (nově), nevázáno, volné dvojlisty, 27,0 : 21,7 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „Litaniae de B[eata] V[irgine] O[r]g[ano] B[asso] C[ontinuo]“, 20,9 : 14,1 cm. Na přední straně vnějšího dvojlistu perem neplatné příř. č. „126/96“ (zeleně přeškrtnáno).

[Torzo litaní o Panně Marii z konce 18. stol.]

Party varhan a 1. houslí z litaní o Panně Marii (srov. na f. 1r „lytanie de B[eata] V[irgine]“ a udání začátků částí textu na f. 1r „Kyrie“, na f. 1v „Mater“ a „Virgo“, na f. 2r „Salus“ a na f. 2v „Agnus Dei.“) pro sólo a sbor z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–4v, jediný písáň, moderní notace.

2060/247**sine**

pap., s. XVIII. ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 35,8 : 21,5 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „Litanie k P[ánu] Ježíši V[ioli]no I“, 21,0 : 14,0 cm. Na přední straně dvojlistu perem neplatné příř. č. „130/96“ (zeleně přeškrtnáno).

[Torzo litaní k Pánu Ježíši z konce 18. stol.]

Part 1. houslí z litaní k Pánu Ježíši (srov. udání začátků částí textu na f. 1r „Kyrie.“, „Jesu Humilime.“ a „Jesu Sapienti.“ a na f. 1v „Jesu Stella maris.“) z konce 18. stol. Vlastní text na f. 1rv, jediný písáň, moderní notace, tužkou připsáno na f. 1r „Litanie k P[ánu] Ježíši“ a na f. 1v notový záznam.

2061/248**sine**

pap., s. XVIII. ex., 2 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 34,5 : 21,4 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „Litanie ? T[ro]m[ba] I II ex C“, 21,0 : 14,0 cm. Na přední straně dvojlistu perem neplatné příř. č. „120/96“ (zeleně přeškrtnáno).

[Torzo Kyrie z neurčené skladby z konce 18. stol.]

Party 1. a 2. trubky v C z Kyrie z neurčené skladby z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 1r a 2rv, jediný písáň, moderní notace, na f. 1v pouze prázdné notové osnovy.

2062/249**sine**

pap., s. XVIII. ex., 6 ff. (nově), volný dvojlist a složka o 4 listech sešitá provázkem, 34,2 : 21,8 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „Missa (Kyrie Gloria) S[anctae] Elionore Canto, O[r]g[ano]“, 21,0 : 14,0 cm. Na přední straně vnějšího dvojlistu perem neplatné příř. č. „122/96“ (zeleně přeškrtnáno).

f. 1r:

„Missa S[anctae] Elionore N[umero] 2“

Torzo latinské mše ke cti sv. Eleonory z konce 18. stol., zachovány party sopránu a varhan, obojí pouze na Kyrie a Gloria. Vlastní text na ff. 1r–6r, jediný písáň, moderní notace, v záhlaví devíza „Ihs“, na f. 2v perem „O[mnia] A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam]“, na f. 6r zakončeno „O[mnia] A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam] et B[eatæ] V[irginis] M[ariae] H[onorem]“, na f. 6v pouze prázdné notové osnovy.

2063/250**sine**

pap., s. XVIII. ex., 6 ff. (nově), nevázáno, 2 dvojlisty vloženo do dvojlistu, 33,7 : 21,8 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „Missa de Nativitate“, 14,5 : 10,3 cm. Na přední straně vnějšího dvojlistu perem neplatné příř. č. „150/96“ (zeleně přeškrtnáno).

f. 1r:

„**Missa De Nativitate Domini N[ostri] J[esu] Christi a Canto Alto Tenore Basso Violinis et Cornuis [!] Solo Con organo R.**“

Torzo latinské vánoční mše pro 4 zpěvní hlasy (soprán, alt, tenor a bas), housle, rohy a varhany z konce 18. stol., dochován part sopránu a varhan, ostatní ztraceny. Vlastní text na ff. 2r–5v, jediný písáň, moderní notace, na f. 1r v záhlaví devíza „Ihs“, foliové kustody, v titulu tužkou vyznačeny ztracené party, ff. 1v a 6rv prázdná.

2064/251**sine**

pap., s. XVIII. ex., 4 ff. (nově), nevázáno, sešito provázekem, 33,0 : 20,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[**Torzo neurčené skladby z konce 18. stol.**]

Part 2. houslí z neurčené skladby (začínající sborovou částí, po níž následuje sólový tenorový recitativ a árie, pak sopránový recitativ a árie, tenorový recitativ, árie dueto a nakonec altový recitativ a árie) z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–4r, jediný písáň, moderní notace, na f. 4v pouze prázdné notové osnovy.

2065/252**sine**

pap., s. XVIII. ex., 2 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 16,4 : 21,6 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „Regina coeli Cl[ari]no I II in D“, 20,9 : 13,9 cm. Bez provenienčních znaků.

[**Torzo Regina coeli z konce 18. stol.**]

Party 1. a 2. klariny v D z Regina Coeli (srov. udání začátků částí textu na f. 1r „Regina Coeli“, „Resurrexit.“ a „Alleluja“) z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–2v, jediný písáň, moderní notace.

2066/253**sine**

pap., s. XVIII. ex., 2 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 22,5 : 17,6 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „Aria Cor[no] I II in G“, 21,0 : 13,9 cm. Na přední straně dvojlistu perem neplatné příř. č. „141/96“ (zeleně přeškrtnáno).

[**Torzo neurčené árie z konce 18. stol.**]

Party 1. a 2. rohu v G z neurčené 1. árie (o 2. árii udáno, že rohy nehrají) z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 1r a 2r, jediný písáň, moderní notace, ff. 1v a 2v prázdná.

2067/254**sine**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 35,5 : 23,1 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „Zastavení k Božímu Tělu tenor in D“, 14,8 : 10,5 cm. Na f. 1r perem „N[ume]ro. 6.“ (červenou pastelkou škrtnuto a přepsáno na „3“), tužkou „N[ume]ro 5“ a „N[umero]: 6.“, modrou pastelkou „702 4zp + XXIV.4.c/“ a černé oválné razítko s literami „K K“, křížem a zkříženými kladívky; na přední straně vnějšího dvojlistu perem neplatné příř. č. „143/96“ (zeleně přeškrtnáno).

[**Torzo skladby k procesí na Boží tělo z přel. 18. a 19. stol.**]

Tenorový part z neurčené skladby snad od Jana Křtitele Vaňhala (1739–1813; atribuce podle pozdější poznámky tužkou na f. 1r „Authore Wanhal“) k procesí na Boží tělo z přel. 18. a 19. stol., obsahuje notaci pro 1.–4. zastavení bez textu (pouze u 1.–3. zastavení připsány při spodním okraji stránek incipity latinského liturgického textu). Vlastní text na ff. 1r–2v, jediný písáň, moderní notace, na f. 1r tužkou poznámky o provozování skladby z l. 1842–1864.

2068/255**sine**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 7 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 35,5 : 24,0 cm; vloženo do dvojlistu z hnědého papíru, na přední straně tužkou „Zastavení k Božímu Tělu Ob[oe] I, II, Cor[no] I II in D, Cl[ari]n[ett]o I II in D (Timp[ani]? pouze 1 list 3. a 4. zastavení)“, 24,0 : 25,0 cm. Na f. 1r černé oválné razítko s literami „K K“, křížem a zkříženými kladívky (též na ff. 2r, 3r, 4r, 5r a 6r); na přední straně dvojlistu perem neplatné příř. č. „144/96“ (zeleně přeškrtnáno).

[**Torzo skladby k procesí na Boží tělo z přel. 18. a 19. stol.**]

Party 2 hobojů, 2 rohů, 2 klarinetů a část neurčeného partu (pouze pro 3. a 4. zastavení, 1. a 2. chybí) z neurčené skladby pro sbor a sóla k procesí na Boží tělo z přel. 18. a 19. stol. Vlastní text na ff. 1r–7r, jediný písá, moderní notace, na f. 7v perem přípis „den 24. Juny 1820. Jsuctrok [?].“.

2069/256**sine**

pap., s. XVIII. ex., 3 ff. (nově), nevázáno, volný list vložený do dvojlistu, 35,5 : 22,8 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „Pastorella Hanatica“, 14,5 : 10,5 cm. Na přední straně vnějšího dvojlistu perem neplatné příř. č. „146/96“ (zeleně přeškrtnáno).

f. 1r:

**„Pastorella Hanatica a Canto, Alto, Tenore, Basso, Violinis 2^{bus} con Organo.
Ex Musica[libus] Joannis Fr[ancisci] An[tonio] NoziczKa m[anu] p[ropria]“**

Torzo hanácké pastorely pro 4 zpěvní hlasy, 2 housle a varhany, zahrnující předeheru, recitativ, árií a sbor a opsané Janem Františkem Antonínem Nožičkou na konci 18. stol., zachovány pouze party 1. houslí a varhan. Vlastní text na ff. 1v–3r, jediný písá, moderní notace, na f. 1r tužkou poznamenáno „Zachováno pouze V[ioli]no I Prof[esor] V[áclav] Růt 1967“, na f. 2v tužkou připsán notový záznam, f. 3v prázdné.

2070/257**sine**

pap., s. XVIII. ex., 3 ff. (nově), nevázáno, volný list vložený do dvojlistu, 35,3 : 22,3 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „Pastorella ex E“, 14,8 : 10,4 cm. Na přední straně vnějšího dvojlistu perem neplatné příř. č. „151/96“ (zeleně přeškrtnáno).

f. 1r:

**„Pastorella Ex E. a Canto Solo. Violinis 2^{bus} Flautaveris 2^{bus} Alto Viola. Lituis 2^{bus} in E. con
Fundamento. Ex Musica[libus] Joannis Fr[ancisci] Ant[onio] NoziczKa m[anu] p[ropria]“**

Torzo pastorely v E pro sólový soprán, 2 housle, 2 příčné flétny, violu, 2 trubky a varhany opsané Janem Františkem Antonínem Nožičkou na konci 18. stol., zachován pouze part 1. houslí. Vlastní text na f. 2rv, jediný písá, moderní notace, na f. 1r tužkou poznamenání chybějících partů a poznámka „Zachováno pouze v[iol][ino] I. Václ[av] Růt 1965“, ff. 1v a 2rv prázdná.

2071/258**sine**

pap., s. XVIII. ex., 4 ff. (nově), nevázáno, volné dvojlisty, 31,0 : 24,2 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „Te deum laudamus“, 14,6–15,5 : 10,3 cm. Na f. 1r perem „N[umero] 1.“, tužkou „N[umero] 4.“ a modrou pastelkou „Ivar[hany] Ztraceno XVI.3.d.“, na f. 3v černé oválné razítko s literami „K K“, křížem a zkříženými kladivky; na vnějším dvojlistu perem neplatné příř. č. „157/96“ (zeleně přeškrtnáno).

f. 1r:

**„Te Deum laudamus. in D maggiore a. Quatuor Vocibus canentibus. Violinis Duobus
Obois duobus Flautis duobus. Altoviola. Cornibus Duobus Clarinis Duobus Principale
Tympanis in D et A. Violone et Organo. Labore Vincentij Maschek. Ex Musicalibus
Ignatij Bayer m[anu] p[ropria].“**

Torzo Te Deum laudamus pro 4 zpěvní hlasy, 2 housle, 2 hoboje, 2 flétny, violu, 2 rohy, 2 klariny, principál, tympány v D a A, basu a varhany od Vincence Maška (1755–1831) opsané Ignácem Bayerem na konci 18. stol., zachován pouze part varhan. Vlastní text na ff. 2r–3v, jediný písá, moderní notace, na f. 3v krátká latinská modlitba, ff. 1v a 4rv prázdné.

2072/259**sine**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 71 ff. (nově), volné listy, dvojlisty a složky sešité provázkem vložené do papírových dvojlistů (na nich tužkou poznamenání obsahu), 33,8–35,5 : 22,0 cm (ff. 9–11 21,8 : 36,3 cm); celá složka vložena do papírového dvojlistu, 21,0 : 14,9 cm. Na předních stranách papírových dvojlistů perem neplatná příř. č. „114/96“, „115/96“, „117/96“, „118/96“, „119/96“, „121/96“, „123/96“, „125/96“, „129/96“, „131/96“, „132/96“, „138/96“, „139/96“, „153/96“, „158/96“, „159/96“, „160/96“ a „161/96“ (všechna přeškrtnána zeleným perem).

[Torza mší z konce 18. nebo přel. 18. a 19. stol.]

Složka většinou k sobě nepatřících partů zpěvních hlasů a nástrojů z různých mší (texty latinsky) z konce 18. nebo přel. 18. a 19. stol. Vlastní text na ff. 1r–71r, více písarů, na ff. 7rv, 19v, 25v, 32v–33v, 43v, 52v, 55v a 71v pouze prázdné notové osnovy.

D. Písemnosti a tisky

2073/260**přír. č. 5762/80**

pap., 1777, 1 f. (nově), nevázáno, listina (podlepená textilí), 43,9 : 56,6 cm. Na f. 1v tužkou sign. „AR 197“ a přír. č. 5762/80“.

[Výuční list Františka Císaře z r. 1777]

Německý výuční list Františka Císaře z 8. března 1777, ve kterém Jan Jiří Císař jménem Jana Michala hraběte Čejky z Olbramovic potvrzuje, že se u něj dotyčný 3 roky učil a zdárně vyučil myslivcem. Vlastní text na f. 1r, jediný písar, intitlace a promulgace kresleným písmem, ozdobná iniciála „D-es“ s perokresbou Božího oka a „I-ch“ s ptákem a florální výzdobou, perokresby ptáků, podpisy Jana Císaře, lipnického (= patrně Lipnice nad Sázavou, osrp. Havlíčkův Brod) revírníka Václava Broze a třebečského myslivce Antonína Mlynaříka (hodnosti česky) s 2 částečně dochovanými červenými pečetěmi (průměr 2 cm; po 3. jen stopa), černé kolkové razítko na 1 zlatý.

2074/261**přír. č. 30/84**

pap., 1765–1783, 132 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená listem z latinského dvousloupcového tisku církevního obsahu z poč. 16. stol., 2 páry lněných tkanic, modro-červená stříkaná pruhovaná ořízka, 19,4 : 15,4 cm. Na předním přičeští perem přír. č. „30/84“ a tužkou sign. „AR 398“.

[Soukromé účty kutnohorských voršilek z l. 1766–1787]

Německy vedené soukromé účty kutnohorských voršilek, a to sestry Francisky, rozené von Wiesenthal, z l. 1765–1771 (včetně záznamu o její smrti r. 1772, f. 1rv, na f. 2r nevyplněné sloupce), sestry Ignatie, rozené von Jenick und Gensendorff, z l. 1767–1783 (f. 7rv), a matky Vilhelminy z l. 1771–1781 (ff. 12r–13v). Jeden hlavní písar (na f. 12r jeden záznam z r. 1771 jinou rukou), nezdobeno, před f. 1 vyříznuto 13 ff. a 14. list přilepen k přičeští (na jeho líci prosvítá text), mezi ff. 5 a 6, 6 a 7 vyříznuto po 1 listu, ff. 2v–6v, 8r–11v a 14r–132v prázdná.

2075/262**přír. č. 54/84**

pap., 1776–1813, 354 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z florálního pásu, uprostřed obou desek kosočtverce z vytlačovaných dvojlínek, na přední desce štítek, v něm perem nápis „Procuraterin 1776.“, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlínkami, 2 páry kožených řemínků, červeno-žlutě stříkaná pruhovaná ořízka, 36,5 : 21,7 cm. Na štítku na přední desce perem přír. č. „59/84“ a tužkou sign. „AR 399“ (těž na předním přičeští; obojí těž tužkou na přiložených účtech).

[Pokladní deník kutnohorských voršilek z l. 1776–1813]

Německý pokladní deník kutnohorských voršilek vedený od ledna 1776 do dubna 1813; obsahuje vydání jak za předměty a služby denní potřeby (za pivo, mletí a chléb, různé pochutiny, maso, poštu, louče, oblečení, platby zahradníkovi, kuchařce, knihvazači apod.), tak za činnosti spjaté s kostelem (peníze pro ministranty, zpovědníka, za mše, rekvie, za hudbu, za zvonění, za almužny apod.). Řazeno do tabulky z dvojlínek podle druhů vydání, v jejich rámci pak podle měsíců. Přiložen německý přehled kostelních výdajů (za kadidlo, úklid kostela, za svatý hrob, jesličky a vánoční strom, plátno, nitě a přízi atd.) z l. 1776–1783 a účet za „Begräbnus der Geist[ichen] 1776“. Vlastní text na ff. 1r–352v, 2 písari (první vedl záznamy v l. 1776–1794, druhý v l. 1805–1813), na začátcích oddílů nalepeny stabilní záložky, ff. 20v–30v, 57v–69v, 102v–121v, 165r–176v, 186v–198v, 220v–234r, 252r–256v, 280v–282v, 309v–317r a 353r–355v prázdná.

2076/263**přír. č. 20/91**

perg., 1722, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 35,2 : 54,0 cm; vloženo do kartonových desek polepených modrým mramorovaným papírem, růžky a hřbet polepeny hladkým fialovým papírem, 62,8 : 87,5 cm. Na f. 1r modrozelené kulaté razítko s opisem „ARCHAEOLOGICKÝ SBOR ‚VOCEL‘ V HOŘE KUTNÉ“ a tužkou „PUNČOCH 1722“, na f. 1v tužkou č. „19“, přípis „Pössl ve Švýcarsku“, sign. „AR 200“ a přír. č. „20/91“; na přední straně kartonových desek černým fixem určení a sign. „D 6 PERGAMENY SIGN. AR“.

[**Výuční list Jakuba Giestera z r. 1722**]

Německý výuční list Jakuba Giestera vydaný představenými a celým cechem záplatářů a punčochářů („DER PORE VND STRVMPESTRIKHER“, f. 1r) ve švýcarském Pösselu datovaný „den 7 Januari In 1722 Jahrs.“ (f. 1r). Vlastní text na f. 1r, jediný písař, první 3 řádky kaligraficky majuskulemi, čtvrtý kaligraficky minuskulemi, ostatní zběžně, v záhlaví a mezi 1. a 2. řádkem perokresební ozdoby, v dolní části provlečena modrá hedvábná stuha bez pečeti.

2077/264**přír. č. 21/91**

pap., 1721, 2 ff. (nově), nevázáno, dvojlíst slepený pečeti, 50,4 : 35,5 cm. Na f. 2v tužkou přír. č. „21/91“, sign. „AR 201“ (obojí též na příloženém listu), „Mě M hl. m Pha“ a „č 1“.

[**Výuční list Matěje Kratochvíle z r. 1721**]

Český výuční list Matěje Kratochvíle vydaný cechmistry a mistry řeznického cechu na Novém Městě pražském 24. března 1721 a potvrzující, že se jmenovaný u cechmistra Jana Klakovského 1 rok rádně učil řezníkem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, intitulace kaligraficky, zdobena perokresebními ornamenty, ozdobná perokresební iniciála „M-y“ zalomená do 2 řádků a zdobená florálními motivy, krytá cechovní pečeť z červeného vosku se lvem uvnitř erbu (průměr 4 cm), na f. 2v perem soudobou rukou „Ler Briefy“, na f. 1r tužkou novodobě „Řezn[íci] 1721, Kratochvíle Matěj, výuč[ní list]“, ff. 1v–2r prázdná. Příložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací textu.

2078/265**přír. č. 22/91**

pap., 1771, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 36,0 : 44,5 cm. Na f. 1v tužkou přír. č. „22/91“, sign. „AR 202“ (obojí též na příloženém listu), č. „6“ a určení „Kouřim [osrp. Kolín]“ a „Místní museum v Kouřimí“.

[**Výuční list Josefa Růžičky z r. 1771**]

Česky psaný výuční list vydaný cechmistry a mistry cechu bečvářského v Kouřimí dne 27. prosince 1771 a dosvědčující, že se Josef Růžička z Libodřic (osrp. Kolín) v r. 1761 rádně vyučil bednářem u mistra Vojtěcha Beneše. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, začátek intitulace kaligraficky, jména a další klíčová slova červeně, versálky červeně nebo zeleně, v titulu ozdobné iniciálky kolorovány červeně a zeleně, podepsání starší cechmistry Vít Janoušek a Vojtěch Mabaró, na f. 1r černé kolkové razítko za 1 zlatý, pečeť (průměr 3,4 cm) krytá ozdobně vystřižovaným papírem a tužkou novodobě „Bečvář Bednař“, na f. 1v červeně soudobé určení „Lehrbrieff Joseffa: Ruzičky:“. Příložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací textu.

2079/266**přír. č. 7/99**

pap., (1582)–1601–1676, [I] + 382 ff. (novodobě), vazba z konce 19. stol., lepenková, polepená žlutým škrbovým papírem, hřbet o 4 vazech a růžky potaženy světlou kůží, červeně stříkaná ořízka, 32,2 : 19,0 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem označení „III. 1/7.“, a dále tužkou starší sign. „R 100“, na přední předsádce recto tužkou přír. č. „7/99“ a sign. „AR 402“, na f. [I]r tužkou označení „III. 1/7.“, na f. 1r modré kulaté razítko s opisem „ARCHAEOLOGICKÝ SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HOŘE“ (též na ff. 103r, 205r, 326r a 360r).

[**Urbář panství Žehušice (osrp. Čáslav) z l. 1601–1676**]

Česky psaný urbář žehušického (srov. zmínku na f. 258r) panství z l. 1601–1676, vycházející ze starších záznamů od r. 1582, eviduje vsi „Semtiess“ (= Semtěš, osrp. Čáslav), „Litossicz“ (= Litošice, osrp. Přelouč), „Krasnicz“ (= Krasnice, dnes část obce Litošice, osrp. Přelouč), „Sowlusky“ (= Sovolusky, osrp. Přelouč), „Lhotka“ (= zřejmě Sovoluská Lhota, dnes část obce Lipoltice, osrp. Přelouč), „Hornij Buczicz“ (= Horní Bučice, dnes část obce Vrdy, osrp. Čáslav), „Dolnj Buczicz“ (= Dolní

Bučice, dnes část obce Vrdy, osrp. Čáslav), „Brloh“ (osrp. Přelouč) a „Senik“ (= Seník, dnes část obce Jankovice, osrp. Přelouč); v l. 1676 a 1677 byly zápisy přepsány do nové knihy (viz záznam v tomto smyslu na konci mnoha oddílů, např. na f. 43v). Patrně se původně jednalo o 2. díl, viz v horních rozích perem psanou poškozenou soudobou foliáci (nezahrnující později přivázané listy), a to od f. 443 (= f. 4) do f. 800 (= f. 338); tamtéž barevnou pastelkou signatury z poč. 20. stol. Vlastní text na ff. [I]r a 1r–382r, více písarů, nadpisy kaligraficky, ff. [I]v, 12v, 16rv, 23v, 26v, 28v, 31rv, 34v, 44rv, 63v, 70v–71v, 72v–73v, 75v, 81v–83v, 87rv, 105rv, 106v, 108rv, 111v, 112v, 131rv, 139rv, 148rv, 150v–152v, 154v–155r, 156r, 158v, 161v–162v, 164rv, 165v–167v, 174v, 175v, 182v–184v, 190v, 211v–212v, 225rv, 227rv, 229r–230v, 231v, 234r–235v, 239v–240v, 244rv, 248rv, 254v–256v, 257v, 259v, 260v, 281r–282v, 288rv, 289v, 292rv, 297v, 317rv, 322v, 327v, 329v, 336v, 339v, 345rv, 348v, 350rv, 353rv, 354v–355v, 357v, 359rv, 361r–362v, 364v–366v, 368v–370v, 371v–373v, 377r–379v a 382v prázdná, ff. 79–80, 101–102 a 204–205 uvolněna z vazby.

2080/267**přír. č. 8/99**

pap., 1704, 426 pp. (novodobě, recte 424 pp., po p. 38 paginováno 41), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobené slepotiskovými plotnami v podobě stylizovaných kvítků v rámcové kompozici, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami a pletenci, ve 2. mezipolí štítek, v něm perem titul z poč. 20. stol. „Popsání lidu pod[da]ných na panstvích Schenfe[ld]ských z roku 1704.“, zbytky 2 spon na kožených řemíncích, modře barvená ořízka, 32,5 : 20,5 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem označení „III. 1/6.“ a tužkou starší sign. „R 78“, na předním příděšním štítku s černým předtisknutým textem „N[árodopisná] V[yštava] Č[ěskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem vyplněno „826/2 Ledeč [= Ledeč nad Sázavou, osrp. Světlá nad Sázavou]“, dále tužkou přír. č. „8/99“ a sign. „AR 403“, na p. 1 tužkou označení „III. 1/6.“, modré obdélníkové razítko s textem „ARCHAEOLOG. SBOR ‚VOCEL‘ V KUTNÉ HORE“ (též na pp. 81, 251 a 420) a perem přípis „Číslo 7 Náleží spořitelnímu spolku v Bohdanči u Ledče [osrp. Kutná Hora]“.

p. 1:

„Popsani Lydi Poddanych Gak Przednie Vsedlych Potažniku= Chalupniku y Zahradniku, Nagemniku a Podruhuw, Tak Gakž se wrychtach wnitrž Psanych Panstwich Pržyřizeni aPržipisowani Czeledi Sausedum, Letha dole Psaneho se Wynachazely ZasPrawy Vrozeneho aStateczneho Wladyky Pana Adama Waczslawa Hooffmana Ten Czas Panstwich Ssenfeldowskych Wrchniho Hegtmana ode Dne až do January Anno 1704“

Česky psaný soupis poddaných panství sečského (= Seč, osrp. Chrudim), nasavrckého (= Nasavrky, osrp. Chrudim) a žumberského (= Žumberk, osrp. Chrudim), sepsaný r. 1704 za správy Adama Václava Hofmana, vrchního hejtmána schenfeldovských panství, vynechané místo pro uvedení přesných dat zůstalo na titulním listu nevyplněno. Vedle jmen a příjmení poddaných je uváděn jejich věk a povolání s poznámkami (někdy připsanými nebo opravovanými dodatečně touž i jinou rukou) např. o místě jejich současného pobytu, o zběhnutí z panství, svatbách, trestech, odvozech na vojnu či stavu. Vlastní text na pp. 3–423, jediný písar, psáno do tabulky z dvojlinky, titul a nadpisy kaligraficky, nadpisy podtrženy dvojlinkou, na předním příděšním vlepen list z českého urbáře vsí Rváčova (= zřejmě dnešní část obce Vysočina, osrp. Hlinsko) a Všeradova (osrp. Hlinsko), vzniklého před r. 1701, na pp. 344 a 425 pouze tabulka, na p. 424 perem česká tabulka výsledků chovu ryb z l. 1870–1871, pp. 2 a 426 prázdné.

2081/268**přír. č. 9/99**

pap., 1743–1783, 60 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená černo-běžovým mramorovaným papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, v něm perem titul „JanowsKische Fundation“, hřbet o 5 vazech a rúžky potaženy hnědou kůží, hřbet, vazy i rúžky zdobené vytlačovanými mnohočetnými linkami, červeno-zeleně barvená ružovaná ořízka, 33,4 : 22,0 cm. Na předním příděšním štítku tužkou přír. č. „9/99“ a sign. „AR 404“ (též na f. 2v vloženého dvojlistu).

f. 1r:

„I[audetur] I[esus] ch[ristus] In Nahmen der AllerHeyligsten DreyFaltigKeit Gott Vatter Sohn vnd Heyligen Geyst Zur Ihr der Gebenedeytsten Gottes Gebohrerin vndt Jungfrawen Maria JanowsKische Fundation per 1 500 [zlatých] auf Ein Adelisches Kind beyn [!] Andern

Tisch die Kost Jährlich per 60 [zlatých] vnd d[as] übrige wie Es die Landt übliche Interesse betragen auf die die [!] Kleydung Anno 1743 bey Termin S[ank]t Georgi daß Capital deren 1500 [zlatých] hafftet auf den baron Vnwertshen Guth Mladegow [= Mladějov, osrp. Jičín]“

Účetní kniha tzv. Janovské fundace, přispívající chudým šlechtickým dětem na živobytí ročně 60 zlatými, z l. 1743–1783; na f. 7v poznámka, že r. 1774 byla fundace navýšena o 500 zlatých. Vyúčtování z l. 1762–1773 chybí (vyúčtování za r. 1768 volně přiloženo). Vlastní text v tabulce na ff. 2r–12r, 2 písáři (1. písář do r. 1761, 2. písář od r. 1768), ff. 1v a 12v–60v prázdná. Vložen dvojlíst s účty na r. 1768 (na jeho f. 1r, ff. 1v a 2r prázdná).

2082/269

přír. č. 76/99

pap., 1683, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 19,9 : 32,8 cm. Na f. 2v tužkou přír. č. „76/99“, sign. „AR 284“ a č. „17“.

[Propouštěcí list Marie Cathariny Lohin z r. 1683]

Německý propouštěcí list vydaný Juliem Frantzem vévodou saským jeho poddané Marii Catharině, dceři jeho dvorního malíře Samuela Lohena, která se hodlá vdát za Johanna Böhma, datovaný „in Unserer Residenz Schlackenwerth [= Ostrov nad Ohří]“ 4. října 1683. Vlastní text na f. 1r, jediný písář, invokace a začátek intitulace zvýrazněně s ozdobnou iniciálkou, u vévodova podpisu na f. 1r červená oválná červená pečeť o rozměrech 3,5 : 2,9 cm s vyobrazením erbu se 4 poli a opisem „VGGI FR H Z SEVW“, na f. 1r tužkou novodobě připsáno „Ostrov“, ff. 1v–2r prázdná. Přiložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací a překladem textu. Srov. rukopis č. 2084, vztahující se k týmž osobám.

2083/270

přír. č. 78/99

pap., 1760, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 40,8 : 54,8 cm; vloženo do fialových kartonových desek s tkanicemi, 43,5 : 63,0 cm. Na f. 1v tužkou přír. č. „78/99“, sign. „AR 286“ a č. „32“; na přední straně desek černým fixem označení „GENEALOGICKÉ DOKLADY“, „D 10“ a „SIGN. AR“.

[Legitimační listina Johanna Pochala z r. 1760]

Německá listina legitimující nemanželský původ Johanna Pochala z Běstvin (dnes část obce Dobruška) či Běstviny (osrp. Chrudim) vydaná jménem císaře na Pražském hradě 23. června 1760. Vlastní text na f. 1r perem v předtištěném formuláři, jediný písář, podpisy 4 úředníků a zbytek kryté císařské pečeti (průměr 7,5 cm), černé kolkové razítko za 60 krejcarů, v pravém dolním rohu novodobý český regist tužkou. Přiložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací a překladem textu.

2084/271

přír. č. 80/99

pap., 1683, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 33,1 : 20,3 cm. Na f. 2v tužkou přír. č. „80/99“, sign. „AR 288“ a č. „18“.

[Propouštěcí list Johanna Böhma z r. 1683]

Německý propouštěcí list pro Johanna Böhma, který vstoupí ve sňatek s pannou Marií Catharinou Lohin, vydaný v Ostrově nad Ohří („Schlackenwerth“) 21. října 1683 knížecím dolnosaským vrchnostenským úřadem, který dále potvrzuje, že jmenovanému bude v případě smrti jeho příbuzných vydáno vše, co mu podle místního práva náleží. Vlastní text na f. 1r, jediný písář, u podpisu na f. 1r oválná červená pečeť o rozměrech 3,5 : 2,9 cm s vyobrazením erbu se 4 poli a opisem „VGGI FR HZ SEVW“, na f. 1r tužkou novodobě připsáno „Ostrov“, ff. 1v–2r prázdná. Přiložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací a překladem textu. Srov. rukopis č. 2082, vztahující se k týmž osobám.

2085/272

přír. č. 83/99

pap., 1703, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 42,5 : 54,7 cm. Na f. 1v tužkou přír. č. „83/99“, sign. „AR 291“, č. „5“, „kl.“ a přípis „Městské museum Jaroměř“.

[Výuční list Mikuláše Drtiny z r. 1703]

Česky psaný výuční list vydaný mistry cechu kloboučnického v Jaroměři nad Labem Martinem Peskarem a Jakubem Durdíkem 15. května 1703 Mikuláši Drtinovi z královského města Dvora Králové nad Labem, který se v l. 1693 až 1697 učil kloboučníkem u mistra Václava Durdíka ve Dvoře Králové. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, intitulace kaligraficky, zdobena jednoduchými perokresebnými ornamenty, ozdobná perokresebná iniciálka „M-y“, stopy po červené pečeti (průměr 3 cm). Přiložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací textu.

2086/273**přír. č. 84/99**

pap., 1679, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 20,1 : 31,7 cm. Na f. 1r perem označení „III. 3/15.“ a fialový razítkový text „Arch. sbor ‚Wocel‘“, na f. 2v tužkou přír. č. „84/99“, sign. „AR 292“ a č. „8“.

[Propouštěcí list Jiřího Hlavničky z r. 1679]

Německý propouštěcí list vydaný 27. srpna 1679 Jiřímu Hlavničkovi z Dětenic (osrp. Jičín), kterým ho Oktavián Ladislav hrabě z Valdštejna, pán na Dětenicích, Hlušicích a Židlochovicích propouští „Zur Händen Ihre Kay[serlichen] Vndt König[lichen] May[estät] Zum [!] Kuttenger Beergerwerk[schaft] vorbehaltener dorffschafften sambt seiner Erbgeretigkeit“. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, začátek intitulace zvýrazněně s ozdobnou iniciálkou, na f. 1r perem připsán soudobý záznam o prezentaci „A[nn]o 1679. d[en] 27. Aug[ust]“ a tužkou novodobě připsáno „1679 list zhostný, panství Getenice? opis“, na f. 2v perem soudobý regest listiny, ff. 1v–2r prázdná. Přiložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací a překladem textu.

2087/274**přír. č. 85/99**

pap., 1671, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 19,8 : 31,2 cm. Na f. 1r perem označení „III. 3/14.“ a fialový razítkový text „Arch. sbor ‚Wocel‘“, na f. 2v hnědou pastelkou č. „671“ a „2“ a tužkou přír. č. „85/99“ a sign. „AR 293“.

[Propouštěcí list Jana Turečka z r. 1671]

Český propouštěcí list vydaný 30. prosince 1671 v Chroustovicích (osrp. Chrudim) Janu Turečkovi ze vsi Stradouň (osrp. Vysoké Mýto), kterým ho František Karel hrabě Libštejnský z Kolowrat propouští do poddanství Ludvíku hraběti Colloredo. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, začátek intitulace zvýrazněně s ozdobnou iniciálkou, zdoben jednoduchými perokresebnými ornamenty, u podpisu hraběte na f. 1r červená pečeť (průměr 1,6 cm) s částečně smazaným vyobrazením erbu a čitelnou částí opisu „[...] GRAF VON KOLOWRAT“ a novodobě tužkou připsáno „1671 výhost z panství Chroustovic“, na f. 2v perem český regest z 21. ledna 1672 a jinou rukou perem připsal „Publicum Fach IV Fas[zike] 2. sub 41./3“, ff. 1v–2r prázdná. Přiložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací textu.

2088/275**přír. č. 86/99**

pap., 1658, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 32,0 : 20,3 cm. Na f. 1r perem označení „III. 3/37.“ a fialový razítkový text „Arch. sbor ‚Wocel‘“, na f. 2v tužkou přír. č. „86/99“, sign. „AR 294“ a č. „9“.

[Propouštěcí list Václava Kofránka z r. 1658]

Český propouštěcí list vydaný 8. listopadu 1658 na Novém Městě pražském Václavu Kofránkovi ze vsi Podhorního Újezda (dnes část obce Podhorní Újezd a Vojice, osrp. Hořice), kterým ho Jan Jiří Bořek Dohalský z Dohalic propouští do poddanství Václavu staršímu Bořkovi Dohalskému z Dohalic. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, intitulace zvýrazněně s ozdobnou iniciálou, zdobena jednoduchými perokresebnými ornamenty, u podpisu na f. 1r červená pečeť (průměr 1,0 cm) s vyobrazením erbu a dále tužkou novodobě připsal „1658 vyhost z panství Podhorního Újezda“ a perem soudobé výpočty, na f. 2v perem český regest z r. 1658 a jeho doplnění jinou rukou „Kteryzto Pan tehož Waczlawo Koffranka Vrozene[mu] a Stat[ecnému] P[ánu] Waczlawowj Albrechtowj Wltawskemu SManschwerthu Ahelffmburgku gest propussteni a Postaupen, 1705“, ff. 1v–2r prázdná. Přiložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací textu.

2089/276**přír. č. 87/99**

pap., 1660, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 19,5 : 30,6 cm. Na f. 1r perem označení „III. 3/2.“ a fialový razítkový text „Arch. sbor ‚Wocel‘“, na f. 2v tužkou přír. č. „87/99“, sign. „AR 295“ a č. „4“.

[Propouštěcí list Anny Barové z r. 1660]

Český propouštěcí list vydaný 9. října 1660 na Beznu (osrp. Mladá Boleslav) Anně, dceři Jiříka Bara, kterým ji Jan Albrecht Bzenský z Prorubě a na Beznu propouští z poddanství. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, u podpisu na f. 1r červená pečeť (průměr 1,4 cm) s vyobrazením erbu a dále tužkou novodobý přípis „1660 výhost z panství Bezna“, na f. 2v perem jinou rukou záznam z 18. října 1691 o tom, že se jmenovaná Anna nejprve vdala za Ondřeje Brouska a po jeho smrti si vzala Matěje Berana a stala se poddanou panství dymokurského (= Dymokury, osrp. Poděbrady), ff. 1v–2r prázdná. Přiložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací textu.

2090/277**přír. č. 89/99**

pap., 1795, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 38,0 : 48,8 cm. Na f. 1v tužkou přír. č. „89/99“, sign. „AR 297“ a č. „20“ a štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „652.“

[Výuční list Josefa Ptáčka z r. 1795]

Německý výuční list Josefa Ptáčka („Joseph Ptatscheck“), syna zesnulého revírníka Jana Ptáčka z Janovic (neurčeno), ve kterém revírník Joann Sonneberger z „Irtzkowitz“ (= zřejmě Víckovice, dnes část obce Třebětín, osrp. Kutná Hora) z císařského panství Ledec nad Sázavou (dnes osrp. Světlá nad Sázavou) jménem panovníka potvrzuje, že se u něj dotýčný 3 roky učil a zdárně vyučil myslivcem, vydaný 28. října 1795. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, psáno kaligraficky, intitulace a promulgace kresleným písmem, ozdobná inicála „I-hro“ s perokresbou sv. Huberta, zalomená do celé intitulace, a iniciálka „I-ch“ s perokresbou 2 ptáků a florální výzdobou, v záhlaví a mezi intitulací a vlastním textem hojně perokresby lovné zvěře, škodné i psa v lesním prostředí, uprostřed intitulace perokresebný zlacený erb Františka II., dole podpisy členů zkušební komise (hodnosti uvedeny česky) s 1 zachovanou pečetí (průměr 2 cm), po dalších 2 jen stopy, celé v ozdobném perokresebném rámečku, novodobě tužkou připsáno „Myslivec“.

2091/278**přír. č. 93/99**

perg., 1752, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 50,6 : 60,0 cm; upevněno do šedivé kartonové pasparty s průsvitnou fólií, 55,2 : 70,0 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2092 a 2093 do černých kartonových desek s tkanicemi, 70,0 : 99,5 cm. Na zadní straně pasparty tužkou přír. č. „93/99“ a sign. „AR 300“; na přední straně desek nálepka, v ní černým fixem označení „D 12“, a nálepka, v ní černým fixem sign. „AR 300 AR 301 AR 302 RESTAUR[ováno] X9/83“.

[Mistrovský list Andre Wieschlla z r. 1752]

Německý mistrovský list Andre Wieschlla z Německého (dnes Havlíčkova) Brodu vydaný kominickým cechem tří pražských měst 24. května 1752. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, promulgace kaligraficky s ozdobnou iniciálou „W-ir“ zalomenou do celého textu zdobenou perokresbou sv. Floriána, ptáka a florálními motivy, v záhlaví a pod textem ozdobné viněty, podpisy 3 představených, stopy po červené pečetí (průměr 5,5 cm) a černé kolkové razítko za 60 krejcarů, f. 1v nepřístupné.

2092/279**přír. č. 94/99**

perg., 1689, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 35,5–39,0 : 55,5 cm; upevněno do šedivé kartonové pasparty s průsvitnou fólií, 50,0 : 65,5 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2091 a 2093 do černých kartonových desek s tkanicemi, 70,0 : 99,5 cm. Na zadní straně pasparty tužkou přír. č. „94/99“ a sign. „AR 301“; na přední straně desek nálepka, v ní černým fixem označení „D 12“, a nálepka, v ní černým fixem sign. „AR 300 AR 301 AR 302 RESTAUR[ováno] X9/83“.

[Výuční list Frantze Zelenky z r. 1689]

Německý výuční list Frantze Zelenky z panství Blatná (osrp. Blatná), v němž kuchař Jana Františka hraběte Kolowrata Krakowského Johann Georg Marschner potvrzuje, že se dotýčný u něj 4 roky učil a zdárně vyučil kuchařem, vydaný 6. srpna 1689 na Malé Straně. Vlastní text na f. 1r, jediný písař,

psáno kaligraficky, intitulace zvýrazněně s ozdobnou perokresebnou iniciálou „I-hro“ zalomenou do celého textu, v záhlaví a po stranách ozdobné viněty a perokresba jelena, zajíce, labutě a lidské postavy, na f. 1r podpisy členů zkušební komise, stopy po upevnění pečeti, f. 1v nepřístupné.

2093/280

přír. č. 95/99

perg., 1700, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 47,0 : 56,4 cm; upevněno do šedivé kartonové pasparty s průsvitnou fólií, 54,5 : 65,5 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2091 a 2092 do černých kartonových desek s tkanicemi, 70,0 : 99,5 cm. Na f. 1r modré kulaté razítko s opisem „ARCHEOLOGICKÝ SBOR ‚VOCEL‘ V HOŘE KUTNÉ“, na zadní straně pasparty tužkou přír. č. „95/99“ a sign. „AR 302“; na přední straně desek nálepka, v ní černým fixem označení „D 12“, a nálepka, v ní černým fixem sign. „AR 300 AR 301 AR 302 RESTAUR[ováno] X9/83“.

[Výuční list Josefa Pastejřika z r. 1700]

Německý výuční list Josefa Pastejřika z Horažďovic, v němž kuchař Jindřicha Pavla knížete z Mansfeldu a Fondi Josef Stäntzl potvrzuje, že se dotýčný u něj 5 let učil a zdárně vyučil kuchařem, vydaný na Starém Městě pražském 25. prosince 1700. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, psáno kaligraficky, intitulace a promulgační kresleným zlaceným písmem s ozdobnými zlacenými iniciálami „D-es“ (zalomena do celé intitulace) a „I-ch“ (zalomena do 11 řádků), v záhlaví a po stranách perokresebné zlacené ornamenty, uprostřed intitulace kolorovaný erb Mansfeldů, 1. řádek intitulace zdoben zlacenými slunci, na f. 1r podpisy členů zkušební komise, stopy po upevnění pečeti a černé kolkové razítko za 1 zlatý, f. 1v nepřístupné.

2094/281

přír. č. 261/99

pap., 1767, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 44,7 : 35,5 cm. Na f. 1v perem „N[ume]ro 72.“ a „72.“ a tužkou přír. č. „261/99“ a sign. „AR 205“.

[Výuční list Františka Schülera z r. 1767]

Český výuční list vydaný cechmistry a mistry pekařského cechu městečka Panenská Tejnice [= zřejmě Panenský Týnec, osrp. Louny] 28. září 1767 Františku Schülerovi, potvrzující, že se jmenovaný 3 roky učil a řádně vyučil pekařem u mistra Františka Nüdra, a podepsaný staršími Františkem Jeřábkem a Zachariášem Kašparem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, intitulace kaligraficky, ozdobná perokresebná iniciála „M-y“ zalomená do 3 řádků, stopy po červené pečeti (průměr 3 cm), černé kolkové razítko za 1 zlatý, na f. 1v perem soudobé určení „Lehr=briff Frantisska Schüllera z Městys Tegnice Řemesla Pekařského“. Přiložen list formátu A4 s počítačem psanou transliterací textu.

2095/282

přír. č. 337/2000

pap., 1682–1684, 18 ff. (novodobě), nevázáno, sešito modrou nití, 33,5 : 10,5 cm; vloženo spolu s rukopisem č. 2096 do dvojlistu čtverečkováného papíru, na přední straně perem určení „Rok: 1691 Rejstřík vydání na soukromou domácnost. roku 1691.“ a „Rok 1682 Rejstřík vydání na domácnost.“, 29,5 : 21,0 cm. Na f. 1r perem č. „421“ (též na přiloženém listu 15–16r) a fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na ff. 6r, 11r a přiložených listech 7–8bv, 8–9v, 9–10r a 13–14r), na f. 18v tužkou přír. č. „337/2000“ a sign. „AR 388“; na přední straně desek perem č. „421 a/6“ a „421/6“ a tužkou přír. č. „338/2000“, sign. „AR 389“, přír. č. „337/2000“ a sign. „AR 388“.

[Účty z l. 1682–1684]

Česky psaný soupis vydání a příjmů při hospodářství psaný r. 1682 s dodatky z l. 1683 a 1684. Vlastní text na ff. 1r–18r, jediný písař, na f. 1r tužkou novodobý přípis „1682 rejstřík vydání na domácnost“, vloženy listy různé velikosti číslované podle umístění 7–8a, 7–8b, 8–9, 9–10, 13–14 a 15–16, na nich většinou stejnou rukou další soudobé finanční záznamy, mj. na f. 15–16rv jinou rukou „Anno 1670: rozvrženj Ryb pro G[eho] M[ilosti] K[rálovské] Panj officirj hornj, Panj Starssy, a Czele hawyrzstwo G[eho] M[ilosti] K[rálovské] horr Stzybrneich, tez huscy“, ff. 7rv, 8v–9v, 10v, 11v, 12v, 13v, 14v–17r a vložena ff. 7–8av a 13–14v prázdná, mezi ff. 14 a 15 vyřiznuty 2 listy.

2096/283**přír. č. 338/2000**

pap., 1691–1692, 16 ff. (novodobě), nevázáno, sešito nití, 33,6 : 9,6 cm; vloženo spolu s rukopisem č. 2065 do dvojlistu čtverečkováného papíru, na přední straně perem určení „Rok: 1691 Rejstřík vydání na soukromou domácnost. roku 1691.“ a „Rok 1682 Rejstřík vydání na domácnost.“, 29,5 : 21,0 cm. Na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na f. 3r), na f. 16v tužkou přír. č. „338/2000“ a sign. „AR 389“; na přední straně desek perem č. „421 a/6“ a „421/6“ a tužkou přír. č. „338/2000“, sign. „AR 389“, přír. č. „337/2000“ a sign. „AR 388“.

f. 1r:

„Registržyk wsselygakeho wydanj“

Česky psaný soupis vydání peněz z l. 1691–1692. Vlastní text na ff. 3r–16v, jediný písař, na f. 1r tužkou novodobý přípis „1691 – Rejstřík vydání na soukromou domácnost“; vloženy další listy číslované podle umístění 5–6 (podélné složený dvojlist) a 13–14 (pouze útržek papíru) obsahující stejnou rukou psané údaje obdobného typu, ff. 1v–2v, 6v, 7v, 8v a 9v–16r a poslední strana vloženého dvojlistu 5–6 prázdné.

2097/284**přír. č. 378/2000**

pap., 1775, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 34,3 : 22,0 cm; vloženo do dvojlistu čtverečkováného papíru, 29,6 : 20,9 cm. Na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „ARCHIV WOCELA RUKOPISY“ (též na f. 2r a na přední straně dvojlistu), perem č. „436“ (též na přední straně dvojlistu) a tužkou regist listiny, na f. 2v tužkou přír. č. „378/2000“ a sign. „AR 391“ (obojí též na přední straně dvojlistu); na přední straně dvojlistu tužkou č. „263“ a perem regist listiny.

[Potvrzení o pravosti mariánského obrazu z kaple ve Vrbici (snad dnešní část obce Leština u Světlé, osrp. Světlá nad Sázavou) z r. 1775]

Německy psaná listina ze 7. září 1775, v níž krajský komisař v Čáslavi Franz Joseph svobodný pán von Tamm potvrzuje „Pro Benevola Memoria“, že „uhralte Maria Hilf Bild“ umístěný v kapli sv. Václava ve Vrbici („Wurbitz“) je cenná rodinná památka, jíž jeho rodina odpradávná prokazovala úctu, a vyjmenovává důkazy, že jde o originál. Vlastní text na ff. 1r–2r, na f. 2v perem soudobý německý regist listiny a datum prezentace „Praes[entatum] d[en] 7ten [Septem]b[er] [1]775.“, na f. 2r krytá oválná červená pečeť s vyobrazením erbu o rozměrech 2,3 : 2,1 cm.

2098/285**přír. č. 182/2004**

pap., 1683–1686, 6 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 24,2 : 20,0 cm; vloženo do papírového dvojlistu, 21,0 : 14,8 cm. Na přední straně papírového dvojlistu tužkou přír. č. „182/2004“.

[Kvittance za zemské berně z l. 1683–1686]

České kvittance za odvod zemských berní na vojenské výdaje z panství či statku Čistá (osrp. Rakovník) z l. 1683–1686. Vlastní text na ff. 1r, 2r, 3r, 4r, 5r a 6r vyplněn perem v předtištěných formulářích s ozdobnou iniciálou „M-y“ zalomenou do 11 řádků, snad jediný písař, v záhlaví označení kraje, roku a ev. č., na plíce podpisy zemských berníků a jejich plítkou kryté pečeti, na versálních stranách perem německá potvrzení o registraci.

2099/286**přír. č. 118/2005**

pap., 1768, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 35,4 : 44,8 cm. Na f. 1v tužkou přír. č. „118/2005“.

[Výuční list Františka Šrámka z r. 1768]

Česky psaný výuční list vydaný cechmistry a mistry cechu sedlářského v Kutné Hoře 24. dubna 1768 Františku Šrámkovi z Kutné Hory, který se vyučil sedlářem u svého otce mistra Josefa Šrámka tamtéž. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, intitulace zvýrazněně, zdobeno jednoduchými perokresebnými ornamenty, ozdobná iniciálka „M-y“, podepsání mistři Frantz Endras, Josef Šrámek a Frantz Endras mladší, černé kolkové razítko za 1 zlatý a zbytky červené pečeti (průměr 3,5 cm), na f. 1v perem soudobé určení „Lehr=Brief Frantisska Schramka.“ a tužkou částečně vymazané české záznamy o koupích z poč. 19. stol.

2100/287**přír. č. 153/2006**

pap., 1769, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,4 : 22,1 cm; vloženo do igelitového sáčku, 35,4 : 24,1 cm. Na modrém lístku vloženém do igelitového sáčku tužkou přír. č. „153/2006“.

[Povolení k uzavření sňatku z r. 1769]

České povolení k uzavření sňatku pro poddané statku v Křeseticích (osrp. Kutná Hora) Josefa Vocla („Joseph wlastnj Syn Leopolda Woczla ze Wsy Sylwanky [= Silvánka, dnes část obce Uhlířské Janovice, osrp. Kutná Hora]“) a Barboru Stehlikovou („Barborau wlastnj dczerau Waczlawa Stehlika Ssenkiřze Panskeho Přzítoczkeho [= Přítoky, dnes část obce Miskovice, osrp. Kutná Hora]“), vydané úřadem kutnohorské jezuitské koleje 18. října 1769 („Sig[natum] Křzesetitz d[ne] 18^{ho} [Okto]bris A[nn]o 1769“, f. 1r) a podepsané správcem Johannem Ignácem Voratorem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, černé kolkové razítko za 5 krejcarů, červená pečeť s erbem (průměr 1,8 cm), na f. 2v perem soudobý regest a prezentační poznámka „Praesen[tatum] 21 Oc[tobris] 1769“, ff. 1v–2r prázdná.

2101/288**sine**

pap., 1735, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 33,5 : 20,4 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2102–2105 a perem vyplněnou tištěnou „Individuelle Grundentlastungs=Tabelle.“ pro Žabokliky (dnes část obce Nové Sedlo, osrp. Žatec) z r. 1853 do rukopisu s titulem na f. 1r „Herrschaft Juditz [= Jindice, dnes část obce Rašovice, osrp. Kutná Hora]. Robotregister für das Jahr 1828.“, pap., 1828, 27 ff., vazba mladší (z 2. pol. 19. stol.), lepenková, polepená černo-běžovým mramorovaným papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, přelepen nálepkou, v ní červenou pastelkou 2 svislé čáry a strojopisem titul „Robotní rejstřík ... /potažní a ruční roboty/ z panství Jindice z r. 1828 pro vesnice: Jindice – Mančice [dnes část obce Rašovice, osrp. Kutná Hora] – Křečovice [dnes část obce Onomyšl, osrp. Kutná Hora] – Miletiny [= Miletín, dnes část obce Onomyšl, osrp. Kutná Hora] – Žandov [dnes část obce Chlístovice, osrp. Kutná Hora] – Sv. Anna [= dnes Sudějov, osrp. Kutná Hora]. Rašovice.“, 39,5 : 25,5 cm. Na f. 1r tužkou a hnědou pastelkou č. „1“; na f. 1r robotního rejstříku zelenou pastelkou č. „46“, na zadní předsádce recto perem „Ev. 4799/1952“, na zadním příděšti přír. č. „178/2004“.

[Zápis o fundaci z r. 1735]

Německý zápis z 5. června 1735 o fundaci 50 zlatých, které věnují Eva a Rosina Langin z „Groswitschitz“ (= Groß Witschitz, dnes Nové Třebčice, část obce Veliká Ves, osrp. Kadaň) kostelu sv. Bartoloměje v Žaboklikách, aby z jejich úroků byly placeny zádušní mše za ně a za jejich přátele u privilegovaného oltáře bratrstva sv. Jana Nepomuckého. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, na f. 1v podpisy dárek a červená pečeť (lev se sekyrou, průměr 1,5 cm), na ff. 1r–2v německé schválení jménem pražského arcibiskupa z 27. července 1735 s podpisy generálního vikáře Johanna Martiniho a kancléře Johanna Rittera a krytá arcibiskupská pečeť (průměr 4 cm), na f. 1r v záhlaví perem prezentační poznámka arcibiskupské kanceláře ze 7. července 1735 a přípis z poč. 20. stol. „Eva u[nd] Rossina Lang.“, na f. 2r dole perem registrační poznámka (též na f. 2v), na f. 2v perem „Numero 1° Instrumenta Langiniana Foundationu[m]“ a jinou rukou přípis farního účetního „In der 1735ten Kirchen Willung in Empfang bezogen worden, durch Rechnungsfügrern Johann Wentzl Krail m[anu] p[ropria]“ a tužkou „Schaboglick“. Srov. rukopisy č. 2102–2106, týkající se téhož kostela.

2102/289**sine**

pap., 1736–1737, 3 ff. (nově), nevázáno, dvojlíst s všířtým listem, 35,2 : 22,0 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2101 a 2103–2105 a perem vyplněnou tištěnou „Individuelle Grundentlastungs=Tabelle.“ pro Žabokliky (dnes část obce Nové Sedlo, osrp. Žatec) z r. 1853 do rukopisu s titulem na f. 1r „Herrschaft Juditz [= Jindice, dnes část obce Rašovice, osrp. Kutná Hora]. Robotregister für das Jahr 1828.“, pap., 1828, 27 ff., vazba mladší (z 2. pol. 19. stol.), lepenková, polepená černo-běžovým mramorovaným papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, přelepen nálepkou, v ní červenou pastelkou 2 svislé čáry a strojopisem titul „Robotní rejstřík ... /potažní a ruční roboty/ z panství Jindice z r. 1828 pro vesnice: Jindice – Mančice [dnes část obce Rašovice, osrp. Kutná Hora] – Křečovice [dnes část obce Onomyšl, osrp. Kutná Hora] – Miletiny [= Miletín, dnes část obce Onomyšl, osrp. Kutná Hora] – Žandov [dnes část obce Chlístovice, osrp. Kutná Hora] – Sv. Anna [= dnes Sudějov, osrp. Kutná Hora]. Rašovice.“, 39,5 : 25,5 cm. Na f. 1r tužkou a hnědou pastelkou č. „3“; na f. 1r robotního rejstříku zelenou pastelkou č. „46“, na zadní předsádce recto perem „Ev. 4799/1952“, na zadním příděšti přír. č. „178/2004“.

[Zápis o fundaci z r. 1736]

Německý zápis z 26. listopadu 1736 o fundaci 50 zlatých, které věnuje Wentzl Öhmb z vesnice

„Tshöckowitz“ (= Tschekowitz, dnes Čejkovice, část obce Libědice, osrp. Kadaň) kostelu sv. Bartoloměje v Žaboklikách, aby z jejich úroků byly placeny zádušní mše za něj a za jeho přátele. Vlastní text na ff. 1r–2r, jediný písař, invokace zvýrazněně, na f. 2r podpis dárcе a pečeť (lev se sekyrou, průměr 1,5 cm), na f. 2rv stejnou rukou souhlas jménem vrchnosti s podpisy a pečetěmi hejtmána, svědků a farního účetního Johanna Wentzla Kraila z 15. března 1737, na ff. 2v–3r schválení jménem pražského arcibiskupa z 6. července 1737 s podpisy generálního vikáře Johanna Martiního a kancléře Antona Vokouna a krytá arcibiskupská pečeť (průměr 4 cm), na f. 3r perem registrační poznámka z arcibiskupské kanceláře, na f. 3v perem prezentační poznámka z 5. června 1737 a regist. Srov. rukopisy č. 2101 a 2103–2106, týkající se téhož kostela.

2103/290

sine

perg., 1760, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 15,6 : 43,0 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2101–2102 a 2104–2105 a perem vyplněnou tištěnou „Individuelle Grundentlastungs=Tabelle.“ pro Žabokliky (dnes část obce Nové Sedlo, osrp. Žatec) z r. 1853 do rukopisu s titulem na f. 1r „Herrschaft Juditz [= Jindice, dnes část obce Rašovice, osrp. Kutná Hora]. Robotregister für das Jahr 1828.“, pap., 1828, 27 ff., vazba mladší (z 2. pol. 19. stol.), lepenková, polepená černo-béžovým mramorovaným papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, přelepen nálepkou, v ní červenou pastelkou 2 svislé čáry a strojopisem titul „Robotní rejstřík ... /potažní a ruční roboty/ z panství Jindice z r. 1828 pro vesnice: Jindice – Mančice [dnes část obce Rašovice, osrp. Kutná Hora] – Křečovice [dnes část obce Onomyšl, osrp. Kutná Hora] – Miletiny [= Miletín, dnes část obce Onomyšl, osrp. Kutná Hora] – Žandov [dnes část obce Chlístovice, osrp. Kutná Hora] – Sv. Anna [= dnes Sudějov, osrp. Kutná Hora]. Rašovice.“, 39,5 : 25,5 cm. Na f. 1r robotního rejstříku zelenou pastelkou č. „46“, na zadní předsádce recto perem „Ev. 4799/1952“, na zadním předeští přír. č. „178/2004“.

[Papežské privilegium pro oltář bratrstva sv. Jana Nepomuckého při kostele sv. Bartoloměje v Žaboklikách z r. 1760]

Latinské privilegium papeže Klementa XIII. pro oltář bratrstva sv. Jana Nepomuckého při kostele sv. Bartoloměje v Žaboklikách („Loci Schabogluk Pragen[sis] Diaec[esis]“, f. 1r) z 25. ledna 1760. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, intitulace a promulgace zvýrazněně, listinu podepsal v zastoupení Karla Pattionea jeho zástupce Joannes Horius („Pro D[omin]no Caroli Pattioneo. Joannes Horius Substitutus“), na f. 1r v levém dolní rohu perem záznam o ingrossaci „Ingross[at]um Lib[er] Bull[arum] Sub Lit[tera] O. fol[io] 101. Sign[at]um“, pod textem potvrzení privilegia jménem pražského arcibiskupa z 6. března 1760 podepsané arcibiskupským kancléřem Benediktem Stöberem a příkaz k publikování od generálního vikáře Johanna Antonína Kaysera, na f. 1v perem „Schabogluck“. Srov. rukopisy č. 2101–2102 a 2104–2106, týkající se téhož kostela.

2104/291

sine

perg., 1760, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,3 : 23,2 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2101–2103 a 2105 a perem vyplněnou tištěnou „Individuelle Grundentlastungs=Tabelle.“ pro Žabokliky (dnes část obce Nové Sedlo, osrp. Žatec) z r. 1853 do rukopisu s titulem na f. 1r „Herrschaft Juditz [= Jindice, dnes část obce Rašovice, osrp. Kutná Hora]. Robotregister für das Jahr 1828.“, pap., 1828, 27 ff., vazba mladší (z 2. pol. 19. stol.), lepenková, polepená černo-béžovým mramorovaným papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, přelepen nálepkou, v ní červenou pastelkou 2 svislé čáry a strojopisem titul „Robotní rejstřík ... /potažní a ruční roboty/ z panství Jindice z r. 1828 pro vesnice: Jindice – Mančice [dnes část obce Rašovice, osrp. Kutná Hora] – Křečovice [dnes část obce Onomyšl, osrp. Kutná Hora] – Miletiny [= Miletín, dnes část obce Onomyšl, osrp. Kutná Hora] – Žandov [dnes část obce Chlístovice, osrp. Kutná Hora] – Sv. Anna [= dnes Sudějov, osrp. Kutná Hora]. Rašovice.“, 39,5 : 25,5 cm. Na f. 1r robotního rejstříku zelenou pastelkou č. „46“, na zadní předsádce recto perem „Ev. 4799/1952“, na zadním předeští přír. č. „178/2004“.

[Arcibiskupský jmenovací dekret z r. 1760]

Latinský dekret, kterým pražský arcibiskup s odvoláním na rukopis č. 2103 ustanovuje P. Johanna Claveho, žaboklického faráře a žateckého vikáře („Joannis Clave pro tempore Curati Schaboglicensis, et per partem districtus Zau[n]tecensis Vicarj nostri foranei“, f. 1r), správcem bratrstva sv. Jana Nepomuckého při kostele sv. Bartoloměje v Žaboklikách z 6. března 1760. Vlastní text na ff. 1r–2r, jediný písař, na f. 1r tištěná intitulace, na f. 2v podpisy generálního vikáře Johanna Antonína Kaysera a kancléře Benedikta Stöbera a krytá arcibiskupská pečeť (průměr 4,3 cm), f. 2v prázdné. Srov. rukopisy č. 2101–2103 a 2105–2106, týkající se téhož kostela.

2105/292**sine**

pap., 1768, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,5 : 22,3 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2101–2104 a perem vyplněnou tištěnou „Individuelle Grundentlastungs=Tabelle.“ pro Žabokliky (dnes část obce Nové Sedlo, osrp. Žatec) z r. 1853 do rukopisu s titulem na f. 1r „Herrschaft Juditz [= Jindice, dnes část obce Rašovice, osrp. Kutná Hora]. Robotregister für das Jahr 1828.“, pap., 1828, 27 ff., vazba mladší (z 2. pol. 19. stol.), lepenková, polepená černo-běžovým mramorovaným papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, přelepen nálepkou, v ní červenou pastelkou 2 svislé čáry a strojpisem titul „Robotní rejstřík ... /potažní a ruční roboty/ z panství Jindice z r. 1828 pro vesnice: Jindice – Mančice [dnes část obce Rašovice, osrp. Kutná Hora] – Křečovice [dnes část obce Onomyšl, osrp. Kutná Hora] – Miletiny [= Miletín, dnes část obce Onomyšl, osrp. Kutná Hora] – Žandov [dnes část obce Chlístovice, osrp. Kutná Hora] – Sv. Anna [= dnes Sudějov, osrp. Kutná Hora]. Rašovice.“, 39,5 : 25,5 cm. Na f. 1r tužkou č. „18“; na f. 1r robotního rejstříku zelenou pastelkou č. „46“, na zadní předsádce recto perem „Ev. 4799/1952“, na zadním předešlém přír. č. „178/2004“.

[Zápis o fundaci z r. 1768]

Německý zápis z 20. prosince 1768 o fundaci 2500 zlatých, které věnuje P. Johann Clave, žaboklický farář a žatecký vikář, kostelu sv. Bartoloměje v Žaboklikách, aby za ně byly slouženy zádušní mše za členy rodiny Černínů, za členy jeho rodiny a za něho samého, a dále o tom, že jmenovaný věnuje všechny své knihy budoucím farářům a kaplanům. Vlastní text na ff. 1r–2r, jediný písař, invokace kaligraficky, na f. 2r podpisy dárce, vrchního úředníka a farního účetního s červenými pečetěmi (průměr 1,1 a 1,3 a 1,8 cm), na f. 2r schválení jménem pražského arcibiskupa z 29. června 1769 s podpisem generálního vikáře Johanna Antonína Kaysera a kancléře Benedikta Stöbera s krytou arcibiskupskou pečetí (průměr 4 cm), na f. 1r černé kolkové razítko za 2 zlaté, na f. 2r registrační poznámka z arcibiskupské kanceláře, na f. 2v perem soudobý regist. Srov. rukopisy č. 2101–2104 a 2106, týkající se téhož kostela.

2106/293**sine**

perg., 1760, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 31,0 : 46,4 cm; vloženo s větším množstvím písemností z 19. stol. do hnědých papírových desek, 40,0 : 26,8 cm. Na f. 1v perem „Monionellis.“ a pozdější rukou z 19. stol. připsáno „Schabogluck [= Žabokliky, dnes část obce Nové Sedlo, osrp. Žatec].“; na přední straně desek černý předtištěný text „Archeologický sbor ‚Wocel‘ Kutná Hora. Číslo:“, tuší připsána starší sign. „L 90“, perem přípis „RKP. neurčené“ a „VARIA neurčené“ a tužkou „Havlíček“.

[Papežské privilegium pro bratrstvo sv. Jana Nepomuckého při kostele sv. Bartoloměje v Žaboklikách z r. 1760]

Latinské privilegium papeže Klementa XIII. pro bratrstvo sv. Jana Nepomuckého při kostele sv. Bartoloměje v Žaboklikách („Loci Schaboyluk“) v pražské diecézi z 25. ledna 1760. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, psáno kaligraficky, intitulace a promulgace zvýrazněně, listinu podepsal v zastoupení Karla Pattionea jeho zástupce Joannes Horius („Pro D[omin]no Caroli Pattioneo. Joannes Horius Substitutus“, f. 1r), v levém dolní rohu perem ingrosační poznámka „Ingros[satum] Lib[er] Bull[arum] Sub Lit[tera] O. fol[io] 101 Sig[natum]“, pod textem stručná konkretizace privilegia se souhlasným vyjádřením pražského arcibiskupa z 6. března 1760, příkaz k publikování od generálního vikáře Johanna Antonína Kaysera a podpis arcibiskupského kancléře Benedikta Stöbera. Srov. rukopisy č. 2101–2105, týkající se téhož kostela.

E. Mapy**2107/294****přír. č. 96/73**

pap., 1717, 1 f. (nově), nevázáno, volný list podlepený textilií, 55,0 : 99,0 cm; vloženo do bílých kartonových desek, 70,0 : 159,0 cm. Na f. 1v perem přír. č. „96/73“ a sign. „A/79“; na přední straně kartonových desek nálepka, v ní černým fixem označení „D 10 A“.

f. 1r:

„**MAPPA Uber dem ElbFlus Bey dem Zum Kuttenberg[er] Schpital gehörigen Dorff Welletau**
[= Veletov, osrp. Kolín] **so im 1717^m Jahr abgemessen und in grund geleget worden:**“

Ručně kreslená kolorovaná mapa toku Labe a soustavy kanálů kolem něho u vesnice Veletov (patřící kutnohorskému špitálu) s německými popiskami z r. 1717. Mapa na f. 1r, jediný písáň, tužkou čtvercová síť, v pravém dolním rohu ve hnědě kolorovaném rámečku legenda.

2108/295

přír. č. 3761/80

pap., 1665, 1 f. (nově), nevázáno, volný list podlepený textilií, 50,4 : 154,0 cm; vloženo do bílých kartonových desek, 70,0 : 159,0 cm. Na f. 1r černé oválné razítko s opisem „ARCHIV KRÁL. HOR. MĚSTA HORY KUTNÉ“ (též na f. 1v), na f. 1v tužkou č. „25“, perem sign. „A 97“ a červeným perem přír. č. „3761/80“; na přední straně kartonových desek nálepka, v ní černým fixem označení „D 10 A“.

[Mapa důlního díla z r. 1665]

Ručně kreslená kolorovaná mapa důlního díla při Kutné Hoře s německými popiskami z r. 1665 (srov. poškozenou soudobou dataci v pravém dolním rohu „Dieße Berg Karten ist ungefehr A[nn]o. 1665. von dem Budweiser [= České Budějovice] König[lichen] BergGeshwornen und Martaider [?] Andres Lack[...]*r gemacht worden*“). Mapa na f. 1r, jediný písáň.

F. Výtvarné umění

2109/296

přír. č. 159/93

pap., 1703, 4 ff. (nově), vazba nedochována, 31,5 : 19,5 cm. Na f. 1r tužkou sign. „VU 908/M“.
f. 2r:

„Kniha Miestská, a neb Gruntownj Městys Nowých Dworu [osrp. Kutná Hora], do kterežto Wssechny Grunty a neb Domy s Zahradami, Rolmi, a ginými Pržipadnostmi Zapisowati se budau, a podle týž, Czela Obec, na Czasy Nyněgssy y budaczy Ržyditi a Sprawowati se má, Založená Dne 16. Octobris, Leta Páně 1703 Poczítagicze.“

Torzo české gruntovní knihy obce Nové Dvory založené r. 1703; dochovaná část obsahuje na f. 2r titul, na ff. 2v–3r lavírovanou perokresebu erbů Bernarda Františka hraběte Věžníka z Věžník a jeho druhé manželky Barbory hraběnky Věžníkové z Věžník, rozené Švihovské z Rýzmburka, pod erby veduta Nových Dvorů a v pozadí Kutné Hory, na f. 3v pak znak městečka Nových Dvorů s personifikací Spravedlnosti, kolem rozviliny. Jediný písáň, titul psán kaligraficky mezi 2 lavírované dvojlinky, v titulu ozdobná perokresebná iniciála „K-niha“ v podobě květiny, na f. 1r červeným perem soudobý přípis „Judiciale fas: III akss. 6.“, z f. 4 dochován pouze 2 cm široký proužek se zbytky textu.

2110/297

přír. č. 175/93

pap., 1688, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 48,0 : 53,0 cm. Na f. 1r červeným perem sign. „VU 1133“.

[Plán pozemků kolem lomu Na Ptáku u Kutné Hory z r. 1688]

Akvarelový plán pozemků kolem lomu Na Ptáku u Kutné Hory, který byl přiložen ke spisu o sporu o tento lom mezi kutnohorskou městskou radou a sedleckým klášterem r. 1688 (spis samotný uložen v SOKA Kutná Hora, fond Archiv města Kutná Hora, Aktová sbírka č. 12 585). Plán na f. 1r, v dolní části česky psaná legenda, jediný písáň, f. 1v prázdné.

Lit.: FIALA, Jan: Brány a branky v Kutné Hoře; *Kutnohorské příspěvky k dějinám vzdělanosti české* 10; 1940, s. 1–72 (foto na s. 29) * NUHLÍČEK, Josef: Sedlecký klášter a jeho statky od válek husitských do zrušení v roce 1783. IV. část 1666–1718; *Středočeský sborník historický* 12; 1977, s. 207–230.

Lanškroun

I. Městské muzeum Lanškroun, nám. Aloise Jiráka 1 – Zámek, 563 01 Lanškroun, tel.: 465 324 328, e-mail: muzeum@lanskrounsko.cz, http://muzeum.mesto-lanskroun.cz/, http://www.snake.cz/LIC/mesto/historie.htm#Muzeum.

II. 1905.

III. Hana Kozubová, tel.: 465 324 328.

IV. c) Knihovna dále nečleněna, zahrnuje 1770 přír. č. Způsob katalogizace nezjištěn.

IV. d) Počet starých tisků nezjištěn.

IV. e) Předloženy 4 rukopisy z 18.–19. stol., mimo soupis zůstávají MODLITBY pro evanjelické křesťanky (s. XIX. med.); na pp. 273–287 opis nenotovaných písní s titulem „Pisne Nábožne Vydane od dustojneho Pana Jana Janaty toho času seniora v Chlebych [= zřejmě Chleby, osrp. Nymburk] 1861.“ (sine). **V expozici dále LISTINA krále Vladislava II. (1507); *perg., psána česky, vydána v Budíně (dnes část Budapešti, Maďarsko), potvrzuje a rozšiřuje práva mýta pro město Lanškroun, s přivěšenou červenou kulatou pečeti v dřevěném pouzdře* (sine), **a dále několik stvrzenek a dalších písemností z Erlebenovy lékárny, účetní kniha z 19. stol. a spolkové knihy z 19.–20. stol. Dle Tošnerové by se v muzeu měl ještě nacházet rukopis KURGEFASSTE Geschichte ... zu Landeskrone** (2. pol. 19. stol.; sine).**

V. BORKOVCOVÁ, M.: Průvodce: Městské muzeum Lanškroun; Lanškroun, 2003 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 81.

VI. Rukopisy vybrala pracovnice muzea.

VII. ZŠ: 4. a 7. 7. 2006; JA, FA: 15. 8. 2006.

2111/1

ev. č. 1573

pap., ((1612) 1722) 1844, [IV] + 302 pp. (recte 292 pp., po p. 89 paginováno 100), vazba mladší (z 2. pol. 19. stol.), lepenková, polepená zeleným černě kropenatým papírem, na přední desce štítek s červeným ozdobným rámečkem z dvojlinky a ornamentálního pásu a dole s tištěným názvem firmy „Sklad Hynka Fuchse v Praze.“, v něm černě natištěno „České ÚLOHY.“, hřbet potažen hnědou kůží, 21,2 : 18,2 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem ev. č. „1.573“, na p. [I] perem podpis „Wenzel Rehan“, perem ev. č. „1.573“ a fialové obdélníkové razítko s textem „MĚSTSKÉ MUZEUM LANŠKROUN“ (též na zadním přídešti), na p. [II] červený razítkový text „Městské muzeum Lanškroun“ (též na p. 298) a perem přír. č. „1290/77“.

p. [III]:

„Knjhá Lekařstw j pro Koně Tato Knjhá dopsaná gest. Leta Paně 1722, 25. February po 1ⁿⁱ Neděli sskredy [?] ex Liber P[atris] Henrici Klumpar Curati Neo Hradecensis [!]

[= patrně Nový Hradec Králové, dnes část Hradce Králové] **Ta Knjha psana w Letu 1612.**

wytážena. a psana gest. a přepsana. Renovatum Est v. Dominus Franciscus Lisska.

Wostřetinensis [= Ostřetín, osrp. Holice]. Anno Domini. 1844. die Mensi 29. Juli. Scripsit.

Franciscus Jeremiaš. Studiosus Natus Oppočensis [= zřejmě Opočno, osrp. Dobruška].“

Opis výtahu z české knihy koňského lékařství od P. Jindřicha Klumpara z r. 1612 (Knihopis neregistruje), pořízený Františkem Jeremiášem Liškou z Ostřetína v r. 1844, nikoli však podle originálu, ale podle opisu z r. 1722. Vlastní text na pp. 1–261, na pp. 283–298 „INDECX [!] oder Register, aneb Regstřík wssech Tytuluw nemocý a nedostatkuw Konskych prosnadněgssjch [!] wyhledánj podle počtu nakaždé straně položeného.“, na jeho konci (p. 298) poznamenáno „Finis Indecx. Tato Knjha začalá se Psat dne 28^{ho} Cerwenče, a dne 5^{ho} Srpná do Psaná gest. Ostřetině. 1844.“ s připojenou perokresebnou vinětou, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy a incipity receptů kaligraficky, nadpisy podtrženy dvojlinkou, titul částečně kaligraficky v ozdobném ornamentálním rámečku, na pp. 262–279 soudobou zběžnější rukou dopsány další české recepty (oddělovány od sebe linkou), na p. 279 mladší rukou připsáno perem „Pro prubuje“, na p. 299 jinou rukou tužkou

začátek českého receptu, na pp. 300–301 perem cvičně psaná písmena a číslice, na p. 302 „Nešťastné [I] dni“ (tj. soupis nešťastných dnů v roce podle měsíců), pp. [IV] a 280–282 prázdné. Vložen útržek novin a 6 proužků papíru, na 2 z nich otištěno pamětní razítko z r. 1945.

2112/2**ev. č. 1572**

pap., (s. XVII. med.) s. XIX. med., [II] + 709 pp. (recte 710 pp., p. 228 počítána dvakrát), vazba původní (poškozená), lepenková, na přední desce zbytky pokryvy ze zeleného papíru a ozdobně tvarovaný štítek, hřbet původně o 2 vazech, 16,9 : 10,8 cm. Na přední desce štítek s modrým ozdobným rámečkem, č. v něm již nečitelné, a nálepka, v ní perem ev. č. „1.572“, na přední předsádce recto perem ev. „č. 1.572“ a fialové obdélníkové razítko s textem „MĚSTSKÉ MUZEUM LANŠKROUN“, na p. [III] červený razítkový text „Městské muzeum Lanškroun“ (též na pp. 17 a 287) a perem příř. č. „1326/77“.

p. [I]:

„Sammlung von Gedichten und Liedern des Franz Michalitschke.“

Sbírka německých písní (většinou nenotovaných), básní a dalších textů opsaných Franzem Michalitschkou (a dalšími písaři – patrně jeho přáteli) v 2. pol. 19. stol., obsahuje mj. na pp. 28–41 Schillerovu báseň „Die Glocke“, na pp. 75–94 věštbou hru „Wahrsager welcher mit Hülfe dreier Würfel, auf vier und zwanzig Fragen richtige passende Antworten ertheilen kann zur Unterhaltung“, na pp. 138–141 německé hádanky, na pp. 199–200 řeckou báseň, na pp. 240–241 německo-latinšskou makarónskou báseň; na pp. 242–276 výpisky o dějinách města Rokytnice v Orlických horách (osrp. Rychnov nad Kněžnou) nadepsané „Rokitnitz“ (p. 242, podle marginální poznámky jde o výpis z „Slach L. Hunke's [?] Chronik.“, neurčeno) a zahrnující např. opis dopisu Otty svobodného pána z Nostic z r. 1650 (pp. 251–252) a jím vydaného privilegia z r. 1654 (pp. 254–260) nebo popis požáru v r. 1661 (pp. 260–261). Vlastní text na pp. 1–287, na pp. 686–692 „Index.“, více písařů, nadpisy zvýrazněné, některé podtrženy, na pp. 153–154 a 198 moderní notace, na předním předešlé perem poznámka o ceně „2 [zlaté] 80 [krejcarů]“, pp. 288–685 a 693–709 prázdné.

2113/3**příř. č. 1327/77**

pap., 1712–1775, 614 ff. (nově), vazba soudobá (silně poškozená), lepenková, dochována pouze část přední desky ze zbytkem potahu z hnědé kůže, hřbet původně o 4 vazech, 34,5 : 21,5 cm. Na f. 4v červený razítkový text „Městské muzeum Lanškroun“ (též na f. 24r) a perem příř. č. „1327/77“.

[Konvolut tisků a opisů arcibiskupských oběžníků, výnosů a nařízení z l. 1712–1775]

Konvolut latinských tištěných i rukou opsaných arcibiskupských oběžníků, dekretů, patentů a dalších úředních písemností z l. 1712–1775, v menší míře konvolut obsahuje i papežská nařízení a německé (či německo-latinské) světské patenty a nařízení týkající se církevní správy z téže doby; některé listiny adresovány přímo konkrétním osobám, např. na f. 8r „[...] Venerabili in Christo Dilecto francisco Ignatio Schertzer Decano Alto Mauthensi [= Vysoké Mýto]“ (dopis obsahuje mj. seznam farářů, kteří spadali pod toto děkanství); dále na f. 242r rukopisné německé otázky týkající se pokrevního příbuzenství, které je třeba položit lidem žádajícím o uzavření manželství apod. Na tištěných písemnostech perem připsána data přijetí v Lanškrouně (viz např. na f. 291r „Praes[entatum] Landsronae die 26. Julij 1750.“), popř. různé marginální poznámky nebo podpisy těch, kdo oběžníky četli. Vlastní text na ff. 5r–614v, mnoho písařů, folia různé velikosti, ff. 1r–4r, 7v, 13v, 37v, 50v, 55rv, 71v–72r, 95v, 100r, 101v, 111v, 118v, 127v, 131v, 149v, 157v, 185v, 187v, 189v, 204v, 220v, 225v, 234rv, 242v, 243v, 259v, 270v, 284v, 302v, 322v, 323v, 332v, 355v, 356v, 357v, 358v, 390v, 400v, 401v, 402v, 409v, 413rv, 435v, 441v, 452v, 479v, 481rv, 483v, 488v, 499v, 501v, 503v, 505v, 507v, 514v, 516v, 519v, 522v, 525v, 529v, 531v, 537v, 542v, 543v, 545v, 547v, 549v, 551v, 562v, 564v, 566v, 572v, 574v, 581v, 583v, 585v, 587v, 591v, 598v a 600v prázdná, mnoho listů uvolněných z vazby nebo snad i původně volně vložených. Vloženo 7 soudobých záložek se zlomky rukopisných textů a lístek s tištěnou nabídkou produkce arcibiskupské tiskárny v Praze.

Ledeč nad Sázavou

I. Městské muzeum, Hrad, Hradní 701, 584 01 Ledec nad Sázavou (osrp. Světlá nad Sázavou), tel.: 569 721 128, 569 721 471, fax: 569 721 507, e-mail: is@ledec-net.cz; <http://www.ledecns.cz/infocentrum.php?section=muzeum>. Pobočka Muzea Vysočiny Havlíčkův Brod ↗.

II. 1911.

III. Eduard Veselý (Havlíčkův Brod), tel.: 569 429 151, e-mail: vesely@muzeum.hbnet.cz.

IV. c) Historická knihovna dále nečleněna, dle elektronického inventárního seznamu (který však nezahrnuje všechny tisky, rukopisy a zlomky) obsahuje 202 inv. č. (334 kusů: rukopisy, staré tisky a tisky do r. 1897, vandrovní knížky z 19. stol., fotografie a skleněné desky, jarmareční písňe); fyzicky zjištěno 232 svazků tisků po r. 1800. Knihy z historické knihovny jsou evidovány v původní inventární knize („Městské museum v Ledci n. S: INVENTÁŘ musejních sbírek“), která zahrnuje veškeré sbírkové předměty muzea, a nově v elektronickém inventárním seznamu, zachycujícím konkordanci starších a platných inv. č.

IV. d) V historické knihovně 91 starých tisků od r. 1549 přibližně do r. 1800 (mnoho tisků z přel. 18. a 19. stol. bez titulního listu).

IV. e) V historické knihovně nalezeno 46 rukopisů od konce 17. stol. do 1. pol. 20. stol., mj. **MAČALA, Josef**: česká kniha o pěstování lesních stromů (1806, opis Antonius Zenker r. 1812); viz *dataci na konci předmluvy na p. 12 „Psano we Wsy Komorni Radovesnice [= zřejmě Radovesnice I, osrp. Kolín, nebo Radovesnice II, osrp. Kolín] dne 31 Maye Roku 1806.“ a na konci textu na p. 165 „Scripsit prima vice Josephus Mačala Krchlebii [= Krchleby, neurčeno] die 12ma Junii 1806 altera vice vero Antonius Zenker Perstienieii [= patrně Perštejn, osrp. Kadaň, nebo Perštejnec, dnes část Kutné Hory, nebo hrad, resp. osada Pernštejn, dnes část obce Nedvědice, osrp. Bystrice nad Pernštejnem] die 1ma Novembris 1812 m[anu] p[ro]pria“* (inv. č. LK 147) * **FRITSCH**: Einleitung in die Christliche Moral (1808); 4 svazky, zápis přednášek, viz titul úvodního svazku s inv. č. LK 125B „Einleitung in die Christliche Moral vorgegetragen Von H[och] H[erzigen] Prof[essoren] Fritsch Des Ad. Stowitzchek Theologen m[anu] p[ro]pria“, tento svazek zároveň zakončen *dataci „Finitum Die 24 Julij. [1]808.“* (inv. č. LK 125A–D) * **HAVLÍČEK, Václav**: kniha latinských liturgických zpěvů (Ledec, 1838); *o jediné uvedeny i české písňe zpívané po mši, moderní notace* (inv. č. LK 117) * **BEDNÁŘ, Ferdinand**: Životopis Ferdinanda Bednáře a jeho rodičů: Jakuba a Marie Bednář a i celé rodiny (konec 19. stol.); *pojednává o událostech od narození autorova otce Jakuba r. 1786 v Dubu v kraji Táborském [= patrně Dub, dnes část obce Ratibořské Hory, osrp. Tábor] do autorovy výhry v loterii r. 1875, doplněno fotografií autora* (sine, starší sign. I–J–41, starší č. 42) * **ČESKÉ** překlady operet (1903); 5 svazků, z toho 4 opsány *Hanušem Tomkem v Jičíně a Domažlicích a 1 opsán Fr. Bauerem v Uherském Brodě* (sine). **Z asi 30 opisů hudebních skladeb z 2. pol. 18. stol. a 1. pol. 19. stol. uváděných Průvodcem nalezena přibližně polovina** (ze skladeb jmenovitě uváděných skladatelů nenalezeny skladby Vojtěcha Jírovce). Dále nenalezen zde uváděný rukopis **HLAVÁČ, Vojtěch Ivanovič**: Srpske narodne pesme (konec 19. stol.); *autograf* (sine).

IV. g) Archiválie (i ze 17. a 18. stol. – cechovní artikule, cechovní knihy příjmů a vydání, seznamy učedníků, tovaryšů a mistrů, výuční a propouštěcí listy apod., od r. 1627) původně uložené v muzeu byly převedeny do SOKA Havlíčkův Brod.

V. kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 124 * **TOŠNEROVÁ, M.**, a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 81 * Komise 10. 7. 1972.

VI. Fyzická prohlídka historické knihovny.

VII. AJ, FA: 30. 11. 2006; FA, HB: 8. 3. 2007; AJ, BeM, FA: 13.–14. 7. 2007.

2114/1

inv. č. LK 1

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 2 ff. (nově), dvojlíst původně vevázaný před tisk **BIBLE** česká, svatováclavská (Praha, 1769–1771; Knihopis 1112), vazba původní (poškozená, přední deska odtržena, knižní blok uvolněn, stejně jako přední předsádka), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovanou rámcovou kompozicí z linek, florálních motivů a motivů srdce a kříže, hřbet o 6 vazech, zvýrazněných vytačovými trojlinkami, přes 5. a 6. mezipolí přelepen pruh tmavého plátna, modře barvená ořízka, 35,0 : 22,0 cm. Na hřbetě přes 3. vaz štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší inv. č. a určení rukopisu „402 Bible česká 1771“, na štítek nalepena nálepka, v ní perem inv. č. „LK 1“, na předním přideštní štítek s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[yštava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „826/12 Ledeč“, na přední předsádce verso perem přípis „tato Kniha Patří a naleží Panu Janowi Kunsowi ot Roku 1833.“, na f. 1v perem přípis „tato Kniha Patří Panu Janowy Kunss. ot. A[nno] 1833.“.

[Pamětní záznamy z konce 18. stol.]

České pamětní záznamy z konce 18. a poč. 19. stol. psané převážně Josefem Kráskem ze Strmilova (osrp. Jindřichův Hradec, srov. vlastnický zápis rukou písaře na f. 1r „Nalezly Jozeffowy Kraskowi Sausedu Strmilowskemu Kaupena R[oku] 1786 dne 27 Března.“), zahrnují torzo českého citátu z Bible (s explicitem „[...] Kdo to vzčiny spasen bud[e] tak [p]isse Ecclesiasticus w Cap[itolu] druhí.“), záznamy o významných událostech v rodině Kráskových v l. 1778–1802 (především o narozeních a úmrtích dětí, ale i o prodeji domu či koupi pole) a záznamy o významných politických událostech (např. o válce s Turky r. 1788, o dobytí Bělehradu generálem Laudonem 8. října 1789, o událostech ve Francii v l. 1792–1793) v l. 1788–1793, o cenách a o počasí v l. 1790–1800 a o církevním povolení jíst v sobotu maso z r. 1801. Vlastní text na f. 2rv, 1 hlavní písař (záznam o francouzských událostech doplněn poznámkou psanou jinou rukou, že válka kvůli nim trvala až do r. 1814), f. 1r prázdné, dvojlíst poškozen se ztrátou textu, na předním přideštní tužkou nárysy kružnic, přelepeno listem papíru, na něm perem torzo českého zápisu o úmrtí z poč. 19. stol., na zadním přideštní tužkou a perem nárysy mnohoúhelníků, přelepeny listem papíru, na něm tužkou a perem české řešené úlohy z geometrie z konce 19. stol.

2115/2

inv. č. LK 2

pap., s. XVII. ex. + 1696, 247 ff. (novodobě, f. 1 chybí, ff. 9 a 13 počítána dvakrát, po f. 30 číslováno 32), vazba soudobá (značně poškozená), lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačováním rámečkem z trojlinky, stopy po 2 párech řemínků, hřbet o 2 vazech, 20,3 : 15,9 cm. Na hřbetě ve 2. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší inv. č. a určení rukopisu „404 Kniha lékařská ručně psaná 1689“, a nálepka, v ní perem inv. č. „LK 2“, na předním přideštní štítek s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[yštava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „826/13 Ledeč“ a tužkou „L7/36“, a dále částečně přes štítek fialové kulaté razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK PRO POLITICKÝ OKRES LEDEČSKÝ V LEDČI n/S.“; vložen nesouvisející lístek s tužkou psanou poznámkou „Postilla (díl II.) 1855 Dar: Boh. Sober 8/4 1931. I. A 47.“.

a)

[Lékařská kniha z konce 17. stol.]

Česká lékařská kniha s chybějícím začátkem (podle zápisu na štítku na hřbetě, pořízeného zřejmě ještě před ztrátou titulního listu, pochází z r. 1689; podle poznámky na vložených listech s výpisy receptů pochází ze Světlé, tj. patrně ze Světlé nad Sázavou); obsahuje velké množství receptů na rozličné nemoci někdy s udáním, od koho jsou, např. „Dryak wyborniegssy od Theoffrasa [!] welikeyho doktora složeny Pro Lydj Wysokeho Vrozenj Abohate“ (ff. 18v–20r) či „Recept wody wyborne Dobre pro bolenj Zialaudka, y pro gine wsseligake nemoczy, od Panj hrabinky Ambrožowy Zturnu, kterýž gest Panj od Geho milostj Arczy knižete Karla, Dostala.“ (ff. 29v–30v). Vlastní text na ff. 2r–211r, 2 písaři (druhý od f. 188r, jiní než u následující části), nadpisy zvýrazněně, okraje perem, číslování složek většinou oříznuto při vazbě, f. 211v prázdné, mnoho listů uvolněno z vazby, některé listy patrně chybějí nebo jsou nesprávně řazeny. Vloženy 2 lístky s perem psanými výpisky z f. 73r, pořízenými ve 20. stol. a nadepsanými „Lék[ářská] kniha ze Světlé“.

b) f. 212r:

„Lekarstwí Wsseligake, protj Rozličnym Nemoczem, kterakby se strogitj a Vzawatj mohlo Letha Panie 1.6.9.6.“

Česká lékařská kniha z r. 1696 s chybějícím koncem, obsahuje velké množství receptů na rozličné nemoci někdy s udáním, od koho jsou, mj. na f. 219rv „Mast doktora, bartolomiege k mazani zialautka aslabin wyborna gest.“, na ff. 219v–220v „Lekarstwí od Vrozeneho Pana Pana Jana Lorencze zweitmile ana Kostlprteh [!].“ a na f. 225v latinský recept nadepsaný „Morselle aneb Pokrautky Purgucizy“. Vlastní text na ff. 214r–247v, jediný písař (jiný než u předcházející části), nadpisy zvýrazněně, okraje perem, číslování složek, na f. 213r perem „Poznamenanj od Božjho Hodu těch 12 dnj A[nn]o 1860“ obsahující záznamy o počasí v těchto dnech, ff. 212v a 213v prázdná.

2116/3**inv. č. LK 38**

pap., s. XVIII. in.–med., 55 ff. (nově), vazba nedochována, hřbet původně o 3 vazech, 14,0 : 9,5 cm. Přes hřbet štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší inv. č. a určení rukopisu „532 modlitby psané 2 pol. XVIII stol.“, na f. 2r tužkou starší lokace „I. A 69.“, na f. 9r perem podpis „Barbora Chotkowa“, na f. 55v nálepka, v ní perem inv. č. „LK 38“; vložen lístek, na něm tužkou zápis, patrně o dárce, a starší lokace „P[Iným] T[itulem] p[an] L. Ticháček uč[itel] Keblov [osrp. Vlašim] I. A 69“.

[Česká modlitební kniha z 1. pol. 18. stol.]

Torzo české modlitební knihy z 1. pol. 18. stol.; obsahuje část ranních modliteb, modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš a modlitby ke Kristu (mj. na ff. 37r–40r „Modlytby kukrzyzowanemu Krystu Panu a gehu Swatemu Vmuczenj za dobrau asstiasnau Smrt.“), „Pozdrawenj a horlywe ucztěnj Swatych Pět [!] Ran Krysta Pana.“ (ff. 40v–43r), litanie loretánské a mariánské modlitby a modlitby za duše v očistci (mj. na ff. 45v–47v „Modlytba kblahoslawene Panně Marij za sstiasnau adobrau Smrt“, na ff. 49r–51r „Modlytby Zawěrne. dussyczky w oczystczy Pozustawagyczy.“, na ff. 51v–52v „Modlytba zaty dusse naktery žiadny nepamatuge. aza ty ktery odevsseh o Posstěny [!] gsau“ a na ff. 52v–53v „Modlytba kblahoslawene Panencze Marij za dussyczky“). Vlastní text na ff. 1r–53v, jediný písař, nadpisy zvýrazněně, ozdobně zeleně kolorované versálky, ff. 54r–55r prázdná, mezi ff. 4 a 5 vyříznut 1 list.

2117/4**inv. č. LK 52**

pap., 1786–s. XIX. in., 22 ff. (nově), nevázáno, původně všito do desek ze 2 vrstev tvrdého papíru, vnější vrstva papíru černá voskovaná, dnes blok uvolněn, 24,8 : 19,5 cm; spolu s rukopisy č. 2118 a 2119 přepásáno páskou ze slepeného čtveřekovaného papíru. Na přední desce nálepka, v ní perem starší inv. č. „543“ a inv. č. „LK 52“, na předním předeští štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „543“, na f. 1r tužkou starší lokace „I-a-86“ a č. „556“; na pásce nálepka, v ní perem inv. č. „LK 53“, a dále perem starší inv. č. a určení rukopisu „543 – Písně postní 1786 574 Pašije psané nejstarší datování 1818 18 století“.

f. 1r:

„Pysně Postnj k Umučenj Paně Pro Rok 1786. 1. Marcj“

České nenotované postní písně z r. 1786 doplňované o další písně a modlitby až do poč. 19. stol., u některých písní poznamenány nápěvy; kromě písní o umučení Páně a mariánských modliteb obsahuje rukopis např. na ff. 16r–18r „Pjseň w čas wekych [!] desstu: SPiwa se gako wssychnj Ljde ktery spite.“, na ff. 18v–20r „Pisen Přj wjstawenj: S[vátosti] Oltařnj.“ a na ff. 20v–21v píseň „Při wzkrjssenj Páně.“. Vlastní text na ff. 2r–22v, několik písařů, psáno převážně kaligraficky, na ff. 11v–13r a 16v–18r rámeček z dvojlinky nebo jednoduché linky, ozdobně versálky, jednotlivé písně oddělovány linkou, na předním předeští tužkou odpočet stáří rukopisu v r. 1914, na f. 1r perem odpočet stáří rukopisu v r. 1878, ff. 1v a 10v prázdná. Vložen list z kalendáře s tištěným českým, polským, chorvatským a latinským názvem měsíce, českým mravoučným čtyřverším a tabulkou pro zaznamenávání příjmů a výdajů, v ní jsou perem a tužkou vepsány nezřetelné finanční záznamy.

2118/5**inv. č. LK 53**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 26 ff. (nově), vazba nedochována, hřbet původně o 4 vazech, 31,2 : 23,6 cm; spolu s rukopisy č. 2117 a 2119 přepásáno páskou ze slepeného čtverečkového papíru. Na f. 1r tužkou přips „p[an] Donovec“; vložen štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „574“; na páске nálepka, v ní perem inv. č. „LK 53“, a dále perem starší inv. č. a určení rukopisu „543 – Písňe postní 1786 574 Pašije psané nejstarší datování 1818 18 století“.

[Pašije a liturgické texty z přel. 18. a 19. stol.]

České notované pašije a latinské velikonoční skladby a liturgické texty z přel. 18. a 19. stol.; obsahují na ff. 1r–12r „Vmučenj Pana nasseho, Gežisse Krysta, podle sepsanj swateho Matausse.“ s chorální notací v pětlinkové notové osnově (nedokončené, na ff. 11r–12r pouze text a prázdné notové osnovy), na f. 12v nenotované latinské „Ceremonie na Kwětnau Neděli.“, na ff. 13v–14r latinskou skladbu „Israel est tu rex“ o 5 slokách s moderní notací (na f. 13r škrtnutý nenotovaný závěr téže skladby), na ff. 14v–16v nenotované latinské žalmy a hymnus Te Deum laudamus, na ff. 17r–23r „Na Welky Patek Vmučenj Pana nasseho Gežisse Krysta, podle Sepsanj S[vatého] Jana.“ s chorální notací v pětlinkové notové osnově a na ff. 23v–25v českou skladbu nadepsanou „Spjwagj se tyto žaloby rozgjmagicj kdiz se Pan Gežjš k ljbanej na zem klade“ se začátkem bílé mensurální notace v pětlinkové notové osnově (většinou však pouze text a prázdné notové osnovy). Pašije se v melodii neshodují s tisky **HOLAN Rovenský, Václav Karel**: Pašije Pána našeho Ježíše Krista podle sepsání sv. Matouše, jenž se zpívá v neděli Květnou (Praha, 1690; Knihopis 3110–3111) a **HOLAN Rovenský, Václav Karel**: Pašije Pána Ježíše Krista na Veliký pátek podle sepsání sv. Jana (Praha, 1692; Knihopis 3107–3109). Patrně 3 písáři (první na ff. 1r–12r a 17r–23r, druhý na ff. 12v–16v, třetí na ff. 23v–25v), většinou okraje a linky tužkou, na f. 26rv perem nesouvislá česká slova, německý recept a německé záznamy finančního charakteru z l. 1818 a 1822, mezi ff. 12 a 13, 14 a 15 zřejmě vyříznuto po 1 listu.

2119/6**inv. č. LK 54**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 6 ff. (nově), nevázáno, volné listy vložené do původní obálky z papírového dvojlistu, 27,8 : 22,7 cm; spolu s rukopisy č. 2117 a 2118 přepásáno páskou ze slepeného čtverečkového papíru. Na přední straně obálky nálepka, v ní perem inv. č. „LK 54“, a dále perem starší inv. č. „571“ (dvakrát, též na ff. 1r, 2r, 3r, 4r, 5r a 6r); na páске nálepka, v ní perem inv. č. „LK 53“, a dále perem starší inv. č. a určení rukopisu „543 – Písňe postní 1786 574 Pašije psané nejstarší datování 1818 18 století“.

přední strana obálky:

„**Vexila Regis prodeunt. a Canto Alto Basso Corno Basseto Primo Corno Basseto Secundo.**
rerum Jos[ephi] Fran[cisci] Nespor m[anu] p[ropria]“

Party sedmislokého latinského hymnu o tajemství sv. kříže „Vexilla regis“ z přel. 18. a 19. stol., psaného pro 3 zpěvní hlasy s doprovodem 2 rohů. Vlastní text na ff. 1r–4r, jediný písáři (Josef František Nešpor), moderní notace, na ff. 5r–6r (16,2 : 23,2 cm) jinou soudobou rukou party „Corno Basseto Primo“ (f. 5r) a „Corno Basseto Secundo.“ (f. 6r) latinské skladby „Ecce quomodo moritur justus“ (text zapsán pouze v partu 1. rohu), na f. 5v další soudobou rukou perem začátek dueta z jiné neurčené skladby, na f. 6v prázdné notové osnovy, ff. 1v, 2v, 3v a 4v prázdná.

2120/7**inv. č. LK 79**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., přední přidešti a přední předsádka tisku **PELLIZOTTI, Michal**: Trinitas dominicalis, to jest: Trojice nedělní, a nebo Kázání troje na každou neděli..., díl druhý (Praha, 1743; Knihopis 6990), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, u hřbetu dvojlínky, hřbet o 6 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlímkami, ve 2. mezipolí nezřetelný vytlačovaný titul „PELLISHO[ti] CONCION[es] DOMINIC[ales]“, červeně stříkaná ořízka, 34,0 : 22,5 cm. Na hřbetě ve 3. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší inv. č. a určení tisku „1256 Trojice nedělní kázání 1743“, ve 4. mezipolí nálepka, v ní perem inv. č. „LK 79“, na předním přidešti perem přips „Ex Libris R[everendi] P[atris] Joannis Josphi [!] Lieb De Hertzinfeldt Curati Michalovicensium [= patrně Michalovice, dnes část obce Petrovice I, osp. Kutná Hora, nebo Michalovice, osp. Havlíčkův Brod] Die 23 Junij A[nn]o 1762.“ s latinským záznamem o ceně vazby knihy, perem přips „Ex libris Jacobi Sluneczko“ z poč. 19. stol., perem a inkoustovou tužkou dvakrát podpis „D. J. Wit.“, tužkou přips „P[lyným] T[itulem] J. Děkanovský,

uč[itel] Zruč! [= zřejmě Zruč nad Sázavou, osrp. Kutná Hora]“ a perem starší inv. č. „1256“ (též na předtitulním listu verso), na přední předsádce recto perem podpis „Slunečkowa Barbora“ opsaný dvakrát inkoustovou tužkou, na předtitulním listu recto tužkou připsal „Wogtech Slunečko Frantz Tomassek ge narozeny dne 7 Juli Roku 1801“ a perem „Jakoby Slunečko“, obojí z poč. 19. stol., na p. 1 perem podpis „Frantz Tomashek.“ z poč. 19. stol., dále v tisku jednou rukou inkoustovou tužkou zápisy: na p. 45 „Marie Děkanovských“, na p. 47 „ADěkanovský“, na p. 49 „Johana Děkanovských“, na p. 51 „Josef Děkanovský“, na p. 53 „Cvrček tř[ídní] uč[itel] 18 17./8. 82 Odpoledne ve 2 hod[iny] a 17 minut 24 vteřin.“ a na p. 55 „Johana Aloisie Jeny Anna Děkanovských Anna místo Anežka a biskup se zmylil. No tak, tu to máte!“

[Písň z přel. 18. a 19. stol.]

Dvě německé písň z přel. 18. a 19. stol., pocházející snad z komické opery Emanuela Schikanedra Königin von Golconda oder Der Tyroler Wastel (1796; srov. poškozený úvod na přední předsádce recto obsahující údaj „[...] 2ter theil vom Tyroler [...] Von Emanuel Schikaneder“), nadepané „Aria Mesti“ a „Mesti und Luiße Duetto.“. Vlastní text na předním přideští a na přední předsádce recto, jediný písař, na přední předsádce verso perem české záznamy o důležitých událostech v životě písaře záznamů Františka Tomáška a jeho rodiny v l. 1801–1828, na předním přideští touž rukou perem česká poznámka o smrti kněze a majitele knihy Jakoba Sluněčka 6. ledna 1824 a o smrti písařova otce Josefa Tomáška 8. února 1827, na předtitulním listu recto perem invocace sv. Františka z poč. 19. stol. a inkoustovou tužkou opis předtitulu a latinské požehnání z konce 19. stol., na p. 57 touž rukou „Hlava dlaskova a krkavčí.“ s obrázkem ptačí hlavy.

2121/8

inv. č. LK 96

pap., 1747–1847, 195 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, na deskách stopy po 2 párech kožených řemínků (zachován 1 řemínek na přední desce), hřbet o 4 vazech, 34,1 : 22,0 cm. Na hřbetě v l. mezipolí nálepka, v ní perem inv. č. „LK 96“, ve 2. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší inv. č. a určení rukopisu „1229 Kirchenrechnungen Zhoř [= dnes část obce Čechtice, osrp. Vlašim] 1747–1847“, na listu odlepeném z předního přideští a na přední předsádce recto perem starší inv. č. „1229“.

[Účetní kniha záduší kostela Povýšení sv. Kříže ve Zhoři z l. 1747–1847]

Účetní kniha záduší kostela Povýšení sv. Kříže ve Zhoři vedená do r. 1774 česky a od r. 1775 německy, obsahuje výroční vyúčtování příjmů a vydání z l. 1747–1847. Vlastní text na ff. 1r–195v, mnoho písařů, nadpisy jednotlivých výročních vyúčtování částečně kaligraficky, většinou podtrženy dvojlínkou, předřýsované kolonky, nadpisy jednotlivých skupin položek a jednotlivé částky podrženy jednoduchou linkou nebo dvojlínkou, na přední předsádce recto připsáno perem v 19. stol. „Herrschaft Kržiwsaudow [= Křivsoudov, osrp. Vlašim] Zhoržer Kirchenrechnungen anfangend Vom Jahre 1747.“, f. 46v prázdné, mezi ff. 1 a 5 vyříznuty alespoň 4 listy a místo nich vlepena nynější ff. 2–4, na nichž však pokračuje text k danému roku bez přerušení, f. 2 téměř a f. 3 zcela uvolněno z vazby, mezi ff. 132 a 133 vyříznut 1 list, mezi ff. 144 a 145 vyříznuty 3 listy.

2122/9

inv. č. LK 98

pap., 1734–1740, 272 ff. (nově; začátek chybí), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, na přední desce štítek, v něm perem dobové č. svazku „N[ume]ro IV.“, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, modře stříkaná ořízka, 33,6 : 22,4 cm. Na hřbetě ve 2. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší inv. č. a určení rukopisu „1248 Početní kniha IV. 1734“, ve 3. mezipolí nálepka, v ní perem inv. č. „LK 98“, na předním přideští perem starší inv. č. „1248“ a tužkou starší lokace „I-K-1“.

[Kniha příjmů ledečského panství z l. 1734–1740]

Německy vedená kniha příjmů ledečského panství z l. 1734–1740 bez začátku, obsahuje rozpis jednotlivých vesnic a jména poddaných, ke kterým se připisovaly zaplacené částky; zahrnuje např. obce Jedlá (osrp. Světlá nad Sázavou), Bělá (osrp. Světlá nad Sázavou), Milanovice (dnes část obce Pertoltice, osrp. Kutná Hora), Machovice (dnes část obce Pertoltice, osrp. Kutná Hora), Vrbka (dnes část Ledče nad Sázavou, osrp. Světlá nad Sázavou), Třebětín (osrp. Kutná Hora), Kozlov (osrp. Světlá nad Sázavou) a Číhošť (osrp. Světlá nad Sázavou). Vlastní text na ff. 1r–272r, zřejmě 2 písaři (první psal r. 1734, druhý v l. 1735–1740), názvy vesnic kaligraficky, podtrženy, na

okrajích listů, kde začínají záznamy významnějších vesnic, pevné záložky z proužků papíru, jména poddaných podtržena, předkreslené kolonky, na předním předešti červenou pastelkou letopočet „1734“, ff. 3v, 26v, 31rv, 40v, 47r, 49v, 60r, 71v–72v, 75r, 84v–85v, 94v, 99v, 108v, 116v, 118r, 120r, 124v, 128r, 130v, 138r, 140rv, 142r, 148v, 155r, 161v, 163v, 166v, 169v, 174v, 177r, 179v, 181v, 184v, 192v, 194r, 201r, 206v, 208r, 214v, 226v, 229r, 231v, 232r, 237rv, 242v a 272v prázdná, f. 1 uvolněno z vazby.

2123/10**inv. č. LK 108**

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 6 ff. (nově, jako f. 4v použita versální strana listu tisku, na jehož rectu „Errata.“), přivázaných před a za tisk **HAMMERSCHMID, Jan Florián**: Historie klatovská (Praha, 1699; Knihopis 2877), vazba z konce 19. stol., lepenková, polepená hnědo-šedým mramorovaným papírem, hřbet a růžky potaženy hnědým plátnem, modře stříkaná ořízka, 18,5 : 14,5 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší inv. č. „1222“ (též na předním předešti a na přední předsádce recto) a titul „Historie Klatovská 1699“, a dále nálepka, v ní perem inv. č. „LK 109“, na přední předsádce recto fialové oválné razítko s opisem „PEČETĚ FARY VONŠOVSKÉ [= Onšov, osp. Pelhřimov]“ (též na pp. 51, 123, 242, 243, 295, 348, 377, 399, 404 a na zadní předsádce verso), na ff. 1r a 5v perem latinské přípis studenta, který se je snažil napsat alfabeta (na f. 1r „Σειχερτ Φενσεσλαυς διςσιπυλυς τερτια Γραμματικαε κλαςςις. Αννω [1]829“, tj. „Seichert Venceslaus discipulus tertiae grammaticae classis Anno [1]829“, na f. 5v jen jméno), na titulním listu tisku perem zaškrtný vlastnický podpis a vyškrabaný jiný vlastnický přípis, oba nečitelné.

[Doplňky D. F. Voříška k Historii klatovské]

Latinské a české doplňky k tisku Historie klatovské od Jana Floriána Hammerschmida, zapsané klatovským měšťanem Danielem Františkem Voříškem (srov. jeho podpis na f. 5v „M[agister] Daniel F[ranciscus] Worzissek Civis Klattoviensis m[anu] p[ropria]“), které vznikly mezi r. vydání tisku 1699 a Voříškovou smrtí r. 1703; jsou to jednak poznámky k tištěnému textu, upřesnění, doplnění, shrnutí apod., z nichž je zajímavá např. na p. 187 poznámka u kapitoly o požáru Klatov r. 1689 „[...] czti Placz a narzikanj Kral Miesta Kla[tov] ode mně sepsa[ný] awitissi[ený] A[nn]o 1689.“, tj. Voříškovo přihlášení se k autorství tisku **PLÁČ** a naříkání královského města Klatov (Praha, 1689; Knihopis 13 896), na p. 360 datace „A[nn]o 1687.“ u pasáže o zázračném Voříškově uzdravení Pannou Marií Klatovskou nebo poznámka na p. 389 u latinského dvojverší z r. 1694 „compos[uit] M[agister] D[aniel] F[ranciscus] Worzisse[k] m[anu] p[ropria]“, jednak relativně samostatné texty (patrně koncepty latinských veršů s chronogramy, týkajících se především historie Klatov nebo morálně duchovních naučení). Vlastní text na ff. 4v–6v (konec chybí) a přímo v tisku (latinsky na titulním listu, u začátku dedikace na f.) (2r a na pp. 145, 184, 366 a 389; česky na pp. 187, 221, 231, 234, 269, 299 a 360), jediný písař, na ff. 1r–2r perem české záznamy o narozeních dětí rodiny Kořínkových v l. 1823–1837, v tisku dále starší poznámky a doplňky perem 3 dalšíma rukama: dvojí latinské z poč. 18. stol. (první na pp. 1–2, druhá na pp. 11 a 20) a české z 2. pol. 18. stol. (na pp. 182–190, u kapitoly o požáru Klatov r. 1689, popisují patrně především obnovu Klatov a další požár, snad z r. 1758, a dále na p. 395 zápis vztahující se k r. 1760), ojedinele i české a německé poznámky či výpočty tužkou z konce 19. nebo přel. 19. a 20. stol., psané patrně více písaři, ff. 2v–3v prázdná, téměř všechny texty značně poškozeny oříznutím při převazbě. Srov. rukopis č. 1622, psaný tímž písařem.

2124/11**inv. č. LK 116**

pap., 1793, [II] + 188 pp., vazba z 2. pol. 19. stol. (v místě hřbetu u některých listů zpevněná proužky z českých novin a hudebního rukopisu, jako předešti a předsádky použita předtištěná německá tabulka na záznam daní), lepenková, polepená hnědým papírem, hřbet a růžky potaženy černým voskovým plátnem, 21,7 : 18,1 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší inv. č. „797“ a inv. č. „LK 116“, na přední předsádce recto perem přípis „Získal Ladislav Ticháček, říd[í]cí učitel v Tomicích [osp. Vlašim], v r[oce] 1909.“ a tužkou přípis „Dar[oval] p[an] uč[itel] Ticháček“, na přední předsádce verso tužkou starší sign. „D 37“, na p. [I] štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „797“; vložen papírový štítek s modrým předtištěným textem „Městské museum pro polit. okres ledečský v Ledci n. Sáz. Dar: Č. inv.“, v něm tuší určení rukopisu „Vypsání výborného lékařství z r[oku] 1793“, jméno dárce „p[an] ř[í]dic[í] uč[itel] Ticháček“ a starší sign. „D – 3.“ a perem připsáno starší inv. č. „797“.

p. [I]:

„Wipsánj. Wiborneho Lekařstw. w Rozlčných nemocich Postawených Lydj. Dobře Gim Odsad k Zdrawj Slaužitj Bude. A[nn]o 1793. Přepsaná odemně Jána Khinskjho L. [?] Bitrřj
[= snad Bystrá, osrp. Humpolec, nebo Bystrá, dnes část obce Řečice, osrp. Humpolec]“

Česky psaná lékařská kniha s ojedinělými latinskými pasážemi z r. 1793; obsahuje recepty na masti, rady pro léčení různých nemocí (ženské nemoci, kameny, bolesti zubů, bolesti hlavy, zimnice, otoky, dna apod.) a ran a návody, jak se vyhnout nákaze, především morové (jak se chovat mezi lidmi, jak zařídit svůj dům apod.). Vlastní text na pp. 1–187, jediný písař, okraje tužkou, titul kaligraficky černě a červeně, nadpisy kaligraficky červeně, jednoduché koncové viněty, pp. [II] a 188 prázdné. Vložen lísteček s neumělými kresbami tužkou a lístek s opisem českého zařikání a jménem „František“ perem z poč. 20. stol.

2125/12**inv. č. LK 119**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in. + s. XVIII. med.–ex., 42 + 2 ff. (nově), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z florálních motivů, uprostřed obou desek vytačovaný nezřetelný oválný medailon, snad s Pannou Marií a Ježíškem, zlacená ořízka, 15,5 : 9,1 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší inv. č. „804“ a inv. č. „LK 119“, na předním příděstí fialovou pastelkou přípis „K. Kudrna Hodkov [snad dnešní část obce Zbraslavice, osrp. Kutná Hora]“, na f. 1r tužkou starší lokace „I A 53“ a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „804“, na zadním příděstí perem přípis „Jozef Twrdik to Psal“; vložen lístek s modrým předtisknutým textem „Městské museum pro politický okres ledečský v Ledči n. Sáz. Dar: Č. inv.“ (slovo „Dar“ škrtnuto), v něm tuší určení rukopisu „Modlitby psané DAR: p[an] K. Kudrna Hodkovic“ (škrtem opraveno na „Hodkov“) a starší lokace „Ia-53“ a perem starší inv. č. „804“.

f. 1r:

„Modlytby Normalnj.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. psaná písařem s iniciálami „F. I.“ (viz perokresbu nad titulem); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, večerní, litanie loretánské, modlitbu k sv. Janu Nepomuckému a k sv. Barboře a modlitbu kající. Vlastní text na ff. 1v–42v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy a incipity kaligraficky a částečně červeně, některé zdobeny perokresbami florálních motivů kolorovaných červeně, zeleně a žlutě, iniciály zalomené až do 4 řádků, kolorované červeně, modře, zeleně a žlutě a zdobené florálními motivy (na f. 17r iniciála provedená jako kříž s ukřížovaným Ježíšem), koncové viněty s florálními motivy, kolorované červeně, zeleně a žlutě, rukopis zdoben kolorovanými perokresbami: na f. 1r nad titulem dvojhavý orel (?) s mečem a žezlem a červeným srdcem, na ff. 11r a 16r nejsv. Svátost oltářní, na f. 13r kalich s hostií a devízou „IHS“, na f. 35r dva andělé s devízou „MARIA“, na f. 38v jazyk sv. Jana Nepomuckého a 5 hvězd, na f. 40v kalich s hostií a kostel v zeleně kolorovaném věnci; na předním příděstí tužkou české poznámky finančního charakteru. Vložen dvojlist stejného formátu vytržený z rukopisné modlitební knihy z 2. pol. 18. stol., obsahuje české hymny na nonu, nešpory a kompletář (neúplný), jediný písař (jiný než u hlavního rukopisu), rámeček z dvojlinky, stránkové kustody, versálky zdobeny červenou barvou.

2126/13**inv. č. LK 127**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 254 pp. (soudobě, recte 266 pp., po p. 18 paginováno 20, mezi pp. 44 a 45 nepaginovány 2 pp., mezi pp. 54 a 55 nepaginovány 2 pp., mezi pp. 88 a 89 nepaginovány 2 pp., po p. 118 paginováno 120, mezi pp. 135 a 136 nepaginovány 2 pp., mezi pp. 169 a 170 nepaginovány 2 pp., po p. 187 paginováno 189, mezi pp. 209 a 210 nepaginována 1 p., mezi pp. 239 a 240 nepaginovány 2 pp., volně přiložen list s pp. 267–268), vazba nedochována, hřbet původně o 4 vazech, 17,3 : 11,2 cm; převázáno provázkem. Přes hřbet štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší inv. č. a určení rukopisu „496 Modlitby ruč. psané 1. pol. XIX stol.“, a nálepka, v ní perem inv. č. „LK 127“, na p. 1 perem starší inv. č. „496“ a tužkou podpis „Děkanovský [?]“ a starší lokace „I. A 71“.

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Česká modlitební kniha z konce 18. nebo poč. 19. stol. určená pro muže (viz na pp. 219–220)

„Modlitba w Stawu Manželskem. Pohlednj mug mily Pane a Otče, že gsy mně do toho Stawu powolal, a // mně s mau Manželkau podle tweho Nařizenj spolu spogil, [...]“; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, „Hodinky o Boske Předwiditedlnosti.“ s litaniami (pp. 53–69), modlitby před růžencem a po něm, modlitbu po kázání, každodenní, k pěti ranám Kristovým, modlitby na hlavní svátky církevního roku od adventu po Boží tělo, modlitby na svátky Panny Marie a svatých, hodinky o neposkvrněném početí Panny Marie s loretánskými litaniami, modlitby k svatým (sv. Anně, sv. Janu Nepomuckému, sv. Františku Xaverskému a sv. Vincenci), modlitbu nadepsanou „Modlitba Ssalomauna Krale, w Přjslow[ovich] 30.“ (pp. 141–142), modlitby k sv. Trojici, litanie o jménu Ježíš, devítiúterní pobožnost k sv. Antonínu Paduánskému, „Patnacte pokladnych a nebeskych Modliteb swate Serafinske Matky Brigitty. Na Umucenj a wssecky Rany Krysta Pana se wstahugjcy.“ (pp. 177–209bis) a modlitby prosebné a příležitostné (např. modlitbu hospodáře, za každodenní živnost, v nemoci, na cestách). Vlastní text na pp. 1–254 a na příloženém listu s pp. 267–268, patrně jediný písař (který však postupně snižuje pečlivost písma a na p. 209bis nápadně mění i výzdobu rukopisu), rámeček z červené dvojlinky, na začátku rukopisu části nadpisů a versálky kaligraficky červeně, červené nebo černé ornamentální vinětky, na p. 12 a systematicky od p. 209bis kolorované perokresebné viněty s motivy květin, srdce apod., od p. 210 namísto červené výzdoby výrazné kaligrafické incipity kolorované modře, žlutě a fialově, list s pp. 86–87 částečně utržen, list s pp. 251–252 uvolněn. Vložen list s českou ochrannou modlitbou z pol. 19. stol.

2127/14**inv. č. LK 130**

pap., s. XVIII. med.-ex., [IV] + 92 pp., vazba původní, lepenková, bez pokryvu, hřbet o 3 vazech, potažen hnědou kůží, zdobenou po delších okrajích vytačovými pásy z florálních motivů, vazy zvýrazněny vytačovými dvojlinkami, červeně stříkaná ořízka, 21,9 : 17,9 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem inv. č. „LK 130“, na hřbetě přes 1. vaz štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší inv. č. a určení rukopisu „514 nešpory, ruč. psané – čes.+ lat. ?“, na předním předsádce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „514“, na přední předsádce recto perem starší inv. č. „514“; vložen štítek s modrým předtištěným textem „Městské museum pro politický okres ledečský v Ledči n. Sáz. Dar: Č. inv.“, v něm perem určení rukopisu „Nešpory nedělní psané.“ a starší sign. „a-32.“

[Nešpory z 2. pol. 18. stol.]

Kniha nešpor z 2. pol. 18. stol.; obsahuje převážně nenotované (pouze na p. 26 bílá mensurální notace v pětlinkové notové osnově) latinské nešpory doplněné českými pokyny, a to na neděle a hlavní svátky církevního roku počínaje adventem, na mariánské svátky a na svátky svatých a texty na některé další obřady (např. na instalaci nového faráře „Ritus installandi Beneficiatos:“, pp. 82–85). Vlastní text na pp. 1–87, na pp. 87–89 touž rukou později připsané „Invitatorium De Nativitate D[omi]ni N[ostri] IESV. CHRISTI.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky, zvýrazněné linkami rudkou, ojediněle pozdější opravy nebo doplňky rudkou nebo tužkou, některé nadpisy a části textu podtrženy, na p. 25 perem koncová viněta, na pp. 89–90 tužkou latinský rozpis textů, které kněz zpívá u Božího hrobu, z 2. pol. 19. stol., na pp. 90–92 perem „Ritus při Kononické [!] Visitaci“ (latinsky s českými a německými pokyny) z konce 19. stol., na p. 92 tužkou české poznámky o tom, kdy se zpívají určité písně, z 2. pol. 19. stol., pp. [I–IV] a 19 prázdné. Vložen soudobý dvojlist s latinským textem „Versus et Responsia:“ na mariánské svátky a dále 2 listky s perem psanými 2 různými verzemi zpěvu „Benedicamus Domino“ s moderní notací z přel. 18. a 19. stol., na versu jednoho z lístků perem výpočty a zkoušky písma.

2128/15**inv. č. LK 169**

pap., s. XVIII. med., 23 ff. (nově), přivázaných před a za tisk **BREVIARIUM Romanum ex decreto sacrosancti concilii Tridentini restitutum ... Pars aestiva** (Benátky, 1741), vazba původní (značně poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží (potah podložen zlomky staršího českého tisku kalendáře), hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačovými zlacenými trojlinkami, zlacená ořízka, 18,0 : 10,0 cm. Na hřbetě ve 2. a 3. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm zeleným perem starší inv. č. „1231“ a titul „Breviář 1741“, přes něj nálepka, v ní perem starší inv. č. „1231“ a inv. č. „LK 169“, na přední předsádce recto perem starší inv. č. „1231“ (též na titulním listu tisku).

[Doplňky k breviáři z pol. 18. stol.]

Latinské doplňky k breviáři (na f. 1v citát z Bible, na ff. 2r–3r a 23v a na zadní předsádce recto modlitby k svatým, především českým zemským patronům) z pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 1v–23v, jediný písař, patrně touž rukou ojedinělé opravy poškozeného textu tisku, na f. 19r perem jinou soudobou rukou latinský bibliografický záznam o tisku **BOŽAN, Jan Josef**: Slaviček rájský (Hradec Králové, 1719; Knihopis 1247) a záznam o darování peněz na svčenuou vodu r. 1780, na f. 22v a na zadní předsádce recto tužkou a perem špatně čitelné latinské poznámky z pol. 19. stol., týkající se patrně rozpisu modliteb na různé svátky, na f. 23r perem nečitelná česká poznámka z 2. pol. 18. stol., ff. 1r, 3v–18v a 19v–22r prázdná, ff. 1 a 23 uvolněna z vazby, mezi ff. 5 a 6 vyříznuto a mezi ff. 22 a 23 vytrženo po 1 listu. Vložen 1 list s českými tištěnými modlitbami z konce 19. nebo poč. 20. stol. a lístek s perem psaným německým seznamem věcí (které je třeba koupit?) z 2. pol. 18. stol.

2129/16**inv. č. LK 170**

pap., 1770, [IV] + 143 pp. (recte 144 pp., po p. 76 paginováno 78, mezi pp. 135 a 136 vlepen v 19. stol. 1 nečíslovaný list), vazba původní (poškozená), lepenková, polepená hnědým mramorovaným papírem, hřbet potažen bílou kůží, růžky potaženy hnědou kůží (zachována jen částečně), 2 páry kožených řemínek, modře barvená ořízka, 35,2 : 22,0 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem starší inv. č. „566“ a inv. č. „LK 170“, na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší inv. č. a určení rukopisu „566/I Psaná mše latinská 1840“, na předním předešlý tužkou přípis „Polak vypučil dne 8 [septem]br[ia] 1847 Lita[nie] lauret[ánské] Wanhal Brixi Jesu Hurber [?] Bausthek Schenkiř Heiden 7 Kusu“, na přední předsádce recto tužkou starší lokace „I A 39.“ a červenou pastelkou a perem starší inv. č. „566“, na zadní předsádce recto tužkou vzhůru nohama přípis „Dne 20^{ho} ledna zemřel p[an] Josef Jirousek učitel Hořický [= snad Hořice, osrp. Humpolec]. 1853.“

[Sváteční liturgické texty z r. 1770]

Latinské texty hodinek na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu, texty mešního propria na Květnou neděli, Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílou sobotu a svátek Božího těla, požehnání vody na svátek Zjevení Páně, požehnání svíček na svátek Očištování Panny Marie a požehnání popele na Popeleční středu, opsané r. 1770 Josefem Františkem Sklenčkou (viz dataci a podpis písaře na p. 85 „Hic liber descriptus a Josepho Franc[isco] Sklenčka Die 2. Apr[ilis] 1770.“), poznámky o způsobu provedení český. Vlastní text na pp. [II–IV] a 1–143, jediný písař, chorální a ojediněle moderní notace v pětílinkové notové osnově, nadpisy, versálky, důležité části textu, živá záhlaví, paginace a někdy notové osnovy nebo klíče červeně, živá záhlaví, nepravidelné stránkové kustody, na p. [I] perem připsán v 19. stol. nenotovaný latinský hymnus nadepsaný „Pangelinva“, na listu vlepeném mezi pp. 135 a 136 perem doplněk textu na p. 136 z 19. stol., místy poznámky z 19. stol.: na p. 88 hnědou pastelkou „Ten žalm se wynechá.“, na p. 101 tužkou „po 3^u spjwa duhownj“, na p. 103 tužkou „Pak se spjwa Vexila když duhow[ní] gde z kaple s welebnau swatostj“.

2130/17**inv. č. LK 197a**

pap., 1751 + 1771, 25 ff. (nově), vazba původní (poškozená), lepenková, polepená fialovo-žlutým škrobovým papírem (ze zadní desky odlepen a vložen do rukopisu), hřbet o 4 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, 33,6 : 21,9 cm. Na hřbetě přes 1. vaz přelepena nálepka, na její části přesahující na přední desku perem inv. č. „LK 197a“, na f. 1r perem přípis „Jubilejnímu Musejnímu spolku pro polit. okres ledečský věnuje Ottomar Zieris říd. uč. a říd. kúru. Ve Zručí [= Zruč nad Sázavou, osrp. Kutná Hora], v lednu r. 1910.“ a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „798“, vložen lísteček, v něm perem určení rukopisu „Psané pašie z r. 1751 798/118“.

[Pašije podle evangelia sv. Jana z r. 1751]

České pašije podle sepsání sv. Jana pro sólisty a čtyřhlasý sbor z r. 1751 (viz datace na f. 14v „ANNO MDCCLI [= 1751]“), patrně do určité míry vycházející z tisku **HOLAN Rovenský, Václav Karel**: Pašije Pána Ježíše Krista na Veliký pátek podle sepsání sv. Jana (Praha, 1692; Knihopis 3107–3109), který je však pouze jednohlasý. Vlastní text na ff. 2r–14v, jediný písař, bílá mensurální a moderní notace v pětílinkové notové osnově, nadpisy a označení hlasů a jednajících postav červeně, na f. 2r červeno-čer-

ná ornamentální iniciála „V-mucženj“ zalomená do 4 notových osnov, na f. 15r jen notové osnovy, ff. 1v a 15v prázdná, mezi ff. 9 a 10 vyříznut 1 list. Jako ff. 16–25 přiloženo 5 dvojlistů, obsahujících party „Canto“ (ff. 16r–17r), „Alto. Servus.“ (ff. 18r–19r), „Tenore Petrus.“ (ff. 20r–21r), „Tenore. Pilatus“ (ff. 22r–23v) a „Basso“ (ff. 24r–25r), psaných jiným písařem r. 1771 (srov. na f. 17r „Anno 1771.“ a na f. 23v „dne 28 Martij. 1771.“), nadpisy a ozdobné iniciálky červeně, moderní notace, na ff. 17v, 19v, 21v a 25v jen notové osnovy. Srov. rukopis č. 2131, psaný v hlavní části týměž písařem.

2131/18**inv. č. LK 197b**

pap., 1751 + s. XVIII. med.–ex., 36 ff. (nově), vazba původní (poškozená), lepenková, polepená fialovo-žlutým škrobovým papírem (z přední desky odlepen a vložen do rukopisu), na přední desce tužkou novodobě určený rukopisu „Pašije ze Zruče [= Zruč nad Sázavou, osrp. Kutná Hora]“, hřbet o 4 vazech a rúžky potaženy hnědou kúží, vazy zvýrazněny vytlačovanými trojlinkami, 33,6 : 21,9 cm. Na hřbetě přes 1. vaz přelepena nálepka, na její části přesahující na přední desku perem inv. č. „LK 197b“, na vnitřní straně odlepeného předního předeší perem zápis „Jubilejnímu Musejnímu spolku pro polit. okres ledečský věnuje Ottomar Zieris říd. učitel a říd. kúru. Ve Zruči, v lednu 1910.“

[Pašije podle evangelia sv. Matouše z r. 1751]

České pašije podle sepsání sv. Matouše pro sólisty a čtyřhlasý sbor z r. 1751 (viz datace na f. 21v „Anno MDCCLI [= 1751].“), patrně do určité míry vycházející z tisku **HOLAN Rovenský, Václav Karel:** Pašije Pána Ježíše Krista podle sepsání sv. Matouše, jenž se zpívá v neděli Květnou (Praha, 1690; Knihopis 3110–3111), který je však pouze jednohlasý. Vlastní text na ff. 2r–21v, jediný písář, bílá mensurální a moderní notace v pětilkové notové osnově, u některých čtyřhlasů dopisován text altu, tenoru a basu jinou soudobou rukou, nadpisy a označení hlasů a jednajících postav červeně, na f. 2r červeno-černá ornamentální iniciála „V-mucženj“ s florálními motivy zalomená do 4 notových osnov, nepravidelné stránkové kustody, na f. 20v pozdější oprava rudkou z „Centurio“ na „Setnik“, na f. 22v perem výpočet, ff. 1rv a 22r prázdná. Jako ff. 23–36 přiloženo 7 dvojlistů obsahujících party „Canto. Ancilla, et Uxor Pil[ati]“ (ff. 23r–24v), „Alto. Iudas.“ (ff. 25r–26v), „Tenore Petrus et Testis.“ (ff. 27r–28v), „Tenore. Episcopus.“ (ff. 29r–30v), „Tenore Pilatus.“ (ff. 31r–32v), „Basso“ (ff. 33r–34r) a „Basso“ (ff. 35r–36r), psaných jiným písařem v poslední třetině 18. stol., moderní notace, nepravidelné foliové kustody, na ff. 34v a 36v jen notové osnovy. Srov. rukopis č. 2130, psaný v hlavní části týměž písařem.

2132/19**inv. č. LK 199**

pap., s. XVIII. ex., 6 ff. (nově), nevázáno, složka volných dvojlistů, 34,5 : 21,5 cm. Na f. 1r štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „795“, na f. 2r perem „K č. in. 795“ (též na f. 3r), na f. 6v nálepka, v ní perem inv. č. „LK 199“.

[Lamentace z konce 18. stol.]

Texty 3 latinských nenotovaných lamentací z konce 18. stol. vložených do sebe, a to na ff. 1rv a 6r „Lamentationes pro Die Sancto Sabbati. De Lamentatione Jeremiae Prophetiae.“, na ff. 2rv a 5r „Lamentationes pro Feria Sexta: Geremiae Prophetiae.“ a na ff. 3r–4r „Lamentationes: Incipit Lamentatio Jeremiae Prophetiae.“. Jediný písář, nadpisy, rubriky a ojedinele versálky červeně, ff. 4v a 5v prázdná.

2133/20**starší inv. č. 47**

pap., 1709–1728, 271 ff. (nově), vazba původní (značně poškozená), lepenková, potažená hnědou kúží, desky zdobené vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z trojlinek a florálních motivů, na přední desce zašlý štítek, v něm perem původní č. svazku „N[umer]o III“ a nečitelný titul, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými trojlinkami, v 1. mezipolí poškozený štítek, v něm perem „Matrica N[umero] III“, stopy po 2 párech kožených řemínků, červeně a černě stříkaná ořízka, 20,5 : 15,5 cm. Pevázáno provázkem s kartičkou, na ní tužkou „Pouto žel 17 století 85/15“, na její zadní straně perem starší inv. č. „47“.

[Matrika zahrádecké farnosti (= městys Trhová Zahrádka, dnes zatopen přehradou Želivka, torzo městysse s kostelem sv. Víta jako osada Zahrádka dnes část obce Horní Paseka, osrp. Světlá nad Sázavou) z l. 1709–1728]

Latinsky a česky psaná matrika zahrádecké farnosti z l. 1709–1728, obsahuje na ff. 2r–5v česky psané ustanovení majitele panství Jana Leopolda Donata z Trautsonu a Falkensteina o finančním a materiálním zajištění dlouho neobsazené zahrádecké fary datované ve Vídni r. 1709, uvedené na f. 1r poškozeným latinským záznamem o založení matriky „I. h. s. S[anctus] I[oaannes] Nep[omucenus] Anno infra expresso A Restauratione Parochiae Zahradecensis Ab Illustrissimo ac Excellentissimo D[omi]no D[omi]no Joanne Leopoldo Donato Trautson de Falkenstein /: Tit. :/ Parochus imus Wenceslaus Josephus Znogemski Ecclesiasticus Ad futuram rej memoriam Matricam hanc fundavit nominaq[ue] baptisatorum matrimonio junctorum et defunctorum inscribere fecit. Cedat proinde in bonum profectum Repa[...].]tium copulatorum et in Requiem eter[nam] defunctorum.“, který na f. 1v pokračuje škrtnutým a přepsaným chronogramem k r. 1709 (původní verze dávala letopočet 1779) a seznamem kostelů a kaplí náležejících k farnosti; dále následují latinské a české chronologické záznamy z l. 1709–1728: na ff. 6r–147v záznamy o křtech řádně zplozených dětí, na ff. 149v–152r záznamy o křtech nemanželských dětí, na ff. 155r–205v záznamy o sňatcích a na ff. 207r–268v záznamy o úmrtích a pohřbech. Více písařů, linkou nebo dvojlinkou při levém okraji odděleno datum a místo, též jednotlivé záznamy zpravidla odděleny linkou, na ff. 269r–270v připsány české a latinské formuláře křestního listu z r. 1755, ff. 148r–149r, 152v–154v, 206rv, 269v a 271rv prázdná. Vložen lístek s perem psaným českým záznamem o úmrtí nemluvněte z r. 1836.

2134/21

pap., s. XVIII. ex.–XIX in., 32 pp., nevázáno, sešito provázkem a vloženo do papírového dvojlistu a ten do dvojlistu z modro-žluto-červeného mramorovaného papíru, 31,5 : 23,0 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2135–2138, rukopisy se starším inv. č. 541 (české pohřební písně a latinské pohřební zpěvy z l. 1829–1864) a 542 (české pohřební písně a latinské pohřební zpěvy z l. 1855–1863) a tiskem se starším inv. č. 569 (**PAŠIJE** Pána Ježíše Krista podle sepsání svatého Matouše, jenž se zpívá v neděli Květnou, Praha u Jiřího Labouna, 1721, a **PAŠIJE** Pána Ježíše Krista na Veliký pátek podle sepsání svatého Jána, pravděpodobně totéž místo i rok vydání; Knihopis neregistruje) do papírového dvojlistu, 29,6 : 21,0 cm. Na přední straně nejvnitřnějšího dvojlistu tužkou starší lokace „I A 38“; na přední straně zcela vnějšího dvojlistu perem starší inv. č. a určení rukopisů „542 Písně psané pohřební 541 Písně psané pohřební 1855– 567 Pašije -“ na neděli květnou 2/18 sto 568 Mše -“ v C dur 1/19 stol 569 Pašije české 1721 570 Gradulale in B 2/18 672 Responsoría 2/18 573 Mše psaná lat. 1/19“; na vloženém lístku tužkou starší lokace a přips „A 38. Psané pašije na neděli Květnou a jiné psané noty. Ledeč.– Pan Václav Svoboda, c[ísařsko-]k[rálovský] okres[ní] škol[ní] inspektor.“.

[Liturgické velikonoční zpěvy z přel. 18. a 19. stol.]

Latinské liturgické zpěvy na Svatý týden z přel. 18. a 19. stol., zpěvy jsou doplněny českými pokyny a opatřeny českými nadpisy dle jednotlivých dnů: „Czermony [!] na Kwietnau Nediely.“ (pp. 1–10), „Na Zeleny Čzwtwrtek.“ (pp. 10–16), „Pisnie a Czermony na Weliky Patek.“ (pp. 16–32) a „Czermony [!] na Bilau Sobotu.“ (pp. 32 a 13). Jediný písař, který k základnímu textu často připoisoval další doplňky, okraje a linky tužkou, nadpisy kaligraficky, bílá mensurální a chorální notace v pětílinkové notové osnově, na p. 1 ozdobná perokresebná viněta. Vložen list polovičního formátu s jednohlasým latinským velkopátečním hymnem „Vexilla regis“, opatřeným moderní notací a psaným stejnou rukou a úpravou jako hlavní text.

2135/22

pap., s. XVIII. ex., 46 ff. (nově), nevázáno, 11 volných složek o 1–3 dvojlistech sešitých provázkem a vložených do papírového dvojlistu (silně poškozen), 29,1 : 21,7 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2134 a 2136–2137, rukopisy se starším inv. č. 541 a 542 a tiskem se starším inv. č. 569 (jejich bližší určení viz rukopis č. 2134) do papírového dvojlistu, 29,6 : 21,0 cm. Na přední straně vnitřního dvojlistu perem původní „N[umer]o: 53.“ a tužkou starší lokace „I-a-93“; na přední straně vnějšího dvojlistu perem starší inv. č. a určení rukopisů „542 Písně psané pohřební 541 Písně psané pohřební 1855– 567 Pašije -“ na neděli květnou 2/18 sto 568 Mše -“ v C dur 1/19 stol 569 Pašije české 1721 570 Gradulale in B 2/18 672 Responsoría 2/18 573 Mše psaná lat. 1/19“; vložen odlepený štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „568“.

starší inv. č. 568

přední strana vnitřního dvojlistu:

„Missa. in C a Canto. Alto. Tenore Basso. Violino Primo. Violino Secundo Alto Viola. Clarinetto Primo Clarinetto Secundo Clarino Primo Clarino Secundo Tympano con Organo De[l] Sig[nore] R[everendo] P[at]re Cajet[ano] Vogel. Ex Musicalibus Georgy Stvitzek.“

Party latinské mše v C dur od Kajetána Vogla (zemřel 1794) opsané Jiřím Štovičkem na konci 18. stol., a to pro 4 zpěvní hlasy, 2 housle, violu, 2 klarinety v B a 2 klariny v C, chybějí tedy party pro tympány a varhany. Vlastní text na ff. 1r–36v, jediný písář, moderní notace, jednoduché iniciály zalomené do 1 notové osnovy, na f. 13v pouze notové osnovy.

2136/23

starší inv. č. 570

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 11 ff. (nově), nevázáno, volné listy vložené do dvojlistu, 25,6 : 21,0 cm (ff. 6 a 7 23,5 : 15,5 cm); vloženo spolu s rukopisy č. 2134–2135 a 2137–2138, rukopisy se starším inv. č. 541 a 542 a tiskem se starším inv. č. 569 (jejich bližší určení viz rukopis č. 2134) do papírového dvojlistu, 29,6 : 21,0 cm. Na f. 1r štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „570“, dále perem původní lokace „N[umer]o 176 II Abth[eilung]“; na přední straně vnějšího dvojlistu perem starší inv. č. a určení rukopisů „542 Písně psané pohřební 541 Písně psané pohřební 1855– 567 Pašije -“ - na neděli květnou 2/18 sto 568 Mše -“ - v C dur 1/19 stol 569 Pašije české 1721 570 Gradulale in B 2/18 672 Responsoria 2/18 573 Mše psaná lat. 1/19“.

f. 1r:

„Graduale=in B. de Beata V[irgine] Maria a Canto Tenore Solo Alto Basso Cornu Clarino 1mo et 2do [škrtnuto a touž rukou opraveno na „Cornu 1mo et 2do in B. fa“] Flauto 1mo et 2do con Violone et Organo Concertans De[l] Sig[nore] Giuseppe = Heydn.“

Party latinského graduale v B dur s incipitem „O Maria o Virgo pia [...]“ (part tenoru, f. 4r) od Josefa Haydna (1732–1809) z přel. 18. a 19. stol., a to pro varhany, 4 zpěvní hlasy, 2 rohy, 2 flétny a basu. Vlastní text na ff. 1v–11r, jediný písář, moderní notace, na f. 10v zlomek jiné skladby nadepsané jako „Trauer Marsch.“, ff. 2v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7v, 8v, 9v a 11v prázdná.

2137/24

starší inv. č. 572

pap., s. XVIII. in.–med., 31 ff. (nově), nevázáno, 3 složky po 3 listech (do dvojlistu vždy provázkem všit 1 list), v 1. a 2. složce volně vloženy další složky o 2 nebo 3 listech, 34,2 : 21,4 cm; přepásáno slepeným proužkem papíru o šířce 7,8 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2134–2136 a 2138, rukopisy se starším inv. č. 541 a 542 a tiskem se starším inv. č. 569 (jejich bližší určení viz rukopis č. 2134) do papírového dvojlistu, 29,6 : 21,0 cm. Na proužku papíru tužkou starší lokace „I-a-94.“ (škrtnuto) a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „572“; na přední straně vnějšího dvojlistu perem starší inv. č. a určení rukopisů „542 Písně psané pohřební 541 Písně psané pohřební 1855– 567 Pašije -“ - na neděli květnou 2/18 sto 568 Mše -“ - v C dur 1/19 stol 569 Pašije české 1721 570 Gradulale in B 2/18 672 Responsoria 2/18 573 Mše psaná lat. 1/19“.

[Velikonoční responsoria z 1. pol. 18. stol.]

Latinská velikonoční responsoria nocturna z 1. pol. 18. stol. (srov. letopočty zapsané perem jinou rukou na f. 10v a značící snad data provozování „A[nno] 1726. A[nno] 1745.“), zahrnují texty responsorií na středu, čtvrtek a pátek ve Svatém týdnu (na základních 3 složkách), k reponsoriím na středu a čtvrtek přiloženy party pro 4 zpěvní hlasy (soprán, alt, tenor a bas) a varhany, party pro velkopáteční responsorium chybějí. Vlastní text na ff. 1r–31v, jediný písář, u samotných textů foliové kustody, u partů moderní notace, místy perem stejnou či jinou rukou opravy textu a in margine výpočty, na ff. 17v a 26v pouze notové osnovy.

2138/25

starší inv. č. 573

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 100 ff. (nově), nevázáno, 11 volných složek, každá sešita provázkem, všechny přepásány slepeným proužkem papíru o šířce 7,7 cm, 37,8 : 24,5 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2134–2137, rukopisy se starším inv. č. 541 a 542 a tiskem se starším inv. č. 569 (jejich bližší určení viz rukopis č. 2134) do papírového dvojlistu, 29,6 : 21,0 cm. Na f. 1r tužkou starší lokace „I A 28.“ a červenou pastelkou „P[an] říd[í]cí Kučera z Čechic [osrp. Vlašim]“; na proužku papíru

štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „573“; na přední straně vnějšího dvojlistu perem starší inv. č. a určení rukopisů „542 Písně psané pohřební 541 Písně psané pohřební 1855– 567 Pašije -“ - na neděli květnou 2/18 sto 568 Mše -“ - v C dur 1/19 stol 569 Pašije české 1721 570 Graduale in B 2/18 672 Responsoria 2/18 573 Mše psaná lat. 1/19“; na vloženém lístku tužkou připsáno „Mše psaná latinská. p[an] Kučera – Čechovice A 28.“

f. 1r:

„Organo. 6 Missae de F[rancisco] Volkert.“

Šest latinských mší od Františka Volkerta (1767–1831) z přel. 18. a 19. stol., jednotlivé složky obsahují party pro 4 zpěvní hlasy (soprán, alt, tenor a bas), 2 housle, 2 klarineti, 2 rohy a varhany. Vlastní text na ff. 2r–99v, jediný písáček, moderní notace, místy perem mladší opravy z 19. stol., na ff. 22v, 32rv, 42rv, 52v, 76rv, 88v, 94rv a 100rv pouze notové osnovy, ff. 1v a 12rv prázdná. Vložen part 6. a 4. mše pro tympany v D z poč. 19. stol.

2139/26

starší inv. č. 800

pap., (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., 62 ff. (nově), vazba původní, lepenková (poškozená, knižní blok vytržen), potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovanou kompozicí z florálních motivů a kartuše uprostřed, motiv původně vytačený uprostřed obou desek dnes nezřetelný, 12,0 : 8,4 cm. Na f. 1r štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „800“, na f. 62v tužkou podpis „Jozef mnykal [?]“; vložena kartička s modrým předtisknutým textem „Městské museum pro politický okres ledečský v Ledči n. Sáz. Dar: Č. inv.“, tuší doplněno určení rukopisu „Psané modlitby.“ a perem starší inv. č. „800.“

f. 1r:

„Obieť před Bohem a neb Modlitbi katolicke kprawemu užjwánj gak ráno tak večer při msi swate, před a po zpovědi před a po sw[atém] Přijímání Letanie, agine nabožne modlitbi spogene.“

Česká modlitební kniha z 1. třetiny 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **OBĚŤ před Bohem, aneb Modlitby katolické** (srov. Knihopis 6510–6523); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, ke čtení z Písma sv., ke svatým (sv. Janu Nepomuckému, sv. Josefu, sv. Františku Xaverskému, sv. Václavu, sv. Anně a sv. Barboře), k Panně Marii, k pěti ranám Kristovým, „Krásne zgewenj ktere Kristus Pán sw[até] Alžběte Brigidě a Mechtildě sám zgewiti rácil.“ (ff. 53v–58v) a loretánské litanie. Vlastní text na ff. 1v–62r, na f. 62v akvarel květinového věnce, jediný písáček, rámeček z jednoduché linky, titul kaligraficky červeno-žluto-zeleno-černě, horní část rámečků u titulu a začátků oddílů zdobena kolorovanými ornamenty nebo perokresbami s vhodnými motivy (kalich apod.), nadpisy a části textu červeně, ozdobné kolorované iniciálky zalomené až do 2 řádků (některé s motivy lidských obličejů apod.), na místě vinět kolorované perokresby nebo akvarely s ornamentálními nebo florálními motivy, na samostatných stranách, v záhlaví modliteb nebo na místě vinět místy i figurální ilustrace (akvarely nebo kolorované perokresby): na f. 6r kněz u oltáře, na f. 11v Bůh Otec, na f. 12r ruce držící hostii, na f. 25v trpící Kristus, na f. 29v ruce držící květinové girlandy, na f. 30r kněz na kazatelně hledící na ukřižovaného Krista a Ducha sv., na f. 33v sv. Jan Nepomucký, na f. 36r Panna Maria s malým Ježíšem (?), sekerou a pilou, na f. 38v sv. František Xaverský, na f. 42r sv. Václav na koni, na f. 44v sv. Anna s Pannou Marií, na f. 47r Panna Maria s Ježíškem, na f. 49r sv. Barbora s kalichem a mečem a na f. 51r pět ran Kristových.

2140/27

starší inv. č. 802

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [I] + 91 pp., vazba původní (silně poškozená, knižní blok vytržen), lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovanou kompozicí z florálních motivů s kartuší uprostřed, 14,0 : 8,7 cm. Na předním předešlém štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „802“, dále fialové kulaté razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK PRO POLITICKÝ OKRES LEDEČSKÝ V LEDČI n/S.“, tužkou starší lokace „I. A 48“ a perem starší inv. č. „802“; vloženo štítek s černým předtisknutým textem „Kralovice Dolní [osrp. Vlašim]. Okresní odbor národopisný ‚N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská]‘ Číslo:“, perem doplněno č. „61.“ a tužkou „p[an]í Šedivá, host.“, a dále kartička, v ní perem určení rukopisu a starší inv. č. „Psané modlitby 802/118“.

p. [I]:

„Knjzka k modleni. Wnjzto se obsahugi Modlitby ranni, při Mssi swate: před a po Spowědj: před a po swatem Přigimání swátosti Oltární: Letanye k Pánu Gežissi: Letanye k Panně Maryi: tež s ginyni nábožnymi modlitbami.“

Česká modlitební kniha z konce 18. nebo poč. 19. stol., obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, večerní, litanie k Pánu Ježíši a k Panně Marii a modlitbu k sv. Janu Nepomuckému, konec patrně chybí. Vlastní text na pp. 1–91, jediný písař, rámeček z dvojlinky vyplněné červenou barvou, titul kaligraficky červeno-zeleno-černě, nadpisy, incipity a pokyny kaligraficky a místy proškrtávaným písmem v týchž barvách doplněných o modrou, žlutou, šedou a hnědou, modlitby oddělovány ozdobnými kolorovanými ornamentálními pásy, na místě vinět kolorované perokresby (mj. s motivem nejsv. Svátosti oltární, lebky a hnátů, srdce na kříži, Božího oka, devízy „IHS“ a jazyka sv. Jana Nepomuckého).

2141/28

starší inv. č. 805

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 146 ff. (nově), vazba původní (silně poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem s florálními motivy, na hřbetě 5 vytačovaných zlacených ornamentálních pásů napodobujících vazy, v mezípolích florální motivy, zlacená ořízka, 17,9 : 11,0 cm. Na přední desce nálepka bez textu, na předním přičestí štítek s černým předtiskem textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „915/61. Dol[ní] Kralovice [osrp. Vlašim] KO.“, dále štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tuší starší inv. č. „805“, na f. 1r perem přepis „Anna Danyel. z giříček [= zřejmě Jiříčky, dnes část obce Křelovice, osrp. Pelhřimov] N[ume]ro 5“ a tužkou mladší rukou „Majitel p[an] Josef Šedivý účetní v Dol[ních] Kralovicích“.

f. 3r:

„Malý Zlatý NebeKlíč obsahugicý, Pobožné Modlitby Křestansko Katolickeho Na bo zen stwj. Totiz. Modlitby Ranj wecernj při Mssy S[vaté] y k spowedi a Přigmanj [!] a gine obwzlasst“

Česká modlitební kniha z konce 18. nebo poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malý zlatý nebeklíč obsahující pobožné modlitby křesťansko-katolického náboženství (srov. Knihopis 5258–5262 a 5267–5268); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Pána Ježíše, modlitby k Ježíši, „Sedm Zalmuw Swateho Dawyda Krále.“ (ff. 78r–93r), loretánské litanie a modlitby a písně ke křížové cestě. Vlastní text na ff. 4r–143r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy, incipity a části textu červeně, zeleno-žlutě kolorované ozdobné iniciály zalomené do 2–4 řádků, kaligrafický titul kolorovaný červeno-zeleno-žlutě v ornamentálním rámečku, začátky a konce oddílů zdobeny stejně kolorovanými perokresbami s rokajovými, florálními i figurálními motivy, jako frontispisy oddílů červeno-žluto-zeleno-zlatě kolorované celostránkové perokresby v rámečcích: na f. 3v ukřížovaný Ježíš, anděl se zlatým klíčem a klečící kajčnice, na f. 17v Bůh Otec, Kristus a Duch sv. korunující Pannu Marii, na f. 32v ukřížovaný krvácející Kristus v plamenném srdci, na f. 49v kající se Maří Magdaléna před ukřížovaným Kristem, na f. 60v monstrance s nejsv. Svátostí, na f. 72v zkrvavený Kristus v poutech, na f. 77v klečící král David s lyrou, žezlem a korunou, na f. 93v světlem oděná korunovaná Panna Maria s Ježíškem stojící na půlměsíci, ff. 1r–2v a 143v–146v prázdné.

2142/29

sine

pap., 1691, 32 pp. (novodobě), nevázáno, 2 složky sešité provázkem, 19,5 : 16,7 cm. Bez provenienčních znaků.

p. 1:

„Poczet Duchodu [...]niho w Miestys Swetly nad Sazaw[ou] na Pržigem a Wydanj Peniez y Obily, Wztahugiczy se odedne 1 Aprilis až Zase dodne 14. O[c]t[o]bris. Letha 1691 Wsse na Zlate Reg[nské] Kregczary a Male Penize Pocžitagicz[e] Kodwodu Ssimona Soboteczského Toho času Primatora Miesteczka Swietly m[anu] p[ropr]ia“

České účty radnice města Světlé nad Sázavou z r. 1691, obsahují soupis příjmů a vydání peněz a obilí od dubna do pol. října r. 1691. Vlastní text na pp. 3–30, jediný písař, titul částečně kaligraficky v rámečku z trojlinky, kolonky dvojlinkou a jednoduchou linkou, názvy rubrik zvýrazněně a potrženy dvojlinkou, na p. 32 perem zkoušky písma, pp. 2 a 31 prázdné, horní třetina rukopisu silně poničena.

2143/30

sine

pap., 1683, 44 pp. (novodobě), nevázáno, 2 složky původně sešité provázkem (1. složka rozpadlá na jednotlivé listy), 20,0 : 15,5 cm. Bez provenienčních znaků.

[Radní účty Světlé nad Sázavou z r. 1683]

České radní účty města Světlé nad Sázavou sepsané a zkontrolované v r. 1683 (srov. na p. 40 jinou rukou než hlavní písař záznam o zkontrolování správnosti účtů s datací a podpisem „Datum na Rathauze Swietelskym dne 12 Jann[uar] A[nno] 1683 Karel Fridrych Hrnda“), obsahují údaje o příjmech a vydání peněz a obilí z konce r. 1681 a z r. 1682. Vlastní text na pp. 1–39, jediný písař, kolonky a jednotlivé rubriky odděleny linkou, pp. 8 a 41–44 prázdné.

Litoměřice

I. Oblastní muzeum v Litoměřicích, Mírové nám. 171/40, 412 01 Litoměřice, tel.: 416 731 339, fax: 416 731 327.

II. 1874, pobočky Jandovo muzeum v Budyni nad Ohří ↗, Muzeum českého granátu v Třebenicích (osrp. Lovosice) a Máchova světnička v Litoměřicích.

III. Štíbrová Eva, tel.: 416 731 339, e-mail: stibrova.eva@seznam.cz.

IV. a) V 60. letech do muzea převedeny sbírky rušených muzeí v Lovosicích, Roudnici nad Labem, Úštěku (osrp. Litoměřice), Libochovicích (osrp. Lovosice) a pobočky v Třebenicích.

IV. c) Knihovna dělena na část studijní (asi 9000 svazků) a sbírkovou (asi 1000 svazků), obsahující tisky a rukopisy přibližně do r. 1900, staré tisky a rukopisy nejsou zvlášť vyčleněny. Sbírková knihovna katalogizována na kartách II. evidence. Většina sbírkové knihovny z důvodu nevyhovujícího dočasného uskladnění před stěhováním do nových prostor dlouhodobě nepřístupná.

IV. d) 716 starých tisků od r. 1485 do r. 1800 (velká část původem z dominikánského konventu sv. Michala v Litoměřicích a fary v Počaplech (dnes část obce Terežín, osrp. Litoměřice), z toho 2 latinské prvotisky.

IV. e) 32 rukopisů od 15. do 19. stol. a 15 rukopisných přívazků k tiskům ze 17. a 18. stol., většina z nich nepřístupná (viz výše; na kartách II. evidence vesměs nedatovány, převážně německé a české modlitební knihy, ale i liturgické texty, zpěvník, kalendář apod.; podle Komise zde byly i knihy lékařské a kuchařské); ze starších rukopisů nalezen ČESKÝ iluminovaný utrakvistický graduál literátského bratrstva v Litoměřicích (1578); *perg.*, 178 ff., *původní prkénková vazba potažená světlou kůží, bohatě zdobená vytlačováním s figurálními motivy, desky v rozích a uprostřed opatřeny puklami, na přední desce patrné zbytky zámků, rhombická notace v pětilinkové notové osnově, zdobeno zlacenými figurálními iniciálami zalomenými do 3 notových osnov, nedokončeno, cenzurní škrty a vytrhané listy, datace na přední desce* (inv. č. 12 952) * ČESKÝ Starý zákon (kolem r. 1480); *pap.*, 371 ff., *zahrnuje knihy Genesis–žaltář s předmluvami, iluminace* (inv. č. 23 945) * LATINSKÝ graduál z farního kostela Všech svatých v Litoměřicích (2. pol. 15. stol.); *pap.*, *původní prkénková vazba potažená černou kůží, rhombická notace v pětilinkové notové osnově (sine)*. Podle Komise v muzeu dále uloženy ZLOMEK české bible (2. pol. 15. stol.); *perg.*, 2 listy psané diakritickým pravopisem (sine) * LATINSKÝ iluminovaný utrakvistický graduál literátského kůru v Litoměřicích (před r. 1520; dle sdělení pracovníků muzea přemístěn do SOA Litoměřice). Z mladších rukopisů nalezen např. ZPĚVNÍK bývalé Besedy v Litoměřicích (2. pol. 19. stol.); *modení notace* (inv. č. 12 983).

IV. f) 398 inv. č. kramářských písní z konce 18. a z 19. stol. zařazeno ve sbírkové knihovně.

IV. g) V archivu muzea pozůstalosti některých místních vlastivědných pracovníků: Heinricha Ankerta (1870–1954, od r. 1901 městský archivář v Litoměřicích, od r. 1902 správce muzea Průmyslového spolku, 1946 odsunut do Německa), Emanuela Gattermanna (1896–po 1945), Františka Janovského (1908–1973, dobrovolný spolupracovník při sběru pomístních jmen při spolupráci s Místopisnou komisí ČSAV v Praze), G. Justa (učitel v Sebusíně, Polepech a Lovosicích), O. Tschakerta (gymnaziální profesor v Teplicích, Mostu a Ústí nad Labem), Josefa Kerna (1883–1945, učitel v Kravařích, osrp. Česká Lípa, Úštěku a Litoměřicích, též Kreishauptpfleger für Vorgeschichte), Vincenze Luksche (1848–1920, profesor teologie na kněžském semináři v Litoměřicích, zakladatel muzea v Litoměřicích, konzervátor vídeňské Centrální komise), Heinricha Madera (1868–1937), Franze Mittelbacha (1865–1946, zabýval se dějinami hradů) a Karla Lichtenfelda; dále zde uloženy materiály z máchovských výstav, sbírka pomístních jmen okresu Litoměřice (1921–1922, vznikla v rámci projektu vlastivědy okresu, který podnítil Bezirkslehrerverein pro soudní okresy Litoměřice, Lovosice a Úštěk) a písemností bývalých muzeí či muzejních spolků (Křenkovo muzeum Libochovice, německé městské muzeum Litoměřice,

český Muzejní spolek Litoměřice, Okresní muzeum Lovosice, Podřípské muzeum Roudnice nad Labem, Paříkovo muzeum Třebenice a Městské muzeum Úštěk).

V. GRAHAM, B. F. H.: *Czech Language Graduals 1540–1620*; University of Toronto, 2000 * kol.: *Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách*; Praha, 1969, s. 129 * KONRÁD, K.: *Dějiny posvátného zpěvu staročeského od XV. věku do zrušení literátských bratrstev*; Praha, 1893, s. 134–135 * TADRA, F.: *Sborové literátův čili: kůry literátské v Čechách*; In: SRB, J. – TADRA, F. (eds.): *Památník pražského Hlaholu*. Praha, 1886, s. 14, 47 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: *Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice*; Praha, 2001, s. 83–84 * *Komise 29. 9. 1971, 8. 7. 1976, 27. 6. 1977, 1. 8. 1985.*

VI. Excerptce karet II. evidence.

VII. KA, LJ, NM, TJ: 7. 7. 1997; KA, KE, LJ, NaA, NiA, NM: 8. 7. 1997; KA, KE, NM: 9. 7. 1997; AJ, FA: 28. 6. 2007; AJ, FA: 3. 8. 2007.

2411/1

inv. č. 12 953

pap., perg., 1579–1581 + s. XVII. in. + s. XVII. med., 193 ff. (novodobě, do f. 26v původní paginace), vazba původní, prkénková, potažená světle hnědou kůží, desky zdobeny bohatou vytačovanou rámcovou kompozicí z linek s ornamentálními a florálními motivy a portréty světců a biblických postav (silně nezřetelné), kovové ozdobné tvarované nárožnice zdobené ornamenty (na přední desce 1 chybí, na zadní 2 chybějí a 1 uvolněna), stopy po 2 sponách na kožených řemících, hřbet o 4 vazech potažen bílou kůží, vazy zvýrazněny vytačováním trojlinkami, modře stříkaná ořízka, 31,5 : 19,7 cm. Na hřbetě ve 2. mezipolí perem soudobé č. „II“, na předním příděští tužkou starší sign. „B 3“ a perem „č. inv. 12.953.“

f. 2r:

**„Pysnie na Swate Ewangelium kterež se w Chramu paně w každaŭ Nedieli zpiwagy:
A kaupeny sau, kbratřzyme Czieske za ssest kop missenskich za Starssych
pana Jana Sskolskeho leta 1579.“**

Český kancionál z r. 1579 sepsaný litoměřickým měšťanem Jakubem Srkalem (srov. jeho přípis na f. 193r „Tyto Knyhy napsany sau kecti a kchwale panu Bohu wssemohucymu od Jakuba Srkala Miesstienina Miesta Lytomierzycz Leta od Narozeny Syna božyho Tiszczyho pietisteho. sedmdesateho. dewateho:“, méně vzhledně, ale snad touž rukou připsáno „fferia 4 post Dominica Letare.“, srov. též na f. 1r citát „Verbum domini manet in aeternum. Inte domine Sperai non confundar in eternu[m] Jacobus Srkal.“ a zápisy o úmrtí jeho dcer Lidmily r. 1572 a Kateřiny r. 1574, na f. 81r „Inte domine sperai non confundar in aeternum: I[acobus] S[rkal]“ či text v ilustraci na f. 1v pokračující na f. 2r o úmrtí jeho ženy Kateřiny r. 1581), obsahuje písně na neděle a nejdůležitější svátky církevního roku. Vlastní text na ff. 2v–193r, jediný písař (Jakub Srkal), psáno kaligraficky, nadpisy, iniciály zalomené do 1 notové osnovy nebo do 2 řádků, části textu a vyznačení začátků vět červeně, žlutě kolorované iniciálky, černá mensurální notace v pětilinkové notové osnově, ff. 1 a 2 pergamenová, titul kaligraficky červeno-černě, na f. 1v jako frontispis ve zlatém rámečku celostránková malba temperou zobrazující ukřižovaného Krista a klečící Kateřinu, zesnulou manželku písaře, v pozadí město (dle okolní krajiny zřejmě Litoměřice), v dolní části v ozdobném barevném rámci nápis „Bona fama optimum funus“ (a mladší rukou z pol. 17. stol. připsáno „Kdyby tebe Nepokazyl: Kacyřž Jan Huš“), pod ilustrací nápis „Oui passus es pronobis, Ihesu Christe miserere nobis.“, v ilustraci text pokračující na f. 2r o úmrtí zmíněné Kateřiny „Kateržina ma[n]zielka Jakuba Srkala ztohoto swěta odpana Boha skrze // Smrt powolana w Stržedu przed Swatym Giržym lethta Panie Tiszczyho pietisteho wosmdesateho prwnyho.“, pod jeho koncem na f. 2r „Exhac mortali Vita [E]migrauit Anno 1580 Posuisti Domine terminum eis qui praeteriri non potuit“. K základnímu textu připojeny četné přípisy o nápěvech z poč. 17. stol. a dále mladší rukou z pol. 17. stol. další přípisy o nápěvech (na f. 163v s bílou mensurální notací v pětilinkové notové osnově) a opravy v textu a na f. 193v „Pisničky Rannj zpiwase gako Auß meines hertzns grunde“, ff. 14v, 17v a 81v prázdná, předśádky chybějí.

Lit.: GRAHAM, Barry Frederic Hunter: Czech Language Graduals 1540–1620; University of Toronto, 2000.

2412/2

inv. č. 14 142

pap., s. XVII. in.–XIX in., 1 f. (nově), přední a zadní přideštit, vložený list a přímo v tisku **ADAM z Veleslavína, Daniel**: Kalendář historický (Praha, 1590; Knihopis 59), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobené vytlačovanou rámcovou kompozicí z linek a florálních ornamentů, doplněných medailonky s profily králů, zbytky po 2 spojnách na kožených řemíncích, hřbet o 4 vazech, 31,5 : 21,0 cm. Na hřbetě ve 4. mezípolí bílou barvou inv. č. „14.142“, na předním přideštit perem přips „Emptus liber 6 Maij Anno 1603 Pragae Constat 2 [zlaté] S W A R H m[anu] p[ropria]“, na f. (*)ir tisku perem inv. č. „14.142“ a modré obdélníkové razítko s textem „OKRESNÍ MUSEUM LITOMĚŘICE“; vložen lístek s perem psaným opisem části titulu tisku, německým odkazem na literaturu o něm a odhadem ceny a dále list se strojopisným opisem části titulu tisku.

[Poznámky v Kalendáři historickém z poč. 17. až poč. 19. stol.]

Poznámky a příписы ve Veleslavínově Kalendáři historickém, skládající se z několika vrstev psaných různými písáři. Nejstarší jsou příписы perem z poč. 17. stol.: na předním přideštit „O Kralowstwj Czeskem Prorocztwj Nalezno g[es]t w Klassterze Vzlate Koruny [= klášter Zlatá Koruna, osrp. Český Krumlov] když se Psalo lethá 1488. toto Kralowstwj Czeske žadnau Raddau, ale milostiwych Planet Patrženim se rzidj. Když to Pomine, nebudely rozumně sPrawowano, tehdy zPustne, nebo w moc a wPanowanj Czyzozemczuw Przigde, Powstane Pak worel, gehożgo letanim zkažen bude lew, y Przileiti Orliczatko, a bude se hnizditj wdomě lwowem, gehożto Plod nebude mitj Pokrmu Otcowskeho, Potom bude gedem wolen na Kralowstwj, genużto cżest Kralowska nebude dana, w tom se zPiknau Knižata Niemeczka Proti Kralowstwj Českému, skrze cżehoż Panj Stawowe Kralo[vstvj] Českého hlawa Sauženj budau, a mezy tím zzirze ge lewhart.“ (na poč. 19. stol. k tomu perem připsáno české přání všeho dobrého pro České království), týž písář zapsal perem nebo červeným perem nečetné poznámky či shrnutí obsahu přímo v textu tisku, např. na p. 86 u požadavku stavovského sněmu z r. 1549, aby pražský arcibiskup byl vždy Čech, připsáno „N[ota] B[ene] anynj pak giż němec gest“, na p. 239 u předpovědi z r. 1446, že se Češi jednou nebudou moci veřejně hlásit ke kompaktátům, připsáno „N[ota] B[ene] to se giz wskutku diege lethá tohoto 1611“ a na p. 611 u zprávy o úmrtí staršího Jednoty bratrské Jana Kalefa r. 1588 špatně čitelný příпис „lepe gest ze Vmrzel nezhyly [?] ho Kat wobiesyl lotra Pikhartskeho“, a dále na zadním přideštit výpis o počtu měst, městeček, zámků, tvrzí a vesnic a jejich obyvatel v Českém království a pamětní zápisy „lethá 1610 Wsobothu Przed Obraczenj S[vatě]ho Pawla na Wíru Krzestańskau whradcczy [= Hradec Králové] Przissla welika woda nenabyte. sskody za niekolik tyszc zdelala wssudy Po Prażskem Przedmiesti se rozlila anebohe lidj welicze hrubie zarmautila. Ze VWelikem Strachu lide byly odwelikych wětru obawagicze se aby domowe gich nebyly Podwraczenj“ a „Lethá 1617 Wautery po Neděly Misericordia Ma neymileyssy manželka P[aní] Regina Hendeczka Rodiczka Źaleyka, Źivot Swug w Panu Bohu Pobożně dokonala, a Stimto Swětem swe rozlauczenj wzala, adne 13 Měsycze dubna Pocziwě gegi tělo wPanu Vmrtwene, gest w Syńczy Przi chramie Paně lecheniczkm [neurčeno] Pochowane a Pohrbzene, Kazanj nadnj Cziniěno g[es]t od dwogy Czti hodneho Kněze Waczlawa Hodoczyusa P[ana] ffararze Weletínskeho [neurčeno] toho času“. Druhou rozsáhlejší vrstvou je torzo českých městských záznamů (doplněných o osobní názory písáře) z 1. pol. 17. stol., a to rozhodnutí ohledně zákazu šenkování jiného vína než obecního z r. 1638 (f. 1r), náklady na pobyt švédských vojsk v okolí „obczí hradiczki [= Hradec Králové]“ r. 1639 (f. 1v), záznam o ceně nových dveří z r. 1640, záznam o ubytování většího množství vojáků z regimentu hraběte z Valdštejna v domech představitelů města, které bylo odvetou za odmítnutí zvýšených týdenních plateb, a o úspěšné stížnosti v Praze z r. 1644 (obojí přední přideštit) a záznam o smrti spoluradního Jáchyma Kameníka z Hicfelsu 25. dubna 1642 (p. 236). Jinou rukou asi z pol. 18. stol. zapsán na p. 293 u zprávy o utopení litoměřických nekatolíků na rozkaz císaře Zikmunda r. 1418 a o tom, že tím přijali mučednickou korunu, perem příпис „snad Woslauskau Korunau“. Nejmladší vrstvou jsou perem různými rukama psané české

poznámky čtenářů z konce 18. stol. a poč. 19. stol. o tom, že knihu četli: na předním příděšti „Tuto Knjhu fan Stradil Vž Čet z Brzanek [= Brzánky, osrp. Roudnice nad Labem] N[umero] 1 Ano 1828“, na p. 202 „w teg Knjze cžetl taky Tržeblitsky [= zřejmě Třebín, dnes část obce Úštěk, osrp. Litoměřice] Kantor Krystof Fei m[anu] p[ropria]“, na p. 203 „w teg Knize cžetl Jan Rauchort Kowarz Solansky [= Solany, dnes část obce Děčany, osrp. Lovosice] 1787 Roku“, „Wteg Knize cžetl zlaukorzan [= Lukohořany, dnes část obce Děčany, osrp. Lovosice] Jozef Pail“, na p. 298 „Tu knjhu cžetl Jozef Psenička z Launkach [!] [= Lounky, dnes část obce Chodouny, osrp. Roudnice nad Labem]“, na p. 636 „Jan Stradal Přečet“, „Tu Knjhu cžet take Jozef Pšenička z Launek“, „Tu Knihu taky cžet Uřednik Misliweckeg Matěg Frantissek Stezig wcitowě [= Cítov, osrp. Mělník] dne 24^e Čerwen Ano [1]799. ittem Jan kosomowweik [?] Mladenec Misliwecky“, „tu Knihu takj přezečet Jann Rauchart m[anu] p[ropria] Kowarž Sollansky 1787 Roku“ a „Frantissek Stolzig Faraž Cittowsky [= Cítov, osrp. Mělník]“ a na zadním příděšti „Frantissek stelcjh“ a „Stradal Johan zBrzanek“. V textu tisku dále perem nečetné cenzurní zásahy (např. na pp. 369 a 372 začerněné zmínky o Janu Husovi), ojedinělé poznámky z poč. 19. stol. perem a značky a drobné poznámky tužkou z konce 19. stol., na p. 152 perokresba myslivce v lese, f. 1 silně poškozeno se ztrátou textu. Vložen sešitek s perem psanými výpisky z tohoto kalendáře z 2. pol. 20. stol.

2413/3**inv. č. 14 290**

pap., s. XVIII. med.-ex., 8 ff. (nově), přivázaných za latinsko-německou knihu perikop na neděle a svátky bez titulního listu, patrně jeden ze svazků tisku **CROPH, Philipp Jakob**: Evangelia et epistolae, quae per totum annum dominicis et festis diebus leguntur et eplicantur = Evangelien und Episteln, so durch das ganze Jahr an den Sonn- und Fest-Tägen vorgelesen und erklaret werden (Augsburg, 1706–1707), vazba soudobá (poškozená, přední deska téměř odtržena), lepenková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytlačovanými zlaceným rámečkem z dvojlinky a vytlačovanými vlnovkami v ploše, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými linkami, v 1. mezipolí štítek, v něm perem titul „Evangelia et Epistolae.“ z konce 18. či poč. 19. stol., červeně barvená ořízka, 16,7 : 10,2 cm. Na hřbetě ve 4. mezipolí bílou barvou inv. č. „14.290“, na předním příděšti perem vlastnický přepis z konce 18. stol. „[...]nis Nejs[...] [...]otis Eccl[...] [...]a Caada[...]“ a jiný soudobý záznam o ceně knihy 1 zlatý 15 krejcarů, oba téměř úplně přelepeny štítkem s černým předtištěným textem „ARCHIV PAŘÍKOVA MUSEA MĚSTA TŘEBENIC [osrp. Lovosice] Sign.: I. G Číslo: Obor:“ (původně vyplněné č. zaškrtnuto tuší), dále perem inv. č. „14.290“ a modré obdélníkové razítko s textem „OKRESNÍ MUSEUM LITOMĚŘICE“, na rytině vevázané jako frontispis verso červeně kulaté razítko s opisem „PAŘÍKOVO MUSEUM V TŘEBENICÍCH“ (škrtnuto tuší) a zelenou pastelkou č. „419“.

f. 1r:

„Ad Majorem DEI Gloriam Zugab verschidener Epistln, und Evangelien“

Německé dodatky k tištěné latinsko-německé knize perikop z 2. pol. 18. stol., obsahující německé perikopy z epištol a evangelií a modlitby na některé svátky: „Am Fest des Heiligen Wenceslaus Fürsten und Landes Patron unsers Königreichs.“ (f. 1r), „Am Fest des Hey[ligen] Joann von Nepomuck, Martyrer, und Patron unsers König=Reichs“ (ff. 1v–2r), „Am Fest des Allerh[eiligsten] Nahmen JESU.“ s modlitbou (ff. 2v–3r), „Am Jährlichen Gedächtniß Tag der Verstorbenen“ s modlitbou (ff. 3v–5r), „In Festo No[bi]is Regnantis, aut Patroni“ (f. 6rv), „N[ota] B[ene] Pro gratiarum actione ultima die anni“ (f. 7rv), „Pro d[e]f[un]cto fratre, aut Sorore Sodalitatis obitu notificato.“ (f. 8rv). Promiskue nejméně 2 písaři, některé nadpisy červeně nebo podtrženy, f. 5v prázdné, mezi ff. 5 a 6 vytržen 1 list.

2414/4**inv. č. 14 292**

pap., 1728, [I] + 53 ff. (novodobě), dvojlisty vevázané do tisku **NOVÁK, Jan František (= JÁCHYM z Chotěšova, Kristián)**: Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava (Praha, 1727; Knihopis 6222; konec tisku chybí), vazba původní, prkénková (zachována pouze přední deska s úchyty na 2 tkanice, zadní deska a hřbet chybějí), polepená zeleným papírem zdobeným vytlačovanou ornamentální výzdobou, na přední desce perem letopočet „1728:“, hřbet původně o 3 vazech, zeleně barvená ořízka, 20,5 : 16,0 cm. Na přední desce bílou barvou inv. č. „14.292“ (též na hřbetě ve 3. mezipolí černou barvou na bílém podkladě), na předním příděšti štítek s černým předtištěným textem „ARCHIV PAŘÍKOVA MUSEA MĚSTA TŘEBENIC [osrp. Lovosice] Sign.: I. G Číslo: Obor:“, v něm černým perem přepsáno tištěné „G“ v sign. na „F“ a doplněno č. „54“, celý štítek škrtnuto perem, dále na předním příděšti perem inv. č. „14.292“ a modré obdélníkové razítko s textem „OKRESNÍ

MUSEUM LITOMĚŘICE“, na přední předsádce recto červené kulaté razítko s opisem „PAŘÍKOVÉ MUSEUM města TRĚBENIC“ a červené obdélníkové razítko s textem „ČÍSLO INVENT. Řada: Čís.:“, v něm perem vyplněna řada „I/F“ a č. „54“, obě razítka škrtnuta perem, na f. [I]r červené kulaté razítko s opisem „PAŘÍKOVÉ MUSEUM V TRĚBENICÍCH“ (též na titulním listu tisku).

[Soudní záznamy rady města Mělníka z r. 1728]

České záznamy (s latinskými termíny) z jednání před soudem rady města Mělníka z r. 1728 týkající se hlavně projednávání dluhů, koupí, dědictví atd., na ff. 21v–22r několik záznamů německy, na f. [I]r jinou rukou dedikace mělnického kantora Antonína Ignáce Doušky „Praenobilibus ac Consultisim[is] Viris Domino Sacrae Caesareae Magestatis Regio Domino Judici Domino Consuli Totiq[ue] Amplissimo Magistratui Regiae Dotalis Civitatis Melnicensis. Dominis Suis Faventissimis Annum hunc novum imminentem 1728 a Verbo incarnato Felicissimum Sincere apprecans Votiq[ue] gratia Callendarium hoc praesentat[ur] a me indigno Cliente Antonio Ignatio Dauska Cantore Mellnic“. Vlastní text na ff. 1r–52r a ojedinele i v tisku kalendáře, 2 písaři (druhý na ff. 48r–49v), dedikace zlatě v ozdobném věnci ze zelených ratolestí svázaných červenou stuhou, ff. [I]v, 3v–4v, 7v–8r, 10r, 13v, 26v, 28rv, 29v–30r, 31v, 35r, 37r, 38v–39r, 45v, 47r, 50v–51v a 52v–53v prázdná, po f. 31 vytržen 1 list.

2415/5

inv. č. 14 294

pap., 1757, 3 ff. (nově), vevázaná do tisku **NEU-VERFERTIGTER** historischer und Wunder-Geschichts Calender auf das Jahr Christi D.C.C.L.VII. [= 1757] (Příbram, 1756), nevázáno, sešito nití, 20,0 : 15,8 cm. Přes hřbet nálepka, na jejím okraji na přední desce tuší inv. č. „14.294“, na titulním listu tisku modré obdélníkové razítko s textem „OKRESNÍ MUSEUM V LITOMĚŘICÍCH“, perem inv. č. „14.294“ a červené kulaté razítko s vyobrazením lva ve skoku.

[Záznamy v kalendáři z r. 1757]

Německé osobní záznamy v kalendáři z r. 1757, např. o počasí, příchodu a odchodu vojáků na kvartýry, vydajích za pohřeb, kontribucích, prodeji mouky a nákupu chmele, též jednoduché verše, k provenienci srov. záznam na f. 2v „Anno 1757 den 14 April ist Zu Ausha [= Auscha, Úštěk, osrp. Litoměřice] der Arme sünder mit der grosse lippen Ver brent worden“. Vlastní text na ff. 1r–3r, jediný písař, na f. 3v jinou soudobou rukou perem německé duchovní ponaučení, f. 3 částečně odstřiženo, list původně vevázaný mezi ff. B1 a B2 tisku odstřižen (stejně jako f. B1, patrně zbytky rukopisného textu).

2416/6

inv. č. 14 295

pap., 1767, 27 ff. (nově), vevázaných do tisku **NOVÁK, Jan František** (= **Jáchym z Chotěšova, Kristián**): Neuer Prager Tytular- und Logiaments-Calender ... auf das 1767. Jahr (Praha, 1766), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z jednoduché linky a pásu z florálních motivů, uprostřed přední desky vytačen český lev, uprostřed zadní desky vytačen dvouhlavý orel se znakem habsburského soustátí na hrudi, zláčená ořízka, 21,1 : 16,5 cm. Na hřbetě bílou barvou inv. č. „14.295“, na předním příděstí modré obdélníkové razítko s textem „OKRESNÍ MUSEUM LITOMĚŘICE“ a perem inv. č. „14.295“, na přední předsádce recto perem podpis „fr. Pavlíček“; vložen lístek, na něm novodobě perem „Kalendář, jež používal magistrátní rada Zima v Libochovicích [osrp. Lovosice] roku 1767.“

[Záznamy v kalendáři z r. 1767]

České záznamy (s latinskými termíny) z r. 1767 zapsané na vevázaných listech a ojedinele i přímo v textu kalendáře, pojednávají o jednáních městské rady (převody majetku, zápisy dluhů, vyšetřování zabití novorozence atd.) a podle vloženého lístku pocházejí od magistrátního rady Zimy z Libochovic. Vlastní text na přední předsádce recto, na ff. 3r–27r, na zadní předsádce recto i verso a na zadním příděstí, jediný písař, na zadní předsádce recto nalepena mědirytina s vyobrazením kláštera a nápisem „Closter Pruell [= Prüll, dnes součást Řezna, Německo]“, ff. 1r–2v, 3v, 4v, 5v, 11v, 12v, 15v, 17rv, 26v a 27v prázdná.

2417/7

inv. č. 14 296

pap., 1787, 4 ff. (nově), vevázaná do tisku **NOVÝ** hospodářský kalendář na rok Páně 1787 (Praha, 1786; Knihopis 3683; konec chybí), vazba původní, prkénková (silně poškozená, desky zachovány jen částečně), polepená odřeným, původně

zeleným papírem zdobeným florálními motivy (zachován jen částečně), hřbet o 2 vazech, polepen hnědým papírem, červeně barvená ořízka, 21,0 : 16,5 cm. Na přední desce 2 štítky s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, z 1. pouze torzo, ve 2. červeným razítkem č. „109“, dále na přední desce tuší inv. č. „14.296“, na předním příděstí perem inv. č. „14.296“, tuší datum „19 25/2 25.“ a modré obdélníkové razítko s textem „OKRESNÍ MUSEUM LITOMĚŘICE“.

[Torzo finančních záznamů z r. 1787]

Torzo českých záznamů o platbách a dlužích z r. 1787 (záznamy se patrně nacházely i na dalších vevázaných listech, které byly vyřezány či vytrhány). Vlastní text na ff. 1v–4v, jediný písař, na f. 1r jinou rukou dedikace „Slowutnemu Mnoho wzactne Waženemu P[ánu] Waclaw[u] Scharf[ovi] dobře Zřizenemu a Meritirow[anému] Starssimu Obecniku Kral[ovského] Mniesta Welwar [= Velvary, osrp. Slaný]. Rock 1787 od Emanuele Krysta, Radostny Potěssytedlni, a pokogny Wynssuge Ignaz Kaltofen p[ro] t[empore] Rector.“, psaná kaligraficky a částečně červeně v rámečku z červených a zelených linek, ff. 3r a 4r prázdná, z tisku kalendáře místy vystříhána některá slova, f. 2 částečně a ff. 3 a 4 z větší části odštířena, ostatní původně vevázané listy chybějí (z některých zachovány drobné zbytky bez textu).

2418/8

inv. č. 14 326

pap., post 1582–s. XVII. in.–med., vepsáno do tisku **EBER, Paul**: *Calendarium historicum, das ist Ein allgemein Calender* (Wittenberg, 1582), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytačovanou rámcovou kompozicí z linek a geometrických motivů, uprostřed obou desek vytačena nezřetelná polopostava ženy (na přední desce s mečem a váhami, tj. personifikace Spravedlnosti, se špatně čitelným nápisem „[...]JAM LVMIN [...] QVE FACTA PROBAT“, na zadní desce v šlechtickém oděvu, se špatně čitelným nápisem „C[...] MAGNAM [...] LVVCRECIA LAVDE [...] TAMEN MAGIS EST VVENERE CLARA SVA“), hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojlínkami, z 2 mosazných přezek zachována 1, červeně barvená ořízka, 20,9 : 16,0 cm. Na hřbetě ve 3. mezipolí bílou barvou inv. č. „14.326“, na předním příděstí nalepeno grafické „EX LIBRIS FRANCO[isc]i COM[itis] A THVN-HOHENSTEIN TETSCHEN [= Děčín]“ s erbem, na něm perem připsáno č. „23.176.“ (též mimo ex libris, obě č. škrtnuta perem), dále fialové obdélníkové razítko s textem „OKRESNÍ MUSEUM LITOMĚŘICE“ a perem inv. č. „14.326“, na přední předsádce recto nalepeno grafické „EX LIBRIS DONEK“, na něm modrou pastelkou připsáno „1817“, na přední předsádce verso perem podpis z 16. stol. „Georg Friderich Gutthetter“ a perem záznam o koupi knihy „Gekauft von Blumaner in Linz [Rakousko] 1881 um 10 [zlatých]“ a poznámky o autorovi knihy, dále perem starší č. „23176“, na titulním listu tisku perem podpis „hans friedrich Guttetter, Zeugets Ime Vnd den Seinigen Ano 1586.“ a modrý razítkový text „S[ain]t Quentin“, na posledním listu tisku recto na konci rejstříku perem „Hans Friderich Guttetter, Zeugets Ime, vnd den Seinig[en] Im Jahr 1587“.

[Poznámky v kalendáři z konce 16. a poč. 17. stol.]

Německé poznámky v historickém kalendáři vztahující se k l. 1534–1639, především o narozeních, sňatcích a úmrtích členů rodiny Guttetterových a o úmrtích braniborských markrabat, ojediněle i rodinné poznámky a další zápisy z 19. stol. Text vepsán na příslušná místa přímo do tisku kalendáře, promiskue nejméně 4 písaři (nejstarší z nich Hans Friedrich Guttetter), na zadním příděstí rukou nejstaršího písaře německý návod, jak zacházet se zlým psem.

2419/9

inv. č. 14 447

pap., 1753, 14 ff. (nově), vevázaných do tisku **NOVÁK, Jan František (= Jáchym z Chotěšova, Kristián)**: *Neuer Prager Tytular- und Logiaments-Calender ... auf das 1753. Jahr* (Praha, 1752), vazba soudobá, polepená hnědým voskovým papírem, hřbet o 3 vazech a růžky na zadní desce potaženy hnědou kůží, zdobeny podél vazů a po okrajích vytačovými dvoji- nebo trojlínkami, 21,5 : 17,5 cm. Na předním příděstí štítek s modrým ozdobným rámečkem, v něm perem starší č. „1462“, dále modré obdélníkové razítko s textem „OKRESNÍ MUSEUM LITOMĚŘICE“ a perem inv. č. „14.447“, na přední předsádce verso zelenou pastelkou starší č. „1462“, na titulním listu tisku nezřetelně červeně kulaté razítko snad s vyobrazením lva ve skoku.

[Záznamy v kalendáři z r. 1753]

Německé finanční poznámky psané na vevázaných listech i v tisku kalendáře z r. 1753, obsahují účetní záznamy týkající se plateb, příp. dluhů hlavně za textilní zboží (kabáty, látky na šaty, plátno, punčochy, bavlnu apod., často ve větším množství), ale i dřevo, stříbro, zlato aj., neúplnější záznamy zahrnují jméno kupujícího, název zboží a finanční částku (jako kupci zmiňovány osoby světské i duchovní, mj. „P[ater] SubRegent. Seminari“, „P[ater] Sub=Regent Convict“, f. 5v, nebo prostě jen

„Convict“, „Seminari“ či „Priester“, ff. 7r v a 14v; z míst zmiňovány „Tuchomeritz [= Tuchoměřice, osrp. Černošice]“, f. 13r). Vlastní text na ff. 1r–14v psán perem i tužkou, snad jediný písař, ff. 9v a 10v prázdná.

2420/10**inv. č. 14 518**

pap., 1653, 3 ff. (nově), přivázaná před tisk **MISSALE** Romanum (Kolín nad Rýnem, 1644), vazba původní, prkénková, potažená poškozenou hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z vícenásobných linek a pásu z florálních ornamentů, uprostřed přední desky vytačen kříž v oválném věnci, uprostřed zadní desky ve stejném věnci Panna Maria s Ježíškem, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými linkami, mezípolí zdobena drobnými vytačovými kruhovými ornamenty, stopy po 2 mosazných sponách na kožených řemíncích, zlacená ořízka zdobená vytačováním, 27,5 : 19,5 cm. Na hřbetě ve 4. mezípolí nálepka, v ní tuší inv. č. „14.518“, na předním přídeští perem přípis „Leta 1645 Za dustogne welebne a nábožne Panny Panny Gustyny Anny Ertlynyky zrozum ffezlu Zbožj mjlostKněžny, a Abbatyse Klastera S[vatěho]o Gjrjz nahradě Prazskem tento mjsal Kaupeny do Kostela kSatemu [!] Gjrjz 1645 m[anu] p[ropria]“, na přední předsádce recto štítek s černým předtištěným textem „ARCHIV PAŘÍKOVA MUSEA MĚSTA TŘEBENIC [osrp. Lovosice] Sign.: I. G Číslo: Obor:“, tuší doplněno starší č. „690“, celý štítek škrtnut perem, dále modré obdélníkové razítko s textem „OKRESNÍ MUSEUM LITOMĚŘICE“ a perem inv. č. „14.518“, na přední předsádce verso perem přípis „Tento misal nalezy S[vatěmu] giržy, do klastera na hradie praskym, znakladem, g[e]j[í] m[ilosti] p[laní] p[an]í kněžni anny gustyni etlynyky zraccenffezlu leta 16[...]⁴ gest dan dokostela za P[an]í lydmily Peržinovy“, na f. 1r červené kulaté razítko s opisem „PAŘÍKOVÉ MUSEUM města TŘEBENIC“ a červené obdélníkové razítko s textem „ČÍSLO INVENT. Řada: Čís.:“, perem doplněna řada „I/G“ a starší č. „690“.

f. 1r:

**„MISSA FVNDATIONIS DE PATRONIS REGNI FACIENDA SINGVLIS MENSIBVS
AD ALTARE S[anctae] LVDMILLAE.“**

Zápis latinských proměnlivých částí mše užívaných na svátek sv. Ludmily, zakončeno kolofonem „Ad Maiorem Dei Gloriam, et Honorem B[eatae] Virginis MARIAE Decus[ue] S[anctorum] Georgij et Ludmillae. indignus Capellan[us] descripsit. Anno Domini Incarnatj 1653 21 [Novem]bris I. W. K.“. Vlastní text na ff. 1r–2v, jediný písař, rámeček z červené linky, titul, nadpisy a versálky červeně, na předním přídeští k přípisu o abatysi svatojiříského kláštera Justýně Anně Etlince z Rozenfelsu doplněn perem jinou soudobou rukou poškozený přípis „item wicze do Kostela raczila Kaupitj co sem ga wjm Neg prwe dwie spowednj stolycze dwie hrube korauchwe pěkne do zakrysty pro wornaty Ra[...]^hy a gyne potrzeby almaru dwie stolyczky pro mjnystranty Kdycz prelatska Msse begwa Obraz Welyky Swate trogjcze na nemz sau malowanj duchownj Pannj item obraz S[vatěho] benedykta a Druhy obraz S[vatěho] ycnacya. zase gynych pět obrazuw prostrzedny na 1 S[vat]a trogicze na druhym S[vat]a barbora na 3 S[vat]a anna na 4. S[vat]a Elena. Na Patym P[anna] Marya zdatkem a S[vatá] barbora. Item Kruchty o trzi tramy wicze przidelatj datj raczila proto aby muzyka v warhanu stala Kdycz sau slawnosty nebo prw wzydzczy [!] stawaly Cantorzi v hrobu Swate Lydmjly nad témjz warhanamj wokno wedlissy pro swetlost Kostela prolamatj poruczila a nowjm sklem [...]tj dala item w kaple Swate lydmjly wokno protj zelezne mrzjzj [...]we pro Hlydagiczymj skly wdělano. i[tem] bljz Panenskeho Kuru vmrzjze nowe wokno. i[te]m Kaplu S[vatěho] sstepana prknamj dlazitj, a naprzęd mrzjzj a nad mżizi obraz rzezbau S[vatěho] sstepana nowy wdělaj a barwamj ozdobj a blyz woltařze S[vatěho] sstepana wokno wetssy w něm 2 slaupy Kamenne staly wломitj datj raczila [...] do pannenskeho Kuru pro zazracnj panny marye obraz pěkné tabernakulu [!] nowe wdělaj wedle neho [...] angele stogi a nad njm giny malyczke Ktery Korunu nad pannau marygij nesau“, na delších okrajích listů tisku pevně pergamenové záložky, f. 3rv prázdné.

2421/11**inv. č. 14 524**

pap., 1759, 7 ff. (nově), vevázaných do tisku **CURIÖSER** Zeitvertreib-, Scherz- und Frag-Calender, auf das Jahr ... 1759 (impresum utrženo), nevázano, sešito nití, hřbet přelepen proužkem papíru (poškozen), 20,0 : 17,0 cm. Přes hřbet nálepka, v ní tuší inv. č. „14.524“, na její části na titulním listu tisku modré obdélníkové razítko s textem „OKRESNÍ MUSEUM LITOMĚŘICE“ a perem inv. č. „14.524“, na titulním listu tisku červené kulaté razítko s vyobrazením lva ve skoku, červené

kulaté razítko s opisem „PAŘÍKOVŮ MUSEUM města TŘEBENIC [osrp. Lovosice]“ a červené obdélníkové razítko s textem „ČÍSLO INVENT. Řada: Čís.:“, perem doplněna řada „I/G“ a starší č. „667“.

[Záznamy v kalendáři z r. 1759]

Německé poznámky na listech vevázaných v kalendáři z r. 1759, především poznámky o dluzích; některé záznamy částečně šifrovány (namísto některých písmen používány číslice), výjimečně používány i latinské výrazy. Vlastní text na ff. 1r–7r, jediný písař, psáno černým nebo fialovým inkoustem, na f. 7v v 19. stol. perem připsána česká modlitba, ff. 6v–7r prázdná, ff. 4 a 6 částečně odstřižena, před f. 7 přišity 2 listy z českého soudobého kalendáře s rozpisem jarmarků ve městech začínajících na S–Ž a se seznamem poštovních stanic.

2422/12

inv. č. 28 944

pap., s. XVIII. med.-ex., [III] + 156 pp. (recte 158 pp., pp. 46–47 počítány dvakrát), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z pletenců, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačováním pletenci, červeně stříkaná ořízka, 15,4 : 8,9 cm. Na hřbetě ve 4. mezipolí bílou barvou inv. č. „28944“, na předním příděsti černý razítkový text „OKRESNÍ VLASTIVĚDNÉ MUZEUM Mírové náměstí 412 01 LITOMĚŘICE“ a perem inv. č. „28944“, na p. 156 perem přepis „Joseph Gutt Nie der grund ord futral“.

p. [I]:

„Tägliches Hand=Buchel, Der zwey H[eiligen] Schwestern Gertruden und Mechtilden Darinnen überauß kräftige Gebethlein zu finden, welche Christus selbst geoffenbahret und denen so sie bethen grosse Gnaden versprochen hat Wie auch bey der Heil[igen] Meß schöne Andacht Mit Bewilligung der Obrigkeit.“

Německá modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., patrně vycházející z neurčeného tisku; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, k nejsv. Svátosti oltářní, na různé příležitosti, k Panně Marii, ke Kristu, modlitby a litanie k svatým (obecně a k sv. Anně, sv. Barboře, sv. Gertrudě a sv. Mechtildě), modlitby ke zpovědi, k přijímání, modlitby a Otčenáš za mrtvé a modlitbu v nouzi k sv. Trojici; v textu časté odkazy na zdroje, např. na p. 50 „Lib[er] 3. Revel[ationum] S[anctae] Mecht[ildis] cap[ut] 28“, tj. odkaz na některé vydání knihy zjevení sv. Mechtildy, na p. 64 „Rev[elationes] B. Mach. in Libello de B. V. c[aput] 10.“, na pp. 65–67 modlitba k sv. Barboře s úvodem o loupežníku, který se ji denně modlil, zakončeným „In der Böhmischen Chronic. Anno 1512.“ a na p. 112 „Ex Exerc[itationibus] S[anctae] Gertr[udis]“, tj. odkaz na některé vydání duchovních cvičení sv. Gertrudy z Helfty. Vlastní text na pp. 1–152, na pp. 153–156 „Register“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, část titulu, nadpisy, části textu a ozdobné iniciály zalomené do 2 řádků červeně (silně vybledlé), titul, nadpisy a části textu kaligraficky, titul v rámečku ze 2 dvojlinek, přední předsádka chybí, p. [II] prázdná.

2423/13

inv. č. 28 947

pap., 1775. Přír. č. 149/84.

„EYFRIGE HERTZENS AUSSCHÜTLÜNG VOR GOTT. Das ist Trostreich [...] Morgen= Abend= Mess= Beicht und Communion [...] Auswohl Approbirten Büchern Zusammen getragen Im Jahr Christi 1775.“

Německá modlitební kniha z r. 1775. Rukopis nenalezen, popis podle karty II. evidence.

2424/14

inv. č. 28 968

pap., 1799. Přír. č. 149/84.

[Německá modlitební kniha z r. 1799]

Německá modlitební kniha na celý den a ke mši z r. 1799. Rukopis nenalezen, popis podle karty II. evidence.

2425/15

inv. č. 28 977

pap., (s. XVIII. ex.) 1803, 134 pp. Přír. č. 149/84. Pochází z Paříkova muzea v Třebenicích (osrp. Lovosice), č. F 72.

**„KATHOLISCHES GEBET BUCH oder Gott ist die reinste Liebe. Commothau
[= Komotau, Chomutov] am 12. März 1803.“**

Německá modlitební kniha psaná v Chomutově r. 1803, patrně vycházející z některého vydání tisku **ECKARTSHAUSEN, Karl von: Gott ist die reinste Liebe**. Rukopis nenalezen, popis podle karty II. evidence.

2426/16

inv. č. 28 982

pap., 310 pp. Přír. č. 149/84.

**„PALM GÄRTLEIN Welches mit schönen Morgen u[nd] Abend Meess Beicht [...] Verfasst
für Jahr 1764.“**

Německá modlitební kniha z r. 1764. Rukopis nenalezen, popis podle karty II. evidence.

2427/17

sine

pap., 1650.

[Zlomek zpěvníku z r. 1650]

Zlomek zpěvníku z r. 1650 pocházejícího z muzea v Třebenicích (osrp. Lovosice). Rukopis nenalezen, popis podle Průvodce.

Lomnice nad Popelkou

I. Městské muzeum a galerie, Husovo nám. 43/44, 512 51 Lomnice nad Popelkou (osrp. Semily), tel.: 481 671 872, fax: 481 671 872, e-mail: knihovna-lomnice@seznam.cz, <http://www.lomnicenadpopelkou.cz/lomuzeum.htm>.

II. 1891.

III. Bc. Jan Drahoňovský, tel.: 481 671 872.

IV. c) Knihovna obsahuje asi 7000 svazků. Po přestěhování do nového depozitáře probíhá v současnosti soupis knižního fondu, jehož výsledek bude k dispozici v elektronické podobě.

IV. d) Počet starých tisků nezjištěn, v databázi Manuscriptoria evidovány 2 staré tisky z 2. pol. 18. stol. Průvodce uvádí 18 českých kancionálů, většinou z 18. stol., a asi 100 kusů kramářských písní.

IV. e) Průvodce uvádí kromě níže zmiňovaného rukopisu ještě ZPĚVNÍK kostelních písní (1. pol. 19. stol.; sine).

IV. g) Podle Komise se v muzeu nacházelo několik dopisů, např. dopis Svatopluka Čecha představitelům města Lomnice nad Popelkou, v němž děkuje za udělení čestného občanství (1895, sine), dopis Aloise Jiráska se stejným obsahem (1918, sine) a část korespondence mezi ředitelem dívčí měšťanské školy v Lomnici nad Popelkou a ředitelem Národního muzea v Praze Antonínem Fričem. Dle sdělení ředitele muzea jsou v muzeu uloženy některé archivní fondy k dějinám města, např. archiv pošty, brigády socialistické práce apod., kronika města z l. 1945–1975 a také soukromé kroniky místních obyvatel nebo jejich kopie, např. FUCÍK, Josef Jan: Historický místopis města Lomnice nad Popelkou (1928; sine) nebo kopie kroniky kněze a buditele A. B. Máky.

V. kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 136 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 85 * Komise 6. 7. 1972.

VI. Informace ředitele muzea.

VII. AJ, FA: 16. 8. 2005.

2521/1
pap., 1753.

sine

„Fundamenta pro organo [...] 1753“

Česky psaná škola hry na varhany. Rukopis nenalezen, popis podle Průvodce.

Luže (Košumberk)

I. Hradní muzeum Košumberk, hrad Košumberk, 538 54 Luže (osrp. Chrudim), tel.: 469 672 191. Depozitář muzea je spravován Městským úřadem Luže: nám. Plk. Koukala 1, 538 54 Luže, tel.: 469 671 128, 469 671 101, fax: 469 671 206, e-mail: mestskyurad@luze.cz, http://www.luze.cz.

II. 1922.

III. Ludmila Shejbalová (tajemnice MěÚ), tel.: 469 671 128, e-mail: mestskyurad@luze.cz, ing. arch. Tomáš Soukup (starosta), tel.: 469 671 128, e-mail: starosta@luze.cz.

IV. c) Knihovna se skládá ze 2 částí: většina novějších tisků (202 svazků, převážně 2. pol. 19. stol.) je umístěna v expozici na hradě Košumberku (Jeníčkova místnost), rukopisy, staré tisky a menší část novějších tisků (do konce 19. stol.) jsou uloženy v depozitáři spravovaném MěÚ (185 inv. č., 198 svazků). K části uložené v depozitáři existuje strojopisný inventární seznam z r. 1996.

IV. d) 69 datovaných starých tisků od r. 1567 do r. 1800.

IV. e) 17 rukopisů od 2. pol. 18. stol. do pol. 19. stol.; mimo soupis např. KNÍŽKA opisů českých básní (1. pol. 19. stol.); např. od Čelakovského, Kollára, J. J. Marka, Vinařického apod., vyspány z Muzejniku, Hronky, Tatranky, České včely, z plodu sboru učenců řeči československé přesporského apod. z 2. pol. 20. a ze 30. l. 19. stol. (inv. č. V175).

IV. f) Součástí knihovny je i několik špalíčků kramářských tisků.

V. kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 140.

VI. Fyzická prohlídka fondu.

VII. AJ, FA: 12. 9. 2006; FA: 1. 8. 2007.

2584/1

inv. č. V/40

pap., s. XVIII. ex.–XIX. ex., 102 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená odřeným modrým mramorovaným papírem, hřbet o 3 vazech a rúžky potaženy hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytlačovanými linkami, zbytek koženého pouška po sponě, 18,8 : 12,5 cm. Na předním příděti tužkou č. „V170“ a perem inv. č. „V/40“, na f. 59r černé oválné razítko s nečitelným opisem.

[Kniha formulářů úřední korespondence z konce 18. až konce 19. stol.]

Česko-německo-latinsko-francouzská kniha formulářů úředních písemností doplňovaná postupně několika písaři od konce 18. do konce 19. stol. Nejstarší písař psal na ff. 2r–37r na přel. 18. a 19. stol. česky a německy; opsané písemnosti pocházejí z l. 1791–1805, např. cestovní a vandrovní pas, povolení k učení se řemeslu, různá vysvědčení, povolení, dekrety, atesty, licence, protokoly, certifikáty apod. (nápisy kaligraficky a podtrženy, okraje tužkou). Druhý písař psal na ff. 37v–90v asi ve 20.–40. l. 19. stol. latinsky, německy a francouzsky; opsané písemnosti pocházejí z l. 1801–1841, většinou jsou to koncepty nebo opisy oficiální a úřední korespondence; písařem byl patrně Karel Křepinský, farář v Hlinsku (srov. na f. 44r podpis pod německým úředním dopisem „Hlinsk [= Hlinsko v Čechách] den 7 Jänner [1]826 Kržepinsky m[anu] p[ro]pria“ nebo na f. 46r „Sig[natus] Pfarrer Hlinsko den 22sten Horung [1]826 Karel Kržepinsky m[anu] p[ro]pria“; k místu vzniku srov. dále na f. 42r opis latinského dopisu podepsaného „Skutschii [= Skuteč, osrp. Chrudim] die 12 [Septem]bris [1]821 Antoninus Tomaschek Episc[opolis] Vicarius foran[eus] et decanus loci.“. Třetí písař psal ve 40.–60. l. 19. stol. na ff. 90v–102v a místý i mezi texty starších písařů, česky a německy; opsané písemnosti jsou podobného typu jako u předcházejících písařů a pocházejí z l. 1845–1866. Posledním písařem, jenž psal česky na prázdná místa mezi texty starších písařů, byl Josef Kvapil, který se narodil r. 1816 v Radimi (zřejmě dnešní část obce Luže), r. 1841 byl vysvěcen na kněze a dále působil mj. v Luži (osrp. Chrudim), Krucemburku (osrp. Chotěboř),

Svratce (osrp. Žďár nad Sázavou), Skutči (osrp. Chrudim) a Hlinsku (viz f. 1r); zapsal svůj životopis, opisy úředních písemností a oficiálních dopisů (kvitance, žádosti, oznámení o úmrtí, vysvědčení chudoby, zmocnění apod., poslední zmiňované datum je r. 1889) a také různá mravní poučení. Vlastní text na ff. 1r–102v a na obou předešlých, 4 hlavní písáři, nezdobeno.

2585/2**inv. č. V/49**

pap., (s. XVIII. med.–ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 72 ff. (nově), vazba z pol. 19. stol., lepenková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným rámečkem z florální linky, na hřbetě 6 příčných florálních linek, žlutě barvená ořízka, 15,5 : 9,6 cm. Na f. 1r tužkou č. „19“ a „97.“, na f. 72r perem přepis „Tito Knizki Patřegi Jozefowi Křepelowi Ana Lawickowa tiseb Odni dostal 1808“ a „František Wrba po nem zdělila cera Františka Stasna.“, na f. 72v fialový razítkový text „ČÍS. Z KNIHOVNY V. V. JENÍČKA“, perem doplněno č. „2714“; vložen odlepený štítek s černým předtištěným textem „HRADNÍ MUSEUM NA KUŠUMBERCE: DHK Inv. Číslo Dep.“, černým razítkem doplněna lokace „III B“, a perem č. „12/b“ a inv. č. „V/49“.

f. 1r:

„Wyborne Duchownj Cwjčenj w prawem křestianskem Obcowanj dle Nawrzenj Missionis.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **VÝBOR-NĚ** duchovní cvičení v pravém křesťanském obcování (srov. Knihopis 1689–1704); obsahuje modlitby ranní včetně každodenního cvičení duchovních ctností a litaní o jménu Ježíš, modlitby večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie, modlitbu k patronu jména, sv. Janu Nepomuckému a sv. Františku Xaverskému. Vlastní text na ff. 2r–71r, jediný písář, rámeček z jednoduché linky, titul a nadpisy kaligraficky, ff. 1v a 71v prázdná.

2586/3**inv. č. V/50**

pap., (1795) s. XVIII. ex.–XIX. in., 166 pp., vazba původní, lepenková, potažená hnědo-červenou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z dvojlinky, u hřbetu pětilynk, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovými trojlinkami, červeně barvená ořízka, 14,5 : 8,8 cm. Na p. 1 tužkou č. „59“ a perem inv. č. „V/50“, na p. 160 modré oválné razítko s opisem „Otto Ullmann kapelník“, na zadním předeštlí tužkou jednou rukou z pol. 19. stol. jména „Wenzl Petraň Wenzl Petraň Anton Petraň Pawel Petraň Maidalena Petraňowa Aus Anton“.

p. 1:

„Nebesky Budiček. Dusse Kržestianske. W mrakotach Hřjchuw hluboce spiejgcyho Hřjssnika budi. Znich K Powstanj. ho wzbuzuge. A nasledugycimi Wraucnimj Modlitbi [!] K Pokanj Swatemu y k Swietlu wede.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., vychází z tisku **NEBESKÝ** budiček duše křesťanské z r. 1795 (srov. dataci na závěr na p. 159 „Nyni w Nowie na Swietlo widany w Waclawa Rabasa 1795.“; Knihopis uvádí pouze jiná vydání, srov. 1356 a 1358); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k sv. Trojici, litanie k nejsv. Svátosti oltářní, pozdravení pěti ran Kristových, modlitbu k srdci Ježíšovu, o umučení Páně, litanie o jménu Ježíš a loretánské, modlitbu k archandělu Michaelu, andělu strážci, sv. patronům českým, čtrnácti sv. pomocníkům, sv. Janu Evangelistovi, sv. Josefu, sv. Tadeáši, sv. Blažejí, sv. Valentinu, sv. Liborovi, sv. Štěpánu, sv. Františku Serafinskému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Janu Nepomuckému, sv. Vavřinci, sv. Dysmasi, sv. Floriánu, sv. Barboře, sv. Apoleně, sv. Lucii, sv. Starostě, sv. Šebestiánu, sv. Rochu, sv. Františku Xaverskému a sv. Rozálii a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 2–159, jediný písář, rámeček z jednoduché linky, živá záhlaví, nadpisy a ozdobné iniciálky kaligraficky červeně, incipity kaligraficky, titul kaligraficky částečně červeně v ornamentálním červeno-černém rámečku, v týchž barvách ornamentální vinětky nebo ornamentální pásy na koncích modliteb, na předním předeštlí tužkou německé poučení z pol. 19. stol., na p. 166 tužkou výpočty, pp. 161–165 prázdné.

2587/4**inv. č. V/61**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XVIII. ex., 70 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z řetízku, hřbet zdoben vytlačovanými příčnými linkami, tmavě stříkaná ořízka, 14,8 : 9,5 cm. Na předním

přídejší štítek s černým předtištěným textem „HRADNÍ MUSEUM NA KUŠUMBERCE: DHK Inv. Číslo Dep.“, černým razítkem doplněna lokace „III B“, a dále perem č. „26/b“ a inv. č. „V/61“, na f. 1r perem č. „34“, na f. 1v tužkou č. „61“.

f. 1r:

„Nebesky KLIC Ke Mssy= Swate Spřjpopenjnj Modlitbami Rannjmi, před a po Spowedj, před, a po Přigjanj Welebne Swatosti= oltařnj, gakož take Pohodlj Pocestnem“

Česká modlitební kniha z konce 18. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Nebeklič, Malý nebeklič, Malý zlatý nebeklič, Nový nebeklič nebo Zlatý nebeklič (srov. Knihopis 5237–5316); obsahuje modlitby ranní, večerní, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, k sv. Trojici, pozdravení pěti ran Kristových, modlitby k srdci Ježíšovu a o umučení Páně, litanie loretánské, modlitbu k andělu strážci, sv. Janu Nepomuckému, sv. Josefu, sv. Vavřinci, sv. Františku Serafinskému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Anně, sv. Barboře, sv. Apoleně, sv. Lucii a sv. Starostě. Vlastní text na ff. 2r–70v, jediný písař, rámeček z linky a dvojlinky, živá záhlaví, nadpisy kaligraficky, červeně nebo zdobeny zlacením, s ozdobnými červenými iniciálkami, incipity kaligraficky, červeně nebo černo-zlaté iniciály zalomené do 2–3 řádků, zdobeny zlacenými perokresbami (nejčastěji polopostava Krista), titul kaligraficky červeno-zlato-černě v ozdobném florálním rámečku v týchž barvách, u nadpisů nebo na místě vinět florální motivy nebo ornamenty, číslování složek, zdobeno celostránkovými červeno-černými perokresbami ukřížovaného Krista (ff. 1v, 19r a 42r) a menšími ilustracemi (na ff. 42v–45v u pozdravení pěti ran Kristových v iniciálách obrázky nohou, rukou a kopí, na f. 51v v nadpisu litaní loretánských Panna Maria s Ježíškem). Srov. rukopis č. 3223, psaný patrně týměž písařem.

2588/5

inv. č. V/71d

pap., (s. XVIII. in.–med.) 1804, [III] + 139 pp. (recte 137 pp., po p. 74 paginováno 76, po p. 111 paginováno 113), vazba nedochovaná, 16,2 : 10,6 cm. Na 1. listu přední předsádky recto tužkou inv. č. „V/71d“, č. „171“ a č. „173“, na p. [III] tužkou podpis „Jan Cejka.“.

pp. 1–2:

„Modlytby. Katolyczke. // Wkterizto mnohe rozlične, a pobožne Modlitby se obsahuj Gednomu každemu katolickemu Křesťanu k užíwanj prospěšne Psane gsau pro Osobu Zenskau“

Česká modlitební kniha z r. 1804 (viz závěr na p. 138 „C. K S P O. J. S. Z. K. Anno Domini dne 12 April 1804“), patrně vycházející z některého vydání tisku **MODLITBY** katolické jednomu každému věrnému křesťanu ... k užívání prospěšné (srov. Knihopis 5822–5825 a 5827–5828); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k Panně Marii a modlitbu k sv. Trojici. Vlastní text na pp. 3–138, jediný písař, rámeček z červené linky místy zdoben ornamenty, nadpisy a incipity kaligraficky, většinou červeně nebo červeno-hnědě a někdy zdobeny stříbřením, ornamentální nebo florální vlisy a viněty, ozdobné iniciálky, titul kaligraficky hnědo-černě v rámečku zdobeném ornamenty, na p. [I] perem čísla, pp. [II] a 139 prázdné.

2589/6

inv. č. V/91

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1820, 54 ff. (recte 60 ff., mezi ff. 6 a 7, 30 a 31, 33 a 34, 49 a 50 vevázáno po 1 nečíslovaném listu, mezi ff. 39 a 40 vevázány 2 nečíslované listy), vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z dvojlinky s florálními motivy v rozích, uprostřed obou desek vytlačovaný florální ornament, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, 14,9 : 9,5 cm. Na 2. listu přední předsádky verso tužkou č. „73“ a inv. č. „V/91“, na nečíslovaném listu mezi ff. 6 a 7 recto perem podpis z pol. 19. stol. „Anna Doubravská Doub“.

f. 1r:

„Nebeski Kljč pro Muzskau Osobu Wipsany 8 Zařy w Roku 1820.“

Česká modlitební kniha z r. 1820, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Nebeklič, Malý nebeklič, Malý zlatý nebeklič, Nový nebeklič nebo Zlatý nebeklič

(srov. Knihopis 5237–5316); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie k Ježíši a loretánské, modlitbu za odpuštění hříšců, ke všem svatým, za duše v očistci, ke sv. Barboře, za rodiče a v čas vánoční. Vlastní text na ff. 1v–53v, jediný písáň, rámeček z červené trojlinky, titul částečně kresleným písmem, nadpisy oddílů na samostatných stranách kresleným proškrtávaným písmem, zdobený perokresbami kolorovanými žlutě, červeně a zeleně (nejčastěji florální motivy, ale i jiné, např. na f. 22v krajina s kostely a kajčnčkem a na f. 24v květina a krajina s kostelem), nadpisy a incipity kresleným písmem, kolorovány žlutě, zeleně, modře, růžově a červeně a někdy zdobený florálními motivy, ozdobné iniciály zalomené až do 3 řádků, florální kolorované perokresby na místě vinět, zdobeno celostránkovými kolorovanými perokresbami: na listu vevázaném mezi ff. 6 a 7 verso v ozdobném medailonu s devízou „IHS“ kněz s ministrantem u oltáře, na listu vevázaném mezi ff. 30 a 31 verso nejsv. Svátost oltářní v ozdobném medailonu s nápisem „laudetur S[acramentum] Sacramentiss[imum]“, na listu vevázaném mezi ff. 33 a 34 verso ukřižovaný Ježíš mezi dvěma stromy, na 1. listu vevázaném mezi ff. 39 a 40 verso Panna Maria s Ježíškem mezi růžemi, na listu vevázaném mezi ff. 49 a 50 verso v ozdobném medailonu sv. Barbora s kalichem a hostií, f. 54rv, nečíslovaný list mezi ff. 30 a 31 recto, nečíslovaný list mezi ff. 33 a 34 recto, 1. nečíslovaný list mezi ff. 39 a 40 recto, 2. nečíslovaný list mezi ff. 39 a 40 recto i verso a nečíslovaný list mezi ff. 49 a 59 recto prázdné, zadní předsádka chybí. Vložen útržek českého perem psaného náboženského textu z 1. pol. 19. stol.

2590/7**inv. č. V/92**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [III] + 138 pp. (p. 3 počítána dvakrát, po p. 11 paginováno 13, po p. 63 paginováno 65, p. 91 počítána dvakrát, po p. 93 paginováno 95, p. 128 počítána dvakrát), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytačovaným rámečkem z florálního pásu, na hřbetě vytačeny 3 ozdobné pásy napodobující vazy, 15,5 : 9,1 cm. Na p. [I] tužkou inv. č. „V/92/ a č. „23“.

p. [I]:

„Nebeska! Palma nebnabožne katolicke. křestianske modlitbj z ginich. nabožnich kniech. witažene a kmodleni platne kpožnemu. užiwanj prospiešne“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie ke jménu Ježíš a loretánské, 90. žalm, modlitbu k sv. patronům, za rodiče, večerní, k sv. Anně, sv. Barboře, sv. Janu Nepomuckému, sv. Antonínu Paduánskému a sv. Václavu. Vlastní text na pp. 1–138, jediný písáň, rámeček z dvojlinky, nadpisy a titul zvýrazněně, titul červeně v ornamentálním rámečku, začátky oddílů v ornamentálních rámečkách, nadpisy zeleně a červeně kresleným písmem, zeleno-červeně ozdobné iniciálky, jednoduché ornamentální vinětky, p. [II] prázdná.

2591/8**inv. č. V/116**

pap., s. XVIII. med., 2 ff. (nově), volné listy vložené do tisku **BIBLE** česká, svatováclavská – Genesis–Ecclesiasticus (Praha, 1715; Knihopis 1111), vazba původní (restaurovaná), prkénková, potažená černou kůží, na obou deskách v rozích a uprostřed jednoduché kovové pukly, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačovanými linkami, 2 mosazné spony na kožených řemíncích, 33,9 : 22,0 cm (rozměry listů rukopisu 30,1 : 19,5 cm a 8,1 : 14,7 cm); vloženo do kartonové krabice potažené hnědým plátnem, 36,5 : 25,7 cm. Na předním přičeščí tužkou č. „105“, na přední předsádce recto tužkou inv. č. „V/116“; na přední straně krabice nálepka, v ní perem inv. č. „V/116“.

[Latinské modlitby z pol. 18. stol.]

Latinské modlitby z pol. 18. stol. vložené (a před restaurováním patrně vevázané či vlepené) do tisku české bible; na f. 1r modlitby nadepsané „Orationes pro praegna[...] Ejustdem fe[...] [...]ar[...]“ (obsahují oraci, sekretu a poskomunio přimlouvající se za zdárný průběh těhotenství Marie Terezie), na f. 2r jinou soudobou rukou latinská modlitba za umírající odvolávající se na bl. pannu Juliánu, ff. 1v a 2v prázdná, f. 1 silně poškozeno se ztrátou textu. Tisk i rukopis byly kompletně restaurovány, chybějící části dolity papírovou hmotou.

2592/9**inv. č. V/155**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [II] + 76 ff., vazba z 1. pol. 19. stol., prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným rámečkem z ozdobné dvojlinky a florálního pásu a vytlačovaným šrafováním v ploše, uprostřed přední desky vytlačované zlacené iniciály „A. R.“, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými zlacenými ornamenty, zlacená ořízka, 17,9 : 13,5 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem č. „127“, na 2. listu přední předsádky recto tužkou inv. č. „V/155“, na 1. listu zadní předsádky recto perem škrtnutý podpis z poč. 19. stol. „Jahn Dwořak N[umero] 22“, na 1. listu zadní předsádky verso tužkou připsal „Darovala p[an]í Anna Macháčková z Luže“.

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. sepsaná patrně na základě jednoho či více tisků, obsahuje modlitby ranní s litaniami ke jménu Ježíš, večerní, mešní, „Predstaweni pana Jezisse před boha otce.“ (ff. 21r–22r), ke zpovědi, k přijímání, „Dil trzeti: Modlitby Nessporny“ (ff. 29r–40v), litanie loretské, „Dil desaty. Modlitby k Pannie Maryi posdraweny przedobrazem pany Marye.“ (ff. 45r–47v) a „Dil Prwni Kdysz na Zamek k Swatemu Witu dokostela przygdes.“ (ff. 49r–54r), dále následuje „Modlitba utoho Mista kde Swaty Gan Nepomucky zMostu do rzeky sHozenbil“ (f. 55rv), modlitby a litanie k sv. Janu Nepomuckému, modlitby k sv. Josefu, sv. Anně, sv. Antonínu, při mši, modlitba světské panny a modlitba k sv. Barboře. Vlastní text na ff. 1r–69v, jediný písář, rámeček z jednoduché linky, některé nadpisy kaligraficky, jiné jen zvýrazněně, ozdobné iniciálky, jednoduché vinětky, ff. [I]r–[II]v, 20rv, 22v, 26v, 48rv, 54v a 70r–76v prázdná. K 1. listu přední předsádky recto připnut rukopis nenotované písně s incipitem „Zhuru bratřj na ti Nemce [...]“ z poč. 19. stol. (5 slok, končí Žižkovým jménem).

2593/10**inv. č. V/158**

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., [I] + 140 pp. (recte 145 pp., listy s pp. 12–13 a 129–130 chybějí, po p. 28 paginováno znovu od 20), vazba nedochována, 17,6 : 11,3 cm. Na p. [I] tužkou inv. č. „V/158“.

p. [I]:

„Nowý Nebeski. Kljč obsahugyci pobožne modlitby ranni, večerni při službách Božich, Pro osobu muskau.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Nový nebeklíč (srov. Knihopis 5272–5280); obsahuje modlitby ranní, mešní, modlitby, písně a rozjímání ke křížové cestě a modlitby ke zpovědi a k přijímání. Vlastní text na pp. 1–121, jediný písář, rámeček z červené linky, nadpisy zvýrazněně nebo kresleným písmem, často červeně, zeleně, modře nebo hnědě, v týchž barvách i části textu, ozdobné iniciály zalomené až do 4 řádků zdobené florálními motivy a florální ilustrace na místě vinět (někdy s ptáčky), na některých stranách barevně ozdobné rámečky, titul částečně červeně a kaligraficky, nepravidelně živá záhlaví, na p. 33 celostránková kolorovaná perokresba nejsv. Svatosti oltářní, na pp. 122–137 jinou rukou z 1. pol. 19. stol. připsány české 2 nenotované písně k Panně Marii a píseň před kázáním, pp. 138–140 prázdné. Vložena známka za 6 krejcarů.

2594/11**inv. č. V/181**

pap., (s. XVIII. ex.) 1818, 137 pp. (recte 136 pp., po p. 54 paginováno 56), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z dvojlinky a ornamentálního pásu, uprostřed obou desek vytlačen věneček, nálepky v něm původně vlepené nedochovány, hřbet zdoben vytlačovanými příčnými ozdobnými linkami a kvitky, zlacená ořízka, 18,7 : 11,9 cm. Na 2. listu přední předsádky verso tužkou inv. č. „V/183“ a č. „91“.

p. 1:

„Pobožnost k uctenj wssj lasky neyhodnegssih Srdce. Pana Gežjsse k wynahrazenj učiněnych gemu bolestj, a kzeyskánj gehu swate lasky směrugjcy. Wkterž [!], modlitby ranny, večernj, kemssi swate, zpowedj, a přigimanj, tež gine nabožne modlitby s pjsnemi se wynachazegj. Rabas Franz A[nno] 1818 Syntax m[anu] p[ropria]“

Česká modlitební kniha opsaná r. 1818 studentem Janem Rabasem, patrně vycházející z některého vydání tisku **KNÍŽKA** srdečné pobožnosti k uctění vší lásky nejhodnějšího, ale málo na světě milovaného srdce Pána Ježíše (srov. Knihopis 4076–4078); obsahuje modlitby ranní, na každou hodinu, mešní, ke zpovědi, k přijímání, vzdychání, litanie a píseň k srdci Pána Ježíše, modlitby a písně mariánské, modlitbu za rodiče, litanie ke všem svatým, modlitby prosebné a příležitostné a loretánské litanie. Vlastní text na pp. 3–136, na p. 2 červeně výzva k časté modlitbě k Ježíšovu srdci, na p. 137 nadpis neprovedeného rejstříku „Regstřjk Pobožnost k srdci Pána Ježjsse“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, linky tužkou, nadpisy a incipity zvýrazněně, nadpisy a ozdobné iniciálky červeně, některé nadpisy a části textu podtrženy dvoj- nebo trojlinkou, některé incipity nebo části textu červeně, modře nebo zeleně, titul částečně červeně a kaligraficky, ke konci rukopisu barevnost mizí. Vloženy vylisované květiny.

Lysá nad Labem

I. Muzeum Bedřicha Hrozného, nám. B. Hrozného 265, 289 22 Lysá nad Labem, tel.: 325 551 868, 731 449 380, e-mail: lysa@polabskemuzeum.cz, <http://www.polabskemuzeum.cz>.

II. 1893, od r. 1968 pobočka Polabského muzea v Poděbradech ↘, další pobočky: Památník krále Jiřího z Poděbrad v Poděbradech, Vlastivědné muzeum Nymburk ↘, Muzeum Králové-městecka Městec Králové ↘, Polabské národopisné muzeum v Přerově nad Labem, Galerie Melantrich Rožďalovice, Pamětní síň rodáků a přátel Rožďalovic v Rožďalovicích a Městské muzeum Sadská ↘.

III. Ondřej Rašín, tel.: 325 551 868, e-mail: lysa@polabskemuzeum.cz.

IV. c) Knihovna (asi 1300 svazků) dále nečleněna, evidována v přírůstkové knize muzea.

IV. d) Součástí knihovny je 34 starých tisků od r. 1540 do r. 1800 a 93 tisků od r. 1801 do r. 1850.

IV. e) V knihovně muzea je zařazeno 81 rukopisů (od 1. pol. 17. stol. do 80. l. 20. stol.); dále v muzeu uloženo asi 70 archivních krabic obsahujících převážně rukopisy, ale i tisky (rukopisy 17. a 18. stol. z nich viz soupis). Novější rukopisy obsahují nejčastěji úřední, školské či spolkové záznamy z konce 19. a 1. pol. 20. stol., většinou pocházející z Lysé nad Labem (např. záznamy zpěváckého spolku Dalibor, divadelního spolku Tyl a spolku vojenských vysloužilců), dále mj. UMUČENÍ Pána našeho Ježíše Krista dle sepsání svatých apoštolů a evangelistů Matouše a Jana pro Jana Nepomuka Chlupatého (1834; sign. LH 92) * PAMÁTNÍ kniha. Obec Litol (přel. 19. a 20. stol.; sign. LH 4217).

IV. g) V muzeu uložena rukopisná pozůstalost P. Josefa Vojáčka, obsahující především korespondenci a přípravné materiály k jeho knize Lysá nad Labem – Grunty, domky a jejich majitelé. Historie Lysé nad Labem v obrazech (sebral a fotografoval A. J. Leiner); Lysá nad Labem, 1936, 2. vyd. Praha, 2003.

V. kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 141 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 87.

VI. Fyzická prohlídka fondu.

VII. AJ, FA: 17. 8. 2005; FA, ZŠ: 2. 2. 2006; AJ, ZŠ: 7. 2. 2006; AJ, FA, ZŠ: 10. 2. 2006; AJ, FA: 13. 4. 2006; AJ, FA, LH: 25. 5. 2006; AJ, FA, FJ: 26. 5. 2006; AJ, FA, ZŠ: 1. 6. 2006; AJ: 9. 6. 2006; AJ, FA: 25. 7. 2006.

2595/1

sign. LH 1s

pap., s. XVIII. ex., 35 ff. (nově), ve vázaných do neúplného tisku BIBLE česká, kralická (Kralice, 1596; Knihopis 1109), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z linky a půlobloučků, vnitřní plocha šrafována nakoso pětílinkami s florálními motivy v polích, hřbet původně o 3 vazech (silně poškozen), červeně barvená ořízka, 18,3 : 12,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm červeným perem starší sign. „CH/44.“, na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem přír. č. „556/80“, ve 4. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „LH 1s“, na předním přideštit červeným perem přepis „Stibal“, na přední předsádce recto tužkou špatně čitelný podpis z 19. stol. „Kauffa Frantnssk [!]“ (též na zadní předsádce verso), na f. 1r červeným perem starší sign. „CH/44.“ (škrtnuto) a perem sign. „LH 1“ a přír. č. „1/84“.

[Modlitby a doplňky k Bibli kralické z konce 18. stol.]

Česky psané doplňky k tisku Bible obsahující modlitby „za prawou Chut Kslowu Božimu“ (ff. 2r–4r), „za desst“ (f. 6v), „Rannj“ (ff. 7r–8r) a „Wečernj“ (ff. 8r–9r) a opis ztraceného začátku textu tisku (až do Gn 17,17, ff. 4v–6v, 12r a 13r–35v). Vlastní text na ff. 2r–35v, na f. 1r opis titulu tisku, jediný písař, na ff. 2r–4r rámeček z jednoduché linky, dále psáno ve 2 sloupcích vyznačených rámečkem z jednoduché linky, titul v rámečku z dvojlinky, titul a nadpisy kaligraficky, některé červeně, na f. 12v nalepena

mědirytina z 18. stol. zobrazující Ježíše mezi Šalamounem, Mojžíšem a evangelisty (patrně část titulního listu nebo frontispis některého z vydání Bible), mezi ff. 5 a 6 vevázaný 2 listy původního tisku, ff. 1v a 9v–11v prázdná, ff. 32 a 33 uvolněna z vazby. Před začátkem Nového zákona vloženy 2 dvojlisty nade-psané „Nedělní Ewandelia“ s výčtem nedělních perikop (uvedeno zkratkami patřičných míst v Bibli), na posledním listu recto „Pořadek kněch Noweho zakona“, na posledním listu verso dole částečně zaškrтанá písarova poznámka „Tento Sary a Nowy zakon Bil Nekolykrate od gateg wzdicky zase Nawraceneg [...]“, psáno touž rukou jako hlavní rukopis ve 2 sloupcích vyznačených rámečkem z jednoduché linky.

2596/2**sign. LH 93s**

pap., 1792, [V] + 165 pp. (recte 163 pp., list s pp. 14–15 chybí, po p. 42 paginováno 44, p. 141 číslována dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytlačované dvojlinky a florálního pásu a drobným šrafováním v ploše, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, 19,9 : 13,0 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem starší sign. „D 73.“, přes 1. vaz nálepka, v ní perem příř. č. „648/80“, ve 4. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „LH 93s“, na předním předešlé nálepka, v ní černé oválné razítko s opisem „Musejní společnost v Lysé n/L.“ a červeným perem doplněnou starší sign. „E 22.“, na p. [IV] perem sign. „LH 93“ a příř. č. „93/84“, na p. 157 perem přípis „Tito Modlitby naležej Anně Borecky ze Wtelna [= zřejmě Mělnické Vtelno, osp. Mělník, příp. Jizerní Vtelno, osp. Mladá Boleslav] Leta Paně 1816 dne 17 february.“.

p. [V]:

„Modlytby Katolycke knimžto připogene gsau Modlytby Rannj. a Weczernj, při Mssy swate, přzed, a po Spowiedj, přzed, a po Přigimanj Welebne Swatostj, Oltaržnj s ginssyma pieknegma Modlitbamj. Psany gsau pro Dorotu Kraupowau ze Wtelna Roku 1792.

Josef Ssegnoha ge Psal.“

Česká modlitební kniha, sepsaná r. 1792 Josefem Šejnohou pro Dorotu Kroupovou ze Vtelna; obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, mariánské, k Ježíši, k svatým a o umučení Pána Ježíše. Vlastní text na pp. 1–156, jediný písar, titul i text psány v ozdobném žlutě a zeleně kolorovaném rámci s rozvilinkami, živá záhlaví, ozdobné iniciály zalomené do 1–4 řádků, spolu s incipity kolorovány zeleně, červeně, zlatě a žlutě, některé zdobeny florálními motivy nebo lidskými tvářemi, části textu červeně, začátky a konce modliteb doplněny florální a ornamentální výzdobou, na pp. 159–161 perem a tužkou finanční záznamy z r. 1868, pp. [I–III], 158 a 162–165 prázdné, mnoho listů vyspravováno proužky papíru.

2597/3**sign. LH 97s**

pap., (s. XVIII. ex.) 1819, 70 ff. (nově), vazba původní, prkénková a lepenková, potažená červeně barvenou kůží, desky bohatě zdobeny rámcovou kompozicí z vytlačovaných zclazených florálních motivů, uprostřed obou desek vytlačovaný zclazený motiv monstrance, hřbet zclazen vytačovými zclazenými příčnými pásy napodobujícími vazy, v mezipolích florální motivy, zclazená ořízka, 17,3 : 11,3 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem starší sign. „D 74.“, přes ni nálepka, v ní perem příř. č. „652/80“, a dále nálepka, v ní perem sign. „LH 97s“, na f. 1r černé oválné razítko s opisem „Musejní společnost v Lysé n/L.“, perem označení „E. 15. a.“, sign. „LH 97“ a příř. č. „97/84“ a tužkou označení „R 99“.

f. 1r:

„Mali Nebes Klič Aneb Modlitby Katolicke Kprawemu Vziwanj dussy Křestianske widane Psane pro Osobu Žendskou Psane pro Osobu Žend [!] Wipsane od Frantisska Tercyana Včitele Dřiskeho [= Dřísy, osp. Brandýs nad Labem-Stará Boleslav] Ano 1819“

Česká modlitební kniha z r. 1819 psaná učitelem Františkem Terciánem z Dřís, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malý nebeklič (srov. Knihopis 5239–5246); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie loretské a modlitby večerní. Vlastní text na ff. 2r–68r, jediný písar, rámeček z dvojlinky, titul červeno-zeleno-žluto-zlato-modře ve florálním rámci, začátky oddílů a některé nadpisy zdobeny bohatými perokresebnými kolorovanými florálními motivy (mj. na ff. 2r a 8r), ozdobné iniciály zalomené do 2–3 řádků, nepravidelné stránkové kustody, nadpisy a živá záhlaví červeně, ff. 1v a 68v–70v prázdná, před f. 1 vytrženy zřejmě 2 listy. Srov. rukopisy č. 2601 a 2842, psané týž písarem.

2598/4**sign. LH 98s**

pap., (s. XVIII. ex.) 1816, 96 pp., vazba původní, prkénková (desky silně poškozeny), potažená červenou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytlačovaných girland a florálních motivů, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými ozdobnými linkami, 18,9 : 11,8 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem příř. č. „653/80“, ve 4. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „LH 98s“, na p. 1 tužkou poškozený přípis „Tyto Mod[lit]by p[at]řegy Marii Studecky ze Kutultakt [neurčeno] Kdyby ge neKdy stratyla a by [...]“, na p. 3 perem sign. „LH 98“ a příř. č. „98/84“ a tužkou označení „R 99“, na zadním předešlém perem přípis „[...] Taknjhapatři Waclawow[i] Studeckymu wenclickowí [...] 1840 [...]“; na f. 1r vloženého rukopisu perem starší sign. „D. 69. c.“.

p. 3:

**„Zapal Lasky Božj. aneb. Katolicke Modlitby. Wipsane. po [!] Osobu Ženskau.
Leta Panně. 1816.“**

Česká modlitební kniha z r. 1816, patrně vycházející z některého vydání tisku **ZÁPAL** lásky Boží duší vyvolených (srov. Knihopis 17 152); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie loretské a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 5–95, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul a začátky oddílů v rámečku z trojlinky kolorovaném žlutě nebo zeleně, titul červeno-zeleno-žlutě, v týchž barvách ozdobné nadpisy a iniciály zalomené do 3–4 řádků, živá záhlaví červeně, jednoduché kolorované perokresby s florálními motivy (mj. na pp. 4 a 13), nepravidelné foliové kustody, na p. 2 tužkou rukou Marie Studnické česká modlitba, na p. 96 tužkou výpočet. Vložen opis české kramářské písně o 6 ff. nadepsaný „Piseň Nowa Naswětlo Wydana Proobweseleni Misle“ (f. 1r), s incipitem „Wsamote Kdiž wzdicham a se Saužim [...]“ (f. 1v), patrně vycházející z některého vydání kramářského tisku **NOVÁ** píseň mládencům a pannám pro obveselení mysle na světlo vydaná (s. XVIII. ex.; srov. Knihopis 11 587–11 591); opis pochází z 1. pol. 19. stol.

2599/5**sign. LH 99s**

pap., (s. XVIII. ex.) 1817, [I] + 88 ff. (od f. 33 nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z ornamentů a florálních motivů a vytlačovaným šrafovaním v ploše, uprostřed obou desek vytlačovaná zlacená mandorla, hřbet o 2 vazech, zdoben vytlačovanými zlacenými ornamentálními pásy, 17,0 : 10,7 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem příř. č. „654/80“, ve 3. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „LH 99s“, na přední předsádce verso perem sign. „LH 99“ a příř. č. „99/84“ a tužkou označení „R 99“, na f. 3r perem sign. „LH 99“, na f. 88r perem podpis „Dorota Martinowská.“.

f. 2r:

**„Maly Nebeski Klič Pro Kbelickau [= Kbely, dnes část Prahy, nebo Kbel, dnes část obce
Benátky nad Jizerou, osrp. Mladá Boleslav] Dorotu Martinowskau w Stari Boleslawi
od Jana Hanusse Roku 1817 ke Cti, a Chwale Božj wipsanj“**

Česká modlitební kniha opsaná r. 1817 Janem Hanušem ze Staré Boleslavi pro Dorotu Martinovskou z Kbel či Kbelu, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malý nebeklič (srov. Knihopis 5239–5246); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o Božské prozřetelnosti, k Ježíši a k Panně Marii, pozdravení pěti ran Kristových, modlitby k svatým (sv. Antonínu Paduánskému, sv. Janu Nepomuckému, sv. Josefu, sv. Anně, sv. Barboře, sv. Apoleně, čtrnácti sv. pomocníkům, sv. Floriánu a sv. Františkovi Xaverskému, též na ff. 74r–75r „Protestacy Na Každý Den Swateho Karla Boromea“), modlitby za umírající a modlitby večerní. Vlastní text na ff. 3r–82r, na f. 2v ve věnečku ze 2 větévek motto „Wždi se slussi modliti, a nikdy nepřestawati.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky kolorovaný žlutě, titul kaligraficky v ozdobném žluto-červeno-modro-zeleně kolorovaném rámci s korunou nahoře, okraje titulního listu ozdobeny nalepením proužků modro-oranžového škrbového papíru, začátky oddílů a některé iniciály kolorovány žluto-červeno-modro-zeleně a bohatě zdobeny akvarely květín, ptáčků, zvířat, budov, krajín, andílků, lebek apod., podobně i vinětky, méně významné nadpisy a incipity červeně. Větší akvarelové ilustrace (některé celostránkové): na f. 6r budova v parku, na f. 6v ukřižování Ježíše Krista, na f. 24v prorok Samuel s Božím okem, na f. 33r anděl s kalichem a na f. 33v nejsv. Svátost oltářní. V 1. pol.

19. stol. doplnil jeden písař na ff. [I]v a 1r „Pjseň. při Wzkřjssenj Páně.“ o 6 slokách (datováno na f. 1r 21. dubna 1829), na ff. 82v–84v českou modlitbu ke sv. Anně a na f. 85rv „Obetowanj Swjcky ke Cti Swate Anny.“; další písař pak zapsal na f. [I]r českou modlitbu (strana nabarvena zeleně, datováno 1847) a na ff. 86v–88v „Pjseň. při. Ljbánj swateho Křjše.“ o 12 slokách (ff. 86v–87r nabarvena zeleně, f. 88v červeně), na f. 86r perem české záznamy o narození dětí r. 1834 a 1838, f. 1v prázdné, rukopis místy vyspravován vlepenými papírovými proužky (např. na ff. 17v nebo 26r).

2600/6**sign. LH 100s**

pap., s. XVIII. ex., 228 pp. (recte 226 pp., list s pp. 1–2 chybí), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z ozdobných linek a florálních ornamentů, hřbet zdoben vytlačovanými zlacenými zdobnými linkami a florálními motivy, zlacená ořízka, 17,2 : 10,6 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem příř. č. „655/80“, a nálepka, v ní perem sign. „LH 100 s“, na rytině vevázané před p. 3 jako frontispis recto perem sign. „LH 100“ a příř. č. „100/84“ a tužkou označen „R 99“.

[Německá modlitební kniha z konce 18. stol.]

Německá modlitební kniha z konce 18. stol. bez titulního listu; obsahuje modlitby ranní (začátek chybí), mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k sv. Trojici, o jménu Ježíš a loretánské, modlitby k svatým (sv. Janu Nepomuckému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Anně, sv. Josefu, sv. Barboře a sv. Vavřinci), litanie ke všem svatým, modlitby za uzdravení, za duše v očistci, za příbuzné a večerní. Vlastní text na pp. 3–227, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, ozdobné perokresebné versálky, začátky oddílů psány do ozdobných rámečků a doplněny iniciálkami zdobenými florálními a geometrickými motivy, stránkové kustody, perokresebné viněty (na p. 61 s devízou „IHS“). Rukopis byl původně na začátcích některých oddílů zdoben perokresbami, které byly později přelepeny mědirytinami: na p. 10 perokresba Ukřižování (mědirytina nedochována); na p. 62 perokresba nejsv. Svátosti oltářní (mědirytina nedochována); na p. 89 perokresba sv. Trojice, přelepena mědirytinou s jiným zobrazením sv. Trojice (signování odštířeno); na p. 117 perokresba Ježíše (mědirytina nedochována); a na p. 135 perokresba Panny Marie Svatohorské s nápisem „Regina Caeli et terra [!]: SacroMontana in Bohemia [= Svatá Hora u Příbrami, osrp. Příbram] 1732. 22. juni Solemnissime [!] Coron[ata]“, přelepena mědirytinou zobrazující ležícího chorého a jeho bližního, který o něj pečuje a obrací se s prosbou k Panně Marii Svatohorské, s nápisem „Zuflucht der Sündern Heil der Krancken.“ (signování odštířeno). Dále byly do rukopisu vevázány nebo volně vloženy tyto mědirytiny: před p. 3 vevázána mědirytina Zasnoubení Panny Marie, s nápisem „DESPONSATIO B[etae] V[irginis] MARIAE.“, signováno „Gre[gorius] Balzer excudit. P[ragae]“; mezi pp. 76 a 77 vložena mědirytina Ježíše jako pastýře ochraňujícího ovečky a zahánějícího holí vlka, s nápisy „Princeps Pastorum. 1. Petri 5. [= 1Pt 5,4]“ a „Sicut Passtor [!] gregem suum pascet.“, signováno „Balzer sc[ulpsit] et exc[udit] Lißae [= Lysá nad Labem], et Pragae.“; mezi pp. 84 a 85 vložena mědirytina sv. Jana Nepomuckého, s nápisem „S[anctus] IOANNES NEP[omucenus]“, signováno „Palco [?] pinx[it]“ a „J[ohann] Balzer sc[ulpsit] ex[cutit] Pragae“; a mezi pp. 220 a 221 vlepena mědirytina Adorace Panny Marie s Ježíškem a malým sv. Janem Křtitelem, s nápisem „In Electis meis mitte radices. Eccl[es]i[asticus] 24. [= Sir 24,12]“, signováno „Ioh[ann] Balzer sc[ulpsit] excud[it] Pragae.“; p. 228 prázdná.

2601/7**sign. LH 105s**

pap., (s. XVIII. ex.) 1820, 66 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovanými zlacenými ornamentálními rámečkem a vytlačovaným šrafovaním v ploše, uprostřed obou desek vytlačované zlacené mandorly, na přední desce vytlačen ozdobný zlacený letopočet „1821“ a v horní části rámeček, v němž byl patrně původně vlepen štítek, hřbet o 4 vazech, zdoben vytlačovanými zlacenými příčnými florálními pásy, zlacená ořízka, 16,0 : 9,5 cm. Na hřbetě v 1. a 2. mezipolí nálepka, v ní perem starší sign. „D 75.“, přes ni v 1. mezipolí nálepka, v ní perem příř. č. „660/80“, v 5. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „LH 105 s“, na předním příděšti nálepka, v ní černé oválné razítko s opisem „Musejní společnost v Lysé n/L.“, v něm červeným perem vepsána starší sign. „E. 17.“, na f. 2v perem sign. „LH 105“ a příř. č. „105/84“ a tužkou označen „R 99“.

f. 3r:

„**Mali Nebes Klič Aneb Modlitby Katolicke Kprawemu Vziwani dussy Křestianske widane. Psane pro Osobu Žendskou [!] Wipsane od Frantisska Tercyana Včitele Dřiskeho**
[= Dřisy, osrp. Brandýs nad Labem-Stará Boleslav] **Anno: 1820.**“

Česká modlitební kniha z r. 1820 psaná učitelem Františkem Terciánem z Dřís, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malý nebeklič (srov. Knihopis 5239–5246); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie loretánské a o jménu Ježíš a modlitby večerní. Vlastní text na ff. 4r–64r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul červeno-zeleno-zlato-modře v ozdobném florálním rámci, začátky oddílů a některé nadpisy zdobené bohatými perokresebnými florálními motivy kolorovanými červeno-zeleno-žluto-zlato-modře (mj. na ff. 4r a 10r), nadpisy červeno-modře, ozdobné iniciály zalomené do 2–3 řádků, živá záhlaví červeně, nepravidelné stránkové kustody, ff. 1r–2r, 3v a 64v–66v prázdná. Srov. rukopisy č. 2597 a 2842, psané týměž písařem.

2602/8**sign. LH 216**

pap., 1752–1756, [I] + 299 ff. (recte 301 ff., ff. 52 a 187 počítána dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobené vytačovanou rámcovou kompozicí z trojlinek a ornamentálních pásů s florálními motivy, v poli vytačované úhlopříčné trojlinky, na přední desce perem původní označení „Lit[tera] A.“, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačováním trojlinkami, v 1. mezipolí štítek, v něm perem původní č. svazku „Tom[us] 5.“, ve 2. mezipolí štítek, v něm perem původní titul „Raths=Protocoll ab anno 1752. usque ad annum 1756.“, ze 2 párů kožených řemínků dochován 1 pár, červeno-modře stříkaná ořízka, 35,2 : 22,5 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem přír. č. „772/80“, v 5. mezipolí nálepka, v ní tužkou sign. „LH 216“, na přední předsádce recto tužkou sign. „LH 216“.

f. [I]rv:

„O[mnia] A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam] **PROTHOCOLLVM IVDICIALE. ACTORVM CIVILIVM VRBIS NEO=LISSAE AD ALBIM. AB ANNO: 1752. Praesidentibus Dominis: D[omino] Martino Mlcžebuch Vrbis Primate. D[omino] Josepho Gelinek. D[omino] Josepho Kalina. D[omino] Mathia Danku. D[omino] Balthazare Kopeytka. D[omino] Joanne Kettner. // D[omino] Balthazare Gancžiar. D[omino] Josepho Tangl. D[omino] Mathia Frantž. D[omino] Francisco Schneyder. D[omino] Josepho Layner Tržitsky. D[omino] Joanne Hebek. Confectum a me: Josepho Gelinek. T[oto] T[itulo] Syndico Jurato M[anu] p[ro]pria.**“

Převážně česky psaná městská kniha Lysé nad Labem z l. 1752–1756 (ojedinělé německé zápisy), obsahuje zápisy z jednání rady v správních i soudních věcech, o renovacích rady a další záznamy úřední povahy. Vlastní text na ff. 1r–271v, jediný písař (Josef Jelínek, srov. podpis na f. [I]v), nadpisy zvýrazněně, část titulu kapitálkami, linky tužkou, ff. 272r–299v prázdná. Vložen list s dobovým českým soupisem dlužných částek, dále prázdná nezalepená obálka, na jejíž přední straně je modrou pastelkou napsána adresa „Tit[ul] státní notářství Praha XI Kubelíkova 16“, lístek s černě předtištěným názvem firmy „Josef Hahn, výroba líhovin v Lysé nad Labem.“ a nevyplněným místem pro datum „V Lysé n. L. ....190“, na kterém je modrou pastelkou poznamenáno „fol[ium] 115 Kesner“ (touž modrou pastelkou vyznačeno na f. 115r křížkem místo, ke kterému se poznámka zřejmě vztahuje), lístek s tištěným návodem a dvojlist pauzovacího papíru a list ze stolního kalendáře z r. 1952, na jejichž versu tužkou částečně opisy některých záznamů.

2603/9**sign. LH 216a**

pap., 1699–1734, 61 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačováním rámečkem z trojlinky, zbytky 2 párů kožených řemínků, červeno-černě stříkaná ořízka, 19,5 : 15,9 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem přír. č. „771/80“, na hřbetě nálepka, v ní perem sign. „LH 216a“, na f. 1r modrou pastelkou starší sign. „C 51.“, černým perem sign. „LH 216a“ a tužkou označení „R 99“.

[Kontribuční kniha města Lysá nad Labem z l. 1699–1734]

Česky, německy a latinsky psaná kontribuční kniha města Lysá nad Labem z l. 1699–1734. Vlastní text na ff. 1r–60r, více písařů (mj. na ff. 1r–11r „Georg Wentzel Berger m[anu] p[ro]pria“), viz

podpisy např. na ff. 1r, 5v nebo 10r), psáno do předlinkovaných sloupců, ff. 12v, 38v, 50v, 52v, 57v a 60v–61v prázdná.

2604/10

sign. LH 217

pap., 1715–1719, 154 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené bohatou vytlačovanou rámcovou kompozicí z trojlinek a ornamentálních pásů, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými trojlinkami, ve 2. mezipolí štítek, v něm perem původní titul „Kniha pro Auczty contribuczny Konczelska [!] a Starssie [!] obeczenska ab anno 1715.“, zbytky 2 párů kožených řemínků, černo-červeně stříkaná ořízka, 31,3 : 20,2 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem přír. č. „773/80“, přes 3. vaz přelepena nálepka, v ní hnědým fixem sign. „LH 217“, na přední předsádce recto perem sign. „LH 217“ a tužkou označení „R 99“.

f. 2r:

„Kniha Pro Auczty Contribuczni, Konsselske, a Starssy=Obeczenske Zaloziena Wzaczatku Kniżiek tisstienych, do nichż Contribuczze każdo=Miesycżnie w Pisowana, a pak prżi wygyti Roku ku Král[ovské] Berni Zemske k Zevidirowani odeslana byti musy. Letha Panie 1715.“

Česky vedená kontribuční kniha města Lysá nad Labem z l. 1715–1719, obsahuje seznam jmen purkmistra a konšelů, obecních starších a rychtářů podepsaný radním písařem Janem Václavem Kučerou (f. 3r), „Auczta [!] Contribuczni Miasta Nowe=Lysy nad Labem za Rok 1715.“ (ff. 4r–11v), „Auczty Konsselsky za Rok 1715.“ (ff. 52r–58v) a „Auczty Starssi=Obeczensky na Rok 1715.“ (ff. 103r–126v), účetnictví ve všech částech pokračuje do r. 1719. Snad jediný písař (Jan Václav Kučera), sloupce z dvojlinek, nadpisy podtrženy dvojlinkou, titul částečně kaligraficky s ozdobnou perokresebnou iniciálou, některé zápisy doplněny revizními potvrzeními, např. na f. 53r „Revidirt d[ie] 6. Julij 1716 Paul Kalyna m[anu] p[ropria]“, ff. 1rv, 2v, 3v, 12r–51v, 59r–102v a 128r–154v prázdná. Srov. rukopis č. 2611, v němž je dodatek psaný týmhž písařem.

2605/11

sign. LH 218

pap., 1755–1800, 85 ff. (nově), vazba původní, lepenková (značně poškozená), desky polepeny červeno-modrým mramorovaným papírem, na přední desce perem nečitelný nápis a letopočet „1755“, hřbet a růžky potaženy hnědou kůží, zdobené po okrajích vytlačovanou dvoj- a čtyřlinkou, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných ozdobnými vytlačovanými pruhy, červeně stříkaná ořízka, 36,0 : 21,5 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem přír. č. „774/80“, v 6. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „LH 218“, na f. 1r perem sign. „LH 218“; uloženo v archivní krabici, na přední straně nálepka, v ní černým fixem sign. „LH 222–4 227–9 218“.

[Kniha účtů krejčovského cechu v Lysé nad Labem z l. 1755–1800]

Česky psaná kniha účtů krejčovského cechu v Lysé nad Labem, obsahuje soupis příjmů a vydání z l. 1754–1800. Vlastní text na ff. 2r–83v, více písařů, jednotlivé rubriky podtrženy jednoduchou linkou nebo dvojlinkou, předkreslené okraje a sloupce pro zápis částek, místy podpisy inspektorů, od r. 1786 (tj. od f. 49r) předkresleny tabulky, ff. 1v a 84r–85v prázdná.

2606/12

sign. LH 219

pap., 1713–1796, 76 ff. (nově), vazba původní, lepenková, desky polepeny červeno-modro-žluto-bílým mramorovaným papírem, hřbet o 5 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, zdobené po okrajích a podél vazů vytlačovanými trojlinkami, červeno-modře stříkaná ořízka, 32,0 : 20,5 cm. Na hřbetě v 6. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „LH 219“, na přední předsádce recto perem sign. „LH 219“ a tužkou označení „R 99“.

f. 1r:

„Kniha Pocziwieho Czechu Zedniczkeho a Kameniczkeho, Doniż Vczedlnicy se wpisugau. Zacżatek Swug wzala w Miestie Nowe=Lysy nad labem d[ne] 2. Miesycze Vnora Letha Panie 1713.“

Česky psaná kniha učedníků zednického a kamenického cechu v Lysé nad Labem z l. 1713–1796. Vlastní text na ff. 2r–76v, větší počet písařů, titul kaligraficky, místy psáno do předlinkovaných tabulek, ff. 1v, 9v, 29v, 30v, 31v, 34v, 35v, 36v, 37v, 38v, 39v, 40v, 41v, 67rv a 75v prázdná, na konci vyříznut nezjištěný počet listů. Vložen proužek čtvrtky se strojopisným určením „Kniha učedníků pociwého cechu zednického a kamenického v Lysé nad Labem, užívaná v letech 1713–1796.“

2607/13**sign. LH 220**

pap., 1713–1801, 23 ff. (nově), vazba původní, lepenková, desky polepeny červeno-modro-žluto-bílým mramorovaným papírem, hřbet o 5 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, po okrajích a podél vazů zdoben vytačovanými trojlinkami, červeno-modře stříkaná ořízka, 31,9 : 20,3 cm. Na hřbetě v 6. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „LH 220“, na přední desce nálepka, v ní perem příř. č. „776/80“, na přední předsádce recto perem sign. „LH 220“ a tužkou označení „R 99“.

f. 1r:

„Kniha Mistrów Pocztiwego Rżemesła Zedniczskiego a Kameniczskiego, genż w ni Zapsani, a na gakeg Spusob Prżigati gsau, wsse se winachazy Zacżatek swug wzala, w Miestie Nowe lysy nad Labem Dne 2. Miesycze Vnora, Letha Panie 1713.“

Česky psaná kniha mistrů zednického a kamenického cechu v Lysé nad Labem z l. 1713–1801. Vlastní text na ff. 2r–23v, většíc počet písarů, titul kaligraficky, bohatě zdoben perokresebnými florálními ornamenty, ff. 1v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7v, 8v, 9v, 10v, 11v, 12v, 13v–14v, 15v, 16v–17v a 18v prázdná, na konci vyříznuto nejméně 16 listů. Vložen proužek čtvrtky se strojopisným určením „Kniha mistrů poctivého řemesla zednického a kamenického v Lysé nad Labem, užívaná v letech 1713–1801.“.

2608/14**sign. LH 221**

pap., 1746–1795, [IV] + 144 pp. (od p. 48 nově), z vazby zachován pouze kožený potah, na deskách bohatě zdoben rámcovou kompozicí z vytačované trojlinky a florálních motivů, červeno-černě stříkaná ořízka, 35,0 : 22,3 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem sign. „LH 221“, na přední desce nálepka, v ní perem příř. č. „777/80“, a nálepka, v ní perem datum „10. 8. 1795“, na p. [I] perem sign. „LH 221“, tužkou označení „R 99“ a perem č. „242/31“.

p. [I]:

„Protocol Pocztywego Czechu Nowo=Šewczowskeho. Miasta Nowe Lysy nad Labem. Zalożeny gest. Za Pana Antonjna Bergla toho Cżasu Czechownjho Inspectora. Też za Panuw Starssych. Czech Mystrów. Pana Wenczla Ssynkmagra Prwnjho. Pana Jana Swietlyho Druhyho. Gyrzjho Elyczera Contralora. Sstiepana Symona Czechownjho Pysarże. Leta Panie Tisyczytyho Sedmysteho Dewadesateho Pateho Dne 10 Augustij“

Česky psaná kniha ševcovského cechu v Lysé nad Labem z l. 1746–1795, obsahuje mj. na pp. [III–IV] soupis mistrů z r. 1746, dále zápisy o přijímání nových mistrů a jejich příspěvcích do pokladny, o přijímání učedníků a o jejich vyučení. Vlastní text na pp. [III–IV] a 1–144, více písarů, titulní list zhotoven dodatečně v r. 1795, psán částečně kresleným proškrtávaným písmem do rámečku z dvojlinky, pp. [II], 10, 14 a 76 prázdné. Vložený 4 přeložené papírové lístečky.

2609/15**sign. LH 222**

pap., 1791–1843, [I] + 38 ff., nevázáno, sešito režnou nití, 34,8 : 21,3 cm. Přes hřbet nálepka, v ní perem sign. „LH 222“, na f. [I]r nálepka, v ní perem příř. č. „778/80“, na f. 1r perem sign. „LH 222“; uloženo v archivní krabici, na přední straně nálepka, v ní černým fixem sign. „LH 222–4 227–9 218“.

f. 1r:

„Poznamenany wsseheho [!] Gednany Przy Poctiwim Cechu Kregżowskim [!] w Mieste Nowe Lysy nad labem. od Roku 1791. dne 4 [Septem]bris.“

Česká cechovní kniha krejčovského cechu v Lysé nad Labem z l. 1791–1843, obsahuje zápisy o přijímání učedníků, dávání za vyučenou, přijímání tovaryšů, přijímání za mistry, volbě starších a cechmistrů a jednání cechu. Vlastní text na ff. 1r–36v, více písarů, místy zápisy oddělovány linkou, na ff. 12v–19v perem okraje pro dataci, mezi ff. 36 a 37 vyříznuty 4 listy, ff. [I]v a 37r–38v prázdná.

2610/16**sign. LH 223**

pap., (1715) 1716, 12 ff. (nově), nevázáno, sešito režnou nití (první 2 listy téměř uvolněny), 34,8 : 22,3 cm. Přes hřbet nálepka, v ní perem sign. „LH 223“, na f. 1r nálepka, v ní perem příř. č. „779/80“, na f. 3r perem sign. „LH 223“; uloženo v archivní krabici, na přední straně nálepka, v ní černým fixem sign. „LH 222–4 227–9 218“.

f. 3r:

„EXTRACT MAGESTATV“

Český opis výpisu z majestátu, kterým Ferdinand II. potvrzuje artikuly a řády cechu ševců Starého Města pražského a privilegium Vladislava II. z r. 1477, jímž se uděluje tomuto cechu právo užívat erb (vidimus datuje Ferdinandův majestát k 28. březnu 1620, viz f. 11r); výpis pochází z r. 1715 (ověřen od starších a mistrů ševcovského cechu Starého Města pražského), opis byl pořízen r. 1716 (ověřen od starších a mistrů ševcovského cechu v Nymburce na Labi pro ševcovský cech v Lysé nad Labem); dále je připojen výpis z cechovní knihy o usnesení cechovního shromáždění z r. 1697, kterým se stanovují podmínky pro uchazeče o učení (manželský původ a složení poplatků). Vlastní text na ff. 3r–11r, na f. 11v opis přípisu od starších a mistrů ševcovského cechu Starého Města pražského stvrzující pravost výpisu (včetně schematického znázornění pečeti staroměstského cechu ševců), na ff. 11v–12r přípis od starších a mistrů ševcovského cechu v Nymburce stvrzující pravost opisu s připojenou krytou pečetí, na f. 12rv zápis o cechovním usnesení z r. 1697, jediný písař, incipity oddílů kaligraficky, perokresebné iniciály (na f. 3v zalomena do 3 řádků), jednoduché perokresebné ozdoby a viněty s florálními motivy, ff. 1v–2v prázdná.

2611/17

sign. LH 225

pap., 1713, 10 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená fialovým papírem zdobeným zlacenými florálními ornamenty, hřbet rozpadlý, desky dnes svázaný s blokem pouze tkanicí v dolní části, zde též na tkanici zavěšena v dřevěném pouzdře pečet z červeného vosku se znakem zednického a kamenického cechu (ve znaku zednické náčíní a letopočet 1701, nad ním nápis „KAVRZIM [= Kouřim, osrp. Kolín]“ a dále opis „PECZET POCZTIWEHO CZECHV ZEDNICZKIHO A KAMENICZK[ého]“), 2 páry lněných tkanic, 34,8 : 26,2 cm; vloženo do černých desek se 2 černými tkanicemi, 30,2 : 21,4 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem příř. č. „225/80“, na f. 2r perem sign. „LH 225“.

[Artikuly zednického a kamenického cechu z r. 1713]

Česky psané artikuly pro mistry a tovaryše udělované od spojeného cechu zedníků a kameníků v Kouřimi spojenému cechu zedníků a kameníků v Lysé nad Labem, přepsané 15. ledna 1713 (viz závěr na f. 8r). Vlastní text na ff. 2r–8r, jediný písař, linky tužkou, na f. 2r perokresebná iniciála „M-y“, nadpisy a incipity zvýrazněně, na f. 9r dodatek z r. 1717 (o povinnostech mistrovských synů, kteří dostali za vyučenou, a tovaryšů, kteří se oženili s vdovami po mistrech a byli přijati za mistry) podepsaný „Jan Waczlaw Kuczera ten Czas Pisarz Raddnj a SPolu Pisarz Czechowni m[anu] p[ropria]“ (k tomu srov. rukopis č. 2604, psaný týměž písařem), ff. 1rv, 8v a 9v–10v prázdná.

2612/18

sign. LH 238

pap., 1760–s. XIX. med., 30 ff. (nově), nevázáno, 3 sešity sešité provázkem, 21,1 : 17,0 cm; vloženo do papírového dvojlistu, 21,0 : 14,9 cm. Na f. 1r tužkou sign. „LH 238“ a příř. č. „794/80“; na hřbetě dvojlistu perem sign. „LH 238“ a příř. č. „796/80“.

a) f. 1r:

„In Nahmen gottes Vatters, und des Sohnes, und des Heil[igen] geiste, Amen.
Andachts Übung Vordem Hochwürdigen, Guth.“

Německé modlitby a rozjímání na každý den v týdnu pocházející z 2. pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–8v, jediný písař, některé nadpisy kaligraficky, tužkou okraje.

b) f. 9r:

„In Nahmen Gottes Vatters und des Sohnes und. des Heil[igen] geistes. Amen.
Andachts übungen Vor dem HochWüridigen guth.“

Německé modlitby a rozjímání na každý den v týdnu z r. 1760 (viz podpis písaře na f. 18v „Johanes Wentzel Hiersche. A[nn]o 1760. den 4ten Novembris“); týž text jako část a, psaný jiným písařem. Vlastní text na ff. 9r–18v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, některé nadpisy kaligraficky a podtrženy dvojlinkou.

c)

[Životopisy zbožných žen z pol. 19. stol.]

Dva české životopisy zbožných žen zapsané v pol. 19. stol., a to na ff. 19r–23v „Ze žiwota Dominyky Lazary W Hleimském audolj w polednjm Tyrolsku [= Jižní Tyroly, Itálie].“ (závěr nedochován) a na ff. 24r–30r „Žiwot. Marie z Morlu [Maria von Mörl, 16. října 1812–11. ledna 1868] w Kaldařich. a polednjm Tyrolsku [= Kaltern / Caldaro, Jižní Tyroly, Itálie].“. Jediný písář, f. 30v prázdné, mezi ff. 22 a 23 vyříznut 1 list, mezi ff. 23 a 24 vytrženy 3 listy.

2613/19

sign. LH 241

pap., 1783–1815 + s. XVIII. ex., 94 + 10 ff. (nově), z vazby dochována pouze zadní deska, lepenková, bez potahu, červeně stříkaná ořízka, 21,5 : 16,7 cm; vloženo torzo rukopisu sešito provázekem, 20,0 : 17,3 cm. Přes hřbet nálepka, v ní perem sign. „LH 241“, na f. 1r nálepka, v ní perem přír. č. „797/80“, na f. 3r perem sign. „LH 241“ a tužkou přír. č. „221/84“ a označení „R 99“.

a) f. 3r:

„**Kniha Založena při pocztiwem Czechu Kregcżowskym k spisowanj Vczedlnjku a Wycwczenczu w Miestie Nowe=lišy nad labem Roku 1783 d[ne] 30 Mage.**“

Česká cechovní kniha krejčovského cechu z Lysé nad Labem, založená patrně r. 1783 (letopočet v titulu je však pozdější rukou perem přepsán na 1781 a tentýž letopočet je uveden i na ff. 1r a 94v) a vedená od r. 1784 do r. 1815; obsahuje na ff. 4r–43r zápisy o přijatých učednicích a na ff. 43v–88r záznamy o vyučencích. Vlastní text na ff. 4r–88r, více písářů, ff. 1v–2v, 3v a 88v–94r prázdná.

b)

[Torzo meditací z konce 18. stol.]

Torzo německých meditací, modliteb a písní k Ježíši, Panně Marii a svatým z konce 18. stol., v textu odkazy na další knihy, např. na f. 1r „Darauff fangeter an aus dem Leben Iesu Christi zu leßen auf folgenden mamer [!]; Aus dem Leben Jesu Christi das ... Capitel der Punct.“ (neurčeno) a na f. 5v „Jetzt Sprechen alle Sammentlichein Capitel auß dem Büchel der Verträulichen unterredung mit Mariae.“, tj. patrně odkaz na některé vydání tisku **FIGGER, Angelus Maria: Gesandtschaft des bedrangten Teutschlands zur Trösterin der Betrübten, das ist: Verträuliche Unterredung mit Maria, in allen Nöthen; na f. 8r modlitby obětované „Zu Verehrung der Sieben Seeligen Vättern und auf besondere Intention der Gnädigen Herrschafft. [...] Vor die Gnädige Junge Herrschafft Vor Wayl[and] Seelige frau frau Graffin. [...] Vor dem in Gott ruhendem Pater wilhelm und frater Ioannes. [...]“**. Vlastní text na ff. 1r–10v, jediný písář, rámeček z dvojlinky, nadpisy a důležité části textu podtrženy jednoduchou linkou či dvojlinkou.

2614/20

sign. LH 254

vloženo do modrých papírových desek, na přední straně štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1.“, pod štítkem perem určení „Archivalie augustiniánského kláštera v Lysé n[ad] L[abem]“, a dále štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „2“, pod štítkem perem určení „Různé církevní archivalie“, 31,5 : 24,0 cm. Na přední straně desek tužkou sign. „LH 254“ a nálepka, v ní perem přír. č. „810/80“, přes hřbet nálepka, v ní perem sign. „LH 254“.

1)

vloženo do dvojlistu z hnědého papíru, na přední straně perem č. „1“, 30,2 : 21,5 cm; přiložen dvojlist, na přední straně perem určení „Augustiniánský konvent v Lysé n[ad] Labem. Celkem 72 kusů Různé církevní archivalie“, na zbývajících stranách soupis obsahu složky, 26,0 : 21,0 cm.

a)

pap., 1768–1796, 16 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 22,0 : 14,3–15,8 (9 ff.) a 16,6 : 21,3–21,6 (7 ff.). Bez provenienčních znaků.

[Kvittance z l. 1768–1796]

Německé kvittance na „Erbsteuer=Relutions-Aequivalent“ vystavené augustiniánskému klášteru v Lysé nad Labem v l. 1768–1796, vyplněno do předtištěného formuláře. Několik písařů, versální strany prázdné.

b)

pap., 1771–1784, 14 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 17,1 : 19,3–21,7 cm. Bez provenienčních znaků.

[Kvittance z l. 1771–1784]

Německé kvittance na zaplacení příspěvku na fungování vojenské akademie ve Vídni („zu Unterhaltung der Wienerischen Militari-Pflanzschul“) vystavené augustiniánskému klášteru v Lysé nad Labem v l. 1771–1784, vyplněno do předtištěného formuláře. Jediný písař, versální strany prázdné.

c)

pap., 1785–1809, 29 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 34,3 : 21,0 cm. Bez provenienčních znaků.

[Platební výměry a potvrzení o zaplacení z l. 1785–1809]

Německé platební výměry na příspěvek českého duchovenstva na šlechtickou vojenskou akademii ve Vídni („An den Pflanz=Schul=Beytrag von der Böhm[ischen] Geistlichkeit für die Adelige Militar-Akademie in Wien.“) určené augustiniánskému klášteru v Lysé nad Labem a doplněné potvrzeními o zaplacení, z l. 1785–1809, vyplněno do předtištěného formuláře. Několik písařů, versální strany prázdné.

d)

pap., 1796–1808, 13 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 34,3 : 21,0 cm. Bez provenienčních znaků.

[Platební výměry a potvrzení o zaplacení z l. 1796–1808]

Německé platební výměry „An dem geistlichen Erbsteuer=Aequivalent-Beytrag, zum Credits-Fond gehörig.“ určené augustiniánskému klášteru v Lysé nad Labem a doplněné potvrzeními o zaplacení, z l. 1796–1808, vyplněno do předtištěného formuláře. Několik písařů, versální strany prázdné.

2)

vloženo do dvojlistu z hnědého papíru, na přední straně perem č. „2“, 29,9 : 21,9 cm; vložen list papíru, na něm novodobě perem soupis obsahu složky, 26,1 : 21,1 cm.

a)

pap., s. XVIII. med., 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 34,3 : 21,0 cm. Bez provenienčních znaků.

f. 1r:

„Rozvrženj oneho SPInomocznima od Pustkamj wzdegssym Lyskym farnim Chramu Panie se wykonawagicziho, 40 hodin Trwagicziho Modlenj, gak a od koho w Prżipadagiczych godzinach Przed Negswietiegssy Welebnou Swatostj Oltarżnj se wykonawatj Bude, Totiż“

Česky psaný rozpis účasti měšťanů a dalších osob z Lysé nad Labem na čtyřicetihodinové modlitbě v místním farním kostele (tj. v který den týdnu a v kterou hodinu má daná skupina držet modlitbu), vzniklý podle P. Josefa Vojáčka, který pořídil r. 1958 přiložený opis textu listiny, v r. 1761 nebo po r. 1765 (srov. poznámku na závěr opisu „Listina jest patrně z r. 1761.“ a odkaz na odpustkové privilegium papeže Klementa XIII. z 23. července 1765 vložený do opisu titulu za zmínku o odpustcích „Klemens XIII. 1765. 23 VII“; dále srov. Vojáckovy poznámky tužkou na f. 1r „Od 1755.“ a „KL XIII 1765 23. VII“). Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, psáno do tabulky perem, f. 2rv prázdné. Přiloženo torzo tisku (6 ff.) obsahující „INDEX RERUM PRAECIPUARUM, QUAE IN HOC TOMO SECUNDO DOMINICALI CONTINENTUR.“ (ff. 1r–5v; mezi ff. 4 a 5 chybí 2 ff.) a „INDEX HISTORIARUM, QUAE HOC LIBRO DOMINICALI SECUNDO CONTINENTUR.“ (f. 6rv), pocházející patrně z některého vydání tisku **BIGNAMI, Innocentio:** *Dominicale annuale & Theatrum pietatis. Dominicalis annualis pars secunda.*

b)

pap., 1781, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 16,4 : 10,0 cm. Na f. 1r fialovou pastelkou č. „1“.

f. 1v:

„Wahre Belustigung. In Gott Bestehend in unterschiedlichen, geist Trostreichen und auserlesenen Andachten Das ist: Allerhand sehr kraefftige Morgen und Abend= Meß= Beicht und Communion neben andern so wohl Zur H[eiligen] Dreyfaltigkeit: leyden Christi Zu der Mutter Gottes Maria und H[eiligen] Patronen gerichteten Seel: und Hertzeindringenden Gebettern. Anno 1.7.8.1.“

Zlomek německé modlitební knihy z r. 1781, na f. 1r celostránková perokresba Ukřížování v ozdobném rámečku a v nice zdobené florálními motivy, s nápisem „Filij Redemptor Mundi DEus: Miserere Nobis“, na f. 1v zeleně (původně snad zlatě) titul v perokresebném rámečku s florálními motivy a Božím okem, jediný písař, f. 2rv prázdné.

c)

pap., s. XVII. med., 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 16,6 : 10,2 cm. Na f. 1r fialovou pastelkou č. „2“.

[Zlomek postily z pol. 17. stol.]

Zlomek české postily z pol. 17. stol., obsahuje závěr neurčeného kázání a začátek kázání na středu po 10. neděli po sv. Trojici na téma z 12. kapitoly listu Židům (srov. na f. 1r „Středa po 10. Ne[děli] po S[va]te Trojicy. Židum. 12.“). Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, nadpis a incipit kázání červeně, na f. 1v na zbytku odtrženého papíru torzo neznámého textu, f. 2rv prázdné, poškozeno (patrně vyjmuto z knižní vazby).

d)

pap., s. XVII. med., 4 ff. (nově), nevázáno, složka volných dvojlístů, 12,0 : 7,5 cm. Na f. 1r fialovou pastelkou č. „3“.

[Zlomek liturgické knihy z pol. 17. stol.]

Zlomek české liturgické knihy z pol. 17. stol., obsahující perikopu ze 4. kapitoly Matoušova evangelia o pokušení Krista na poušti (f. 1r) a 2 částečně notované písně (bílá mensurální notace v pětilínkové notové osnově): 1. píseň o 4 slokách s 1. slokou „Přigaw od Otce poselstw, Krystus pán Božj Syn, postiw se dlahu, byl lačen, od ďábla pokaussjn, wssak přemoh pyssného, a zgewil lest geho:“ (f. 1v), 2. píseň o 1 sloce a refrénu, s incipitem „Ogezu Kryste sylný wjtěztyteli [...]“ (ff. 1v–2r). Jediný písař, části textu podtrženy červeně, některé noty červeně opraveny, ff. 2v–4v prázdná, poškozeno (patrně vyjmuto z knižní vazby).

e)

pap., s. XVIII. in., 6 ff. (nově), nevázáno, složka volných dvojlístů, 16,1 : 10,4 cm. Na f. 1r fialovou pastelkou č. „4“.

[Zlomek polemického spisu z poč. 18. stol.]

Zlomek českého polemického spisu proti ariánství z poč. 18. stol., obsahuje kritiku ariánského učení a výroky sv. Jana Křtitele a další argumenty z Písma dokazující Kristovo božství, začátek chybí. Vlastní text na ff. 1r–6r, jediný písař, okraje tužkou, v margináliích odkazy na Bibli, na f. 3v zvýrazněně a červeně věta „Sedmého Swědka slissěti budeme“, f. 6v prázdné, poškozeno (patrně vyjmuto z knižní vazby).

f)

pap., s. XVII. ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 15,8 : 9,1 cm. Na f. 1r fialovou pastelkou č. „5“.

[Zlomek kázání z konce 17. stol.]

Zlomek konceptu českého nedělního kázání s odkazy k různým místům Bible z konce 17. stol. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, velmi drobné písmo, řada míst v textu červeně podtržena, dolní část uříznuta, poškozeno (patrně vyjmuto z knižní vazby).

g)

pap., s. XVII. med., 20 ff. (nově), nevázáno, složka volných dvojlístů, 13,1 : 8,1 cm. Na f. 1r fialovou pastelkou č. „6“.

[Torzo postily z pol. 17. stol.]

Torzo české postily z pol. 17. stol., obsahuje část nedělního kázání „Neděle dwamecymá poSwatě Trojicy: Ewangelium Mat[ous] 18.“ (ff. 1r–3v, prostředek chybí, konec zřejmě na ff. 18r–20v), a dále několik zlomků velikonočních kázání (dosti zpřeházeně a torzovitě na ff. 4r, 5r–14v a 16rv; např. text z f. 7v pokračuje na f. 14r apod.). Jediný písař, nadpisy zvýrazněné, konce kázání vyznačeny dvojlínkou (na f. 1r i začátek), na f. 10v kustod, ff. 4v, 15rv a 17rv prázdná, poškozeno (patrně vyjmuto z knižní vazby).

2615/21**sign. LH 255**

vloženo do modrých papírových desek, na přední straně štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „3“, pod ním perem určení „Archivalie cechu zednického v Lysé n[ad] L[abem]“, dále štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „4“, pod ním perem určení „Různá poznamenání za práce řemeslníků v Lysé n[ad] L[abem]“, 31,2 : 22,5 cm. Na přední straně desek tužkou sign. „LH 255“ a nálepka, v ní perem přír. č. „811/80“, přes hřbet nálepka, v ní perem sign. „LH 255“.

1)

10 složek z fialového nebo světle hnědého papíru s větším množstvím archiválií zednického cechu v Lysé nad Labem převážně z 19. stol. (přiloženy 2 dvojlisty a 1 list s jejich novodobým soupisem perem, 25,9–29,5 : 21,1 cm), mezi nimi:

a)

pap., 1790, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 35,6 : 21,2 cm; vloženo do dvojlistu z hnědého papíru, na přední straně perem „f zed[níci]“, 30,8 : 22,5 cm. Na f. 1r fialovou pastelkou č. „3“.

[Povolení k učení se zedníkem z r. 1790]

Německy psané vrchnostenské povolení z r. 1790, kterým se Christophu Sittemu z Dolní Vidimi (část obce Vidim, osrp. Mělník) dovoluje učit se zedníkem v Lysé nad Labem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r černé kolkové razítko za 3 krejčary a krytá pečeť vrchnostenského inspektora, ff. 1v–2v prázdná. Přiložena 2 další povolení k učení se zedníkem v Lysé nad Labem z l. 1839 a 1841.

b)

pap., 1788, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 17,7 : 22,2 cm; vloženo do dvojlistu z hnědého papíru, na přední straně perem „Ch zed[níci]“, 31,0 : 22,5 cm. Na f. 1r fialovou pastelkou č. „1“.

[Kvittance z r. 1788]

Česky psaná kvittance cechovního inspektora Josefa Hautsche na 2 zlaté za celoroční práci, vydaná r. 1788. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, černé kolkové razítko za 3 krejčary, f. 1v prázdné. Přiloženo 6 českých kvitancí na peníze nebo listiny vydané z cechovní pokladny z l. 1801–1843.

2)

pap., 1751–1757, 20 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 8,2–36,4 : 16,9–22,2 cm; vloženo do světle hnědých papírových desek, 29,5 : 22,6 cm; přiložen dvojlist s novodobým perem psaným soupisem těchto rukopisů, 26,0 : 21,1 cm. Na f. 1r fialovou pastelkou č. „1“, na f. 2r fialovou pastelkou č. „2“ (též na ff. 3r, 4r, 5r a 6r), na f. 7r fialovou pastelkou č. „3“ (též na ff. 8r a 9r), na f. 10r fialovou pastelkou č. „4“ (též na ff. 11r a 12r), na f. 13r fialovou pastelkou č. „5“ (též na ff. 14r, 15r a 16r), na f. 17r fialovou pastelkou č. „6“ (též na ff. 18r a 19r), na f. 20r fialovou pastelkou č. „7“.

[Účty za řemeslnické práce z l. 1751–1757]

19 českých a 1 německý účet za řemeslnické práce (sklenářské, bednářské, truhlářské, hodinářské, kovářské, zámečnické a kamnářské) pro obce Lysou nad Labem a Studnici (neurčeno) z l. 1751–1757. Vlastní text na ff. 1r–20r, více písařů, ff. 1v, 2v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7v, 8v, 9v, 10v, 11v, 12v, 13v, 14v, 15v, 16v, 17v, 18v, 19v a 20v prázdná.

2616/22**sign. LH 4040**

pap., 1792, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 31,2 : 20,1 cm; vloženo do papírových desek, 29,7 : 20,7 cm; uloženo v archivní krabici. Na f. 1r perem sign. „LH 4040“ a přír. č. „844/80“; na přední straně desek černým fixem sign. „LH 4 040 – LH 4 074“ a přír. č. „844/80“; na přední straně krabice nálepka, v ní strojopisem určení a sign. „VYSVĚDČENÍ LH 3 766/1,26 – 3 781 Školní LH 4 040 – 4 074 LH 4075 – LH 4171“, dále nálepka, v ní černým fixem přír. č. „967/80 844/80 845/80“.

[Vysvědčení Josefa Drlíka o školní docházce z r. 1792]

Německy psané vysvědčení Josefa Drlíka o absolvování školní docházky v Lysé nad Labem z r. 1792. Vlastní text na f. 1r, jediný písař (farář Jan Tuhý), f. 1v prázdné.

2617/23

sign. LH 4041

pap., 1793, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 33,6 : 20,9 cm; vloženo do papírových desek, 29,7 : 20,7 cm; uloženo v archivní krabici. Na f. 1r perem sign. „LH 4041“; na přední straně desek černým fixem sign. „LH 4 040 – LH 4 074“ a přír. č. „844/80“; na přední straně krabice nálepka, v ní strojopisem určení a sign. „VYSVĚDČENÍ LH 3 766/1,26 – 3 781 Školní LH 4 040 – 4 074 LH 4075 – LH 4171“, dále nálepka, v ní černým fixem přír. č. „967/80 844/80 845/80“.

[Vysvědčení Josefa Kosiny o školní docházce z r. 1793]

Německy psané vysvědčení Josefa Kosiny o absolvování školní docházky v Lysé nad Labem z r. 1793. Vlastní text na f. 1r, jediný písař (školní učitel Franz Anton Miksch), doplněno podpisem faráře Jana Tuhého, ff. 1v–2v prázdná.

2618/24

sign. LH 4042

pap., 1794, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 33,7 : 20,3 cm; vloženo do papírových desek, 29,7 : 20,7 cm; uloženo v archivní krabici. Na f. 1r perem sign. „LH 4042“; na přední straně desek černým fixem sign. „LH 4 040 – LH 4 074“ a přír. č. „844/80“; na přední straně krabice nálepka, v ní strojopisem určení a sign. „VYSVĚDČENÍ LH 3 766/1,26 – 3 781 Školní LH 4 040 – 4 074 LH 4075 – LH 4171“, dále nálepka, v ní černým fixem přír. č. „967/80 844/80 845/80“.

[Vysvědčení Karla Kessnera z r. 1794]

Německy psané vysvědčení Karla Kessnera z Vidimi (osrp. Mělník) o absolvování výuky náboženství v r. 1794. Vlastní text na f. 1r, jediný písař (farář Josef Moeser), na f. 1v perem soudobou rukou nepřesně přepsáno jméno majitele vysvědčení („Karl Kutner aus Widim“).

2619/25

sign. LH 4043

pap., 1796, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 33,5 : 20,4 cm; vloženo do papírových desek, 29,7 : 20,7 cm; uloženo v archivní krabici. Na f. 1r perem sign. „LH 4043“; na přední straně desek černým fixem sign. „LH 4 040 – LH 4 074“ a přír. č. „844/80“; na přední straně krabice nálepka, v ní strojopisem určení a sign. „VYSVĚDČENÍ LH 3 766/1,26 – 3 781 Školní LH 4 040 – 4 074 LH 4075 – LH 4171“, dále nálepka, v ní černým fixem přír. č. „967/80 844/80 845/80“.

[Vysvědčení Josefa Kříže o školní docházce z r. 1796]

Německy psané vysvědčení Josefa Kříže o absolvování školní docházky v Lysé nad Labem z r. 1796. Vlastní text na f. 1r, jediný písař (školní učitel Adalbert Řehoř), doplněno podpisem faráře Jana Tuhého, ff. 1v–2v prázdná.

2620/26

sign. LH 4044

pap., 1796, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 34,0 : 21,9 cm; vloženo do papírových desek, 29,7 : 20,7 cm; uloženo v archivní krabici. Na f. 1r perem sign. „LH 4044“; na přední straně desek černým fixem sign. „LH 4 040 – LH 4 074“ a přír. č. „844/80“; na přední straně krabice nálepka, v ní strojopisem určení a sign. „VYSVĚDČENÍ LH 3 766/1,26 – 3 781 Školní LH 4 040 – 4 074 LH 4075 – LH 4171“, dále nálepka, v ní černým fixem přír. č. „967/80 844/80 845/80“.

[Vysvědčení Josefa Raži o školní docházce z r. 1796]

Německy psané vysvědčení Josefa Raži o absolvování školní docházky v Lysé nad Labem z r. 1796. Vlastní text na f. 1r, jediný písař (školní učitel Adalbert Řehoř), doplněno podpisem faráře Jana Tuhého, f. 1v prázdné.

2621/27

sign. LH 4045

pap., 1797, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 34,4 : 22,1 cm; vloženo do papírových desek, 29,7 : 20,7 cm; uloženo v archivní krabici. Na f. 1r perem sign. „LH 4045“; na přední straně desek černým fixem sign. „LH 4 040 – LH 4 074“ a přír. č. „844/80“; na přední straně krabice nálepka, v ní strojopisem určení a sign. „VYSVĚDČENÍ LH 3 766/1,26 – 3 781 Školní LH 4 040 – 4 074 LH 4075 – LH 4171“, dále nálepka, v ní černým fixem přír. č. „967/80 844/80 845/80“.

[Vysvědčení Josefa Raži o školní docházce z r. 1797]

Německy psané vysvědčení Josefa Raži o absolvování školní docházky v Lysé nad Labem z r. 1797. Vlastní text na f. 1r, jediný písař (školní učitel Adalbert Řehoř), doplněno podpisem faráře Jana Tuhého, f. 1v prázdné.

2622/28

sign. LH 11/90

pap., 1648, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 31,5 : 20,3 cm; vloženo do papírového dvojlístu, 29,6 : 20,7 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určené „CECHY ŘEMESLA LISTY ZA VYUČENOU CECHOVNÍ LISTINY ŘEMESL[nické] SPOLKY VANDROVNÍ KNÍŽKY ŽIVNOSTEN[ské] LISTY BERNIČNÍ KNÍŽKA“ a zeleným fixem přípis „ŠPATNÝ STAV!“ Na f. 1r tužkou č. „536“, na f. 2v červeným fixem č. „536“; na přední straně dvojlístu černým fixem určené „RADNIČNÍ USNESENÍ LYSÁ, 1648“ a perem sign. „LH 11/90“; na přední straně krabice černým fixem přír. č. „849/80“.

[Plná moc z r. 1648]

Česky psaná plná moc od městské rady v Lysé nad Labem z 23. ledna 1648, která opravňuje zástupce města, aby v jiných městech vyhledávali obyvatele Lysé, kteří se dlouhodobě zdržují mimo město a ponechávají svoje příbytky bez dozoru, aby je pobídli k návratu a případně je dali vsadit do vězení pro porušování povinností. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, 1. řádek kaligraficky, na f. 1r krytá pečeť zobrazující městskou bránu s opisem „SIGILLVM CIVITATIS LISENSIS“, oba listy spojeny k sobě papírovým proužkem, na němž je upevněna pečeť, ff. 1v a 2r prázdná.

2623/29

přír. č. 844/80

jednotlivé listy či dvojlísty sňaté z vazeb, a proto silně poškozené; vloženy do přehnutého lístku, na přední straně tužkou určené „STARÉ LISTINY“, 14,5 : 10,1 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určené „STARÉ LISTINY a RUKOPISY“. Na přední straně lístku tužkou přír. č. „844/80“; na přední straně krabice černým fixem přír. č. „848/80“.

a)

pap., s. XVII. in.–med., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 11,9 : 13,5 cm. Bez provenienčních znaků.

[Náboženské pojednání z 1. pol. 17. stol.]

Zlomek českého náboženského pojednání, patrně nekatolického, z 1. pol. 17. stol.; tato část se týká stvoření člověka a světa a důkazů zmrtvýchvstání v Písmu a ve stvoření. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, podtrhy červeně.

b)

pap., s. XVII. med., 3 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 15,0–15,8 : 9,6–19,9 cm. Bez provenienčních znaků.

[Pojednání o Boží lásce z pol. 17. stol.]

Zlomky českého pojednání o lásce Boha k člověku (snad koncept kázání) z pol. 17. stol. Vlastní text na ff. 1r–3v, jediný písař, četné podtrhy, škrty a opravy.

c)

pap., 1674, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 19,7 : 15,8 cm. Bez provenienčních znaků.

f. 1r:

„Lusus puerilis serius“

Latinská synopse jezuitské žákovské divadelní hry o Nivardovi, bratru sv. Bernarda, provozované jindřichohradeckými principisty 3. června 1674 (srov. na f. 1r „Representatus a Principistis Novodomensibus [= Jindřichův Hradec] Anno 1674 Die 3 Junij.“). Námět hry vychází z díla citovaného na f. 1r jako „Guil[elmus] Abbas in Vita S[ancti] Bernardi“, tj. patrně ze spisu **GUILELMUS de Sancto Theodorico**: Vita sancti Bernardi abbatis; ve hře se střídají výstupy alegorických postav (Innocentia, Mundus) a Nivarda, jeho rodiny a přátel. Vlastní text na ff. 1r–2v, jediný písař, okraje listů částečně poškozeny.

d)

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 31,4 : 20,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[Dopisy z přel. 17. a 18. stol.]

Zlomek cvičného sešitu z přel. 17. a 18. stol., patrně patřícího nějakému studentovi z Jindřichova Hradce; na f. 1r 2 německé texty dopisů s vepsanými latinskými slovíčky, na f. 1v latinský dopis nadepsaný „Petrus S[alutat] Paulum“ a obsahující popis vojenského napadení „Novam Domum [= Jindřichův Hradec]“ a prosbu o dodání zbraní. Vlastní text na f. 1rv, patrně 2 písaři. Srov. části e–h, pocházející zřejmě z téhož sešitu.

e)

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 31,1 : 19,7 cm. Bez provenienčních znaků.

[Dopisy a básnické cvičení z přel. 17. a 18. stol.]

Zlomek cvičného sešitu z přel. 17. a 18. stol., patrně patřícího nějakému studentovi z Jindřichova Hradce; obsahuje texty 2 latinských a 1 německého dopisu a cvičné básně s vyznačeným básnickým metrem, mj. „Elegia de laetitia Majali“ (f. 1r) a „Epigramma de sanctissima trinitate“ (f. 1v). Vlastní text na f. 1rv, patrně 2 písaři, list částečně potrhaný. Srov. části d a f–h, pocházející zřejmě z téhož sešitu.

f)

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 31,3 : 19,4 cm. Bez provenienčních znaků.

[Dopisy z přel. 17. a 18. stol.]

Zlomek cvičného sešitu z přel. 17. a 18. stol., patrně patřícího nějakému studentovi z Jindřichova Hradce; zahrnuje texty latinských a německých dopisů, mj. na f. 1r „Epistola gratulatoria in qua marsilius ludovico affini suo de adepto consulatus officio gratulatur“, obsahující v textu místní určení „[...] ad totius civitatis Novodomensis [= Jindřichův Hradec] solatium [...]“; na f. 1v „Epistola invitatoria ad amicum Ferdinandum ad festum corporis Christi ut exhibendae a Iuventute novodomensi stationi intersit“. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař. Srov. části d–e a g–h, pocházející zřejmě z téhož sešitu.

g)

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 31,2 : 19,7 cm. Bez provenienčních znaků.

[Báseň a dopis z přel. 17. a 18. stol.]

Zlomek cvičného sešitu z přel. 17. a 18. stol., patrně patřícího nějakému studentovi z Jindřichova Hradce; obsahuje latinskou báseň s vyznačeným básnickým metrem a dále text latinského dopisu s žádostí o peníze na pokračování ve studiích. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař. Srov. části d–f a h, pocházející zřejmě z téhož sešitu.

h)

pap., s. XVII. ex.–XVIII. in., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 27,1 : 19,2 cm. Bez provenienčních znaků.

[Dopisy z přel. 17. a 18. stol.]

Zlomek cvičného sešitu z přel. 17. a 18. stol., patrně patřícího nějakému studentovi z Jindřichova Hradce; obsahuje text německy psaného dopisu s nadpisem „Christianus S[alutat] Christianum“ (f. 1r), dále na f. 1rv značně poškozené úryvky jiných textů, německých a latinských, mj. latinský dopis zakončený „[...]ater meus Vitus Gelinek et Franciscus Joannes Frey“ (f. 1v). Vlastní text na f. 1rv, patrně 2 písaři. Srov. části d–g, pocházející zřejmě z téhož sešitu.

i)

pap., 1620, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 30,7 : 20,0 cm. Bez provenienčních znaků.

[Osvědčení o imatrikulaci z r. 1620]

Tištěné osvědčení o imatrikulaci na pražské akademii vydané jménem Jana Jesenia, s ručně doplněným jménem studenta „Samuel Dasconides Cerekvicensis [= Cerekvice nad Loučnou, osrp. Lito-myšl, nebo Cerekvice nad Bystricí, osrp. Hořice]“ (f. 1r), který byl synem Matyáše Daskonida

Vrbenského z Radonic [neurčeno], datováno 10. srpna 1620; pod potvrzením podpisy „M[agister] Georgius Schultissius de Felsdorf a Acad[emia] Pra[gensis] PRORECTOR“ a „M[agister] Samuel Alectorius Batelovinus p[ro] t[empore] Rector Scholarum Cuthnensium [= Kutná Hora]“. Vlastní text na f. 1r, 2 písáři, na f. 1r stopy po červené kulaté pečetě, f. 1v prázdné. Srov. část j, vztahující se patrně k těže osobě.

j)

pap., 1628, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 20,7 : 29,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[Osvědčení o bezúhonnosti z r. 1628]

Česky psaná listina osvědčující bezúhonnost písaře Samuela Dasconia vydaná Martinem Králíkem Brtnickým, úředníkem na panství sádeckém (= zámek Sádek, osrp. Třebíč) Tomáše Cerbonského. Vlastní text na f. 1r, jediný písář (nikoli Martin Králík, ten listinu pouze podepsal), listina opatřena červenou služební pečetí vydavatele, na f. 1v zbytky staršího rukopisného textu, f. 2rv prázdné. Srov. část i, vztahující se patrně k těže osobě.

k)

pap., 1606, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 30,3 : 20,1 cm. Bez provenienčních znaků.

[Dopis z r. 1606]

Česky psaný dopis Tomáše Vitelia panu Matěji Stoupovi z Jindřichova Hradce z r. 1606 (špatně čitelný). Vlastní text na f. 1r, jediný písář, na f. 1v adresa a zbytky červené pečetě.

l)

pap., 1655, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 31,0 : 19,0 cm. Bez provenienčních znaků.

[Návrh na vymožení dluhu z r. 1655]

Česky psaný návrh Matěje Chlana Soběslavského z Jindřichova Hradce soběslavskému rychtáři Ondřeji Ilgnerovi na obstavení majetku Filipa Žida z Pacova dlužícího 24 zlatých za 2 postavy sukna z 20. září 1655. Vlastní text na f. 1r, jediný písář, f. 1v prázdné. Srov. část m, vztahující se patrně k těže osobě.

m)

pap., 1655, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 31,1 : 19,4 cm. Bez provenienčních znaků.

[Dopis z r. 1655]

Česky psaný dopis adresovaný Matěji Chlanovi z Jindřichova Hradce o sousedských vztazích a finančních záležitostech z r. 1655. Vlastní text na f. 1r, jediný písář, na f. 2v adresa, ff. 1v–2r prázdná, částečně odstráženo. Srov. část l, vztahující se patrně k těže osobě.

n)

pap., s. XVII. med., 3 ff. (nově), volné listy, 12,7–29,4 : 9,3–36,4 cm. Bez provenienčních znaků.

[Zlomky urbářů ze 17. stol.]

Zlomky 2 česky psaných urbářů z pol. 17. stol., jeden pro lokalitu nazvanou „Wes Okrauhla Radau-mic Obec [= zřejmě Okrouhlá Radouň, osrp. Jindřichův Hradec]“, druhý např. pro vsi Kaproun (dnes část obce Kunžak, osrp. Jindřichův Hradec), Kačlehy (osrp. Jindřichův Hradec), Lovětín (dnes část obce Jarošov nad Nežárkou, osrp. Jindřichův Hradec) a Dolní Skrejchov (= Dolní Skrýchov, dnes část obce Jindřichův Hradec). Vlastní text na ff. 1r–3v, 2 písáři, psáno do předlinkované tabulky.

o)

pap., 1680, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 31,3 : 19,4 cm. Bez provenienčních znaků.

[Soupis odvezeného zboží z r. 1680]

Česky psaný soupis zboží odvezeného na jarmark do Strmilova (osrp. Jindřichův Hradec) 2. prosince 1680. Vlastní text na f. 1r, jediný písář, f. 1v prázdné.

p)

pap., 1619–1656, 9 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 9,9–34,2 : 15,3–22,3 cm. Bez provenienčních znaků.

[Účty a kvitance z l. 1619–1656]

7 drobných účtů (6 česky, 1 německy) a 2 kvitance (německy, 1 pro Matyáše Stangla z Jindřichova Hradce) z l. 1619–1656. Vlastní text na ff. 1r–9v, více písařů, většina listů špatně čitelná a neúplná.

q)

pap., 1759, 7 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 22,2–29,9 : 17,2 cm. Bez provenienčních znaků.

[Vyúčtování za cesty se senem z r. 1759]

Česky, německy nebo česko-německy psaná vyúčtování příjmů a vydání během rozvážek sena z Kolína nebo Lysé nad Labem do Trutnova, Českého Dubu (osrp. Liberec) apod. od jistého Šenkmajera z 12. května až 4. července 1759. Vlastní text na ff. 1r–7v, jediný písař, každé vyúčtování doplněno prezentačním datem a některá i vyjádřením magistrátního úředníka, ff. 1v, 2v, 3v, 4v a 6v prázdná.

r)

pap., 1759, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 21,8 : 17,2 cm. Bez provenienčních znaků.

[Vyúčtování za rozvážku sena z r. 1759]

Česky psané vyúčtování příjmů a vydání během odvozu sena z Kolína do Žirče (dnes část obce Dvůr Králové nad Labem) r. 1759. Vlastní text na f. 1r, 2 písaři, na f. 1r perem prezentační poznámka „praes[entatum] d[ie] 23 Mage [1]759.“, f. 1v prázdné.

2624/30

přír. č. 845/80

vloženo do papírových desek, na přední straně černým fixem určení „LISTINY 1880–1884“, 30,9 : 22,8 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určení „STARÉ LISTINY a RUKOPISY“. Na přední straně desek perem č. „1920“ a nálepka, v ní černým fixem přír. č. „845/80“; na přední straně krabice černým fixem přír. č. „848/80“.

a)

pap., 1753, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 34,8 : 21,7 cm. Na f. 1r fialovou pastelkou č. „3“.

f. 1r:

„Qvittung.“

Německy psaná kvitance datovaná 4. července 1753, nahoře lokace „Stadt Neu Lyssa“. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, f. 1v prázdné.

b)

pap., 1755, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 7,8 : 16,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[Kvitance z r. 1755]

Německy psaná kvitance datovaná v Lysé nad Labem 10. listopadu 1755. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, f. 1v prázdné.

c)

pap., 1756, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 20,0 : 21,0 cm. Bez provenienčních znaků.

[Účtenka z r. 1756]

Německy psaná účtenka za truhlářské práce doplněná českým vyjádřením plátce datovaným 15. dubna 1756. Vlastní text na f. 1r, 2 písaři, f. 1v prázdné.

d)

pap., 1756, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 33,8 : 21,3 cm. Bez provenienčních znaků.

f. 1r:

„Contra Schein“

Německy psané potvrzení o složení dřeva, sena apod. datované 29. října 1756 v Lysé nad Labem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, f. 1v prázdné.

e)

pap., 1756, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 34,1 : 21,5 cm. Bez provenienčních znaků.

[Účtenka z r. 1756]

Německy psaná účtenka datovaná 2. září 1756, nahoře lokace „Stadt Neu Lyssa“. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, f. 1v prázdné.

f)

pap., 1757, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 35,1 : 21,5 cm. Bez provenienčních znaků.

[Potvrzení z r. 1757]

Německy psané potvrzení datované v Lysé nad Labem 3. února 1757. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, f. 1v prázdné.

g)

pap., s. XVIII. ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 35,2 : 22,0 cm. Bez provenienčních znaků.

[Účetnictví z konce 18. stol.]

Česky psané účetnictví z konce 18. stol. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, psáno do předlinkované tabulky.

2625/31**přír. č. 846/80**

pap., 1790, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 35,3 : 21,5 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určení „CECHY ŘEMESLA LISTY ZA VYUČENOU CECHOVNÍ LISTINY ŘEMESL[nické] SPOLKY VANDROVNÍ KNÍŽKY ŽIVNOSTEN[ské] LISTY BERNIČNÍ KNÍŽKA“ a zeleným fixem přípis „ŠPATNÝ STAV!“. Na f. 1r tužkou přír. č. „846/80“, na f. 1v tužkou určení „přípisy a kvitance Bendl“; na přední straně krabice černým fixem přír. č. „849/80“.

[Potvrzení o přijetí finanční podpory z r. 1790]

Česky psané potvrzení ze 13. února 1790, v němž cechovní inspektor Anton Frantz stvrzuje, že jako pohořelý získal a osobně přijal od krejčovského cechu v Lysé nad Labem finanční podporu 3 zlaté rýnské. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, v záhlaví černé kolkové razítko. Srov. rukopis č. 2630, část d, týkající se téže osoby.

2626/32**přír. č. 849/80(a)**

pap., 1733, 6 ff. (nově), nevázáno, sešito režnou nití, 41,5 : 26,0 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určení „CECHY ŘEMESLA LISTY ZA VYUČENOU CECHOVNÍ LISTINY ŘEMESL[nické] SPOLKY VANDROVNÍ KNÍŽKY ŽIVNOSTEN[ské] LISTY BERNIČNÍ KNÍŽKA“ a zeleným fixem přípis „ŠPATNÝ STAV!“. Na f. 1r tužkou přír. č. „849/80“ (špatně čitelné; též na f. 6r); na přední straně krabice černým fixem přír. č. „849/80“.

[Artikuly pro tovaryše kovářského a kolářského cechu v Lysé nad Labem z r. 1733]

Česky psané artikuly pro tovaryše (a patrně i učedníky) kovářského a kolářského cechu v Lysé nad Labem, vydané cechmistry a mistry tohoto cechu r. 1733 (srov. závěr na f. 4v „Genž se Stalo w Miestie Nowe=lysy nad labem dne 24. Miesycze Czerwna to gest na Den Swateho Jana Křžtitele Patrona z Degssiho, leta Panie 1733.“). Vlastní text na ff. 2r–4v, jediný písař, psáno kaligraficky, nadpisy a incipity úvodu, závěru a jednotlivých artikulů zvýrazněny, bohatě zdobeno perokresbou – nadpisy a záhlaví jednotlivých stran zdobeny florálními ornamenty, na f. 2r ozdobná iniciála „M-y“, na ff. 2r a 4v znak kovářského a kolářského cechu (na f. 2r v kartuši nesené andělíčky), na f. 4v v ozdobném rámci s florální výzdobou velký římský orel s korunou a s nakoso púleným erbem na hrudi (v každé polovině lev ve skoku), ff. 1v, 5rv a 6v prázdná. Vložen proužek čtvrtky se strojopisným určením rukopisu „Artikuly cechu kovářského a kolářského v Lysé nad Labem ze 24. června 1733.“.

2627/33**přír. č. 849/80(b)**

vloženo do přeloženého lístku, 13,9 : 10,1 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určení „STARÉ LISTINY a RUKOPISY“. Na přední straně lístku tužkou přír. č. „849/80“; na přední straně krabice černým fixem přír. č. „848/80“.

a)

pap., 1758, 6 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 35,8 : 22,2 cm. Na f. 1r tužkou přír. č. „849/80“, na f. 6v perem dobová sign. „Lit[tera] D.“.

[Fundace z r. 1758]

Česky psaná fundace na vyplácení platu duchovního „de Clero Soeculari Sub qualitate Castelani“ (f. 1r), který by pomáhal děkanovi v Českém Brodě, založená městem Český Brod z odkazů a darů a doplněná seznamem povinností budoucího kaplana, s krytou pečetí města a podpisy radních (ff. 1r–4v), datováno na f. 4v 28. ledna 1758; a dále česky psaná kladná odpověď pražského arcibiskupství datovaná 18. března 1758 s krytou pečetí arcibiskupa (ff. 5r–6v). Dva písaři, na f. 1r černé kolkové razítko a perem prezentační poznámka „Praesent[atun] 20 Feb[ruarii] A[nno] 1758“, na f. 5r perem ingrosační poznámka „Ingros[satum] Lib[ro] Erect[ionum] Sub Lit[tera] B. fol[io] 156 Sig[no] C.“, f. 6r prázdné.

b)

pap., 1782, 2 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 31,2 : 18,0 cm; na f. 1r tužkou přír. č. „849/80“.

[Dvě účtenky z r. 1782]

Dvě německy psané účtenky vyplněné do předtištěného formuláře, týkající se úroků za peníze půjčené od špitální nadace sv. Františka pražských křižovníků s červenou hvězdou, datované 24. dubna a 16. října 1782, obě s černým kolkovým razítkem a červenou řádovou pečetí. Vlastní text na ff. 1r a 2r, jediný písař, ff. 1v a 2v prázdná.

c)

pap., 1796, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,2 : 21,3 cm. Na f. 1r tužkou přír. č. „849/80“, na f. 2v množství dobových i novějších sign., mj. červeným perem „ad N[umerum] 304“, perem „N[umero] 14.“ a „B“, tužkou „N[umero] 9. N[umero] 10. et N[umero] 40“ a „XII fol[ium] 199“, perem „N[umer]o Sep. 553.“ s datací „[1]823“ a perem „Decanal N[umme]r 25. Kirchenstift N[umme]r 1.“.

[Smlouva z r. 1796]

Česky psaná smlouva o finanční půjčce manželů Karla a Anny Zákorovských od Magdaleny Valbrechtovské, datovaná v Českém Brodě 24. listopadu 1796; na f. 2r potvrzení datované též v Českém Brodě 26. listopadu 1796 s krytou pečetí města Českého Brodu. Vlastní text na ff. 1r–2r, 2 písaři, na f. 1r černé kolkové razítko a tužkou přípis „polovic zapláceno roku 1860.“, na f. 2r perem ingrosační poznámka „Ingrossatum Libro Obligation[um] N[ume]ro 6, fol[io] 18. Johann Kurtz m[anu] p[ro]pria Ingrosator“, na f. 2v množství dobových i novějších poznámek o splácení pohledávky.

2628/34**sine**

perg., 1651, 1 f. (nově), nevázáno, složený list, 43,2 : 62,2 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určení „STARÉ LISTINY a RUKOPISY“. Na přední straně krabice černým fixem přír. č. „848/80“.

[Artikuly ševcovského cechu v Lysé nad Labem z r. 1651]

Česky psaná listina z 13. března 1651, kterou uděluje ševcovský cech v Nymburce („My Starssi Czechmistrži a Mistrži Pocziwneho Rżemesla Nowe Ssewcowskeho w Miestie Nymburgkze Nalabj [...]“) artikuly ševcovskému cechu v Lysé nad Labem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit a slova „Ittem“ kaligraficky, v horní části listiny perem perokresebná ornamentální výzdoba, pod počáteční iniciálou „M-y“ perem perokresebná ozdoba, na žluto-černém provázku přivěšena v dřevěném pouzdře pečetí nymburského ševcovského cechu (z červeného vosku, průměr pečeti 5,2 cm, průměr pouzdra 8,6 cm).

2629/35**sine**

vloženo do přeloženého lístku, 14,1 : 10,1 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určení „STARÉ LISTINY a RUKOPISY“. Na přední straně krabice černým fixem přír. č. „848/80“.

a)

pap., 1757, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 8,2 : 21,9 cm. Bez provenienčních znaků.

[Účet z r. 1757]

Česky psaný účet za otruby, šlapání mouky a za bednování sudů z r. 1757. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1v jinou rukou připsáno potvrzení o přijetí otrub, na f. 1r perem prezentační poznámka

„Praes[entatum] [!] d[ie] 15. febr[uar]ii A[nno] 1757“.

b)

pap., 1757, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 17,1 : 20,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[Kvittance z r. 1757]

Německy psaná kvittance na 20 zlatých z 24. prosince 1757 od Jana Jakuba Smrkovského, opatřená červenou vystavovatelovou pečeti a černým kolkovým razítkem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, f. 1v prázdné.

c)

pap., 1759, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 21,5 : 16,5 cm. Bez provenienčních znaků.

[Potvrzení na odvoz sena z r. 1759]

Česky psané potvrzení na seno odvezené ze Starého Kolína (osrp. Kolín) do Jaroměře z r. 1759. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, f. 2v prázdné.

2630/36

sine

vloženo do přeloženého lístku, na přední straně tužkou určení „HOSPODAŘENÍ KVITANCE“, 13,8 : 10,1 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určení „STARÉ LISTINY a RUKOPISY“. Na přední straně krabice černým fixem příř. č. „848/80“.

a)

pap., 1751, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 14,2 : 21,1 cm. Bez provenienčních znaků.

[Účet za truhlářské práce z r. 1751]

Česky psaný účet za truhlářské práce v následujícím znění: „Poznamenany Dyla Truhlaržského Dorathousu Kwzacznemu Mayestratu totiž 3 stoly dohromady dogednj tabule zanie ..... 10 [zlatých] Item 4 židlic za 1 ... 33 [krejcarů] cziny ... 4 [zlaté] 24 [krejcarů] / Sum[m]a 14 [zlatých] 24[krejcarů] gyrzy Adam truhlarž“, jinou rukou připsáno vyjádření radnice „9 [zlatých] 4 [zlaté] / 13 [zlatých] Dne 29 Decem[bris] 1751 Wzacztny Mag[istrat] uznal Truhlarzy 13 [zlatých] datj,“. Vlastní text na f. 1r, 2 písaři, na f. 1r perem prezentační poznámka „Praes[entatum] d[ie] 27. [Decem]bris 1751 A[nno]“, f. 1v prázdné.

b)

pap., 1759, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 21,0 : 20,7 cm. Bez provenienčních znaků.

[Soupis odvezeného sena z r. 1759]

Česky psaný soupis sena odvezeného z Kolína do Trutnova a Jaroměře 24. a 30. května 1759. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r perem prezentační poznámka „Praes[entatum] d[ie] 3. Junij 1759“, f. 1v prázdné.

c)

pap., 1759, 2 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 33,8 : 21,0 cm. Bez provenienčních znaků.

[Potvrzení o složení a zaplacení mouky a sena z r. 1759]

Česky psané rozpisy dovozu mouky a sena z Kolína do Českého Dubu (osrp. Liberec) a Trutnova s potvrzením o přijetí hotovosti z r. 1759. Vlastní text na ff. 1r a 2r, 2 písaři, na f. 1r perem prezentační poznámka „Praes[entatum] d[ie] 4. July [1]759“, na f. 2r perem prezentační poznámka „Praes[entatum] den 13. Juny,“, ff. 1v a 2v prázdná.

d)

pap., 1790, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 34,7 : 20,9 cm. Bez provenienčních znaků.

[Kvittance z r. 1790]

Česky psaná kvittance na 4 zlaté rýnské od krejčovského cechu v Lysé nad Labem z r. 1790 podepsaná „Anton Frantz Czechownj Inspector“ (f. 1r). Vlastní text na f. 1r, jediný písař, f. 1v prázdné. Srov. rukopis č. 2625, týkající se téže osoby.

2631/37

sine

uloženo v archivní krabici, na přední straně nálepka, v ní strojopisem určení a sign. „ČESKÝ BROD LH 3 765“ a hnedým fixem starší sign. „L 75/84“ (též na další menší nálepce).

a)

pap., 1658, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst (poškozeno, patrně sejmuto z vazby), 31,1 : 19,2 cm. Bez provenienčních znaků.

[Dopis z r. 1658]

Česky psaný dopis Pavla Metzera z r. 1658 adresovaný Adamu Svobodovi, „Miěsstiěninu a Spolu Raddnimu Miěsta Hradcze Gyndrřichoweho“ (f. 2v), který je autorem dopisu nazýván panem otcem a švagrem. Vlastní text na f. 1rv, na f. 2v adresa, jediný písař, f. 2r prázdné.

b)

pap., 1765, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 36,6 : 22,9 cm. Na f. 1r zbytky dobové signatury „N[umero] 7“ (škrtnuto), „N[ume]ro 8“ a určení „Kapuzinner in Böhmischbrod [= Český Brod]“, na f. 2v dobové signatury „N[ume]ro 9“ (škrtnuto), „N[ume]ro 8“ (škrtnuto), „N[umer]o 120.“, „N[umero] 109“ (škrtnuto), „N[umero] 47“ (škrtnuto), „N[umero] 24.“, „N[umero] 16.“ (škrtnuto) a „Lit[tera] A.“.

[Listina z r. 1765]

Německy psaná listina z r. 1765 specifikující způsob nakládání s penězi odkázanými kapucínskému hospici v Českém Brodě Václavem Hertlem z Kutné Hory, které jsou ve správě českobrodského městského magistrátu. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, na f. 2r jinou rukou přípis z r. 1765 a opět jinými rukama 2 přípisy z r. 1773, na f. 2v přípis jinou rukou z r. 1830, na f. 1r černé kolkové razítko, na f. 1v krytá pečeť města Českého Brodu, na f. 2r zbytky červené pečeti.

c)

pap., 1767, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,8 : 22,5 cm. Na f. 2v perem původní sign. „Lit[tera] E.“.

f. 1r:

„Consignatio Foundationum Decanalium in Ecclesia Decanali S[an]cti Gotthardi, Regiae Civitatis Bohemo=Broden[sis] in Libris Ejusdem Civitatis insertarum, Duarum Capitalia cum realibus Hypothecis sufficienter provisata sunt.“

Latinský výpis z městské knihy v Českém Brodě s údaji o fundacích pro děkanský kostel sv. Gotharda z l. 1701–1764 určených na náklady spojené s určitým počtem zádušních mší (f. 1rv), datovaný a podepsaný na f. 1v „Die 13. Martij A[nn]o 1767 Josephus Schreiber. Decanus Bohemo=Broden[sis] m[anu] p[ro]p[ri]a“ a opatřený červenou pečetí dotčeného děkana, dále na ff. 1v–2r jinou rukou německé potvrzení pravosti výpisu datované „20 Martij 1767“ a podepsané purkmistrem a radními Českého Brodu, se stopami po červené městské pečetí, na f. 2rv jinou rukou latinské schválení těchto fundací jménem pražského arcibiskupa Antonína Petra hraběte Příchovského z Příchovic a potvrzení o jejich zápisu do Liber foundationum datované „Pragae in Cancellaria Archi-Episcopali die 30. Martii A[nn]o 1767.“, podepsané „Joan[nes] And[reas] Kayser. Epis[copalis] Vic[arius] G[ene]ral[is] et Off[icia]l[is].“, opatřené krytou arcibiskupskou pečetí a parafované „Benedict[us] Stöber m[anu] p[ro]p[ri]a Cancellarius“. Výpis vepsán do perem předkreslené tabulky, na f. 1r černé kolkové razítko za 2 zlaté, na f. 2v ingrosační poznámka „Ingros[satum] Lib[ro] Fund[at]ionum Sub Lit[tera] T. fol[io] 398.“.

d)

pap., 1793, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 38,2 : 23,5 cm. Bez provenienčních znaků.

[Úvěrová listina z r. 1793]

Česky psaná úvěrová listina Jana Pačese pro magistrát města Českého Brodu datovaná 4. září 1793. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, na f. 1v jinou rukou přípis z r. 1808 s krytou pečetí města Českého Brodu, f. 2r prázdné, na f. 2v tužkou pozdější přípis „Franci“.

2632/38**sine**

pap., 1724, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 19,5 : 31,3 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určené „CECHY ŘEMESLA LISTY ZA VYUČENOU CECHOVNÍ LISTINY ŘEMESL[nické] SPOLKY VANDROVNÍ KNÍŽKY ŽIVNOSTEN[ské] LISTY BERNIČNÍ KNÍŽKA“ a zeleným fixem připsal „ŠPATNÝ STAV!“. Na přední straně krabice černým fixem přír. č. „849/80“.

[Křestní list Františka Kolouška z r. 1724]

Německy psané potvrzení, že František Koloušek, syn Jakuba Kolouška a jeho ženy Anny, byl 31. srpna 1710 pokřtěn ve farním kostele sv. Václava v Menším Městě pražském; křestní list vystavil 24. září 1724 „Antonius Michael Cajo Parochus ad S[anctum] Wenceslaum Micro=Pragae m[anu] p[ro]pria.“ (f. 1r). Vlastní text na f. 1r, jediný písař, doplněno oválnou pečetí z červeného vosku, f. 1v prázdné.

2633/39**sine**

pap., 1781, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,5 : 22,4 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určené „CECHY ŘEMESLA LISTY ZA VYUČENOU CECHOVNÍ LISTINY ŘEMESL[nické] SPOLKY VANDROVNÍ KNÍŽKY ŽIVNOSTEN[ské] LISTY BERNIČNÍ KNÍŽKA“ a zeleným fixem připsal „ŠPATNÝ STAV!“. Na přední straně krabice černým fixem přír. č. „849/80“.

[Výpis z matriky o křtu Václava Jana Růžičky z r. 1781]

Latinsky psaný výpis z matriky o křtu Václava Jana, syna svobodné matky Barbory Růžičkové; křest proběhl 31. září 1765 na Novém Městě pražském, křestní list vystavil „Ad S[anc]tum Henricum Imp[eratore]m die 19 Martii Anni [!] 1781 Franciscus Jacobus Podlesky Parochus m[anu] p[ro]pria.“ (f. 1r). Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r černé kolkové razítko za 15 krejcarů a kulatá červená pečeť s kozorohem s hvězdou ve štítě, nad štítem klenot v podobě přilbice s pštosími pery, nad celým znakem klobouk se 3 štrápci, po stranách iniciály „F. S. I. P. C. N. P.“, na f. 2v zbytky červené pečeti a perem připsal z konce 19. stol. „100 Jahr alte sache und über hundert“, ff. 1v a 2r prázdná.

2634/40**sine**

pap., 1795, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 36,2 : 21,7 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určené „CECHY ŘEMESLA LISTY ZA VYUČENOU CECHOVNÍ LISTINY ŘEMESL[nické] SPOLKY VANDROVNÍ KNÍŽKY ŽIVNOSTEN[ské] LISTY BERNIČNÍ KNÍŽKA“ a zeleným fixem připsal „ŠPATNÝ STAV!“. Na přední straně krabice černým fixem přír. č. „849/80“.

[Revize účtů zednického cechu z r. 1795]

Německy psané potvrzení magistrátu Lysé nad Labem o revizi účtů zednického cechu, datováno a podepsáno na f. 1v „In Sessione Magistratus Civitatis Neo Lissae ad Albim die 18. Majj [1]795. Joseph Hautsh m[anu] p[ro]pria Bürgermeister Wentzl T Prochazka m[anu] p[ro]pria Erster Rath.“. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, incipit zvýrazněně, v záhlaví na ff. 1r a 2v označení adresáta (tj. zednického cechu v Lysé nad Labem) a „N[umer]o 123.“, na f. 2v krytá pečeť se znakem Lysé nad Labem, f. 2r prázdné.

2635/41**sine**

pap., 1799, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,7 : 21,4 cm; uloženo v archivní krabici, na přední straně tužkou určené „CECHY ŘEMESLA LISTY ZA VYUČENOU CECHOVNÍ LISTINY ŘEMESL[nické] SPOLKY VANDROVNÍ KNÍŽKY ŽIVNOSTEN[ské] LISTY BERNIČNÍ KNÍŽKA“ a zeleným fixem připsal „ŠPATNÝ STAV!“. Na přední straně krabice černým fixem přír. č. „849/80“.

[Listina z r. 1799]

Česky psaná listina rady magistrátu v Lysé nad Labem potvrzující nové vedení zednického cechu, datovaná 17. září 1799 a podepsaná 1. a 2. magistrátním radou. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, na f. 2v adresa se zbytky červené pečeti a jinou rukou dodatek o složení náležitých částek jednotlivými členy cechu, datovaný 28. září 1799, f. 2r prázdné.

2636/42**sine**

pap., (1581) 1826, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 34,4 : 20,8 cm; uloženo spolu s větším počtem písemností z 19. stol. v archivní krabici, na přední straně tužkou určení „OKRESNÍ ÚŘAD (LYSÁ a jiné) VYHLÁŠKY PATENTY MĚST[ská] RADA (19 stol[etí])“. Bez provenienčních znaků.

f. 1r:

**„W Knize Instrumentni N[umer]o 21 Anno 1581 w Autery po swate Barbory [!]
sub Litt[era] H. 15.“**

Česky psaný výpis ze zemských desek o nabytí dědičného svobodného lánu u vsi Štolmíře (dnes část obce Český Brod) městem Českým Brodem od Hertvíka Zejdlice z Šenfeldu a na Zvoleněvsi v r. 1581, pořízený r. 1826. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, na f. 1r předtištěný černý kolek za 6 krejcarů, na f. 1v perem datace s podpisy „Actum při Kral[ovských] Dskach Zemsk[ých] Českých W Praze dne 25 Listopadu 1826. Joseph Hasner m[anu] p[ropria] Wizeregistrator. Joseph Mitteis m[anu] p[ropria] Ingrossator.“, na f. 1r perem kancelářská značka „Copia ad N[umerum] E. 28041“, na f. 2v perem „B ad N[umerum] Rot. I.“, „ad N[umerum] 1470 pod in 1841“ a č. „23.“, f. 2r prázdné. Srov. rukopisy č. 2637 a 2638, týkající se téhož pozemku.

2637/43**sine**

pap., (1581) 1827, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 34,4 : 20,8 cm; uloženo spolu s větším počtem písemností z 19. stol. v archivní krabici, na přední straně tužkou určení „OKRESNÍ ÚŘAD (LYSÁ a jiné) VYHLÁŠKY PATENTY MĚST[ská] RADA (19 stol[etí])“. Bez provenienčních znaků.

f. 1r:

**„W Knize Instrumentni N[umer]o 21 Letha 1581 We čtwtetek po S[vat]im Lukassi
Litt[era] 9.47.“**

Česky psaný výpis ze zemských desek o nabytí dědičného svobodného lánu u vsi Štolmíře (dnes část obce Český Brod) Hertvíkem Zejdlicem z Šenfeldu a na Zvoleněvsi, císařským radou a vrchním hejtmanem královských statků v Čechách, od Rudolfa II. v r. 1581, pořízený r. 1827. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, na f. 1r předtištěný černý kolek za 6 krejcarů, na f. 1v perem datace s podpisy „Actum prže [!] Kral[ovských] Dskach Zemských Českych. W Praze dne 17 dubna 1827. Joseph Hasner m[anu] p[ropria] Wizeregistrator. Joseph Mitteis m[anu] p[ropria]“, na f. 1r perem kancelářská značka „Copia. ad num[erum] 4448 Exhib[itum]“, na f. 2v perem „A. ad N[umerum] Rot. I.“, „ad N[umerum] 1470 pod in 1841“ a č. „22.“, f. 2r prázdné. Srov. rukopisy č. 2636 a 2638, týkající se téhož pozemku.

2638/44**sine**

pap., (1707) s. XIX. in., 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 33,9 : 20,9 cm; uloženo spolu s větším počtem písemností z 19. stol. v archivní krabici, na přední straně tužkou určení „OKRESNÍ ÚŘAD (LYSÁ a jiné) VYHLÁŠKY PATENTY MĚST[ská] RADA (19 stol[etí])“. Bez provenienčních znaků.

**[Opis narovnnání mezi knížetem z Lichtenštejna a městem Český Brod v r. 1707
z 1. pol. 19. stol.]**

Opis česky psané dohody o narovnnání mezi knížetem z Lichtenštejna a městem Český Brod z r. 1707 (k dohodě došlo prostřednictvím zplnomocněnců v Praze 30. prosince 1706, viz f. 1r, sepsána a podepsána byla v Štolmíři, dnes části obce Český Brod, 2. března 1707, viz f. 1v), podle které kníže z Lichtenštejna postoupil Českému Brodu dědičný svobodný lán u vsi Štolmíře (f. 1r); opis obsahuje podrobný popis rozsahu pozemku, jeho výnosů a vzájemných povinností mezi novým a starým vlastníkem a dřívějšími uživateli a pochází z 1. pol. 19. stol. (zřejmě z 20. l.). Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, na f. 1r předtištěný černý kolek za 6 krejcarů, na f. 1v opis podpisů zástupců stran, na f. 1r perem kancelářské poznámky „Copia“ a „Coll[ationatum]“, na f. 2v perem „C. ad N[umerum] Rot. I.“, „ad N[umerum] 1470 pod in 1841“ a č. „24.“, f. 2r prázdné. Srov. rukopisy č. 2636 a 2637, týkající se téhož pozemku.

Repertorium rukopisů 17. a 18. století
z muzejních sbírek v Čechách
II/1 K–L

Alena Fidlerová, Martina Bekešová
a kolektiv

Vydala Univerzita Karlova v Praze
Nakladatelství Karolinum
Ovocný trh 3–5, Praha 1
Praha 2007

Prorektor-editor prof. PhDr. Mojmír Horyna
Fotografická reprodukce Martin Štěrba
Obálka Kateřina Řezáčová
Grafická úprava a sazba z písma Adobe Garamond Pro Roman Lang
Vydání první
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

ISBN 978-80-246-1459-5

Repertorium rukopisů 17. a 18. století
z muzejních sbírek v Čechách

II/2 M–O

REPERTORIUM

rukopisů 17. a 18. století
z muzejních sbírek v Čechách

II/2 M–O

Alena Fidlerová
Martina Bekešová
a kolektiv

Tato kniha vyšla s laskavým přispěním Grantové agentury České republiky v rámci projektu *Příprava a vydání Repertoria rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách II (K–O)*, č. 405/05/0449.

Recenzovali:

doc. PhDr. Jaroslav Kolár, CSc.

PhDr. Martin Svatoš, CSc.

Obálka:

Latinský misál z r. 1714, kolorovaná kresba s motivem setkání Ježíše se Samaritánkou u Jákobovy studny (J 4,5–42), kombinovaná technika, p. 231. Památník Mladovožicka, inv. č. 173, Repertorium č. 2811.

Frontispis:

Německá modlitební kniha z poč. 18. stol., perokresba sv. Prokopa, f. 87r. Regionální muzeum v Náchodě, sign. RKPS-75, Repertorium č. 2988.

Obsah

Předmluva	xi
Seznam muzeí, v jejichž sbírkách nebyly zjištěny rukopisy 17. a 18. století	xiii
Seznam spolupracovníků (dodatek)	xvi
Seznam použité literatury (dodatek)	xvii
Seznam vyobrazení	xix

Muzea – 1. svazek

Kamenice nad Lipou	1
Karlovy Vary	13
Kladno	22
Klatovy	38
Klenčí pod Čerchovem	113
Kolín	115
Kopidlno	139
Kožlany	147
Králíky	148
Kralupy nad Vltavou	167
Kutná Hora	171
Lanškroun	296
Ledeč nad Sázavou	298
Letohrad	313
Liberec	333
Litoměřice	406
Litomyšl	415
Lomnice nad Popelkou	466
Louny	467
Luže (Košumberk)	494
Lysá nad Labem	500

Muzea – 2. svazek

Mariánská Týnice	537
Mariánské Lázně	552
Mělník	558
Městec Králové	560
Milevsko	581
Mladá Boleslav	590
Mladá Vožice	618
Mnichovo Hradiště	620
Most	651
Náchod	690
Nepomuk (Městské muzeum)	733
Nepomuk (Svatojanské muzeum)	737
Netolice	744

Netvořice	767
Nová Paka	771
Nové Strašecí	778
Nový Bydžov	800
Nymburk	830

Mariánská Týnice

I. Muzeum a galerie severního Plzeňska, Mariánská Týnice 1, 331 41 Kralovice, tel.: 373 396 410, fax: 373 397 991, e-mail: mtynice@iol.cz, <http://www.marianskatynice.cz/>.

II. 1952, v l. 1977–1978 integrováno s muzei v Kozłanech ↗ (osrp. Kralovice, založeno 1945) a Manětíně (osrp. Kralovice, založeno 1959) v jeden celek jako Muzeum okresu Plzeň-sever; pod současným názvem od 90. l. 20. stol.

III. Hana Tupá, tel.: 373 396 410, e-mail: mtynice@iol.cz.

IV. c) Knihovna členěna na část odbornou a studijní (10 000 svazků) a na část sbírkovou (1837 ev. č.), zahrnující fond rukopisů, starých tisků a českých tisků do r. 1850 (celkem 23 svazků rukopisů a asi 260 svazků tisků) a tištěnou i rukopisnou (viz dále) regionální literaturu (především díla o historii severního Plzeňska jako celku i jednotlivých lokalit, včetně periodik zabývajících se lokální historickou problematikou). Nevyhovující ztrojená evidence vzniklá po sloučení s muzei v Kozłanech a Manětíně je v současnosti nahrazena evidencí novou.

IV. d) Součástí sbírkové knihovny je 40 svazků českých a 107 svazků cizojazyčných starých tisků z l. 1548–1800.

IV. e) Ve fondu rukopisů, starých tisků a českých tisků do r. 1850 uloženo 23 svazků rukopisů a 3 rukopisné přívazky z l. 1700–1900, mj. **LIBER** divinorum in ecclesia parochiali Kralovicensi S[anctorum] Ap[osto]lor[um] Petri et Pauli habitorem (od r. 1826); *psáno česky* (inv. č. 268, sign. XIV 4-3) * **BESCHREIBUNG** und Schatzung der Gebaude auf der Herrschaft Manetin [= Manětín, osrp. Kralovice] (1830; inv. č. 4532, sign. IV 6-124) * **KNIHA** methodní přednášena roku 1839.–40. u svatého Jindřicha v Praze (1839–1840); *zapsal „Jan Lašek čekatel.“, viz též rozšířenou verzi titulu na přední předsádce recto „Methoda přednášena od N. Student[...], učitele u sv[atěho] Jindřicha v Praz[e] pro praeperandy [!] roku 1839–40. Jan Lašek m[anu] p[ropria] čekatel Zkouška byla na Malé Straně v Praze dne 13. července 1840.“* (inv. č. 3840, sign. II 3-9). **Ve fondu regionální literatury i rukopisná (příp. strojopisná) díla z 19.–20. stol. týkající se historie regionu, např.** **POPIS** klášterního areálu v Plasích [osrp. Kralovice] 20. ledna 1826 (s. a.); *strojopisný opis* (inv. č. 2482, sign. IV 4-51) * **LANGER, Jakub:** Popis kralovického kostela sv. Petra a Pavla (1834–1835; inv. č. 5157, sign. IV 7-172) * **MANĚTÍNSKÉ** baroko (s. a.); *strojopis* (inv. č. 6216, sign. III 3-49) * **MANĚTÍN** posvátný (s. a.; inv. č. 6993, sign. III 6-10) * **FENCL, F.:** Spolek divadelních ochotníků Břízsko-Robčice [dnes části obce Kozojedy, osrp. Kralovice] (s. a.; inv. č. 5033, sign. IV 7-69) * **STRUSKA, Bohuš:** Gryspekové – historické drama o třech jednáních (s. a.); *strojopis* (inv. č. 3241, sign. IV 4-21) * **SOUKUP, Rudolf:** Plasy – o původu jména, plaské pohledy, geologie (1953; inv. č. 6878, sign. III 5-100) * **týž:** Plasy II. – dějiny (1955; inv. č. 6879, sign. III 5-101) * **FLEK, J.:** Stručná historie památných míst na okrese plaském v kraji plzeňském (1957); *strojopis* (inv. č. 3685, sign. IV 5-32) * **UČITELÉ národních škol:** Historie některých obcí na Plzeňsku (1959); *strojopis* (inv. č. 5064, sign. IV 7-95) * **VOREL Josef:** Kytička svatebních písniček z Kralovicka (do 50. l. 20. stol.); *strojopis sbírky písňových textů* (inv. č. 5944, sign. IV 3-19) * **HAJ-HAJEVSKÁ, Ludmila:** Vzpomínky na mého otce (s. a.); *o Josefu Holém, strojopis* (inv. č. 3079, sign. I 1-41) * **LÁBKOVÁ, Marie:** Popis manětínského kroje (Plzeň, 1960); *strojopis* (inv. č. 2497, sign. V 9-51) * **WONKA, František:** Lidové misie v Manětíně (1961; inv. č. 7140, sign. III 6-31) * **týž:** O válečném tažení a Prusech v Manětíně v létě roku 1866 (1961; inv. č. 7132, sign. III 6-23) * **týž:** Manětín v letech konstituce 1848–1851 (60. l. 20. stol.; inv. č. 3300, sign. IV 2-96) * **týž:** O slavné hudbě manětínské (s. a.; inv. č. 3295, sign. IV 2-91) * **VAŠMUCIUS, Josef:** O rodu Šmídlů (s. a.); *strojopis* (inv. č. 2783, sign. V 6-24) * **týž:** O rodě trojerovském (s. a.; inv. č. 1709, sign. V 6-23) * **týž:** Rodokmen rodu Vašmuciů (Kralovice, 1961); *strojopis* (inv. č. 1615, sign. V 5-40) * **HAHN, L.:** Rodinná kronika Hanů (Petrohrad, 1964; inv. č. 5447, sign. III 1-1) * **PRUSÍK, Jaromír:** Dějiny rodu Prusíků 1515–1968 (Praha, 1968); *strojopis* (inv. č. 8062, sign. I 1-37) * **SOUTNER, Oldřich:**

Plaské železárny (1974; inv. č. 4827, sign. IV 7-27) * **NACHÁZEL, Jindřich:** Pomístní jména na Manětínsku (s. a.; inv. č. 5089, sign. IV 7-118) * **týž:** Počátky peněžních ústavů v Manětíně (1982; inv. č. 4296, sign. IV 6-70) * **KRAUS, František:** Nástin dějin obce Hluboká [dnes část obce Žihle, osrp. Kralovice] (1990; inv. č. 5030, sign. IV 7-66).

IV. g) V podsбірce Písemnosti a tisky (4631 ev. č.) asi 400 rukopisných písemností ze 17.–20. stol. (rukopisy 17.–18. stol. viz soupis), mj. HORÁK, V. E.: Pastorální mše do G dur pro soprán, alt, tenor, bas, violino 1mo et 2do, viola, clarinetto 1mo et 2do A, corno et tromba 1mo et 2do, varhany a basso (1897); *opsal „Frant[išek] Kučera 1897.“* (inv. č. 9557).

V. kol.: Mariánská Týnice – Historie poutního místa a muzea; Mariánská Týnice, 2002 * kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 142 * kol.: 20 let okresního muzea Plzeň-sever v Mariánské Týnici; Mariánská Týnice, 1972 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 87.

VI. Fyzická prohlídka fondu starých tisků a rukopisů, ostatní vybráno na základě karet II. evidence a elektronického katalogu podsбірky Písemnosti a tisky.

VII. AJ, FA, ŠM: 8. 8. 2006; AJ, BeM, DZ, FA, GrM, HZ, HO, JH, JIJ, KaM, KeA, KoŠ, PJ, PrH, ŠM, ZŠ: 21. 8. 2006; AJ, LoR, ZŠ: 22. 8. 2006; FA, HZ, JIJ, LoR, PJ, TI: 23. 8. 2006; AJ, FA: 1. 9. 2006.

2639/1

inv. č. 2662

pap., 1744, [II] + 352 pp., vazba původní (silně poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem ze 2 ornamentálních pásů a uprostřed vytačovaným zlaceným ornamentem, hřbet o 5 vazech (potah na hřbetě uvolněn), zvýrazněných vytačovými zlacenými ornamentálními pásy, ve 2. mezipolí ve vytačovaném zlaceném ozdobném rámečku vytačovaná zlacená písmena „M. A. V. ST“, zlacená ořízka, 19,3 x 15,9 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „XIV 3–18“, na p. [I] perem dobové „N[ummer] 1.“ a tužkou č. „250“, na p. [II] fialové obdélníkové razítko s částečně čitelným textem „[Okresní vlastivědně] MUZEUM [M. Týnice č. přírůstku č. oboru]“, do něj perem doplněno přír. č. „463/75“ a č. oboru „L 1960“ (obojí škrtnuto), dále modrý razítkový text „Okresní muzeum Plzeň-sever Kralovice – Mar. Týnice“, perem připsáno inv. č. „1530“ (škrtnuto), a dále modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“, perem připsáno přír. č. a sign. „2662 XIV 3–18“; vloženy 2 muzejní evidenční lístky (1 z nich žlutý) se strojopisnými údaji o rukopisu.

p. [I]:

„Christ=Catholisches Gebett=Buch. Worinnen Neben Morgen= Abend= Meß= Beicht= und Com[m]union=Gebettern, auch andere schöne Gebetter, und Litaneyen zu der Heiligsten Dreyfaltigkeit, Zum Hochwürdigsten Sacrament des Altars, Vom Leyden Christi, zu der seeligsten Jungfrauen Maria, Lieben Heiligen Gottes; Wieauch in allgemeinen Nöthen, dann schöne gebetter auff alle fest=tag [!] des Jahrs nach der Ordnung des Kirchen=Calenders begriffen, und zu finden. Zusammen getragen, und beschrieben Von J. F. M. Jm Jahr Christi 1744.“

Německá modlitební kniha opsaná monogramistou J. F. M. v r. 1744; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k nejsv. Svatosti oltářní, ke sv. Trojici (s německým Te Deum), k utrpení a pěti ranám Kristovým, modlitby k Panně Marii s loretánskými litaniami, „Neun=Tägige Andacht. Zu Ehren der Neun Monathen, in welchen Christus in dem Leib Mariae gelegen ist, Vor einen [!] Mariae=Bild, umbeine [!] gewiesne gnad zuerlangen, zu Verrichten.“ (pp. 132–136), devítidenní pobožnost k sv. Josefu, denní modlitbu ke sv. Josefu a sv. Anně, čtvrtedenní modlitbu ke sv. Anně, modlitby k archandělu Michaelovi, andělu strážci, sv. Janu Evangelistovi, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Šebestiánu, sv. Maří Magdaléně, sv. Barboře, sv. Kateřině, sv. Voršile a sv. Kláře, modlitbu a litanie ke všem svatým, modlitby prosebné (pro čas války, proti Turkům, v dobách hladomoru, moru, nepříznivého počasí apod.) s prologem evangelia sv. Jana a rozsáhlé „Gebeterrauffalle fest des Jahrs. Nach der Ordnung des kirchen=Calenders.“ (pp. 171–335). Vlastní

text na pp. 1–335, na pp. 337–346 „Regiester Uber [!] das bevorstehende Gebett=Buch.“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul a nadpisy kaligraficky, stránkové kustody, na pp. 335 a 346 perem viněta, pp. 336 a 347–352 prázdné, přední předsádka chybí. Vloženy lisované květiny, k některým z nich jsou přiloženy lístky (celkem 3) s perem psanými latinskými názvy z 18. stol., a dále lístek s perem psaným textem z 19. stol. „H[ei]l[iger] Michael. H[ei]l[iger] Schutzengel.“.

2640/2**inv. č. 2665**

pap., 1700, [VIII] + 310 pp., vazba původní (hřbet a zadní deska částečně poškozeny), prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, zlacená ořízka, 17,3 : 11,4 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „XIV 3-21“, na předním příděstí perem vlastnický přípis „Ex Libris P[atr]is Caroli Thomae Müller de Rottenburgk [neurčeno], Eccl[esiastic]i. 1745.“, na přední předsádce verso perem „č. př. 69“ a „č. ob. L 69“ (obojí škrtnuto), na p. [I] perem přípis „Kypta Hieronymus III. 1862“, na p. [IV] modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“ (též na pp. 258 a 310), perem inv. č. „2115“ (škrtnuto) a novější inv. č. „2665“ a sign. „XIV 3-21“, na p. 305 tužkou přípis „Kypta IV 13/10 1864.“; vložen žlutý muzejní evidenční lístek se strojopisnými údaji o rukopisu.

p. [V]:

**„DE IMITATIONE CHRISTI LIBRI QUATUor. AUTHORE THOMA a KEMPis
CANONICO REGVLARI, Ordinis Divi Augustini; Ad Autographum, opera ac Studio
Henrici Sommalij e Societate Iesu emendati, et A Georgio Wenceslao Müller de Rottenburgk
manuscripti Anno A Partu Virgineo 1700. Mense Aprili, die 30 fine coronati.“**

Opis některého z vydání latinského tisku **THOMAS a Kempis**: De imitatione Christi libri quatuor ... ad autographum emendati, opera ac studio Henrici Sommalii, pořízený r. 1700 Jiřím Václavem Müllerem; skládá se ze 4 knih, z nichž každá je uvozena obsahem (pp. [VII–VIII], 66, 104–108 a 253–254). Vlastní text na pp. 1–65, 67–103, 109–252 a 255–304, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, ve vlastním rámečku též živé záhlaví a marginální odkazy na Bibli, nadpisy podtrženy, titul kaligraficky v rámečku ze 2 jednoduchých linek, na p. [III] perem sloupec čísel a německých slov, pp. [II], [VI] a 306–309 prázdné.

2641/3**inv. č. 3959**

pap., 1794, [IV] + 180 pp. (recte 182 pp., po p. 97 nečíslovány 2 pp.), vazba nedochována, hřbet původně o 3 vazech, 15,6 : 9,5 cm; vloženo do školních desek z tvrdého papíru polepených zeleným mramorovaným papírem, hřbet potažen zeleným plátnem, na přední desce štítek s modrým rámečkem a tištěnou firmou „vyrábí – Jiří Škrásek DATA 019/63996“, částečně přes něj nalepena nálepka, v ní strojopisem titul „Geistliches Vergiß nicht mein Das ist Morgen, Abent ... Ručně psané modlitby z r[oku] 1794“, 1 pár bílých tkanic, 21,5 : 15,0 cm. Na přední předsádce recto nálepka, v ní perem sign. „II 3–53“, dále zelené kulaté razítko s opisem „VLASTIVĚDNÉ MUSEUM V MANĚTÍNĚ [osrp. Kralovice]“ a perem starší sign. „LH 13“ a č. „1888“, na přední předsádce verso modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“ (též na nálepce na deskách) a perem přír. č. a sign. „3959 II 3–53“, na p. [I] perem vlastnický přípis začínající „Maria Anna Raum Aus Türbach [neurčeno] [...] a končící „[...] Maria Anna Sandnerin hat daß geschrieben“; na nálepce na přední straně desek strojopisem „př. č. 3959“, na hřbetě desek nálepka, v ní perem sign. „II 3–53“; vložen žlutý muzejní evidenční lístek se strojopisnými údaji o rukopisu.

p. 1:

**„Geistliches Vergiß nicht mein Das ist Morgen, Abent, Meß, Beicht, und Comunion Gebeth
Nepst Litaneyen, Zu denen Heilligen 1794“**

Německá modlitební kniha z r. 1794, patrně vycházející z některého vydání tisku **GEISTLICHES Vergiß mein nicht**; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitbu a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, modlitby k sv. Trojici, modlitbu ke jménu Ježíš, modlitbu před křížem, „Gebeth Zur Heil[igen] Schulter Wunden!“ (pp. 157–160), modlitby mariánské a loretánské litanie. Vlastní text na pp. 3–180, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul a nadpisy kaligraficky, titul, začátky oddílů a některé nadpisy v ozdobném perokresebném rámečku, nepravidelné stránkové kustody, pp. [II–IV] a 2 prázdné.

2642/4

inv. č. 4420

pap., ante 1774, [XIV] + 218 pp. (recte 220 pp., p. 47 a 48 paginovaný dvakrát), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z ornamentálního pásu a šikmým šrafováním v ploše, hřbet druhotně potažen hnědou kůží, zlacená ořízka, 16,8 : 10,0 cm. Na přední desce nálepka, v ní modrou pastelkou č. „183“, na hřbetě nálepka, v ní černým fixem sign. „III 3-4“, na předním příděšním štítku s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[yštava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „370/183 Kralovice (PS) Z15/671“, na p. [I] perem připsáno „Car[olus] Wen[ceslaus] Kutschera Curatus Kož[lanensis] [= Kožlany, osrp. Kralovice] 1774.“, na p. [II] modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“, perem přír. č. „3362/88“ (škrtnuto) a černým fixem inv. č. „4420“ a sign. „III 3-4“.

p. [I]:

„Modlitby. Při Mssy Swate Z Římskeho Missalu Načesko Přeložene. a Pro Duchowni Potěssení Nabožneho Křestana Katolickeho sepsane.“

Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., obsahující české překlady části misálu, a to na pp. 1–190 různé sváteční mše (např. na den Všech svatých, Panny Marie, sv. apoštola, biskupa mučedníka, biskupa vyznavače, učitele nebo doktora, panny mučednice apod., na závěr mše za mrtvé), na pp. 190–196 další kolekty, sekrety a postkomunia za mrtvé a na pp. 196–209 kolekty, sekrety a postkomunia pro různé příležitosti (za všelikou potřebu, v jakémkoli zármutku, za dešť, za zachování dobytka, za odpuštění hříchů, za trpělivost apod.). Vlastní text na pp. 1–209, na pp. [III–XIV] „Calendař Swatkuw“ na celý rok, na pp. 210–212 „Registřík“ zaznamenávající odděleně mše, preface, kolekty a kolekty za mrtvé, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, titul kaligraficky červeno-černě v rámečku z trojlinky, nadpisy a důležité části textu červeně, pokyny pro provedení červeně podtrženy, na p. 55 perokresba 2 apoštolů (jeden z nich patrně sv. Pavel), na p. 127 perokresba sv. vyznavače (zřejmě sv. Antonín Paduánský); před začátkem většiny mší nalepeny části mědirytin (pouze obrazový motiv nebo jeho část, případně nápisy a signování většinou odstriženy, aby zobrazené výjevy získaly obecnější platnost): na p. 41 nejsv. Svátost oltářní mezi andělky, na p. 48 Panna Maria (patrně Svatohorská, = Svatá Hora u Příbrami), na p. 64 papež, prelát, císař a knížata klečící před oltářem sv. Trojice, na p. 83 sv. Jan Nepomucký nad zpovědnicí, na p. 91 kněz a ministranti u oltáře, na p. 99 sv. řeholník s lilii, knihou a andělky, na p. 143 „S[ancta] THECLA. Virgo et Martyr: Ora pro nobis DEUM.“, na p. 155 sv. Kateřina s kolem a mečem, na p. 161 Panna Maria Bolestná s mrtvým Kristem pod křížem, na p. 169 Panna Maria s Ježíškem (?), na p. 176 starozákonní výjev, na pp. 73, 109, 118, 135 a 153 pouze vynecháno prázdné místo pro rytinu, na pp. 212–214 perem připsány 2 české modlitby, na p. 217 perem české rodinné záznamy ze 30. l. 19. stol., pp. 215–216 a 218 prázdné.

2643/5

inv. č. 4421

pap., 1772, [III] + 238 pp., vazba původní (desky poškozeny), lepenková, potažená černou popraskanou kůží, hřbet zpevněn vínovou kůží, 17,2 : 10,1 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem sign. „III 3-5“, na předním příděšním štítku s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[yštava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „370/178 Kralovice (PS) Lj 5/666“, na přední předsádce verso modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“, perem přír. č. „3361/88“ (škrtnuto), inv. č. „4421“ a sign. „III 3-5“; vložen žlutý muzejní evidenční lístek se strojepisnými údaji o rukopisu.

p. [III]:

„Niektere Welmi Piekne Modlitby K wietssy Czti a Slawie Boží k Rozmnožení Czti a Chwaly Negswietiegssy Rodicžky Boží Panny Marye a Swatých Patronuw k Spomožení Dussym w Oczistczy nasledugiczym Spusobem z Rozliczných pobožných Kniech sepsane. Roku 1772.“

Česká modlitební kniha z r. 1772; obsahuje např. modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, k sv. Trojici, ke jménu Ježíš, modlitby a litanie o umučení Krista (mj. 15 modliteb sv. Brigity a modlitby k pěti ranám Kristovým), modlitby mariánské a loretánské litanie, modlitby k sv. Josefu, sv. Jáchymu, sv. Anně, sv. archandělu Michaelu, andělu strážci, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Rochu, sv. Šebestiánu, sv. Vavřinci, sv. Floriánovi, sv. Apoleně, sv. Rozálii, čtrnácti sv. pomocníkům a k českým zemským patronům, modlitbu a litanie

k sv. Janu Nepomuckému, litanie ke všem svatým a cvičení 3 hlavních ctností, na závěr „Modlitba Sedm Zamkuw nazwana neb Poraučení Dusse při posledním Skonani.“ (pp. 209–212), modlitby prosebné, za mrtvé a úryvek žalmu 90. Vlastní text na pp. 1–228, 2 písáři (2., mladší, doplnil na pp. 35–46 zřejmě porušenou část textu, úpravou napodobuje písáře hlavního), rámeček z dvojlinky (do p. 235), titul v rámečku ze 2 dvojlinek, psáno kaligraficky, část titulu, ozdobné iniciály (některé zalomené do 2 řádků) a nadpisy červeně. Rukopis zdoben vezázanými mědirytinami: mezi pp. 16 a 17 anděl strážce, s nápisem „Amicus fidelis protectio fortis. Eccl[es]i[asticus] 6. v[ersus] 14. [= Sir 6,14]“; mezi pp. 140 a 141 Panna Maria s Ježíškem, s nápisem „S[ancta] MARIA.“; mezi pp. 158 a 159 sv. Josef s Ježíškem, s nápisem „S[anctus] IOSEPHUS.“; mezi pp. 162 a 163 „S[ancta] ANNA“; mezi pp. 168 a 169 vložena „S[ancta] APOLLONIA V[irgo] et M[artyr]“; mezi pp. 170 a 171 „S[anctus] IOANNES NEPOMUCENUS.“, spodní část listu odtržena; a mezi pp. 176 a 177 „S[anctus] ANTONIUS de PADUA.“; všechny rytiny signovány „Franc[iscus] Heissig Cath[olicus] Sc[ulp]sit apud Haeredes St[e]phani Maistetter exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“. Na pp. 229–233 jinou rukou připsán „Porzadek Modliteb“, na pp. 234–238 perem neúplný český veršovaný rozhovor Ježíše s křesťanskou duší, na přední předsádce recto tužkou kresba sv. Vavřince, p. [II] prázdná, mezi pp. 232 a 233, 234 a 235 vytrženo po 1 listu, knižní blok částečně vytržen z vazby a znovu všíť režnou nití, list s pp. 23–24 vytržen z vazby.

2644/6

inv. č. 5214

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 160 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdoben vytačovaným, původně zlaceným rámečkem z dvojlinky a ornamentálního pásu z florálních motivů, v rozích florální motivy, na přední desce vytačované iniciály „M. P.“, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými, původně zlacenými ozdobnými dvojlinkami, zlacená ořízka, 16,7 : 10,2 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem č. kartonu „A/5“ (též na předním příděstí), na předním příděstí modré obdélníkové razítko s částečně čitelným textem „[Okresní vlastivědné] MUZEUM [M. Týnice č. přírůstku č. oboru]“, v něm perem doplněno přír. č. „48/77“ a č. oboru „L/2231“ (obojí škrtnuto), dále modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“ a perem inv. č. „5214“, na 2. listu přední předsádky recto perem přípis „Tato Knisska Naleži Maria Narozeneg Pawlikoweg, z markowskeho Mleina Stara toho Čzasu gest 13 Let, Psanno 1801 Roku 2 Aprille narozena, na Planěte Wahach ga otec z gegj Simon Pawlik sem to Psall, dne 7. Března a Stari sem bill 44 Let 6 Mnesiczu“ a „Pawlig“, na p. 160 perem přípis „1832^{ho} Roku gsem to psal a dne 13 februa[r]ii 1831. gsem tuto knjžku dostal od mého Sswagra franze Englera z Sotzenicze [neurčeno]“, na 1. listu zadní předsádky recto perem přípis začínající „Jakub Engler [...]“, na 1. listu zadní předsádky verso perem přípis zakončený „[...] franc Engler“, na 2. listu zadní předsádky recto perem přípis „Ta kniska zalěži [!] francowj Englerowi dnumer [!] patnactiho“, na 2. listu zadní předsádky verso perem rodinné záznamy zakončené „[...] Rozen sem Bil z Socencj Jozef Enkrel Mistr minarskj [!] Starj sem Bil 27 L[et]. Toho Cassu 1813 R[oku].“

p. 2:

„Modlitby Katolicky pro cžest a Slawu Božj sepsanj. w nich se nachazegj Modlitby Rannj, Wečernj, při Mssy swa[řt] před a po Spowedi, před a po Přigjmanj dwoge Letanye o Panu Gežjssy a Loretanska.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.; obsahuje modlitby ranní, „Wjbornj dobry Aumysl pro cely Tyhoden na kazdy den.“ (pp. 15–38), mešní, ke zpovědi, k přijímání, večerní, litanie o jménu Ježíš a loretánské, modlitbu nemocného a „Pjseň k neyswětěgssj Oběti nowo zákonnj.“ (pp. 130–131). Vlastní text na pp. 3–131, 2 písáři (2. písář od p. 110), rámeček z dvojité dvojlinky s kolorovanými florálními ornamenty, titul a začátky oddílů v kolorovaných a zdobených rámečcích, stránkové kustody, titul a nadpisy kapitol kaligraficky zeleně, červeně a hnědě, iniciály zelené, červené a hnědé, zalomené až do 7 řádků, zdobené florálními motivy, na konci některých kapitol menší kolorované perokresby s florálními motivy, na pp. 132–138 perem v 1. pol. 19. stol. připsány české modlitby ke mši a k přijímání, na 3. listu přední předsádky recto perem nedokončený přípis „Kdo tu knjssku“, na p. 160 a na 1. a 2. listu zadní předsádky recto i verso tužkou a perem české rodinné záznamy a výhružné texty pro případné zloděje z l. 1813, 1814, 1823 a 1832, na 3. listu zadní předsádky recto perem seznam nešťastných dnů v roce, pp. 139–159 prázdné, list s pp. 53–54 částečně utržen, mezi pp. 156 a 157 vytrženy 3 listy. Vložena vylisovaná květina.

2645/7

inv. č. 5262

pap., 1748, [II] + 150 pp., vazba původní, přední deska prkénková, zadní lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným rámečkem z ozdobné dvojlinky s florálními motivy v rozích, na přední desce vytlačované zlacené iniciály „M. B. P.“, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými linkami, mezipolí zdobena florálními ornamenty, zlacená ořízka, 17,4 : 11,9 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem č. kartonu „A/8“, na přední předsádce recto nálepka, v ní perem č. oboru „L 1013“ a tužkou přír. č. „82/71“ (obojí škrtnuto), na přední předsádce verso špatně zřetelné červené obdélníkové razítko s textem „Okresní vlastivědné muzeum M. TÝNICE č. přírůstku č. oboru“, perem vyplněno přír. č. „82/71“ a č. oboru „L 1013“ (obojí škrtnuto), dále modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“, perem inv. č. „5262“ a nálepka, v ní perem č. kartonu „A/8“, na p. 14 červené kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKRESU PLZEŇ-SEVER MARIÁNSKÁ TÝNICE. KRALOVICE“ (též na p. 50).

p. [I]:

„**Tägliche Andachts Übungen Zum Gebrauch Einer jeden Gott Liebende[n] Seelen Im Jahr Christi MDCCXLVIII [= 1748]**“

Německá modlitební kniha z r. 1748, obsahuje mj. modlitby ranní na jednotlivé dny v týdnu, večerní, hodinky o neposkvrněném početí Panny Marie a další mariánské modlitby, loretánské litanie, modlitby k svatým (např. k sv. Leopoldu, sv. Františku Serafinskému, sv. Ignáci z Loyoly, sv. Františku Xaverskému a sv. Janu Nepomuckému), litanie ke všem svatým, modlitby za přátele i nepřátele, k nejsv. Svátosti oltářní, k Duchu sv. za 7 darů, 7 kajících žalmů, chvalozpěvy (o bolestné Matce Boží, o nejsv. Svátosti oltářní, o sv. Duchu apod.), modlitby ke zpovědi a k přijímání a litanie ke sv. Anně. Vlastní text na pp. 1–146, jediný písař, psáno pečlivě kaligraficky, rámeček z dvojlinky, titul kresleným písmem v perokresebném ornamentálním rámečku, nadpisy zvýrazněně, před p. [I] zevázán jako frontispis list, na němž je nalepena mědirytina Krucifixu s nápisem „Abbildung Des Miraculosen Crucifix von Kaysers [!] Ferdinandi den 2. ten“, na pp. 147–149 zřejmě jinou soudobou rukou připsána německá modlitba (písař napodobuje písaře vlastního textu, v závěru na p. 149 se podepsal „LECHNER.“), pp. [II] a 150 prázdné.

2646/8

inv. č. 5270

pap., (1708) s. XIX. in., [IV] + 718 pp., vazba původní, lepenková, desky polepeny světle hnědým papírem, hřbet o 3 vazech, potažen hnědým plátnem, 21,0 : 17,3 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem č. kartonu „A/11“, na p. [II] nálepka, v ní perem č. kartonu „A/11“, dále červené obdélníkové razítko s částečně čitelným textem „Okresní vla[stivědné muzeum] M. TÝ[nice] č. přírůstku č. oboru“, perem doplněno č. oboru „L 652“ (škrtnuto) a č. kartonu „A/82“, dále modrý razítkový text „Okresní muzeum Plzeň-sever Kralovice – Mar. Týnice“, perem doplněno č. „1524“ (škrtnuto), a modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“, perem připsáno inv. č. „5270“.

pp. [I] + [III]:

„**Třetj slaup nepohnutedlného základu katolického žiwobytyj Od Jana Beckowskýho křížownjka s čerwenau hwězdau leta 1708 wúbec wydaný. // Láska**“

Opis českého tisku **BECKOVSKÝ, Jan František**: Třetí sloup nepohnutedlnýho základu katolického žiwobyty (Praha, 1708; Knihopis 1049b), tj. 3. dílu tisku **BECKOVSKÝ, Jan František**: Katolického žiwobyty nepohnutedlný základ od swatých Otcův, duchowních sněmův, Starýho a Novýho zákona i od samýho Krista Pána postavený, třemi neporušitedlnými sloupy, jenž jsou: víra, nádeje, láska, ubezpečení (Praha, 1707; Knihopis 1049), sepsaný pravděpodobně na poč. 19. stol.; opis končí 40. kapitolou (srov. na p. 682 „Kapitola čtyrycátá. Gakau lásku k nám křesťanům tatarí magj.“). Vlastní text na pp. 1–703, na pp. 704–715 abecedně řazený „Sumownj pořádek wěc w tomto třetjm djlu obsažených“, jediný písař, linky tužkou, pod označením kapitoly většinou shrnutí jejího obsahu, v margináliích shrnutí obsahu odstavců a odkazy na Bibli, nadpisy zvýrazněně, titul částečně kresleným písmem, podtrhy, perokresebné viněty, na předním přideští a na pp. [III] a 718 perem pozdější německé poznámky o Démokritovi, sv. Jeronýmovi a Herodovi, in margine na mnoha místech tužkou nebo perem latinské a české poznámky k textu psané několika různými rukama, mj. na pp. 124, 139 a 563 odkazy na tisk **RYCHLOVSKÝ, Jan**: Nedělní kázání, a to na některý z dílů 1. ročního běhu (Praha, 1818) a 2. ročního běhu (Praha, 1819), původní text místy perem opravován nebo podtržen, pp. [IV] a 716–717 prázdné. Vložen tištěný obrázek „S[anc]t[us] Ignatius Loyola.“ s impresem „Deposé S[anc]t[us] Norbertus“

Verlag Wien [= Vídeň, Rakousko].“, útržek z české tištěné knihy administrativního charakteru, lístek papíru o rozměru A6 s českými perem psanými výpisky o nutnosti účinné lítosti pro získání rozhřešení a dále lístek s tužkou psanými českými účetními poznámkami z r. 1887.

2647/9

inv. č. 5301

pap., 1782, 34 ff. (nově), vazba původní, papírová, desky polepeny růžovým škrobovým papírem, 23,3 : 17,8 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem č. kartonu „A/13“, na f. 1v modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“ s perem vepsaným přír. č. „3903/96“ (škrtnuto) a perem inv. č. „5301“ a č. kartonu „A/13“. vložený štítek (původně nalepen na přední desce):

„**TheoLogia Pastoralis Pro Dilligentiori eXamine extraCtVs [= 1782]. Pro Usu Patris Michaelis Wagner Franciscani, ac Cooperatoris Solopiscy** [neurčeno].“

Latinský spis o pastorační teologii z r. 1782 psaný pro potřeby františkána P. Michaela Wagnera ze Solopisk či Solopysk; spis je psán formou otázek a odpovědí, je členěn na „QvaeSita Praemialia“ (ff. 2r–4r) a 3 části, ty jsou dále členěny na hlavy a sekce. Vlastní text na ff. 2r–33v, jediný pisař, psáno mezi 2 svíslé linky, nadpisy zpravidla podtrženy dvojlinkou, důležité informace v textu jednoduchou linkou, v závěru textu chronogram „**Ut In CaeLIs LaVDetVr SaLVator IesVs et MarIa sIt flnIs** [= 1782].“, na f. 34rv jinou soudobou rukou připsány „Dobre, a Spasiteldne [!] Raddy pro wzdaleny wzdj od Smrteldnyho Hrřichu.“.

2648/10

inv. č. 5302

pap., s. XVIII. med.–ex., 2 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 10,0 : 16,0 cm; vloženo do tisku **AXLAR, Pavel Josef**: Nábožný horlivý vůdce do města svatého nebeského Jeruzalema aneb Kázání vejrční nedělní (Praha, 1720; Knihopis 905), vazba původní (poškozená), lepenková, polepená světlým voskovým papírem, nedochovaný hřbet původně o 3 vazech, vazy šity modrou nití, ve 2. a 3. mezípolí nalepeny pruhy pestrého mramorovaného papíru, modře barvená ořízka, 22,5 : 17,3 cm. Na přední desce perem č. oboru „L 1980“ (škrtnuto), na hřbetě v 1. mezípolí nálepka, v ní perem č. kartonu „A/14“, ve 3. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „9“, na předním příděští perem přips „Comparatus 4. R.“, na titulním listu tisku perem přips „Ex Libris Francisci Stržibsky Sacerdotis Ecclesiastici Capellanj combusto Porzicensis [= Spálení Poříčí, osrp. Blovice]“, na titulním listu tisku verso dvakrát fialové obdélníkové razítko s částečně čitelným textem „Okresní [vlastivědné muzeum M. T[ý]NICE, [č. přírůstku č. oboru]“, v 1. perem doplněno přír. č. „1254“ (škrtnuto), ve 2. perem doplněno přír. č. „484/75“ a č. oboru „L 1980“ (obojí škrtnuto), a dále modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“ a perem inv. č. „5302“ a č. kartonu „A/14“.

[Koncept kázání z 2. pol. 18. stol.]

Stručný koncept českého kázání s latinskými biblickými citáty na téma ohavnosti spuštění, uvozený citátem „Cum videritis abominationem desolationis Mat[theus] 24 [= Mt 24,15] Když uzrřite ohavnost SPusteni.“. Vlastní text na ff. 1r–2r, jediný pisař, nezdobeno, f. 2v prázdné.

2649/11

inv. č. 5346

pap., s. XVIII in.–med., 4 ff. (nově), přiloženo (původně přivázáno) k fragmentu tištěného latinského misálu obsahujícího mše na různé svátky (snad Praha, 1741; tisk začíná mši „S[ancti] FIDELIS A SIGMARINGA PROTOMARTYRIS SACRAE CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE. MISSA“ a obsahuje též mši na svátek bl. sedmi zakladatelů řádu servitů), vazba nedochována, dnes volné listy a dvojlisty, na hřbetě stopy po vazech, desky tvořeny 2 papírovými listy, na vnitřní straně předního z nich perem přips „Recompactum An[no] 1801.“, 30,3 : 20,7 cm; vloženo do obálky, na přední straně tužkou určen „fragmety z Misalu“, 34,2 : 28,2 cm. Na přední desce perem č. „2516“ (škrtnuto), červené obdélníkové razítko s textem „Okresní vlastivědné muzeum M. TÝNICE č. přírůstku č. oboru“, perem doplněno přír. č. „2516“ a č. oboru „L 483“ (obojí škrtnuto), dále modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“ (též na obálce), perem inv. č. „5346“ a č. kartonu „A/19“ (též na obálce) a nálepka, v ní perem č. kartonu „A/19“ (též na obálce); na obálce tužkou č. oboru „L 183“ (škrtnuto).

[Doplňk k fragmentu tištěného misálu z 1. pol. 18. stol.]

Latinsky psaný doplňk k misálu z 1. pol. 18. stol., obsahuje mše (nebo poznámky ke mším) na různé svátky, např. na svátek sv. Viléma biskupa a vyznavače 10. ledna, sv. Roberta 29. dubna, sv. Roberta opata 7. června, sv. Maura opata 15. ledna, sv. Štěpána 3. opata cisterciáckého 16. čer-

vence, sv. Malachia 3. listopadu a sv. Edmunda biskupa a vyznavače 16. listopadu. Vlastní text na ff. 1r–4r, jediný písař, nezdobeno, f. 4v prázdné.

2650/12**inv. č. 5354**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [I] + 197 pp. (recte 195 pp., list s pp. 84–85 chybí, pp. 79–80 paginovány 49–50, p. 115 paginována 105), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží (kůže na zadní desce chybí), přední deska zdobena vytlačovaným rámečkem z linky a pásu florálních motivů, hřbet o 4 vazech, zdobených vytlačovanými dvojlinkami, černě barvená ořízka zdobená vytlačováním, 17,6 : 10,8 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem č. kartonu „A/22“, na hřbetě ve 2. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „23“ a č. oboru „L 1978“, na 2. listu přední předsádky recto fialové obdélníkové razítko s textem „Okresní vlastivědné muzeum M. TÝNICE č. přírůstku č. oboru“, perem doplněno příř. č. „482/75“ a č. oboru „L 1978“ (obojí škrtnuto), dále modrý razítkový text „Okresní muzeum Plzeň-sever Kralovice – Mar. Týnice“, perem připsáno č. „1534“ (škrtnuto), a dále modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“, perem připsáno inv. č. a č. kartonu „5354 A/22“.

p. [I]:

„katholisches Gebetbuch enthält in sich Morgen- Abend- Meß- Beicht- Comunion, und andere Gebete“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitbu ke jménu Ježíš, litanie o všech svatých, modlitbu k sv. Josefu, sv. Judovi a Tadeáši, sv. Janu Nepomuckému, sv. Barboře a sv. Apoleně, loretánské litanie a modlitby za mrtvé. Vlastní text na pp. 2–190, na pp. 192–197 „Regicster [!], über gegenwärtiges Gebetbuch“, na p. 1 citát z 18. kapitoly Lukášova evangelia, jediný písař, rámeček z červeně vyplněné dvojlinky, nadpisy a ozdobné iniciálky kolorovány červeně, iniciálky zalomené až do 2 řádků, titul v kolorovaném červeno-zeleném rámečku s černou linkou, zdoben florálními motivy v týchž barvách, na pp. 103 a 115 (paginované 105) celostránkové červeno-zeleně kolorované perokresby s florálními motivy, na p. 190 zeleno-červená viněta, na 1. listu přední předsádky verso a na 2. listu zadní předsádky verso perem nečitelné německé přípisy, některé listy v místě rámečku roztrženy (např. list s pp. 68–69, který je přilepen k p. 70 a podél rámečku odtržen, nebo p. 117), p. 191 prázdná.

2651/13**inv. č. 5355**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [X] + 383 pp. (recte 362 pp., listy s pp. 109–120 chybějí, p. 141 počítána dvakrát, po p. 141 paginováno 150, po p. 298 paginováno 300, po p. 371 paginováno 373), vazba původní, prkénková, potažená tmavě hnědou kůží, desky zdobeny podél okrajů vytlačovanými zlacenými florálními motivy doplněnými vytlačovaným zlaceným rámečkem, v rozích florální motivy, hřbet zdoben 5 příčnými vytlačovanými zlacenými ornamentálními linkami, zlacená ořízka, 17,0 : 10,0 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem č. kartonu „A/22“, na přední předsádce recto nálepka, v ní perem č. oboru „L 1104“ a tužkou příř. č. „186/71“ (obojí škrtnuto), a nálepka, v ní perem inv. č. „5355“ a č. kartonu „A/22“, přetištěno modrým kulatým razítkem s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“ (též na přední předsádce verso), na přední předsádce verso červené obdélníkové razítko s textem „Okresní vlastivědné muzeum M. TÝNICE č. přírůstku č. oboru“, perem doplněno příř. č. „186/71“ a č. oboru „L 1104“ (obojí škrtnuto, též na p. [X], ale pouze s perem doplněným příř. č. „186/71“), na p. 14 červený razítkový text „Okresní muzeum Plzeň-sever Kralovice – Mar. Týnice“ (též na pp. 100 a 250), na p. 381 perem přípis „Antonia Slabihautkin. 1799“.

p. [IX]:

„Malla. Sstiepná. Zahradka. aneb nabožnne. katolícké kržestianské modlitbj z ginnich. nabožnich. Kniech witaženne a wipsanne k pobožnemu, užiwanj prospiešsne a k modlenj welmj platne pro Osobu Ženskou.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. určená ženám, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malá štěpná zahrádka (srov. Knihopis 5324, 5326–5331 a 5333–5334); obsahuje modlitby ranní a prosebné, „Každoden[n]ý. dobri aumisil. a Obětowani Msse swate“ na všechny dny v týdnu (pp. 59–68), úryvky z žalmů, modlitby mariánské, vzdechnutí k umučenému Ježíši Kristu, modlitbu za zemřelé, modlitby mešní, ke zpovědi a k přijímání, dále následují „Modlitba wktere se obwzlasstni skutkj křestianske Cznostj obsahugi.“ (pp. 212–217), litanie o jménu Ježíš

a loretánské, modlitba k andělu strážci, „Wziwanj sweho swateho gmena patrona“ (pp. 241–242), modlitby k sv. Janu Nepomuckému, sv. Františku Xaverskému, sv. Trojici a sv. Třem králům, „Modlitba swatihu Frantisska Xaweriga za obraceni newieřících kaciru.“ (pp. 245–247), „Welmj nabožna! Modlitba k Marigi panie swatogakubske [= patrně milostná soška Panny Marie Bolestné v kostele sv. Jakuba v Praze na Starém Městě] wssech opusstěních“ (pp. 252–260), „Modlitba k swatimu ganu nepomuckemu před geho swatim Hrobem.“ (pp. 261–267), „Officigum aneb! kratke, Hodinkj k bozske prozřetedlnostj“ (pp. 283–303), litanie o Božské prozřetelnosti, modlitba sv. Tomáše, modlitba k sv. Šebestiánu, „Welmj nabožna modlitba duchownj aneb. číastnou [!] milost obwzlasstnie Wegmin[n]kj od prozřetedlnostj božske žadatj“ (pp. 327–351), „Kssaft dusse Křestianske rci:“ (pp. 352–358) a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 1–373, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky, titul a text na pp. 59, 91, 123 a 282 v rámečku z dvojlinky s ornamentálním motivem (červenozeleně kolorováno), nadpisy, incipity modliteb a iniciálky kaligraficky, většinou červenou nebo zelenou barvou, perokresebné viněty na konci oddílů. Připsány pamětní a další záznamy několika rukama: na přední předsádce verso a na p. [I] české rodinné záznamy rodiny Slabihoudků z Dobříše z l. 1789–1808, na pp. [II–V] perem nenotovaná „Pisen k P[ánu] Gežissi.“ o 7 slokách, na pp. [V–VIII] perem „Modlitba Adwentnj.“, na přední předsádce verso a na pp. 374–375 české rodinné záznamy rodiny Kohoutovy z l. 1788–1836, na pp. 376–379 české rodinné záznamy rodiny Wiedemannovy z l. 1845–1884, z p. 380 na p. 383 přechází starší perem psaný text „Protocoll [...]“, zapsaný zde už před vazbou, p. 382 prázdná, list s pp. [I–II] slepen ze 2 ff. Vložen výstřížek z německých novin s reklamou na léčebné prostředky proti choleře.

2652/14**inv. č. 5358**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 192 pp. (recte 150 pp., listy s pp. 1–24, 27–30, 41–44, 47–50, 77–78, 93–94 a 97–98 chybějí), vazba nedochována (zachován pouze zbytek hnědého koženého hřbetu zdobeného příčnými vytláčovanými zlacenými dvojlinkami), 16,0 : 10,1 cm. Na p. 25 nálepka, v ní perem č. kartonu „A/22“, dále červené obdélníkové razítko s textem „Okresní vlastivědné muzeum M. TÝNICE č. přírůstku č. oboru“, perem doplněno přír. č. „169/75“ a č. oboru „L 1836“ (obojí škrtnuto tužkou), a dále modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“, perem vepsáno inv. č. „5358“ a č. kartonu „A/22“, na p. 190 modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“ a perem č. „1533“.

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.; obsahuje modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš, modlitby proti bouři, proti kouzlům a čarům, za rodiče a za mrtvé, dále následují na pp. 129–130 „Modlitba k Swatej Paně Nodburce, patronce za obdrženj požehnáňj w hospodařstw.“, modlitba k sv. Josefu, k Pánu Ježíši v hodině smrti, sedm radostí Panny Marie, modlitby proti moru, k sv. Antonínu Paduánskému, sv. Františku Serafinskému, sv. Anně a 15 modliteb o umučení Pána Ježíše. Vlastní text na pp. 25–182, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy kaligraficky, většinou zeleně a červeně, bohatá výzdoba v zelené, žluté, červené, hnědé a růžové barvě: nadpisy jednotlivých oddílů a části mešních modliteb v ozdobných kolorovaných rámečcích, jejichž zbývající části často vyplněny kolorovanými perokresbami květín (na pp. 32, 40, 46, 52, 54, 56, 58, 60, 70, 72, 76, 80, 82 a 86, kolorovaná perokresba květiny i na pp. 107, 119 a 154 na závěr oddílů), kolorované iniciály zalomené do 2–3 řádků, na p. 64 kolorovaná devíza „MARIA“ a na p. 66 devíza „IHS“, na pp. 183–189 na poč. 19. stol. perem připsána nenotovaná „Pjsěň k božjmu hrobu.“ o 17 slokách, pp. 191–192 prázdné, p. 25 částečně utržena, list s pp. 191–192 a zadní předsádka uvolněny.

2653/15**inv. č. 5391**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 100 ff. (nově), vazba nedochována, hřbet původně o 5 vazech, 17,9 : 12,1 cm; vloženo do obálky, na přední straně strojopisem určení „Modlitební kniha“, 32,3 : 22,7 cm. Na hřbetě nálepka, v ní perem č. kartonu „A/28“, na f. 1r modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“ (dvakrát, jednou též na přední straně obálky), perem inv. č. „5391“, č. kartonu „A/28“ (obojí též na obálce) a přír. č. „3376/88“ (škrtnuto); na obálce strojopisem č. kartonu „A/28“.

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Neúplná česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., již chybí začátek i konec; obsahuje mešní modlitby, 15 modliteb sv. Brigity, modlitby ke zpovědi a k přijímání, litanie o nejsv. Svátosti oltářní, o jménu Ježíš, o umučení Páně a loretské, modlitbu k sv. Michaelu archandělu, andělu strážci, čtrnácti sv. pomocníkům, sv. Františku Serafinskému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Floriánovi, sv. Barboře, sv. Apoleně a sv. Kateřině, modlitby mariánské a modlitbu večerní. Vlastní text na ff. 1r–100v, jediný písař, psáno pečlivě kaligraficky, rámeček z dvojlinky, od f. 68r z jednoduché linky, nápisy červeně ozdobným písmem, stránkové kustody, zeleno-červeně-žluto-zlaté florální a rokajové ozdoby kolem nadpisů, na dolních okrajích stránek apod., kolorované perokresebné versálky a iniciály zalomené do 2 řádků, na ff. 44v, 70v, 78v, 88v, 94r, 95r a 97r rámečky (na ff. 78v, 94r, 95r a 97r ozdobné a zlatené), kde zřejmě byly původně vlepny rytiny, dnes nedochované, některá z těchto ff. při odlepování rytin poškozena, a proto podlepena listy papíru (na listu, který je nalepen na f. 95r, perem zlomek textu z pol. 19. stol. obsahující slova „Kralovic[e]“ a „[...]lu Obuwjnckého“), na ff. 66v–67r jinou soudobou rukou perem „Pobožnost K Swatemu Otcy Peregrynowi, // Wszech Nemocnych obwzlásstne w Bolesti Noch postawenych mocnému Patronu.“, na f. 81r tužkou pokusy o písmeno „B“ a slovo „Beranku“, ff. 38v, 50v, 74v, 83v, 85r, 86v a 96r prázdná, mezi ff. 18v a 19r, 24v a 25r, 59v a 60r vyříznuto po 1 listu, patrně též s rytinou, mezi 84v a 85r vyříznuty nejméně 3 listy.

2654/16

inv. č. 5403

pap., s. XVIII. ex., 1 f. (nově), vevázané do tisku **MAXIMILIANUS ANTONIUS a Jesu:** Pět Davidových kamenů Goliáše porážející (Praha 1723; Knihopis 5441), vazba původní, prkénková, potažená hnědou, popraskanou kůží, desky chráněny 2 kovovými (poškozenými) pásy s publikicemi a sponami, hřbet o 5 vazech druhotně potažen světle hnědou kůží, červeně barvená ořízka, 21,0 : 16,0 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí nálepka, v ní perem č. kartonu „A/29“, na předním příděští tužkou přípis „Břízsko [= dnes část obce Kozojedy, osrp. Kralovice]“, na f. A1r tisku perem přípis „Scheiner Martin 1780 Ge[...]“, na f. A1v modré kulaté razítko s opisem „MUZEUM OKR. PLZEŇ-SEVER – M. TÝNICE KNIHOVNA“ a perem příř. č. „3381/88“ (škrtnuto), inv. č. „5403“ a č. kartonu „A/29“, na f. A3v vlepna červeně, černě, stříbrně a zlatě kolorovaná rytina erbu hraběte Františka Josefa Černína z Chudenic a perem podpis „Bartoremus [?]“, na f. Aaa3r perem přípisy „TaTo Kniha należy gednomu wod reKemetu [!] mylostiwého KirisarcKeho a TagsacKeho a wod mylosti Kumpanygy obrista [!] motTa [?] SmrcynKa giřiKowy Stainerowy Ano [!] 1763 dne 22 mage“ a „Tato knjha patřj Martinowj Staynerowy dolhoty [neurčeno] A[nn]o 1808“, na f. Aaa4r perem přípis „Kowanda Antonin 1864 skrakowa [= Krakov, osrp. Rakovník] kowaz N[umero] 47 napamatku takniha nalezi Kowandowi frantisskowi dokrakowa wonjzitel pojehoocci 1864 Kowanda Anton jehosin frantisska narozeni 1842 diss se popisowal [...] 23 oteck skrakowa“, na f. Aaa4v červeným perem přípis „Tato Knyha nalzi [!] gdnomu [!] wo [!] Pocztwyho [!] a w mylostwyho [!] reKemt [!] KyrysaczKeho Tgsaskeho [!] a wt mylostywe kmpanyge [!] obrstr [!] Latomota [!] ssmrcznKa gyryka sstaynera dne 22 apryla 1763“ a perem přípis „Tato Knyha należy Gdnomo [!] Wod Postiwého awmylostywého [!] ReKemt [!] Kyrisaryskeho Tgsaskeho [!] awtmylostywe kupanyge [!] obriss, lalkmota [?] ssmrcinka Jeřyka Sstagner d[ne] 27 Ledna Roku 1793.“, na zadní předsádce recto perem přípis „Tatoknjha. Należy Wenclovy Hotkowy do cysty [= zřejmě Čistá, osrp. Rakovník] do N[um]e[ra] 62“, na zadní předsádce verso perem přípisy „TaTo Kniha należy gednomu wod reKemetu [!] milostiwego KirisarcKeho TagsacKeho a wod milosti Kumpanigi [!] obrj[sta] [?] [...] Stay[ner] [...]“ (konec nezřetelný) a „ta Knyha Należy Mne“.

f. 1r (vevázáno mezi ff. A4 a B1):

„Modlitba kterážto w Regněkolině [= Kolín nad Rýnem, Německo] w slavnjm Koste, kdežto Těla Swatjch třech Králůw odpociwagi; S zlatymi Slowi Popsane stogi“

Česká ranní modlitba ke sv. Trojici, Panně Marii, sv. Josefu a ke sv. Třem králům za ochranu duše, těla a života, zapsaná na konci 18. stol. a vevázaná do tisku z r. 1723. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, na f. Aaa3v tužkou kresba květiny v květináči, na f. Aaa4r tužkou účty a slabiky v geometrickém obrazci, přední předsádka nedochována.

2655/17

inv. č. 6566

pap., 1899, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 42,0 : 26,0 cm; vloženo do obálky, na přední straně strojpisem určení „Inventář archivu města Kralovic, 1899“, 32,5 : 22,9 cm. Na f. 2v modré obdélníkové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.“, perem doplněno inv. č. „6566“, na přední straně obálky strojpisem „inv. č. 6566“.

f. 1r:

„**Inventář archivu města Kralovic. Sestavil r[oku] 1899 Jan Dyk učitel měšť[anské] školy.**“

Česky psaný inventář archivu města Kralovic z r. 1899; obsahuje soupis listin a knih z l. 1622–1792 s udáním místa uložení a počtu kusů, připojen je dále seznam fotografií, plastik a dalších uměleckých předmětů umístěných na městském úřadě a v městské spořitelně a upozornění, kde jsou uloženy archiválie z l. 1793–1848. Vlastní text na f. 2rv, jediný písař (Jan Dyk), předtištěné linky, na f. 2r pozdější vpisky tužkou s doplňujícími údaji o zapsaných listinách (letopočty, jména osob), f. 1v prázdné, v přehybech částečně potrháno.

2656/18**inv. č. 6636**

pap., 1667, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 31,6 : 20,3 cm; vloženo do světlých papírových desek, na přední straně černým fixem určení „1664, 11. říjen Daniel Bešinský, kantor a oficial školy v Rokycanech, píše ve věci své nevěsty Judity Troppové z Kralovic do Kralovic.“, 31,5 : 23,0 cm. Na f. 2v štítek s červeno-černým rámečkem, v něm perem určení „1664 Žádost učitele D[aniela] Běšinského i omluva.“; na přední straně desek tužkou označení „K 15“, růžovou pastelkou č. „6“ a modré obdélníkové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.:“, perem doplněno inv. č. „6636“.

[Dopis Daniela Ješinského z r. 1667]

Česky psaný dopis Daniela Ješinského, kantora a oficiála školy v Rokycanech, z r. 1667 adresovaný purkmistrovi a radě města Kralovic, kterým žádá o dodatečný souhlas se svým sňatkem s Juditou Troppovou. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař (Daniel Ješinský, srov. podpis na f. 1v), iniciála zalomená do 2 řádků, na f. 1r v záhlaví perokresebný ornament, na f. 2v perem adresa „Przed SLowuttne a mnohowzacztnie Pocztiwostj Pana Purgk[mistra] a Pany Raddny Miasta Kralowicz, Pany a Patrony gmily a laskawj. Ssetrna a Poslussna Žádost potrzebugiczj brzkeho opatrzenj odemniń Dawjda Gessinskeho Cantora aofficiala Sskolj wKralow[ském] M[ě]stie Rokycanech“ a jinou rukou připsal „Dodana Za Aurządu P[ana] Krystoffa Longa dne 11. octob[ris] 1667.“, f. 2r prázdné, spodní i horní okraj poškozen od hlodavců. Přiložen list formátu A4 s transkribovaným strojopisným přepisem dopisu.

2657/19**inv. č. 6637**

pap., 1680, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 21,0 : 19,5 cm; vloženo do běžových papírových desek, na přední desce černým fixem určení „R[oku] 1680, na Zelený čtvrtek. Varhaník Václav Kubín z Rakovníka si objednává 2 povozy na stěhování do Kralovic.“, 31,1 : 20,2 cm. Na f. 1v štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem určení „1680 Václ[av] Kubín varhaník z Rakovníka“; na přední desce tužkou označení „K 59“, růžovou pastelkou č. „7“ a modré obdélníkové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.:“, perem doplněno inv. č. „6637“.

[Objednávka 2 pvozů na stěhování do Kralovic varhaníkem Václavem Kubínem z r. 1680]

Česká objednávka 2 pvozů na stěhování z Rakovníka do Kralovic varhaníkem Václavem Kubínem a dále jeho obhajoba proti pomluvě, že neumí hrát na varhany, z r. 1680, psáno na Zelený čtvrtek v Rakovníku. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, perokresebná iniciála „S-lowuttne“ zalomená do 2 řádků, na f. 1v perem adresa „Slowuttne a Wzacztnie Pocztjwostj Panu Janowj Girsowj, Primatoru Miasta Kralowicz, Panu Pržjtelj mne duwiernie milemu [?]“ s jednoduchou perokresebnou vinětou a záznam o dodání „dodano Za Aužadu Purgkmistrskeho P[ana] Jakuba Czecha dne 19 Aprilis“, pravý dolní roh utržen.

2658/20**inv. č. 6638**

pap., 1680, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 17,2 : 19,1 cm; vloženo do růžových papírových desek, na přední straně černým fixem určení „R[oku] 1680 Varhaník Joan[nes] Arietini upomíná o kvartál za obědy.“, 31,1 : 22,9 cm. Na f. 1v perem určení „1680 upomínka varhaníka“; na přední straně desek tužkou označení „K 59“, růžovou pastelkou č. „8“ a vzhůru nohama modré obdélníkové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.:“, perem doplněno inv. č. „6638“.

[Upomínka varhaníka Jana Arietiniho o kvartál za obědy z r. 1680]

Česky psaná upomínka o kvartál za obědy z 1. dubna 1680, podepsaná „Joan[nes] Arietinj Warhanik“, adresovaná panu purkmistrovi a pánům. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, nezdobeno. Přiložen list formátu A4 s transkribovaným strojopisným přepisem dopisu.

2659/21**inv. č. 6639**

pap., 1670, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 20,1 : 20,1 cm; vloženo do béžových papírových desek, na přední desce černým fixem určením „R.... Kralovický P[ater] Alanus se vyjadřuje o kantorovi v Manětíně [osrp. Kralovice] a v Kralovicích.“, 30,8 : 23,0 cm. Na f. 1v perem určením „1670 P[ater] Alanus. o kantorovi“; na přední straně desek tužkou označení „K 15“, růžovou pastelkou č. „10“ a modré obdélníkové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.:“, perem doplněno inv. č. „6639“.

**[Stížnost kralovického faráře P. Alana na výtržnosti místních hrncířů a kantora
v Manětíně z r. 1670]**

Česky psaná stížnost kralovického faráře P. Alana na výtržnosti místních hrncířů a manětínského kantora, ke kterým došlo v Manětíně 24. a 25. července 1670, adresováno kralovickému purkmistrovi. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r připsáno tužkou „hrncíři“. Přiložen list formátu A4 s transkribovaným strojopisným přepisem dopisu.

2660/22**inv. č. 6640**

pap., 1656, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 31,8 : 20,0 cm; vloženo do béžových papírových desek, na přední straně černým fixem určením „25. Sept[embris] 1656. Daniel Frant[išek] Mařík z Libochovic [osrp. Lovosice] se uchází o místo učitele v Kralovicích.“, 31,5 : 23,0 cm. Na f. 2v štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem určením „1656 Dan[iel] Mařík z Libochovic nabízí se za kantora“; na přední straně desek tužkou označení „K 15 [?]“, růžovou pastelkou č. „5“ a modré obdélníkové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.:“, perem doplněno inv. č. „6639“ (část číslice „39“ škrtnuta a opravena na „40“).

[Žádost Daniela Františka Maříka z Libochovic o místo učitele v Kralovicích z r. 1656]

Česky psaný dopis Daniela Františka Maříka, kantora a varhaníka z Libochovic, z 25. září 1656, kterým se uchází o místo učitele v Kralovicích, adresovaný purkmistrovi a radě města Kralovic. Vlastní text na f. 1r, jediný písař (Daniel František Mařík, srov. podpis na f. 1r), perokresebná iniciála „S-lowuttne“, na f. 2v adresa „Slowuttne a Wzactne oPpatrnosti [!] Panu Purgkmistru a Panum Města Kralowicz, Panum a Patronum Mně Každého Čzasu Kržestianskau laskau Nachylnym Kwlastnimu dodani“ s jednoduchou vinětou a jinou rukou perem záznam o dodání „Dodano Za Auržadu aneb Powzdanj P[ana] Jana Kalyny P[anu] Witowj Belantowj 26. [Septem]b[ris] 1656.“, na f. 2v zbytek červené pečeti se lvem ve skoku s žezlem a devízou „IHS“, ff. 1v a 2r prázdná. Přiložen list formátu A4 s transkribovaným strojopisným přepisem dopisu.

2661/23**inv. č. 6641**

pap., 1651, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 32,0 : 19,6 cm; vloženo do béžových papírových desek, na přední straně černým fixem určením „R[oku] 1651, 17 Oct[obris] Daniel Ludvík Zahradecký se uchází o místo učitele v Kralovicích.“, 30,9 : 23,0 cm. Na f. 2v štítek s červeným a černým okrajem, v něm perem určením „1651 D[aniel] L[udvík] Zahradecký nabízí se za učitele“; na přední straně desek tužkou označení „K 15“, růžovou pastelkou č. „4“ a modré obdélníkové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.:“, perem doplněno inv. č. „6641“.

[Žádost Daniela Ludvíka Zahradeckého o místo učitele v Kralovicích z r. 1651]

Česky psaná žádost Daniela Ludvíka Zahradeckého o místo učitele v Kralovicích z r. 1651 adresovaná purkmistrovi a radě města Kralovice. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 2v perem adresa „Slowuttne-mu a Wzactne Pocztiwemu Panu Purgkmistru a Panum Radním Miesta Kralowicz Panum a Patronum mym wzlasstie millym“, jinou rukou záznam o dodání „Dodano k Auržadu Purgkmystyrskemu Pana Jana Kalyny 17 Octob[ris] 1651“ a zbytky pečeti z červeného vosku, ff. 1v a 2r prázdná, listy mírně potrhané. Přiložen list formátu A4 s transkribovaným strojopisným přepisem dopisu.

2662/24**inv. č. 9328**

perg., 1778, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 18,8 : 42,0 cm; vloženo do přeloženého soudobého papírového listu, na jeho přední straně perem určením z 18. stol. „Pabst Pius VI privilegirt den hoch-Altar zu Teüniz [= Mariánská Týnice]“ a tužkou novodobě uveden rozměr vložené listiny „42 x 19“, 36,2 : 18,2 cm; to celé vloženo do papírové obálky, na přední straně strojopisem určením „List papežský z r[oku] 1778 Pius VI.“, 23,1 : 16,1 cm. Na f. 1v perem soudobě č. „N[ummer] 191.“ a modré obdélní-

kové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.“, perem doplněno inv. č. „9328“ (též na přední straně soudobého obalu); na přední straně obálky strojopisem „inv. č. 9328“ a tužkou označení „S52 [?]“.

[Papežské privilegium pro oltář v chrámu Zvěstování Panny Marie v Mariánské Týnici z r. 1778]

Latinsky psané odpustkové privilegium papeže Pia VI. pro oltář v chrámu Zvěstování Panny Marie v Mariánské Týnici, vydané v Římě 5. ledna 1778. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1v perem soudobá poznámka „Du Chateau“.

2663/25

inv. č. 10 156

pap., 1753, 6 ff. (nově), nevázáno, sešito žlutou nití, 35,7 : 22,4 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2664–2667 a rukopisem inv. č. 10 160 (perokresba a německý popis znaku města Rabštejna nad Střelou, dnes část obce Manětín, osrp. Kralovice, z konce 19. stol.) do černých kartonových desek s 2 černými tkanicemi, na přední straně štítek s černým rámečkem a údaji o výrobci „ČJK 627322 Papírna LOCHOVICE s. p. závod ZDICE“, přelepen nálepkou, v ní strojopisem určení „Archivalie – opisy privilegií M[arie] Terezie, 1753 Rabštejn“, 30,8 : 21,8 cm. Na f. 1r nálepka, v ní perem inv. č. „10156“, na f. 6v modré obdélníkové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.“, perem doplněno inv. č. „10156“; na přední straně desek na nálepce strojopisem „př. č. 435–440 MT“ a dále nálepka, v ní perem inv. č. „10156–161“.

[Opisy privilegií udělených městu Rabštejnu nad Střelou z r. 1753]

Opisy německy psaných privilegií udělených městu Rabštejnu nad Střelou z r. 1753, obsahují „Rabensteinische zohl Begnadigung So Ihnen ertheilt und geben [!] Von König Georg 1416 Jahrs.“ (ff. 2r–3r), „Rabensteinische Privilegia Von König Latislaw Jhnen geben [!] 1514 Jahrs.“ (ff. 3v–5r) a „Rabensteinische Privilegia und Begnadungen Ihnen gegeben, Von Kayßer Maximiliano Jm Jahr 1570 der Regierung In Königreich Böhmeim in Zwey und Zwanzigsten“ (ff. 5r–6r). Vlastní text na ff. 2r–6r, jediný písař, perokresebné iniciálky, zakončeno na f. 6r doložkou pravosti z 19. září 1753 doplněnou podpisy ověřovatelů „Frantz Warzeseckeg [?] Bürgermeister“, „Johan Bernard Mied m[anu] p[ro]pria Bürgermeyster“ a „Andreas Weber Syndicus“ a červenou pečetí s městským znakem a opisem „SIGIL[!]VM CIVIVM ID SDAD [?] RAPENSTEIN“, na f. 1r černé kolkové razítko za 3 krejčary a tužkou novodobý údaj o dataci „1753 19./9.“, f. 1v prázdné.

2664/26

inv. č. 10 157

pap., 1758, 3 ff. (nově), nevázáno, sešito zelenou nití, 35,5 : 21,9 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2663 a 2665–2667 a rukopisem inv. č. 10 160 (perokresba a německý popis znaku města Rabštejna nad Střelou, dnes část obce Manětín, osrp. Kralovice, z konce 19. stol.) do černých kartonových desek s 2 černými tkanicemi, na přední straně štítek s černým rámečkem a údaji o výrobci „ČJK 627322 Papírna LOCHOVICE s. p. závod ZDICE“, přelepen nálepkou, v ní strojopisem určení „Archivalie – opisy privilegií M[arie] Terezie, 1753 Rabštejn“, 30,8 : 21,8 cm. Na f. 1r nálepka, v ní perem inv. č. „10157“, na f. 3v modré obdélníkové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.“, perem doplněno inv. č. „10157“; na přední straně desek na nálepce strojopisem „př. č. 435–440 MT“ a dále nálepka, v ní perem inv. č. „10156–161“.

[Opis potvrzení privilegií udělených městu Rabštejnu nad Střelou z r. 1758]

Opis německého potvrzení privilegií udělených městu Rabštejnu nad Střelou jeho dřívějším majitelem Františkem Karlem hrabětem z Pöttingu 5. července 1708, potvrzení bylo vydáno Marií Terezií 3. května 1754 a opsáno a kolacionováno 29. srpna 1758. Vlastní text na ff. 1r–3r, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, v záhlaví a zápatí perem text „Collatum“, incipit kaligraficky, na f. 3r červená pečeť s notářským znakem a krytá pečeť též s notářským znakem a s částečně čitelným opisem „IOSEPHUS IOANN[es] HAWLITZEK AUTHOR[itate] CAESAR[ea] R[egia]que [...] NOTA[rius] PUBL[icus] IUR[atus]“, dále podpis notáře „Joseph Johann Hawlitzek m[anu] p[ro]pria Autoritate Caesarea, Regia[ue] Boëmiae beaydigter Notarius Publicus, und Landes Procurator im Konigreich [!] Böhmeim in fidem.“, na f. 1r černé kolkové razítko a tužkou novodobý údaj o dataci „1758, 29/8“. Srov. rukopis č. 2665, psaný týměž písařem, a rukopis č. 2666, obsahující týž text.

2665/27**inv. č. 10 158**

pap., 1758, 4 ff. (nově), nevázáno, sešito zelenou nití, 35,8 : 22,0 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2663–2664 a 2666–2667 a rukopisem inv. č. 10 160 (perokresba a německý popis znaku města Rabštejna nad Střelou, dnes část obce Manětín, osrp. Kralovice, z konce 19. stol.) do černých kartonových desek s 2 černými tkanicemi, na přední straně štítek s černým rámečkem a údaji o výrobci „ČJK 627322 Papírna LOCHOVICE s. p. závod ZDICE“, přelepen nálepkou, v ní strojopisem určení „Archivalie – opisy privilegií M[arie] Terezie, 1753 Rabštejn“, 30,8 : 21,8 cm. Na f. 1r nálepka, v ní perem inv. č. „10158“; na přední straně desek na nálepce strojopisem „př. č. 435–440 MT“ a dále nálepka, v ní perem inv. č. „10156–161“.

[Opis potvrzení privilegií udělených městu Rabštejnu nad Střelou z r. 1758]

Opis německého potvrzení privilegií udělených městu Rabštejnu nad Střelou jeho dřívější majitelkou Barborou hraběnkou z Kolowrat 20. září 1747, potvrzení bylo vydáno Marií Terezií 3. května 1754 a opsáno a kolacionováno 29. srpna 1758. Vlastní text na ff. 1r–4r, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, v záhlaví a zápatí perem text „Collatum“, incipit kaligraficky, na f. 4r červená pečeť s notářským znakem a krytá pečeť též s notářským znakem a s částečně čitelným opisem „IOSEPHUS IOANN[es] HAWLITZEK AUTHOR[itate] CAESAR[ea] R[egia]ue [...] NOTA[rius] PUBL[icus] IUR[atus]“, dále podpis „Joseph Johann Hawlitzek m[anu] p[ro]p[ri]a Autoritate Caesarea, Regia[ue] Boemiae beaydigter Notarius Publicus, und Landes Procurator im Königreich Boheim [!] in fidem.“, na f. 1r černé kolkové razítko a tužkou novodobý údaj o dataci „1758, 29/8“, f. 4v prázdné. Srov. rukopis č. 2664, psaný týměž písařem.

2666/28**inv. č. 10 159**

pap., post 1758, 3 ff. (nově), nevázáno, sešito bílou nití, 36,2 : 22,2 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2663–2665 a 2667 a rukopisem inv. č. 10 160 (perokresba a německý popis znaku města Rabštejna nad Střelou, dnes část obce Manětín, osrp. Kralovice, z konce 19. stol.) do černých kartonových desek s 2 černými tkanicemi, na přední straně štítek s černým rámečkem a údaji o výrobci „ČJK 627322 Papírna LOCHOVICE s. p. závod ZDICE“, přelepen nálepkou, v ní strojopisem určení „Archivalie – opisy privilegií M[arie] Terezie, 1753 Rabštejn“, 30,8 : 21,8 cm. Na f. 1r nálepka, v ní perem inv. č. „10159“, na f. 3v modré obdélníkové razítko s textem „Museum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.:“, perem doplněno inv. č. „10159“; na přední straně desek na nálepce strojopisem „př. č. 435–440 MT“ a dále nálepka, v ní perem inv. č. „10156–161“.

[Opis potvrzení privilegií udělených městu Rabštejnu nad Střelou pořízený po r. 1758]

Opis opisu německého potvrzení privilegií udělených městu Rabštejnu nad Střelou jeho dřívějším majitelem Františkem Karlem hrabětem z Pöttingu 5. července 1708, které bylo vydáno Marií Terezií 3. května 1754; původní opis byl pořízen a kolacionován 29. srpna 1758. Vlastní text na ff. 1r–2v, opsáno včetně podpisu notáře „Joseph Johann Hawlitzek m[anu] p[ro]p[ri]a Autoritate Caesarea, Regia[ue] Boemiae beaydigter Notarius Publicus, und Landes Procurator im Königreich Böhmeim in fidem.“, jediný písař, incipit kaligraficky, v záhlaví a zápatí perem text „Collatum“, na f. 1r tužkou novodobý údaj o dataci „1758, 29/8“, f. 3r prázdné. Srov. rukopis č. 2664, obsahující týž text.

2667/29**inv. č. 10 161**

pap., 1780, 4 ff. (nově), nevázáno, sešito provázkem, 35,4 : 22,5 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2663–2666 a rukopisem inv. č. 10 160 (perokresba a německý popis znaku města Rabštejna nad Střelou, dnes část obce Manětín, osrp. Kralovice, z konce 19. stol.) do černých kartonových desek s 2 černými tkanicemi, na přední straně štítek s černým rámečkem a údaji o výrobci „ČJK 627322 Papírna LOCHOVICE s. p. závod ZDICE“, přelepen nálepkou, v ní strojopisem určení „Archivalie – opisy privilegií M[arie] Terezie, 1753 Rabštejn“, 30,8 : 21,8 cm. Na f. 1r nálepka, v ní perem inv. č. „10161“, na f. 4v modré obdélníkové razítko s nápisem „Museum okresu Plzeň-sever Mariánská Týnice Inv. č.:“ (nevyplněno); na přední straně desek na nálepce strojopisem „př. č. 435–440 MT“ a dále nálepka, v ní perem inv. č. „10156–161“.

f. 1r:

**„Herrschaft Rabenstein N[ume]ro 16 N[ume]ro XII Stadtl Rabenstein
Geometrische Tabella A 2te Abth[eilung]. Ueber die Vermäg Rolla in daß [!] Dominicale
übersetzte [?] Gemein Realitäten Aufgenom[m]en in [!] Jahr 1780“**

Část německy psaného soupisu pozemků rabštejnského panství a jejich výměru z r. 1780, na f. 4r perem potvrzení správnosti „Vorstehende Tabella ist durch mich adjustiret und qvo ad Calculum Tuß m[anu] p[ro]p[ri]a Keiser[lich]-Königl[icher] Ingeniuer“, „Aufgenommen und berehnet [!] Von Frantz

Gerstner Ingenieur“ a „Gegenwärtige Außfertigung ist Von meiner geschehen Johann Nep[omuk] Mederer m[anu] p[ro]pria] Director“ a podpisy dalších odpovědných osob. Vlastní text na ff. 1v–4r, jediný písař, psáno do tabulky.

2668/30

inv. č. 12 470

pap., 1694, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 32,0 : 20,3 cm; vloženo do obálky, na přední straně strojopisem určení „Vyhláška – prohlášení opata Ondřeje Trojera, Plasy [osrp. Kralovice] 1694“, 35,3 : 25,1 cm. Na f. 2v štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem určení „1695 měšťanství Vavřínkovi“, dále tužkou č. „30“ a modré obdélníkové razítko s textem „Muzeum okresu Plzeň-sever Mar[ia]nská Týnice] Inv. č.:“, perem doplněno inv. č. „12470“; na přední straně obálky strojopisem „inv. č. 12470“ a tužkou označení „K-3“.

[Propuštěcí list Matěje Vavříнка z r. 1694]

Česky psaný propouštěcí list z 31. října 1694, kterým plaský opat Ondřej Trojer vyvazuje z klášterního poddanství svého kočího Matěje Vavříнка ze vsi Černíkovice (osrp. Kralovice) a dovoluje mu oženit se s Annou Sochorovou a stát se kralovickým měšťanem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kaligraficky, perokresebná zdobená iniciála „J-a“, červená pečeť opata Ondřeje Trojera, na f. 2v perem záznam o odevzdání listiny „Matieg Wawrzinek Slozil Tento Weghost do Mista Raddního Za Aurzadu Purgkmistrskeho, Pana Jana Bulanta Primatora. do Mista Raddního dne 18. Februarij A[nno] 1695“, ff. 1v–2r prázdná. Přiložen list formátu A4 s novodobým popisem listiny tužkou a přepisem jejího textu perem.

Městec Králové

I. Muzeum Královéměstce Městec Králové (v současnosti pro veřejnost dlouhodobě uzavřeno), pobočka Polabského muzea v Poděbradech ↘, nám. Republiky 74, 289 03 Městec Králové (osrp. Poděbrady), tel.: 325 612 640, fax: 325 611 092, e-mail: sorm@pmpodebrady.cz, <http://www.polabskemuzeum.cz>.

II. 1909, od r. 1968 pobočka Polabského muzea v Poděbradech ↘, další pobočky: Památník krále Jiřího z Poděbrad v Poděbradech, Vlastivědné muzeum Nymburk ↘, Muzeum Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem ↗, Polabské národopisné muzeum v Přerově nad Labem (osrp. Lysá nad Labem), Galerie Melantrich Rožďalovice (osrp. Nymburk), Pamětní síň rodáků a přátel Rožďalovic v Rožďalovicích a Městské muzeum Sadská (osrp. Nymburk) ↘.

III. Mgr. Petr Šorm, Polabské muzeum Poděbrady, tel.: 325 612 640, fax: 325 611 092, e-mail: sorm@pmpodebrady.cz.

IV. c) Knihovna (3817 svazků) členěna do několika řad (staré tisky, náboženská literatura, regionální literatura, historie, umění, příroda, časopisy, beletrie), evidována je v přírůstkovém seznamu. Část (řady staré tisky, náboženská a regionální literatura) je katalogizována v listkovém katalogu (1196 č.).

IV. d) 344 starých tisků.

IV. e) V muzeu uloženo 47 rukopisů od r. 1784; mj. LAUDA, Vincenc: Písně nábožné ke cti a chvále zázračného obrazu, v městě Chrudimi, svatého Salvátora (1845; inv. č. 612/1913) * MLA-DĚJOVSKÝ, Josef (1859–1940): Paměti naší rodiny (30. l. 20. stol.); *ličí autorův život a učitelské působení v Městci Králové* (sign. MK 3938).

IV. f) V muzeu uložena kolekce asi 150 kramářských písní.

IV. g) Archiv muzea obsahuje cechovní písemnosti a knihy, spolkové písemnosti a fragmenty vrchnostenského archivu dymokurského panství (= Dymokury, osrp. Poděbrady) od r. 1606 (počet nezjištěn; rukopisy 17. a 18. stol. viz soupis).

V. ČEČETKA, F. J.: Královéměstcecko: Monografie okresu s obrázky z lidového života; Praha, 1896 * kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 144–145 * ROBEK, A.: Lidové kronikářství na Poděbradsku; Praha, 1978 * ŠEBEK, S.: Písně Jana Tadeáše Plačka v rukopisném sborníku z Městce Králové; *Vlastivědný zpravodaj Polabí* 32; Poděbrady, 1998, s. 94–108 * ŠORM, P.: Josef Mladějovský a jeho paměti; *Vlastivědný zpravodaj Polabí* 33; Poděbrady, 1999, s. 79–91 * týž: 100 let poděbradského muzea; *Vlastivědný zpravodaj Polabí* 36; Poděbrady, 2002, č. 3, s. 4–45 * týž: Možnosti studia muzejních památek pro bádání o nekatolické doby předtoleranci a toleranci; In: NEŠPOR, Z. (ed.): Čestí nekatolíci v 18. století. Mezi pronásledováním a náboženskou tolerancí; Ústí nad Labem, 2007, s. 26–31 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 88.

VI. Rukopisy vybral knihovník.

VII. AJ, FA: 7. 10. 2005; AJ, FA: 13. 10. 2005; AJ, JM: 18. 10. 2005; FA, HB: 19. 10. 2005; AJ, FA, HB, JM: 27. 10. 2005; AJ, FA, LH: 11. 11. 2005.

2686/1

sign. MK 116

pap., 1793–1804, 304 pp. (novodobě, listy s pp. 261–264 restaurátorským zásahem slepeny k sobě), vazba dvojitá (původní vazba vevázána do novodobé), vnější vazba novodobá, prkénková, potažená bílou kůží, přední deska zdobena vytlačovaným černěným rámcem z trojice dvojlínek, prostřední dvojlínka v rozích přerušována ornamenty s florálními motivy, zadní deska zdobena vytlačovaným černěným rámcem z dvojice dvojlínek, mezi nimi při dolní straně vytlačen černěný nápis „J. ŠUK. KRÁL[ov] MĚSTEC“, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými černěnými linkami, mezipolí zdobena rámečkem z vytlačované černěné linky, ve 2. mezipolí vytlačovaný černěný titul „Paměti Františka Lesowského“ a v 5. mezipolí letopočet „1793“, vnitřní vazba původní, lepenková, přední deska polepena světlým voskovým papírem, dolní roh potažen hnědou kůží, horní roh a pás při hřbetě potaženy dodatečně hnědou koženkou, na přední desce perem částečně čitelný titul „Kniha

Pamětnj [...]“, 1 pár lněných tkanic, 24,2 : 19,2 cm. Na 1. listu přední předsádky vnější vazby verso modré obdélníkové razítko s textem „M[use]UM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 116“, na 2. listu přední předsádky vnější vazby verso fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ a modré obdélníkové razítko s textem „Přír. č.: Sign. č.:“, perem doplněno přír. č. „344/84“ a starší sign. „RL“, na přední desce vnitřní vazby šitétek s černým předtiskovým textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „633/74. Poděbrady L1 7/943“, na předním přidešti vnitřní vazby šitétek s černým předtiskovým textem „Národopisný odbor Poděbradský. Předmět: Číslo:“, perem vyplněn předmět „Paměti Františka Lesovského od r[oku] 1793.“ a č. „-74-“ (k letopočtu tužkou připsán odpočet rukopis stáří k r. „1907“, tj. „114“ let; týž šitétek, ale pouze s vyplněným č., na p. 135), a dále šitétek s modrým rámečkem a předtiskovým textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA. Číslo“, perem vyplněno „2008. Paměti Fr[antiška] Lesovského Frant[išek] Němeček, cukrář v Sadecké [osrp. Nymburk]“ a „r[ok] 1793“.

[Paměti Františka Lesovského z l. 1793–1804]

České paměti Františka Lesovského (srov. podpis pod předmlouvou na p. 5 „Frantissek Lesausky“) psané retrospektivně od r. 1793 (viz p. 5) a zaznamenávající události autorova života od narození v r. 1754 (srov. p. 7; text paměti na pp. 7–110, na p. 5 předmluva), na ně pak navazují oddíly „WyPsanj Żiwota meho. Ktery mym Potomkum Kupoznanj a Vpamatowanj zaznamenam“ (pp. 111–230) a „Poznamenanj Rozlycznych Cziasu a promien za me pamietj“ (pp. 231–243), dále na pp. 244–253 „Lekarzstwy Krawskie“, na pp. 254–260 „Rozliczne Recepty“, na pp. 261–266 „Tuto Poznamenam y gyne prostrzetyky Ktere gsem dorukauch dostal“, na pp. 281–297 další recepty a na p. 1 německý recept. Jeden hlavní písař, nepravidelné kustody, místy rámeček tužkou, nadpisy receptů podtrženy, na pp. 1, 3–4, 6 a 265–280 několika jinými rukama záznamy, zkusmé nápisy a recepty z konce 18. a 1. pol. 19. stol., na p. 2 jinou rukou tužkou modlitba, na pp. 299 a 301–303 další rukou záznamy z l. 1861 a 1876 a recept, na pp. 300 a 304 neumělé kresby a výpočty, p. 298 prázdná, některé listy vyspravovány pauzovacím papírem. Vloženy 2 lístky, na 1. perem „Lesovského ‚Kniha paměti‘ (originál)“, na 2. strojopisem „PAMĚTI FRANTIŠKA LESOVSKÉHO Z ROKU 1793“. Srov. rukopis č. 2687, který je opisem tohoto rukopisu.

Lit.: ROBEK, Antonín: Lidové kronikářství na Poděbradsku; Praha, 1978, s. 9–91.

2687/2

sign. MK 117

pap., (1793–1804) 1928–1929, [II] + 178 pp., vazba původní, lepenková, potažená světlým plátnem, na přední desce černě vyražen titul „Kniha paměti Františka Lesovského rodáka Královéměsteckeého z let 1775 do 1804, KTEROU POČAL PSÁTI R[oku] 1793.“, 2 páry lněných tkanic, žlutě barvená ořízka, 20,8 : 17,2 cm. Na předním přidešti šitétek s modrým rámečkem a předtiskovým textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněno „2009. Opis Knihy paměti Fr[an]t[iška] Lesovského 1793. Josef Mladějovský ř[ídící] uč[itel] M[ěstec] K[rálové]“ a jinou rukou starší sign. „Př. kn. E 28“, dále perem starší sign. „E 28“ a modré obdélníkové razítko s textem „[Museu]M KR[álové] Mě[st]ECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 117“, na p. [II] fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“, modré obdélníkové razítko s textem „Přír. [č.:] Sign. č.:“, perem doplněno přír. č. „345/84“ a starší sign. „RL“.

p. [I]:

„Kniha paměti Františka Lesovského rodáka Královéměsteckeého z let 1775 do 1804, kterou počal psáti r[oku] 1793. 1928. Opsal, seznamem a doslovem opatřil Josef Mladějovský, řídící učitel v[e] v[ýslužbě], zakladatel a t[oho] č[asu] starosta musea.“

Opis českých rukopisných pamětí Františka Lesovského z l. 1793–1804, pořízený bývalým řídícím učitelem Josefem Mladějovským v l. 1928–1929. Vlastní text opisu na pp. 5–160 (na p. 3 Lesovského předmluva), Mladějovský pak doplnil na pp. 161–162 „Seznam jmen obyvatelů Městce Králové, uvedených v této knize.“, na pp. 163–169 „Abecední ukazatel.“, na pp. 170–173 „Doslov.“, podepsaný a datovaný na p. 173 „V Městci Králové v březnu 1929. Josef Mladějovský ř[ídící] uč[itel] v[e] v[ýslužbě]“, a na pp. 174–175 „poznámky.“, jediný písař, letopočty červeně po straně, pp. 1–2, 4, 72, 150 a 176–178 prázdné. Srov. rukopis č. 2686, z něhož byl tento rukopis opsán.

Lit.: ROBEK, Antonín: Lidové kronikářství na Poděbradsku; Praha, 1978, s. 9–91.

2688/3

sign. MK 118

pap., 1792–1815, [II] + 182 pp. (recte 192 pp., každá z pp. 75–84 počítána dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená světlou kůží, na přední desce perem titul „N[umero] 9. od Floriana Welebilla Kniha Pamětnj od Roku 1792. Založena w No-

wu po Wihoržení Miesta 231 Domu [?]"⁴, hřbet o 2 vazech, potažen hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytačovými linkami, v 1. mezipolí perem č. „102“, stopy po 2 párech kožených feminků, 20,6 : 16,8 cm. Na předním přičeští fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“, modré obdélníkové razítko s textem „Přir. č.: Sign. č.:“, perem doplněno příř. č. „346/84“ a starší sign. „RL“, fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 118“, a štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněno „2854. Město Městec Králové“, na p. 170 perem podpis „Franz Feuišek [?] [...]“.

p. [I]:

„Tato Kniha Pametnj Založena po Shorženj Czeliho Miesta w Roku 1792. sepsana gsauzc od Florian [!] Welebila z N[ume]ro 9 w Ktere Knize gsau Rozlicznie Pamietj Hodne wieczj sepsane Hned od Roku 1768. Tež niektere Hned od Roku 1746 a Tak dalej gak wnitřž sepsano. w Miestie Krall[ové] Miestczy. dle Registržiku cum. Folio nazadie w Porzadek uwedeny. Spisowatel Tehož Florian Welebill. Miesta Krallova Miestcze Purgkmistr A[n]no 1792.“

Česká pamětní kniha, založená r. 1792 a až do r. 1815 vedená purkmistrem Městce Králové Floriánem Velebilem (25. listopadu 1747–16. ledna 1816, viz p. 148); začíná na p. [II] krátkým úvodem o názvu a historii města (jako nejstarší událost zmiňováno vypálení města Žižkou r. 1423), dále zahrnuje pamětní záznamy o důležitých událostech v městě i v monarchii od r. 1746 (požár, který zničil polovinu města) do r. 1815, nejčastěji o úrodě, cenách a počasí, ale i o požárech, o rodinných událostech, o napoleonských válkách, o vydání tolerančního patentu a papežově návštěvě Vídně r. 1782 apod., na pp. 55–60 „Předpis weweregimn padu dobitka, Chowanj a Lekařstwí“. Vlastní text na předním přičeští a na pp. [III] a 1–147, na pp. 170–180 „Registržik Pamietnj dle Folio Zacžinagicze od Folio 1.“, jediný písař, psáno mezi 2 svislé dvojlinky, titul podtržen a v rámečku z několika linek, některé části textu podtrženy, částečně psáno do linek tužkou, místy pozdější doplňky perem i tužkou, na p. 148 zápis o Velebilově smrti a místě jeho pohřbení, na pp. 145 a 148–154 pozdější doplňky několika rukama vztahující se k l. 1826–1866 (jeden z písařů se na p. 153 podepsal „A. Celzert“), na p. 154 dole perem poznámka „Čerpáno z těchto věrohodných pamětí – bohužel ojedinělých a v mnohém pro historii místní veledůležitých – pro spis „Královéměstecko“. F[rantišek] J[osef] Ččetka m[anu] p[ropria] učitel. 25./12. 1898.“, tj. odkaz na tisk **ČEČETKA, František Josef**: *Královéměstecko: Monografie okresu s obrázky z lidového života* (Praha, 1896), pp. 155–169 a 181–182 bez textu, místy počmárané perem, některé složky uvolněny z vazby. Vložen lístek s popisem rukopisu perem.

Lit.: ROBEK, Antonín: *Lidové kronikářství na Poděbradsku*; Praha, 1978, s. 92–146.

2689/4

sign. MK 862

pap., (s. XVIII. med.–ex.) 1797, 142 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží (prkénka pod kůží polepena německými soudobými tištěnými modlitbami, spodní třetina koženého potahu utřena), desky zdobené vytačováním rámečkem z vnější linky s ornamentálním pásem s florálními motivy a z vnitřní dvojlinky s ornamentálním pásem, v rozích florální motivy, uprostřed obou desek vytačen věneček, hřbet zdoben příčnými vytačovými linkami a ornamentálními vlnovkami, zlacená ořízka, 17,8 : 11,0 cm. Na předním přičeští štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA. Číslo Daroval“, perem doplněn letopočet „1797.“, č. „3.“ a dárce „Rud[olf] Smutný obchodník Kr[á]l[ové] Městec“, na přední předsádce verso perem příř. č. „3097/84“ a starší sign. „NL“, fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ a modré obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 862“.

p. 1:

„Maly Nebe Kljcz. aneb Pěkne gak Ranni tak Weczerni Modlytby, gakož y Pržimssy Swate. Przed, a Pospowědi, Przed a Popržigimani Welebne Swatosti Oltaržnj. Roku 1797.“

Česká modlitební kniha z r. 1797, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: *Malý nebeklíč* (srov. *Knihopis* 5239–5246); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, mariánské, loretánské litanie a litanie ke jménu Ježíš. Vlastní text na pp. 3–140, jediný písař, rámeček z dvojlinky se šrafováním, titul kolorován červeno-žluto-zeleně, zdoben florálními motivy, červeno-zelené iniciály zalomené do 2–5 řádků, nadpisy a první věty modliteb červeně,

při začátcích oddílů červeno-zeleno-žlutá florální výzdoba, na p. 140 perem viněta, na pp. 141–142 jinou rukou „Obsah“, na přední předsádce verso perem rodinný pamětní zápis o smrti Alžběty Veselé r. 1829, p. 2 prázdná, vpředu 1 a vzadu 2 listy předsádky vyříznuty.

2690/5**sign. MK 863**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XIX. in., [IV] + 205 pp. (recte 204 pp., po p. 58 paginováno 60), vazba novodobá, lepenková, polepená černým papírem, hřbet polepený černým voskováným papírem s drobným vytačováním, 16,9 : 11,5 cm. Na předním předešlém perem příř. č. „3098/84“ a starší sign. „NL“ a modré obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 863“, na přední předsádce recto fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“, na p. [III] štítek s modrým rámečkem a předtiskným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA. Číslo Daroval“, perem vyplněno č. „5.“ a dárcé „Rud[olf] Smutný obchodník Kr[á]l[ov]é Městec“.

p. [I]:

„**W[e] G[ménu] B[ožím] GADRO wssech Modliteb w Prosbě, Modlitba žádosti a Dikuwnj [!]**
Modlitbi Rannj a Wečerni“

Torzo české modlitební knihy z poč. 19. stol., jejíž konec není dochován, patrně vycházející z některého vydání tisku **NEUMANN, Caspar: V. J. B. Jádru všech modliteb v prosbě, modlitbě, žádosti a díkůčinění** (srov. Knihopec 6164–6168); obsahuje prosby, modlitby ke zpovědi, k přijímání, modlitby ranní na jednotlivé dny v týdnu a večerní na neděli (zbytek chybí), na pp. 104–106 „Srdečne Powzbuzeni k Modlení“. Vlastní text na pp. 1–205, jediný písař, rámeček z modré dvojlinky, titul a nadpisy modliteb kaligraficky červeně nebo modře, živá záhlaví červeně, červeno-zeleno-modré iniciály s florálními motivy zalomené až do 3 řádků, některé zdobeny ptáčky nebo květinami, na začátcích oddílů hnědo-zelená ornamentální výzdoba, pp. [II] a [IV] prázdné.

2691/6**sign. MK 865**

pap., (s. XVIII. ex.) 1802, 48 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačováním rámečkem z linky a ornamentálního pásu, v rozích florálními motivy, uprostřed obou desek vytačena v zářící mandorle devíza „IHS“ s křížem a srdcem, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačováním linkami, ořízka zdobena vytačováním, 16,0 : 9,9 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem „Odbor národ[opisný] v Kr[á]lové Městci. Čís[lo] 28.“, na předním předešlém štítku s černým předtiskným textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem vyplněno „934/28 Král[ov]é Městec K. O.“, na přední předsádce recto perem podpis majitele „Jan Stryha“ (též na zadní předsádce recto, srov. i f. 48r), dále perem příř. č. „3100/84“ a starší sign. „NL“, štítek s modrým rámečkem a předtiskným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA. Číslo Daroval“, perem doplněn letopočet „1.802.“, č. „1327.“ a dárcé „Josef Mladějovský ř[ídící] uč[itel] v[e] v[ýslužbě] Král[ov]é Městec“, dále na přední předsádce recto fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ a fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 865“.

f. 1r:

„**SstePna ZahRatka; aneb Pyekne, gak Rani tak, y P[ř]y Mssy Swate. Před, aPosPowydy [!]**

Před aPoPřígi many, Welebne Swatosti.“

Česká modlitební kniha psaná r. 1802 Václavem Příhodou pro Jana Stříhala (srov. vlastnický zápis na f. 48r „Wknežicych [= Kněžice, osrp. Poděbrady]. dne 12 May Roku 1802. Wecl [!] Příhda [!] Ge Psal: Promne Jana strjhala zewsy Knežic. Dimokur Panstw [= Dymokury, osrp. Poděbrady] Wlo Mny Cy [= snad Lomnice nad Popelkou, osrp. Semily] U ffrantisska Radimsskiho Swazany.“), patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem: Štěpná zahrádka** (srov. Knihopec 5332 a 5337–5338), obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie a „Wzdechnutí“ (ff. 45v–47v). Vlastní text na ff. 1v–47v, jediný písař, ozdobný hnědo-červeno-žlutý rámeček, nadpisy a první věty modliteb červeně, červeno-žluto-zelené iniciály zalomené do 2–3 řádků, při začátcích oddílů a na místě vinět florální výzdoba, f. 48v prázdné.

2692/7**sign. MK 881**

pap., 1784, 168 pp., vazba z 19. stol. (knižní blok uvolněn), lepenková, polepená černým voskováným papírem zdobným drobným vytačováním, zlacená ořízka, 16,5 : 10,7 cm. Na přední předsádce recto perem přepis „Fr[an]t[isek] Pilař ředitel cukrovaru Dymokury [osrp. Poděbrady].“, fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA

Číslo“, perem doplněna sign. „MK 881“, a štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo Daroval“, perem doplněno č. „309.“ a dárcce „Frant[išek] Pilař, říd[itel] cukrov[aru] Dymokury“, na přední předsádce verso fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ a modré obdélníkové razítko s textem „Př[ír. č.:] Sig[n. č.:]“, perem doplněno přír. č. „427/84“ a starší sign. „NL“, na versu rytiny věvázané před p. 1 tužkou č. „50 10 80“ a nečetelný německý přepis.

pp. 1–3:

„GEISTREICHER Christ Catholischer KERN ALLER GEBETER für Alle Menschen, in allem Alter, in allen Ständen, in allen Anliegen, und zu allen Zeiten, sehr nützlich, trost reich und dienlich // Vermehrt mit ausserlesenen Beicht= und Comunion= Mess= und zu unterschiedlichen Heiligen Gebetern, und Litaneye[n]. wie auch dem Officio der göttlichen Vorsichtigkeit, und unser [!] lieben Frauen. Dann der Kern aller Gebeter, und andere Andachten, wie aus dem Register klar zu ersehen ist. // Die Ehre GOTT Das Böse NIEMANDEN [!] Das Gute MIR, UND DIR Gott bereite mein Herz zum Gebete. Geschrieben 1784.“

Německá modlitební kniha z r. 1784, patrně vycházející z některého vydání tisku **GEISTREICHER** Christ-Katholischer Kern aller Gebeter; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi a k přijímání, dále následují na pp. 95–127 „KERN ALLER GEBETER nemlich die Danksagung ge[n]e Gott vor alles Gute“, litanie k Božské prozřetelnosti a modlitba před křížem, ke sv. Josefu, k sv. Anně, k Panně Marii a ke sv. Janu Nepomuckému. Vlastní text na pp. 4–158, na pp. 159–161 „REGISTER. dieses geistreichen Gebet Buchs.“, jediný písař, psáno kaligraficky, titul i text červeno-zlatě v červeno-zlatém ozdobném rámečku z trojlinky, na pp. 162–167 v 19. stol. připsána perem německá modlitba, na zadním předeští perem německý přepis vztahující se k r. 1866, p. 168 prázdná. Do rukopisu jsou věvázány tyto mědirytiny: před p. 1 „IESUS SALVATOR MUNDI.“, signováno „Balzer sc[ulpsit] et exc[udit] Liřa[e] [= Lysá nad Labem], et Pragae“; mezi pp. 14 a 15 „S[ancta] MARIA B[eata] V[irgo]“, signováno „Balzer sc[ulpsit] et exc[udit] Liřa[e], et Pragae“; mezi pp. 28 a 29 „ANGELUS CUSTOS“, signováno „J[oannes] Balzer sc[ulpsit] et excud[it] Pragae.“; mezi pp. 32 a 33 a mezi pp. 84 a 85 nejsv. Svátost oltářní, signováno „J[oannes] Balzer sc[ulpsit] et excud[it] Pragae.“; mezi pp. 46 a 47 Ježíš jako pán pastýřů s nadpisem „Princeps Pastorum. 1. Petri 5. [= 1Pt 5,4]“, signováno „Balzer sc[ulpsit] et exc[udit] Liřae, et Pragae“; mezi pp. 62 a 63 „S[ancta] MAGDALENA.“, signováno „Balzer sc[ulpsit] et exc[udit] Liřae, et Pragae“; mezi pp. 104 a 105 „COR IESU.“, signováno „Balzer sc[ulpsit] et exc[udit] Lisae, et Pragae.“; mezi pp. 126 a 127 Spása Adama a Evy krví Ukřižovaného, s nápisem „Dies Domini magnus. Soph[onias] 1. [= Sf 1,14]“, signováno „J[oannes] Balzer sc[ulpsit] excud[it] Pragae“; mezi pp. 148 a 149 „Die Wahre Abbildung der unversehrten Hand der H[eiligen] Mutter Anna.“, signováno „J[oannes] Balzer sc[ulpsit] et excud[it] Pragae“; mezi pp. 150 a 151 „S[ancta] MARIA.“ s Ježíškem, signováno „J[oannes] Balzer sc[ulpsit] et excudit Pragae et Liřae“; a mezi pp. 156 a 157 „S[anctus] IOANNES NEPOMUCENUS.“, signováno „J[oannes] Balzer sc[ulpsit] et exc[udit] Liřae et, Pragae“.

2693/8

sign. MK 887

pap. (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., [II] + 100 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou mramorovanou kůží, desky zdobeny vytlačovaným florálním rámečkem s florálními motivy v rozích, hřbet zdočen vytlačovanými ornamentálními šikmými linkami, 16,1 × 10,0 cm. Na předním předeští perem přepis „Pro museum Král[ové] Městecké daruje Ferdinand Novozámský“, fialové obdélníkové razítko s textem „Přír. č.: Sig[n. č.:]“, perem doplněno přír. č. „433/84“ a starší sign. „NL“, dále fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 887“, a štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo Daroval“, perem doplněn letopočet „1.818.“, č. „23.“ a dárcce „Ferd[inand] Novozámský sklenář Králové Městec“.

p. [II]:

„Duchownj Poklad, to gest [...]“

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ**

poklad, to jest Katolické modlitby, též i písně (srov. Knihopis 14 120); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání a k svatým. Vlastní text na pp. 1–98, jediný písáň, titul kolorován červeně, žlutě a zeleně (z velké části vybledlý do nečitelnosti), zdoben florálními ornamenty a srdíčky, v ozdobném červeno-žluto-černém rámečku, na p. [II] červeně a žlutě kolorovaná perokresba andílka a hořícího srdce s nečitelným vybledlým textem, rámeček z dvojlinky, nadpisy, versálky a části textu červeně, perokresebné viněty s květinami a ptáčky, některé kolorovány červeně, na pp. 99–100 jinou rukou „Žalm“. Vložena tištěná „Modlitba která po sw[atém] biřmowánj a gindy částěgi se řjkati má.“, na které je do předtištěného formuláře perem doplněno, že „Antonia vlastnj dcera Jozefa Chyby mėsštana z Kralo Městce.“ byla biřmována 13. června 1839 v Městci Králové, ke svátosti byla přivedena od „kmotry Alžběta Drobnj z Králo Městce“ a přijala jméno „Anna.“.

2694/9**sign. MK 888**

pap., (s. XVIII. ex.) 1819, 58 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytačovaným zlaceným florálním rámečkem s kvítky v rozích, na přední desce vytačeny iniciály „Ch. H.“, hřbet zdoben vytačovanými zlacenými ornamentálními pásy, mezi nimi ozdobné křížky, zlacená ořízka, 15,9 : 10,1 cm. Na předním přičešti fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 888“, a štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo Daroval“, perem doplněn letopočet „1819.“, č. „129.“ a dárce „J. Pokorný, řed[itel] měšť[anské] šk[oly] Kr[á]l[ové] Městec“, na 1. listu přední předsádky verso fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ a modré obdélníkové razítko s textem „Přir. č.: Sign. č.:“, perem doplněno přir. č. „434/84“ a starší sign. „NL“, na 2. listu přední předsádky recto tužkou podpis „Jozef Strobich 1850“, na f. 1r do kartuše perem připsáno „Tito Knysky Nalezeg Krystyně Hrusowj z Předměřic [= Předměřice nad Labem, osrp. Hradec Králové, nebo Předměřice nad Jizerou, osrp. Mladá Boleslav]“.

f. 1r:

„Buh gest neyčistssj Laska Modlitba má. a me rozgimanj. w Wisoki [= snad Vysoká nad Labem, osrp. Hradec Králové, nebo Vysoká, dnes část obce Suchdol, osrp. Kutná Hora] w Roku 1819“

Česká modlitební kniha z r. 1819, patrně vycházející z některého vydání tisku **ECKARTSHAUSEN, Karl von**: Bůh jest nejčistší láska (srov. Knihopis 2208–2209); obsahuje modlitby na úsvitě, mešní, ke zpovědi, večerní, cvičení rozličných ctností, modlitby mariánské, loretánské litanie a modlitby příležitostné. Vlastní text na ff. 2r–58v, jediný písáň, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, titul v pečlivě provedeném ozdobném perokresebném rámci s girlandami a kartuší, perokresebné viněty, nadpisy červeně a modře, f. 1v prázdné, před f. 1 a po f. 58 vyříznuo po 2 listech.

2695/10**sign. MK 1794**

pap., 1719–1792, 129 ff. (nově), vazba původní (značně poškozená), lepenková, potažená hnědou kůží (uvolněna, pod ní nalepen pro zpevnění zlomek latinského rukopisu z konce 17. stol.), desky zdobený vytačovanou rámcovou kompozicí z ozdobných ornamentálních linek s florálními motivy, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými dvojlinkami, modře barvená ořízka, 20,0 : 16,0 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – Spojený cech sedmera řemesel“, 31,7 : 22,5 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem „Odbor národop[isný] v Kr[á]lové Městci. Čís[lo] 64.“, na f. 1v perem „Číslo 411.“, na f. 2r fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1794“ (též na přední straně dvojlistu), a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“.

[Cechovní kniha spojeného cechu sedmera řemesel z l. 1719–1792]

Česky psaná kniha spojeného cechu sedmera řemesel, z nichž je však v úvodu na f. 2v vyjmenováno jen 6 (kovářské, kolářské, zámečnické, truhlářské, ručníkářské a sklenářské, chybí bečvářské), pocházející z l. 1719–1792 (srov. údaje na f. 2v „Tento dobri Poctiwi ahwalitebni řad cehowni swug Počatek wzal leta Paňe 1719 dne 15 rżywna [!] [...]“ a na f. 127r). Vlastní text na ff. 3r–129r (nejprve zápisy o přijímání nových mistrů, od f. 54r „Poznamenani j towaryssu“, od f. 104r záznamy o učednicích nadepsané „Przygymaty uczeńnyky doucžený zdowoleňym wrhnosty wedle slussnyho Platu gednomu každyemu wPocżywosty naswet sPlozenemu staty se ma“), více písáň, ff. 1r, 41v–53v,

82v–83r, 98r–103v a 129v prázdná, ff. 1, 128 a 129 restaurována. Vložen lístek s popisem perem „MĚSTEC – ARCHIVÁLIE“.

2696/11**sign. MK 1798**

pap., 1781–1823, 117 ff. (nově), vazba původní, z tužšího papíru (vytzužena českým rukopisem z konce 17. stol.), potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovanou rámcovou kompozicí z čtyřlínky a 4 ornamentálních pásů, v poli uprostřed se kříží 3 vlnkovité pásy, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojlinkami, ze 2 párů lněných tkanic zachována 1, modře barvená ořízka, 19,7 : 15,5 cm; vloženo do lepenkové krabice, 20,1 : 17,6 cm; ta vložena do papírového dvojlistu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – Spojený cech sedmery řemesel“, 31,7 : 22,5 cm. Na předním přidešti (odlepeno) perem „Číslo 410.“, na přední předsádce recto fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ a fialové obdélníkové razítko s nápisem „[Muse]UM [Králové M]ĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1798“ (též na přední straně dvojlistu), na 1. vloženém lístku tužkou „č. 410. 1781–1823 Sedmery řemesel“, na 2. vloženém lístku (pocházejícím z jiného rukopisu) perem „č. 625. 1655–1802 Zápisy mistrů, tovaryšů a učedníků“ a tužkou „Cech krejčovský“.

f. 1r:

„Letha Panie 1781. Dne 20 Decen[bris] [!] Kniha Poczestneho Czechu Kiwaržského [!] Kolaržského zamecznickeho Rucznikaržského Truhlaržského sklenaržského Beczwaržského založena Pro zapisowani gmen Mistru Towarissu Težuczedniku zapowinostj Panuw Starssich Pana Waczlawa Drobnyho Jiržiho Ssimaczka Starssich Czechmistrů m[anu] p[ropria].“

Česky psaná kniha spojeného cechu sedmery řemesel z l. 1781–1823, obsahuje záznamy o přijímání mistrů (ff. 3r–37r), „Poznamenani Towaryssu“ (ff. 39r–79v) a „Poznamenani Vczedniku“ (ff. 80r–111r). Více písařů, začátek titulu a nadpisy kaligraficky, některé zápisy odděleny jednoduchou linkou, na přední předsádce verso perem účty, ff. 1v–2v, 37v–38v, 83v–84r a 111v–117v prázdná, f. 19 z poloviny ustrženo. Vloženy 2 papírové záložky se zlomky textu (předtištěného i doplněného perem) z poč. 20. stol.

2697/12**sign. MK 1800**

pap., 1792–1895, 118 ff. (nově), vazba původní, lepenková (značně poškozená, hřbet a zadní deska nedochovány, přední deska odtržena), přední deska polepena světlým (původně růžovým) papírem, rúžky potaženy hnědou kůží, zdobené vytačovanou čtyřlínkou, hřbet původně o 3 vazech, stopy po 2 párech lněných tkanic, červeno-modře stříkaná pruhovaná ořízka, 22,9 : 18,2 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – Cech řezníků“, 31,3 : 22,5 cm. Na přední desce tužkou „č. 355“ (též na přední předsádce recto, na f. 1r, na vloženém listu a lístku), na přední předsádce verso fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ a fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1800“ (též na přední straně dvojlistu).

f. 1r:

„Knjha towarjsska; na Frag Sprech Towarissu a Pržigimanj Vczedlniku zaLožena w Nowě w Roku 1792 dne 1. Ledna. po Wizdwizenim czechaunim nadani a To od Sl[avně] P[anujícího] Josepha II. Czisarže a Kralle Českeho Ktereg Ten Czech s Kasirowal w Lethu 1783. dne 7. dubna. Nasledauně w Roku 1791 od gehož P[ana] Bratra dne. 15 Czerwencze Leopolda II. Slawně Panugicyho Czisarže a Korunowaneho Kralle Českeho do Czechaunih Nadanj zas Tak gako držiw od Slowno [!] Panug[ícího] Krall[e] Vweden gest Ten Czas Starssy Florian Wellebil m[anu] p[ropria].“

Česká cechovní kniha řeznického cechu z l. 1792–1895, obsahuje záznamy o přijímání učedníků a jejich vyučení. Vlastní text na ff. 2r–14r, více písařů, začátek titulu a rubrika kaligraficky, psáno mezi 2 vislé dvojlinky perem, ff. 1v a 14v–118v prázdná. Vložen list s transkripcí titulu perem z poč. 20. stol. a přípisem tužkou „řezníci“ a lístek s textem tužkou „Kniha tovaryšska cechu reznicke [!] 1792.“.

2698/13**sign. MK 1801**

pap., (1739) 1826, 17 ff. (nově), vazba z pol. 20. stol., lepenková, polepená hnědým papírem se vzorem napodobujícím dřevo, na přední desce štítek, v něm perem titul „Generální cechovní artikulové, vydané císařem Karlem VI. Opis Josefa Drobného z roku 1826 Museum Královéměstecka – Č. inv. 4146/1950“, hřbet potažen tmavozeleným voskovým plátnem, 38,4 : 23,8 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA –“, 31,9 : 22,1 cm.

Na předním příděští fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1801“ (též na přední straně dvojlistu), dále fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“, na f. 17r perem „Museum Královéměstecka č. inv. 4146 Koupeno od B. Bludského, zde 28. VIII. 1950“.

f. 4v:

**„GENERALNj Cechownj Artykulowé pro Cechownj Pořádky
Králowských Dědicných Zemi Ceskych“**

Výtah z českého tisku **GENERÁLNÍ** cechovní artikule pro pořádky královských dědičných zemí českých (s. l., 1739; Knihopis 837), srov. závěr předmluvy na f. 4r „dan wnassem Měšť Wjdni dne pateho Ledna mesyce w sedmnactstjm třidcatym dewatym, [...] Karel.“; opis byl pořízen Josefem Drobným r. 1826 (srov. podpis písaře na f. 17r „Jozef Drobny. 1826.“). Vlastní text na ff. 4v–17r je členěn do artikulů č. I.–LXI., z nichž však nebyly opsány všechny, jen některé vybrané, na ff. 1r–4r předmluva, jediný písař, linky tužkou, titul, intitulace, nadpisy artikulů, důležitá slova a marginálně kaligraficky, na f. 17v jinou rukou perem české účty. Vložen lístek s českými účty z 19. stol. perem.

2699/14

sign. MK 1802

pap., 1665, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 32,6 : 40,4 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem určení rukopisu „1665. Obnovení výsad cechu řeznickému v Králové Městci (Kiniksfeldu) Z památek cechu řeznického v Králové Městci.“, na vnitřní straně dvojlistu perem touž rukou transkripce listiny, 34,2 : 21,1 cm. Na f. 1v fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ (též na přední straně dvojlistu) a tužkou letopočet „1665“ a č. „Ad 47a“; na přední straně dvojlistu perem „Č. mus. 1.158.“ a fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1802“.

[Obnovení výsad řeznického cechu v Městci Králové z r. 1665]

Česká listina, kterou Jan Lambert z Lamboy na Hostinném, Nových Zámčích, Bělohradě a Dymokurech obnovuje a potvrzuje práva a výsady řeznického cechu v Městci Králové, vydaná 25. srpna 1665. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, 1. řádek kaligraficky, uprostřed vynecháno prázdné místo, patrně pro erb.

2700/15

sign. MK 1803

pap., 1683–1689, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 30,7 : 19,2 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem určení rukopisu „1683–1689. Příjem učňů a zavučení u cechu řeznického v Králové Městci. Z památek cechu řeznického v Králové Městci“, na vnitřní straně dvojlistu perem touž rukou transkripce textu rukopisu, 21,5 : 17,0 cm. Na f. 1v fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ (též na přední straně dvojlistu); na přední straně dvojlistu perem „Čís. mus. 1.160.“ a fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1803“.

[Torzo cechovní knihy řeznického cechu z l. 1683–1689]

Torzo české cechovní knihy řeznického cechu se zápisy o přijímání učňů a vyučeních v l. 1683–1689. Vlastní text na f. 1rv, patrně více písařů.

2701/16

sign. MK 1804

pap., 1665–1846, 67 ff. (nově), vazba původní, prkénková, polepená světle zeleným papírem zdobeným vytlačovanými růžovými orientálními přírodními i figurálními motivy, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, v něm perem titul „Kniha Pro zaPysowanj Panuw Mistruw Založena gest přizaloženj a Wizdwhnuti nasseho Pocztiwego Czechu Ržezniczkeho w Miestie Kral[ov]é Miestczy Letha Panie .1665. dne 25. Augusty za Powinosti P[án]ů Starších Czechmistruw wnitrž Psanych nyní alle [!] obnoweneho w Roku 1791. dne 15 July.“, hřbet o 3 vazech potažen hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytlačovanými trojlinkami, dochováno 5 ze 6 žluto-růžovo-zelených lněných tkanic, zeleně barvená ořízka, 31,5 : 20,0 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – Cech řeznický“, 31,8 : 22,4 cm Na přední desce štítek, v něm modrou pastelkou č. „46“ (škrtnuto a opraveno na „47a“), na předním příděští fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ a fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1804“, na přední předsádce recto tužkou „č 354“ a nečitelný podpis; na přední straně dvojlistu fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněny sign. „MK 1802 – – MK 1804“.

f. 1r:

„Registra Czechowj Rżemesla Pocztiwego Źrezniczskiego Miasta Miastcze Kraloweho, Ginak Kinikxfeldu, Wnichż se Nachazy Kterżj se kdy Vkocho, a Ktereho Czasu, Rżemeslu Vżily: y Wyuczily. Za Porządne Wyuczeńj od Swych Mistruw Sobie дано w Plnostj Czechu magj. Y Tolykeż Kterżj Ktereho, Lettha Za Mystry prżigatj Sau, Poznamenanj. Ano. 1665.“

Česká cechovní kniha řeznického cechu v Městci Králové z l. 1665–1846 (srov. ff. 1r a 33r), obsahující na ff. 3r–33r zápisy nadepsané „Przigem Mystruw.“ a na ff. 40r–52v „Přzigem Včzedlnikuw.“, na ff. 60r–63v další zápisy bez nadpisu. Vlastní text na ff. 1r–63v, na f. 2r úvod o založení cechu a jeho artikulech, na zadním přidešti perem poznámky o změnách v řeznickém cechu v l. 1783 a 1784, více písařů, titul a názvy oddílů kaligraficky, psáno částečně mezi 2 svislé dvojlinky, některé zápisy přeškrtnány, ff. 1v, 2v, 33v–39v, 53r–59v a 64r–67v prázdná, mezi ff. 9 a 10, 34 a 35, 54 a 55, 58 a 59 vytrženo po 1 listu, mezi ff. 39 a 40 vytrženy 2 listy. Vložen složený list pauzovacího papíru, na něm tužkou transkripcí titulu z f. 1r a z přední desky, a lísteček, na něm tuší č. „18“.

2702/17**sign. MK 1805**

pap., 1757, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 37,8 : 45,7 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – Cech řeznický“, 30,2 : 22,4 cm. Na f. 1v fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1805“, a dále fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“; na přední straně dvojlistu fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněny sign. „MK 1805 a MK 1806“.

[Výuční list Jana Menčíka z r. 1757]

Český výuční list vydaný královéměsteckým cechem řezníků Janu Menčíkovi z Kozojed (= zřejmě Kozojedy, osrp. Jičín) na potvrzení, že se řádně vyučil u svého otce Jiřího Menčíka a dne 14. dubna 1757 se stal tovaryšem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, 1. řádek kaligraficky, psáno mezi 2 svislé dvojlinky, nahoře černé kolkové razítko za 1 zlatý, dole krytá pečeť cechu řezníků s nečitelným opisem, na f. 1v perem soudobé určení „Lehr Brieff Ganna Menczika“.

2703/18**sign. MK 1807**

pap., (1731) s. XVIII. med., 8 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 40,8 : 26,5 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem určení rukopisu „1731. Cechovní řád císaře Karla VI. Z památek cechu řeznického v Králové Městci.“, 34,1 : 21,4 cm; dále vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – Cech řeznický“, 32,1 : 22,3 cm. Na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ (též na přední straně vnitřního dvojlistu); na přední straně vnitřního dvojlistu fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1807“ (též na přední straně vnějšího dvojlistu).

[Cechovní pořádky a artikuly z pol. 18. stol.]

České cechovní pořádky a artikuly císaře Karla VI. z 16. listopadu 1731 (srov. na ff. 7v–8r „dan Wmęste Nassem Wıdnj / Ssestnaczyto dne Męsycze Lystopadu, Leta Panę Sedmnactisteho Trżyczateho, prwniho. [...]“), opsané v pol. 18. stol. Janem Tobišem (srov. na f. 8r „Ad Mandatum Sac[r]ae Caes[areae] Regiaeq[ue] Majest[at]is proprium Jan Tobisse“) patrně podle nezjištěného tisku. Vlastní text na ff. 1r–8r, na f. 1r předmluva, jediný písař, linky tužkou, marginální poznámky, 1. a 2. řádek předmluvy kaligraficky, f. 8v prázdné.

2704/19**sign. MK 1809**

pap., 1655–1803, 299 ff. (nově), vazba původní, prkénková, poťazená hnědou kůží, desky zdobené vyřezávanou rámcovou kompozicí z ornamentálních pásů, 2 kovové spony na kožených řemínkách, červeně stříkaná ořízka, 19,1 : 16,1 cm. Na předním přidešti fialové obdélníkové razítko s textem „[Muse]UM [Králo]VÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1809“, a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“, na f. 6r štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo Daroval“, perem doplněno č. „625.“, letopočty „1.655–1.802.“ a dárcé „Společenstvo živn[ostníků] oděvních Kr[á]l[ov]é Městec“, na f. 299v fialový razítkový text „Josef Suk Městec Králové“.

f. 10r:

„Kniha Pocziweho Czechu Rżemesla Kregczowskeho, Pro wsselyke Zapisowani Gak prředně Panuw Mistruw y take uczedlnikuw adoucżenczuw do Ktereżto wsse porżadně wpisowati se ma, ato probudauczy Pamět aCzerstwęgssy Wyhledanj.“

Česky vedená cechovní kniha krejčovského cechu z l. 1655–1803. Vlastní text na ff. 6r–296r (na f. 119r začíná „Poznamenani Kregczuw kterzy Nasuche dni Kpocziwemu Czechu przystapily. ti Atakowi doteto Knihy Porżadně Zegmena geden Každy Za Znamenan by tma [!]. Ato odletha Paně 1701“, na f. 145r začíná „Včedlniku Poznámenanj.“, na f. 227r začíná „Poznamenanj Včedlnjkuw kterým se Zawyuczenau dawa.“, na f. 286r „dle Vpamatowanj Pozmenenanj [!] Panu Bratru Ktere Pan Buh stohoto bydneho audoly [...] Węcznosti powolatj raczjl“), více písařů, ff. 1r–5v, 6v, 7v, 9v, 98v–101v, 117v–118v, 121v–122v, 124v, 222r–226v, 242rv, 243v–244r, 282v–285v, 289v–294r, 295r a 296v–299r prázdná.

2705/20**sign. MK 1810**

pap., 1793–1843, 64 ff. (nově), vazba pozdější, lepenková, polepená zeleno-bíle pruhovaným papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek s již nečitelným perem psaným textem (patrně titulem), horní roh přední desky potažen hnědou kůží, hřbet o 3 vazech potažen hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytačovanými linkami, zbytky 2 párů kožených řemínků, červeně barvená pruhovaná ořízka, 34,8 : 20,8 cm. Na předním přičeští štítek s černým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA. Číslo“, perem doplněno „3751 Krejčovský Cech“, na přední předsádce recto fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1810“, a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“.

[Cechovní kniha krejčovského cechu z Městce Králové z l. 1793–1843]

Česká účetní kniha příjmů a vydání krejčovského cechu z Městce Králové z l. 1793–1843 (srov. údaje na f. 1r a na zadní předsádce recto). Vlastní text na ff. 1r–64v a na zadní předsádce recto, více písařů, psáno většinou do tabulek, někdy jen do řádků, nadpisy kaligraficky.

2706/21**sign. MK 1812**

perg., 1700, 4 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená žlutým pergamenem, desky zdobeny vytačovanou černěnou rámcovou kompozicí z dvojice v rozích propojených ornamentálních pásů s florálními motivy, v rozích vnitřního pásu florální motivy, uprostřed vytačen římský císařský orel, svázáno modro-žlutým provázekem, na něm zavěšeno dřevěné pouzdro s torzem pečeti (průměr pouzdra 7,7 cm, pečeti 5 cm), 2 dvojice hedvábných tkanic, 39,3 : 28,8 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – Cech krejčovský“, 30,2 : 22,4 cm. Na předním přičeští fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ a fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1812“ (též na přední straně dvojlistu).

[Výpis z cechovních artikulů krejčovského cechu z r. 1700]

Český výpis z cechovních artikulů krejčovského cechu z r. 1700, které uděloval krejčovský cech v Nymburce krejčovskému cechu v Městci Králové. Vlastní text na ff. 1v–3v, na f. 1r předmluva, jediný písař, iniciálky, začátek předmluvy a vybrané pasáže kaligraficky, kolem textu perem ozdobné ornamenty, na f. 4r zápisy o vydání a potvrzení artikulů, f. 4v prázdné.

2707/22**sign. MK 1813**

pap., (1620) 1743, 12 ff. (nově), nevázáno, sešito provázekem, 34,6 : 21,5 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – Cech ševcovský“, 30,1 : 22,4 cm. Na f. 1r perem přípis z konce 18. stol. „Königstadt[ischer] [= Městec Králové]. Schuhmacher“, štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA. Číslo“, perem doplněno č. „1885.“ a dárcé „Hynek Kněžourek z M[ěstce] Kr[á]lov[é] úředník dráhy Vysočany [= patrně Vysočany, dnes část obce Nový Bydžov]“, dále fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1813“ (též na přední straně dvojlistu), a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“.

f. 4r:

„Extract Magistatu [!]“

Česky psaný výtah z majestátu císaře Ferdinanda II. ze dne 28. března 1620, kterým se členům ševcovského cechu na jejich žádost obnovují a schvalují některé artikuly a řády z majestátu krále

Václava, vydaného v Praze ve čtvrtek po obřezání Božího těla r. 1477 (tj. 2. ledna). Vlastní text na ff. 4r–10r, jediný písař, titul a intitulace vepsány do rámečku z dvojité dvojlinky a dvojité podtrženy, incipity úvodu, 15 klauzulí a závěru s ozdobnými iniciálkami a kaligraficky, stránkové kustody, na f. 3r černé kulaté kolkové razítko s českým lvem, na f. 10r datum přiznání opisu „13 Octobris. Anno 1743.“ (poté, co byl starší rukopis zničen požárem) a potvrzující přípis ze dne 2. května 1756, jehož součástí je i poškozená pečeť z červeného vosku, mezi ff. 9 a 10 na provázku připevněna pečeť ševcovského cechu s nečitelným opisem, vložená do ochranné obálky ze skládaného pauzovacího papíru, ff. 1v–2v, 3v a 10v–12v prázdná, z ff. 3 a 11 jen torza. V textu místy zvláštní pravopis s vlivy severovýchodočeského nářečí (např. na f. 4r „Rakoausky“, na f. 4v „budoauczymy“, na f. 10r „obsazenoau“, „Mgescze“, „Ssewczaoauskem“ a „Mgestie“).

2708/23**sign. MK 1814**

pap., 1751–1844, 76 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z dvojlinky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, 2 páry kožených řemínků, červeno-modře barvená pružovaná ořízka, 20,1 : 16,6 cm; vloženo do papírového dvojlístu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – Cech ševcovský“, 30,2 : 22,5 cm. Na předním příděští štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo Daroval“, perem doplněno č. „1886.“, letopočty „1751–1844“ a dárcé „Hynek Kněžourek z M[ěstce] Kr[á]l[ov]é] úředník dráhy Vysočany [= patrně Vysočany, dnes část obce Nový Bydžov]“, dále fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1814“ (též na přední straně dvojlístu), a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“.

f. 2rv:

„Pochwalen Buđ Geżiss Krystus. Letha Panie 1751 Tato w Nowie Zalożena Kniżka prżj Pocziwem Czechu=Nowo Ssewczowskem /:Titul:/ Geho Wyß[o]k[é] Hrab[ěcí] Excellency Pana Pana Com[m]ito zColloredy na Panstwj Dymokur= [= Dymokury, osrp. Poděbrady] Smidar= [= Smidary, osrp. Nový Bydžov] a Hlusiczkem [= Hlušice, osrp. Nový Bydžov], w Městě Kralowem Městczy natemż Prawenem Panstwj Dymokurskem, do Kteregżto Kniżky // Geden Každy Pocziwy Mistr Tak gak geden podruhem Prżistupuge porżadně wepsany Byti ma, Genż se stalo za Panu Starych Czech=Mistruw w Městě Kral[ov]é] Městczy dne 20. Lystopadu a Letha Swrchu Psaneho.“

Česky vedená cechovní kniha ševcovského cechu v Městci Králové z l. 1751–1844. Vlastní text na ff. 2v–76r (na f. 21r začíná „Rubrica Towarissuw zaPysowanj.“, na f. 51r začíná „Rubrica zaPisowanj Vczedlnikuw.“), více písařů, ff. 1rv, 20rv, 26r–28r, 29v–34v a 76v prázdná.

2709/24**sign. MK 1819**

pap., (1739) s. XIX. med., 20 ff. (nově), vazba původní, z tužšího papíru, polepená papírem s růžovo-černým ornamentálním vzorem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, v něm perem titul „Generální Cechovní Artikulowe pro počestný Cech Tkadlcowsky w Králowu Městci“, hřbet a růžky potaženy černou kůží, 25,0 : 20,0 cm; vloženo do papírového dvojlístu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – Cech tkalcovský“, 30,2 : 22,5 cm. Na přední desce štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA. Číslo“, perem doplněno č. „2051.“ a dárcé „Josef Šorm, tkalcovství Městec Králové“ a tužkou doplněno označení „A 813“, na předním příděští štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA. Číslo“, perem doplněno „2051 Cech tkalců v Městci Kr[á]l[ov]é] Josef Šorm, tkalcovství v Městci Králové.“, dále fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1819“, fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ a perem přípis „Předsedou byl cechmistrem / starším Josef Šorm [jméno téměř vykrábáno] Florian Mařinda. Antonín Fiferna / Werkführ Josef Šorm, Werkfür [!] v uschování měl syn Josef Šorm tkalcovství a museu předal vnuk Josef Šorm“; na přední straně dvojlístu fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1819“.

f. 1r:

„Generální Cechovní Artikulowé pro Pořádky Královských dědičných Zemi Ceských Leta 1739.“

Výtah z českého tisku **GENERÁLNÍ** cechovní artikulové pro pořádky královských dědičných zemí českých (s. l., 1739; Knihopis 837), srov. závěr předmluvy na f. 2v „Dáno wnassem Městě Widni

dne 5ho Ledna 1739. Karel m[anu] p[ropria]“), pořízený v pol. 19. stol. Vlastní text na ff. 3r–16r je členěn do artikulů č. I.–LXI., z nichž však nebyly opsány všechny, jen některé vybrané (na f. 3r začíná „Artigulus [!] I.“), na f. 1v titulatura císaře, na f. 2rv úvod, na ff. 17r–18r rejstřík, jediný písař, linky tužkou, ff. 16v a 18v–20v prázdná.

2710/25**sign. MK 1825**

pap., 1664, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 32,8 : 20,8 cm; vloženo do papírového dvojlístu, na přední straně perem určením rukopisu „1664. Vysvědčení města Ahrnau [= Hostinné, osrp. Vrchlabí] Janu Hanušovi, řezníku. (německé) Z památek cechu řeznického v Králové Městci.“, na vnitřní straně dvojlístu touž rukou perem transkripce textu, 34,1 : 21,3 cm. Na f. 2v tužkou označení „Aa 47 a“ a letopočet „1664.“; na přední straně dvojlístu perem „Čís mus. 354.“, fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1825“, a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“.

[Vysvědčení Jana Hanuše z r. 1664]

Německy psané vysvědčení řezníka Jana Hanuše vydané řeznickým cechem v Hostinném 24. března 1664. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, kulatá krytá pečeť řeznického cechu s nečitelným opisem, ff. 1v–2r prázdná.

2711/26**sign. MK 1846**

pap., 1779, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 36,7 : 45,2 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2712–2713 do papírového dvojlístu, na přední straně perem „Výuční listy (česky a německy)“, 11,3 : 15,7 cm; dále vloženo do papírového dvojlístu, na přední straně „CECHY A ŘEMESLA – listiny, listy, vysvědčení různých cechů“, 30,2 : 22,5 cm. Na f. 1v fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1846“, a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“; na přední straně vnitřního dvojlístu fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněny sign. „MK 1846 – – MK 1851“; na přední straně vnějšího dvojlístu fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněny sign. „MK 1835 – – MK 1858 MK 1859“.

[Výuční list Františka Kády z r. 1779]

Český „Lehr Brief“ vydaný královéměsteckým cechem řezníků Františku Kádovi z Městce Králové na potvrzení, že se řádně vyučil u svého otce Václava Kády v Městci Králové a dne 16. června 1776 se stal tovaryšem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r nahoře černé kolkové razítko za 1 zlatý, dole krytá pečeť cechu řezníků s nečitelným opisem, na f. 1v perem soudobé určení „Lehr Brief frantisska Kady. Lehrbriefe in allen 18 Stuck [!]“.

2712/27**sign. MK 1847**

pap., 1771, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 37,0 : 45,7 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2711 a 2713 do papírového dvojlístu, na přední straně perem „Výuční listy (česky a německy)“, 11,3 : 15,7 cm; dále vloženo do papírového dvojlístu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – listiny, listy, vysvědčení různých cechů“, 30,2 : 22,5 cm. Na f. 1v fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1847“, a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“; na přední straně vnitřního dvojlístu fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněny sign. „MK 1846 – – MK 1851“; na přední straně vnějšího dvojlístu fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněny sign. „MK 1835 – – MK 1858 MK 1859“.

[Výuční list Josefa Kancnýře z r. 1771]

Český „Lehr Brief“ vydaný královéměsteckým cechem řezníků Josefu Kancnýřovi na potvrzení, že se řádně vyučil u svého otce Jana Kancnýře a dne 24. března 1771 se stal tovaryšem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r nahoře černé kolkové razítko za 1 zlatý, dole krytá pečeť cechu řezníků s nečitelným opisem, na f. 1v perem soudobé určení „Lehr Brieff Gozefa Kancznirze“.

2713/28**sign. MK 1848**

pap., 1781, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 37,1 : 45,2 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 2711–2712 do papírového dvojlístu, na přední straně perem „Výuční listy (česky a německy)“, 11,3 : 15,7 cm; dále vloženo do papírového dvojlístu, na přední straně perem „CECHY A ŘEMESLA – listiny, listy, vysvědčení různých cechů“, 30,2 : 22,5 cm. Na f. 1v fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněna sign. „MK 1848“, a fialové kulaté razítko

s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“; na přední straně vnitřního dvojlistu fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněny sign. „MK 1846 – – MK 1851“; na přední straně vnějšího dvojlistu fialové obdélníkové razítko s textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněny sign. „MK 1835 – – MK 1858 MK 1859“.

[Výuční list Josefa Kancnýře z r. 1781]

Český „Lehr Brief“ vydaný královéměsteckým cechem řezníků Josefu Kancnýřovi z „Kuržitz“ (= snad Kuří, dnes část obce Říčany) na potvrzení, že se řádně vyučil u svého otce Matěje Kancnýře a dne 25. března 1781 se stal tovaryšem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r nahoře černé kolkové razítko za 1 zlatý, dole krytá pečeť cechu řezníků s nečitelným opisem, na f. 1v perem soudobé určení „Lehr Brieff Gozefa Kancznirže“.

2714/29

sign. MK 4377

pap., 1748, [I] + 27 ff. (novodobě), vazba z přel. 19. a 20. stol., lepenková, potažená červenohnědým papírem zdobeným vytlačováním, na přední desce vytlačovaný zlatý titul „BERNÍ ROLLE 1748“, hřbet potažen vínovým plátnem, 43,8 : 30,9 cm. Na přední předsádce verso tužkou sign. „MK 4377“, na f. [I]r perem dobová sign. „N[ume]ro 30“ (škrtnuto) a „N[ume]ro 5“, dále červenou pastelkou „Č. 8/C“, na f. 27v perem dobová sign. „N[ume]ro 5 Contributionale Sach VII Sach 1 rub 16.“ a „Contrib[utionale] R 22/II.“

f. [I]r:

„**Königgratzer Creyß** [= Hradecký kraj, Hradec Králové] **Herrschaft Dymokur** [= Dymokury, osrp. Poděbrady]: **Rollar Extract Auß dem Neüen Landes Catastro de Anno 1748.**“

Výtah z tereziánského katastru z r. 1748 (datum pořízení též na f. 26r), obsahuje evidenci dymokurského panství podle vizitace v l. 1715 a 1719 (na f. 26r potvrzení komisí v Praze 1. května 1748), psáno německy s českými místními a osobními jmény. Vlastní rukopisný text psán do předtiskového formuláře na ff. [I]v a 1r–26r, na ff. 26v–27r formulář nevyplněn. Vložen lístek se stručným popisem rukopisu perem z 20. stol. a papírová záložka.

2715/30

sign. MK 4378

pap., (1654) 1705, 41 ff. (nově), vazba z přel. 19. a 20. stol., lepenková, polepená hnědozeleným papírem zdobeným vytlačováním, na přední desce vytlačovaný zlatý titul „BERNÍ RULLE 1654“, hřbet potažen tmavozeleným plátnem, 33,5 : 21,0 cm. Na přední předsádce verso tužkou sign. „MK 4378“, na f. 1r tužkou letopočet „1654“ a modrou pastelkou „1664“.

f. 1r:

„**Krag Hradeczky** [= Hradec Králové]. **Weypjs z Rulle G[eho]o M[ilos]ti Czys[ařsk]e Kralowskeho Auržadu Bernicžneho, dlete w Letu 1654. konane Generalnj Com[m]issi Visitationis. Panstwj Dymokur=** [= Dymokury, osrp. Poděbrady] **a Chotielyczkeho** [= Chotělice, dnes část obce Smidary, osrp. Nový Bydžov].“

Český opis výpisu z berní ruly k r. 1654 pro panství Dymokury a Chotělice, doplněný o stav pozemků v l. 1683–1684 a pořízený r. 1705 (srov. dataci na f. 37v „[...] 4 Julij leta 1705.“). Vlastní text na ff. 1r–37v, jediný písař, titul kaligraficky, záznamy vedeny tabulkovou formou, na f. 37v oválná krytá pečeť s erbem, na f. 41v poznámka opisovače, na f. 1r perem ověření „Collat[us] Extract[us] Pro Anno 1654. Dimokur et Chotielitz“, ff. 1v–2r a 38r–41v prázdná.

2716/31

přír. č. 2643/85

pap., 1656–1676, 143 ff. (nově), nevázáno, volné dvojlisty (některé sešity provázkem), 32,2 : 21,0 cm; zasunuto do slepeného pruhu papíru, na něm perem „Panství Smiřických Konfiskace, – uplatňování nároků, – výsledek 1656–1676“; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „PANSTVÍ SMÍŘICKÝCH“, 31,2 : 22,7 cm. Na přední straně dvojlistu perem přír. č. „2643/85“ a tužkou označení „A 266“.

[Dokumenty k smiřickému panství z l. 1656–1676]

Opisy německých akt týkajících se konfiskace panství Smiřických, uplatňování dědických nároků hrabětem Windischgrätzem a narovnání z r. 1676, pořízené pro držitele panství Ludvíka hraběte

Colloredo (1631–1693). Vlastní text na ff. 1r–143v, více písařů, jednotlivé dokumenty většinou ve formě dopisů s adresou a někdy i s pečeti, na konci většiny dopisů soudobá sign. a červenou pas-telkou novodobě letopočet, ff. 9v–10r, 16r, 31r–32r, 34r, 36r, 38r, 41r–42r, 44r, 46r, 62r, 67r, 74r, 75v–76r, 78r, 80r, 83r–84r, 88v, 89v, 91r–92r, 95r, 100v–101r, 103r, 108r–109r, 111r, 116r, 122r, 123v–124r a 140r–141r prázdná. Vložen list se strojopisným popisem uvádějícím stručně historii konfiskace a nárokování panství.

2717/32**přír. č. 2644/85**

pap., 1606–1687, 120 ff. (nově), nevázáno, volné listy a dvojlisty (některé sešity nití), 32,0 : 20,2 cm; vloženo do 2 papírových dvojlistů, vnitřní z 18. stol., na přední straně perem „Granitz Stritrigkeiten Durch Gerichtlichen AusPruch entstanden Zwischen Guth Bieronitschek [= Běruničky, dnes část obce Běrunice, osrp. Poděbrady] Stzihow [= patrně Střihov, dnes část obce Slovec, osrp. Poděbrady] 1686 Nebst einer dazu gehörigen Mappa“, na vnitřní straně perem „Beschreibungen deren Herrschaffts Dymokur [= Dymokury, osrp. Poděbrady] und Smidarr [= Smidary, osrp. Nový Bydžov] Mayerhofs Feldern in A[nn]o 1738.“, 33,3 : 20,9 cm; vnější novodobý, na přední straně tužkou „STATEK BĚRUNIČKY“, 31,1 : 22,7 cm. Na f. 1r štítek s modrým okrajem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA. Číslo Daroval“, v něm perem doplněno č. „500“ a dárcé „E. Kousek Z archivu okr[esního] výboru“; na přední straně vnitřního dvojlistu perem původní sign. „Publ./G 11/ III“ a pře-škrtané „G 2“ a „N[umer]o 47.“, dále štítek s modrým okrajem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA. Číslo Daroval“, v něm perem doplněn letopočet „od 1606.....“, č. „500“ a dárcé „Em. Kousek z okr[esního] výboru Kr[á]l[ov]é Městec“; na přední straně vnějšího dvojlistu perem přír. č. „2644/85“ a tužkou starší sign. „A 267“.

[Úřední korespondence a dokumenty týkající se hraničních sporů statku Běruničky z l. 1606–1687]

Česká a německá úřední korespondence, smlouvy a narovnání z l. 1606–1687 vztahující se ke sporům o hranice statku Běruničky. Vlastní text na ff. 5r–119v, na složce s ff. 1–4 mapa, více písařů, dopisy s pečetěmi, ff. 43, 48–49, 68, 72, 79 a 82 menších rozměrů, ff. 2v, 3r, 4v, 6r, 7r, 8r, 9r, 10r, 11r, 12r, 13r, 14rv, 27v–30v, 39r–40v, 42rv, 48v, 49v, 52r, 56v, 58v, 61r, 62r, 64r, 65r, 67r, 68v, 70v, 71r, 77rv, 79v, 80r, 82v, 84v, 90rv, 99v, 101v, 102v, 104v, 106rv, 108rv, 111v–112v a 120rv prázdná. Mezi ff. 117 a 118 vložen lístek, na něm tužkou poznámka „Zmínka o Králové Městci“.

2718/33**přír. č. 2645/85**

pap., 1757 + s. XVIII. ex., 4 ff. (nově), nevázáno, 2 dvojlisty, 34,6 : 21,6 a 41,4 : 26,9 cm; zasunuto do splepeného pruhu papíru, na něm stručný strojopisný popis rukopisu; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „DVŮR CHOTĚLICE [dnes část obce Smidary, osrp. Nový Bydžov]“, 31,7 : 22,5 cm. Na f. 1r perem původní sign. „N[ume]ro 17 N[ume]ro 18“ (škrtnuto), „R 4 N[umer]o=9.“ (škrtnuto) a „Contributionale R 22./V“, na f. 2v perem „Contribution[ale] Sach VII Sach 1 rub 18.“, na f. 4v „Contribut[ionale] Sach VII Sach 1 rub 18“; na přední straně dvojlistu perem neplatné přír. č. „199/86“ (škrtnuto a opraveno na „2645/85“) a tužkou „L 271“.

a) f. 1r:

„**Bidschower Kreyß** [= Bydžovský kraj, Nový Bydžov] **Chotielitz Hof**

Rollar=Extract Aus dem Neüen Recalculations Landes Catastro de A[nn]o 1757.“

Německý výtah z tereziánského katastru z r. 1757 pro dvůr Chotělice pořizený r. 1775 (srov. na ff. 1v–2r „Ex Cancellaria Rectificationis Boh[emi]ae Pragae die 24 Maij A[nn]o 1775“). Vlastní text na ff. 1v–2r psán do předtištěného formuláře, jediný písař.

b)

[Výtah z josefinského katastru pro dvůr Chotělice z poslední třetiny 18. stol.]

Výtah z josefinského katastru pro dvůr Chotělice z poslední třetiny 18. stol., psáno německy s českými místními jmény. Vlastní text na ff. 3v–4r psán do předtištěného formuláře, jediný písař, na ff. 3r a 4v pouze nevyplněný formulář.

2719/34**přír. č. 2647/85**

vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „PANSTVÍ DYMOKURY [osrp. Poděbrady]“, 31,6 : 22,1 cm. Na přední straně dvojlistu tužkou starší sign. „A 268“ a perem přír. č. „2646/85 – 2647/85“.

a)

pap., 1675, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 31,5 : 20,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[Dopis z r. 1675]

Německý dopis z Vídně z 3. února 1675 adresovaný Ludvíkovi hraběti Colloredo. Vlastní text na f. 1r, jediný písař.

b)

pap., 1704 + 1714, 4 ff. (nově), nevázáno, volné dvojlisty, 20,1 : 15,4 cm a 31,8 : 20,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[Dopisy z l. 1704 a 1714]

Dva německé dopisy hraběnky Motecuccoli hejtmanu Františku Josefu Olšovi do Dymokur z 16. srpna 1704 a 5. března 1714. Vlastní text na ff. 1r–4v, jediný písař, na ff. 2v a 4v černé rozlomené pečeti, ff. 2r a 4r prázdná.

c)

pap., 1762, 4 ff. (nově), nevázáno, volné dvojlisty, 35,3 : 22,3 cm. Bez provenienčních znaků.

[Instrukce vrchnosti z r. 1762]

Německé instrukce vrchnosti dymokurského panství z 23. července až 3. srpna 1762. Vlastní text na ff. 1r–4v, jediný písař.

d)

pap., 1705, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 15,6 : 10,2 cm. Bez provenienčních znaků.

[Obálka přílohy k účtům z r. 1705]

Německy označená obálka na originální přílohy k účtům hraběnky von Ursin und Rosenberg od 1. ledna do konce prosince 1705. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, ff. 1v–2v prázdná. Přiloženy 2 tištěné a perem vyplněné kvitance na zaplacení daní z 26. října 1714 a z r. 1813 a německý přípis právního poradce hospodářskému úřadu v Dymokurech z r. 1817 (2 ff.).

2720/35

přír. č. 2648/85

vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „PANSTVÍ DYMOKURY [osrp. Poděbrady]“, 31,8 : 22,5 cm. Na přední straně dvojlistu tužkou starší sign. „A 269“ a perem přír. č. „2648/85“.

a)

pap., 1706–1763, 38 ff. (nově), nevázáno, volné listy a dvojlisty, 21,8–35,3 : 16,5–40,0 cm. Bez provenienčních znaků.

[Hospodářská korespondence dymokurského panství z l. 1706–1762]

Německy vedená hospodářská korespondence dymokurského panství s vrchností; zahrnuje 1 německý dopis od hraběnky Montecuccoli z Prahy hejtmanu Františku Josefu Olšovi do Dymokur ze 4. září 1711 (na f. 2v rozlomená černá pečeť a perem adresa a potvrzení o přijetí z 11. září 1711), německé zprávy hejtmana hraběnce z 5. ledna 1706, 7. dubna 1706, 17. listopadu 1706, 22. prosince 1707, 1. ledna 1708 a 16. června 1708 (u některých zbytky černé rozlomené pečeti), německé instrukce vrchnosti ze 4. ledna, 12. ledna, 25. ledna, 12. července, 21. července a 27. července 1708 a 3 německé zprávy z Dymokur vrchnosti ze 4. září 1760, 3. září 1762 a 31. ledna 1763. Vlastní text na ff. 1r–38r, více písařů, ff. 1r–2v, 4r, 6v, 10r, 14r, 16r, 19v, 21v a 22v, 28v, 36v a 38v prázdná.

b)

pap., 1777, 1 f. (nově), nevázáno, volný přeložený list, 21,1 : 35,3 cm; zasunuto do slepeného pruhu papíru, na něm stropisem regist rukopisu. Bez provenienčních znaků.

[Výkaz deputátu z r. 1777]

Německý výkaz deputátu pro skřenešského (= Stará Skřeneš nebo Nová Skřeneš, obě dnes části obce Nový Bydžov) ovčáka ze dvora Hlušice (osrp. Nový Bydžov) z 31. prosince 1777. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1v perem soudobé úřední č.

c)

pap., 1792, 50 ff. (nově), nevázáno, volné podélně přeložené listy a dvojlisty, 22,2–24,8 : 19,4 cm; svázáno provázkem. Bez provenienčních znaků.

[Hospodářská korespondence dymokurského panství z r. 1792]

Německá hospodářská korespondence, obsahující 14 dopisů od inspektora Donhamera z Prahy správě dymokurského panství, datovaných 10. ledna, 23. ledna, 29. ledna, 29. února, 10. března, 29. dubna (2 dopisy), 22. května, 5. srpna, 3. září (2 dopisy), 13. září, 14. září a 18. září 1792, a 2 dopisy z Prahy určené dymokurskému direktorovi Franzí Josephu Zürchauerovi, a to z 11. března a 22. září 1792. Vlastní text na ff. 1r–50v, 3 písaři, u většiny dopisů rozlomená červená pečeť, ff. 4r, 5v–6r, 11r, 19r, 20v–21r, 34v, 35rv, 40r, 41v–42r, 47v–48r a 49v–50r prázdná, poškozeno vlhkostí. Přiložen list papíru se strojopisným shrnutím obsahu rukopisu „Dopisy inspektora Donhamera vyřízení hospodářských zpráv a směrnic pro další postup. Velký oheň v Městci Králové. Úředníci: direktor Jos[ef] Zürchauer Geisler, Havlík a Javůrek.“ a lístek, na něm soudobě perem „November [1]790.“, dále přiloženo 11 opisů německých nákladních listů pro dopravu zboží, nejčastěji pšenice, z Dymokur do Velelib (dnes část obce Dvory, osrp. Nymburk) a 1 z Velelib do Prahy z r. 1883, na versu posledního z nich perem soudobé určení „Bahnfracht-Aufgabs-Scheine in Abschrift. v[on] Jäner – Maj 1883“.

d)

pap., 1796–1797, 42 ff. (nově), nevázáno, volné listy a dvojlisy, 23,0 : 9,5 cm; vloženo do papírového dvojlisu s tištěným propouštěcím vysvědčením, 17,2 : 10,3 cm; převázáno provázkem. Na přední straně dvojlisu tužkou připsal „Požár v Kr[álové] M[ěstci] Rychtář Chalupníček.“, na zadní straně dvojlisu červenou pastelkou připsal „Nařízení vrchnost 1797.“ a perem „Č. 8803“.

[Vyřízení hospodářských zpráv z panství Dymokury pro r. 1797]

Německy psané hospodářské zprávy z dymokurského panství pro r. 1797, potvrzené ve Vídni Františkem hrabětem Colloredo, příp. doplněné jeho vlastnoručními poznámkami nebo doprovodnými dopisy; většinou jsou děleny na jednotlivé oddíly týkající se důchodů, poplužních dvorů, ovčáctví, polního a lučního hospodářství, ovocnářství, pivovarnictví apod., pojednává se v nich mj. i o požáru Městce Králové. Vlastní text na ff. 1r–41r, více písařů, názvy oddílů kaligraficky a podtrženy, na f. 3v perem soudobé určení „Hochgräfliche Berichts Erledigungen pro a[nn]o [1]797. 31 st[ück]“ a „Obrigk[eit] E g. XII“, na f. 16r tužkou novodobý připsal „Richtář Chalupníček.“, ff. 11v, 15v, 21v–22v, 28v a 41v–42v prázdné.

e)

pap., 1769, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlisť, 22,2 : 16,4 cm. Bez provenienčních znaků.

[Dopis vrchnosti do Dymokur z r. 1769]

Německý dopis direktorovi do Dymokur, v němž ho vrchnost zpravuje o příjezdu syna Jana s doprovodem do Dymokur, odkud bude pokračovat dále do Vídně, pocházející z 27. ledna 1769. Vlastní text na ff. 1r–2v, jediný písař, závěr s podpisem chybí.

2721/36**příř. č. 2649/85**

vloženo do papírového dvojlisu, na přední straně tužkou „PANSTVÍ DYMOKURY [osrp. Poděbrady]“, 31,5 : 22,5 cm. Na přední straně dvojlisu tužkou starší sign. „A 270“ a příř. č. „2649/85“.

a)

pap., 1790, 10 ff. (nově), nevázáno, volné dvojlisy, 23,0 : 19,0 cm; zasunuto do pouzdra ze slepeného listu papíru, 20,3 : 20,0 cm. Bez provenienčních znaků.

[Vyřízení hospodářských zpráv z panství Dymokury z r. 1790]

Německé hospodářské zprávy č. 35–38 podávané z panství Dymokury direktorem Josephem Zürchauerem do Vídně Františku hraběti Colloredo v listopadu r. 1790. Vlastní text na ff. 1r–10v, 2 písaři, č. zpráv a nadpisy podtrženy dvojlíčkou. Mezi ff. 1v a 2r vloženo 8 tabulkových finančních výkazů a dvojlisť s vyjádřením hraběte, mezi ff. 3v a 4r vloženo 5 tabulkových finančních výkazů a 2 dvojlisy a 1 list s vyjádřením hraběte, mezi ff. 5v a 6r vloženy 3 tabulkové finanční výkazy a 1 dvojlisť a 1 list s vyjádřením hraběte a mezi ff. 7v a 8r vloženy 4 tabulkové finanční výkazy a 3 listy s vyjádřením hraběte.

b)

pap., 1762–1773, 5 ff. (nově), nevázáno, volně podélně přeložené listy a dvojlisty, 18,1–21,8 : 8,6–11,4 cm; ff. 3–5 vložena do původní obálky, 12,1 : 18,7 cm; vloženo do dvojlistu pauzovacího papíru, 21,2 : 12,9 cm. Bez provenienčních znaků.

[Žádost o vyplacení kauce s doklady z l. 1762–1773]

Německá korespondence mezi pražským městským prokurátorem Václavem Františkem Howigerem, který byl magistrátem Nového Města pražského pověřen poručnictvím nezletilých dětí po bývalém direktorovi dymokurského panství Janu Ferdinandu Fridrichovi, a Camillem hrabětem Colloredo ohledně vyplacení kauce složené u něj pro tyto děti ve výši 2000 zlatých; obsahuje vlastní dopis v této věci z r. 1773 (f. 5r) a jako doklady pověření poručnictvím od magistrátu Nového Města pražského z r. 1772 (ff. 3r–4v) a dopis hraběte direktorovi Janu Ferdinandu Fridrichovi z r. 1762 (ff. 1r–2v). Vlastní text na ff. 1r–5v, více písařů, ff. 2v, 3v a 4r prázdná, na ff. 3r a 5r černé kolkové razítko za 15 krejcarů, na f. 4v krytá pečeť Nového Města pražského, na přední straně obálky červená pečeť a adresa. Přiložen lístek se stručným strojopisným shrnutím obsahu rukopisu.

c)

pap., 1748, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 33,8 : 21,5 cm; zasunuto do slepeného pruhu papíru, na něm stropisem shrnutí obsahu rukopisu. Bez provenienčních znaků.

[Kvitanice na koně pro vojsko z r. 1748]

Německá kvitanice na 12 koní poskytnutých vojsku v Dymokurech z 21. října 1748 vystavená hejtmanem Göhreutzensteinem a opatřená jeho pečeti. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1v tužkou letopočet „1748“.

d)

pap., 1739, 3 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 17,4 : 22,7 cm; zasunuto do slepeného pruhu papíru, na něm strojopisem shrnutí obsahu rukopisu. Bez provenienčních znaků.

[Poukazy na výdej peněz a zboží z r. 1739]

Německy psané poukazy na výdej peněz a zboží vystavené Kašparem Karlem Pfeifrem na zámku v Dymokurech r. 1739, a to Janu Turkovi 31 zlatých 6 krejcarů za železo nakoupené v Praze, chráněnému Židovi Jakubu Berlovi hrubé konopné plátno proti 22 zlatým 30 krejcarům a Evě Kunstátové 6 zlatých za vybělení 8 kop plátna. Vlastní text na ff. 1r, 2r a 3r, na ff. 1v, 2v a 3v jednacím č., jediný písař.

e)

pap., 1798, 4 ff. (nově), nevázáno, 2 přeložené dvojlisty, 38,5 : 24,8 cm; zasunuto do slepeného pruhu papíru, na něm strojopisem shrnutí obsahu rukopisu. Bez provenienčních znaků.

[Dopis vrchnostenského inspektora správci dymokurského panství z r. 1798]

Německy psaný dopis vrchnostenského inspektora správci dymokurského panství z 23. října 1798, udělující napomenutí a pokyny, nepodepsaný (dle strojopisného popisu je autorem snad inspektor Antonín Vincenc Donhamer). Vlastní text na ff. 1r–3v, jediný písař, na f. 4v tužkou adresa, f. 4r prázdné.

f)

pap., 1655–1657, 22 ff. (nově), nevázáno, volné listy; 11,5–32,1 : 20,3 cm; zasunuto do slepeného pruhu papíru, na něm strojopisem shrnutí obsahu rukopisu. Bez provenienčních znaků.

[Kvitanice na kontribuci z l. 1655–1657]

Devatenáct německy a 3 česky psané kvitanice na zaplacení kontribuce z l. 1655–1657. Vlastní text na všech listech recto, na všech listech verso soudobou rukou perem regist a datace, více písařů, jednotlivé kvitanice opatřeny černou pečeti.

g)

pap., 1672–1675, 4 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 32,1 : 19,6 cm; zasunuto do slepeného pruhu papíru, na něm strojopisem shrnutí obsahu rukopisu. Bez provenienčních znaků.

[Kvitance z l. 1672–1675]

Německé kvitance od krajského úřadu vystavené v Častolovicích (= Častolovice, osrp. Kostelec nad Orlicí, nebo Častolovice, dnes část obce Česká Lípa) v l. 1672–1675. Vlastní text na ff. 1r–4r, každá kvitance opatřena 2 červenými pečeti, více písafů, ff. 1v, 2v, 3v a 4v prázdná.

h)

pap., 1792, 14 ff. (nově), nevázáno, volné dvojlisty, 21,9–24,3 : 17,7–19,2 cm, zasunuto do slepeného pruhu papíru, na něm strojopisem shrnutí obsahu rukopisu. Bez provenienčních znaků.

[Vyřízení hospodářských zpráv z r. 1792]

Čtyři německá vyřízení hospodářských zpráv dymokurského panství od inspektora Donhamera z Prahy a Štáhlav (osrp. Plzeň) z 10. června, 18. září, 6. října a 16. prosince 1792. Vlastní text na ff. 1r–14v, jediný písaf, ff. 2v a 6v prázdná.

i)

pap., 1799, 4 ff. (nově), nevázáno, 2 volné dvojlisty, 23,2 : 19,5 cm; zasunuto do slepeného pruhu papíru, na něm strojopisem shrnutí obsahu rukopisu. Bez provenienčních znaků.

[Zpráva direktora dymokurského panství z r. 1799]

Část německé zprávy direktora dymokurského panství hraběti pocházející patrně z r. 1799. Vlastní text na ff. 1r–4v, jediný písaf, neúplné. Přiložena část německého vyřízení Roziny hraběnky Cavriani z 18. května 1848 (6 ff., horní polovina utržena) a koncept německého dopisu od dymokurského vrchnostenského úřadu velitelství v Poděbradech o pomoci vojáků při hašení požáru v Dymokurech z r. 1834 (1 f.).

2722/37**přír. č. 2650/85**

pap., 1706–1760, 21 ff. (nově), nevázáno, 2 bloky sešité provázkem a 3 volné dvojlisty; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „PANSTVÍ DYMOKURY [osrp. Poděbrady]“, 31,4 : 22,5 cm. Na přední straně dvojlistu tužkou starší sign. „A 272“ a perem přír. č. „2650/85“.

a)

pap., 1706, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 31,9 : 20,4 cm. Bez provenienčních znaků.

[Zpráva hejtmána vrchnosti z r. 1706]

Německá zpráva hejtmána Františka Josefa Olši z Dymokur hraběnce z 23. března 1706, doplněná jejím vyjádřením z 30. března 1706. Vlastní text na ff. 1r–2v, jediný písaf.

b)

pap., s. XVIII. in.–1760, 17 ff. (nově), nevázáno, volné listy a dvojlisty, 35,5 : 22,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[Výtahy z instrukcí vrchnosti panství Dymokury z poč. 18. stol. a z r. 1760]

Německé výtahy z instrukcí vrchnosti panství Dymokury z poč. 18. stol. a z 10. ledna 1760. Vlastní text na ff. 1r–17v, 2 písafi, f. 7v prázdné.

c)

pap., s. XVIII. in., 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 35,5 : 22,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[Výtahy z instrukcí vrchnosti panství Dymokury z poč. 18. stol.]

Německé výtahy z instrukcí vrchnosti panství Dymokury z poč. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–2r, jediný písaf, f. 2v prázdné.

2723/38**přír. č. 2654/85**

pap., s. XVII. med.–XVIII. in., 563 ff. (recte 155 ff., ff. 1–406 a 429 nedochována), vazba z přel. 19. a 20. stol., lepenková, polepená hnědozeleným papírem zdobeným vytlačováním, na přední desce vytlačovaný zlatý titul „GRUNTOVNÍ KNIHA 1625“, hřbet potažen tmavozeleným plátnem, 32,0 : 20,0 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „PANSTVÍ DYMOKURY [osrp. Poděbrady] Gruntovní kniha 1625 – poč[átek] 18. stol[eti]“, 31,4 : 22,3 cm. Mezi přední předsádkou a f. 407 vřít lístek s modrým předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo“, perem doplněno „1427. Kus gruntovní knihy od r[oku] 1625. Z archivu dymokurského.“, na f. 407r perem „Č 10[...]“, tužkou

letopočet „1625.“ a červenou pastelkou letopočet „–1672–“; na přední straně dvojlistu tužkou starší sign. „A 277“ a perem příř. č. „2654/85“.

[Část gruntovní knihy dymokurského panství z 2. pol. 17. stol.]

Část české gruntovní knihy dymokurského panství založené asi v pol. 17. stol. (1. vrstva zápisů se týká nejčastěji událostí z této doby, nejstarší zde zmiňované datum je r. 1616, viz f. 550r) a vedené až do r. 1701 (viz např. f. 430v). Vlastní text na ff. 408r–553r, více písařů, ff. 407v, 409v–410v, 412v–413v, 416rv, 418r–419v, 421v–422v, 425rv, 431rv, 433v–434v, 437rv, 439v–440v, 443v, 452v, 455rv, 457v–458v, 461rv, 464v, 465v–467v, 473rv, 479rv, 482r–483v, 486rv, 489rv, 490v–492v, 493v–495v, 498v, 499v–500v, 501v, 503v–504v, 507v, 510v, 513rv, 515v–516v, 518v–519v, 521v–522v, 527v–528v, 530v–531v, 534rv, 536r–537v, 539v–540r, 543rv, 546v, 548v, 549v, 550v, 551v–552v a 553v–563v prázdná, z ff. 407, 416, 418, 419 a 449 dochovány jen zlomky. Vloženy 3 soudobé lístky s českými perem psanými doplňky k některým zápisům a větší počet záložek z 20. stol. s českými perem i tužkou psanými upozorněními na zajímavé části textu, výpisky apod.

2724/39

příř. č. 2655/85

pap., 1673–1873, 168 ff., nevázáno, volné listy a dvojlisty, 12,0–36,5 : 16,1–22,5 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „PANSTVÍ DYMOKURY [osrp. Poděbrady]“, 31,6 : 22,5 cm. Na přední straně dvojlistu tužkou starší sign. „A 276“ a perem neplatné příř. č. „208/86“ (škrtnuto a opraveno na „2655/85“), na jednotlivých dopisech sporadicky perem dobové sign. řady „G 2“.

[Hospodářská korespondence dymokurského panství z l. 1673–1873]

Německy psaná hospodářská korespondence mezi hejtmany a majiteli panství a další dokumenty vztahující se k dymokurskému panství, např. o sporech o hranice mezi dymokurským a rožďalovickým panstvím (= Rožďalovice, osrp. Nymburk), a dále 4 ekonomické dokumenty z l. 1856–1873. Vlastní text na ff. 1r–168v, více písařů, na některých dopisech zachovány černé pečeti, kolková razítka a kolky, některé dokumenty zasunuty do slepených pruhů papíru se strojopisným shrnutím obsahu nebo je obsah stručně shrnut českým přípisem tužkou, ff. 1v–2r, 3v, 5v, 6v, 7v, 8v, 14rv, 18v, 19r, 20v, 21r, 23v, 24rv, 25v, 26v, 27v, 29v, 35v, 36v, 39v, 41v, 43r, 45rv, 46v, 47v, 48r, 49v, 50r, 52r, 54rv, 56v, 62rv, 69v, 77rv, 83v, 90rv, 91v, 92v, 93rv, 95rv, 99rv, 102v, 103rv, 104v, 105r, 109v, 111rv, 114v, 115rv, 119rv, 124r–125v, 137v–138r, 143v–144r, 146rv, 148rv, 153rv, 154r, 164rv, 165r a 167v prázdná.

2725/40

příř. č. 2657/85

pap., 1749–1831, 327 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobené vytlačovanou rámcovou kompozicí, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými linkami, mezipolí zdobena vytlačovanými ozdobnými linkami do křížků, v 1. mezipolí pergamenový štítek, v něm perem titul „Dimokurer [= Dymokury, osrp. Poděbrady] Kirchen Buch“, zbytky 2 párů kožených řemínků, červeně stříkaná ořízka, na její dolní straně perem „Dimokur.“, 34,5 : 22,3 cm. Na f. 1r perem příř. č. „2657/85“, tužkou starší sign. „A 281“ a „K 4 N. 12“ a modrou pastelkou „Č 6/C.“.

f. 2r:

„Panstwy. Dymokursky Kniha Poczetni Filialniho Chramu Panie Dymokurskeho.

Pod Titul= Zalozeni Zwiestowani Negswietiegssy Panny Mariae Zalozena Roku 1749.“

Převážně česky psaná účetní kniha dymokurského kostela založená r. 1749 a vedená až do r. 1831, některé zápisy německy. Vlastní text na ff. 4r–321v, více písařů, ff. 1v, 2v–3v a 322r–327v prázdná.

2726/41

příř. č. 3028/85

pap., s. XIX. in.–med., 397 pp. (recte 120 pp., zachovány pouze složky listů s pp. 105–132, 157–168, 237–268, 318–333 a 366–397), vazba nedochována, volné listy a dvojlisty, 19,5 : 16,0 cm; jednotlivé složky vloženy do dvojlistů z pauzovacího papíru (použita makulatura popsaná z vnitřní strany strojopisem), na jejich předních stranách je poznamenáno, které strany a někdy i které písně složka zahrnuje, 21,1 : 15,8 cm; celé vloženo do 2 papírových dvojlistů, na přední straně vnitřního dvojlistu perem „Číslo 3200. Písne světské, nábožné a jiná veršování psaná. Jan Tadeus Plaček (Sadská [osrp. Nymburk]?) 1782. 1815. 1823. 1824. 1825. 1826. Václav Kubálek, rolník v Činěvsi [osrp. Poděbrady]“ a nečitelný podpis, na vnitřní straně

vnitřního dvojlistu poukaz na vyplacení peněz z pokladny okresního zastupitelstva Městce Králové z r. 1908, 20,9 : 17,5 cm; na přední straně vnějšího dvojlistu tužkou „PÍSNĚ“, 31,6 : 21,7 cm. Na p. 105 fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“ (též na pp. 108, 119, 249, 256, 260, 262, 327, 391 a 393); na přední straně vnitřního dvojlistu hnědé kulaté razítko s opisem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA“; na přední straně vnějšího dvojlistu tužkou přír. č. „3028/85“ a starší sign. „A 325“.

[Zpěvník Jana Tadeáše Plačka z 1. třetiny 19. stol.]

Torzo českého zpěvníku Jana Tadeáše Plačka (srov. např. na p. 120 „[...] toho gsem gá Jan Plaček swěděl, [...]“) ze Sadské (srov. na p. 244 „Od Jána Tadeusa Plačka Nowá pjsen složená dne 14 Srpna 1815, w Sadský: w Chudým domě, w N[ume]ru 6.“), sepsaného v 1. třetině 19. stol. (např. na p. 252 „Tato pjsen gest opsaná z tjsknuté, dne 27 Března, 1821. we wsy Wykání [= Vykán, osrp. Český Brod] v sauseda Stupeckýho, mně do rukau přissla: a protož gsem gi pro pamět sem wepsal. dne 14^{ho} Srpna 1821.“, poslední zaznamenané datum na p. 394 v závěru vojenské písně „dokonána dne 25^{ho} Máge, leta Páně 1830. w městě Sadský, w chudých domě. Zraymowal a složil, na přjgměnj a gméno Jána Huzla Nepomuka, Jan Tadeus Plaček, w věku w 70^{ti} letech.“); obsahuje písně světské (historické, milostné, vojenské, žertovné apod.) i duchovní, především jarmareční, a to písně, které Plaček sám složil (např. na pp. 128–132 „Pjsen nowá, složená, od Jana Tadeáše Plačka, na gméno Wácslawa Dwořáka z Chottauně [= Chotouň, dnes část obce Chrástany, osrp. Český Brod]. dne 12 Čerwna, 1819.“, na pp. 318–327 „Pamět o Hoře Sadské, a strany Knjžete Morawského Bořiwo-ge čtyrykrát zwoleného, a tolikrát z Čech wyhnaného; též o wstawenj kostela Sadského, založenj swatého Apolinárjsse. Z kronyk wyhlédal a zRaymowal Jan Taddeus Plaček.“) i písně bez udání autora, z nichž některé jsou zřejmě také jeho vlastní (např. na pp. 160–164 „Nowá pjsen složena dne 12^{ho} Listopádu, roku 1819; o stěžowánj a nařjkánj w zrozenj w sedlském stawu, a gaky staw z něho pocházý, když rozwážiw se rozweseluge: netup, nebudeš tupen.“) a některé spíše opisy písní jiných autorů, pořizené někdy i podle tisků (např. na pp. 158–160 „Pjsen nowá, Mládencům a Pannám pro obwesselenj myslé a vkrácenj času, na swětlo wydaná, a wytjsstěná w Hoře Kuttný, leta Paně 1799.“ s incipitem „Když se to státi nemohlo, gináč sy nežádám:“; Knihopis přímo toto vydání patrně neregistruje, ale uvádí písně s obdobným názvem a týmž incipitem pod č. 11 400 a 11 625); na pp. 266–267 „Pjsen tato z NoWa sLožená gest W DWadCátIho PátIho MarCy, Roku 1782. We wsy Milčicých [osrp. Nymburk] od Frantisska Jana Wawáka toho času Rychtáře Sedláka, a mně toho času do rukau dána od gemnost Pána děkana a spolu Faráře Sadského Tomáše Čjzka.“. U některých písní uvedeny začátky melodie v moderní notaci, jinde poznamenán nápěv, k textu mnohých písní připojeny biblické odkazy, historické poznámky, odkazy na kalendáře, na Mandevillu (p. 246; jde patrně o tisk **MANDEVILLE, Jean de**: Jana Mandyvilly, znamenitého a vznešeného rytíře, cesta po světě; Praha, 1796; Knihopis 5172; srov. též Knihopis 5167–5171) apod., některé písně s akrostichem, na pp. 119–120 pamětní zápis o lidové pověře, že nekatolíci budou násilím nutit katolíky přestoupit na svou víru, která se rozšířila po vydání tolerančního patentu 13. října 1781. Vlastní text na pp. 105–397, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky, ozdobné perokresebné versálky, stránkové kustody. Vloženo 7 záložek s perem zapsanými datacemi nebo názvy zajímavých písní. Srov. rukopisy č. 902, 936, 1977 a 1994, jejichž písařem či autorem byl F. J. Vavák. *Lit.:* MATĚJEC, Tomáš: Literární činnost Františka Jana Vaváka; Praha, 2008; disertační práce FF UK.

2727/42

přír. č. 3057/85

pap., 1655, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 30,6 : 19,4 cm; zasunuto do slepeného pruhu papíru, na něm strojopisem shrnutý obsah rukopisu; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně tužkou „LEJSTRA“, 31,5 : 22,6 cm. Na přední straně dvojlistu perem přír. č. „3057/85“ a tužkou starší sign. „A 329“.

[Stvrzenka z r. 1655]

Německá stvrzenka vystavená 30. června 1655 v Hostinném (osrp. Vrchlabí) Mikulášem de Carms z Hontheimu, komendatorem lambojských panství, purkrabím panství Heřmanovy Sejfy (= dnes

Rudník, ospř. Vrchlabí) a Fořt (dnes část obce Černý Důl, ospř. Vrchlabí) Jindřichu Paczeltovi na 127 kamenů a 5 liber ovčí vlny. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r červená pečeť se znakem, ff. 1v–2v prázdná.

2728/43

přír. č. 3059/85

pap., (1702) 1833, 16 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 20,7 : 17,3 cm. Na f. 1v štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM KRÁLOVÉ MĚSTECKA Číslo Daroval“, perem doplněno č. „3059/85 100.“, letopočet „1.830“ a dárcce „Jiránek m[ěstský] tajem[ník] Kr[á]l[ové] Městec“.

f. 1r:

„Werbář. pro Oprawenj Konskyho= y Take Howěziho Dobitka: Jak bi Sobě Jeden každý Spomozti, a Swug Dobitek Sprawitj mohl. Přehljdnautz Tuto Knižku Lepeyj znj Wirozumjś. Přepisowaný odemě Ignaty Keitl Poprawnjho Magstra z Litomyssle. dne 1^{ho} Vnora A[nn]o 1833. Roku 1702.“

Knižka českých zvěrolékařských a lékařských rad a receptů, kterou r. 1833 přepsal patrně z rukopisu sepsaného r. 1702 litomyšlský kat Ignác Keitl. Vlastní text na ff. 2r–16r (na ff. 2r–8v „Zažátek [!] Herbaře: [!] pro Howězi Dobitek“, na ff. 9r–13r „Lekařtwi Pro Konský Dobitek.“ a na ff. 13v–16r „Lekařtwi pro Lidi.“), jediný písař, recepty číslovány, nepravidelné kustody, na začátku titulu a u 2. a 3. nadpisu ozdobné perokresebné iniciály, f. 16v prázdné.

2729/44

inv. č. 1169

pap., s. XVIII. ex., 176 pp. (recte 138 pp., listy s pp. 1–32 a 47–52 nedochovány), vazba nedochována, zlacená ořizka, 20,2 : 16,0 cm. Na p. 33 perem „č. m. 1169.“.

[Německá modlitební kniha z konce 18. stol.]

Torzo německé modlitební knihy z konce 18. stol., začátek i konec chybějí; zachovaná část obsahuje „Wochentliche Aufopferung aller guten Wercken, in Vereinigung der Verdiensten JESU, Christi, MARIAE, und aller Heiligen.“ (pp. 36–46), modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie k sv. Trojici, loretánské a ke všem svatým, dále modlitby ke Kristu, Panně Marii a modlitby a responsoria k svatým (např. sv. Ignáci, sv. Františku Xaverskému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Petru z Alcantary a českým zemským patronům). Vlastní text na pp. 33–176, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, stránkové kustody. Vložen lístek s tištěným německým potvrzením o zpovědi u sv. Jakuba v Praze, perem vyplněno datum 1791 a jméno zpovídajícího patera „Raphael“.

2730/45

inv. č. 2587

pap., s. XVIII. ex., 74 pp. (recte 64 pp., listy s pp. 1–10 nedochovány), vazba nedochována, 20,2 : 15,0 cm. Na p. 11 tužkou „Číslo 2587.“ (těž perem na p. 74).

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Torzo české modlitební knihy z konce 18. stol., začátek i konec chybějí; zachovaná část obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání a k nejsv. Svátosti oltářní, mj. na pp. 57–60 „Skraussena Modlitba, Patera Marka z Awianu, Řzadu Kapuczynskyho.“. Vlastní text na pp. 11–74, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy podtrženy dvojlínkou, incipity modliteb červeně, iniciálky žluto-černě nebo červeně, oddíly od sebe odděleny červeno-žluto-černými ornamentálními pásy, živá záhlaví, stránkové kustody. Vloženy 2 záložky se zlomky perem psaného textu z 1. pol. 20. stol.

Milevsko

I. Milevské muzeum, Klášter 563, 399 01 Milevsko, tel.: 382 521 093,
e-mail: milevske.muzeum@volny.cz, <http://www.muzeumvmilevsku.cz>,
<http://www.attorney.cz/muzeum/>.

II. 1937 (zpřístupnění sbírek Muzejního spolku založeného r. 1927), v 60. a 70. l. 20. stol. uzavřeno, znovu otevřeno 1975.

III. Helena Pohořálková, tel.: 382 521 093, e-mail: milevske.muzeum@volny.cz.

IV. c) Knihovna (celkem 6000 svazků) členěna na regionální (asi 500 svazků, v ní též staré tisky a rukopisy) a příruční. Knihy z regionální knihovny jsou evidovány v přírůstkové knize muzea a v elektronické databázi systému Bach, příruční knihovna je katalogizována v elektronické databázi systému Clavius.

IV. d) Staré tisky od r. 1506 do r. 1800 (35 svazků) jsou součástí regionální knihovny.

IV. e) Část rukopisů je evidována v podsbírce Písemnosti a tisky (43 ev. č.), 48 kusů rukopisů dosud neevidováno. Ve fondu jsou zastoupeny rukopisné zlomky ze 13.–14. stol. (získané ze strahovské knihovny Památníku národního písemnictví výměnou za duplikáty tisků), zlomky rukopisů na pergamentu použitým jako potah na vazbu a rukopisy od r. 1648 do pol. 20. stol. Rukopisné zlomky zahrnují **ZLOMEK** latinského misálu (poč. 13. stol.); *perg.*, 2 ff., *sňato z vazby, neумы, na f. 1r perem přepis „Archiep[iscopatus] Pragensis“* (přír. č. 590/85) * **ZLOMEK** latinského breviáře (14. stol.); *perg.*, 4 ff. (přír. č. 589/85) * **ZLOMEK** německého lenního práva (2. pol. 14. stol.); *perg.*, 2 ff., *sňato z vazby, červeno-modro-žluté ozdobné iniciály zalomené do 2 řádků* (přír. č. 592/85) * **ZLOMEK** latinského misálu (2. pol. 14. stol.); *perg.*, 2 ff., *na f. 2r ztlacená figurální iniciála s Pannou Marií, Ježíškem, volkem a oslíkem* (přír. č. 593/85) * **SIMON Fidati de Cassia**: Excerpta super passionem Domini (1391); *pap.*, 4 ff., *závěr spisu* (přír. č. 591/85) * **ZLOMEK** latinského hudebního rukopisu (15. stol.); *perg.*, *chorální notace ve čtyřlínkové notové osnově, použito jako potah vazby konvolutu tištěných latinských officí na svátky různých světců ze 70. l. 17. stol.* (přír. č. 102/88, inv. č. 1378). **Z novějších rukopisů mj. ČECH, Svatopluk**: 2 dopisy s poděkováním za udělení čestného členství v milevském ochotnickém spolku a za zaslání diplomu (1846; přír. č. 89/86 a 91/86) * **HOFFMAN, Josef (naroz. r. 1854)**: školní sešit z r. 1865 a Vzpomínky na dětství a mládí (konec 19.–1. pol. 20. stol.; sine) * **STUDIJNÍ** poznámky k lingvistickým rozborům českých tisků ze 16. a 17. stol., např. Knihy o hořekování a naříkání spravedlivosti Mikuláše Konáče z Hodiškova nebo Konstancova Brusu (1881–1884; sine) * **CVRK, Karel mladší (sběratel písní, naroz. r. 1881, po r. 1900 sbíral lidové písně ve spolupráci s Čenkem Holasem a vytvořil tak sbírku 136 písní)**: strojopisná sbírka notovaných lidových písní z oblasti Milevska, místy s poznamenáním jmen informátorů (1. pol. 20. stol.; přír. č. 401/90) * **ZÁPISNÍK** o schůzích Musejního spolku v Milevsku (1927–1951; přír. č. 20/81) * **BĚLOHLÁVEK-SVATOHOR, Václav (kněz, člen řádu křižovníků s červenou hvězdou, naroz. r. 1870, autor asi 70 náboženských a historických spisů, mj. Dějin českých křižovníků s červenou hvězdou)**: Po krásách milévskeho kraje s očima básníka (1935; sine) * **PAMĚTNÍ** kniha hotelu „Straka“ v Milevsku (1939–1952); *obsahuje zápisy známých osobností kulturního života (např. Josefa Skupy nebo Jaroslava Vojty) a dalších významných návštěvníků, mj. sovětských a amerických vojáků z r. 1945* (přír. č. 472/90) * **KUDLÁČEK, Václav (ředitel měšťanské školy a kůru v Milevsku)**: Lidová mše pastýřská (1940; přír. č. 996/90).

IV. f) Součástí sbírkového fondu je i kolekce jarmarečních tisků (nezpracováno).

V. kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uloženy v Čechách; Praha, 1969, s. 145–146 * KYTKA, J.: Milevsko a jeho kraj: Turistika, památky, historie; Milevsko, 1940 (reprint Milevsko, 1996), s. 134–135 * MÜLLEROVÁ-HEZOUČKÁ, M.: Po stopách času obce Kovářov; Kovářov, 1986, s. 157 * PODHORSKÝ, M. – TOUŠLOVÁ, I. – MARŠÁL, J.: Toulavá kamera; Praha, 2005, s. 10–13 * ŠINDELÁŘ, V.: různé články o muzeu, nových expo-

nátech a historii města; *Vlastivědně-historická a kulturní příloha Milevského zpravodaje Milevsko I*; Milevsko, 26. 11. 2004–13. 12. 2005, č. 1–8 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 89 * Komise 28. 10. 1976.

VI. Fyzická prohlídka fondu rukopisů.

VII. FA, ZŠ: 29. 7. 2006; MI, ZŠ: 3. 11. 2006; MI, ZŠ: 10. 11. 2006; MI, ZŠ: 21. 11. 2006; AJ, FA, MI: 25. 1. 2007; AJ, FA: 26. 1. 2007.

2731/1

přír. č. 43/76

pap., 1898, [II] + 124 pp., vazba z poč. 20. stol., lepenková, desky polepeny černým voskováným papírem s drobným vytlačováním v ploše, hřbet a růžky potaženy černým voskováným plátnem, horní ořížka modře barvená, 20,5 × 17,0 cm. Na zadní desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, přes něj přelepena nálepka, v ní černým fixem sign. „JI 12-1“ a perem přír. č. „43/76“, na hřbetě nálepka, v ní černým fixem přír. č. „43/76“, na p. [I] perem připsal „Učitelská knihovna. Č[íslo] 149 [...]“ (škrtnuto), dále modré kulaté razítko s textem „ŠKOLA V NADĚJKOVĚ [osrp. Tábor]“ a 2 kulaté papírové přelepky razítek, na jedné z nich původně modré kulaté razítko s opisem „OBECNÁ ŠKOLA V NADĚJKOVĚ“ a perem vepsaným „Č. 31.“, nyní je překryta další kulatou papírovou přelepkou, dále perem připsal „Ze správy obecné školy v Nadějkově, dne 12. února 1899. JHurka řídící učitel.“, na p. [II] černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM MILEVSKO“ (škrtnuto), černý razítkový text „Čís. př. – knihovna.“ s perem vepsaným inv. č. „765.“ (obojí škrtnuto), černý razítkový text „MILEVSKÉ MUZEUM Tel. 2513 – klášter“, černým fixem sign. „JI 9-16“ (škrtnuto a opraveno na sign. „JI 12-1“) a perem „č. inv. 43/76 př. č.“.

p. [I]:

„Dějiny školní obce Nadějkovské. Sepsal: Antonín Janda učitel.“

Česká historie Nadějkova a přilehlých obcí sepsaná místním učitelem Antonínem Jandou r. 1898 (srov. poznámku v závěru na p. 94 „Dopsáno dne 12. srpna 1898. Antonín Janda učitel.“), obsahuje mj. záznamy o místních pohromách (pp. 4–10), historii a popis nadějkovského kostela (pp. 12–30, na p. 22 opis nápisu z busty Antonína Feuersteina z Feuersteinbergu z r. 1780), dějiny školy (pp. 31–44), přehled pomístních názvů (pp. 64–65), pověst o balvanu „Čertu“ (pp. 66–67) a o čertově břemeni (pp. 68), charakteristiku místních spolků (pp. 75–80), životopis kněze Antonína Fikara (pp. 83–87) a kapitoly o pohřbu Prokopa Chocholeouška a o odhalení jeho pomníku na nadějkovském hřbitově (pp. 87–94). Vlastní text na pp. 1–94, jediný písář, jednotlivá slova podtržena, marginální rubriky, tabulky, na p. 55 barevný „Náčrt Nadějkova a přiškolených obcí.“, na pp. 95–116 připojen doplněk od Čeňka Bohuslávka o přilehlých obcích, jejich historii a pomístních názvech, pp. 56 a 117–124 prázdné.

2732/2

přír. č. 133/76

pap., post 1924, 20 pp., vazba soudobá, lepenková, desky polepeny černým voskováným papírem s drobným vytlačováním v ploše, hřbet a růžky potaženy černým plátnem, horní ořížka modře barvená, 34,3 × 21,3 cm. Na zadní desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, přes něj přelepena nálepka, v ní černým fixem sign. „JI 12-3“ a perem přír. č. „133/76“, na hřbetě nálepka, v ní černým fixem přír. č. „133/76“, na p. 1 černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM MILEVSKO“, černý razítkový text „Čís. př. – knihovna.“, černý razítkový text „MILEVSKÉ MUZEUM Tel. 2513 – klášter“, perem inv. č. „766.“ (škrtnuto), sign. „KR 138“, inv. č. 133/76 a sign. „JI 9-160“ (škrtnuto a opraveno na sign. „JI 12-3“), na p. 20 štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem inv. č. „766“.

p. 1:

„Dějiny městyse Nadějkova [osrp. Tábor] a nadějkovské osady s okolím.
Dle záznamů pamětní knihy porůznu roztroušených.“

Česky psané dějiny Nadějkova a přilehlých obcí z 1. pol. 20. stol., obsahují mj. přehled dat, kdy byly jednotlivé okolní obce připojeny k nadějkovskému panství (p. 1), přehled majitelů Nadějkova od 14. stol. (pp. 1–9, zde mj. na p. 6 popis busty Antonína Ferdinanda Feuersteina z Feuersteinbergu umístěné v nadějkovském kostele včetně opisu nápisu na jejím podstavci, na p. 7 opis latinského textu z jeho náhrobku v nadějkovském kostele a na p. 9 zmínka o současném majiteli „R[oku] 1917 zemřela hr[aběnka] Karola Kokořovcová odkávšavi majetek nynějšímu majiteli p[anu] Karlu Beckovi, jenž od

mládí jako akademický malíř u ní na zámku žil. Ovšem z bývalého velkopanského majetku má pouze trosky. Nynější majitel jest pán uhlazených mravů, distinguovaný, ale aristokratické způsoby podržel, což nynější demokratické době i smýšlení nikterak neodpovídá. Jest tuhý Němec, rodem z Vídně, neboť za dlouhou dobu, více jak třiceti let, svého pobytu zde česky se nenaučil.“) dále na pp. 9–12 „Posloupnost duchovních správců fary v Nadějkově od r[oku] 1715.“ a na pp. 12–20 dějiny jednotlivých obcí nadějkovského panství, zahrnující obce Květuš (dnes část obce Chyšky, osrp. Milevsko), Růžená (dnes část obce Chyšky, osrp. Milevsko), Starcova Lhota (dnes část obce Nadějkov, osrp. Tábor), Větrov (dnes část obce Nadějkov, osrp. Tábor), Voleveč (zanikla po r. 1620), Jistebnice (osrp. Tábor), Petříkovice (dnes část obce Nadějkov, osrp. Tábor), Pohoří (dnes část obce Jistebnice, osrp. Tábor), Vratíšov (dnes část obce Nadějkov, osrp. Tábor), Vlksice (osrp. Milevsko), Malá Chýška (= dnes Chyšky, osrp. Milevsko), Tetaurova Lhota (= dnes Podchýšská Lhota, část obce Chýšky, osrp. Milevsko), Víška neb Výška (dnes část obce Zhoř, osrp. Milevsko), Zhoř (osrp. Milevsko), Klokočov (dnes část obce Vlksice, osrp. Milevsko), Čičovice (dnes část obce Nadějkov, osrp. Tábor), Strítež (dnes část obce Vlksice, osrp. Milevsko), Rohozov (dnes část obce Chyšky, osrp. Milevsko), Vlásenice (dnes část obce Jistebnice, osrp. Tábor), Smrkov (dnes část obce Jistebnice, osrp. Tábor), Velký a Malý Kvaštov (= dnes Kvaštov, část obce Chyšky, osrp. Milevsko) a Modlíkov (dnes část obce Nadějkov, osrp. Tábor). Vlastní text na pp. 1–20, jediný písař, některé nadpisy kapitol podrženy černě a červeně, klíčová slova v textu podržena perem.

2733/3

přír. č. 66/85

pap., (1506) 1648, 10 ff. (nově), přivázaných před tisk **BIBLE** česká, benátská (Benátky, 1506; Knihopis 1097), vazba původní, prkénková, potažená světlou kůží, desky bohatě zdobeny vytačovanou rámcovou kompozicí z ornamentálních pásů a portrétů svatých, uprostřed obou desek vytačen kosočtverec s florálními motivy, hřbet druhotně potažen světlou kůží, na ní červený štítek, v něm zlacený titul „[B]enátská Bible česká 1505“, 2 mosazné spony na kožených řemíncích, červeně barvená ořízka, 31,7: 21,3 cm. Na zadní desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem část staršího č. „226[0]“ a červenou pastelkou přír. č. „66/85“, na hřbetě nálepka, v ní černým fixem přír. č. „66/85“, na předním přičeští černý razítkový text „OKRESNÍ MUSEUM V MILEVSKU“, černý razítkový text „MILEVSKÉ MUZEUM [Klášteř – tel. 2583 399 01 MILEVSKO SBČS 6131-271“, perem „č. př. 2260“ (číslice škrtnuta) a přír. č. „66/85“ a tužkou zápis z antikvariátu „5KK 3500 180,-“, na f. 7v perem poškozený přípis z pol. 19. stol. „Tomas Witac[...] synek žebra[...] přečet tuto knj[hu ...] Pána Jakuba Lissky [...] Včítele m[anu] p[ropria]“, na zadním přičeští černý razítkový text „7. května 1981“.

[Opis předmluv a částí textu Bible benátské z r. 1648]

Neúplný opis 1. předmluvy sv. Jeronýma (chybí část I. kapitoly), 2. předmluvy sv. Jeronýma (za jejím závěrem na f. 7r shrnutí, co stvořil Bůh v který den) a částí 1. knihy Mojžíšovy (II., XXIV. a XXV. kapitola, svázáno v nesprávném pořadí) z Bible benátské, který pořídil „Waclaw czec[h] piseczky [= Písek] Rodicz Leta 1648 Panie.“ (f. 7v); opisovač text hláskově upravoval (srov. např. závěr 2. Jeronýmovy předmluvy na f. 7r „Tak se skonawa Przedmluwa na Patery Knihy Moyżissowy Swateho Jeronyma. Wnyżto omlauwa se Swaty Jeronym. A przyczinu klade, procz po przelozieni Sedmdesati przekladacziuw Zakona Stare[h]o nowe przelozieny tegoż Zakona bylo potrzeby Vczinit. [...]“, kde je na rozdíl od originálu provedena monoftongizace *ie* v *í*, monoftongizace *uo* v *ú* a diftongizace *ú* v *ou*). Vlastní text na ff. 2r–10r, na f. 10v nesouvislé útržky biblického textu, jediný písař, živá záhlaví, čísla kapitol a podtrhy stěžejních míst v textu červeně, incipity kapitol kaligraficky, ozdobné perokresebné iniciály zalomené do 2–5 řádků, jméno písaře kaligraficky s perokresebnou iniciálou, na zadní předsádce verso tužkou přípis z poč. 20. stol. „Něco z předu i v zadu schází jako je pravidlem u těchto původních prastarých vzácností neb zcela úplně exempláře jsou unikem.–“, f. 1rv prázdné. Vloženy 2 listy, na 1. z nich perem přípis „Pana Boha Milug a gehu Nasledug Kdo Ho Nebude Milovat Přijsně geg Bude Trestat FS. Falář [!] Hodušinsky [= Hodušín, dnes část obce Opařany, osrp. Tábor]“ z 1. pol. 19. stol., 2. list prázdný.

2734/4

přír. č. 73/85

pap., (s. XVII. ex.–XVIII. med.) 1765, [IV] + 140 pp. (recte 105 pp., po p. 101 paginováno 103, listy s pp. 13–29 a 61–77 chybějí), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem

z dvojlinky a florálních motivů, uprostřed obou desek vytačovaná zlacená koruna, hřbet zdoben 3 falešnými vazy z dvojice vytačovaných zlacených dvojlinek, 13,1 : 7,7 cm. Na zadní desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem č. „1342“ (škrtnuto), a perem přír. č. „73/85“, na hřbetě nálepka, v ní černým fixem přír. č. „73/85“, na předním příděští černý razítkový text „MILEVSKÉ MUZEUM Klášter – [tel. 25]83 399 01 MILEVSKO SBČS 6131-271“, perem „č. i. 1342“ (škrtnuto), sign. „KR 187“ a přír. č. „73/85“, na p. [I] perem iniciály „F. W.“.

pp. [III–IV]:

„Modlitby katolyczkie welmy naboznie, wiop[s]ane [!] Z Modliteb dwau[ch] Swato Swatych Sester. Ge[rtrud]j A Mechtildi Gedne Kazde osobie Pohlawy Muzskeho ku Potiesseny. Anno 1765.“

Česká modlitební kniha z r. 1765 určená pro muže, patrně vycházející z některého vydání modliteb sv. Gertrudy a Mechtildy, tj. např. tisků **GERTRUDA, Sancta: Rozkošné duchovní a velmi nábožné modlitby, Nábožné a duchovní modlitby dvouh sester Gertrudy a Mechtildy aneb V nově pěkně okrášlená květná kytka, Dvouh svatých sester Gertrudy a Mechtildy mocné modlitby aneb Kytka vonného koření nebo Skrovná knížeečka dvouh svatých sester Gertrudy a Mechtildy** (srov. Knihopis 2671–2690); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní a loretánské litanie. Vlastní text na pp. 1–104, na p. [II] v ozdobném rámečku perokresba srdce s korunou a devízou „IHS“, jediný písař, nadpisy většinou kaligraficky a podtrženy dvojlinkou, titul kaligraficky v rámečku z dvojlinky, perokresebné iniciály zalomené až do 5 řádků, na p. 104 perem viněta, na pp. 105–139 jiným písařem dopsány modlitby ke zpovědi a k přijímání (na p. 140 jeho vlastnický přípis „Tyto Modlitby Nalezegi frant[i]sskwoj Wanowj, ne Minarži hruzowj do psane gsau Roku Pane 1801“, k tomu jinou rukou perem připsán letopočet „1812“ a jméno „Jozef“), listy s pp. [I–IV] silně poškozeny.

2735/5

pap., 1793 a 1796, 6 ff. (nově), vevázaných mezi listy 1. a 2. tisku v konvolutu tisků **NOVÝ** hospodářský kalendář na rok Páně 1793 (Praha, 1792; Knihopis 3685), **NOVÝ** hospodářský kalendář na rok Páně 1796 (Praha, 1795; Knihopis neregistruje) a **NOVĚ** zhotovený hospodářský kalendář na rok po narození Pána Krista 1804 (Praha, 1803), vazba z konce 19. stol., lepenková, polepená hnědo-žluto-červeno-zeleným papírem, hřbet a růžky potaženy černým voskováným papírem, 20,3 : 17,3 cm. Na přední desce štítek, v něm tužkou označení „20259. 46 M. 9. I.“, modrou pastelkou označení „in 91.239 D. 3. 144“ (částečně škrtnuto) a perem přípis „Kolkováno jen potud, pokud se týče trhů Bechynských [osrp. Tábora] co příloha. Příl[oha] k č[ís]lu 452 obu 1896“, na zadní desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem inv. č. „...502“ (škrtnuto) a perem přír. č. „93/85“, na hřbetě nálepka, v ní černým fixem přír. č. „93/85“, na předním příděští nalepen novodobý knihovnický lístek se strojpisným textem „Nový hospodářský kalendář na roky 1793, 1796, 1802.“ a přír. č. „93/85“, na přední předsádce recto fialový razítkový text „MĚSTSKÉ MUSEUM MILEVSKO“, perem „č. i. 502.“ (škrtnuto), červeným perem č. „131“ (škrtnuto) a perem sign. „KR 198“, na přední předsádce verso černý razítkový text „MILEVSKÉ MUZEUM Klášter – tel. 2583 399 01 MILEVSKO SBČS 6131-271“ a perem sign. „KR 198“ a přír. č. „93/85“, na ff. A1r a C3v 1. tisku, A1r a C3r 2. tisku a A1r a C2r 3. tisku nalepen rakousko-uherský kolek z r. 1893 v hodnotě 15 krejcarů, přeražený fialovým obdélníkovým razítkem s textem „PRAES[entatum] 28 V. 96“, na f. A1v 1. tisku černý razítkový text „OKRESNÍ MUSEUM V MILEVSKU“.

přír. č. 93/85

[Poznámky v kalendářích z l. 1793 a 1796]

České a německé poznámky osobního a hospodářského charakteru (o svatbách, úmrtích apod., též o nemocech, narozeních, nákupech či úhynu hovězího dobytka a ovcí, sázení zelí a řepy, finančních příjmech a výdajích atd.) zapsané na listech vevázaných do českých hospodářských kalendářů na l. 1793 a 1796. Vlastní text na ff. 1r–6v, poznámky místy i v samotném textu kalendářů, 2 písaři, některé listy s kolky označeny nalepením papírových záložek, mnohé listy potrhány, některé rohy novodobě dolepeny. Vložen lístek se strojpisným textem „NOVÝ HOSPODÁŘSKÝ KALENDAŘ. TŘI SVAZKY Z LET 1793, 1796 A 1802.“.

2736/6

pap., s. XVIII. ex., 138 pp. (recte 132 pp., listy s pp. 13–16 a 79–80 chybějí), vazba původní, lepenková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky a florálních a ornamentálních motivů, na přední desce vytačené zlacené iniciály „F. CH.“ a letopočet „1793“, hřbet zdoben vytačovými zlacenými příčnými linkami, zlacená ořízka, 15,2 : 9,7 cm. Na zadní desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem

přír. č. 108/85

inv. č. „2244“ (škrtnuto) a perem přír. č. „108/85“, na hřbetě nálepka, v ní černým fixem přír. č. „108/85“, na předním přidešti zbytek štítku s torzem nezřetelného modrého kulatého razítka, přes něj černý razítkový text „OKRESNÍ MUSEUM V MILEVSKU“ a perem sign. „KR 238“ a „č. př. 2244“ (škrtnuto), a dále nálepka, v ní modrou pastelkou č. „813.“, na p. 2 černý razítkový text „MILEVSKÉ MUZEUM Klášter – tel. 2583 399 01 MILEVSKO SBČS 6131-271“ a perem sign. „KR 238“ a přír. č. „108/85“.

p. 1:

„Srdečna Knjžka. wsobie obsahucy Spusob, poctjty Neyswietegssy. Srdce. Pana Geżisse, a Marye Panny Matky Bozske.“

Česká modlitební kniha z konce 18. stol., obsahuje modlitby ranní, litanie a modlitby k srdci Ježíšovu, modlitby mešní, ke zpovědi a k přijímání, na pp. 105–118 „Spěw O Neyswietegssym Srdcy Bożim“ o 23 slokách, na pp. 122–128 „Dosazenj Kratke dewijtjennj Pobożnost. [!] K Neyswiētēgssy. Pan[n]e Maryj“ a na ff. 128–133 „Chwalospěw swa[těho] Ambrože a Augustina.“. Vlastní text na pp. 3–135, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy a incipity kaligraficky, částečně červeně a zeleně, ozdobné versálky, místy ornamentální viněty, někdy červené, na pp. 136–137 připsána jiným soudobým písařem česká modlitba k sv. Janu Nepomuckému, na p. 138 opsána část téže modlitby jiným písařem na poč. 19. stol., na přední předsádce verso v 19. stol. zkušebně zapsána část české modlitby, na zadní předsádce recto připsána v 19. stol. část české invocace sv. Trojice, některé listy uvolněny z vazby.

2737/7

přír. č. 118/85

pap., s. XVIII. med.–ex., 57 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z dvojlinky s florálními ornamenty, hřbet o 2 vazech, zlacená ořízka, 14,2 : 9,0 cm. Na zadní desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem inv. č. „1933“ (škrtnuto) a perem přír. č. „118/85“, na hřbetě nálepka, v ní černým fixem přír. č. „118/85“, na f. 1r černý razítkový text „MILEVSKÉ MUZEUM Klášter – tel. 2583 399 01 MILEVSKO SBČS 6131-271“ a perem sign. „KR 242“ a přír. č. „118/85“, na zadním přidešti černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUSEUM MILEVSKO“, perem „č. i. 1933.“ (škrtnuto) a sign. „KR 242“.

f. 1v:

„Pro Infirmis et aliae Benedict[iones]“

Latinská požehnání a modlitby z 2. pol. 18. stol., např. „Benedictio Panis et aq[uae] in festo S[an]ctae Agathae Contra periculum Ignis.“ (ff. 2r–6r), „Benedictio impetranda in articulo mortis“ (ff. 14r–18r), „Sepultura Parvulorum“ (ff. 24v–26r), „Benedictio Mulieris in partu mortuo“ (ff. 30r–31r), „Ad benedicendas Images“ (ff. 45r–46r), „Benedictio novae Cruc[is]“ (ff. 48r–49r), „Benedictio aquae“ (ff. 50r–53v), „Benedictio Domu[s] Novae.“ (ff. 54r–55r) a „In Colleda Bene[dictio]“ (ff. 56v–57r). Vlastní text na ff. 2r–57v, jediný písař, některé nadpisy podtrženy a některé oddíly odděleny linkou, na f. 13v perem viněta a podtržený nápis „O[m]nia ad M[aiorem] D[ei] G[loriam]“, na přední předsádce verso vlepena ostřížená kolorovaná mezzotinta trpícího Krista s nápisem „O TRISTISSIMUM SPECTACVLVM“ (signování nečitelné), která byla zakryta f. 1, jež k ní bylo připevněno 6 červenými pečeti, před f. 1 vyříznut větší počet listů, na f. 49v pouze č. „95.“ (patrně pozůstatek původní paginace), ff. 6v–7r, 31v, 32v–44v a 46v–47v prázdná.

2738/8

přír. č. 105/88

pap., s. XVII. in.–med., 150 ff. (nově), vevázaných mezi listy tisku **VENATOR, Daniel:** Enchiridion pandectarum omnes definitiones, divisiones, distinctiones, sententias, & regulas iuris, quae pandectis inseruntur, ordinata titulorum serie observata, comprahendens (Kolín nad Rýnem, 1580), vazba původní, lepenková, potažená pergamemem s torzem latinského textu slovníkového charakteru patrně z 11. stol. obsahujícího abecední seznam slov začínajících na „op-“ a vysvětlení jejich významů, červeně stříkaná ořízka, 16,0 : 10,0 cm. Na zadní desce nálepka, v ní černým razítkem inv. č. „2448“ a červeným fixem přír. č. „105/88“, na předním přidešti černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUSEUM MILEVSKO“, perem „č. inv. 2448.“ (číslice škrtnuta) a přír. č. „105/88“, dále nálepka, v ní tužkou č. „73“ a záznam z antikvariátu „6R4124 50,“ a černým fixem přír. č. „105/88“. Podle seznamu Komise koupeno v antikvariátu r. 1960.

[Doplňky a marginálie k výboru z pandekt z 1. pol. 17. stol.]

Latinské doplňky a marginálie patrně z 1. pol. 17. stol., zapsané na vevázaných listech a přímo

v textu výboru z pandekt z r. 1580, obsahují opisy marginálních rubrik tisku s dalšími poznámkami, citacemi a odkazy. Vlastní text na ff. 3r–27v a na pp. 4–51 tisku, jediný písař, části příslušející k jednotlivým marginálním rubrikám oddělovány linkou, podtrhávání textu v tisku, ff. 1r–2v, 6v, 8r, 12r, 18v, 19v, 20v a 27v–150v prázdná.

2739/9**přír. č. 831/90**

pap., s. XIX. in., 10 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 20,6 : 34,3 cm. Na f. 1r fialový razítkový text „OKRESNÍ MUSEUM V MILEVSKU“, černé obdélníkové razítko s textem „MILEVSKÉ MUZEUM“, perem „č. inv. 2460“ (škrtnuto), sign. „JI 51-22“ a přír. č. „831/90“, na f. 10v nálepka, v ní černým razítkem inv. č. „2460“ (škrtnuto) a perem přír. č. „831/90“.

a) f. 1r:

„Nemilosrdny Otec von Necedlj fürs Piano Forte Rerum Kypta m[anu] p[ropria]“

České a německé písně s klavírním doprovodem opsané na poč. 19. stol. částečně milevským učitelem Václavem Kyprou (1780–1862, v Milevsku působil od r. 1795); obsahují na ff. 1v–2r píseň Nemilosrdný otec na slova Vojtěcha Nejedlého (s incipitem „Wprostřed lese, trnj nese, ragske ružičky, [...]“), na ff. 3r–4r zhudebněnou Schillerovu báseň „An die Freude“ a na f. 4rv její český překlad a na ff. 5r–6v píseň „Der Würstelmann“. Dva písaři (jeden z nich Václav Kypta, srov. titul na f. 1r), moderní notace, linky tužkou, f. 2v prázdné.

b) f. 7r:

„Heraus gezogen von Almanach fürs Theater 1807 die Musik ist von H[erren] Weber und Posch. Kypta m[anu] p[ropr]ia“

Notový záznam Weberovy skladby pro klavír a přenosný klavír, německá píseň s klavírním doprovodem „Abendlied zweier Freundinnen“ od Posche a česká píseň s incipitem „Tupte hante gak wy chcete marne wasse haněj [...]“, patrně částečně vypsané z tisku **IFFLAND, August Wilhelm: Almanach fürs Theater** (Berlín, 1807). Vlastní text na ff. 7v–10v, jediný písař (Václav Kypta, srov. titul na f. 7r), moderní notace, konec zřejmě chybí. Srov. rukopisy č. 2740–2743, psané týměž písařem.

2740/10**přír. č. 834/90**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 10 ff. (nově), nevázáno, všito do papírových desek, 23,2 : 29,6 cm. Na přední desce černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUSEUM MILEVSKO“, černé obdélníkové razítko s textem „MILEVSKÉ MUZEUM“, perem „č. inv. 2463“ (škrtnuto, též na zadní desce), sign. „JI 51-25“ a přír. č. „834/90“ (též na zadní desce), na zadní desce fialový razítkový text „OKRESNÍ MUSEUM V MILEVSKU“ a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem inv. č. „2463“ a perem přír. č. „834/90“.

přední deska:

„Bataille de Fleurus. Piece Militaire, pour le Clavecin ou forte Piano.**dediee, A. L. Armée de Sambre et Meuse Composee par MEZGER Kypta m[anu] p[ropria]“**

Notový záznam skladby pro klavír nebo cembalo zpodobňující bitvu u Fleurus svedenou r. 1794 mezi Francouzi a Rakušany, na mnoha místech doplněno francouzskými poznámkami o tom, jakou fázi bitvy dané místo znázorňuje; opis pořídil na přel. 18. a 19. stol. milevský učitel Václav Kypta (1780–1862, v Milevsku působil od r. 1795). Vlastní text na ff. 1r–10r, jediný písař, titul s ozdobnými iniciálkami v rámečku z dvojlinky a podtržen dvojlinkou, moderní notace, na f. 10v pouze prázdné notové osnovy. Srov. rukopisy č. 2739 a 2741–2743, psané týměž písařem.

2741/11**přír. č. 836/90**

pap., (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., 27 ff. (nově), nevázáno, všito provázkem do papírových desek, hřbet přelepen proužkem fialového papíru, 23,2 : 31,5 cm. Na zadní desce černý razítkový text „OKRESNÍ MUSEUM V MILEVSKU“, černé obdélníkové razítko „MILEVSKÉ MUZEUM“, perem „č. inv. 2465“ (škrtnuto), sign. „JI 51-27“ a přír. č. „836/90“, dále štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem inv. č. „2465“ (škrtnuto) a perem přír. č. „836/90“.

a) přední deska:

„Stabat Mater dolorosa. ab Canto vel Tenore Solo. Con Clavi Cemballo vel Organo Solo. De Musica Sig[nore] Mozart. Nota Si placet Oroana [!] pulsare necesse est varios Tonos brevi in Superiorem brevi in inferiorem Octavam permutare. Di Parti Wenceslau [!] Kypta.“

Varhanní a tenorový part Mozartovy Stabat Mater z poč. 19. stol. s přivázanými soudobými zápisy klavírních skladeb a německých písní s doprovodem cembala. Vlastní text na předním přideští a na ff. 1r–15v, více písarů (mj. Václav Kypta), moderní notace, linky tužkou, na f. 3v zkusmo psaná písmena a neumělé kresby, na f. 8v pouze prázdné notové osnovy.

b) f. 16r:

„Aria in B. per il Clavi Cembalo ricavata Del l'Opera Don Giovanni Sig[nore] Mozart.“

Italská árie „Il mio tesoro [...]“ z Mozartova Dona Giovanniho s cembalovým doprovodem, opsaná na poč. 19. stol. Vlastní text na ff. 16v–21r, jediný písar (jiný než u předcházející a následující části), moderní notace, f. 21v prázdné.

c) f. 22r:

„Aria N[umer]o IV Dell Opera Il Dissoluto Punito Don Giovanni Del Sig[nore] Amadeo Wolfg[ang] Mozart Messa per il Clavi Cembalo.“

Italská árie „Madamina il Catalogo è questo [...]“ z Mozartova Dona Giovanniho s cembalovým doprovodem, opsaná na poč. 19. stol. Vlastní text na ff. 22v–27v a na zadním přideští, jediný písar (jiný než u předcházejících částí), moderní notace. Srov. rukopisy č. 2739–2740 a 2742–2743, psané částečně tímž písarem.

2742/12

přír. č. 837/90

pap., s. XIX. in., 20 ff. (nově), nevázáno, všito do desek z pestrobarevného škrubového papíru (silně poškozené okraje), hřbet přelepen proužkem papíru s černými florálními motivy, 23,5 : 36,5 cm. Na zadní desce černé obdélníkové razítko s textem „MILEVSKÉ MUZEUM“ (též na f. 1r), perem sign. „JI 51-28“ (též na f. 1r) a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem inv. č. „2466“ (škrtnuto) a perem sign. „JI 51-28“ a přír. č. „837/90“, na f. 1r fialový razítkový text „OKRESNÍ MUSEUM V MILEVSKU“, perem „č. inv. 2466.“ (škrtnuto) a přír. č. „837/90“.

f. 1r:

„Gesaeenge bey verschiedenen Gelegenheiten per il Piano= Forte. Rerum Wenc[eslaus] Kypta.“

Notový záznam českých světských písní s klavírním doprovodem z poč. 19. stol.; obsahuje 17 písní, často s uvedením autorů textu i hudby a často s velkým počtem slok, např. na ff. 1v–3r píseň s incipitem „Poslyste Páni [co] to za lidičky w Incognito, [...]“ na slova „od. P. Fr. Jelinka, w hudbu od Ant[onína] Wogtrjsska“, na ff. 3v–4v „Nota bene.“ od týchž autorů, na ff. 8v–9r „Staraussek.“ „od W[ojtěcha] Negedlého.“, na ff. 9v–10r „Wýstraha před Swúdcy wssem pannám.“, na ff. 11v–12r „Dudák.“ „Od Ssebestyana Hněwkowského“ o 32 slokách, na f. 12v „Pjseň Hrobařská.“, na f. 13r „Na hřbitowě.“, na f. 16r „Plawba zamilowaných“, na ff. 16v–17r „Břetislav Wogwod Český.“ „Mus[ika] od Knjže Poes[ie] od Hanky“ a na f. 17v „Pjseň Včitelská.“. Vlastní text na ff. 1v–17v, jediný písar (Václav Kypta, viz titul na f. 1r), titul podržen dvojlinkou a jednoduchou linkou, ff. 18r–20v prázdná. Srov. rukopisy č. 2739–2741 a 2743, psané tímž písarem.

2743/13

přír. č. 838/90

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 102 ff. (nově), nevázáno, sešito provázkem, hřbet přelepen proužkem fialového papíru, 24,0 : 30,0 cm. Na zadní desce fialový razítkový text „OKRESNÍ MUSEUM V MILEVSKU“, černé obdélníkové razítko s textem „MILEVSKÉ MUZEUM“, perem „č. inv. 2467.“ (škrtnuto) a přír. č. „838/90“ (vše též na předním přideští, inv. č. zde nepřeskrtnuto), dále perem sign. „JI 51“ a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem inv. č. „2467“ a perem přír. č. „838/90“, částečně přelepen nálepkou, v ní perem přír. č. „838/90“, na předním přideští perem sign. „JI 51-29“, na f. 1r perem podpis „Ex Reb[us] MZ.“ a hnědý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM MILEVSKO“, na f. 41r perem podpis „Kalina“, na f. 84r perem podpis „W[áclav] Kypta m[anu] p[ropria]“.

přední deska:

„**Sammlung vaterländischer Gesänge** [!] **W[áclav] Kypta m[anu] p[ropria]**“

Konvolut převážně německých, ale i italských nebo vícejazyčných světských skladeb pro zpěv (většinou jednohlasý) s klavírním nebo cembalovým doprovodem opsaných na konci 18. nebo poč. 19. stol. (srov. dataci na f. 89v „Mühlhausen [= Milevsko] am 21 Juli [1]813“, která je však psána jinou rukou než vlastní skladba a je patrně spíše datem nabytí Václavem Kyprou než datem zápisu), obsahuje skladby „Die Fürstengruft. Von H[errn] Schubart in Musik gesetzt. Von Herrn Brandl.“ (ff. 1r–13v), „Gesänge auf das Forte-piano gesetzt von Johann Brandl Musikdireckteur in Leipzig [= Lipsko, Německo].“ (ff. 14r–25r), „Willhelmine am Grabe ihrer Mutter aus den Gedichten des H[errn] Chr[istian] Dan[iel] Fridr[ich] Schubart zum Singen. fürs Forte-piano durchaus in Musik gesetzt von Johann Brandl Musikdireckteur. in Leipzig.“ (ff. 26r–32v), „Cantate für das Klavier oder Forte=piano von Herrn W[olfgang] A[madeus] Mozart.“ (ff. 33r–40r), „Docktor und Apotheker. Aria in C. per il Clavi=Cembalo. ou Forte=Piano. Del Sig[no]re Ditters de Dittersdorff: Zufriedenheit gilt mehr als Kronen.“ (ff. 41r–49r), „Gesellschaftslied per il Piano Forte Kotzebue et Him[m]el W[áclav] Kypta m[anu] p[ropria]“ (ff. 50r– 51r, vlastní text s notací na ff. 50v–51r je tištěný), „Gesellschaftliches Lied gesungen bei gneudigtem [!] akademischen Kurße verfaßt. von H[errn] Joseph Pöche in Musik gesezt von H[errn] Wenzl. J[ohann] Tomascheck Kypta m[anu] p[ropr]ia“ (ff. 52r–55r), „der 26 Psalm. v[on] Schiller“ (f. 55v), „Arien aus verschiedenen Opern für mich Wenzl Kypta der zeit Organist in der k[aiserlich-]k[öniglichen] Kreisstadt Böhmisch Budweis [= České Budějovice].“ (ff. 56r–75r), „Marcia, é Finale Dell'Atto III^{mo} Le Nozze Di Figaro Messa per il Clavi=Cembalo.“ (ff. 76r–83r, italsky), „ARIA. Dell'Opera Le Nozze di Figaro. Messa per il Clavi=Cembalo. Del Sig[no]re Mozart“ (ff. 84r–89r, italsky s později připsaným německým překladem), „Aria in Es /: Amor höre, laß dich bewegen :/ aus der Oper: die Hochzeit des Figaro von Herrn W[olfgang] A[madeus] Mozart.“ (ff. 90r–91v, německy), „Aria in C aus der Opera: Figaro Von H[errn] Mozart.“ (ff. 92r–97r, německy a česky), „Cavatina /: Mi pizzica mi stimola :/ per Canto e Piano Forte Par Marco Portugallo. Kypta m[anu] p[ropr]ia“ (ff. 98r a 99r–101v, německy), „Vertrauen v[on] Tiegden“ (f. 98v) a 2 zápisy skladby „Die Sehnsucht“ na slova Friedricha Schillera (f. 102rv a zadní přídeští). Více písarů (mj. Václav Kypta), moderní notace, mezi předním přídeštím a f. 1 vezván tisk „Sammlung vaterländischer Gesänge, die bey öffentlichen Feyerlichkeiten gesungen wurden. Auf allgemeines Verlagen herausgegeben von F. D. Weber. Heft I.“ (Praha, Vídeň, s. a.) s podtitulem „Nationalgesänge der Böhmen. Von J. G. Meinert und F. D. Weber. Heft I.“ (Praha, s. a.), na f. 49v seznam jmen s vyznačením úmrtí, ff. 25v, 40v, 51v, 75v, 83v a 97v prázdná. Srov. rukopisy č. 2739–2742, psané částečně týmž písarem.

2744/14

pap., 1725, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 33,0 : 20,7 cm. Na f. 2v tužkou přepis „Vikar- 1725. Nadějkov [osrp. Tábora] far.“.

sine

[**Dopis z r. 1725**]

Latinsky psaný dopis z 23. února 1725, v němž generální vikář Daniel Josef Mayer zpravuje Jana Krügera, administrátora v Jistebnici (osrp. Tábora), o povolení ke zřízení hřbitova u kostela v Nadějkově a o jednáních o možnosti jeho umístění, zapsal „Joannes Frick Cancellarius m[anu] p[ropria]“. Vlastní text na f. 1rv, na f. 2v perem adresa, jinou rukou záznam o přijetí a stopy po červené pečetě, f. 2r prázdné, f. 2 částečně odstřiženo.

2745/15

pap., 1798, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,7 : 22,9 cm. Bez provenienčních znaků.

sine

[**Úřední dopis z r. 1798**]

Německy psaný úřední dopis ze 14. května 1798 poslaný z Tábora hospodářskému úřadu v Naděj-

kově (osrp. Tábor), v němž krajský komisař Heinrich von Blumecron oznamuje, že 18. května bude v Milevsku vedeno vyšetřování ve věci stížnosti podané milevským farářem P. Chrisostomem Munsarem ohledně desátků od jistého Hosta z Výšky (dnes část obce Zhoř, osrp. Milevsko), jehož součástí bude výslech 2 svědků: „des Zhořzer [= Zhoř, osrp. Milevsko] Richters Mathias Jech, und des Wenzel Panentz“. Vlastní text na f. 1r, jediný písář, na f. 2v místo odeslání „Tabor“, adresa „dem Wirthschaftsante zu Nadieggkau“ a poznámka o přeposlání „Ist Von Mühlhausen also gleich dahin zu befördern“, jinou rukou německý regist dopisu, soudobá č. „242.“, „N[umer]o 213 Pag[ina] 125.“ (škrtnuto) a „N[umer]o 4.“ a rozlomená červená pečeť, ff. 1v–2r prázdná.

Mnichovo Hradiště

I. Muzeum města Mnichova Hradiště, V Lipách 148 – Zámek, 295 01 Mnichovo Hradiště (něm. Münchengrätz), tel.: 326 771 001, e-mail: muzeum@mnhradiste.cz, <http://www.mnhradiste.cz/kultura-pamatky/pamatky/mestske-muzeum>.

II. 1895.

III. Mgr. Jana Dumková, Milena Kunová, tel.: 326 771 001, e-mail: muzeum@mnhradiste.cz.

IV. a) Muzeum získalo mj. pozůstalost po lékárníkovi a botanikovi Václavu Sekerovi (1815–1875; obsahuje např. jeho korespondenci s Josefem Kajetánem Tylem, do muzea věnovala paní Tolarová v 60. l. 20. stol.) a pozůstalost místní židovské obce, především knihy a písemnosti po rabínu Juliu Nettlovi (1885–1942?).

IV. c) Knihovna (asi 3500 svazků) dále nečleněna, evidována pouze částečně v předběžném inventárním záznamu, v současnosti probíhá elektronická katalogizace.

IV. d) Asi 70 svazků starých tisků od r. 1576 do r. 1800 (zvláště nevyčleněny).

IV. e) Nalezeno 139 rukopisů od r. 1563 do konce 20. stol., mj. PROROCTVÍ jednoho mládence od narození slepého... (poč. 19. stol.; inv. č. 1696) * DŮM nazaretský aneb Loreta ku ctění nejsvětější Rodičky Boží... (1814); *dle titulu opsal, Waclaw Kregčj ze Sebeslawyc [= Soběslavice, osrp. Turnov]*. “ (inv. č. 1591) * PÍSNĚ rozličné k zvelebení a uctění Spasitele našeho Krista Ježíše, též k Marii Panně a jiným svatým (1826); *k proveninenci viz poznámku u titulu „Tento malj darek obětugi napamatku Pjřitelj memu Josephowy Zaicowi na Klaster [= Klášter Hradiště nad Jizerou, osrp. Mnichovo Hradiště] 1826.“, nenotováno, vložen sešitek z 1. pol. 19. stol. nadepsaný „Verschiedene Liedern [!].“; obsahující české a německé světské písně, především milostné* (inv. č. 1571) * ÚČETNÍ kniha židovské obce v Mnichově Hradišti (1832–1859; inv. č. 1636) * PROCHÁZKA, Josef: Kázání na den Vzkříšení Páně (1847; inv. č. 1576) * MENDÍK, František: Paměti rodiny Mendíkovy (1866–1945); 7 svazků, autor byl ředitelem Městské spořitelny v Mnichově Hradišti (inv. č. 485, 486) * HEBREJSKÉ zpěvníky darované rabínem Juliem Nettlem z Mnichova Hradiště (inv. č. 1666–1672, 1677); dále 6 kartonů hudebnin z 1. pol. 19. stol.

IV. g) V archivu muzea uloženy fondy různých organizací a institucí z Mnichova Hradiště (např. okresního zastupitelstva, městského národního výboru, městského úřadu, Sokola, dělnického podpůrného spolku Podpora, újezdni a místní školní rady, spolku Všeobecná podpora v nemoci a smrti, dělnického vzdělávacího spolku Pokrok, Pěveckého sdružení učitelů atd.) i okolních obcí, např. Spolku divadelních ochotníků Kolár v Hoškovicích (dnes část Mnichova Hradiště); k historii muzea se vztahují materiály uložené ve fondu Okresní muzejní spolek Mnichovo Hradiště (zápisy ze schůzí z l. 1934–1948 a dějiny spolku sepsané při příležitosti 40. výročí jeho založení).

V. BUDIL, V.: 700 let Mnichova Hradiště: 1279–1979; Mnichovo Hradiště, 1979 * FILIP, J.: Dějinné počátky Českého ráje; Praha, 1947 * kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 151 * PRŮŠKOVÁ, H.: Život na Ostrově svaté Anny; Mnichovo Hradiště, 2004 * PRŮŠKOVÁ, H.: Můj dům, můj hrad; Mnichovo Hradiště, 2006 * ŠIMÁK, J. V.: Soupis památek historických a uměleckých v okrese Mnichovohradištském; Praha, 1930 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 91 * WALDHAUSER, J.: Český ráj očima archeologie; Liberec, 2006 * Komise 3. 1. 1973.

VI. Rukopisy, z nichž byl proveden výběr, předložily pracovnice muzea.

VII. AJ, BeM, HO, LoR: 24. 11. 2006; AJ, FA, LoR: 1. 12. 2006; FA, LoR: 6. 12. 2006; BeM, LoR: 7. 12. 2006; FA, HB, LoR: 9. 3. 2007; FA, HB, LoR: 14. 3. 2007; LoR: 21. 3. 2007; FA, HB, LoR: 28. 3. 2007; BeM, HO, LoR, MI: 4. 4. 2007; AJ, FA: 24. 7. 2007; AJ, FA: 31. 7. 2007.

2813/1**inv. č. 405**

pap., 1775–1776, 31 ff. (novodobě), nevázáno, volné listy a dvojlisty, příp. složky dvojlistů (některé dvojlisty ve složkách sešity nití, jiné jen volně vloženy), 37,2 : 23,5 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně perem „Gubernijní nařízení 1775–76“, 29,7 : 20,9 cm; vloženo do kartonových desek s 2 modrými tkanicemi, 38,2 : 27,0 cm; uloženo spolu s dalšími listinami v krabici polepené šedým plátnem, na přední straně černým fixem a perem „STARÉ LISTINY, NAŘÍZENÍ“ (slovo „STARÉ“ škrtnuto). Na přední straně papírového dvojlistu tužkou „30 listů Vs Štáhlavy [osrp. Plzeň] ič. 405 kt 6 22“ (číslice „6“ škrtnuta); na lístku připevněném k f. 13r strojopisem „St[átní] A[rchiv] Praha pob[očka] Hořovice Vs Štáhlavy inv. č. 405 Twk“ a červenou pastelkou „A“; na přední straně krabice 16 nálepek, v nich černým fixem inv. č. „3290“, „3659“, „4033“, „3253“, „3331“, „3271“, „3526“, „3264“, „3269“ (škrtnuto), „3272“, „4032“, „3252“ (škrtnuto), „1776“, „4402–03“, „4058“ a „4632“.

[Guberniální nařízení z l. 1775–1776]

Soubor německy psaných guberniálních nařízení vydaných jménem Marie Terezie v l. 1775–1776, obsahuje nařízení datovaná 23. prosince 1775, 15. prosince 1775, 30. března 1775, 17. března 1775, 24. března 1775, 2. března 1775, 17. února 1775, 20. ledna 1775, 18. března 1775, 3. února 1775 a 5. září 1776; na ff. 11r–12r, 27r–28r a 30r–31r 3 tištěná nařízení (32,5 : 19,7 cm; 1. z 5. dubna 1775, 2. je nedatované poučení o pěstování některých cizokrajných druhů obilí, 3. z 26. července 1776). Vlastní text na ff. 1r–29r, 2 písáři, na jednotlivých nařízeních novodobě tužkou připsána datace, ff. 1v–2r, 6r, 10r, 17v–18r, 23v–24r a 25v–26r prázdná. K f. 13r připnut kancelářskou svorkou lístek, na něm strojopisem „1775, 24. března, Vídeň Reskript Marie Terezie o opatřeních v záležitosti selského povstání v Čechách výtah, německy“ a tužkou poznámky k obsahu dokumentu.

2814/2**inv. č. 1579**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 8 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, hřbet přelepen 2 nálepkami, 19,5 : 17,0 cm. Na f. 1r štítek s modrým rámečkem a předtištěným textem „MUSEUM V CHOTĚBOŘI.“, postupně doplněna červeným perem č. „75.“, perem č. „210“ a černým fixem inv. č. „1579“, dále zbytky nálepky, v ní perem sign. „D 50“, dále fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“, perem „č. 1033.“ a štítek s černým předtištěným textem „Národopisná Výstava Československá V PRAZE 1895 Z. P.“, perem doplněno „118/210 Chotěboř Ll. 3/297“.

f. 1r:

„Pysne nabožny k Blahoslawene Panně Marij. [...] Pro mne Vincenz Za[...]“

Čtyři české nenotované písně k Panně Marii z přel. 18. a 19. stol. Vlastní text na ff. 1v–5r, jediný písář, okraje z dvojlinky, titul v trojitém rámečku z dvojlinky, na ff. 6r–8r jinou rukou z poč. 19. stol. další 2 nenotované písně k Panně Marii, na f. 7v perem připsal „z dráhu pane Švaše“, na f. 8v mnoho různých záznamů, např. perem cvičné psaní, letopočet „1828“ (dvakrát) a vzestupná číselná řada z dvojic čísel, f. 5v prázdná, ff. 2–4 uvolněna.

2815/3**inv. č. 1580**

pap., (s. XVIII. ex.) 1825, 22 ff. (nově), nevázáno, všito bílou nití do původních papírových desek (přední deska silně poškozena, zadní téměř nedochována), hřbet přelepen 2 nálepkami, 20,1 : 17,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 49“ (škrtnuto) a černým fixem inv. č. „1580“, přes to fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“, na předním příděsti perem připsal z 2. pol. 19. stol. „Panstwj Czeskodubsky [= Český Dub, osrp. Liberec] Wes Liska [= Lísky, dnes část obce Všelibice, osrp. Liberec] N[umer]o cons[criptionis] 10¹ Krag Mladoboleslawský Hlawnj Město Pražské.“, na f. 1r modrou pastelkou č. „272.“ a připsal „Dar p[ana] Kobery účetního zde“.

[Modlitby ke sv. Koroně z r. 1825]

Česká kniha modliteb ke sv. Koroně a zařikání duchů z r. 1825 (srov. závěr na f. 22r „1825 Konec cytacy Theropinowych od Patera Ataknazyusa slozenych. W. R. Ss. P.“), titul na přední desce zčásti nedochován a zčásti nečitelný; patrně opis starší předlohy (viz vložený list z rukopisu z konce 18. stol. s textem nadepsaným „Cirgullum: aneb Kraza k slawne Citacy Therophy[nově]“ a návrhem magického kruhu). Vlastní text na ff. 1r–22r, na f. 22v magický obrazec, jediný písář, nadpisy zvýrazněně, některé podtrženy trojlinkou.

2816/4**inv. č. 1587**

pap., (s. XVIII. ex.) 1804, [IV] + 142 pp., vazba původní (poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky a pásu z florálních motivů, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými ozdobnými dvojlinkami, 18,1 : 12,0 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem sign. „D 14“ (škrtnuta), na předním příděti nálepka, v ní černým fixem inv. č. „1587“, na přední předsádce verso perem připsal z 1. pol. 19. stol. „Tyto Modlytby patřeg Barboře Jirowcowy do Kněžmosta [osrp. Mnichovo Hradiště]“, na p. [I] fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a červenou pastelkou vepsanou sign. „D 14“ (škrtnuta), na p. [III] perem sign. „D. 14.“, na p. [IV] perem připsal „Frant[íšek] Hašlar Kožešnik v Knežmoste Věnoval okresnimu Musejnimu Spolku v tuto Knihu M[nichově] Hradišti roku. 1901.“, na p. 1 perem sign. „D. 14.“, na p. 140 perem podpis „Katerin“.

p. [III]:

„**Duchownj Poklad. Aneb Katolicke Modlitby. Rannj, Wečernj, Při Mssy Sw[até] před- a Po Spowědj, Před- a Po přigjánj. A Gine Rozljčne Modlitby. Anno: 1804.**“

Česká modlitební kniha z r. 1804, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb Katolické modlitby (srov. Knihopis 14 111–14 119 a 14 120–14 122, především 14 117), obsahuje kromě modliteb jmenovaných v titulu litanie o jménu Ježíš a modlitby k Ježíši, loretánské litanie, modlitbu za úrodu, proti hladu a drahotě, k andělu strážci, ke sv. Barboře, proti zlým příhodám, za Božská dobrodiní, v čas zarmoucení, za pokoj a modlitbu „Pobožná kagicy Hřjssnice.“ (pp. 131–133). Vlastní text na pp. 1–137, jediný písař, rámeček z dvojlinky, horní a spodní okraj z žluto-zeleno-červeně kolorovaného ornamentu, nepravidelné stránkové kustody, titul v bohatě ornamentálně zdobeném perokresebném rámečku kolorovaném červeně, zeleně a žlutě, v týchž barvách ozdobné iniciály zalomené až do 2 řádků, nadpisy a incipity kaligraficky červeně, na p. 139 kolorovaná perokresba vavřínového věnce s korunou a stuhami, v níž mělo být patrně vepsáno jméno majitele (tužkou doplněný zápis v ní nečitelný), na pp. [II] a 140–142 a na zadní předsádce recto tužkou číslice a jednoduché kresby, p. 138 prázdná.

2817/5**inv. č. 1588**

pap., (s. XVIII. med.–ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 48 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená červenou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z dvojlinky a florálních motivů, uprostřed obou desek vytlačena monstrance s devízou „IHS“, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými ozdobnými linkami, zlacená ořízka, 16,8 : 10,8 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem sign. „D. 4.“ (škrtnuto modrou pastelkou), na předním příděti štítek s perforovaným okrajem a červeným rámečkem, v něm perem „80 Maštalíř“ (škrtnuto modrou pastelkou), dále štítek s černým předtištěným textem „Okresní musejní spolek ve Mnich. Hradišti. Číslo Od koho:“, černým razítkem doplněno č. „73“ a tužkou „i. č. 1588“, a dále štítek s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895 Z. P.“, perem doplněno „602/73 Mn[ichovo] Hradiště LI 7/912“, na zadním příděti přilepen ústřížek papíru, v něm perem připsal „Maštalíř Mik[uláš] říd[í] učitel v Branžeži [osrp. Mnichovo Hradiště]“ a modrou pastelkou č. „171“; vložen lístek, na něm perem připsal „Obec[ní] Sumář a archy pro obec č. 9. 10. horní a bez čísla dolní Bukoviny [= Horní Bukovina, osrp. Mnichovo Hradiště, Dolní Bukovina, dnes část obce Horní Bukovina, osrp. Mnichovo Hradiště] 1 [zlatý] 5 [krejcarů]“.

f. 1r:

„**Nebesky Budiček aneb Modlitbi ke Mssy Swate se wssemy Přypogenimy Modlytbamy**“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **NEBESKÝ** budiček (srov. Knihopis 1356–1359); obsahuje modlitby ranní, mešní a neúplné modlitby ke zpovědi. Vlastní text na ff. 1v–48v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky červeno-černě, zdoben červeno-žluto-modro-černými florálními motivy, obdobná florální výzdoba i kolem nadpisů a na místě vinět, nadpisy kaligraficky červeně, ff. 1 a 19 částečně utržena, na konci chybí nezjištěný počet listů.

2818/6**inv. č. 1589**

pap., 1786, [II] + 207 pp. (recte 208 pp., p. 121 paginována dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem s florálními a ornamentálními motivy, uprostřed přední desky vytlačované zlacené iniciály „K[ateřina] A. M[atoušková]“, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými dvojlinkami, zlacená

ořízka zdobená vytačováním, 19,3 : 15,5 cm. Na 1. listu přední předsádky verso černým fixem „i. č. 1589“, na 2. listu přední předsádky recto perem „K. P. 352/1947“, na p. 202 perem přípis „Vipsana Modlibný [!] kniha od Hana [!] Hajdelberka z Hostomic [osrp. Hořovice] pro Kateřinu Matuškovou Roku 1786 přejala dorodiny Paurovi v Beroune přešla do Dedicvri Frantisku a Marii Sarka v Beroune v roku 6/5 1876 primul Hynek Krob Justina rozena Šarkova prislisny do Nove Strašeci [osrp. Rakovník]“, na 1. listu zadní předsádky recto perem podpis „Paur“.

p. [I]:

„Nabožne Modlitby w nichžto se nachazegi Modlitby Rannj, Wečernj. Při Mssy Swate K Swa[té] Spowedi y po Spowědj, K Přigimanj, y po Pržigimanj Tež mnohe gine Rozlične Pobožne Modlitby. Wypsane ode mnie Jana Heydlperka pro Kateřinu Matausskouw. A[nn]o 1786.“

Česká modlitební kniha z r. 1786, obsahuje kromě modliteb zmíněných v titulu i „Letanye o welebne Swatosti Oltaržnj.“ (pp. 75–80), „Letanye o Přesladkem Gmenu Pana Gežisse.“ (pp. 80–87), modlitby k Panně Marii, loretánské litanie, „Modlitby O Newin[n]em Vmučenj Krysta Pana.“ (pp. 108–128) a pobožnost křížové cesty „Sedm Paduw Krsta [!] Pana“ (pp. 129–139), dále následují „Modlitba w Magi, y přes cele Leto kvžiwani welmi platna.“ (pp. 140–145), modlitby k sv. Trojici, „Modlitba Swětske Panny“ (pp. 156–158), modlitby za mrtvé a modlitby k sv. Anně a sv. Janu Nepomuckému. Vlastní text na pp. 1–201, jediný písář, rámeček z jednoduché linky, nepravidelné stránkové kustody, titul kaligraficky, částečně červeně, v červeno-zeleno-černém rámečku z linek a teček, nadpisy a incipity kaligraficky, kolorovány červeně či zeleně, v týchž barvách perokresebné iniciálky, na p. 65 jednoduchá perokresba květu v rámečku, pp. [II] a 203–207 prázdné. Vloženy: mědirytina znázorňující obraz Panny Marie s Ježíškem nesený 2 anděly, pod obrazem náměstí s jezdeckou sochou sv. Václava stojící na kašně a lidmi umírajícími na mor, pod tím nápis „Wahre Abbildung des [!] Holdseeligsten Maria-Hilff Bild, welches in der A[nn]o 1713 zu Prag grassirenden [!] Pest auf dem Roß Marckt Zu öffentlicher VerEhrung außgeseßet ware; nun aber in der Pfarf-Kirchen bey S[ank]t Heinrich auf dem Altar der Allerheil[igsten] Dreyfaltigkeit VerEhret wird.“, signováno „Joan[nes] Spitzer. delin[eavit]“ a „Klauber Cath[olicus] Sc[ulp]sit Aug[ugustae] Vind[elicorum] [= Augsburg, Německo]“; mědirytina na žlutém plátně s motivem Piety pod dubovým stromem a nápisem „Maria Taferl [Rakousko].“, nesignováno; a ručně kolorovaná mědirytina sv. Jana Nepomuckého v otevřené rakvi podpírané 2 anděly, nad ním zářící jazyk, dole nápis „S[anctus] IOANNES NEP[omucenus]“; dále vložen „Temperamentsblatt. W.“, tj. 1 list s německým tištěným textem popisujícím povahové vlastnosti a naznačujícím budoucnost osob, kterých se týká, včetně uvedení šťastného dne a šťastných čísel při sázení do loterie, s impresem „Druck und Verlag von Trowitzsch und Sohn in Berlin [Německo], Leipzigerstraße N[umme]r 133.“.

2819/7

inv. č. 1593

pap., s. XVIII. ex., 436 ff. (nově), vazba původní, prkénková, patažená černou kůží, hřbet o 3 vazech zvýrazněných ozdobnými vytačováním dvojlínkami, červeně a černě stříkaná ořízka, 17,3 : 10,3 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 32“, na hřbetě ve 4. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem část sign. „[...] 32“, přelepen dalším nevyplněným štítkem s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, na přední předsádce recto štítek s hnědo-žlutým rámečkem, v něm perem text „Okres[nímu] museu věnuje Lochman“, fialový razítkový text „26. IX. 1928“, perem sign. „D 32“, černým fixem inv. č. „1593“ a modré kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI“ (razítko též ještě jednou vedle štítku s perem vepsanou sign. „D 32“), na přední předsádce recto perem podpis „Franc Slunečko“ z poč. 19. stol., na zadní předsádce recto tužkou přípis „Brabecz Abrahám Kutman“.

f. 17r:

„Krew Newinna Od Tyranuw. Dioklecyana. a Maximiana. Cysaržuw Ržimských Wycezena.“

První svazek česky psané křesťanské historie z konce 18. stol. (2. svazek viz rukopis č. 2823); obsahuje na ff. 1r–6v věnování Panně Marii, na ff. 7r–16v „Registržik. Kapitol w teto knižce Obsaženych.“ s nastiňeným obsahem a na ff. 17r–436v vlastní text, který začíná pojednáním o sv. Štěpánu, pokračuje o apoštolech, sv. Petru a Pavlovi a o událostech v následujícím období, o římských císařích

Diokleciánovi a Maximiánovi a o sv. Jiří. Jediný písar, rámeček z dvojlinky, celé dílo rozděleno do 24 kapitol (v tomto svazku kapitoly 1–12), nadpisy kresleným, někdy lavírovaným písmem, incipity zvýrazněně, číslování složek, na předním přidešti a na přední předsádce recto perem nečitelný připis, na přední předsádce verso a na zadní předsádce recto tužkou počty, na f. 32v perem vyškrapaný připis, před f. 1 chybí nejméně 1 list, f. 33r prázdné. Vložen výstřížek z české soudobé tištěné knihy pojednávající o králi a Hermonovi, který končí nadpisem „Modlitba Eleazara Kněze / a wyswobozenij pokolenij židovského od potlačenij Slonův. Kapitola VI.“.

2820/8**inv. č. 1594**

pap., (s. XVIII. med.–ex.) 1804, [II] + 97 pp. (recte 86 pp., listy s pp. 1–5, 10–13 a 32–33 nedochovány), vazba původní (poškozená, knižní blok vytržen), lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytláčovaným rámečkem z linky a florálních motivů, uprostřed obou desek vytláčena nezřetelná postava, hřbet zdoben v místě vazů vytláčovanými florálními motivy, 17,0 : 11,0 cm. Na předním přidešti černým fixem „i. č. 1594“, na p. [II] fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsaným č. „31.“ a fialový razítkový text „3. VIII. 1939“, na 2. listu zadní předsádky recto perem podpis „Josef Šorejs“ z 1. pol. 20. stol.

p. [I]:

„**Malý Zlatý Nebe Kljč. Psaný pro mne Kateřinu Jawurkowou. z Chotělic** [dnes část obce Smidary, osrp. Nový Bydžov] **dne 1 December, Anno 1804**“

Česká modlitební kniha psaná pro Kateřinu Javůrkovou z Chotělic r. 1804, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malý zlatý nebeklíč (srov. Knihopis 5247–5271); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie ke všem svatým a loretánské a neúplné modlitby večerní. Vlastní text na pp. 6–97, jediný písar, rámeček z jednoduché linky, nadpisy a pokyny kaligraficky červeně, titul kaligraficky červeno-fialově v ozdobném červeno-fialovo-zele-no-žlutém rámečku, v týchž barvách i ornamentální ozdoby kolem nadpisů oddílů, ozdobné iniciály ve volném prostoru a florální nebo ornamentální výzdoba na místě vinět, živá záhlaví, na zadním přidešti perem odečet stáří knihy k r. 1864.

2821/9**inv. č. 1595**

pap., s. XVIII. ex., [II] + 169 ff. (recte 178 ff., f. 5 chybí, za f. 122 foliováno znovu od 113), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytláčovaným zlaceným rámečkem s bohatými florálními motivy, hřbet o 5 vazech, mezípolí bohatě zdobena vytláčovanými zlacenými ornamenty, zlacená ořízka, 18,1 : 12,6 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 29“, na hřbetě v 1. a 6. mezípolí 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NÁB“ a „3“, na přední předsádce verso černým fixem „i. č. 1595“, na f. [I]r tužkou připis „č[íslo] 28. 9/12. 1940 okr[esnímu] museu věnoval: Václav Kosina Hořkovic [dnes část Mnichova Hradiště] č[íslo] p[opisné] 27.“ a fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsanou sign. „D 29“.

[Německá modlitební kniha z konce 18. stol.]

Německá modlitební kniha z konce 18. stol.; obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, loretánské litanie, modlitby k sv. Anně a sv. Kateřině, modlitby na jednotlivá období liturgického roku, zvláště na advent a vánoční a velikonoční dobu, včetně modliteb na mariánské svátky (mj. „Gebeth Zu der schwangern Mutter Gottes.“, ff. 73r–74r), na svátky svatých (sv. Tomáše, sv. Petra a Pavla, sv. Josefa atd.), poutnických modliteb a modliteb k svátku Všem svatých, a nakonec nešporní modlitby s antifonami, žalmovými úryvky, hymny a německým Magnificat a Salve Regina. Vlastní text na ff. 1r–169v, jediný písar, rámeček z jednoduché linky, nadpisy oddílů a modliteb kaligraficky červeně, ff. [I]v–[II]v prázdná.

2822/10**inv. č. 1598**

pap., (1747) 1772, [II] + 156 pp., vazba původní (silně poškozená), lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytláčovanou zlacenou rámcovou kompozicí z ozdobných dvojlinek, v rozích vnitřního rámečku florální motivy, hřbet o 5 vazech, 19,7 : 14,7 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D. 26.“, na předním přidešti černým fixem „i. č. 1598“, na p. [I] perem a červeným perem „Kratochwil Johann 1812. Kratochwil Johana A[anno] 1813. Kratochwil Ana sem Wincencz Kratochwil toho času bil Kantorem načjatkach [= Čihátka, dnes část

obce Ptýrov, osrp. Mnichovo Hradiště] A[nno] 1815“ a tužkou připsal „toto psani Holas Gjřy A[nno] 1819“ a výpočty, na přední předsádce recto tužkou „Jos[ef] Pešán, zedník z Klášte[ra] [= Klášter Hradiště nad Jizerou, osrp. Mnichovo Hradiště].“, na p. 1 perem „Dar Jos[efa] Pešána z Klášte[ra].“, fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsanou sign. „D. 26.“, na p. 156 perem „Tytoknys kynalezeg Gohane Swobodowy“ a „Tytok nyss kynl ezeg Gohnebadewy“ a tužkou „Toto Psanj psal Gjřy Holas. Gemj 18 roku 1819 chodjl sem na prastwu Kmotrog Kratojtklog Gohanes Kratojtlj“.

p. 1:

„Skrowna Knižka Dwauch S[vatých] Sester Gertrudj. a Mechtildy. Wniž se Welmy Moczne Modlitby nachazegy. ktere sam Pan Krystus zgewytj Raczył. a Welke Milostj gest Pržypowiediel. Gakož y Prži Mssi Swate Piekne Pobožnostj, s Pržypogenyma Pysniemy. Pro O Sobu Zenskau. Kateřzynu Kreybichowau. ten čas na Klassterže. Anno 1772 Roku. Jann Kreibich Psal.“

Česká modlitební kniha psaná r. 1772 Janem Kreibichem pro Kateřinu Kreibichovou z Klášte[ra] Hradiště nad Jizerou, patrně opis či výtah z tisku **GERTRUDA, Sancta**: Skrovná knížečka dvouh svatých sester Gertrudy a Mechtildy (Hradec Králové, 1747; Knihopis 2686); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie, mariánské modlitby, modlitby k sv. Anně, sv. Josefu a sv. Janu Nepomuckému, litanie ke jménu Ježíš a modlitbu k Ježíši na kříži za šťastnou smrt, dále následují „Pocžestnost k Pietj Rannam Krista Panna.“ (pp. 95–100), „Modlitba Za Odwraczenj Drahotj. a Hladu Roku. 1772.“ (pp. 100–103), „Modlitba Pro Zachowanj Vžytkuw Zemskich.“ (pp. 104–106), „Modlitba k Tomu Swatimu kteri Den mug Poslednj bude.“ (pp. 106–110), „Kratka Modlitbicžka k Swatemu Linhartu Protj Padu Dobitka.“ (pp. 110–111), modlitby k svatým (sv. Kateřině, sv. Janu Křtiteli, sv. Barboře, českým zemským patronům a čtrnácti sv. pomocníkům), „Modlitbj w Čas Bauržky.“ (pp. 121–125), modlitby za mrtvé a večerní a po 1 písni ranní, večerní, adventní, vánoční, postní, velikonoční, při výstavu nejsv. Svátosti oltářní a k Panně Marii. Vlastní text na pp. 2–155, jediný písař (Jan Kreibich), rámeček z dvojlinky, asi do poloviny textu živá záhlaví, perokresebné iniciálky, titul a nadpisy oddílů kaligraficky, doplněny perokresbami florálních a ornamentálních motivů (též závěry oddílů, na pp. 7, 69 a 94 s devízou „IHS“, na p. 64 s devízou „MARIA“, na p. 155 závěrečná viněta s motivy květin a ptáčků), na zadní předsádce recto perem záznam o narození a křtu člověka jménem Franz a tužkou výpočty, p. [I] prázdná, perokresba na p. 155 protržena.

2823/11

inv. č. 1600

pap., s. XVIII. ex., 711 pp. (recte 786 pp., po p. 110 paginováno 112, po p. 199 paginováno opět od 100, p. 146bis počítána dvakrát, po p. 140bis paginováno 145bis, po p. 189bis paginováno 200, po p. 289 paginováno 300, po p. 343 paginováno 345), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená černou kůží, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými ozdobnými dvojlinkami, červeně a černě stříkaná ořízka, 17,0 : 10,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 33“ a černým fixem inv. č. „1600“, na hřbetě ve 4. mezipolí stopy po štítku, na přední předsádce recto štítek s hnědo-žlutým rámečkem, v něm perem text „Okres[nímu] museu věnuje: Lochman“, fialový razítkový text „26. IX. 1928“, perem sign. „D 33“, černým fixem inv. č. „1600“ a modré kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI“ (razítko zde ještě jednou s perem vepsanou částí sign. „33“), na p. 710 perem podpis „Marge Slunečkowa zedřjs [= zřejmě Dřísy, osrp. Brandýs nad Labem-Stará Boleslav] Roku A[nno] 1826“, na zadní předsádce recto dvakrát perem podpis „Franc Slunecko“ (též na zadním předeštlí a na vložené záložce).

[Krev nevinná od tyranův Diokleciána a Maximiána císařův římských vycezená, 2. díl]

Druhý svazek česky psané křesťanské historie z konce 18. stol. (1. svazek viz rukopis č. 2819); obsahuje kapitoly 13–24 o dalších křesťanských mučednících především za časů císařů Diokleciána a Maximiána, mj. o sv. Floriánu, sv. Valentýnu a sv. Vítu, další kapitoly se ale už vztahují k českým dějinám, mj. k sv. Václavu, Karlu IV., Fridrichu Falckému, Ferdinandu II. a bitvě na Bílé hoře, např. na pp. 212–268 „Kapitola Osmnacta Vhrži do Mnohych Zemi walcžne wpadli, u Miesta Mersburgu [= Merseburg, Německo] od Ržižskeho krale gindržicha, /:genž potom Cysaržem Včžinen byl. a nazwan gindržich prwni ginak Auceps, neb Čžiharž:/ poraženi byly, Swate [!] waczlaw

do Místa Erffurtu [= Erfurt, Německo] na Sniem pržigel, Kralem byl Vczinen. Rameno Swate wita dosahl; Kostel wegmenu tehož Swateho wystawiel, a modla Swianto wita skažena byla.“, na pp. 608–683 „Kapitola Dwadzata Cztwrtá. bitwa na bily Horže frydrych kral Zymni z Prahy Vgel. Kostel Swa[tého] Wita od Neraduw Kalwynskych oczisten, dislawa [!] a Starodawna tehož Kostela, zde se Pržipomina.“; na p. 684–709 závěr o Diokleciánovi a Maximiánovi. Jediný písař, rámeček z dvojlinky, celý spis rozdělen do 24 kapitol (v tomto svazku kapitoly 13–24 a závěrka), nadpisy kaligraficky, incipity zvýrazněně, na přední předsádce recto perem poškozený český přípis z r. 1846. Vloženy 2 výstřižky ze soudobého českého tisku knihy (patrně z téhož díla jako do rukopisu č. 2819), dále novinový výstřižek z 2. pol. 19. stol., výstřižek z přílohy Národní politiky z r. 1908 o výstavě prací Františka Bílka a lístek, na něm tužkou kresba květin, lišky a hejna ptáků.

2824/12**inv. č. 1604**

pap., s. XVIII. med. + s. XVIII. in.–med., 184 ff. (nově), vazba druhotně použitá, z poslední třetiny 16. stol. (silně poškozená), lepenková, potažená světle hnědou kůží, desky bohatě zdobeny slepotiskovou rámcovou kompozicí s personifikacemi ctností (Víry, Naděje, Lásky a Spravedlnosti), medailonky s profily osob a florálními motivy, v obdélníku uprostřed přední desky personifikace Spravedlnosti se zavázanými očima, mečem a váhami a s nápisem „IVSTICIA OVIS OVIS [!] PICTVRA LVMINE DIC DEVS.“, v obdélníku uprostřed zadní desky Lukrecie probodávající se mečem, s nápisem „CASTA TVLIT MANEN ANFORME LVCRECIA AVT FACTA 1.5.6.7.“ (vše vzhůru nohama), poškozený hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, stopy po 2 párech řemínků, 21,3 : 15,4 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem poškozená sign. „D 46“, na předním přidešti modrou pastelkou č. „297“, štítek s černým předtištěným textem „Okresní musejní spolek ve Mnich. Hradišti. Číslo Od koho:“, v něm černým razítkem č. „57“ (škrtnuto červenou pastelkou), tužkou jméno „Kratochvíl“, černým fixem „i. č. 1604“ a fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a červenou pastelkou vepsanou sign. „D 46“, dále štítek s černým předtištěným textem „[árodopisná] V[y]stava Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „601/57 Mn[ichovo] Hradiště Ll 7/897“, na vnitřní straně odlepeného potahu zadní desky tužkou jméno „Kratochvíl“.

a)

[Lékařská kniha z pol. 18. stol.]

Česká lékařská kniha z pol. 18. stol., obsahuje rady proti lidským neduhům, na přípravu mastí, „Proti žízni lek“ (f. 53r), doporučení např. proti dně, hluchotě, závratí apod. Vlastní text na ff. 1r–58v, jediný písař (touž rukou patrně i doplňky v textu části b na ff. 113v–115r, 121v–127v a 143r), nadpisy na ff. 6v–29v červeně, f. 1 uvolněno z vazby, na začátku chybí nejištěný počet listů.

b)

[Lékařská kniha z 1. pol. 18. stol.]

Česká lékařská kniha z 1. pol. 18. stol., dělená na oddíly uvádějící rady proti různým neduhům, např. proti ledvinovým a močovým kamenům, středním problémům („POczina se lekařtwi proti czerwe ne nemoczy neb behawcze nebo sraçzie atake proti tomu Komu strżewo wychazy“, ff. 66v–71r), mrtvici, dně, otokům, padoucnici, spáleninám, dětským a ženským nemocem apod., dále recepty na přípravu mastí a olejů. Vlastní text na ff. 59r–184v, jediný písař, na ff. 59r–95r a 135r–184v nadpisy zvýrazněně a červeně, nadpisy oddílů s ozdobnými iniciálami zalomenými až do 3 řádků (někdy pouze vynechané místo pro iniciálu), na f. 96r červeně pouze iniciála u nadpisu, dále místy vynecháno místo pro neprovedené nadpisy, na f. 76v perem nečitelný německý přípis z 19. stol., na f. 122v nečitelný záznam, na f. 123v perem nečitelné české a německé přípisy, f. 95v prázdné, f. 123 částečně ostříženo, na začátku chybí neurčený počet listů. Vložen lístek s černým předtištěným textem „Reprodukce: Umístěn v síni skříňi Čís.:“, perem vepsáno „Kniha lékařská – herbář.“.

2825/13**inv. č. 1605**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 78 pp. (recte 76 pp., list s pp. 3–4 chybí), nevázáno, sešito provázkem, hřbet přelepen papírem z rubu popsaným českým rukopisem z konce 18. stol., 16,8 : 10,3 cm. Na p. 78 štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „41 D“ a černým fixem inv. č. „1605“, a dále fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI“ a perem vepsanou částí sign. „41“.

[Kniha modliteb a zařikávání z přel. 18. a 19. stol.]

Česká kniha modliteb a magických zařikávání bez začátku z přel. 18. a 19. stol., obsahuje 20 číslovaných prosebných a příležitostných modliteb k Ježíši a sv. Trojici včetně modlitby k sedmi slovům Ježíšovým na kříži a prologu evangelia sv. Jana a dále zařikávání doplněná magickými ochrannými diagramy (s českými i německými slovy) a návody, jak je říkat a užívat (např. na pp. 23–25 „Modlytba Jedenacta Proti Nepřatelum a proti bazni“, na pp. 25–27 „Modlytba Dwanacta Proti Mordyřum: a Zloděgum, autrhačum Dobrehu Jmena, a Czti“, na pp. 36–37 „Modlytba Patnacta Toto gest dobre Žehnaní před Pany giti a snima se Sauditi Ten Swau Při nestrati, a wysaudí“ a na pp. 50–52 „Zaklinani Zbraně Střelny y Sečeny= y Bodeny:“). Vlastní text na pp. 1–77, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, incipity a části textu červeně, někdy i zeleně, červeno-žluto-zelené iniciály zalomené až do 7 řádků, zdobené florálními motivy, stránkové kustody, na pp. 55–66 a 73–77 červeno-zeleně kolorované magické diagramy, začátek silně poškozen vlhkostí.

2826/14**inv. č. 1606**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [III] + 192 pp., vazba původní, prkénková, potažená zelenou kůží, desky bohatě zdobené vytačovanou zlacenou rámcovou kompozicí s převážně florálními motivy, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými zlacenými ornamentálními linkami, v mezípolích florálními motivy, zlacená ořízka, 18,8 : 11,0 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 5“ a černým fixem inv. č. „1606“, na předním předeštlém štítku s černým předtiskem textem „Okresní musejní spolek ve Mnich. Hradišti. Číslo Od koho:“, v něm černým razítkem č. „61“ (škrtnuto) a tužkou jméno dárcce „P[an] Durich.“, dále štítek s černým předtiskem textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „601/61. Mn[ichovo] Hradiště LI 601/61“ (č. škrtnuto a tužkou opraveno na „7/900“), na 2. listu přední předsádky recto perem připsal „Kateřina Durichova. 8/6 1866.“ a č. „278“ a fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a červenou pastelkou vepsanou sign. „D 5“.

p. [I]:

**„Horliwe Modlitby Upřjmného Wzdyhánj [!] k přediwné Prozretedlnosty Bozské,
Totiž wraucne Modlitby rannj, wecerny, Pjsne, Sgednocenj s Wuli Bozskau tež Spusob,
Mssy swatau slyseti se spowidati, a welebnau Swatost přigjmati, Wsem prawym
Křestianum k obwzlasstnimu Potěssenj, a Uzitku Dussi laskawe wydanna.
S powolenjm Cys[ařskou] Kral[ovskou] Censurau.“**

Česká modlitební kniha z konce 18. nebo poč. 19. stol., patrně opis či výtah z tisku **HORLIVÉ** modlitby upřímného vzdychání k předivné prozřetelnosti Božské (Praha a Příbram, 1797; Knihopis 5887); obsahuje pobožnost ranní (včetně textů písní, rozjímání, modliteb k Božské prozřetelnosti a za sjednocení s vůlí Boží), modlitby mešní (včetně dobrých úmyslů na každý den v týdnu), ke zpovědi (některé veršované), k přijímání, žalmy, pobožnost večerní (včetně textu písně), hodinky, modlitby a litanie k Božské prozřetelnosti, modlitby k sv. Trojici, modlitbu sv. Tomáše Akvinského, obecnou modlitbu a nenotované písně ranní, mešní, ke kázání, „Pyseň O Milowany Boha.“ (pp. 188) a „Pyseň za Ochranu Božy.“ (pp. 189–190). Vlastní text na pp. 1–190, na pp. 191–192 „Registřig.“, jediný písař, rámeček z červeno-černé dvojlinky, část titulu, nadpisů i vlastního textu červeně, titul, nadpisy a texty písní kaligraficky, ozdobné iniciály zalomené až do 2 řádků, na pp. 3 a 138 jednoduchá perokresebná viněta, na pp. 21 a 190 doplněna o kolorované florální motivy, p. [III] prázdná.

2827/15**inv. č. 1607**

pap., (1799) 1806, [IV] + 348 pp., vazba z přel. 19. a 20. stol., lepenková, polepená černým voskovaným papírem, hřbet a růžky potaženy hnědým plátnem, zlacená ořízka, 19,3 : 11,9 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 11“, na předním předeštlém štítku s černým fixem „i. č. 1607“, na přední předsádce recto fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsanou sign. „D 11“, na p. 342 tužkou mezi vymazanými nečitelnými poznámkami podpis „Frantisek Sladeczek“.

p. [III]:

„**Horliwy Křesťian. wduchu a Prawdie. Aneb Knižka ktera wssechny Potřebne Modlitby w Sobie obsahuge: Pozdwiżenj Ducha: Ano 1806**“

Česká modlitební kniha z r. 1806 (srov. též poškozené jméno vlastníka či písaře na p. [I] „Johannes Ignatzius Karrasek. [...] Kniežnj[...] [= snad Kněžmost, osrp. Mnichovo Hradiště]“), patrně vycházející z tisku **HORLIVÝ** křesťan v duchu a pravdě (Praha, 1799; Knihopis 4585); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, mariánské, k Ježíši Kristu, k sv. Trojici, prosebné a příležitostné (na pp. 187–192 „Modlitba za me bratry a bližnj:“, v nemoci, v době války apod.), „Cwičienj se w Třech Hlawnich Ctnostech:“ (pp. 219–224), modlitby na svátky a slavnosti liturgického roku počínaje Vánoce, litanie k sv. Janu Nepomuckému, modlitbu k sv. Josefu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Václavu, sv. Anně, sv. Barboře, za zemřelé, za duše v očistci, „Sedum Žalmu Kagjich.“ (pp. 283–320), litanie a píseň k Pánu Ježíši a za další modlitbou za duše v očistci exemplum o vysobození hříšného papeže z očistce modlitbami pobožného kaplana doplněné příslušnými modlitbami. Vlastní text na pp. 1–340, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul červeně v červeném ozdobném perokresebném rámečku, nadpisy, incipity, některé celé modlitby a vlastnický zápis červeně, červené ornamentální vinětky, na p. 341 perem a tužkou rodinné záznamy z pol. 19. stol. o úmrtích matky Anny Ponocné z Kněžmostu a manželky Kateřiny Sládečkové, pp. [II], [IV], 343–348 prázdné.

2828/16

inv.č. 1608

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XVIII. med.–ex., 77 ff. (recte 67 ff., po f. 1 foliováno 3, po f. 34 foliováno 45, po f. 66 nečíslován 1 list), vazba původní (poškozená), lepenková, potažená hnědou kůží (dochována jen částečně), na zadní desce stopy po zdobení vytačovaným rámečkem z dvojlinky a ornamentem uprostřed, hřbet o 3 vazech, 15,8 : 9,8 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem sign. „D. 3“ a černým fixem inv. č. „1608“, na hřbetě přes 1. vaz nálepka, v ní tuší část starší sign. „NA“, na přední předsádce verso fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a červenou pastelkou vepsanou sign. „D 3“, dále perem č. a sign. „260. M. D. 3.“, na f. 1r perem č. „260“, na f. 77v perem připsal „dne Gozef Tondr z podola [= dnes Podolí, část Mnichova Hradiště] to psal“.

a) f. 1r:

„**Modlytbi Katolidsk [!] Krestanski. Ke Cty Achwale Panu [!] Boha A Panne Mariy**

A k Swatim Patronum Ceskin [!] Ragski= Ruzi Wipsani odemne Waclawa Marissky [...]“

Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol. (titul silně vybledlý, jeho konec s datací zcela setřený, do titulu později stejnou rukou za odkaz na Rajskou růži připsáno „KwiTek Wuny Rozmari Wonicy“), snad vycházející z některého vydání tisků **RAJSKÁ** růže (srov. Knihopis 15 109–15 110a a 15 111a), **RAJSKÁ** růže vonnými modlitbami vyplněná (srov. Knihopis 15 098–15 108), **DUCHOVNÍ** rajská růže spásitedlné vůně (srov. Knihopis 15 089–15 090) nebo **LÍBEZNĚ** květoucí rajská růže (srov. Knihopis 15 091–15 096); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke kázání, ke zpovědi, k přijímání, večerní, litanie o jménu Ježíš, modlitby mariánské a loretánské litanie, litanie a modlitby ke všem svatým, modlitbu proti nepříznivému počasí, „Prawe Pozehnaní Hřisneho Człoweka welebneho Kneze MarKa Zauwianu Kapucina“ (ff. 58v–59r), „Osum Wersu Swateho Bernarda“ (ff. 59v–60v), modlitby k sv. Trojici, k pěti ranám Kristovým, k sv. Václavu, ke sv. Michaelu archandělu, k andělu strážci a k sv. Josefu, patronu umírajících. Vlastní text na ff. 1v–68r, jediný písař (jiný než u následující části), rámeček z dvojlinky, u titulu ornamentálně zdoben, titul, nadpisy a části textu červeně, živá záhlaví, nepravidelné stránkové kustody, na ff. 29r, 59r, 60v a 68r červeno-hnědé perokresby florálních motivů, na f. 59r též devíza „IHS“, f. 68v prázdné.

b) f. 69r:

„**Wraucne Modlitby, skrze kterežto každodeně werna Dusse Křesťianska w Ochranu Boží se poraúčí, aby ode wsseho Těla y dusse sskodneho wyswobozena a ostřišana byla.**“

České modlitby k Ježíši z 2. pol. 18. stol. Vlastní text na ff. 69r–74v, jediný písář (jiný než u předcházející části), psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky, na f. 69r ornamentálně zdobený perokresební rámeček, ozdobné perokresební iniciálky, nepravidelné kustody, na f. 74v perem přípis „Mar A[nno] 1818“ a „25 na s[vatou] kateřinu A[nno] 1820 waclaw se narodil“ a tužkou „1836 potřechkraljch“, na f. 77v perem „Modljta ranj“ a tužkou „66 listů“, na zadní předsádce recto perem „donowalt“, ff. 75r–77r prázdná.

2829/17**inv. č. 1609**

pap., 1725–1726, 110 pp. (recte 68 pp., paginace začíná p. 33), zřejmě druhotně vlepeno do desek z tvrdého papíru, desky (ale nikoli hřbet) polepeny černo-hnědým strakatým papírem, modro-červeně stříkaná ořízka, 15,2 : 10,2 cm. Přes hřbet 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NAB“ a „57“, na předním předešlém štítku s černým rámečkem a předtiskovým textem „Okresní musejní spolek v Mnichově Hradišti Číslo inv.“, perem vyplněno č. „505“ (škrtnuto) a černým fixem inv. č. „1609“.

přední předsádka recto:

„LIBELLUS per Annum probationis meae conscriptus, Continens Varia Exercitia ad perfectionem tendentibus valde utilia: Sub A[dmodum] V[enerando] P[at]re Hieronymo Pragensi Novitiorum Magistro et Actuali Vicario. Anno MDCCXXV et VI [= 1725 a 1726]. Hradistij ad Iseram [= Mnichovo Hradiště].“

Část latinských cvičení k posílení zbožnosti, která si během svého noviciátu v l. 1725–1726 zapsal neznámý novic z Mnichova Hradiště, obsahují 2 kapitoly, z nichž každá má na konci dodatek: na pp. 33–64 „CAPVT II^{dum}. De Varijs Exercitijs ad perfectionem tendentibus valde utilibus.“, na p. 64 dodatek k 2. kapitole „APPENDIX. DESCRIPTIO DE NOVEN BONIS RELIGIONIS S[ancti] BERNARDI.“, na pp. 65–96 „CAPVT III^{tium}. DE MEDITATIONE. Quot duplex et quot p[ar]tes Ora[ti]onis mentalis, et de praesentia Divina I^{ma} ora[ti]onis mentalis p[ar]te.“ a na pp. 97–110 dodatek ke 3. kapitole „APPENDIX. ADMONI[ti]ONES QVADAM SALVTARES QVAS INSIGNES PIETATIS INSTRVCTORES SVIS NEOPHYTES, AVT NOVITER PROFESSES, TRADIDERVNT.“. Vlastní text na pp. 33–110, jediný písář, rámeček z jednoduché linky, titul a nadpisy kapitol kaligraficky, nadpisy menších oddílů zvýrazněně, nadpisy a důležité údaje v textu podtrženy, perokresební vinětky.

2830/18**inv. č. 1611**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 120 pp., vazba původní, prkénková, přední deska bez pokryvu, zadní deska polepena několika listy papíru s torzem soudobého českého tisku a tmavým odřeným papírem, hřbet o 3 vazech potažen hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytlačovanými linkami, 15,6 : 9,6 cm. Na přední desce modrou pastelkou č. „170“ a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 10“, na hřbetě přes 1. a 3. vaz 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NÁB“ a „36“, na předním předešlém perem jméno „Maštaliř“ a dále přilepena kartička z tvrdého papíru, na ní perem přípis „Modlitby psané. Jos[ef] Černý [Mikuláš Mašt]alíř Přihrazy [dnes část obce Žďár, osrp. Mnichovo Hradiště]. [řídící učitel v Bran]žeží [osrp. Mnichovo Hradiště].“, přes ni přelepen štítek s černým předtiskovým textem „[Okresn]í musejní spolek ve Mnich. Hradišti. Číslo Od koho:“, v něm černým razítkem č. „72“, perem sign. „D.8.“ (škrtnuto červeným perem), černým fixem „i. č. 1611“ a fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a červeným perem vepsanou částí sign. „10“, dále štítek s černým předtiskovým textem „[N]árodopisná V[y]stava Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „602/72 Mn[ichovo] Hradiště LI 7/911“.

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. bez titulního listu a bez konce; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš a loretánské a modlitbu k Ježíši, Panně Marii a sv. Josefu. Vlastní text na pp. 1–120, jediný písář, rámeček ze žlutě kolorované dvojlinky, zdoben červeně, zeleně a žlutě kolorovanými florálními motivy, nadpisy a incipity kaligraficky červeně, ozdobné iniciály zalomené do 2–3 řádků kolorovány červeně, zeleně a žlutě, na pp. 36 a 38 červeně a žlutě kolorované perokresby svícňů a nejsv. Svátosti oltářní, u nadpisů nebo na místě vinět kolorované perokresby květin a kostelíčků.

2831/19**inv. č. 1613**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1813, 66 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z trojlinky, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovými trojlinkami, červeně barvená ořízka, 15,9 : 9,8 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem sign. „D. 18“, na hřbetě přes 1. a 3. vaz 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NAB“ a „40“, na předním příděšti černým fixem „i. č. 1613“, na f. 1r tužkou „A“, perem jméno „marve“ a „c 16“, modrý razítkový text „Okresní musejní spolek v Mnich. Hradišti.“ (též na f. 2r), modrou pastelkou sign. „D. 18“ a fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ (dvakrát, v jednom červenou pastelkou vepsána část sign. „18“), na zadní předsádce recto tužkou připsal „Jozef Brumlik z Přijhráz [dnes část obce Žďár, osrp. Mnichovo Hradiště]. A[nn]o 1835.“.

f. 1r:

„**Duchovní Poklad Dusse Křesťanske Pro Žitonickeho** [= zřejmě Žitenice, osrp. Litoměřice]
Jana Urbana Cis[arško-]kral[ovského] Salitrnika wipsanj 1813.“

Česká modlitební kniha z r. 1813 psaná pro Jana Urbana z Žitenic, snad vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb Katolické modlitby (srov. Knihopis 14 111–14 122); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie, modlitbu k sv. Janu Nepomuckému a modlitby večerní. Vlastní text na ff. 2r–66r, jediný písař, rámeček z dvojlinky kolorované zeleně a zdobené zlacením, titul v perokresebném kolorovaném rámečku s ornamenty, girlandou a rakouským císařským orlem, nadpisy oddílů na samostatných stránkách, zdobené akvarelovými florálními motivy a girlandami, nadpisy a incipity kaligraficky červeně, akvarelové barevné iniciálky, začátky a konce oddílů často zdobené akvarely s florálními nebo zvířecími motivy a různými tematicky odpovídajícími symboly: na ff. 10r a 19v krajina s kostelem, na f. 25r lebka s překříženými hnáty, na f. 26r srdce, na f. 43r celostránkový akvarel kalicha s hostií pod baldachýnem s korunou, na předním příděšti tužkou počty, na f. 1v perem v 1. pol. 19. stol. připsána část obsahu knihy, na ff. 64r a 65r tužkou nečitelné připsy, na f. 66v české hospodářské a rodinné pamětní zápisy z r. 1833 perem a z r. 1835 tužkou, na zadní předsádce recto tužkou začátek české modlitby z r. 1835, na zadní předsádce verso perem hospodářský záznam z 1. pol. 19. stol., tužkou „67 listů“ a další nečitelné poznámky a počty, přední předsádka chybí.

2832/20**inv. č. 1614**

pap., s. XVIII. med.–ex., [IV] + 141 pp. (recte 140 pp., po p. 100 paginováno 102), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z linky a trojlinky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými linkami, červeně stříkaná ořízka, 16,9 : 10,9 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 23“, na hřbetě v 1. a 4. mezipolí 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NAB“ a „41“, na předním příděšti černým fixem „i. č. 1614“, na přední předsádce recto fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsanou sign. „D 23“ (též na p. 1), tužkou připsal „Dar p[an]í Rejskové z Mn[ichova] Hradiště 2/1 [19]21“, perem připsy „Jan Pjskač z Laukowa [= Loukov, osrp. Mnichovo Hradiště] A[nn]o 1782“, „1809 Ana ssymonKa z dneboha [= Dneboh, dnes část Mnichova Hradiště]“ a „Jozef Pjskač z Kněžmosta [= Kněžmost, osrp. Mnichovo Hradiště] R[oku] 1819“ (stejně jméno též na zadním příděšti), na přední předsádce verso perem „Jan Ssjmon Zmusjkho [= Mužský, dnes část obce Boseň, osrp. Mnichovo Hradiště] to psal“ (stejně jméno též na zadním příděšti), na pp. [II–III] perem připsal odsuzující případnou krádež této knížky a začínající „Tyto. Knissky naležjg. Waclawowj Pjskačowj. [...]“, na zadním příděšti perem připsy „Jozef Pjskač z Kněžmosta.“, „Jan Ssjmon Zmusjkho to psal Zmusjkho“ a nečitelný připsal; vloženy 2 papírové ústřížky s černými vyraženými č. „923“ a „949“.

[**Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol.**]

Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., obsahuje modlitby ranní, Desatero, modlitby k Bohu Otcí, k Ježíši, k Panně Marii, prosebné a příležitostné, večerní a střelné, každodenní duchovní cvičení, modlitby za nemocné a umírající a modlitby mešní. Vlastní text na pp. 1–126, 2 písaři (2. písař, mladší, od p. 99), rámeček z jednoduché linky, nadpisy oddílů červeně nebo žlutě v červeno-žlutém perokresebném rámečku s florálními motivy, nadpisy modliteb kaligraficky červeně, červené nebo žluté iniciály zalomené až do 2 řádků, na pp. 21, 80 a 81 perokresba florálních motivů kolorovaná červeně, žlutě a zeleně, na pp. 80 a 81 navíc s devízou „IHS“, místy černým a červeným perem ornamentální vinětky, na pp. 125 a 141 perem matematický náčrtek, na p. [I] perem poznámky k ranním modlitbám, pod tím jinou

rukou připsal „dne 2 Listopadu“, na pp. 127–128 perem připsány další české modlitby, na p. 141 perem rukou 2. píše nedokončený Otčenáš, pp. [IV] a 129–140 prázdné, zadní předsádka nedochována.

2833/21**inv. č. 1615**

pap., s. XVIII. in.–med., 106 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovanou zlacenou rámcovou kompozicí s florálními motivy v rozích menšího rámece, uprostřed obou desek vytačované zlacené srdce s křížem, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými zlacenými dvojlinkami, zlacená ořízka, 14,5 : 9,3 cm. Na přední desce zbytky štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, na hřbetě v 1. a 4. mezipolí 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NAB“ a „16“, na předním předešlém štítku s černým předtisknutým textem „Okresní museumní spolek ve Mnich. Hradišti. Číslo Od koho:“, v něm černým razítkem č. „60“, černým fixem inv. č. „1615“ a tužkou „P[an]i Potylová Zde.“, přes něj částečně přelepen menší štítek s černým předtisknutým textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „601/60 Mn[ichovo] Hradiště Ll. Z/899“, na přední předsádce verso perem č. „298.“ (též na f. 2r), na f. 1r fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsanou sign. „D 1“ (též na f. 4r), dále perem sign. „D 1.“ a částečně vymazaný podpis „Andreas B[...]“, na f. 105r perem podpis „Vitus Koren“.

f. 3r:

„Officium Rorate“

Česká nenotovaná liturgická příručka pro dobu adventu z 1. pol. 18. stol.; obsahuje kompletní texty rorátních mší na celý týden, písně na jednotlivé adventní neděle s poznamenanými nápěvy, různá „Patrem Adventní“ (ff. 87v–94r) a písně adventní a o vtělení Páně. Vlastní text na ff. 3r–105r, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky červeně, podtrženy červenou dvojlinkou, ozdobné iniciálky červeně, na f. 105v tužkou „98 listů“, ff. 1v, 2v, 14v, 23v, 44v, 56v, 69v a 106rv prázdná. Do rukopisu vevázáno několik mědirytin s mariánskými motivy: na f. 2r Zvěstování, s nápisem „AVE MARIA GRATIA PLENA.“, signováno „Birckart sc[ulpsit] Prag[ae]“; na f. 14r Panna Maria Immaculata stojící v oblacích na půlměsíci s hadem a obklopená anděly, s nápisem „V[ersus] Per tuam immaculatam Conceptionem Dei Genetrix Virgo. R[esponsum] Defende nos semper ab hoste maligno.“, signováno „Birckart sc[ulpsit] Prag[ae]“; na f. 23r těhotná Panna Maria Karlovská (= Karlov v Praze na Novém Městě) s nápisem „Effigies B[eat]ae V[irginis] Mat[ris] Dei Mariae utpote in Vtero Verbum Incarnatum gerentis quae pie in Templo Canonicorum Reg[ularium] Lateranensiu[m] S[ancti] Aug[ustini] Neo. Prage in Carlow colitur.“, signováno „Birckart sc[ulpsit] Pragae“; na f. 44r kojící Panna Maria, v pozadí anděl drží kříž s nástroji Kristova umučení, s nápisem „Christi Wunden, Mariae Brüst Stehen mir offen zu aller frist. Mich speist die Wund, mich tränckt die Brüst, Erfüllen beyde meines Herzens Lust.“, signováno „Birckart Sc[ulpsit]“; na f. 56r korunovaná Madona s Ježíškem v oválném obraze na oltáři, s nápisem „MATER AMABILIS. Wahre bildnus der Liebreichen Jungfrauen Maria von bethlehem genand bey dene[n] P[atribus] Trinitarien in wienn [= Vídeň, Rakousko].“, signováno „Birckart Sc[ulpsit]“; a na f. 69r Narození Ježíše Krista, nad ním anděl s nápisovou stuhou „Gloria in exelsis [!] Deo et in terra [!] Pax huminibus [!] bonae Voluntatis.“, dále s nápisem „Die tage MARIAE wurden erfüllet das sie gebähren solte und sie gebahr ihren erst gebohrnen Sohn. L[ucas] 2. V[ersus] 6,7 [= L 2,6–7]. In Carlshoff [= Karlov v Praze na Novém Městě] in S[ankt] Bethlehem pie Colitur.“, signováno „Birckart sc[ulpsit] Prag[ae]“.

2834/22**inv. č. 1616**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., [I] + 107 pp., vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytačováním zlaceným rámečkem s florálními a ornamentálními motivy, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojlinkami, zbytky zlacené ořízky, 18,2 : 10,8 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 30“, na hřbetě v 1. a 4. poli 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NAB“ a „28“, na předním předešlém nálepka, v ní černým fixem „i. č. 1616“, na 1. listu přední předsádky recto modrou pastelkou sign. „D. 10.“ (též na p. [I], zde červeně škrtnuto), na p. [I] fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsanou sign. „D 30“; vložen lístek s textem perem „Od p[ana] Karla Landy z Chudoples [dnes část obce Bakov nad Jizerou, osrp. Mladá Boleslav], zapůjčil psané modlitby Floriana Dutka z r[oku] 1838 a starý zápis na statek č[íslo] 4 v Chudoplesích, a certifikát Václava Rajtra z Dalešic [dnes část obce Bítouchov, osrp. Mladá Boleslav] z r[oku] 1824.“ (jméno tužkou opraveno na „Dědk“ a doplněno „z Hoškovice [dnes část Mnichova Hradiště]“).

p. 1:

„Pět Czerwenich Koralu aneb Srdecne a litostne Rozgimanj Pět Ran Krista Pana k nimžto přidane gsou, Modlitby Rany, Wecernj, a při Mssy Swate, před, a pospowedi, před a poPřigimani Welebne Swatosti Oltařni, pro osobu Ženskou“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. psaná pro Josefa Manivelda z Ptýrova (srov. zakončení na p. 107 psané modrým inkoustem „Tito Knižki Nalezegy Jozefowj Maniweldowj do TejRowa [= zřejmě Ptýrov, osrp. Mnichovo Hradiště].“), patrně vycházející z některého vydání tisku PĚT červených korálův (srov. Knihopis 7087, 7092, 7094–7098, 7103, 7105 a 7107–7110); obsahuje kromě modliteb zmíněných v titulu i litanie o umučení Krista, modlitbu k Ježíši, Panně Marii a sv. Anně, modlitbu k andělu strážci, sv. Václavu, sv. Barboře, sv. Apoleně, za otce a matku, za přátele a při cestě přes hřbitov. Vlastní text na pp. 3–107, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nepravidelné stránkové kustody, titul zlatě, červeně, zeleně, fialově a černě v rámečku kolorovaném žlutě, zeleně a červeně, v týchž barvách doplněných o modrou kaligrafické nadpisy a perokresebné iniciály s florálními motivy i lidskými obličejí zalomené do 2 řádků, incipity kaligraficky, na p. 2 celostránková kolorovaná perokresba Ukřížovaného, na pp. 26, 50, 54, 86 a 107 na místě vinět kolorované perokresby květin, na p. 63 geometrické tvary s florálními motivy.

2835/23

inv. č. 1617

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., [I] + 106 pp. (recte 105 pp., po p. 44 paginováno 46), vazba původní, prkénková, potažená tmavě hnědou kůží, desky zdobený vytačovaným zlaceným rámečkem z ozdobné linky a pásu z florálních motivů, plocha zdobena šikmými vytačovanými mnohonásobnými linkami a pásy z florálních motivů, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými zlacenými ozdobnými linkami, zlacená ořízka, 17,0 : 10,8 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 37“, na hřbetě v 1. a 4. mezipolí 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NAB“ a „29“, na předním příděští štítek s černým předtíštěným textem „Okresní musejní spolek v Mnich. Hradišti. Číslo Od koho:“, v něm černým razítkem č. „62“ a černým fixem inv. č. „1617“, dále štítek s černým předtíštěným textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895 Z. P.“, perem doplněno „601/62 Mn[ichovo] Hradiště Ll 7/901.“, na p. 2 fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsanou sign. „D 37“, na zadním příděští nalepen ústřížek čtvrtky, v něm perem „J. Brdlík, Srbsko [dnes část obce Kněžmost, osrp. Mnichovo Hradiště].“ a modrou pastelkou „175 Maštaliř“.

p. 1:

„Pět Czerwenich Koralu. aneb Srdecne a litostne Rozgimanj Pět [!] Ran Krista Ukřížowaneho Gadro wssech Modliteb, Modlidby Rannj, Wecernj, a při Mssy Swate, před a po Spowedi, před a po Přigimanj Gine Modlitbjknim Přida[né]“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku PĚT červených korálův (srov. Knihopis 7094–7098, 7103, 7105 a 7108–7110); obsahuje kromě modliteb zmíněných v titulu i litanie o jménu Ježíš, modlitby k andělu strážci, sv. Barboře, Ježíši, Panně Marii a sv. Anně, za rodiče, za přátele a při cestě přes hřbitov. Vlastní text na pp. 1–104, jediný písař, rámeček z dvojlinky zdobený na horním okraji kolorovaným ornamentem, titul, nadpisy a incipity kaligraficky, titul částečně červeně a zlatě v pestrobarevném rámečku s florálními motivy, nadpisy a iniciály kolorovány zeleně, červeně, žlutě, modře a fialově, v týchž barvách florální viněty, části textu červeně nebo fialově, iniciály zalomené do 2 řádků, stránkové kustody, na p. 34 celostránková kolorovaná perokresba Krista na kříži mezi květinami, na p. 105 celostránková kolorovaná perokresba květiny, pp. [I] a 106 prázdné.

2836/24

inv. č. 1618

pap., (s. XVIII. ex.) 1789, [III] + 129 pp. (recte 128 pp., po p. 109 paginováno 111), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytačovaným zlaceným rámečkem z pletence a šrafováním v ploše, hřbet o 3 falešných vazech z ozdobných vytačovaných zlacených linek, v mezipolích vytačované zlacené florální ornamenty, žlutě barvená ořízka, 15,9 : 9,7 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 22“, na přední předsádce verso černým fixem „i. č. 1618“ a tužkou zbytek přípisu „[... M]ukařova [= zřejmě Mukařov, osrp. Mnichovo Hradiště] N[ume]ro 21 1857.“, na p. [I] tužkou přípis „Prodal Jos[ef] Jihlavec z Mukařova za 2 K[oruny]“, modré kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a tužkou vepsanou sign. „D 22“ (též na p. 1), modrý razítkový text „Okresní musejní“

spolek v Mnich. Hradišti.“ (též na p. 1), perem starší sign. „E. 273.“ (perem dána do závorcky, též na p. 1), na p. 1 perem připsal „Koupéné 1809 Obnovené 1846. Pro Josefa Jíhlavce z Mukařowa. číslo 21“.

p. 3:

„Duchownj. Křestanske Katolicke Gadro. Wssech Modlitieb [!]. Pro wssechy [!] lidi, we wssem stawu, we wssech, Prjpadnostech, a wkaždem Czasu welmi vžitečne rozmnožene. S připogenjmi Rannimi a Wečernimj, ke Mssi a k zpovědi, k přigimanj a krozličnim Swatym, Modlitbami aletanyemy: a Pany [!] Marie. 1798.“

Česká modlitební kniha z r. 1798, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** křesťanské katolické jádro všech modliteb (srov. Knihopis 3410–3418); obsahuje modlitby ranní, litanie k českým zemským patronům, modlitby večerní (v nich mj. „Modlitba swateho bernarda za sstatne skonanj.“, pp. 48–49), mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby k Ježíši, Bohu Otcí a k Panně Marii, loretánské litanie, modlitbu k pěti ranám Kristovým a modlitbu za rodiče. Vlastní text na pp. 4–128, jediný písař, rámeček z červeno-zelené dvojlinky, stránkové kustody, titul částečně kaligraficky a červeně, zdoben červeno-zeleně kolorovanými florálními motivy, nadpisy kaligraficky, kolorovány červeně, zeleně nebo hnědě, některé zdobený florálními motivy v týchž barvách (též závěry kapitol), perokresebné iniciálky, na p. 129 tužkou téměř vygumované záznamy z poč. 19. stol., zřejmě rodinného charakteru, pp. [II] a 2 prázdné, část přední předsádky utržena.

2837/25

inv. č. 1619

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 110 pp. (recte 90 pp., listy s pp. 1–20 chybějí, po p. 71 paginováno 73, p. 78 paginována dvakrát), vazba nedochována, novodobě vlepeno do dvojlistu z tvrdého papíru, 17,2 : 10,6 cm. Na přední desce fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI“ a perem vepsanou sign. „D 25.“ (razítko bez sign. též na p. 21), na předním přidešti nálepka, v ní černým fixem inv. č. „1619“, na p. 21 modrý razítkový text „Okresní musejní spolek v Mnich. Hradišti.“, perem sign. „D. 25.“ a tužkou „p[an] Dusil“.

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. bez začátku a konce; obsahuje modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš a modlitby k Ježíši, litanie loretánské a modlitby k Panně Marii. Vlastní text na pp. 21–110, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy a incipity kaligraficky, červeně a modře, ozdobné žluto-červené iniciály zalomené do 2–3 řádků, některé s motivem lidského obličejce, jednotlivé oddíly odděleny pásem s geometrickými či ornamentálními motivy.

2838/26

inv. č. 1620

pap., s. XVIII. ex., 136 pp. (recte 126 pp., listy s pp. 1, 4–5, 12–13, 30–31, 42–43 a 110–111 chybějí, p. 132 paginována dvakrát), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytačováním rámečkem z drobných florálních motivů, hřbet zdoben příčnými vytačováním florálními linkami, 16,1 : 10,1 cm. Na přední desce šiték s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 17“, na předním přidešti šiték s černým předtištěným textem „Okresní musejní spolek ve Mnich. Hradišti. Číslo Od koho:“, v něm černým razítkem č. „59“, perem sign. „D.7.“ a černým fixem inv. č. „1620“, dále šiték s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[yštava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „601/59 Mn[ichovo] Hradiště LI 7/898“, na přední předsádce recto modrou pastelkou č. „173“, na p. 2 fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI“ a perem vepsanou sign. „D. 17“, na zadní předsádce recto nalepen ústřížek papíru, na něm perem připsal „Mik[uláš] Maštališ, říd[ic]í učitel v Branžeži [osrp. Mnichovo Hradiště].“ a modrou pastelkou č. „173.“.

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Česká modlitební kniha z konce 18. stol. bez titulního listu; obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, kající žalmy, modlitbu o umučení Páně, sedm slov Kristových na kříži, modlitby prosebné (za úrodu, proti hladu a drahotě, za přátele a nepřátele apod.), modlitbu o jménu Ježíš, litanie loretánské, modlitby k svatým (např. k sv. Floriánu, čtrnácti sv. pomocníkům, sv. Otýlii a českým zemským patronům), litanie za mrtvé a neúplné modlitby večerní. Vlastní text na pp. 2–136, jediný písař, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví, nadpisy zvýrazněně a podtrženy dvojlinkou, na p. 27

k nadpisu „Kniez mlczy!“ připsáno perem na poč. 19. stol. „a Kantor wrzcj.“, na zadní předsádce recto tužkou připsané špatně čitelné číslice, list s pp. 32–33 uvolněn z vazby.

2839/27**inv. č. 1622**

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 80 (recte 78 pp., list s pp. 13–14 chybí) + 30 + 78 pp. (recte 16 pp., vevázaný jen listy s pp. 63–78), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlínky s florálními motivy a šrafováním v ploše, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými dvojlínkami, zlacená ořízka, 17,1 : 10,7 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D. 31.“ a černým fixem inv. č. „1622“, na hřbetě ve 2. a 4. mezípolí 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NÁ“ a „69“, na p. 1 fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsanou sign. „D. 31.“

a) p. 1:

„Pautnjcké, Modlitby, w Nyžto se wynacházegji Modlitby ranj, wečzenj [!], přy Mssy swate, před y po Spowědy tež před y po Přjgimanj, gakož y gjne Rozljčne k Maryi Panně, Wssem Pautnjcum k Nebeske řjssy. Duchwnjmu Potěssenj na swětlo wydane.“

Část české modlitební knihy z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **POUTNICKÉ** modlitby (srov. Knihoepis 5837); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi a k přijímání. Vlastní text na pp. 1–78, snad jediný písař (patrně stejný jako u následujících částí), rámeček z dvojlínky, titul částečně červeně a kaligraficky, nadpisy kaligraficky červeně, modře nebo zeleně, v týchž barvách ozdobné iniciálky a části textu, p. 15 v perokresebném ornamentálním rámečku kolorovaném modře, zeleně, červeně, žlutě a hnědě, ojedinělé kolorované perokresby florálních motivů u nadpisů nebo na místě vinět, na p. 29 v zeleno-žlutém kruhu devíza „MARIA“, pp. 2 a 79–80 prázdné, na konci chybí nezjištěný počet listů.

b) p. 3:

„Czerwena Růžicka Dusse křestianske genž mrakotach hřjchu umdlewagicjho hřjssnjka sjlj, zniczž k Powstanj ho wzbuzuge S nasleducyymi wraucnjmj Modljtbamj kpokanj a Blahoslawenstwj wečnemu, wedaucy. Pro Obogj Pohlawj.“

Část české modlitební knihy z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní a neúplné modlitby mešní. Vlastní text na pp. 5–30, snad jediný písař (patrně stejný jako u ostatních částí), rámeček z dvojlínky, část titulu, nadpisů a incipitů kaligraficky, částečně červeně, zeleně nebo modře, začátky oddílů v ozdobných červeno-zelených ornamentálních či florálních rámečcích, ozdobné červené a zelené iniciály zalomeny až do 2 řádků, na p. 1 ještě jednou začátek titulu a perem český záznam o narození Františky r. 1840 a jejích kmotrech, na konci chybí nezjištěný počet listů, pp. 2, 4 a 14 prázdné.

c)

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Torzo české modlitební knihy z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ke zpovědi a k přijímání. Vlastní text na pp. 63–78, jediný písař (patrně stejný jako u předcházejících částí), rámeček z dvojlínky, začátky oddílů v ozdobných červeno-zeleno-žlutých ornamentálních rámečcích, nadpisy kaligraficky červeně, zeleně a žlutě, na p. 71 drobná florální perokresba, chybí nezjištěný počet listů.

2840/28**inv. č. 1623**

pap., (s. XVIII. med.–ex.) s. XIX. in., [III] + 122 pp. (recte 120 pp., list s pp. 9–10 chybí), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z dvojlínky a geometrických motivů, hřbet zdoben vytlačovanými příčnými dvojlínkami a šrafováním, zlacená ořízka, 17,0 : 9,8 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 27“ (škrtnuto zelenou pastelkou) a perem inv. č. „1623“, na předním předeští štítek s černým předtisknutým textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „601/67 Mn[ichovo] Hradiště Ll. 7/906“, dále štítek s černým předtisknutým textem „Okresní musejní spolek ve Mnich. Hradišti. Číslo Od koho:“, v něm černým razítkem č. „67“, perem sign. „D. 9.“, černým fixem inv. č. „1623“ a tužkou „P. Rotta.“, na přední předsádce recto perem č. „279.“ (též na p. [II]), na p. [I] perem sign. „D. 9.“ a fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsanou sign. „D 27“.

p. [I]:

„**Duchownj Cwjczenj o prawém Křestianskem Obcovánj Wssem o Spasenj, a Dokonalosti Dusy swých pečugicym widane**“

Česká modlitební kniha z 1. třetiny 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **VÝBORNÉ** duchovní cvičení v pravém křesťanském obcování (srov. Knihopis 1689–1704); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, „Spusob, s kterým Požehnánj od Rodičky Božj se žádá.“ (pp. 96–98), loretánské litanie, mariánské modlitby, modlitby k andělu strážci, „Wzýwánj swateho Gmena Patrona.“ (pp. 108–109), modlitby k sv. Janu Nepomuckému, sv. Františku Xaverskému a k Ježíši za šťastnou hodinu smrti. Vlastní text na pp. 1–116, jediný písař, rámeček z dvojlinky, v rozích zdoben perokresebnými florálními motivy, živá záhlaví, titul v perokresebném rámečku z florálních motivů, titul, nadpisy a incipity kaligraficky červeně, 2. řádky modliteb kaligraficky zeleně, ozdobné iniciálky, na pp. 26, 52, 98, 111 a 116 drobné perokresby květin, pp. [II] a 117–122 prázdné.

2841/29

inv. č. 1625

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1798, [I] + 157 pp. (recte 147 pp., po p. 101 paginováno 112), vazba původní (poškozená, blok uvolněn z vazby), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdoben vytačovaným zlaceným rámečkem z ornamentálních a florálních motivů, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných ozdobnými vytačovými linkami, 14,7 : 8,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 15“, na hřbetě v 1. a 3. mezipolí 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NA“ a „61“, na vnitřní straně odlepeného předního příděští nálepka, v ní černým fixem inv. č. „1625“, na přední předsádce recto fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a perem vepsanou sign. „D 15“, na p. [I] tužkou č. „1.010.“

p. [I]:

„**Duchowni Pokald [!] aneb Katolicke Modlitby z rozlične pobožnich Knižek sebrane. Anno. 1798.**“

Česká modlitební kniha opsaná učitelem Josefem Černákem z Chocnějovic r. 1798 pro Jana Landu z Drahotic (srov. zápis rukou písaře na přední předsádce verso „Tyto Knižky naležegy Janowy Landowj ze Wsy drahotic [= Drahotice, dnes část obce Chocnějovice, osrp. Mnichovo Hradiště]. w Ro[ce] 1798. Miesyce 21. Března. Sepsane od Jozeffa Czerniaka Učitele Cocniowskeho [= Chocnějovice, osrp. Mnichovo Hradiště].“), patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb Katolické modlitby (srov. Knihopis 14 111–14 118 a 14 121–14 122); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, „Modlitby. k obdrženi posledniho Užiwani. Welebe Swatosti za sttiastnau Smrt.“ (pp. 88–94), kající žal s modlitbami, „Modlitby na sedm Slow Pana Krysta na Kržiži propowiedienich.“ (pp. 115–130), loretánské litanie, modlitbu k Panně Marii a k sv. Janu Nepomuckému, v závěru zapsána „Modlitba. aby Buh hniew swug odwratiti račil.“ (pp. 149–154). Vlastní text na pp. 1–156, jediný písař, rámeček z trojlinky, živá záhlaví, titul částečně červeně v dvojitém rámečku zdobeném červenými perokresbami květin, nadpisy a některé iniciály zalomené až do 2 řádků červeně, nadpisy podtrženy dvojlinkou, na zadní předsádce verso perem soudobý český recept, p. 157 prázdná.

2842/30

inv. č. 1626

pap., (s. XVIII. ex.) 1797–1798, 80 ff. (nově), vazba původní (poškozená, blok téměř vytržen), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdoben vytačovaným rámečkem z linky a florálních motivů, hřbet zdoben příčnými vytačovými ozdobnými dvojlinkami napodobujícími vazy, zlacená ořízka, 15,4 : 9,1 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 34“ a černým fixem inv. č. „1626“, na vnitřní straně odlepeného předního příděští štítek s hnědo-žlutým rámečkem, v něm perem přípis „okr[esnímu] museum věnuje: Lochman“ a sign. „D 34“ a fialový razítkový text „26. IX. 1928“, dále fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI“ a perem vepsanou sign. „D 34“ (též bez sign. na f. 2r).

f. 1r:

„**Knižka Srdečne Pobožnosti k Srdcy Pana Gežisse k Nahrazení včiněnych gemu křiwd a zegskani swate Lasky geho. Wipsane od Fran[iška] Tercyana Včiteľa dřiskeho**
[= Dřisy, osrp. Brandýs nad Labem-Stará Boleslav]. [1]797 N[umer]o: 150.“

Česká modlitební kniha psaná učitelem Františkem Terciánem z Dřív v l. 1797–1798 (kromě titulu srov. původní vlastnický zápis psaný fialově v perokresebném kolorovaném věnci na f. 79r „Tyto Modlitby naležegi Frantisskowi Kolinskymu do Poctiwe obce Lhoty [neurčeno] do N[umer]o: 20. A[nno] [1]798“), patrně vycházející z některého vydání tisku **KNÍŽKA** srdečné pobožnosti k uctění vši lásky nejhodnějšího, ale málo na světě milovaného srdce Pána Ježíše (srov. Knihopis 4076–4078); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k srdci Ježíšovu, litanie loretánské a modlitbu večerní. Vlastní text na ff. 2r–78v, jediný písář, rámeček z dvojlinky, stránkové kustody, titul, nadpisy a incipity kaligraficky a částečně červeně, titul pod růžovým zlaceným baldachýnem s florálními motivy, zeleno-fialovo-zlaté ozdobné iniciály zalomené do 3–4 řádků, zdobené kolorovanými perokresbami florálních motivů, na ff. 79v–80r tužkou český záznam o smrti manželky z r. 1841, na 1. listu zadní předsádky recto i verso a na 2. listu zadní předsádky recto tužkou hospodářské záznamy, ff. 1v a 80v prázdné, f. 21 přetřeno. Srov. rukopisy č. 2597 a 2601, psané týměž písářem.

2843/31**inv. č. 1627**

pap., s. XVIII. ex., 35 ff. (novodobě), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky s florálními motivy, na přední desce vytačovaný zlacený rámeček z florálních motivů s iniciálami „M. A. K.“ a letopočet „1789.“, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačovými zlacenými vlnkami, v 1. mezípolí vytačovaný zlacený titul „Reies gebethbuch“, zláčená ořízka, 18,0 : 11,7 cm. Na přední desce červenou pastelkou sign. „E 23“ a „D 4“ a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 4“ a černým fixem inv. č. „1627“, na f. 2r červenou pastelkou sign. „E. 23.“ (škrtuto) a sign. „D. 4.“ a fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI“ a červenou pastelkou vepsanou sign. „D 4“, na zadní předsádce recto tužkou podpis „Karl Pirchman“ z 19. stol.

na hřbetě v 1. mezípolí:

„Reies Gebethbuch“

Německy psaná modlitební kniha (či spíše části 2 modlitebních knih svázaných dohromady) z konce 18. stol.; 1. část obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, k Panně Marii, sv. Anně a za duše v očistci, vzbuzení ctností, prosby o moudrost, pokoru a trpělivost a modlitby k sv. Trojici, sv. Janu Nepomuckému a sv. Barboře, 2. část obsahuje modlitbu k ráne v rameni, modlitby mariánské a litanie loretánské a ke všem svatým. Vlastní text na ff. 3r–35v, 2 písáři (1. písář na ff. 3r–21v, 2. písář na ff. 22r–35v), rámeček z dvojlinky, nadpisy zvýrazněně, u 1. písáře stránkové kustody a nadpisy podtrženy dvojlinkou, na f. 2v tužkou přípis „Vergieß nicht mein!“ z 19. stol. (určení titulu knihy?), f. 1rv prázdné.

2844/32**inv. č. 1630**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1804, [II] + 135 pp. (recte 130 pp., listy s pp. 5–6 a 71–72 chybějí, listy s pp. 70–76 při vazbě zpřeházeny, po p. 123 paginováno 125), vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z linky a florálních motivů, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovými ozdobnými linkami, 17,5 : 10,6 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm tužkou sign. „D 9“ a černým fixem inv. č. „1630“, na hřbetě přes 1. a 3. vaz 2 nálepky, v nich tuší starší sign. „NAB“ a „52“, na p. [I] fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a červeným perem vepsanou sign. „D 9“ a černým fixem inv. č. „1630“.

pp. 1–3:

„Pět. czerwenjch Koralu to gest nabožne uctění, Pana Nasseho Gežisse krista ukřížowanego Geho přetěsskych Ran // Wnich se nalezagi Modlitby Swate Gertudy a Melthydy [!]. Přimssi Swate Spowedni gine Rozlične pobožne Modlitby [!] krozličnym Swatim. Pro osobu Ženskau. // Prace na těchto Modlicyich knihach se stala we wsy Wohrazmitz [= snad Ohrazenice, osrp. Turnov] skrze Waclawa Andela. Leta. Pañe. 1804.“

Česká modlitební kniha psaná Václavem Andělem r. 1804, patrně vycházející z některého vydání tisku **PĚT** červených korálův (srov. Knihopis 7084–7110); obsahuje neúplné modlitby k pěti ranám Kristovým, „5 Stříbrnjch Perel“ (pp. 26–32), modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby

k ukřižovanému Kristu, „7. Radosti Pani Marie.“ (pp. 90–102), loretánské litanie, „Zlate Pozdraweni Pany Maryi [!]“ (pp. 110–112), modlitby k sv. Barboře a sv. Janu Nepomuckému, modlitbu nemocného a odevzdání se do vůle Boží. Vlastní text na pp. 7–125, jediný písař, rámeček z dvojité dvojlinky kolorovaný žlutě nebo zeleně, část titulu kaligraficky červeně, nadpisy, incipity a živá záhlaví většinou kaligraficky červeně, ozdobné iniciálky zalomené až do 2 řádků červeně, jednoduché vinětky, na p. 68 jen rámeček a plocha zamalována inkoustem, zdobeno ručně kolorovanými mědirytinami: na p. [II] „S[ancta] ANNA et MARIA.“ v koruně stromu v zahradě, signováno „[...]ohl in Hohenelbe [= Vrchlábí]“; a na p. 67 v rokajovém rámečku sv. Anna učící Pannu Marii, s nápisem „S[ancta] Anna Mater Virgineae Matris Dei Genitricis Mariae.“, signováno „Ferd[inand] Büchl. sc[u]l[psit] Erbe[n]. A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“, pp. 4 a 126–135 prázdné.

2845/33**inv. č. 1631**

pap., s. XVIII. med., 82 ff. (nově), vazba původní, lepenková (dochována pouze zadní deska), polepená hnědým papírem, hřbet potažen světlou kůží, 14,5 : 10,0 cm. Na f. 1r tužkou „Č 369“ a modrý razítkový text „Okresní musejní spolek v Mnich. Hradišti.“ (též na f. 28r), na zadním předeštlí černým fixem „i. č. 1631“.

[Kniha zvěrolékařských a hospodářských rad z pol. 18. stol.]

Česká kniha zvěrolékařských a hospodářských rad a návodů z pol. 18. stol., obsahuje nejčastěji návody pro chov a léčení koní a hovězího dobytka s použitím různých bylinek či zaříkávání, např. „Kdyby Tebe, y konie twe Niekdo Pokazil“ (f. 5rv) nebo „Aby dobre Sladke Mleko Bylo“ (ff. 35v–36r), ale i pro chov slepic či včel a další rady a zaříkávání, např. zaříkání zloděje nebo „Proti petrowskim a Wogakum.“ (ff. 56v–57v). Vlastní text na ff. 1r–68v, jediný písař, okraje z dvojlinky, linky tužkou, na ff. 69r–70r a 71r připsány další rady perem a tužkou, na ff. 70v, 71v–72r, 76v–77r a 78v–79r tužkou, perem a hnědou pastelkou různé hospodářské zápisky a počty, na f. 77r perem přepis z poč. 19. stol. „Každy kdo ge Blazen ten Nema Rozum“, na f. 81rv a na zadním předeštlí tužkou špatně čitelné, převážně numerické záznamy, ff. 72v–76r, 77v–78r a 79v–80v prázdná.

2846/34**inv. č. 1632**

pap., s. XVIII. med. + s. XVIII. ex., 134 ff. (nově), vazba z konce 16. stol., druhotně použitá, lepenková, potažená hnědou kůží, dochována jen přední deska zdobená vytlačovanou rámcovou kompozicí z linek a florálních ornamentů, uprostřed kosočtvercový ornament, nad ním vytlačeno jméno „O. BILOWSKY“, ve spodní části vytlačen letopočet „1592“, zbytky hřbetu o 3 vazech, černě barvená ořízka, 15,9 : 9,3 cm. Na přední desce zbytky nálepek původně přelepených přes hřbet, na přední předsádce verso nalepen lístek, na něm černým fixem „i. č. 1632“ a perem jméno „František Kobera.“, na f. 125v perem podpis z 2. pol. 19. stol. „Wenzel Hlozek.“

a)**[Lékařská kniha z pol. 18. stol.]**

Česká lékařská kniha z pol. 18. stol., obsahuje rady pro léčení lidí i pro zdárný chov domácích zvířat a postupy přípravy různých prášků, solí, obkladů, mastí, kaší, vod apod., např. „Lekarstwy z hada“ (ff. 1r–2v), „Prach w Czas Morny uzyteczny gisty a skusseny dęlatj.“ (f. 10rv), „Prach proty trhawemu Ramenu.“ (ff. 14r–15v), „36. Diwnich tagnostj, nalezenych skrze Wysocze urozoneho Muze Pana Falopia z Modany [= Modena, Itálie] nad myru Od mnohych schwalenych, welmy potrzebnych, kratochwilnych a uzytecznych, wsselygakym lydem wesPolek, gakehoz koliw stawu neb dustogenstwy Kdo gsau.“ (od f. 36r, konec nejistý; jedná se o slavného italského anatoma a lékaře Gabriele Falloppia, 1523–1562), „Aby se mohl omladtj, a wzdyczky zahowatj przy dobrem zdrawy.“ (ff. 38v–39r) a „Aby Lyssky anj lunaczy Slepyczim neskodjly.“ (f. 45r). Vlastní text na ff. 1r–73r, jediný písař (jiný než u následující části), nadpisy zvýrazněně.

b)**[Lékařská kniha z konce 18. stol.]**

České doplňky k lékařské knize z konce 18. stol., obsahují rady pro léčení lidí i zvířat a rady v hospodářství, např. „O Mrweny w Zahradach.“ (ff. 73r–74r), „O Chwystawcze neb Biehawcze Maleho

dytete.“ (f. 74v), „Prostrzedeck proty Mornimu Nakażeny.“ (f. 83rv), „Dobry a Vżiteczny Spusob kwidielawanj Kożj.“ (ff. 83v–84r), „Zwiestowany Od Angela Pane odubowem Megly.“ (ff. 84v–85r), „Aby Pywo Neskysalo.“ (f. 105r) a „Dobri Inkaust vdielatj.“ (f. 109rv); na f. 77r zeleným inkoustem v červeném rámečku s florální výzdobou snad titul zdroje části receptů „MEDICINN. Reeceptter [!]. so gehöret mir Joseph Jgnät. gloss. Der zeit in Packosten [?, neurčeno] Chyrurgus aus 1780 der 1te April.“. Vlastní text na ff. 73r–134v, snad jediný písař (jiný než u předcházející části), nadpisy zvýrazněně, na konci chybí nezjištěný počet listů.

2847/35**inv. č. 1695**

pap., s. XVIII. in.–med., 24 ff. (nově), nevázáno, sešito hnědou nití, 15,3 : 9,7 cm. Na f. 24v nálepka, v ní černým fixem inv. č. „1695“.

f. 1r:

„Prżiprawa k Smrtj Odsauzeneho.“

Česká kniha z 1. pol. 18. stol. určená pro duchovní zaopatření odsouzeného k smrti (jak před cestou na popraviště a při ní, tak po jeho smrti); obsahuje na f. 2rv „Otazkj ktere se Nemocznemu, a neb k Smrtj Odsauzenemu Przedložijt mohau.“ a dále zejména modlitby, pobožná vzdychání, „Duchownj Kssaft Ten se ma stat s Nemocznim, a nebo s Delinquentem prżedewssj Prżiprawau k Smrtj.“ (ff. 17r–19r) a „Dewget Odporu protj Obwzlasnim dewitj Pokussenim prżi Poslednim Skonanj.“ (ff. 19v–22v). Vlastní text na ff. 2r–23v, jediný písař, nadpisy podtrženy dvojlinkou, ff. 1v a 24r prázdná.

2848/36**inv. č. 1775**

pap., 1762–1800, 37 ff. (nově), nevázáno, volné dvojlisty a list, 35,3–37,8 : 21,0–22,2 cm; vloženo spolu s 34 listinami z 19. stol. do žluto-hnědých kartonových desek s černými tkanicemi, na přední desce štítek s černo-červeným okrajem, v něm perem „SBÍRKA LISTIN“, 37,4 : 27,0 cm. Na f. 1r modrý razítkový text „Okresní musejní spolek v Mnich. Hradišti.“ (též na ff. 3r, 4v, 16v, 29v dvakrát, 31v a 34r) a modrou pastelkou sign. „D. 19.“, na f. 4v perem označení „C. 54.“, na f. 5r tuší označení „K 237.“, na f. 8v tužkou označení „C. 18.“, na f. 10v modrou pastelkou označení „C. 22.“ a červenou pastelkou č. „4“, na f. 12v perem č. „72.“, na f. 14v perem označení „ad NČ 2044 jn/833“ a „Cis 4“, na f. 29v perem označení „V 283“ a „C. 62.“ a tužkou připsal „P[an] Vilém Herger daroval 6/9 1905“ a „Okr[esní] výb[or] 13/11“, na f. 31v modré kulaté razítko s nečitelným opisem, na f. 34v tužkou připsal „Odevzdal p[an] Čech [...]“; na štítku na přední straně desek červené oválné razítko s opisem „Okresní spolek musejní v Mnichově Hradišti.“ a perem „i. č. 1775“.

a) f. 1r:

„Zapis Janna Brunczlyka s Prżychras [= Příhrazy, dnes část obce Žďár, osrp. Mnichovo Hradiště] fol. dne 6. Januarj A[nno] 1777.“

Český gruntovní zápis z 6. ledna 1777, v němž Matěj Brunclík ze vsi Příhraz postupuje svou gruntovní chalupu s příslušnými poli a lukami svému synovi Janu Brunclíkovi. Vlastní text na f. 1rv, jediný písař, na f. 1r černé kolkové razítko za 3 krejčary, na f. 2r perem potvrzení direktora ze svijanského zámku (= Svijany, osrp. Turnov) z 25. února 1777, na f. 2v perem český regist zápisu a ingrosační poznámka „Ingross[irt] fol[io] 552“.

b) f. 3r:

„Zapis Jozefowj Mischkowj Na Chalupu Nawesny we wsy Lidkowiczich [= Lítkovice, část obce Kněžmost, osrp. Mnichovo Hradiště] dedyčně ucżyneni“

Český gruntovní zápis z 11. ledna 1787 o koupi návesní chalupy v Lítkovicích Josefem Miškem od Barbory, vdovy po Václavu Kameníkovi. Vlastní text na f. 3rv, jediný písař, na f. 3r černé kolkové razítko za 3 krejčary a tužkou letopočet „1787“, na f. 3v stopy po pečeti, na f. 4v perem český regist zápisu a ingrosační poznámka „Ingrossirt fol[io] 182 P. Č.“, f. 4r prázdné.

c) f. 5r:

„Zapis Wacławowj Wolfowj, w Richtie Solleczy [= Solec, dnes část obce Kněžmost, osrp. Mnichovo Hradiště] we Wsy, Mallobatrżiczich [= Malobratřice, dnes část obce Kněžmost, osrp. Mnichovo Hradiště].“

Český gruntovní zápis z 20. března 1787 o koupi návesní chalupy v Malobratřicích Václavem Wolfem od jeho matky, vdovy po jeho otci Josefu Wolfovi. Vlastní text na f. 5rv, jediný písař, na f. 5r černé kolkové razítko za 3 krejčary a tužkou letopočet „1787“, na f. 5v stopy po pečeti a perem potvrzení vrchního úředníka klášterského panství (= Klášter Hradiště nad Jizerou, osrp. Mnichovo Hradiště), na f. 6v perem český regest zápisu a ingrosační poznámka „In Grosihrt [!] fohlio. [!] 265 P. Č.“, f. 6r prázdné.

d) f. 7r:

**„Panstwy Klasstersky Wes Dobrawuda [= Dobrá Voda, dnes část Mnichova Hradiště]
N[ume]ro domu 3^{ti} Zapys Jozefa Tondra, na Statek we Wsy Dobry wudie uczinienj:“**

Český gruntovní zápis z 8. ledna 1793 o koupi statku v Dobré Vodě Josefem Tondrem od jeho rodičů. Vlastní text na ff. 7r–8r, jediný písař, na f. 7r černé kolkové razítko za 1 zlatý, na f. 8r krytá pečeť s částečně čitelným opisem „[...]**SIGILLUM DER HERRSCH[afft] MUNCHENGRATZ**“ a perem potvrzení vrchního úředníka klášterského panství, na f. 8v perem český regest zápisu a ingrosační poznámka „wtažen do Knihy Gruntowny na Lystu 97.“, f. 8 částečně roztrženo.

e) f. 9r:

**„Panstwy Hradisst[ské] Wes Pod Kocňowice [= patrně část dnešní obce Chocnějovice,
osrp. Mnichovo Hradiště] N[ume]ro 20. Zapis Janowy Ssimankowy na Chalupu Gruntowni
we wsy pod Kocniowich.“**

Český gruntovní zápis z 5. února 1793 o koupi gruntovní chalupy v Chocnějovicích pozůstalé po Janovi Šimánkovi jeho synem Janem Šimánkem. Vlastní text na ff. 9r–10r, jediný písař, na f. 9r černé kolkové razítko za 15 krejčarů a tužkou letopočet „1793“, na f. 10r perem potvrzení vrchního úředníka klášterského panství, na f. 10v perem český regest zápisu a poznámka o zanesení do gruntovní knihy „Ingrossirt im Grundbuch des dorfe[s] Unter kozniowitz sub folio 130“ a tužkou přípis „6/3 98. Jan Šimánek č[íslo] 20.“

f) f. 11r:

**„Panstwy Hradisst[ské] N[ume]ro 246 Wes Podhniausitz [= patrně část obce Hněvousice,
dnes části Mnichova Hradiště] Zapis, Johannesowy Vlamborawy Na Chaluppu Nawesny
we Wsy Podhnausiczky“**

Český gruntovní zápis z 19. února 1795 o koupi návesní chalupy v Hněvousicích Janem Ulamborem od jeho otčímá Františka Zahradníka. Vlastní text na ff. 11r–12r, jediný písař, na f. 11r černé kolkové razítko za 3 krejčary, perem potvrzení direktora klášterského panství a tužkou letopočet „1795“, na f. 12r stopy po pečeti, na f. 12v perem český regest zápisu a ingrosační poznámka „Wtielen do Knjhy Grunt[ov]nj pod Listem 246.“

g) f. 13r:

**„Krag Boleslawsky [= Boleslavský kraj, Mladá Boleslav] Obecz Bržezinska [= Březina,
osrp. Mnichovo Hradiště] Panstwj Swigansky [= Svijany, osrp. Turnov] Zapyß Jana Pospissila,
Na kuß diedjcznie koupeneho [!] Pole s Palaukem pro gedn. Strich. 1. Wiertel,
neb. 1000. [čtverečních] Sahu. S. Top. 592 od Waczlawu Bernata“**

Český gruntovní zápis z 20. října 1796 o koupi kusu pole s paloukem Janem Pospíšilem z Příhraz (dnes část obce Žďár, osrp. Mnichovo Hradiště) od Václava Bernata z Březiny. Vlastní text na f. 13rv, jediný písař, na f. 13r černé kolkové razítko za 3 krejčary a tužkou letopočet „1796“, na f. 13v krytá pečeť s nezřetelným opisem a perem potvrzení vrchnostenského úřadu svijanského panství a ingrosační poznámka „wtielenj do Knihy Gruntowni Bržezinsky na Lystu 95, na Swiganech dne 24. oktober [1]796. francz Wacz[lav] Kraus m[anu] p[ropia] Kanczellarzsky“, f. 14r prázdné.

h) f. 15r:

**„Gruntownj Zapis. Na gedno domownj Stawenj w Miestie Hradisstj pod N[umer]em
Cons[criptionis] 227. krukaum Jozefowy Andryalowj ucziněny“**

Český gruntovní zápis z 5. července 1798 o koupi domu č. 227 v Mnichově Hradišti Josefem Andrialem od Josefa Pleštila. Vlastní text na ff. 15r–16r, jediný písař, na f. 15r černé kolkové razítko za 15 krejcarů a tužkou letopočet „1798“, na f. 16r krytá pečeť s nezřetelným opisem a perem potvrzení direktora klášterského panství, na f. 16v perem ingrosační poznámka „Ingrosirowano w druhe Czerwene gruntownj knize Miesta Hradisstie sub folio. 70. pod datum. 9. July 1798. Müller m[anu] p[ropria] Miestsky richtař.“

i) f. 17r:

„Panstwj hradjsst[ské] Klasstrskj Wes dolenj bukowjna [= Dolní Bukovina, dnes část obce Horní Bukovina, osrp. Mnichovo Hradiště] Nu[me]ro 10 domu Leta Pane A[nn]o 1798 dne 30ho Janunarj [!] zaPis francze hubacze na gedem Kausek Strane Kruntu SsPatnj Pádj leczjzi Prřed woKny anad zahradau Kopanjnj Podedjczneg Nagem. Kowbczi horženj buKowjnj [= Horní Bukovina, osrp. Mnichovo Hradiště] Pro 3 [...] neb Mjrrj wjnassj 600 [...]“

Český gruntovní zápis z 30. ledna 1798 na kus straně získané do dědičného nájmu Františkem Hubáčem od obce Horní Bukovina. Vlastní text na f. 17rv, jediný písař, na f. 17r černé kolkové razítko za 3 krejcarey a tužkou letopočet „1798“, na f. 17v perem potvrzení direktora klášterského panství a ingrosační poznámka.

j) f. 18r:

„Gruntownj Zapis Na Kuř Rolle orneho circa 2 strichy Wegsewku k rukaum Jozefowy Patoczky tesaři učiněny.“

Český gruntovní zápis z 16. prosince 1799 o koupi 2 korců orného pole tesařem Josefem Patočkou od jeho synovce barvíře Václava Patočky. Vlastní text na f. 18rv, jediný písař, na f. 18r černé kolkové razítko za 15 krejcarů, zbytky 2 pečeti a tužkou letopočet „1799“, na f. 18v perem potvrzení vrchního úředníka klášterského panství, na f. 19v perem ingrosační poznámka „Ingrossjrowano w druhe Czerwene gruntownj knize hradisstske sub folio. 167 pod datum 30. [dece]mbr 1799. Müller m[anu] p[ropria] Miestskyrichtař.“ a tužkou připsal „Neplati“, f. 19r prázdné.

k) f. 20r:

„Smlauwa dobrowolna, a dokonala mezy Stranami Totiž: Pani Olywau pozustalau wdowau po Neb[ožtíku] P[anu] frantisskowj Ptacznikowj Prodawagiczy Zgedne: a Jozeffem Patočkzku Tesaržem Kupugyczym strany druhe, nasledownim spusobem učiniena:“

Český gruntovní zápis z 19. září 1775 o koupi půl čtvrti role u Mnichova Hradiště tesařem Josefem Patočkou od Olivie, vdovy po Františku Ptáčnickovi. Vlastní text na f. 20rv, jediný písař, na f. 20r černé kolkové razítko za 15 krejcarů a tužkou letopočet „1775“, na f. 20v stopy po pečeti a perem potvrzení vrchního úředníka klášterského panství až z r. 1787, protože původní zápis se kupujícím ztratil, na f. 21r tužkou výpočet, na f. 21v perem český regist zápisu a ingrosační poznámka „Ingrossirowany W Knize Nowe Byle Mieske ut folio 91.“

l)

[Gruntovní zápis z r. 1793]

Český gruntovní zápis z 1. září 1793 o koupi 3,5 korce pole u Nových Benátek (= dnes Benátky nad Jizerou, osrp. Mladá Boleslav) Janem Papouškem od Anny Suché, provdané Mendlové. Vlastní text na f. 22rv, jediný písař, na f. 22r černé kolkové razítko za 4 krejcarey, na f. 22v perem schválení převodu magistrátem města Benátek nad Jizerou a ingrosační poznámka „w Tiellen Kniham [!] Mniestskim [!] Sub Lit[tera] H Jan 323 A[c]tum et die ut Supra Wence[slau]s Mich[al] HautiK Synd[icus] m[anu] p[ropria]“, na f. 23v český regist zápisu, f. 23r prázdné.

m) f. 24r:

„Smlauwa dobrowolna adokonala mezy stranamy totiž franczem Arnoldtem Prodawagiczym zgedne, a Waczlawem Hiershe zstrany druhe Kupugyczy [!], nasledownim Spůsobem Vcziniena.“

Český gruntovní zápis z 28. června 1762 o koupi svobodného hospodářství (dům, maštal a 2 kusy pole) Václavem Hierschem od Františka Arnolda. Vlastní text na f. 24rv, jediný písař, na f. 24r černé kolkové razítko za 1 zlatý a tužkou letopočet „1762“, na f. 24v perem podpis direktora klášterského panství, na f. 25r perem poznámky o splácní, na f. 25v český regist zápisu a ingrosační poznámka „Ingrossirowana w Knize Byle Miestske folio 228.“ a tužkou novodobá poznámka „Josef Mráz ml[adší] zahradník M Hradek [?] [neurčeno]“.

n)

[Zápis o koupi zahrady ve veřejné dražbě z r. 1791]

Český zápis z 30. září 1791 o koupi zahrady v Obodří (dnes část obce Benátky nad Jizerou, osrp. Mladá Boleslav) Janem Papouškem z Nových Benátek (= dnes Benátky nad Jizerou) od sirotka po Anně Kouřilkové, resp. od jeho poručníka Jana Sivaltra, na základě výsledku dražby vyhlášené za účelem splacení dluhů po nebožce a schválené magistrátem města. Vlastní text na f. 26rv, jediný písař, na f. 26r černé kolkové razítko za 15 krejcarů, na ff. 26v–27r perem schválení magistrátu a ingrosační poznámka „w Tiellen Kniham [!] Mniestyskym [!] SPowollenym Slawneho Magistratu Sub Lit[tera] H. foll[io] 186. Neo=Benatecy [!] die et Ac[tu]m ut Supra Waczlaw Michal Hautik m[anu] p[ropri]a Radnj a spollu Synd[icus]:“, na f. 27v český regist zápisu.

o) f. 28r:

„Dlužní Lyst na Dwaczet Osum Zlatych“

Český dlužní úpis Jiřího Kočího z Loukovce (osrp. Mnichovo Hradiště) č. 2 na 28 zlatých půjčených ze sirotčí pokladny z 18. ledna 1800. Vlastní text na f. 28r, na f. 28r černé kolkové razítko za 3 krejcare, na f. 28v krytá pečeť a perem povolení vrchnostenského správce a ingrosační poznámka „Wyznamenano w Knize Gruntovnj Laukowenzky fol[io] 24 [...] S.“, na f. 29v český regist úpisu, f. 29r prázdné.

p) f. 30r:

„Attest.“

Německé doporučení z 18. července 1795, v němž se potvrzuje, že se František, syn Rafaela Berana ze vsi Hoškovic (dnes část Mnichova Hradiště) na mnichovohradištském panství, učil 1 rok řezníkem u Johanna Friedricha Ullricha z Reichenau (= Rychnov, zřejmě Rychnov u Jablonce nad Nisou, osrp. Jablonec nad Nisou). Vlastní text na f. 30r, jediný písař, na f. 30r černé kolkové razítko za 15 krejcarů a poškozená červená pečeť, ff. 30v–31r prázdná.

q) f. 32r:

„Extract.“

Český výpis z městských knih Nových Benátek (= dnes Benátky nad Jizerou, osrp. Mladá Boleslav) z 8. února 1799, obsahuje přehled koupí a dluhů Jana Papouška potvrzený magistrátem. Vlastní text na f. 32rv, jediný písař, na f. 32r černé kolkové razítko za 15 krejcarů, na f. 32v krytá pečeť, f. 33rv prázdné.

r)

[Kvittance z r. 1767]

Německá kvittance městského kominíka Johanna Wilhelma Demaetima (?) na 1 zlatý za celoroční čištění kominů nájemního domu na Starém Městě pražském v r. 1767, datovaná 31. prosince 1767. Vlastní text na f. 34r, jediný písař, na f. 34r černé kolkové razítko za 3 krejcare, na f. 34v perem německý regist kvittance.

s) f. 35r:

„Qvittancze“

Česká kvittance Antonína Louky na 100 zlatých přijatých Františkem Bubákem jako manželčino dědictví, datovaná v Mnichově Hradišti 7. dubna 1780. Vlastní text na f. 35r, jediný písař, na f. 35r

perem podpis primase, poznámka purkmistra a černé kolkové razítko za 3 krejcary, na f. 35v perem výpočty a neumělé kresby.

t) f. 36r:

„**Quittung**“

Česká kvittance tesaře Josefa Patočky na 100 zlatých přijatých malířem Josefem Patočkou jako splátku za prodané pole, datovaná v Mnichově Hradišti 7. prosince 1799. Vlastní text na f. 36r, jediný písař, na f. 36r perem podpisy 2 svědků a černé kolkové razítko za 3 krejcary, na f. 37v perem německý regist kvittance a ingrosační poznámka „Eingetragen im [...] Quittungsbuch Sub folio. 90. untern 9. [Dece]mb[e]r 1799.“, ff. 36v–37r prázdná.

2849/37

inv. č. 2545

pap., 1754–s. XIX. in., 98 ff. (nově), vazba z 19. stol., lepenková, polepená modrozeleným papírem, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek bez textu, hřbet o 4 vazech potažen černým plátnem, 34,3 : 21,5 cm; uloženo spolu s dalšími listinami v krabici polepené šedým plátnem, na přední straně černým fixem a perem „STARÉ LISTINY, NAŘÍZENÍ“ (slovo „STARÉ“ škrtnuto). Na předním příděstí černým razítkem inv. č. „2545“, na f. 2r fialové obdélníkové razítko s textem „LÉKÁRNA V MN. HRADIŠTI.“; na přední straně krabice 16 nálepek, v nich černým fixem inv. č. „3290“, „3659“, „4033“, „3253“, „3331“, „3271“, „3526“, „3264“, „3269“ (škrtnuto), „3272“, „4032“, „3252“ (škrtnuto), „1776“, „4402–03“, „4058“ a „4632“.

f. 4r:

„Artzeney Büchelein, worin allerhandt Pflaster Salben Böhngen, oder Calaplasmen Pulwer Tincturen Ellexiria Pillen Syruba, und viel andre welche von mihr auch anderen Medicis Probiert, und vor gerecht befunden, und beschrieben im Jahr 1754. den 10. Majj. Soli Deo Gloria. Amen. Johann[o] Josepho Paulo. Khittl. Chyrurgo in der Löbl[ichen] Stadt Eyßenbrodt [= Železný Brod].“

Německá lékařská kniha započatá r. 1754, již sepsal lékař Jan Josef Pavel Kittl z Železného Brodu; kniha obsahuje nejen jeho vlastní vyzkoušené recepty na přípravu nejrůznějších masť, prášků, sirupů, elixírů apod., ale i různá magická zaříkadla a návody; na ff. 64v–66r „Erklärung der Chimischen Zeichen.“. Vlastní text na ff. 4r–79r, jediný písař, text převážně členěn do 2 sloupců oddělených dvojlínkou, jednotlivé recepty odděleny jednoduchou linkou, na f. 1r perem přípis písaře „Schumburg [= Šumburk, dnes Krásná, část obce Pěčín, osrp. Železný Brod] den 5 Juni 1794.“ a „Schumburg Die 17 May“, na f. 2v stejnou rukou perem přípis „Schumburg den 17 Magis ab A[nno] 1795 Joseph Paull Khittl“, na ff. 79v–92r připsány perem patrně několika různými rukama v 18. a na poč. 19. stol. další německé a latinské recepty (tyto doplňky ojedinele i v vlastním textu, některé datované, nejstarší na f. 82r z r. 1779, nejmladší na f. 87v z r. 1803, na f. 91r český recept podepsaný „Gozeff Pawell Khittl“), na ff. 93r–94r záznamy „1755. Sažinam [!] we gmeno Panie: Poznamenany wsSiech kogby a neb ženu meho handle. 1748 den 1 octob[e]r bin ih Johann Joseph Khittl in Eisen brodt ein loshüret Sey alles gott zu Ehren gerihet fange an zu handeln d[en] 24 Aprill Ano [!] 1755 in diesen [!] buch wirdt man alle Preyß zettl undt Conto finden Es wirdt auch bey Jeden Konto geshrieben stehen ob Solliches bezahnt [!] oder nicht geshehen in der Stadt Eisen d[en] 23 Januari Ano 1756 Johann Joseph Khittl Chirurgus in Stadt Eisen brodt“, na ff. 97r–98r perem opisy 3 dopisů se společenskou (blahopřání k narozeninám) a lékařskou tematikou (2. dopis datován 4. září 1754), oslovení v dopisech kaligraficky částečně červeným inkoustem, iniciály zalomené do 2 řádků, ff. 2v–3v, 80v, 92v, 94v–96v a 98v prázdná.

2850/38

inv. č. 3326

pap., 1782, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 36,0 : 21,2 cm; vloženo do papírového dvojlistu, na přední straně modrou pastelkou „Archiv.“, 34,0 : 21,5 cm; vloženo spolu s 25 písemnostmi z 19. stol. týkajícími se škol do kartonových desek, na přední straně tužkou „Listinné doklady k rukopisu Václ[ava] Vaňka: Paměti škol vikariátu turnov[ského] a mnichovohr[adištského]“, 41,0 : 25,8 cm; uloženo spolu s dalšími listinami v krabici polepené šedým plátnem, na přední straně černým fixem a perem

„STARÉ LISTINY, NAŘÍZENÍ“ (slovo „STARÉ“ škrtnuto). Na přední straně desek černým razítkem neplatné inv. č. „3526“ (škrtnuto), černým fixem inv. č. „3326“ a zbytky štítku s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem; na přední straně krabice 16 nálepek, v nich černým fixem inv. č. „3290“, „3659“, „4033“, „3253“, „3331“, „3271“, „3526“, „3264“, „3269“ (škrtnuto), „3272“, „4032“, „3252“ (škrtnuto), „1776“, „4402–03“, „4058“ a „4632“.

[Listina o platnosti tolerančního patentu pro husity z r. 1782]

Německy psaná listina vydaná mladoboleslavským krajským úřadem 18. dubna 1782, v níž se vysvětluje, že i na husity se vztahuje toleranční patent z 26. března a že mají být považováni za luterány. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, nahoře perem prezentační poznámka „Praesent[atun] 26. April.“, na f. 1v jinou soudobou rukou perem německý regest listiny.

2851/39

inv. č. 3403/1

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) s. XIX. med., 14 ff. (nově), nevázáno, volné listy, 32,2 : 24,8 cm. Na f. 1r perem „Čís. 3.“ a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm červeným perem č. „846“, k němu tužkou připsáno „/1“, a dále perem inv. č. „3403/1“.

f. 1r:

„Requiem do D a. Canto, Alto, Tenore, Basso. Violino Primo Violino Secundo Clarinetto Primo et Secundo Flauto Primo et Secundo Cornuo Primo Cornuo Secundo in D et Organo. Authore Volkert ad usum Jozef Walenta Musterlehrer Marquarticensis [= patrně Markvartice, osp. Jičín] m[anu] p[ropria]“

Latinské rekvie od Františka Volkerta (1767–1831) pro 4 zpěvní hlasy (soprán, alt, tenor a bas), 2 housle, 2 klarinety, 2 flétny, 2 rohy a varhany, opsané Josefem Valentou z Markvartice v pol. 19. stol. Vlastní text na ff. 1v–14r (ff. 1 a 14 tvořila původně dvojlist), jediný písař (Josef Valenta), moderní notace, na f. 14v tužkou výpočty, ff. 8v, 9v, 10v, 11v, 12v a 13v prázdná. Vložen dvojlist s mladším prepisem partu varhan.

2852/40

inv. č. 3403/3

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) 1834, 83 ff. (nově), nevázáno, složky sešité provázkem a volné listy a dvojlisty, 30,7 : 23,8 cm; vloženo do dobového papírového pouzdra ze sekundárně použitých partů z poč. 19. stol., 30,7 : 24,5 cm. Na přední straně papírového pouzdra perem „Čís. 8“ a tužkou č. „846/3“ a „i. č. 3403/3“.

přední strana papírového pouzdra:

„Missa dur C. 4 Voces 2 Violinen Altoviola 2 Clarinetten 2 Flöten 2 Fagoten 2 Cornibus 2 Clarino Violon Organo et Tympano. Author[e] Taschke W[áclav] Mencl m[anu] p[ropria]“

Latinská mše v C dur od Kryšpína Josefa Taškeho (1776–1848) pro 4 zpěvní hlasy (soprán, alt, tenor a bas), 2 housle, violu, 2 klarinety, 2 flétny, 2 fagoty, 2 rohy, 2 klariny, basu, varhany a tympány, opsaná Václavem Menclm r. 1834 (srov. podpis s datací na f. 12r „Wenzel Menzel 18 12/4 34.“). Vlastní text na ff. 1r–83r, jediný písař (Václav Mencl), moderní notace, pod jménem písaře v titulu ještě jednou připsáno perem „W[áclav] Menzel m[anu] p[ropria]“, na zadní straně papírového pouzdra perem poznámka o provozování skladby r. 1852, na ff. 6rv, 12v, 24v, 48v, 61v a 83v pouze prázdné notové osnovy, ff. 18v a 81v prázdná. Srov. rukopisy č. 2853–2856, psané týměž písařem.

2853/41

inv. č. 3403/5

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) s. XIX. med., 8 ff. (nově), nevázáno, volné listy vložené do dvojlistu, 31,7 : 24,2 cm. Na f. 1r perem „Čís. 13.“ a tužkou č. „846/5“ a „i. č. 3403/5“.

f. 1r:

„Salve Regina in G. a Tenore Basso Solo Violino 1mo Violino 2do Alto Viola Clarinetto 1mo et II^{do} Cornuo 1mo et II^{do} con Organo Auth[ore] Taške W[áclav] Menzel.“

Latinská skladba Salve Regina v G od Kryšpína Josefa Taškeho (1776–1848) pro sólový tenor a bas, 2 housle, violu, 2 klarinety, 2 rohy a varhany, opsaná Václavem Menclm v pol. 19. stol. Vlastní text na ff. 1r–8r, jediný písař (Václav Mencl), moderní notace, na f. 8v perem poznámka o provozování

skladby v r. 1852, f. 1v prázdné. Vložen list s mladším opisem partu sólového tenoru. Srov. rukopisy č. 2852 a 2854–2856, psané týměž písařem.

2854/42**inv. č. 3403/6**

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) s. XIX. in.–med., 32 ff. (nově), nevázáno, volné listy a dvojlisty vložené do dvojlistu, 29,0 : 23,5 cm. Na f. 1r perem „Čís. 19.“ a tužkou č. „846/6“ a „i. č. 3403/6“.

f. 1r:

„Missa in Es Canto, Alto, Tenore, Basso Violini Duae. Alto=Viola Due Clarinetti in C Due Clarini in Es Due Corni in Es Tympani. Violone et Organo Auth[ore] Bühler De Musical[ibus] Col[lectionibus] W[enceslai] Menzel m[anu] p[ropria]“

Latinská mše v Es od Franze Bühlera (1760–1824) pro 4 zpěvní hlasy (soprán, alt, tenor a bas), 2 housle, violu, 2 klarinety, 2 klariny, 2 rohy, tympány, basu a varhany, opsaná Václavem Menclem v 1. pol. 19. stol., part 2. rohu chybí. Vlastní text na ff. 2r–32v, jediný písař (Václav Mencl), moderní notace, místy perem ozdobné viněty a iniciálky, na f. 33r tužkou poznámky o provozování skladby v r. 1866, ff. 1v, 21v, 23v a 32v prázdná. Srov. rukopisy č. 2852–2853 a 2855–2856, psané týměž písařem.

2855/43**inv. č. 3403/7**

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) s. XIX. in.–med., 49 ff. (nově), nevázáno, složky sešité provázkem a volné listy a dvojlisty, 28,3–35,5 : 23,5–25,2 cm. Na f. 1r perem „N[umero] 33.“ a tužkou č. „846/7“ a „i. č. 3403/7“.

f. 1r:

„Missa dur D Canto, Alto, Tenore Basso Violino I^{mo} et II^{do} Viola. Flöte. Clarinetto I et II^{do} Due Fagotti Due Corni. d[ue] Clarinae. et Clarino principalo Tympano Organo. A J[osepho] Taska J[osephi] Mendl m[anu] p[ropria] Ad usum“

Latinská mše v D dur od Kryšpína Josefa Taškeho (1776–1848) pro 4 zpěvní hlasy (soprán, alt, tenor a bas), 2 housle, violu, flétnu, 2 klarinety, 2 fagoty, 2 rohy, 3 klariny, tympány a varhany, opsaná původně Václavem Josefem Menclem v 1. pol. 19. stol.; z tohoto opisu zachovány pouze party pro zpěvní hlasy, doplněny dalšími opisy jednotlivých partů různými písaři během 19. stol. (viz na f. 17r „Finis 1848–19^{ho} června“, podobně na f. 24r). Vlastní text na ff. 2r–48v, více písařů, moderní notace, na f. 45r (part tympán) perem podpis „Jan Lipan Bubenik“ doplněný jednoduchou kresbou bubnu s paličkami, červeně připsáno „ubohý bubeník“ a nakreslena důkladnější kresba bubnu, na ff. 1r a 49v perem a tužkou záznamy o provozování v pol. 19. stol., ff. 1v, 17v, 21v, 24v–25v, 41v, 43v a 49r prázdná. Srov. rukopisy č. 2852–2854 a 2856, psané týměž písařem.

2856/44**inv. č. 3403/12**

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) s. XIX. in.–med., 12 ff. (nově), nevázáno, volné listy vložené v dvojlistu, 36,7 : 24,6 cm. Na f. 1r perem „Čís. 4.“ a tužkou č. „846/12“ a „i. č. 3403/12“, jméno v titulu perem přeškrtná a přepsáno na „Josef Jan Karasek m[anu] p[ropria]“.

f. 1r:

„Aria in Es a Soprano v[el] Tenore Solo. Duae Violini deto Clarinetti in B. deto Coni [!] in Dis Alt[o] Viola. Fago[t]to. et Organo. Del Sig[nore] Mozart. De Musical[ibus] Collect[ionibus] W[enceslai] Jos[ephi] Menzel m[anu] p[ropria]“

Latinská árie pro sólový soprán nebo tenor „O Jesu spes mea [...]“ (soudobou rukou připsán také text s incipitem „Tu Trinitates Unitas [...]“) od Wolfganga Amadea Mozarta (1756–1791) pro 2 housle, 2 klarinety, 2 rohy, violu, fagot a varhany, opsaná v 1. pol. 19. stol. Václavem Josefem Menclem. Vlastní text na ff. 2r–11r, jediný písař, moderní notace, začátek titulu podtržen čtyřlinkou, ff. 1v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7v, 8v, 9v, 10v a 11v–12v prázdná. Srov. rukopisy č. 2852–2855, psané týměž písařem.

2857/45**inv. č. 3775**

vloženo do euroobalu, 30,4 : 22,8 cm. Na obalu černým fixem inv. č. „3775“ a nálepka, v ní černým fixem inv. č. „3775“.

a)

pap., 1563, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 9,5 : 20,6 cm.

[Opis předvolání z r. 1563]

Český opis 2 záznamů o předvolání sporných stran před městský soud v Bělé pod Bezdězem (osrp. Mladá Boleslav) z r. 1563. Vlastní text na f. 1rv, 2 písáři.

b)

pap., 1620, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 32,0 : 21,2 cm. Na f. 1v červené oválné razítko s opisem „Okresní spolek musejní v Mnichově Hradišti.“ a tužkou přepis „Věnoval: Adolf Formánek“.

[Účet z r. 1620]

Německy psaný účet z r. 1620. Vlastní text na f. 1rv, jediný písář.

2858/46**inv. č. 4622**

pap., (1740) 1796, 6 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 35,5 : 21,8 cm; vloženo do obálky, na přední straně štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem určení rukopisu „Opis privileje císařovny Marie Terezie, kterou uděluje 35 hradištským rodinám svobodu, 1741 opis z roku 1796“, 32,5 : 22,8 cm; uloženo spolu s dalšími listinami v krabici polepené šedým plátnem, na přední straně černým fixem a perem „STARÉ LISTINY, NAŘÍZENÍ“ (slovo „STARÉ“ škrtnuto). Na f. 6v tužkou částečně smazaný přepis „[...] Dušek“; na přední straně obálky perem č. „KP 391/66“ (červeně škrtnuto), černým razítkem inv. č. „4622“ a perem přepis „dar p[an]í Marie Tolarové z M[nichova] Hradiště“; na přední straně krabice 16 nálepek, v nich černým fixem inv. č. „3290“, „3659“, „4033“, „3253“, „3331“, „3271“, „3526“, „3264“, „3269“ (škrtnuto), „3272“, „4032“, „3252“ (škrtnuto), „1776“, „4402–03“, „4058“ a „4632“.

f. 1r:

„Copia vidimata der Städtisch Münchengratzer Privilegien“

Vidimus německého privilegia z 13. září 1740, v němž císařovna Marie Terezie potvrzuje česky psanou listinu, kterou Karel Ferdinand hrabě z Valdštejna osvobozuje 35 svých poddaných, sousedů města Mnichova Hradiště (jejich jmenný seznam je na f. 4v uveden slovy „Wyznamenanj Swobodnikuw na kterež se toto obdadrowanj wstahuge:“), od určitých povinností a dávek; vidimus byl zhotoven Antonem Müllerem 20. září 1796. Vlastní text na ff. 1r–5r, jediný písář, opis stvrzen podpisy „Frantz Wydra Burgermeister“, „Jozeff Motz Primas“ a „Anton Müller m[anu] p[ropria] Jan Lank. Magistrathräthe.“, titul podržen dvojlínkou, na f. 5r krytá pečeť s opisem „PECZET MIESKA MENSZI MIESTA HRADISTIE NAD GIZERAV“, na ff. 1r, 2r a 6r černé kolkové razítko za 15 krejcarů, f. 5v prázdné, f. 6 z velké části odstřiženo.

2859/47**inv. č. 5273**

pap., 1758, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 41,5 : 53,0 cm; vloženo do přeloženého papírového archu formátu A4, na přední straně perem „5. 2. 1798 Antonín, hrabě z Bubna povoluje využívání revíru v Hořením Jelení [= Horní Jelení, osrp. Holice] „revířjägroví Johanu Rubáčkoví a Antonu Stampaskému na tři roky.“; uloženo spolu s dalšími listinami v krabici polepené šedým plátnem, na přední straně černým fixem a perem „STARÉ LISTINY, NAŘÍZENÍ“ (slovo „STARÉ“ škrtnuto). Na f. 1v štítek s černým předtištěným rámečkem a textem „Okresní musejní spolek v Mnichově Hradišti Číslo inv.“, v něm perem starší inv. č. „548“ (škrtnuto a opraveno na „557“) a platné „i. č. 5273“; na přední straně krabice 16 nálepek, v nich černým fixem inv. č. „3290“, „3659“, „4033“, „3253“, „3331“, „3271“, „3526“, „3264“, „3269“ (škrtnuto), „3272“, „4032“, „3252“ (škrtnuto), „1776“, „4402–03“, „4058“ a „4632“.

[Výuční list Antona Stampaského z r. 1758]

Německy psaný výuční list, ve kterém Jan Rubáček, revírník ve vsi Jaroslav (osrp. Holice), potvrzuje jménem Antonína hraběte z Bubna a Litic, že se Anton Stampaský z „Ober Jellenj [= Horní Jelení, osrp. Holice]“ v královéhradeckém kraji u něj řádně vyučil myslivcem zodpovědným za dřevo a vysokou zvěř a smí nosit mysliveckou uniformu; vydáno 6. února 1758 ve vsi Jaroslav v okrese chrudimském. Vlastní text na f. 1r, jediný písář, intulace kaligraficky, ozdobné perokresebné iniciály zalomené až do 2 řádků, zbytky červených pečeti, podepsání „Johann Rubatshek lehr Printz“,

„Johann Geörg Heyn m[anu] p[rop]ria p[ro] t[empore] Jellenier Waldtbereithr alß zeig [!].“ a „Gan Czczetka Myslywecz Czermensky [= Čermná nad Orlicí, osrp. Kostelec nad Orlicí].“, na f. 1v tužkou připsal „Trvaloto od Roku 1758 až do Roku 1860“ a perem nedokončený připsal „trvalo to od R“, nad intitulací lavírované perokresby ptáků a hmyzu a erbu pánů z Bubna a Litic.

2860/48**inv. č. 5275**

pap., 1799, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 25,0 : 39,8 cm; vloženo do přeloženého papírového archu formátu A4, na přední straně perem „Lékařský diplom Františka Michálka z Morgensternu [= Morchenstern, Smržovka, osrp. Tanvald] v Čechách z 26. 9. 1799“; uloženo spolu s dalšími listinami v krabici polepené šedým plátnem, na přední straně černým fixem a perem „STARÉ LISTINY, NAŘÍZENÍ“ (slovo „STARÉ“ škrtnuto). Na f. 1v štítek s černým předtištěným rámečkem a textem „Okresní musejní spolek v Mnichově Hradišti Číslo inv.“, v něm perem starší inv. č. „559“ a platné „i. č. 5275“; na přední straně krabice 16 nálepek, v nich černým fixem inv. č. „3290“, „3659“, „4033“, „3253“, „3331“, „3271“, „3526“, „3264“, „3269“ (škrtnuto), „3272“, „4032“, „3252“ (škrtnuto), „1776“, „4402-03“, „4058“ a „4632“.

[Diplom chirurga Franze Michálka z r. 1799]

Německý tištěný a rukopisně vyplněný diplom Franze Michálka ze Smržovky ze dne 26. září 1799, jímž se potvrzuje, že se jmenovaný po 3 roky učil chirurgem u Josefa Pavla Kittla ze Šumburku (= dnes Krásná, část obce Pěčnín, osrp. Železný Brod) a řádně složil závěrečnou zkoušku; podepsání „Joannes Nep[omucenus] Lipavsky m[anu] p[ro]p[ri]a A[r]tium L[iberalium et] Philos[ophiae] Artis Obstetriciae & Medicinae Doctor Reg[is] Physicus Circuli Boleslaviensis [= Boleslavský kraj, Mladá Boleslav]“, „Joannes Kobschrerber m[anu] p[ro]p[ri]a Der freyen Kunste weltwisser wundtartzney Geburths hülfer Magister von [!] Kreischirurgn und buntzlauer Gremy Senior“ a „Franz Lipawsky m[anu] p[ro]p[ri]a Chyrurg[us] Juratus et Consenior“. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, psáno do předtištěného formuláře zdobeného rámečkem s florálními motivy a iniciálou zalomenou do 8 řádků, černé kolkové razítko za 1 zlatý, krytá ozdobně vystříhovaná pečeť s opisem „SIGILL[um] MAGNUS GREMY CHYRURCORUM DISTRICT[us] BOLESLAVIENSIS“.

2861/49**inv. č. 5279**

pap., s. XVIII. med.–ex., 15 ff. (nově), nevázáno, 3 složky sešité nití, 18,2 : 11,2 cm. Na f. 1r tužkou č. „KP 446“ (též na f. 15r perem), na f. 15v nálepka, v ní černým fixem „i. č. 5279“, dále perem připsal „Věnoval 26/3 1908. K. Farský z Loukovce [osrp. Mnichovo Hradiště]“ a tužkou připsal „261.340 Leopoleiwun [?]“.

f. 1r:

„Proroctwy Kterežto na wětssym Djele bylo witažjno z 10^{ti} Sybilln [!] gegich Weypowędj, o předpowęděne Skaze Králowstwj Ceskeho K Vstrnutj, a Weystraze Wsem Lidem pro polepszenj Žiwota na Swětlo wydané, w Praze w Impressy w byliho Kohauta bliž vhelniho Trhu. okolo Roku 1761.“

Česká píseň z 3. třetiny 18. stol., patrně opis nezjištěného tisku vydaného v Praze kolem r. 1761 (srov. Knihopis 15 860); zpívá se jako Barboro, panenka svatá a obsahuje 124 sdruženě rýmovaných čtyřveršových slok s předpověďmi trestů, které hrozí české zemi za bezbožnosti, a s napomenutími k lepšímu životu, uvedeno na f. 1r v prologem „Sliš o Sybillinegch Proroctwy, Gake wydawag Swędectwy, A předpowydag Česke Zemi; Že bude trestana wsemi // Metlama, a gak welmi hroznich; Skrz Zjwot Lidj bezbožnich. Gen přečtj sobě Pjseň tuto, Buď tež y twe Srdce hnuto, Zneg se, pak polepsy w te době, At neynj dotknuto Tobě.“. Vlastní text na ff. 1r–14v, jediný písař, linky tužkou, titul částečně kaligraficky.

2862/50**inv. č. 5280**

pap., (1741) s. XIX. in., [II] + 154 pp. (od p. 129 nově), nevázáno, všito do potrhanych desek z tvrdšího papíru polepených nazelenalým papírem se zbytky zlacení, 17,1 : 10,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „D 7“ (perem škrtnuto a opraveno na „KP. 447.“) a černým fixem „i. č. 5280“, na p. [I] fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a červeným perem vepsanou sign. „D 7“.

p. [I]:

**„Knizka Hospodařy Každemu Prospessna a užitečna kewsselikym Wecem dobitku
Konskemu y Howěžimu. Pro Menso Juny Die 6. Juny Anno 1741.“**

Opis české knihy lékařství pro koně a dobytek z r. 1741 pořízený na poč. 19. stol.; obsahuje rady pro chov a léčení koní a dobytek včetně zaklínadel, návodů na obranu proti kouzlům či rad pro ochranu před různými nešťastnými příhodami, např. „Proty Ocarowanj konj.“ (p. 9), „Aby kone dobře zralj.“ (pp. 22–23), „Diblika wihnany když wdomě přěkažy“ (pp. 30–32), „Aby zgalowice dobra krawa bila.“ (pp. 54–56), „Aby tobe Žadneg dobytka celj rok neuřkl.“ (pp. 67–69), „Kdyz cloweku zima.“ (pp. 111–112) a „Pranostika od drahotj“ (pp. 115–116). Vlastní text na pp. 1–129, na pp. 129–130 připsány touž rukou tužkou a perem další rady, na pp. 131–142 „Registřik.“, jediný písář, okraje a linky tužkou, nadpisy zvýrazněně, na pp. 143–145 perem v 2. pol. 19. stol. připsány pověřené rady, např. „Abi housenki zeli a řipu neožirali. Kdiš hrobnik děla hrob, tak vsit tři hrstě ti hlini, aby on neviděl, a na poli tu samou hlinu mezi třech prstech roshodit, a říkat, diš ran[n]i zwonei: Zwoněi ranni newim komu, stehuite se housenki s toho pole, všecki domu.“ (pp. 144–145), pp. [II] a 146–154 prázdné.

2863/51

sine

pap., s. XVII. med.–ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 24,8 : 21,6 cm; nalepeno na list papíru, 28,6 : 21,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[Seznam výdajů z 2.–3. třetiny 17. stol.]

Český soupis výdajů z 2.–3. třetiny 17. stol. s incipitem „Wydany Czo gest, Krystuff zameczk-nik [!] Gakozto porucznik Syrotkuw nebuoztika Girzika Kominik [!] kde na ktere koliw potrzebi gest dano.“, obsahuje výčet věcí a činností, za něž byly v souvislosti s úmrtím a pohřbem rodičů jmenovaných sirotků vyplaceny peníze, např. „[...] od nebuozky vrssili manzielky geho kniezi iiij [zlaté] hrobnikum vj [zlatých] od nebuoztika Girzika dano tez od Swonieny vj [zlatých] kniezi iiij [zlaté] [...]“ nebo „[...] od kssafft u przeczteny dano viij [zlatých] [...]“. Vlastní text na f. 1r, jediný písář, f. 1v nepřístupné.

2864/52

sine

pap., 1700, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 20,2 : 16,0 cm; nalepeno na list papíru, 23,8 : 18,6 cm. Bez provenienčních znaků.

[Žádost o prošetření pomluvy z r. 1700]

Česky psaný dopis datovaný v Mladé Boleslavi 16. července 1700 (f. 2v), který mladoboleslavský doktor Martin posílá po Dorotě Grünerovic „Slowuttne Pocztiwosti Panu Janowi N. Primasu Miasta Biely [= Bělá pod Bezdězem, osrp. Mladá Boleslav]“ (f. 1v) a v němž si stěžuje na Dorotu Mojšilkku, která o doručitelce roznáší pomluvy, že „tiemi odemnie gi Przedepsanymi Lykami sobie od Plodu Pomohla.“ (f. 2r); lékař žádá, aby adresát celou věc prošetřil, neboť to on i doručitelka popírají a bojí se o svou dobrou pověst. Vlastní text na f. 2rv, jediný písář („Martin Bol[eslavské] Obcze Med[ic]inae Doct[or] m[anu] p[rop]ria“, f. 2v), na f. 1v adresa, červená pečeť a tužkou výpočty, f. 1r nepřístupné.

2865/53

sine

pap., 1749, 4 ff. (nově), nevázáno, 2 dvojlisty sešité černo-bílou nití, 33,6 : 20,8 cm. Bez provenienčních znaků.

[Zachovací listina Johanna Josepha Richtera z r. 1749]

Německy psané osvědčení z 19. dubna 1749 o tom, že Johann Joseph Richter z Rußdorffu (= dnes Posada, část obce Bogatynia, dříve Reichenau in Sachsen, Polsko) křtěný 3. června 1733 v Ostritz (Německo) pochází z řádně uzavřeného manželství a že on i jeho rodiče jsou bezúhonní a „keines verwerfflichen Geschlechts, sondern guter deutscher Nation und Zunge“ (f. 2r), které na žádost

chlapcova otce Tobiasi u příležitosti odchodu do učení se řemeslu k řemenáři či sedláři („Riehrer“, f. 1r) vydává Theresia, abatyše a paní kláštera Marienthal (Německo). Vlastní text na ff. 1r–3v, jediný písař, incipit kaligraficky, na f. 1r černé kolkové razítko za 16 krejcarů, na f. 3v původně krytá pečeť z červeného vosku s opisem „THERESIA ABBATISS[in] UND DOM[ina] DES CLOSTERS S[ank]T MARIENTHAL“ (dnes překryv odlepen, zůstal připevněn černo-bílou nití, kterou je rukopis sešit), f. 4rv prázdné.

2866/54**sine**

pap., (1773) 1794, 3 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 35,4 : 23,3 cm. Bez provenienčních znaků.

[Opis rozhodnutí o dědictví z r. 1794]

Německý opis zápisu zaneseného do 6. slunečního kvaternu trhových desek zemských 17. srpna 1773, v němž Marie Terezie určuje, jak má být naloženo s dědictvím po Johannu Eclerovi von Tondeur, který odkázal část svého majetku nadaci pro chudé lidi, především vojáky, a část své jediné dceři Anně Barboře, jež však zemřela, aniž zanechala dědice; opis je datován „Actum bey der König[lichen] Landtafel im Königreich boehem. Prag den 12ten februarij Anno 1794“ (f. 2r). Vlastní text na ff. 1r–3r, jediný písař, na začátku ozdobná iničiálka, na f. 2r krytá pečeť s nečitelným opisem, f. 3v prázdné, spodní část bočních okrajů poškozena.

2867/55**sine**

pap., 1792, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,0 : 21,2 cm. Na f. 2v modrý razítkový text „Okresní musejní spolek v Mnich. Hradišti.“ a černé kulaté razítko s nečitelným opisem; vloženo do přeloženého archu papíru formátu A5, na přední straně perem „Přijetí Jana Švorce ze vsi Oseka [osrp. Jičín], č[íslo] p[opisné] 13 do cechu řeznického 1792“.

[Potvrzení o přijetí Jana Švorce za řeznického učedníka z r. 1792]

Česky psaná listina, v níž vrchní hospodářský úřad panství Kost (= hrad Kost, osrp. Jičín) povoluje přijetí poddaného Jana Švorce „ze Wssy Woseka N[umer]o 13“ za řeznického učedníka, vydaná na zámku Humprechtě (osrp. Jičín) 1. srpna 1792. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r černé kolkové razítko za 3 krejcare a červená pečeť s opisem „[...] FIDEI COMMISS[um] HERRSCHAFFT KOST“, ff. 1v–2r prázdná.

2868/56**sine**

pap., 1792, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 37,8 : 22,6 cm. Na f. 1r tužkou připsal „P[an]í Šveráková“ a letopočet „1792“.

[Pachtovní smlouva z r. 1792]

Německy psaná pachtovní smlouva na panský dvůr Zásadka (dnes část obce Boseň, osrp. Mnichovo Hradiště) na panství Mnichovo Hradiště mezi Vincencem hrabětem z Valdštejna a na Vartenberku („Wincenz des heyl[igen] röm[ischen] Reichs Grafen von Waldstein und zu Wartenberg“, f. 1r) a Františkem Ptáčníkem („Franz Ptatschnik Zasadker Wirtschaftsbeamter“, f. 1r) datovaná a podepsaná „Schloß Münchengrätz am 12ten Iänuer [1]792. Winzentz Graf Von Waldstein m[anu] p[ropria] Von und zu Wartenberg Frantz Ptacznik m[anu] p[rop]ria Pachter.“ (f. 2v). Vlastní text na ff. 1r–2v, incipit a označení stran kaligraficky, na f. 1r černé kolkové razítko za 1 zlatý. Srov. rukopis č. 2869, týkající se téhož nájemce i nemovitosti.

2869/57**sine**

pap., 1795, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 37,5 : 22,7 cm. Na f. 1r tužkou připsal „P[an]í Šveráková“ a letopočet „1795“.

[Pachtovní smlouva z r. 1795]

Německy psaná pachtovní smlouva na panský dvůr Zásadka (dnes část obce Boseň, osrp. Mnichovo Hradiště) na panství Mnichovo Hradiště mezi Vincencem hrabětem z Valdštejna a na Vartenberku

(„Graf Winzenz von Waldstein und Warttemberg“, f. 1r), zastoupeným JUDr. Janem Jablonským („Johann Jablonsky J[uris] U[triusque] D[occtor]“, f. 1r), a klášterským purkrabím Františkem Ptáč-níkem („Franz Ptatschnik“, f. 1r), datovaná na f. 2r „Sig[natum] Amt Kloster [= Klášter Hradiště nad Jizerou, osrp. Mnichovo Hradiště] am 15 Ienuer 1795.“. Vlastní text na ff. 1r–2r, jediný písař, incipit kaligraficky, na f. 1r černé kolkové razítko za 1 zlatý, na f. 2r podpisy jednajících stran a dalších 3 svědků s červenými pečeti, f. 2v prázdné. Srov. rukopis č. 2868, týkající se téhož nájemce i nemovitosti.

2870/58**sine**

pap., 1795, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,4 : 22,5 cm. Bez provenienčních znaků.

f. 1r:

„Dlužni Upsanj na 100 [zlatých] k rukaum Sspitalu Hradiskeho.“

Česky psaný dlužní úpis Václava Jeřábka na 100 zlatých, které dluží mnichovohradištskému špitálu, datovaný a podepsaný „Stalo se whradisstj dne. 18 [dece]mbris [1]795. Waczlaw Geržabek dluznyk“ (f. 1r), dále na f. 1r podpisy 2 svědků. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, nadpis podtržen, na f. 1r černé kolkové razítko za 3 krejcarey, na f. 2v perem německá poznámka o zapsání do městských knih, ff. 1v a 2r prázdná. Srov. rukopis č. 2871, týkající se dluhu u téhož špitálu.

2871/59**sine**

pap., 1795, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 35,1 : 22,1 cm. Bez provenienčních znaků.

f. 1r:

„Dlužni Upsanj na 240 [zlatých] k Rukaum Sspitalu Hradiskeho.“

Česky psaný dlužní úpis Františka Rafaela na 240 zlatých, které dluží mnichovohradištskému špitálu, datovaný a podepsaný „Stalo se w Hradisstj dne. 12. [dece]mbris 1795. Frantissek Rafael m[anu] p[ropria] dluznjk.“ (f. 1r). Vlastní text na f. 1r, jediný písař, nadpis podtržen, na f. 1r černé kolkové razítko za 15 krejcarů, na f. 2v perem německá poznámka o zapsání do městských knih, ff. 1v a 2r prázdná. Srov. rukopis č. 2870, týkající se dluhu u téhož špitálu.

2872/60**sine**

pap., 1796 + 1794–1799, 4 ff. (nově), nevázáno, 2 volné dvojlísty, 36,5 : 22,8 cm; vloženo spolu s 13 dalšími především kupními a nájemními smlouvami do papírového dvojlístu, na přední straně tužkou datace „1861–1913.“ (jsou zde však i listiny starší, od r. 1836), 34,0 : 20,5 cm; přiložen obdobný dvojlíst nadepsaný na přední straně tužkou „1870–1909.“ a obsahující složku 24 především postupních listin, popř. smluv z 19. a 20. stol. (nejstarší z r. 1835); to vše vloženo do kartonových desek polepených černo-červeným škrobovým papírem, na přední desce štítek s černo-červeným rámečkem, v něm perem „1. Postupní listiny 2. Smlouvy.“, hřbet a růžky potaženy zeleným voskovaným plátnem, 1 pár černých tkanic, 34,5 : 22,2 cm. Na f. 1r modrý razítkový text „Okresní musejní spolek v Mnich. Hradišti.“; na štítku na přední desce červené oválné razítko s opisem „Okresní spolek musejní v Mnichově Hradišti.“.

a)

[Smlouva z r. 1796]

Česky psaná smlouva z r. 1796, v níž obec Lítkovice (dnes část obce Kněžmost, osrp. Mnichovo Hradiště), zastoupená rychtářem Vojtěchem Duškem, Václavem Valáškem a Jiříkem Vaňkem, potvrzuje prodej části obecního gruntu Josefu Myškovi za 15 zlatých a 1 zlatý ročního poplatku z chaloupky, kterou si tam postaví. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, na f. 1r černé kolkové razítko za 3 krejcarey, ff. 1v–2v prázdné.

b)

[Smlouva z r. 1794 a záznam splátek z l. 1794–1799]

Česky psaná smlouva z r. 1794, jíž Václav Patočka, barvíř, prodává kus pole svému bratru Josefu Patočkovi, tesaři, a to za 150 zlatých, které má splácet postupně jeho otci Janu Patočkovi; následuje záznam splátek od Josefa Patočky vedený do r. 1799. Vlastní text na f. 3rv, 2 písaři, splátky vedeny ve sloupcích, na f. 3r černé kolkové razítko za 3 krejcarey, f. 4rv prázdné.

2873/61**sine**

pap., 1761–1849, zapsáno do neúplného tisku **ADAM z Veleslavína, Daniel**: Kalendář historický (Praha, 1578 nebo 1590; Knihopis 58–59), vazba původní (silně poškozená, přední deska téměř nedochována, pouze potah), prkénková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobené slepotiskovou rámcovou kompozicí z linek a ornamentálních pásů doplněných medailonky s profily králů, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, 30,9 : 20,5 cm. Na f.)**(r fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUSEUM V MNICHOVĚ HRADIŠTI.“ a tužkou č. „729“, na p. 221 (f. Tiiir) perem přepis „Tento Kalendář náleži Panu Rihtařowi a Ganockowi Negwecimu Rihte Sedlak + dne 11 Března R[oku] 1821. Tento potpis psal Gozef Čawu Z Wrchowini [= Vrchovina, dnes část obce Sychrov, osrp. Turnov] N[umero] 5“, na p. 289 tužkou přepis „Tato Knjha patří Martawowj Njttowj dossuhrow [= Suhrovice, dnes část obce Kněžmost, osrp. Mnichovo Hradiště]“, na p. 468 tužkou podpis „Jozef Bug“.

[Poznámky a doplňky v tisku Kalendáře historického z l. 1761–1849]

Česky a výjimečně i německy a latinsky psané poznámky a doplňky v tisku Kalendáře historického z l. 1761–1849, hlavně o počasí a o cenách, ale i historické výpisky, mravní ponaučení, význačné události, úmrtí apod., např. o drahotě r. 1771 (pp. 4–5), o selské vojně r. 1775 (p. 243) a 1794 (p. 251 a 253, 2 různí písáři), o narození čtyřčat r. 1761 ve vsi Sebeslavicích (= Soběslavice, osrp. Turnov; p. 199); na p. 358 perem zápis o povodni z r. 1846 podepsaný „Mateg Pluhář“. Více písářů, psáno perem i tužkou, mnoho listů uvolněno z vazby, začátek i konec tisku chybějí.

2874/62**sine**

pap., 1920–1950, 572 ff., vazba původní (přední deska odtržena), lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovanou částečně zlacenou ornamentální rámcovou kompozicí a světlejšími florálními ornamenty v tmavě barvené ploše, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými ozdobnými dvojlinkami, ve 2. mezipolí vytlačovaný zlacený titul „PAMĚTNICE MĚSTA MNICHOVA HRADIŠTĚ“ a ve 4. mezipolí letopočet „1834“, modře stříkaná ořízka zdobená vytlačovanými zlacenými ornamenty, 43,0 : 30,5 cm. Na přední předsádce verso u perem psaného poznamenání o převzetí knihy představiteli města fialový razítkový text „MĚSTSKÁ RADA V MNICHOVĚ HRADIŠTI“ a fialové kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÝ ÚŘAD V MNICHOVĚ HRADIŠTI“ (též na každém 5. foliu recto), na předním předeštlí vytlačovaný zlacený nápis „Franz Reitter Buchbinder in Reichenberg [= Liberec] geboren in Münchengrätz“.

f. 1r:

„PAMĚTNÍ KNIHA MĚSTA MNICHOVA HRADIŠTĚ Jaroslav Mencl. [19]20“

Česká pamětní kniha Mnichova Hradiště založená r. 1920, v úvodních pasážích obsahuje opisy listin Václava Budovce z Budova (ff. 4r–12v), dějiny města od nejstarší doby do r. 1620 (včetně opisů dalších písemností, např. na f. 35rv opis dopisu rektora Martina Bacháčka do Mnichova Hradiště r. 1606), vyprávění o Václavu Budovci z Budova, o poměrech po Bílé hoře, starých mětských knihách, mětských budovách, mětském zřízení a životě ve městě v dobách dřívějších až do 19. stol., též o schůzce 3 mocnářů r. 1833 a o prusko-rakouské válce, poté opsané zápisy kronikářů od r. 1867 a následně běžné záznamy až do r. 1950. Vlastní text na ff. 2r–568v, více písářů, perokresebné i barevné příležitostné ilustrace, plánky, vlepené dřevoryty či fotografie apod., kaligrafické barevné nadpisy či iniciálky, ff. 1v, 70v–87r, 104r–105v, 129v, 240v, 278v, 567r a 569r–572v prázdná. Na tuto pamětní knihu navazují další 4 pamětní knihy vedené až do současnosti.

Náchod

I. Regionální muzeum v Náchodě, Masarykovo nám. 1, 547 01 Náchod; tel., fax: 491 423 248, e-mail: muzeumna.ekonom@seznam.cz, http://www.rmn.wz.cz.

II. 1879 na popud ředitele měšťanské školy, archeologa, spisovatele, okresního školního inspektora a konzervátora Jana Karla Hrašeho (1840–1907), rodáka z Ratají u Bechyně (osrp. Tábor) a žáka Erazima Vocela. Pobočky: Pevnost Dobrošov (dnes část Náchoda), Jiráskovo muzeum v Hronově ↗ (osrp. Náchod), Rodný domek Aloise Jiráska v Hronově, Muzeum města Police nad Metují ↘ (osrp. Náchod), Stará škola v Polici nad Metují.

III. Mgr. Pavlína Nývltová, tel.: 491 423 248, e-mail: muzeumna.knihovna@seznam.cz.

IV. a) Knižní sbírky náchodského muzea tvořily především dary obyvatel města Náchoda a jeho okolí. V 80. l. 20. stol. byly do muzea převezeny sbírky (včetně knižních) ze zrušeného soukromého muzea Josefa Rydla v Nahořanech (osrp. Nové Město nad Metují) a ze zrušených muzeí v Červeném Kostelci (osrp. Náchod) a Novém Městě nad Metují. Dále v muzeu depónována část sbírek z jeho poboček v Hronově a Polici nad Metují.

IV. b) V l. 1991–1992 se po restituci vrátila většina knižních fondů do majetku dědiců soukromého Rydlova muzea v Nahořanech (včetně rukopisů ze 14.–18. stol.). V roce 1995 bylo znovu obnoveno Městské muzeum Nové Město nad Metují, jemuž však byly knižní fondy pouze zapůjčeny až do konečného vyřešení majetkoprávních poměrů.

IV. c) Muzejní knihovna (8059 svazků) byla původně rozdělena na část sbírkovou (sign. „Mz“, obsahuje i staré tisky) a příruční (sign. „Př“, dnes nedoplňováno, pro příruční fond používána sign. „I“), ze sign. Mz později vyčleněna regionální literatura („R“) a rukopisy (sign. „RKPS“). Původní katalogy, které podchycovaly odděleně jednotlivé složky knihovního fondu tak, jak byly postupně vytvářeny, jsou v současné době postupně nahrazovány katalogem centrálním. Tato práce není dosud dokončena. Ke starým tiskům existuje strojopisný katalog Vladimíra Jarého z Rychnova nad Kněžnou.

IV. d) 231 starých tisků od r. 1529 do r. 1800.

IV. e) Ve sbírce rukopisů 173 vázaných rukopisů od 18. do 20. stol. (7 rukopisů bylo vráceno do Nahořan), dále rukopisy i ve fondu Listiny (viz bod IV. g). Mezi zajímavé rukopisy spadající mimo sledované období patří např. KONVOLUT českých próz (1449–1487); *obsahuje text Kroniky trojanské* (pp. 1–188, na p. 188 datace k r. 1487, začátek nedochován, rukopis začíná uprostřed 14. knihy), *kroniky „O Stylyfrido[vi]“* (pp. 188–203) a *románu o Alexandru Velikém s nadpisem „Tuto se poczinagi kniehy o Narozeni A o ziwotie a o smrti y o wssech skutcziech welikeho Allexandra Macedonskeho Syna domniewaneho Krále philipa Macedonskeho przemudreho“* (pp. 203–306, konec nedochován); *v knize marginální shrnutí obsahů odstavců ze 16. a 17. stol., na p. 187 podpis prvního historika Náchoda Josefa Myslimíra Ludvíka z r. 1826, silně poškozeno ohořením* (sign. RKPS-153) * **HERMENEVTIK**. II. Band nach den Vorlesungen des H[e]r[er]n Prof[essor] Karl Fischer (1802; sign. RKPS-86) * **NĚMECKÝ** deník s osobními zápisky rodinného charakteru (1815–1828); *na přední desce nadepsáno „Friedrich 1815.“* (sign. RKPS-162) * **HRAŠE, Jan Karel**: Upomínky (poslední třetina 19. stol.); *památník zakladatele muzea, mj. se zápisem Adolfa Heyduka z r. 1861* (sign. RH-15) * **MARŠÍK, Albert (poutní nadpověda a starosta)**: Nábožný poutník do Varty [= dnes Bardo, Polsko], Vambeřic [= dnes Wambierzyce, Polsko] i Svatoňovic [= Malé Svatoňovice, osrp. Trutnov], kdežto se vynacházejí všechny modlitby i zpěvy k Marii Panně s rozjímáním Pána a spasitele Ježíše Krista obsahující po té nábožné pouti od začátku až do návratu (Náchod, 24. srpna 1866; sign. Mz 2036) * **PINKAVA, Antonín, a kol.**: U náchodské Brány zemské (Porta regni) za války prusko-rakouské roku 1866 (1911); *popis událostí za prusko-rakouské války r. 1866 z pera jejich očitého svědka, opis pp. 46–78 z I. svazku Pamětní knihy měšťanské školy pro chlapce v Náchodě, opsal a doplnil např. o bitevní plány Vincenc Fikr, odborný učitel* (sign. RKPS-176) * **BÜRGERMEISTER**,

Jan (z Nového Města nad Metují, očitý svědek prusko-rakouské války r. 1866): Válka 1866 (poč. 20. stol.); *knihy vzpomínek, opisů, vjstřížků apod.* (sign. RKPS-5) * **PAMÁTNÍ** kniha městského musea v Náchodě (1880–1930); *se stručnou historií založení musea a s podpisy návštěvníků* (sign. RKPS-59) * **KLOS, Jan:** Zásobování a výživa lidu i poměry sociální za války (1. pol. 20. stol.); *vylíčení situace nejen v Novém Městě nad Metují za 1. světové války včetně novinových vjstřížků, dobových materiálů apod., díly I-a, I-b, II a III* (sign. RKPS-1, RKPS-2, RKPS-3 a RKPS-4) * **VOLFOVÁ, Sida (místní spisovatelka):** Rukopisy tištěných i netištěných mých prací od roku 1910 do roku 1940; *složka rukopisů článků do různých časopisů* (sign. RKPS-130) * **KNIHA** zápisů ze schůzí Jednoty Československé obce legionářské v Polici nad Metují (1928–1937; sign. RKPS-180) * **PAMĚTNÍ** kniha Sdružení rodáků Červeného Kostelce a okolí v Praze (1941–1956); *s podpisy účastníků akcí spolku* (sign. RKPS-117).

IV. g) Archiválie týkající se muzea jsou částečně zařazeny ve fondu rukopisů. Zvláště vyčleněná sbírka Listiny (460 inv. č.) zahrnuje kromě archiválií také mapy, pohlednice, plakáty, menší tištěné i rukopisné svazky apod.; rukopisy 17. a 18. stol. z této sbírky viz soupis, rukopisy starší: ČESKÁ listina, v níž Jindřich starší kníže Münsterberský konfirmuje lazebníku Mikešovi z podměstí města Náchoda listinu Jana Baštína z Porostlé (= patrně dnes Honsob, část obce Březina, osrp. Mnichovo Hradiště, nebo dvůr Porostlá u obce Dubenec, zaniklý v 16. stol.) z 13. června 1433, jíž Jan Baštín prodal lazebníkovi Janovi z Úpice (osrp. Trutnov) lázeň na náchodském podměstí (Kladsko, 15. března 1479); *perg., přivěšen pergamenový proužek, na kterém byla patrně původně upevněna nedochovaná pečeť* (sign. XXVI-1-8, v r. 2007 převedeno od SOKa Náchod, fond AM Náchod, inv. č. 2) * ČESKÁ listina, v níž Rozina Mířkovská ze Stropčic, rozená Bokovna z Hermstorfu a na Vrchlábí potvrzuje manželský původ Pavla Helta, syna Volfa a Magdaleny z Vrchlábí (Vrchlábí, 1. ledna 1593); *perg., doplněno červenou pečetí ve voskové misce přivěšenou na pergamenovém proužku, průměr 3 cm* (inv. č. 66/L – 157, sign. XXVI-1-1). **V muzeu též uložena mj. pozůstalost Josefa Vejrka z Náchoda, která vznikla v Irkutsku (Rusko) v l. 1918–1920.**

V. BAŠTECKÁ, L.: Náchodská řemesla a cechy – krejčí; *Náchodský zpravodaj*; duben 1997, s. 13–14 * **BAŠTECKÁ, L., a kol.:** Náchod: Historie – Kultura – Lidé; Praha, 2004 * **ČÍŽEK, J.:** Dějiny okresního muzea v Náchodě; Hradec Králové, 1985, seminární práce na katedře historie PdF (dnes Historický ústav FHS UHK) * **DÍLO** Jana Amose Komenského 3; Praha, 1978, s. 473–564 (ed. NERADOVÁ, K. – STEINER, M.) * **GLÜCKLICH, J.:** Nová redakce Zemského zřízení království českého z posledních let před českým povstáním; Spisy FF MU v Brně č. 41, Brno, 1936 * **HLADKÝ, L.:** Náchodské rukopisy z 15. století; *Náchodský zpravodaj*; duben 1997, s. 8 * **týž:** Literátské bratrstvo a jeho kniha z 18. století; *Náchodský zpravodaj*; květen 1997, s. 12 * **týž:** Literátské bratrstvo v Náchodě; In: PETRBOK, V. – LUNGA, R. – TYDLITÁT, J. (ed.): Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století. Sborník příspěvků ze symposia; Boskovice, Rychnov nad Kněžnou, 1999, s. 425–432 * **týž:** Nahlédnutí do života města Náchoda v pozdním středověku; *Východočeské listy historické* 21–22; Hradec Králové, 2004, s. 267–277 * **HRAŠE, J. K.:** Průvodce Náchodem; Náchod, 1893 * **týž:** Dějiny Náchoda 1; Náchod, 1895, s. 470–471 * **týž:** Dějiny Náchoda 1620–1740; Náchod, 1994, k vydání připravili BAŠTECKÁ, L., a kol. * **HREJSA, F.:** Jan Věgh: K 150letému výročí tolerance; Praha, 1930 * **kol.:** Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 155 * **KONRÁD, K.:** Dějiny posvátného zpěvu staročeského od XV. věku do zrušení literátského bratrstev; Praha, 1893, s. 323–324 * **LUDVÍK, J. M.:** Památky hradu, města a panství Náchoda i vlastníkův jeho 1; Hradec Králové, 1857, s. 119–120, 145 * **MORAVEC, J. – VOBORNÍK, J. – TLÁSKAL, J.:** Nové Město nad Metují a jeho kraj; Praha, Nové Město nad Metují, 1940 * **SBORNÍK** muzejní společnosti v Náchodě; Náchod, 1944 * **TOCHÁČEK, V.:** Náchodsko – Kapitoly ze současnosti a minulosti (stručný průvodce expozicemi muzea); Náchod, 1979 * **TOŠNEROVÁ, M., a kol.:** Průvodce po rukopisných fondech

v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 95 * VIDMANOVÁ-SCHMIDTOVÁ, A.: Rukopisné zachování Kroniky trojánské; *Listy filologické* 85; 1962, s. 237–255 * Komise 8. 8. 1972.

VI. Fyzická prohlídka fondu rukopisů, prohlídku starých tisků provedla knihovnice. Rukopisy ze sbírky Listiny vytipovány na základě inventárního seznamu.

VII. OĚ, LH, LJ: 5. 6. 1998; BT, LH, ML, ST: 7.–8. 7. 1998; AJ, BT, FA, PT: 29.–30. 8. 2005; AJ, BT, PT: 31. 8. 2005; AJ, BT, FA, FJ, PT: 1. 9. 2005; AJ, FA, FJ, PT, ZZ: 2. 9. 2005; AJ, FA, KaM, KeA, MI, VŠ: 18. 7. 2006; AJ, FA, KaM, KeA, MI, VŠ, ZŠ: 19. 7. 2006; AJ, BeM, FA, KaM, KeA, MI, VŠ, ZŠ: 20. 7. 2006; AJ, BeM, FA, KaM, KeA, MI: 21. 7. 2006; AJ, FA: 26.–27. 7. 2006, 14. 8. 2006; AF: 29.–30. 5. 2007; AF: 16. 7. 2007.

A. Rukopisy

2959/1

sign. RKPS-6

pap., 1909, [IV] + 52 pp., nevázáno, sešit v deskách z černého tvrdého papíru, hřbet potažen černým plátnem, červeně barvená ořízka, 23,6 : 19,3 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-6“, na p. [I] perem připsáno „Daroval museu Nov[ého] Města n[ad] Met[ují] Jan Klos, ředitel škol a archivář. Červenec 1929.“, na p. [III] perem sign. „RKPS-6“, na p. [IV] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též dvakrát na p. 21).

p. [III]:

„Fideikommissní panství Novo-Městské nad Metují. Vyňato a přeloženo z díla:

„Das Königreich Böhmen,“ statistisch=topografisch dargestellt von Johann Gottfried Sommer.

Svazek čtvrtý, Kraj Králové-Hradecký. Praha, 1836. Sklad: J[ohann] G[ottfried] Calve.“

Český překlad výňatku z tisku SOMMER, Johann Gottfried: Das Königreich Böhmen IV (Praha, 1836) pojednávající o historii panství, jeho vlastnicích, výměře půdy, přírodních poměrech, obyvatelstvu, živnostech, zemědělství a osadách na panství; překladatel učitel a archivář Jan Klos (1841–1928; viz podpis pod předmlouvou na p. 2) se odvolává i na další díly téhož spisu, na zápisy v místní pamětní knize (p. 33) a na tisk SCHALLER, Jaroslau: Topographie des Königreichs Böhmen 15 (Praha, 1790; viz dodatek k p. 34). Vlastní text na pp. 3–48, na pp. 1–2 předmluva datovaná „V Nov[ém] Městě nad Met[ují], dne 27. dubna 1909.“, jediný písař (Jan Klos), nadpisy podtrženy, předtištěné modré okraje, v nich marginální poznámky, mezi pp. 34 a 35 vlepen dodatek k p. 34, na p. 16 tužkou poznámka „Je to psáno podle Padiarových Dějin N[ového] Města, někde doslovně. J[an] V[oborník]“ (tj. odkaz na kroniku Nového Města nad Metují sepsanou P. Janem Nepomuckým Padiarem v l. 1818–1822; touž rukou i poznámky na pp. 26 a 28), pp. [III] a 49–52 prázdné. Srov. rukopis č. 2960, psaný též Janem Klosem a opravovaný Janem Voborníkem.

Lit.: MORAVEC, Jaro – VOBORNÍK, Jan – TLÁSKAL, Jaroslav: Nové Město nad Metují a jeho kraj; Praha, Nové Město nad Metují, 1940.

2960/2

sign. RKPS-7

pap., s. XX. in., [VI] + 42 + 23 (recte 22 pp., po p. 9 paginováno 11) + 8 + 16 pp. (každá z částí má vlastní původní paginaci, pp. [V] a [VI] se nalézají před částí c), nevázáno, sešit v deskách z černého tvrdého papíru, hřbet potažen černým plátnem, červeně barvená ořízka, 23,6 : 19,3 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-7“, na p. [I] perem připsáno „Daroval museu Nov[ého] Města n[ad] Metují Jan Klos, ředitel škol a archivář. Červenec 1929.“, na p. [III] perem sign. „RKPS-7“, na p. [IV] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21 části a).

a) p. [III]:

„Přehled dějin Nového Města nad Metují. Dle původních pramenů sepsal

Jan N[epomuk] K[arel] Rojek, děkan Novo-Městský. Od roku 1501. do roku 1797.“

Český opis přehledu dějin Nového Města nad Metují od P. Jana Karla Rojka (1804–1877) pořízený učitelem a archivářem Janem Klosem (1841–1928) podle rukopisu z městského archivu v Náchodě

(viz písářovu poznámku na p. 23 z 9. prosince 1908 a „Poznamenání“ na pp. 41–42 datované „V Nov[ém] Měště nad Met[ují], dne 13. září 1909. Jan Klos“); skládá se ze 2 částí: 1. část obsahuje historii města, 2. část, nazvaná „Obrazy z dějin Města Nového Hradiště nad Metují, jež nakreslil Jan K[arel] Rojek.“ (p. 25), popisuje nejvýznamnější kulturní památky a budovy. Vlastní text na pp. 1–42, jediný písář (stejný jako u ostatních částí, Jan Klos), nadpisy podtrženy, předtištěné modré okraje, v nich marginální poznámky, na p. [II] nalepena fotografie Jana Karla Rojka z r. 1861, na p. [IV] nalepena fotografie náhrobku, na její zadní straně perem Klosova poznámka „Náhrobek pana Jana Černčického z Kácova v Kunštátě na Moravě [osrp. Boskovice]. 1914.“, mezi pp. 28 a 29 vlepen ústřížek s Klosovým doplňkem k textu o kostele sv. Maří Magdalény datovaným 13. července 1922, na p. 37 Klosova poznámka uvádějící na pravou míru Rojkův text a odvolávající se na místní kroniky a archivní materiály, datovaná 4. května 1909, p. 24 prázdná. Vložen list se strojopisným úryvkem z kapitoly Jana Voborníka Z galerie našich významných krajanů a rodáků (Nové Město nad Metují a jeho kraj, viz dále, s. 174) pojednávajícím o tomto rukopisu.

b)

[Dodatky k Přehledu dějin Nového města nad Metují Jana Karla Rojka z poč. 20. stol.]

Tři dodatky k Přehledu dějin Nového Města nad Metují, připojené opisovačem Janem Klosem: 1. dodatek je opis smlouvy ze Zemského archivu o prodeji panství Nové Město nad Metují Janem Černčickým z Kácova panu Vojtěchovi z Pernštejna r. 1527 (pp. 1–4, na p. 4 doplněno poznámkou z tisku **SEDLÁČEK, August:** Hrady, zámky a tvrze Království českého, Praha, 1882–1927), 2. dodatek doplňuje článek „Trčkové“ z části a (viz tam, pp. 12–13) a je opsán z patrně rukopisné „novoměstské Kroniky Jos[efa] Tomka, str[ana] 61. až 68.“ (pp. 5–8), 3. dodatek obsahuje seznam jmen obyvatel Nového Města r. 1534 též z novoměstské kroniky Josefa Tomka (pp. 15–20, připojeny četné opravy a doplňky tužkou uvedené poznámkou „Tuto přepsaná tužkou a hvězdičkou označená jména jsou dle přiloženého seznamu, jenž souhlasí s I. grunt[ovní] knihou. Přepsal jsem 5. VI. 1943. J[an] Vob[orník]“ a odvolávající se i na další archivní materiály); mezi 2. a 3. dodatek vepsáno „Vinění správce panství Novo-Městského nad Metují, Bartoloměje Bartoňce, na Jana Syrovátku pro krádež 5000 dukátů při selské rebelii“ (k rebelii došlo na konci masopustu r. 1628, obvinění bylo podáno 19. března 1629, z téhož dne pochází i odpověď Jana Syrovátky a soudní nález, pp. 9–15). Stejný písář a úprava jako u ostatních částí, jen okraje a linky narýsovány ručně tužkou, pp. 21–23 prázdné.

c) p. [V]:

„Jan K[arel] Rojek: Příspěvky k dějinám Nového Města n[ad] Met[ují] v 19. st[oletí]“

Opis 2 výňatků z pamětního listu P. Jana Karla Rojka z r. 1842 nalezeného r. 1909 v makovici zámecké věže v Novém Měště nad Metují, pořizovaný Janem Klosem dne 15. září 1909 (viz p. 1), obsahuje části „Vinice“ (pp. 3–6) a „Silnice“ (pp. 6–7) a pojednává o jejich zakládání a budování. Stejný písář a úprava jako u ostatních částí, na p. 1 poznamenání o původu textu, pp. [VI], 2 a 8 prázdné.

d) p. 1:

„Drobné zprávy historické z knihy Rydlovy“

Opis částí „knihy Rydlovy“, tj. patrně nějakého spisu sběratele Josefa Rydla (zemřel r. 1923) z Nahořan (osrp. Nové Město nad Metují) o některých stavbách a událostech v Novém Měště nad Metují, doplněný i o údaje z jiných pramenů (např. městských knih) a pořizovaný Janem Klosem r. 1909 (viz na p. 1 „V Nov[ém] Měště n[ad] Met[ují], dne 25. září 1909. Jan Klos“). Vlastní text na pp. 3–11, stejný písář a úprava jako u ostatních částí, in margine tužkou přípisů komentující původní text (rukou Jana Voborníka), pp. 2 a 12–16 prázdné. Srov. rukopis č. 2959, psaný též Janem Klosem a opravovaný Janem Voborníkem.

Lit.: MORAVEC, Jaro – VOBORNÍK, Jan – TLÁSKAL, Jaroslav: Nové Město nad Metují a jeho kraj; Praha, Nové Město nad Metují, 1940.

2961/3**sign. RKPS-12**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 883 pp. (recte 604 pp., listy s pp. 1–234, 247–266 a 790–813 chybějí, složka s pp. 445–478 zařazena před ostatní, jsou na ní umístěny provenienční znaky), nevázáno, 26 volných složek, každá sešita provázkem, 19,0–20,0 : 12,0–12,8 cm. Na p. 455 štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-12“, dále fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 837) a perem sign. „RKPS-12“, na p. 837 modrý razítkový text „STÁTNI ZÁMEK NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ“ (zde škrtnut, jinak též na p. 286).

[Lékařská kniha z konce 18. nebo poč. 19. stol.]

Neúplná česká lékařská kniha z konce 18. nebo poč. 19. stol., obsahuje velké množství receptů pro léčení lidí i domácích zvířat, a to včetně návodů na ochranu proti čarodějnictví. Vlastní text na pp. 235–814, patrně více písařů nebo jeden písař píšící po delší dobu, rámeček z dvojlinky, linky tužkou, na pp. 838–862 „Registřik Teto Knjžky.“, na p. 815 připsán mladším písařem z 19. stol. český recept, pp. 816–836 a 863–883 prázdné. Vložen lístek se zlomkem perem psaného německého textu, patrně historického. Srov. rukopis č. 2963, psaný patrně zčásti tímž písařem.

2962/4**sign. RKPS-13**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 36 ff. (nově, f. 13 z větší části utrženo), vazba nedochována, sešito nití, 19,5 : 12,7 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-13“, na f. 1r fialový razítkový text „Okresní muzeum Náchod“ (též na ff. 1v a 7r) a perem sign. „RKPS-13“, na f. 36v dvakrát modrý razítkový text „STÁT[ní] ZÁMEK NOVÉ [Město] NAD M[etují]“.

f. 1r:

„Žalmy swatého Dawida gakožto Zpěwy Cyrkwe Izraelske“

Torzo česky psané sbírky veršovaných parafrází žalmových úryvků z přel. 18. a 19. stol., u některých zřejmě uvedeny odkazy na melodii (např. na f. 28v „32 Blahoslawenstwj kagicych ljdí notta 60 při l[istu] 153. 20. C“), konec chybí. Vlastní text na ff. 1r–36v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, incipity kaligraficky, f. 36v vybledlé do nečitelnosti.

2963/5**sign. RKPS-15**

pap., s. XVIII. med.–XIX. med., 118 ff. (nově), nevázáno, 11 volných složek, každá sešita provázkem, 17,9–20,2 : 12,4–12,9 cm. Na f. 1r štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-15“, dále fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 94v) a perem sign. „RKPS-15“, na f. 94v neúplný modrý razítkový text „STÁTNI ZÁMEK [Nové Město nad Metují]“.

[Historické a náboženské zápisky z 2. pol. 18. až 1. pol. 19. stol.]

České historické a náboženské zápisky pocházející z období od 60. l. 18. stol. do pol. 19. stol., obsahují na ff. 1r–15r regesta císařských nařízení z 80. l. 18. stol. (týkající se hlavně náboženských záležitostí navazujících na toleranční patent a záležitostí hospodářských), dále následují na ff. 15v–27r „Taxa ststoly“, na ff. 29r–37v kronikářské záznamy ze 17. a 18. stol. (popisující historické události, např. pochody armád nebo obléhání, a neobvyklé astronomické a meteorologické jevy jako bouřky, sucha, velký sníh, komety, neúrodu atd., na f. 36r zápis „Leta. 1006. Garoměř [= Jaroměř] založena od Garonjra [!] Krale.“), na ff. 38r–39v záznamy o datech Velikonoc, o juliánském a gregoriánském kalendáři a historických měřích, na ff. 40r–46r líčení slavných činů Karla IV., které přechází do líčení historie mostů přes Vltavu, stavby Karlova mostu, jeho dalších osudů (hlavně povodní a oprav) a výzdoby (sochy), na ff. 46r–49r „O stromu kafowem gak roste a kdy dočech gest přjnessen“, na ff. 49v–51r „Kratcy přjbehowě [!]. Posylanj aprylem přjsspělo kzaloženj Lotrynsko Rakauskeho kme-ne.“, na ff. 51r–54r kronikářské záznamy z poč. 19. stol. o napoleonských válkách, počasí a cenách potravin (na f. 51v mladší rukou připsán zápis z r. 1853 o spaření komety, na f. 53r o dobytí Jeruzaléma Vespasiánem a Titem, na f. 53v o hojnosti a láci za krále „wladjslawa“), na ff. 54v–66v historické záznamy z českých dějin z l. 726–1778, na f. 66v stručný popis ostrova Malty, na ff. 66v–67r mladší rukou zpráva z r. 1833 o velké vodě, na ff. 67r–76r záznamy ze světových dějin církevních i světských (např. na f. 67v o papežce Janě, na f. 68r o vystoupení Martina Luthera, na ff. 68v–69r o Juliu Caesarovi, vzniku římského císařství a zavedení juliánského kalendáře, na ff. 72v–73r o vzniku

knihtisku), na ff. 77r–88v protipapežský (zřejmě febroniánský) polemický text (o tom, že uctívání zázračných obrazů pochází od papeže, a ne od koncilu, že se do Německa křesťanství rozšířilo z Francie, a ne z Říma, že papežové neoprávněně exkomunikují apod.), na ff. 89r–102v biblické citáty, na ff. 103r–105r historické záznamy z l. 1125–1730 (hlavně o morových ranách), na ff. 105r–109v „Wegtach welmi pamětny znoin od leta, 1813. 1814. a 1815. Tuto budau podotknuti gen neghlawněgssj přjbehowe, genž se od měsyce srpna 1813 až do Čerwna 1815. přjhdjlo, začjngjce totiž walečnym taženjm Rakussanu wspogenj s Rusy a Prussany proti Francauzum.“, na ff. 109v–111r naučné i žertovné otázky a odpovědi (např. na f. 109v „Kdo se narodjl, apředce ne umřel. Odp[ověď] Lotowa žena, ktera neumřela, ale wsolny slaup se obratila.“, na f. 110r „Kdo ma očistec na swětě. Odp[ověď] Ten ktery zlau ženu ma.“ a „Ktera gest negdražssj woda. Odp[ověď] Kterau hospodsky do wjna mjsy.“, na f. 111r „Což gest černěgssjho nad krkawce. Odp[ověď] Geho peřj.“ a „Kdy zuby zagjcy sskodi. Odp[ověď] Když ho giž psy kausj.“ apod.), na ff. 111v–117v výpisky z biblické dějeprawy a na f. 118rv katechetické otázky a odpovědi. Více písařů, rámeček z dvojlinky, linky tužkou, nepravidelné stránkové kustody, místy některé slovo zvýrazněno, u ff. 104, 106, 107, 109, 112, 114, 115 a 117 oříznuty okraje, mezi ff. 34 a 35 vevázan ústřížek se součty perem, ff. 27v–28v a 76v prázdná. Vložen list pergamenu s tužkou psaným nečitelným německým textem a součty (patrně z 1. třetiny 19. stol.) a lístek papíru, na němž je rukou písaře perem zapsána poznámka o Efezském koncilu, údaj o počtu papežů v 18. stol. a zmínka o kázání o pokoji Jana Végha, které měl v kostele v Libiši (osrp. Neratovice) po 105 letech od vojny francouzské dne 12. dubna 1861 (chybná datace, míněno je kázání vydané tiskem jako **VÉGH, Jan**: Kázání o pokoji a všelijakých způsobech jeho při případnosti prohlášení žádostivého pokoje v dědičných zemích císařských po desítileté kruté vojně francouzské, držané v domě Božím libišským dne 12. dubna léta Páně 1801, Praha, s. a.), na versu opis censurního povolení „Spowolenim Cys[arško-]Kral[ovské] Cencury [!] w Praze,“ a odkaz na 2Te 3,16. Srov. rukopis č. 2961, psaný patrně částečně týmž písařem.

Lit.: HREJSA, Ferdinand: Jan Végh: K 150letému výročí tolerance; Praha, 1930.

2964/6

sign. RKPS-16

pap., 1755, [II] + 453 pp. (recte 434 pp., listy s pp. 17–20, 93–104 a 113–116 chybějí, p. 126 paginována dvakrát), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z ozdobné trojlinky, v rozích a uprostřed vytačované florální ornamenty, poškozený hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovými ozdobnými dvojlinkami, mezopolí zdobena vytačovými ornamentálními motivy, zbytky 2 úchytek kovových spon na kožených řemíncích, červeně barvená ořízka, 22,5 : 16,2 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-16“, na zadní desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „1245“, na předním příděstí modrý razítkový text „STÁTNÍ ZÁMEK NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ“ (dvakrát a jednou znovu na zadním příděstí), na p. [I] perem sign. „RKPS-16“, na p. [II] perem přípis „Tato kniha jest majetkem rodiny Jankovy. v Dolsku nad Medhují [dnes část obce Nahořany, osrp. Nové Město nad Metují].“ a fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 23).

p. [I]:

„Kancyonal Nawegrocźni Slawnosti a Pamatky. Pana Nasseho Geżysse Krysta. Wypsan od Gana Syna Matausse Dwo rža Ka Zmokriho [= zřejmě Mokré, osrp. Dobruška] Letha 1755.“

Český nenotovaný kancionál z r. 1755 sepsaný Janem Dvořákem z Mokrého, obsahuje písně o Kristově vtělení, narození, umučení, vzkříšení a nanebevstoupení, písně o seslání Ducha sv. a o sv. Trojici, nešporní zpěvy (především části 109.–113. žalmu), písně na Modlitbu Páně, na 12 článků obecné křesťanské víry, na Věřím v Boha a na Desatero, písně ranní, písně před jídlem a po jídle, písně večerní a písně obecné, např. na pp. 372–373 „WCzas Rany Morowe.“, na pp. 382–389 „WCzas Hladu A Drahoty.“, a rozsáhlý oddíl písní za příznivé počasí; u jednotlivých písní poznamenány nápěvy. Vlastní text na pp. 1–435, na pp. 436–439 „Reystřík Podle Abeczedy prosnadněgssy Nalezěni tčchto pisňi Wtomto Kancyonalu:“, jediný písař, psáno mezi 2 svislé dvojlinky, titul s iniciálou zalomenou do 3 řádků v ozdobném černo-červeném rámci, incipity oddílů červeně, na začátcích

oddílů ozdobné červené, červeno-černé či červeno-zelené iniciály zalomené do 2–4 řádků, některé zdobeny florálními motivy, začátky slok odlišeny červenými versálkami, jednotlivé písně odděleny černo-červenými nebo červeno-zeleno-černými ornamentálními pásy, na koncích některých písní jednoduché červeno-černé perokresby s florálními a zvířecími motivy, ručičky, srdíčka apod., živá záhlaví oddělená od textu dvojlínkou, stránkové kustody; na p. 450 perem 2 dodatečné vpisky písaře o úmrtích v rodině z l. 1777 a 1783, na pp. 451–453 a na zadní předsádce recto perem sloupce čísel a neumělé perokresby (voják, kůň apod.), na zadní předsádce verso a na zadním předeštlí perem hospodářské zápisky z konce 18. stol.

2965/7**sign. RKPS-19**

pap., 1793, [II] + 144 pp. (recte 142 pp., po p. 49 paginováno 52), vazba původní, prkénková, polepená červeným papírem, desky zdobeny vytačovaným rámečkem z florálních motivů, uprostřed obou desek vytačen křížek, hřbet o 3 vazech, žluté barvená ořízka, 16,5 : 11,4 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-19“, na p. [I] perem sign. „RKPS-19“, na p. [II] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21).

p. [I]:

„Modlitby Nabožne. Zmnohyh Pobožnych Knih sebrane, a kpobožnemu tež spasytedlnemu vžiwanj prospessne a vžitečne. Wypsane sau A[nn]o 1793“

Česká modlitební kniha z r. 1793, obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, části žalmů 90., 139. a 69., modlitby k sv. Trojici, litanie ke všem svatým a modlitby příležitostné, večerní a mariánské, konec nedochován. Vlastní text na pp. 1–144, na p. [III] motto „Laus Deo Sit semper Cžest bohu, Zle žadnemu, Dobře mně, a tobě. Božě priprav srdce me k modlenj“, jediný písař, rámeček z dvojlinky, psáno místy v předlinkovaných rádcích tužkou, část titulu, motto, nadpisy a incipity provedeny kaligraficky červeným inkoustem a zdobeny drobnými červenými ozdůbkami, červené florální nebo ornamentální viněty, na p. 139 červeně celostránkový kaligrafický titul mariánské modlitby, po p. 144 chybí neznámý počet listů.

2966/8**sign. RKPS-32**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1816 + s. XIX. in., [II] + 186 pp., vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným, původně zlaceným ornamentálním rámečkem s florálními motivy v rozích a uprostřed delších stran, uprostřed obou desek vytačen florální ornament, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytačovanými ornamentálními linkami, v mezípolích vytačované florální ornamenty, 17,0 : 11,0 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-32“, a menší štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „1640“ (škrtnuto), na hřbetě v 1. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1640“, na předním předeštlí perem přípis „HAI Anna Ducháčowa dne 17 ho Ledna dne 17 ho“ a fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na pp. [II] a 21), na p. [I] perem sign. „RKPS-32“, na p. 90 perem přípisy „1816“ a zrcadlově „Jakob Duchatz Canonier“, na p. 182 perem přípis „Anna duchačowa 1839. A[nn]o“.

a) p. [I]:

„Modlitby Katolicke Gednomu každemu wernemu K[r]estanu Gakehokoliw Stawu neb powolanj kužjwanj prospessne W kterychzto Rozlicne wraucne a horliwe Modlitby každého Čzasu a wsselike pot[r]ebe slaužjczy se [obsa]hugj Z mnohyh [a roz]djlnych pobož[nyh] Kněch wybrane a Spowolenjm duchonj [!] Wrchnostj naswetlo wydane Pro Osoby Žencky.“

Česká modlitební kniha z r. 1816 (viz p. 90), patrně vycházející z některého vydání tisku **MOD-LITBY** katolické jednomu každému věrnému křesťanu ... k užívání prospěšné (srov. Knihopis 5822–5825 a 5827–5828, zejména 5822); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, litanie o jménu Ježíš, modlitby k sv. Anně, za rodiče a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 1–90, jediný písař (jiný než u následující části, na p. 81 patrně jeho iniciály „M. R.“), rámeček z jednoduché linky, místy předlinkováno tužkou, nepravidelné kustody, titul červeně v rámečku z dvojlinky, na p. 1 iniciála „W-e“ s motivem města zalomená do 5 řádků, nadpisy kaligraficky červeně, modré, červeně, žluté a zelené iniciálky zalomené do 2–3 řádků, začátky oddílů zdobeny florálními motivy,

celostránkové kresby tužkou a akvarelem: na předním přideštlí růže, na p. [II] květináč s růžemi a na p. 10 Kristus na kříži mezi růžemi, dále na p. 42 v černém poli ohraničeném červeným rámcem český text upomínající na lidskou smrtelnost zakončený lebkou a nápisem „MEMENTO MORY“, na p. 82 červeně špatně čitelná modlitba ve zlatém rámečku.

b)

[Česká modlitební kniha z poč. 19. stol.]

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., obsahuje mj. modlitby prosebné, k sv. Josefu a sv. Janu Nepomucnému, dále „Modlitba za od pusstenj hřjchu před gesličkami Paně.“ (pp. 129–137), modlitba vánoční, k sv. Apoleně proti bolesti zubů, k 9 kůrům andělským, „Přihotowenj kdobre smrtj“ (pp. 149–152) a „Modlitba na sedum Slow Pana Krysta na Křjži propowedenych.“ (pp. 174–181). Vlastní text na pp. 91–181, jediný písař (jiný než u předcházející části), rámeček z červené nebo žluté linky nebo z geometrických či florálních motivů, modlitby oddělovány červenými florálními pásy, červené versálky, na pp. 128, 152 a 181 a na zadním přideštlí kolorované perokresby s ornamentálními a florálními motivy, na pp. 183 a 185 pouze rámeček, na pp. 184 a 186 perem a tužkou výpočty.

2967/9

sign. RKPS-33

pap., 1786, [II] + 134 pp. (recte 132 pp., list s pp. 11–12 chybí), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným ornamentálním rámečkem s florálními motivy v rozích, poškozovaný hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými ornamentálními linkami, červeně barvená ořízka, 17,2 : 10,7 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-33“, na předním přideštlí perem podpis „Djtě Wenzel z Nachodam [?] 4^{em} April 1844“, na předním přideštlí a přední předsádce recto perem 3 podpisy Josefa Dítěte z Bělovsí (dnes část Náchoda) z l. 1835 a 1844, na přední předsádce verso tužkou podpis „Hraše“, na p. [I] perem sign. „RKPS-33“ a fialové kulaté razítko s opisem „M[useum] MĚSTA NÁCHODA“, na p. [III] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21), na p. 135 perem poznámka „Anno 1835 Tato Knyzka gest Jozefa Dítěte zbilauce [= Běloves] N[umero] 70“.

p. [I]:

„Welmj Srro[...] na Knížka W [n]ižto se Nahazegi [!] Ranni a Wecžerni Modlitby přzed a po swate spowiedy přzed, aposwatem pržigimani Modlitbi k panu Gežissy a k pannie Mariy, s Letaniami tež Modlitbi k Rozlicznim, Sw[atým] psana ode mně Frantisska Nikliczka z Městeczka Aupice [= Úpice, osp. Trutnov] 1786“

Česká modlitební kniha Františka Nyklíčka z Úpice z r. 1786, obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o nejsv. Svátosti oltářní, „Troge pozdraweni k Srdci Kristowu“ (pp. 74–78), „Letanie o Swate Krwi pana a Spasitele Nasseho“ (pp. 78–82), modlitby mariánské, za úrodu, v čas hladu a drahoty, v čas války, moru, modlitbu za manžele, modlitby těhotné ženy, při křtu, šestinedělky při uvedení do chrámu, k sv. Kateřině, modlitby a litanie k sv. Barboře a modlitby děkonné a prosebné. Vlastní text na pp. 1–134, jediný písař, rámeček z černo-červené dvojlíny, nadpisy, incipity modliteb, paginace a některé pasáže červeným nebo zeleným inkoustem, nepravidelné stránkové kustody, zdobeno velkým množstvím perokreseb florálních a ornamentálních motivů, rovněž červených a zelených, pasáže psané barevným inkoustem často rozmazané a špatně čitelné.

2968/10

sign. RKPS-34

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1786, [III] + 162 pp. (od p. 136 nově, recte 159 pp., po p. 86 paginováno 89, po p. 130 paginováno 132), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží (na zadní desce porušena), desky zdobené vytlačovaným rastroem a při okrajích ozdobným vytlačovaným rámečkem s florálními motivy, uprostřed obou desek vytlačen krucifix s paprsky a florálními motivy, žlutě barvená ořízka, 17,0 : 10,8 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-34“, a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1874“, na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1874“, na p. [I] perem sign. „RKPS-34“, na p. [II] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 18), na zadní předsádce verso perem dvakrát podpis „Jozef Čečetka Z Gestřeby [= Jestřebí, osp. Nové Město nad Metují] 1843“.

p. [III]:

„**Duchovní Poklad AneB Katolicke Modlitbi a pisniczki Zrozlicznich Pobožnich knížek sebrane Wssem nabožnim Křezestanum kduchownimu Potessení kprospechu a spasení**“

Česká modlitební kniha Jiřího Ččetky z r. 1786 (viz zápis písaře na p. [I] „Tilo [!] modlitbi nalezeg a patížeg Mne Giřzikog čzečetkog 1786 Dne 24. Decmbris [!]“), patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ poklad aneb Katolické modlitby a písničky** (srov. Knihopis 14 111–14 121); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, „Hodinky obolestne Maticzce bozy anne [!] marigy“ (pp. 110–127) a písně k Pánu Ježíši a k Panně Marii. Vlastní text na pp. 1–161, na přední předsádce verso červeně zkrácený titul „Duchoni [!] PoklaD“ a florální ornament, na p. 162 florální ornament a iniciály písaře „G CZ“, patrně jediný písař, nadpisy kaligraficky červeně nebo červeno-zeleně, rámeček z dvojlinky zdobené zelenými nebo zeleno-červenými vlnovkovými ornamenty, titul červeně, viněty ornamentální nebo s motivy srdce, květin apod., červeno-zelené iniciály zalomené do 2 řádků, živá záhlaví, na zadním příděstí perem magický obrazec se jmény evangelistů a sv. Rodiny a modlitba proti bouři psané jinou soudobou rukou.

2969/11

sign. RKPS-36

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 238 pp., vazba původní (poškozená), lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným, původně zlaceným rámečkem z drobných ornamentálních ozdob a jednoduché linky s florálními motivy v rozích, uprostřed obou desek vytlačovaný zlacený kříž, hřbet zdoben vytlačovanými, původně zlacenými ozdobnými příčnými linkami, zlacená ořízka, 17,2 : 11,1 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-36“, na p. 1 perem sign. „RKPS-36“, na p. 2 fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21).

p. 1:

„**Geistlicher Baumgarten worinn auserlesene Morgen= Abend= Meß= Beicht und Kommuniongebeter, die Tagzeiten zu unser lieben Frau auch andere schöne Andachten sich befinden.**“

Německá modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem: Geistlicher Baumgarten** nebo **ERHARD, Caspar: Geistlicher Baumgarten**; obsahuje modlitby ranní, modlitby a hodinky k Panně Marii, modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, k svatým (sv. Ignáci, sv. Anně a sv. Josefu), litanie ke všem svatým, úryvek z žalmu 69., „Sieben schöne Gebetlein vom Leiden Christi.“ (pp. 162–170), „Gebet des H[eiligen] Ambrosi zu Maria der Mutter Gottes.“ (pp. 171–178), loretánské litanie, „III Andächtige Gebetlein S[anc]t[i] Francisci vom süßen Namen Jesu.“ (pp. 193–196), „Gebet S[anc]t[i] Bernardi vom süßen Namen Jesu.“ (pp. 196–202) a modlitby velikonoční. Vlastní text na pp. 1–236, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nepravidelné foliové kustody, část titulu a nadpisy kolorovány žlutě, červeně, modře a zeleně, v týchž barvách i perokresebné florální viněty, pp. 237–238 prázdné.

2970/12

sign. RKPS-37

pap., s. XVIII. med.–XIX. in., [I] + 69 pp. (paginace z 19. stol., recte 67 pp., list s pp. 22–23 chybí), vazba mladší, lepenková, polepená černým papírem, na přední desce modro-bílý ozdobný štítek, v něm bílou barvou titul „Spěvy Kostelní pro Kur Literatcky W Nachodě. 1858.“, hřbet polepen modrým papírem, 35,7 : 24,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-37“, a oktogonální štítek s modrým ozdobným rámečkem a předtištěným textem „N^o Breite Mtr“, v něm perem č. „145“, na p. [I] perem sign. „RKPS-37“ a fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na pp. 2 a 24).

přední deska:

„**Spěvy Kostelní pro Kur Literatcky W Nachodě. 1858.**“

Konvolut českých většinou nenotovaných duchovních písní patřící literátskému kúru v Náchodě (některé písně opatřeny moderní notací, některé zpívány na nápěvy jiných známých písní, některé datovány, a to k l. 1749–1835, viz pp. 33 a 1); obsahuje písně k Ježíši, k srdci Ježíšovu, k nejsv. Svátosti oltářní a k Panně Marii a dále písně liturgické, prosebné a příležitostné (postní, na konec roku,

ke mši, k sv. Anně, sv. Linhartu, sv. Václavu v čas vojny apod.), např. na p. 2 „Piseň k Agnus Dei.“ s moderní notací, na p. 3 „Piseň Wečernj k Panně Maryi Náchodský.“ uzavřená formulí „O[mnia] A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam] E[t] B[eatae] M[ariae] S[anctae] V[irginis]“ a datací „scrib[tum] die 8. Aprilis A[nno] 1799“, na pp. 12–13 „Piseň K Neyswietiegssy Pannie Marygj Nachodske Spiwa se gako: Dobrau Noc: rozpustily Swiete“ s datací „Sepsána k wietssy Czty a Chwale Rodičzky Božj. Leta Panie: 1760. dne 1^{ho} Vnora.“, na pp. 26–27 „Pysen Wanočzni Spywa se Gako Narodil se Krystus Pan, etc.“, na pp. 30–33 „Piseň Pobožna w Čzas Sucha, žadagicy Pana Boha Wssemohaucyho za Dessť. Spiwa se gako: Widim chudeho žebračzka, ke mnie etc“ datovaná na p. 33 „A[nn]o D[omini] 1749.“, na p. 35 „Pjseň při Communicyrowani“, datovaná „Pržepsana pro Počestny Kur Literatsky Chramu Panie S[vatě]ho Wawřzincze Miesta Nachoda Leta 1772.“, na pp. 40–42 „Piseň k Pannie Marigy oPoslednj Pomocz Žadagicy Dusse.“, datovaná na p. 42 „Sepsana k Potřebě [!] Kuru Litteratskeho Miesta Nachoda Roku 1782.“, na pp. 54–58 „Piseň Ke Mssy Swaty ktera se w Hlawnim Miestě Widnj [Rakousko] podle Czysaržo=Kralowskeho Naržizenj we Farnich Kostelych Spiwa. Ku Potržebie Počestneho Kuru Literatskeho Chramu Panie Swateho Wawřzincze Miesta Nachoda Roku 1783. Sepsana.“ a na pp. 60–62 „Welmi nábožna Piseň K Swatemu Kržiži Spiwa se gako Tisiczkrat buď pozdraweny Jene Nepomucký.“ datovaná na p. 62 „Sepsana pro Potržebu a k žiwiani Počestneho Kuru literatskeho Chramu Panie Swateho Wawřzincze Miesta Nachoda Roku 1785.“. Vlastní text na pp. 1–63, více písařů, některé písně zdobeny ozdobnými perokresebnými linkami, rámečky, versálkami, vinětami apod., na pp. 64 a 67 zbytky německých účtů z poč. 19. stol., na p. 66 zapsán v pol. 19. stol. obsah konvolutu nadepsaný „Rozlicne Pismane“, pp. 9, 29, 65 a 68–69 prázdné. Vložen list menšího formátu s perem psaným textem „Řeč držaná dne 5^{ho} července 1876. při navštěvě koruňiho prince Rudolfa. od žáčky Vte třídy Anny Fikrové.“. Srov. rukopis č. 2971 podobného obsahu, který patřil témuž kůru a jehož některé části byly psány týmiž písaři.

2971/13**sign. RKPS-38**

pap., 1773, [I] + 58 pp. (paginace z 19. stol., recte 57 pp., po p. 3 paginováno 5), vazba z pol. 19. stol., lepenková, polepená černým papírem, na přední desce modro-bílý ozdobný štítek, v něm bílou barvou titul „Spěwy Kostelni pro Kur Literatcky W Nachodě. 1858.“, hřbet polepen modrým papírem, 36,7 : 23,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-38“, na přední předsádce recto perem sign. „RKPS-38“, na přední předsádce verso fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21).

p. 7:

„Pysnie Rozlyčzne k Neyswietiegssy Rodičzce Boži Maryi Panně Tež Niektere k Panu Gežissy Rani, a Ke Mssy Swate k Negswietiegssimu Srdczy Pana Gežisse Pysen wČzas Sucha žadagicy Pana Boha za Aurodny Dessť: k Swatemu Waczlawu w Čzas Wogny, a k Swatemu, Lynhartu, Patronu, proti nakaženi Dobytkta Ktere sepsane Sau pro Vžiwani Počestneho Kuru Lyteraczkeho Chramu Panie Swateho wawřzincze, a Patrona Mniesta Nachoda w Roku Panie 1773 dne 29. Prasince I. M.“

Sbírka českých nenotovaných duchovních písní opsaná písařem s iniciálami I. M. r. 1773 pro literátský kůr v Náchodě, u některých písní poznamenány nápěvy; obsahuje písně k Panně Marii, k Ježíši a k srdci Ježíšovu, písně prosebné a příležitostné (postní, na závěr roku, k sv. Václavu v čas vojny, k sv. Linhartu, patronu proti nakažení dobytkta, na pp. 24–25 „Pysen Wanočzni Spiwa se Gako Narodil se Kristus Pan etc.“ apod.) a písně liturgické (před zpovědí a před přijímáním, při pozdvihování apod.). Vlastní text na pp. 8–36, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, linky tužkou, titul částečně kaligraficky v ozdobném perokresebném rámci, jednotlivé písně oddělovány ozdobnými linkami s florálními motivy, ozdobné perokresebné versálky na začátcích strof, nepravidelné stránkové kustody, některé části textu písař opravoval přelepením a přepsáním nového textu. Ke kancionálu přivázány další soudobé české písně psané několika různými rukama, a to na p. 1 „Pisně při Přijímánj Lidu.“ a „Pjseň k neposskwrně Panně Maryi.“, na pp. 2–3 „Rannj Pysne.“ a „Gina

Pisen Rannj.“ (na p. 4 doplněno poznámkou „Psáno na den Swatě frantissky“), na pp. 5–6 „Pysěň k S[vatě] Anně“, na pp. 36–50 opět několika různými rukama písně postní, mešní, k sv. Vavřinci, k nejsv. Svátosti oltární a k Ježíši, na pp. 51–55 „Piseň Ke Mssy Swaty ktera se w Hlawnim Miěstě Widnj [Rakousko] podle Czysařo=Kralowskeho Naržizenj we Farnich Kostelich Spiwa Ku Potrzebie Poczestneho Kuru Litteratskeho Chramu Panie Swateho Wawrżincze Miesta Nachoda Roku 1783. Sepsana.“ a na pp. 55–56 píseň k Panně Marii, na p. 57 nalepen „Registržik Na Rozlicne Pisnie“ z pol. 19. stol., pp. [I] a 58 prázdné, list s pp. 55–56 vytržen z vazby. Vložen list a dvojlist, na obou perem táž „Pjseň k Panu Ježíši“ z pol. 19. stol., a dále dvojlist menšího formátu, na něm černým a červeným inkoustem 4 vánoční písně, mj. „Pysěň Ktera se Spiwa O Wigylji Božicho Narozeni, a Neb na Sstiedry Den. Spywa se Gako Krysta Krale Nebeskeho, Chwalmež Pana etc.“ z konce 18. stol. Srov. rukopis č. 2970 podobného obsahu, který patřil témuž kúru a byl psán částečně týmiž písaři.

2972/14**sign. RKPS-40**

pap., (1731 + 1739) s. XVIII. ex., 56 ff. (nově), vazba původní (poškozená, přední deska odtržena), lepenková, polepená hnědým škrobovým papírem, hřbet o 7 vazech a rúžky potaženy hnědou kůží, zdobeny vytačovanými dvojlínkami, 1 pár lněných tkanic, červeně stříkaná ořízka, 37,4 : 26,9 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-40“, původně zde též ozdobně tvarovaný štítek s perem psaným titulem „General Zunfts=Articulen und Patenten vom Jahre 1731. u[nd] 1739.“, nyní odlepený a volně vložený do knihy, na f. 1r perem sign. „RKPS-40“, na f. 1v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 12r).

vložený štítek původně nalepený na přední desce:

„General Zunfts=Articulen und Patenten vom Jahre 1731. u[nd] 1739.“

Opis německých cechovních řádů a patentů pro české země vydaných ve 30. l. 18. stol. pořízený na konci 18. stol., obsahuje na ff. 1r–23r „General Zunfts=Articulen für die Innungen der Koeniglichen Boehmischen [!] Erb=Landen A[nn]o 1739.“, na ff. 23v–43v „General Zunfts=Patenten vom Jahre 1731.“, na ff. 44r–49v „Anmerkungen nach welchen sich die Städte und Zünfte bei denen allergnadigst erlassenden General=Handwerks= und Gewerbs=Patenten Am 16ten November 1731. zu verhalten haben werden.“, datováno ve Vídni 18. ledna 1732, a na ff. 50r–55v „Punctata pro Directione deren Land=Stellen zu Einziehung [!] der Innungs=Artikulen“, datováno ve Vídni 18. ledna 1732; texty opsány v úplnosti, včetně podpisů a titulatury. Vlastní text na ff. 1r–55v, jediný písař, psáno mezi 2 svislé dvojlíčky, marginální rubriky v užším sloupci při vnějším okraji stránky, ohraničeném vně jednoduchou linkou, nadpisy podtrženy dvojlíčkou, ff. 1v a 56v prázdná.

2973/15**sign. RKPS-43**

pap., 1757, 136 pp. (soudobě), vazba původní, lepenková, polepená modrým škrobovým papírem, hřbet a rúžky potaženy hnědou kůží, hřbet zdoben vytačovanými příčnými linkami, 19,5 : 16,5 cm. Na přední desce štítek s modrým ozdobným rámečkem a předtištěným textem „N^{ro} Breite Mtr“, v něm tužkou č. „50“, dále štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-43“, na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1542“, na p. 1 perem sign. „RKPS-43“, na p. 2 fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21), na p. 2 perem přepis „Patři Tato Knjha Waclawoj Klemrowy, Mladssjmu. Sausedu Městečka Skalice [= zřejmě Česká Skalice, osrp. Náchod] z N[umer]o 118 stare Město“.

p. 1:

**„Pisnie Pohrřebnj Ktere Se Pržj Pohržbu Mrtwych tiel Vžiwagj
A Patrżiczj Jozefowj Markowj Ze Skalycze A[nn]o 1757“**

Český zpěvník abecedně řazených nenotovaných pohřebních písní z r. 1757 z majetku Josefa Marka patrně z České Skalice. Vlastní text na pp. 4–29, na pp. 135–136 „Regystržik Pisnj w Knjze teto Podle Abeczedy“, jediný písař, psáno kaligraficky mezi 2 svislé linky, písně oddělovány linkami či dvojlínkami, řádky textu psány přes celou šířku dvojstrany, ozdobné perokresebné iniciálky, na p. 1 perem k titulu připsáno „saucze starj 28 Roku melancholyji“, na pp. 2–3 zapsal Václav Klemr perem a tužkou rejstřík několika vybraných písní, listy s pp. 131–134 do knihy později vlepny, na nich česká pohřební píseň o 7 slokách psaná na poč. 19. stol., p. 30 prázdná.

2974/16

sign. RKPS-44

pap., s. XVIII. med.–ex., 184 pp. (recte 180 pp., listy s pp. 5–6 a 9–10 chybějí), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným, původně zlaceným dvojítm ozdobným rámečkem s florálními motivy v rozích, na přední desce uprostřed vytlačovaný zlacený nápis „ANNA PITASSOVA 1774“, hřbet o 4 vazech, zvrázněných vytlačovanými zlacenými ozdobnými linkami, v mezípolích vytlačované zlacené florální ornamenty, zlacená ořízka, 16,5 : 9,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-44“, na hřbetě v 1. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1573“, na p. 1 tužkou podpis „Hraše.“, perem údaj o ceně „40 K[o]r[un]“ a sign. „RKPS-44“ a fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM MĚSTA NÁCHODA“ (též na p. 181), na p. 2 fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21).

[Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol.]

Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., titulní list nedochován; obsahuje modlitby ranní, na jednotlivé dny v týdnu, mariánské, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, litanie o jménu Ježíš a loretánské, modlitby k svatým (sv. Josefu, andělu strážci, sv. Janu Nepomuckému, sv. Anně, sv. Lucii a sv. Barboře), litanie ke všem svatým, část žalmu 69. a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 1–179, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, živá záhlaví, stránkové kustody, nadpisy a incipity kaligraficky červeně s ozdobnými versálkami, na pp. 7, 82, 101, 106, 119, 140, 152, 172 a 179 červeno-černé perokresebné ornamentální viněty s florálními motivy (na p. 199 s devízou „MARIA“), na pp. 180–184 a na zadní předsádce recto jinou soudobou rukou připsány „Modlitba K Panne Maryi.“ a „Wracne wzdechnuty za obdrzeni sstastneho Skonani.“, zakončené iniciálami písaře „V. R. B.“, na zadní předsádce verso a na zadním přičeští perem zkoušky písma.

2975/17

sign. RKPS-45

pap., s. XVIII. ex., [IV] + 304 pp. (recte 316 pp., mezi pp. 206 a 207 vezázný 2 prázdné nečíslované strany, mezi pp. 215 a 216, 219 a 220, 222 a 223, 225 a 226, 228 a 229, 231 a 232, 234 a 235, 237 a 238, 242 a 243, 245 a 246 po 1 prázdné nečíslované straně), vazba z 19. stol. (poškozená, přední deska odtržena, hřbet nedochován; při převazbě kniha oříznuta, na několika místech se ztrátou čísel stránek nebo několika písmen), lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovanou rámcovou kompozicí s rozvilinovým ornamentem, uprostřed obou desek vytlačen zářící kříž, žlutě barvená ořízka, 14,5 : 9,2 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-45“, na p. [I] perem sign. „RKPS-45“, na p. [II] fialové oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený kostelec [osrp. Náchod] a okolí.“ (též na pp. 15 a 167) a fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21), na p. 297 perem přípis „Franz Kolert Lepřta Zeždara [= snad Žďár nad Metují, nebo Žďár, dnes část obce Brzice, osrp. Náchod] N[umer]o 24.“

p. [III]:

„**Kržestianske = Katoliczke Modlitby Wibrane, zmale = tak Rržeczen[e] Sstepne = Zahradky wnižo se winazegy [!]. Modlitby Ranny wečern[í] Pržimssy Swate Pržed y Po [z]powiedy. Pržed y Po Przigim[ání] welebbe Swatosty Oltaržny Modlitby Nessporny S Piety [ža]lmy, ! k Swate a Nerozdilne. T[ro]giczcy, tež kBlahoslawene Pan[ně] Maryi Czesta Kržížowa.**“

Česká modlitební kniha z konce 18. stol. sestavená patrně na základě některého z vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malá štěpná zahrádka (srov. Knihopis 5324, 5326–5331 a 5334); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, nešporní v neděle a svátky, ke zpovědi, k přijímání, litanie ke sv. Trojici, modlitby k Panně Marii, litanie loretánské a křížovou cestu. Vlastní text na pp. 1–271, jediný písař, rámeček z dvojlinky, stránkové kustody, červené perokresebné iniciály zalomené do 2 řádků, incipity červeně, na pp. 272–296 cvičení ve víře, naději a lásce před nejsv. Svátostí oltářní psané jiným písařem z poč. 19. stol., v křížové cestě u zastavení I–XII ponechány prázdné pp., patrně pro vlepení či nakreslení výzdoby, a to všechny nečíslované pp. a pp. 249, 253 a 299–304; na pp. [I–II] perem modlitba k sv. Barboře, na pp. [II], 296, 297 a 298 zkusmé rozepisování pera, p. [IV] prázdná, list s pp. 47–48 uvolněn z vazby. Vložen list většího formátu s částí ranní modlitby z poč. 19. stol. s paginací 5–6.

2976/18

sign. RKPS-50 + sign. RKPS-56

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [II] + 122 pp. (recte 120 pp., list s pp. 11–12 chybí, po p. 60 paginováno 62, p. 103 číslována dvakrát), vazba nedochována (svazek je rozpadlý na 2 kusy, z nichž každý má vlastní sign.), 14,8 : 9,0 cm. Na přední před-

sádce recto štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-56“, dále hnědé oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec [osrp. Náchod] a okolí“ a perem sign. „RKPS-56“, na přední předsádce verso fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na pp. 21, 46 a 62), na p. 45 štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-50“, dále perem sign. „RKPS-50“.

p. [I]:

„Nabožne. Katoliczke. modlibj [!] zginich nabožnich kniech witažene awipsane kužiwanj prospěsnj.“

Česká modlitební kniha z konce 18. stol.; obsahuje modlitby ranní, k Panně Marii, k Ježíši, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie k Pánu Ježíši a loretánské, žalm 90. a modlitbu večerní. Vlastní text na pp. 1–122, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky červeně v ozdobném červeno-zele-ném rámečku, začátky oddílů v ozdobných červeno-zelených rámečcích, nadpisy oddílů a modliteb kaligraficky, ozdobné zelené nebo červené versálky, p. [II] prázdná.

2977/19

sign. RKPS-51

pap., s. XVIII. ex., 35 ff. (nově), vazba nedochována, sešito provázekem, 11,9 : 7,6 cm. Na f. 1r štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-51“, dále fialové oválné razítko s opisem „[Musejní spolek] pro [Červený Kostelec] [osrp. Náchod] a okolí.“, modrou pastelkou téměř nečitelně „249 K“ (též na f. 35v) a perem sign. „RKPS-51“, na f. 1v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 6r), na f. 11r štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „52/32“.

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Torzo české modlitební knihy z konce 18. stol., obsahuje konec bližší neurčených modliteb a modlitby mešní, začátek i konec chybí. Vlastní text na ff. 1r–35v, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z jednoduché linky, linky tužkou, poškozeno vlhkostí.

2978/20

sign. RKPS-53

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 23 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená hnědým papírem, desky zdobeny vytačovaným rámečkem s jednoduchým florálním ornamentem, hřbet polepen červeným papírem, zlacená ořízka, 14,0 : 8,9 cm. Na přední desce částečně odtržený štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, přelepen štítkem s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-53“, na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1523“, na předním příděščí perem podpis „Tomkowa Jozefa“ z poč. 19. stol., na f. 1r perem sign. „RKPS-53“, na f. 1v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 11r).

f. 1r:

„Pobožnost. k uctenj Srdce Pana Gežisse, aneb Modlitby rannj a wecernj. Přy. Mssy. k Spowědj Přigimanj tež. k. božim Swatim.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z tisku **POBOŽNOST** k uctění nejsvětějšího srdce Pána Ježíše (Praha, konec 18. nebo poč. 19. stol.; Knihopis 13 987); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání a k svatým (sv. Janu Nepomuckému, sv. Anně, sv. Antonínu a sv. Floriánu). Vlastní text na ff. 3r–23v, jediný písař, rámeček z modré jednoduché linky, nad a pod rámečkem jednoduchá ozdoba z modré vlnovky, titul ve žlutě vybarvené kartuši v ozdobném modrém rámečku, nadpisy červeně a modře, některé doplněny jednoduchými ornamenty nebo vepsány do žlutě vybarvené kartuše. Listy knihy vznikly splením vždy 2 listů, na 3 místech jsou zcela rozlepeny a vznikly tak nové stránky (ff. 1v–2r, 9v–10r a 11v–12r), na 3 z nich starší zápis litaní ke svatým psaný jinou rukou než vlastní text (ff. 9v–10r a 11v, text psaný touto rukou je patrný i uvnitř částečně rozlepeného f. 7), několik dalších listů je rozlepeno částečně, f. 2rv prázdné, na f. 12r pouze linky tužkou.

2979/21

sign. RKPS-54

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 46 pp. (recte 40 pp., listy s pp. 1–4 a 13–14 chybějí), nevázáno, 3 složky volně do sebe vložených dvojlistů (slepeny pouze štítkem se sign.), 16,8 : 10,7 cm. Přes hřbet nalepen štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-54“, na p. 5 perem sign. „RKPS-54“, na p. 6 fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 15).

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Torzo české modlitební knihy z přel. 18. a 19. stol., začátek i konec chybějí; obsahuje modlitby ranní, vzbuzení 3 hlavních ctností a modlitby mešní. Vlastní text na pp. 5–46, jediný písař, rámeček z dvojlinky zdobený žluto-červeno-zeleno-modrými ornamenty, ornamenty někdy použity i jako dělicí prvek oddílů, nadpisy a incipity kaligraficky červeně, modře, žlutě a černě, nepravidelné stránkové kustody, začátek mešních modliteb na p. 30 zdoben barevnými ornamenty.

2980/22

sign. RKPS-57

pap., 1716–1881, 157 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z dvojlinky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, stopy po 2 párech kožených řemínků, červeně stříkaná ořízka, 32,2 : 21,0 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-57“, na f. 3v fialové oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec [osrp. Náchod] a okolí.“ (též na f. 4r, na 6 vložených kvitancích, na 11 vložených extraktech ročních cechovních příjmů a výdajů a na vloženém vysvědčení), na f. 4r perem sign. „RKPS-57“, na f. 4v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na ff. 9v, 10r a 32v).

f. 4r:

„Registria Pocziwego Czechu Mlynarzskeho. w Kral[ovském] Wien[n]ym Miestie Polyczce [= Polička].“

Česky psaná registra mlynářského cechu v Poličce obsahující zápisy z l. 1716–1881 a rozdělená na následující části: „Początek Vstanoweni Poczi[wého] Czechu Mlynarzskeho.“ (ff. 5r–7r; obsahuje zápis o ustanovení mlynářského cechu, schválení cechovních artikulů a volbě a konfirmování starších cechu z 26. dubna 1716 a dále zápisy o dalších volbách starších cechu), „Prżigem Vczedlnikuw“ (ff. 10r–32v), „Propausstieni w Vczenj, a kterzyse, za Towarisse prżigimagi.“ (ff. 53r–77r), „Prżigem Mistruw“ (ff. 102r–128r), na f. 151r zápisy o usneseních stanovících pokutu mistrům za nedodržování pobožností a za neúčast na pohřbu člena cechu a na f. 154r „Rubrica Ktery Mladkowstwy gsau przedstawenj Totiż“. Více písařů, titul a nadpisy částí kaligraficky, některé zápisy odděleny linkou, ff. 1r–3r, 7v–9r, 33r–52v, 72r, 73r, 75r, 77v–101v, 128v–150v, 151v–153v a 154v–157v prázdná, f. 154 uvolněno z vazby. Vloženy následující písemnosti: karta s nápisem perem „Zápisy mlynářského cechu v Poličce kol[em] roku 1760.“, 14 českých kvitancí na příjem peněz od cechu z l. 1764–1778 opatřených černým kulatým kolkovým razítkem za 3 krejcare, 12 českých extraktů cechovních příjmů a výdajů z l. 1762–1784 opatřených černým kolkovým razítkem za 3 krejcare nebo 5 krejcarů, vysvědčení Josefa Sedlického ze školy v Sádku (osrp. Polička) z 25. listopadu 1829 opatřené červenou pečetí bez stop otisku, svatební smlouva mezi Františkem Sedlickým ze Starého Kamence (= zřejmě Kamence u Poličky, osrp. Polička) a Františkou Gregorovou ze Svatky (= Svatka, osrp. Žďár nad Sázavou, nebo Radešínská Svatka, osrp. Nové Město na Moravě) spolu s jejími rodiči Jiřím a Annou Gregorovými z 9. května 1859 opatřené slepým razítkem s textem „Kancelář c[isářsko-]k[rálovského] Notáře Wojtěcha Müllera.“ a kolkem za 30 krejcarů a nepodepsaná úmluva pravděpodobně též Františka Sedlického s matkou o přenechání hospodářství psaná patrně před r. 1856.

2981/23

sign. RKPS-58

pap., (1663) s. XIX. med., [I] + 39 ff. (novodobě, recte 40 ff., mezi ff. 30 a 31 nefoliován 1 list), vazba původní, lepenková, polepená šedo-hnědým mramorovaným papírem, hřbet polepen modrým papírem, zdoben vytlačovanými zlatými příčnými linkami, z nichž některé doplněny florálními motivy, mezi 2. a 3. linkou vytlačovaný zlatý titul „Komenskeho Hlubina bezpečnosti“, žlutě barvená ořízka, 25,0 : 16,8 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-58“, na přední předsádce recto černé oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec [osrp. Náchod] a okolí.“ (též na ff. [I]r a 39r) a perem č. „47/125“ a sign. „RKPS-58“ (též na f. 1r), na f. 1v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 10r).

f. 1r:

„Centrum securitatis to gest Hlubina bezpečnosti aneb Swětłe wymalowány, gak w samém gediném Bohu a pokogném se gemu na všecku wuli geho oddanj a poddánj, všecká dokonalá prjtomného žiwota bezpečnost, pokog a blahoslawenstwj zalezj. Žalm 31,25.“

**Zmužile sobe ciňte a posylnj Buh srdce vašeho, všickni kteřj naděgi mate w Hospodinu.
Wydáno neyprw w Lessně [Polsko] 1633. A nynj znowu w Amsterodámě [Nizozemí] 1663.“**

Opis 2. vydání Komenského Hlubiny bezpečnosti, tj. tisku **KOMENSKÝ, Jan Amos**: Centrum securitatis to jest Hlubina bezpečnosti (Amsterdam, 1663; Knihopis 4210), pořízený v pol. 19. stol.; ve srovnání s tiskem v rukopisu schází úvodní latinská dedikace Rafała V. Leszczyńskému a v závěru Renuntiatio mundi to jest Výhost světa a obsah; některé písařské chyby napovídají, že písař patrně neopisoval přímo z tisku, ale z jiného opisu (např. na f. 2r místo „nepocitowali“ psáno „nezacitowali“ a místo „V Lešně“ psáno „W Leone“ nebo na f. 29v místo „Epiktétem filozofem“ psáno „Epikratem filosofem“). Vlastní text na ff. 3r–39r, na f. 1v motto v elegických distichách, na f. 2r předmluva „Ctenáři křestanský zdráv buď.“, jediný písař, na f. [I]v jako frontispis lavírovaná perokresba Komenského s nápisem „IOH[annes] AMOS COMENIUS. nat[us] A[nn]o 1592. denat[us] A[nn]o 1671.“, linky tužkou, nadpisy kaligraficky, podtrženy jednoduchou linkou, marginální poznámky, občasné podtrhy v textu, ff. 2v a 39v prázdná.

Lit.: DÍLO Jana Amose Komenského 3; Praha, 1978, s. 473–564 (ed. NERADOVÁ, Květa – STEINER, Martin).

2982/24

sign. RKPS-62

pap., s. XVIII. ex., [II] + 66 pp., vazba nedochovaná (část s pp. 17–32 téměř uvolněna, část s pp. 33–66 zcela uvolněna), hřbet původně o 3 vazech, stopy po červeně barvené ořízce, 16,9 : 11,2 cm. Na přední předsádce recto 2 štitky s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, ve větším perem sign. „RKPS-62“, v menším perem č. „47/74“, dále šítek s modrým ozdobným rámečkem (pravý okraj ustřížen), v něm tužkou č. „162“, a dále tužkou připsal „Jindřich–“, perem připsal „Jindřich Ansorge z Horního Kostece [dnes část obce Červený Kostelec, osrp. Náchod] Číslo 97.“ z poč. 20. stol., modrou pastelkou starší sign. „248R“ a hnědě oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec a okolí“, na p. [I] perem sign. „RKPS-62“, na p. [II] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 33).

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Torzo české modlitební knihy z konce 18. stol. psané Josefem Kubínem z Machova (osrp. Náchod, viz jeho připsal na p. [I] „Wipsani gsau Od Jozefa Kubini z Miestie Machowa,“), konec chybí; obsahuje modlitby ranní, před jídlem a po jídle, večerní, „Nedielni Pobožnost“ (pp. 21–34, skládá se z modlitby ranní, před kázáním a po kázání) a „Trogi Nedielni Rozgimany“ (zahrnuje na pp. 35–45 „Poznani Boha z Powahí swieta a Clowieka,“ na pp. 45–56 „Řizeni a OPatrowani Boží“ a na pp. 57–66 neúplný „Zpusob [!] Vcteni Boha“). Vlastní text na pp. 1–66, jediný písař (Josef Kubín), psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, nadpisy oddílů a modliteb kaligraficky červeně, fialově a hnědě, někdy s barevnými ornamenty a florálními motivy, 1. a vybraná slova modliteb červeně, místy iniciály zalomené do 2–4 řádků, na konci některých oddílů perem ornamentální viněty, nepravidelné stránkové kustody, na p. [II] celostránková kolorovaná perokresba ukřižovaného Krista v rámci z florálních motivů. Srov. rukopis č. 3004, psaný týměž písařem.

2983/25

sign. RKPS-63

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., [I] + 85 pp. (recte 79 pp., listy s pp. 54–59 chybějí), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným ornamentálním rámečkem, uprostřed přední desky vytlačen kříž, uprostřed zadní desky kalich s hostií, na hřbetě 3 falešné vazy tvořené vytlačovanými ozdobnými proužky, 16,0 : 10,0 cm. Na přední desce šítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-63“, na předním přičeští červenou pastelkou č. „1514“ a perem nečitelný připsal (vyškrabáno), na přední předsádce recto šítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „47/63“, polovina šitku s modrým ozdobným rámečkem, v něm tužkou č. „178“, a dále černé oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec [osrp. Náchod] a okolí“, na p. [I] perem sign. „RKPS-63“, na p. 1 fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21), na p. 43 perem připsal nepočítající od písaře vlastního textu „Hat geschrieben Josef Burdych Schuller der IV Glasse [!]“.

p. [I]:

**„Zápal, Lasky Božj: w němž se wynacházy Modlitby k Rozlyčnemu vžywánj, wkaždy čas.
a we wselygachy Potrebach Lidskegch. Psane gsau od Jozeffa Galla Včytele Habřinskeho
[= zřejmě Habřina, osrp. Hradec Králové].“**

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. psaná Josefem Gallem z Habřin, patrně vycházející z některého vydání tisku **ZÁPAL** lásky Boží duší vyvolených (srov. Knihopis 17 152); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, večerní a litanie loretské. Vlastní text na pp. 1–83, jediný písář, zeleno-žlutý ozdobný rámeček ze 2 dvojlínek, názvy modliteb kaligraficky červeně, zeleně a výjimečně černě, perokresebné kolorované ozdobné iniciály z lístků zalomené do 3–5 řádků, titul v kolorovaném červeno-modrém věnci s květy, to celé ve zdobeném červeno-zeleno-žlutém rámečku, na přední předsádce verso jako frontispis kolorovaná perokresba Ukřižování na kříži v podobě stromu s nápisem „Strom Žiwota“, na p. 11 kolorovaná perokresba Ukřižování s nápisem „Amor Meus.“, na p. 12 na začátku mešních modliteb kolorovaná perokresba liturgických předmětů, na p. 43 kolorovaná perokresba kalichu s hostií s nápisem „Tentot gest Chleb který z Nebe staupil. Kdo gi Chleb tent [!] žiw bude na Wěky“, na pp. 10, 42, 84 a 85 pouze rámeček.

2984/26**sign. RKPS-64**

pap., (1783) 1790, [III] + 457 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z florálních motivů, hřbet o 4 vazech, mezípolí zdobena vytačovými zlacenými florálními motivy, zlacená ořízka zdobená vytačováním, 15,9 : 9,9 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-64“, na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „771“, na p. [I] tužkou podpis „Hraše.“, na p. [II] perem sign. „RKPS-64“, na p. [III] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21), na p. 456 fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM MĚSTA NÁCHODA“.

p. [II]:

„Srdyczko Duchownj. Srozclicznymy pobożnymy Modlytbamy, a przekrasnymy Hodinkamy prziokrasslene a ozdobene. Zrozclicznych Pobżnych [!] Kniżek sebrane Wssem Nabożnim Krżestianum k Duchownimu Potiesseniu prospiechu a Spaseni.

Nyni w Nowie na Swietlo wy Wydany [!]. A[nno] D[omini] MDCCLXXXIII [= 1783].

Pro mnie. P. Frant[iška] Gulka Z Miasta Nachoda.“

Česká modlitební kniha sepsaná pro Františka Julka z Náchoda r. 1790 (srov. poznámku písáře na p. 457 „Tato Knjzka gest do psana. w Roku. 1790. dne 2^{ho} Miesicze Maje.“) patrně na základě tisku z r. 1783 (Knihopis neuvádí); obsahuje hodinky o Panně Marii (zahrnující žalmové úryvky na různé dny v týdnu, čtení na různá období roku, hymny, antifony, modlitby, kantika atd., často uvedeny i latinské incipity), dále modlitby ranní, litanie k českým zemským patronům, modlitby před prací, večerní, kostelní a mešní, ke zpovědi, k přijímání, za obdržení odpustků, pobožnost k nejsv. Svátosti oltářní, litanie o jménu Ježíš, hodinky o srdci Pána Ježíše, hodinky o neposkrvněném početí Panny Marie, litanie loretské, hodinky k sedmi radostem Panny Marie, modlitby mariánské, devítidenní pobožnost ke cti a chvále početí Pána Ježíše, modlitby na různá období roku (na den Kristova narození, na Nový rok, na Tři krále, na Hromnice, hodinky k pěti ranám Kristovým, modlitby před sv. křížem, pobožnost navštívení Božího hrobu, modlitby ke Vzkříšení a velikonoční, na den sv. Trojice a na Boží tělo), modlitby k svatým (sv. Michaelu archandělu, sv. Josefu, sv. Václavu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Vavřinci, sv. Anně, sv. Barboře, sv. Apoleně atd.), příležitostné, mariánské a za mrtvé. Vlastní text na pp. 1–452, na p. [III] invokace srdce Ježíšova a žalmové citáty, na pp. 453–457 „Registrzjk.“, jediný písář, rámeček z dvojlínek, titul a nadpisy a incipity modliteb částečně kaligraficky červeně, zdobené zelenými nebo zeleno-červenými rokajovými pásy, v týchž barvách i florální vinětky, živá záhlaví, na p. [I] jako frontispis celostránková kolorovaná perokresba srdce Ježíšova obklopeného andílky přinášejícími další planoucí srdce, doplněno vedutou města.

2985/27**sign. RKPS-66**

pap., 1795, [V] + 174 pp. (recte 173 pp., po p. 43 paginováno 45), vazba původní (poškozená), z kombinace lepenky a prkénka, potažená tmavohnědou kůží, desky zdobené v ploše vytačováním rastrem a po okrajích vytačováním rámečkem s volutovým ornamentem, uprostřed přední desky vytačen zářící kříž, uprostřed zadní desky vytačen kalich se zářící hostií, hřbet zdoben 4 vytačovými příčnými ornamentálními linkami, 15,2 : 9,7 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-66“, na přední předsádce recto štítek s perforovaným okrajem

a modrým rámečkem, v něm perem č. „47/75“, část štítku s modrým ozdobným rámečkem, v něm tužkou č. „158“, fialové oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec [osrp. Náchod] a okolí.“ a červenou pastelkou č. „1514“, na p. [V] perem sign. „RKPS-66“, na p. 1 fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21).
p. [V]:

„Nabozna Kniska wni se nachažegi Rozlicne modlitbi Korunka Kristowa a ža dusse ocistci [!] a ge přepsana wroce 1795 a dopsana ge dne 29 prasince.“

Česká modlitební kniha z r. 1795 s chybějícím koncem, obsahuje na pp. 1–29 Korunku Kristovu, na pp. 29–37 „Obětowani vmuceni pane za wsseckni Dusse w ocistci“, na pp. 37–52 modlitby k nejsv. Svátosti oltářní, na pp. 52–77 modlitby v čas nemoci a za umírajícího, na pp. 77–79 „Wraucne Wzdychani ža stiasne Skonani“, na pp. 79–131 modlitby nemocného nebo umírajícího k Panně Marii a svatým a modlitby za umírajícího (např. na pp. 118–124 modlitba „Kdiž vmiragici chropce“), na pp. 132–158 modlitby při mši svaté, na pp. 159–169 modlitby k Panně Marii, na pp. 169–173 modlitby k sv. Josefu a na pp. 173–174 modlitbu za otce, na p. 174 dole začátek následující nedochované modlitby nadepsané „Modlitba za matku“. Jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul v ozdobném perokresebném rámci s florálními motivy, živá záhlaví, perokresebné versálky a iniciály zalomené až do 3 řádků, některé zdobené florálními motivy, nadpisy oddílů a incipity modliteb kaligraficky, některé modlitby odděleny florálním ornamentem, od p. 50 často zdobeno červeně a zeleně, na p. 131 červeno-zelená perokresba květin, na p. 158 červeno-zeleno-černá perokresba nejsv. Svátosti oltářní, pp. [I–IV] prázdné, mezi pp. [II] a [III] vyříznut 1 list, za p. 174 vyříznuty 2 listy.

2986/28

sign. RKPS-70

pap., (s. XVIII. in.–med.) 1763, [IV] + 182 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z dvojlinky a vlnovky s florálními ornamenty v rozích, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovanými dvojlinkami, 14,1 : 8,7 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-70“, na přední předsádce recto hnědé oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec [osrp. Náchod] a okolí“, na p. [I] perem sign. „RKPS-70“, na p. [II] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21).

p. [I]:

„Tento Nebeski Klič ge na Naklad Pana Stariho Jozeffa Dussek wihotoweni Roku 1763.“

Česká modlitební kniha Josefa Duška z r. 1763, patrně vycházející z některého vydání tisků **MARTIN von Cochem**: Nebeklič, Malý zlatý nebeklič nebo Zlatý nebeklič (srov. Knihopis 5237–5238, 5247–5252 a 5281–5299); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie a modlitby k Pánu Ježíši, modlitby mariánské, litanie loretánské, „Auternj Pobožnost K Matce S[vaté] Annie“ (pp. 117–126), „Dewiti Auternj Pobožnost K Swat[ému] Antoninu“ (pp. 127–138), „Pobožnost Kdiž se přichazi k hrobu S[vatého] Jana“ (pp. 139–151) a litanie o všech svatých. Vlastní text na pp. 1–171, na pp. 177–182 „Regstřík Na tento Nebeski Klič.“, jediný písař, ornamentální rámeček ze 2 dvojlinek a florálních motivů, nadpisy oddílů kaligraficky, titul v bohatě zdobeném červeně a zeleně kolorovaném florálním rámci, v týčích barvách i viněty a ozdoby na začátcích oddílů s motivy květin, ptáčků, srdce, nejsv. Svátosti oltářní apod., mj. na p. 139 perokresba sv. Jana Nepomuckého, na p. [IV] původně kolorovaná perokresba ukřížovaného Krista, přelepeno rytinou starce ležícího na loži označeném znameními zvěrokruhu a citátem „Lobet Gott in seinen Heiligen Ps[alm] 150“ a hledícího vzhůru na sv. Trojici obklopenou zbožnými dušemi, dole text „Neuer Calender Aüff [!] ein Seeliges. sterbstundlein gerichtet“, na pp. 172–176 připsány 2 různými rukama „Modlitba ditek za swe Rodice“ a „Modlytba o umucženy Pana Krysta.“, p. [III] prázdná.

2987/29

sign. RKPS-74

pap. 1771, [III] + 230 pp. (recte 208 pp., listy s pp. 19–24, 27–38 a 211–214 chybějí, p. 53 paginována dvakrát, po p. 186 paginováno 188), vazba původní (silně poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z florálních motivů, uprostřed obou desek vytačen květek, 13,5 : 8,4 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-74“, na p. [I] červenou pastelkou č. „1574“ a perem sign. „RKPS-74“, na

p. [II] štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „47/65“, štítek s modrým ozdobným rámečkem, v něm tužkou č. „173“, dále fialové oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ [spolek pro] Červený Kostelec [osrp. Náchod] [a okolí]“ a fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“.

p. [I]:

„**TITO M[odlitb]i Z S[... vyta]žene SA[... m]audrosti [... anSkegch La[...]tanskegch
Modliteb [... p]sane od Antonina Wlcžka A[nno] 1771“**

Česká modlitební kniha psaná Antonínem Vlčkem r. 1771, obsahuje modlitby ranní, večerní, na začátek práce, ke zpovědi, k přijímání, večerní, k sv. Trojici, „Chwalo. Spew. Swatiho Ambrože a Augustina“ (pp. 109–112), modlitby a litanie o nejsv. Svátosti oltářní, modlitby na jednotlivé mariánské svátky, modlitbu „Na Den Braterstwa S[vatého] Marianskeho. Sskapulirže.“ (pp. 165–171), loretánské litanie, modlitby k svatým (sv. Josefu, archandělu Michaelu, andělu strážci, sv. Barboře, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Maří Magdaléně, sv. Vavřinci a sv. Apoleně), „PozdRaweni peti Swatich osob. gežisse Marie, Jozefa Jaachyma [!] a Anny“ (pp. 200–202), hymnus a litanie o sv. Janu Nepomuckém a modlitby za zemřelé. Vlastní text na pp. 1–224, na pp. 225–229 „Regstržik na tito Modlitby.“, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy, incipity a části titulu kaligraficky červeně, titul a začátky oddílů v ozdobném červeno-černém rámečku s florálními a geometrickými ornamenty, červené perokresebné versálky, ornamentální vinětky (na p. 171 červeno-černá florální viněta), živá záhlaví v rámečku z jednoduché linky, stránkové kustody, signatury, p. 230 prázdná, titul silně poškozen, list s pp. 1–2 zachován pouze způli. Vloženy 3 svaté obrázky z konce 19. nebo poč. 20. stol.

2988/30

sign. RKPS-75

pap., s. XVIII. in., [I] + 110 ff. (novodobě, recte 112 ff., mezi ff. 5 a 6 nečíslovan 1 list, f. 23 počítáno dvakrát), původní vazba nedochována, druhotně všito do desek z tvrdého papíru, černě barvená ořízka, 14,0 : 8,9 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-75“, na předním přidešti hnědé oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec [osrp. Náchod] a okolí“ a červenou pastelkou č. „1514“, na f. [I]r perem sign. „RKPS-75“, na f. [I]v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 9r); vložen odlepený štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „47/64“, a část štítku s modrým okrajem, v něm tužkou č. „171“.

f. [I]r:

„**Die sieben Schloß Gebether Darinn sich eine Gottesfürchtige Seel sicher verschliessen kan“**

Německá modlitební kniha z poč. 18 stol. psaná Petrem Pavlem Hornerem z Kocandy a Pochvalova (viz nápis ve štítu na titulním listu „Prof[essor] PETER PAVL HORner GASTWURT IN KOTZANDA [= Kocanda, dnes část obce Kamenný Újezd, osrp. Rokycany, nebo Kocanda, dnes část obce Herálec, osrp. Žďár nad Sázavou] et POCHWALOW [= Pochvalov, osrp. Rakovník]“ doplněný soudobou poznámkou „zde ge gmeno Spisowatele.“, totéž jméno i na ozdobném štítu na perokresbě na f. 8v); obsahuje především modlitby k Panně Marii (např. na f. 8r „Die Sieben Tag Zeiten Oder Schmertzliche Curs unßer lieben Frauen.“), dále mj. modlitby k sv. Trojici a svatým (sv. Jakubu Většímu, sv. Martinu, sv. Ondřeji, sv. Janu Nepomuckému, sv. Barboře, sv. Šimonu a Judovi, sv. Tomáši apoštolovi, sv. Wolfangu, sv. Liborovi, sv. Jiří, sv. Antonínu Paduánskému, čtrnácti sv. pomocníkům, archandělu Michaelovi, sv. Josefu atd.), modlitba k pěti ranám Kristovým, o Kristově utrpení a smrti, loretánské litanie, litanie k sv. Františku Xaverskému, modlitby ke zpovědi, k přijímání, za duše v očistci, litanie za všechny zbožné duše, litanie k jménu Ježíš, modlitba ke Kristovu hrobnímu rouchu, modlitba za špatného počasí, litanie o hořkém utrpení Ježíše Krista, hodinky k sv. Janu Nepomuckému, na ff. 76r–77r „Seelen Schatz oder Andächtige Gebetter, So Jesus Christus drey H[och] H[eilige] Frauen ELisabeth Brigitta Vndt Mechtildis geoffenbahret.“ a na ff. 89v–90r „Ein Schönes gebett Zu der wunderthätigen Bildnus, Vnser Lieben Frauen Zu Marien Zell [= Mariazell, Rakousko]“. Vlastní text na ff. [I]v a 1r–110v, jediný písař, titul a nadpisy kaligraficky, obsahuje řadu zdařilých perokreseb zobrazujících jednotlivé svaté i jejich atributy: na titulním listu anděl s kalichem a devízou „IHS“ na hrudi držící 2 ozdobné štíty; na f. 3r sv. Josef, Panna Maria

a dvanáctiletý Ježíš, nahoře sv. Trojice; na f. 8v archanděl Michael a Panna Maria Plzeňská; na f. 9r anděl s ratolestí a věncem a sv. Jiří s drakem; na f. 10v alegorie naděje; na f. 12r pravděpodobně král Herodes ohrožující Pannu Marii s Ježíškem; na f. 13v motiv andělů nesoucích eucharistii; na f. 15v sv. Jakub Větší; na f. 17r sv. Jan Nepomucký u Karlova mostu; na f. 18r sv. Anna samotřetí; na f. 20r sv. Barbora; na f. 22r anděl strážce; na f. 23bisr Panna Maria s Ježíškem; na f. 25r sv. Jiří a Panna Maria „oberGürgentalensis“ (= zřejmě Obergeorgenthal, dnes Horní Jiřetín, osrp. Litvínov); na f. 26r sv. Antonín Paduánský; na f. 27r Panna Maria, s nápisem „Statua B[eatae] V[irginis] MARIAE THAVmaturga[e] quae apud Patres. Ord[inis] Erem[itarum] S[ancti] Augustini in Roczw [= Ročov, osrp. Louny] a tribus saeculis et ultra pie Col[itur]“; na f. 29r Panna Maria Sedmibolestná; na f. 31r Svatá Hora u Příbrami a Panna Maria Svatohorská [osrp. Příbram]; na f. 33r Panna Maria s Ježíškem, s nápisem „Imago Confraternitatis B[eatae] MARIAE Virginis de Monte Carmelo.“; na f. 35r socha trpící Panny Marie z „Ratschitz“ (= patrně dnes Račice-Pístovice, osrp. Vyškov, nebo poutní kaple na vrchu Račice u obce Hrdějovice, osrp. České Budějovice); na f. 38r Panna Maria s Ježíškem, s nápisem „S[ancta] Maria Zu Loreta“; na f. 40r sv. František z Asissi; na f. 45v Panna Maria zastánkyně duší v očistci; na f. 54r Panna Maria s Ježíškem; na f. 56r Korunování Panny Marie; na f. 57r sv. Trojice, sv. Augustin a sv. Klára; na f. 58r archanděl Michael s plamenným mečem, váhami a poraženým ďáblem; na f. 63r sv. Florián; na f. 70r sv. František Xaverský; na f. 73r trpící Ježíš Kristus; na f. 75r Ukřižování s Pannou Marií a sv. Janem; na f. 82r poprava sv. Barbory patronky umírajících; na f. 84r sv. Václav; na f. 87r sv. Prokop (foto – frontispis 2. svazku); na f. 91r sv. Starosta (foto – příloha 43); na f. 95r Panna Maria s Ježíškem; na f. 96r sv. Mikuláš; na f. 97r sv. Ignác z Loyoly; na f. 100r kněz před mariánským oltářem; na f. 106r sv. Petr; na f. 107r veduta města Brna s obrazem Panny Marie s Ježíškem, s nápisem „Prinensis in Moraviam [= Brno]“ a „Nach dem die Burger in der Statt nach dem die Gottes Seegen hat.“; a na f. 108r Ukřižování s vedutou města (Jeruzaléma?); větší množství listů uvolněno z vazby, perokresby mezi ff. 65 a 66, 72 a 73 (tady vytržen ještě 1 list) vytrženy, na dalších místech (snad i v závěru) patrně chybí větší počet listů.

2989/31

sign. RKPS-80

pap., (s. XVIII. med.–ex.) 1800, [VII] + 433 pp., vazba původní, prkénková, potažená červenou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z dvojlinky s florálním pásem, na přední i zadní desce uprostřed vytačovaný obdélníkový rámeček z trojlinky s florálními motivy v rozích, v něm vytačen Ukřižovaný Kristus, hřbet o 4 vazech, v mezípolích rámovaných vytačovanou dvojlinkou vytačované florální ornamenty, ořízka původně barevně stříkaná, zdobená vytačovými ornamenty, 18,0 : 11,3 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-80“, na hřbetě v 1. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1556“, na přední předsádce verso fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM MĚSTA NÁCHODA“ (též na pp. [VII] a 433), na p. [IV] perem přepis „Daroval: Karel Klugar z Velkého Poříčí [osrp. Náchod], dne 18. prosince 1893.“, na p. [V] perem sign. „RKPS-80“, na p. [VI] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“.

p. [V]:

„Mali Zlaty Nebe Klič. dusse Křestianske, genž Branu Nebeske Risse Kralowstwi Boži otwira Nachazegi se Modlitby Rannj Wečernj při mssi Swa[té] Nesspornj, před y po Zpovědi, před y přigimanj [!], a s ginymj Modlitbami, a letanyemj ozdobena, pro osobu Ženskau 1.8.0.0. dne 10. Čerwna“

p. [VII]:

„Mali. Zlaty Nebe Klič genž kazde dussj wěrne, a kagicy Branu, skrze rozgimanj Vmučenj Pana Krysta. od twjra: genž se w něm nachaz[ejí] Modlitby. Rannj wečerny přjmssj Swate před y pospovědi ostatně wsseckno psa[...]“

Česká modlitební kniha psaná r. 1800 kantorem Františkem Štěpánem pro Marii Kratěnovou ze Lhoty (= zřejmě Lhota, dnes část obce Nahořany, osrp. Nové Město nad Metují), srov. na p. 429 věnování čtenářů, v jehož rámečku je vepsán text „Tyto Modlitby Patřegi Maryi dcery, Jakuba Kratěny, zelhoty nad Rozkossem [= Rozkoš, dnes část obce Česká Skalice, osrp. Náchod], z Panstwi

NowoMestke [= Nové Město nad Metují]. Aby ti buh dal stale zdrawi“ a jiným inkoustem „Budiz Buh Pochwalen. toga tobe winssugi, a winssowat Nepřestawam, genž sau psany dne 10. čerwna. A[nn]o 1800. Frantissek Stšěpan Kant[or]“), patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malý zlatý nebeklič (srov. Knihopis 5247–5271); obsahuje modlitby a litanie a je členěna do 12 dílů podle typu modliteb: modlitby ranní a večerní, mešní, nešporní, ke zpovědi, k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, k sv. Trojici, k Pánu Kristu, ke Kristovým ranám (mj. na pp. 333–341 „Poboznost k sedmeru Krwe wyliti Krysta Pana, proti Sedmjm Hlawnjm [hříchům]“, kde je Kristus oslovován jako Pelikán), modlitby mariánské, modlitby k svatým a modlitby na den Božího těla. Vlastní text na pp. 1–418, na pp. 419–428 „Reystřik. Znamenanj ktere a kde na ktere Strane ktera modlitba se nachozy [!], wkerem [!] dilu“, jediný písař, 1. titul černým inkoustem, kolorován červeně a zeleně, 2. titul modrým inkoustem, kolorován červeně a žlutě, živá záhlaví, tituly i text v bohatě zdobeném kolorovaném rámečku z dvojlinky s různými typy ornamentů a florálních ozdob, touto zdobenou dvojlinkou místy také oddělovány jednotlivé modlitby, ozdobné iniciály zalomené do 2–4 rádků a zvýrazněné nadpisy v barvě modré, červené, hnědé, žluté, černé a zelené, některé nadpisy v ozdobných kolorovaných rámečcích, na p. 73 celostránková kolorovaná perokresba Krista na kříži, na konci rejstříku ozdobná devíza „MARIA“, pp. [I–III] a 430–432 prázdné.

2990/32

sign. RKPS-81

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [III] + 565 pp. (recte 483 pp., po p. 160 paginováno 162, pp. 200 a 201 paginovány dvakrát, po p. 409 paginováno 500 a po p. 534 paginováno 536, mezi pp. 87 a 88, 97 a 98, 164 a 165, 176 a 177 vevázáno po 1 nepočítaném listu), vazba původní, prkénková (poškozená, prkénko v zadní desce chybí), potažená hnědou kůží, desky zdobené širokým vytlačovaným ornamentálním rámcem s ornamentem uprostřed, hřbet o 2 vazech, zvýrazněných vytlačovanými ozdobnými linkami, 18,7 : 11,5 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-81“, na p. [I] štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „47/71“, část štítku s modrým ozdobným rámečkem, v něm tužkou č. „168“, dále hnědé oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec [osrp. Náchod] a okolí.“ a červenou pastelkou č. „1514“, na p. [III] perem sign. „RKPS-81“, na p. 1 fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21).

p. [III]:

„Modlytby chwala Bochu stwořizely Nebe y zemně gezu Krista Syna geho Poczaty zducha Swateho“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní, k práci, večerní, na pp. 63–102 „Modlitbi K Mssy Swatě Rozgimany umuczeny Pana Krysta geżisse Syna Boha otcze SPasytele nasseho“ (tj. mešní modlitby, ve kterých jsou fáze mše přiřazovány k fázím evangelijního příběhu, např. na pp. 69–71 „Krystus Pan do zahrady gesemanczky whazi [!] a Knezs K oltarzy PżizistuPugě“, na pp. 71–72 „Krysta Pana gidass zrazuge a Knnezs [!] oltařž lyba“, na pp. 88–89 „Zran Krista Pana Krew teče Knez kalich Pozwihuge.“ a na pp. 101–102 „Kristus Pan duha [!] swatiho učednikum swim zesila [!] knes dawa lidu Swate Požehnanj“), dále prolog Janova evangelia, modlitby při různých potřebách (např. na pp. 110–115 „Modlytba za obeczne Potřžebny Ktera Se Kazdyho Czasu użiwaty Muže“, na pp. 119–129 „Modlytba Protly zlym Pżihodom a nebesPeczenstwou Kouzlum [!]“ a na pp. 129–131 „Modlytba Protly Pokussěny dabelskim“), prosebné, k sv. Trojici, ke zpovědi, k přijímání, velký počet žalmů, dále litanie ke jménu Ježíš a ke všem svatým a na pp. 545–549 „domouwňy [!] Požehnanj“. Vlastní text na pp. [III] a 1–557, snad jediný písař, rámeček z černé, červené a modré troj- až čtyřlinky, nadpisy a části textu červeně či modře, na p. [II] nalepena kolorovaná mědirytina sv. Bernarda s nástroji Kristova umučení a s nápisem „S[anctus] BERNARDUS.“, signováno „M[artin] Engelbr[echt] exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“, pp. 558–565 a listy vevázané mezi pp. 87 a 88, 97 a 98, 164 a 165, 176 a 177 prázdné, mezi pp. 168 a 169 vyříznut 1 list. Vložena roztržená mědirytina Panny Marie s Duchem sv. a 2 andílky a s textem „O Mater Dei! adsis famulo tuo cum tota aeternitate decertanti: et non me deseras in hora, a qua pendet animae meae salus aeterna.“

2991/33**sign. RKPS-82**

pap., s. XVIII. med., 80 pp. (recte 56 pp., listy s pp. 1–20 a 29–32 chybějí), vazba nedochována, hřbet původně o 3 vazech, 15,2 : 9,3 cm. Přes hřbet štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-82“, na p. 21 perem sign. „RKPS-82“ a modrou pastelkou starší sign. „247 K“ (též na p. 80), na p. 22 fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“, na p. 28 černé oválné razítko s textem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec [osrp. Náchod] a okolí“.

[Česká modlitební kniha z pol. 18. stol.]

Torzo české modlitební knihy z pol. 18. stol. bez začátku i konce; obsahuje začátek evangelia sv. Jana (1. kapitolu, pp. 21–22), litanie o nejsv. Svátosti oltářní, ke všem svatým a loretánské, úryvek žalmu 69., modlitby za knížete země, za celé křesťanstvo, v čase války a modlitby a písně ke mši svaté. Vlastní text na pp. 21–80, jediný písař, rámeček z dvojlinky, zpočátku nadpisy a incipity kaligraficky červeným inkoustem, nepravidelné stránkové kustody, na p. 27 zelený rokajový ornament, rukopis značně poškozen, text na pp. 66–80 částečně rozpitý a nečitelný.

2992/34**sign. RKPS-87**

pap., 1771, [I] + 205 pp. (recte 193 pp., listy s pp. 48–59 chybějí), vazba původní (značně poškozená), prkénková, na deskách zbytky potahu z hnědé kůže, zdobený vytlačovaným rámečkem z dvojlinky, hřbet původně o 3 vazech, 1 měděná spona na koženém úchytu, červeně barvená ořízka, 18,6 : 11,0 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-87“, na p. [I] perem sign. „RKPS-87“, na p. 1 fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21); vložen lístek s tužkou psanou poznámkou „Dar p[ana] Liera [?] měst[skému] museu“, na versu torzo strojopisného textu.

p. [I]:

**„Christliches Gebet Buch darinnen Auserlesene Schöne Catholische Gebeter:
Gott dem allmächtigen zu lob, Ehre und Preuß auch frommen andächtigen Herzen
zu ewiger und zeitlicher Wohlfahrt zusammen getragen, durch Mich
Johannes D[aniell] Schmid. Im Jahr 1771. den 2 Nov[ember].“**

Německá modlitební kniha z r. 1771 sepsaná učitelem Johannem Danielem Schmidtem z Czermne (viz poznámka písaře na p. 202 „Dießes gebethbuch ist geschrieben von mir: Johann Daniel Schmidt der Zeit Schulmeister in Deütsh=Tscherbeney [= Czermna, dnes část obce Kudowa-Zdrój, Polsko].“); obsahuje modlitby ranní, ke kázání, mešní, nešporní, k Panně Marii, loretánské litanie, modlitby ke zpovědi, k přijímání, ke sv. Trojici, modlitbu a litanii ke jménu Ježíš, rozjímání o pěti ranách Kristových, 7 modliteb o utrpení Krista, modlitby ke Kristu, litanie o utrpení a smrti Kristově a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 1–202, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy zvýrazněně, titul částečně kaligraficky v ozdobném perokresebném rámečku, stránkové kustody, na p. 202 perem viněta, vlepny červeně kolorované mezzotinty: na p. 3 sv. Trojice, s nápisem „S[ankt] Dreyfaltigkeit am Sontags Berg [= Sonntagsberg, Rakousko]“; na p. 27 Kristus s trnovou korunou, s nápisem „Sey mein Jesus im Leben u[nd] Sterben“; na p. 72 Pieta z kostela sv. Jakuba Většího na Starém Městě pražském se zavěšenou zkrvavenou rukou useknutou zloději, s nápisem „Schmerzhaftte Mutter bey S[ank]t Jacob.“; na p. 101 bolestný Ježíš s nástroji umučení, s nápisem „Jesus ein Man der Schmerzen.“, signováno „Baltzer exc[udit] Lißa [= Lysá nad Labem].“; na p. 157 obdobný motiv s nápisem „Niemand ist der mich tröstet.“; a na p. 184 sv. Aloisius s krucifixem, knihou, lilií a růžencem, s nápisem „S[anctus] Aloisius.“; na p. 205 perem soudobé přípisy: ve vyznačeném rámci „Ich bin der weg die wahrheit und das leben“ s perokresebnou iniciálou zalomenou do 5 řádků, dále „Firchte gott [?] Ehre den Keyser, lieben loben leben leyden leichten licht“ s iniciálou zalomenou do 3 řádků, „Ana“ a devíza „MARIA“, na zadním přideštlí perem zkusmo psaná jednotlivá písmena, pp. 203 a 204 prázdné.

2993/35**sign. RKPS-88**

pap., (s. XVIII. in.) 1738, [II] + 324 pp. (recte 306 pp., listy s pp. 247–250 a 259–262 chybějí, po p. 281 paginováno 292, chybné řazení listů: 1–246, 305–308, 325–328, 251–258, 263–304 a 309–324), vazba z 2. pol. 19. stol., lepenková, polepená zeleno-hnědým mramorovaným papírem, hřbet a růžky potaženy zeleným plátnem, modro-zelená mramorovaná ořízka,

16,4 : 11,4 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-88“, na předním přdeštit nálepká s černým předtíštěným textem „N[árodopisná] V[yštava] Č[eskoslovenská] PRAHA 1895. Z. P.“, perem doplněno „445/124 Náchod LI 6/729.“, dále perem označení „124./Ná.“, černé oválné razítko s opisem „MUSEJNÍ SPOLEK pro Červený Kostelec [osrp. Náchod] a okolí.“ a modrou pastelkou starší sign. „227 K“, na přední předsádce recto štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „47/60“, štítek s modrým ozdobným rámečkem, v něm tužkou č. „167“, a perem přípis „Daroval Ant[onín] Štěpánský 1930“, na p. [I] perem sign. „RKPS-88“, na p. [IV] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21).

p. [I]:

„Modlitby Katolicke Gednomu každemu Wernemu Kržestanu Gakehokoliw Stawu, neb powolany k Użiwanny [I] prospessne W kterichżto Rozliczne wrauczne a Horliwe Modlitby každeho Cżasu, a w wsselike Potrżebe Slaużicy se obsahuy. Zepsany [I] Leta Pannie. M.DCC.XXXVIII [= 1738] od nechodního bratra Jos[efa] Prokupka.“

Česká modlitební kniha z r. 1738 psaná Josefem Prokúpkem, patrně vycházející z některého vydání tisku **MODLITBY** katolické jednomu každému věrnému křesťanu ... k užívání prospěšné (srov. Knihopis 5822); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání (mj. na pp. 99–100 „Modlitba S[vatého] Frantisska Seraffinskeho přzed Prżigimaním.“, na pp. 109–111 „Gina Modlitba Swateho Bonawentury.“, na pp. 112–113 „Obětowanj se Bohu Swateho Ignacya.“, na pp. 113–114 „Modlitba Swateho Tomasse Aqvinatskeho“, na pp. 114–118 „Gina Modlitba welmi pěčna po Prżigimanj w ktere Kristus Otcy Nebeskemu se obětuge Dwogj Cti Hodneho Patera Antonjna Molinj z Towarżistwa Geżissowa [...]“, na p. 118 „Modlitba Swateho Augustyna“ a na pp. 119–121 „Cwičenj dokonale Lasky Swateho Frantisska Xaveria.“), modlitby k nejsv. Svátosti oltářní, k Ježíši Kristu, jeho umučení a sv. kříží (mj. na pp. 136–139 dvě modlitby sv. Augustina a na pp. 146–147 „Modlitba Sw[atého] Borgiasse, o pětj Ranach Krista Pana.“), „Modlitby Swate Brigity.“ (pp. 157–167), „Sedm Žalmuw Kagicich.“ (pp. 167–180), „Modlitby k Blahoslawene Pannie MARI.“ (pp. 180–202, mj. na pp. 180–190 „Hodinky o Neposskwrněnem Počety P[anny] MARIAE.“, na pp. 191–192 „Duwerna Modlitba Hrżissnice k Marii Matce Milosrdenstwj se utikagicy.“ a na p. 200 „Modlitba S[vatého] Bernarda k Blahoslawene P[anně] Maryi.“), modlitby k svatým (mj. k sv. Josefu, k andělu strážci, na pp. 211–213 „K Swatemu Waczlawu Patronu Českemu.“, na pp. 213–218 „K Swatemu Janu Nepomuckemu.“, dále krátké přímluvné modlitby např. k sv. Františku Xaverskému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Liborovi proti kamenu, sv. Šebestiánu proti moru, sv. Rochu proti moru, sv. Jáchymu, sv. Anně, sv. Barboře proti nenadále smrti, sv. Apoleně proti bolesti zubů, sv. Rozálii proti moru, k českým zemským patronům a litanie ke všem svatým), příležitostné modlitby (v čas moru, za odvrácení moru od dobytka, za obecný pokoj, v čas pokušení, za obrácení nevěřících, za vymýcení kacífství, za novomanžele, za nepřátele aj., dále na pp. 269–270 „Modlitba K Blahoslawene Panně Walburze“, modlitby v nemoci a v případě smrti, mj. na p. 301 „Modlitba S[vatého] Augustina při Smrtj.“ a na pp. 301–302 „Modlitba S[vatého] Wawrżince Justynyana“) a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 1–324, na konci chybí nezjištěný počet listů (chyběly už při převazbě), pravděpodobně jediný písař (i když rukopis se poněkud mění podle použitého pera a inkoustu), rámeček z jednoduché linky, iniciálky, nadpisy a některé výskyty jmen Božích a jmen svatých zeleně, stránkové kustody. Při převazbě byla kniha znovu oříznuta a došlo k přeházení složek, jako vnitřní předsádkové listy byl použit český rukopis z 19. stol. nadepsaný na 2. listu přední předsádky recto „Modlitba za skonawagjczy Když se Vmjrackem zwonj“ a zakončený na 1. listu zadní předsádky recto, na 1. listu zadní předsádky verso tužkou několik poznámek a výpočtů z 19. stol.

2994/36

sign. RKPS-91

pap., 1783, 184 pp. (od p. 15 nově), vazba mladší (po r. 1831 – na předeštitch použita makulatura z německé účetní knihy s rukopisnými doplňky z 31. prosince 1831), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený vytačováním ozdobným rámečkem, uprostřed přední i zadní desky vytačen zářící kříž, hřbet zdoben vytačováním příčnými pásky, 16,9 : 10,4 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-91“, na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1572“, na p. 1 perem sign. „RKPS-91“, na p. 2 fialový

razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 23), na p. 3 fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM MĚSTA NÁCHODA“.

[Česká modlitební kniha z r. 1783]

Česká modlitební kniha Jana Voborníka psaná učitelem Josefem Skálou z Krčína r. 1783 (viz zápis písaře na p. 1 „Tyto Modlitby patrzegj Janowj Wobornikowj, odemnie Jozeffa Skalj przepsane /tit[ul]/ Cantora Krčzińskiego [= Krčín, dnes část obce Nové Město nad Metují] A[nn]o. 1783.“); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš, pozdravení pěti ran Kristových, modlitbu k srdci Pána Ježíše, litanie loretánské, modlitby k svatým (sv. Anně, archandělu Michaelu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Václavu, sv. Františku Serafinskému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Floriánu) a za duše v očistci. Vlastní text na pp. 3–184, jediný písař, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví červeně, nepravidelné kustody, vlastnický zápis na p. 1 a začátky některých oddílů v ozdobném červeno-zeleném rámci s florálními nebo geometrickými motivy, nadpisy jednotlivých oddílů a modliteb červeně a zeleně, podtrženy dvojlinkou, v týchž barvách i incipity a bohatá florální a ornamentální výzdoba na začátcích některých oddílů a na místě vinět. Vevázány 2 dvojlisty s tištěnými modlitbami: mezi pp. 116 a 117 modlitba k čtrnácti sv. pomocníkům a za duše v očistci (14,3 : 8,5 cm) a mezi pp. 130 a 131 „Modlitba k těm Swatým, na onen den, který můg poslednj bude.“ (Litomyšl, 1813; na titulním listu doplněno rytinou s mariánskou tematikou, 14,3 : 9,5 cm); na odlepeném předním přídeští a na přední předsádce recto i verso perem české pamětní zápisy o pozoruhodných událostech (vpády Prusů r. 1778 a 1866, velká voda r. 1803, rodinné události), na zadní předsádce recto připsána černým a červeným inkoustem modlitba k sv. Liborovi, pp. 22 a 38 prázdné.

2995/37

sign. RKPS-93

pap., 1786, 102 pp., vazba původní (poškozená, zadní deska odlepena), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným ozdobným rámečkem z dvojlinky a ornamentálního pásu s florálními motivy, plocha vyplněna vytlačovaným vlnovkovým rastrem, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými ozdobnými dvojlinkami, 16,0 : 9,9 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-93“, na přední předsádce recto štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „1570.“, na p. 1 perem sign. „RKPS-93“, na p. 2 fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21); vložena kartička s novodobým přepisem titulu perem „Modlitby řím[ské] katolické víry pro Jos[efa] Matouše z r[oku] 1786.“ a č. „1570.“.

p. 1:

„Modlitby Ržimske Katoliczke Wjry Wypsane pro mně Jozefa Matausse Sauseda Trzebeskeho [= snad Třebeš, dnes část obce Hradec Králové, nebo Velký Třebešov, osrp. Jaroměř], Leta 1786. Od Martina Jozefa Sedlačka Kantora Trzebeskeho.“

Česká modlitební kniha Josefa Matouše psaná učitelem Martinem Josefem Sedláčkem r. 1786, obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie k Pánu Ježíši, loretánské a ke sv. Josefu, pozdravení Panny Marie, modlitby k svatým (sv. Barboře, sv. Anně, sv. Václavu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Štěpánu a sv. Janu Křtiteli) a přípravy k dobré smrti; dále na pp. 92–101 připsány stejným stylem, ale jinou rukou litanie ke všem svatým (listy s pp. 93–100 poněkud menšího formátu, vevázány dodatečně patrně pro tento účel). Vlastní text na pp. 2–101, 2 písaři, rámeček z červené dvojlinky, titul červeně a černě v červeno-černém ozdobném širokém rámečku zdobeném florálními motivy, nadpisy, části textu a živá záhlaví červeně a zvýrazněně, některé podtrženy dvojlinkou, začátky a konce oddílů zdobené červeno-černými perokresbami s florálními motivy, ozdobné versálky, nepravidelné stránkové kustody, signatury, na p. 91 ukončen text 1. písaře červenou ozdobnou vinětou se srdcem, křížem a florálními motivy a s heslem „Wsseczko kwetssy Czty a Slawe Boży“, p. 102 prázdná.

2996/38

sign. RKPS-95

pap., (s. XVII. med.–XVIII. ex.) s. XVIII. ex., 139 ff. (nově), vazba nedochována, červeně stříkaná ořízka, 11,4 : 8,7 cm. Na f. 1r štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-95“, na f. 6r perem sign. „RKPS-95“, na f. 6v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 15r).

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Torzo české modlitební knihy z konce 18. stol., patrně výtahu z některého vydání tisku **KEGELIUS, Filip**: Dvanáctero přemýšlování duchovních (srov. Knihopis 3896–3907); dělena je na oddíly modliteb či „přemýšlování“, a to ke mši svaté a ke kázání (ff. 1r–17v, nadpis částečně odtržen a částečně přelepen štítkem), „Sseste Premyslawani obsahuge wsob [!] modlytby sPowedni“ (ff. 17v–37v), „Sedme Przemislawani obsahuge modlytby Pouczeinene [!] sPowedi.“ (ff. 38r–45v), „Osme Premyslawani Obsahuge Przed y Po Przymigani weczerze Paně“ (ff. 46r–68r), „Gedenaczte Przemislawani obsahuge rozgimani amodlydby o newymyluwne slawě a radosti zywota wěczneho“ (ff. 68v–88v), „Premyslawani wnměz se nachazegy modlydby Vmuczeni Krysta Pana ao gehu welyke lascze“ (ff. 89r–109v) a „Przemyslawani obsahuge naPomenutj k Pokani zPrzymogenyymi rozgymanim [!] o Vmuczeni krystowem“ (ff. 109v–137v); modlitby nejčastěji připisovány sv. Augustinovi, ale i sv. Jeronýmovi a dalším autoritám, odkazuje se mj. i na spis **THOMAS a Kempis**: De imitatione Christi. Vlastní text na ff. 1r–137v, jediný pisář, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví, stránkové kustody, ozdobné perokresebné versálky, na ff. 138r–139r tužkou a perem poznámky z 19. stol. o datech, kdy se běhaly krávy, f. 139v prázdné, ff. 2–5 uvolněna z vazby.

2997/39

sign. RKPS-96

pap., 1784, 62 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem s florálními ornamenty v rozích, hřbet o 2 vazech, zloben vytačovanými zlacenými příčnými linkami, zlacená ořízka, 11,9 : 7,7 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-96“, na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1583“, na předním příděti tužkou podpis „Hraše“, na přední předsádce recto fialové kulaté razítko s opisem „MUSEUM MĚSTA NÁCHODA“ (též na na zadní předsádce verso), na f. 3r perem sign. „RKPS-96“, na f. 3v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 10r).

f. 10v:

„**Modlitba Modlitby tyto gsau Křestanske Prawe Katolyczke Nabožne obetowane wernemu prawemu Křestianu Kużiwani A modleni: weczji so [?] Pro dusse spasenji slaużiti budau Leta Pane 1784**“

Česká modlitební kniha z r. 1784, obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání a litanie o jménu Ježíš. Vlastní text na ff. 3r–61r, jediný pisář, rámeček z červené jednoduché linky, nadpisy kaligraficky červeně nebo černě, červené a zelené versálky, živá záhlaví, nepravidelné stránkové kustody, místy ozdobný červeno-zelený rámeček s florálními motivy, na ff. 2v, 22v, 29v, 41v a 48v celostránkové červeno-zeleno-žlutě kolorované perokresby nejsv. Svátosti oltářní, ff. 1r–2r a 61v–62v prázdná. Při vazbě došlo k přehození složek: mešní modlitby vevázané na začátku jako ff. 3r–9v patří až za modlitby ranní na ff. 11r–17v (viz živá záhlaví a kustod na f. 9v odkazující na začátek textu na f. 18r).

2998/40

sign. RKPS-99

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [I] + 143 pp. (od p. 23 nově), nevázáno, sešito nití, 18,5 : 11,7 cm. Na p. [I] štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-99“, dále fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na pp. 1 a 18) a perem sign. „RKPS-99“.

p. [I]:

„**Prorostwy Sybili ktera začasu kral[e] ssalomouna bila a gemu Prorokowala**“

Česky psaná Sibiylina prorocství pro krále Šalomouna dělená na 3 knihy, opsaná na přel. 18. a 19. stol. Vlastní text na pp. 1–143, jediný pisář, linky tužkou, okraje listů částečně poškozeny.

2999/41

sign. RKPS-100

pap., 1760–1793, 12 ff. (novodobě), nevázáno, sešito nití, 33,7 : 10,6 cm. Na f. 1r perem původní označení „N[umero] 9.“, perem sign. „RKPS-100“ a štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-100“, na f. 1v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na ff. 11r a 12v).

f. 1r:

„[Re]gstržik Založený Leta Pane 1760 dne 15° Martj: Napržygymany Vczedlnikuw
V Poczesnecho [!] Czechu RžesnyCzkecho Mneste Nachode“

Česká kniha náchodského cechu řezníků obsahující záznamy o přijímání učedníků v l. 1760–1793. Vlastní text na ff. 2r–11r, množství písarů, na ff. 4r–6v linky tužkou, na ff. 6r–9r v záhlaví dvojlinka, ff. 3v, 11v a 12r prázdná, celý rukopis v záhlaví poškozen.

3000/42**sign. RKPS-101**

pap., 1791–1859, [I] + 92 ff. (novodobě, recte 93 ff., mezi ff. 27 a 28 nečíslovan 1 list), vazba původní, lepenková, hřbet původně o 6 vazech, ze 4 červených kožených řemínků dochován pouze 1, červeně stříkaná ořízka, f. 92 přilepeno ke zbytku řemínku na zadním přidešti, 35,5 : 12,0 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-101“, na předním přidešti štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm tužkou č. „273“, na f. [I]r perem sign. „RKPS-101“, na f. [I]v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 8r).

[Cechovní kniha příjmů a vydání z l. 1791–1859]

Německá kniha příjmů a vydání z l. 1791–1859 náležející patrně cechu broumovských řezníků (na f. 92r zmiňován „fridrich Pengamin Scholtz fleischhauer“), k provenienci srov. např. jména „Josef werner Von hernsdorf [= zřejmě Hermsdorf, dnes Heřmánkovice, osrp. Broumov]“ (f. 6v), „Anton Werner von Batzdorf [= zřejmě Barzdorf, dnes Božanov, osrp. Broumov]“ (f. 7r), „Johan Tauße Von wiesen [= dnes Vižnov, část obce Meziměstí, osrp. Broumov]“ (f. 7r) a „Jos[ef] Werner. v[on] Schönau [= zřejmě Šonov, osrp. Broumov]“ (f. 90r); zpočátku obsahuje záznamy o příspěvcích do pokladny a různých vydáních, později už zachycuje jen stav pokladny ke konci roku. Vlastní text na ff. [I]v a 1r–92r, množství písarů, jednotlivé záznamy oddělovány linkou, ff. 2v, 3v, 17r, 31v–89v a 90v prázdná. Vložen tmavě zelený lístek ve tvaru krajíce chleba s texty tužkou na obou stranách: „Takový chleba jsme fasovali od 25 ledna do 15 února F. Barták.“ a „Půlka chleba, jakou jsme fasovali na jeden den od. 25 ledna do 15 února 1918.“

3001/43**sign. RKPS-103**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 16 ff. (nově), vazba nedochována, 17,0 : 10,5 cm. Na f. 1r štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-103“, dále perem sign. „RKPS-103“, na f. 1v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 11r).

f. 2r:

„Witterungs Regeln.“

Německý abecedně řazený slovníček pranostik a předpovědí počasí na církevní svátky, jednotlivé měsíce a roční období, dále meteorologických úkazů, přístrojů apod. z přel. 18. a 19. stol., zahrnuje hesla od „Aufgang des [!] Sonne.“ po „November.“, na konci chybí nezjištěný počet listů. Vlastní text na ff. 2r–16v, jediný písar, nadpis a hesla podtrženy, původně přivázáno za nezjištěný německý tisk z konce 18. nebo poč. 19. stol. (zřejmě asi stostránková kniha rad a receptů pro domácnost a hospodářství, na f. 1r zachována část obsahu).

3002/44**sign. RKPS-122**

pap., 1791, 79 ff. (nově), vazba původní (poškozená), prkénková, potažená černou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z florálních motivů a šikmým šrafováním v ploše, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, červeně stříkaná ořízka, 12,5 : 9,5 cm. Na přední desce nálepka, v ní tužkou č. „65“ a torzo tištěného textu „[...] Školním divadle [...]“, přes hřbet štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-122“, na vnitřní straně odlepeného předního přidešti perem sign. „RKPS 122“ a modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“, na přední předsádce recto perem určení „Das Gebet Buch“.

[Česká modlitební kniha z r. 1791]

Česká modlitební kniha Jiřího Baše z Čánky z r. 1791 (srov. písarovu poznámku na f. 5r „Tjto Modlytbj snakladem Gyřziho basse sscžankj z obce Czaneckze [= patrně Čánka, dnes část obce Opočno,

osrp. Dobruška] Wypsanj W Ro ku 1791 PRodanj anj danj Nebudau žadnjm inim dokud se na nych Nepodpyssu komu sem gedal“), konec patrně chybí; obsahuje modlitby ke Kristu, k přijímání, při jídle, nešporní, pocestného, za trpělivost, ranní, v nemoci, „Taužení Po Hodincze Smrtj Swateho Jeronima“ (ff. 45r–48r), za vroucné modlení a sedm kajících žalmů. Vlastní text na ff. 1r–79v, jediný písař, ozdobný červeno-zelený rámeček s florálními a geometrickými motivy, stejným způsobem oddělovány některé modlitby, nadpisy a incipity kaligraficky červeným, modrým a zeleným inkoustem, neumělé ilustrace v týchž barvách na ff. 10r, 11v, 21r, 33r, 36v, 39r a 55v (geometrické a florální motivy). Vložen lístek s novodobým přepisem písařovy poznámky tužkou.

3003/45

pap., s. XVIII. ex., 154 pp., nevázáno, sešito provázkem, 20,2 : 12,1 cm. Přeb hřbet štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-123“, na p. 153 modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem sign. „RKPS-123“, na p. 154 zbytek vymazaného přípisu perem „[...] bei Neustadt a[an der] M[ettau] [= Nové Město nad Metují]“, snad psaného rukou písaře.

sign. RKPS-123

[Verbář z konce 18. stol.]

Český verbář (p. 1), tj. kniha lékařství pro lidi i zvířata, podle předmluvy na pp. 1–2 výtah ze smyšleného (?) tisku z r. 1608: „Werbař, z ktereho tyto věcy witaženy gsau byl tisštěny roku 1608. při kterem bylo schromažděnych sedum Gurfirsstu 7. Hufssmidu a 7. doktoru krawskych a lidskych a sedum gich bylo tisštěnych do česky země a wic ne a w 7 gazykach tisštěny byly a w kaž//dem gazyku sedum, tyto věcy se zanechali potomkum, tak gak w předmluwě stogj.“; obsahuje množství lékařských návodů, receptů a zaříkání pro lidi i domácí zvířata a hospodářských rad a je členěn na 4 části: „Pro koňsky dobytek.“ (pp. 3–86, od p. 79 „Zažehnanwj.“), „Pro howězy dobytek.“ (pp. 87–103), „Pro wseligakau pomoc lidem.“ (pp. 104–134) a „Wěcy wseligake, wssak při tom gisty a prawdiwj.“ (pp. 135–151). Vlastní text na pp. 3–151, na pp. 1–2 „Předmluwa.“, jediný písař, titulní list nedochován, nadpisy částí a jednotlivých rad a receptů kaligraficky, recepty většinou odděleny jednoduchou linkou, při začátcích a koncích částí mnohonásobné ornamentální podtržení, na pp. 151–152 připsány perem jinou rukou „Einige nützliche Recepte.“, na p. 152 připsal perem další písař 3 české recepty.

3004/46

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex., [XVI] + 224 pp., vazba původní, kombinace lepenky a prkénka, potažená hnědou kůží (kůže značně uvolněna, stejně jako původní příděští), desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z ozdobného florálního pásu, uprostřed obou desek vytlačen motiv Ukřížování, hřbet zdoben 4 falešnými vazy z vytlačovaného ornamentálního pásu, červeně stříkaná ořízka, 17,2 : 11,0 cm. Na přední desce nálepka, v ní tužkou č. „66“, přes hřbet štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS-125“, na předním příděští tužkou č. „88/45“, na zadním příděští modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem sign. „RKPS-125“.

sign. RKPS-125

p. [XVI]:

„**Každodeny Obiet Bohu a neb. Modlitbi Katolicke z Rozlyčnych Textu, Pisma swateho Witažene S Neymilostiwegssym Powolenym Cys[arško-]Kral[ovské] Censury. K dostani Hoře Kutny V Frantisska Wincencia Korce přeřpsana w Machowie [= Machov, osrp. Náchod] Jozefa Kubina.**“

Česká modlitební kniha opsaná Josefem Kubínem z Machova na konci 18. stol., patrně vycházející z tohoto či jiného vydání tisku **KAŽDODENNÍ** obět Bohu aneb Modlitby katolické (Kutná Hora, 1785–1802; Knihopis 6524); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k adoraci nejsv. Svátosti oltářní, mariánské, před a po jídle, dále „Wzdichani Dusse Teskliwie, k Bohu.“ (pp. 160–175) a modlitby večerní, na závěr „Pryprawa, k dobre Smrtj, wziwani Boha w Nemocy“ (pp. 188–218). Vlastní text na pp. 1–218, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky s červeno-zeleno-hnědým florálním ornamentem v záhlaví (též na mnohých místech v textu), titul červeno-fialovo-černě, částečně ozdobným proškrtávaným písmem, zdoben florálními motivy, začát-

ky oddílů, nadpisy a začátky modliteb a vybraná slova v modlitbách ozdobným písmem, červeně, fialově nebo hnědě, červeně iniciály zalomeny do 3–5 řádků, začátky oddílů (někdy i konce) zdobený florálními motivy, na koncích oddílů perem ornamenty (částečně červeně), na p. 36 celostránková kolorovaná perokresba Ukřižování (kříž v podobě T), na pp. [I–VIII] jinou rukou perem český text s incipitem „Tento lyst nechawam na tomto swete kes [?] PaPes geg Poslay bratRu swemu cysařy Karlowy na Přecteny Protu nePřatelum swym [...]“, tj. list psaný patrně jménem Ježíše, vyzývající k pravému křesťanskému životu a slibující svému majiteli ochranu proti zlému (bude-li jej s sebou nosit a odříká-li předepsané modlitby), na 1. listu přední předsádky recto i verso, na pp. 222 a 224 a na 2. listu zadní předsádky verso nečitelné zbytky textu či jednotlivá slova tužkou, pp. [IX–XV], 219–221 a 223 prázdné, 2. list přední předsádky a 1. list zadní předsádky vyříznuty. Srov. rukopis č. 2982, psaný týmž písařem.

3005/47**sign. RKPS-127**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 28 ff. (nově), nevázáno, sešito provázkem, 18,0 : 12,1 cm. Přes hřbet štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS 127“, na f. 1r štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, přelepen štítkem s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem „Nahořany [osrp. Nové Město nad Metují] A. 27.“, dále na f. 1r perem „K“ a „J.“ a tužkou sign. „RKPS 127“ (též na f. 2r), na f. 1v perem podpis „Reichl“ a fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“, na f. 2r tužkou přips „majetek p[ana] Rydlo“ a inkoustovou tužkou přips „Josef Duška v Jozefově [dnes část obce Jaroměř] 1882“, na f. 10v perem přips „Josef Duška v Jozefově, pevnosti 1881.“ a inkoustovou tužkou přips „Josef Rydlo v Nahořanech č[íslo] d[om]u 18. 18 16/10 83“, na f. 13r perem přips „zasláno a odtud. [?] 14/12 [1]881.“, na f. 28v inkoustovou tužkou přips „Kateřina Rejchlova Josef“.

a) f. 1v:

„Pametě wsselikych příběhu.“

f. 2r:

„Wepis Rozlýčnych Paměti poznamenano.“

Česky psané kronikářské zápisy z přel. 18. a 19. stol., obsahují na ff. 2r–8v a 11r–20v záznamy z l. 1741–1789, např. o taženích armád v průběhu slezských válek, o počasí, úrodě, cenách obilí, neobvyklých nebeských úkazech, událostech z místního života apod., mj. na ff. 6v–7v hořekování nad zdražením tabáku r. 1764, na f. 17r zápis o zrušení Tovaryšstva Ježíšova, na f. 17v o vydání tolerančního patentu, na ff. 17v–18r o sestavování josefinského katastru, na ff. 18v–19r výnos papeže Klimenta XIV. z r. 1772 o tom, jaké svátky se mají světit, a na ff. 19r–20v zápis o zadržení 2 potulných chiliastických kazatelů v Krakově (Polsko) r. 1764 a o jejich proroctví o konci světa r. 1773; zápisy týkající se nedávné doby byly zřejmě psány zpětně na základě vzpomínek či vyprávění (srov. záznam o smrti Josefa II. k r. 1787 na f. 18r), prokládány jsou zápisy o starších událostech pravděpodobně přepsanými ze starších rukopisných zápisků nebo vypsány z tištěných kronik, historických kalendářů apod. (některé z těchto záznamů se týkají událostí regionálních, jiné spíše událostí celozemského či celoevropského charakteru, např. ceny obilí v různých letech, na f. 2r mor v Praze r. 1680 a vyhnání nekatolických kněží r. 1621, na f. 2v nalezení sv. Kříže v r. 325, na f. 8v začátek přijímání pod jednou v r. 1215, zápis „W Roku Pa[ně] 1440. Tlačenj Knjch, aneb Ympresy se Začalo od gednoho Kněze Jána Kutenberka, z Kutny Hory Rodileho, a Ržádu Jezuwýtskeho Muže welmj Oswýceneho, a Včeneho.“ a tažení Švédů v r. 1634, na f. 11r o tom, že první mše v Čechách byla sloužena v Hradci Králové r. 894, na f. 13v záznamy „W Roku Pá[ně] 1729. Nastalo to Pozdrawenj, Pochwalen buď Pan Gežiss Krystus.“ a „W Roku Pá[ně] 1680. byl Mor na Lydj w Lebranticych [= zřejmě Librantice, osrp. Hradec Králové] na Hořegssim Koncy, a w Hospodě wssichnj pomřely, a na Polau Wsy Galowcem topily.“, na f. 14r o vynálezu střelného prachu v r. 1348, stavbě pražského mostu v r. 1313 a požáru smiřického pivovaru r. 1697). Dále na ff. 9r–10v (vepsáno dodatečně na původně prázdné strany) a 23v–27v záznamy z l. 1811–1817 (např. záznamy o počasí, úrodě a cenách obilí, událostech z místního života, znehodnocení vídeňských bankocetlí r. 1811, taženích armád za napoleonských válek, též zpráva, která dorazila do Hradce Králové a Josefova a oznamovala

příchod soudného dne na 17. červenec 1816). Jediný písař píšící zřejmě po delší dobu (stejný jako u ostatních částí), titul a nadpis „Pamět“ na f. 9r kaligraficky, stránkové kustody, f. 25v prázdné, před f. 1 vytrženy 3 listy.

b) f. 20v:

„Pokuta, a Trest Židausky.“

Česky psané líčení prokletí Židů z přel. 18. a 19. stol., u každého izraelského kmene je vypsáno, jak se na Kristu provinil a jaká muka podstupuje ve výroční den Kristova umučení 25. března, na závěr dovětek „Gsau ty Wěcy Hrozne a Strasslywe, Kterežto na Židy wiznal gisty frantjsskan.“ (f. 23rv). Vlastní text na ff. 20v–23v, jediný písař (stejný jako u ostatních částí), titul kaligraficky, stránkové kustody.

c) f. 28r:

„Když se Człowěk Rozstuně na Pjchanj, proto děleg“

České lékařské recepty z poč. 19. stol. Vlastní text na f. 28rv (jeden recept připsán též na f. 10v), jediný písař (stejný jako u ostatních částí), titul kaligraficky.

3006/48

sign. RKPS-133

pap., 1773–1777, 16 ff., nevázáno, sešito provázkem, 16,1 : 10,7 cm; vloženo do obálky, 21,8 : 11,7 cm. Na f. 16r tužkou sign. „RKPS-133“ (obtaženo perem) a modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“; na přední straně obálky perem sign. „RKPS-133“.

[Kontribuční knížka z l. 1773–1777]

Český tištěný rejstřík pro zapisování kontribučních odvodů a kontribučního obilí s titulem na f. 1r „Krag, a Djl Králohradecký [= Hradecký kraj, Hradec Králové]. Panstwj Nowé Město Nad Methugi. Registřjček Na Powinnost, a Odwod Contribučnj, Těž ginssý Contribučenské Powinnosti, Gako y taky na Contribučenské Obyli.“, vyplněný v l. 1773–1777 pro Jiřího Valáška z Provodova (dnes část obce Provodov-Šonov, osrp. Nové Město nad Metují), viz na f. 1r tištěné kolonky „Pro“, „z Obce“ a „Na Rok“, vyplněné perem „Jiržiho Walasska,“, „Prowodowske,“ a „1773, [1]774, [1]775, [1]776, a 1777.“). Vlastní text na ff. 1r–16v, střídají se 3 písaři (kontribuční Matěj Štěpánek, viz podpis na f. 2r „Matieg Stiepanek m[anu] p[ropria] Contribučnj.“, obecní výběrčí Matěj Valtera, viz podpis na f. 5r „Matieg waltera Obecznj Wegbierczy m[anu] p[ropria]“, a obecní výběrčí Matěj Zeman, viz podpis na f. 8r „Matieg Zeman Obecznj Wegbierczy m[anu] p[ropria]“), patrně Matěj Štěpánek napsal na f. 16r poznámku „Wolil starau Robotu tyhodne skrze czeleg Rok s tržema konma co 1 dnu a Piessy od S[va]t[éh]o Jana do S[va]t[éh]o Waczlawa tyhodnie czeleg tegden, a ostatnj Czias tyhodnie co 3 dnech s gednau osobau“, ff. 5v–6r, 8v–9r, 11v a 14v–15v nepopsána.

3007/49

sign. RKPS-139

pap., 1828, 2 ff., nevázáno, 2 volně přeložené listy, 38,1 : 15,2 cm; vloženo do obálky, 17,6 : 24,8 cm. Na f. 2v tužkou sign. „RKPS-139“, perem sign. „RKPS-139“ a modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“; na přední straně obálky perem sign. „RKPS-139“ a jméno „J[osef] M[yslimír] LUDVÍK“.

f. 1r:

„Poznamenánj kněh zápisných. 1828.“

Český soupis náchodských městských knih z 15.–17. stol. pořízený kronikářem Náchodska Josefem Myslimírem Ludvíkem (1796–1856), obsahuje předmluvu (f. 1r) a stručný popis 21 městských knih s údajem o velikosti, počtu listů, vazbě, časovém úseku zápisů a obsahu (knihy koupí a prodajů, dědických odkazů, svatebních smluv, sirotčích pozůstatků, přátelských srovnání, rychtářských smíření, útrpných vyznání, právních nálezů a památné); na f. 2r datace s podpisem autora „Jos[ef] Myslimjr Ludwjk R[ukou] W[last]nj Capl[an] W Náchodě dne 29 unora 1828.“, marginálně nebo interlineárně připsány tužkou poznámky neznámého badatele z 2. pol. 20. stol. opravující původní

údaje, hlavně časové úseky zápisů. Vlastní text na ff. 1r–2r, jediný písař, titul kaligraficky, linky tužkou.

3008/50**sign. RKPS-148**

pap., s. XVII. ex., 433 pp. (recte 426 pp., listy s pp. 1–3 a 308–309 chybějí, po p. 184 paginováno 186, po p. 195 paginováno 197), vazba z konce 19. stol., lepenková, polepená modro-červeným škrobovým papírem, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy černým plátnem, hřbet zdoben vytačovanými dvojlínkami podél vazů a v mezípolích, žlutě barvená ořízka, 15,4 : 10,0 cm. Na hřbetě v 1. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „RKPS 148“, na zadní desce štítek s modrým rámečkem, v něm perem text „Museum Náchod 322“, (oba štítky na deskách jsou omylem nalepeny vzhůru nohama), na předním příděšti nálepka, v ní fialový razítkový text „J[an] K[arel] Hraše, c[ísařsko-]k[rálovský] inspektor“ a perem „Č. 35.“, dále štítek s černým předtištěným textem „Československá akademie věd Komise pro soupis rukopisů Sign. Tento rukopis byl zařazen do soupisu (datum:) (podpis:) Záznam ponechte v rukopise. Změnu signatury označte ČSAV“, perem doplněna starší sign. „728“, datum „25. 7. 1956“ a nečitelný podpis a tužkou připsáno „opis díla zřejmě ze 17. stol[etí]“, na přední předsádce recto perem určené „Koňské nemoci a jejich léčení“, na zadním příděšti perem sign. „RKPS 148“.

[Koňské lékařství v konce 17. stol.]

Česká kniha o koňských nemocích a léčení koní z konce 17. stol.; titulní list nedochován, rukopis začíná na p. 4 seznamem „Wohyzdy, aNeslussnosti Tyto gsau Pži Konich, mohau Za Wady Počteny Bytj.“, dále mj. na p. 5 seznam „Wassnie tyto Pži Konich se Nachazegj, Mohau Tez, Za Wady Bytj.“ a údaj „Summa tiech Koňskych Nemoczy, Wad, Wohyzd, Wassni, do Teto Knihy wNessenych 144.“, na pp. 6–7 „Dobra Znamení Dobrehu Konie Tato gsau.“, na p. 8 pak začíná hlavní část nadepsaná „Zaczinagi se Lekarzstwi Konska.“. Vlastní text na pp. 4–375, na pp. 377–391 „Registrzik wssech Tytuluw, Nemoczy aNedostatkuw, Koňskych Pro snadnieyssy gich Wyhledanj Podlé Počztu nakaz-de, strancze Polozieneho.“, pravděpodobně jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nepravidelné stránkové kustody, nadpisy kaligraficky. Při převazbě byla kniha oříznuta (částečně seříznutá čísla stránek) a přivázána k ní složka s pp. 392–433, na pp. 392–397 perem české doplňky s recepty na koňské nemoci z pol. 19. stol., pp. 376 a 398–433 prázdné.

3009/51**sign. RKPS-156**

pap., (1749–1751) 1771, [II] + 110 pp., vazba z 19. stol., lepenková, hřbet a okraje desek potaženy hnědou kůží, desky polepeny modro-červeným škrobovým papírem, zdoben vytačovaným dvojitým rámečkem a diagonálami, červeně barvená ořízka, 21,5 : 18,3 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, přelepen nálepkou, v ní černým fixem sign. „RKPS-156“, na přední předsádce recto perem starší sign. „Mz 2037“ (škrtnuto) a černým fixem sign. „RKPS-156“, na p. [I] perem připsáno „Nato w Roku 1773. dne 26. April. od Prodaný gest Jozeffowy Heislerowy“ a perem starší sign. „Mz 2037“ (též na zadní předsádce verso), na p. [II] fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21).

p. [I]:

**„Cancional Neb Pysnie KVžiwani Pži Žaltařzy. Pžy Pruwodu, a Pohřzbu,
Tiel Mrtwych Gak Pokřztu Ditek Malych, Tak Take wdospielem Wieku Lydy Starych,
Ktere Pžzepsane Sau, Nakladem Jakuba Kolynskyho w Roku 1771.
d[ne] 6. Miesyce Mage. IOAN[nes] MENZL.“**

Český nenotovaný zpěvník používaný při pohřbech, který si nechal r. 1771 Jakub Kolínský přepsat od Jana Menzla a který byl r. 1773 prodán Josefu Heislerovi; zpěvník je dělen na „Pysnie Pžy Pruwodu Tiel Mrtwych.“ (pp. 1–14, mj. na pp. 7–10 píseň s incipitem „Laučim se stebau Nachode, Mug Pžibytku ma Patryge [...]“), „Žaltařž: aneb Zialmy Kagiczy“ (pp. 15–31) a „Pisnie Pži Žaltaři a pži Hrobu.“ (pp. 32–80); na p. 81 začíná „Druhy dil Kancionalu wkterymžto se nachazegj, Chwal=Žalmy, tež Pisnie nad Mladými lydmi, a neb nad Dietmi“ obsahující 6 úryvků žalmů (pp. 81–87) a 10 písní nad dětmi (pp. 88–102); u některých písní písař poznamenal nápěvy, k jiným byly připsány později tužkou. Vlastní text na pp. 1–102, na pp. 103–106 „Registřzik Pisni Pohřzbnich.“, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček tužkou, titul v ozdobném perokresebném rámci se jménem písaře v zápatí, stránkové kustody, ozdobné perokresebné nadpisy a versálky, na

pp. 107–110 jiným písařem v 19. stol. připsána česká píseň o 12 slokách s incipitem „Manželi mug mylj, giž se stebau žehnam, [...]“. Vložen dvojlist s perem psaným textem „Píseň na Slavnost Božiiho Těla“ a podpisem písaře „dne 28/5 [18]88 Aug[ustýn] Hanuš.“. Srov. rukopis č. 3016, z nějž byla naprostá většina tohoto rukopisu opsána (v opise je navíc pouze 10. píseň nad dítětem, p. 102), a rukopis č. 3018, který je mladším opisem téhož textu.

3010/52

sign. RKPS-157

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [IV] + 201 pp. (recte 208 pp., mezi pp. 20 a 21 nečíslovan 1 list, po p. 35 paginováno znovu od 26, po p. 35bis paginováno 37, po p. 87 paginováno 91, po p. 120 paginováno 122, od p. 165 nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z trojlinky s florálními motivy v rozích, uprostřed obou desek vytlačovaný florální ornament, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlínkami, zbytky 2 kožených spon, modře barvená ořízka, 14,5 : 8,5 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší sign. „Mz [2040]“, přelepen nálepkou, v ní černým fixem sign. „RKPS-157“, na přední předsádce recto perem starší sign. „MZ-2040“ (škrtnuto), černým fixem sign. „RKPS-157“ a modré kulaté razítko s opisem „MUSEUM MĚSTA NÁCHODA“ (též na pp. 1 a 201), na p. [I] perem podpis „Ana Walowa“ a modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21), na zadním přidešti perem starší sign. „Mz-2040“.

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., obsahuje modlitby ranní, modlitby nadepsané „Wira, Nadege A Laska“ (pp. 31–34), modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, za odpuštění hříchů, nešporní, modlitby sv. Bernarda, loretánské litanie, modlitbu k sv. Barboře za šťastnou smrt a jinou modlitbu k sv. Barboře; na pp. 168–201 mešní písně. Vlastní text na pp. 1–201, jediný písař, na pp. 1–164 rámeček z dvojlinky s florálními motivy v rozích, modlitby oddělovány dvojlínkami, na pp. 165–201 okraje z dvojlinky, na pp. 34–164 živá záhlaví, nepravidelné stránkové kustody, části některých modliteb červeně, kolem některých nadpisů jednoduché perokresebné ozdoby, na přední předsádce recto tužkou přips „19/ žejdl[iků] 1 lib[ra]“, na předním přidešti a na přední předsádce recto a verso perem hospodářské záznamy, na pp. [II–IV] perem finanční záznamy od jiného písaře z l. 1809–1811, pp. 166–167 prázdné, mezi pp. 165 a 166 vyříznut 1 list, zadní předsádka nedochována.

3011/53

sign. RKPS-158

pap., (s. XVII. med.–ex.) 1817, 40 ff. (nově, původní paginace poškozena oříznutím), vazba původní (silně poškozená), lepenková, desky polepeny hnědým papírem, na přední desce ozdobný štítek, v něm perem zbytky titulu „[...] Oraquum [...] Wenzl Konwalinka Anno [1]817 Heresz [?, neurčeno]“, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, zdobeny vytlačovanými mnohonásobnými linkami, zbytky 2 lněných tkanic, 23,1 : 17,9 cm. Přes hřbet štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší sign. „[Mz 20]41“, přelepen nálepkou, v ní perem sign. „RKPS-158“, na přední předsádce recto perem starší sign. „Mz-2041“ (škrtnuto, též na f. 1r), černým fixem sign. „RKPS-158“ (též na f. 1r) a modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 1r a na zadním přidešti), na zadním přidešti perem starší sign. „Mz-2041“, na zadní předsádce verso perem přips „Na zamek. dne 1 July 1/2 W. skoryza 2 [zlaté]“ (škrtnuto) a nečitelné poznámky tužkou.

f. 1r:

„Ein Neues Oraquum Bestehend in 77 Fragen durch welche Allerley Tugend, und Untugend des Menschen artig entdecket werden, zum Lust und Schertz ist zusam[m]en getragen worden.“

Německá věštecká příručka Václava Konvalinky z r. 1817 (viz též dataci na f. 5v „Anno [1]817“), pracující na systému otázek z běžného i duchovního života, kterým jsou přiřazovány odpovědi na základě čísel vržených kostkami a jejich poměrně složitého tabulkového přepočtu; snad vycházející z některého vydání tisku **NEUES** Oraquum, in welchem 77 Fragen von allerhand verborgenen menschlichen Sachen, künftigen Begegnissen und Zufällen entdecket und aufgelöset werden. Vlastní text na ff. 2r–40v, důsledně členěný a číslovaný, na ff. 6r–11v obrázkový přepočítávací systém z tabulek a kruhů, jediný písař, titul v rámečku z dvojlinky, f. 1v prázdné, některé listy silně poškozeny, patrně chybí nezjištěný počet listů.

3012/54**sign. RKPS-159**

pap., s. XVIII. med.–ex., [VI] + 130 pp. (recte 128 pp., list s pp. 101–102 chybí), vazba původní (hřbet a zadní deska nedochovány), lepenková, potažená světlým oděným papírem, přední deska zdobena vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky, 19,5 : 16,8 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, přelepen nálepkou, v ní černým fixem sign. „RKPS-159“, na p. [III] perem starší sign. „MZ-2042“ (škrtnuto) a černým fixem sign. „RKPS-159“, na p. [IV] modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21), na p. 130 perem starší sign. „Mz-2042“.

[Kuchařská kniha z 2. pol. 18. stol.]

Česká kuchařka z 2. pol. 18. stol. obsahující recepty na polévky, pokrmy z masa, drůbeže, morku, raků apod., nákypy, pečivo, zákusky a sladkosti a nakládání ovoce. Vlastní text na pp. 1–100, na pp. 103–104 české recepty psané jiným písařem na poč. 19. stol., na pp. 105–130 německé recepty psané dalším písařem v pol. 19. stol. Tři písaři, rámeček z dvojlinky, původní rámeček a paginace na pp. 1–108, na pp. 109–130 doplněna stejná úprava jiným inkoustem a rukopisem, nadpisy podtrženy, na pp. [V–VI] připsán v pol. 19. stol. perem německý recept, na okrajích stránek poznámky tužkou (křížky a čísla), na p. 56 perem německý komentář k receptu z pol. 19. stol., list s pp. [I–II] téměř celý vytržen.

3013/55**sign. RKPS-160**

pap., (s. XVII. ex.–XVIII. ex.) s. XVIII. med.–ex., 156 pp. (recte 160 pp., pp. 3 a 136 počítány dvakrát, mezi pp. 147 a 148 nečíslovány 2 strany), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem s florálními motivy v rozích a uprostřed, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, mezípolí zdobena vytlačovanými florálními motivy, 17,0 : 11,5 cm. Přebítek štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem starší sign. „MZ [2046]“, přelepen nálepkou, v ní černým fixem sign. „RKPS-160“, na předním příděstí perem starší sign. „Mz 2046“ (škrtnuto), fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUZEM NÁCHOD“ a černým fixem sign. „RKPS-160“, na p. 21 modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“, na zadním příděstí perem starší sign. „Mz 2046“ a fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUZEM NÁCHOD“.

p. 1:

„Das kleine Baum = Gärtel, derinnen [!] überaus sehr kräftige nützliche und anmüthige Morgen Abend= Mess= Beicht und Komuniongebeter wie auch zu dem hochwürdigen Sakrament des Altars. Nebst: andern Andachts=Uebungen zu Gott, wie auch Tagzeiten zu der unbefleckten Empfängniß [!] Mutter Gottes Mariä, zum heiligen Johann von Nepomuk und unterschiedlichen Heiligen.“

Německá modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., snad vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Das kleine Baum-Gärtel či Das kleine Baum-Gärtlein; obsahuje modlitby ranní, mešní (na pp. 34–36 prolog evangelia sv. Jana), ke zpovědi, k přijímání, „Kurze Andachtsübung zu der allerheiligsten Dreyfaltigkeit und zu dem Namen Jesu“ (pp. 69–71), modlitby k Ježíši, Duchu sv. a sv. Trojici, litanie ke jménu Ježíš, ke sv. Janu Nepomuckému a loretánské, hodinky k Panně Marii a sv. Janu Nepomuckému, „Neunmitwöchliche, oder Neuntägige Andacht zu dem heiligen Johan von Nepomuck“ (pp. 111–123), modlitby nešporní, modlitbu za šťastnou smrt, k sv. Josefu a k českým zemským patronům, modlitby na liturgické svátky a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 2–156, jediný písař, titul i text v rámečku z dvojlinky, část titulu, nadpisy, versálky a drobné ornamentální viněty červeně, nepravidelné kustody. Vloženy 2 poštovní známky z r. 1898.

3014/56**sign. RKPS-161**

pap., (s. XVII. ex.–XVIII. med.) 1749, 10 + 226 pp. (recte 218 pp., listy s pp. 99–106 chybějí), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným rámečkem z dvojlinky s drobnými florálními ornamenty v rozích, uprostřed obou desek vytlačeno Ukřižování, poškozený hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlinkami, zlacená ořízka zdobená vytlačováním, 15,5 : 9,8 cm. Přebítek štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, přelepen nálepkou, v ní perem sign. „RKPS-161“, na p. 1 perem starší sign. „Mz 2047“ (škrtnuto), černým fixem sign. „RKPS 161“ a fialové kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUZEM NÁCHOD“ (též na p. 226), na p. 2 perem podpis „Joseph Klar. Schrommin Franzcika 1806.“ a modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21), na p. 3 perem připsis „Ex Libris Joannis Samuelis Niemet v Elbenstein [neurčeno] Pyrotechnarum decurionis 1762“, na p. 9 červené kulaté razítko s opisem „Hrašov městské museum v Náchodě“ (též na pp. 1bis, 29, 45, 61, 87, 123, 167 a 189), na p. 226 perem starší sign. „Mz 2047“; vložen štítek s modrým okrajem, v něm perem označení „AA 90“.

p. 9:

„J[esus] M[aria] J[osef] das Kleine Baum= Gärtlein darinen über auß. Kräftige, Nützliche undt Anmüthige. Morgens, undt Abendts, Meess undt VesPer, Beicht undt Comunion Gebether wieauch zur Heyligen dreyfaltigkeit, und zu der Heyligen Mutter gottes. Sambt: untter Schiedlichen Litaneyen. durch P[ater] Martin v[on] Cochem Capuciner ordens.

Im Jahr Anno. 1749 den 13 Februarij J[esus] M[aria] J[osef]“

Německá modlitební kniha z r. 1749 (datace též na pp. 29 a 74, v závěru na p. 215 datum dokončení a jména objednavatele a písaře „Soli deo Gloria Anno 1749. d[ie] 3 Martij Gottfriedt SPringer. J[esus] M[aria] J[osef] Geshrieben Von Carl Joseph Seewaldt Baadergesull [?, neurčeno]“), patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Das kleine Baum-Gärtel či Das kleine Baum-Gärtlein; obsahuje modlitby ranní, večerní, k Panně Marii, mešní, nešporní, ke kolektě, ke zpovědi, k přijímání, „Andächtiges Gebeth Vor dem Wunderthätigen Genaden [!] Bild auff dem Mutter Gottes Berg Zu Grulich [= Králíky] um ein Seeliges End Zu Sprechen.“ (pp. 154–156), „Ein Andächtiges Gebeth Zu Maria Dittelbach in Francken Landt [= Dettelbach, Německo]“ (pp. 157–162), litanie k Panně Marii, „Ein Andächtiges Gebeth Zu Maria de WARTA [= Bardo, Polsko]“ (pp. 167–170), modlitby k svatým (sv. Janu Evangelistovi, sv. Šebestiánu proti moru, sv. Liborovi proti kameni, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Anně, sv. Magdaléně, sv. Barboře, sv. Apoleně proti bolesti zubů), litanie ke všem svatým a k sv. Janu Nepomuckému, modlitbu k sv. Třem králům, modlitby příležitostné, „Ein schönes Gebeth Zu der Schmerzhaftten Mutter Gottes Maria, alt Wilmsdorff [= dnes Wilamowa, Polsko]“ (pp. 211–213) a modlitbu k sv. Trojici. Vlastní text na pp. 1bis–215, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, titul v rámečku z dvojlinky, nadpisy podtrženy dvojlinkou, nepravidelné kustomy, zřídka drobné perokresebné ornamenty na místě vinět, na p. 216 jinou rukou perem připsáno „Das Vater unser“, pp. 4–8, 10 a 217–225 prázdné. Vloženy vyliisované květiny.

3015/57**sign. RKPS-165**

pap., s. XVIII. in.–med., [II] + 140 pp. (recte 136 pp., listy s pp. 25–28 chybějí), vazba z konce 19. stol., lepenková, desky polepeny modro-fialovým mramorovaným papírem, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, modro-bílá plátěná záložka, červeně stříkaná ořízka, 31,3 : 22,0 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, přelepen nálepkou, v ní perem sign. „RKPS-165“, na přední předsádce recto fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na pp. [II] a 21), perem starší sign. „Mz 2141“ (škrtnuto) a černým fixem sign. „RKPS-165“, na p. [I] perem přepis „Roku 1859. 15 Řigna umřel nam mily Oud franz. Žabka v staři 75 Starssi počestneho Bratrstwa Literackeho zaznamenal A. Gaund“ a perem starší sign. „Mz 2141“.

p. [I]:

„RORAMINA. O Wtieleni Pana, a Spasitele nasseho Gezisse Krysta, Gak se w Czyrkwi Krzestianske Vziwagi. a Od Pobožnych Panuw Bratruw, Pocziwego Kuru Lyteratskyho Spiwagi.“

České rorátní zpěvy z 1. pol. 18. stol.; obsahují šestery číslované roráty (poslední označeny na p. 128 jako sobotní), z nichž každé se skládají z ranních písní a zpěvů k jednotlivým částem mše (Kyrie, Gloria, zpěv po epistoletě, Credo, Offertorium, Sanctus, Agnus Dei, někdy i zpěv po Ite Missa est); některé texty jsou opatřeny notací, u jiných jsou poznamenány nápěvy, kniha zakončena na p. 140 „O[mnia] A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam] E[t] H. B. V. C.“. Vlastní text na pp. 1–140, jediný písař, bílá mensurální notace v pětlinkové notové osnově, titul a nadpisy kaligraficky, text psán mezi 2 vodorovné dvojlinky perem a 2 svislé linky tužkou, perokresebné ornamentální viněty, na začátcích zpěvů a slok perokresebné iniciálky, místy některé texty později opravovány perem i tužkou, list s pp. 139–140 dole uříznut. Srov. rukopis č. 3019, obsahující opis téhož textu.

3016/58**sign. RKPS-168**

pap., 1749–1751, [I] + 49 + [I] + 17 ff. (rukopis má 2 díly, každý s vlastní původní foliací), vazba z 19. stol., lepenková, desky polepeny modro-červeným škrobovým papírem, hřbet a okraje desek potaženy černou kůží, žlutě barvená ořízka, 20,3 : 17,1 cm.

Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, přelepen nálepkou, v ní černým fixem sign. „RKPS-168“, na předním příděšti žlutý oválný štítek, v něm modré oválné razítko s opisem „AUGUST HANUŠ Knihař V NACHODĚ.“, na přední předsádce recto tužkou č. „169“ (škrtnuto perem), dále černým fixem sign. „RKPS-168“ a modré kulaté razítko s opisem „OKRESNÍ MUZEUM NÁCHOD“, na přední předsádce verso červené kulaté razítko s opisem „Okresní vlastivědné museum galerie výtvarných umění NÁCHOD“, na f. [I]r perem starší sign. „Mz 2143“, na f. [I]v tužkou č. „169“ a fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 21r prvního dílu).

f. [I]r prvního dílu:

**„O[mnia] A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam] L[audetur] J[esus] C[hristus] Cancional
Počestny Kuru Literatskeho W Knižetzym Pikolomyskym Ochrannym Miestie Nachodie
Přiž Chramu Panie Swateho Wawrżincze. K Vziwani Přiž Pruwodu a Pohrżbu Tiel Mrtwych.
Za Čzasu temuż Počestnemu Kuru Literatskemu Přzedstawenyh a dobřze merityrowanych
Panuw Officialuw: Pana Dawida Nijwelta G[eho] W[ysocze] O[svíceně] K[nížecí] M[ilosti]
Panstwi Nachodskeho Duchodniho, a Pana Dawida Zobla, tehoż Kniž[ecího] Panstwi
Nachoda begwaleho Duchodniho, też P[ánů] Starssych: Pana Giřžiho Ludwika,
a Mikulasse Kodesse Přžepsany A[nno] 1749. Descript M[i]col[áš] Kodes.“**

Český nenotovaný pohřební zpěvník náchodského literátského bratrstva z l. 1749–1751 (kromě titulu srov. ještě závěrečný přípis písaře na f. 12v druhého dílu „Dokonana Tato Pracze k wetssy Czti a Slawi [!] Boži Letha Panie 1751. dne 11 Martij od Mikulasse Kodesse. skrz niž Pochwalen bud Pan Geżjss Krystus, až na wěky. Amen.“); zpěvník je dělen na „Pysnie Přiž Pruwodu Tiel Mrtwych.“ (ff. 1r–8r prvního dílu, mj. na ff. 4r–6r píseň s incipitem „Laučžim se Stebau Nachode, Mug Přibitku, ma patri[e] [...]“), „Zialtařž: aneb Zialmy Kagiczy.“ (ff. 9r–17r prvního dílu), „Pisnie přiž Žaltaři, a přiž Hrobu.“ (ff. 17v–49r prvního dílu); na f. [I]r druhého dílu začíná „Druhy dil Kancionalu Wktery mżto se nachazegi, Chwal=Žalmy, też Pisanie nad Mladymi lydmi, aneb nad Diětmi.“, obsahující 6 úryvků žalmů (ff. 1r–4v druhého dílu) a 9 písní nad dětmi (ff. 4v–12v druhého dílu); u některých písní písař poznamenal nápěvy, k jiným doplňovány později. Vlastní text na ff. 1r–49r prvního dílu a 1r–12v druhého dílu, na ff. [I]rv a 16r druhého dílu „Reystřžik“, jediný písař (kromě ff. 1r–4v prvního dílu, která byla zřejmě poškozena, a proto v pol. 18. stol. přepsána zřejmě písařem rukopisu č. 3009 Janem Menzlem), psáno kaligraficky, linky tužkou, titul v ozdobném perokresebném rámci se jménem písaře v zápatí, stránkové kustody, na f. 8r prvního dílu později připsána nedokončená moderní notace, na f. 13r druhého dílu jiným písařem zapsána „Piseň o Marnosti Swěta.“, na ff. 13v–14r druhého dílu od dalšího písaře „Piseň. za dusse, w Panu zesnule, po Pohrżbu.“ s moderní notací, na ff. 14v–15v druhého dílu opět jinou rukou píseň s incipitem „Ach hle tenkrat sem dokonal mug cyl a wěk žywota [...]“ z 19. stol., ff. 49v prvního dílu a 16v–17v druhého dílu prázdná. Srov. rukopisy č. 3009 a 3018, které jsou mladšími opisy tohoto rukopisu.

3017/59

sign. RKPS-170

pap., 1729–1921, 354 ff. (nově), vazba mladší (patrně z doby obnovy bratrstva r. 1832), prkénková, potažená černým same-tem, v rozích ozdobné mosazné kování s florálními motivy, uprostřed přední desky velký litý medailon ze světlejšího kovu s výjevem Zasnoubení Panny Marie v bohatém rokokovém rámci, hřbet zdoben 2 řadami lomené šroubovice z papírového proužku omotaného kovovou nití, na delší straně 2 mosazné spony, na kratších stranách 2 mosazné úchytky k připevnění ke stolu, zlačená ořízka, 33,7 : 21,5 cm. Na přední desce nálepka, v ní červeným fixem sign. „RPKS-158“, na předním příděšti štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „3264.“, a nálepka, v ní perem sign. „RKPS-170“, na 2. listu přední předsádky verso červené kulaté razítko s opisem „Okresní vlastivědné mu]seum galerie výtva[rn]ých umění NÁCHOD“.

f. 2r:

**„A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam] Regule To gest Spusob aneb Pořžadek w Nowie
Wzniknutého Bratrstwa Počestneho Kuru Lyteratskeho w Kaply na Nebe wzeti
Neyswietiegssy Rodičžki Boży Marye Panny W Residenczi Geho Wysocze Oswicene Knižecy
Milosti Pana Pana Jana Waczlawa Octavia Swate Ržimske Ržisse Knižete Piccolomini de**

Arragona, Duca de Amalphi, dieičžneho Pana Panstwy Nachodskeho, Stianiani, a Boronae, též Rittiřžskeho Rřadu Swateho Stiepana w Pisach Přřewora w Zamku Nachodskem.“

Česky psaná kniha literátského bratrstva založeného v r. 1729 v Náchodě, obnovená r. 1832 (viz nový titulní list na f. 1r „Kniha pro Počestne Braterstwo Kuru Literackeho w MĚSTĚ NACHODĚ Obnowena dne 15. Března An[n]o 1832. AUGUSTIN HANUS MDCCCXXXII [= 1832]“) a vedená poté až do poč. 20. stol. (nejmladší zápisy z r. 1921, viz ff. 116v a 171r); obsahuje na ff. 3r–6v úvod k artikulům bratrstva, které jsou vypsány na ff. 7r–10v, dále na ff. 11r–14r povinnosti jednotlivých členů bratrstva dle jejich funkce (foto f. 13r – příloha 44), na ff. 14v–15v slavnostní zápis o založení bratrstva a seznam zakládajících členů, na ff. 16r–19v opis úmluvy mezi purkmistrovským úřadem a 8 zpěváky z chrámu sv. Vavřince z 2. ledna 1795, na f. 20r jména zakladatelů obnoveného bratrstva a na ff. 20v–348v abecední seznam nově přistupujících členů s poznámkami o jejich bydlišti a roce úmrtí. Více písařů (1. hlavní písař z r. 1729 na ff. 2r–15v, doplňovaný na f. 15rv dalšími písaři z 18. stol., dále pokračuje 2. hlavní písař z r. 1832, doplňovaný různými rukama z 19. a poč. 20. stol.), titul a text na ff. 1r–19v psány ve zdobeném rámcí se šupinovitou výplní a florálními motivy ve středech stran, na začátku titulu a nadpisů perokresebně bohatě zdobené iniciály s florálními motivy, titul, nadpisy a versálky kaligraficky a zdobeně zladením, titul navíc zdoben při horním okraji perokresbou 3 andělků, na f. 2v celostránková zladená perokresba piccolominiovského erbu, v rozích listu arabesky, ff. 1v, 21v–24v, 32v–39v, 44v–62r, 67v–72v, 73v–78v, 81r–90r, 94v–106v, 117r–125v, 126v, 137r–146v, 151r–162v, 171v–181v, 185r–213v, 214v, 224v–243v, 244v, 248v–254v, 256v–265v, 273v–278v, 286v–290v, 295r–302v, 303v–309v, 318v–320v, 323v–347v a 349r–355v prázdná.

3018/60

sign. RKPS-178

pap., 1795, [XI] + 119 (recte 122 pp., mezi pp. 18 a 19 nepaginována 1 strana, pp. 52–53 počítány dvakrát) + 34 + 111 pp. (3 části, každá s vlastní původní paginací), vazba z r. 1840 (mírně poškozená), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným rámečkem z jednoduché linky zdobeným florálními ornamenty na vnitřním obvodu, uprostřed obou desek vytlačen křucifix, na přední desce pod křucifixem vytlačen letopočet „1840“, hřbet zdoben 6 příčnými vytlačovanými ornamentálními pásy napodobujícími vazy, v mezipolích vytlačované větve z lístků, červeně barvená ořízka, 16,5 : 10,2 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem a červeným fixem sign. „RKPS 178“, na hřbetě nálepka, v ní modrým fixem sign. „RKPS-178“, na p. [I] perem sign. „RKPS-178“, na p. [III] tužkou sign. „RKPS 178“, na p. [III] perem připsal „Připowieděna od Jana Killar[...] a pogohe smrtj taky skutečne dana Počestnemu kuru lyteratskemu“.

p. [III]:

„Kancionálek Funerální při Pruwodu a Pohřbu Těl Mrtwých. k užíwání Počestneho Kuru Literátského, při Chrámu Páně Swateho Wawřince w Městě Náchodě. Sepsané. od Jana Karla Kyllara Sauseda [N]áchodského, a w ten čas z Osmy w nowě zřjzených Literátu, gedneho nehodného Auda. R[oku] 1795. 18 Ledna. k geho samé potřebě a po geho [...]“

Český nenotovaný pohřební zpěvník náchodského literátského bratrstva z r. 1795 (kromě titulu srov. ještě na p. 119 první části poznámku písaře „Konec Prwniho Djlu: dopsany, na den Swateho Jozefa Pěstauna Krysta Gežjsse.“ a na p. 34 druhé části poznámku písaře „dopsany, dne 27. Března. A[nn]o 1795.“), dělený na 3 díly: 1. díl na pp. [VII–XI] a 1–119 (na pp. [IV–V] „Registřik těchto Písní.“) obsahoval původně 7 pohřebních písní, z nichž 1., 2. a začátek 3. dnes ztraceny a konec 3. a 4.–6. píseň přepsány na poč. 19. stol. jiným písařem (pp. [VII–XI] a 1–18 první části, mj. na pp. 2–11 píseň s incipitem „Laučim se S tebau Nachode. mug Přebytku, mý Přatele [...]“, přepsáno z „má patrye“), dále následuje 7. pohřební píseň (pp. 19–22), „Žaltář, Aneb: Žalmi Kagicy.“ (pp. 22–41) a „Písně při Žaltáři a Pohřbu.“ (pp. 42–119); 2. díl (pp. 2–34 druhé části, na pp. 1–2 „Registřik Žalmu.“) je nadepsán „Druhý djl Písní, a Žalmu nad mladými Dětmí.“ a obsahuje 6 úryvků žalmů (pp. 2–9), 9 písní nadepsaných „Pjsně nad mladými Lidmi neb Dětmí.“ (pp. 10–31), píseň č. 10 „Po Pohřbu.“ (pp. 31–32) a píseň č. 11 „O Marnosti Swěta.“ (pp. 33–34); 3. díl (na pp. 1–137 třetí části, na pp. 138–140 „Registřik s třetihho djlu písní.“) je

nadepsán „Třetí Djl. Pjsně při Hodinkách a Procesých.“ a obsahuje písně ke Kristu, Panně Marii, loretánské litanie, litanie ke všem svatým, modlitbu za kníže zemské, píseň k sv. Anně, píseň ke křížové cestě, pro čas války, k srdci Pána Ježíše, adventní apod., stejnou rukou za rejstřík na p. 141 připsána ještě neúplná „Piseň k Agnus Dei.“; u písní poznamenány nápěvy. Dva písáři, psáno kaligraficky, v úseku 1. písáře ozdobné versálky na začátcích písní, v úseku 2. písáře stránkové kustody, mezi pp. 41 a 42 třetí části vyříznut 1 list, na konci rukopisu ztracen nezjištěný počet listů, při převazbě rukopis oříznut; vložena zelená papírová záložka. Srov. rukopisy č. 3009 a 3016, které jsou staršími zápisy 1. a 2. dílu tohoto textu.

3019/61**sign. RKPS-179**

pap., s. XVIII. in.–med., [II] + 214 pp., vazba z konce 19. stol., lepenková, desky polepeny modro-fialovým mramorovaným papírem, hřbet o 6 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, po straně zbytky papírových orientačních záložek, modro-bílá plátěná záložka, červeně barvená ořízka, 32,8 : 20,3 cm. Na hřbetě v 6. mezipolí nálepka, v ní perem sign. „RKPS-179“, na přední předsádce recto perem sign. „RKPS-179“.

p. [I]:

**„Roramina. O Wtieleńi Pana a Spasitele nasseho Gezisse Krysta.
Gak se wCzyrkwi Nachodske. V žiwagi. a Od Pobożnych Panuw Bratruw
Pocziweho Kuru Lyteratskyho Spiwagi.“**

České rorátní zpěvy z 1. pol. 18. stol.; obsahují šestery číslované roráty (poslední označeny na p. 195 jako sobotní), z nichž každé se skládají z ranních písní a zpěvů k jednotlivým částem mše (Kyrie, Gloria, zpěv po epístole, Credo, Offertorium, Sanctus, Agnus Dei, někdy i zpěv po Ite Missa est); některé texty jsou opatřeny notací, u jiných poznamenány nápěvy. Vlastní text na pp. 1–214, jediný písář, bílá mensurální notace v pětlinkové notové osnově, psáno mezi 2 svislé linky perem, v záhlaví křížek, titul, nadpisy, některé nápěvy a další pokyny kaligraficky, na začátku titulu, zpěvů a často i slok ozdobné perokresebné iniciály, místy do textu vepsány či vlepny nápěvy a další slova perem přibližně z téže doby, v 19. stol. v titulu slovo „Nachodske“ přeškrtnuto tužkou a opraveno na „Krzestianske“ a na p. 144 připsán nápěv „Gako Hwězdo Gasna.“, list s pp. 213–214 dole uříznut, p. [III] prázdná. Srov. rukopis č. 3015, obsahující opis téhož textu.

B. Knihovna

3020/62**sign. Mz 6**

pap., s. XVIII. ex., 24 pp. (recte 6 pp., zachovány pouze listy s pp. 19–24), vloženo do tisku MALÉ katolické modlitby (Praha, 1765; Knihopis neuvádí), vazba z 19. stol. (značně poškozená), lepenková, desky polepeny černým papírem, zdobeny vytlačovaným rámečkem z dvojlínky, hřbet o 3 vazech a původně i růžky potaženy hnědou kůží, 13,7 : 8,3 cm. Na hřbetě ve 2. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, přelepen nálepkou, v ní perem sign. „Mz-6“, na přední předsádce recto perem sign. „Mz 6“, na přední předsádce verso fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21); vložena červená papírová trojúhelníková s textem perem „Svatováclavský DAR Ú. M. Š.“ a lístek, na něm perem č. „6“.

[České modlitby z konce 18. stol.]

Torzo české modlitební knihy z konce 18. stol., obsahuje modlitbu na pátek a na sobotu a začátek modliteb mešních. Vlastní text na pp. 19–24, jediný písář, rámeček z jednoduché linky, nadpisy a incipity kaligraficky, některé zdobeny zlacením. Dále vložena rytina andělů vystřižená z německých novin z 19. stol. a 2 knihovnické katalogizační lístky.

3021/63**sign. Mz 2114**

pap., s. XVIII. in.–med., 34 pp. (recte 12 pp., listy s pp. 5–26 nedochovány), přivázaných za tisk ELEONORA MARIA ROSALIA, Fürstin von Lichtenstein: Freywillig aufgesprungener Granat-Appfel des Christlichen Samariters (Lipsko, 1709), vazba z 19. stol., lepenková, polepená modro-černým mramorovaným papírem, růžky a hřbet o 3 vazech potaženy hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytlačovanými dvojlímkami, modře stříkaná ořízka, 21,0 : 17,3 cm. Na přední desce nálepka z hnědého

papíru, v ní perem připsal „Tuto německou samaritánskou knihu z roku 1709 daroval též dne 21. I. 1950 pan Stanislav Mýl.“, na hřbetě v 1. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „Mz 2114“, na 1. listu přední předsádky recto perem sign. „Mz 2114“ (též na titulním listu tisku), na titulním listu tisku perem připsal „Inscriptus Bibliotheca[e] Collegij Soc[ietatis] JESU [...] Neo-Pragae 1744.“ (škrtnuto a částečně odstraněno) a „Wondraček“, na titulním listu tisku verso modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na p. 21), na 1. listu zadní předsádky recto perem podpis „JosefMýl 1884.“.

[Lékařské recepty z 1. pol. 18. stol.]

Latinsko-německé lékařské recepty (zejména na různé balzámy na rány) z 1. pol. 18. stol. Vlastní text na pp. 1–34, jediný písař, používá lékárnické značky. Vložena vizitka „Wenzel Hiebel Tuch & Stoff-Fabrikant Reichenberg [= Liberec]“ a vylišovaná květina.

3022/64

sign. Mz 2238

pap., s. XVIII. in.–med., [I] + 80 ff. (novodobě, mezi ff. 22 a 23 nečíslovaná 1 list, f. 37 počítáno dvakrát), vazba původní, lepenková, potažená pergamenem, hřbet o 4 vazech, 16,0 : 22,0 cm. Na hřbetě ve 2. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „Mz 2238“, na f. [I]r fialový razítkový text „Ladislav Hejzlar, úřed[ně] oprávn[ěný] mistr studnaňský Běloves u Náchoda [dnes část Náchoda].“ (dvakrát, též na ff. 2r, 7r, 9r, 11r, 14r, 17r, 31r, 38r, 40r, 45r, 50r, 52r, 54r, 59r, 61r, 63r, 69r, 72r, 75r a 80v a dvakrát na zadním předeštlí), modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 21r) a perem sign. „Mz 2238“.

[Příručka o stavbě slunečních hodin z 1. pol. 18. stol.]

Italská příručka z 1. pol. 18. stol., uvádějící po základním astronomicko-geometrickém poučení návody na výrobu různých druhů slunečních hodin (horizontálních, vertikálních, přenosných, nástěnných, stolních,...). Vlastní text na ff. 2r–75r, na f. [I]r perem kaligraficky text „Erat in usque in Domino Jesu[m] Christum Filium Dei“ ve velké červeno-žlutě-modré rokajové kartuši, na f. 1r v červeno-zeleňném rámečku schematická perokresba zobrazující sklon zemské osy, rovník, obratníky, polární kruhy a ekliptiku se zvěrokruhem, zřejmě jediný písař, text částečně v rámečku z jednoduché linky, nepravdělné stránkové kustody, některé nadpisy a části textu červeně, text psán černou, červenou a zelenou barvou, na f. 12v tabulka „Tauola delle declinationi del Zodiaco at ogni grado loro“, početné nákresy a schémata (na ff. 5r–6v, 7v–9r, 10v–11v, 15v, 16v, 17r, 18r, 19v, 23r, 23v, 25r, 25v, 27v, 31r, 33v–35v, 37r, 37v, 38r, 38v, 40v–41v, 43v, 44v–45r, 47r, 49v–67v, 69v, 71v, 76r–77r, 79v a 80r; foto f. 34r – příloha 45); dále na ff. 76r–80v perem italské dodatky psané patrně jiným soudobým písařem, na zadním předeštlí perokresba sloupu hojnosti a perem nápis „Aput Corintios [= Korint, Řecko] fecit Vitruvius“, na předním předeštlí touž rukou perem „Spiritus Domini horben [!] terrarum, allelulia allelulia Repleti sunt [škrtnuto a přepsáno na „simion“] spiritu santo [!] non visurum se mortum nisi videre Christum Domini.“. Na několika místech v rukopisu perem připsána jména zřejmě původních majitelů: na f. 1r „Teresa graziani“, „Teresa Zampin“ a „Coneg“ a jinou rukou „amica moltisima di pietro Zampin“, na f. [I]v kaligraficky jméno „Teresa Zampina“ v rámečku z jednoduché linky, na f. 12r „Conegliano [Itálie]“ a na f. 72v do rámečku vepsáno „Domine quinque Tolento [?] Pietro Zampino destinonio Conegliano“, na f. 76v přípisy „Il Mare della Mona Il Mare della Vaecha Pietro Zampin Zampin [...]“, „Pietro Coronelli Pietro Coronelli da Conegliano“ a „Pietro Coronelli Corenelli“, ff. 1v, 68r a 75v prázdná, mezi ff. 30 a 31, 36 a 37, 44 a 45, 77 a 78 vyříznuto po 1 listu, na konci vyříznuto 8 listů. Vložen list (17,2 : 10,3 cm) se soupisem povinných plateb z domu č. 11 v Náchodě na r. 1792, připojený svorkou k listu, na němž je tužkou přepis jeho textu.

3023/65

sign. Mz 2599

pap., s. XVIII. med.–XX. in., vepsáno do tisku **MATTIOLI, Pierandrea – CAMERARIUS, Joachim**: Herbář aneb Bylinář (Praha, 1596; Knihopis 5417), [XII] + 556 ff. (některá ff. při převazbě přehozena: ff. 15–16 až za f. 17, ff. 39–40 za f. 42), vazba zřejmě z 18. stol., lepenková, potažená hnědou kůží, hřbet o 4 vazech, 35,2 : 23,3 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem „Nahořany [osrp. Nové Město nad Metují] A. 4.“, na hřbetě ve 2. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „Mz 2599“, na f. [I]r černý razítkový text „Žabka“ (dvakrát, též na ff. 50r, 78r dvakrát, 133r, 329v, 392v, 470v a 554v dvakrát), fialový razítkový text „Josef Rydlo rolník V NAHOŘANECH 18“ (dvakrát, též na ff. [VI]r, [X]v, [XI]r, [XII]r, 1r, 17v, 45r, 47r, 50r, 58r, 62v,

73v, 105r, 124r, 125r, 133r, 167v, 190v, 205v, 223v, 236v, 246r, 251v, 305r, 350r, 370r, 391v, 448v, 455r, 456v, 463v, 469v, 471v, 473r, 476v, 490r, 493r, 502r, 517rv a 555v) a perem sign. „Mz 2599“, na f. [I]v fialový razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 21r) a tužkou „2776 wf“; vložen lístek s textem „P[lyným] T[itulem] pán Josef Rydlo, rolník Nahořany – Vel[ká] Jesenice [= Velká Jesenice, osrp. Náchod].“ psaným inkoustovou tužkou.

[Poznámky v Herbáři Pierandrey Mattioliho z 18.–20. stol.]

České a německé poznámky z pol. 18. až poč. 20. stol. vpisované do tisku Mattioliho Herbáře z r. 1596. Nejstarší vrstva poznámek pocházející z 2. pol. 18. stol. je psána česky nejméně 2 písaři (1. z nich byl kantor Jan z Nezamyslic, viz jeho přípis na f. 555v „Tehdy gest Tento Herbarž Tlaczeng Anno 1596 dne aneb Miesicze Otobris [!], a mnie do Rukauch pržissel 1768. Joannes SchKola Cantor Nezamislicz [osrp. Sušice nebo Prostějov].“); poznámky této vrstvy na ff. 11r, 38r, 47v, 49v, 60v, 64v, 72v, 73r, 87v, 88r, 101r, 116r, 123rv, 130v, 137r, 139r, 143v, 157r, 158r, 163v, 166r, 177r, 185r, 197v, 201r, 203r, 208v, 209v, 218v, 222r, 223r, 226r, 234v, 236r, 241rv, 249v, 250r, 251r, 257r, 272rv, 281r, 292r, 308v, 310v, 311rv, 313r, 317r, 324r, 326v, 334r, 335r, 336v, 337v, 338v, 339r, 341r, 344v, 357r, 361v, 364r, 376v, 381r, 387v, 397v, 401r, 410v, 412v, 413v, 419v, 427v, 430v, 431r, 445rv, 449r, 450r, 456r, 463v, 477r–490r, 493r–498r, 517v–547v a 554v; na f. 476v recept, na ff. 477r–490r přepsaný rejstřík; znění poznámek: např. na f. 157r „Loczika, to gest Obiczegneg Zahradnj Salat ktereg každeg zna.“, na f. 335r „to geten Koržen czo se Klade na Bolaweg Zub, ale nawrch deg kgaziku nanieg Bawlunku nebo welicze paly. ty czoho prodawagy prawy mu koržen Swaty Panny Barbory“, na f. 313r 1. písař napsal „Lekno Žlute, tomu Ržikame Žlutiak, roste na Lukach Bahnitych,“ a 2. písař to škrtl a připsal „Bilj ostatnj Roste za Lossticzema [= patrně Loštice, osrp. Mohelnice] V Lhoty [= patrně Bílá Lhota, či Červená Lhota, dnes část Bílé Lhoty, osrp. Litovel] [po]d Welkim Ribnikem, a zluty [...]“. Další vrstvy pocházejí z 19. až 1. pol. 20. stol. a jsou psány česky a německy (na ff. 133v, 169r, 204r, 250r, 251r, 265rv, 320r, 324r, 368r, 417v, 423r, 466r, 498v, 499v, 500v a 501v a na ff. 490r–492v rozsáhlejší recepty); dále česky tužkou většinou jednoslovné vpisky od Josefa Rydla (na ff. 40v, 72v, 87v, 90r, 93v, 139v, 143v, 148v, 151r, 169r, 175v, 216v, 217v, 328r, 232v, 236v, 249r, 267r, 272v, 281r, 300v, 308v, 328r, 342r, 364v, 427r, 522r a 537v; jméno písaře viz f. 364v „Zanykl z bi[...] listem kvetem jest lepší na hojeni ran. J[osef] Rydlo“); na f. 265r vystrženy části textu a následně dopsány písařem z 19. či poč. 20. stol. (např. „bylo zde psano Čertovo hovno“, „Stereus vel merda Dynionis“, „Teuffelsdreck“), na ff. 555v a 556r nalepeny kolký různých hodnot ze 70. a 80. l. 19. stol., f. 556v prázdné. Vloženy vyliované rostliny a lístky papíru s texty či poznámkami většinou se vztahujícími k daným místům textu, ale i různé písemnosti s textem nesouvisející: mezi ff. 42 a 39 lístek s tužkou psaným latinským názvem „Calbanum“, mezi ff. 63 a 64 kolek za 1 zlatý z období vlády Františka Josefa I., mezi ff. 89 a 90 novinový výstřížek s básní „EPIŠTOLA v den apoštola pravdy J[ana] E[vangelisty] PURKYNĚ.“ podepsanou „Fr. Chalupa.“, mezi ff. 100 a 101 lístek s tužkou psanou poznámkou „Stranka 101 bile psi hovno přide v latine Album graecum“, mezi ff. 131 a 132 růžový útržek z reklamní tiskoviny z 19. stol., mezi ff. 167 (zde se píše o cibuli) a 168 novinový výstřížek se soudničkou „O kávě a cibuli.“, mezi ff. 185 a 186 lístek s tužkou psaným textem „Severinek Marie Pickova z Jaroměře otom maznamost pro velke [...]“ (zbytek dopsán patrně tajným písmem), mezi ff. 202 a 203 soudnička týkající se sporu o náhrady za poražený nakažený dobytek (Národní listy, příloha k č. 116 ze dne 28. dubna 1895, roč. 35), mezi ff. 258 a 259 a 360 a 361 po 1 lístku s neidentifikovaným tužkou psaným textem (patrně výše zmíněné tajné písmo), mezi ff. 363 a 364 barevný vytlačovaný tištěný obrázek kříže mezi růžemi, s devízou „JHS“, mezi ff. 364 a 365 vyliovaná rostlina a lístek s tužkou psaným textem „Slav. Natrznik na Hojeni ran“, mezi ff. 377 a 378 vyliovaná rostlina a lístek s tužkou psaným textem „chrizanteny“, mezi ff. 401 a 402 poštovní podací lístek z konce 19. stol., mezi ff. 403 a 404 lístek s tužkou psaným textem „Skušeny a jisty lek k rychlemu z hojeni ran Den a Noc Sklenňy Bylina 404“, mezi ff. 428 a 429 dva dvojlisty s beletristickým textem, patrně vytržené z románů z konce 19. nebo poč. 20. stol., dále vložen větší počet vyliovaných rostlin.

3024/66**sign. Mz 2759**

pap., s. XVI. ex.–XVII. in., 223 ff. (nově), vevázaných do tisku **PRÁVA** a zřízení zemská Království českého (Praha, 1564; Knihopis 14 317; v tisku při převazbě zpřeházena folia: po f. LXXIII následují ff. CI–CCXLVII, pak ff. LXXV–C a „Registrum“ na ff. Ttr–Aaaiv, f. VI chybí), vazba z 19. stol., lepenková, polepená hnědým mramorovaným papírem, ruzky a hřbet o 5 vazech potaženy černou kůží, na hřbetě ve 2. mezipolí torzo červeného koženého štítku, v něm vytlačovaný zlacený titul „[P]rawa a zřize[ní zemská] Kralow[ství] Českeho“, 28,0 : 18,3 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „1702“, na hřbetě v 1. mezipolí torzo štítku s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „17[. . .]“, v 6. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem sign. „Mz 2759“ (též na přední předsádce recto), na přední předsádce recto perem podpisy „Ssiffner 1801.“, „Skrivánek“, „AfWellner [?] 1828.“ a „ex na[...]“ Knihovna D[okto]ra Wellne [!] 162. 1564“, na zadní předsádce recto perem sign. „Mz 2759“ a modrý razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“.

[Koncept nové redakce zemského zřízení z konce 16. a poč. 17. stol.]

Česky psaný koncept nové redakce zemského zřízení vevázaný do tisku **PRÁVA** a zřízení zemská Království českého (Praha, 1564; Knihopis 14 317), mezi 2 listy tisku vždy vevázan 1 list původně prázdného papíru (není mezi ff. CXC a CXCI, LXXV–C a v rejstříku), na těchto listech je zapsán rukopisný text navrhovaných změn ve znění nového zemského zřízení doplněný tzv. dobrými zdáním (tj. pokyny, co se má ještě zapracovat, upravit, vypustit ap.), vedle toho je řada českých a latinských poznámek, vpisků, škrtnů a podtrhání i v samotném tisku (komentují zřízení, informují o nových ustanoveních, vypuštěných či zastaralých člancích nebo o odlišné praxi apod.). Texty vznikaly v souvislosti se sněmovními uneseními novelizujícími zemské zřízení z r. 1564 a s přípravou jeho nové redakce (připravovala se od r. 1575), pocházejí (nejpozději) z l. 1585–1619 (srov. přípis u článku D XXXI. na f. LIIIr, zmiňující Adama Budovce, který zemřel r. 1585, jako žijícího, a přípisy u článků A I. na f. Ir, B III. na f. XVIIIr, B VII. na f. XIXr a B VIII. na f. XIXv, obhajující sesazení Ferdinanda II. a právo svobodné volby krále) a jejich autory jsou jednak Václav Budovec z Budova (srov. na titulním listu verso jeho vlastnoruční přípis „In CHR[ist]o Theantropo. In spe contra spem. ora lab[ora] moderare p[er]fer et expecta W[áclav] B[udovec] Zbudowa“; některé jeho poznámky jsou i osobního charakteru, psal osobně nebo prostřednictvím písařů), jednak neznámý autor z okruhu české evangelické šlechty (pravděpodobně blízký Budovcovi, psal před r. 1615 – ke sněmu r. 1615 odkazuje vždy jako k budoucímu); podrobný popis celého rukopisu obsahuje edice Glücklichova (viz níže). Více písařů, některé přípisy poškozeny seříznutím při převazbě, f. 223 menšího formátu, vevázano až mezi ff. C a Tt, ff. 2v, 3v, 4rv, 6v, 7r–8r, 12v, 13r, 14v, 15v–16v, 17v–23r, 24v–30v, 31v, 32v, 33v, 34r, 35v–37r, 38r–39r, 40r–41v, 42v–45v, 46v, 48r, 49v, 51r, 52r–57r, 58r, 59v–62v, 64v–65v, 67r–69v, 70v–74v, 75v, 76r, 77v, 78r, 79r–80v, 81v–82v, 83v, 86r, 87r, 88r–92r, 93rv, 95v, 97r–98r, 99v–102r, 103v, 104v–106r, 107v–111r, 112rv, 113v–115r, 116v, 118v, 120v–122r, 123v, 125r–126r, 127rv, 130r, 131v, 132v, 133r, 134r, 135rv, 136v–144r, 145r–151v, 153r–155v, 157r–162v, 164v–169v, 171v, 172r, 173r–183v, 185r, 186r–188r, 189rv, 190v–196r, 197v–200v, 201v–206v, 207v–209v, 211v–212v, 213v, 214r, 215rv, 217r–220r, 221v–222v a 223v prázdná. *Lit.*: GLÜCKLICH, Julius: Nová redakce Zemského zřízení Království českého z posledních let před českým povstáním; Spisy FF MU v Brně č. 41, Brno, 1936.

C. Listiny

3025/67**inv. č. 2/L – 2**

pap., 1790, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 34,8 : 21,6 cm; vloženo do průhledných plastových desek, 30,9 : 22,2 cm. Na f. 1r červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“, perem inv. č. „2/L – 2“ a tužkou „Náchod“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 2“.

[Povolení učit se sládkem pro Vojtěcha Pitaše z r. 1790]

Německá listina ze 7. dubna 1790, již vrchnostenský úřad povoluje Vojtěchovi, synovi Josefa Pitaše z městečka Úpice (osrp. Trutnov) na panství Náchod, vyučit se sládkem u tamějšího mistra sládká,

podepsán „oberamtman Johann A. Kratochwil“. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, nezřetelné černé kolkové razítko, zbytky kryté pečeti, ff. 1v–2v prázdná.

3026/68

inv. č. 4/L – 8

pap., (s. XVIII. med.–ex.) 1810, [III] + 93 pp., nevázáno, 2 složky sešité provázkem, 21,5 : 13,2 cm; vloženo do průhledných plastových desek, 30,9 : 22,2 cm. Na p. [I] štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „1571“, na p. [III] perem podpis „Václav“, na p. 93 červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem inv. č. „4/L – 8“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 8“.

pp. 1–2:

„Tyto Modlytby Z duhowního Lužka Wypsane, Vkrýžowanemu Krystu Vstlane, Na lužku mem Přes Noc hledala Gsem toho, Kterehož miluge dusse ma Ranňi Modlytby, Přy Mssy swate Před Swatau Spowědi; Po Swaty Spowědi; Potomňe Před Swatym Přygymaňim: Po Swatym Přygymaňi, tež Rozlyčne Modlytby, tež take ke wssem Swatym Letanyege A Opřesladkem Gmenu Pana Gežysse, tež k Paňne Marygy Modlytby, a Letanyege loretanska, Pak Nasledowne take Wečerni Modlytby, Potom Přy slawnem Požehnaňi Piseň whramě Paňe Pangelynkwa, tež Piseň k Swatemu Janu Wtom gse Nahazy Křýžowa Cesta, a Modlytby k Swatemu Jozefu Přytom azňih Modly se odusse Křestianska Poňizenym A Nabožnym Srdcem, měg Naděgj Kralowstwi Nebeskem w bohu, A[nn]o 1810.“

Torzo české modlitební knihy z r. 1810, dle titulu vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** lůžko rozličnými a pěknými modlitbami Kristu ukřížovanému ustlané (srov. Knihopis 5129–5132); dochovaná část obsahuje modlitby ranní, mešní, litanie ke všem svatým a neúplné modlitby ke zpovědi. Vlastní text na pp. 4–93, jediný písař, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví, stránkové kustody, titul psán přes celou šířku dvojstrany, kaligraficky, částečně červeně v červeno-černém ornamentálním rámci z florálních motivů, nadpisy a incipity kaligraficky červeno-černě, v týchž barvách ozdobné iniciály zalomené až do 3 řádků, začátky a konce oddílů zdobený červeno-černými perokresbami florálních a ornamentálních motivů, na p. [I] červeně poškozená část modliteb mešních, pp. [II] a 3 prázdné, list s pp. [I–II] částečně utržen, poškozeno i mnoho dalších listů.

3027/69

inv. č. 37/L – 86

pap., s. XVIII. med.–ex., 24 ff. (nově), vevázaných mezi listy tisku **DIE IN DEM KÖNIGREICH** Böhheim befindliche sowohl geistliche, als weltliche Dicasterien, Gerichts-Instantien und Landes-Aemter Pro Anno M. DCC. LXVI. [= 1766] (Praha, 1765; vyšel patrně jako příloha tisku **NEUER** Prager Tytular- und Logiaments-Calender, Praha, 1765), vazba nedochována, volné složky druhotně sešité provázkem, 20,4 : 17,4 cm; vloženo do průhledných plastových desek, 30,9 : 22,2 cm. Na p. 1 tisku červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ (též na f. 24v) a perem část sign. a inv. č. „Mz – 37/L – 86“, na f. 24v perem část sign. a inv. č. „Mz – 86 – 37/L“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 86“.

[Pamětní záznamy v kalendáři z poslední třetiny 18. stol.]

Německé pamětní záznamy psané na listech vevázaných do kalendáře na r. 1766, zachycující především události z l. 1770–1778 (záznamy nejdou za sebou chronologicky ani podle dnů v roce, některé patrně psány zpětně nebo později vpisovány mezi starší záznamy); jsou to zápisky především hospodářského a finančního charakteru, ale popisují i události místního společenského a náboženského života, počasí, evropské politické události apod.; k provenienci srov. např. na f. 4v „In dißem Jahr In Monath April in Könieg=Gratz [= Hradec Králové]. die Neye butter Vorkaufft worden [...]“ nebo na f. 6v „A[nn]o 1774. den 10.te Sebtemb[er] ist Eingezogen die Rosinna Heuslerin, Von Roskoss [= Rozkoš, dnes část obce Česká Skalice, osrp. Náchod], deß strumpff Strickers Tochter.“ Vlastní text na ff. 1r–24v a ojedinele i v tisku kalendáře, jediný písař (k věku a zaměstnání písaře srov. např. na f. 17r „A[nn]o 1773 Bey der Profession der Jagerey so hab ich getrieben, die Profession der Weberey, Anfongs Loichte Leichte [!] Leynwandt gemocht.“ nebo na f. 22r „Im Anno. 1746. Iaha [!] Im Monath Magio. Biehn Ich Ein Geträdlen in die Profession, daß Leynwandt. Hondt Werk Zu Erlährnen, [...]“), na ff. 22r–23r patrně stejnou rukou starší záznamy k l. 1746–1765 (zde rámeček z dvojlinky a oddělování jednotlivých záznamů linkami).

3028/70**inv. č. 39/L – 88**

pap., s. XVIII. med., 33 ff. (nově), nevázáno, sešito nití, 22,0 : 18,0 cm; vloženo do průhledných plastových desek, 30,9 : 22,2 cm. Na f. 1r štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm perem č. „1884“, na f. 18r tužkou přípis z poč. 19. stol. „do této knize [!] nalhížel [!] Benedikt Hauschke.“, na f. 20r perem podpis z přel. 18. a 19. stol. „gan houstess“, na f. 33v červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem inv. č. „39/L – č. 88“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 88“.

[Zpěvník z 2. pol. 18. stol.]

Zpěvník českých a německých nenotovaných duchovních písní většinou s uvedenými nápěvy, psaný v 2. pol. 18. stol. dvěma hlavními písaři: 1. písař zapsal na ff. 1r–8v německé a na ff. 22r–33v české písně, 2. písař (Jan Hauschke; jeho podpis viz např. na f. 4r „Johan Hauschke in Cudowa [= Kudowa Zdrój, Polsko] in der badtstuben A[nn]o 1760“, datace též na f. 11v „d[ie] 8. [Septem]br[is] A[nn]o 17.61.“) zapsal na ff. 9r–10v německé písně a na ff. 11r–15r a 17r–19v české písně (mj. na ff. 11r–15r „Pieseň o gednom Mladency, Gménem Theoffilowy Nagehožto SwadBě Angel Raffael Bil, a kterak od neho zase k Rozkossem Božskim gsa pozwan trží sta padesat Lit [!] tam gest Bil.“, zakončená na f. 15r datací a podpisem „Tato písnička gest Psana odemně Johanise Hausska schudobi d[ne] 31^{ho} septembru Roku A[nn]o 1761.“). Vlastní text na ff. 1r–33v, oba písaři dodržují podobnou úpravu: rámeček z dvojlinky, incipity kaligraficky, ozdobné perokresebné iniciály zalomené až do 13 řádků, některé kolorovány červeně a některé zdobený florálními, figurálními, zoomorfními nebo architektonickými motivy, ozdobné versálky, stránkové kustody, ornamentální vinětky; při sešití patrně ztraceny některé složky (nesouhlasí kustody ani číslování písní), na f. 15v tužkou a perem zkoušky psaní latinského textu z 19. stol., na f. 16rv jinou rukou latinské modlitby z konce 18. stol., na ff. 20r–21r jinou rukou německá modlitba z přel. 18. a 19. stol., na f. 21v část německé modlitby z poč. 19. stol., f. 9v prázdné, f. 21 částečně odstřiženo.

3029/71**inv. č. 40/L – 89**

pap., 1625, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 38,9 : 50,5 cm; vloženo do papírové obálky, na přední straně černým fixem regist a stručný popis listiny, 32,0 : 22,8 cm. Na f. 1v zbytky štítku s modrým ozdobným rámečkem a předtištěným textem „N^o Bre[...]“, červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“, perem „Č. 1473.“ a část inv. č. „40/L Duln.“; na přední straně obálky černým fixem sign. „XXVI-1-3“.

[Zachovací list Václava Tančíka z r. 1625]

Český zachovací list vystavený „w pondiely po Nediely genž slowe Rogationum“, tj. 5. května 1625 purkmistrem a radou Nového Hradiště nad Metují (= Nové Město nad Metují) Václavu Tančíkovi, synu zemřelého Šimona Tančíka a jeho ženy Mariany. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kresleným písmem, zdoben perokresebnými ornamenty, na černo-bílo-modro-zelené šňůrce přivěšena červená pečeť v dřevěném pouzdru (víčko nedochováno, průměr pečeti 4,8 cm, průměr pouzdra 6,2 cm) se znakem a opisem „SIGI[llum ...] HRADISTEE SVpra METHVGE“.

3030/72**inv. č. 41/L – 90**

perg., 1635, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 29,4 : 50,8 cm; vloženo do papírové obálky, na přední straně černým fixem regist a stručný popis listiny, 32,0 : 22,8 cm. Na f. 1v červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem inv. č. „41/L – č. 90“; na přední straně obálky černým fixem sign. „XXVI-1-5“.

[Zachovací list Jakuba Mejsnara z r. 1635]

Český zachovací list vystavený 12. října 1635 purkmistrem a radou města Police nad Metují (osrp. Náchod) Jakubu Mejsnarovi, ševci, synu Ambrože a Magdaleny Mejsnarových. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kresleným písmem, ozdobná perokresebná iniciála „M-y“ zalomená do 8 řádků, na zelené stužce přivěšena zelená pečeť ve voskové misce a úplně zachovaném dřevěném pouzdru (průměr pečeti 4,1 cm, průměr pouzdra 8,0 cm) se znakem a opisem „SIGILLVM [... civit]ATIS POLICENSIS“.

3031/73**inv. č. 44/L – 93**

perg., 1628, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 39,2 : 60,8 cm; vloženo do papírové obálky, na přední straně černým fixem regist a stručný popis listiny, 32,0 : 22,8 cm. Na f. 1v perem „dorff Rabitz [= Hrabice, dnes část obce Vimperk], fol[io] 1. Neües“, červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“, perem inv. č. „44/6 – 93“, inkoustovou tužkou letopočet „1628“ a připsal „Vysvědčení o zplození H“; na přední straně obálky černým fixem sign. „XXVI-1-4“.

[Vzdání se odúmrti ve prospěch myslivce Pavla z r. 1628]

Česká listina vystavená 8. prosince 1628, jíž se Jáchym Novohradský z Kolowrat a na Vimperku vzdává odúmrti (dvora v Hrabicích) po zemřelém Martinu Pavličkovi ve prospěch jeho syna myslivce Pavla a jeho bratrů Ondřeje a Matouše, sestry Ludmily a matky Anny a dovoluje jim usadit se v řečeném dvoře či kdekoli na jeho panství a volně nakládat se svým majetkem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kresleným písmem, zdoben perokresebnými ornamenty, na červeno-bílé šňůrce přivěšen zbytek červené pečeti v úplně dochovaném dřevěném pouzdru (průměr pouzdra 6,5 cm).

3032/74**inv. č. 99/L – 195**

pap., 1677, 1 f. (nově), nevázáno, volný lístek, 5,7 : 9,4 cm; vloženo spolu s tiskem **MRŠTÍK, Vincenc**: Řeč na oslavu sňatku jeho c. k. výsosti krále Rudolfa s její královskou výsostí princeznou Stefanií (Praha, s. a.) do průhledných plastových desek, 31,2 : 22,2 cm. Na přiloženém tisku červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem č. „99/L – 195“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 195“.

[Potvrzení z r. 1677]

Německé tištěné a rukopisně vyplněné potvrzení o tom, že sládek pivovaru v „Sobinken“ (= snad Sobínka u bývalé obce Sobín, dnes část Prahy 5) v Boleslavském kraji zaplatil 12. dubna 1677 dvanáct zlatých nové daně z piva. Vlastní text na f. 1r, na f. 1v perem jinou rukou „Palleta na 12 [zlatých] Ku Pocžžtu Polauletnimu S[va]to Ganskemu A[nno] 1677 N[umer]o 52.“.

3033/75**inv. č. 185/L – 302**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 23 ff. (nově), všitých do tisku **NEUER** Wirtschafts- und Kanzley-Kalender auf das gemeine Jahr 1797, von 365 Tagen, zur Ehre des heiligen Adalberti (Praha, 1796), nevázáno, všito do desek ze zaslého papíru s modro-červeným vzorkem z florálních vlnovek a ornamentálních páسů, 20,9 : 16,8 cm; vloženo do průhledných plastových desek, 31,2 : 22,2 cm. Na posledním listu tisku recto červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem inv. č. „185/L – 302“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 302“.

[Záznamy v kalendáři z konce 18. a poč. 19. stol.]

Německé záznamy zapisované na prázdné listy vevázané do kalendáře na r. 1797 od jeho vydání nejméně do r. 1805 (srov. na f. 1v zápis o cenách v tomto roce); obsahují především návody a rady pro práci s kovy a s barvami (míchání barev, postříbřování a pozlacování, letování různých kovů za studena i za tepla, výroba laků apod.; některé záznamy jsou patrně částečně šifrované, část klíče na f. 20v), dále např. i pamětní záznamy o místních událostech, o počasí v jednotlivých dnech (např. na f. 1r pro měsíc leden) a proroctví (mj. na ff. 13v–16v patrně opis nezjištěného tisku nadepsaný „Docter Theofrastigus Prophezeiung 1732 Erster Theil“, který pokračuje na ff. 16r–19v 2.–5. dílem), některé záznamy psány i zpětně, např. na přední předsádce verso záznam o tom, že 31. ledna 1796 přicházeli lidé do kostela v Tanndorfu (= snad dnešní část obec Zschadrass, Německo) bosky. Vlastní text na přední předsádce verso, na ff. 1r–23v, na zadní předsádce recto a ojedinele i v přímo v tisku, zřejmě jediný písař, ff. 20r a 21r–22v prázdná.

3034/76**inv. č. 190/L – 308**

pap., s. XVIII. in.–med., 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 32,0 : 21,0 cm; vloženo do průhledných plastových desek, 31,2 : 22,2 cm. Na f. 1r perem torzo vlastnického připsu „Tato Kniha Gest [...]“, na f. 2v červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem inv. č. „190/L – 308“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 308“.

[Torzo opisu Mattioliho Herbáře z 1. pol. 18. stol.]

Zlomek opisu tisku **MATTIOLI, Pierandrea – CAMERARIUS, Joachim**: Herbář aneb Bylinář (Praha, 1596; Knihopis 5417); obsahuje na f. 1r opis titulu a na f. 2r část rejstříku nemocí s připo-

jenými jmény bylin, které je léčí, a to závěr písmena K, písmeno M a počátek písmena N. Jediný písař, f. 1v prázdné.

3035/77

inv. č. 223/L – 355a

pap., 1777, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 37,2 : 22,0 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 3036–3038 do průhledných plastových desek, 31,2 : 22,2 cm. Na f. 2v červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem inv. č. „223/L – 355a“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 355“.

[Úřední dopis z r. 1777]

Německý dopis prezidenta pražského zemského gubernia krajskému úřadu v Čáslavi z 9. června 1777 týkající se koupě mlýna zručským (= Zruč nad Sázavou, osrp. Kutná Hora) mlynářem Václavem Pilnáčkem. Vlastní text na f. 1rv, na f. 2v adresa, jediný písař (podepsaný na f. 1v „Joseph Klepitko m[anu] p[rop]ria“), jednoduchá ornamentální výzdoba při kratších okrajích stran a kolem adresy, na f. 1r černé kolkové razítko za 15 krejcarů, na f. 1v podpis hraběte z Althannu, na f. 2v stopy po červené kryté pečetí a jinou soudobou rukou prezentační poznámka a německý regist, f. 2r prázdné.

3036/78

inv. č. 223/L – 355b

pap., 1781, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 21,3 : 34,0 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 3035 a 3037–3038 do průhledných plastových desek, 31,2 : 22,2 cm. Na f. 1v červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem inv. č. „223/L – 355b“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 355“.

[Potvrzení z r. 1781]

Německé tištěné a rukopisně vyplněné potvrzení purkmistra a rady Starého Brna pro Josefa Dreye (či, dle soudobého registu, Treue), že v tomto městě, kde bydlel, neřádí morová ani jiná nákaza, vydané 10. března 1781. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, doplněno červenou pečetí města Brna, na f. 1r černé kolkové razítko za 3 krejcare, na f. 1v dvěma různými rukama původní č. a soudobý regist.

3037/79

inv. č. 223/L – 355c

pap., 1781, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 21,1 : 36,0 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 3035–3036 a 3038 do průhledných plastových desek, 31,2 : 22,2 cm. Na f. 1v červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem inv. č. „223/L – 355c“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 355“.

[Cestovní pas z r. 1781]

Německé tištěné a rukopisně vyplněné potvrzení purkmistra a rady Menšího Města pražského pro Rosalii Parobbin a Annu Koshickin, které chtějí cestovat za svými manžely zedníky, že v tomto městě neřádí morová nákaza, vydané 12. května 1781. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, doplněno krytou pečetí s městským znakem, na f. 1r černé kolkové razítko za 3 krejcare, na f. 1v dvěma různými rukama soudobá identifikace listiny.

3038/80

inv. č. 223/L – 355d

pap., 1782, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlist, 36,5 : 22,9 cm; vloženo spolu s rukopisy č. 3035–3037 do průhledných plastových desek, 31,2 : 22,2 cm. Na f. 2v červený razítkový text „Okresní muzeum NÁCHOD“ a perem inv. č. „223/L – 355c“; na přední straně desek nálepka, v ní modrým fixem část inv. č. „L 355“.

[Potvrzení o dobrém chování pro Ignáce Jankovského z r. 1782]

Německé potvrzení rychtáře brněnského předměstí „Groß- und Kleinen Beckengassen“ (= dnes ulice Pekařská a Kopečná, Brno), že se soukenický mistr Ignác Jankovský i jeho žena vždy chovali řádně k vrchnosti i k sousedům, vydané 3. dubna 1782. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, doplněno červenou pečetí s opisem „SIGIL[lum] DER GEMAIN[de] AVF DER BECKNGASEN“, na f. 1r černé kolkové razítko za 15 krejcarů, na f. 2v soudobá identifikace listiny, ff. 1v–2r prázdná.

3039/81

sine

perg., 1613, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 48,5 : 66,0 cm; upevněno v šedé kartonové krabici s černým okrajem, 66,5 : 70,0 cm. Provenienční znaky na f. 1v nepřístupné; na víku krabice nálepka, v ní černým tiskem „SOKA Náchod AM Náchod ČECHY Cech krejčovský 1613 9 březen Inv. č. 1“, v krabici v igelitových sáčcích upevněny štítky původně nalepené na listině, a to štítek s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „445/131 Náchod. Prh 5/545“, a štítek původně přivěšený na nití, v něm perem označení „131/Ná.“.

[Práva a privilegia krejčovského cechu v Náchodě z r. 1613]

Česká listina vydaná v Kostelci nad Černými Lesy (osrp. Říčany) „w Sobothu po Nedieli Postnj kteraz slowe Reminiscere“, tj. 9. března 1613, v níž Albrecht Václav Smiřický ze Smiřic, majitel náchodského panství, udílí rády, práva a privilegia krejčovskému cechu v Náchodě. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kresleným písmem, perokresebná iniciála „J-a“, f. 1v nepřístupné (v r. 2007 restaurováno a upevněno pod folii do kartonové krabice), na bílých šňůrkách přivěšeny 3 částečně dochované pečeti ve voskových miskách: vydavatele Albrechta Václava Smiřického ze Smiřic (červená pečeť s nečitelným opisem, průměr 2,8 cm), svědka Rudolfa ze Štubenberka a na Novém Městě (červená pečeť s opisem „RVDOLF [...] STV[...]RG“, průměr 3,0 cm) a svědka Jindřicha Beřkovského ze Šebířova (černá pečeť s opisem „GINDRZICH [...]RZOWA“, průměr 2,5 cm). Příložen restaurátorská zpráva SOKA v Pardubicích s barevnými fotografiemi rukopisu a pečeti. V r. 2007 převedeno od SOKA Náchod, fond Cech krejčovský Náchod, inv. č. 1.

Lit.: BAŠTECKÁ, Lydia: Náchodská řemesla a cechy – krejčí; *Náchodský zpravodaj*; duben 1997, s. 13–14 * HRAŠE, Jan Karel: Dějiny Náchoda 1; Náchod, 1895, s. 470–471 * LUDVÍK, Josef Myslimír: Památky hradu, města a panství Náchoda i vlastníkův jeho 1; Hradec Králové, 1857, s. 119–120, 145.

Nepomuk

I. Městské muzeum a galerie, nám. A. Němejce 126, 335 01 Nepomuk, tel.: 371 592 546, e-mail: muzeum@nepomuk.cz, http://www.nepomuk.cz.

II. 1961 jako Vlastivědné muzeum Nepomucka, v němž byla umístěna i část sbírek uzavřeného Svatojanského muzea v Nepomuku; r. 1989 uzavřeno, r. 1991 znovu otevřeno jako Městské muzeum.

III. Jana Štvánová, tel.: 371 592 546, e-mail: muzeum@nepomuk.cz.

IV. c) Knihovna není zvlášť vyčleněna, knihy jsou vedeny jako součást sbírky. Sbírková evidována v přírůstkovém seznamu a na kartách II. evidence.

IV. d) Předloženo 5 starých tisků z l. 1701–1789 a 3 tištěné mapy z l. 1622–1626.

IV. e) Asi 20 rukopisů do r. 1860. Kromě níže popsaných uvádí Tošnerová ještě KORENÝ, V.: šest mešních partů (1. pol. 19. stol.; sign. H 1867–H 1872).

V. kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 156 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 96 * Komise 7. 7. 1972.

VI. Rukopisy vybrala knihovnice.

VII. AJ, BeM, FA, HO: 16. 11. 2006; AJ: 1. 8. 2007.

3040/1

inv. č. H 199

pap., s. XVIII. med.–ex., psáno do tisku KRISTIÁN z Koldína, Pavel: Práva městská Království českého a Markrabství moravského (Brno, 1701; Knihopis 4572), [XIII] + CCXCII ff., vazba původní, prkénková, potažená poškozenou hnědou kůží, desky zdobené bohatou rámcovou kompozicí z vytlačovaných linek a ornamentálních pásů, zbytky 2 kožených spon s mosaznými úchyty, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými trojlinkami, červeně stříkaná ořízka, 31,4 : 20,0 cm. Na zadní desce nálepka, v ní červené obdélníkové razítko s textem „MUSEUM NEPOMUCKA“, v něm perem vyplněno inv. č. „H 199“ (razítko s vyplněným inv. č. též na 1. listu přední předsádky verso a na f. CCLXXXVIIIv), na 2. listu přední předsádky verso perem starší č. „97“, na f. Ir perem připsal „Ex Libris Wenc[eslai] Keller.“. Dle karty II. evidence získáno darem z MěNV v Nepomuku 31. října 1959, přír. č. 160/62.

[Připisy a poznámky v Koldínových Právech městských Království českého a Markrabství moravského z 2. pol. 18. stol.]

Latinské poznámky a připisy v Právech městských Království českého a Markrabství moravského pocházející patrně od Václava Kellera (srov. jeho ex libris na f. Ir psané stejnou rukou jako poznámky) z 2. pol. 18. stol., uvádějí související pojmy a sentence z římského práva, odkazy na související ustanovení a předpisy, případně poznamenávají zrušení daných ustanovení. Jediný písař (Václav Keller), na 1. listu přední předsádky recto perem záznam o datu 1. vydání tisku „Roku 1579.“, ff. CCLXXXIXr–CCXCIIv prázdná, mezi ff. [XIII] a 1 vyříznut 1 list.

3041/2

inv. č. H 1855

perg., 1698, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 35,4 : 53,2 cm. Na f. Iv červený razítkový text „MUSEUM NEPOMUCKA“, perem inv. č. „H 1855“ a tužkou připsal „1698 cechovní list“. Dle karty II. evidence pochází z archivu města Nepomuku a byla získána darem z MěNV v Nepomuku 18. července 1958, přír. č. 1/81.

[Artikuly pro tovaryše cechu tkalcovského a mezulánického z r. 1698]

Česká listina, v níž se vypisují a potvrzují artikuly pro tovaryše nepomuckého tkalcovského a mezulánického cechu, vydaná purkmistrem a radou města Nepomuku v „den Noweho Letha“ r. 1698. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kaligraficky, na žluté hedvábné stuze přivěšena černá vosková pečeť (průměr 3,8 cm) s opisem „SIGIL[.]VM OPIDI NEPOMVK 1560“ v dřevěném ozdobném pouzdře (průměr 7,2 cm, víko pouzdra zevnitř vyloženo zlomkem soudobého českého rukopisu), po 2. pečeti zachován pouze zbytek modré stuhy.

3042/3**inv. č. H 1856**

perg., 1627, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 25,8 : 49,9 cm. Na f. 1v červený razítkový text „MUSEUM NEPOMUCKA“, perem inv. č. „H 1856“ a tužkou připsal „1627 zachovací list Metanea Kasejovice [osrp. Nepomuk]“. Dle karty II. evidence pochází z archivu MěNV v Nepomuku a byla odtud získána darem 18. července 1958, přír. č. 2/81.

[Zachovací list Jana Bohuslava Maetanea z r. 1627]

Česká listina potvrzující řádný manželský původ Jana Bohuslava Maetanea Horažďevského, bratra kasejovického faráře Mistra Matěje Maetanea Horažďevského, vydaná „we strzedu den Pamatny narozenij Blahoslaweny Panny marye, to gest 8 dne mėsycze Zarzi“ r. 1627 purkmistrem a radou města Kasejovic. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kaligraficky, perokresebná iniciála „M-y“, na proužku pergamentu přivěšena poškozená červená vosková pečeť (průměr 3,5 cm) s opisem „[Si]GILVM CIVIUM DE KASEGEOVI[...]“, umístěná v dřevěném ozdobném pouzdře (průměr 6,9 cm, víko pouzdra nedochováno), pergamen poškozen.

3043/4**inv. č. H 1857**

pap., 1706, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 31,6 : 52,0 cm. Na f. 2v červený razítkový text „MUSEUM NEPOMUCKA“ a perem inv. č. „H 1857“. Dle karty II. evidence pochází z archivu MěNV v Nepomuku a byla odtud získána darem 18. července 1958, přír. č. 3/81.

f. 2v:

„Waczlawa Wogtiecha Rozeny Lyst.“

Česká listina potvrzující, že Václav Vojtěch, syn vladky Hendricha Stanislava Pátka z Wisenfeldu, je manželského původu a byl pokřtěn v kostele sv. Jakuba v Jičíně dne 12. dubna 1706, vydaná 10. června 1706 purkmistrem a radou města Jičína. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kaligraficky, perokresebná iniciála „M-y“, doplněno krytou pečetí (průměr 3,6 cm) s opisem „SIGIL[!]VM CIVITATIS GITCZINENSIS“, f. 2r perem přeškrtnuto diagonálními linkami, f. 1v prázdné.

3044/5**inv. č. H 1858**

pap., 1638, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst slepený pečetí, 20,5 : 31,9 cm. Na f. 2v perem připsal „1638 Lehr Brieff als als [!] Johann Gladik“, červený razítkový text „MUSEUM NEPOMUCKA“, perem inv. č. „H 1858“ a „Čís. 4.“ a tužkou připsal „3/1 1638!! Cech hrncířů v Nepomuku výuční list Janu Hladíkovi z Nepomuku (krásná pečeť)“ a „3/1 1638 Cech hrncířů v Nepomuku výuční list Jan Hladík z Nep[omuku]“. Dle karty II. evidence získáno darem z MěNV v Nepomuku 18. července 1958, kam listinu zaslal MěNV v Pardubicích 15. července 1954, přír. č. 4/81.

[Výuční list Jana Hladíka z r. 1638]

Česká listina dosvědčující, že se Jan Hladík řádně vyučil hrncířskému řemeslu, vydaná hrncířským cechem v Nepomuku „w Pondiely Po Nowem Letie, to gest 3 dne Miesycze Januarij“ r. 1638. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, incipit kaligraficky, ozdobná iniciála „M-y“, krytá pečeť hrncířského cechu v Nepomuku (průměr 3,8 cm) s opisem „[...] M[ěst]A NEPOMVKA 1586 [...]“, ff. 1v–2r prázdná.

3045/6**inv. č. H 1859**

pap., 1685–1825, 118 ff. (nově), vazba původní, z tvrdého papíru potaženého pergamenem s latinským rukopisem z 15. stol. (poškozeno červotočem), zbytky 2 zelených tkanic, zeleně stříkaná ořízka, 17,2 : 14,4 cm. Na přední předsádce verso červený razítkový text „MUSEUM NEPOMUCKA“ a perem inv. č. „H 1859“ (obojí též na f. 118v). Podle karty II. evidence pochází z archivu MěNV v Nepomuku a byla odtud získána darem 18. července 1958, přír. č. 5/81.

f. 1r:

„Letha Panie, 1685^{ho}. Dne 19 July. Založiena. Tato Knizka, Pocziwego Rządu. a Porządku Rżemesla Rżezniczskiego. Wnizto wsselygake Prżygy, a Wydanj Porządnie Za Pisowati se magj. Stalose Za Towaryssuw Starssych, Joachyma Ledwiny, a Jana Ziebrj. Letha a Dne Swrchu Psaneho.“

Česká účetní kniha řeznických tovaryšů založená r. 1685 a vedená pravidelně do pol. 18. stol., poté torzovitě (poslední zápis z r. 1825); obsahuje oddíly „Prżygem Peniez Nowy Prżygem.“

(ff. 2r–43v), „Wydani Peniez. Znaprzed, Psanych Pryingmuw.“ (ff. 44r–64r), „Pamiet dobytku Przychowaniho, Odkazem Po Neb[ožtíkovi] Krystofowi Keitinowy Podcztiwemu PoRzadku, To-waRyzskemu Rzemesla Rzeznitzskeho Vod Roku, 1688 d[ne] M[ěsíce] 18 April[is]“ (ff. 64v–101v) a „Wegkaz Restuw. Letha a dne z Przędpsanego Prży Schromaždieni Towaryskem, Vprżytomnostj Panuw Cechmistruw Starssych, ten Czas P[ana] Martina Hawlyczka, P[ana] Girżyho Benedky, P[ana] Karla Ratage, a P[ana] Pawla Otczenasska, Przehlydnuty Pocžty Towarysky, Kdež Ponie-wadž giž Mnoho w Panu Vsnulych gest, tuto gisty Resty se wypausstj, a Cassirugj, ostatniwssak K dobremu Ržadu Towaryskemu, tuto se Zegmena wyswietlugi.“ (ff. 102r–118v), členění na oddí-ly však není vždy respektováno a objevují se v nich záznamy tam nepatřící (např. na f. 68v záznam o obnově starších tovaryšů a na ff. 109v a 110r tužkou záznam o tržbách za maso). Vlastní text na přední předsádce recto a na ff. 2r–116v, více písařů, titul a nadpisy oddílů kaligraficky (kromě 3. oddílu na f. 64v), na f. 1r viněta, folia rozdělena linkami do sloupců, na zadní předsádce verso perem soudobé výpočty a seznam jmen, ff. 1v, 24v, 25v, 29r–43r, 59v–60r, 61r–64r, 74v–84v, 85v, 86v–100r, 101v, 106v–109r, 110v–116r a 117r–118r prázdná.

3046/7**inv. č. H 2045**

pap., 1787–1883, 235 pp. (recte 236 pp., mezi pp. 56 a 57 nečíslována 1 p.), vazba původní, lepenková, polepená modrým mramorovaným papírem, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, na přední desce nalepen prázdný štítek s černým okrajem, 34,3 : 22,0 cm. Na předním příděšti fialový oválný štítek se zlatým okrajem, v něm zlatě natiš-těno „KNIHAŘ WELINGER V NEPOMUK [!]", dále na předním příděšti černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM NEPOMUK SIGIL[!]VM CIVITATIS NEPOMUK 1144“ a modrým fixem inv. č. „H2045“. Podle karty II. evidence přír. č. 10/92.

[Cechovní kniha nepomuckých ševců z l. 1787–1883]

Česká kniha ševcovského cechu v Nepomuku z l. 1787–1883, obsahující zápisy o tom, kdy se konala cechovní shromáždění a jaké záležitosti se na nich projednávaly (dávání za vyučenou, přijímání za mistra, odpouštění poplatků, publikace předpisů ap.). Vlastní text na pp. 1–188, více písařů, nadpisy jednotlivých shromáždění většinou podtrženy, většina zápisů podepsána cechovním inspektorem, cechovním písařem a představenými cechu, na pp. 228–234 „Gmenownj Regstřjk“, pp. 5, 6, 15 a 16 uvolněny z vazby, pp. 56bis, 189–227 a 235 prázdné.

3047/8**inv. č. H 2056**

perg., 1778, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 43,4 : 55,3 cm; zarámováno mezi sklem a kartonem v černém dřevěném rámu, 50,7 : 64,7 cm. Na zadní straně kartonu černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM NEPOMUK SIGIL[!]VM CIVITATIS NEPOMUK 1144“ a modrým fixem inv. č. „H 2056“. Dle karty II. evidence přír. č. 21/92.

[Výuční list myslivce Johanna Leinera z r. 1778]

Německý výuční list vydaný 12. května 1778 v Ostrově nad Ohří, ve kterém Franz Ignác Leiner, revírník v „Mierodiitz“ (= patrně Mirovice, část obce Bochov, osrp. Karlovy Vary), potvrzuje jmé-nem Elisabethy Augusty Eleonory markraběnky von Baden-Hochberg, že se Johann Leiner u něj 3 roky učil a zdárně vyučil myslivcem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, psáno kaligraficky, intitulace a promulgace zvýrazněně, ozdobné perokresebné iniciálky a iniciály „D-er“ (zalomená do 3 řádků) a „I-ch“ (zalomená do části intitulace a celého vlastního textu), po straně perokresebný ornament, v záhlaví perokresba markraběnčina erbu, černé kolkové razítko za 1 zlatý, v zápatí perokresby 2 jelenů a 2 viněty, podpisy členů zkušební komise s 2 poškozenými a 2 nezachovanými pečeti, f. 1v nepřístupné.

3048/9**inv. č. H 2057**

perg., 1777, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 42,0 : 49,0 cm; zarámováno mezi sklem a kartonem v černém dřevěném rámu, 50,0 : 56,2 cm. Na zadní straně kartonu modré kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM NEPOMUK 1 SIGIL[!]VM CIVITATIS NEPOMUK 1144“ a modrým fixem inv. č. „H 2057“. Dle karty II. evidence přír. č. 22/92.

[Výuční list myslivce Josepha Leinera z r. 1777]

Německý výuční list vydaný 3. května 1777 v Toužimi (osrp. Karlovy Vary), ve kterém Franz Leiner, revírník v „Möroditz“ (= patrně Mirovice, část obce Bochov, osrp. Karlovy Vary), potvrzuje jménem Elisabethy Augusty Eleonory markraběnky von Baden-Hochberg, že se Joseph Leiner, syn Johanna Martina Leinera, myslivce z Elmu (= dnes Stráň, část obce Sadov, osrp. Karlovy Vary), u něj a u dalších myslivců 3 roky učil a zdárně vyučil myslivcem. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, intitulace kaligraficky červeně, incipit kaligraficky, ozdobné perokresebné iniciály „D-ie“ a „I-ch“, v záhlaví perokresba erbu, v zápatí a na pravém okraji zdařilé perokresby s mysliveckou tematikou, doplněno podpisy 4 myslivců a jejich poškozenými červenými pečeti a černým kolkovým razítkem v hodnotě 1 zlatý, f. 1v nepřístupné.

3049/10

inv. č. H 2083

pap., (1685–1835) 1837–1900, 584 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou skvrnitou kůží, desky zdobené rámečkem z vytačované trojlinky, u hřbetu zdvojené, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačovými vlnkovými pásy, ve 2. mezipolí štítek z černé kůže při horním a dolním okraji zdobený vytačovanou zlacenou trojlinkou a vlnkou, v něm vytačovaný zlacený titul „GEDENKBUCH für den Magistrat der Stadt Nepomuk Klattauer Kreises.“, při dolním okraji 6. mezipolí poškozený štítek z černé kůže s vytačovaným zlaceným poškozeným nápisem „Anfang[en] vom [...]36“, 2 mosazné spony na řemíncích z hnědé kůže, červeně stříkaná ořízka, 41,2 : 29,6 cm. Na předním příděti černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM NEPOMUK 1 SIGIL[UM] CIVITATIS NEPOMUK 1144“ a modrým fixem inv. č. „H 2083“, vložen proužek papíru s inv. č. „2083“ tužkou. Dle karty II. evidence přír. č. 48/92.

ff. 1r a 2r:

„Klattauer Kreis Stadt Nepomuk Gedenk=Buch Über die bey der obigen Stadt nach den Jahren vorgefallenen Merkwürdigkeiten und Vorfällen Anfangen im Jahre unsers Erlöbers Jesu Christi 1837 Unter dem Bürgermeister Johann Maresch dann der Magistrats Glieder und zwar des ungeprüften Raths Dominik Koßmann Cyrill Březina, der Gemeindrepräsentanten Thomas Mazal, Franz Gelinek des Magistratskanzellisten Franz Nowak des Steuer= und Gemeindrechnungsführers Wenzl Kuttan und des Gerichtsdieners Wenzl Benetka. // Pamětnj kniha města Nepomuku.“

Výpis z česky psané pamětní knihy města Nepomuku z l. 1685–1835 opatřený německým a českým titulem a pořázený r. 1837, který obsahuje záznamy o významných událostech v městě Nepomuku (např. založení kostela, postavení věže, slavnosti, popravy, požáry apod.) a opisy důležitých písemností (dekrety, fundace apod., na f. 22r „Přísaha Primasa a konšelů města Nepomuka.“), na něj plynule navazují další záznamy obdobného obsahu vedené až do r. 1900. Vlastní text na ff. 3r–36r, nejméně 3 písaři (na ff. 33rv, 34v, 35r, 36r podpis posledního písaře „Jos[ef] Švik stráž [neurčeno]“), titul kaligraficky, linky a okraje tužkou, incipity zvýrazněně, na f. 34r tužkou rámeček, v něm načrtnut ozdobný nápis „PAMÁTNÍ“, ff. 1v, 2v a 36v–584v prázdná. Vložen list papíru s perem psanými českými záznamy o vysazování školky z l. 1882–1890 podepsaný „Gan Blaha“.

Nepomuk

I. Svatojanské muzeum, Římskokatolická farnost Arciděkanství Nepomuk, Přesaničké nám. 1, 335 01 Nepomuk, tel.: 731 604 413, e-mail: vitezslav.holy@tiscali.cz, <http://farnost.nepomuk.cz>.

II. 1929, r. 1953 uzavřeno. V r. 1961 byla část jeho sbírek převzata Vlastivědným muzeem Nepomucka (dnes Městské muzeum v Nepomuku ↗), po r. 1989 byly sbírky opět vráceny Svatojanskému muzeu. Muzeum v současnosti dlouhodobě uzavřeno, sbírky uloženy v depozitáři.

III. P. Mgr. Ing. Vítězslav Holý, tel.: 731 604 413, e-mail: vitezslav.holy@tiscali.cz; přístup do depozitáře: Mgr. Ing. Jiří Černý (diecézní konzervátor Biskupství českobudějovického), Biskupství českobudějovické, Oddělení péče o církevní památky (diecézní konzervátorské centrum), Biskupská 4, 37021 České Budějovice, tel.: 386 102315, e-mail: pamatkari@bcb.cz, <http://www.bcb.cz/Dieceze/Diecezni-strediska/Oddeleni-pece-o-cirkevni-pamatky>.

IV. c) Knihovna (asi 560 svazků) je součástí sbírky muzea, která je katalogizována na kartách II. evidence a ve věcně řazeném inventáři (kromě oddílu knihovna obsahuje mj. též oddíly modlitby, písně a hudba).

IV. d) V knihovně 192 svazků starých tisků od konce 16. stol., převážně s nepomucenskou tematikou (včetně konvolutů českých, latinských a německých kázání), též tisky s grafickým ex libris Antonína Podlahy.

IV. e) Zjištěno 33 rukopisů z pol. 17. až pol. 20. stol., mj. NAGEL, Jan: *Historiae ecclesiasticae a Reverendissimo Domino Joanne Nagel Professore in lycaeo budvic[ensi] [= České Budějovice] dignissimo traditae* (poč. 19. stol.); *II. svazek* (inv. č. 113) * OHLAŠNÍ knížka pro chrám Páně nepomucký (1859); *tj. česky psaná kniha ohlášek na konci mše vedená nepomuckým děkanem od r. 1859* (inv. č. 149) * TRUCHLÝ, Andrej – HAVLÍČEK, Vincent – KOLLÁR, Martin: Svätý Ján Nepomucký, mučeník (1927, viz dataci na versu titulního listu „Příbram, 1./1. 1927.“); *podle titulu opsáno z „Legendy čili čítania o svätých a vyvolených Božích.“ (Trnava, 1903), opsál Václav Kozel, profesor z Příbrami, doplněno nenotovanými písňemi k sv. Janu Nepomuckému* (inv. č. 13) * DOSTÁL, Alois: Nebe svato-janské. Coelum Joanneum (poč. 20. stol.); *opsáno ze Školy Božského srdce Páně, roč. 1894, s. 308, opsál Václav Kozel* (inv. č. 14) * MORPER, Johann Joseph: Die Sterne des heiligen Johannes von Nepomuk (1. pol. 20. stol.); *strojopis článku* (inv. č. CI 291) * BERNDORF, Alexandr: O rodném domku sv. Jana Nepomuckého a o svatyních na jeho místě (1953); *strojopis studie zamýšlené pro Dějiny Nepomuka* (sine).

IV. f) Součástí sbírky je i kolekce kramářských tisků modliteb a písní a drobné náboženské grafiky.

IV. g) V muzeu uloženy též rukopisné materiály vztahující se k jeho dějinám, mj. JEDNACÍ protokol kuratoria a správního výboru Musea sv. Jana Nepomuckého v Nepomuku (1930–1938); *včetně zápisu o ustavující schůzi kuratoria 2. září 1930* (sine) * KNIHA zakladatelů Musea svatojanských a jiných církevních památek v Nepomuku, zřízeného r. 1930 (1930); *uvádí jména zakladatelů a vyšší finančního příspěvku* (sine) * NÁVŠTĚVY musea zahraniční (1932–1947; sine) * PAMĚTNÍ kniha Musea svatojanského a jiných církevních památek v Nepomuku (1930–1953; sine). Dále zde i sbírka hudebnin (viz Průvodce, nedokumentováno).

V. kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uloženy v Čechách; Praha, 1969, s. 156 * Farní věstník duchovních správ nepomuckého vikariátu, roč. I, 1930, č. 6, s. 11.

VI. Fyzická prohlídka knihovny, zbytek sbírky nepřístupný.

VII. LJ: 18. 8. 1995; AJ: 1. 8. 2007; AJ, FA: 29. 8. 2007.

3050/1

inv. č. 54

pap., (1740) 1819–1820, [IV] + 314 pp., vazba původní, lepenková (poškozená, přední deska téměř odtržena), potažená hnědou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytlačované linky a ornamentálního pásu s kvítky v rozích, hřbet o 4 falešných vazech z vytlačovaných ornamentálních pásů, 18,0 : 11,0 cm. Na přední desce štítek s bílým vytlačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm modrou pastelkou inv. č. „54“, na p. [III] perem přeškrtnáný přípis „[...] 1./10. 1941“, na zadní předsádce recto tužkou přípisy „Karl Cihlař v Kamenin [!] Oujezd [= Kamenný Újezd, neurčeno] číslo 3“ a „Věnoval Tom Litvan dne 16/IV 1940.“.

p. 1:

„Radostná Cesta. [a] neb Swazek Myrhy. w němž se nachazy Wraucné a Nábožné Modlitby Rannj, kwelebné swátosti, k Blahoslawene Panně Maryi, ke Mssy Swate, y s Rozlymi [!] Pjsničkami. Každý Křestan, po Bohu taužicy Dussy, z rozlyčných Knjžek, sebrané, k obweselenj Pautnjikum sepsane. Wypsaná, od Jakuba Smetany z Wodice [= zřejmě Vodice, osrp. Tábor, nebo část obce Lhenice, osrp. Prachatice], w N[ume]ře 12. Leta Pá[ně] 1819.“

Česká modlitební kniha pro poutníky psaná v l. 1819–1820 Jakubem Smetanou z Vodice (srov. titul a přípis za dodatečně doplněnou písni na p. 312 „Ende. Amen. Anno [1]820. Smetana Jacobus.“) pro Jana Babůrka z Českých Budějovic (srov. na p. [IV] vlastnický zápis rukou písaře „Tato Knjžka náležj, Jánowi Baburkowi, z Královskeho Města Českych Buděgc. Žádá se, kdyby ge stratil, aby mu nawrácená byla. Buděgskeg Krág.“ a na p. [I] perem přípis rukou majitele „Johann Baburek z Praskyho predměsty N[umer]o 16. Sam sem Se tu podepsal Swau Wlastny Krwy dne 20. februarj Leta 1823.“), patrně vychází z tisku **ŠTIKA, Antonín:** Fasciculus myrrhae neb Swazek myrhy (Praha, 1740; Knihopis 15 997); obsahuje nenotované poutnické písně s poznamenanými nápěvy a modlitby ranní, k nejsv. Svátosti oltářní, k Pánu Ježíši, mariánské a večerní, dále následují též „Napomenutj. při spatření Chrámu Paně.“ (pp. 106–108), „Wytánj. Maryanske.“ (pp. 109–110), „Modlitby ke Mssy Swaté. Spasytedlny Aumysl s krátkým rozymánj [!] Vmučenj Pána a Spasytele nasseho. Gežjsse Krysta. při slyssenj Msse Sw[até]“ (pp. 134–169), „Modlitba při Wcházenj do Chrámu Páně.“ (pp. 169–174), „Modlitba k zázračnému Obrazu Panny Marye Sw[at]o=Cellenske. [= Mariazzel, Rakousko]“ (pp. 174–178) a „Nábožné Modlitby, a Pjsně, po Přjchodu do Chrámu Páně, před Trunem Rodičky Božj, Marye Panny.“ (pp. 179–303, zde i písně ke sv. Václavu, sv. Josefu a sv. Janu Nepomuckému, litanie k sv. Janu Nepomuckému a písně pro zpáteční cestu). Vlastní text na pp. 2–303, na pp. 304–310 „Regstjrk.“, na pp. 310–312 touž rukou připsána nenotovaná „Pjsen k Sw[até] Trogicy.“, jediný písař (Jakub Smetana), rámeček z dvojlinky, kaligrafické červené či červeno-modro-žluto-zelené nadpisy (často s florálními motivy), incipity, iniciálky, iniciály zalomené až do 6 řádků, viněty, části textu a versálky červeně, písně a modlitby často odděleny barevnými ornamentálními pruhy, titul a nadpisy větších částí kaligraficky, červeno-zeleno-modro-hnědě v celostránkovém barevném ornamentálním rámečku s florálními motivy, nepravidelné stránkové kustody, na pp. [II–III] a 313–314 perem připsány české modlitby z 1. pol. 19. stol., na přední předsádce verso zbytek nalepené kolorované rytiny, místy na okrajích listů tužkou připsány úryvky českých modliteb, listy s pp. 1–12 uvolněny z vazby.

3051/2

inv. č. 80

pap., 1684 + 1689, [V] + 108 ff. (novodobě), vazba původní, lepenková, polepená hnědo-černým škrobovým papírem, hřbet o 3 vazech polepen původně barevným mramorovaným papírem (dnes vybledlý a poškozený), červeně stříkaná ořízka, 19,3 : 16,0 cm. Na přední desce štítek s bílým vytlačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „80“, na f. 1r perem inv. č. „80“.

f. 1r:

„TITULUS I^[us]. SYNTAGMATIS SOCIETAT^[is] JESU. in decem Titulos. totidem Constitutionum partibus correspondentes. distincti AUCTORE R^[everendo] P^[atre] Valentino Mangionio eiusdem Soc^[ieta]tis JESV. descriptus Telczij [= Telč] Anno MDCLXXXIV [= 1684].“

Opis latinského souhrnu nejdůležitějších konstitucí a regulí jezuitského řádu od P. Valentina Mangionia (na f. 26r u autora jména doplněna funkce „[...] Ejusdem Societatis Assistente Pro Italia.“), který vznikl v Telči v l. 1684 (kromě titulu srov. tuto dataci např. na ff. 100r a 103r na konci 9. a u nadpisu 10. titulu) a 1689 (dataci k r. 1689 srov. např. na ff. 17r a 26r u nadpisů 2. a 3. titulu); text dělen celkem do 10 částí („titulů“), které pojednávají o základních konstitucích a regulích týkajících se jezuitského řádu jako celku, pravidlech týkajících se jednotlivých skupin jeho členů (noviců, scholastiků, koadjutorů atd.), osob zastávajících v řádu různé funkce (asistentů, adjuvátorů, censorů knih atd.) a života v různých typech řádových domů a v závěru se zabývají i sliby, pravidly duchovního života a možnostmi propuštění z řádu. Vlastní text na ff. 4v–108v, na f. 2rv „Partitio et Methodus Operis.“, na ff. 2v–4r obsah, na f. 4rv „Caput Unicum. Adverte Lector.“, jediný písař, nadpisy zvýrazněně, v marginálních odkazy a opravy, na f. 108v stejnou rukou připsány „Formulae Professionis faciendae.“, ff. [I]r–[V]v, 1v, 13v–16v, 25v, 34r, 42v, 52v, 58v, 100v–102v a 103v prázdná, f. 17 uvolněno z vazby.

3052/3**inv. č. 140**

pap., 1725, [III] + XC ff., vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobeny vytačovanou rámcovou kompozicí ze čtyřlinek a florálních pásů, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačovými čtyřlinkami, červeně stříkaná ořízka, 32,3 : 21,4 cm. Na přední desce štítek s bílým vytačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „140“, na předním přídeští perem přípis „obnoweny tyto Rorate Letta 1725. przepisowanim Rukau Ignatiusa Adalb[erta] Bezpečnyho m[anu] p[ropria]“; vložen lístek, na něm perem zápis „Roraty, zpívávané u sv[ätého] Jana, kdy byl kostelem osadním. Obnoweny tyto roráty Léta 1725. přepisováním rukou Ignáciuse Adalb[erta] Bezpečného (z nepomuckého kúru 1/10 1931.)“.

[Roráty z r. 1725]

České roráty na 7 dní s chorální a bílou a černou mensurální notací v pětilinkové notové osnově opsané r. 1725. Vlastní text na ff. [III]v a Ir–LXXXIXr, jediný písař, psáno kaligraficky, ozdobné perokresebné nadpisy a iniciály zalomené až do 2 notových osnov (některé s motivy lidských tváří, měsíce apod.), ornamentální viněty, nepravidelné kustody, místy opravováno přelepením nového textu, na f. XCrv dopsána perem soudobou rukou nenotovaná „Pysen Owtielenj Pana Krysta. Welmy Piekna.“, ff. [I]r–[III]r a LXXXIXv prázdná.

3053/4**inv. č. 333**

pap., s. XVIII. med., 2 ff. (nově), přední a zadní předsádka tisku DIE xvj Maji in festo Sancti Joannis Nepomuceni Martyris, pro tribus ecclesiis Regni Bohemiae, earumque dioecesis officium duplex secundae classis cum octava (Řím, 1741; přetištěno Praha, s. a.), vazba původní, prkénková, potažená černou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytačované zlacené linky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými zlacenými linkami, červeně stříkaná ořízka, 16,4 : 10,3 cm. Na přední desce štítek s bílým vytačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „333“, na f. 1r perem přípisy „P[atris] Wenz[eslai] Caroli Woraczek Curati Weczenensk [= snad Voč, dnes Boč, část obce Stráž nad Ohří, osrp. Kadaň] a „P[atris] Martini Wlassak Capel[lanus] Woczenensis 1763.“.

[Latinské modlitby z pol. 18. stol.]

Dvě latinské modlitby z pol. 18. stol. připsané ke zmíněnému tisku, a to na přední předsádce verso modlitba k Bohu na přímělu Panny Marie a na zadní předsádce verso požehnání domu. Dva písaři, f. 2r prázdné.

3054/5**inv. č. 865**

pap., (1622)–1649–1783, 108 ff. (novodobě), vazba původní, z červeně barveného pergamenu, hřbet zpevněn proužkem pergamenu se zlomkem latinského rukopisu z přel. 14. a 15. stol., 19,2 : 16,0 cm; vloženo do zeleného plátěného sáčku s černým knoflíkem, 22,0 : 20,0 cm. Na přední straně sáčku štítek s bílým vytačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „865“.

ff. 1r–2r:

„Kniha tato Pocziwego Czechu Rzezniczkeho pomnohyh wystalich Wogenskych Nerzestech Przatskych y Neprzatskych Trzidczeti Leth porzad od letha 1618. až do

wygitu Letha 1648. wZemi Czeske obwzlasstnie Trwagiczych wkterychżto Letech a Stale Panugicznych Nebezpecznostech, Tyż Pocztowy Czech rżeczniczky oswe wsselike od Slawne Pamietu G[ejich] M[ilostu] Panuw Panuw z Sternbergka nadane Magestaty a Swobody w Rozdilnych // Artykulich kdobremu zwlasstnimu Pocztiwego Czechu Patrżicznych, Obsaziene, gest przissel. aby zase Pocztowy Czech kswemu chwalitebnemu Porżadku kbudauczy Pamatzce zdrzeni dobrego Rzadu a Swornosti (nad kterau nicz Podstatniegssihio a milegssihio w Ziadnych Porżadnostech Se nenachazy) przigitj mohl. atudy przu budaucznych swych dobrego Gmena Zaslaužil. gest Zalożena; Doktere Prżednie wsseligake porżadnosti, Prżigetiu Mistruw Mladssich, Woleni Czechmistruw, a gini Pocztowe Rocżni Se wssemj przislussegiczymj a kdobremu Czechownimu patrżiczymi wieczmj, w Kladany, a wewssi porżadnosti wepsany byti magj. Stalo se za Sprawy Czechmistruw, Pana Jonaty Romera, Pana Waczlawa Klauda Miesstianuw Miest[ysu] Nepomuka Letha Potissitedlnego 1649. w Kterem // VENIT PAX NOBIS DIV DESIDERATA ACHRISTIANIS VNIVERSIS EXOPTATA To gest: Przissel Pokog w Skutku Milostiwu. Wssem Krżestanum dawno Ziadostiwu.“

Česky psaná kniha řeznického cechu v Nepomuku založená r. 1649 a zahrnující záznamy k l. 1622–1783; obsahuje na ff. 3r–56v záznamy o přijímání nových mistrů v l. 1622–1761 (na ff. 20r–22v zápis o nákladech na výstavbu nových masných krámů v l. 1671–1672) a na ff. 57r–107r o přijímání učedníků a jejich vyučení v l. 1670–1783 (včetně uvedení poplatků, které učedníci zaplatili; začátek této části patrně chybí); na f. 108rv záznamy o prohrěšcích členů cechu z l. 1719 a 1701 (patrně neúplné, za f. 108 vyříznuto nejméně 11 listů). Mnoho písařů, část titulu kaligraficky, některé nadpisy a incipity zvýrazněně, 1. písař (do poč. 70. l. 17. stol.) psal mezi okraje z jednoduché linky, na ff. 38v a 39v začátky českých modliteb z přel. 18. a 19. stol., na f. 51v školní cvičení psaní z poč. 19. stol. podepsané „Kramolinowa Magdalana [!]“, na ff. 2v, 10v, 25v, 28v, 30v a 107v zkusmé tahy perem nebo zkoušky písma (dále i na okrajích některých listů), ff. 19v, 26v a 29v prázdná, ff. 85 a 96 uvolněna z vazby, f. 89 částečně odstrženo.

3055/6

inv. č. C1 182

pap., 1709, 5 ff. (novodobě), vevázaných do tisku GRUENWALD, Petr: Nový titulární kalendář ke cti svatého Václava ... k létu Páně 1709 (Praha, 1708; Knihopis 2779), vazba původní, lepenková, polepená růžovým papírem zdobeným vytlačovanými zlacenými florálními ornamenty, na přední desce perem letopočet „1709“, hřbet o 2 vazech potažen hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytlačovanými trojlinkami, ze 2 párů růžových lněných tkanic zachován 1, zlacená ořížka zdobená vytlačováním, 19,1 : 16,0 cm. Na přední desce štítek s bílým vytlačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „C1. 182.“.

[Hospodářské záznamy v kalendáři z r. 1709]

České (ojediněle latinské) hospodářské poznámky z r. 1709 (např. o platbách čeledi, o peněžích odevzdaných kantorovi, kostelníkovi či obci za pivo, o množství vysetého a sklizeného obilí a hrachu, o půjčkách a dlužích apod.) zapsané na vevázaných listech a přímo v tisku kalendáře; k provenienci srov. na f. B3r tisku zmínku o „Pani Wolffowe Klattowske“, na f. B4r tisku o „obczy Błowske [= Błovice]“ a na f. F3r tisku o „Holkowicznych [dnes část obce Chanovice, osrp. Horažďovice]“ a „Nepomucze“. Vlastní text na ff. 1r–5r, f. 5v prázdné, další listy, které byly původně do kalendáře vevázané, vyřezány.

3056/7

inv. č. C1 224

pap., s. XVIII. med., 2 ff. (novodobě), přivázáno před a za tisk OFFICIUM Rakocziánium, sive Varia pietatis exercitia cultui Divino, Magnae Matris Mariae, Sanctorumque Patronorum honori debita (Trnava, 1749), vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky zdobené rámečkem z vytlačované zlacené dvojlinky a florálního pásu, uprostřed přední desky v medailonku vytlačovaná zlacená devíza „IHS“, uprostřed zadní desky v medailonku vytlačovaná zlacená devíza „MARIA“, hřbet o 5 vazech, mezipolí zdobena vytlačovanými zlacenými ornamenty, zlacená ořížka, 13,9 : 8,1 cm. Na přední desce štítek s bílým vytlačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č.

„C1. 224.“, na předním předeštlí nalepeno grafické „EX LIBRIS ANTONII PODLAHA“, na něm tužkou č. „1419“, na přední předsádce verso tužkou č. „264“, na f. 1v perem přípis „Abel Jan I min Muck Vaclav II min“, stejnou rukou na versu rytiny vězáné jako frontispis přípis „Abel Jan I min 1875–1879.“ (psáno přes vymazaný starší přípis tužkou), na titulním listu tisku perem iniciály „A. K.“.

[Latinské modlitby z pol. 18. stol.]

Latinské modlitby z pol. 18. stol. (srov. na f. 1r vlastnický přípis písaře „Te Deum Laudamus. Mathiae Dubensky eo t[em]p[o]re in un[iver]s[i]t[ate] Pragensi Th[eo]l[og]i[ae] moralis 1ⁱ anni. Anno D[omi]ni 1752.“), a to na f. 1r „7. Visitationes V[enera]b[i]lis. sacramenti“ a na f. 2rv „Incen-tio Matutina“. Jediný písař, nezdobeno.

3057/8

inv. č. C1 230

pap., 1893 + s. XX. in., [II] + 394 pp., vazba původní, lepenková, potažená červeným plátnem, přední deska zdobena rámečkem z vytlačované linky a ozdobným vytlačovaným zlaceným rámečkem s florálními ornamenty v rozích, v něm vytlačovaný zlacený titul „Chronik von Grünberg [= Zelená Hora u Nepomuku]“, zadní deska zdobena vytlačovaným ozdobným rámečkem s florálními ornamenty v rozích, zlacená ořízka, 25,7 : 17,1 cm. Na zadní desce štítek s bílým vytlačeným textem v modrém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem část inv. č. „230“, na přední předsádce recto štítek s bílým vytlačeným textem v modrém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „C1. 230.“.

přední deska:

„Chronik von Grünberg“

Německé historicko-vlastivědné pojednání o zámku Zelená Hora u Nepomuku sepsané r. 1893 zámeckým kaplanem Franzem Hamrem (srov. přípis na p. 60 „Geschrieben auf Schloss Grünberg den 6. Februar 1893. Franz Hamr Schlosscaplan.“), obsahuje části „Grünberg“ (pp. 1–19), „Die Grünberger Handschrift.“ (pp. 20–27), „Ursprung der Benennung von Grünberg und Nepomuk.“ (pp. 29–34), „Das Gnadenbild auf dem Hochaltare der Franciscanerkirche zu S[ank]t Hieronymus in Wien [= Vídeň, Rakousko].“ (pp. 35–55) a „Neue Zeit.“ (56–60), dále připsán stejnou rukou text o událostech za třicetileté války (pp. 61–65) a latinsko-německo-české „Výtahy z archivu zemského pro království České“ (pp. 67–83), jinou rukou připsány české „Výpisky z urbáře Zelenohorského ab anno 1680“ (pp. 85–94). Dva písaři, pp. [I–II], 28, 66, 84 a 95–394 prázdné. Vložen list s tužkou psanými poznámkami 2. písaře.

3058/9

inv. č. C1 235

pap., (s. XVIII. med.) 1764, 86 ff. (novodobě, původní paginace poškozená a neúplná), vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky bohatě zdobeny vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z vlnovek a florálních pásů, hřbet o 4 vazech, zvrázněných vytlačovaných zlacenými dvojlínkami, zlacená ořízka, 20,5 : 17,0 cm; vloženo do původního lepenkového pouzdra potaženého hnědou kůží, zdobeného vytlačováním podél okrajů, 21,3 : 18,2 cm. Na přední desce štítek s bílým vytlačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „C1. 235.“, na předním předeštlí nálepka, v ní fialové kulaté razítko s opisem „PEČETĚ MĚSTA NEPOMUKA“, modrý razítkový text „Nepomuk“ a modrým razítkem č. „109“, na přední předsádce verso perem přípisy „Tito kniski naleži Wogtechowj Turkowy 1827“ a „Nyni naleži Janu Turkovi hodinári v Nepomuku 1883“; na přední straně pouzdra štítek s bílým vytlačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „C. 1.-235.“.

f. 1r:

„**Krżestiansko=Katoliczke Duchownj Gadro Wssech Modliteb Pro wsseczky Lyde, we wssem Wieku, we wssem, Stawu, we wssech Przipadnostech w każdem Cżasu, welmi Vżiteczne, Potiessytedlne, a ProsPiessne. De Scriptit Jos[ef] Ant[onín] Herallm [?], rozpitě] Anno 1764.**“

Česká modlitební kniha opsaná r. 1764, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** křesťanské katolické jádro všech modliteb (srov. Knihopis 3409–3419, který však uvádí až vydání po r. 1770); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, na ff. 38r–57v „Nynj nasleduge prawe Gadro wssech Modliteb. Totiżto. Diekowanj k Bohu za wssechno Dobre. Modlitba k Bohu o wssechno Dobre. A Orodowanj v Boha za wsseczky Lyde.“, na ff. 58r–60v „Letanie o Negswietiegssym Gmenu Geżjssy.“, dále následují modlitby k Ježíši a k jeho ranám, litanie

loretánské, modlitba k sv. Anně, modlitby a litanie k čtrnácti sv. pomocníkům, modlitba k andělu strážci, k sv. Janu Nepomuckému, modlitba a responsorium k sv. Antonínu, modlitba k sv. Rozálii, sv. Starostě, sv. Barboře a modlitby prosebné. Vlastní text na ff. 2r–86v, jediný písař, rámeček z dvojlinky rámované ozdobnými vlnkami, titul, nadpisy a incipity kaligraficky, titul vepsán do zeleně kolorovaného perokresebného portálu s rokajovými ozdobami a korunou nahoře, některé nadpisy v akantových zeleně kolorovaných věncích nebo zdobené perokresbami v týchž barvách (např. na f. 9v perokresba 2 andělů držících draperii uprostřed s medailonkem obklopeným vavřínem, v medailonku hlavička andílka; začátek litaní na f. 58r v bohatém akantovém rámci s devízou „IHS“, jejich pokračování na ff. 58v–60v zdobené perokresbami sloupů; obdobně zdobené i ostatní litanie), ozdobné perokresebné a zeleně kolorované iniciály ve volném prostoru nebo zalomené do 2 řádků, ojediněle červeno-modré ornamentální perokresby na místě vinět, stránkové kustody, f. 1v prázdné, nezjištěný počet listů na konci chybí, silně poškozeno kyselostí inkoustu (vypadávání částí stran zejména v místech výzdoby).

3059/10

inv. č. C1 241

pap., (s. XVIII. in.–med.) 1772, [XI] + 135 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené rámečkem z vytačované zlatené dvojlinky a linky z obloučků, v rozích florální motivy, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačovými zlatenými ozdobnými dvojlinkami, zlatená ořízka, 16,5 : 10,8 cm. Na přední desce štítek s bílým vytačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „C1.-241.“.

p. [XI]:

„Ragska Ruže, Wonnimi Modlitbami vyplniena. A Kupotiessenj dusse gedne každe, Osobie Przedstawena. 1772.“

Česká modlitební kniha opsaná r. 1772 (datace též na pp. 85–86, a to 30. srpna 1772) Vojtěchem Junkem (srov. podpis písaře na p. 126 „Pokorně poniženy SLužebnik. Adalbert Junckh.“), patrně vychází z některého vydání tisku **RAJSKÁ** růže vonnými modlitbami vyplněná (srov. Knihopis 15 098–15 105); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie, modlitbu k sv. Janu Nepomuckému, sv. Vintříři, sv. Barboře, „Duchownj Prostrzedek Proti Giżliwemu nakażenj, a moru wsselikeho dobytk.“ (pp. 70–78), modlitbu k sv. Jiří a sv. Vojtěchu proti moru, hladu, drahotě a nemoci, k andělu strážci, litanie o jménu Ježíš, Magnificat, modlitbu k čtrnácti sv. pomocníkům, požehnání sv. Antonína Paduánského, Osm veršů sv. Bernarda a modlitby za duše v očistci. Vlastní text na pp. 1–126, na pp. 127–131 „Regstrżik Tiechto Krżestianskich Modlildeb, wedle ktorehożto gedenkażdy Pobożny Krżestian sprawowaty se moczti bude.“, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, titul a začátky některých oddílů kaligraficky v perokresebném rámečku z florálních motivů, nadpisy zvýrazněně, perokresebné iniciály zalomené až do 3 řádků a zdobené florálními motivy, perokresebné vinětky, nepravidelné kustody. Na přední předsádce verso a na p. 1 perem poškozený český pamětní zápis (z většiny osobních jmen čitelné jen křestní jméno, celé neporušené zůstalo pouze jméno jednoho ze svědků „Blažeg Fanta“, dále místní jméno „splánice [= Plánice, osrp. Klatovy]“ a záznam o čísi smrti r. 1812) a koncept dopisu panně Verunce, na p. 3 perem české pamětní zápisy Josefa Vítovce o jeho narození r. 1795, narození jeho ženy Veroniky r. 1796, jejich svatbě r. 1820 a narozeních jejich dětí v l. 1822–1836, na p. 5 perem české pamětní záznamy Pavla Kováře o jeho svatbě r. 1780 a narozeních jeho dětí v l. 1782–1790, p. [II], [IV], [VI–X] a 132–135 prázdné. Vložen dvojlist s perem psaným českým dopisem synovi z 1. třetiny 19. stol., ve kterém pisatelka synovi píše, že mu posílá knížku, v níž jeho otec zaznamenal datum jeho narození, a přetržený list s ocelorytinou Panny Marie Immaculaty, na versu německé potvrzení pro Karla Vítkovice o tom, že vstoupil r. 1896 ve Vídni do zbožného bratrstva založeného r. 1874 v Ženevě a zaplatil vstupní příspěvek.

3060/11

inv. č. CI 216

pap., 1730, 176 pp., vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobené vytačovanou rámcovou kompozicí z trojlinek a florálních pásů, na přední desce perem chronogram „DIVVs Ioannes NepoMVCenVs est ArChI-PatronVs nosier, Is protegIt nos [= 1730].“, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovanými trojlinkami, v 1. mezipolí zbytky štítku, v něm perem nečitelný text, 2 páry kožených řemínků, červeně stříkaná pruhovaná ořízka, 34,5 : 21,5 cm. Na přední desce štítek s bílým vytačeným textem ve fialovém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „C I. 216.“, na předním přičesání nalepeno grafické „EX LIBRIS ANTONII PODLAHA“, dále červenou pastelkou č. „207“ a tužkou několik přeškrtnutých čísel (patrně záznamy o ceně), na přední předsádce recto tužkou připsáno „[S. Nepomuk] 505683“; vložen lístek, na něm tužkou č. „207“, na versu červenou pastelkou č. „147“ (přeškrtnuto tužkou).

[Svědectví o zázcích sv. Jana Nepomuckého z r. 1730]

Opisy 25 číslovaných latinských, německých a českých svědectví o zázcích sv. Jana Nepomuckého, které se staly v l. 1682–1730, pořízené r. 1730; většina uváděných zázců se odehrála na Starém nebo Novém Městě pražském. Vlastní text na pp. 5–38, na p. 39 pouze nadepsáno č. 26. svědectví, jediný písá, doplněno schematickými náznaky pečeti, které byly připojeny k originálům, pp. 1–4 a 40–176 prázdné. Vložen lístek s perem psaným č. „fol 46387“ a dvojlist s perem psaným překladem 1. zápisu v knize, který je opisem latinské listiny z r. 1698 a pojednává o nehodě, jež postihla v Norimberku při odlévání sochy sv. Jana Nepomuckého pro Karlův most nekatolického řemeslníka, který haněl sv. Jana, pořízeným asi ve 30. l. 20. stol. Dále přiloženy 2 dvojlisty s českým svatojanským kázáním z r. 1823 (na f. 4v perem připsáno „Museu na děkanství v Nepomuku posílá Fr[antišek] Teplý, archivář v[e] v[ýslužbě] 1937 22/4.“) vložené v novodobém dvojlistu, na jehož zadní vnitřní straně je nalepen výstřížek s novinovým fejetonem z 30. l. 20. stol. o lékaři a profesorovi Janu Františku Löwovi z Erlsfeldu, který byl přítomen nalezení jazyka sv. Jana Nepomuckého; ke kázání přiložen lístek, na něm perem záznam „Staré české kázání na den sv[atého] Jana Nep[omuckého] z r[oku] 1823.“, na versu dopis dárce datovaný a podepsaný „Fr[antišek] Teplý, farář a archivář v[e] v[ýslužbě] Malenice n[ad] Volyňkou [osrp. Strakonice] pp. v místě 1937 22/4.“.

3061/12

inv. č. I 54

pap., 1721–1766, 259 ff. (novodobě), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené bohatou vytačovanou rámcovou kompozicí z trojlinek a florálních pásů a motivů, uprostřed s devízou „IHS“, zbytky 2 párů zelených lněných tkanic, hřbet o 4 vazech, zdobených vytačovanými čtyřlinkami, mezipolí zdobena vytačovanými florálními ornamenty, červeně stříkaná pruhovaná ořízka, 32,5 : 20,3 cm. Na přední desce štítek s bílým vytačeným textem v modrém poli „SVATOJANSKÉ MUSEUM V NEPOMUKU“, v něm perem inv. č. „I. 54.“.

f. 1r:

„Kniha Bratrstva Lytteratskeho w Miestys Nepomuče Letha Panie 1618 Založeného a Letha Panie 1721 Obnoweného ZaČzasu Sstiasneho a Milostiweho Panowani G[eh]o Wys[oké] Hrabie[ci] Excellentj Wysoce Vrozeheho [!] Swate Ržimske Ržisse Hrabiete Pana Pana Leopolda Frantisska z Ssternbergka G[eh]o Cysa[řské] Mil[osti] Tegne Raddy a Skutečného Komornika Pána na Zelene Hoře, Žirownicy a Bubenči Pána Pána a Wrchnosti Nassi Milostiwe V Přítomnosti Dustognie Welebneho a Wysoce Včeneho Pana Augustina Jana Passera Protonotaria Aposstolskeho toho času Diekana Nepomuckeho.“

Česká kniha literátského bratrstva v Nepomuce z l. 1721–1766, obsahuje především soupisy příjmů a vydání bratrstva, dále „Regulae Bratrstva Lytteratskeho kterak a co zachowati Příslussi.“ (ff. 2r–3v), „Nomina D[ominorum] Litteratorum“ (ff. 6r–7v), „Gmena Ženskych.“ (f. 12r) a opisy listin a zápisů týkajících se bratrstva (ff. 49r–54r, částečně latinsky, rámeček z jednoduché linky). Vlastí text na ff. 2r–98v, více písářů, psáno částečně do tabulky perem, na ff. 2r–3v rámeček z jednoduché linky a stránkové kustody, některé názvy rubrik podtrženy, titul a některé nadpisy kaligraficky, v titulu ozdobné perokresebné iniciály s florálními motivy, ff. 1v, 4r–5v, 8r–11v, 12v–14v, 48rv, 54v–55v a 99r–259v prázdná.

Nová Paka

I. Městské muzeum Nová Paka, Suchardova 283, 509 01 Nová Paka, tel.: 493 723 542, e-mail: novapaka@muzeum.cz, http://www.muzeum.cz/.

II. 1908.

III. Miloslav Bařina, tel.: 493 723 542, e-mail: novapaka@muzeum.cz.

IV. a) Knihovna zahrnuje unikátní sbírku spiritismu, která obsahuje především publikace vydávané v edici Spirit Karla Sezemského (300 kusů). Dále zde pozoruhodný soubor knih dokumentujících činnost místní knihovny v obrozenecké době a sbírka knih s ilustracemi Cyrila Boudy, pocházejícího z významné místní rodiny Suchardovy.

IV. c) Knihovna členěna na část odbornou (asi 1800 svazků) a sbírkovou (počet svazků nezjištěn); knihy evidovány v přírůstkovém seznamu.

IV. d) Staré tisky zařazené ve sbírkové knihovně, celkem nalezeno 18 starých tisků od r. 1557 do r. 1800.

IV. e) 33 rukopisů od konce 17. stol. do poč. 20. stol., mj. SVATOJANSKÝ poutníček: to jest Modlicí knížka oblíbenými písněmi opatřená pro horlivé ctitele svatého Jana Nepomuckého (poč. 19. stol.; ev. č. H 15 974) * MECHANIK: Grundgesetze der reinen Mechanik mit besonderer Rücksicht auf die Ingenieurwissenschaften (pol. 19. stol.); německé zápisy přednášek (ev. č. H 15 952) * ŠVANDA: České mincovnictví. Münzwesen, die Münzfrage resp. Währungsfrage Geldüberhangt (konec 19. stol.); včetně výstřižků z dobových novin, podpis pisaře na titulu české části (ev. č. H 15 958).

IV. g) V archivu muzea uloženy fondy vztahující se k místním dějinám, např. archivní materiály novopacké pobočky Svazu československých legionářů týkající se I. odboje na Rusi, úřední knihy z l. 1831–1997 (knihy gruntovní, faktorská, Pamětní kniha obce Studénka, Pamětní kniha obce Heřmanice, obojí dnes částí Nové Paky, apod.), archiválie novopackých spolků (Fibich, Hlason, Občanská beseda, Spolek čtenářů, Ochotníci, Staročech, Vlastimil atd.), místní úřední vyhlášky, plakáty a pozvánky, dokumenty týkající se slavných rodáků (Jan Gebauer, František Gross, Miroslav Hák, František Hilmar, Jindřich Niederle, Jan Opolský, Stanislav Sucharda, Josef Šlejhar, Josef Tulka, Ladislav Zívr a další).

V. TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 97 * Komise 7. 10. 1971.

VI. Fyzická prohlídka sbírky rukopisů a starých tisků.

VII. AJ, FA: 15. 8. 2005; AJ, FA: 10. 11. 2005; AJ, FA: 26. 1. 2006; AJ, FA: 7. 8. 2006.

3125/1

ev. č. H 8462

pap., s. XVIII. in., 73 ff. (nově), vazba původní, lepenková, bez pokryvu, 20,1 : 16,1 cm. Na přední desce perem přípis „P[an] Lud Horáček, rolník Karlov [dnes část obce Stará Paka, osrp. Nová Paka]. N[ová] Paka.“ a č. „17.“, na rytině všíte jako frontispis recto perem „č[íslo] 61 Karlov.“, černý razítkový text „PODKRKONOŠSKÉ MUZEUM V NOVÉ PACE Suchardův dům“ a perem ev. č. „H 8462“.

[Zpěvník z poč. 18. stol.]

Český nenotovaný zpěvník duchovních zpěvů z poč. 18. stol. patrně spojený s jezuitským prostředím (viz dále, k dataci srov. na f. 4r „PisniczKa, Nowa Kblahoslawene, Panne, Marygi Rodičzce Boži witonebečzne waleczne Czasi zpiwatj pot+ržebna+ 1706“), obsahuje mj. písně na svátky různých svatých či písně o svatých, k Panně Marii, o nejsv. Svátosti oltářní, k Ježíši, na různá období liturgického roku (postní, např. na ff. 22r–24v „Pro Post Cantylena Laučzenj K. P. SMatkau Boži“, adventní, např. na ff. 7v–9r „Adwentnj O Zwěstowanj Blahoslawene Panny Marye“, vánoční, např. na ff. 10v–11r „Chcticz abispal [...]“, velikonoční, např. na ff. 13v–14r „Plancus B[eat]ae W[irginis] M[ariae]“ a na ff. 14v–15r „Sala [!] matka Truchlywa Pod Křížem žalostným [...]“, svatodušní

apod.), na různé části evangelií a nešporní žalmy; na f. 3v „Koleda na lenochy Wstaweg rano rano Lenochu nu nunu, gdy do Kostela trochu modly semylemu Bohu ¶ Wstawegranonočznatko nu nunu wola natedetako, Pan Geżiss Smarigi Matkau ¶ Leni wegssy než Osel nununu Smradlawegssy než Kozel Nununu, Wemsebau Postel ¶ Kozlemass bystržinohi nununu Wem lenocha za Rohy nununu at Bohachwaly Amen Konec“, na ff. 30v–31r vánoční píseň „Wesela wesela nowyna Otczowe Plau sum date, Giż gest Se narodil Kdoby wyswobodil otczowe Jubilate, [...]“ se začátkem chorální notace ve čtyřlínkové notové osnově, na f. 54r „Piseń Swateho JGnaczyusa“, na ff. 54v–55r „Gyna Swateho Frantisska Xawerya tauż Notau“ a na f. 68v „Swati waczlawe, Kraly cżeske Země, [...]“. Vlastní text na ff. 1r–73v, jediný písář, rámeček z dvojlinky, písne oddělovány dvojlinkou nebo ornamentálním pásem, u písní většinou poznamenány nápěvy, některé nadpisy, nápěvy nebo slova recitovaná před písní či po písní latinsky, neumělé perokresebné iniciálky a perokresby ptáčků, jako frontispis před f. 1 vřít dřevořez se symboly války a smrti, před f. 1 vyřiznuto nejméně 6 listů. Vložen strojpisný opis části textu (5 ff.) a tištěný „Kuhpockenimpfungsattest“ s perem doplněnými údaji z r. 1815.

3126/2**ev. č. H 15 960**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XVIII. ex., 150 pp., vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené dvojitým vytlačovaným zlaceným rámcem z florálních a ornamentálních motivů, uprostřed obou desek vytlačovaná zlacená busta sv. Jana Nepomuckého v ozdobné kartuši s korunou, hřbet o 4 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými zlacenými ornamenty, zlacená ořízka, 18,3 : 11,8 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem příř. č. „4232“, na předním předeším perem podpis „J[osef] Beran“, černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM NOVÁ PAKA“, tužkou příř. č. „4232“ a perem ev. č. „H 15960“; vložen lístek, na něm perem přípis „Modlitební kniha z Nové Paky. Majetník: Jos[ef] Beran, far[ář]“ a tužkou „Museu věnuje Prof[esor] Š [?] Nýdrle v červenci 1952“.

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Česká modlitební kniha z konce 18. stol. bez titulního listu, která podle nadpisu rejstříku (viz dále) snad vychází z některého vydání tisku **KVĚTNÁ** kytky z vonného koření (srov. Knihopis 4640–4651), **NÁBOŽNÉ** modlitby svatých dvou sester Gertrudy a Mechtily (srov. Knihopis 2682, 2687, 2689–2690, 2692, 2694–2695 a 2697), **NOVĚ** okrášlená květná kytky (srov. Knihopis 2696) nebo **SVATÝCH** dvou sester Gertrudy a Mechtily mocné modlitby (srov. Knihopis 2684); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, za duše v očistci, dále následují „Prosba Kduchu Swatému za Sedm Darů.“ (pp. 56–64), modlitby nešporní na neděle a svátky, večerní, k Panu Ježíši za šťastnou hodinku smrti, litanie o Božské prozřetelnosti a 2 nenotované mariánské písne. Vlastní text na pp. 1–147 a 149, na p. 148 „Registřík Modliteb, Letanyi, a Pjsnj, wteto knižce Wonneho kořenj nazwané, na kterem Ljstu stranie podle počtu Hledati se magj.“, jediný písář, rámeček z dvojlinky, nadpisy, incipity a ozdobné iniciály zalomené do 2 řádků červeně, stránkové kustody, na koncích oddílů perokresebné ornamentální pásy, p. 150 prázdná, list s pp. 149–150 částečně utržen, na začátku a na konci vytrženo nejméně po 2 listech.

3127/3**ev. č. 15 962**

pap., (s. XVIII. ex.) 1814, [IV] + 111 pp. (recte 112 pp., p. 56 počítána dvakrát), vazba původní, prkénková a lepenková, potažená zelenou kůží, desky zdobené rámečkem z vytlačované zlacené dvojlinky a ornamentálního pásu, v rozích florální motivy, na přední desce vytlačované zlacené iniciály „M. J. P.“, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými ornamentálními pásy, v mezípolích florální motivy, zlacená ořízka, 16,3 : 9,8 cm. Na přední desce nálepka, v ní perem č. „71“, a nálepka, v ní perem „P[an] Josef Horáček, starosta Karlov [dnes část obce Stará Paka, osrp. Nová Paka], č[íslo] d[omu] 121. N. P. 5.“ a leto-počet „1891“, na hřbetě v 1. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem označení „C 125.“, v 5. mezípolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem příř. č. „4234“, na p. [I] černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM NOVÁ PAKA“, tužkou příř. č. „4234“ a perem ev. č. „H 15 962“.

p. 1:

„**Buch Gest Negčystssy Laska. gemuż pŕynależy cżest, slawa, Moc, a Welebnost, y chwala.**
Nahorlywych Modlitbach cyrně [?] Wypsans zknjch od jana Hanusse Wgylemnicj
 [= Jilemnicze] **A[nn]o 1814“**

Česká modlitební kniha vypsána Janem Hanušem z Jilemnice r. 1814, patrně vycházející z některého vydání tisku **ECKARTSHAUSEN, Karl von**: Bůh jest nejčistší láska (srov. Knihopis 2208–2209); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, litanie o jménu Ježíš a loretánské, modlitby k svatým (včetně českých patronů), litanie ke všem svatým, modlitby příležitostné a večerní. Vlastní text na pp. 3–104, na p. [III] rukou píšeře červeně v ozdobné červeno-zeleno-černé kartuši s postavou světice a devízou „IHS“ vlastnický zápis „Tyto Modlytebny knjžky Přynaležeg mym Nakladm [!] mñe“, jinou rukou doplněno do kartuše perem „Mary dceřy Jozefa Pawlauska, zhrabacowa [= zřejmě Hrabáčov, dnes část obce Jilemnice]. Nu[mero] 17.“, na p. [IV] ozdobná kartuš s devízou „MARIA“, perokresbou holubice a srdce proklátého šípem a červeným nápisem „Přygđ Swaty dusse Napeln Srdce me k modlytbě Twe.“, jediný píšeř, rámeček z dvojlinky, na p. 2 „antiphona.“, na pp. 105–108 „Regstržyk“, živá záhlaví, titulní list a začátky mnoha modliteb zdobených červeno-zeleno-černými perokresbami (Boží oko, Duch sv. v podobě holubice, Panna Maria a had probodený mečem s jablkem v tlamě, anděl s křížem, různé oltáře, kněz a kajícík ve zpovědnici apod., některé se opakují vícekrát), nadpisy a důležité části textu červeně, stránkové kустody, pp. [II] a 109–111 prázdné.

3128/4**ev. č. H 15 963**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XIX. in., 80 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží (na zadní desce potah téměř nedochován), desky zdobené vytačovaným ozdobným rámečkem po okrajích a kvítkem uprostřed, hřbet zdoben vytačovými příčnými linkami, 16,8 : 10,1 cm. Na přední desce štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „138.“, na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem přír. č. „4235“, na předním přídělu černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM NOVÁ PAKA“, tužkou přír. č. „4235“ a perem ev. č. „H 15 963“ a přípis „Pro museum Nové Paky Bohuslav Sucharda roku 1914“, na p. 1 modrý razítkový text „Městské museum v Nové Pace.“.

p. 1:

„Ragska Ruže: vniž se nalezagi Modlitbi Při Mssi Swate tež před a po Spowědi před a po přigimani negswetegssi Swatosti oltařnj.“

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **RAJSKÁ** růže vonnými modlitbami vyplněná (srov. Knihopis 15 098–15 108), **RAJSKÁ** růže (srov. Knihopis 15 109–15 110a a 15 111a), **DUCHOVNÍ** rajska růže spasitedlné vůně (srov. Knihopis 15 089–15 090) nebo **LÍBEZNĚ** květoucí rajska růže (srov. Knihopis 15 091–15 096); obsahuje modlitby mešní, ke zpovědi a k přijímání a litanie k Pánu Ježíši. Vlastní text na pp. 3–80, jediný píšeř, rámeček z dvojlinky, místy zdoben červenou vlnovkou, linky tužkou, titul s ozdobnou iniciálou červeno-zeleno-černě v rámečku z florálních motivů, nadpisy a incipity červeně, iniciály (některé zalomeny do 2 řádků) zdobené zelenými lístečky, na p. 3 kolorovaná perokresba růží, p. 2 prázdná.

3129/5**ev. č. H 15 964**

pap., 1800, 203 pp. (recte 202 pp., list s pp. 1–2 nedochován, p. 38 číslována dvakrát), vazba z 19. stol., lepenková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným ozdobným rámečkem po okrajích a drobným vytačováním v ploše, uprostřed přední desky kříž a uprostřed zadní desky ornament, obojí z vytačovanych obloučků, hřbet zdoben drobnými vytačovými ornamenty, žlutě barvená ořízka, 15,6 : 10,2 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem přír. č. „4236“, na přední předsádce recto perem č. „214.“, černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM NOVÁ PAKA“, tužkou přír. č. „4236“ a perem ev. č. „H 15 964“, na p. 50 černý razítkový text „Ze sbírky R. Hlavy“ (též na p. 68).

[Česká modlitební kniha z r. 1800]

Česká modlitební kniha z r. 1800 (srov. na p. 201 přípis rukou píšeře „Tato Modlytebnj Knjžka gest k wracnému modlenj, a k pobožnosti Křestianske sepsana, na žadost Kateřiny dcery, Antonina Halyře, w Stary Paky [!] [osrp. Nová Paka]. Co gest zde chybeno, Prosým, ať gest odpusťeno. Dne 12 Mage. A[nn]o 1800.“), titulní list nedochován, obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi,

k přijímání, k nejsv. Svátosti oltářní, litanie o jménu Ježíš, modlitby o umučení Páně (mj. 3 modlitby sv. Augustina a dvojí pozdravení pěti ran Pána Krista), mariánské, loretánské litanie, modlitby k svatým, příležitostné, večerní a za šťastnou smrt. Vlastní text na pp. 3–200, jediný písář, rámeček z červené dvojlinky, nadpisy a incipity červeně, živá záhlaví, na p. 46 červená perokresebná viněta, pp. 202–203 prázdné.

3130/6**ev. č. H 15 968**

pap., (s. XVIII. in.–med.) s. XIX. in., [IV] + 251 pp. (recte 250 pp., list s pp. 11–12 chybí, p. 137 počítána dvakrát, list s pp. 125–126 vezván až za p. 128, konec chybí), vazba původní (knižní blok uvolněn), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným ornamentálním rámečkem, uprostřed vyříznuty části kůže ve tvaru kříže (patrně zde byl původně vytlačovaný kříž), hřbet o 3 vazech, přelepen izolepou, žlutě barvená ořízka, 17,7 : 10,5 cm. Přebíh štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem příř. č. „4240“, na předním přídeští tužkou příř. č. „4240“, perem ev. č. „H 15968“ a černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM NOVÁ PAKA“.

p. [III]:

**„Modlitby Katolické Gednomu každému věrnému Křesťanu k vžjwánj prospěšné,
w kterýchžto Rozličné wraucne, a horliwé Modlitby každého času,
w wseliké potřebě slaužicy se obsahuj.“**

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **MODLITBY** katolické jednomu každému věrnému křesťanu ... k užívání prospěšné (srov. Knihopis 5822–5825 a 5827–5828); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání (mj. na pp. 162–165 „Obětovánj se Bohu Swatého Ignacyusa.“), k nejsv. Svátosti oltářní, litanie o jménu Ježíš, „Srdečné wzdyhánj ku Krystu Pánu.“ (pp. 186–192), „Modlitby o Vmučenj Páně.“ (pp. 192–207, zde mj. na pp. 194–197 „Modlitba o Vmučenj Páně Swa[tého] Augustyna.“ a na pp. 201–207 „Pozdrawenj pěti Ran Krysta Pana.“), loretánské litanie a mariánské modlitby, „Chwálo=Spěw o S[vatém] Joze-fu.“ (pp. 224–229), modlitbu k andělu strážci a večerní modlitby, na p. 249 začíná „Modlitba za Duchownj Wrchnost.“ (konec chybí). Vlastní text na pp. 1–249, jediný písář, rámeček z dvojlinky, nadpisy zvýrazněně, ozdobné perokresebné iniciály s florálními a jinými motivy (na p. 46 s devízou „IHS“) zalomené do 2 řádků, živá záhlaví, na koncích oddílů perem viněty, titul v ozdobném perokresebném rámečku s florálními motivy, na přední předsádce recto i verso perem jinou rukou připsána modlitba „Duwěrnost Boha“, na zadní předsádce recto čtyřikrát pod sebou písmeno „M“ a pod tím „Mod“, pp. [I], [II], [IV], 250 a 251 prázdné. Vložen lístek s tištěným textem „Modlitba která po sw[atém] biřmowanj a gindy častěgi se ijkatí má.“, na versu nevyplněný předtištěný text o přijetí biřmování od královéhradeckého biskupa Karla Hanla ve 30. l. 19. stol., pouze v kolonce pro biřmovací jméno perem „M“.

3131/7**ev. č. H 15 970**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 140 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovanou rámcovou kompozicí z ornamentálních linek, hřbet o 3 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvoj- a trojlinkami, ve 2. mezipolí zbytky původního štítku s nečitelným textem perem, později desky přes kůži polepeny modro-fialovo-černým mramorovaným papírem (poškozen), růžky polepeny žlutým mramorovaným papírem, červeně barvená ořízka, 16,3 : 9,7 cm. Přebíh štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem příř. č. „4242“, na předním přídeští fialový razítkový text „Městské museum v Nové Pace.“ (též na p. 1 a na zadní předsádce recto), černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM NOVÁ PAKA“, tužkou příř. č. „4242“ a perem ev. č. „H 15 970“, na zadní předsádce recto perem přepis „Anežka Rajsova.“ z 1. pol. 20. stol. a tužkou datum „1/7 1941“.

p. 1:

„Duchownj POKLÁDEK Dusse Křesťianske.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., snad vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb Katolické modlitby a písničky (srov. Knihopis 14 111–14 122); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš a modlitby příležitostné. Vlastní text na pp. 2–140, jediný písář, rámeček z dvojlinky, titul červeno-černě v červeno-černě ozdobné kartuši

s florálními motivy a s roztroušenými písmeny dávajícími dohromady slovo „pokladek“, incipity červeně a černě, některé ozdobným kresleným písmem, perokresebné černo-červené viněty, začátky (někdy i závěry) oddílů v bohatých červeno-černých perokresebných rámcích, většinou celostránkových a zdobených vhodnými motivy, a to na pp. 2 (se srdcem), 13, 43 (se srdcem), 44 (s devízou „IHS“), 46 (s kalichem), 65 (s dvojhavým orlem), 87 (s devízou „IHS“) a 120 (s hodinami); přední předsádka vyříznuta.

3132/8**ev. č. H 15 975**

pap., (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., 236 pp. (recte 234 pp., po p. 87 paginováno 89, po p. 162 paginováno 164), vazba nedochována, hřbet přelepen izolepou, původně zlacená ořízka, 14,5 : 9,1 cm. Přes hřbet štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem přír. č. „4247“, na vnitřní straně odlepeného předního přidešití tužkou přípis „Daruje Ant[onín] Malý Karlov [dnes část obce Stará Paka, osrp. Nová Paka] 20/11 [?] [19]34.“ (částečně setřeno), na přední předsádce recto inkoustovou tužkou přípis „Nalezl jsem je roku 1922 ve mlýně bývalého pana Šmídy [?] které byli jeho majetkem“, na přední předsádce verso tužkou přír. č. „4247“, perem ev. č. „H 15975“ a černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM NOVÁ PAKA“.

p. 1:

„Kurz und gut Katolisches Meß=Büchlein, worinn die Meßgebether welcher [!] der Prister [!] bey dem Altar spricht in deutscher Sprache vorge tragen.“

Německá modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z tisku **KURZ** und gut catholisches Meß-Büchlein (s. l., kolem 1800); obsahuje mj. modlitby ranní, večerní, mešní (s německým překladem latinských mešních modliteb a prologu Janova evangelia), ke zpovědi, k přijímání, k Panně Marii, sv. Josefu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Václavu, sv. Anně, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Barboře, k českým zemským patronům, na svátek sv. Tří králů a modlitby velikonoční a letniční, dále následují „Vespergebeter zu Ehren des leiden Christi.“ (pp. 117–150, skládají se z modliteb, žalmů, antifon, perikopy z listu Filipským, hymnu, Magnificat a Salve Regina), „Andachten zu dem Leiden Christi.“ (pp. 151–168), „Anmuthige Erin[n]erungen d[es] Leidens Christi“ (pp. 168–207), litanie loretské, ke jménu Ježíš, „Morgenlied.“ (pp. 221–224) a nenotované mešní písně nadepsané „Meßgesang nach dem Wiener Vornat“ (pp. 224–236). Vlastní text na pp. 2–236 (konec zřejmě chybí), jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul a nadpisy kaligraficky, na přední předsádce recto tužkou česky rodné zápisky o svatbě Josefa Horáka z Karlova a Marie Anny Františky Janáčkové (?), setřeno) z Lomnice (= zřejmě Lomnice nad Popelkou, osrp. Semily) 8. listopadu 1836 a o narození zřejmě jejich dcery Alžběty r. 1839, listy s pp. 213–234 uvolněny z vazby.

3133/9**ev. č. H 15 976**

pap., 1812, [IV] + 60 pp., vazba původní, prkénková, polepená červeno-modrým mramorovaným papírem, hřbet potažen hnědou kůží, 18,2 : 12,1 cm. Na hřbetě štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem přír. č. „4248“, na přední předsádce recto fialový razítkový text „Městské museum v Nové Pace.“, na přední předsádce verso černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM NOVÁ PAKA“, tužkou přír. č. „4248“ a perem ev. č. „H 15976“, na p. [I] tužkou přípis „Lid[imila] Pivrcová Píseň o přenesení obrazu Panny Marie 1724 65 psaných veršů Z Kroniky Hájkovy ... 47 Píseň o P[anně] M[arii] ... 55“, na p. [II] perem přípis „Zachováno v rodině Ludmily Pivrcové, vdovy po vrchním soudn[ím] radovi, roz[eně] Bohatové roz[eně] v Nové Pace 24./12. 1880. Knížka tato pochází z rodiny otce moji matky roz[eně] Záhorské. Děd můj Karel Záhorský zdědil tuto knížku po svém otci, jak zde psáno jeho vlastní rukou v roce 1812. Museu v Nové Pace věnuje v květnu 1939. Ludmila Pivrcová Píseň o přenesení zázračného obrazu panny Marie do kláštera Pavlánů r[oku] 1724. Knížka má 96 veršů.“

p. 1:

„L[audetur] J[esus] Chris[tus]. Pjsen o Přenesseného [!] Zazračného Obrazu Blahoslawene Panny Marye Nowo Packe. Do Noweho Kostela. Co se stalo Leta 1724. Dne 11. Augusty. Milownikum Maryanskym a Pautnikum k Potěssenj Složena a Wydana Stalo se w Mněstecku Wnowe Pace. Spiwa se gako: přiğdiž přiğd O mug Gez[íši] Nalezý Karlowy Zahorsky m[anu] p[ro]pria Midlarzy.“

Česká nenotovaná píseň o 65 slokách o přenesení zázračného obrazu Panny Marie Novopacké do nově postaveného klášterního kostela paulánů r. 1724, opsaná patrně r. 1812 Karlem Záhorským (viz též poznámku písaře na p. [II] „Tyto Knjhy naležeg Karlowy Zahorsky m[anu] p[ro]pria Psa-no Odemě sameho. Anno 1812 dne 20 Martzy.“, letopočet též na p. 46); snad opis nezjištěného kramářského tisku. Vlastní text na pp. 1–46, dále touž rukou tematicky související doplňky: na pp. 47–54 opis historického zápisu „Pameti=Hodno. Kterak Panna Maria Nowo Packa Nalezena Bila“ s incipitem „Kronyka Hagkowa y Bekowa. doswěčuje [...]“, tj. odvolávajícího se na tisky **HÁJEK z Libočan, Václav**: *Kronika česká* (Praha, 1541; Knihopis 2867) a **BECKOVSKÝ, Jan František**: *Poselkyně starých příběhův českých* (Praha, 1700; Knihopis 1044) a vyprávějího o osudech novopackého mariánského obrazu od jeho nalezení r. 996 do přenesení do paulánského kláštera kolem r. 1701; a na pp. 55–60 nenotovaná „Pjsen. k Paně Maryi Nowo Paczke.“ o 13 slokách. Jediný písař, rámeček z jednoduché linky, linky tužkou, titul částečně kaligraficky v rámečku z dvojlinky, perokresebné vinětky.

3134/10**ev. č. H 15 978**

pap., s. XVIII. med., [I] + 382 ff. (recte 381 ff., po f. 100 foliováno 102), vazba původní, lepenková, potažená žlutým pergamenem, stopy po 2 párech zelených tkanic, hřbet o 3 vazech, v 1. mezipolí perem titul „Deutsches Medicin und Kir[...] Buch“, tmavomodře barvená ořízka, 20,1 : 16,0 cm. Na hřbetě ve 2. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem č. „122.“ (číslice „1“ přepsána tužkou na „6“), ve 4. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem přír. č. „4193“, na přední předsádce verso tužkou přír. č. „4193“, černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM NOVÁ PAKA“ a perem ev. č. „H 15978“, na f. [I]v „Dieses Buch habe zur anghent [?] meiner Praxis Sebastiani Keberlle 1775 gelassen Geburtigchen Prag auß Alt Stadt.“

[Lékařský spis z pol. 18. stol.]

Převážně německy psaná lékařská kniha bez titulního listu (nadpisy, pojmy, klíčové věty ap. latinsky) obsahující diagnózy, léčebné návody (kúry) a recepty; začíná na f. 1r incipitem „PARS PRIMA De febribus acutis“. Vlastní text na ff. 1r–379r, patrně jediný písař, na přední předsádce recto a na ff. [I]r a 379v–382v perem soudobé poznámky lékařského charakteru (na přední předsádce recto letopočet 1791, na f. [I]r letopočet 1794, na f. 381v letopočty 1793 a 1794, na f. 382v letopočet 1799), na zadní předsádce verso perem návod „Bluth zu stillen“, na ff. 1v–107r okraje tužkou, na f. 379r perem viněta, na f. 382r perem neumělá kresba jablka, na ff. 168v a 179r zbytky červené pečeti, mezi ff. 167 a 168 vytržen 1 list. Vložen list a lístek s dobovými recepty perem, koncept německého dopisu z r. 1804 (podepsán „Sebastian Keberle“), 5 útržků papíru jako záložky (některé s torzem dobového textu perem) a torzo listu z tisku s právní tematikou.

3135/11**ev. č. H 15 981**

pap., 1678–1717, 305 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená hnědo-zeleným mramorovaným papírem, hřbet o 4 vazech potažen hnědou kůží, v 1. mezipolí štítek, v něm perem titul „Kirchen=Rechnungen der NeupaKauer PfarKirche S[an]ct[i] Nicolai. Ep[iscop]i v[om] J[ahr] [I]678 bis 1717.“, ve 4. mezipolí štítek, v něm perem č. svazku „1.“, ze 4 červeno-modro-bílých lněných tkanic dochovány 3, červeně barvená ořízka, 32,1 : 20,5 cm. Na hřbetě v 1. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým ozdobným rámečkem, v něm perem označení „B^a 81.“, ve 4. mezipolí štítek s perforovaným okrajem a modrým rámečkem, v něm černým razítkem přír. č. „4199“, na předním přideštití fialovou pastelkou označení „B^a 81.“, na přední předsádce recto černý razítkový text „MĚSTSKÉ MUZEUM NOVÁ PAKA“, tužkou přír. č. „4199“ a perem ev. č. „H 15 981“.

[Kniha příjmů a vydání farního kostela sv. Mikuláše v Nové Pace z l. 1678–1717]

Česky psaná kniha příjmů a vydání farního kostela sv. Mikuláše v Nové Pace z l. 1678–1717; záznamy jsou vedeny podle jednotlivých let a každý je opatřen vlastním nadpisem udávajícím mj. jméno faráře, hejtmana a jména kostelníků, např. na f. 1r „Poczet Zadussnj. Založienj S[va]tého Mikulasse W Miéstys Nowe Pacze nad Rokytniczzy Za Rok Panie 1678 W Naležitau Poržadnost Vwedeny za SPrawy Duchownj a Swietsky, Welebneho Pana Patera Martina Maximiliana Axlara Ržiadu Krziżowniczkeho s Czerwenau Hwiedzau SsPitala S[va]tého Frantisska blyž Mostu Stare-

ho Miesta Prazskeho, Fararze. A odemnie Giržiho Peteola toho Cziasu Panstwj G[eho] W[ysoké] H[rabčcí] M[ilos]t[i] Kumburg= [= Kumburk, zřícenina u obce Syřenov, osrp. Semily] a Aubyskeho [!] [= Úlibice, osrp. Jičín] Heyttmana. Przigaty Od Michala Finka Starssiho, Jana Buty, Jana Menzle, a Martina Ssadka Mladssich Kostelnikuw dotczeneho Zadussy S[va]teho Mikulasse a Sauseduw Miestys Nowe Paky.“. Vlastní text na ff. 2r–267r, na ff. 288r–290v „Letha 1680 dne 8 [novem]br[is] Poznamenanj Klenotuw Zadussnich przj Chramie Panie S[va]teho Mikulasse W Miest[ys] Nowe Pacze nad Rokytniczy. Vprzitomnostj G[eho] W[ysoké] H[rabčcí] M[ilosti] Panstwj Kumburg= a Aulybskeho Narzizeneho Heyttmana, Vrozeneho Pana Girziho Jana Peteola. Tež Vprzitomnostj zMagistratu Nowo Paczkeho. P[ana] Hrabieczyho Rychtarze, Jana Hylmara P[ana] Purgkmistra Girzyka Prochazky, P[ana] Prymasa, Matausse Fryby, Martyna Pernacžka, SPolu Radniho, Tobiasse Dubskeho Pisarze Radniho, gak nize nasleduge.“ doplňované do r. 1726, na f. 291r „Waß im Jeder [!] Theil Von den Tapirten Sachen genom[m]en Vndt eins gegen dem andern defalcirt Wirdt.“, na f. 291v český záznam o vážení nového zvonu z r. 1685, na ff. 296r–305r „Letha 1683 dne 1 Martij Poznamenanj, Desatku, Tež ginych Poplatku Przi Farze Miestys Nowe Paky, Stare=Paky [osrp. Nová Paka], Wolessnice Lewinske [= Levínská Olešnice, osrp. Jilemnice], Przi Farže Aubyslawske [= Úbislavice, osrp. Nová Paka] a Swatych Petra a Pawla, wdobry Poržadek na budauczj Czasy Vwedeno a Zapsano Za Sprawy Duchownj a Swietsky, Welebneho Pana Patera Waczlawia Ignatiusa Knopka, fararze. a Girzyho Jana Peteola toho Czasu Panstwj G[eho] W[ysoké] H[rabčcí] M[ilosti] Kumburg= a Aulybskeho Hegtmana.“ s pozdějšími latinskými doplňky, více písařů, nepravidelné kustody, perokresebné viněty, některé nadpisy nebo části nadpisů kaligraficky, místy psáno do rámečku z dvojlinky nebo mezi 2 svislé linky, na f. 1r tužkou připsis „Liber antiquorum Computuum Beneficii“, ff. 1v, 5v, 6v, 10v, 11v, 14v, 15v, 19v, 20v, 23v, 24v, 27v, 41v, 47v, 48v, 55v, 56v, 63v, 71v, 76v, 81v, 100v, 101v, 107v, 108v, 120v, 136v, 145v, 146v, 196v, 260v, 267v–287v, 292r–295v, 296v a 305v prázdná. Vložen útržek českého perem psaného textu (dopisu?) z 18. stol., na versu perem český finanční záznam z r. 1782.

Nový Bydžov

I. Městské muzeum, Boženy Němcové 507, 504 01 Nový Bydžov, tel.: 495 493 086, e-mail: muzeum.nb@volny.cz, <http://www.novybydzov.cz>.

II. 1888.

III. Prof. Jaroslav Prokop, tel.: 495 493 086, 602 110 218.

IV. a) Součástí muzejní knihovny je i knihovna historika umění Karla Boromejského Mádl (1859–1932), obsahující i knihy s dedikacemi slavných spisovatelů.

IV. c) Podsbírka 18 (Knihy) zahrnuje 1419 inv. č., především starých tisků, regionální literatury zaměřené na Novobydžovsko, českých tisků z doby národního obrození, učebnic z 1. pol. 19. stol. a českých tisků z Mádlovy knihovny s rukopisnými přípisky známých spisovatelů (viz sbírku autografů). Podsbírka 19 (Písemnosti a tisky) zahrnuje 1299 inv. č. a obsahuje rukopisy a drobné tisky především z 19. a 20. stol. Sbírky katalogizovány v inventárním seznamu řazeném podle starších inv. č. a uvádějícím i provenienci jednotlivých tisků a rukopisů.

IV. d) 871 inv. č. tisků do r. 1850, z toho 1 kompletní latinský prvotisk (viz dále) a 7 jednotlivých listů z různých českých a latinských prvotisků; staré tisky od poč. 16. stol.

IV. e) V podsbírce Písemnosti a tisky 426 inv. č. rukopisů, z převážné většiny české a německé modlitební knihy (více než 70 svazků), dále početnice, kuchařky, školní knihy cti a hanby apod., též několik kartonů hudebnin z 1. pol. 19. stol. Mezi rukopisy nezahrnutými do soupisu mj. **JAKOUBEK ze Stríbra**: Postilla de tempore (pol. 15. stol.); *latinský rukopis s českými glosami, původem z Prahy, později v majetku novobydžovského děkanství, do muzea darováno r. 1888 městským úřadem v Novém Bydžově* (sign. 18) * **DVĚ** české modlitby (16. stol.); *zapsáno v prvotisku Missale Olomucense (Norimberk u Georga Stuchse ze Sulzbachu, 1499), který pochází z knihovny novobydžovského děkanství* * **HUŠEK, Josef**, student z Vinar (= pravděpodobně Vinary, osrp. Nový Bydžov, příp. Vinary, osrp. Vysoké Mýto), *pozdější farář ve Starém Bydžově (osrp. Nový Bydžov)*: Topographische Beschreibung der im Königreiche Böhmen Bytschower Kreises [= Bydžovský kraj, Nový Bydžov] Liegenden Alodial-Herrschaft Smidar [= Smidary, osrp. Nový Bydžov] sammt den hierzu inkorporierten Gute Hluschitz [= Hlušice, osrp. Nový Bydžov] (1829); *pořízeno z podnětu hospodářského správce Johanna Sachra pro Rozinu hraběnku Colloredo, doplněno lavírovanými vyobrazeními náhrobníků, zvonů, epitafů apod., do muzea darováno r. 1980 z pozůstalosti akademika Oldřicha Říhy z Hlušiček (dnes část obce Hlušice, osrp. Nový Bydžov)* (inv. č. 7831) * **PAMĚTNÍ** kniha zpěváckého spolku Lubor-Ludiše (1857–1957) * **GALLAT, Alois**: Pravidla Sůvy chrudimské (1861) * **DIPLOM**, jímž byl František Peřina jmenován Sejkem novobydžovské zábavné společnosti Kulichů (1874). **Dále je součástí fondu soubor autografů (63 kusů), zahrnující např. autografy Karla Havlíčka Borovského, Aloise Jiráska, Jaroslava Vrchlického, Jana Nerudy, Svatopluka Čecha, Adolfa Heyduka, Ignáta Herrmanna, Karla Hugo Hilara, Eduarda Beneše, Heliodora Píky, mj. Havlíčkův náčrt básně Má hvězda (z l. 1846–1847) s opravami (včetně 1 sloky, která nebyla pojata do konečného znění). Rukopisy Kniha svědomí (1311–1470) a Kancionál literátského bratrstva (1583) původně v majetku muzea byly spolu s archiváliemi převedeny do SOKA v Hradci Králové.**

IV. f) V muzeu uloženo asi 350 kramářských tisků a dále sbírky fotografií, pohlednic, plakátů, pozvánek na merendy a tanečních pořádků a map a plánů (i rukopisných).

IV. g) V muzeu uložen osobní fond místního rodáka, malíře a básníka Františka Pečinky (obsahuje osobní korespondenci, mj. s Josefem Svatoplukem Macharem, soubory rukopisných básní Františka Pečinky, různé poznámky o Jaroslavu Vrchlickém aj.), dále pozůstalost JUDr. Arnošta Mádl (1870–1930, sběratel, bratr Karla Boromejského Mádl, rodák z Nového Bydžova, pracovník na ministerstvu železnic ve Vídni a v Praze; písemná pozůstalost zahrnuje především korespondenci, a to např. dopisy malíře Jindřicha Tomce z l. 1911–1928, Ludvíka

Kuby z l. 1906–1925 a Hugo Boettingera z l. 1923–1928) a zlomek pozůstalosti Karla Bobomejského Mádl (1859–1932, významný umělecký historik a kritik, rodák z Nového Bydžova; písemná pozůstalost obsahuje zejména různé osobní doklady a diplomy, rukopis vlastního životopisu z r. 1891, poznámky apod.).

V. BARTOŠ, F. M.: Jakoubkovo původství postily na Jeremiášův pláč a na 24. kapitulu evangelia Matoušova z roku 1420; *Věstník České akademie věd a umění* 51; Praha, 1942, s. 100 * týž: Jakoubkova Betlémská postila z prvního roku revoluce 1419–1420; *Theologická příloha Křesťanské revue* 9; 1952 * týž: Dvě studie o husitských postilách; *Rozpravy ČSAV, Řada společenských věd, roč. 65, sešit 4*, 1955 * kol.: Průvodce po pramenech k dějinám hudby – Fondy a sbírky uložené v Čechách; Praha, 1969, s. 162 * PROKOP, J.: Klenoty našeho muzea XIII. část – Vzácné rukopisy; *Novobydžovský zpravodaj* 16; č. 1–2, 1989, s. 10–11 * týž: Klenoty našeho muzea XIV. část – Vzácné staré tisky; *Novobydžovský zpravodaj* 16; č. 3, 1989, s. 8–9 * týž: Výstava Staletí v labyrintu liter, *Novobydžovský zpravodaj* 29, č. 6, 2002, s. 14–15 * SPUNAR, P.: Repertorium auctorum Bohemorum proventum idearum post universitatem Pragensem conditam illustrans I; *Studia Copernicana* XXV; Vratislav, 1985, s. 240, č. 651 * TOŠNEROVÁ, M., a kol.: Průvodce po rukopisných fondech v České republice III. Rukopisné fondy muzeí a galerií v České republice; Praha, 2001, s. 99 * Komise 7. 6. 1972.

VI. Rukopisy vybral ředitel muzea.

VII. AJ, FA: 5. 6. 2007; AJ, FM: 16. 7. 2007; AJ, FA, FM, PaL: 17.–18. 7. 2007; AJ, FA: 25. 7. 2007; AJ, FA, PrH, SS: 26. 7. 2007.

3214/1

inv. č. 99

pap., (s. XVIII. ex.) s. XVIII. ex.–XIX. in., 64 pp. (recte 60 pp., listy s pp. 1–2 a 15–16 chybějí), vazba původní, prkénková (ze zadní desky zachována pouze polovina, doplněno červeně barveným kouskem lepenky), potažená červenou kůží, desky zdobeny vytačovaným ornamentem z florálních motivů v rámečku z vytačovaného řetízku s florálními motivy v rozích, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačovými řetízky, 16,1 : 9,8 cm. Na předním přideštití štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „99“ a sign. „ST III 14/12“, na přední předsádce recto perem podpis „Josef Schlog“, na přední předsádce verso perem inv. č. „99“ a č. „5“, na zadní předsádce verso perem podpis „Kučera [...]“.

p. 3:

„Kazdodennj, Oběť Bohu zPjsma swatiho wytažené.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **KAŽDODENNÍ** oběť Bohu aneb Modlitby katolické z rozličných textů Písma svatého vytažené (srov. Knihopis 6524); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi a k přijímání a loretánské litanie. Vlastní text na pp. 5–64, jediný písař, text v červeno-zeleno-žlutě kolorovaném ozdobném rámečku, titul, nadpisy a iniciály zalomené až do 2 řádků kaligraficky modře, fialově, červeně, žlutě či zeleně, místy s florálními ozdůbkami, nepravidelné stránkové kustody, na pp. 3 a 64 kolorovaná perokresba chrámu s kvítkem, na p. 23 pouze kvítek, list s pp. 25–26 roztržen, p. 4 prázdná.

3215/2

inv. č. 138

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1784, [IV] + 120 pp. (recte 122 pp., pp. 20–21 číslovány dvakrát), vazba původní, prkénková, potažená černou popraskanou kůží, desky zdobeny nezřetelným vytačováním rámečkem z florálních motivů, hřbet o 4 vazech, zlacená ořízka, 13,5 : 9,0 cm. Na předním přideštití štítek s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „392/508 N[ový] Bydžov LI 6/683.“, a štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „138“ a sign. „ST III 14/3“, na přední předsádce verso černý razítkový text „N Bydžov.“, červeným razítkem „1“ a perem starší č. „138 6“.

p. [I]:

„Zlaty Nebe Klicž Pro Osobu Mužskau“

Česká modlitební kniha Jana Karáska z r. 1784 (srov. na p. [III] vlastnický zápis „Tyto Modlitby Patřegi Mnje Ganowy Karaskowy [...]“ a na p. [IV] český citát z Př 28,13 zakončený datací „Psany

w Roce. 1.7.8.4.“), patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Zlatý nebelíč (srov. Knihopis 5281–5312); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš, modlitbu k sv. Barboře, sv. Anně a sv. Josefu, loretské litanie, modlitbu k andělu strážci, k sv. patronu a modlitby o umučení Páně, konec chybí. Vlastní text na pp. 1–120, jediný písař, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví, stránkové kustody, titul, vlastnický zápis, citát a nadpisy kaligraficky, podtrženy dvojlinkou a kolorovány zeleně a červeně, zeleně kolorované iniciálky, incipity červeně, titul v ozdobném kolorovaném ornamentálním rámečku, na koncích oddílů stejně provedené ornamentální pásy, p. [II] prázdná, za p. 120 chybí neurčený počet listů.

3216/3**inv. č. 390**

pap., (1572) 1772 + post 1772, 244 ff. (recte 228 ff., ff. 1–16 chybějí), vazba nedochována, hřbet původně o 4 vazech, zeleně barvená ořízka, 17,1 : 10,5 cm; vloženo do desek ze světle hnědého papíru, 17,3 : 10,6 cm. Na f. 178r perem podpis „Franc“, na f. 206r perem přepis „Žalmi dawidowi Matěg“; na vnitřní straně přední strany papírových desek šiték s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „390“ a sign. „ST III 13/42“.

a)

[Žalмовé sv. Davida z r. 1772]

Čeští žalmové sv. Davida s chybějícím začátkem, opis tisku **ŽALTÁŘ** svatého Davida krále, proroka lidu Božího (Praha, 1572; Knihopis 17 557), tisk zkontrolovaný r. 1736 P. Janem Josefem Dědicem, farářem v Rovensku (= Rovensko pod Troskami, osrp. Turnov), opsáno r. 1772 (srov. závěr na f. 194r „Skonawagyse Žialmowe Swateho Dawida, zlatinskeho Jazyka wJazyk czesky, od Jana worlyczneho, miesstieňina noweho miesta Pražskeho Prželožene awubecz pro cžest a chwalu Boži, ytake Pro rozsirržení Slawneho gazyka cžeskeho wydane gsau Wytisstie ne wStarem miestie Pražskem v Gyržiho Melantrycha, z awentinu, nakladem tehož Jana worlyczneho 9^{ho} Dne miesycze Prasyncze gsau wytisstieňy leth 1572 aw 1736 Roku dobrže Pržehlydnuti a Podepsany od welebneho awysocze Vczeneho Patera Gana Gozeffa diedicze ten cžias Pana fararže Rowenskyho Letha: 1772 gsau pržepsany“). Kniha je rozdělena na 2 části („stránky“), 1. se dělí na 7 dílů s žalmy na jednotlivé dny v týdnu (ff. 17r–149v), 2. obsahuje žalmy na nešpory a k hodinkám podle dní v týdnu („Zacžinase Druha Stranka žialmuw k Cžiasu Nessporňimu“, ff. 150r–194r). Jediný písař (stejný jako u následující části), okraje a linky tužkou, nadpisy, některé incipity, versálky a některé iniciály zalomené až do 3 řádků červeně, některé iniciály nebo nadpisy zdobené černými nebo červenými perokresebnými florálními motivy, živá záhlaví, v margináliích rubriky nebo vsuvky, stránkové kustody, značení složek písmeny velké abecedy, jednotlivé žalmy odděleny dvojlinkou, na f. 76r stejnou rukou připsána veršovaná „Pržikazani Boži“, na f. 76v jinou rukou perem „Poznamenanj czo mam kde Wegsewku, wytaženo z Urbarže ktery byl založen 1695 Roku Waczlaw Kregczik a Ian Štekl nynj Waczlaw Štepanek“ z poč. 19. stol., f. 17 uvolněno z vazby.

b)

[Kancionál z poslední třetiny 18. stol.]

Český převážně nenotovaný kancionál pocházející z r. 1772 či z doby o málo pozdější, obsahuje písně adventní, vánoční, postní, velikonoční, píseň s nadpisem „Pisnie Zadesst.“ (na ff. 238r–239r) a neúplné mešní zpěvy, na ff. 194v–195v „Taž hymna na Versse Hende-casillabon totiž gedenacžti Syllab složena gako: Vitam qvae faciunt beatiorem.“ s incipitem „Zawiteg k nam wykupitely lydsky [...]“ a s bílou mensurální notací v pětlinkové notové osnově. Vlastní text na ff. 194v–244v, jediný písař (stejný jako u předcházející části), do f. 217 okraje a linky tužkou, pak rámeček z dvojlinky, některé nadpisy, versálky a incipity písní nebo slok červeně, příp. zdobené stříbřením, červeno-černé iniciály zalomené až do 3 řádků, stránkové kustody, místy florální ozdůbky, na f. 206v pouze perem poznámka z 19. stol. „zalmui pisni?“, f. 231v prázdné, konec chybí.

3217/4

inv. č. 582

pap., s. XVIII. ex., 191 ff. (nově), vazba z 19. stol., lepenková, polepená černým voskovaným papírem, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, hřbet zdoben po okrajích a podél vazů vytlačovanými čtyřlínkami, 20,5 : 16,4 cm. Na předním příděti štítek s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[yštava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „392/524. Nový Bydžov Sk 2/212“, dále štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „582“ a sign. „ST III 13/28“, na přední předsádce recto hnědý razítkový text „N Bydžov.“ (též na f. 1r), červeným razítkem č. „17“, černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na ff. 1r, 5r, 9r, 24r, 33v, 54r, 74r, 164r a 175r), tužkou č. „524“ a perem označení „A II, 4“ a „Početnice“. Podle inventárního seznamu rukopis nalezen v Barchově (osrp. Nový Bydžov) a do muzea darován MUDr. Malkovským, lékařem v Novém Bydžově, r. 1894.

f. 1r:

„Rechenbuch. Aryth Metyka a Neb. To Gest ftip. Vměnj Dobrego Počžitanj. Gest Wykladagiczy Kunst. anebo Wlastnost SPusob Počžtu Kera Gest Od onoho Ržeczkeho včžitele Pithagora. Nalezena a Proto ma od Gazyku Ržeczkeho aneb Ržeczky qvidon. a po Latinsku Numeracze. a po Cziesku Počžiet se Gmenuce.“

Česká početnice z konce 18. stol., obsahuje vysvětlení základních početních operací a dalších praktických matematických problémů (např. přepočty peněz) s hojnými příklady řešení slovních úloh. Vlastní text na ff. 1v–187r, jediný písař, psáno mezi 2 svislé dvojlinky, titul a nadpisy podtrženy dvojlinkou, začátky nadpisů zvýrazněně, ozdobné perokresebné iniciály zalomené do 2–8 řádků nebo ve volném prostoru, zdobené florálními motivy a kolorované většinou červeně a někdy i zeleně, na ff. 187v–191v promiskue několika rukama perem české recepty na výrobu barev a další početní příklady z konce 18. stol., na f. 188r perem český záznam o úmrtí Doroty Mrštice a jejího muže r. 1799, f. 174v prázdné.

3218/5

inv. č. 636

pap., 1788–1790, 110 pp. (recte 88 pp., listy s pp. 1–24 chybějí, mezi pp. 35 a 36 nečíslovány 2 pp., list s pp. 105–106 vezván mezi pp. 100 a 101), vazba z 1. pol. 20. stol., lepenková, polepená černým voskovaným papírem s hrubozrným dekorem, hřbet a růžky potaženy černým plátnem s podobným dekorem, modře stříkaná ořízka, 22,2 : 17,8 cm. Na předním příděti štítek s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[yštava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „392/526. Nový Bydžov Sk 2/214.“, a štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „636“ a sign. „ST III 13/29“, na přední předsádce recto černý razítkový text „N Bydžov.“ (též na p. 25) a červeným razítkem č. „19“, na p. 25 černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na pp. 37, 51, 61, 71, 79, 83 a 93), na p. 47 tužkou podpis „Helena herman“, na p. 87 perem podpis „Mathias. Hermann.“, na p. 95 tužkou podpis „Jan Ludvik Herman“, na p. 107 tužkou podpis „Josef Kouřil“.

[Početnice z l. 1788–1790]

Česká početnice pro pokročilé, kterou psal v l. 1788–1790 jistý Řehoř Petr (srov. báseň na pp. 57–60 s incipitem „Leta Paně běžžycyho, 178osmeho, Měsycy Ledna dne Ssesteho, na den S[vatých] třech Králu /:neb:/ Křžtení božžiho Když sem Tyto Regulle psal, [...]“, zakončenou iniciálami „Ř. P.“; iniciály „Ř. P.“ dále v iniciále nadpisu na p. 93, na p. 104 báseň určená dědici knihy s poslední slokou a závěrem „7. Ssetrně gi choweg gsauc z Petrowa rodu gehož w Paměti Měg, ktery tuto knihu, Reysowal, Spisowal Tobě gi daroval. Řžehoř se gmenowal. Wrsse [!] tItto gsaVC DēLane iItMI tVto, postaWene, RokV toho bežžIChho [= 1790]. Řž[e]hoř P[etr] w g–y [neurčeno]“, obsahuje výklady (často veršované) 8 druhů početních postupů („regulí“) se slovními úlohami a příklady jejich řešení, 1. a začátek 2. regule chybí, na pp. 25–36 úlohy k 2. reguli, na pp. 37–50 „III. Regulla, Socyetatys. Genž Slowě Towarystwa?“, na pp. 51–60 „IV. Regulla, Qvinqve.“, na pp. 61–69 „V Regulla, Con-versa.“ (foto – příloha 47), na pp. 71–78 „VI Regulla, Coecis a neb, Wirginum.“, na pp. 79–92 „VII Regulla, Alligatyony.“ a na pp. 93–110 „8. Regulla, Falsy“. Jediný písař, rámeček z červené linky, vybrané poznámky, slova a čísla červeně, příklady oddělovány dvojlinkou, nadpisy jednotlivých regulí kresleným lavírovaným písmem s ozdobnými iniciálkami, někdy červenými, a s lavírovanými perokresbami: na p. 51 iniciála „R-egulla“ s kresbou poutníka v lese, na p. 61 iniciálka „C-onversa“ se sovou a zajícem, na p. 71 iniciály „R-egulla“ a „C-ocis“, každá s kresbou ptáka, na p. 79 pod nadpisem kresba 2 jelenů a laně, iniciála „R-egulla“ s kresbou muže s rýčem a „A-lligatyony“ s kohoutem,

na p. 93 pod nadpisem kresba lišky a v iniciálách „R-egulla“ a „F-alsy“ 10 ptáků různých druhů, na p. 107 velká ozdobná iniciála „B“ a kolorovaná perokresba 3 jelenů, pp. 101–110 restaurovány, listy s pp. 105–106 a 109–110 dochovány jen částečně, pp. 70 a 108 prázdné.

3219/6**inv. č. 687**

pap., (s. XVIII. ex.) 1820, 94 pp. (recte 92 pp., list s pp. 1–2 chybí), vazba z pol. 19. stol., lepenková, potažená černou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky a menším vytačovaným rámečkem s florálními motivy v rozích, hřbet zdoben vytačovaným zlaceným podélným pruhem s geometrickými motivy, červeně stříkaná ořízka, 14,7 : 9,8 cm. Na předním příděšním štíteku s černým předtiskovým textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „392/512 N[ový] Bydžov LI 6/687.“, a štítek s černým předtiskovým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „687“ a sign. „ST III 14/10“, na p. 2 dvakrát černý razítkový text „N Bydžov.“, červeným razítkem č. „5“, černým perem inv. č. „687“ a č. „50.“.

p. 3:

„Buh gest Neyčistsj Láska. 1820“

Česká modlitební kniha opsaná r. 1820 Václavem Paříským, mistrem pekařským v Cerhenicích (osrp. Kolín), viz ozdobný vlastnický zápis na p. 94 „Tuto knjzku Psal WENCL PAŘISKY Mistr Pekařsky w Cerhenjych“, patrně vycházející z některého vydání tisku **ECKARTSHAUSEN, Karl von**: Bůh jest nejčistší láska (srov. Knihopis 2208–2209); obsahuje modlitby ranní, při mši svaté, ke zpovědi, k přijímání a loretánské litanie. Vlastní text na pp. 4–94, na p. 3 v ozdobné žluto-růžovo-zeleno-hnědě kolorované kartuši český citát Mt 6,33, jediný písař, rámeček z dvojlinky vybarvené žlutě, titul a vlastnický zápis na p. 94 zeleným, červeným a žlutým inkoustem v modro-žluto-červeném ozdobném rámečku s florálními motivy, nadpisy modliteb červeně a podtrženy dvojlinkou, barevné ozdobné iniciály s florálními motivy zalomené až do 3 řádků, začátky oddílů na zvláštních stranách s ozdobnými rámečky a barevnými vyobrazeními náboženských (např. na p. 50 Boží oko a na p. 68 kalich a hostie na oltáři) a florálních motivů.

3220/7**inv. č. 688**

pap., 1817, [III] + 119 pp. (pp. 46 a 86 počítány dvakrát, po p. 49 paginováno 51, po p. 87 paginováno 89), vazba původní, nově svázaná, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z linky a ornamentálního pásu s florálními motivy v rozích, uprostřed přední desky vytačovaný zlacený věnec, v něm iniciály a letopočet „B[arboraj] S[rdýnková] 1817.“, uprostřed zadní desky vytačovaný zlacený ornament, hřbet zdoben vytačovaným zlaceným ornamentálním pruhem, zlacená ořízka, 17,2 : 10,2 cm. Na předním příděšním štíteku s černým předtiskovým textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „392/509 N[ový] Bydžov LI 6/684.“, a štítek s černým předtiskovým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „688“ a sign. „ST III 14/23“, na přední předsádce recto černý razítkový text „N Bydžov.“, červeným razítkem č. „2“ a perem č. „51.“ a inv. č. „688“, na p. [I] perem přípis „Tyto Knssky Naležgi [!] Janwy Matgiowy [!] skralk [= Králíky, osrp. Nový Bydžov] a Kdby Prysly Kstraceny Žadam a By zas Prysly Knawraceny. Numero domu toho 18“.

p. 2:

„Ljbý pokrm dusse. to gest wraucné modlitby rannj, wečernj, při obětj msse swaté, před a po swaté zpovědj a přigimanj neyswětěgssi Swátosti oltařnj, k neyswětěgssi Trogicy, o vmučenj Krysta Pana, w čas nebezpečenstwj, k rozličným Swatým, gakož y Lytanye o Panu Gežjsi a Panne Maryi. Psano w Masłowědech [= dnes Máslojedy, osrp. Hradec Králové] od Jana Galla učitele pro Barboru Srdynkovu. 1817.“

Česká modlitební kniha z r. 1817 opsaná učitelem Janem Gallem v Máslovědech pro Barboru Srdýnkovou, patrně vycházející z neznámého tisku; obsahuje modlitby vyjmenované v titulu a dále modlitby k sv. Anně, sv. Janu Nepomuckému, sv. Barboře a sv. Maří Magdaléně. Vlastní text na pp. 3–119, jediný písař, rámeček ze 2 dvojlinek kolorovaný žluto-zeleně, nadpisy modliteb kaligraficky červeně, zlatě a zeleně, červeně ozdobné iniciály zalomené až do 5 řádků, zdobené kolorovanými florálními motivy (též na místě vinět), ptáky a korunami, příp. i dalšími motivy (např. na p. 47 kalich s hostií), nad některými nadpisy kolorované perokresby, např. na p. 3 zářící tetragramaton, na

p. 4 zářící devíza „IHS“, na p. 12 u začátku modliteb mešních kolorovaná perokresba křížce s nástroji umučení, lampou a kostkami; dále zdobeno celostránkovými kolorovanými perokresbami: na p. 1 ukřižovaný Kristus se zkráceným titulem knihy „Libý pokrm dusse“; na p. 11 oltář s Ukřižovaným a nejsv. Svátostí oltářní; na p. 29 desky Desatera s českým citátem z J 20,22–23; na p. 41 nejsv. Svátost oltářní v oblacích a pod ní pelikán krmící svou krví mláďata, s textem „Tak gako Pelikán, na Pausstj činj tam: tak gá tež podávám tělo a krew mau wám.“; na p. 55 sv. Trojice; na p. 59 ukřižovaný Kristus, s nápisem „Dokonáno gest.“; na p. 63 ukřižovaný Kristus s hořícím srdcem a devízou „IHS“; na p. 75 Panna Maria Svatohorská (= Svatá Hora u Příbrami, osrp. Příbram) nad klášterem; na p. 95 sv. Anna učí Pannu Marii; na p. 103 sv. Barbora; na p. 107 kající se sv. Maří Magdaléna v jeskyni; na pp. 10, 28, 40, 54, 58, 62, 74, 94, 102 a 106 pouze ozdobný rámeček, pp. [I–III] prázdné. Srov. rukopis č. 3234, psaný týmž písařem.

3221/8**inv. č. 711**

pap., s. XVIII. ex., [III] + 84 pp. (recte 86 pp., po p. 27 paginováno 29, mezi pp. 30 a 31, 37 a 38, 58 a 59 po 1 nečíslované straně s celostránkovou ilustrací), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytlačované dvojlinky a florálního pásu s florálními motivy v rozích, na přední desce vytlačované iniciály „B. P.“ a letopočet „1793.“, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými ornamentálními linkami, zláčená ořízka, 19,0 : 12,4 cm. Na předním příděsí štítek s černým předtíštěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „711“ a sign. „ST III 14/32“, na p. [I] perem starší č. „711 52.“.

p. [I]:

„Nabožni Zrcadlo Pobožnosti“

Česká modlitební kniha z konce 18. stol., obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie a modlitby k nejsv. Svátosti oltářní, modlitby nešporní, k pěti ranám Kristovým, modlitbu sv. Bonaventury, loretánské litanie, mariánské modlitby a modlitby ke svatým, na závěr „Modlitba W Czas Blegskani a Hržimani“ (pp. 79–83, zakončena prologem evangelia sv. Jana). Vlastní text na pp. 1–83, na p. 84 „Regstržik.“, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z trojlinky, živá záhlaví, místy perem viněty, titul a nadpisy kresleným písmem, titul v bohatě zdobeném perokresebním rámci s andílky a florálními a rokajovými motivy, na p. 37 perokresba ptáka (sluky?), na p. 58 perokresba motýla, celostránkové perokresby: na p. 30bis ukřižovaný Ježíš, u paty křížce andílek s kartuší „Nos habemus advocatu[m] apud Patre[m]“; na p. 37bis sv. Jan Nepomucký zpovídající královnu Žofii; a na p. 58bis sv. Trojice s nebeskou sférou, signováno „Pleskot fecit.“; pod odlepeným zadním příděsím perem torzo kaligrafického textu na ozdobně tvarovaném štítku (patrně původně nalepeném na deskách nedochvaného urbáře) „[...] W kterých Wsseczken Poddaczy Lyd k Statku Welebne College Societ[atis] Jesu Gitczynske [= Jičín]. Miliczowskemu [= Miličeves, dnes část obce Slatiny, osrp. Jičín] Wepsany se Wynachazy. Založený Na Biežyczy Rok 1747^{my}.“, p. [II] prázdná.

3222/9**inv. č. 1164**

pap., (s. XVIII. ex.) 1815, [I] + 318 pp. (recte 315 pp., po p. 9 paginováno znovu od p. 3, list s pp. 49–50 chybí, p. 113 číslována dvakrát, po p. 190 číslováno od p. 200), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovanou, částečně zláčenou rámcovou kompozicí z florálních motivů a ozdobného oválu uprostřed, na zadní desce v něm nalepen štítek ze zeleného papíru s vytlačovaným krucifiksem, na přední desce stržén, pod ním vytlačované zláčené jméno „Joseph He[rc]ík“, hřbet o 4 falešných vazech z vytlačovaných ornamentálních pásů, ve 2. mezipolí červený štítek zdobený vytlačovanými stříbrnými ornamentálními pásy, v něm vytlačované stříbřené jméno „Anna Herzig“, žlutě barvená ořízka, 18,5 : 12,0 cm. Na předním příděsí černým razítkem č. „676“ (škrtnuto perem) a štítek s černým předtíštěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1164“ a sign. „ST III 14/36“, na p. [I] černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na p. 318).

p. [I]:

„Duchowný Křestianske Katolicke Gadro wssech Modliteb wybrano Pro wssecky Lidy we wssem Stawu a we wssech Případnostech a w Každem Czasu welmj užitecne a swi dussi SPaseny Potřebne kmodleni gsau Wypsane gsau Roku 1815 wyPsal ge Jozef Hercyk

**z Obce Bukwice [osrp. Jičín] Pro Annu ceru geho dyby Přissli straceni Prosim zanawracenj
zanawracenj se dobře zaplaty wiPsal ge Jozef Hercyk Syn Pawla Hercyka N[umer]o. 14.**

Gen se stalo dne 20 Ledna Roku 1819 sen [!] gedal Přewazat a bili Přinessenj

Přewazowal ge Gicyne [= Jičín] 36 [krejcarů] odnych“

Česká modlitební kniha z r. 1815 opsaná Josefem Hercíkem z Bukvic pro jeho dceru Annu, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** křesťanské katolické jádro všech modliteb (srov. Knihopis 3409–3419); obsahuje modlitby každodenní, ranní, ke sv. Trojici, večerní, „Pyseň Rany Před Ranym kazanjm“ (p. 21), modlitby a písně po kázání, písně k nejsv. Svátosti oltářní, modlitby a písně mešní, modlitby poutnické s litaniami ke sv. Trojici, modlitby ke zpovědi, k přijímání, pobožnost k nejsv. Svátosti oltářní, pobožnost a litanie ke jménu Ježíš, modlitby a litanie k procesi k nejsv. Svátosti oltářní, modlitby o umučení Páně, pozdravení pěti ran Kristových, modlitbu před křížem, 7 kajících žalmů, modlitby mariánské (včetně modliteb před různými obrazy Panny Marie) s litaniami k bolestné Panně Marii a loretánskými, hodinky o neposkrvněném početí Panny Marie, modlitbu, chvalozpěv a litanie ke sv. Josefu, modlitby ke sv. patronu, apoštolu, k sv. Janu Křtiteli, sv. Janu Nepomuckému (mj. modlitby k neporušenému jazyku a k srdci sv. Jana a litanie), sv. Františku Xaverskému, sv. Antonínu Paduánskému, andělu strážci, sv. Václavu a modlitby, písně a litanie na svátky církevního roku (temporálu i sanktorálu). Vlastní text na pp. 1–318, jediný písař, rámeček z dvojlinky a červené linky a vlnovky, záhlaví zdobena červeno-modro-zelenými ornamenty, nadpisy, incipity a části textu červeně a modře, ozdobné iniciálky, stránkové kustody, titul částečně červeně v obdobném rámečku.

3223/10

inv. č. 1178

pap., s. XVIII. med.–ex., 73 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem z dvojlinky a florálních motivů, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými zlacenými dvojlinkami, v mezipolích florální motivy, zlacená ořízka, 16,0 : 9,4 cm. Na předním přidešti šiték s černým předtíštěným textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „392/519 N[ový] Bydžov LI 6/694.“, na f. 2v šiték s černým předtíštěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1178“ a sign. „ST III 14/15“, a dále černý razítkový text „N Bydžov.“ a červeným razítkem č. „12“.

f. 3r:

„Gadro wsseho Modlenj Modlitby Ran[n]j Wečernj, Pržj Mssy Swate, Před a po Spowědj, Před, a po Přigjmanny Welebne Swat[osti] oltařny. K Swate. Trogicy Panu Ježjssy, o Vmučenj Panně k Pannie Marigj, a Rozličnegm Sw[atým] Patronum a Patronkam, Tež S Letanymj, k Swatem Tržem Kralum, S Roz[ličními] Pieknegma=Modlitbamj“

Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., obsahuje modlitby ranní, modlitbu k sv. Třem králům, k nejsv. Svátosti oltářní, modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, k sv. Trojici, modlitby a litanie o jménu Ježíš, „Pozdrawenj Pětj Ran Krystowich: Genž Christus Pan Swatau Mechtildu naučil, lib[er] 4. Capitel. 6.“ (ff. 40r–42v), modlitby o umučení Krista, litanie loretánské, modlitby mariánské, k svatým (např. k sv. Vavřinci, sv. Blažejí, sv. Valentýnu, sv. Liborovi, sv. Lucii, sv. Starostě a sv. Rozálii), za mrtvé a večerní. Vlastní text na ff. 4r–71v, jediný písař, rámeček z dvojlinky a silnější linky, živá záhlaví, číslování složek, titul kaligraficky červeno-zlato-černě v ozdobném rámečku z florálních motivů, v týchž barvách florální či ornamentální vinětky, kaligrafické nadpisy a ozdobné iniciály zalomené až do 3 řádků zdobeny florálními, zoomorfními a figurálními motivy (často s polopostavou Krista), incipity zvýrazněně, u nadpisů nebo incipitů drobné perokresebné ilustrace (např. na ff. 41r–42r rány Kristovy), ff. 1r–2r, 3v a 72v–73v prázdná, na f. 72r nevyplněný ozdobný rámeček. Srov. rukopis č. 2587, psaný patrně týmž písařem.

3224/11

inv. č. 1249

pap., s. XVIII. ex., 55 ff. (nově), vazba z poč. 20. stol., lepenková, polepená černým voskováným papírem se zrnitým dekorem, hřbet a růžky potaženy černým plátnem s podobným dekorem, červeně barvená pruhovaná ořízka, 23,8 : 19,3 cm. Na

předním předešlým štítek s černým předtištěným textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovenská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „392/525. Nový Bydžov Šk 2/213.“, a štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1249“ a sign. „ST III 13/26“, na přední předsádce recto zeleným perem označení „A II, 5“, černý razítkový text „N Bydžov.“, červeným razítkem č. „18“ a černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na ff. 1r, 6r, 8r, 10r, 14r a 18r), na f. 1r černým razítkem č. „656“.

[Početnice z konce 18. stol.]

Česká početnice bez začátku a konce z konce 18. stol., obsahuje výklad početních postupů se slovními úlohami a příklady řešení, a to: na ff. 1r–3v konec neurčeného oddílu s chybějícím začátkem, na ff. 4r–9r „Dywizyo“, na ff. 10r–13r „Addyce.“, na ff. 14r–19r „Subtrakce“, na ff. 20r–23r „Regula Conversa.“, na ff. 24r–27r „Regula Cvincve.“, na ff. 28r–33r „Regula Societatis.“, na ff. 34r–39r „Regula Oprawidlu zmjchanem, neb reguli alligacyonys.“, na ff. 40r–44r „Regula Oprawidlu slemem, neb reguli cecy.“ a na ff. 45r–55v neúplná „Regula Oprawidlu podwodnem neb re[guli] Falsy“. Jediný písař, nadpisy oddílů kaligraficky s velkými perokresebnými iniciálami ve volném prostoru nebo zalomenými až do 11 řádků, někdy zdobenými florálními motivy, úlohy odděleny dvojlínkou, místy dodatečné výpočty a poznámky tužkou, ff. 9v, 13v, 19v, 23v, 27v, 33v, 39v a 44v prázdná. Vložen list zřejmě z chybějící části, na něm recto „Dywyssio dle Niemeckeheho spusobu, s 9^{ti} figur.“ a verso „Exempl[um] Skrze 9ma Figuru“.

3225/12

inv. č. 1316

pap., (s. XVIII. med.–ex.) 1804, [IV] + 148 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámečkem z dvojlínky a ornamentálního pásu s florálními motivy v rozích, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými ornamentálními dvojlínkami, zlacená ořízka, 17,4 : 12,0 cm. Na předním předešlým štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1316“ a sign. „ST III 14/17“, na přední předsádce recto perem inv. č. „1316 – b“) a č. „170.“, na p. [I] černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na p. 146).

p. [III]:

„Geistreich Christ-Catholischer Kern aller Gebeter Vermehret mit Ausserlesenen Beicht-Com[union] Meß-und zu unterschiedlichen H[eiligen] Gebetern und Litaneyen etc.

Anno. 1804.“

Německá modlitební kniha z r. 1804, patrně vycházející z některého vydání tisku **GEISTREICHER** Christ-Catholischer Kern aller Gebeter; obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš, „Fünff hohe Seuffzer zu Jesu, die er S[ank]t Mechtilden gelehrt hat, lib[er] 5. cap[itel] 35.“ (pp. 82–86), litanie k Panně Marii za šťastnou smrt, modlitby k sv. Josefu a sv. Janu Nepomuckému, modlitby pro manžele, za rodiče, před křížem, k pěti ranám Kristovým, k umírajícímu Kristu, k sv. Trojici, modlitby pro nemocné a večerní modlitby. Vlastní text na pp. 1–145, jediný písař, rámeček z trojlínky zdobený lavírovanými perokresebnými ornamenty, nadpisy a incipity zvýrazněně, kaligrafické iniciály zalomené až do 2 řádků, nepravidelné stránkové kustody, titul kaligraficky a částečně kresleným lavírovaným písmem v ozdobném lavírovaném ornamentálním rámečku, na p. 147 lavírovaná perokresba věnce (patrně zamýšlená pro zapsání jména vlastníka), pp. [III], [IV] a 148 prázdné. Vložen lístek s tištěným „Andenken von Jerusalem. Den 28. März 1869.“, obsahujícím německý citát z Fm 2,8–11, na versu drobná rytina veraikonu, nástrojů Kristova umučení a nejsv. Svátosti oltářní, nesignováno.

3226/13

inv. č. 1509

pap., 1788–1859, 43 ff. (nově), vazba původní, lepenková, desky polepeny světlým papírem, hřbet a růžky polepeny černým voskovaným papírem, horní část hřbetu přelepena lepenkou, černě barvená ořízka, 23,0 : 18,6 cm. Na předním předešlým štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1509“ a sign. „ST III 13/33“, dále perem č. „12.“ a inv. č. „1509.“ a černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na ff. 1r, 6v, 7r a dvakrát na f. 12v). Podle inventárního seznamu darovala do muzea škola v Radovesnici (= Radovesnice I nebo Radovesnice II, obě osrp. Kolín) r. 1909.

[Školní kniha hanby z l. 1788–1859]

Česká školní kniha hanby z Radovesnice z l. 1788–1859, obsahuje datovaná poznamenání neukázněných žáků „při Sskole Aumyslowske [= Úmyslovice, osrp. Poděbrady]“ (f. 3v) a „z Radovesnicke sskoly“ (f. 4r), často se stručným vylíčením prohrěšku a vlastnoručním podpisem žáka, kromě Kateřiny Křenkové, která „pro Nedbalost a tupost. sama psát nevmj, na dukaz toho a pro wětšj potupu: giným pak k wystraze tuto 3 křížky swau rukau wdála. + + + Dne 18 Lystopádu 1826.“ (f. 8v). Vlastní text na ff. 1r–12v, více písarů, ff. 13r–43r prázdná, dolní část f. 11 odštířena.

3227/14

inv. č. 1510

pap., 1789–1863, 86 ff. (nově), vazba z r. 1845, lepenková, desky polepeny černým papírem, zdobené vytačovaným rámečkem z trojlinek, na přední desce navíc i vytačované diagonály z trojlinek, hřbet o 3 vazech potažen hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytačovými dvojlínkami, černě barvená ořízka, 23,0 : 18,2 cm. Na předním přideští štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1510“ a sign. „ST III 13/31“, na f. 1r černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na f. 19v) a perem č. „13.“ a inv. č. „1510.“

f. 1r:

„Čzerná hanby Kniha. v njž zapsaný gsau nemrawný, neposlussný a nezbedny sskolácj k gegich wždy trwagicýmu zahanbenj. Genž gest zřjzená a založená 1789. Dne 25. Listopádu. Přewázaná w roce 1845 w Březnu.“

Česká školní kniha hanby ze Starého Bydžova z l. 1789–1863, obsahuje datovaná poznamenání neukázněných žáků často se stručným vylíčením prohrěšku a vlastnoručním podpisem žáka (příp. jen 3 křížky). Vlastní text na ff. 2r–19v, více písarů, titul v trojitěm rámečku ze 2 dvojlinek a jednoduché linky, začátek titulu zvýrazněně, ff. 1v a 20r–86v prázdná. Srov. rukopis č. 3228, náležející téže škole a vedený týmiž učiteli.

3228/15

inv. č. 1511

pap., 1789–1874, [II] + 176 pp., vazba z r. 1865, lepenková, polepená černým voskovaným papírem s drobným vytačováním, na přední desce ozdobně tvarovaný štítek, v něm perem titul „Kniha cti žáku školy Starobydžovské [= Starý Bydžov, osrp. Nový Bydžov] založená od roku 1789.“, hřbet a růžky potaženy černým plátnem, 1 pár zelených lněných tkanic, červeně stříkaná ořízka, 24,2 : 18,6 cm. Na předním přideští štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1511“ a sign. „ST III 13/32“, na přední předsádce recto perem č. „14.“ a inv. č. „1511.“ a černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na p. 162).

p. [I]:

„Bjlá cti Kniha. W kteréžto Gména těch sskoláku, k gegich wětšj cti a chwále wepsané býti zasluhuj, Kteřj gak w vměnj pilnýmj, tak y w mrawech obzwlástně ctnostnýmj byti se wkazuj.“

Česká školní kniha cti ze Starého Bydžova z l. 1789–1874, obsahuje záznamy o chválených žácích zahrnující většinou jejich jména a odůvodnění a datum zápisu, zápisy o zkouškách a vizitacích často doplněny podpisem nebo poznámkou pověřené osoby (biskupa, školního inspektora, školního dozorce apod., někdy psáno německy). Vlastní text na pp. 1–161, více písarů, na pp. 28–123 záznamy v tabulce (z 18. října 1809–30. listopadu 1844), na pp. 124–129 v rámečku a oddělovány linkami, dále někdy oddělovány linkami nebo s občasnými podtrhy, začátek titulu zvýrazněně, na p. 15 celostránkový slavnostní pochvalný zápis z 29. ledna 1804, pořizovaný při veřejné zkoušce „V přítomnosti Vrozeného Pana Augustina Pollensky“, v akvarelovém věnci z kvetoucích ratolestí, přiložena horní polovina listu s konceptem zápisu ve stejné úpravě, na titulním listu (p. [I]) připsána soudobá poznámka „Anno D[omini] 1789 Die 4 Septemb[ris], Tato knjha ctj gest založená za času sskolnjho Včitele Matěg Wollansky, a při něm pracugicyho syna Wáclaw Wollansky rodileho zde w sskole Starobidžowské Roku 1768 dne 10 Oktob[ra]“ a částečně setřené datum založení knihy „[...] W. 1789 die [...] Sep[tem]bris.“, na přední předsádce verso touž rukou „Nota“, tj. poznámka, že 10. září 1787 začal učitel Václav Volanský vyučovat na této škole podle normálního předpisu a že

se první vizitace konala 20. listopadu a dopadla úspěšně, na přední předsádce recto perem novější titul z doby převazby knihy „Kniha cti žáku školy Starobydžovské; založená od 4 září 1789. a na novo opravená 20 května v roce 1865.“, pp. [II] a 163–176 prázdné. Srov. rukopis č. 3227, náležející též škole a vedený týmiž učiteli.

3229/16**inv. č. 1648**

pap., (1583) 1814, [IV] + 160 pp., vazba z pol. 19. stol., lepenková, polepená hnědým mramorovaným papírem, hřbet o 4 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, vazy zvýrazněny vytlačovanými zlacenými ornamentálními pásky, 2 hedvábné záložky, žlutě barvená ořízka, 25,7 : 21,5 cm. Na předním příděští štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1648“ a sign. „ST III 13/25“, na p. [I] perem č. „146.“ (před něj tužkou připsáno „H“) a inv. č. „1648“ a černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na p. [III]).

p. [III]:

„Pisně Rorátnj, které w chrámu Páně S[vatého] Wawřince w Nowém Bydžowě zpjwany býwajg. Přepsané z knjhy literácké roku 1814 od Jos[efa] Kn. t[oho] č[asu] Jahna cyrkewnjho“

České rorátní zpěvy přepsané patrně z literátského kancionálu užívaného při kostele sv. Vavřince v Novém Bydžově (1583, dnes uložen v SOKA Hradec Králové) v r. 1814 jáhnem Josefem Kn.; kniha obsahuje celkem 8 číslovaných rorátů. Vlastní text na pp. 1–138, na p. 139 obsah, jediný písář, psáno kaligraficky, linky a okraje tužkou, jednotlivé zpěvy nadepsány modře, začínají červenou nebo modrou zdobou iniciálkou, chorální notace v pětilinkové notové osnově, místy opravy a vpisky tužkou, na pp. 46–47 ve stejné úpravě notované litanie k Panně Marii, na pp. 143–147 soudobou rukou kaligraficky píseň na motivy Credo s incipitem „Wěřjme wBoha gednoho, [...]“, na pp. 148–149 ve stejné úpravě, ale bez notace píseň s incipitem „Wjteg milý Jezu Kriste, [...]“, na p. 141 perem český záznam o požáru v Novém Bydžově 6. října 1817, pp. [II], [IV], 48, 140, 142 a 150–160 prázdné.

3230/17**inv. č. 1812**

pap., (s. XVII. ex.–XVIII. med.) 1743, [LVIII] + 390 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlaceným rámcem z linek a florálních a ornamentálních motivů, hřbet o 6 vazech, mezipolí zdobena vytlačovanými zlacenými ornamenty, zlacená ořízka, 21,0 : 15,5 cm. Na předním příděští štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1812“ a sign. „ST III 13/1“, na p. [I] perem č. „1164.“ a „H 95.“ (obojí škrtnuto) a označení „A II 28“, tužkou č. „95“ a černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na p. 388), na p. 372 perem německý přípis majitelky knihy podepsaný „An[n]a Eliezabeta Balthasarin.“

p. [I]:

„Guldener Himmels=Schlüssel oder Sehr Kräftiges Nutzlich und Tröstliches Gebeth=Buech, Zu Erlösung der Lieben Seelen deß Fegfeüers. Darinen Zu Vorderist in dreyen Geschichten die grausamkeit deß Fegfeüers, Samt einer Leichten Weiß, die arme Seelen ohnfehlbahrlich Zu erlößen, Erkläret Wirdt. Darnach aber in Sechzehn Theilen Allerhandt Kräftige Morgens= und abends, Meß und Vesper, Beicht und Com[m]union=gebether: Wie auch zum Hochwürdigem Sacrament, und der H[och] H[eiligen] dreyfaltigkeit: Zu Christo und seinen Bittern leyden: Zur Mutter gottes und den Heiligen an allen Hohen Fest und Besondern Tāgen: In gemeinen und Besonderen Nöthen: Für geist= und Weltliche Jungfrauen: für Verehlichte Man[n]: und Weibs Bilder: für Kranck= und Sterbende Persohnen: Und Dann Letzlich Für die Liebe Seelen deß Fegfeüers Begrieffen seindt. Kraft deren ihnen dießer Feürige Kercker eröffnet, und Die Him[m]elspfort Mit Gottes Hielff aufgeschloßen Wierdt Durch P[ater] MARTIN von cochem cap[ucinorum] ordens Cum Gratia et Privilegio Sac[rae] c[aesareae] & r[egiae] Mayestatis. Scripsit J: Ferdinandt Rackovsky in Kuckus baadt [= Kuks, osrp. Dvůr Králové nad Labem] Anno 1743.“

Německá modlitební kniha opsaná r. 1743 Ferdinandem Rackovským v Kuksu, zřejmě poměrně věrný, i když ne zcela úplný opis některého z vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Guldener Him-

mels-Schlüssel; obsahuje na pp. [III–V] dedikaci podepsanou „Jacob Maximilian Swoboda.“, na pp. [VI–VIII] „Vorrede Vber Dießen Himmels=Schlüßel.“ a cenzurní povolení datované 24. června 1691, na pp. [IX–LVIII] různá svědectví o očistci a způsobu, jak trpícím duším pomoci; na pp. 1–371 pak následuje vlastní text modlitební knihy, dělený v rozporu s titulem pouze do 14 dílů (jako 12. díl zařazeny modlitby na hlavní křesťanské svátky, jako 13. díl modlitby a litanie v různých potřebách a za nemocné a umírající a jako 14. díl hodinky a litanie za zemřelé, neopšány tedy patrně zůstaly díly, které jsou v titulu avizovány mezi nimi) a zahrnující modlitby, litanie, hodinky včetně žalmů a hymnů, devítidenní pobožnosti apod. Jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, linky tužkou, část titulu, některé nadpisy, pokyny a paginace červeně, stránkové kustody, perokresebné černo-červené ornamentální či florální viněty, některé s citáty či náboženskými motivy (mj. na p. 39 s devízou „IHS“, na p. 51 s iniciálami „E. DF.“, na p. 67 s citátem „SICVT IN COELO ET IN TERRA“), na přední předsádce verso perem „Gebett zu dem H[eiligen] Fran[cisco] Xaverio“ z konce 18. stol., na p. [II] perem německý záznam o narození a křtu syna r. 1768, na pp. 372–387 perem německé záznamy rodiny Schöpffovy nejčastěji o narozeních dětí vztahující se k l. 1764–1807, na zadní předsádce recto perem německý záznam o svatbě r. 1759 a narození dětí r. 1760 a 1761, který si zapsali manželé „Wentzl Frantz Dittrich und Anna Elisabetha gebohrene Balthazarin Von Könighoff [= Dvůr Králové nad Labem]“, pp. 389–390 prázdné. Vložena ručně kolorovaná ocelorytina ve tvaru medailonku zobrazující sv. Jana Nepomuckého.

3231/18

inv. č. 1837

pap., s. XVIII. med.–ex., [X] + 163 pp. (recte 168 pp., p. 9 počítána dvakrát, mezi pp. 151 a 152 vevázány 2 nečíslované listy), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem z florálních motivů, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačováním zlacenými ornamentálními pásy, zlacená ořízka, 21,5 : 16,5 cm. Na předním předešlém perem podpis „Krystina Ringhoffer.“ z 19. stol. a štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1837“ a sign. „ST III 13/2“, na přední předsádce recto perem přípis (viz dále) podepsaný „Kristina Worel.“ a černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na zadní předsádce recto), na p. [II] perem přípis „Ta kniha patří Wdowě Anně Worlowj,“; vložen proužek papíru, na něm 3 nálepky, v nich perem č. „1164/96“, „R“ a „I L6/23“.

[Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol.]

Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k sv. Trojici a ke Kristu, litanie o jménu Ježíš, modlitby a litanie o umučení Krista, mariánské a k svatým (např. na pp. 115–119 „Pobožnost k Neyswietiegssym Pieti Osobam. Gežissy, Maryi, Jozeffu, Joachym [!], a Annie.“) a modlitby prosebné a příležitostné (např. za nemocné a mrtvé, proti ďábelskému pokušení nebo proti bouřce). Vlastní text na pp. 1–150, na pp. 155–156 „Registržik Modliteb w teto Knyžcze obsaženych.“, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy podtrženy dvojlinkou, na přední předsádce recto perem rukou Kristiny Vorlové řada písmen s vysvětlením „Buchstaben gegen die Pest [...]“, na pp. [II–III] perem česky vypsány ceny potravin z r. 1805, na pp. [V–X] a na nečíslovaných listech mezi pp. 151 a 152 jinou, o něco starší rukou litanie, modlitby a písně k svatým (patrně pocházející z jiné modlitební knihy, rámeček z dvojlinky, jednoduché ornamentální viněty), na p. 151 jinou soudobou rukou připsány „Modlytba. Jak se ma Czlowiek a wssyczkni Lyde Krystu Panu porouczeni.“ a „Modlytba k Swate An[n]ie.“, stejnou rukou na p. 157 nedokončené hodinky o sedmi žalostech Panny Marie, na pp. 152–154 opět jinou soudobou rukou každodenní modlitby, na zadní předsádce verso perem české rodinné záznamy rodiny Vorlovy k l. 1734–1790 a jinou rukou zápis o smrti Alžběty Stöfssové, rozené Vorlové, r. 1809, pp. [I], [IV] a 158–163 prázdné.

3232/19

inv. č. 1842

pap., (s. XVIII. ex.–XIX. in.) 1815, 44 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená červenou kůží, desky zdobeny vytačovaným zlaceným rámečkem z vlnky, hřbet zdoben 5 vytačoványými zlacenými vlnkami, zlacená ořízka, 18,3 : 11,4 cm. Na f. 1r štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1842“ a sign. „ST III 14/42“, dále černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na f. 44r).

f. 2r:

„Pobožnost k uctenj Neyswětégssjho Srdce Pana Gežisse, w kterež Ránj, a večernj, ke Mssj swáte, k Spowědi, a k Přigimánj, tež gine, nábožne modlitby se obsahuj“

Česká modlitební kniha opsaná Martinem Maccaralem r. 1815 (viz na f. 43v do spirály vepsané jméno písaře „MARTIN MACCRAL verleget 1815“), patrně vycházející z některého vydání tisku **POBOŽNOST** k uctění nejsvětějšího srdce Pána Ježíše (srov. Knihopis 13 987); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie k srdci Ježíšovu, modlitby k Panně Marii a litanie loretánské, modlitbu k sv. Janu Nepomuckému a modlitbu večerní. Vlastní text na ff. 3r–43v, jediný písař, rámeček z dvojlinky, stránkové kustody, nadpisy kaligraficky a zdobené spirálami, ornamentální vinětky, ff. 1v, 2v a 44v prázdná.

3233/20

inv. č. 1849

pap., (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., 150 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky bohatě zdobený vytačovaným zlateným rámečkem z dvojlinky a florálního pásu, uprostřed obou desek kosočtverec z červené kůže rámovaný zlateným vytačováním, v jeho středu vytačovaný zlatený ornament, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačováním zlatenými dvojlinkami, v mezípolích vytačované zlatené florální motivy, ve 2. mezípolí červený štítek, v něm vytačené zlatené iniciály „F. W.“ a letopočet „1813“, zlatená ořízka, 16,4 : 11,0 cm. Na předním přideštit štítek s černým předtiskovým textem „N[árodopisná] V[ystava] Č[eskoslovanská] Praha 1895. Z. P.“, perem doplněno „392/520 N[ový] Bydžov LI 6/695.“, na p. 1 štítek s černým předtiskovým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1849“ a sign. „ST III 14/22“, dále černým razítkem č. „1 696“, černý razítkový text „N Bydžov.“, červeným razítkem č. „13“ a černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na p. 147), na p. 2 tužkou č. „354“.

p. 3:

„Hora Kalwárská, To gest: Žalostná a welmi truchliwá Cesta SpasYTELE nasseho Pána Gežisse Krysta, na Horu Kalwáryi. Franz Wiech m[anu] p[ropria] Preceptor.“

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **HORA** Kalwárská aneb Modlitby při mši svaté s rozjímáním spasitele našeho Ježíše Krista (srov. Knihopis 3145); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání a nešpory, na p. 146 nadpis nedochované modlitby za panovníka. Vlastní text na pp. 4–146, jediný písař, ozdobný červeno-zelený rámeček s obloučky a florálními motivy v horní části (do p. 90, dále rámeček bez obloučků), titul částečně kaligraficky, kolorován červeně a zeleně a zdoben florálními motivy, stejně i nadpisy a incipity, ozdobné iniciály v kolorovaných čtvrcích s florálními ozdůbkami zalomené až do 2 řádků, části textu červeně nebo zeleně, červeno-zelené florální ilustrace na místě vinět, pp. 148–150 prázdné, za p. 146 vytržen nejméně 1 list.

3234/21

inv. č. 1856

pap., (s. XVIII. ex.) 1804, [I] + 105 pp., vazba z konce 19. nebo poč. 20. stol., lepenková, polepená černým voskovaným papírem se zrnitým dekorem, hřbet a růžky potaženy černým plátnem, modrozeleně barvená ořízka, 17,9 : 11,6 cm. Na předním přideštit tužkou č. „103“, na p. [I] štítek s černým předtiskovým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1856“ a sign. „ST III 14/47“, dále černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na p. 105).

p. 2:

„Zpal Lásky Božj w němžto se Wynachazegj Modlitby Rannj, Wečernj, při Oběťj Msse swate, před a po Swat[é] Spowědj a Přigimanj Neyswětégssy Swátostj Oltařnj k Neyswětégssy Trogicy, o Vmučenj Krysta Páná, tež Letanye, a mocne Požehnánj w čas Bauře a ginych Nebezpečenswj [!], tež k rozličnym Swatym. Psáno w Racicych [= Račice nad Trotinou, orsp. Hradec Králové] od Jána Zzydora Galla p[ro] t[empore] Včitele Mladeře [!]. A[nno] 1804. dne 7. Březn[a]“

Česká modlitební kniha opsaná r. 1804 v Račicích učitelem Janem Isidorem Gallem (srov. též na p. 104 zápis písaře „Psano od Janna Zzydora Galla p[ro] t[empore] Včitel Mladeře w počestne Obcy Račicke dne 10 Března w Roce 1804. Pro Matege Pilňačka z poč[estné] Obce Lochenicke

[= Lochenice, osrp. Hradec Králové]. Kolatori obywatel [!] z Předměřic [= Předměřice nad Labem, osrp. Hradec Králové] z N[umer]o 45.“, údaje o vlastníkovi dopsány jinou rukou), patrně vycházející z některého vydání tisku **ZÁPAL** lásky Boží duší vyvolených (srov. Knihopis 17 152); obsahuje modlitby vyjmenované v titulu a litanie ke jménu Ježíš a k Panně Marii. Vlastní text na pp. 3–103, jediný písař, rámeček ze 2 dvojlinek kolorovaný žlutě nebo žluto-zeleně, nadpisy modliteb červeně a zeleně, červené ozdobné iniciály zalomené až do 5 řádků, zdobené kolorovanými florálními motivy (též na místě vinět), ptáky a korunami, příp. i dalšími motivy (např. na p. 48 kalich s hostií a pelikán), na p. 12 u začátku modliteb mešních kolorovaná perokresba kříže s nástroji umučení, lampou a kostkami, dále zdobeno celostránkovými kolorovanými perokresbami: na p. 1 královské jablko spojené přetřženým řetězem s hořícím srdcem, nad nimi zářící koruna; na p. 11 oltář s Ukřižovaným a nejsv. Svátostí oltářní; na p. 29 desky Desatera s českým citátem z J 20,22–23; na p. 41 nejsv. Svátost oltářní v oblacích, pod ní pelikán krmící svou krví mláďata, s nápisem „Tak gako Pelikan, na Paustj čjni tam, Tak gá tež podávám Tělo a Krew mau wám.“; na p. 55 sv. Trojice; na p. 59 ukřižovaný Kristus; na p. 63 ukřižovaný Kristus s hořícím srdcem, devízou „IHS“ a nápisem „Nomen cum Violis, Rosisque Natum, Nomen Nectare dulcis Beata [!]“.“; na p. 75 Panna Maria Svatohorská (= Svatá Hora u Příbrami, osrp. Příbram) nad klášterem; a na p. 97 sv. Jan Nepomucký v oblacích; na pp. 10, 28, 40, 54, 58, 74 a 96 pouze kolorovaný rámeček, p. 1 nalepena na novodobý předsádkový list, u listů s pp. 1–9 odtržen spodní roh, pp. 56–59 silně pošpiněny. Srov. rukopis č. 3220, psaný týmž písařem.

3235/22

inv. č. 1887

pap., (s. XVI. ex.–XVII. in.) 1677, [V] + 218 ff., vazba restaurovaná zřejmě na konci 19. či na poč. 20. stol., lepenková, dochován původní povrch obou desek z hnědé kůže, desky bohatě zdobeny vytlačovanou rámcovou kompozicí z linek a florálních motivů, na přední i zadní desce vytlačen letopočet „1677“, hřbet o 3 vazech pochází z doby restaurování, potažen tmavší kůží, vazy zvýrazněny vytlačovanými dvojlinkami, mezipolí zdobena vytlačovanými ornamenty, stopy po 2 párech řemínků či tkanic, 29,7 : 18,7 cm. Na hřbetě nálepka, v ní černým fixem označení „A II, 1/17“, (též perem na předním přdeští), na přední předsádce verso štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „1887“, na f. [I]r perem č. „1278 b) 324 b)“ (škrtnuto) a černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též dvakrát na f. [II]r a jednou na f. 218v), na f. [I]v perem přípis „Leta 1784. za P[ana] Jana Kauržilka gakožto Staršiho, a mnje Jana Wagnera ten czas Mladšiho Richtarže. skrz Negmilostiwigessy Czy[sařsko-]kral[ovské] naržizenj, Práwu Richtaržskemu Judiccum a neb Rosudek Prawnj odnatj gest. bil“, na zadním přdeští štítek s černým předtištěným textem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“, v něm černý razítkový text „Knihovna starých tisků.“. Podle inventárního seznamu daroval do muzea r. 1906 řídící učitel J. Obošle, který působil v Běrunicích (osrp. Poděbrady) a Novém Bydžově. f. [II]r:

„Prawa Mestska. Kralowstwi Czeskeho. Anno Domini 1677.“

Opis většiny textu některého z vydání tisku **KRISTIÁN z Koldína, Pavel**: Práva městská Království českého či Práva městská Království českého v krátkou summu uvedená (Praha, 1579–1619; srov. Knihopis 4564–4571), pořízený r. 1677. Vlastní text na ff. 1r–175v zahrnuje artikuly A1–T13, na ff. [III]r–[IV]r „INDEX TITVLORVM Iuris Ciuilis“, na ff. [IV]r–[V]r „Index a Poržadek Tytuluw Prawa Městského.“, na ff. 176r–218v „INDEX Aneb Registrum na Prawa Městska Kralowstwy Czeskeho.“, jediný písař, psáno kaligraficky, nadpisy zvýrazněné, titulní list zdoben perokresbou českého lva, ojedinělé pozdější opravy nebo doplňky, ff. [II]v, [V]v a 76v–77r prázdná, mnoho listů zejména na okrajích v různých dobách vyspravováno, některé listy poškozeny kyselostí inkoustu.

3236/23

inv. č. 2143

pap., (1764–1780) 1780, [VI] + 856 pp., vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými ozdobnými dvojlinkami, ve 2. mezipolí červený štítek s vytlačovaným zlaceným rámečkem, v něm vytlačovaný zlacený titul „LIBER PATENTIVM MDCCLXIV [= 1764].“, červeně barvená ořízka, 35,2 : 22,3 cm. Na předním přdeští štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „2143“ a sign. „ST I 2/3“.

p. [VI]:

„**LIBER PATENTIUM VERNALIIUM INCIPIENTIUM AB ANNO MDCCLXIV.** [= 1764]
sub Gloriosissimo Regimine Reverendissimi ac Celsissimi Principis ANTONII PETRI,
confectus sub Spirituali Cura Proto Curati Jenikoviensis [= patrně Golčův Jeníkov,
 osrp. Havlíčkův Brod] **Francisci Wenceslai Nowak per diligentem Laborem Martini Babak**
de Verbo ad Verbum conscriptus Anno 1780.“

Kniha opisů latinských a místy německých patentů a nařízení pražského arcibiskupa Antonína Petra hraběte Příchofského z Příchovic nebo jeho generálního vikáře, příp. císařských nařízení týkajících se duchovní správy z l. 1764–1780, opsaná r. 1780. Vlastní text na pp. 1–636, jediný písař (Martin Babák, viz titul), psáno kaligraficky, linky a okraje tužkou, titul v perokresebném architektonickém rámci s papežskými insigniemi, vázami a ptáčky, perokresebné rokajové nebo ornamentální iniciály zalomené do 2–3 řádků nebo ve volném prostoru, mezi pp. 636 a 637 vevázáno 6 tištěných patentů a instrukcí (na konci 1. patentu perem připsáno „Mihi com[m]unicatas legi, et extraxi P[ater] Xav[erius] Heyda de Lowczitz [neurčeno] Cap[ellanus] Senior. P[ater] Josephus Frans Cape[llanus]“, na 3. patentu perem připsáno určení jeníkovskému faráři Františku Novákovi a krytá pečeť pražského arcibiskupa), na přední předsádce recto perem záznam z vizitace „vidi in visitatione Canonica die 14 Novembris 1781 Joan[nes] Methud[ius] Magganuer Archi Ep[iscopalis] Vic[arius] for[aneus] et Curatus [...]“ (torzo vizitačního zápisu z r. 1768 od téhož písaře též na vloženém lístku), pp. [I–V] a 637–856 prázdné. Vložen lístek ve tvaru srdce (patrně původně nalepen na přední desce), v něm perem „Consignatio Pat[entium] regio[rum] et decret[orum] Gubernialium ab Anno 1764 usque ad A[nnum] 1783. promanat. pertinens ad Decanat[um] Jenicov[iensem]“.

3237/24

inv. č. 2144

pap., (s. XVII. ex.–XVIII. med.) 1803, 60 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z ozdobných linek a florálních pást, uprostřed obou desek nalepen ozdobně tvarovaný zelený štítek zdobený po okrajích vytačovaným zlaceným rámečkem a uprostřed medailonkem s Pannou Marií s Ježíškem (snad Svatohorskou, = Svatá Hora u Příbrami, osrp. Příbram), hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými ornamentálními linkami, v mezípolích kvítka, 17,8 : 11,2 cm. Na předním příděstí štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „2144“ a sign. „ST III 14/49“, na 1. listu přední předsádky recto perem inv. č. „2144“ (též na p. 1) a starší sign. „C VI. 34.“, na 1. listu přední předsádky verso perem pamětní zápis začínající „Roku 1842 zemřel Jozef Gampilek [...]“, na p. 1 černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ a perem č. „34“.

f. 1r:

„**dwauS S[vatých] Sester, Gertrudi a Mechtildi, to gest: Každemu katolicckemu křestanu,**
Produssy spasennj [] Potřebne.“

Česká modlitební kniha (list se začátkem titulu patrně chybí) psaná Václavem Příhodou v Kněžicích (osrp. Poděbrady) r. 1803 (srov. vlastnický zápis v ozdobném rámečku na f. 60v „W knežicich dne 1. Mage ..... Roku 1803 U Wenczla Pjrhody, Psanj Promne,“), patrně vycházející z některého vydání modliteb sv. Gertrudy a Mechtildy, tj. např. tisků **GERTRUDA, Sancta**: Rozkošné duchovní a velmi nábožné modlitby, Nábožné a duchovní modlitby dvou sester Gertrudy a Mechtildy aneb V nově pěkně okrášlená květná kytka, Dvou sester Gertrudy a Mechtildy mocné modlitby aneb Kytka vonného koření nebo Skrovná knížička dvou sester Gertrudy a Mechtildy (srov. Knihopis 2671–2690); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretské litanie, modlitbu Pod ochranu tvou se utíkáme a k archandělu Michaelovi. Vlastní text na ff. 2r–60r, jediný písař, červeno-žlutý ornamentální rámeček, titul převážně kaligraficky červeně v červeno-žluté rámcové kompozici, nadpisy a incipity kaligraficky červeně, ozdobné iniciály s florálními motivy zalomené do 2–4 řádků kolorovány červeně, žlutě a zeleně, v týchž barvách ilustrace na místě vinět s florálními motivy a ptáčky, na f. 37v devíza „IHS“, na f. 1v celostránková perokresba květiny v ozdobném florálním rámečku, dále rámečky s florálními

motivy kolem nalepené výzdoby: na f. 10v obdélník fialového papíru s vytlačovanou zlacenou postavou světce (patrně sv. Petr), na f. 52v ručně kolorovaná mědirytina svatého poutníka přicházejícího k mariánskému poutnímu místu.

3238/25**inv. č. 2358**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1810, 166 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z jednoduché linky a florálních motivů, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými dvojlínkami, zlacená ořížka zdobená vytlačovanými vlnovkami, 17,7 : 11,0 cm. Na předním příděstí štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „2358“ a sign. „ST III 14/46“, na 1. listu přední předsádky verso perem č. „35“ a inv. č. „2358“, na 2. listu přední předsádky recto perem přípis „Ana woleynikowa swug staf proměníla Roku 1833. 24 Mage“, tužkou přípis „Anna dlauha z Chinz [?, = snad Chudenice, osrp. Klatovy]“ a černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na p. 1), na 2. listu přední předsádky verso perem přípis „Barbora Barbora dlauha z chudenic [?] 1812 1810“.

p. 2:

„Malá sstěpná zahrádka, neb katolická knížka, w kteréž se nacházejí rozličné Modlitby a Letanye. Psané Roku 1810. Pro Osobu ženskau.“

Česká modlitební kniha z r. 1810, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem**: Malá štěpná zahrádka (srov. *Knihopis* 5324 a 5326–5334); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, litanie o jménu Ježíš a loretánské, 15 modliteb o umučení Páně, modlitby při rorátech, k sv. Trojici, na mariánské svátky a večerní. Vlastní text na pp. 2–165, na p. 166 „Regstrik nacházejících modliteb w této knížce.“, jediný písař, rámeček z jednoduché červené linky, titul, nadpisy a incipity červeně, ozdobné červeno-žluté iniciálky a drobné ilustrace na místě vinět, na 1. listu zadní předsádky verso perem pamětní zápis „Pametnj wec! Dne 12. Března rok [1]845 Narodila se nam cera gmenem Marye Jozefovoi Wolegnikowj. dne 30 března roku 1845 stala se welka powoden že až kameneg most se Swatym Janem a Waclawem woda wzala že ani pamatky nezustalo w puldruhy hodiny s pulnocy se ta woda strhla že až ssturmwaly lidi se welice lekali.“ a vzhůru nohama záznam o narození Volejníka r. 1835. Srov. rukopis č. 3247, psaný patrně týmž písařem.

3239/26**inv. č. 3459**

pap., 1729, 2 ff. (nově), nevázáno, volný dvojlíst, 34,3 : 21,6 cm. Na f. 2v perem inv. č. „3459“.

[Pozvání na oslavy kanonizace bl. Jana Nepomuckého pro opata kláštera v Sedlci (dnes část obce Kutná Hora) z r. 1729]

Latinský dopis odeslaný jménem pražského arcibiskupa sedleckému opatu (srov. poznámku na f. 2r dole „Ad Abbatem Sedlecensem.“) zvoucí na oslavy kanonizace bl. Jana Nepomuckého v Praze r. 1729. Vlastní text na ff. 1r–2r, jediný písař, na f. 2r podpisy generálního vikáře a arcibiskupského kancléře, perokresebné ozdoby, na f. 2v latinský a německý regist s dobovými registračními poznámkami perem „Mat. N[umero] I. II.“, „Esch. N[umer]o 315.“ a „N[umer]o 3256“ (škrtnuto a přepsáno na „N[umer]o 315.“).

3240/27**inv. č. 3568**

pap., 1798, 75 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z dvojlínek a florálních motivů, uprostřed přední desky vytlačovaná zlacená deviza „IHS“ se srdcem a uprostřed zadní desky „MARIA“ s korunkou, hřbet o 5 vazech, mezípolí zdobena vytlačovanými zlacenými kvítky mezi dvojičky vytlačovaných zlacených dvojlínek, zlacená ořížka, 17,5 : 11,2 cm. Na předním příděstí štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „3568“ a sign. „ST III 14/25“, na f. 2r černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“, na f. 73r perem přípis „V. frau chwogka z Wapna [= Vápno, osrp. Přelouč] Sowsed Swedek toho frau chwogka Swedek toho“, na f. 74v perem vlastnický přípis s mravním příkázáním „Maryge hwogkowa Z Wapna Kmotra Tito Knižssky AKmotra Na [!] Naležegi [...]“, na zadní předsádce recto tužkou podpis „magdalena hwogk[ow]a“, vše z 1. pol. 19. stol.

f. 3r:

**„Nabožne Modlitby, wnich se Obsahugi Modlitby Rannj též Modlitby ke Mssy swatě,
před y po s[vatě] Spowědj, před y po s[vatěm] Přigjmánj.“**

Česká modlitební kniha z r. 1798 (srov. dataci na f. 49r „die. 19 April[is] de Scripsi[t] Fran[ciscus] Xa[verius] Klein. [1]798. hic Tem. Wa. Sco. Cante.“) určená ženě (srov. začátek zpovědní formule na f. 34r „Ga bjdná Hřjssnjel! [...]“); obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie, „Weyklad na Otče nass.“ (ff. 50r–60r, patrně opsáno z nějakého tisku, viz úvodní „Kratka Sprawa, kterau geho Swatost Papežska strany přítomneho Otčenasse vdeluge.“ na f. 49v) a „Weyklad Pozdrawenj Angelskeho“ (ff. 60v–67r). Vlastní text na ff. 4r–67r, jediný písař, text v zeleně, červeně, žlutě a modře kolorovaném rámečku s florálními motivy, titul, nadpisy a části textu kaligraficky, červeně, žlutě, zlatě a zeleně, titul a nadpisy podtrženy jednoduchou linkou, na konci oddílů barevné ozdůbky s florálními nebo ornamentálními motivy, srdcem s devízou „IHS“ (f. 42v) či s iniciálami „F. K.“ (f. 11v), datace v ozdobné červeno-hnědo-zelené kartuši, pořadí složek značeno majuskulemi, na f. 2r červeno-modrý kvítek, na f. 3v pouze ozdobný rámeček, na ff. 67v–68r soudobou rukou perem zběžně připsaná česká modlitba, na f. 73r tužkou cvičné psaní, ff. 1rv, 2v, 68v–72v, 73v–74r a 75rv prázdná.

3241/28**inv. č. 3574**

pap., s. XVII. ex., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 33,7 : 53,4 cm. Na f. 1v perem inv. č. „3574“.

[Mapa okolí Kutné Hory z konce 17. stol.]

Barevná mapa (kolorovaná perokresba) okolí Kutné Hory s klášterem v Sedlci (dnes část obce Kutná Hora), silnicí z Prahy do Vídně a okolními usedlostmi a vesnicemi. Mapa na f. 1r, jediný písař, latinská legenda.

3242/29**inv. č. 3906**

pap., s. XVIII. in.–med., 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 86,5 : 60,0 cm. Umístěno v expozici, na popisce text „Dar muzea v Liberci v roce 1967.“.

f. 1r:

**„Poslaupnost Wrchnosti Diedicžne Miesta Noweho Bydžowa
od nichž tož Miesto ma Fundati a obwzlasstni swa Privilegia Nadana.“**

Česky psaná posloupnost dědičné vrchnosti Nového Bydžova vzniklá po r. 1712 (poslední zmiňované datum) a před r. 1740 (Karel VI. zmiňován jako žijící); uvádí v 19 bodech pány Nového Bydžova od bájných počátků, převzatých patrně z Hájkovy kroniky, tj. z tisku **HÁJEK z Libočan, Václav:** Kronika česká (Praha, 1541; Knihopis 2867), až do nástupu Karla VI. na trůn. Vlastní text na f. 1r, jediný písař, rámeček ze 2 dvojlinek, titul a nadpisy bodů kaligraficky, uprostřed perokresebné schéma vrchností dle číslovaných bodů, poslední, 19. bod o Karlu VI. v ozdobném perokresebném vavřínovém věnci, titul oddělen od textu perokresebným pásem, f. 1v nepřístupné.

3243/30**inv. č. 4271**

pap., 1783, 1 f. (nově), nevázáno, volný list, 43,4 : 35,7 cm. Na f. 1v černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (dvakrát), červenou pastelkou č. „27“, tužkou určení „Znak Dobřenských 1783.“ a perem č. „102.“ a inv. č. „4271“.

f. 1r:

**„An[no] 1783 Die 8 Octob[ris] in D[omi]uo [!] obiit Illus[trissimus] ac Excell[entissimus]
D[ominus] D[ominus] Wencslaus Petrus Dobřzensky, L[iber] Baro de Dobřzenitz
D[omi]nus in Auhorov, Dobřzenitz etz., Suae S[acrae] C[aesareae] R[egiae] et Apos[tolicae]
Majes[at]is Camerarius et Consiliarius Intimus actualis AEtatis suae 73. An[norum]“**

Akvarelový pohřební štít Václava Petra svobodného pána Dobřenského z Dobřenic, císařského

komorníka a tajného rady, z r. 1783. Vlastní nápis na f. 1r, jediný písař, psáno kaligraficky bílou barvou na černém podkladu, uprostřed velký akvarelový erb zesnulého (čáp na modrém poli).

3244/31**inv. č. 4669**

pap., s. XVIII. ex. + s. XIX. in. + s. XVIII. ex., 58 ff. (nově), vazba z 1. pol. 19. stol., lepenková, polepená fialovo-červenobéžovým mramorovaným papírem, hřbet potažen hnědou kůží, 1 pár zelených lněných tkanic, 35,0 : 23,3 cm. Na předním přideštní štítek s černým předtíštěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „4669“ a sign. „ST I 3/8“, a nálepka, v ní tužkou „Čís. 90“, na přední předsádce recto černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na f. 2r), zeleným perem označení „A Id₁ 1“, černým razítkem č. „90“ a perem č. „302.“ a inv. č. „4669“, na f. 1r perem jméno „Frantisek Jozef“, na f. 5r slepým razítkem „JOSEF BERAN NÁRODNÍ UČITEL“.

a) f. 2r:

„Passyge Pana Gezisse Krysta, na Neděly Kwětnau“

České notované pašije na Květnou neděli z konce 18. stol., psané patrně na základě tisku **HOLAN Rovenský, Václav Karel**: Pašije Pána Ježíše Krista podle sepsání svatého Matouše, jenž se zpívá v neděli Květnou (Praha, 1690; srov. Knihopis 3110–3111). Vlastní text na ff. 2r–25r, jediný písař (stejný jako u části b), titul červeně a kaligraficky s červenobéžovými ozdobnými versálkami, na f. 2r červená ozdobná iniciálka, noty, jména jednajících postav a slova Ježíše na kříži červeně, chorální notace v pětilinkové notové osnově, na f. 25r velký červenobéžový florální ornament, místy modrou pastelkou pozdější opravy, na f. 25v pouze prázdná notová osnova, f. 1v prázdné.

b) f. 26r:

„Passige, na Welyky Patek. Podle Sepsanj Swateho gana.“

České notované pašije na Velký pátek z konce 18. stol., psané patrně na základě tisku **HOLAN Rovenský, Karel Václav**: Pašije Pána Ježíše Krista na Veliký pátek podle sepsání svatého Jana (Praha, 1692; srov. Knihopis 3107–3109). Vlastní text na ff. 26r–42r, stejný písař a úprava jako u předcházející části (kromě slov Ježíše na kříži, ta černě jako ostatní text), na f. 42r velký červenobéžový florální ornament, k f. 41r přilepen proužek papíru s notovanou (moderní notace) českou modlitbou k ukřižovanému Kristu z konce 19. či poč. 20. stol., f. 42v prázdné.

c) f. 43r:

„Passio pro Die Mercurij S[ancto]“

České notované pašie podle sv. Lukáše určené pro středu ve Svatém týdnu z 1. pol. 19. stol. Vlastní text na ff. 43r–53v, jediný písař (jiný než u ostatních částí), na f. 43r ozdobná iniciála zalomená do 1 notové osnovy, jména jednajících postav a noty do f. 47r červeně, pod titul (na f. 43r) připsáno perem „/:Ve středu:/“, místy opravy tužkou, chorální notace v pětilinkové notové osnově, f. 54v prázdné.

d) f. 55r:

„Ceremonie Na Kwětnau Neděly,“

Latinské a české liturgické zpěvy na Květnou neděli doplněné českými pokyny z konce 18. stol. Vlastní text na ff. 55r–58v, jediný písař (jiný než u předcházejících částí), titul částečně kaligraficky, chorální notace v pětilinkové notové osnově.

3245/32**inv. č. 4898**

pap., s. XVIII. med.–ex., 508 pp. (recte 494 pp., listy s pp. 15–16, 33–34, 107–108, 219–220, 237–240, 249–250 a 253–254 chybějí, po p. 207 paginováno 210, po p. 233 paginováno opět od 230), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným rámečkem z dvojlinky, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytačovými linkami, zlacená ořízka, 16,3 : 10,0 cm. Na předním přideštní štítek s černým předtíštěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „4898“ a sign. „ST III 14/45“, dále černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na p. 508).

a)

[Německá modlitební kniha z 2. pol. 18. stol.]

Německá modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, „Brand opffer zu höchster verehrung gottes.“ (pp. 56–64), „Lieb opffer zu erstattung der Liebe gottes.“ (pp. 64–71), „freud opffer. zu höchster erfreuung gottes.“ (pp. 71–78), „Lob opffer zum höchsten Lob gottes.“ (pp. 78–84), „danck opffer zum höchsten danck gottes.“ (pp. 85–91), modlitby k různým mším (např. k děkovné mši k Duchu sv., ke mši o Kristově životě, o Kristově utrpení, o Kristově smrti a za dosažení šťastné smrti, o Kristově krvi a za očistění od hříchů, o Kristově dětství, na jednotlivé svátky temporálu, k srdci Ježíšovu, na mariánské svátky, k patronům a svatým, v obecné i zvláštní nouzi, za přítele, za dobrodince, za nemocného a za duše v očistci), modlitby ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, litanie o jménu Ježíš, o Kristově utrpení, modlitbu před obrazem Panny Marie, loretánské litanie a modlitby k svatým. Vlastní text na pp. 1–432, na pp. 433–441 „Register der gebetter.“, jediný písař (jiný než u následující části), rámeček z jednoduché linky, živá záhlaví, nadpisy kaligraficky červeně nebo zeleně, zdobené červeno-zeleně kolorovanými a místy i stříbřenými perokresbami s florálními motivy, ozdobné iniciálky a iniciály zalomené až do 3 řádků, někdy červené nebo zelené, na koncích oddílů někdy červené, hnědé či červeno-zelené viněty, z listů s pp. 227–228, 269–270 a 415–416 část odstřižena, silně poškozeno kyselostí inkoustu, listy s pp. 1–36, 213–224, 229–248, 255–256, 263–264, 269–270, 315–322, 325–326, 337–340, 345–346, 353–358 a 377–382 více či méně rozpadlé.

b)

[Německé modlitby pro ženy a nemocné z 2. pol. 18. stol.]

Německá modlitební kniha pro ženy a nemocné z 2. pol. 18. stol., obsahuje modlitbu pro ženu za nemocné dítě, za nemocného syna či dceru, pro těhotnou ženu a za rodičí ženu, dále modlitby pro čas nepřízně a oddíl modliteb pro nemocné nadepsaný „Krancken=Büchlein Gottseelige Vorbereitung Zu einem seeligen Tod.“ (pp. 472–507). Vlastní text na pp. 442–507, jediný písař (jiný než u předcházející části), rámeček z jednoduché linky, nadpisy a živá záhlaví kaligraficky, některé červeno-stříbrně, na pp. 507 a 508 tužkou dětské kresby.

3246/33**inv. č. 4899**

pap., s. XVIII. ex., [IV] + 344 pp. (recte 338 pp., po p. 19 paginováno 21, po p. 24 paginováno 27, po p. 84 paginováno 86, po p. 253 paginováno 255 a po p. 282 paginováno 284), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovanou zlacenou rámcovou kompozicí z ozdobných linek a florálních ornamentů, na přední desce vytlačované zlacené iniciály „F. H.“ a letopočet „1787“, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytlačovanými zlacenými linkami, v mezích florální ornamenty, zlacená ořízka, 16,8 : 10,2 cm. Na 1. listu přední předsádky verso zbytek strženého štítku a štítek s černým předtisknutým testem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „4899“ a sign. „ST III 14/14“, na p. [III] černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ a perem č. „313.“ a inv. č. „4899“.

p. [III]:

„Duchownj. Poklad ke Ctj a Chwale Neysvětěgssj Trogicy Božj. a Pěti Sw[atým] Ranam Pana nasseho Gežjsse Krysta. Tež Neysvětěgssimu Sr[dc]i Geho. spolu. Neposkvrněnemu Početj Panny Marye. F. H.“

Česká modlitební kniha z konce 18. stol. psaná písařem s iniciálami F. H.; obsahuje hodinky a modlitby k srdci Ježíšovu, modlitbu k srdci Mariinu, hodinky k pěti ranám Kristovým, modlitby ranní, každodenní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, ke Kristovým ranám, k Panně Marii, hodinky o neposkvrněném početí Panny Marie, loretánské litanie, modlitbu k sv. Janu Nepomuckému a v protivenství. Vlastní text na pp. 1–319, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul, nadpisy a iniciálky zvýrazněně, ozdobné perokresebné versálky, na p. 96 červeno-žluto-modrá florální ilustrace (patrně pozdější), na 1. listu zadní předsádky recto i verso a na 2. listu zadní předsádky recto perem české rodinné záznamy a záznamy o cenách k l. 1802–1810 podepsané „Joseph Skalny“ (mj. o narození

dítěte r. 1810, které nesl ke křtu „Jan Kučera z Misstowsy [= Myštěves, osrp. Nový Bydžov]“, křtil ho „Waclaw Březovsky farař w Petrovicych [= Petrovice, osrp. Nový Bydžov]“ a kmotrem byl „Jan Zamecnik tež Rychtař ze Skřiwansky Strany [= zřejmě někdejší část obce Skřivany, osrp. Nový Bydžov].“), pp. [I–II], [IV] a 320–344 prázdné, listy s pp. 28–29, 44–45, 159–160 a 171–172 uvolněny z vazby. Vloženy vylisované květiny.

3247/34**inv. č. 4931**

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 233 pp. (recte 200 pp., listy s pp. 1–23, 32–37 a 222–225 chybějí, list s pp. 24–25 všit mezi pp. 77 a 78, list s pp. 228–229 všit mezi pp. 157 a 158), vazba z 2. pol. 19. stol., lepenková, polepená černým papírem, hřbet o 4 vazech, potažen černou kůží, zdoben 3 příčnými vytačovanými dvojlinkami, 14,7 : 9,5 cm. Na předním přdeští černým razítkem č. „890“ (škrtnuto), na přední předsádce verso štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „4931“ a sign. „ST III 14/6“, na p. 24 černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“.

[Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol.]

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. bez začátku a konce, obsahuje neúplné modlitby mešní, ke zpovědi, k přijímání, hodinky k bolestné Panně Marii, litanie o jménu Ježíš, modlitby k pěti ranám Kristovým, sedm radostí Panny Marie, litanie loretánské, modlitby k Ježíši, Panně Marii, sv. Anně, sv. Janu Nepomuckému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Barboře, za nemocné, umírající a mrtvé, za rodiče a za přátele. Vlastní text na pp. 24–233, jediný písář, červený rámeček z dvojlinky vybarvený žlutě, linky tužkou, nadpisy červeně, ozdobné iniciálky červeno-žlutě, v týchž barvách viněty ve tvaru trojúhelníků. Vložen lístek s nenotovaným, foneticky psaným Pange lingua z pol. 19. stol. nadepsaným „Píseň k požehnání.“, na versu řady čísel tužkou. Srov. rukopis č. 3238, psaný patrně týmhž písářem.

3248/35**inv. č. 4932**

pap., (s. XVIII. ex.) s. XIX. in., 61 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená zeleným papírem s bílým vytačovaným florálním dekorem, hřbet potažen hnědou kůží, 15,2 : 10,3 cm. Na předním přdeští štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „4932“ a sign. „ST III 14/34“, na f. 1r černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ a perem č. „316“ a inv. č. „4932“.

f. 1r:

„Bůh gest Neyčístssj Láska“

Česká modlitební kniha z poč. 19. stol., patrně vycházející z některého vydání tisku **ECKARTS-HAUSEN, Karl von**: Bůh jest nejčistší láska (srov. Knihopis 2208–2209); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání a litanie ke jménu Ježíš, konec chybí. Vlastní text na ff. 2r–61v, jediný písář, rámeček z dvojlinky, titul a nadpisy oddílů kaligraficky v ozdobných rámečcích většinou s florálními motivy, kolorovány červeně, zeleně, žlutě a modře, nadpisy modliteb a iniciálky kaligraficky nejčastěji červeně, u nadpisů nebo na místě vinět kolorované perokresby florálních motivů, číslování složek, na zadním přdeští tužkou výpočet, ff. 1v a 16v prázdná, mezi ff. 55 a 56 vyřiznuty 2 listy, zadní předsádka a přdeští chybějí.

3249/36**inv. č. 4933**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1796, 46 ff. (nově), vazba nedochována, hřbet původně o 3 vazech, 14,0 : 9,0 cm; vloženo do kartonového obalu, 14,1 : 9,7 cm. Na f. 1r černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ a perem č. „317“ a inv. č. „4933“; na přední straně obalu štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „4933“ a sign. „ST III 14/20“, na boční straně obalu perem inv. č. „4933“.

f. 1r:

„Duchowni Poklad. aneb Pěkne gak Ranni, tak Wečzerni Modlytby, gakož y Přzimssy Swate. Přzed, a Pospowědi, Přzed, a Popřzigimani Welebne Swatosti Oltaržnj. 1796.“

Česká modlitební kniha z r. 1796, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ poklad aneb Katolické modlitby a písničky** (srov. Knihopis 14 111–14 122); obsahuje modlitby

ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie a mariánskou modlitbu. Vlastní text na ff. 2r–46v, jediný písář, rámeček z dvojlinky, linky tužkou, titul částečně červeně a kaligraficky v rámečku z trojlinky, ozdobné iniciály zalomené až do 3 řádků, kolorované červeně, zeleně a žlutě, nadpisy a část titulu kaligraficky, některé nadpisy a incipity červeně nebo žlutě, f. 1v prázdné.

3250/37**inv. č. 4934**

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1808, 47 ff. (nově), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobený rámečkem z vytlačované linky a ornamentálního pásu, hřbet o 3 vazech, 14,2 : 8,4 cm; vloženo do kartonového obalu, 14,4 : 9,7 cm. Na předním příděsí štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „4934“ a sign. „ST III 14/5“, na f. 1r černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“; na hřbetě papírového obalu perem inv. č. „4934“.

f. 1r:

**„Duchowni Poklad Aneb Modlitby Katolicke Kprawemu Vziwanj widane
Psane A[nn]o 1808.“**

Česká modlitební kniha z r. 1808, patrně vycházející z některého vydání tisku **DUCHOVNÍ** poklad aneb Katolické modlitby a písničky (srov. Knihopis 14 111–14 122); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie a modlitbu Pod ochranu tvou se utíkáme. Vlastní text na ff. 2r–47v, jediný písář, rámeček z dvojlinky, některé nadpisy a incipity kaligraficky červeně, červeně-zeleně ozdobné iniciály zalomené až do 2 řádků, nadpisy oddílů doplněny kolorovanou florální výzdobou, titul částečně červeně a kaligraficky v žlutě kolorovaném rámečku, f. 1v prázdné, před f. 1 vyříznut 1 list, za f. 47 vyříznuty nejméně 2 listy a zadní předsádka.

3251/38**inv. č. 4935**

pap., s. XVIII. med., 158 ff. (nově), vazba původní, lepenková, polepená černým voskovaným papírem (na přední desce pokryv stržem), desky zdobený vytlačovaným ornamentálním rámečkem a drobným vytlačováním v ploše, uprostřed zadní desky vytlačen zářící kříž, hřbet a růžky potaženy hnědou kůží, hřbet o 3 falešných vazech tvořených vytlačovanými zlatými ornamentálními pásy, žlutě barvená ořízka, 13,0 : 8,5 cm. Na předním příděsí štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „4935“ a sign. „ST III 14/9“, na přední předsádce recto černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na zadní předsádce recto) a perem č. „319“ a inv. č. „4935“, na f. 158v perem přepis „Slawostiz [= zřejmě Slavhostice, osrp. Jičín] N[umero] 62“.

[Česká modlitební kniha z pol. 18. stol.]

Česká modlitební kniha z pol. 18. stol. s chybějícím titulem i koncem, patrně opis či výtah z neurčeného tisku; pochází zřejmě ze severovýchodních Čech (objevují se v ní nářeční prvky, např. na f. 29v „Kniez kreu Krysta Pána přizigimá“ nebo na f. 30r „Slauný nad Smrti wjtieztytely, [...]“); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie ke Kristu (např. na ff. 100r–103v „Modlytby ku Krystu Pánu ‚Korunka Perlowá‘ Ztrzech zlatých, a Patnáczi Stržibrných Perel kunstaunie spogená.“), pobožnost k sv. Barboře, k sv. Anně a modlitby k dalším svatým, litanie ke všem svatým, modlitby o Kristových ranách, jeho bolesti a umučení a modlitby k Panně Marii (např. na ff. 137v–140v „Hwiedzowá Korunka Blahoslawené Matky Boží.“; jejíž podtitul je zakončen citací „Spinell[us] de. Deip[ara] cap[itulum] 39.“, tj. patrně z některého vydání tisku **SPINELLI, Pietro Antonio**: Maria Deipara thronus Dei; mnohé modlitby jsou připisovány sv. Mechtildě). Vlastní text na ff. 1r–158v, jediný písář, rámeček z dvojlinky, perokresebné iniciálky, stránkové kustody, ff. 1r–2r zašlá a téměř nečitelná.

3252/39**inv. č. 7928**

pap., (s. XVIII. ex.) 1806, 95 pp. (recte 96 pp., po p. 1 nečíslována 1 strana, po p. 46 paginováno 51, 52, 47, 48, 49, 50, 53), vazba původní, lepenková, potažená černou kůží, desky zdobený vytlačovaným, původně zlatým rámečkem z jednoduché linky, 13,1 : 8,2 cm; vloženo do obálky, 22,6 : 16,2 cm. Na předním příděsí štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7928“ a sign. „ST III 13/13“, na p. 94 perem soudobý přepis „Gozeff Knebl ze sowenic [= Sovenice, dnes část obce Křinec, osrp. Nymburk]“, na zadní předsádce recto černé kulaté razítko s opisem

„MĚSTSKÉ MUZEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ a perem inv. č. „7928“ (obojí též na přední straně obálky); na přední straně obálky červeným fixem „K“ a tužkou sign. „ST III 13/13“.

p. 1:

**„Buh gest Neičistssy Láska Aneb Modlitby Katolicke k Prawemu užiwani
Dussy Křestansky wydane psane 1806.“**

Česká modlitební kniha z r. 1806, patrně vycházející z některého vydání tisku ECKARTSHAUSEN, **Karl von**: Bůh jest nejčistší láska (srov. Knihopis 2208–2209); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, loretánské litanie a modlitbu Pod ochranu tvou se utíkáme. Vlastní text na pp. 2–93, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky částečně červeně a s červenými ozdůbkami v ozdobném červeno-žlutě kolorovaném rámečku, nadpisy a incipity kaligraficky červeně, červeno-zeleně ozdobné iniciály zalomené do 2 řádků, u začátků některých oddílů perokresebné florální ozdůbky kolorované červeně, zeleně, žlutě a fialově, nečíslovaná strana mezi pp. 1 a 2 a p. 95 prázdné.

3253/40

inv. č. 7929

pap., (s. XVIII. med.–ex.) 1799, 53 ff. (nově), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, 15,4 : 10,0 cm; vloženo v obálce, 22,7 : 16,2 cm. Na předním předešlé šiték s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7929“ a sign. „ST III 13/14“, přelepen přes černé kulaté razítko s opisem „[Městské muzeum] V NOVÉM BYDŽOVĚ“ (též na přední straně obálky); na přední straně obálky červeným fixem „K“, černým fixem inv. č. „7929“ a tužkou sign. „ST III 13/14“.

f. 1r:

**„Nebesky. Budicek, w kteremžto se wynachazegi nabožne modlitby křestanske
při mssi swate; gakož y modlitby ran[n]i před= a pospovědj, před= a popřigjmanj,
hodinky oneposskwněne [!] Po[četí] Pa[nny] Ma[arie]“**

Česká modlitební kniha z r. 1799 (viz dataci na f. 1v „1799 roKu“), patrně vycházející z některého vydání tisku NEBESKÝ budíček (srov. Knihopis 1356–1359); obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, k sv. Trojici, loretánské litanie, modlitbu k sv. Janu Nepomuckému, sv. Václavu, sv. Anně, za mrtvé a umírající a modlitby večerní. Vlastní text na ff. 2r–53r, jediný písař, ozdobný rámeček s geometrickými motivy kolorovaný zeleně, oranžově, hnědě a modře, část titulu a nadpisy kaligraficky oranžovo-modře, podtrženy ozdobnou dvojlinkou kolorovanou oranžově, žlutě a zeleně, v týchž barvách ozdobné iniciály zalomené až do 3 řádků a florální ilustrace pod některými nadpisy nebo na místě vinět, celostránkové kolorované perokresby na ff. 1v (planoucí srdce ve florálním věnci pod baldachýnem, zdobeno florálními motivy), 5v (2 planoucí probodnutá srdce a kříž pod baldachýnem, zdobeno florálními motivy) a 43v (palmy), na f. 53v perem německý pamětní přípis k r. 1826 a čísla tužkou, na ff. 42v a 43r perem přípis „[...] ty knissky sau psany Whagntě [?, neurčeno] Napoly Roku 1821“, zadní předsádka chybí, řada listů uvolněna z vazby.

3254/41

inv. č. 7931

pap., 1776, [II] + 94 pp., vazba nedochována, zlacená ořízka, 15,1 : 9,2 cm; vloženo do obálky, 22,7 : 16,2 cm. Na p. [II] šiték s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7931“ a sign. „ST III 13/16“, na p. 94 perem inv. č. „7931“; na přední straně obálky černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“, červeným fixem „K“, perem inv. č. „7931“ a tužkou sign. „ST III 13/16“.

p. [I]:

„Nawsstiweni Swate Kržižowe Czesty. Psana Leta Panie. 1.7.7.6.“

Česká kniha modliteb ke křížové cestě z r. 1776 (příprava, 14 zastavení, zastavení před nejsv. Svátostí oltářní a litanie o umučení Páně) včetně poznamenání příslušných počtů odpustků. Vlastní text na pp. 1–94, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, titul a nadpisy podtrženy dvojlinkou, stránkové kustody, zastavení oddělována dvojlinkou, ozdobné iniciálky.

3255/42

inv. č. 7934

pap., (1595 nebo 1602) s. XVIII. med., 97 ff. (nově, původní paginace většinou nečitelná, část listů především v 1. části rukopisu chybí), z původní, lepenkové vazby dochována pouze zadní deska bez pokryvu a část neuměle prošíváného hřbetu, 16,2 : 10,0 cm; vloženo do obálky, 22,7 : 16,2 cm. Na f. 97v štítek s černým předtisknutým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7934“ a sign. „ST III 13/19“; na přední straně obálky černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUZEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“, perem inv. č. „7934“ a tužkou sign. „ST III 13/19“.

[**Opis Apatéky domácí z pol. 18. stol.**]

Torzo opisu či výtahu z některého z vydání českého tisku **MATTIOLI, Pierandrea – HUBER z Rysenpachu, Adam – ADAM z Veleslavína, Daniel (překl.)**: Apatéka domácí (Praha, 1595 nebo 1602; Knihopis 5414–5415; srov. zmínky v předmluvě na f. 6r „[...] dali gsme gmeno a Tytul Apateka Domaczy.“ či na f. 11v „[...] Knjžku tuto Lekaržskau aneb Apateka Domaczy za tau pržičžinou wubecz wydawame, [...]“); opis byl pořízen v pol. 18. stol. a obsahuje jako jednotlivé číslované kapitoly lékařské rady a recepty pro lidi i zvířata a různé hospodářské poučky (např. na ff. 73v–74r „Kapitola 222. Aby žadna Žjžala do Mleka neupadla.“). Vlastní text na ff. 14r–97v, na ff. 1r–13v torzo předmluvy, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, nadpisy kaligraficky, stránkové kustody, řada listů uvolněna z vazby, poškozeno zašpiněním a vlhkostí.

3256/43

inv. č. 7935

pap., (s. XVIII. in.–ex.) 1796, [III] + 230 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vytlačovaným zlaceným rámečkem z ozdobné dvojlinky a florálních ornamentů, uprostřed obou desek polopostava Madony s Ježíškem, na přední desce vytačené zlacené iniciály „Io. La.“, hřbet o 4 vazech, mezipolí zdobena vytlačovanými zlacenými ornamenty, zlacená ořížka, 17,0 : 11,0 cm; vloženo v obálce, 22,6 : 16,2 cm. Na předním přičeštníku s černým předtisknutým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7935“ a sign. „ST III 13/20“, na přední předsádce recto tužkou „Napsal Josef Lazák“ z přel. 19. a 20. stol.; na přední straně obálky perem inv. č. „7935“ a tužkou sign. „ST III 13/20“.

p. [I]:

„**L[audetur] J[esus] C[hristus] Zlatý Nebe Kljč. Anno 1796.**“

Česká modlitební kniha z r. 1796, patrně vycházející z některého vydání tisku **MARTIN von Cochem: Zlatý nebeklč** (srov. Knihopis 5281–5316; na p. 160 v ornamentální viněťe snad datace předlohy „A[nn]o [17]49.“); kniha je rozdělena na 6 číslovaných oddílů: modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní (včetně latinské pobožnosti na Boží tělo) a pobožnost k pěti ranám Kristovým; dále už bez řazení do oddílů následují modlitby mariánské a za šťastnou smrt, litanie k sv. Josefu a modlitby ke všem svatým. Vlastní text na pp. 1–211, jediný písař, rámeček z dvojlinky, stránkové kustody, titul, nadpisy a incipity kaligraficky, titul, nadpisy a některé iniciálky červeně a zeleně, titul a začátky některých oddílů v červeno-zeleně kolorovaných ozdobných rámečcích s geometrickými motivy, u jiných začátků oddílů zdobeno pouze záhlaví, a to především florálními motivy, jednoduché vinětky, na pp. 211–226 perem jinou rukou „Tři pobožne Modlitby“ z pol. 19. stol., na p. 226 perem krátká modlitba „od našeho Tatínka.“ z poč. 20. stol., na přední předsádce recto inkoustovou tužkou připsal „r[oku] 1894. rozená.“, na přední předsádce verso tužkou český záznam o smrti Josefa Zajíčka r. 1887 a inkoustovou tužkou o smrti matky r. 1921, pp. [II], 227–229 a 230 prázdné.

3257/44

inv. č. 7936

pap., 1790, [VI] + 198 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny rámečkem z vytlačované ozdobné dvojlinky a florálního pásu a vytlačované zlacené vlnovky u hřbetu, hřbet o 4 vazech, mezipolí zdobena nezřetelnými vytlačovanými zlacenými ornamentálními motivy, zlacená ořížka s vytlačovanými řetízky, 17,4 : 10,8 cm; vloženo do obálky, 22,6 : 16,2 cm. Na přední předsádce recto perem vlastnický a rodinný připsal „Dieses Buch gehört für mich M. Anna Runtschinn, geboren Puschnerinn den 6^[ten] Oktober 1774. Mein Mann Anton ist geborn den 10^[ten] D[e]cember 1767. [...]“, na zadním přičeštníku s černým předtisknutým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7936“ a sign. „ST III 13/21“; na přední straně obálky perem inv. č. „7936“ a tužkou sign. „ST III 13/21“.

p. [V]:

„**Andächtiges. Betbuch für Christen 1790.**“

Německá modlitební kniha z r. 1790, obsahuje modlitby ranní (včetně mariánských a litaní k sv. patronům), večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitbu k nejsv. Svátosti oltářní, k Duchu sv., před křížem, k pěti ranám Kristovým, k umučenému Ježíši, modlitby na svátky církevního roku počínaje adventem, modlitby a litanie mariánské, modlitby k sv. Josefu, sv. Anně, sv. Janu Nepomuckému, litanie ke jménu Ježíš, modlitbu k sv. Trojici, modlitby pro nemocné a umírající, za rodiče a přátele, modlitbu panny za zachování cudnosti a modlitbu za zemřelé. Vlastní text na pp. 1–186, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul kaligraficky červeno-černo-zeleně v ozdobném rámečku s červeno-zelenými florálními motivy, nadpisy, incipity a iniciály kaligraficky, červeně a zeleně, stránkové kustody, na pp. 185–196 v 19. stol. připsány „Gebet. Am Feste Portiuncula genan[n]t“ a „Gebeth. Ebenfalls am Feste Potiuncula.“, na zadní předsádce recto perem další rukou v 19. stol. připsány německé kuchařské recepty, na předním příděští a na přední předsádce recto perem německé rodinné záznamy. Vevázáno 6 listů s ručně kolorovanými mědirytinami: mezi pp. 42 a 43 archanděl Michael, s nápisem „S[anctus] MICHAEL.“, signováno „Balzer excudit Pragae“; mezi pp. 48 a 49 monstrance s nejsv. Svátostí oltářní oslavovaná anděly, s nápisem „Menschen haben das Engel brod gegessen“, signováno „Verleg [!] bey Balzer in Prag.“; mezi pp. 58 a 59 sv. Korona, nad níž Kristus drží korunu slávy a andělé přinášejí věnec ctností, palmovou ratolest a korunu mučednictví, dole scéna smrti světice (roztržení původně ohnutými a pak uvolněnými palmami), s nápisem „S[ancta] CORONA Mart[yr] 14. May. Reposita est mihi CORONA justitiae. 2 [ad] Tim[otheum] 4 [= 2Tim 4,8].“, signováno „J[oannes] Baltzer sc[ulp]sit et exc[udit] Lißae [= Lysá nad Labem] et Pragae“; mezi pp. 66 a 67 zjevení čtrnácti sv. pomocníků z Frankenthalu (Německo; vyřiznuté části podlepeny barevnými látkami a mosaznými plíšky), s nápisem „Erscheinung der heiligen Vierzehn Nothhelffer in Franckenthal.“, nesignováno; mezi pp. 102 a 103 sv. Egidius zasažený šípem, s otevřenou knihou v klíně a laní u nohou, s nápisem „S[anctus] EGYDIUS.“, signováno „Balzer excudit Pragae.“; mezi pp. 142 a 143 obraz bolestné Panny Marie pod křížem obklopené anděly (vyřiznuté části podlepeny modrým hedvábím a mosaznými plíšky), s nápisem „Abbildung der Schmerzhaftten Mutter Gottes in Hertzog=Spittall zu München [= Mnichov, Německo]“, signováno „Sekler“; mezi pp. 182 a 183 vevázán drobný tisk o 2 ff. s německou modlitbou k Panně Marii (na f. 2r) a ručně kolorovanou mědirytinu Madony s nápisem „S[ancta] Maria von guten Rath. so Verehret wird Zu Genazzano [Itálie] in der Kirch der P[atrum] Augustineren. Höret an meinen Rath. 2 Paralip[omenon] 28 v[ersus] 11. [= 2Par 28,11]“, signováno „[iosephus] E[rasmus] Belling. Cath[olicus] Sc[ulp]sit A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“ (na f. 1v; ff. 1r a 2v prázdná); mezi pp. 196 a 197 vevázán kramářský tisk o 2 ff. s titulem „Andacht=volles Gebeth, Zu den Gnadenbild Maria[e] der schmerzhaften Mutter Jesu, so mit vielen Wahlthaten zu Dettelbach in Franken nächst Wirtzburg [= Würtzburg, Německo] leuchtet, um Erhaltung von dem Allerhöchsten Gnade und Barmherzigkeit, auch Verzeihung deren Sünden. Eger [= Cheb] bei Johann Michael Fritsch.“ a rytinou sedmibolestné Panny Marie (obojí na f. 1r), pp. [I–IV], [VI] a 197–198 a versální strany rytin prázdné. Vložen vylišený dubový list.

3258/45**inv. č. 7937**

pap., (1645) 1736–1737 + (s. XVII. med.–XVIII. in.) 1737, [XVI] + 272 pp. (recte 270 pp., list s pp. 9–10 chybí) + [VI] + 146 pp., vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené rámečkem z vytlačované troj- a u hřbetu čtyřlínky, z 2 párů zelených lněných tkanic dochovány 2 úplné tkanice a 1 zbytek, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vytlačovanými trojlínkami, červeně stříkaná ořízka, 19,6 : 16,4 cm. Na předním příděští štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7937“ a sig. „ST III 13/22“, na přední předsádce recto modrý razítkový text „KÜRNE“ (též na p. [I] první části) a perem označen „A II, 7/18“.

a) p. [III] první části:

„FRATRIS BASILII VALENTINI Benedictiner Ordens, Geheime Bücher oder letztes Testament. Vom grossen Stein der Vralten Weisen undt andern verborgenen Geheimnussen der Natur. Auß dem Original, so in dem Hohen Altar zu Erfurt [Německo] unter einem

Marmorsteinen Täfflein gefunden, nach geschrieben. Und nunmehruff vielfältiges Begehren der filijs doctrinae zu guttem, neben angehengten Zwölf Shlüsseln, etc. Dessen Inhalt nach der Vorrede zusehen, durch den druck ans Licht gebracht in Strasburg [= Štrasburk, Francie], zu Verlegung CasPari Dietzels A[nn]o. 1645. Aber abgeschrieben Jm Jahr 1736.“

Německý alchymistický spis z l. 1736–1737, opis či výtah z některého vydání tisku **BASILIUS Valentinus – THÖLDE, Johann**: Geheime Bücher oder letztes Testament. Vom großen Stein der uralten Weisen und andern verborgenen Geheimnissen der Natur (Štrasburk, 1645); obsahuje v 5 knihách výklad o kovech a dalších prvcích a sloučeninách, jejich původu, druzích a práci s nimi, též poučení o 12 klítech k tajemství kamene mudrců; u nadpisů 3.–5. dílu poznamenáno místo a datum vzniku této části rukopisu, tj. r. 1737 v Polici (= zřejmě Police nad Metují, osrp. Náchod, např. na začátku 3. dílu na p. 161 „geschrieben, in Politz A[nn]o 1737.“). Vlastní text na pp. 15–272, na pp. [V–VIII] dedikace vydavatele datovaná 12. září 1645, na pp. [IX–X] neúplný „Register der Capitel“ (tj. obsah spisu, mezi pp. [X] a [XI] chybí neurčený počet listů), na pp. [XI–XVI] „Register.“ (tj. abecední věcný rejstřík, začátek chybí, název podle živého záhlaví), na pp. 1–14 „Vorrede und Eingang FRATRIS BASILII VALENTINI Ordinis S[ancti] Pater [!] Benedicti.“, jediný písař (stejný jako u následující části), rámeček z jednoduché linky tužkou, titul, nadpisy a incipity částečně červeně, nepravidelně červená živá záhlaví, důležité části textu červeně podtrženy, stránkové kustody, místy červeně latinské nebo německé marginální poznámky, na p. 211 červeně obrazec znázorňující znamení zodiaku, živlů, planet a kovů, na přední předsádce verso perem latinsky výpisky z knihy a tužkou jejich německý překlad, na p. [I] tužkou poznámky a počty z 2. pol. 19. stol., pp. [III], [IV] a 250 prázdné.

b) p. [I] druhé části:

„FRATRIS BASILII VALENTINI, S[ancti] P[atris] Benedicti Ordens, Von dem grossen Stein der Vhralten, daran so Viel Tausend Meister anfangs der Welt hero gemacht haben. Neben angehängten Tractätlein, dessen Inhalt nach der Vorrede zufinden Den Filijs doctrinae zu gute[m] Publicirt, und auß dem Von Verlegung CasPer Dietzels Von Straßbzrg [= Štrasburk, Francie] abgeschriebe[n] Im Jahr, 1737.“

Německý alchymistický spis z r. 1737, opis či výtah z některého štrasburského vydání tisku **BASILIUS Valentinus – THÖLDE, Johann**: Von dem grossen Stein der Uhralten, daran so viel Tausend Meister anfangs der Welt hero gemacht haben; obsahuje v 6 částech výklad o kameni mudrců, 12 klítech k němu, o některých prvcích a chemických sloučeninách, o první materi, o člověku jako mikrokosmu a o planetách. Vlastní text na pp. 1–146, na p. [II] veršované německé „AD LECTOREM“ a latinské dvojverší, na pp. [II–V] „Vorrede Fratr[is] BASISILII [!] VALENTINI. S[ancti] P[atris] Benedicti Ordens, Von dem grossen Stein des Vhralten Weisen.“, na p. [V] „Inhalt dieses Büchlein [!].“ (tj. obsah spisu), na pp. [V–VI] a 1 „Regiester und Inhalt Deß Büchleins Fr[atris] Basilij Valentini Vom grossen Stein der Vralten Weisen.“ (tj. abecední věcný rejstřík), jediný písař (stejný jako u předcházející části), rámeček z jednoduché linky tužkou, titul a nadpisy částečně červeně, některé nadpisy podtrženy dvojlinkou, nepravidelně červená živá záhlaví, důležité části textu červeně podtrženy, stránkové kustody, místy odkazy na č. folii tisku, na p. 101 červeno-černě obrazec znázorňující vztahy znamení zodiaku, planet a živlů k lidskému tělu jako mikrokosmu (foto – příloha 48), na zadní předsádce verso a na zadním předeštlí tužkou poznámky a počty z 2. pol. 19. stol.

3259/46

inv. č. 7938

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., 60 pp. (recte 28 pp., listy s pp. 17–48 nedochovány), nevázáno, 2 složky sešité nití, 20,6 : 13,0 cm; vloženo do obálky, 22,8 : 16,2 cm. Na p. 60 štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7938“ a sign. „ST III 13/23“; na přední straně obálky perem inv. č. „7938“ a sign. „ST III 13/23“.

[Magické rady a modlitby z přel. 18. a 19. stol.]

Torzo české knihy obsahující na pp. 1–5 vysvětlení vlastností planet (na pp. 4–5 v tabulce), na pp. 6–8 pojednání o nešťasných dnech a jejich tabulku a na pp. 9–60 modlitební knihu, jejíž úvod na pp. 9–11 začíná slovy „Tato knížka gest od mnohých wzácnych Pánu a Wladyku skussená a Karlowy čtvrtému cysaři Řjmskému, Cysaři a Králi českému, s Konsstantynopole poslaná ze Řjma od Papeže [...]“, popisuje různé způsoby magického užívání knihy (přivázat rodící ženě k pravému boku, zašít do sáčku se semenem k seti, položit na stůl pod talír s jídlem o svátcích) a končí slovy „Když magi někoho wěsset na ssibenicy, a on by tuto knížku přisobě měl, nemohl by vmřit, dokud tu knížku od něho newezmau.“ a jejíž dochovaný zlomek dále zahrnuje modlitbu 1. a neúplnou 2., závěr sedmi slov Kristových na kříži, prolog evangelia sv. Jana, modlitby „Kdybis měl kpráwu giti, neb auřadu k napraweni, [...]“ (pp. 54–56) a „Kdybi mělo negake staweni hořeti, [...]“ (pp. 56–59) a začátek 14. modlitby „K negswětěgssi Trogicy božské, proti nepřátelum, lidem a dǎblum.“ (p. 60). Jediný písař, rámeček z dvojlinky, linky tužkou, nadpisy kaligraficky, značky planet červeno-žlutě.

3260/47

inv. č. 7942

pap., 1790–1875, [II] + 175 pp. (recte 144 pp., po p. 37 paginováno 56, po p. 71 paginováno 80, po p. 83 paginováno 85, listy s pp. 150–153 chybějí, pp. 82 a 83 slepeny k sobě), vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovanou rámcovou kompozicí z linky a florálních ornamentů, hřbet o 5 vazech, mezipolí zdobena vytlačovanými zlacenými drobnými kvítky a ornamentálními pásy, zlacená ořízka, 23,4 : 18,5 cm. Na předním příděští štítek s černým předtisknutým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7942“ a sign. „ST III 13/39“.

p. [I]:

„**Kniha Cti při škole Mlékosrbské** [= Mlékosrby, osrp. Nový Bydžov], **založená od učitele Jacoba Poláka roku 1790.**“

Česky psaná kniha cti školy v Mlékosrbech vedená od r. 1790 do r. 1875, zaznamenává převážně pilné žáky s mravním chováním a dobrými studijními výsledky při příležitosti výročních zkoušek nebo vizitací, či děti, které se dobře v určité situaci zachovaly; každý zápis datován, často doplněno podpisem faráře nebo německým či českým potvrzením školního dozorce, titul zapsán dodatečně v 2. pol. 19. stol. Vlastní text na pp. 1–85, na pp. 109–130 „Regstřik“ (celostránkové tabulky, v nich vyplněno jen několik jmen), některé nadpisy podtrženy jednoduchou linkou či dvojlinkou, některé zápisy odděleny jednoduchou linkou či dvojlinkou, p. [II], 2, 86–108 a 131–175 prázdné, po p. 175 vytržen 1 list.

3261/48

inv. č. 7947

pap., (s. XVI. ex.–XVII. in.) s. XVIII. in., [XVIII] + 200 ff., vazba původní, lepenková, polepená pestrobarevným škrobovým papírem, desky zdobené vytlačovanými rámečkem z dvojlinky, hřbet o 3 vazech a růžky potaženy hnědou kůží, zdobený po okrajích a podél vazů vytlačovanými dvojlinkami či vícenásobnými linkami, mezipolí zobrazena vytlačovanými florálními ornamenty, 15,8 : 10,1 cm. Na předním příděští štítek s černým předtisknutým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7947“ a sign. „ST III 13/45“, na přední předsádce recto černé kulaté razítko s opisem „MĚSTSKÉ MUSEUM V NOVÉM BYDŽOVĚ“ a tužkou podpis „Jan Erban Fot [?]“, na f. [II]v perem přípis z konce 18. stol. s nečitelným podpisem „Tito Prawa Mneska ssou Stary a nebo neisou Czely a nebo uss sou snad Kasirowany Pawel Kristian Koldiner [...] frantissek“, na zadním příděští perem jednou rukou přípisy „Prava gsau od Joannesa Mathy wazany dany.“ a „Prava gsou od Johnesa [!] Mathyasse Vazany a danny Signatum Neo Bidsov die 15 July [1]795. proprium“ a 2 jinými rukama „Darem obdržel od P. Jozefa Turka Secretaře Nowobydcowskeho Waclaw Dobeš roku [1]833 dne 14 Brezna Kteryzto pohldnj [!] z Hořic rozeny prawě tohoto roku gest w Nowem Bidcowě při magistratu a Criminales w prasi stal.“ a „Darem obdržel od Anny Bičistové vdovy v Hořicích Č[í]slo] 21. Josef Dolansky v Králové Městci [= Městec Králové, osrp. Poděbrady].“.

f. [III]r:

„**Prawa Miestska Kralowstwi Českeho W Kratkau Summu uwedena A na Mnohech mistech oprawena Skrze M[istra] Pawla Krystiana z Koldina**“

Neúplný opis některého z vydání tisku **KRISTIÁN z Koldína, Pavel**: Práva městská Království českého v krátkou summu uvedená (Praha, 1582–1619; srov. Knihopis 4566–4570), pořízený na poč. 18. stol. Vlastní text na ff. 1r–200r zahrnuje články od A1 po neúplný artikl S20, na f. [III]v začátek neúplné dedikace, jejíž závěr je na ff. [V]r–[VII]v, na ff. [VIII]r–[XIV]r Koldínova dedikace panu

Burianovi Trčkovci z Lípy a na Světlé nad Sázavou, na ff. [XIV]v–[XV]v Koldínova předmluva ke čtenáři, na f. [XVI]r „Wegstraha.“, tj. oznámení o výhradních právech na tisk této knihy od tiskaře Jiříka Nigrina, na ff. [XVI]v–[XVIII]v „Porzadek Tituluw Prawa Miestskeho.“, jediný písař, psáno mezi 2 svislé dvojlinky, nepravidelné stránkové kustody, signatury, nadpisy zvýrazněně, na titulním listu perem soudobě připsáno „Finis“ (stejnou rukou připsána č. folií v obsahu na ff. [XVI]v–[XVIII]v), na f. [IV]v perem česká poznámka o Justinianově kodifikaci civilního práva zakončená nečitelným monogramem, stejnou rukou na f. 200v a na zadní předsádce recto pokračování v textu rukopisu zbývající částí artikulu S20 a artikuly S21–S26, dále na zadní předsádce recto i verso touž rukou perem výpisky z textu Práv, ff. [I]r–[II]r a [IV]r prázdná.

3262/49

inv. č. 7951

pap., (s. XVII. med.–XVIII. ex.) s. XVIII. med.–ex. + (1723) s. XVIII. ex., [V] + 377 pp. (recte 379 pp., pp. 218 a 266 počítány dvakrát), vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobeny vylačovanou rámcovou kompozicí z dvojlinek a jednoduchých florálních motivů, 2 mosazné spony na kožených řemíncích, hřbet o 4 vazech, zvýrazněných vylačovými dvojlinkami, zlacená ořízka, 16,5 : 10,0 cm. Na přední předsádce recto štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7951“ a sign. „ST III 13/3“, na p. 36 tužkou jméno „JOZEF CVCERA“, na p. 161 tužkou jméno „JOANIS. KAPX“.

a)

[Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol.]

Česká modlitební kniha z 2. pol. 18. stol., patrně výtah z některého vydání tisku **KEGELIUS, Filip**: Dvanáctero přemýšlování duchovních (srov. Knihopis 3896–3907); obsahuje „nektere z Pysma swateho potessitedelne przyslo wy pro zarmauczene a sauzene swedomy“ (tužkou připsáno „M CXX LXX VIII [= 1778:]“, pp. [V]–26), „Modlytby za. Nebeskau. Maudrost. a. za. dar. ducha. swateho.“ (pp. 27–36), „nasleduge Dwanactero przemysslowanyy [!]“ (p. 37; opsáno pouze 7 číslovaných přemýšlování: „Přemysslowanj Prwny wnměž gsau obsazene modlytby Ranny“ na pp. 37–81, „Druhe Přemjsslowanj w Modljtbach Weczernjch“ na pp. 82–99, „Tře Ty Přemjsslowany a modljtbj w kostele při službie Boží Berardus Pisseau [?]“ na pp. 100–128, „Cztywte. Przemysslowany Wnměž. gsau obsazene. Modlytbj. o vMuCzenj Panje Augustinus. Ca[pitola] 5“ s tužkou připsaným „M CXX LXX VIII [= 1778:]“ na pp. 128–160, „Pate. Prže. mysslowany w nemž gsau obsazene Modlytby o Pokany a zaodPusstienj HrziChuw Bože Abrahamu Bože Izaku Boze G[ákobův]“ na pp. 161–201, „Seste Přemysslowanj obsahujcy w sobě Modlytby Spowědnj.“ na pp. 202–276 a „Sedme Přemysslowany obsahuge Wsobje Modljtbj Pouczinene sPowedy kterak Pouczinene sPowedj Bohu otczy se Modljtj a Dekowatj mame“ na pp. 276–289), dále následují modlitby k přijímání (pp. 290–330, mj. „Pobožne a spasytelne Přemysslowany Prys wečeřy. Pane“ na pp. 297–300) a modlitby proti zoufalství a pokušení na pp. 330–347. Jediný písař (stejný jako u následující části), rámeček z jednoduché linky, nadpisy a části textu červeně, žlutě, zeleně a modře, názvy oddílů do p. 161 v celostránkových barevných rámcových kompozicích zdobených nalepenými úlomky barevných sklíček, na konci oddílů perokresebné ornamenty a viněty, na p. 201 devíza „IHS“ zdobená nalepenými úlomky barevných sklíček, na pp. 358–361 stejnou rukou dopsány české modlitby, na p. 361 připsáno tužkou „MADNYWYKAT [!]“, na předním přidešti perem české účty na r. 1764 (patrně starší než vlastní rukopis, druhotně použito jako přidešti), dále různé záznamy psané patrně hlavním písařem: na přední předsádce recto tužkou částečně čitelná česká vojenská poznámka, na p. [I] perem a tužkou opis českého textu Gn 5,18–24, na p. [III] tužkou české záznamy o vzdálenostech, na p. [III] tužkou zřejmě kalendářní tabulka vztahující se k liturgickému mezidobí nadepsaná „Czas a Neb Nediele Po swatem Duchu“, pp. [IV], 1, 341 a 348–357 prázdné.

b) p. 362:

„Swata a bezpečna Cesta Wjry Ewan gelytckeho křestana nekdy W Zpusobu Wyznany w nemeckem gazyku wkazana nyny pak Zlasky k prawde do Českeho Přeložena a PoPate sPrzedmluwau Wjdana Leta Pane MDCCXXIII [= 1723]“

Nedokončený opis české evangelické modlitební knihy, patrně tisku **FRANCKE, August Hermann**: Svatá a bezpečná cesta víry evangelického křesťana (Halle, 1723; Knihopis 2581), pořízený v 2. pol. 18. stol. Vlastní text na pp. 366–376, na pp. 363–366 „Předmluva“ podepsaná „Was Horljwj Mjlownjk heynruch mjldc nemec z sslagenthina [neurčeno] w knjžetstwj Madeburskem [!] [= Magdeburk, Německo]“, jediný písař (stejný jako u předcházející části), na p. 376 perem neumělá florální ilustrace, na p. 377 na poč. 19. stol. perem připsáno „dobrotiwj Pane smjlug se nademnu“, p. 374 prázdná.

3263/50**inv. č. 7952**

pap., s. XVIII. ex., 197 pp. (recte 176 pp., listy s pp. 1–2, 59–60, 65–66, 107–114, 141–142, 146–147 a 180–187 chybějící, po p. 32 paginováno 34, mezi pp. 7 a 8, 35 a 36, 42 a 43, 121 a 122, 132 a 133, 144 a 145 nepaginováno po 1 straně s celostránkovou ilustrací), vazba původní (restaurovaná), prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytačovaným zlaceným rámečkem z jednoduché linky, v rozích florální motivy, původní hřbet nedochován, při restaurování potažen bílým fanelem s černými podélnými pruhy, zlacená ořízka, 18,0 : 12,0 cm; vloženo do obálky, 22,7 : 16,2 cm. Na předním příděti štítek s černým předtisknutým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7952“ a sign. č. „ST III 13/4“, na p. 197 perem německý příspěvek z r. 1832 zakončený poškozeným podpisem „[...]barner Ludwig“, na přední straně obálky perem inv. č. „7952“ a sign. č. „ST III 13/4“.

[Česká modlitební kniha z konce 18. stol.]

Česká modlitební kniha z konce 18. stol. bez titulního listu, obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k nejsv. Svátosti oltářní, pobožnost na den Božího těla, hodinky o sedmi bolestech Panny Marie, o sv. Janu Nepomuckém, litanie o jménu Ježíš, loretánské a o sv. Josefu (každé doplněny modlitbou za šťastnou smrt), modlitby k svatým (včetně českých zemských patronů, většinou s responsoriem, příp. antifonou) a modlitby večerní. Vlastní text na pp. 3–195, na pp. 196–197 „Reigstřyk.“, jediný písař, psáno kaligraficky, rámeček z dvojlinky, živá záhlaví, ornamentální viněty (na konci na p. 195 na místě viněty perokresba andílků držících veraikon), nadpisy zvýrazněně, nadpisy a ozdobné iniciálky většinou červeně, zdobeno celostránkovými perokresbami: na p. 7bis Kristus na kříži, pod ním nápis „Ecce Homo.“; na p. 35bis sv. Jan Nepomucký zpovídá v chrámu královnu Žofii; na p. 42bis nejsv. Svátost oltářní nesená andílky; na p. 121bis v medailonku Panna Maria Sedmibolestná; na p. 132bis sv. Jan Nepomucký s andílkem držícím jeho jazyk; a na p. 144bis sv. Rodina a nad ní v oblacích Bůh Otec a Duch sv.; listy s pp. 45–48, 130–132bis a 196–197 uvolněny z vazby.

3264/51**inv. č. 7954**

pap., s. XVIII. in.-med., 264 pp., vazba původní, lepenková, potažená hnědou kůží, desky zdobené rámečkem z vytačované dvojlinky a jednoduché linky, hřbet o 5 vazech, zvýrazněných vytačovými dvojlinkami, červeně barvená ořízka, 17,3 : 14,5 cm. Na předním příděti štítek s černým předtisknutým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7954“ a sign. „ST III 13/6“.

[Německá modlitební kniha z 1. pol. 18. stol.]

Německá modlitební kniha bez titulního listu z 1. pol. 18. stol., obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, modlitby a litanie k sv. Trojici, ke jménu Ježíš, ke Kristovu utrpení a smrti (včetně 15 modliteb sv. Brigity), Panně Marii (včetně hodin k neposkvrněnému početí Panny Marie), sv. Josefu a andělu strážci, modlitby prosebné a příležitostné (včetně modliteb k svatým a přípravy na dobrou smrt), „Xawerianische Andacht.“ (pp. 201–208), modlitby a litanie k sv. Janu Nepomuckému, sv. Antonínu Paduánskému, sv. Anně, modlitby k sv. Apoleně, 7 kajících žalmů, modlitby nešporní a večerní. Vlastní text na pp. 1–264, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy kaligraficky, stránkové kustody, místy perem viněty, na p. 264 velké ozdobné „O[mnia] A[d] M[aiorem] D[ei] G[loriam]“.

3265/52**inv. č. 7957**

pap., s. XVIII. med., 46 ff. (nově), vazba nedochována, hřbet původně o 3 vazech, 16,0 : 10,5 cm; vloženo do papírového obalu, 16,5 : 10,7 cm; dále vloženo do obálky, 22,9 : 16,2 cm. Na boční straně obalu perem inv. č. „7957“; na přední straně obálky perem inv. č. „7957“ a sign. „ST III 13/9“.

[Česká modlitební kniha z pol. 18. stol.]

Torzo české modlitební knihy z pol. 18. stol. bez titulního listu a patrně i bez konce, obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, „Spusob Modlytebnj, kdosahnuti Plnomocnych odpustkuw welmi Prospěšsny.“ (ff. 25r–27v), modlitbu k pěti ranám Kristovým za duše v očistci, „Patnaczte Modlibleb Swate Brygidy o Vmučzeni Krysta pana.“ (ff. 30v–40r), modlitby k sv. Trojici, za milost a za obživu, na závěr zapsána „Modlytba S[va]te Kateřziny Senenske skrze kterau od Boha welkych Milosti dosahla.“ (f. 46v). Vlastní text na ff. 1r–46v, jediný písař, okraje a linky tužkou, stránkové kustody, živá záhlaví (kromě ff. 1r–2r, 3v–6v, 40v–41r a 46v), nadpisy kaligraficky červeně (nadpis 1. oddílu téměř setřen), iniciálky nebo počáteční slova modliteb červeně, některé nadpisy a iniciálky zdobený stříbřením, místy jednoduché červené ornamentální viněty, číslování složek, mezi ff. 6 a 7 chybí nejméně 1 list.

3266/53

inv. č. 7958

pap., s. XVIII. ex.–XIX. in., [IV] + 201 pp. (recte 198 pp., listy s pp. 29–30 a 43–44 chybějí, p. 143 číslována dvakrát), vazba původní, lepenková, polepená černým voskovaným papírem (na zadní desce pokryv téměř stržen), hřbet potažen černým voskovaným plátnem, 17,0 : 11,3 cm. Na předním příděsí štítek s černým předtištěným textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7958“ a sign. „ST III 13/10“.

p. [III]:

„Wyborne a piekne Duchowni Modlitby z Dukladneho křestianskeho Cwičeni witažene a nam skrze gedneho Knieze z Towarištwa Geżissowa naruku dane, wnichžto se Rannj, Wečerni, přiMssy S[vaté] před, a popřigimanj a gine piekne Modlitby nachazegi.“

Česká modlitební kniha z přel. 18. a 19. stol. určená ženám (srov. na pp. 112–113 „Obietowani sebe same.“), dle titulu snad vypsána z neurčeného tisku; obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, ke Kristu, loretánské litanie, modlitby k andělu strážci, k sv. Janu Nepomuckému, k Bohu, modlitby a litanie k sv. Trojici, modlitby k ranám Kristovým, nešporní, modlitby a litanie k Panně Marii a modlitby k sv. Barboře, sv. Apoleně, sv. Kateřině a sv. Starostě. Vlastní text na pp. 1–201, jediný písař, rámeček z dvojlinky, titul a nadpisy kaligraficky s červeně, modře nebo žlutě kolorovanými versálkami, titul v rámečku s jednoduchými červenými ozdobami, některé iniciálky zdobený červeně, ojedinělé červeno-černé vinětky, na p. [I] perem soudobou rukou závěr nenotované písně Bože, chválíme Tebe, na p. [IV] český citát z Př 28,13 a ze sv. Augustina („S[anctus] Aug[ustinus] ad frat[res] in Erem[o] Serm[o] 64. in fine.“), p. [III] prázdná.

3267/54

inv. č. 7959

pap., s. XVIII. med., [III] + 451 pp. (recte 432 pp., po p. 37 paginováno opět od 33, po p. 48 opět od 46 a po p. 269 paginováno od 297), z původní vazby dochován pouze poškozený hřbet potažený hnědou kůží a zadní předsádka z červeno-modro-černo-žlutého mramorovaného papíru, hřbet o 5 vazech, mezipolí zdobena vytlačovanými zlacenými obdélníky s florálními ornamenty, zlacená ořízka zdobená vytlačováním, 18,6 : 12,4 cm; vloženo do přebalu z tmavšího papíru, 18,4 : 12,5 cm; vloženo do papírového obalu, 18,3 : 13,3 cm. Na p. 1 perem soudobý přípis „Ex libris Augustini Günner [?] m[anu] [propr]ia“; na hřbetě obalu perem inv. č. „7959“ a sign. „ST III 13/11“.

p. [I]:

„Gebett=buch Worinnen Schöne, außerlesene, und eifrige Morgens= Abends= Meß= Beicht= Communion= Vesper= wie auch Zu allen Heiligen. Zeiten durch daß gantze Jahr, und Heiligen Gottes, sambt Litaneyen darinnen Zu finden seynd.“

Německá modlitební kniha z pol. 18. stol., obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, nešpory a modlitby a litanie na svátky církevního roku (temporálu i sanktorálu i na mariánské svátky) počínaje adventem. Vlastní text na pp. 1–447, jediný písař, rámeček z dvojlinky, nadpisy, incipity a iniciálky kaligraficky, místy perem viněty a drobné perokresby, titul kaligraficky v akvarelovém ozdobném rámečku v podobě věnce růží, věváno 13 nečíslovaných listů s tematicky přiřazenými mědirytinami: mezi pp. [I] a 1 Oslavené srdce Ježíšovo s Bohem Otcem, Duchem

sv., archandělem Michaellem a anděly, s nápisem „Servient Domino DEO suo, et David Regi suo. Ierem[ias] 30. V[ersus] 9 [= Jr 30,9]“, signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum] [= Augsburg, Německo]“, mezi pp. 28 a 29 Ježíš na hoře Olivetské, s nápisem „Confortationem Suscepit ab Angelo, qui Angelorum est Beatitudo S[ancti] Bernh[ardi]“, signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, mezi pp. 74 a 75 Poslední večere Páně, s nápisem „Ecce facio Pascha cum Discipulis meis.“, signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel jun[ior] excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“, mezi pp. 108 a 109 král David s harfou, s nápisem „S[anctus] DAVID ISRAELIS=REX.“, signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“, mezi pp. 134 a 135 Zvěstování Panny Marie, s nápisem „ANNUNTIATIO B[eatae] VIRG[inis] MARIAE.“ a latinským Andělským pozdravením a odpovědí (Lk 1,28 a 1,38), signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r sculp[isit] et excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“, mezi pp. 148 a 149 Panna Maria na sféře, s nápisem „IMMACULATA CONCEPTIO B[eatae] VIRG[inis] MARIAE.“, antifonou „Haec est Virga, in qua nec nodus originalis Nec cortex actualis culpae fuit. Eccl[es]ia. in. Offic[io] Div[in]o“ a signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, mezi pp. 162 a 163 Klanění pastýřů, s nápisem „Nativitas D[omini] N[ostri] I[esu] C[hristi]“ a s latinským citátem z Lk 2,15, signováno „I. Holzer inv[enit]“ a „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, mezi pp. 182 a 183 Očišťování Panny Marie, s nápisem „PURIFICATIO B[eatae] VIRG[inis] MARIAE.“ a latinským citátem z Lk 2,22–23, signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r sc[ulpsit] et exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, mezi pp. 299 a 300 Oslavené Srdce Panny Marie s anděly a Božím okem, s latinským citátem z Iz 60,12, signováno „I[oaannes] A[ndreas] Pfeffel j[unio]r exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, mezi pp. 331 a 332 Vzkříšený Kristus, s latinskými verši „Pulcer ab eo [!] se tollens Lucifer axe, Pulcra[ue] noctinagis Cynthia recta rotis. Pulcrior oppressa victor dum morte resurgit Christus, Avernoles irradiat[ue] domos.“, signováno „M[artin] Engelbrecht exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, mezi pp. 363 a 364 Soslání Ducha sv. s růžencovým „Benedictus fructus ventris tui IESUS qui Spiritum Sanctum misit.“, signováno „Thomas Scheffler delin[eavit]“ a „Mart[in] Engelbrecht exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, mezi pp. 377 a 378 Korunování Panny Marie s růžencovým „Benedictus fructus ventris tui IESUS, qui te in Coelis Coronavit.“, signováno „Mart[in] Engelbrecht exc[udit] A[ugustae] V[indelicorum]“, a mezi pp. 429 a 430 Církev vítězná, s nápisem „FEST[us] OMNIUM SANCTORUM.“, signováno „P[hilipp] A[ndreas] Kilian sc[ulpsit]“ a „Mart[in] Engelbrecht excud[it] A[ugustae] V[indelicorum]“, na pp. 448–450 perem německé rodinné záznamy rodiny Hemrichů z 1. pol. 19. stol., např. na pp. 448–449 záznam otce o úmrtí jeho syna Johanna Hemricha s připojenou modlitbou, kterou zesnulý složil pro svou matku, datovaný „den 1 März 1832.“, pp. [II] a 451 a versální strany rytin prázdne.

3268/55

inv. č. 7960

pap., s. XVIII. med., [II] + 132 pp., vazba původní, prkénková, potažená hnědou kůží, desky zdobené vytlačovaným zlačeným rámečkem z dvojlinky s florálními motivy v rozích, hřbet o 3 vazech, podél vazů a uprostřed mezípolí vytlačované zlačené dvojlinky, zlačená ořízka, 15,2 : 9,2 cm. Na předním příděští štítek s černým předtisknutým textem „Městské muzeum v Novém Bydžově“, v něm perem inv. č. „7960“ a sign. „ST III 13/12“, na přední předsádce recto perem podpis s datací „Antonio Kam[m]l A[n]no 1761 Die 1 Maij“.

p. [I]:

„Gebeth büchl in sich haeltendt Sehr Kräftige gebether Wor eine Christ=Catholische seel nutzlich zu gebrauchen aus unterschiedlichen schönen Büchern zusam[m]en getragen.“

Německá modlitební kniha z pol. 18. stol., obsahuje modlitby ranní, mešní, ke zpovědi, k přijímání, večerní, úterní pobožnost k sv. Anně, modlitby a litanie ke Kristu, každodenní responsorium sv. Bonaventury, modlitby k sv. Josefu, sv. Jáchymu, sv. Janu Nepomuckému, mariánské modlitby

a loretánské litanie, modlitby k nejsv. Svátosti oltářní, modlitbu k sv. Barboře, sv. Vavřinci, sv. Ignáci z Loyoly a dalším svatým, modlitbu za mrtvé a litanie ke všem svatým. Vlastní text na pp. 1–126, na p. [II] německé duchovní čtyřverší a parafráze citátu Mt 24,42, na pp. 131–132 „Register.“, jediný písař, rámeček z jednoduché linky, některé nadpisy podtrženy dvojlinkou, na pp. 70, 85 a 127–130 připsány mladší rukou v 19. stol. německé modlitby.

3269/56

inv. č. 8515

pap., 1741, 1 f. (nově), nevázáno, listina, 24,2 : 35,8 cm. Bez provenienčních znaků.

[Výuční list Matěje Lhoty z r. 1741]

Český výuční list Matěje Lhoty pro řemeslo bečvářské udělený cechem šesterá řemesel (kovářského, kolářského, bečvářského, zámečnického, truhlářského a sklenářského) v Novém Bydžově 28. května 1741. Vlastní text na f. 1r, incipit kaligraficky, krytá pečeť, perokresebné ozdoby, f. 1v nepřístupné (listina v expozici).

Abstrakt

Alena Fidlerová: Raněnovověké rukopisy v českých muzeích a možnosti jejich využití pro výzkum českého jazyka a literatury 17. a 18. století

Práce se skládá ze dvou žánrově odlišných částí: jako druhá z nich je podána ta část textu knihy FIDLEROVÁ, Alena; BEKEŠOVÁ, Martina, a kol.: *Repertorium rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách II (K–O)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2007, za jejíž konečnou podobu je zodpovědná autorka práce (asi 560 stran tisku). Je to praktická ukázka způsobu zpracování a zpřístupnění velkého množství rukopisného pramenného materiálu tak, aby mohl být úspěšně využíván vědci různých oborů zabývajícími se raným novověkem, a zároveň je to i součást pramenné základny pro úvahy první části práce, tj. doprovodné studie. Tato studie, která ale vychází i z ostatních dosud vydaných částí *Repertoria*, si vytýká několik cílů: Z hlediska informativního přehledně shrnuje obsah *Repertoria*, tj. to, jaké rukopisy v něm jsou či nejsou zastoupeny (z hlediska stáří, použitého jazyka a žánru či tematiky) a jaké jsou patrně příčiny tohoto stavu. Z hlediska metodologického se zamýšlí nad tím, jaký přístup je nejvhodnější zvolit nejen při zkoumání raněnovověkého českého jazyka a literatury, ale obecně při zkoumání kultury (především lidové) raného novověku jako takového. Z hlediska úže bohemistického se snaží naznačit některé směry bádání, pro něž by mohly být rukopisy *Repertoria* vhodným materiálem.

Studie ukazuje, že převážná většina rukopisů obsažených v *Repertoriu* spadá do sféry lidové kultury (byly sepsány příslušníky nižších vrstev nebo jim byly určeny nebo jimi byly recipovány). Rukopisy určené vzdělané elitě jsou v muzejních sbírkách obsaženy spíše výjimečně, především tehdy, byly-li do nich inkorporovány knihovny zrušených klášterů. Navíc bývají tyto rukopisy jen zřídka psány česky, pro diachronní výzkum češtiny mají tedy jen malý význam.

Proto se autorka práce domnívá, že je při zkoumání rukopisů *Repertoria* užitečné přihlížet ke specifikům fungování lidové kultury, způsobům jejího šíření a předávání a jejím vztahům ke kultuře elitní, a to i při zkoumání lingvistickém a literárněhistorickém. Tento přístup navrhuje metodologicky včlenit do zkoumání prováděných v rámci historické antropologie (resp. vědy o kultuře) a to proto, aby bylo možno na jednu stranu využívat poznatků a metod historické antropologie pro explikaci výsledků lingvistického výzkumu a na druhou stranu aby komplexní výzkumy raného novověku mohly být o výsledky lingvistického bádání obohacovány.

Z hlediska bohemistického leží podle zjištění práce největší možnosti využití materiálu obsaženého v *Repertoriu* v následujících oblastech: vztahy mezi texty tištěnými a rukopisnými, příp. mezi různými rukopisnými variantami téhož textu (výklad záměrných a nezáměrných jazykových i obsahových úprav v opisech nebo adaptacích), studium vývoje českého pravopisu (zejména vztahu tiskařského a písařského úzu v raném novověku, ale také pravopisných tendencí projevujících se na prahu národního obrození), onomastika, popis úředního jazyka a jazyka stylově nižší vyprávěcí, lyrické i naučné prózy (hláskoslovný, gramatický, lexikální, stylistický a sociolingvistický). Takového výzkumy jazyka raněnovověkých rukopisů, tj. písemností, které dosud byly zkoumány jen výjimečně, budou moci zpřesnit a v mnohém i korigovat naše dosavadní poznatky o češtině raného novověku, protože ty byly získány převážně rozborem jazyka tisků.

Abstract

Alena Fidlerová: Early Modern Manuscripts in Czech Museums and the Possibilities of Their Utilization in the Research of the 17th and 18th Century Czech Language and Literature

The thesis consists of two parts of different genre: the second part comprises that portion of the book FIDLEROVÁ, Alena; BEKEŠOVÁ, Martina, et al.: *Inventory of the 17th and 18th Century Manuscripts from the Museum Collections in Bohemia* (IInd part, volumes 1 and 2, Prague: Nakladatelství Karolinum, 2007), for which the author of the thesis is responsible (approximately 560 pages). It represents a practical example of how to treat and make accessible a great amount of manuscript source material in a way so that it could be successfully exploited by the scientists of different disciplines interested in early modern ages. Simultaneously, it is a part of the source basis for the first part of the thesis (the accompanying essay), which, nevertheless, dwells on the whole of the material encompassed in all the so far published parts of the *Inventory*. The accompanying essay has several goals: From the informative point of view it summarizes the content of the *Inventory*, i.e. which types of manuscripts does it comprise (according to the age of the manuscript, the language or languages used and the genre or subject matter) and tries to trace the causes of the findings. From the methodological point of view it discusses the problem, which methods should be chosen not only in the study of the early modern Czech language and literature, but more generally in the research of the culture (predominantly popular culture) of the early modern ages. From the bohemistic point of view it tries to indicate some research fields, for which the manuscripts described in the *Inventory* could represent a suitable source material.

The essay shows that the great majority of the manuscripts comprised in the *Inventory* belong to the domain of the popular culture (they were written by people from lower social classes or were designed for them or were adapted by them). In the museum collections, the manuscripts designed for the educated elites can be found only exceptionally and they mostly come from the libraries of the dissolved monasteries. Moreover, they are only rarely written in Czech and so they are of little importance for the historical research of the Czech language.

This is why the author believes that, in the course of the research of the manuscripts encompassed in the *Inventory* (including the linguistically and literally oriented studies), it is important to take into account the specificity of the functioning of the popular culture, the ways it is spread and propagated and its relations to the elite culture. This approach should be methodologically incorporated into the studies carried out under the terms of the historical anthropology (or culture science) so that it could make use of the findings and methods of this discipline for the explication of the outcomes of the linguistic research, and simultaneously so that the complex survey of the early modern ages could be enriched with the linguistic findings.

Finally, the thesis tries to show that from the bohemistic point of view the greatest potential for the exploitation of the material described in the *Inventory* lies in the following areas: the relations between the manuscripts and old prints or between different variants of the same manuscript text (the interpretation of intentional and non-intentional changes of the language or content of the copies or adaptations), the study of the history of Czech orthography (particularly of the relationship between the printers' and writers' orthographical usage, but also of the orthographical tendencies emerging on the threshold of the national revival), onomastics, description of the administrative language and the language of the narrative, lyrical and educational prose (from the phonetic, grammatical, lexical, stylistic and sociolinguistic point of view). Such study of the language of the early modern manuscripts,

which were so far studied very rarely, would be able to precise and even revise our current knowledge of the early modern Czech language, which was so far obtained mostly by the analysis of the printed texts.